تەفسیرا ب ساناهی بۆ

قورئانا پیرۆز

دانانا هژمارەکا زانایان

ب چاڤدێریا د. عبد الله الترکي

وەرگێڕانا کوردی

تەحسین ئیبراهیم دۆسکی

- قورئانا پیرۆز
- نڤیسینا: عثمان طه
- تەفسیرا ب ساناهی
- دانان ب عەرەبی: هژمارەکا زانایان ب چاڤدێریا د. عبد الله التركي
- وەرگێڕانا کرمانجی: تەحسین ئیبراهیم دۆسکی
- چاپا دووێ سالا ١٤٢٩ مشەختی (٢٠٠٨ زایینی)

بسم الله الرحمن الرحيم

إنَّ الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا، وسيئات أعمالنا، من يهد الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أنَّ محمداً عبده ورسوله.

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِۦ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾ ﴾ (آل عمران: ١٠٢).

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَآءً ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِى تَسَآءَلُونَ بِهِۦ وَٱلْأَرْحَامَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾ ﴾ (النساء: ١).

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَقُولُوا۟ قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَٰلَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾ ﴾ (الأحزاب: ٧٠-٧١).

أما بعد: فإنَّ أصدق الحديث كتاب الله، وأحسن الهدي هدي محمد رسول الله -صلى الله عليه وسلم-، وشر الأمور محدثاتها، وكل محدثة بدعة، وكل بدعة ضلالة، وكل ضلالة في النار.

خواندەڤانێن هێژا: ئەڤە چاپا دووێ ژ وەرگێڕانا مە بۆ کتێبا (التفسير الميسر - تەفسیرا ب ساناهی) کەتە بەر دەستێ هەوەییێن هێژا، پشتی چاپا یەکێ د دەمەکێ کورت دا نەمای وداخوازی زێدە ل سەر هاتییەکرن، و ل ڤێرێ ژی هەر وەکی د چاپا یەکێ ژی دا مە گۆتی دێ دوبارە کەینەڤە کو ئینانە خوارا قورئانێ ب زمانەکێ عەرەبی یێ رەهوان بۆ موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- مەزنترین قەنجی بوو خودێ د گەل نفشێ مرۆڤان کری، وقەنجییا ژ وێ ژی مەزنتر ئەو بوو خودایێ مەزن کەفالەت دای کو ئەو ب خۆ ب پاراستنا ڤێ قورئانێ رابیت، ووێ ژ هەمی رەنگێن گوهۆڕین ودەستێڤەدان وبەرزەبوونێ بپارێزت، وەکی وی ب خۆ د ئایەتەکێ دا کەرمکری وگۆتی: ﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا ٱلذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٩﴾ ﴾ (الحجر: ٩).

ئانەکۆ: هندی ئەمین مە قورئان بۆ موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- یا ئینایە خوارێ، وئەم ب پاراستنا وێ ڕادبین دا چو لێ نەئێتە زێدەکرن وچو ژێ کێم نەبت، وچو ژێ نەئێتە بەرزەکرن.

ڤێجا حەتا خودێ ڤێ سۆزا خۆ ب جهـ بینت، وکیتابا خۆ یا پیرۆز بپارێزت، وی هندەک پارێزەر بۆ ڤێ قورئانێ د ناڤ ئوممەتا ئیسلامێ دا پەیداکرن وان کارێ خۆ کرە ئەو کو ئەو کیتابا خودێ د سنگێن خۆ دا ژ بەر بکەن، ودەست بۆ دەستی ڤەگوهێزن، ووەکی هاتییە خوارێ د مصحەفان دا بنڤیسن و د ناڤ خەلکی دا بەلاڤ بکەن، دا ئەو ژی بخوینن وکاری پێ بکەن. و ب ڤێ چەندێ بەردەوامیپێدانا گازییا ئیسلامێ، وهەرمان وتەڤاییا وێ ژی ب هەرمان وبەردەوامیپێدانا ڤێ قورئانێ ڤە هاتەگرێدان.

و ژ قەنجییا خودێ بوو د گەل نفشێ مرۆڤان کو وی کیتابا خۆ بۆ خواندن وتێگەهشتنێ ب ساناهی کری، وەکی وی ب خۆ گۆتی: ﴿ وَلَقَدۡ يَسَّرۡنَا ٱلۡقُرۡءَانَ لِلذِّكۡرِ فَهَلۡ مِن مُّدَّكِرٖ ﴾ (القمر: ١٧،٢٢،٣٢،٤٠).

ئانەکۆ: ب ڕاستی مە پەیڤێن قورئانێ بۆ خواندن وژبەرکرنێ، وڕامانا وێ بۆ تێگەهشتنێ ب ساناهی کرینە، بۆ هەر کەسەکێ بڤێت بیرا خۆ لێ بینتەڤە، ئەرێ ڤێجا یەک هەیە بیرا خۆ لێ بینتەڤە؟

وپێغەمبەرێ وی ژی -سلاڤ لێ بن- ب گۆتنێن خۆ ئەڤ قورئانە بۆ ئوممەتا خۆ ئاشکەرا کرییە، وپیرۆزە گۆتن وکریارێن وی دبنە دورستترین شرۆڤەکرن بۆ کیتابا خودێ. وزانا وتێگەهشتیێن ئوممەتا ئیسلامێ ژی ژ لایێ خۆ ڤە خۆ وەستاندییە وئجتهادەکا باش کرییە دا ڕامانێن قورئانێ ئاشکەرا بکەن، ووان د ڤێ چەندێ دا وچاڤ ل پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- کرییە، و ل پێشییا وان هەمییان صەحابییێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دئێن؛ چونکی خودێ ئەو بۆ هەڤالینییا پێغەمبەرێ خۆ هلبژارتبوون، و ب تێگەهشتن وزانینێ قەنجی د گەل وان کربوو.

و د دویڤ وان دا تابعی هاتن وئەڤ میراتێ پیرۆز ژ وان وەرگرت، و د تەفسیرا قورئانێ دا ل سەر ڕێکا وان چوون: ب قورئانێ، وسوننەتێ، وگۆتنێن صەحابییان وان قورئان تەفسیر دکر، ول سەر دەستێ وان مەدرەسێن تەفسیرێ ل گەلەک جهان ژ وەلاتێن موسلمانان هاتنە دامەزراندن، ودەست بۆ دەستی ئەڤ میراتە هاتە ڤەگوهاستن وپاراستن، وتەفسیرزانان خەم ژێ خوار حەتا مەزنترین وبەرفرەهترین پەرتۆکخانە د ناڤبەرا زانیارێن ئیسلامی دا ژێ هاتییە دورستکرن. مەعنا: شرۆڤەکرن وخۆتێگەهاندنا د ئایەتێن قورئانێ دا ڕێبازەکا بەردەوام بوویە د دیرۆکا ئوممەتێ دا.

زانایێ ناڤدار (ابن جریر) -خودێ ژێ ڕازی بت- دبێژت: (ئەز ژ وی کەسی عەجێبگرتی دبم ئەوێ قورئانێ دخوینت وتێ نەگەهت، چاوا ئەو تامێ ژێ دبینت؟).

لەو هاریکرنا موسلمانێن قورئانخوین دا کو د کیتابا خودایێ خۆ بگەهن، ومفایی بۆ خۆ ژێ ببینن، و ب ڕەنگەکێ دورستتر کاری پێ بکەن، مەزنترین وپیرۆزترین ئەرکە دکەفتە د ستویێ وی کەسی دا یێ تەفسیرا قورئانێ بزانت، وئەڤ چەندە چاکترین کارە ئەو پێ ڕادبت، چونکی دبتە هاریکاری ل سەر بنەجهکرنا ئیسلامێ د دلان دا، وبەلاڤکرنا وێ د ناڤ خەلکی دا.

وپشتی مە ب پێتڤی زانی کو تەفسیرەکا کورت و ب ساناهی ب زمانێ کوردی -زاراڤێ کرمانجی- بدانین دا خوانده‌ڤانێ کورد -یێ زمانێ عەرەبی نەزانت- ژ تێگەهشتنا ڕامانێن قورئانێ بێ بار نەبت، مە هزرا هندێ کر کاری د دانا تەفسیرەکا ب ڤی ڕەنگی دا بکەین، وپشتی بۆرینا چەند قویناغەکان د ڤی کاری دا داخواز ژ مە هاتەکرن کو ل شوینا دانانا تەفسیرەکا نوی -کو کارەکێ ب ساناهی نینە- ئەم ب وەرگێڕانا پەرتووکا (التفسير الميسر) ڕاببین ئەوا ژ لایێ هژمارەکا زانایێن مەزن ڤە ل (مجمع الملك فهد)، ل وەلاتێ عەربستانا سعوودییێ، و ل ژێر چاڤدێرییا دکتۆر (عبد الله بن عبد المحسن التركي) هاتییەدانان، وئاشکەرایە کو ئەو کارێ هژمارەکا زانایان پێ ڕابن دێ گەلەکێ باشتر بت ژ کارێ کەسەکێ ب تنێ بکەت، لەو مە کارێ خۆ کرە وەرگێڕانا تەفسیرا ژێگۆتی بۆ زمانێ کوردی.

وهەژییە خوانده‌ڤانێ ڤێ تەفسیرێ ل وان تایبەتمەندییان هشیار بکەین یێن کو ڤێ تەفسیرێ هەین، وەکی دانەران ب خۆ د پێشگۆتنا خۆ دا بەرچاڤ کرین، ئەو تایبەتمەندییێن پتر ئەم پالداین کو ب ب وەرگێڕانا ڤێ تەفسیرێ ڕاببین، وئەو تایبەتمەندی ژی ئەڤەنە:

(١) پێشخستنا وێ تەفسیرا (مأثور) یا کو هاتییە ڤەگوهاستن ل سەر تەفسیرێن دی.

(٢) ڤەگوهاستنا بۆچوونا ڕاست ودورست ب تنێ ل دەمێ تەفسیرکرنا ئایەتان.

(٣) بەرچاڤکرنا هیدایەتا قورئانێ ومەبەستێن شریعەتێ ئیسلامی ب ڕێکا تەفسیرکرنا ئایەتان.

(٤) ئاشکەراکرنا تەفسیرا ئایەتان ب ڕەنگەکێ کورت و ب ساناهی، وخۆ دویرکرنا ژ پەیڤێن غەریب و ب زەحمەت.

(٥) دانانا تەفسیرێ ب ڕەنگەکێ وەسا کو ل دەهمەنا قورئانێ ب خۆ بێتە دانان.

(٦) تەفسیرکرنا ئایەتێ هند هندی د ئایەتێ دا هاتی، وخۆ دویرکرنا ژ ئینانا وان زێدەییێن کو د هندەک ئایەتێن دی دا هاتین، حەتا ئەو زێدەیی ل جهێن وان بێنە تەفسیرکرن.

(٧) مەعناکرنا ئایەتێ ب ڕەنگەکێ یەکسەر بێی ڤەگوهاستنا سەرهاتییان، ل جهێن پێتڤی نەبت.

(٨) تەفسیرکرنا قورئانێ ل دویڤ ریوایەتا (حفص)ی ژ (عاصم)ی.

(٩) خۆ دویرکرنا ژ مەسەلێن زمانی و (قراءات)ێن ژێک جودا.

(١٠) ل بەرچاڤگرتنا هندێ کو ئەڤ تەفسیرە دێ ئێتە وەرگێڕان بۆ گەلەک زمانان.

(١١) خۆ دویرکرنا ژ وان زاراڤێن نەئێنە وەرگێڕان.

(١٢) تەفسیرکرنا هەر ئایەتەکێ ب ڕەنگەکێ سەربخۆ، ونەئینانا پەیڤێن دەڤا قورئانێ د تەفسیرێ دا، ودانانا هژمارا هەر ئایەتەکێ ل دەسپێکا تەفسیرا وێ.

ژ بەر ڤێ چەندێ مە خواست ڤێ دانەیێ وەرگێڕینە سەر زمانێ کوردی، دا خواندەڤانێ کورد بشێت ب ساناهی و ب ڕەنگەکێ دورست د ڕامانا قورئانێ بگەهت.

وهەژییە بێژین: ل نیڤا یەکێ ژ سەدسالا بیستێ زایینی ژ لایێ هژمارەکا نڤیسەرێن کورد ڤە هزرا دانانا تەفسیرا قورئانێ ب زمانێ کوردی هاتەکرن، وحەتا نوکە پتر ژ تەفسیرەکێ و ب پتر ژ لەهجەیەکێ هاتییەدانان، ومەخسەدا خودانێن ڤان تەفسیران هەمییان ئەو بوویە ئەو ب کارێ خۆ خزمەتا قورئانا پیرۆز وکوڕێن مللەتێ خۆ بکەن، وهەر بۆ ڤێ مەرەمێ مە ژی ئەڤ تەفسیرە ئامادەکرییە، وهیڤییا مە ژ خودایێ مەزن ئەوە ئەم شیابین ب کارێ خۆ ڤێ ئارمانجێ ب دەست خۆ ڤە بینین.

وخودێ هاریکارێ مە هەمیان بت.

[أعوذ بالله من الشيطان الرجيم]

خودایێ مەزن بۆ خوانەڤانێ قورئانا پیرۆز دانایە، کو ئەو خۆ ب خودایێ مەزن ژ شەیتانێ لەعنەتی بپارێزت، دەمێ گۆتی: ﴿ فَإِذَا قَرَأْتَ ٱلْقُرْءَانَ فَٱسْتَعِذْ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ ﴾ (النحل:٩٨).

چونکی قورئانا پیرۆز ڕێنیشاندەرە بۆ مرۆڤان، ودەرمانە بۆ وی تشتێ د سنگان دا هەی، وشەیتانە دبتە ئەگەرا هەمی خرابی وسەرداچوونان، ڤێجا خودایێ مەزن فەرمان ل هەمی خواندەڤانێن قورئانێ کر کو ئەو خۆ ب خودێ بپارێزن ژ وی شەیتانێ ژ ڕەحما خودێ هاتییە دەرکرن، و ژ وەسواس ودودلی ودەستەکا وی ژی.

وزانا هەمی ل وێ باوەرێنە کو ئەڤ گۆتنە نە ژ قورئانێیە، لەو د چو مصحەفان دا نەهاتییە نڤیسین. ورامانا (أعوذ بالله) ێ ئەوە: ئەز هاوارێن خۆ دگەهینمە خودێ، وخۆ ب وی ب تنێ دبپارێزم (من الشیطان) ئانەکو ژ هەر سەرداچوویەکێ ئەجنە ومرۆڤان، کو ئەو بەرێ من ژ گوهداریا خودایێ من، وخواندنا کیتابا وی وەرگێرت، (الرجیم) ئانەکو یێ دەرکری ژ خێرێ هەمییێ.

سوورەتا (الفاتحة)

(الفاتحة) ئانەکۆ: دەسپێک ئەڤ ناڤە بۆ ڤێ سوورەتێ هاتییە دانان؛ چونکی ئەو سوورەتە یا قورئان پێ دەست پێ دکەت، ودبێژنێ: (المثانی) ژی چونکی ئەو د هەمی رکاعەتێن نڤێژێ دا دئێتە خواندن ودووبارەکرن. (١) ب ناڤێ ئەللاهی ئەز دەست پێ دکەم، دا ئەو هاریکارییا من ل سەر خواندنێ بکەت وێ ژ من قەبویل بکەت، (ئەللاهـ) ناڤێ خودایێ پاک وبلندە، یێ کو پەرستن بۆ وی ب تنێ دئێتە کرن، وئەڤە تایبەتترین ناڤە ژ ناڤێن وی، وژبلی وی ئەو ل سەر کەسێ دی نائێتە دانان. (الرحمن) یێ دلۆڤانییا وی هەمی مرۆڤ ڤەگرتین، (الرحیم) یێ دلۆڤانکار ب خودان باوەران، وئەڤ هەردو ناڤە ژی ژ باشناڤێن خودێنە. (٢) ئەڤە مەدحەکە خودێ بۆ خۆ کری، هەر وەسا فەرمانەکە ل بەنییان ژی کو ئەو مەدحێن وی پێ بکەن؛ چونکی ئەو ب تنێ هێژایی هندێ یە، وئەوە یێ مرۆڤ چێکرین، و ب کارێ وان رادبت، یێ ب قەنجییا خۆ هەمی بەنییێن خۆ ب خودان دکەت. (٣) (الرحمن) یێ دلۆڤانییا وی هەمی مرۆڤ ڤەگرتین، (الرحیم) یێ دلۆڤانکار ب خودان باوەران، وئەو هەردو ناڤە ژ باشناڤێن خودێنە. (٤) وئەو ب تنێ خودانێ رۆژا جزادانێ ودان وستاندنێ یە، وگرێدانا خوداینییێ ب رۆژا جزادانێ ڤە ژ بەر هندێ یە چونکی کەسەک هنگی نابێژت تشتەک یێ منە، وبێ دەستوپرییا خودێ کەسەک نائاخڤت. وخواندنا موسلمانی بۆ ڤێ ئایەتێ هەر رۆژ د هەمی رکاعەتێن نڤێژێ دا بیرئینانەکە بۆ وی ل رۆژا دویماهییێ، وپالڤەدانەکە بۆ وی ل سەر کرنا کارێ چاک، وخۆدویرکرنا ژ گونەهـ وخرابییان. (٥) ئەم گوهدارییا تە ب تنێ دکەین وتە دپەرێسین، وئەم د هەمی کارێن خۆ دا داخوازا هاریکارییێ ژ تە ب تنێ دکەین؛ چونکی کار هەمی د دەستێ تە دانە، وکەسێ تشتەک ژێ د دەست دا نینە. و د ڤێ ئایەتێ دا نیشانەک ل سەر هندێ هەیە کو چێ نابت عەبد تشتەکی ژ پەرستنێ بۆ یەکێ دی ژبلی خودێ پێشکێش بکەت، ودەرمان ژی بۆ دلان تێدا هەیە کو ژبلی خودێ خۆ ب تشتەکی ڤە گرێ نەدەت، یان تووشی نەخۆشییا ریمەتییێ وخۆمەزنکرنێ نەبت. (٦) تو بەرێ مە بدە رێکا راست، ومە ل سەر موکم بکە هەتا ئەم دگەهینە تە، رێکا راست کو ئیسلامە ئەو رێکا ئاشکەرا یا مرۆڤی دگەهینتە رازیبوونا خودێ وبەحەشتا وی، ئەوا پێغەمبەرێ وی یێ دویماهییێ موحەممەدی سلاڤ لێ بن بەرێ مە دایێ؛ چونکی مرۆڤی رێیەکا دلخۆشییێ نینە ژبلی کو راست بەرێ خۆ بدەتە ڤێ رێکێ. (٧) رێکا وان یێن تە قەنجی د گەل کری ژ پێغەمبەر وراستگۆ وشەهید وچاکان؛ چونکی خودانێن هیدایەتێ هەر ئەون وتو مە نەکە ژ وان یێن غەزەب لێ هاتییە کرن، ئەوێن راستی زانی وکار پێ نەکری، کو جوهینە، وهەچییێ وەکی وان بت، ویێن بەرزەبوویی، وئەو ئەون یێن رێ نەنیاسی، ڤێجا رێ ل بەر خۆ بەرزەکری، وئەو فەلەنە، وهەچییێ دویکەفتنا رێکا وان کری. ویا باشە بۆ خواندەڤانی کو پشتی خواندنا فاتحێ ئەو بێژت: (آمین)، ورامانا وێ ئەڤەیە: ئەی خودا تو د بەرسڤا مە وەرە، وئەڤ پەیڤە ب گۆتنا=

=هەمی زانایان نە ئایەتەکە ژ سوورەتا فاتحێ، ژ بەر ڤێ چەندێ ئەو هەمی ل سەر وێ یەکێ کۆم بووینە کو وێ د قورئانێ دا نەنڤیسن.

سوورەتا (البقرة)

(١) (الم) ئەڤ حەرفە ویێن وەکی وان ژ حەرفێن کەرکری ل سەرێن سوورەتان، خودێ دزانت کانێ وی چ مراد پێ هەیە، وئیشارەتەک بۆ ئعجازا قورئانێ تێدا هەیە؛ چونکی قەبخوازییا بوتپەرێسان یا پێ هاتییەکرن، وئەو نەشیان بەرسڤێ بدەن، وئەو قورئان یا پێکهاتییە ژ وان حەرفێن زمانێ عەرەبان ژێ پێک دئێت. ڤێجا نەشیانا عەرەبان کو قورئانەکا وەکی وێ بینن -هەر چەندە ب دەڤ وئەزمانترین ورەهوانترین مرۆڤ ئەون- نیشانا هندێ یە کو قورئان ژ لایێ خودێ ڤە هاتییە، وئەو نە ژ نک موحەممەدی یە سلاڤ لێ بن. (٢) ئەڤ قورئانەیە کیتابا مەزن یا چو گومان تێدا نە کو ژ لایێ خودایی ڤە هاتییە، ڤێجا هوین تێدا نەکەڤنە گومانێ، تەقوادار ئەوێن ژ خودێ دترسن مفایی بۆ خۆ ژێ دبینن، ودویچوونا ئەحکامێن وێ دکەن. (٣) وئەو تەقوادار ئەون یێن باوەرییێ ب وی تشتێ نەبەرچاڤ دئینن یێ کو ئەو ب هەست وعەقلێ خۆ نەگەهنێ، چونکی ئەو ب وەحییێ ب تنێ دئێتە زانین وەکی: فریشتە، وبەحەشت، وئاگری، وتشتێن دی یێن خودێ بۆ پێغەمبەرێ خۆ گۆتین. وئەو ل سەرکرنا نڤێژێ ب رەنگەکێ دورست ل دەمێ وێ دمجدن، ل دویڤ شریعەتێ خودێ بۆ پێغەمبەرێ خۆ دانایی، وئەو ژ وی مالێ مە دایێ زەکاتێ وخێران ددەن. (٤) وئەوێن باوەرییێ ب وێ دئینن یا کو بۆ تە ئەی موحەممەد ژ قورئانێ هاتییە خوارێ، و ب وێ سوننەتێ ژی یا بۆ تە هاتییە خوارێ، و ب وێ ژی یا بەری تە بۆ پێغەمبەران هاتییە خوارێ ژ کیتابان وەکی: تەوراتێ وئنجیلێ ویێن دی، وباوەرییەکا باوەری ب ژینا پشتی مرنێ دئینن و ب وێ حسێب وجزادانێ یا تێدا هەی. وتایبەت بەحسێ رۆژا دویماهییێ هاتەکرن چونکی باوەرییا ب وێ رۆژێ مەزنترین پالدەرە بۆ کرنا چاکییان، وخۆدویرکرنا ژ حەرامییان، وحسێبا د گەل نەفسێ. (٥) خودانێن ڤان سالۆخەتانن یێن رۆناهییەک ژ نک خودایێ خۆ ورێنیشاندەرێ خۆ هەی، وئەون یێن سەرکەفتی، یێن کو ئەو ب دەست خۆ ڤە ئینایی یا وان خواستی، و ژ وێ رزگار بووین یا ئەو ژێ رەڤین.

(٦) هندی ئەون یێن ژ دفن بلندی و سەرداچوونا خۆ کافری ب وێ کری یا بۆ تە ژ نک خودایێ تە هاتی، باوەرییێ نائینن چ تو وان بترسینی و ژ عەزابا خودێ پاشڤەبەی یان نە؛ ژ بەر ڕژدییا وان ل سەر نەحەقییا وان. (٧) خودێ خەتم یا ل سەر دلێن وان و ل سەر گوهێن وان دای، و ل سەر چاڤێن وان ڕەش پەردە هەنە؛ ژ بەر سەرڕەقی وکافرییا وان کری پشتی حەقی بۆ وان ئاشکەرابووی، ڤێجا خودێ بەرێ وان نەدا ڕێیا ڕاست، وعەزابەکا دژوار د ئاگرێ جەهنەمێ دا بۆ وان هەیە. (٨) و ژ مرۆڤان دەستەکەک هەیە د ناڤبەرا خودان باوەر وکافران دا دودل مایە، وئەو دوڕوینە یێن ب ئەزمانێن خۆ دبێژن: مە باوەری ب خودێ وڕۆژا دویماهییێ ئینایە.. وئەو د دل دا ددرەوینن وان باوەری نەئینایە. (٩) ژ نەزانینا خۆ ئەو هزر دکەن کو ئەو خودێ وخودان باوەران دخاپینن دەمێ باوەرییا خۆ ئاشکەرا دکەن وکوفرا خۆ ڤەدشێرن، و ب تنێ ئەو خۆ دخاپینن؛ چونکی خاپاندنا وان دویماهییێ هەر ب خرابی ل سەر وان دزڤڕت. و ژ بەر زێدە نەزانینا وان ئەو ب وێ چەندێ ناحەسن؛ چونکی دلێن وان دخرابن. (١٠) گومان ددلێن وان دا هەیە ڤێجا ئەو ب کرنا وان گونەهان یێن هاتینە جەرباندن یێن کو ئەو پێ بێنە جزادان، ڤێجا خودێ گومان ل وان زێدەکر، وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە ژ بەر درەوا وان. (١١) وئەگەر شیرەت ل وان بێتەکرن کو ئەو ب کافرییێ وکرنا گونەهان خرابکارییێ د عەردی دا نەکەن، ونهێنییێن خودان باوەران بەلاڤ نەکەن، وپشتەڤانییا کافران نەکەن، بۆ هەڤڕکی وڕکداری ژ درەو ئەو دێ بێژن: هەما ئەمین خودانێن چاکییێ. (١٢) هەما یا ئەو دکەن ودبێژن خرابکاری ب خۆیە، بەلێ ژ بەر نەزانین وسەرڕقییا وان ئەو پێ ناحەسن. (١٣) وئەگەر بۆ وان دوڕوویان هاتە گۆتن: هوین ژی وەکی صەحابییان باوەرییێ بینن، ئەو ژ هەڤڕکی دبێژن: ئەرێ ئەم وەکی نەزان وکێم عەقلان باوەرییێ بینین ڤێجا دا ئەم وئەو دکێم فامییێ دا وەکی یەک لێ بهێین؟ ڤێجا خودێ ل وان ڤەگێڕا کو کێم عەقلی هەر یا وانە، وئەو نزانن کانێ ئەو چەند دبەرزەبوون وزیانێ دانە. (١٤) وگاڤا ئەڤ دوڕوویە د هاتنە ڕاستا خودان باوەران وان دگۆت: مە وەکی هەوە باوەری ب ئیسلامێ ئینایە، وئەگەر ئەو د گەل مەزنێن خۆ ژ کافرێن سەرداچوویی مانە ب تنێ ئەو وان پشت ڕاست دکەن کو ئەو یێن ل سەر کوفرێ، وکو وان هەما یاری بۆ خۆ ب خودان باوەران دکرن. (١٥) خودێ وان دسەردا دبەت ووان ڤەدهێلت؛ دا پتر ئەو بەرزە ودودل ببن، وئەو ل سەر یاری پێکرنا وان ب خودان باوەران دێ جزایێ وان دەتێ. (١٦) ئەو ئەون یێن ب فرۆتنەکا ب زیان خۆ فرۆتی ، ڤێجا کوفر وەرگرتی، وباوەری هێلای، ئێدی وان تشتەک ب دەست خۆ نەئێخست، بەلکی باوەری ژ دەست دا، وئەوە زیانا ئاشکەرا.

(١٧) حالێ وان دوڕوییان وەکی حالێ وێ کۆمێ یە یا ل دەڤەکا تاری ل بەریێ بدانت، ویەک ژ وان ئاگرەکێ مەزن بۆ گەرمکرنێ ورۆناهییێ هل بکەت، ڤێجا دەمێ ئاگر گەشبوو ودۆر وبەرێن وی ڕوهن کرن، ئەو ڤەمریا وتاری بوو، ڤێجا خودانێن وی ئاگری مانە د تارییان دا چو تشتەکی نابینن، و ب چو ڕێکان ناکەڤن. (١٨) ئەو ژ گوهداریبیا حەقییێ دکەڕن، و ژ گۆتنا وێ دلالن، و ژ دیتنا ڕۆناهییا باوەرییێ دکۆرەنە؛ لەوا ئەو نەشێن ل وێ باوەرییێ بزڤرن یا وان هێلای. (١٩) وحالێ دەستەکەکا دی ژ دوڕوییان یێن هندەک جاران حەقی بۆ ئاشکەرا دبت، وهندەک جاران تێدا دکەڤنە گومانێ، وەکی حالێ وێ کۆمێیە یا ل چۆلەکی ددەتە ڕێ، ڤێجا بارانەکا بوش ل وان بکەت، وتارییێن ل سەر ئێک د گەل دا هەبن، د گەل تۆپ وبرویسییێن سوژەک، یێن کو ژ ترسان دا ئێکا هند ژ وان چێ دکەت کو ژ ترسێن مرنێ دا تبلێن خۆ بکەنە دگوهێن خۆ ڕا. وخودێ دۆرا ل کافران گرتی ئەو ژ وی ڕزگار نابن. (٢٠) نێزیکە برویسی -ژ بەر دژوارییا ڕۆناهییا خو- چاڤێن وان ببەت، و د گەل وێ چەندێ هەر جارەکا بۆ وان ڕوهن کر ئەو دێ ل بەر ڕۆناهییا وێ چن، وئەگەر ئەو چوو ڕێ ل بەر وان تاری بوو ڤێجا ل جهێن خۆ دێ ڕاوەستن، وئەگەر خودێ ل دویڤ وان بەرنەدابا دا وان ژ گوهـ وچاڤان کەت، وئەو هەر گاڤ ل سەر وێ چەندێ یێ خودان شیانە، هندی خودێیە ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە. (٢١) گەلی مرۆڤان خودایێ خۆ یێ هوین ب قەنجییێن خۆ پەروەردەکرین بپەرێسن، وژێ بترسن ودویچوونا دینێ وی بکەن، چونکی ئەوی هوین ویێن بەری هەوە ژی ژ چوننەیێ ئافراندن، دا بەلکی هوین ببنە ژ تەقواداران یێن خودێ ژ وان ڕازی بووی وئەو ژ وی ڕازی بووین. (٢٢) خودایێ هەوە ئەوێ عەرد بۆ هەوە کرییە جهـ؛ دا ژینا هەوە ل سەر وی ب ساناهی بکەڤت، وعەسمان موکم ئاڤاکری، وباران ژ عەوری باراندی وهەمی ڕەنگێن فێقی وشینکاتی بۆ هەوە ژێ داین، ڤێجا هوین چو هەڤال وهەڤگران بۆ خودێ د پەرستنێ دا چێ نەکەن، و هوین د زانن کو ئەو د ئافراندن ورزقدانێ دا یێ بێ شریکە، وئەوە یێ هێژای پەرستنێ. (٢٣) وئەگەر هوین -گەلی کافرێن سەرڕەق- د وێ قورئانێ دا ب گومانن یا کو مە بۆ بەنییێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- هنارتی، وهوین دبێژن ئەو نە ژ لایێ خودێ ڤەیە، پا دێ وەرن سوورەتەکا ب تنێ یا وەکی سوورەتێن قورئانێ بینن، وهاریکارییێ ژ هەچییێ هوین بشێنێ ژ پشتەڤانێن خۆ بخوازن، ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دڕاستگۆنە. (٢٤) ڤێجا ئەگەر هوین نەشیان نوکە وێ بکەن -و د پاشەڕۆژێ ژی دا هوین نەشێن بکەن- ئێدی هوین ب باوەری ئینانا ب پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- و ب گوهدارییا خودێ خۆ ژ ئاگری بپارێزن. ئەو ئاگرێ ب مرۆڤ وبەران دئێتە خۆشکرن، ئەوێ بۆ کافران هاتییە ئامادەکرن.

(٢٥) وتو -ئەی موحەممەد- مزگینییەکا خۆش بدە خودانێن باوەرییێ وکارێ چاک، کو بەحەشتێن عەجێب ل ئاخرەتێ بۆ وان هەنە، رویبار د بن قەسرێن وان یێن بلند وداروبارێن وان یێن ب سیبەر ڕا دچن. هەر جارەکا خودێ ڕزقەک ژ بەرێ ڕزقێ وی جهی دا وان ئەو دێ بێژن: ئەڤە ئەو ڕزقە یێ خودێ بەری نوکە ژی دایە مە، وگاڤا وان تام کرێ دێ بینن ئەو د تام وخۆشییێ دا ڕەنگەکێ نوییە، ئەگەر چ د ناڤ ورەنگی دا وەکی یێ بەری خۆ ژی بت. وژنێن پاقژ ژ هەمی ڕەنگێن پیساتییێ بۆ وان تێدا هەنە. وئەو د بەحەشتێ دا هەر دێ مینن، نە تێدا دمرن ونە ژێ دئێنە دەرێخستن. (٢٦) هندی خودێیە شەرمێ ژ حەقییێ ناکەت کو تشتەکی ژێ بێژت، یێ بچویک بت یان یێ مەزن بت، ئەگەر خۆ مەتەلا ب بچویکترین تشتی بت، وەکی پێشییێ ومێشێ ویێن وەکی وان، ژ وان تشتێن خودێ مەتەل پێ ئینای ل سەر بێزارییا هەر تشتێ ژبلی وی پەرستن بۆ دئێتەکرن ، ڤێجا هندی خودان باوەرن کاربنەجهییا خودێ د ڤێ مەتەل ئینانێ دا دزانن، وئەوێن کافر یارییان پێ دکەن ودبێژن: مەبەستا خودێ ب ڤێ مەتەل ئینانا ب مێشێن بێ بها چییە؟ وخودێ بەرسڤا وان ددەت کو مەبەست پێ جەرباندنە، ودا خودان باوەر پێ ژ کافری بێتە ڤاڤارتن؛ لەو خودێ ب ڤێ مەتەلێ بەرێ گەلەک مرۆڤان ژ حەقییێ وەردگێڕت ژ بەر یاری پێکرنا وان ب حەقییێ، وبەرێ هندەکێن دی ژبلی وان ددەتە پتر باوەرییێ. وخودێ زۆرداریێ ل کەسێ ناکەت؛ چونکی ئەو ژ فاسقان پێڤەتر بەرێ ئێکی ژ حەقییێ وەرناگێڕت. (٢٧) ئەوێن پەیمانا خودێ یا وی ژ وان وەرگرتی دشکێنن، ئەو پەیمانا ب هنارتنا پێغەمبەران، وئینانەخوارا کیتابان هاتییە موکمکرن، و ل دویڤ دینێ خودێ ناچن وکارێن وەکی: بڕینا مرۆڤاینییێ وبەلاڤکرنا خرابکارییێ د عەردی دا دکەن، ئەو ئەون یێن ل دنیایێ وئاخرەتێ دزیانکار. (٢٨) چاوا هوین -گەلی بوتپەرێسان- باوەرییێ ب یەکینییا خودێ نائینن، وهوین ژبلی وی هندەکێن دی د پەرستنێ دا بۆ وی دکەنە هەڤپشک د گەل کو نیشانەکا ڤەبڕ ل سەر وێ چەندێ د هەوە ب خۆ دا هەیە؟ چونکی هوین دمری بوون ڤێجا وی هوین زێندی کرن وژین دا هەوە، پاشی هەوە دمرینت گاڤا ئەو ڕۆژا وی بۆ هەوە دانای هات، پاشی ل ڕۆژا قیامەتێ هەوە زێندی دکەتەڤە، پاشی هوین بۆ حسێب وجزادانێ دێ زڤڕنە نک وی؟ (٢٩) خودێ ب تنێیە یێ هەر تشتەکێ ل عەردی ژ قەنجییێن هوین مفایی ژێ وەردگرن بۆ هەوە ئافراندی پاشی قەستا ئافراندنا عەسمانان کر، ڤێجا وی ئەو کرنە حەفت عەسمان، وئەو ب هەر تشتەکی یێ پڕزانایە. وزانینا وی هەر تشتەکێ وی ئافراندی ڤەدگرت.

(٣٠) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خەلکی بینەڤە دەمێ خودایێ تە گۆتییە فریشتەیان: ئەز دێ مللەتەکی ل عەردی دانم هندەک ژ وان بۆ ئاڤەدانکرنا وی جێگرییا هندەکان دێ کەن، وان گۆت: ئەی خودا مفایێ ئافراندنا ئەڤێن هە بۆ مە بێژە، هەرچەندە کارێ وان د عەردی دا خرابکارییە وخوین رێتنە وئەم یێن د فەرمانا تە دا، وکارێ مە هەردەم نڤێژکرنە بۆ تە، وپاککرنا تەیە ژ هەر کێماسیەکێ ومەزنکرنا تەیە ب هەمی سالۆخەتێن مەزنییێ؟ خودێ گۆتە وان: ئەز وێ دزانم یا هوین نەزانن ژ وێ مەصلحەتا د ئافراندنا وان دا هەی. (٣١) وئاشکەراکرن بۆ قەدرێ ئادەمی -سلاڤ لێ بن- خودێ ئەو فێری ناڤێن هەمی تشتان کر، پاشی وی ئەو ناڤلێکری بۆ فریشتەیان بەرچاڤ کرن وگۆتە وان: ناڤێن ئەڤان تشتێن هە بۆ من بێژن ئەگەر هوین دراستگۆنە کو هوین بۆ جێگرییا ل عەردی ژ وان هێژاترن. (٣٢) فریشتەیان گۆت: ئەی خودا ئەم تە پاک دکەین، ژبلی وی تشتێ تە نیشا مە دای ئەم چو نزانین، هندی تویی تو ب تنێ ب کارێ ئافراندییێن خۆ یێ پرزانایی، وتو د کریارا خۆ دا یێ کاربنەجهی. (٣٣) خودێ گۆت: ئەی ئادەم تو ناڤێن ڤان تشتان یێن وان نەزانین بۆ وان بێژە، ڤێجا دەمێ وی ئەو ناڤ بۆ وان گۆتین، خودێ گۆتە فریشتەیان: مانێ من گۆتبوو هەوە هندی ئەزم ئەز تشتێ ڤەشارتی ل بەر هەوە ل عەسمانان و ل عەردی دزانم، ووی کارێ هوین ئاشکەرا دکەن وییێ هوین ڤەدشێرن ئەز دزانم. (٣٤) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خەلکی بینەڤە قەدرگرتنا خودێ بۆ ئادەمی دەمێ وی گۆتییە فریشتەیان: قەدرگرتن بۆ ئادەمی ودیارکرن بۆ بهایێ وی هوین خۆ بۆ وی بچەمینن، ئینا وان هەمییان گوهداری کر ئبلیس تێ نەبت ئەو ژ دلرەشی وخۆمەزنکرن ل بەر نەهات، ڤێجا ئەو بوو ژ یێن کافر ب خودێ، یێن نەگوهدار بوو فەرمانا وی. (٣٥) وخودێ گۆت: ئەی ئادەم تو وژنا خۆ حەووا ل بەحەشتێ ئاکنجی ببن، وخۆشییەکا بەرفرەهـ ب فێقییێ وێ ببەن ل چی جهێ هەوە ڤیا، وهوین هەردو خۆ نێزیکی ڤێ دارێ نەکەن دا هوین نەکەڤنە د گونەهێ دا، وببنە ژ یێن کو پێ ل فەرمانا خودێ دانای. (٣٦) ئینا شەیتانی ئەو هەردو تێ ئێخستن: و ل بەر وان شرین کر حەتا وان ژ دارێ خواری، ڤێجا ئەو بوو ئەگەرا دەرکرنا وان ژ بەحەشتێ وخۆشییێن وێ، وخودێ گۆتە وان: ژۆردا هەرنە خوارێ بۆ عەردی، هندەک ژ هەوە بۆ هندەکان -ئادەم وحەووا وشەیتان- ببنە نەیار، وبۆ هەوە ل عەردی جهێ ئاکنجیبوونێ وخۆشیبرنێ هەیە حەتا دەمێ ب دویماهی هاتنا ژییێ هەوە. (٣٧) ئینا ئادەمی ب رازیبوون ڤە هندەک پەیڤ وەرگرتن، خودێ ئێخستنە سەر دلێ وی دا پێ تۆبە بکەت، وئەو پەیڤ ئەڤ گۆتنا خودێیە: (ربنا ظلمنا أنفسنا وإن لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين) ئینا خودێ لێڤەبوونا وی قەبویلکر، وگونەها وی بۆ وی ژێبر، هندی ئەوە ئەو پڕ توبەوەرگرێ بەنییێن پەشێمانە، یێ دلۆڤانکارە ب وان.

(٣٨) خودێ گۆته وان: هوین پێکڤه ژ بەحەشتێ هەرنه خوارێ، وپاشی تشتێ هیدایەتا هەوه تێدا بۆ هەوه دێ ئێت. وهەچییێ کاری پێ بکەت ترس ل سەر پاشەرۆژێ وپەشێمانی ل سەر یا بۆری ناگەهتە وان، بەلکی دلرحەتی ل دنیایێ وئاخرەتێ دێ یا وان بت. (٣٩) وئەوێن کافری ودرەو کری، ئەو ئەون یێن دمیننه د ئاگری دا، هەر دێ تێدا مینن، ژێ دەرناکەڤن. (٤٠) دووندەها یەعقووبی! قەنجییێن من ل سەر خۆ ل بیرا خۆ بینن، وسوپاسییا من بکەن، وشیرەتا من یا بۆ هەوه هاتی پێک بینن: کو باوەرییێ ب کیتابێن من وپێغەمبەرێن من هەمییان بینن، وکاری ب شریعەتێ من بکەن، ڤێجا ئەگەر هەوه ئەو چەنده کر ئەز ژی دێ وێ بۆ هەوه پێک ئینم یا من ژڤان پێ دایە هەوه کو ل دنیایێ دلۆڤانییێ ب هەوه ببەم، و ل ئاخرەتێ هەوه رزگار بکەم، و ژ من ب تنێ بترسن، و هشیاری غەزەبا من بن ئەگەر هەوه پەیمانا من شکاند، وکافری ب من کر. (٤١) وهوین گەلی ئسرائیلییان باوەرییێ ب وێ قورئانێ بینن یا من بۆ پێغەمبەرێ خۆ ئینایە خوارێ، راستییا وێ تەوراتا د گەل هەوه دیار دکەت، وهوین نەبنه یەکەمین دەستەک ژ خودانێن کیتابێ یێن کافرییێ پێ دکەن، وهوین ئایەتێن من ب بهایەکێ کێم ژ پەرتالێ دنیایێ نەگوهۆرن، وهوین گوهدارییا من ب تنێ بکەن وبێ ئەمرییا من بهێلن. (٤٢) وهوین وێ حەقییێ یا من بۆ هەوه ئاشکەراکری تێکەلی وێ نەحەقییێ نەکەن یا هەوه ژ نک خۆ چێکری، وهشیار بن حەقییا ئاشکەرا د دەرحەقێ سالۆخەتێن موحەممەد پێغەمبەر دا یا د کیتابێن هەوه دا هاتی نەڤەشێرن، وهوین وی تشتی دزانن. (٤٣) و ب کرنا نڤێژێ ب رەنگێ دورست، ودانا زەکاتێ وەرنه د ئیسلامێ دا، و د گەل نڤێژکەران بن. (٤٤) چ حالەکێ کرێته حالێ هەوه ویێ زانایێن هەوه دەمێ هوین فەرمانێ ب باشییێ ل مرۆڤان دکەن، وهوین نەفسا خۆ ژ بیر دکەن، وبەرێ وێ نادەنه خێرا مەزن کو ئیسلامە، وهوین تەوراتێ دخوینن یا کو سالۆخەتێن موحەممەدی وفەرمانا باوەری ئینانا ب وی تێدا هاتین!! ئەرێ ڤێجا ما هوین عەقلێ خۆ دورست ب کارنائینن؟ (٤٥،٤٦) وهوین ب بێهن فرەهییێ ونڤێژێ هاریکارییێ بخوازن، وئەو کارەکێ ب زەحمەته ب تنێ ل سەر وان نەبت یێن ژ خودێ دترسن، وژێ ب هیڤی، وباوەرییەکا باوەری د ئینن کو پشتی مرنێ دێ رابەری خودایێ خۆ راوەستن، وکو ئەو ل رۆژا رابوونێ بۆ جزادانێ دێ زڤرنه نک وی. (٤٧) ئەی دووندەها یەعقووبی قەنجییێن من د گەل هەوه کرین ل بیرا خۆ بینن، وسوپاسییا من سەرا بکەن، و ل بیرا خۆ بینن کو من هوین ژ خەلکێ سەردەمێ هەوه هەمییان چێتر لێ کربوون. (٤٨) وهوین ژ رۆژا رابوونێ بترسن، رۆژا کەس تێدا مفایی نەگەهیننه کەسێ، وخودێ چو مەهدەران بۆ کافران قەبویل ناکەت، وچو بەرانبەرێن خۆکرینێ ژ وان وەرناگرت، و ل وێ رۆژێ کەس نەشێت وان ب سەربێخت.

(٤٩) وقـەنجييـا مـە ل بيـرا خـۆ بيـنن دەمـێ مـە هـوين ژ فيرعـەونـی ودويكـەفتييـێن وی ڕزگارکرين، وان نەخۆشترين عەزاب دئينا سەرێ هەوە، کوڕێن هەوە گەلەک ڤەدکوشتن، وکچێن هەوە بۆ خدامينييێ وڕەزيلکرنێ دهێلان، و د وێ چەندێ دا جەڕباندنەک ژ خودايێ هەوە بۆ هەوە هەبوو، و د ڕزگارکرنا هەوە دا ژ وی قەنجييەکا مەزن هەبوو. (٥٠) ووێ قـەنجييا مـە بيننە بيرا خۆ دەمێ مە ژ بەر هەوە دەريا کەرکری، وڕێکێن هشک لێ چێکرين، ڤێجا هوين ژێ دەربازبووين، ومە هوين ژ فيرعەونی ولەشکەرێ وی، و ژ تێچوونا د ئاڤێ دا ڕزگارکرين، ڤێجا دەمـێ فيرعـەون ولـەشکـەرێ وی ب دويـڤ هـەوە کـەفتـين مـە ل بـەر چاڤێن هـەوە ئـەو خەندقاندن. (٥١) وقەنجييا مـە ل بيرا خـۆ بيـنن: دەمـێ بـۆ ئينانـەخـوارا تـەوراتـێ ڕۆنـاهی وڕێنيشاندەر بـۆ هەوە مە ژڤان ب چل شەڤان دايە مووسای، ڤێجا هەوە دەمێ چوونا وی يـێ کورت بۆ خۆ ب دەلـيڤە زانی وهوين ڕابوون هەوە ئەو گۆلکێ هەوە ب دەستێ خۆ چێکری بـۆ خۆ کرە خودا وهەوە ژبلی خودێ پەرستن بـۆ وی کـر، وهـوين ب ڤـی کـارێ خـۆ دزۆردار بـوون. (٥٢) پاشی مە هوين ژ ڤێ کريارا کرێت عەفيکرن، وپشتی زڤڕينا مووسـای مـە تۆبـا هـەوە قەبويل کـر، دا بـەلکی هـوين سوپاسييا خودێ سـەرا قـەنجييـێن وی بکـەن، وبـەر ب کـوفرێ وسەرداچوونێ ڤە نەچن. (٥٣) وبيرا خۆ ل قەنجييا مە بيننـەڤـە دەمـێ مـە ئـەو کيتـاب دايـە مووسای يا کو حەقييێ ونەحەقييێ ژێک جودا دکەت -کو تەوراتە-؛ دا بەلکی هوين پێ بێنە سەرڕێ. (٥٤) وبيرا خۆ ل قەنجييا مە بيننـەڤـە دەمـێ مووسـای گۆتييـە ملـلەتـێ خـۆ: هـەوە زۆرداری ل خۆ کر دەمێ هەوە گۆلک بۆ خۆ کرييە خودا، ڤێجا ل ئافرانـدەرێ خـۆ بزڤـڕن وتـۆبـە بکـەن: هنـدەک ژ هـەوە هنـدەکـان بکـوژن، وئـەڤـە بـۆ هـەوە ل نـک ئافرانـدەرێ هـەوە چێتـرە ژ هەرمانا د ئاگری دا، ئينا هەوە وە کر، ڤێجا وی تۆبا هەوە قەبويلکر، هندی ئەوە پڕتۆبەوەرگرە بۆ هـەر يـەکـێ تۆبـە بکـەت، يـێ دلـۆڤانکـارە ب وان. (٥٥) و ل بيـرا خـۆ بيـنن دەمـێ هـەوە گۆتی: ئەی مووسا ئەم باوەرييێ نائينين کو ئەڤ گۆتنا مە گوهـ لێ دبت گۆتنا خودێيە، حەتا ئـەم خـودێ ئاشـکـەرا نـەبينين، ئينـا ئـاگـرەک ژ عـەسمـانی هاتـە خـوارێ وهـەوە ب چاڤێن خـۆ دديت، ڤێجا وی ئاگری ژ بەر گونەهێن هەوە، وبستـەهييـا هـەوە ل سـەر خـودێ، هـوين گـرتن. (٥٦) پاشی پشتی مرنا هەوە ب ئاگری ئەوی هوين جارەکا دی زێندی کرن، دا بـەلکی هـوين سوپاسييا قەنجييا خودێ بکەن. (٥٧) وبيرا خۆ ل قەنجييا مە بيـنن دەمـێ هـوين ل عـەردی دبـەرزە؛ مـە عـەور ل هنـداڤ هـەوە ئينـای دا سيبـەرێ ل هـەوە بکـەت، ومـە گـەزۆ وگۆشـتـێ تەيرەکێ خۆش ب سەر هەوە دا ئيناخوارێ، ومە گۆتە هەوە: ژ ڕزقێ پـاقژ يـێ مـە دايـە هـەوە بخۆن، و ژ دينێ خۆ دەرنەکەڤن، بەلێ هەوە گوهداری نـەکـر. ووان ب کافرييـا خـۆ زۆرداری ل مە نەکرييـە، بەلکی وان زۆرداری ل خۆ دکر.

(٥٨) وقەنجییا مە ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە گۆتی: هەڕنە باژێرێ (بەیتولمەقدسێ)، و ژ هەر جهەکێ هەوە بڤێت هوین تێر ژ تشتێ وی یێ باش بخۆن، ودەمێ هوین دچنە د باژێری دا خۆ بۆ خودێ بچەمینن، وبێژن: خودایێ مە گونەهێن مە ژێ ببە، ئەم دێ د بەرسڤا هەوە ئێین وگونەهێن هەوە ڤەشێرین، وئەم دێ خێرێ ل قەنجیکاران ژ بەر کریارێن وان زێدەکەین. (٥٩) ڤێجا یێن زۆردار وبەرزە ژ ئسرائیلییان گۆتنا خودێ گوهاڕت، وگۆتن وکریار هەمی وەربادان، دەمێ ئەو ل سەر پاشییێن خۆ ب ژۆرکەفتین وگۆتین: دندکەک د موییەکی دا، ویاری ب دینێ خودێ کرن، ئینا خودێ ژ بەر زێدەگاڤییا وان ودەرکەفتنا وان ژ گوهدارییا خودێ عەزابەک ژ عەسمانی ب سەر وان دا باراند. (٦٠) وقەنجییا مە ل بیرا خۆ بینن دەمێ هوین د بەرزەبوونێ دا دتێهنی ومووسای ب خۆشکاندن ڤە ئاڤ بۆ هەوە ژ مە خواستی، ئینا مە گۆت: گۆپالێ خۆ ل کەڤری بدە، ڤێجا وی گۆپال لێدا، ئینا دووازدە کانی ژێ زان، د گەل دیارکرنا کانییا هەر ئویجاخەکێ دا ئەو سەرا لێک نەکەڤن، ومە گۆتە وان: ژ ڕزقێ خودێ بخۆن وڤەخۆن، و ب خرابی د عەردی دا نەگەڕن. (٦١) و ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە خوارنا شرین، وتەیرێن خۆش، ب سەر هەوە دا ئینناینە خوارێ ڤێجا وەکی هەر جار هەوە قەنجی ژ بیرکر، وبێنتەنگی وشڕاتی گەهشتە هەوە، ڤێجا هەوە گۆت: ئەی مووسا ئەم نەشێین ب خوارنەکا ب تنێ یا نەئێتە گوهاڕتن خۆ بگرین، ڤێجا بۆ مە ژ خودایێ خۆ بخوازە دا هندەک خوارنێن دی ژ دەرکەفتییێ عەردی، ژ بەقلی وشینکاتی، وترۆزی ودان ودکاکێ دئێتە خوارن، ونیسک، وپیڤازان، بدەتە مە. مووسای -ب نەڕازیبوون ڤە- گۆت: ئەرێ ما هوین ڤان خوارنێن کێم بهاتر دخوازن، وڤی ڕزقێ ب مفا یێ خودێ بۆ هەوە هلبژارتی هوین دهێلن؟ ژ ڤێ دەشتێ هەڕنە هەر باژێرەکێ هەی، گەلەکێ ژ تشتێ دلێ هەوە دچتێ ل بیستان وبازارێن وی دێ بینن. ودەمێ ئەو چووین بۆ وان ئاشکەرا بوو کو ئەو د هەمی جهان دا هلبژارتنا خۆ ب پێش یا خودێ دئێخن، وئەو دلچوونێن خۆ بەری وێ ددانن یا خودێ بۆ وان هلبژارتی؛ لەوا سالۆخەتێ ڕەزیلییێ وهەژارییا دلی ب وان ڤە نویسیا، وئەو زڤرین غەزەبا خودێ د گەل دا؛ چونکی وان پشت دا دینێ خودێ، وچونکی وان باوەری ب ئایەتێن خودێ نەدئینا و ژ دوژمنی وزۆرداری وان پێغەمبەر دکوشتن؛ ئەڤە ژبەر نەگوهداری وزێدەگاڤییا وان ل سەر توخوبێن خودایێ خۆ کری.

(٦٢) هندی خودان باوەرێن ڤێ ئوممەتێنە، وئەوێن بەری هنارتنا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بووینە ژ جوهی، وفەلان، وصابئییان -وئەو مللەتەکن ل سەر خوڕستییا خۆ مایینە، وچو دینێن دەسنیشانکری بۆ وان نەبوون ئەو ل دویڤ بچن- ئەوێن هە هەمی ئەگەر ب دورستی باوەرییێ ب خودێ، و ب ڕۆژا دویماهییێ بینن، وکارەکێ ل نک خودێ چاک بکەن، جزایێ وان ل نک خودایێ وان هەیە، وترسا ل سەر پاشەڕۆژێ وپەشێمانییا ل سەر ڕۆژێن بۆری ناگەهتە وان. بەلێ پشتی هنارتنا موحەممەدی بۆ هەمی مرۆڤان ژبلی دینێ وی کو ئیسلامە خودێ دینەکێ دی ژ کەسێ قەبویل ناکەت. (٦٣) وهوین -گەلی ئسرائیلییان- ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە پەیمانا موکم ژ هەوە وەرگرتی کو باوەرییێ ب خودێ بینن ووی ب تنێ بپەرێسن، ومە چیایێ طووری ڕاکرە هنداڤی سەرێ هەوە، ومە گۆتە هەوە: ئەو کیتابا مە دایە هەوە باش بگرن وبپارێزن، و ب گۆتن وکریار ژ بیر نەکەن؛ دا بەلکی هوین تەقوا من بکەن و ژ جزادانا من بترسن. (٦٤) پاشی جارەکا دی پشتی دانا پەیمانێ وڕاکرنا چیایی وەکی عەدەتێ خۆ یێ هەردەم هەوە پشت دا وگوهداری نەکر، ئەگەر ژ بەر قەنجییا خودێ ل سەر هەوە ودلۆڤانییا وی نەبایە، وکو ئەو ل گونەهێن هەوە بۆری، هوین ل دنیایێ وئاخرەتێ دا ژ زیانکاران بن. (٦٥) و ب راستی هەوە تاوانا پێشیێن خۆ باش زانی ئەوێن ژ زۆرداری وتەعدایی زێدەگاڤی ل سەر توخوبێن خودێ کری، دەمێ ژ بەر گونەهێن وان خودێ نێچیر ل ڕۆژا شەنبییێ ل سەر وان حەرامکری، ڤێجا وان د وێ ڕۆژێ دا تۆڕ ڤەدان ونەهنگ گرتن، ئینا مە گۆتە وان: ببنە مەیمونکێن بێ خێر، وئەو وە لێ هاتن. (٦٦) ئینا مە ئەو گوند کرە عیبرەت بۆ وان گوندێن ل بەر وپشت، دا دەنگ وباسێن وی و یا ب سەر دا هاتی بگەهتە وان، وعیبرەت بۆ هەر یەکێ پشتی وان ژی گونەهەکا وەسا بکەت، ومە ئەو بۆ چاکان ژی کرە بیرئینان؛ دا بزانن کو ئەون یێن حەق، ڤێجا دا موکم بمینن. (٦٧) وهوین بیرا خۆ ل تاوان وسەرڕەقییا پێشییێن خۆ بینن وهەڤڕکییا وان د گەل مووسای دەمێ وی گۆتییە وان: هندی خودێیە فەرمانێ ل هەوە دکەت کو هوین چێلەکێ سەرژێ بکەن، ڤێجا وان ب خۆمەزنکرن ڤە گۆت: ئەرێ تو مە دکەیە جهێ پێترانکی ویارییان؟ ئینا مووسای گۆتە وان: ئەز خۆ ب خودێ دپارێزم کو ئەز ژ یارییپێکەران بم. (٦٨) وان گۆت: تو ژ خودایێ خۆ بخوازە کو ئەو سالۆخەتێن ڤێ چێلێ بۆ مە دیار بکەت، ئینا وی بەرسڤا وان دا: هندی خودێیە یێ دبێژتە هەوە: سالۆخەتێ وێ ئەوە دڤێت ئەو یا پیر نەبت، ویا جوان ژی نەبت، بەلکی د ناڤبەرێ دا یا ناڤنجی بت، ڤێجا لەزێ د فەرمانا خودایێ خۆ دا بکەن. (٦٩) ئینا ئەو ل هەڤڕکییا خۆ زڤڕین وگۆتن: بۆ مە ژ خودایێ خۆ بخوازە دا ڕەنگێ وێ بۆ مە دیار بکەت، وی گۆت: هندی ئەوە ئەو یێ دبێژت: ئەو چێلەکا خوڕی زەرە، بینەر ب دیتنا وێ شاد دبن.

(٧٠) وان گۆت: تـو بـۆ مـه ژ خـودایێ خۆ بخوازه دا هێشتا ئـەو سـالۆخەتـان بـۆ مـه دیـار بکەت؛ چونکی چێلێن ب ڤی ڕەنگی گەلەکن و ل بەر مە بەرزە بوو کانێ دێ کیژکێ هلبژێرین؟ وئەگەر خودێ حەز بکەت ئەم دێ ب وێ چێلێ کەڤین یا فەرمان ب ڤەکوشتنا وێ هاتییەدان. (٧١) وی گۆت: هندی خودێیە یێ دبێژیت: ئەو چێلەکە یا سەر بەردایە نە جۆت پێ دئێتەکرن ونە بۆ ئاڤدانێ دئێتە ب کارئینان، ویا ساخلەمە ژ هەمی ئێشان، و ژ ڕەنگێ وێ پێڤەتر چو ڕەنگێن دی لێ نینن، وان گۆت: نوکە تە ڕاستییا سالۆخەتێن چێلێ گۆت، ئینا ئەو نەچاربوون ئەو سەرژێکر پشتی گەلەک چەپ وچویر لێداین، و ژ سەرڕەقییا وان نێزیک بوو ئەو وە نەکەن ژی. (٧٢) و ل بیرا خۆ بینن دەمێ هەوە مرۆڤەک کوشتی ئینا هوین ل سەر ب هەڤڕکی چوون، هەر یەکی کوشتنا وی ژ سەر خۆ قەلب ددا، وخودێ دێ وێ بەرچاڤ کەت یا هەوە ڤەدشارت ژ مەسەلا کوشتنا وی. (٧٣) ئینا مە گۆت: پارچەیەکا گۆشتێ ڤێ چێلا سەرژێکری ل کەلەخێ وی کوشتی بدەن، خودێ دێ وی زێندی کەتەڤە، وئەو دێ بۆ هەوە بەحسێ وی کەت یێ ئەو کوشتی. ڤێجا وان وە کر ئینا خودێ ئەو زێندی کر ووی کوژەکێ خۆ ئاشکەراکر. ب ڤی ڕەنگی خودێ مرییان ل ڕۆژا ڕابوونێ زێندی دکەت، ونیشانێن خۆ نیشا هەوە ددەت؛ دا بەلکی هوین عەقلێ خۆ ب کار بینن وخۆ ژ نەگوهدارییا وی بدەنە پاش. (٧٤) بەلێ پشتی ڤان هەمی موعجیزەیێن پەردەدڕ دلێن هەوە ڕەق ودژوار بوون، وچو تێدا نەچوو، وئەو بەرانبەر ئایەتێن ئاشکەرا یێن من نیشا هەوە داین نەرم نەبوون، حەتا دلێن هەوە وەکی کەڤرێن کەڕ لێ هاتن، بەلکی ڕەقتر لێ هاتن؛ چونکی ژ کەڤران هندەک هەنە دپەقن وئاڤ ژێ دزێت، ودبنە رویبارێن بۆش، وهندەک کەڤر شەق دبن، ڤێجا کانی ژێ دەردکەڤن، وهندەک کەڤر ژ ترسا خودێ دا ژ سەرێ چیایان ژۆردا دکەڤن. وخودێ یێ بێ ئاگەهـ نینە ژ وی تشتێ هوین دکەن. (٧٥) گەلی موسلمانان ما هەوە کریارێن ئسرائیلییان ژ بیرکرن، ڤێجا دلێ هەوە دچیتێ کو ئەو جوهی باوەرییێ ب دینێ هەوە بینن؟ و ب ڕاستی زانایێن وان گوهدارییا گۆتنا خودێ ژ تەوراتێ دکر، پاشی پشتی ئەو تێ گەهشتین وڕاستییا وێ زانی ڕابوون وەرباداان ئێخستێ، ب شرۆڤەکرنا خەلەت، یان ب گوهۆڕینا پەیڤێن وێ، ووان دزانی کو ئەو ژ قەستا و ژ درەو وەربادانێ یێ دئێخنە گۆتنا خودێ. (٧٦) ئەو جوهیێن هە ئەگەر هاتنە ڕاستا خودان باوەران دبێژن: مە باوەری ب دینێ هەوە وپێغەمبەرێ هەوە ئینایە یێ بەحسێ وی د تەوراتێ دا هاتی، ودەمێ هندەک ژ وان ب تنێ د گەل هندەکان مان، ب بێ باوەری ڤە ئەو دبێژن: ئەرێ هوین وی تشتی بۆ خودان باوەران دبێژن یێ خودێ د تەوراتێ دا بۆ هەوە ئاشکەراکری ژ بەحسێ موحەممەدی؛ دا ئەو ل نک خودایێ هەوە ل ڕۆژا ڕابوونێ ب هێجەت بکەڤن؟ ئەرێ ما هوین تێ ناگەهن وهشیار نابن؟

(٧٧) ئەرێ ئەو ڤان هەمی تاوانان دکەن، ونزانن هندی خودێیە هەمی تشتێ ئەو ڤەدشێرن وئاشکەرا دکەن دزانت؟ (٧٨) و ژ جوهییان هندەک هەنە خواندن ونڤیسینێ نزانن، وتەوراتێ وتشتێ تێدا هاتی ژ سالۆخەتێن پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- نزانن، و ب تنێ درەو وهندەک هزرێن خراب ژ وێ چەندێ ل نک وان هەنە. (٧٩) ڤێجا نەمان وتێچوون بۆ وان مەزنە زانایێن جوهییان بت ئەوێن کیتابێ ب دەستێ خۆ دنڤیسن، پاشی دبێژن: ئەڤە ژ نک خودێیە و د تەوراتێ دا هەیە؛ دا بەرانبەر ڤێ چەندێ ئەو پەرتالەکێ دنیایێ وەربگرن. ڤێجا ژ بەر نڤیسینا وان بۆ ڤێ خرابییێ ب دەستێن خۆ جزایەکێ ئەو پێ تێ بچن بۆ وان هەیە، وجزایەکێ ئەو پێ تێ بچن بۆ وان هەیە ژ بەر وی مالێ حەرام یێ ئەو بەرانبەر وەردگرن، وەکی بەرتیلان وهندەک تشتێن دی. (٨٠) وئسرائیلییان گۆت: هندەک ڕۆژێن هژمارا وان کێم تێ نەبن ئاگر ب مە ناکەڤت. ئەی موحەممەد بۆ شکاندنا هزرا وان تو بێژێ: ئەرێ هەوە پەیمانەک ژ خودێ وەرگرتییە ب ڤێ چەندێ، وخودێ ل پەیمانا خۆ لێڤە نابت؟ بەلکی هوین ژ درەو وی تشتێ هوین نەزانن ل سەر ناڤێ خودێ دبێژن؟ (٨١) حوکمێ خودێ یێ خۆجهە کو: هەر کەسێ خرابییان بکەت حەتا ئەو خرابی بەرێ وی بدەنە کوفرێ، وگونەهێن وی ژ هەمی لایان ڤە دۆرێ لێ بگرن، ئەوێن هە دەمەکێ بێ ڤەبڕین دێ د ئاگرێ جەهنەمێ دا بن. (٨٢) وبەرانبەر ڤێ چەندێ حوکمێ خودێ یێ خۆجهە کو: ئەوێن ژ دل باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وئەو کارکرین یێن د گەل شریعەتێ خودێ یێ بۆ پێغەمبەرێ خۆ هنارتی دڕێککەفتی، ئەوێن هە ل ئاخرەتێ بێ ڤەبڕین هەر دێ د بەحەشتێ دا بن. (٨٣) وهوین گەلی ئسرائیلییان ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە پەیمانەکا موکم ژ هەوە وەرگرتی کو: ب تنێ پەرستنا خودێ بکەن، وقەنجییێ د گەل دایک وبابان بکەن، و د گەل مرۆڤێن خۆ یێن نێزیک، و د گەل ئێتیمێن هێشتا بالغ نەبووین، و د گەل هەژاران، وکو قەنج ل گەل خەلکی باخڤن، د گەل کرنا نڤێژێ ودانا زەکاتێ، پاشی -کێم تێ نەبن- هەوە پشتا خۆ دایێ وهەوە پەیمان شکاند وهوین د پشتدانێ دا دبەردەوامن.

(٨٤) وهوین گەلی ئسرائیلیان ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە د تەوراتێ دا پەیمانەکا موکم ژ هەوە وەرگرتی کو: حەرامە هندەک ژ هەوە خوینا هندەکان برێژن، وهندەک ژ هەوە هندەکان ژ وارێ وان دەربێخن، پاشی هەوە ئعتراف ب وێ چەندێ کر، وهەوە ل سەر ڕاستییا وێ شاهدەیی دا. (٨٥) پاشی هوین ئەی گەلێ ئەڤەنە هندەک ژ هەوە یێ هندەکان دکوژن، وهندەک ژ هەوە یێ هندەکان ژ جهێ وان دەرتێخن، وهەر دەستەکەک ژ هەوە ب تەعدایی خۆ ل سەر برایێن خۆ ب هێز دئێخت. وئەگەر ئەو ب ئێخسیری ژ دەستێ دوژمنان بێنە نک هەوە هوین بەرگەڕیانێ دکەن، ب دانا فدیێ، دا وان ژ ئێخسیرییێ ئازاد بکەن، د گەل کو دەرێخستنا وان ژ وارێ وان ل سەر هەوە یا حەرامە. چ کارەکێ کرێتە هوین دکەن دەمێ هوین باوەرییێ ب هندەک ئەحکامێن تەوراتێ دئینن وکافرییێ ب هندەکێ دکەن! ڤێجا هەچی کەسێ ژ هەوە ڤێ چەندێ بکەت ژبلی شەرمزارییا د دنیایێ دا وی چو جزایەک نابت. و ل ڕۆژا ڕابوونێ خودێ دێ وان زڤرینتە دژوارترین عەزابێ د ئاگری دا، وخودێ یێ بێ ئاگەهـ نینە ژ وی تشتێ هوین دکەن. (٨٦) ئەو ئەون یێن ژینا دنیایێ ب سەر ئاخرەتێ ئێخستی، ڤێجا عەزاب ل سەر وان نائێتە سڤککرن، وئەوان پشتەڤانەک نینە وان ژ عەزابا خودێ بپارێزت. (٨٧) وب ڕاستی مە تەورات دابوو مووسای، ومە پێغەمبەر ژ ئسرائیلییان ب دویڤ وی دا هنارتن، ومە نیشانێن ئاشکەرا دانە عیسایێ کوڕێ مەریەمێ، ومە ب جبریلی ئەو ب هێز ئێخست. ئەرێ ڤێجا هەر گاڤەکا پێغەمبەرەک بۆ هەوە هات ب وەحییەکا ژ نک خودێ یا کو نە د گەل دلچوونێن هەوە بت هوین دێ خۆ مەزن کەن، دەستەکەکێ ژ وان دێ درەوین دەرئێخن ودەستەکەکێ دێ کوژن؟ (٨٨) ووان گۆتە پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن-: دلێن مە دپێچاینە، گۆتنا تە تێدا ناچت. وئەو ب خۆ وە نینە وەکی ئەو دبێژن، بەلکی لەعنەت ل دلێن وان یێن هاتینەکرن، ودخەتمکرینە، و ژ بەر بێ باوەرییا وان ئەو ژ ڕەحما خودێ ددەرێخستینە، ڤێجا باوەرییەکا کێم تێ نەبت ئەو باوەرییێ نائینن.

(٨٩) ودەمێ قورئان ژ نک خودێ بۆ وان هاتی ڕاستیبیا وێ یا د گەل وان ژ تەوراتێ تێدا بوو وان باوەری پێ نەئینا، وپێغەمبەرینیبیا موحەممەدی ڕەتکر، ووان بەری هنارتنا وی دخواست ب وی بشێنە بوتپەرێسێن عەرەبان، ودگۆتن: دەمێ پێغەمبەرێ دویماهیبیا زەمانی نێزیک بوویە، وئەم دێ دویکەفتنا وی کەین و د گەل وی دا دێ شەرێ هەوە کەین. ڤێجا دەمێ ئەو پێغەمبەر یێ وان سالۆخەت وڕاستگۆییبیا وی دزانی بۆ وان هاتی وان باوەری پێ نەئینا ودرەوین دەرێخست، ڤێجا لەعنەتا خودێ ل هەر یەکی بت یێ کافری ب پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی کری، و ب کیتابا وی یا خودێ ب وەحی بۆ هنارتی. (٩٠) چ تشتەکێ کرێت بوو ئسرائیلیبیان بۆ خۆ هلبژارتی؛ کو وان ژ زۆرداری ودلڕەشی باوەری ب کوفرێ گوهارتی چونکی خودێ ژ قەنجیبیا خۆ قورئان بۆ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی ئینا خوارێ، ڤێجا ئەو ب غەزەبەکا ژ نک خودێ ل سەر وان ڤە زڤڕین ژ بەر نەباوەری ئینانا وان ب موحەممەد پێغەمبەری پشتی غەزەبا وی ل سەر وان ژ بەر دەستێڤەدانا وان بۆ تەوراتێ. وبۆ کافرێن ب پێغەمبەرینیبیا موحەممەدی عەزابەکا وەسا هەیە وان بشکێنت وڕەزیل بکەت. (٩١) وئەگەر هندەک موسلمانان گۆتە جوهییان: باوەرییێ ب وێ بینن یا خودێ ژ قورئانێ ئینایە خوارێ، ئەو دێ بێژن: ئەم باوەرییێ دێ ب وێ ئینین یا بۆ پێغەمبەرێن مە هاتییە خوارێ، وتشتێ پشتی وێ چەندێ خودێ ئینایە خوارێ ئەو باوەرییێ پێ نائینن، وئەوە حەقی یا ڕاستیبیا وێ ئەوا د گەل وان تێدا هەی. وئەگەر وان ب دورستی باوەری ب کیتابێن خۆ ئینابا دا باوەرییێ ب قورئانێ ژی ئینن. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەگەر هوین د خودان باوەرن ب وێ یا خودێ بۆ هەوە ئینایە خوارێ، ئەرێ بۆچی بەرێ هەوە پێغەمبەرێن خودێ دکوشتن؟ (٩٢) و ب ڕاستی پێغەمبەرێ خودێ مووسا ب نیشانێن ئاشکەرا ڤە ل سەر پێغەمبەرینیبیا وی بۆ هەوە هاتبوو، وەکی گووفانێ وکولی وسپیهـ وبەقان وژبلی وان ژ یێن بەحسێ وان د قورئانا مەزن دا هاتی، و د گەل هندێ هەوە گۆلک پەرێسی، پشتی مووسا ل دویڤ ژڤانێ خودایێ خۆ چووی، وهوین ب سەر توخوبێن خودێ دا دچوویینە. (٩٣) و ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە پەیمانەکا موکم ژ هەوە وەرگرتی کو تشتێ مووسا بۆ هەوە پێ بێت ژ تەوراتێ هوین قەبویل بکەن، ڤێجا هەوە پەیمان شکاند، ئینا مە چیایێ طووری ڕاکرە هنداڤی سەرێ هەوە، ومە گۆتە هەوە: ئەوا مە بۆ هەوە ئینایی موکم بگرن، وگوهدانێ وگوهدارییێ بکەن، ئەگەر نە دێ چیایی ب سەر هەوە دا بەردەین، ئینا هەوە گۆت: مە گوهـ ل گۆتنا تە بوو وئەم گوهدارییێ ناکەین؛ چونکی ڤیانا پەرستنا گۆلکێ د دلێن هەوە دا گەڕیا بوو ژ بەر ب ناڤداچوونا هەوە د ناڤ کوفرێ دا. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: پیسە تشتە باوەرییا هەوە فەرمانێ پێ ل هەوە دکەت، ئەگەر هوین د خودان باوەرن ب وێ یا خودێ بۆ هەوە ئینایە خوارێ.

(٩٤) تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان جوهییێن هزر دکەن بەحەشت بۆ وان ب تنێ‌یە؛ ژ بەر کو یا ژ وان ڤە ژ ناڤبەرا هەمی مرۆڤان ب تنێ ئەو وەلییێن خودێ وخۆشتڤی وکورێن وینە: ئەگەر مەسەلە وەسایە، کانێ نفرینێ ب مرنێ ل درەوینێن خۆ وێێن خەلکێ دی بکەن، ئەگەر هوین د ڤێ گۆتنا خۆ دا دراستگۆنە. (٩٥) وقەت ئەو وێ ناکەن؛ ژ بەر کو ئەو ڕاستگۆیییا موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دزانن ودرەوینییا خۆ ژى دزانن، و ژ بەر کوفر ونەگوهدارییا وان کری، یا کو وان ژ بەحەشتێ بێ بار دکەت وبەرێ وان ددەتە ئاگری. وخودێ ب زۆرداران ژ بەنیێن خۆ یێ پڕزانایە، و ل سەر وێ چەندێ دێ وان جزادەت. (٩٦) ومسوگەر تو -ئەى موحەممەد- دێ زانی کو جوهی ژ هەمی مرۆڤان پتر حەز ژ درێژییا ژینێ دکەن ئەگەر چەند ژینەکا ڕەزیل و بێ بها ژى بت، بەلکی ڤیانا وان بۆ ژییێ درێژ خۆ ژ یا بوتپەرێسان ژى پترە. یەک ژ وان دخوازت یێ هزار سالی بت، وئەڤ ژییێ درێژ وی ژ عەزابا خودێ دویر نائێخت. وتشتەک ژ کریارێن وان ل خودێ نائێتە ڤەشارتن. (٩٧) تو -ئەى موحەممەد- بێژە جوهییان دەمێ وان گۆتی: هندی جبریلە ئەو ژ فریشتەیان دوژمنێ مەیە: هەچییێ دوژمنێ جبریلی بت پانێ وی ب ئانەهییا خودێ قورئان ل سەر دلێ تە یا ئینایە خوارێ ڕاستییا یێن بەری خۆ ژ کیتابێن خودێ ئاشکەرا دکەت، ورێنیشاندەرە بۆ حەقییێ، ومزگینییە بۆ یێن خودان باوەر پێ ب هەر خێرەکا ل دنیایێ وئاخرەتێ. (٩٨) هەچییێ دوژمنێ خودێ وفریشتەیێن وی وپێغەمبەرێن وی بت، و ب تایبەتی هەردو فریشتەیان جبریلی ومیکالی، هندی خودێیە دوژمنێ کافرانە. (٩٩) و ب ڕاستی مە نیشانێن ئاشکەرا ل سەر ڕاستییا پێغەمبەرینییا تە بۆ تە -ئەى موحەممەد- یێن ئینایە خوارێ. و ب تنێ یێن ژ دینێ خودێ ددەرکەفتی باوەرییێ پێ نائینن. (١٠٠) حالێ ئسرائیلیان د شکاندنا پەیمانان دا چەند یێ کرێتە!! هەر گاڤەکا وان پەیمانەک دا دەستەکەک ژ وان دێ وێ پەیمانێ شکێنن؟ ڤێجا دێ وان بینی ئەڤرۆ ئەو پەیمانەکێ گرێددەن وسوباهی دشکێنن، بەلکی پترییا وان باوەرییێ ب وێ نائینن یا پێغەمبەرێ خودێ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- پێ هاتی. (١٠١) ودەمێ پێغەمبەرێ خودێ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- بۆ وان ب وێ قورئانێ هاتی یا د گەل تەوراتا وان ڕێ دکەڤت دەستەکەک ژ وان کیتابا خودێ دهاڤێن، ودداننە پشت خۆ، مەتەلا وان وەکی مەتەلا وانە یێن ڕاستییا وێ نەزانن.

(١٠٢) وجوهییان دویچوونا وی تشتی کر یێ شەیتانان ل سەر دەمێ سولەیمانێ کورێ داوودی بۆ سێرەبەندان دگۆت. وسولەیمان کافر نەبووبوو وفێری سێرەبەندییێ نەبووبوو، بەلکی شەیتان بوون یێن کافربووین ب خودێ دەمێ وان مرۆڤ فێری سێرەبەندییێ کرین؛ دا دینێ وان خراب بکەن. وهەر وەسا جوهییان دویکەفتنا وێ سێرەبەندییێ کر ئەوا بۆ هەردو ملیاکەتێن ل عەردێ بابل ل عیراقێ هارووت وماررووتی هاتییە خوارێ؛ بۆ جەرباندنا بەنییان ژ لایێ خودێ ڤە، وئەو هەردو فریشتە سێرەبەندییێ نیشا یەکی نادەن حەتا وی شیرەت نەکەن ووان ژ خۆفێرکرنا سێرەبەندییێ پاشڤەلێ نەدەن ونەبێژنێ: ب خۆفێرکرنا سێرەبەندییێ وگوهداریا شەیتانان کافر نەبە. ڤێجا مرۆڤ ژ هەردو فریشتەیان دێ فێری وی تشتی بن یێ نەڤیانێ ئەو پێ دئێخنە د ناڤبەرا ژن ومێران دا حەتا وان ژێک دکەن. وسێرەبەند بێ ئانەهییا خودێ نەشێن زیانێ بگەهیننە یەکی، وسێرەبەند ب تنێ فێری وی تشتی دبن یێ خرابی وزیان پێ دگەهتێ، وشەیتانان ئەو بۆ جوهییان ڤەگوهاست، ڤێجا ئەو هند د ناڤ وان دا بەلاڤ بوو حەتا کو وان ئەو ژ کیتابا خودێ چێتر دیتی. و ب ڕاستی جوهییان زانی هەچییێ سێرەبەندییێ هلبژێرت وحەقییێ بهێلت ئەوی ل ئاخرەتێ چو بار د خێرێ دا نابت. و چ پیسە تشت بوو کو وان خۆ پێ کڕی کو باوەری ودویکەفتنا پێغەمبەری دایە ب سێرەبەندییێ وکوفرێ، ئەگەر وان زانینەک ب وێ هەبا یا شیرەت پێ ل وان هاتییە کرن. (١٠٣) وئەگەر کو جوهییان باوەری ئینابا و ژ خودێ ترسابان دا زانن هندی ئەو خەلاتە یێ خودێ دێ دەتە وان چێترە ژ سێرەبەندییێ ویا وان پێ ب دەست خۆ ڤە ئینای، ئەگەر وان خەلات وجزادانا خودێ زانیبا. (١٠٤) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ئینای نەبێژنە موحەممەد پێغەمبەری: (راعنا) ئانەکو: ل حالێ مە بنێرە، وبێهنا خۆ ل مە فرەهـ بکە حەتا ئەم د گۆتنا تە بگەهین؛ چونکی جوهییان ئەو دگۆتە پێغەمبەری، ومەخسەدا وان پێ زڤراتی وخەبەربێژی بوو، وهوین -گەلی خودان باوەران- پێشڤە بێژن: (انظرنا) ئانەکو: بەرێ خۆ بدە مە وخۆ ل مە بگرە، وئەو ژی هەر وێ مەعنایێ ددەت، وبۆ بێ باوەران عەزابەکا ب ئێش هەیە. (١٠٥) ئەوێن کافر بووین ژ خودانێن کیتابێ وبوتپەرێسان نەڤێت قەنجییەک ژ لایێ خودایێ هەوە ڤە ب سەر هەوە دا بێتە خوارێ وەکی قورئانێ وزانینەکێ، یان سەرکەفتن ومزگینییەکێ، وخودێ دلۆڤانییا خۆ بۆ وی تایبەت دکەت یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ب دانا پێغەمبەرینییێ، وخودێ خودانێ قەنجی وسەراتییا مەزن وفرەهە.

(١٠٦) ئەم ئایەتەکێ ناگوهۆڕین یان ژ سەر دل وهزرا خەلکی نابەین حەتا یەکا ژ وێ ب مفاتر یان یەکا وەکی وێ د بارلێکرن وخێرێ دا بۆ هەوە نەئینین، وهەر یەکێ حکمەتەک تێدا هەیە، ئەرێ ما تە وئوممەتا تە نەزانییە هندی خودێیە یێ خودان شیانە وتشتەک وی بێزار ناکەت. (١٠٧) ئەرێ ما تە -ئەی موحەممەد- وئوممەتا تە نەزانییە هندی خودێیە خودانێ عەرد وعەسمانانە؟ تشتێ وی بڤێت ئەو دکەت، وئەو حوکمی ب وێ دکەت یا وی دڤێت، وچاوا وی بڤێت ئەو وەسا فەرمانێ ل بەنییێن خۆ دکەت، وقەبویلکرن وگوهدان ل سەر وانە. ڤێجا ئەگەر وان گوهداری نەکر، ژبلی خودێ کەسەک نینە سەرکارییا وان بکەت، یان وان ژ عەزابا خودێ بپارێزت. (١٠٨) یان هەوە -گەلی مرۆڤان- دڤێت ژ ڕکداری وخۆمەزنکرن هوین پسیارا هندەک تشتان ژ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی بکەن، وەکی پسیارا هندەک تشتێن وەکی وان ژ مووسای هاتییەکرن. وهەچییێ کافرییێ هلبژێرت وباوەرییێ بهێلت ئەو ژ ڕێکا خودێ یا ڕاست بەر ب نەزانینێ وسەرداچوونێ ڤە دەرکەفت. (١٠٩) گەلەکان ژ خودانێن کیتابێ دخواست کو پشتی باوەری ئینانا هەوە هەوە ل کوفرێ ڤەگەڕینن کا چاوا هەوە بەرێ بوت دپەرێسین؛ ژ بەر وێ کینا دلێن وان تژی کری پشتی ڕاستییا پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی د وی تشتی دا یێ ئەو پێ هاتی بۆ وان ئاشکەرا بووی، ڤێجا هوین وان عەفی بکەن و ل نەزانینا وان ببۆرن، حەتا خودێ فەرمانێ ب کوشتنا وان ددەت (وەکی دای ووەسا چێبووی)، وئەو سەرا کریارێن وان یێن خراب دێ وان جزا دەت. هندی خودێیە ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە چو تشت وی بێزار ناکەن. (١١٠) وهوین -گەلی خودان باوەران- ب کرنا نڤێژێ ب ڕەنگێ وێ یێ دورست ڕابن، وزەکاتا هاتییە فەرکرن بدەن. وهەر خێرەکا هوین بۆ خۆ پێشکێش بکەن خێرا وێ هوین ل ئاخرەتێ ل نک خودێ دێ بینن. هندی ئەوە ئەو ب هەمی کریارێن هەوە یێ بینەرە، ودێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (١١١) جوهی وفەلان هزر دکر کو بەحەشت ب تنێ یا وانە وژبلی وان کەسێ دی ناچتێ، ئەو هزرا وان یا خرابە. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: کانێ هوین دەلیلێ خۆ ل سەر ڕاستییا گۆتنا خۆ بینن ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دڕاستگۆنە. (١١٢) وە نینە وەکی ئەو دبێژن کو بەحەشت بۆ وان ب تنێیە، بەلکی هەر کەسێ خۆ ب دەست خودێ ب تنێ ڤە بەردەت، وئەو یێ دلسۆز بت ووی د هەمی گۆتن وکریارێن خۆ دا بەر ل خودێ بت ئەو دێ چتە بەحەشتێ. ڤێجا هەچیێ ێ وێ چەندێ بکەت ئەوی جزایێ کارێ وی بۆ وی ل ئاخرەتێ ل نک خودایێ وی هەیە، کو چوونا بەحەشتییە، وئەو ژ نەخۆشییەکا ل پاشەڕۆژێ بگەهتە وان ناترسن، وئەو ل سەر پشک وبارێن د دنیایێ دا نەگەهنە وان ب خەم ناکەڤن.

(١١٣) وجوهييان گۆت: فەلە ل سەر دینێ ڕاست نینن، وفەلان ژی د دەر حەقێ جوهییان دا هەر وە گۆت وئەو یێ تەوراتێ وئنجیلێ دخوینن، و د وان دا هاتییە کو باوەری ئینانا ب هەمی پێغەمبەران یا فەرە. هەر وەسا ئەوێن نەزان ژ کافرێن عەرەبان ویێن دی وەکی گۆتنا وان گۆت، ئانەکو گۆتە هەر یەکێ خودان دین: تو ل سەر چو نینی، ڤێجا خودێیە ل ڕۆژا ڕابوونێ حوکمی د ناڤبەرا وان دا دکەت د وی تشتی دا ژ دینی یێ ئەو تێدا ژێک جودا بووین، وهەر یەکی ل دویڤ کریارێن وی دێ جزا دەت. (١١٤) کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ نەهێلت بەحسێ خودێ ژ کرنا نڤێژێ، وخواندنا قورئانێ د مزگەفتان دا بێتەکرن ، و ب مجدی لێ بگەڕییێت دا وان ب هەڕفاندنێ یان دەرگەهگرتنێ خراب بکەت، یان موسلمانان ژێ مەنعەکەت. ئەو زۆردارێن هە بۆ وان نەبوویە کو بێ ترسا ژ جزادانێ ئەو بێنە د مزگەفتان ڤە، ژ بەر وێ چەندێ ڕەزیلی وشەرمزاری ل دنیایێ، وعەزابەکا دژوار ل ئاخرەتێ بۆ وان هەیە. (١١٥) ولایێ ڕۆژهەلاتێ ویێ ڕۆژئاڤایێ ویێ د ناڤبەرێ دا یێ خودێیە، ئەو خودانێ عەردی هەمییێ یە. ڤێجا هەر لایەکێ هوین ب فەرمانا خودێ د نڤێژێ دا بەرێ خۆ بدەنێ هەوە مەخسەد کنارێ وییە، وهوین ژ ملکێ وی وگوهدارییا وی دەرنەکەفتینە. هندی خودێیە دلۆڤانییەکا بەرفرەهـ هەیە، ویێ پڕزانایە ب کریارێن بەنییێن خۆ، تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت. (١١٦) وجوهی وفەلان وبوتپەرێسان گۆت: خودێ زارۆیەک بۆ خۆ گرتییە، خودێ ژ ڤێ گۆتنا خراب یێ پاک بت، بەلکی هەر یەکێ ل عەسمانان وعەردی ملک وبەنییێ وییە، وئەو هەمی ل بەر وی دچەمیاینە، و ل ژێر فەرمانا وینە. (١١٧) وخودێیە داهێنەرێ عەسمانان وعەردی، وئەگەر وی کارەک پێک ئینا وحەزکر هەبت، هەما دبێژتێ: ببە، ئەو دبت. (١١٨) وئەوێن نەزان ژ خودانێن کیتابێ ویێن دی ژ ڕکداری گۆتە پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن-: بلا خودێ یەکسەر د گەل مە باخڤت وبێژت کو تو پێغەمبەرێ وییی، یان نیشانەکا ئاشکەرا ژ لایێ خودێ ڤە بلا بۆ مە بێت کو تو یێ ڕاستگۆیی. ووەکی ڤێ گۆتنێ ئوممەتێن بەرێ ژی ژ ڕکداری وخۆمەزنکرن ڤە گۆتبوو پێغەمبەرێن خۆ؛ ژ بەر وەکهەڤییا دلێن وان یێن پێشییێ ویێن پاشییێ د کوفر وسەرداچوونێ دا، مە بۆ یێن باوەرییەکا باوەری بینن ئایەت ئاشکەراکرینە. (١١٩) ئەی موحەممەد هندی ئەمین مە ب دینێ حەق یێ ب نیشان وموعجزەیان پەسەندکری تو یێ هنارتی، ڤێجا تو وی بگەهینە مرۆڤان د گەل مزگینیدانا خودان باوەران ب خێرا دنیایێ وئاخرەتێ، وترساندنا هەڤرکان ب عەزابا خودێ ئەوا ل هیڤیا وان، وپشتی گەهاندنێ تو یێ بەرپرس نینی ژ کوفرا هەچییێ کافر ببت؛ هندی ئەون ل ڕۆژا ڕابوونێ هەروهەر دێ د ئاگری دا بن.

(١٢٠) وجوهی وفەلە قەت ژ تە ڕازی نابن حەتا تو دینێ خۆ نەهێلی ودویچوونا دینێ وان نەکەی، تو بێژە وان: هندی ئیسلامە ئەوە دینێ دورست. وپشتی ڤێ وەحییا بۆ تە هاتی ئەگەر تو ل دویڤ دلچوونێن وان بچی چو سەرکارەک ل نک خودێ بۆ تە نابت مفای بگەهینتە تە، یان پشتەڤانەک تە ب سەر بێخت. (١٢١) ئەوێن مە کیتاب دایێ ژ جوهی وفەلان، وێ دخوینن خواندنەکا ڕاست، و ب دورستی دویچوونا وێ دکەن، وباوەرییێ ب وی تشتی دئینن یێ د دەرحەقا باوەری ئینانا ب پێغەمبەرێن خودێ دا تێدا هاتی. ئەوێن هەنە یێن باوەرییێ ب موحەممەدی وتشتێ بۆ هاتی دئینن، وئەوێن هندەک ژ کیتابێ گوهارتی وهندەک ژێ ڤەشارتی، ئەو کافرییێ ب پێغەمبەرێ خودێ دکەن، وهەچییێ باوەرییێ پێ نەئینت ئەو ل نک خودێ ژ هەمی مرۆڤان د زیانکارترن. (١٢٢) ئەی دووندەها یەعقووبی هوین قەنجییێن من یێن گەلەک ل سەر هەوە ل بیرا خۆ بینن، وکو من هوین ژ خەلکێ سەر دەمێ هەوە هەمییان بلندتر لێ کربوون ب هنارتنا گەلەک پێغەمبەران ژ هەوە، وئینانەخوارا گەلەک کیتابان. (١٢٣) وهوین ژ سەهما ڕۆژا حیسابێ بترسن یا کو کەس تێدا مفای ب تشتەکی ناگەهینتە کەسێ، وخودێ چو بەرانبەران بۆ ڕزگاربوونا ژ عەزابێ ژ کەسێ وەرناگرت، وچو مەهدەر مفای ناگەهینتێ، وکەس وی ب سەر نائێخت. (١٢٤) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خۆ بینە دەمێ خودایێ ئیبراهیمی ئەو ب وی شریعەتێ وی بۆ دانایی جەڕباندی، ئینا وی ئەو شریعەت پێک ئینا، خودێ گۆتە وی: ئەز دێ تە بۆ مرۆڤان کەمە ڕێبەر. ئیبراهیمی گۆت: خودایێ من تو ژ قەنجییا خۆ هندەکان ژ دووندەها من بکە ڕێبەر، خودێ بەرسڤا وی دا کو ڕێبەرییا د دینی دا ژ زۆرداران ناگرت. (١٢٥) و ل بیرا خۆ بینە دەمێ مە کەعبە بۆ مرۆڤان کرییە جهێ لێ زڤڕینێ، ئەو دئێنێ، پاشی دزڤڕنە نک مرۆڤێن خۆ، پاشی دئێنێ ڤە، ومە ئەو کرە جهێ لێ کۆمبوونێ بۆ وان ل دەمێ حەجێ وعومرێ وگەواف ونڤێژێ، وتەناهی بۆ وان، دوژمنەک تێدا ب سەر وان دا ناگرت، ومە گۆت: جهێ ئیبراهیمی بۆ خۆ بکەنە نڤێژگەهـ، وئەو جهـ ئەو بەر بوو یێ ئیبراهیم ل دەمێ ئاڤاکرنێ ل سەر ڕادوەستا. ومە وەحی بۆ ئیبراهیمی وئیسماعیلی هنارت: کو مالا من ژ هەر پیساتییەکا هەی پاقژ بکەن؛ وەک پاراستن بۆ گەوافکەرێن ل دۆر کەعبێ، وئەوێن لێ دمینن، ونڤێژێ لێ دکەن. (١٢٦) و ل بیرا خۆ بینە دەمێ ئیبراهیمی دوعا کری وگۆتی: ئەی خودا تو مەکەهێ بکە باژێرەکێ تەنا ژ ترسێ، وتو ژ ڕەنگێ شینکاتییان ڕزقێ خەلکێ وێ بدە، وتو ڤی ڕزقی ب تایبەتی بدە هەچییێ ژ وان باوەری ب خودێ وڕۆژا دویماهییێ ئینابت. خودێ گۆت: وهەچییێ ژ وان کافر بت ئەز دێ خۆشییەکا کێم د دنیایێ دا دەمێ، پاشی دێ مەجبووری عەزابا ئاگری کەم، وئەو چ نەخۆش جهێ لێ زڤڕینێ یە ئەڤ دویماهییە.

(١٢٧) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خۆ بینە دەمێ ئیبراهیم وئیسماعیلی بناخەیێن کەعبێ ڕاکرین، وهەر دووان ب ترس ڤە دوعا دکر: خودایێ مە تو کریارێن مە یێن چاک ودوعاییێن مە ژ مە قەبویل بکە، تو گوهدێرێ گۆتنێن بەنییێن خۆیی، یێ پڕزانایی ب حالێ وان. (١٢٨) خودایێ مە وتو مە هەردووان ل سەر ئیسلامێ موکم بکە، وبکە پێگیرێن ب فەرمانێن خۆ، وتو ژ دووندەها مە مللەتەکێ باوەرییێ ب تە بینت بۆ خۆ چێکە، ومە ب سەروبەرێن پەرستنا خۆ زانا بکە، و ل گونەهێن مە ببۆرە. هندی تویی تو پرتۆبەوەرگر ودلۆڤانکاری ب بەنییێن خۆ. (١٢٩) خودایێ مە وتو د ناڤ ڤێ ئوممەتێ دا پێغەمبەرەکی ژ دووندەها ئیسماعیلی فرێکە ئایەتێن تە بۆ وان بخوینت، وقورئانێ وسوننەتێ نیشا وان بدەت، ووان ژ شرکێ وئەخلاقێ خراب پاقژ بکەت. هندی تویی تویی زالێ چو تشت ل بەر ئاسێ نەبن، کاربنەجهێ هەر تشتەکی ل جهێ وی ددانت. (١٣٠) وکەس پشت نادەتە دینێ ئیبراهیمی -کو ئیسلامە- کێم فامەکێ نەزان نەبت، و ب ڕاستی مە د دنیایێ دا ئەو بۆ پێغەمبەرینییێ هلبژارت، وئەو ل ئاخرەتێ ژ چاکانە یێن دەرەجێن بلند بۆ وان هەین. (١٣١) وئەگەرا ڤێ هلبژارتنێ لەزکرنا وی یا بێ دودلی بوو بۆ ئیسلامێ، دەمێ خودایێ وی گۆتییێ: دلێ خۆ بۆ خودایێ خۆ خوری پاقژ بکە. ڤێجا ئیبراهیم د بەرسڤێ هات وگۆت: من خۆ تەسلیمی خۆدایێ هەر تشتەکی کر ب دلسۆزی وڤیان ولێزڤرین ڤە. (١٣٢) وئیبراهیمی ویەعقووبی کوڕێن خۆ پالدان کو ل سەر ئیسلامێ موکم ببن گۆتن: ئەی کوڕێن مە هندی خودێیە ئەڤ دینە بۆ هەوە هلبژارتییە، کو دینێ ئیسلامێ یە یێ موحەممەد سلاڤ لێ بن پێ هاتی، ڤێجا هوین هەمی ژینا خۆ ئەوی نەهێلن، وبلا مرن نەگەهتە هەوە ئەگەر هوین د موسلمان نەبن. (١٣٣) یان هوین دئامادەبوون دەمێ یەعقووب کەفتییە بەر مرنێ، دەمێ وی هەمی کوڕێن خۆ کۆمکرین وپسیار ژ وان کری: ئەرێ هوین دێ پشتی من عەبدینییا چ کەن؟ وان گۆت: دێ عەبدینییا خودایێ تە وبابکالکێن تە ئیبراهیم وئیسماعیل وئیسحاقی کەین خودایەکێ ئێکانەیە، وئەم تەسلیمی وی بووینە. (١٣٤) ئەوا هە ئوممەتەک بوو ژ پێشییێن هەوە بۆرییە، کارێ وان بۆ وانە، وکارێ هەوە بۆ هەوەیە، وهەر یەک ب کارێ وی دێ ئێتە جزادان، کەس ب گونەها کەسێ نائێتە گرتن، وهەر یەکی ژ باوەری وتەقوا وی پێڤەتر چو تشتەک مفای ناگەهینتێ.

(١٣٥) وجوهييان گۆت: وەرنە د دینێ جوهییان دا دێ رێکا ڕاست بینن، وفەلان ژی وەکی گۆتنا وان گۆت. تو بێژە وان: بەلکی رێکا ڕاست ئەوە ئەم -هەمی- دویکەفتنا دینێ ئیبراهیمی بکەین، ئەوێ ڕوویێ خۆ ژ هەر دینەکێ پویچ وەرگێڕای وبەرێ خۆ دایە دینێ حەق، وئەو ژ موشرکان نەبوو. (١٣٦) هوین بێژنە جوهی وفەلان: مە باوەری ب خودایێ ئێکانە ئینایە، و ب وێ یا بۆ مە هاتییە خوارێ ژ وێ قورئانا خودێ ب وەحی بۆ پێغەمبەرێ خۆ هنارتی، و ب وێ یا بۆ ئیبراهیم وئیسماعیلی وئیسحاقی ویەعقووبی ونەڤییێن وی هاتییە خوارێ، و ب وێ یا بۆ مووسای وعیسای، وپێغەمبەران هەمییان ژ نک خودایێ وان ب وەحی هاتی، ئەم د باوەرییێ دا چو جوداهییێ د ناڤبەرا وان دا ناکەین، وئەم ب گوهدارییێ وپەرستنێ تەسلیمی وی بووینە. (١٣٧) ڤێجا ئەگەر کافرێن جوهی وفەلان وێێن دی باوەری ب وێ ئینا یا هەوە باوەری پێ ئینای، ژ وێ یا پێغەمبەر پێ هاتی، ئەڤە ئەو ب سەر حەقییێ هلبوون، وئەگەر وان پشت دا هەما ئەو دێ د لێککەفتنێ دا بن، وخودێ تێرا تە هەیە ئەی موحەممەد کو بەلا وان ژ تە ڤەکەت، وئەوە گوهدێرێ گۆتنێن هەوە، پڕزانایێ ب حالێ هەوە. (١٣٨) دینێ خودێ بگرن یێ وی هوین ل سەر داین، چونکی ژ وێ خوڕستییێ یا خودێ مرۆڤ ل سەر داین باشتر نینە، وئەم د دویکەفتنا خۆ دا بۆ دینێ ئیبراهیمی بن دەستی وینە. (١٣٩) تو بێژە خودانێن کیتابێ: ئەرێ هوین د دەرحەقا پەرستنا خودایێ ب تنێ دا جڕەی د گەل مە دکەن، وئەوە خودایێ هەمی چێکرییان، یێ هندەکان ب تنێ نینە، وکریارێن مە بۆ مەنە وکریارێن هەوە بۆ هەوەنە، وپەرستنا مە خوری بۆ وییە ئەم تشتەکی بۆ وی ناکەینە هەڤپشک، وژبلی وی ئەم پەرستنا یەکی ناکەین. (١٤٠) یان هوین ب هەڤڕکی ڤە دبێژن: هندی ئیبراهیم وئیسماعیل وئیسحاق ویەعقووب ونەڤییێن وینە، ل سەر دینێ جوهییان یان یێ فەلان بوون؟ وئەڤە درەوە؛ چونکی ئەو هاتبوونە هنارتن ومربوون بەری هاتنەخوارا تەوراتێ وئنجیلێ. تو بێژە وان: ما هوین ب دینێ وان زاناترن یان خودێ؟ وکەس ژ هەوە زۆردارتر نینە دەمێ هوین شاهدەییەکا بنەجه بۆ خۆ ژ نک خودێ ڤەدشێرن؟ وهوین ژ درەو بەروڤاژیێ وێ دبێژن. وخودێ ژ تشتەکی ژ کارێ هەوە یێ بێ ئاگەه نینە، بەلکی ئەو وان دهژمێرت ودێ هەوە سەرا جزادەت. (١٤١) ئەوا هە ئوممەتەک بوو ژ پێشییێن هەوە بۆرییە، یا وان کری بۆ وانە، ویا هەوە کری بۆ هەوەیە، وپسیارا کریارێن وان ژ هەوە نائێتەکرن، وپسیارا کریارێن هەوە ژ وان نائێتەکرن. د ڤێ ئایەتێ دا خۆگرێدانا ب بەنییان ڤە هاتەبڕین، وکو مرۆڤ خۆ ب پالڤەدانا وان ڤە نەخاپینت، وکو یا گرنگ باوەرییا ب خودێیە وپەرستنا وی ب تنێ، ودویکەفتنا پێغەمبەرێن وی، وکو هەچییێ کافرییێ ب پێغەمبەرەکی ژ وان بکەت ئەوی کافری ب هەمی پێغەمبەران کر.

(١٤٢) مرۆڤێن نەزان وعەقل سڤک دێ بێژن: چ تشت بوو یێ بەرێ ڤان موسلمانان ژ ڕووگەها وان، یا وان ل دەستپێکا ئیسلامێ بەرێ خۆ ددایێ -کو بەیتولمەقدس بوو- وەرگێڕای؟ تو بێژە وان: ڕۆژهەلات ورۆژئاڤا وهەر تشتەکێ د ناڤبەرا هەر دووان دا ملکێ خودێیە، ولایەک ژ لایان یێ ژ ملکێ وی دەرکەفتی نینە، یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو دێ بەرێ وی دەتە ڕێکا هیدایەتێ یا ڕاست. و د ڤێ دا ئاگەهدارکرنەک هەیە کو مەسەلە هەمی ئەوە مرۆڤ پێگیرییێ ب فەرمانێن خودێ بکەت، و هەچی جهێ وی بەرێ مە دایێ ئەم بەرێ خۆ بدەینێ. (١٤٣) وکانێ چاوا مە بەرێ هەوە دا ڕێکا دینی یا ڕاست، وەسا مە هوین کرنە مللەتەکێ باش یێ دادکەر؛ دا هوین ل ئاخرەتێ شاهدەیییێ ل سەر مللەتان بدەن کو پێغەمبەرێن وان پەیامێن خودایێ خۆ گەهاندبوونە وان، ودا پێغەمبەر ژی ل ئاخرەتێ ل سەر هەوە ببتە شاهد کو وی پەیاما خودایێ خۆ گەهاندبوو هەوە. وئەی موحەممەد مە ئەو ڕووگەها تو بەرێ ل سەر بۆ تە دانابوو، پاشی مە بەرێ تە وەرگێڕا کەعبێ دا دیار ببت کانێ کی دێ دویچوونا تە کەت وگوهێ خۆ دەتە تە و د گەل تە بەرێ خۆ دەتە وی جهێ تو بەرێ خۆ ددەیێ، وکانێ کی خودانێ باوەرییەکا لاوازە و ژ بەر گومان ودوڕوویاتیا خۆ دێ ژ دینێ خۆ ڤەگەڕیێت. وهندی ئەڤ کارەیە یێ مەزن بوویە ل سەر سەرداچوویان، بەلێ ل سەر وان یێن خودێ ب هیدایەت ئینایین یێ ب ساناهی بوو. ونەبوویە کو خودێ باوەریا هەوە ب وی ودویکەفتنا هەوە بۆ پێغەمبەرێ وی بەرزەکەت، ونڤێژێن هەوە بۆ ڕووگەها بەرێ پویچ بکەت، هندی ئەوە ئەو ب مرۆڤان مێهرەبانێ دلۆڤانکارە. (١٤٤) ب ڕاستی ئەمێ وەرگێڕانا ڕوویێ تە ب بال عەسمانی ڤە دبینین؛ ل وێ هیڤییێ کو خودێ وەحییێ بۆ تە د مەسەلا ڕووگەهێ دا بینت، ڤێجا ئەم دێ بەرێ تە دەینە ڕووگەهەکا تە پێ خۆش بت، کو مزگەفتا حەرامە ڤێجا تو بەرێ خۆ ب لایێ وێ ڤە بدە، و ل هەچی جهێ هوین لێ بن وهەوە ڤیا نڤێژێ بکەن هوین بەرێ خۆ بدەنە مزگەفتا حەرام. وهندی ئەون یێن خودێ زانینا کیتابێ دایێ ئەو باش دزانن هندی بەرێخۆدانا تەیە بۆ کەعبێ ئەوە حەقییا بنەجه د کیتابێن وان دا. وخودێ یێ بێ ئاگەه نینە ژ کارێ ئەو دودل وگومانبەرێن هە دکەن، وئەو جزایێ وان سەرا وێ چەندێ دێ دەت. (١٤٥) وئەگەر تو بۆ وان ئەوێن تەورات وئنجیل بۆ هاتی هەر نیشانەکا هەی بینی ل سەر هندێ کو بەرێخۆدانا تە بۆ کەعبێ د نڤێژێ دا حەقییا ژ نک خودێیە، ئەو بەرێ خۆ نادەنە ڕووگەها تە، وتو جارەکا دی بەرێ خۆ نادەیە ڕووگەها وان، وهندەک ژ وان بەرێ خۆ نادەنە ڕووگەها هندەکان. و د مەسەلا ڕووگەهێ وتشتێن دی دا پشتی ئەڤ زانینە بۆ تە هاتی کو تو یێ حەقی وئەو دنەحەقن ئەگەر تو دویکەفتنا دلچوونێن وان بکەی، هنگی تو دێ ژ وان بی یێن زۆرداری ل خۆ کری.

(١٤٦) ئەوێن مە تەورات وئنجیل دایێ ژ زانایێن جوهی وفەلان موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ب وان سالۆخەتێن وی یێن د کیتابێن وان دا هاتین ناس دکەن، هەر وەکی ئەو کورێن خۆ ناس دکەن. وهندی دەستەکەکە ژ وان حەقییێ ڤەدشێرن هەر چەندە ئەو دزانن کو ئەو یێ ڕاستگۆیە، وسالۆخەتێن وی دبنەجهـن. (١٤٧) ئەی موحەممەد ئەوا بۆ تە هاتییە خوارێ حەقی‌یە ژ خودایێ تەیە، ڤێجا تو تێدا یێ ب گومان نەبە. (١٤٨) وبۆ هەر ملله‌تەکی ڕووگەهەک هەیە ئەو د نڤێژا خۆ دا بەرێ خۆ ددەنێ، ڤێجا هوین گەلی خودان باوەران لەزێ د کرنا وان چاکییان دا بکەن یێن دینێ ئیسلامێ پێ هاتی. وخودێ ل ڕۆژا قیامەتێ هەوە هەمییان چی جهێ هوین لێ بن دێ کۆم کەت. هندی خودێ‌یە ل سەر هەر تشتەکی یێ ب شیانە. (١٤٩) وهەچی جهێ تو ب ڕێڤنگی دەرکەفتی‌یێ -ئەی موحەممەد- وتە ڤیا نڤێژێ بکەی، تو بەرێ خۆ ب لایێ مزگەفتا حەرام ڤە بدە. وهندی بەرێخۆدانا تەیە بۆ وێ ئەوە حەقییا ژ نک خودایێ تەڤە بنەجهـ. وخودێ یێ بێ ئاگەهـ نینە ژ کارێ هوین دکەن. (١٥٠) وهەچی جهێ تو دەرکەفتییێ تو بەرێ خۆ ب لایێ مزگەفتا حەرام ڤە بدە، وهەچی جهێ هوین لێ بن هوین بەرێ خۆ ب لایێ مزگەفتا حەرام ڤە بدەن؛ دا ئەو مرۆڤێن نە د گەل هەوە چو هێجەتەک ب هەڤرکی ڤە ل سەر هەوە نەبت، ئەو تێ نەبن یێن زۆرداری وڕکداری کری ژ وان، ئەو ل سەر هەڤرکییا خۆ هەر دێ مینن، ڤێجا هوین ژ وان نەترسن و ژ من بترسن ب جهێنانا گۆتن وفەرمانا من، ودا ئەز قەنجییا خۆ ل سەر هەوە پێک بینم ب هلبژارتنا شریعەتێن پێکهاتیتر بۆ هەوە، ودا بەلکی هوین بێنە سەر ڕێکا ڕاست ودورست. (١٥١) وکانێ چاوا مە قەنجی ل هەوە کر کو مە بەرێ هەوە دا کەعبێ وەسا مە پێغەمبەرەک ژ هەوە ب خۆ د ناڤ هەوە دا هنارت، وان ئایەتێن حەقییێ ونەحەقییێ ژێک جودا دکەن ئەو بۆ هەوە دخوینت، وهەوە ژ پیسییا بوتپەرێسییێ ورەوشتێن خراب پاقژ دکەت، وکیتاب وسوننەتێ وئەحکامێن شریعەتی نیشا هەوە ددەت، ویا هەوە نەدزانی ژ بەحسێ پێغەمبەر وملله‌تێن بۆری بۆ هەوە دبێژت. (١٥٢) ڤێجا هوین ب کرنا عیبادەتی من ل بیرا خۆ بینن ئەز ب لێبۆرینێ وقەنجییا خۆ دێ هەوە ل بیرا خۆ ئینم، و ب گۆتن وکریار شوکرا من ب تنێ بکەن، وقەنجییا من ل هەوە کری ژ بیرا خۆ نەبەن. (١٥٣) گەلی خودان باوەران د هەمی کارێن خۆ دا هوین داخوازا هاریکارییێ ژ خودێ بکەن: ب بێن فرەهییا ل سەر نەخۆشییان، وهێلانا گونەهان، وخۆڕاگرتنا ل سەر کرنا عیبادەتی، وکرنا نڤێژان، ومرۆڤی ژ کرێتییێ ددەتە پاش. هندی خودێ‌یە ب هاریکارییا خۆ یێ د گەل بێنفرەهان. وئایەت هندێ دگەهینت کو خودێ ب هاریکارییێ تایبەت د گەل خودان باوەرانە، و ب زانینێ ئەو د گەل گشت مرۆڤانە.

(١٥٤) وهوين نەبێژنە وان جيهادكەران ئەوێن د ڕێكا خودێ دا دئێنە كوشتن: ئەو دمرينە، بەلكى ئەو ب ژينەكا تايبەت ب وان ڤە د گۆڕێن خۆ دا دزێندينە، ب تنێ خودێ ب وێ ژينێ يێ زانايە، بەلێ هوين پێ ناحەسن. (١٥٥) و ب هندەكێ ژ ترسا ژ دوژمنى، وبرسێ، وكێمكرنا مالى كو هوين ب زەحمەت ب دەست خۆ ڤە بينن، يان هەما هەمييێ ببەين، وهەوە ب مرنێ يان كوشتنا د ڕێكا خودێ دا، و ب كێمكرنا بەرهەمێ دارقەسپ ومێو ودان ودكاكان، يان خرابكرنا وان، ئەم دێ هەوە جەربينين. وتو مزگينييێ ب كەيف وخۆشييا دويماهييێ ل دنيايێ وئاخرەتێ بدە وان يێن بێهن فرەهييێ ل سەر ڤێ چەندێ دكەن.
(١٥٦) ئەوێن ئەگەر نەخۆشييەک گەهشتێ دبێژن: ئەم بەنييێن خودێينە وملكێ وينە، ئەو مە ب ڕێڤە دبەت، ويا وى بڤێت ئەو د گەل مە دكەت، وئەم ب مرنێ پاشى ڕابوونا بۆ جزادانێ دێ زڤڕينە نک وى. (١٥٧) ئەو بێنفرەهێن هە مەدح ودلۆڤانييەكا مەزن ژخودێ بۆ وان هەيە، وئەو ئەون يێن ل سەر ڕێكا ڕاست. (١٥٨) هندى صەفا ومەروەنە -كو دو گرێن بچويكن ل نێزيكى كەعبێ ل لايێ ڕۆژهەلاتێ- ژ ڕێنيشانێن ئاشكەرانە يێن دينێ خودێ، يێن كو عەبدينييا خودێ ب هاتن وچوونا د ناڤبەرێ دا دئێتەكرن. ڤێجا هەچييێ بۆ حەجێ يان عومرێ قەستا كەعبێ بكەت، چو گونەهـ وتەنگاڤى ل سەر وى نينە ئەگەر ئەو د ناڤبەرێ دا بێت وبچت، بەلكى ئەو چەندە ل سەر وى يا فەرە، وهەچييێ ژ دل خێران بكەت هندى خودێيە سوپاسدارێ وييە، سەرا كێمێ گەلەكێ ددەت، يێ پرزانايە ب كريارێن بەنييێن خۆ.
(١٥٩) هندى ئەون يێن وان ئايەتێن ئاشكەرا ل سەر پێغەمبەرينييا موحەممەدى يێن مە ئينايىنە خوارێ، وئەو تشتێ ئەو پێ هاتى ڤەدشێرن، وئەو زانايێن جوهى وفەلانە وهەر يەكێ دى يێ وى تشتێ خودێ د تەوراتێ وئنجيلێ دا ئينايە خوارێ ڤەشێرت، پشتى كو وى ئەو بۆ مرۆڤان ئاشكەراكرى، ئەو ئەون يێن خودێ ئەو ژ ڕەحما خۆ بێ باركرين، وهەمى مرۆڤ ب لەعنەتێ نفرينێ ل وان دكەن. (١٦٠) ئەو تێ نەبن يێن ل خۆ زڤڕين وداخوازا لێبۆرينا گونەهان ژ خودێ كرى، وتشتێ وان خرابكرى چێ بكەنەڤە، ويێ ڤەشارتى ئاشكەرا بكەن، ئەوان ئەز دێ تۆبا وان وەرگرم ودێ ل وان بۆرم، وئەزم تۆبا بەنييێن خۆ وەردگرم، ودلۆڤانييێ پێ دبەم. (١٦١) هندى ئەون يێن باوەرى نەئينای وحەقى ڤەشارتى، وحەتا مرين ل سەر ڤێ چەندێ ماين، ئەوان لەعنەتا خودێ وفريشتەيان وهەمى مرۆڤان ل سەرە. (١٦٢) ئەو هەر وهەر د لەعنەتێ وئاگرى دا دێ مينن، نە عەزاب ل سەر وان سڤک دبت ونە دەليڤە بۆ وان دئێتە دان كو داخوازا لێبۆرينێ بكەن. (١٦٣) وخودايێ هەوە خودايەكێ ب تنێيە، د ناڤ وسالۆخەت وكريارێن خۆ دا يێ بێ هەڤالە، ژ وى پێڤەتر عەبدينى بۆ كەسێ نائێتەكرن، بۆ هەمى چێكرييان يێ پڕدلۆڤانە، و ب خودان باوەران يێ دلۆڤانكارە.

(١٦٤) د ئافراندنا عەسمانان دا كو هاتينە بلندكرن وفرەهكرن، ويا عەردى ب چيا ودەشت ودەريايێن وى ڤە، و د ژێكجودابوونا شەڤ وڕۆژان دا ژ لايێ درێژى وكورتييێ، وتارى ورۆناهييێ ڤە، و ل دويڤ ئێك هاتنا وان، ودگەمييان دا ئەوێن ل دەريايێ دچن، ووى تشتێ مفايێ مرۆڤان تێدا هل دگرن، و د وێ ئاڤا بارانێ دا يا خودێ ژعەسمانى باراندى ڤێجا عەرد پشتى هشك وبێ شينكاتى مايى كەسك وجوانكربيە ڤە، و د وان خودان ڕحان دا يێن ل سەر عەردى بەلاڤكرين، و د ئينان وبرنا وى باى دا يێ وى قەنجى پێ ل هەوە كرى، ووان عەورێن د ناڤبەرا عەسمانى وعەردى دا هاتينە ب ڕێڤەبرن، د ڤان هەمى نيشانێن بۆرى دا ئايەت ل سەر يەكينييا خودێ ومەزنييا قەنجييێن وى بۆ مللەتێ تێ بگەهەت هەنە. (١٦٥) و د گەل ڤان هێجەتێن ئاشكەرا هندەك مرۆڤ ژبلى خودێ هەنە صەنەمان بۆ خودێ دكەنە هەڤتا، ووێ ڤيان ومەزنى وگوهدارييێ يا هێژاى خودێ ب تنێ بت ددەنە وان. وڤيانا خودان باوەران بۆ خودێ پترە ژ يا ڤان كافران بۆ خوداوەندێن وان؛ چونكى ڤيانا خودان باوەران خورى بۆ خودێيە، بەلێ كافران هەڤپشكى د ڤيانا خۆ دا كربيە. وئەوێن ب كرنا شركێ د دنيايێ دا زۆردارى ل خۆ كرى، دەمێ عەزابا ئاخرەتێ دبينن ئەگەر زانيبا كو هێز هەمى يا خودێ ب تنێيە وكو خودێيە يێ عەزاب دژوار، وان ژبلى خودێ چو خوداوەند بۆ خو نەددانان وپەرستن بۆ نەدكر، و ب وان خوداوەندان خۆ نێزيكى وى نەدكر. (١٦٦) دەمێ ئەو عەزابا ئاخرەتێ دبينن ئەو سەرۆكێن دويكەفتنا وان هاتييە كرن خۆ ژ وان بەرى دكەن يێن دويكەفتنا وان ل سەر شركێ كرى، وهەمى پەيوەندييێن ئەو ل دنيايێ دگەهاندنە يەك وەكى: مرۆڤينييێ، ودويچوونێ، ودينى، د ناڤبەرا وان دا هاتنە برين. (١٦٧) ودويكەفتييان گۆت: خوزى ئەم ژڤربباينە دنيايێ، ئەم ژى دا خۆ ژ ڤان سەرۆكان بەرى كەين، وەكى كا چاوا وان خۆ ژ مە بەرى كرى. وكانێ چاوا خودێ عەزابا خۆ يا دژوار ل ڕۆژا قيامەتێ نيشا وان دا، وەسا خودێ كريارێن وان يێن خراب نيشا وان ددەت وبۆ وان دكەتە كەسەر، وئەو قەت ژ ئاگرى دەرناكەڤن. (١٦٨) ئەى گەلى مرۆڤان ژ وى ڕزقێ ل عەردى يێ خودێ بۆ هەوە حەلالكرى بخۆن، ويێ پاقژ وبژوين ئەوە، يێ ب مفا وبێ زيانە، ودويكەفتنا ڕێكێن شەيتانى د حەلالكرن وحەرامكرنێ دا نەكەن، هندى ئەوە دوژمناتييا وى بۆ هەوە يا ئاشكەرايە. (١٦٩) هندى شەيتانە ب هەر گونەهەكا كرێت وبۆ هەوە خراب، ونەگوهدارييەكا زێدە كرێت، وكو هوين درەوێ ژ كيسێ خودێ بكەن د حەرامكرنا حەلالى دا بێ زانين، فەرمانێ ل هەوە دكەت.

(١٧٠) وئەگەر خودان باوەران ب شیرەتکاری ڤە گۆتە سەرداچوویان: دویچوونا وێ بکەن یا خودێ ئینایە خوارێ ژ قورئانێ ورێنیشادانێ، ئەو ل سەر چاڤلێکرنا پێشییێن خۆ یێن بوتپەرێس رژدییێ دکەن ودبێژن: ئەم دویکەفتنا دینێ هەوە ناکەین، بەلکی دێ دویکەفتنا وێ کەین یا مە باب وباپیرێن خۆ ل سەر دیتین. ئەرێ ئەو دویکەفتنا بابێن خۆ دکەن ئەگەر خۆ ئەو چو ژ خودێ نەزانن ژی، و د ڕاستییێ نەگەهن ژی؟ (١٧١) وسالۆخەتێ وان ئەوێن باوەری نەئینای ویێ بەرێ وان ددەتە ڕێکێ وباوەرییێ وەکی سالۆخەتێ وی شڤانییە یێ ب ئاخفتنێ حەیوانان پاشڤە لێ ددەت، وئەو د وی نەگەهن، وهەما ب تنێ گوهـ ل دەنگێ وی دبت، ئەڤ کافرە دکەرن وان گوهێن خۆ ژ ڕاستییێ گرتینە، دلالن ئەزمانێن خۆ ژێ دگرن، دکۆرەنە چاڤێن وان نیشانێن حەقییێ یێن ئاشکەرا نابینن، وئەو عەقلێ خۆ د وی تشتی دا نادەنە کاری یێ مفایێ وان تێدا. (١٧٢) گەلی خودان باوەران ژ وان خوارنێن خۆش وحەلال یێن مە داینە هەوە بخۆن، و ب دل وئەزمان ولەشی سوپاسییا خودێ بکەن ژ بەر قەنجییێن وی یێن مەزن، ئەگەر ڕاستە هوین د فەرمانا وی دانە، ووی ب تنێ دپەرێسن. (١٧٣) هەما وی ئەو تشت ل سەر هەوە یێ حەرامکری یێ زیانا هەوە تێدا وەکی مرارێ نە ب ڕێکەکا دورست هاتبتە ڤەکوشتن، وخوینا ڕۆن، وگۆشتێ بەرازی، وئەو ڤەکوشتییێن نە بۆ خودێ دئێنە ڤەکوشتن. و ژ قەنجییا خودێ ل سەر هەوە وی بۆ هەوە دورستکرییە کو ل تەنگاڤییان هوین ڤان تشتێن حەرام بخۆن، بێی زۆردارییێ د خوارنا وان دا بکەن کو زێدەی پێتڤییا خۆ بخۆن، ئەڤی چو گونەهـ ل سەر نینە. هندی خودێیە گونەهێ بۆ بەنییێن خۆ ژێ دبەت، ودلۆڤانییێ پێ دبەت. (١٧٤) هندی ئەون یێن وی تشتێ خودێ د کیتابێن خۆ دا ئینایە خوارێ ژ سالۆخەتێن موحەممەدی وحەقییێ ڤەدشێرن، ولێ دگەڕێن بەرانبەرەکێ کێم ژ پەرتالێ دنیایێ پێش ڤێ ڤەشارتنێ ڤە وەرگرن، ئەوێن هەنە وی حەرامێ بەرێ وان ددەتە ئاگرێ جەهنەمێ د زکێن خۆ دا دخۆن، و ل ڕۆژا قیامەتێ خودێ د گەل وان نائاخڤت، ووان ژ قرێژا گونەهـ وکوفرا وان پاقژ ناکەت، وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە. (١٧٥) ئەوێن هە بەرزەبوون ب ڕێکا ڕاست وعەزابا خودێ ب لێبۆرینا وی گوهاڕتییە، ڤێجا ئەو چەند ل سەر ئاگری دبستەنە!! خودێ ژ ڤی کارێ وان یێ عەجێبگرتییە، ڤێجا هوین ژی ژ بستەیی وبێهن فرەهییا وان ل سەر ئاگری و ژ مانا وان تێدا عەجێبگرتی ببن. وئەڤە کێمکرن وسڤککرنە بۆ وان. (١٧٦) ئەو عەزابا هە یا وان خۆ هەژیکری ژ بەر هندییە چونکی خودێ کیتابێن خۆ بۆ پێغەمبەرێن خۆ یێن ئینانە خوارێ وحەقییا ئاشکەرا تێدا هەیە، ووان کافری پێ کر. وهندی ئەون یێن د کیتابێ دا ژێکجودابووین وباوەری ب هندەکێ ئینای و ب هندەکێ نەئینای، ئەو د ژێکڤەبوون وژێکجودابوونەکا دویر ژ حەقییێ دانە.

(١٧٧) باشی ل نک خودێ ئەو نینە هوین د نڤێژێ دا ب لایێ ڕۆژهەلات وڕۆژئاڤایێ ڤە بەرێ خۆ بدەن ئەگەر فەرمانا خودێ نەبت، بەلکی باشی هەمی کارێ وییە یێ باوەری ب خودێ ئینای وپەرستنا وی ب تنێ کری، وباوەری ب ڕۆژا دویماهییێ ئینای، و ب هەمی فریشتە وکیتابێن هاتینە خوارێ، و ب هەمی پێغەمبەران بێ جودایی، ومال -د سەر حەژێکرنا خۆ ڕا بۆ وی- دایە مرۆڤێن خۆ یێن نێزیک، وئێتیمان، ووان هەژارێن فەقیرییێ ئێخستین، ووان ڕێڤنگێن ژ مال ومرۆڤێن خۆ دویرکەفتین وموحتاج بووین، ووان خازۆکێن ژ بێ ڕێ نەچار بووین خواستنێ بکەن، ومال د ئازاکرنا بەنی وئێخسیران دا خەرج کری، و ب کرنا نڤێژێ ڕابووی، وزەکات دای، وئەوێن پەیمانێن خۆ ب جهـ دئینن، وئەوێ ل دەمێ هەژاری ونەخۆشییێ و ل دەمێ دژوارییا شەڕی یێ بێهن فرەهـ. ئەوێن ب ڤی ڕەنگی ئەون یێن د باوەرییا خۆ دا دڕاستگۆ، وئەو ئەون یێن خۆ ژ غەزەبا خودێ پاراستی کو خۆ ژ بێ ئەمرییا وی دایە پاش. (١٧٨) گەلی ئەوێن باوەری ئینای خودێ ل سەر هەوە نڤیسییە کو هوین ئەوی بکوژن یێ ژ قەستا کوشتنێ بکەت، بەلێ ب وی شەرتی یەکسانی ووەکهەڤی تێدا هەبت: یێ ئازا ب یێ ئازا بێتە کوشتن، وعەبد ب عەبدی، ومێ ب یا مێ. وهەچییێ خودانێ کوشتی ئەو ژ تۆلڤەکرنێ ئازاکر و ب تنێ داخوازا خوینێ کر -ئانەکۆ هندەک مال بەرانبەر خوینا مرۆڤێ خۆ خواست- هەردو لا بلا پێگیرییێ ب ڕەفتارێ باش بکەن، خودانێ مری بێ توندی بلا داخوازا خوینێ بکەت، ویێ کوشتن کری بلا مافێ وی ب قەنجی بدەتێ، بێ کێمکرن یان گیرۆکرن. ئەڤ لێبۆرینە ووەرگرتنا خوینێ سڤکی ودلۆڤانییەکە ژ لایێ خودایێ هەوە ڤە، وهەچییێ وی عەفی بکەت یێ کوشتن کری وخوینێ ژێ بستینت پاشی بچت وی بکوژت ئەوی عەزابەکا ب ئێش بۆ وی هەیە کو د دنیایێ دا بێتە کوشتن، و ل ئاخرەتێ بچتە ئاگری. (١٧٩) وبۆ هەوە -گەلی خودان عەقلان- د شریعەتێ تۆلستاندنێ وجهێنانا وی دا ژینەکا تەنا هەیە؛ ب هیڤییا کو هوین تەقوا خودێ بکەن و ژ وی بترسن وهەردەم گوهدارییا وی بکەن. (١٨٠) خودێ ل سەر هەوە نڤیسییە ئەگەر نیشانێن مرنێ ل نک یەک ژ هەوە پەیدا ببن -وئەو مالەکی ل پشت خۆ بهێلت- کو شیرەتێ ب هندەک مالێ خۆ بۆ دایباب ومرۆڤێن نێزیک بکەت د گەل ب کارئینانا دادییێ؛ نەکو یێ فەقیر بهێلت وشیرەتێ بۆ یێ دەولەمەند بکەت، یان ژ سێیەکێ پتر بدەت، وئەڤە حەقەکێ بنەجهە تەقوادار کاری پێ دکەن. وئەڤە بەری هاتنەخوارا ئایەتێن لێکڤەکرنا میراتی بوو یێن کو بارا هەر میراتگرەکی دەستنیشانکری. (١٨١) ڤێجا هەچییێ گوهـ ل وەصیەتا مری ببت پاشی بگوهۆرت، گونەهـ ل سەر وییە یێ دگوهۆرت. هندی خودێیە گوهدێرێ وەصیەت وگۆتنێن هەوەیە، ویێ پڕزانایە ب تشتێ هوین د سنگێن خۆ دا ڤەدشێرن کو بەرێ خۆ ژ دادییێ بدەنە غەدرێ وزۆردارییێ.

(١٨٢) وهەچییێ بزانت کو وەصیەتکەر د وەصیەتا خۆ دا دێ بەرێ خۆ ژ حەقییێ وەرگێرت ژ قەستا یان ب خەلەتی ڤە، ڤێجا ب گوهۆرینا وەصیەتێ -کو وەکی شریعەتی لێ بێت- هەمی لایان پێک بینت، چو گونەهـ ل سەر وی نینە. هندی خودێیە گونەهێن بەنییێن خۆ ژێ دبەت، ودلۆڤانییێ پێ دبەت. (١٨٣) گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری، خودێ ڕۆژی ل سەر هەوە نڤیسییە کانێ چاوا ل سەر مللەتێن بەری هەوە نڤیسی بوو؛ دا بەلکی هوین تەقوا خودایێ خۆ بکەن، و -ب گوهداری وپەرستنا وی ب تنێ- پەرژانەکی بکەنە د ناڤبەرا خۆ وگونەهان دا. (١٨٤) خودێ ڕۆژیگرتنا هندەک ڕۆژێن هژمارا وان یا دەستنیشانکری کو ڕۆژێن هەیڤا رەمەزانێنە ل سەر هەوە فەرکرییە. ڤێجا هەچییێ ژ هەوە یێ نەخۆش بت وڕۆژی بۆ وی یا ب زەحمەت بت، یان ڕێڤنگ بت بۆ وی هەیە ڕۆژییێ نەگرت، وهندەک ڕۆژێن دی، هندی وان یێن وی خوارین، بلا پێشڤە بگرت. وئەوێن زەحمەتێ ب ڕۆژییێ ڤە دبەن ونەشێن بگرن وەکی پیرەمێرێ ب ناف سال ڤە چووی، ونەخۆشێ ژ ئێشا خۆ ڕانەبتەڤە، ئەو ل شوینا هەر ڕۆژەکێ بلا خوارنا هەژارەکی بدەن فدیە، وهەچییێ پترێ بدەت ئەو بۆ وی خێرە، وڕۆژیگرتنا هەوە -د گەل زەحمەتێ- بۆ هەوە چێترە ژ دانا فدیێ، ئەگەر هوین بزانن کانێ خێرا ڕۆژییێ ل نک خودێ چەند یا مەزنە. (١٨٥) هەیڤا رەمەزانێ یا کو خودێ د شەڤا وێ یا ب بها دا دەست ب ئینانەخوارا قورئانێ کری؛ دا بۆ مرۆڤان ببتە ڕێنیشاندەر، ونیشانێن ئاشکەرا ل سەر هیدایەتا خودێ وژێکجوداکرنا د ناڤبەرا ڕاستییێ ونەڕاستییێ تێدا هەنە. ڤێجا هەچییێ ژ هەوە گەهشتە ڤێ هەیڤێ ویێ ساخلەم وئاکنجی بت بلا ل ڕۆژێن وێ یێ ب ڕۆژی بت. وبۆ نەخۆشی وڕێڤنگی هەیە ڕۆژییێ نەگرن وهندی وان هندەک ڕۆژێن دی بگرن. خودێ د شریعەتێ خۆ دا تشتێ ب ساناهی وخۆش بۆ هەوە دڤێت، ووی زەحمەت ونەخۆشی بۆ هەوە نەڤێت، ودا هوین هژمارا ڕۆژییان بکەنە هەیڤەک، ودا هوین ل ڕۆژا جەژنێ ب مەزنکرنا خودێ ڕۆژییێ ب دویماهی بینن، ودا هوین وی مەزن بکەن کو بەرێ هەوە دایە هیدایەتێ، ودا هوین سوپاسییا وی بکەن کو قەنجییا هیدایەتێ وڕێ خۆشکرنێ د گەل هەوە کری. (١٨٦) وئەگەر بەنییێن من پسیارا من ژ تە کر -ئەی موحەممەد- تو بێژە وان: هندی ئەزم ئەز یێ نێزیکی وانم، ئەز د گازییا وی دئێم یێ گازی من بکەت، ڤێجا بلا ئەو گوهدارییا من بکەن د وی تشتی دا یێ ئەز فەرمانێ پێ ل وان دکەم، وبلا باوەرییێ ب من بینن، دا بەلکی بەرێ وان بکەفتە باشییا دین ودنیایا وان. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو خودێ یێ نێزیکی بەنییێن خۆیە، نێزیکییەکا بابەتی وی بت.

(١٨٧) خودێ بۆ هەوە دورستكرییە كو هوین ل شەڤێن رەمەزانێ بچنە نڤینا خۆ، ژنێن هەوە ستارەنە بۆ هەوە، وهوین بۆ وان ستارەنە. خودێ زانییە كو هوین خیانەتێ ل خۆ دكەن؛ ب چوونا نڤینا خۆ پشتی عەیشا ل شەڤێن رەمەزانێ كو ئەڤە ل دەسپێكێ تشتەكێ حەرام بوو، ئینا وی تۆبە دانا سەر هەوە وبەرفرەهی بۆ هەوە ئێخستە مەسەلێ، ڤێجا هوین ژ نوكە وێڤە هەرنە نڤینا خۆ، ووی تشتێ خودێ بۆ هەوە حەزكری ژ زارۆیان بخوازن، وبخۆن وڤەخۆن حەتا رۆناهییا دورست ل عەسمانی بۆ هەوە ئاشكەرا ببت، و ژ تارییا شەڤێ جودا ببت، پاشی خۆ ژ وان تشتان یێن رۆژی پێ دكەڤت بدەنە پاش، وحەتا شەڤ ب ئاڤابوونا رۆژێ دئێت هوین رۆژییێ تمام بكەن. ودەمێ هوین ئعتیكافێ ل مزگەفتان دكەن هوین نەچنە نڤینا خۆ؛ چونكی ئەڤ چەندە ئعتكافێ پویچ دكەت (وئعتكاف ئەوە مرۆڤ دەمەكێ دەسنیشانكری ل مزگەفتێ بمینت ب ئنیەتا خێرێ). ئەڤ ئەحكامێن خودێ بۆ هەوە دانایین ئەو توخوبێن وینە یێن حەلالی وحەرامی ژێك جودا دكەن، ڤێجا نێزیك نەبن دا نەكەڤنە د حەرامی دا. ب ڤی رەنگێ ئاشكەرا خودێ ئایەتێن خۆ بۆ مرۆڤان دیار دكەت؛ دا بەلكی ئەو ژ وی بترسن وتەقوا وی بكەن. (١٨٨) وهندەك ژ هەوە بلا مالێ هندەكان ب رێكێن نەدورست نەخۆن، وەكی سویندا ژ درەو، وژێستاندنێ، ودزییێ، وبەرتیلان، وریبایێ، وهوین مالێ خۆ نەدەنە حاكمان؛ دا ل دەمێ هەڤرکییێ مالێ هندەك مرۆڤان بێ حەق بخۆن، وهوین دزانن كو ئەو تشت یێ حەرامە. (١٨٩) هەڤالێن تە -ئەی موحەممەد- پسیارا هەلاتنا هەیڤێ وگوهۆرینا وێ ژ تە دكەن، تو بێژە وان: خودێ هەیڤ كرییە نیشان بۆ هندێ دا مرۆڤ دەمێ عیبادەتێن خۆ پێ بزانن وەكی رۆژییێ وحەجێ، ومعاملەتێن خۆ. وباشی نە ئەوە یا هوین ل جاهلیەتێ ودەسپێكا ئیسلامێ فێربووینێ كو ل دەمێ حەجێ یان عومرێ هوین د پشتا خانییان را بچنە ژۆر، ب وێ هزرێ كو ئەڤ چەندە دێ هەوە نێزیكی خودێ كەت، بەلكی باشی كارێ وییە یێ تەقوا خودێ كری وخۆ ژ گونەهان دایە پاش، وهوین ل دەمێ حەجێ وعومرێ د دەرگەهان را وەرنە د ژۆرڤە، و د هەمی كارێن خۆ دا هوین ژ خودێ بترسن؛ دا بەلكی هوین ل دنیایێ وئاخرەتێ بگەهنە مرادێ. (١٩٠) وهوین گەلی خودان باوەران بۆ سەرێختنا دینێ خودێ شەرێ وان بكەن یێن شەرێ هەوە دكەن، وتەعدایێ د ڤێ چەندێ دا نەكەن. هندی خودێیە حەز ژ وان ناكەت یێن پێ ل توخوبێن وی ددانن، وتشتێ خودێ وپێغەمبەری حەرامكری حەلال دكەن.

(١٩١) و ل هەر جهەکێ هوین وان لێ ببینن یێن شەڕێ هەوە دکەن هوین وان بکوژن، ووان ژ وی جهی دەربێخن یێ وان هوین ژێ دەرێخستین کو مەکەهە. وهلێخستنا فتنێ مەزنترە ژ کوشتنێ. وهوین ل نک مزگەفتا حەرام دەست ب شەڕێ وان نەکەن، وەک قەدرگرتن بۆ مزگەفتێ، حەتا ئەو شەڕێ هەوە لێ دکەن، ڤێجا ئەگەر وان شەڕێ هەوە لێ کر هوین وان لێ بکوژن. جزایەکێ ب ڤی ڕەنگی جزایێ کافرانە. (١٩٢) ڤێجا ئەگەر وان کوفرا خۆ هێلا وشەڕێ هەوە ل نک مزگەفتا حەرام بەس کر، وباوەری ئینا، هندی خودێیە گونەهـ ژێبرێ بەنییێن خۆیە، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. (١٩٣) وهوین د بەردەوام بن د شەڕێ کافرێن تەعداکەر دا؛ دا ئەو بۆ موسلمانان نەبنە فتنە وان ژ دینی پاشڤە لێ بدەن، ودا دین هەمی بۆ خودێ ب تنێ بمینت. وئەگەر وان کوفر وشەڕێ هەوە بەس کر هوین ژی دەستان ژێ بگرن؛ چونکی جزادان ب تنێ بۆ وانە یێن ل سەر کوفرێ ودوژمنکارییێ دبەردەوام. (١٩٤) شەڕێ هەوە د گەل وان ل هەیڤا شەڕ تێدا حەرام جزایێ شەڕکرنا وان بوو بۆ هەوە ل وێ هەیڤێ. وهەچییێ پێ ل پیرۆزییا وی جهی ووی دەمی بدانت یێ خودێ حەرامکری، ب کارەکێ وەکی یێ وی جزایێ وی دێ ئێتەدان. و ژ خودێ بترسن وتەعداییێ د جزادانێ دا نەکەن، وبزانن هندی خودێیە د گەل تەقوادارانە. (١٩٥) وهوین مالی د ڕێکا خودێ دا خەرج بکەن، و ب هێلانا جیهادێ ونەدانا مالی د وێ ڕێکێ دا هوین خۆ نەهاڤێنە هیلاکی، وهوین قەنجییێ بکەن، وکارێ هەوە هەمی بلا بۆ کنارێ خودێ ب تنێ بت. هندی خودێیە حەز ژ قەنجیکاران دکەت. (١٩٦) وهوین حەجێ وعومرێ ب ڕەنگەکێ پێکهاتی بکەن، وئەگەر پشتی ئیحرامێ ئاستەنگەک وەکی دوژمنەکی یان نەخۆشییەکێ کەفتە د ناڤبەرا هەوە وتمامکرنا حەجێ یان عومرێ دا، هنگی یا فەر ل سەر هەوە ئەوە ل دویڤ پێچێبوونا خۆ تشتەکی ژ حێشتران یان چێلان یان تەرشی هوین ڤەکوژن و ژ ئیحرامێن خۆ دەرکەڤن، وئەگەر هوین دمحاصرەکری بن هوین سەرێن خۆ نەتراشن حەتا ئەوێ محاصرەکری قوربانێ خۆ ل وی جهێ لێ هاتییە محاصرەکرن سەرژێکەت پاشی ئیحراما خۆ بێخت، وئەوێ محاصرەکری نەبت دڤێت قوربانی ل جهێ وی کو حەرەمە ل ڕۆژا جەژنێ یان ل یەک ژ هەر سێ ڕۆژێن د دویڤ دا ڤەکوژت. وهەچییێ ژ هەوە یێ نەخۆش بت، یان سەرێ وی ئێشەک لێ بت ل دەمێ ئیحرامێ پێتڤی ب سەرتراشینێ هەبت بلا سەرێ خۆ بتراشت، وفدیێ پێشڤە بدەت کو سێ ڕۆژان یێ ب ڕۆژی بت، یان خێرێ بدەتە شەش کەسێن هەژار، یان پەزەکێ بۆ خەلکێ حەرەمێ ڤەکوژت. وئەگەر هوین دپشت ڕاست بوون هەچییێ بڤێت عومرێ بکەت وئیحرامان بدانت پاشی حەجێ بکەت ئەو بلا حەیوانەکێ ب دەست بکەڤت بکەتە قوربان، وهەچییێ چو ب دەست نەکەڤت بلا سێ ڕۆژییان ل حەجێ بگرت، وحەفتان ئەگەر هەوە کارێ حەجێ ب دویماهی ئینا وهوین زڤڕینە مالێن خۆ، ئەڤە دەهـ ڕۆژێن تمام دڤێت هوین بگرن. ئەو بۆ وییە یێ مالا وی ل حەرەمێ نەبت، و ژ خودێ بترسن وبزانن هندی خودێیە یێ عەزاب دژوارە.

(١٩٧) دەمێ حەجێ چەند هەیڤەکێن ئاشکەرانە وئەو ژی: شەووال، وذولقەعدە، ودەهـ ڕۆژ ژ ذولحجێنە. ڤێجا هەچییێ حەج تێدا ل سەر خۆ فەرکر، چوونا نڤینێ وگۆتن وکارێن نە د ڕێ دا، ودەرکەفتنا ژ بن ئەمرێ خودێ ب کرنا گونەهان، وجڕەکێشانا ل حەجێ یا کو سەری دکێشتە کەرب ونەڤیانێ بۆ وی دحەرامن. وهەر خێرەکا هوین بکەن خودێ پێ دزانت، وهەر یەکی دێ جزایێ وی دەتێ. وهوین زادەکی ژ خوارن وڤەخوارنێ بۆ وەغەرا حەجێ د گەل خۆ ببەن، وزادەکی ژ کارێن چاک بۆ ئاخرەتێ، چونکی هندی تەقوایە باشترین زادە، و ژ من بترسن گەلی خودان عەقلان. (١٩٨) چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە ئەگەر هوین ل ڕۆژێن حەجێ داخوازا مفای ب ڕێکا بازرگانییەکێ ژ خودایێ خۆ بکەن. وئەگەر هوین پشتی ڕۆژئاڤابوونێ ژ عەرەفاتێ -کو ئەو جهە یێ حەجی ل ڕۆژا نەهێ لێ ڕادوەستن- زڤڕین، هوین ل وی جهێ حەرام -کو موزدەلیفەیە- خودێ ب تەسبیحاتان ل بیرا خۆ بینن، و ب وی ڕەنگێ خودێ بەرێ هەوە دایێ هوین خودێ ل بیرا خۆ بینن، و ب ڕاستی بەری ئەو ڕێ نیشا هەوە بدەت هوین دبەرزەبوون وهەوە حەقی نەدزانی. (١٩٩) وچوونا هەوە ژ عەرەفاتێ بلا د وی جهی ڕا بت یێ ئیبراهیم تێڕا چووی نە وەکی وان مرۆڤێن جاهلیەتێ ئەوێن لێ ڕانەدوەستان، وهوین داخوازێ بۆ خۆ ژ خودێ بکەن کو گونەهێن هەوە بۆ هەوە ژێ ببەت. هندی خودێیە گونەهێ بۆ وان بەنیێن خۆ ژێ دبەت یێن تۆبە دکەن، ودلۆڤانییێ پێ دبەت. (٢٠٠) ڤێجا ئەگەر هەوە عیبادەتێ خۆ ب دویماهی ئینا، وهوین ژ کارێ حەجێ خلاس بوون، هوین گەلەک خودێ ل بیرا خۆ بینن ومەدحێن وی بکەن، وەکی هوین بابێن خۆ وکارێ وان ل بیرا خۆ دئینن یان پتر ژی. و ژ مرۆڤان هندەک هەنە خەما وان دنیا ب تنێیە، ڤێجا دوعا دکەن دبێژن: خودایێ مە تو ساخلەمییێ، ومالی، وعەیالی، ل دنیایێ بدە مە، وئەڤان ل ئاخرەتێ چو پشک وبار نینن؛ چونکی وان دلێ خۆ نەبرییێ وبەس بەرێ وان ل دنیایێ بوو. (٢٠١) و ژمرۆڤان دەستەکەکا خودان باوەر هەیە د دوعایێن خۆ دا دبێژن: خودایێ مە تو د دنیایێ دا سلامەتییێ وڕزقی وزانینەکا ب مفا، وکارەکێ قەنج بدە مە، و ل ئاخرەتێ بەحەشتێ بدە مە، وعەزابا ئاگری ژ مە دویر بکە. وئەڤ دوعایە ژ هەمی دوعایان تەکووزترە، لەو ئەڤە ژ هەمییان پتر دوعایا پێغەمبەری بوو -سلاڤ لێ بن- وەکی بوخاری ومسلم ڤەدگوهێزن. (٢٠٢) ئەوێن هە یێن ڤێ دوعایێ دکەن خێرەکا مەزن بۆ وان هەیە ژ بەر وان کارێن چاک یێن وان ب دەست خۆ ڤە ئینایین. وخودێ یێ حسێب سڤکە، کارێن بەنییێن خۆ دهژمێرت، وجزایێ وان سەرا ددەتێ.

(٢٠٣) و ل هندەک ڕۆژێن کێم کو ڕۆژێن یازدێ ودوازدێ وسێزدێ ژهەیڤا ذولحجێنە، هوین خودێ ل بیرا خۆ بینن. وهەچییێ ڤیا لەزێ بکەت و ژ مینایێ دەرکەفت ل ڕۆژا سێزدێ پشتی بەرکان دهاڤێت چو گونەهـ ل سەر وی نینە، وهەچییێ ڤیا خۆ گیرۆ بکەت کو ب شەڤێ بمینتە ل مینایێ حەتا ل ڕۆژا سێزدێ بەرکان دهاڤێژت چو گونەهـ ل سەر وی نینە، بۆ وی یێ ل حەجا خۆ تەقوا خودێ بکەت. وخۆگیرۆکرن چێترە؛ چونکی زێدەکرنا عیبادەتی وچاڤلێکرنا کارێ پێغەمبەری ژی -سلاڤ لێ بن- تێدا هەیە. و ژ خودێ بترسن و د هەمی کارێن خۆ دا بلا هەوە بەر ل وی بت، وبزانن هوین پشتی مرنێ بۆ نک وی ب تنێ دێ ئێنە کۆمکرن بۆ جزادانێ. (٢٠٤) وهندەک مرۆڤ ژ دوڕوویان کەیفا تە ب گۆتنا وی یا رەهوان دئێت، وئەو سویندێ ب خودێ دخۆت کو ڤیانا ئیسلامێ د دلێ وی دا هەیە، وئەڤە بستەیییەکا مەزنە ل سەر خودێ، وئەو ب خۆ دوژمنی وهەڤڕکییا وی بۆ ئیسلامێ وموسلمانان یا دژوارە. (٢٠٥) وئەگەر ئەو ژ نک تە ئەی موحەممەد دەرکەفت، ئەو ب چەلەنگی بزاڤێ د عەردی دا دکەت دا خرابییێ تێدا بکەت، وشینکاتییێ مرۆڤان پویچ بکەت، وحەیوانەتێ وان بکوژت. وخودێ حەز ژ خرابکارییێ ناکەت. (٢٠٦) وئەگەر ئەو دوڕوویێ خرابکار هاتە شیرەتکرن، وبۆ وی هاتە گۆتن: تەقوا خودێ بکە و ژ جزادانا وی بترسە، وبەس خرابییێ د عەردی دا بکە، ئەو شیرەتێ قەبویل ناکەت، بەلکی خۆمەزنکرن وسەرگەرمییا بێ فامییێ بەرێ وی ددەتە کرنا پتر گونەهان، ڤێجا جەهنەم تێرا وی هەیە عەزابا وێ بەسی وییە، وئەو چ پیسە جهە. (٢٠٧) وهندەک مرۆڤ پێخەمەت ڕازیبوونا خودێ ب کرنا جیهادا د ڕێکا وی دا، وپێگیرییا ب فەرمانا وی خۆ دفرۆشن. وخودێ ب بەنییان یێ مهرەبانە، ب دلۆڤانییەکا بەرفرەهـ ل دنیایێ وئاخرەتێ دلۆڤانییێ ب بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر دبەت، وجزایەکێ باش ددەتە وان. (٢٠٨) گەلی ئەوێن باوەری ئینای وەرنە د هەمی شریعەتێن ئیسلامێ دا، وکاری ب هەمی ئەحکامێن وێ بکەن، وتشتەکی ژێ نەهێلن، ودویچوونا ڕێکێن شەیتانی یێن ئەو بەرێ هەوە ددەتێ بۆ کرنا گونەهان نەکەن. هندی ئەوە ئەو بۆ هەوە دوژمنەکێ ئاشکەرایە ڤێجا ژێ دهشیار بن. (٢٠٩) ڤێجا پشتی ئەڤ نیشانێن ئاشکەرا ژ قورئانێ وسوننەتێ بۆ هەوە هاتین، ئەگەر هەوە ژ ڕێکا حەقییێ لادا، هوین بزانن هندی خودێیە د ملکێ خۆ دا یێ زالە چو تشتەک ژ دەست وی دەرناکەڤت، د گۆتن وفەرمانێن خۆ دا یێ کاربنەجهە، هەر تشتەکی ددانتە جهێ وی یێ دورست. (٢١٠) ئەرێ ئەڤ کافرێن سەرڕەق پشتی ڤان نیشانێن ئاشکەرا ل هیڤییا تشتەکینە ژبلی کو خودێ ب رەنگەکێ هێژای وی ل ڕۆژا قیامەتێ د عەورەکێ سپی دا بێت؛ دا ب دادییێ حوکمی د ناڤبەرا وان دا بکەت، وکو فریشتە بێن، وهنگی خودێ حوکمێ خۆ د وان دا ب جهـ دئینت. وکارێ هەمی چێکرییان بۆ نک وی دزڤرت.

(٢١١) تو -ئەی موحەممەد- پسیارێ ژ ئیسرائیلییێن هەڤرک بکە: چەند ئایەتێن ئاشکەرا یێن بەرێ وان ددەنە حەقییێ مە دابوونە وان، ووان کافری ب هەمییان کر، وپشت دداییێ، ووەرباداان ئێخستێ. وهەچییێ نعمەتا خودێ -کو دینێ وییە- بگوهۆڕت، وکافرییێ پێ بکەت پشتی ناسی وبۆ وی ئاشکەرا بووی، ئێدی هندی خودێیە د گەل وی یێ عەزاب دژوارە. (٢١٢) ژینا دنیایێ وخۆشییێن تێدا بۆ ئەوێن کافری ب تەوحیدا خودێ کری یا هاتییە خەملاندن، وئەو ترانان بۆ خۆ ب خودان باوەران دکەن. وئەوێن هە یێن ژ خودایێ خۆ ددترسن ل ڕۆژا قیامەتێ د سەر هەمی کافران ڕانە؛ چونکی خودێ وان دبەتە جهێن بلند ل بەحەشتێ، وکافران دبەتە نزمترین جهێن جەهنەمێ. وییێ خودێ ئەو بڤێت بێ هژمار ڕزقی ددەتێ. (٢١٣) مرۆڤ یەک دەستەک بوون، هەمییان باوەری ب خودێ هەبوو، ئینا خودێ پێغەمبەر هنارتن دا ئەو دینێ وی نیشا خەلکی بدەن، ومزگینییێ ب بەحەشتێ بدەنە وی یێ گوهدارییا خودێ بکەت، ووی ب ئاگری بترسینن یێ کافرییێ پێ بکەت، ووی کیتاب ب حەقییێ د گەل وان ئینانە خوارێ؛ دا ئەو حوکمی پێ د ناڤبەرا مرۆڤان دا بکەن د وی تشتی دا یێ ئەو تێدا ژێک جودا بووین، وکەس ژ زۆرداری ودلڕەشی د مەسەلا موحەممەدی دا ژێک جودا نەبووینە ئەو تێ نەبن یێن خودێ تەورات داییێ، وئەو نیشان وئەحکامێن تێدا هاتین زانین، ڤێجا خودێ ب قەنجییا خۆ بەرێ خودان باوەران دا ڕێکا ژێک جوداکرنا حەقییێ ژ نەحەقییێ، وزانینا تشتێ ئەو تێدا ژێک جودا بووین. وهەچییێ خودێ ئەو بڤێت ژ بەنییێن خۆ دێ بەرێ وی دەتە ڕێکا ڕاست. (٢١٤) یان هەوە -گەلی خودان باوەران- هزرکرییە دێ چنە بەحەشتێ، وهێشتا ئەو ب سەرێ هەوە نەهاتی یا ب سەرێ خودان باوەرێن بەری هەوە هاتی: ژ فەقیری ونەخۆشی وترس وسەهمێ، وئەو ب گەلەک تەنگاڤییان هاتبوونە هژاندن، حەتا پێغەمبەرێ وان وئەو خودان باوەرێن د گەل دا -ژ لەزێن خواستنا سەرکەفتنا خودێ دا- گۆتی: سەرکەفتنا خودێ کەنگییە؟ نێ هندی سەرکەفتنا خودێیە یا نێزیکی خودان باوەرانە. (٢١٥) هەڤالێن تە -ئەی موحەممەد- پسیارێ ژتە دکەن ئەو چ مالێ خۆ خەرج بکەن دا نێزیکی خودێ ببن، و ل سەر کێ خەرج بکەن؟ تو بێژە وان: هەر تشتەکێ هوین بشێن ژ مالێ خۆ یێ حەلال وپاقژ بدەن، وهوین خێرا خۆ بدەنە دایبابان، ومرۆڤێن خۆ یێن نێزیک، وئێتیمان، وهەژاران، ومرۆڤێ ڕێڤنگ یێ ژ مال ومرۆڤێن خۆ دویرکەفتی. وهەر خێرەکا هوین بدەن خودێ یێ پێ زانایە.

(٢١٦) گەلی خودان باوەران خودێ كرنا شەڕێ كافران ل سەر هەوە فەركرییە، وهوین ب تبیعەتێ خۆ حەز ژ شەڕی ناكەن؛ چونكی یێ ب ترس وزەحمەتە، ودبت هوین حەز ژ تشتەكی نەكەن وئەو ب خۆ خێرا هەوە تێدا هەبت، ودبت هوین حەز ژ تشتەكی بكەن چونكی یێ خۆش وتەنا بت، وئەو ب خۆ بۆ هەوە یێ خراب بت، وهوین وێ چەندێ نزانن. ڤێجا لەزێ د كرنا جیهادا د ڕێكا خودێ دا بكەن. (٢١٧) ئەی موحەممەد بوتپەرێس پسیارا هەیڤا حەرام ژ تە دكەن: كانێ شەڕ تێدا دورستە یان نە؟ تو بێژە وان: شەڕ وخوین ڕێتن د هەیڤا حەرام دا ل نك خودێ كارەكێ مەزنە، وپاشڤەلێدانا هەوە بۆ خەلكی ژ ئیسلامێ ب ڕێكا ترس وعەزابدانێ، وكافرییا هەوە ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ودینێ وی، ونەهێلانا هەوە كو موسلمان بێنە مزگەفتا حەرام، ودەرێخستنا پێغەمبەری ومشەختییان ژێ وئەو خەلكێ وێنە، ئەو ل نك خودێ گونەهـ وتاوانەكا مەزنترە ژ كرنا شەڕی د هەیڤا حەرام دا. وئەو شركا هوین دكەن مەزنتر ودژوارترە ژ كرنا شەڕی د هەیڤا حەرام دا. وئەو كافرێن هە ژ تاوانێن خۆ لێڤەنابن، بەلكی ل سەر دبەردەوامن، وئەو هەر دێ مینن شەڕێ هەوە كەن حەتا هەوە ژ ئیسلامێ ڤەگەڕیننە كوفرێ ئەگەر بشێن وێ چەندێ بكەن. وهەچییێ ژ هەوە گوهدارییا وان بكەت -گەلی موسلمانان- و ژ دینێ خۆ لێڤە ببت وبمرت كافر، ئەو كارێ وی د دنیایێ وئاخرەتێ دا دێ پویچ بت، وئەو دێ بتە ژ خەلكێ ئاگری وچو جاران ژێ دەرناكەڤن. (٢١٨) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وكار ب شریعەتێ وی كری وجهێ خۆ هێلای ومشەختبووین، وجیهاد د ڕێكا خودێ دا كری، ئەون یێن دلێ خۆ دبەنە قەنجی ودلۆڤانییا خودێ. وخودێ گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆیە، ب دلۆڤانییەكا بەرفرەه دلۆڤانییێ پێ دبەت. (٢١٩، ٢٢٠) ئەی موحەممەد موسلمان پسیارا مەیێ ژ تە دكەن، ڤەخوارن وكڕین وفرۆتنا وێ، ومەی هەر تشتەكە یێ عەقلی ببەت چ خوارن بت یان ڤەخوارن بت، وپسیارا قومارێ ژ تە دكەن، وقومار ئەوە مرۆڤ مالی بدەت یان بستینت ب ڕێكا سەركەفتنا ل سەر لایەكێ دی بێ بەرانبەر، تو بێژە وان: خرابی وزیانێن مەزن یێن دین ودنیایێ، وعەقلی ومالی، د وێ چەندێ دا هەنە، ومفا ژی بۆ مرۆڤان تێدا هەیە ژ لایێ وەرگرتنا مالی وهندەك لایێن دی، بەلێ خرابییا وان ژ مفایێ وان مەزنترە؛ چونكی ئەو مرۆڤی ژ بیرئینانا خودێ ونڤێژێ ددەنە پاش، وكەرب ونەڤیانێ د ناڤ خەلكی دا بەلاڤ دكەن، ومالی پویچ دكەن. وئەڤە ڕێ خۆشكرن بوو بۆ حەرامكرنا وان. وئەو پسیارا تە دكەن كانێ ئەو چەندێ ژ مالێ خۆ بكەنە خێر، تو بێژە وان: ئەوا ژ هەوە زێدە دكەت بكەنە خێر. ب ڤی ڕەنگێ ئاشكەرا خودێ ئایەت وئەحكامێن شریعەتی بۆ هەوە دیار دكەت؛ دا بەلكی هوین هزرێن خۆ د وی تشتی دا بكەن یێ مفایێ دنیا وئاخرەتا هەوە تێدا. وئەو پسیارا ئێتیمان ژ تە دكەن كانێ ژ لایێ خودانكرنێ ومالێ وان ڤە ئەو چاوا سەرەدەرییێ د گەل وان بكەن؟ تو بێژە وان: چاكییا هەوە د گەل وان بۆ هەوە خێرە، ڤێجا هەردەم هوین وێ بكەن=

=یا بۆ وان چێتر، وئەگەر هوین د هەمی کاران دا تێکەلییێ د گەل وان بکەن، ئەو برایێن هەوە یێن دینینە، ودڤێت برا مەصلحەتا برای ل بەرچاڤ بدانت. وخودێ وی دناست یێ مالێ ئێتیمان پویچ دکەت ووی یێ چاڤێ خۆ ددەتێ. وئەگەر خودێ ڤیابا دا ب حەرامکرنا تێکەلیبوونا د گەل وان زەحمەتێ بۆ هەوە چێکەت. هندی خودێیە د ملکێ خۆ دا یێ زالە، و د ڕێڤەبرنا چێکرییان ودانانا شریعەتی دا یێ کاربنەجهە. (٢٢١) وهوین ژنکێن موشرک وبوتپەرێس بۆ خۆ نەئینن حەتا ئەو نەئێنە د ئیسلامێ دا. وهوین بزانن کو بەنییەکا بێ مال وبنەمال یا خودان باوەر ژ ژنکەکا بوتپەرێس چێترە، ئەگەر خۆ ئەو بوتپەرێسا ئازاد یا ب دلێ هەوە ژی بت. وهوین ژنکێن خۆ نەدەنە بوتپەرێسان حەتا ئەو باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەری دئینن. وهوین بزان کو بەنییەکێ خودان باوەر د گەل فەقیرییا خۆ، ژ بوتپەرێسەکی چێترە، ئەگەر خۆ ئەو بوتپەرێس یێ ب دلێ هەوە ژی بت. ئەو بوتپەرێسێن هە ژن ومێر بەرێ هەر یەکێ تێکەلییا وان دکەت ددەنە ئاگری، وخودێ بەنیییێن خۆ بۆ دینێ حەق یێ بەرێ وان ددەتە بەحەشتێ و ژێبرنا گونەهان گازی دکەت، وئایەت وئەحکامێن خۆ بۆ مرۆڤان ئاشکەرا دکەت؛ دا ئەو بیرا خۆ پێ بیننە ڤە، ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرن. (٢٢٢) وئەو پسیارا بێ نڤێژییا ژنێ ژ تە دکەن، تو بێژە وان: ئەو ئێشانەکا پیسە زیانێ دگەهینتە وی یێ خۆ نێزیک بکەت، ڤێجا هوین ل ڤی دەمی خۆ ژ چوونا نڤینێ بدەنە پاش، حەتا ئەو ژڤان ب دویماهی بێت، ڤێجا ئەگەر ب دویماهی هات ووان خۆ شویشت، هوین ژ وی جهی وەرنێ یێ خودێ ئەمر پێ ل هەوە کری چاوا هەوە بڤێت. هندی خودێیە حەز ژ وان بەنییان دکەت یێن پڕتۆبە دکەن، وحەز ژ وان دکەت یێن خۆ پاقژ دکەن وخۆ ژ تشتێ پیس وکرێت ددەنە پاش. (٢٢٣) ژنێن هەوە جهێ چاندنێنە بۆ هەوە، ب ئانەهییا خودێ دووندەهـ بۆ هەوە ژێ شین دبت، ڤێجا هوین ژ جهێ چاندنێ وچاوا هەوە بڤێت وەرنێ، وهوین ب زێرەڤانییا فەرمانێن خودێ کارێن چاک بۆ خۆ پێشکێش بکەن، و ژ خودێ بترسن، وبزانن هندی هوینن ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ حسێبێ دێ چنە رابەری وی. وتو مزگینییێ ب تشتێ خۆش و ب کەیف ژ جزایێ ئاخرەتێ بدە خودان باوەران. (٢٢٤) وهوین سویندا خۆ ب خودێ نەکەنە پەرژان د ناڤبەرا خۆ وکرنا خێرێ ومرۆڤاینییێ وتەقوایێ وقەنجییا د ناڤبەرا مرۆڤان دا، هێجەتا خۆ بکەنە ئەو کو هەوە سویندا خواری ڤی کاری نەکەن، بەلکی پێتڤییە ل سەر وی یێ سویند خواری ژ سویندا خۆ لێڤە ببت، وکارێ باش بکەت، وکفارەتا سویندا خۆ بدەت، وخودێ گوهـ ل گۆتنێن هەوە هەیە، و ب هەمی سەر بەرێ هەوە یێ زانایە.

(٢٢٥) خودێ هەوە سەرا سویندێن هەوە یێن بێ دەستی جزا نادەت، بەلکی سەرا وێ سویندا ژ دل بت هەوە جزا ددەت. وخودێ گونەها وی ژێ دبەت یێ تۆبە بکەت، یێ ئارامە د گەل وی یێ بێ ئەمریبا وی دکەت لەزێ ل جزادانا وی ناکەت. (٢٢٦) بۆ ئەوان یێن سویندێ دخۆن کو نەچنە نک ژنێن خۆ، خۆگرتنا چار هەیڤان هەیە، ڤێجا ئەگەر بەری چار هەیڤ ب دویماهی بێن ئەو ل سویندا خۆ لێڤەبوون، هندی خودێیە ژ بەر لێڤەبوونا وان دێ وێ گونەهێ ژێ بەت یا وان سویند سەرا خواری، ودێ دلۆڤانییێ ب وان بەت. (٢٢٧) وئەگەر وان دلێ خۆ ل سەر بەردانێ موکم کر، هندی خودێیە گوهـ ل گۆتنێن وان هەیە، ب مەخسەدێن وان یێ زانایە. (٢٢٨) وئەو ژنێن ئازاد وخودان ژڤان یێن دئێنە بەردان، دڤێت سێ ژڤانێن بێ نڤێژییێ یان یێن پاقژییێ خۆ بگرن وشوی نەکەن وەک عددە. وبۆ وان حەلال نینە ئەو وی تشتێ خودێ د مال بچویکێن وان دا چێکری ڤەشێرن، ئەگەر وان ب دورستی باوەری ب خودێ ورۆژا دویماهییێ هەبت. و ل دەمێ عددەی زەلامێن وان دحەقترن کو وان بزڤرینن. ودڤێت مەخسەدا وان پێ خێر وچاکی بت، نە کو گەهاندنا زیانێ بت ب درێژکرنا دەمێ عددەی. وژنان ماف ل سەر مێران هەیە، وەکی مێران ژی ماف ل سەر وان هەی، ب رەنگەکێ چاک، وزەلامان دەرەجەکا زێدەتر ل سەر ژنان هەیە کو مالێ ب رێڤە ببەن ووان ب رەنگەکێ جوان ب خودان بکەن. وخودێ یێ زال وکاربنەجهە (٢٢٩) ئەو بەردانا زڤراندن تێدا دورست دو جارن، یەک ل دویڤ یەکێیە، ڤێجا حوکمێ خودێ پشتی هەر بەردانەکێ ئەوە ژن ب چاکی بێتەگرتن، یان ب قەنجی بێتەبەردان، وبۆ هەوە -گەلی زەلامان- دورست نینە تشتەکی ژ وی یێ هەوە دایە وان هوین ژێ بستینن، وەسا نەبت کو ژن ومێر بترسن ئەو ب ئەرکێن ژن ومێرینییێ رانەبن، هنگی ئەو مەسەلا خۆ دێ داننە بەرچاڤێن کەس وکارێن خۆ، ڤێجا ئەگەر وان زانی ژن ومێر توخوبێن خودێ ب جهـ نائینن، هنگی قەیدی ناکەت ژن هندەک مالی بدەتە زەلامی بەرانبەر بەردانا وێ. ئەڤ ئەحکامە توخوبێن خودێنە هوین پێ لێ نەدانن، وهەچییێ پێ ل توخوبێن خودێ بدانت ئەو ئەون یێن زۆردار. (٢٣٠) ڤێجا ئەگەر زەلامی بۆ جارا سییێ ژنکا خۆ بەردا، ئێدی ئەو بۆ وی دورست نابت حەتا ب شویکرنەکا دورست شوی ب زەلامەکێ دی بکەت و ب دلێ خۆ، نە ب ئنیەتا هندێ کو بۆ مێرێ بەرێ دورست ببت، ڤێجا ئەگەر زەلامێ دی ئەو بەردا یان مر وعددێن وێ ب دویماهی هاتن، چو گونەهـ ل سەر ژنێ وزەلامێ وێ یێ یەکێ نینە کو ب مارەکرنەکا نوی لێک بزڤرنەڤە، ئەگەر هزرا وان ئەو بوو دێ شێن وان ئەحکامێن خودێ بۆ ژن ومێران دانایین ب جهـ ئینن. وئەڤە ئەحکامێن خودێ یێن دەستنیشانکرینە بۆ وی مللەتێ توخوبێن وی دزانن ئاشکەرا دکەت؛ چونکی ئەون یێن مفای ژێ دبینن.

(٢٣١) وئەگەر هەوە ژن بەردان وعددێن وان نێزیک بوو خلاس ببن، هوین وان بزڤڕینن، ب وێ ئنیەتێ کو ب دورستی ل دویڤ شریعەتی وعورف وعەدەتان دێ ب مافێ وان ڕابن، یان ژی بهێلن حەتا عددێن وان خلاس دبن. ونە وە بت زڤراندنا وان بۆ هندێ بت دا زیانێ بگەهیننێ وپێ ل مافێن وان بدانن. هەچییێ وێ چەندێ بکەت ئەوی زۆرداری ل خۆ کر کو خۆ هێژای جزادانێ کر، وهوین ئایەت وئەحکامێن خودێ بۆ خۆ نەکەنە یاری وترانە. وئەوا خودێ بۆ هەوە ئینایە خوارێ ژ قورئان وسوننەتێ هوین ل بیرا خۆ بینن، وسەرا ڤان قەنجییێن مەزن سوپاسییا وی بکەن، خودێ بیرا هەوە ل ڤێ چەندێ دئینت، وهەوە ژ نەگوهدارییێ دترسینت، ڤێجا هوین ژ خودێ بترسن، وبزانن هندی خودێیە ب هەر تشتەکی یێ زانایە، چو ل بەر وی بەرزە نابت، وهەر یەک کانێ هێژای چ جزایە دێ وی دەتێ. (٢٣٢) وئەگەر هەوە کێمتر ژ سێ جاران ژن بەردان وعددێن وان خلاس بوون بێی کو هوین وان بزڤڕینن، هوین -گەلی خودانێن ژنێ- کوتەکییێ ل وان نەکەن دا ئەو زڤڕنە نک زەلامێن خۆ ئەگەر وان ئەڤ چەندە ڤیا، و ژێک ڕازی بوون. ئەوا هە ئەو کەس ژ هەوە پێ دئێتە شیرەتکرن یێ باوەرییەکا دورست ب خودێ ورۆژا دویماهییێ هەبت. هندی ئەڤ چەندەیە -کو زڤرینا ژنییە بێ مرۆڤێن وێ کوتەکییێ لێ بکەن- پاقژترە بۆ ناموسێ و ب بەرەکەتترە، ومفایێ وێ مەزنترە، وبۆ هەوە ب خێرترە. وخودێ وی تشتی دزانت یێ چاکییا هەوە تێدا وهوین نزانن. (٢٣٣) ویا پێتڤییە ل سەر دایکان کو دو سالێن تمام شیری بدەنە بچویکێن خۆ بۆ وی یێ بڤێت شیردانا زارۆکی تمام بکەت، و ل سەر بابان فەرە کو خوارنێ وجلکی بۆ وان ژنێن بچویک شیر یێن هاتینە بەردان ب ڕەنگەکێ عەدەتی دابین بکەن؛ چونکی هەر کەسەکی خودێ ل دویڤ شیانا وی باری لێ دکەت، وبۆ دایبابان چێ نابت کو بچویکی بۆ خۆ بکەنە ڕێک بۆ گەهاندنا زیانێ بۆ یەک ودو، ودەمێ بابێ زارۆکی دمرت ئەو ل سەر میراتگری فەرە یا ل سەر بابێ فەر دەمێ یێ ساخ ژ دانا نەفەقێ وجلکی. وئەگەر دایبابان ڤیا بەری دو سال تمام ببن بچویکی شیرڤەکەن چو گونەهـ ل سەر وان نینە ئەگەر ئەو ڕازی بوون ودان وستاندن ل سەر ڤێ چەندێ کر؛ دا بگەهنە وی تشتێ بەرژەوەندییا زارۆکی تێدا. وئەگەر دایباب ل سەر هندێ پێک هاتن کو ژنەکا دی ژبلی دایکێ بگرن دا شیری بدەتە بچویکی چو ل سەر وان نینە، ئەگەر هەر یەک ژ وان ب چاکی ئەو دا یێ کو پێڤییە بدەت. و ل هەمی دەمان هوین ژ خودێ بترسن، وبزانن هندی خودێیە تشتێ هوین دکەن دبینت، ودێ هەوە سەرا جزادەت.

(٢٣٤) وئەوێن ژ هەوە دمرن، وژنان ل پاش خۆ دهێلن، یا فەر ل سەر وان ژنان ئەوە ئەو چار هەیڤ ودەهـ ڕۆژان خۆ بگرن، و ژ مالێن زەلامێن خۆ دەرنەکەڤن، وخۆ نەخەملینن، وشوی نەکەن، ڤێجا ئەگەر ئەو دەمێ ژێگۆتی ب دویماهی هات چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە -گەلی مرۆڤێن ژنێ- کو ئەو دەرکەڤن، یان خۆ بخەملینن، و ب ڕەنگەکێ شەرعی شوی بکەن. وخودێ ب کارێ هەوە یێ ڤەشارتی وئاشکەرا یێ شارەزایە، ودێ جزایێ هەوە سەرا دەتە هەوە. (٢٣٥) وچو گونەهـ ل سەر هەوە نینە -گەلی زەلامان- کو هوین ب ڕەنگەکێ نەیەکسەر ڤان ژنان یێن کو د عددان دا بخوازن، وچو ل سەر هەوە نینە ئەگەر هوین ئنیەتا مارەکرنا وان پشتی عددێ بکەنە دلێ خۆ. خودێ زانی کو هوین ژ بەر لاوازییا خۆ دێ بەحسێ وان کەن، وهوین نەشێن خۆ بێ دەنگ بکەن، لەو وی بۆ هەوە دورست کر کو هوین ب ڕەنگەکێ نە یەکسەر ئیشارەتێ بدەنە وان وخواستنا وان بکەنە دلێ خۆ، وهشیار بن ب دزی ڤە ژڤانی نەدەنێ کو خرابییێ بکەن یان ل دەمێ عددەی مارە بکەن، ئەو تێ نەبت هوین گۆتنەکا وەسا بێژنێ ئەو تێ بگەهن کو هندەک هەنە دلێ خۆ دبەنێ، وهوین ل دەمێ عددەی ب مارەکرنا وان ڕانەبن حەتا ژڤانێ وان ب دویماهی بێت. وبزانن هندی خودێیە یا دلێ هەوە دزانت ڤێجا ژێ بترسن، وبزانن هندی خودێیە گونەهێ بۆ وی ژێ دبەت یێ تۆبە بکەت، و د گەل بەنییێن خۆ یێ ئارامە لەزێ د جزدانا وان دا ناکەت. (٢٣٦) گونەهـ ل سەر هەوە نینە -گەلی مێران- ئەگەر هەوە پشتی مارەکرنێ ژن بەردان، بەری کو هوین نێزیک ببن، یان نەختەکی بۆ ڤەبڕن، وهوین تشتەکی بدەنە وان دا دلێ وان نەشکێت ودا ئەو مفای بۆ خۆ ژێ ببینن، ودا کین د دلێن وان دا پەیدا نەبت، ودا بەردان ل سەر وان یا گران نەبت. وئەڤ دانە دێ ل دویڤ پێ چێبوونا زەلامی بت: یێ دەولەمەند دێ ل دویڤ شیانا خۆ دەت، ویێ هەژار ل دویڤ شیانا خۆ، ئەو مالەکێ ب وی ڕەنگییە یێ شریعەتی گۆتی، ومافەکێ بنەجهە ل سەر وان یێن قەنجییێ د گەل ژنێن بەردای و د گەل خۆ ژی ب گوهدارییا خودێ دکەن. (٢٣٧) وئەگەر هەوە پشتی مارەکرنێ ژن بەردان، وهێشتا هەوە دەست نەکریتێ، بەلێ هەوە نەختەک بۆ ڤەبڕی بت، هوین نیڤا وی نەختێ هەوە گۆتی بدەنێ، ئەو تێ نەبت ژنکا بەردای هەوە عەفی بکەت، ووێ نیڤا حەقێ خۆ وەرنەگرت، یان زەلام نەختی هەمییێ بدەتێ، وعەفیکرنا هەوە بۆ یەک ودو گەلی مێر وژنان بۆ ترسا ژ خودێ وگوهدارییا وی نێزیکترە، وهوین -گەلی مرۆڤان- قەنجییێ وچاکییێ د ناڤبەرا خۆ دا ژبیر نەکەن، کو هوین وی تشتێ ل سەر هەوە یێ فەر نەبت ژی بدەن، وتشتێ مافێ هەوە بت هوین خەلکی ژێ عەفی بکەن. هندی خودێیە تشتێ هوین دکەن دبینت، چاکییێ ل بەر هەوە شرین دکەت، وبەرێ هەوە ددەتە قەنجییێ.

(٢٣٨) گەلی موسلمانان هوین كرنا هەر پێنج نڤێژێن فەر بپارێزن كو بەردەوام وان ل دەمێن وان بكەن ب هەمی مەرج وستوین وواجبێن وان ڤە، وهوین نڤێژا ناڤیٚ ژی بپارێزن كو نڤێژا ئێڤارییە، وهوین د نڤێژێن خوٚ دا ب ترس وخوٚشكاندن ڤە بوٚ خودیٚ ڕابن. (٢٣٩) وئەگەر هوین ژ دوژمنەكیٚ خوٚ ترسان هوین پەیا یان سویار، یان ب هەر ڕەنگەكیٚ هوین بشێن خوٚ ئەگەر ب ئیشارەتان بت، یان بەریٚ هەوە ل ڕووگەهیٚ نەبت ژی، هوین نڤێژا ترسیٚ بكەن، ڤێجا ئەگەر ترسا هەوە نەما هوین نڤێژا تەناهییٚ بكەن، وخودیٚ تێدا ل بیرا خوٚ بینن، وچویٚ ژیٚ كێم نەكەن، وسوپاسییا وی بكەن كو وی هوین فێركرینە وان عیبادەت وئەحكامێن هەوە نەدزانین. (٢٤٠) وئەو زەلامێن دمرن وژنان ل دویڤ خوٚ دهێلن، بلا شیرەتەكیٚ ل وان بكەن: كو پشتی وان سالەكیٚ ئەو د مالا مێری دا بمینن، ومیراتگر وان دەرنەئێخن؛ دا دلیٚ وان نەشكێت، ووەک چاكییەک د گەل ییٚ مری. وئەگەر بەری سالەک بچت ئەو ب دلیٚ خوٚ دەركەڤت چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە -گەلی میراتگران- د وی تشتیٚ دورست دا ییٚ وان بڤێت د گەل خوٚ بكەن. وخودیٚ د ملكیٚ خوٚ دا ییٚ زالە، و د گوٚتن وفەرمانێن خوٚ دا ییٚ كاربنەجهە. (٢٤١) وبوٚ ژنێن بەردای مالەک ژ نەفەقیٚ وجلكی ب ڕەنگەكیٚ عەدەتی هەیە، مافە ل سەر وان یێن ژ خودیٚ دترسن وتەقوا وی د گوٚتن وفەرمانێن وی دا دكەن. (٢٤٢) وەكی ڤان ئەحكامێن ژن وزاروٚكان یێن ئاشكەرا، خودیٚ ئایەت وئەحكامێن خوٚ د هەر تشتەكی دا ییٚ هوین ل دنیا وئاخرەتا خوٚ هەوجە ببنیٚ بوٚ هەوە ئاشكەرا دكەت؛ دا بەلكی هوین تیٚ بگەهن وكاری پیٚ بكەن. (٢٤٣) ئەی موحەممەد ما تە چیروٚكا وان نەزانییە ئەوێن ژ مال ووارێ خوٚ ڕەڤین، وئەو ب هزاران بوون؛ ژ ترسا مرنا ژ بەر نساخییٚ دا یان شەڕی، ئینا خودیٚ گوٚتە وان: بمرن، وئەو پێكڤە مرن ژ بەر كو ئەو ژ قەدەرا خودیٚ ڕەڤیبوون، پاشی پشتی دەمەكی خودیٚ ئەو زێندی كرنەڤە؛ دا هندی ژیییٚ بوٚ وان هاتییەدان بمینن، وعەقلەكی بوٚ خوٚ بگرن وتوٚبە بكەن. هندی خودیٚیە خودان قەنجییەكا مەزنە ل سەر مروٚڤان، بەلیٚ پترییا مروٚڤان سوپاسییا قەنجییا خودیٚ ل سەر خوٚ ناكەن. (٢٤٤) وهوین -گەلی موسلمانان- شەڕیٚ كافران بكەن بوٚ سەرئێختنا دینیٚ خودیٚ، وبزانن هندی خودیٚیە گوهـ ل گوٚتنێن هەوە دبت، و ب ئنیەت وكارێن هەوە ییٚ زانایە. (٢٤٥) ئەو كییە ییٚ خەرجییەكیٚ باش د ڕێكا خودیٚ دا ددەت پێخەمەت خێریٚ، ڤێجا دا ئەو گەلەک بوٚ وی زێدە بكەت؟ وخودیٚیە دستینت وددەت، ڤێجا هوین خێران بدەن وهەوە خەم پیٚ نەبت؛ چونكی خودیٚیە ڕزقی ددەت، ییٚ وی بڤێت ژ بەنییێن خوٚ ڕزقی ل سەر تەنگ دكەت، و ل سەر هندەكێن دی بەرفرەهـ دكەت، حكمەتەكا مەزن وی د ڤیٚ چەندیٚ دا هەیە، وهوین بوٚ نک وی ب تنیٚ پشتی مرنیٚ دیٚ ئێنە زڤڕاندن، ڤێجا ئەو جزاییٚ هەوە دیٚ دەتە هەوە.

(٢٤٦) ئەی موحەممەد ما تە چیرۆکا وان مەزنێن ئسرائیلیان یێن پشتی زەمانێ مووسای نەزانییە؟ دەمێ وان ژ پێغەمبەرێ خۆ خواستی شاهەکی بۆ وان دەستنیشان بکەت، دا ئەو ل بن سەرۆکاتییا وی کۆمببن، و د رێکا خودێ دا شەرێ دوژمنێن خۆ بکەن. پێغەمبەرێ وان گۆتێ: نەکو وەسا بت وەکی ئەز هزر دکەم کو ئەگەر شەرێ د رێکا خودێ دا ل سەر هەوە هاتە نڤیسین هوین شەری نەکەن؟ ئەز تەخمین دکەم هوین دێ ترسن و ژ شەری رەڤن، وان تەخمینا پێغەمبەرێ خۆ ب غەریب ڤە وەرگرت وگۆت: و ما چ ئاستەنگ د رێکا مە وکرنا شەرێ د رێکا خودێ دا هەیە، ودوژمنێ مە ئەم ژ جهـ و وارێ مە یێن کرینە دەر، و ب کوشتن وگرتنێ ئەم ژ عەیالێ مە یێن دویرکرین؟ ڤێجا دەمێ خودێ شەڕ ل سەر وان نڤیسی د گەل وی شاهێ پێغەمبەرێ وان بۆ وان دەسنیشانکری ئەو ترسان و ژ شەری رەڤین، کێمەک ژ وان تێ نەبن ژ قەنجییا خودێ ئەو مان. وخودێ یێ زانایە ب وان زۆردارێن ل سۆزێن خۆ لێڤەدبن. (٢٤٧) وپێغەمبەرێ وان گۆتە وان: هندی خودێیە ل دویڤ داخوازا هەوە تالووتێ بۆ هەوە هنارتی شاهـ، ئەو دێ سەرکێشییا هەوە کەت بۆ کرنا شەرێ د گەل دوژمنی. مەزنێن ئسرائیلییان گۆت: چاوا تالووت دێ شاهێ مە بت، وئەو نەیێ هێژای وێ چەندییە؟ چونکی ئەو نە ژ بابکێ شاهانە، ونە ژ مالا پێغەمبەرانە، ومالەکێ مەزن بۆ وی نەهاتییە دان کو ملکێ خۆ پێ ب رێڤە ببەت، ڤێجا ئەم بۆ شاهاتییێ ژ وی حەقترین؛ چونکی ئەم ژ بابکێ شاهاینە و ژ مالا پێغەمبەراینە. پێغەمبەرێ وان گۆتە وان: هندی خودێیە ئەو ژ هەوە یێ هلبژارتی وئەو ب کارێن بەنییێن خۆ شارەزاترە، ووی بەرفرەهییەک ژ لایێ زانینێ ڤە وهێزەک ژ لایێ لەشی ڤە یا دایێ دا شەرێ دوژمنی پێ بکەت. وخودێ خودانێ ملکییە ملکێ خۆ ددەتە وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وقەنجی ودانا خودێ یا بەرفرەهە، وئەو ب راستییا کاران یێ زانایە، چو ل بەر وی بەرزە نابت. (٢٤٨) وپێغەمبەرێ وان گۆتە وان: نیشانا شاهاتییا وی ئەوە ئەو تابووت دێ بۆ هەوە ئێت یا تەورات تێدا -ئەوا نەیارێن وان ژ وان ستاندی- یا کو دلرحەتی ژ لایێ خودایێ هەوە ڤە بۆ هەوە تێدا هەی، وپاشماییێن هندەک تشتێن بنەمالا مووسای وبنەمالا هاروونی ل پاش خۆ هێلاین، وەکی گۆپالی وهویرکێ دەپێن تەورات ل سەر هاتییە نڤیسین، تێدا هەنە، وفریشتە وێ تابووتێ هل دگرن. هندی ئەڤ چەندەیە مەزنترین نیشان بۆ هەوە تێدا هەیە کو تالووت ب فەرمانا خودێ یێ بوویە شاهێ هەوە، ئەگەر هوین باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی دئینن.

(٢٤٩) ڤێجا دەمێ تالووت ب لەشکەرێ خۆ ڤە دەرکەفتییە شەڕێ عەمالقان، وی گۆتە وان: هندی خودێیە ب ڕووبارەکی ل پێشییا هەوە دێ هەوە جەڕبینت کانێ هوین دبێن فرەهن یان نە؛ دا خودان باوەر ودوڕوی ژێک جودا ببن، ڤێجا چییێ ژ هەوە ژ ئاڤا ڕووباری ڤەخۆت ئەو نە ژ منە، وئەو ب کێر جیهادێ د گەل من نائێت، وچییێ ژ ئاڤێ ڤەنەخۆت ئەو ژ منە، چونکی ئەو گوهدارێ منە و ب کێر جیهادێ دئێت، ئەو ژی تێ نەبت یێ بێدەرییەکا ب تنێ ژێ ڤەخۆت ئەوی لۆمە ل سەر نینە، ڤێجا دەمێ ئەو گەهشتینە ڕووباری وان قەستا ئاڤێ کر، وگەلەک ژێ ڤەخوار، هژمارەکا کێم تێ نەبت تەحەملا تێهنێ وگەرمێ کر، وبێدەرییەکا ب تنێ ڤەخوار، وهنگی ئەوێن گوهداری نەکری پاشڤەمان. ڤێجا دەمێ تالووت وئەو خودان باوەرێن کێم یێن د گەل دا ژ ڕووباری دەرباس بووین بۆ شەڕێ نەیاران، ووان دیتی نەیارێن وان دبۆشن، وان گۆت: شەڕێ جالووتی ولەشکەرێ وی یێ ب هێز ب مە ڤە نائێت، ئینا ئەوێن باوەری هەی کو دێ چنە رابەری خودێ، بیرا برایێن خۆ ل هێزا خودێ ئیناڤە وگۆتن: چەند جاران دەستەکەکا کێم یا خودان باوەر وبێهن فرەهـ ب ئانەهییا خودێ شیایە دەستەکەکا بۆش یا کافر وتەعداکەر. وخودێ ب سەرکەفتن وپشتەڤانی ودانا خێرێ یێ د گەل بێهن فرەهان. (٢٥٠) و دەمێ ئەو هاتینە بەرانبەر جالووتی ولەشکەرێ وی، ووان ترس ب چاڤ دیتی، وان هەوارێن خۆ گەهاندنە خودێ ودوعاکرن وگۆتن: خودایێ مە بێهن فرەهییەکا مەزن ب سەر دلێن مە دا بینە، وپییێن مە بۆ شەڕێ نەیاران موکم بکە، دا ژ سەهما شەڕی نەڕەڤین، وتو ب هاریکارییا خۆ مە ب سەر مللەتێ کافر بێخە. (٢٥١) ئینا وان ب ئانەهییا خودێ ئەو شکاندن، وداوودی -سلاڤ لێ بن- جالووت مەزنێ جەبابران کوشت، وخودێ پشتی هنگی شاهاتی وپێغەمبەرینییا ئسرائیلییان دا داوودی، وتشتێ حەزکری ژ زانینان نیشا دا. وئەگەر ژ بەر هندێ نەبا کو خودێ هندەک مرۆڤ -کو خودان باوەرن- ب هندەکان ڕا -کو کافرن- بەردباینە، عەرد ب رێکا بەلاڤبوونا کوفرێ وگونەهان دا خراب بت، بەلێ خودێ خودان قەنجی وسەراتییە ل سەر خەلکی. (٢٥٢) ئەو ئایەتێن خودێنە، ئەم ب ڕاستی بۆ تە -ئەی موحەممەد- دخوینین، وهندی توبی تو ژ پێغەمبەرێن ڕاستگۆیی.

(٢٥٣) ئەو پێغەمبەرێن هە یێن خودان قەدر خودێ ل دویڤ وێ منەتا ل وان کری هندەک ژ وان ب سەر هندەکان ئێخستینە: ڤێجا ژ وان هەیە یێ خودێ د گەل ئاخفتی وئەڤ چەندە هندێ دگەهینت کو ئاخفتن ب ڕەنگەکێ هێژای خودێ یەک ژ سالۆخەتێن وییە، و ژ وان هەیە یێ خودێ دەرەجێن بلند داینێ. وخودایێ مەزن موعجیزێن ئاشکەرا دانە عیسایێ کوڕێ مەریەمێ وەکی ساخکرنا ئەوێ دزکماک دا کۆرە ب ئانەهییا خودێ، وساخکرنا مرۆڤێ گوری ب ئانەهییا خودێ، وزێندیکرنا مرییان ب ئانەهییا خودێ، وپشتگرتنا وی ب جبریلی. وئەگەر خودێ ڤیابا کو ئەوێن پشتی ڤان پێغەمبەران هاتین د ناڤبەرا خۆ دا لێک نەکەفتبان پشتی ئایەتێن ئاشکەرا بۆ هاتین ئەو لێک نەدکەفتن، بەلێ ژێک جودابوون کەفتە د ناڤبەرا وان دا: ڤێجا هندەک ژ وان ل سەر باوەرییا خۆ موکم مان، وهندەک ژ وان ڕژدی ل سەر کوفرا خۆ کر. وپشتی پەیدابوونا ژێک جودابوونێ ژی د ناڤبەرا وان دا ئەگەر خودێ ڤیابا ئەو لێک نەدکەفتن، بەلێ خودێ بەرێ وی ددەتە باوەرییێ وگوهدارییێ یێ وی بڤێت، ویێ وی بڤێت ب کافرییێ ونەگوهدارییێ شەرمزار دکەت. (٢٥٤) ئەی ئەوێن هەوە باوەری ب خودێ ئینای وپێغەمبەرێ وی ڕاستگۆ دەرێخستی وکار ب دینێ وی کری زەکاتا فەر ژ مالێ خۆ دەربێخن، و ژ تشتێ خودێ دایە هەوە خێران بدەن بەری ڕۆژا قیامەتێ بێت دەمێ چو کڕین وفرۆتن تێدا نەهەین کو مفا هەبت، وچو مال ژی نەهەی کو هوین خۆ پێ ژ عەزابا خودێ بکڕن، وهەڤالینییا چو هەڤالان نابت هەوە ڕزگار بکەت، وچو مەهدەرچی نابن عەزابێ ژ سەر هەوە سڤک بکەن. وکافرێن زۆردارن یێن پێ ل توخوبێن خودێ ددانن. (٢٥٥) خودێیە یێ ژ وی پێڤەتر کەس هێژای پەرستنێ نەبت، زێندی ئەوە یێ هەمی ڕامانێن ژینا پێکهاتی وهێژای وی وی هەین، یێ ل سەر هەر تشتەکی پێ ڕابووی، چو نقرۆسک وخەو ناگەهنە وی، هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی ملکێ وییە، وبێ دەستویرییا وی کەس بستە ناکەت ل نک وی مەهدەرێ بکەت، زانینا وی دۆرا ل هەمی چێکرییان گرتی یێن بەرێ وییێن نوکە وییێن نەهاتین، ئەو کارێن ل بەر دەستێ خەلکی ژ تشتێن هێشتا چێ نەبووین وییێن ل پاش وان ژ شتێن بۆری ئەو دزانت، وکەس ژ چێکرییێن وی ب تشتەکی ژ زانینا وی ئاگەهدار نابت ب وی نەبت یێ ئەو وی پێ ئاگەهدار بکەت. کورسییا وی عەسمان وعەرد ڤەگرتییە، وکورسی جهێ پییێن وینە، و ژ وی پێڤەتر کەس چاوانییا وێ نزانت، وپاراستنا عەرد وعەسمانان ل بەر وی یا گران نینە، وئەو ب ذات وصیفاتێن خۆڤە ل سەر هەمی چێکرییان یێ بلندە، کۆمکەرێ هەمی سالۆخەتێن مەزنییییە. وئەڤ ئایەتە مەزنترین ئایەتە د قورئانێ دا، دبێژنێ: (ئایەتا کورسییێ). (٢٥٦) هندی ئەڤ دینەیە یێ پێکهاتییە ونیشانێن وی د ئاشکەرانە پێتڤی ب هندێ ناکەت کوتەکی ل خەلکی بێتەکرن کو بێنە تێدا، نیشان د ئاشکەرانە حەقی ونەحەقی وڕێکا دورست وبەرزەبوون پێ ژێک جودا دبن. ڤێجا هەچییێ کافرییێ ب وان هەمی تشتان بکەت یێن ژبلی خودێ پەرستن بۆ دئێتەکرن=

=وباوەرییێ ب خودێ بینت، ئەو ل سەر ڕێکا باشتر موکم وسەڕاست بوو، ووی خۆ ب وەریسێ نەئێتە بڕین ڤە ژ دینی گرت. وخودێ گوهـ ل گۆتنێن بەنیییێن خۆ هەیە، و ب ئنیەت وکریارێن وان یێ زانایە، ودێ جزایێ وان سەرا دەتێ. (٢٥٧) خودێ ب سەرکەفتن وپشتەڤانی وپاراستنێ سەرکارییا خودان باوەران دکەت، وان ژ تارییێن کوفرێ دەرتێختە ڕۆناهییا باوەرییێ. وئەوێن کافربووین ئەو صەنەمێن ئەو ژ بلی خودێ دپەرێسن سەرکارێن وانە، وان ژ ڕۆناهییا باوەرییێ دەرتێخنە تارییێن کوفرێ، ئەو خودانێن ئاگرینە یێن هەر تێدا دمینن، وچو جاران ژێ دەرناکەڤن. (٢٥٨) ئەی موحەممەد ما تە ژ حالێ وی عەجێبتر دیتییە یێ د خودایینی وتەوحیدا خودێ دا هەڤڕکی د گەل ئیبراهیمی کری؛ چونکی خودێ ملک دابوویێ ڤێجا وی کوتەککاری کری وپسیار ژ ئیبراهیمی کری: کییە خودایێ تە؟ ئینا ئیبراهیمی گۆت: خودایێ من ئەوە یێ چێکرییان زێندی دکەت ڤێجا ئەو دژین، وژینێ ژ وان دستینت ڤێجا ئەو دمرن، ئەو ب تنێیە یێ ژینێ ومرنێ ددەت، وی گۆت: ئەز خەلکی زێندی دکەم و دمرینم، ئانەکۆ یێ من بڤێت بکوژم ئەز دکوژم، ویێ من بڤێت بهێلم ئەز د هێلم، ئینا ئیبراهیمی گۆتێ: هندی ئەو خودایە یێ ئەز وی دپەرێسم ڕۆژێ ژ ڕۆژهەلاتێ دئینت، ئەرێ تو دشێی ڤێ سوننەتا خودایی بگوهۆڕی ووێ ژ ڕۆژئاڤایێ بینی؟ ئینا ئەڤ کافرە حێبەتی ما وچو هێجەت د دەستان دا نەمان، مەتەلا وی وەکی مەتەلا زۆردارانە خودێ بەرێ وان نادەتە حەقییێ وڕاستییێ. (٢٥٩) یان تە یەکێ وەکی وی دیتییە یێ د بەر کاڤلە گوندەکی ڕا بۆری، یێ هەرفتی، ئینا گۆتی: پشتی ئەڤ گوندە مری چاوا خودێ جارەکا دی دێ ساخ کەتەڤە؟ ئینا خودێ سەد سالان ئەو مراند، پاشی ڕحا وی لێ زڤڕاند، ویەک فرێکرە نک دا پسیارێ ژێ بکەت وگۆتێ: چەند سالان تو مری مایە ل ڤی جهی؟ وی گۆت: ڕۆژەکێ یان دانەکی ئەز یێ مایم، ئینا گۆتێ کو ئەو سەد سالان یێ مای، وفەرمان لێ کر کو بەرێ خۆ بدەتە خوارن وڤەخوارنا خۆ، وکانێ چاوا خودێ ڤی دەمێ درێژ ئەو ژ گوهۆڕینێ پاراستن، وفەرمان لێ کر کو بەرێ خۆ بدەتە کەرێ خۆ کانێ چاوا خودێ ئەو زێندیکرە ڤە پشتی ئەو بوویە هەستییێن پێتی وبژالە؟ وگۆتە وی: ودا ئەم تە بۆ مرۆڤان بکەینە ئایەت، ئانەکۆ نیشانەکا ئاشکەرا ل سەر شیانا خودێ ل سەر ساخکرنا پشتی مرنێ، وفەرمان لێ کر کو بەرێ خۆ بدەتە هەستییان کانێ چاوا خودێ لێکددەت، ودگەهینتە یەک، پاشی گۆشتی د سەر دا دگرت، پاشی جارەکا دی ژینێ دکەتە تێدا؟ ڤێجا دەمێ وی ئەو چەندە ب چاڤ دیتی وی ئعتراف ب مەزنییا خودێ کر، وکو ئەو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە.

(٢٦٠) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ داخوازا ئیبراهیمی بکە دەمێ وی ژ خودایێ خۆ خواستی کو نیشا وی بدەت کانێ چاوا ئەو مرییان ساخ دکەت، ئینا خودێ گۆتێ: ئەرێ ما تە باوەری نەئینایە؟ وی گۆت: بەلێ ، بەس ئەز وێ چەندێ داخواز دکەم دا باوەرییا من پتر لێ بێت، وی گۆت: پا دێ چار تەیران بینە نک خۆ، ووان ڤەکوژە وپارچە پارچە بکە، پاشی ل سەر هەر چیایەکی پارچەیەکێ ژ وان بدانە، پاشی گازی وان بکە ئەو ب لەز دێ ئێنە نک تە. ئینا ئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- گازی کر، هنگی هەر پارچەیەک زڤڕی جهێ خۆ، و ب لەز هاتن. وتو بزانە هندی خودێیە یێ زالە کەس نەشێتێ، د گۆتن وکریار وشریعەت وقەدەرا خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٢٦١) وتشتێ ژ هەمییان مەزنتر یێ خودان باوەر مفای بۆ خۆ ژێ دبینت خەرجکرنا مالییە د ڕێکا خودێ دا. ومەتەلا خودان باوەرێن مالێ خۆ د ڕێکا خودێ دا خەرج دکەن وەکی مەتەلا وێ دندکییە یا ل عەردەکێ باش دئێتە چاندن، ڤێجا ل سەر بنا خۆ شین ببت وحەفت گا ژێ بچن، هەر یەکێ گولیەک پێڤە بێت، هەر گولیەکێ سەد دندک پێڤە بێن. وخودێ خێرێ بۆ وی زێدە دکەت یێ وی بڤێت، ل دویڤ وێ باوەری وئیخلاصا تمام یا کو د دلێ وی خێرکەری دا هەی. وقەنجییا خودێ یا فرەهە، وئەو ب وی یێ زانایە یێ هێژای وێ قەنجییێ بت، ب ئنیەتێن بەنییێن خۆ یێ ئاگەهدارە. (٢٦٢) ئەوێن مالێ خۆ د جیهادێ ودانا خێرێ دا خەرج دکەن، پاشی پشتی وان خێرێن ئەو ددەن ئەو چو منەتێ ب دویڤ خێرا خۆ ڕا ل وی ناکەن یێ وان قەنجی د گەل کری، ئەوان خێرەکا مەزن ل نک خودایێ وان بۆ وان هەیە، ودەمێ ئەو تێنە نک خودێ چو ترس ل سەر وان نینە، وئەو ل سەر وی تشتێ د دنیایێ دا ژ دەست وان دەرکەفتی ب خەم ناکەڤن. (٢٦٣) گۆتنەکا باش و لێبۆرینا وێ نەخۆشییا ژ خازۆکییێ پەیدا دبت، چێترە ژ وێ خێرێ یا خێرکەر پێ نەخۆشییێ دگەهینتە وی یێ خێرێ د گەل دکەت. وخودێ یێ دەولەمەندە چو منەت ب خێرێن بەنییان نینە، ویێ ئارامە لەزێ د جزادانا وان دا ناکەت. (٢٦٤) ئەی ئەوێن هەوە باوەری ب خودێ وڕۆژا دویماهییێ ئینای خێرا خۆ ب منەتێ و نەخۆشییێ پویچ نەکەن، ئەڤە وەکی وی یە یێ مالێ خۆ بۆ ڕیمەتییا مرۆڤان ددەت، دا وی ببینن ومەدحێن وی بکەن، ووی باوەری ب خودێ وڕۆژا دویماهییێ نینە، ڤێجا مەتەلا وی وەکی مەتەلا وی کەڤرێ حلییە یێ هندەک ئاخ ل سەر وبارانەکا بۆش بێت وبشووت وبهێلت حلی وچو ئاخێ پێڤە نەهێلت، ڤێجا ئەو ڕیمەتکارێن هە ژی خێرێن وان ل نک خودێ پویچ دبن، وئەو چو مفای ژ خێرێن خۆ نابینن، وخودێ بەرێ کافران نادەتە ڕێکا حەق نەددانا خێران دا ونە د چو تشتێن دی دا.

(٢٦٥) ومەتەلا وان ئەوێن مالێ خۆ پێخەمەت باوەرییا ب خودێ وڕازیبوونا وی خەرج دکەن، وەکی مەتەلا وی باغییە یێ کو ل سەر لاتەکا بلند وباش بت، بارانێن بۆش لێ ببارن، ڤێجا بەرێ وی پتر لێ بکەت، وئەگەر خۆ بارانێن بۆش لێ نەبارن ژی هەما بارانەکا هویر ژی لێ ببارت تێرا هەیە کو بەری ژ خۆ بدەت، خێرێن دلسۆزان ژی ئەها ب ڤی ڕەنگینە ل نک خودێ قەبویل دبن وئەو بۆ وان زێدە دکەت، چ د بۆش بن چ د کێم بن، وخودێیە ب نهێنییان یێ ئاگەهدار، یێ کو تشتێ ڤەشارتی وئاشکەرا دبینت، هەریەکی ل دویڤ وێ یا د دلێ وی دا جزای ددەتێ. (٢٦٦) ئەرێ ما یەک ژ هەوە دڤێت کو باغەکێ دارقەسپ ومێوێن تری هەبت، ڕوبارێن ئاڤ شرین د بن دا بچن، وهەمی ڕەنگێن فێقی بۆ وی پێڤە بێن، وئەو بگەهتە ژیێ پیراتییێ، ڤێجا نەشێت سەخبیرییێ ل ڤی باغی بکەت، ووی عەیالەکێ هویر هەبت کو پێتڤی ب ڤی باغی هەبت، و ل ڤی دەمی هڕەبایەکێ دژوار یێ کو ئاگرەکێ سۆژەک د گەل دا بێت وڤێ بکەڤت وبسۆژت؟ وئەڤە حالێ وانە یێن بۆ ڕیمەتی خێران ددەن، ل ڕۆژا قیامەتێ دئێن ووان چو خێر نینن. و ب ڤی ڕەنگی خودێ وی تشتی بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت یێ مفایێ هەوە تێدا؛ دا بەلکی هوین هزرێن خۆ بکەن، وخێران بۆ خودێ بدەن. (٢٦٧) ئەی ئەوێن هەوە باوەری ب من ئینای ودویچوونا پێغەمبەرێن من کری، ژ وی مالێ حەلال یێ هەوە ب دەست خۆ ڤە ئینای و ژ وی یێ مە بۆ هەوە ژ عەردی ئینایەدەر خێران بدەن، وقەستا مالێ بێ خێر نەکەن دا ژێ بدەنە فەقیران، ئەو مالێ ئەگەر کو یەکی دابا هەوە هەوە وەرنەدگرت وەسا نەبت هوین چاڤان ژێ بنقینن. ڤێجا چاوا هوین بۆ خودێ ب وی تشتی ڕازی دبن یێ هوین بۆ خۆ پێ ڕازی نابن؟ وهوین بزانن هندی ئەو خودایە یێ ڕزق دایە هەوە یێ دەولەمەندە چو منەت ب خێرێن هەوە نینە، یێ هێژایی مەدحانە، کو هەردەم مەدحێن وی بێنەکرن. (٢٦٨) ئەڤ قەلسییە وهلبژارتنا مالێ بێ خێر بۆ دانا خێران ژ شەیتانییە ئەوێ هەوە ب هەژارییێ دترسینت، وبەرێ هەوە ددەتە قەلسییێ، وفەرمانێ ب کرنا خرابییێ وبێ ئەمرییا خودێ ل هەوە دکەت، وخودێ سەرا دانا هەوە بۆ خێران سۆزێ ب لێبۆرینێ وبەرفرەهکرنا ڕزقی ددەتە هەوە، وخودێ خودانێ قەنجییا بەرفرەهە، و ب کار وئنیەتان یێ زانایە. (٢٦٩) خودێ ڕاستییا د گۆتن وکریاران دا ددەتە وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وهەچییێ خودێ ئەڤ قەنجییە د گەل کر ئەو وی خێرەکا گەلەک دایێ. وکەس بیرا خۆ ل ڤێ چەندێ نائینتەڤە ومفای ژێ نابینت ئەو تێ نەبن یێن خودان عەقلێن گەشبووی ب ڕۆناهییا خودێ وهیدایەتا وی.

(٢٧٠) وهەر مالەكێ هەوە پێخەمەت ڕازیبوونا خودێ خەرج كربت -یێ كێم بت یان یێ بۆش بت- وهەر خێرەكا هەوە ل سەر خۆ نەزر كربت، خودێ پێ دزانت، وئەو ب ئنیەتا هەوە یێ ئاگەهدارە، ودێ جزایێ هەوە سەرا دەتە هەوە. وهەچییێ حەقێ خودێ نەدەت ئەو یێ زۆردارە، وزۆرداران چو پشتەڤان بۆ نینن وان ژ عەزابا خودێ بپارێزن. (٢٧١) ئەگەر هوین خێرێن خۆ ئاشكەرا بكەن ئەو تشتەكێ باشە هوین دكەن، وئەگەر هوین وان ب نەپەنی بدەنە هەژاران ئەڤە بۆ هەوە چێترە؛ چونكی ئەڤە ژ ڕیمەتییێ یا دویرە، و د دانا خێران دا -د گەل دلسۆزییێ- گونەهـ ژێبرن هەیە. وخودێ ئەوێ ب كریارێن گەلەك هویر زانا، تشتەك ژ كارێ هەوە ل بەر وی نائێتە ڤەشارتن، وئەو دێ جزایێ هەر یەكی ل دویڤ كریارێن وی دەتێ. (٢٧٢) تو -ئەی موحەممەد- ب هیدایەت ئینانا كافران یێ بەرپسیار نینی، خودێیە یێ كو هەچییێ وی بڤێت دلێ وی بۆ دینێ خۆ بەرفرەهـ دكەت. وهەر خێرەكا هوین بدەن مفایێ وێ دێ بۆ هەوە زڤڕتەڤە، وئەگەر پێخەمەت ڕازیبوونا خودێ نەبت خودان باوەر تشتەكی خەرج ناكەن. وهەر خێرەكا هوین -بۆ خودێ- بدەن جزایێ وێ ب تمامی بۆ هەوە دێ ئێتەدان، وتشتەك بۆ هەوە ژێ كێم نابت. وئەڤ ئایەتە نیشانا هندییە كو خودێ (وەجهـ) ب ڕەنگەكێ هێژای وی هەیە. (٢٧٣) هوین خێرێن خۆ بدەنە هەژارێن موسلمانان یێن كو ژ بەر كرنا جیهادا د ڕێكا خودێ دا نەشێن ڕزقەكی بۆ خۆ كۆم بكەن؛ ژ بەر خۆدویركرنا وان ژ خازۆكییێ یێ وان نەناست هزر دكەت ئەو د دەولەمەندن، ب نیشانان ئەو د ئاشكەرانە دێ ناسی، قەت ئەو خواستنێ ناكەن، وئەگەر جارەكێ نەچاربوون خواستنێ بكەن ژێ ئلحاحێ د خواستنێ دا ناكەن. وهەر مالەكێ هوین د ڕێكا خودێ دا خەرج بكەن تشتەك ژێ ل خودێ نائێتە ڤەشارتن، وئەو ل ڕۆژا قیامەتێ جزایێ هەوە ب تمامی دێ دەتن. (٢٧٤) ئەوێن بۆ ڕازیبوونا خودێ ب شەڤ وڕۆژ، ڤەشارتی وئاشكەرا، مالێ خۆ خەرج دكەن، ئەوان جزایێ خۆ ل نك خودایێ خۆ هەیە، ودەمێ ئەو ژ دنیایێ بار دكەن وقەستا خودێ دكەن چو ترس ل سەر وان نینە، وئەو ب خەم ژێ ناكەڤن سەرا وێ بار وپشكا ژ دنیایێ نەگەهشتییە وان. ئەڤ شریعەتێ خودایی یێ بنەجهـ ڕێبازا ئیسلامییە د دانا خێران دا ژ بۆ ب جهئینانا پێتڤییێن فەقیران ب ڕەنگەكێ شكاندن تێدا نەبت، وپاقژكرنە بۆ مالێ دەولەمەندان، وپێكئینانا هاریكارییێ یە؛ بۆ كنارێ خودێ نەكو ب كوتەكی یان نە ژ دل.

(٢٧٥) ئەوێن ربایێ دخۆن ل ئاخرەتێ ژ قەبران ڕانابنەڤە وەکی وی نەبت ئەوێ دین یێ شەیتانی دەستکرییێ؛ چونکی وان دگۆت: هەما فرۆتن ژی وەکی ربایێیە، کو هەردو دحەلالن، ومالی زێدە دکەن، ئینا خودێ ئەو درەوین دەرێخستن، وئاشکەرا کر کو وی فرۆتن یا حەلالکری وربا یا حەرامکری، ژ بەر کو مفا بۆ خەلکی د کڕین وفرۆتنێ دا هەیە، وئستغلال وبەرزەکرن وتێچوون د ربایێ دا هەیە. ڤێجا هەچییێ حوکمێ خودێ د ربایێ دا گەهشتێ ووی خۆ ژێ پاشڤەلێدا، ئەوا وی بەری حەرامبوونێ کری بۆ وییە وچو گونەه ل سەر وی نینە، وکارێ وی ل دەمێ بێت خەما خودێیە، ئەگەر ل سەر تۆبا خۆ ما خودێ خێرا قەنجیکاران بەرزە ناکەت، وئەگەر ل ربایێ زڤڕی ڤە پشتی حوکمێ خودێ زانی، ئەو وی خۆ هێژای جزادانێ کر، وهێجەت ل سەر خۆ پەیدا کر، لەو خودێ گۆت: ئەو خەلکێ ئاگرینە، هەروهەر دێ تێدا بن. (٢٧٦) خودێ ربایێ کێم دکەت وبەرەکەتێ ژێ ڕادکەت، وخێرێ بۆ خێرکەران مەزن دکەت، وبەرەکەتێ دئێختە مالێ وان. وخودێ حەز ژ هەریەکی ناکەت یێ ڕژدییێ ل سەر کوفرا خۆ دکەت، وخوارنا ربایێ حەلال دکەت، وبەردەوام ب ناڤ گونەهێ وحەرامییێ ڤە دچت. (٢٧٧) هندی ئەون یێن ب دورستی باوەری ب خودێ وڕۆژا قیامەتێ ئینای، وکریارێن چاک کرین، ونڤێژ ب وی ڕەنگێ خودێ وپێغەمبەری گۆتی کرین، وزەکاتا مالێ خۆ دای، خێرەکا مەزن یا تایبەت ب وان ڤە بۆ وان ل نک خودایێ وان هەیە، و ل ئاخرەتێ ترس ناگەهتە وان، وئەو ل سەر تشتێ د دنیایێ دا نەگەهشتییێ ب خەم ناکەڤن. (٢٧٨) ئەی ئەوێن هەوە باوەری ب خودێ ئینای ودویچوونا پێغەمبەرێ وی کری ژ خودێ بترسن، و داخوازا زێدەییێ ل سەر مالێ خۆ یا کو هەوە بەری حەرامبوونا ربایێ کری نەکەن، ئەگەر هوین ب گۆتن و کریار دخودان باوەرن. (٢٧٩) ڤێجا ئەگەر هوین خۆ ژ وێ نەدەنە پاش یا خودێ هوین ژێ پاشڤەلێداین هوین ئاگەهداری جەنگەکێ بن ژ لایێ خودێ وپێغەمبەرێ وی ڤە، وئەگەر هوین ل خودایێ خۆ زڤڕین وهەوە خوارنا ربایێ هێلا، سەرمالێ هەوە یێ هەوە ب قەر دای بۆ هەوەیە بێ چو زێدەیی، نە هوین زۆرداریێ ل کەسەکێ دکەن ب وەرگرتنا زێدەییێ ل سەر مالێ خۆ، ونە کەس زۆردارییێ ل هەوە دکەت ب کێمکرنا قەرێ هەوە دایێ. (٢٨٠) وئەگەر دەیندار نەشیا دەینێ خۆ بدەت هوین خۆ لێ بگرن حەتا خودێ ڕزقەکی ددەتێ وئەو مالێ هەوە بۆ هەوە دزڤڕینت، وئەگەر هوین دەینێ خۆ هەمییێ پێ بهێلن ئەو بۆ هەوە چێترە، ئەگەر هوین خێرا وێ چەندێ بزانن، وکو ئەو د دنیایێ وئاخرەتێ دا بۆ هەوە خێرە. (٢٨١) وهوین ژ ڕۆژەکێ بترسن، کو ڕۆژا قیامەتێ یە، هوین تێدا دێ زڤڕنە نک خودێ، دا ئەو حسێبێ د گەل هەوە بکەت، ڤێجا ئەو دێ جزایێ هەریەکی ل دویڤ کریارێن وی دەتێ بێی زۆردارییێ ل کەسێ بکەت.

(٢٨٢) ئەی ئەوێن هەوە باوەری ب خودێ ئینای ودویچوونا پێغەمبەرێ وی موحەممەدی سلاڤ لێ بن کری، ئەگەر هەوە دەینەک حەتا دەمەکێ دەسنیشانکری دا یەکی هوین وی بنڤیسن؛ دا مال بێتە پاراستن وچو هەڤڕکی پەیدا نەبن. وزەلامەکێ دەسپاک ومۆکم بلا وێ چەندێ بۆ هەوە بنڤیست، وئەوێ دەیندار بلا دەینێ خۆ بۆ نڤیسەری بێژت، وبلا تەقوا خودایێ خۆ بکەت، وچویێ ژ دەینێ خۆ کێم نەکەت. وئەگەر ئەوێ دەیندار مافێ تەصەررفێ نەبت (حجر ل سەر بت) ژ بەر ئسرافا وی، یان یێ بچویک بت یان یێ دین بت، یان یێ لال بت نەشێت باخڤت، بلا سەرکارێ وی پێشڤە بێژت، وهوین دو زەلامێن موسلمان و بالغ و ب عاقل وخودان دادی بکەنە شاهد. وئەگەر دو زەلام نەبن بلا زەلامەک ودو ژن بن ژ وان یێن هوین ژ شاهدەیییا وان درازی، دا ئەگەر یەک ژ وان هەردو ژنان ژ بیرکر یا دی بیرا وێ لێ بینتەڤە، وئەوێن بۆ شاهدەیییێ دئێنە داخوازکرن بلا خۆ ژ شاهدەیییێ نەدەنە پاش، وچی گاڤا ئەو بۆ هاتنە داخوازکرن بلا شاهدەیییا خۆ بدەن، وشڕاتی ژ نڤیسینا دەینی بلا بۆ هەوە چێ نەبت چ دەینەکێ بچویک بت یان یێ مەزن بت حەتا دەمێ وی یێ دەسنیشانکری. ئەڤێ چەندێ د شریعەتێ خودێ دا پتر دادی تێدا هەیە، وبۆ شاهدەیییێ ژی پتر موکمی تێدا هەیە، ونێزیکتری هندییە کو هوین د دەینی ودەمێ وی دا نەکەڤنە گومانێ، بەلێ ئەگەر مەسەلە مەسەلا کڕین وفرۆتنێ بت، کو تشتەکی بکڕن و د گاڤێ دا بهایێ وی بدەن، هنگی چو پێتڤی ب نڤیسینێ نینە، ویا باش ئەوە شاهد ل سەر هەبن دا چو هەڤڕکی چێ نەبن، ویا ل سەر شاهدی ونڤیسەری فەرە کو شاهدەیییێ ونڤیسینێ ب دورستی ووەکی خودێ گۆتی بکەن، وچێ نابت بۆ خودانێ حەقی ویێ بەرحەق کو زیانێ بگەهیننە شاهد ونڤیسەران، وئەگەر هوین وێ بکەن یا هوین ژێ هاتینە پاشڤەلێدان ئەو دەرکەفتنە ژ گوهدارییا خودێ، وجزایێ وێ دێ گەهتە هەوە. وتەقوا خودێ بکەن د وان هەمی تشتان دا یێن وی فەرمان پێ ل هەوە کری، وهوین ژێ داینە پاش، وخودێ هەوە فێری وان هەمی تشتان دکەت یێن مفایێ دنیا وئاخرەتا هەوە تێدا. وخودێ ب هەر تشتەکی یێ زانایە، وچو تشت ژ کریارێن هەوە ل بەر وی بەرزە نابن، وئەو دێ جزایێ هەوە سەرا دەتە هەوە.

(٢٨٣) وئەگەر هوین ل سەر وەغەرێ بوون وهەوە کەس نەدیت بۆ هەوە بنڤیست، هوین تشتەکی بدانن نک خودانێ حەقی دا ببتە گەرەوێ حەقێ وی حەتا دەیندار دەینێ وی بۆ وی دزڤرینت، وئەگەر هندەک ژ هەوە باوەری ب هندەکان هەبوو قەیدی ناکەت ئەگەر نڤیسین وشاهد وگەرەو نەبن، ودەین دێ مینت ئێمانەت ل نک دەینداری، دڤێت ئەو بدەت، وخودێ ل بیرا خۆ بینت وغەدرێ ل هەڤالێ خۆ نەکەت. وئەگەر دەینداری حاشاتییا دەینی کر، وشاهدەک هەبت هنگی یێ ئامادە بلا ئەو شاهدەیییا خۆ بدەت ونەڤەشێرت، وئەوێ ڤێ شاهدەیییێ ڤەشێرت ئەو خودان دلەکێ خرابە. وخودێ ئەوێ ب نهێنییێن هەوە ئاگەهدار، و ب زانینا خۆ دۆر ل کارێ هەوە گرتی، دێ سەرا وێ چەندێ حسێبێ د گەل هەوە کەت. (٢٨٤) هەر تشتەکێ ل عەسمانان و ل عەردی ویێ د ناڤبەرێ دا ملکێ خودێیە وئەوە وی ب رێڤە دبەت، چو تشت ل بەر وی بەرزە نابت. وئەو تشتێ هوین د نەفسا خۆ دا ئاشکەرا بکەن یان ڤەشێرن خودێ پێ دزانت، ودێ حسێبێ سەرا وی د گەل هەوە کەت، ڤێجا یێ وی بڤێت دێ لێ بۆرت، ویێ وی بڤێت دێ عەزاب دەت. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە، وپشتی هنگی خودێ قەدرێ موسلمانان گرت وئەو ژ گۆتن وهزرا دلی عەفی کرن. (٢٨٥) پێغەمبەری باوەری ب وێ ئینایە یا بۆ وی ب وەحی ژ نک خودایێ وی هاتی، وخودان باوەران ژی باوەری ئینایە وکار ب قورئانا مەزن کرییە، هەمییان باوەری ب خودێ ئینایە کو خودایەکێ خودان سالۆخەتێن مەزن وتمامە، وکو خودێ فریشتەیێن ب قەدر هەنە، وکو وی کتێب یێن ئینایینە خوارێ، و پێغەمبەر بۆ خەلکی هنارتینە، ئەم باوەرییێ ب هندەک ژ وان نائینین وکوفرێ ب هندەکان بکەین، بەلکی ئەم باوەرییێ ب وان هەمییان دئینین. وپێغەمبەری وخودان باوەران گۆت: خودایێ مە، مە گوهـ ل وێ بوو یا تە ب وەحی هنارتی، ومە گوهدارییا وێ هەمییێ کر، مە هیڤییە ل مە ببۆری، چونکی تویی یێ تە ئەم ب قەنجییێن خۆ ب خودان کرین، وزڤرینا مە بۆ نک تە ب تنێیە. (٢٨٦) دینێ خودێ یێ ب ساناهییە، وخودێ وی تشتی ژ بەنییێن خۆ ناخوازت یێ ئەو نەشێن بکەن، ڤێجا هەچییێ باشییەکێ بکەت باشی دێ ئێتە رێکا وی، وهەچییێ خرابییێ بکەت خرابی دێ ئێتە رێکا وی. خودایێ مە ئەگەر تشتەکێ تە ل سەر مە فەرکری مە ژ بیرکر تو ل مە نەگرە، یان ئەگەر ئەم خەلەت بووین ومە تشتەک کر یێ تە ئەم ژێ داینە پاش، خودایێ مە وتو بارەکێ ب زەحمەت یێ ئەم نەشێینێ ژ وی یێ تە ل گونەهکارێن بەری مە کری تو ل مە نەکە، خودایێ مە وتو بارەکێ گران ژ داخوازی وگرفتارییان یێ ئەم نەشێینێ ل مە نەکە، وتو گونەهێن مە ژێ ببە، وعەیبێن مە ڤەشێرە، وقەنجییێ د گەل مە بکە، تو خودان وسەرکارێ مەیی، ڤێجا تو مە ب سەر وان بێخە یێن باوەری ب دینێ تە نەئینای وکافری ب یەکینییا تە کری.

سوورەتا (آل عمران)

(١) (الم) ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بەحس ژێ هاتەکرن. (٢) ئەوە خودێ، ژ وی پێڤەتر چو خودایێن ب حەق نینن پەرستن بۆ بێتەکرن، ژینەکا پێکهاتی وەکی هێژای وی بۆ وی هەیە، ب کرنا هەر تشتەکی یێ ڕابوویییە. (٣، ٤) وی قورئانا چو گومان تێدا نەهەی ب حەقی بۆ تە ئینایە خوارێ، کیتاب وپێغەمبەرێن بەری خۆ ڕاستگۆ دەرتێخت، وبەری ئینانەخوارا قورئانێ وی تەورات وئنجیل ژی ئینابوونە خوارێ؛ دا بەرێ تەقواداران پێ بدەتە باوەرییێ وتشتێ مفایێ دین ودنیایا وان تێدا، ووی ئەو تشت ئیناخوارێ یێ حەقییێ ژ نەحەقییێ جودا دکەت. هندی ئەون یێن باوەری ب وان ئایەتێن خودێ یێن هاتینە خوارێ نەئینای، عەزابەکا مەزن بۆ وان هەیە. وخودێ یێ زالە کەس نەشێتێ، تۆلێ ژ وی دستینت یێ باوەرییێ ب نیشانێن وی نەئینت. (٥) هندی خودێیە زانینا وی دۆر ل هەمی چێکرییان گرتییە، چو تشت نە ل عەردی ونە ل عەسمانی ل بەر وی بەرزە نابت، یێ هویر بت یان یێ گر بت. (٦) ئەو ب تنێیە یێ هەوە د مالبچویکان دا دئافرینت، وەکی وی دڤێت، نێر یان مێ، جوان یان کرێت، کەیفخۆش یان خەمگین، ژ وی پێڤەتر چو خودایێن ب حەق نینن پەرستن بۆ بێتەکرن، ئەوە زالێ کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجهە د هەمی کار وکریارێن خۆ دا. (٧) ئەو ب تنێیە یێ قورئان بۆ تە ئینایە خوارێ: هندەک ئایەت ژێ د بنەجهـ وڕامان ئاشکەرانە، ئەون بناخەیێ کیتابێ یێ کو ل دەمێ تێک ئالزییێ دڤێت لێ زڤڕین بۆ بێتەکرن، وهندەک ئایەتێن دی ژێ نە دئاشکەرانە پتر ژ ڕامانەکێ ژێ دچت، وڕامانا وان ئاشکەرا نابت حەتا نەئێنە دانان ب ڕەخ وان ڤە یێن ئاشکەرا، ڤێجا خودانێن مەژییێن نساخ وسەرداچووی، ژ بەر دلێ وان یێ خراب دویچوونا ڤان ئایەتێن نەئاشکەرا دکەن، دا ل بەر خەلکی بەرزەکەن، ووان دسەردا ببەن، ودا وەسا وەربادانێ بێخنێ کو ل دویڤ بۆچوونێن وان یێن نەحەق بچن. و ژ خودێ پێڤەتر کەس ڕامانا ڤان ئایەتان نزانت. ویێن موکم د زانینێ دا دبێژن: مە باوەری ب ڤێ قورئانێ هەیە، ئەو هەمی ژ نک خودایێ مە و ل سەر ئەزمانێ پێغەمبەرێ وی -سلاڤ لێ بن- بۆ مە هاتییە، وئەو تشتێ نەئاشکەرا ژێ ددانانە د گەل یێ ئاشکەرا، وهەما ئەو ب دورستی د ڕامانان دگەهن وبیرا خۆ لێ دئینننەڤە یێن خودان عەقلێن دورست. (٨) وئەو دبێژن: خودایێ مە یێ تە منەت ل مە کری وبەرێ مە دایە دینێ خۆ تو دلێن مە دسەردا نەبە، و ژ قەنجیبا خۆ تو دلۆڤانییەکا بەرفرەهـ بدەمە، هندی تویی تو پڕ قەنجییێ ددەی: دان وقەنجیبا تە گەلەکە، هەچییێ تە بڤێت بێ هژمار تو ددەیێ. (٩) خودایێ مە ئەم شاهدەیییێ ددەین ومە باوەری هەیە کو تو مرۆڤان بۆ ڕۆژەکا گۆمان تێدانە کو ڕۆژا قیامەتێیە دێ کۆم کەی، هندی تویی تو ل سۆزا خۆ لێڤەنابی یا تە دایە بەنییێن خۆ.

(١٠) هندى ئەون يێن كافرى ب حەقييێ كرى وباوەرى پێ نەئينناى، نە مالێ وان ونە عەيالێ وان ب تشتەكى مفايێ وان ژ عەزابا خودێ نادەن ئەگەر ئەو د دنيايێ دا ب سەر وان دا هات، يان ل ئاخرەتێ گەهشتە وان، وئەوێن هەنە ل ڕۆژا قيامەتێ دبنە ئەو تشتێ ئاگر پێ هل دبت. (١١) مەتەلا ڤان كافرێن باوەرييێ ب وێ نەئينن يا بۆ وان هاتييە خوارێ وەكى مەتەلا فرعەونييان ووان كافرێن بەرى وانە، وان درەو ب ئايەتێن خودێ يێن ئاشكەرا كر، ڤێجا وى ژ بەر گونەهێن وان خودێ لەز د جزادانا وان دا كر. وخودێ يێ عەزاب دژوارە د گەل وى يێ پێ كافر ببت وپێغەمبەرێ وى درەوين دەربێخت. (١٢) ئەى موحەممەد تو بێژە وان جوهييان وئەوێن سەركەفتنا تە ل (بەدرێ) ب چو ڤە نەگرتى: هوين د دنيايێ دا دێ ئێنە شكاندن و ل سەر كوفرێ دێ مرن، وبۆ ئاگرێ جەهنەمێ دێ ئێنە كۆمكرن؛ دا ئەو بۆ هەوە ببتە جهـ، وپيسە جهە ئەو. (١٣) ئەى جوهييێن خۆمەزنكەر ورکۆ ب ڕاستى نيشانەكا مەزن بۆ هەوە د دو كۆمان دا يێن كو ل بەدرێ گەهشتينە يەك هەبوو: كۆمەكێ، كو موحەممەد وهەڤالێن وى بوون، شەڕ د ڕێكا خودێ دا دكر، و كۆمەكا دى يا كافر ب خودێ، شەڕ د ڕێكا نەحەقييێ دا دكر، ب ديتنا چاڤان وان ئەو دوجاركى هندى وان ددیتن، وخودێ ئەو چەندە كرە ئەگەرا سەركەفتنا موسلمانان ل سەر وان. وهەچى بەنييێ خودێ ئەو بڤێت ئەو ب سەركەفتنا خۆ پشتەڤانييا وى دكەت. هندى ئەو چەندەيە يا كو چێبووى عيبرەتەكا مەزنە بۆ خودان ديتنان هەيە ئەوێن حوكمێ خودێ دزانن. (١٤) ڤيانا دلچوونان ژ ژن وكوڕان، ومالێ گەلەك ژ زێڕ وزيڤان، و ژ دەوارێن جوان، وحێشتر وچێل وتەرش وكەوالان، وعەردێ بۆ چاندنێ هاتييە دەسنيشاكرن، ل بەر مرۆڤان يا هاتييە خەملاندن، وئەوا هە خۆشييا ژينا دنياييە يا نەمينت. و ل نک خودێ خێر وجهێ باشێ زڤرينێ -كو بەحەشتە- هەيە. (١٥) تو -ئەى موحەممەد- بێژە: ئەرێ ئەز بۆ هەوە وێ يا چێتر ژ ڤێ ئەوا ل بەر مرۆڤان هاتييە شرينكرن بێژم، بۆ وى يێ تەقوا خودێ بكەت و ژ جزادانا وى بترست كو بەحشتێن ڕويبار د بن خانى وداروبارێن وان دا دچن هەنە، هەر دێ تێدا مينن، وژنێن پاقژ ژ هەمى پيساتييان بۆ وان تێدا هەنە، ويا ژ ڤێ مەزنتر بۆ وان تێدا هەى: كو ڕازيبوونا خودێيە. وخودێ ب هەمى بەنييێن خۆ يێ ئاگەهدارە، ب حالێ وان يێ زانايە، وئەو دێ جزايێ وان سەرا وێ چەندێ دەت.

(١٦) ئەوێن دبێژن: خودایێ مە، هندی ئەمین مە باوەری ئینایە، ڤێجا تو گونەهێن مە بۆ مە ژێ ببە، ومە ژ عەزابا ئاگری بپارێزە. (١٧) ئەو ئەون یێن ژ سالۆخەتێ وانە ئەو ل سەر کرنا عیبادەتی وخۆ دویرکرنا ژ گونەهان و ل سەر وان نەخۆشیێن ب قەدەرا خودێ دگەهنێ دبێهن فرەهن ، وئەو د گۆن وکریارێن خۆ دا د ڕاستگۆنە، و ب تمامی عیبادەتی دکەن، وئاشکەرا وڤەشارتی خێران ددەن، و ل دویماهییا شەڤان داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ دکەن؛ چونکی ل وی دەمی پتر یا بەرهزرە کو دوعا بێنە وەرگرتن. (١٨) خودێ شاهدەیی دایە کو ئەو ب تنێ خودایە، ووی شاهدەییا فریشتە وزانایان ژی دا د گەل شاهدەییا خۆ، ل سەر مەزنترین تشتێ شاهدەیی بۆ دئێتەدان: کو تەوحید وپێ ڕابوونا وییە ب دادییێ، ژ وی پێڤەتر چو خودا نینن، یێ زالە چو تشتەکێ وی بڤێت ل بەر وی ئاسێ نابت، د گۆتن وکریارێن خۆ دا یێ کاربنەجهە. (١٩) هندی دینە یێ خودێ بۆ بەنییێن خۆ پێ ڕازی بووی وپێغەمبەرێن خۆ پێ هنارتین، و ژبلی وی ب چو دینێن دی ڕازی نابت ئیسلامە، وئیسلام ئەوە مرۆڤ عیبادەتی بۆ خودێ ب تنێ بکەت وخۆ تەسلیمی وی بکەت، ودویچوونا پێغەمبەران بکەت. وئەوێن کیتاب بۆ هاتی ژ جوهی وفەلان ب خیلاف نەچوون، ونەبوونە پارت ودەستەکێن لێککەفتی حەتا ب هنارتنا پێغەمبەران وئینانە خوارا کیتابان هێجەت بۆ وان نەمای؛ ژ بەر چاڤ پێ نەڕابوون وداخوازکرنا وان بۆ دنیایێ. وهەچییێ باوەرییێ ب وان ئایەتێن خودێ نەئینت یێن هاتینەخوارێ وخودایینییا وی ئاشکەرا دکەن.. هندی خودێیە حسێبا وی یا ب لەزە، وئەو سەرا کارێ وان دکر دێ جزایێ وان دەت. (٢٠) ڤێجا ئەگەر خودانێن کیتابێ هەڤڕکی د گەل تە -ئەی موحەممەد- د تەوحیدێ دا کر پشتی تە چو هێجەت بۆ وان نەهێلاین، تو بێژە وان: من بەرێ خۆ یێ دایە خودێ ب تنێ وئەز کەسێ بۆ وی ناکەمە هەڤپشک، هەر وەسا هەچییێ دویکەفتنا من کری ژ خودان باوەران، وان ژی بەرێ خۆ دایە خودێ ب تنێ، وتو بێژە وان وبێژە بوتپەرێسێن عەرەبان وکافرێن دی: ئەگەر هوین موسلمان ببن هوین دێ ل سەر حەقییێ وڕێکا ڕاست بن، وئەگەر هوین پشت بدەن حسێبا هەوە دێ ل سەر خودێ بت، وهەما یا ل سەر من گەهاندنە، ومن حەقی گەهاندە هەوە وچو هێجەت بۆ هەوە نەهێلان. وخودێ ب بەنییان یێ بینەرە، تشتەک ژ کارێ وان ل بەر وی بەرزە نابت. (٢١) هندی ئەون یێن کافرییێ ب ئایەتێن ئاشکەرا دکەن و ب وێ یا پێغەمبەر پێ هاتین، وپێغەمبەرێن خودێ ژ زۆرداری وبێ حەق دکوژن، ووان دکوژن یێن فەرمانێ ب دادییێ ودویکەفتنا پێغەمبەران دکەن، تو مزگینییێ ب عەزابەکا ب ئێش بدە وان. (٢٢) ئەو ئەون یێن کریارێن وان د دنیایێ وئاخرەتێ دا پویچ بووین، ڤێجا کریارەک ژ وان نائێتە قەبویلکرن، وچو پشتەڤانەک بۆ وان نابت وان ژ عەزابا خودێ بپارێزت.

(٢٣) ئەرێ ما تە -ئەی موحەممەد- ژ حالێ ڤان جوهییان عەجێبتر دیتییە ئەوێن خودێ بارەک ژ کیتابێ دایێ ڤێجا وان زانی کو ئەوا بۆ تە هاتی حەقییە، ئەو بۆ وێ یا د کیتابا خودێ دا -کو قورئانە- هاتی دئێنە گازیکرن دا حوکمی د ناڤبەرا وان دا بکەت، ڤێجا ئەگەر ئەو ل دویڤ دلێ وان نەبت بارا پتر ژ وان حوکمێ خودێ قەبویل ناکەن؛ چونکی ژ عەدەتێ وانە ئەو پشتا خۆ ددەنە حەقییێ. (٢٤) ئەو پشتدانا وان بۆ حەقییێ ژ ئەگەرا وێ باوەرییا خرابە ئەوا ل نک کیتابییان هەی؛ کو هندەک ڕۆژێن کێم تێ نەبن ئەو نائێنە عەزابدان، وئەڤ باوەرییە یە ئەو ل سەر خودێ بستەکرین کو سڤکییێ ب دینێ وی بکەن، و ل سەر دینێ خۆ یێ پویچ یێ وان خۆ پێ خاپاندی بەردەوام بمینن. (٢٥) ڤێجا حالێ وان دێ یێ چاوا بت ئەگەر خودێ ل ڕۆژەکا گۆمان تێدانە -کو ڕۆژا قیامەتێیە- ئەو کۆمکرن دا حسێبێ د گەل وان بکەت، وهەر یەکی جزایێ خۆ ل دویڤ کریارا خۆ وەرگرت، وزۆرداری ل وان نائێتەکرن. (٢٦) تو -ئەی موحەممەد-دوعایێ ژ خودایێ خۆ بکە وبێژە: ئەی خودانێ ملکی هەمییێ، تویی یێ تە بڤێت ژ بەنییێن خۆ تو ملکی ومالی ومەزنییێ د عەردی دا ددەیێ، وتو ملکی ژ وی دستینی یێ تە بڤێت، ویێ تە بڤێت تو ل دنیایێ وئاخرەتێ سەرفەراز دکەی، ویێ تە بڤێت تو ڕەزیل دکەی، خێر د دەستێ تە دایە، هندی تویی تو ب تنێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانی. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو خودێ دەست هەیە ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت. (٢٧) و ژ نیشانێن شیانا تەیە تو شەڤێ تێکەلی ڕۆژێ دکەی، وڕۆژێ تێکەلی شەڤێ دکەی، ڤێجا ئەڤە درێژ دبت ویا دی کورت دبت، وتو یێ زێندی ژ یێ مری دئینیەدەر، وەکی دەرێخستنا شینکاتی ژ دندکێ، وخودان باوەری ژ کافری، وتو یێ مری ژ یێ زێندی دئینیەدەر، وەکی دەرێخستنا هێکێ ژ مریشکێ، وهەچییێ تە بڤێت ژ بەنییێن خۆ بێ هژمار تو ڕزقی ددەیێ. (٢٨) خودێ خودان باوەران پاشڤەلێددەت کو ب ڤیان وپشتەڤانییێ کافران بۆ خۆ بکەنە سەرکار، وخودان باوەران بهێلن، وهەچییێ وان بۆ خۆ بکەتە سەرکار ئەو ژ خودێ یێ بەرییە، وخودێ ژی ژ وی یێ بەرییە، ئەو تێ نەبت کو هوین د لاواز بن وبترسن هنگی خودێ دەستویری دایە کو هەڤالینییا وان بکەن دا خۆ ژێ بکڕن، حەتا هوین ب هێز دکەڤن، وخودێ هەوە ژ خۆ دترسینت، ڤێجا تەقوایا وی بکەن وژێ بترسن. وزڤڕینا هەمی چێکرییان بۆ حسێبێ وجزادانێ بۆ نک خودێ ب تنێیە. (٢٩) ئەی موحەممەد تو بێژە خودان باوەران: ئەگەر هوین وێ یا د سنگێ هەوە دا ژ ڤیان ودۆستینی وپشتەڤانییا کافران ڤەشێرن یان هوین ئاشکەرا بکەن تشتەک ژ وێ ل خودێ نائێتە ڤەشارتن، چونکی زانینا وی دۆرا ل هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی گرتی، وشیانا ل سەر هەر تشتەکی وی هەیە.

(٣٠) رۆژا قیامەتێ دەمێ هەر نەفسەک هەچی خێرەکا کربت ل بەرا خۆ ئامادە دبینت دا جزایێ وێ پێ بێتەدان، وهەچی خرابییەکا کربت ژی ل بەرا خۆ دبینت، ڤێجا حەز دکەت ئەگەر د ناڤبەرا وێ وڤی کاری دا دەمەکێ دویر هەبا. ڤێجا هوین بۆ ڤێ رۆژێ خۆ ئامادە بکەن، و ژ گرتنا خودایێ ب هێز بترسن. و د گەل کو عەزابا خودێ یا دژوارە ژی بەلێ ئەو ب بەنییێن خۆ یێ مهرەبانە. (٣١) تو بێژە: ئەگەر راستە هەوە خودێ دڤێت هوین دویکەفتنا من بکەن، خودێ ژی دێ هوین ڤێن، وگونەهێن هەوە دێ ژێ بەت، چونکی خودێ گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆیە، ب وان یێ دلۆڤانکارە. وئەڤ ئایەتە حوکمی ب هندێ دکەت کو هەر کەسێ بێژت: من خودێ دڤێت ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی ب دورستی نەکەت، ئەو د ڤێ گۆتنا خۆ دا یێ درەوینە، وئەو راست نابێژت حەتا ب دورستی دویکەفتنا پێغەمبەری نەکەت. (٣٢) بێژە: هوین گوهدارییا خودێ وپێغەمبەری بکەن، ڤێجا ئەگەر وان پشتا خۆ دا تە، وهەر مانە ل سەر کوفرا خۆ، ئەو د هێژای ڤیانا خودێ نابن، چونکی هندی خودێیە حەز ژ کافران ناکەت. (٣٣) هندی خودێیە ئادەم ونوح وبنەمالا ئیبراهیمی وبنەمالا عیمرانی هلبژارت بوون، وئەو کربوونە چێترینێ خەلکێ زەمانێ وان. (٣٤) ئەو زنجیرەکا پاقژا بەردەوامن ل سەر ئیخلاصا بۆ خودێ وتەوحیدا وی، وخودێ گوهـ ل گۆتنێن بەنییێن خۆ دبت، و ب کریارێن وان یێ زانایە. (٣٥) ئەی موحەممەد؛ تو بەحسێ ژنکا عیمرانی بکە دەمێ پشتی ب حەملە کەفتی گۆتی: ئەی خودا، ئەو تشتێ د زکێ من دا من بۆ تە ب تنێ یێ نەزرکری، دا خزمەتا (بەیتولمەقدسێ) بکەت، ڤێجا تو وی ژ من قەبویل بکە، هندی تویی تە ب تنێ گوهـ ل دوعایا من هەیە، وتو ب ئنیەتا من یێ زانایی. (٣٦) ڤێجا دەمێ ژڤانێ وێ هاتی ووێ بچویکێ خۆ دانای، وێ گۆت: خودایێ من بچویکێ من دەرکەت کچ وئەو ب کێر خزمەتا (بەیتولمەقدسێ) نائێت -وخودێ زاناترە ب تشتێ وێ دانای، وئەو دزانت کو دێ وێ ل پاشەرۆژێ سەنگا خۆ هەبت- ووێ گۆت: وییێ نێر ئەوێ من بۆ خزمەتێ دڤیا وەکی یا مێ نینە د ڤێ چەندێ دا؛ چونکی یێ نێر بۆ خزمەتێ یێ ب هێزترە وپتر دشێت پێ رابت، ومن ناڤێ وێ کرە مەریەم، ومن ئەو ودووندەها وێ ب تە پاراستییە ژ شەیتانێ دویرکری ژ رەحما تە. (٣٧) ئینا خودێ د بەرسڤا دوعایا وێ هات ونەزرا وێ جوان ژێ قەبویلکر، وئەوی پەروەردەکرنا کچا وێ مەریەمێ ب خۆڤە گرت وئەو شینکر شینکرەکا باش، وزەکەریا کرە کەفیلێ وێ، وئەوی ئەو برە نک خۆ ل وی جهێ ئەوی عیبادەت لێ دکر، وهەر جارەکا ئەو ب سەر وێ ڤە هاتبا ژۆر رزقەکێ خۆش ل نک وێ ددیت، ئینا دگۆتێ: ئەی مەریەم ئەڤ رزقێ باش بۆ تە ژ کیڤە هاتییە؟ وێ دگۆت: ئەو رزق ژ نک خودێیە، هندی خودێیە هەچییێ بڤێت ژ بەنییێن خۆ رزقەکێ بێ حسێب ددەتێ.

(٣٨) دەمێ زەکەریای دیتی خودێ ژ ڕزقێ خۆ چەند قەنجی ل مەریەمێ کرینە قەستا خودایێ خۆ کر وگۆت: ئەی خودایێ من تو ژ نک خۆ کوڕەکێ چاک وپیرۆز بدە من، هندی تویی تە گوهـ ل وی دبت یێ دوعایێ ژ تە دکەت. (٣٩) وەدەمێ ئەو بەرانبەر خودێ ل جهێ نڤێژێ یێ ڕاوەستای دوعایان دکەت فریشتەیان گازیکرە وی: هندی خودێیە مزگینییەکا تە کەیف پێ بێت ددەتە تە، کو تە کوڕەک ب ناڤێ یەحیا دێ هەبت، ئەو دێ باوەرییێ ب وێ پەیڤا ژ خودێ -کو عیسایێ کوڕێ مەریەمێیە- ئینت، ویەحیا د ناڤ مللەتێ خۆ دا دێ بتە سەروەرەک، جهەکێ بالا وبلند دێ وی هەبت، وئەو یێ پاراستییە ژ گونەهـ ودلچوونێن خراب، وئەو دێ پێغەمبەرەکێ ژ چاکان بت ژ وان یێن گەهشتینە کولۆڤانکا چاکییێ. (٤٠) زەکەریای ژ کەیف ومەندەهۆشییان دا گۆت: خودایێ من چاوا دێ من کوڕەک هەبت وپیراتی یا گەهشتییە من وژنکا من بچویک نابن؟ وی گۆت: وەسایە تشتێ خودێ بڤێت دکەت بلا یێ عەجێب ونەعەدەتی بت. (٤١) زەکەریای گۆت: خودایێ من نیشانەکێ بۆ من بدانە کو ئەز پێ بزانم من کوڕەک دێ هەبت؛ دا من کەیف پێ بێت ومزگینی بگەهتە من، وی گۆت: نیشانا تە خواستی ئەوە سێ ڕۆژان تو نە شێی خەلکی باخێڤی ب تنێ ب ئیشارەتان نەبت، هەر چەندە تو یێ ساخلەمی ژی، و ل ڤی دەمی تو خودایێ خۆ گەلەک ل بیرا خۆ بینە، وتو ل ئێڤار وسپێدەیان نڤێژان بۆ وی بکە. (٤٢) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خۆ بینە دەمێ فریشتەیان گۆتی: ئەی مەریەم هندی خودێیە تو بۆ گوهدارییا خۆ یا هلبژارتی و ژ ڕەوشتێن کێم یا پاقژکری، و د ناڤبەرا ژنکێن سەر دەمێ تە هەمییان دا تو یا هلبژارتی. (٤٣) ئەی مەریەم بەردەوام گوهدارییا خودایێ خۆ بکە، و ب ترس وخۆشکاندن ڤە ڕابە، ووەک سوپاسی بۆ خودێ ژ بەر قەنجییێن وی د گەل تە کرین تو د گەل نڤێژکەران خۆ بۆ وی بچەمینە. (٤٤) ئەڤا مە بۆ تە -ئەی موحەممەد- ڤەگێڕای ژ دەنگ وباسێن نەبەرچاڤن یێن خودێ ب وەحی بۆ تە هنارتین، چونکی تو ل نک وان نەبووی دەمێ ئەو د کەفالەتا مەریەمێ دا ژێک جودا بووین کانێ کی ژ وان هێژاترە پێ ڕابت، وئەو ب هەڤڕکی چووین، ووان ب هاڤێتنا قەلەمێن خۆ پشک هاڤێتی، ڤێجا پشک بۆ زەکەریای -سلاڤ لێ بن- دەرکەفتی، وئەو ب کەفالەتا وێ ڕابووی. (٤٥) وتو -ئەی پێغەمبەرێ خودێ- ل وێرێ نەبووی دەمێ فریشتەیان گۆتی: ئەی مەریەم هندی خودێیە مزگینییێ ب بوونا کوڕەکی ددەتە تە هەبوونا وی ب پەیڤەکا ژ نک خودێیە، ئانەکۆ دێ بێژتێ: (ببە)، وئەو دێ بت، ناڤێ وی مەسیح عیسایێ کوڕێ مەریەمێیە، ل دنیایێ وئاخرەتێ یێ پێشکێشە، و ژ وانە یێن ل ڕۆژا قیامەتێ نێزیکی خودێ.

(٤٦) وئەو پشتی دبت د پێچکێ دا دێ د گەل مرۆڤان ئاخڤت، وهەر وەسا دەمێ ئەو یێ پیر ئەو ب وەحییا خودێ د گەل وان دئاخڤت. وئەڤە ئاخفتنا پێغەمبەراتییێ وڕێنیشادانێیە، وئەو د گۆتن وکریارا خۆ دا ژ چاک وقەنجیکاران دئێتە هژمارتن. (٤٧) مەریەم ژ ڤی کاری مەندەهۆش ما وگۆت: چاوا دێ من کوڕەک هەبت ونە ئەزا شویکریمە ونە ئەز ژ خرابامە؟ فریشتەی گۆتێ: ئەڤ کارە یێ بۆ تە چێ دبت تشتەکێ ب زەحمەت نینە ل بەر خودایێ خودان شیان، یێ کو تشتێ وی بڤێت ئەو ژ چوننەیێ ددەت، ڤێجا ئەگەر وی تشتەک ڤیا هەما دێ بێژتێ: (ببە) ئەو دێ بت. (٤٨) وئەو دێ وی فێری نڤیسین وکاربنەجهییا د گۆتن وکریاران دا کەت، وفێری وێ تەوراتا خودێ بۆ مووسای -سلاڤ لێ بن- هنارتی، ووێ ئنجیلا بۆ وی هاتییە خوارێ کەت. (٤٩) ودێ وی بۆ ئسرائیلییان کەتە پێغەمبەر، وئەو دێ بێژتە وان: ئەز ب نیشانەکا ژ لایێ خودایێ هەوە ڤە بۆ هەوە هاتیمە کو ئەز پێغەمبەرم، ئەو ژی ئەڤەیە ئەز ژ تەقنێ وەکی پەیکەرێ تەیری بۆ هەوە چێ دکەم، و پف دکەمێ ڤێجا ب ئانەهییا خودێ ئەو دبتە تەیرەکێ دورست، وئەوێ د زکماک دا یێ کۆرە بت ئەز چێ دکەم، وییێ گوڕی ئەز ساخ دکەم، و ب ئانەهییا خودێ ئەز مرییان زێندی دکەم، وئەز وی تشتی بۆ هەوە دبێژم یێ هوین ل مالێن خۆ دخۆن وبۆ خۆ هل دگرن ژ خوارنێ. هندی ئەڤ کارێن مەزنن یێن مرۆڤ نەشێن بکەن نیشانا هندێنە کو ئەز پێغەمبەرێ خودێمە، ئەگەر هەوە باوەری ب ئایەت ونیشانێن خودێ هەبت، وهوین باوەرییێ ب تەوحیدا وی بینن. (٥٠) وئەز بۆ هەوە یێ هاتیم دا وێ ئەوا د تەوراتێ دا هاتی ڕاست دەربێخم، ودا ب وەحییا خودێ ئەز هندەکێ ژ وێ یا خودێ ل سەر هەوە حەرام کری وەک سڤککرن ودلۆڤانی ژ خودێ بۆ هەوە حەلال بکەم، وئەز ب نیشانەکا ژ لایێ خودایێ هەوە ڤە ل سەر ڕاستییا گۆتنا ئەز دبێژمە هەوە یێ بۆ هەوە هاتیم، ڤێجا تەقوا خودێ بکەن وبێ ئەمرییا وی نەکەن، وگوهدارییا من بکەن د وی تشتی دا یێ ئەز ژ خودێ دگەهینمە هەوە. (٥١) هندی ئەو خودایە یێ ئەز دوعایان ژ وی ب تنێ دکەم خودایێ من وخودایێ هەوەیە، ڤێجا هوین عەبدینییا وی بکەن، وئەز وهوین د عەبدینییا وی دا وەکی یەکین، وئەڤەیە ڕێکا ڕاست یا چو چەپ وچویر تێدا نەهەین. (٥٢) ڤێجا دەمێ عیسای هەست کری کو ئەو ل سەر کافرییا خۆ دێ د بەردەوام بن وی د ناڤ هەڤالێن خۆ یێن نێزیک دا گۆت: کی دێ د گەل من بت بۆ پشتەڤانییا دینێ خودێ؟ هەڤالێن عیسای یێن بژارە گۆت: ئەمین پشتەڤان وگازیکەرێن دینێ خودێ، مە باوەری ب خودێ ئینایە ودویکەفتنا تە کرییە، وتو ئەی عیسا شاهدەیییێ بۆ مە بدە کو مە ب تەوحیدێ وگوهدارییێ خۆ تەسلیمی خودێ کرییە.

(٥٣) خـودایێ مـه مـه بـاوەری ب وێ ئینـا یـا تـه ژ ئنجیلـێ هنـارتی، ومـه دویکـەفتنـا پێغەمبەرێ تە عیسای کرییە، ڤێجا تو مە بکە ژ وان یێن شاهدەیی ب تەوحیدێ بۆ تە و ب پێغەمبەرینییێ بۆ پێغەمبەرێن تە داین. (٥٤) وئـەوێـن کـافر بـووین ژ ئسرائیلییان فێلبازی وپیلان دژی عیسای گێڕان، ووان ئەو هنارتێ یێ کو ب کوشتنا وی ڕابیت، ڤێجا خودێ یەک ژ وان یـێن جهـێ وی نیـشا وان دای وەکـی عیـسای لـێ کـر ڤێجـا وان ئـەو گـرت وکوشـت وهلاویست، ویا ژ وان ڤە ئەو عیسایە وخـودێ ژ هەمی فێلبازان چێترە. و د ڤـێ چـەندێ دا نیشان هەیە کو (مەکر - فێلبازی) سالۆخەتەکە ژ سالۆخەتێن خودێ بەلێ ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت؛ چونکی فێلا وی ب حەقییە، وبەرانبەر فێلا فێلبازانـە. (٥٥) دەمـێ خـودێ گۆتییـە عیسای: ئەز دێ تە ژ عەردی ڕاکەم بێی نەخۆشییەک بگەهتە تە، ودێ تە ب لـەشی ورحێ ڤە ب نک خۆ ڤە بلند کەم، ودێ تە ژ وان یێن کافری ب تە کری ڕزگارکەم، وئەوێن دویکـەفتنـا تـە کـری ئانـەکۆ هاتینـە سـەر دینـێ تـە وبـاوەری ب وێ ئینـای یـا تـو پـێ هـاتی د دەرحـەقا مزگینیدانا ب موحەممەدی دا -سلاڤ لێ بن- وپشتی هنارتنا وی باوەری ب وی ئینای وکار ب شـریعەتـێ وی کـری، حـەتـا ڕۆژا ڕابـوونـێ ئـەز دێ وان ب سـەر وان ئـێخم یـێن بـاوەری نەئینای، پاشی زڤرینـا هـەوە هـەمییـان ل ڕۆژا حـسێبێ دێ بـۆ نـک مـن بـت، ڤێجـا ئـەز دێ حوکمی د ناڤبەرا هەوە دا کەم د وی تشتی دا یێ هوین تێدا ژێک جودا بووین. (٥٦) ڤێجا هندی ئەون یێن باوەری نەئینای، ئەز دێ وان ب عەزابەکا دژوار ل دنیایێ وئاخرەتـێ عـەزاب دەم، وچو پشتەڤانەک وان نابت. (٥٧) وئـەوێـن بـاوەری ب خـودێ وپێغـەمبـەرێـن وی ئینـای وکریارێن چاک کرین، خودێ جزایێ خێرێن وان ب تمامی دێ دەتێ بێ کێمکرن. وخودێ حەز ژ زۆرداران ناکەت. (٥٨) ئەڤا هە یا ئەم بۆ تە دبێژین، ژ ئایەتێن ئاشکەرایە ل سەر ڕاستییا پێغەمبەرینییا تە، و ل سەر ڕاستییا قورئانێ ئەوا حـەقییـێ ونـەحـەقییـێ ژێـک جـودا دکـەت. (٥٩) هندی ئافراندنا عیسایە بێ باب ل نک خودێ وەکی مەتەلا ئافراندنا ئادەمییە بێ باب ودای؛ چونکی وی ئەو ژ ئاخا عەردی ئافراند، پاشی گۆتێ: (ببـە مـرۆڤ) ئینـا ئـەو بـوویێ. ڤێجا گۆتنا کو عیسا خودێیە چونکی باب نینە گۆتنەکا ژ قەستایە؛ چونکی ئادەم ژی یێ بێ باب ودایە، وهەمی یێ ل وێ باوەرێ کو ئەو بەنییەکە ژ بەنییێن خودێ. (٦٠) حەقی یا چو گومان تێدا نەهـەی ژ خودایێ تـە بـۆ تـە هاتییـە، ڤێجـا تـو ژ یـێن دودل نـەبـە. (٦١) ڤێجـا پشتی ئەڤ زانینە د دەرحەقا عیسایێ کوڕێ مـەریـەمـێ دا بـۆ تـە هـاتی -ئـەی موحـەمـمـەد- هەچییێ هەڤڕکییێ د گەل تە بکەت، تو بێژە وان: وەرن دا کـوڕێن خـۆ وکـوڕێن هـەوە، وژنـێن خۆ وژنێن هەوە، وخۆ ب خۆ و هەوە ب خۆ ئامـادە بکـەیـن، پاشـی دا هـەوارکـەینـە خـودێ کـو عەزاب ولـەعنەتا خۆ بدانتە سەر درەوینان، یێن بەردەوامییێ ل سەر هەڤڕکییا خۆ دکەن.

(٦٢) هندی ئەڤەیە یا من بۆ تە گۆتی ژ بەحسێ عیسای ئەوە بەحسێ ڕاست ودورست یێ گومان تێدا نەهەی، و ژ خودێ پێڤەتر چو خودایێن هێژای پەرستنێ نینن، وهندی خودێیە ئەوە یێ زال د ملکێ خۆ دا، یێ کاربنەجهە د کار ورێڤەبرنێ دا. (٦٣) ڤێجا ئەگەر وان گوهدارییا تە نەکر وباوەری ب تە نەئینا ئەو ئەون یێن خرابکار، وخودێ ب وان یێ زانایە، ودێ وان سەرا وێ چەندێ جزا دەت. (٦٤) تو بێژە خودانێن کیتابێ: وەرن دا ئەم وهوین پێکڤە پێگیرییێ ب پەیڤەکا ڕاست ودورست بکەین: کو عەبدینییا خودێ ب تنێ بکەین، وچو تشتەکی ژ صەنەم وخاچ وخوداوەندان بۆ وی نەکەینە هەڤپشک، وهندەک ژ مە هندەکان ژ بلی خودێ بۆ خۆ نەکەنە خودا. ڤێجا ئەگەر وان پشت ددا ڤێ گازییا باش، هوین -گەلی خودان باوەران- بێژنە وان: هوین شاهدەیییێ بۆ مە بدەن کو ئەم موسلمانین مە عیبادەت ب تنێ بۆ خودایێ خۆ کرییە. وگازیکرن بۆ ڤێ پەیڤا ڕاست کانێ چاوا بۆ جوهی وفەلان دئێتە ئاراستەکرن وەسا بۆ یێن وەکی وان ژی دئێتە ئاراستەکرن. (٦٥) گەلی خودانێن کیتابێن هاتینە خوارێ ژ جوهی وفەلان، چاوا هەر یەک ژ هەوە هەڤرکییێ د دەرحەقا ئیبراهیمی دا دکەت کو ئەو ژ هەوە بوو، وتەورات وئنجیل پشتی وی یێن هاتینە خوارێ؟ ئەرێ ما هوین خەلەتییا گۆتنا خۆ نزانن دەمێ هوین دبێژن: ئیبراهیم جوهی بوو یان فەلە بوو، وهوین دزانن کو جوهیاتی وفەلاتی پشتی وی ب زەمانەکی یێن پەیدا بووین؟ (٦٦) ئەها ئەڤە هەوە هەڤرکییا پێغەمبەری د وی تشتی دا کر یێ هەوە زانین پێ هەی ژ مەسەلا دینێ خۆ، ژ تشتێ هەوە باوەری ب ڕاستییا وی هەی د کیتابێن خۆ دا، ڤێجا بۆچی هوین هەڤرکییێ د وی تشتی دا دکەن یێ هەوە زانین پێ نەهەی ژ مەسەلا ئیبراهیمی؟ وکار چەند دڤەشارتی بن خودێ پێ دزانت، وهوین نزانن. (٦٧) ئیبراهیم نەجوهی بوو ونەفەلە بوو، چونکی جوهیاتی وفەلاتی پشتی وی یێن پەیدا بووین، بەلێ ئەو دویکەفتییێ فەرمانا خودێ بوو، وی خۆ تەسلیمی خودایێ خۆ کربوو، وئەو ژ بوتپەرێسان نەبوو. (٦٨) هندی حەقترینێ مرۆڤانە ب ئیبراهیمی، ئەون یێن باوەری ب وی وپەیاما وی ئینای ودویکەفتنا وی ل سەر دینێ وی کری، وئەڤ پێغەمبەرەیە کو موحەممەدە وئەوێن باوەری ب وی ئینای. وخودێ خودان وسەرکارێ وان خودان باوەرانە یێن دویچوونا شریعەتێ وی دکەن. (٦٩) دەستەکەک ژ جوهی وفەلان هیڤی دکەن کو هەوە د سەر ئیسلامێ دا ببەن، وئەو ژ خۆ ودویکەفتییێن خۆ پێڤەتر کەسێ د سەر دا نابەن، وئەو وێ نزانن وپێ ناحەسن. (٧٠) گەلی خودانێن تەوراتێ وئنجیلێ بۆچی هوین کافرییێ ب وان ئایەتێن خودێ دکەن یێن وی د کیتابێن هەوە دا بۆ پێغەمبەرێن خۆ ئینراینە خوارێ، وتێدا هاتییە کو موحەممەد ئەو پێغەمبەرە یێ چاڤەرێیی بۆ دئێتەکرن، وکو تشتێ ئەو پێ هاتی حەقییە، وهوین شاهدەیییێ ب وێ چەندێ ددەن؟

(٧١) گەلی خودانێن تەوراتێ وئنجیلێ بۆچی هوین د کیتابێن خۆ دا حەقیییێ تێکەلی وێ نەحەقیییێ دکەن یا هەوە ب دەستێ خۆ نڤیسی، وهوین وان سالۆخەتێن موحەممەدی یێن تێدا هاتین وکو دینێ وی یێ حەقە ڤەدشێرن، وهوین وێ چەندێ دزانن؟ (٧٢) وکۆمەکێ ژ خودانێن کیتابێ ژ جوهییان گۆت: ل سەرێ ڕۆژێ باوەرییێ ب وێ بینن یا کو ل سەر خودان باوەران هاتییە خوارێ، و ل دویماهییا ڕۆژێ کافر ببن؛ دا بەلکی ئەو د دینێ خۆ دا بکەڤنە گومانێ، وژێ لێڤە ببن. (٧٣) وهوین باوەرییێ ب کەسێ نەئینن ب تنێ ب وی نەبت یێ دویکەفتنا دینێ هەوە کری وبوویە جوهی، تو بێژە وان: هندی ڕێنیشادانا بۆ باوەرییا دورستە ڕێنیشادانا خودێیە. ووان دگۆت: ئەو زانینا ل نک هەوە هەی بۆ موسلمانان نەبێژن نەکو ئەو وێ بۆ خۆ ژ هەوە بگرن، ڤێجا ئەو ژی د وێ چەندێ دا وەکی هەوە لێ بێن، وئەو ژ هەوە چێتر لێ بێن، یان ژی ئەو وێ بۆ خۆ ل نک خودایێ هەوە بکەنە هێجەت وپێ بشێنە هەوە. تو بێژە وان: هندی دان وقەنجی وهەمی کارن ب دەستێ خودێنە و ب فەرمانا وینە، ئەو ددەتە وی یێ وی بڤێت ژ وان یێن باوەری ب وی وپێغەمبەرێ وی ئینای. وخودێ فرەهێ زانایە، وی ب زانین ودانا خۆ هەمی چێکرییێن خۆ یێن هێژای قەنجییێن وی ڤەگرتینە. (٧٤) هندی خودێیە یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ب پێغەمبەرینییێ ونیشادانا شریعەتێن پێکهاتیتر تایبەت دکەت. وخودێ خودانێ سەراتی وقەنجییا مەزنە. (٧٥) و ژ خودانێن کیتابێ ژ جوهییان هەیە یێ ئەگەر تو مالەکێ مەزن بدەیە ڤێ دێ ل تە زڤڕینت بێ خیانەتێ بکەت، و ژ وان هەیە یێ ئەگەر تو دینارەکا ب تنێ بدەیە ڤێ ل تە نازڤڕینت ئەگەر تو خۆ پێڤە نەوەستینی. وئەگەرا ڤێ چەندێ باوەرییا وان یا خرابە یا کو وە ل وان دکەت ئەو مالێ عەرەبان بێ حەق بۆ خۆ حەلال بکەن، وبێژن: چو گونەهـ د خوارنا مالێ وان دا بۆ مە نینە؛ چونکی خودێ بۆ مە یێ حەلال کری. وئەڤە درەوەکە ئەو ژ کیسێ خودێ دکەن، ئەو ب دەڤێ خۆ دبێژن، وئەو دزانن کو ئەو ددرەوینن. (٧٦) بەلێ مەسەلە وە نینە وەکی ئەڤ درەوینە دبێژن، چونکی هندی مرۆڤێ ب تەقوایە ئەوە یێ وێ سۆزا خۆ بجهـ بینت یا وی دایە خودێ وەکی زڤڕاندنا ئێمانەتی وباوەری ئینانا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی وپێگیرییا ب ڕێ وشریعەتێ وی، و ژ خودێ بترست وفەرمانێن وی ب جهـ بینت. وخودێ حەز ژ تەقواداران دکەت. (٧٧) هندی ئەون یێن پەیمانا خودێ وئەو شیرەتا وی یا د وان کیتابان دا هاتی یێن وی بۆ پێغەمبەرێن خۆ هنارتین، ب بهایەکێ کێم وبێ خێر ژ پەرتالێ دنیایێ دگوهۆڕن، ئەو ل ئاخرەتێ د بێ بارن ژ خێرێ، وخودێ د گەل وان نائاخڤت ب وێ ئاخفتنا وان کەیف پێ بێت، و ل ڕۆژا ڕابوونێ ب چاڤێ دلۆڤانییێ بەرێ خۆ نادەتە وان، ووان ژ قرێژا گونەهێ وکوفرێ پاقژ ناکەت، وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە.

(٧٨) و ژ جوهییان کۆمەک هەیە وەربادانێ دئێخنە گۆتنێ، وئاخفتنا خودێ دگوهۆڕن؛ دا خەلکی وەسا تێ بگەهینن کو ئەڤە ژ گۆتنا خودێیە، کو تەوراتە، وئەو ب خۆ نە ژ وێ یە، وئەو دبێژن: ئەڤە ژ نک خودێیە وی ب وەحی بۆ پێغەمبەرێ خۆ مووسای هنارتییە، وئەو ب خۆ نە ژ نک خودێیە، وئەو ژ بەر دنیایا خۆ درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ دکەن، وئەو دزانن کو ئەو ددرەوینن. (٧٩) نەبوویە بۆ مرۆڤەکی کو خودێ کیتابا خۆ بۆ بینتە خوارێ و د ناڤبەرا خەلکی دا بکەتە حەکەم وبۆ پێغەمبەرینییێ هلبژێرت، پاشی ئەو بێژتە مرۆڤان: هوین مـن بپەرێسن ژبلی خودێ، بەلکی ئەو دبێژت: ببنە تێگەهشتییێن زانا ب تشتێ هوین ژ وەحییا خودێ نیشا خەلکی ددەن، و ب تشتێ هوین ب تێگەهشتن وزانین ژێ ددەنە خواندن. (٨٠) ونەبوویە بۆ یەک ژ وان فەرمانێ ل هەوە بکەت کو هوین فریشتە وپێغەمبەران بۆ خۆ بکەنە خودا و ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ بکەن. ئەرێ -گەلی مرۆڤان- ما تشتەکێ بەرعەقلە ئەو فەرمانێ ب کوفرێ ل هەوە بکەت پشتی کو هوین بووینە موسلمان وهەوە خۆ تەسلیمی خودێ کری؟ (٨١) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خۆ بینە دەمێ خودێ پەیمانا موکم ژ هەمی پێغەمبەران وەرگرتی: ئەگەر من کیتاب وکاربنەجهی دا هەوە، پاشی پێغەمبەرەک ژ نک من بۆ هەوە هات، ڕاستگۆییا وێ یا د گەل هەوە دیار بکەت، هوین دێ باوەرییێ پێ ئینن وپشتەڤانییا وی کەن. ڤێجا هەوە ئەو پەیمان بنەجهـ کر وئعتراف پێ کر؟ وان گۆت: مە ئعتراف کر، وی گۆت: پا دێ هندەک ژ هەوە بلا شاهدەیییێ ل سەر هندەکان بدەن، وشاهدەیییێ بۆ ئوممەتێن خۆ ژی ب ڤێ چەندێ بدەن، وئەز د گەل هەوە ژ شاهدانم ل سەر هەوە و ل سەر وان. وئەڤ چەندە هندێ دگەهینت کو خودێ پەیمان ژ هەر پێغەمبەرەکی وەرگرتییە کو باوەرییێ ب موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بینت، وپەیمان ب وێ چەندێ ژ مللەتێن پێغەمبەران وەرگرتییە. (٨٢) ڤێجا هەچییێ پشتی ڤێ ئاشکەراکرنێ وڤێ پەیمانا خودێ ژ پێغەمبەرێن خۆ وەرگرتی پشت بدەتە گازییا ئیسلامێ، ئەو ئەون یێن ژ دینێ خودێ وگوهدارییا وی دەرکەفتین. (٨٣) ئەرێ ما ئەوان سەرداچوویێن هە ژ خودانێن کیتابێ دینەکێ دی ژ بلی یێ خودێ -کو ئیسلامە یا خودێ موحەممەد سلاڤ لێ بن پێ هنارتی- دڤێت؟ د گەل کو هەر تشتەکێ ل عەسمانان و ل عەردی خۆ ب دەست خودێ ڤە بەردایە ژ دل -وەکی خودان باوەران- یان ب کوتەکی -وەکی کافران- ل دەمێ وان چو ڕێکێن دی نەبن، هەر وەسا هەمی چێکرییان خۆ بۆ وی چەماندییە، وڕۆژا ژڤان پێ هاتییە دان ئەو بۆ نک وی دێ زڤرن، ڤێجا ئەو جزایێ هەر یەکی ل دویڤ کریارا وی دێ دەتێ. وئەڤە ترساندنەکە ژ خودێ بۆ خەلکی کو کەس ب دینەکێ دی ژبلی ئیسلامێ نەزڤرتە نک وی.

(٨٤) تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان: مە باوەرى ب خودێ ئینایە وگوهدارى كرییە، ڤێجا ژ وى پێڤەتر مە چو خودا نینن، و ژبلى وى ئەم پەرستنا كەسێ دى ناكەین، ومە باوەرى ب وێ وەحییێ ئینایە یا خودێ ل سەر مە ئینایە خوارێ، و ب وێ یا ل سەر خۆشتڤییێ خودێ ئیبراهیمى، وهەر دو كورێن وى ئیسماعیلى وئیسحاقى، ونەڤییێ وى یەعقووبێ كورێ ئیسحاقى، هاتییە خوارێ، و ب وێ یا ل سەر ئەسباتان هاتییە خوارێ -وئەو ئەو پێغەمبەر بوون یێن د ناڤ هەر دووازدە ئویجاخێن ئسرائیلییان دا ژ عەیالێ یەعقووبى هاتینە هنارتن- و ب وێ یا بۆ مووساى وعیساى ژ تەوراتێ وئنجیلێ هاتییە خوارێ، و ب وێ یا خودێ بۆ پێغەمبەرێن خۆ ئینایە خوارێ، ئەم باوەرییێ ب وێ هەمییێ دئینین، وچو جوداهییێ نائێخینە د ناڤبەرا یەک ژ وان دا، وئەم د فەرمانا وى ب تنێ داینە، گوهدارییا وى دكەین، وشاهدەیىیێ ب خوداینییێ وپەرستنێ بۆ وى ددەین. (٨٥) وهەچییێ دینەكى ژبلى ئیسلامێ داخواز بكەت، وئیسلام ئەوە مرۆڤ ب تەوحیدێ وگوهدارییێ خۆ تەسلیمى خودێ بكەت، وباوەرىیێ ب پێغەمبەرێ دویماهییێ موحەممەدى -سلاڤ لێ بن- بینت، ودویچوونا وى بكەت، وڤەشارتى وئاشكەرا ئەو بڤێت، ئەو دین ژ وى نائێتە قەبویلكرن، وئەو ل ئاخرەتێ ژ زیانكارانە ئەوێن پشک وبارێن خۆ ژ دەست داین. (٨٦) چاوا خودێ بەرێ مللەتەكێ كافرى كرى دێ دەتە باوەرییێ پشتى وان باوەرى ئیناى، وشاهدەیى داى كو موحەممەد -سلاڤ لێ بن- یێ حەقە وتشتێ ئەو پێ هاتى ڕاستىیە، ونیشان وئایەت ل سەر وێ چەندێ ژ نک خودێ بۆ وان هاتین؟ وخودێ بەرێ مللەتێ زۆردار نادەتە ڕاستییێ ودورستییێ. (٨٧) ئەو زۆردارێن هە جزایێ وان ئەوە لەعنەتا خودێ ویا فریشتە ومرۆڤان هەمییان ل سەر وانە، ڤێجا ئەو ژ دلۆڤانییا خودێ ددەركرینە. (٨٨) هەر وهەر دێ د ئاگرى دا بن، عەزاب ژ سەر وان نائێتە ڕاكرن دا ئەو پیچەكێ بێهنا خۆ بدەن، و ژ وان نائێتە پاشڤە هێلان ژ بەر هێجەتەكا ئەو بۆ خۆ بگرن. (٨٩) ئەو تێ نەبن یێن پشتى كوفر وزۆردارییا خۆ لێڤەبووین و ب تۆبەكا دورست ل خودایێ خۆ زڤڕین، وتشتێ وان خراب كرى ب تۆبا خۆ چاک بكەن، هندى خودێیە وێ قەبویل دكەت، چونكى ئەو گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنىیێن خۆیە، دلۆڤانىیێ ب وان دبەت. (٩٠) هندى ئەون یێن پشتى باوەرییا خۆ كافربووین وحەتا مرین بەردەوام ل سەر كوفرێ ماین، تۆبا وان ل بەر مرنێ نائێتە قەبویلكرن، وئەو ئەون یێن ڕێ بەرزەكرى. (٩١) هندى ئەون یێن كافرى ب پێغەمبەرینییا موحەممەدى -سلاڤ لێ بن- كرى، و ل سەر كوفرا ب خودێ وپێغەمبەرێ وى مرین، ل ڕۆژا قیامەتێ ژ یەک ژ وان تژى عەردى زێڕ نائێتە وەرگرتن؛ دا خۆ پێ ژ عەزابا خودێ بكڕت، ئەگەر خۆ ب ڕاستى ئەو خۆ پێ بكڕت ژى. ئەوان عەزابەكا ب ئێش بۆ هەیە، وكەسەک نینە وان ژ عەزابا خودێ ڕزگار بكەت.

(٩٢) حەتا هوین خێرێ ژ وی تشتی نەدەن یێ هەوە بڤێت هوین ناگەهنە بەحەشتێ، وهەر تشتەکێ هوین ب خێر بدەن یێ کێم بت یان گەلەک بت خودێ پێ دزانت، وئەو جزایێ هەر خێرکەرەکی ل دویڤ کارێ وی کری دێ دەتێ. (٩٣) هەمی خوارنێن پاقژ بۆ عەیالێن یەعقووبی دحەلال بوون ئەو تێ نەبت یا یەعقووبی ژ بەر نساخییەکێ ل سەر خۆ حەرام کری، ئەڤە بەری تەورات بێتە خوارێ. تو بێژە وان: کانێ تەوراتێ بینن، وتشتێ تێدا هاتی بخوینن ئەگەر هوین ڕاست دبێژن کو خودێ د تەوراتێ دا ئەو تشتێ حەرامکری یێ یەعقووبی ل سەر خۆ حەرامکری. (٩٤) ڤێجا هەچییێ درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ بکەت، ئەو ئەون یێن زۆردار یێن درەوێ ژ کیسێ خودێ دکەن. (٩٥) تو بێژە وان: خودێ ڕاست دبێژت د وی تشتی دا یێ وی گۆتی، ڤێجا ئەگەر هوین ڕاست دبێژن کو هوین ژ خۆشتڤییێ خودێ ئیبراهیمینە دێ ل دویڤ شریعەتێ وی یێ خودێ ل سەر ئەزمانێ موحەممەدی دانای هەڕن، وئیبراهیم ئەو بوو یێ د تەوحید وپەرستنا خودێ دا چو شریک بۆ وی نەددانان. (٩٦) هندی یەکەمین مالە بۆ عەبدینییا خودێ ل سەر عەردی هاتییە دانان مالا خودێ یا حەرامە ئەوا ل مەکەهێ، وئەڤ مالە یا پیرۆزە خێر لێ دئێنە زێدەکرن، ورەحم لێ دبارت، و د بەرێخۆدانا وێ دا ل دەمێ نڤێژێ، وقەستکرنا وێ ل دەمێ حەجێ وعومرێ، چاکی ورێ نیشان بۆ مرۆڤان هەنە. (٩٧) د ڤێ بەیتێ دا نیشانێن ئاشکەرا هەنە کو ئەو ژ ئاڤاکرنا ئیبراهیمییە، ژ وان: جهێ ئیبراهیمی کو ئەو کەڤرە یێ ئەو ل سەر ڕادوەستا دەمێ وی وکوڕێ وی ئیسماعیلی ئاڤاهییێ کەعبێ بلند دکر، و هەچییێ بچتە د وێ بەیتێ ڤە ئەوێ ئەمینە کەس نەخۆشییێ ناگەهینتێ. وخودێ ل سەر مرۆڤێ شیان هەبن ل هەچی جهێ ئەو لێ بت قەستکرنا ڤێ مالێ فەرکرییە بۆ کرنا حەجێ. وهەچییێ باوەرییێ ب فەربوونا حەجێ نەئینت ئەو کافرە، وخودێ یێ دەولەمەندە چو مننەت ب وی وحەجا وی وکارێ وی نینە. (٩٨) ئەی موحەممەد تو بێژە خودانێن کیتابێ: بۆچی هوین کافرییێ ب وان نیشانێن خودێ دکەن ئەوێن هندێ دگەهینن کو ئیسلام دینێ خودێیە، وهوین وان دەلیلێن د کتێبێن هەوە دا هاتین ل سەر وێ چەندێ ڤەدشێرن، وهوین دزانن؟ وخودێ شاهدە ل سەر تشتێ هوین دکەن. (٩٩) تو بێژە وان: بۆچی هوین بەرێ وی ژ ئیسلامێ وەردگێڕن یێ بڤێت بێتە تێدا هەوە دڤێت وی ژ ڕێکا دورست لادەن، وهوین دزانن یا ئەز پێ هاتیم حەقییە؟ وخودێ یێ بێ ئاگەهـ نینە ژ وی کارێ هوین دکەن. (١٠٠) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، ئەگەر هوین گوهدارییا دەستەکەکێ ژ جوهی وفەلان بکەن یێن خودێ تەورات وئنجیل بۆ هنارتی، ئەو دێ هەوە د سەر دا بەن، وگومانێ بۆ هەوە ئێخنە د دینێ هەوە دا؛ دا پشتی هەوە باوەری ب حەقییێ ئینای هوین بزڤڕن پێ کافر ببن، ڤێجا ژ وان ئێمن نەبن ل سەر دینێ خۆ، و ب گۆتنا وان نەکەن.

(١٠١) وچاوا هوین دێ كافر بن ب خودێ، وئایەتێن قورئانێ بۆ هەوە دئێنە خواندن، وپێغەمبەرێ وی د ناڤ هەوە دا هەیە وان ئایەتان دگەهینتە هەوە؟ وهەچییێ خۆ بهێلتە ب هێڤییا خودێ ڤە، وخۆ ب قورئانێ وسوننەتێ ڤە بگرت ئەو بەرێ وی هاتە دان بۆ رێكەكا ئاشكەرا، ومەنهەجەكێ ڕاست. (١٠٢) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، ب دورستی هوین ژ خودێ بترسن: وەسا كو هوین گوهدارییا وی بكەن وبێ ئەمرییا وی نەكەن، وشوكرا وی بكەن وكافرییێ پێ نەكەن، و ل بیرا خۆ بینن و ژ بیر نەكەن، وبەردەوام خۆ ب ئیسلاما خۆ ڤە بگرن حەتا هوین دمرن؛ دا هوین بگەهنە خودێ وهوین دموسلمان. (١٠٣) وهوین هەمی خۆ ب كیتابا خودایێ خۆ وسوننەتا پێغەمبەرێ وی ڤە بگرن، ووی تشتێ دبتە ئەگەرا ژێكڤەبوونا هەوە هوین نەكەن. وقەنجییەكا مەزن یا خودێ د گەل هەوە كری ل بیرا خۆ بینن: كو هوین بەری ئیسلامێ نەیارێن یەک ودو بوون، ئینا خودێ دلێن هەوە ل سەر ڤیانا خۆ وڤیانا پێغەمبەرێ خۆ كۆمكرن، وڤیانا هەوە هاڤێتە دلێن یەک ودو، ڤێجا هوین -ژ قەنجییا وی- بوونە براێێن خۆشتڤی، وهوین ل سەر لێڤا ئاگرێ جەهنەمێ بوون، ئینا وی بەرێ هەوە دا ئیسلامێ وهوین ژ ئاگری ڕزگاركرن. وكانێ چاوا خودێ ڕێنیشانێن باوەرییا دورست بۆ هەوە ئاشكەرا كرن وەسا هەر تشتەكێ مفایێ هەوە تێدا هەبت ئەو بۆ هەوە ئاشكەرا دكەت؛ دا بەرێ هەوە بكەفتە ڕێكا ڕاست، وهوین لێ بچن، وژێ بەرزە نە بن. (١٠٤) وبلا دەستەكەک ژ هەوە هەبت بەرێ خەلكی بدەتە خێرێ وفەرمانێ ب باشییێ بكەت، وپاشڤەلێدانا ژ خرابییێ بكەت، وئەو ئەون یێن ب گەهشتنا بەحەشتێن خۆش ب سەردكەڤن. (١٠٥) وهوین وەكی وان كتابییان نەبن یێن دوژمناتی ونەڤیان كەفتییە ناڤبەرا وان ڤێجا ل سەر كۆم وپارتان لێكڤەبووین، و د بناخەیێن دینێ خۆ دا ژێک جودابووین پشتی حەقی بۆ ئاشكەرا بووی، وئەو ئەون یێن هێژای عەزابەكا مەزنا ب ئێش بووین. (١٠٦) ڕۆژا قیامەتێ ڕوییێن دلخۆشان یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وكار ب فەرمانا وی كری سپی دبن، وڕوییێن شەرمزاران یێن باوەری ب پێغەمبەرێ وی نەئینای، وگوهدارییا فەرمانا وی نەكری ڕەش دبن. ڤێجا هندی ئەون یێن ڕوی ڕەش دبن، دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: ئەرێ پشتی هەوە باوەری ئینای هوین كافربوون، وهەوە پێش باوەرییێ ڤە كافری هلبژارت؟ پا دێ هوین ژ بەر كوفرا خۆ تام بكەنە عەزابێ. (١٠٧) وهندی ئەون یێن ڕوییێن وان ب خۆشییێ و ب وێ مزگینییا خێرێ یا بۆ وان هاتییە دان سپی بووین، ئەو یێن د بەحەشتا خودێ دا، وئەو هەر وهەر دێ تێدا مینن، چو جاران ژێ دەرناكەڤن. (١٠٨) ئەڤە ئایەتێن خودێ یێن ئاشكەرانە، ئەم ب ڕاستی ودورستی بۆ تە دخوینین. وخودێ زۆردارییێ ل كەسێ ژ بەنییێن خۆ ناكەت، وچوییێ ژ كارێ وان ژێ كێم ناكەت؛ چونكی ئەوە حاكمێ عادل یێ زۆردارییێ ناكەت.

(١٠٩) وهەر تشتەكێ ل عەسمانان وهەر تشتەكێ ل عەردی یێ خودێیە، ئەو ملكێ وی ب تنێیە وئەوە وان چێ دكەت و ب ڕێڤە دبەت، ودویماهییا هەمی چێكرییان بۆ نك وی دزڤڕت، ڤێجا ئەو هەر یەكی ل دویڤ حەقێ وی جزا ددەت. (١١٠) ئەی ئوممەتا موحەممەدی هوین چێترین ئوممەتن و ب مفاترین مرۆڤن بۆ مرۆڤان، هوین فەرمانێ ب باشییێ دكەن، وباشی ئەوە یا خودێ وپێغەمبەرێ وی فەرمان پێ كری، وهوین پاشڤەلێدانا ژ خرابییێ دكەن، وخرابی ئەوە یا خودێ وپێغەمبەرێ وی هوین ژێ داینە پاش، وهوین باوەرییێ ب خودێ دئینن باوەرییەكا دورست یا كریار د گەل دا. وئەگەر خودانێن كیتابێ ژ جوهی وفەلان باوەری ب موحەممەدی و ب وی تشتێ ئەو پێ هاتی ئینابا وەكی هەوە باوەری ئینای، ل دنیایێ وئاخرەتێ دا بۆ وان چێتر بت، ژ وان هەنە یێن باوەری ب پەیاما موحەممەدی ئینای وكار پێ كری، وئەو دكێمن، وپترییا وان ئەون یێن دسەردا چووین و ژ دینێ خودێ دەركەفتین. (١١١) ئەو سەرداچوویێن هە ژ كیتابییان چ زیانێ ناگەهیننە هەوە، ئەو تێ نەبت ئەو هندەك نەخۆشییێ بگەهیننە هەوە ب گۆتنا هندەك پەیڤێن شركێ وكوفرێ، وئەگەر ئەو شەرێ هەوە بكەن ئەو دێ ئێنە شكاندن، ودێ ڕەڤن پشتا خۆ دەنە هەوە، پاشی ب چو ڕەنگان ئەو نائێنە ب سەرێخستن. (١١٢) خودێ سەرشۆری وشەرمزاری كرە كارەكێ ب جوهییان ڤە نیسیای وئەو ژ وان ڤە نابت، چی جهێ ئەو لێ بن ئەو د ڕەزیل وبێ بهانە، وەسا تێ نەبت ئەو خۆ ب پەیمانەكا ژ لایێ خودێ ڤە وپەیمانەكا ژ لایێ مرۆڤان ڤە بگرن كو خۆ ومالێ خۆ پێ بپارێزن، وئەڤە هنگییە دەمێ ئەو دكەڤنە د بن ئەحكامێن ئیسلامێ ڤە وزێرەسەرییێ ددەن، وئەو ب غەزەبەكا ژ نك خودێ ڤە یا ئەو ژ هەژی زڤڕین، وشەرمزاری ل سەر وان هاتەدانان، ڤێجا تو مرۆڤێ جوهی نابینی ئەگەر ژ خودان باوەری نەترست؛ ئەڤە خودێ د گەل وان كر ژ بەر كوفرا وان ب خودێ، وپێ لێدانا وان بۆ توخوبێن وی، وكوشتنا وان بۆ پێغەمبەران ژ زۆرداری وتەعدایی، وهەما ب تنێ كرنا وان بۆ گونەهان وپێ لێدانا وان بۆ توخوبێن خودێ ئەو ل سەر ڤێ چەندێ بستەكرن. (١١٣) خودانێن كیتابێ هەمی وەكی یەك نینن، ژ وان كۆمەك هەیە دسەرڕاستن ل سەر ئەمرێ خودێ وباوەرییێ ب پێغەمبەرێ وی دئینن، ب شەڤ ڕادبن ئایەتێن قورئانێ دخوینن، وئەو د نڤێژێن خۆ دا هاوارێن خۆ دگەهیننە خودێ. (١١٤) ئەو باوەرییێ ب خودێ ورۆژا دویماهییێ دئینن، وفەرمانێ ب باشییێ هەمییێ دكەن، وپاشڤەلێدانێ ژ خرابییێ هەمییێ دكەن، ولەزێ د كرنا خێرێ دا دكەن، وئەو ژ بەنییێن خودێ یێن چاكن. (١١٥) وهەر خێرەكا ئەڤ دەستەكا خودان باوەر بكەت یا كێم بت یان ژی یا گەلەك بت ئەو ل نك خودێ بەرزە نابت، وخودێ یێ زانایە ب وان تەقوادارێن پێخەمەت ڕازیبوونا خودێ باشی كرین وخۆ ژ حەرامییان داینە پاش.

(١١٦) هندى ئەون يێن كوفر كرى، نە مالێ وان ونە عەيالێ وان عەزابا خودێ ژ وان پاشڤە لێ نادەت نە ل دنيايێ ونە ل ئاخرەتێ، وئەون خودانێن ئاگرى يێن هەردەم تێدا، وچو جاران ژێ دەرناكەڤن. (١١٧) مەتەلا وى مالى يێ كافر د ڤێ ژينا دنيايێ دا دكەنە خێر وهيڤيیا خێرێ يا ئەو دخوازن، وەكى مەتەلا وى هڕەبايە يێ سڕەكا دژوار د گەل دا و ب سەر شينكاتييێ وان دا گرتى يێن ژێ ب هيڤى، و ژ بەر گونەهێن وان وى هڕەباى تشتەك ژێ نەهێلاى. وئەو كافرێن هە ل ئاخرەتێ چو خێرێ نابينن، وخودێ ب وێ چەندێ زۆردارى ل وان نەكربيە، بەلكى وان ب كوفر ونەگوهدارييا خۆ زۆردارى ل خۆ دكر. (١١٨) ئەى گەلى ئەوێن باوەرى ئينناى هوين ژبلى خودان باوەران چو كافران بۆ خۆ نەكەنە دۆست وسەركار، نهێنييێن خۆ بۆ بێژن، چونكى ئەو سستييێ د خرابكرنا حالێ هەوە دا ناكەن، وان كەيف ب ئەوى تشتى دئێت يێ نەخۆشى وزيانا هەوە تێدا، ونەڤيانا وان يا دژوار ژ گوتنا دەڤێن وان يا ئاشكەرايە، ونەڤيانا وان بۆ هەوە ئەوا د سنگێن وان دا ڤەشارتى پتر ومەزنترە. ب ڕاستى مە نيشان وهێجەت بۆ هەوە ئاشكەراكرن؛ دا وجەكێ بۆ خۆ ژێ بگرن، ئەگەر هوين د گۆتن وشيرەتا خودێ بگەهن. (١١٩) ئەڤە نيشانا خەلەتييا هەوەيە كو هوين حەز ژ وان بكەن، چونكى هوين حەز ژ وان دكەن وڤەنجييێ د گەل وان دكەن، وئەو حەز ژ هەوە ناكەن ونەڤيان ودوژمناتييا هەوە دكەن، وهوين باوەرييێ ب هەمى كيتابێن هاتينە خوارێ دئينن وكيتابا وان يەک ژ وانە، وئەو باوەرييێ ب كيتابا هەوە نائينن، ڤێجا چاوا هوين حەز ژ وان دكەن؟ وئەگەر ئەو هاتنە نک هەوە ژ منافقى ئەو دێ بێژن: مە باوەرى ئينايە، وئەگەر مانە ب تنێ د گەل يەک ودو خەم وقەهرا خۆ ئاشكەرا دكەن، و ژ كەربان دا تبلێن خۆ ددەنە بەر لەڤان، دەمێ ئەو هەوە دبينن هوين حەز ژ يەک ودو دكەن وهوين يەک بيروڕانە، وئيسلام يا ب هێزە، وئەو ژ بەر ئيسلامێ دڕەزيلن. تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان: ژ كەرب وكينا خۆ دا بمرن. هندى خودێيە ب تشتێ ڤەشارتى د سنگان دا يێ ئاگەهدارە، وجزايێ هەر كەسەكى ل دويڤ كريارا وى دێ دەتێ. (١٢٠) ئەگەر باشييەک ژ سەركەفتنەكێ يان مفايەكى گەهشتە هەوە ئەو پێ ب خەم دكەڤن، وئەگەر نەخۆشييەک ژ شكەستنەكێ يان كێمبوونا مال ومرۆڤ ودەرامەتى گەهشتە هەوە كەيفا وان پێ دئێت، وئەگەر هوين بێهنا خۆ فرەه بكەن ل سەر وێ نەخۆشييا دگەهتە هەوە، وتەقوا خودێ د وى تشتى دا بكەن يێ وى فەرمان پێ ل هەوە كرى، نەخۆشييا فێلبازييا وان زيانێ ناگەهيننە هەوە. وخودێ دۆرا ل وى هەمى كارى گرتى يێ ئەو كافر دكەن. (١٢١) وتو -ئەى موحەممەد- ل بيرا خۆ بينە دەمێ تو ژ مالا خۆ دەركەفتى كارێ شەڕى تە كرى، دا ڕێزێن صەحابييێن خۆ دورست بكەى، وهەر يەكى جهێ وى بۆ دەستنيشان بكەى بۆ كرنا شەڕێ كافران ل (ئوحودێ). وخودێ گوهدێرێ پڕزانايە.

(١٢٢) دەمێ دلێ بەنی سەلەمە وبەنی حارثییان چوویێ د گەل سەرۆکێ خۆ یێ منافق عەبدللایێ کورێ ئوبەی بزڤرن؛ ژ ترسێن شەڕێ د گەل دوژمنی دا، بەلێ خودێ ئەو پاراستن، وئەو د گەل تە مان ووان دا رێ وخۆ هێلا ب هیڤییا خودێ ڤە. وخودان باوەر بلا خۆ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە. (١٢٣) و ب ڕاستی خودێ هوین ل (بەدرێ) ب سەر دوژمنێن هەوە یێن بوتپەرێس ئێخستبوون د گەل کو هژمار وچەکێ هەوە یێ کێم ژی بوو، ڤێجا هوین ژ خودێ بترسن وپێگیرییێ ب فەرمانێن وی بکەن؛ دا بەلکی هوین سوپاسییا وی ل سەر قەنجییێن وی بکەن. (١٢٤) دەمێ تە دگۆتە هەڤالێن خۆ: ئەرێ ما هاریکارییا خودایێ هەوە تێرا هەوە ناکەت کو ئەو ب سێ هزار فریشتەیێن ژ عەسمانی بێنە خوارێ هاریکارییا هەوە بکەت، دا هەوە موکم بکەن، وشەڕی بۆ هەوە بکەن؟ (١٢٥) بەلێ ئەڤ هاریکارییە تێرا هەوە هەیە. ومزگینییەکا دی ژی بۆ هەوە هەیە: ئەگەر هوین ل سەر شەڕێ د گەل دوژمنی بێهنا خۆ فرەهـ بکەن وتەقوا خودێ ب گوهدارییا فەرمانێن وی بکەن، وئەو د ڤێ دەلیڤەیا خۆ دا ب لەز بێنە هەوە، هزر بکەن دێ هەوە برینن، خودێ ب پێنچ هزاران ژ فریشتەیێن نیشانکری، دێ هاریکارییا هەوە کەت. (١٢٦) وئەڤ هاریکرنا هەوە ب فریشتەیان ب تنێ ژ بەر هندێ بوویە دا خودێ وێ بۆ هەوە بکەتە مزگینی ودا دلێن هەوە پێ موکم ببن، وکەیفخۆش ببن ب وێ سۆزا خودێ دایێ. وسەرکەفتن هەما ب تنێ ژ نک خودایێ زالە، یێ د گۆتن وکریارێن خۆ دا کاربنەجە. (١٢٧) وسەرکەفتنا هەوە ل (بەدرێ) بۆ هندێ بوو دا هندەک کافر ب کوشتنێ تێ بچن، ودا ئەوێن ژ کوشتنێ قورتال بووین ژی ب خەم وکۆڤان ڤە بزڤرن وبێن تەنگ ببن، وسەرشۆڕی وشەرمزارییا وان ئاشکەرا ببت. (١٢٨) ئەی موحەممەد د کارێ بەنییان دا چو تشتەک د دەستێ تە دا نینە، وبەلکی هندەک ژ ڤان یێن شەڕێ تە کری دلێ وان بۆ ئیسلامێ ڤەببت وموسلمان ببن، ڤێجا خودێ تۆبێ بدانتە سەر وان. وئەوی عەزاب بدەت یێ بمینتە ل سەر کوفرا خۆ. (١٢٩) وهەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی یێ خودێ ب تنێ یە، یێ وی بڤێت ئەو گونەهێن وی بۆ ژێ دبەت، ویێ وی بڤێت ئەو وی عەزاب ددەت. وخودێ گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکارە. (١٣٠) ئەی ئەوێن باوەری ئینای خۆ ژ هەمی ڕەنگێن ربایێ بدەنە پاش، ودەمێ هوین قەرەکی ددەن زێدەیییێ ل سەر سەرمالێ خۆ وەرنەگرن ئەگەر خۆ یا کێم ژی بت، ڤێجا پا چاوا ئەگەر ئەو زێدەیی ل دەمێ زڤڕاندنا قەری هندی دی پتر لێ بێت؟ وهوین تەقوایا خودێ بکەن؛ دا بەلکی هوین ب سەرکەڤن. (١٣١) وهوین پەرژانەکی بۆ خۆ د ناڤبەرا خۆ ووی ئاگری دا بدانن یێ بۆ کافران هاتییە ئامادەکرن. (١٣٢) وهوین گوهدارییا خودێ وپێغەمبەری بکەن؛ دا بەلکی ڕەحم ب هەوە بێتەبرن.

(١٣٣) وهوین ب گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی لەزێ بکەن دا غەفراندنەکا مەزن ژ نک خودایێ خۆ ب دەست خۆ ڤە بینن، وبەحەشتەکا بەرین، یا فرەهییا وێ هندی عەسمانان وعەردی، خودێ بۆ تەقواداران ئامادەکرییە. (١٣٤) ئەوێن مالێ خۆ ل بەرفرەهییێ وتەنگاڤییێ خەرج دکەن، وئەوێن ب صەبرکێشانێ کەربا دلێ خۆ دادکەن، وئەگەر شیانە وان یێن زۆرداری لێکری لێ دبۆرن. وئەڤە ئەو قەنجییە یا خودێ حەز ژ خودانێن وێ دکەت. (١٣٥) وئەوێن ئەگەر گونەهەکا مەزن کر یان ب کرنا گونەهەکا کێمتر زۆرداری ل خۆ کر، بیرا خۆ ل سۆز وگەفا خودێ ئیناڤە ڤێجا ل خودایێ خۆ زڤڕین وتۆبەکرن، وداخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ ژێ کر، وئەو باش دزانن کو ب تنێ خودێیە گونەهان ژێ دبەت، لەو ئەو ل سەر گونەهێ نامینن، وئەو دزانن کو ئەگەر وان تۆبەکر خودێ تۆبا وان دێ قەبویل کەت. (١٣٦) خودانێن ڤان سالۆخەتێن مەزن جزایێ وان ئەوە خودێ گونەهێن وان ڤەشێرت، وبەحەشتێن ئاڤێن هوین د بن داروبار وقەسرێن وان دا دچن بۆ وان هەنە، هەروهەر ئەو دێ تێدا مینن وژێ دەرناکەڤن. وبەحەشت ولێبۆرینا گونەهان چ خۆش جزایە بۆ کارکەران. (١٣٧) خودێ د گەل خودان باوەران دئاخڤت دا دلەی دلەی وان بدەت دەمێ ل ڕۆژا (ئوحودێ) ئەو ب سەرێ وان هاتی یا ب سەری هاتی کو بەری هەوە چەند مللەت بۆرینە، خودان باوەرێن وان ب شەڕێ کافران هاتینە جەرباندن ودویماهی بۆ وان بوویە، ڤێجا هوین ل عەردی بگەڕن وبەرێ خۆ بدەنێ کانێ دویماهییا ئەوان یێن درەو ب خودێ وپێغەمبەران کری چاوا بوویە. (١٣٨) ئەڤ قورئانە نیشادانەکا ئاشکەرایە بۆ ڕێکا حەق، وبیرئینانەکە دلێن تەقواداران ئەوێن ژ خودێ دترسن پێ نەرم دبن، و بەحسێ تەقواداران ب تایبەتی هاتەکرن؛ چونکی ئەون د ناڤ خەلکی دا یێن مفای بۆ خۆ ژێ دبینن. (١٣٩) وهوین -گەلی خودان باوەران- ژ شەڕێ دوژمنێ خۆ لاواز نەبن، و ژ بەر ئەوا ل (ئوحودێ) ب سەرێ هەوە هاتی ب خەم نەکەڤن، وهوینن یێن سەرکەفتی ودویماهی بۆ هەوەیە، ئەگەر هەوە باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی هەیە. (١٤٠) ئەگەر ل (ئوحودێ) برینەک یان کوشتنەک گەهشتبتە هەوە -گەلی خودان باوەران- ڤێجا ژ بەر هندێ هوین ب خەم کەفتبن، پانێ برینەک وکوشتنەکا وەکی وێ ل (بەدرێ) گەهشتبوو بوتپەرێسان ژی. وخودێ ئەوان ڕۆژان د ناڤبەرا مرۆڤان دا دزڤڕینت، جارەکێ سەرکەفتن وجارەکا دی شکەستن، ژ بەر وێ حکمەتا وی د وێ چەندێ دا هەی، کو خودان باوەرێ ڕاستگۆ ژ یێ دی ئاشکەرا ببت، و هندەک ژ هەوە ب شەهیدبوونێ ب قەدر بکەڤن. وخودێ حەز ژ وان ناکەت یێن زۆرداری ل خۆ کری، وخۆ ژ شەڕێ د ڕێکا وی دا دایە پاش.

(١٤١) وئەڤ شكەستنا ل (ئوحودێ) چێبووی جەرباندن وڤەوژارتنەک بوو بۆ خودان باوەران، ورزگارکرنەک بوو بۆ وان ژ کافران، وتێبرنەک بوو بۆ کافران. (١٤٢) ئەی صەحابییێن موحەممەدی ئەرێ هەوە هزر دکر کو هوین دێ چنە بەحەشتێ، بێی هوین ب شەر وتەنگاڤییان بێنە جەرباندن؟ هوین ناچنە بەحەشتێ حەتا هوین نەئێنە جەرباندن، وخودێ جیهادکەران ژ هەوە بناست، ووان ژی بناست یێن صەبرێ ل سەر بەرگرییا نەیاران دکێشن. (١٤٣) وب راستی هەوە بەری شەرێ (ئوحودێ) خوزی رادهێلان کو هوین بەرانبەر دوژمنی راوەستن؛ دا شەرەفا جیهادێ وشەهیدبوونا د رێکا خودێ دا یا برایێن هەوە ل (بەدرێ) ب دەست خۆ ڤە ئینای هوین ژی ب دەست خۆ ڤە بینن، ئەڤە ئەوا هەوە داخواز دکر بۆ هەوە ب جهـ هات، ڤێجا شەری بکەن وصەبرێ بکێشن. (١٤٤) وهەما موحەممەد پێغەمبەرەکە وەکی پێغەمبەرێن بەری خۆ پەیاما خودایێ خۆ دگەهینت. ئەرێ ڤێجا ئەگەر ئەو ب رۆژا خۆ مر، یان ژی هاتە کوشتن وەکی دوژمنان بەلاڤ کری هوین دێ ژ دینێ خۆ زڤرنەڤە، ووێ هێلن یا پێغەمبەرێ هەوە بۆ هەوە پێ هاتی؟ وهەچییێ ژ هەوە ژ دینێ خۆ بزڤرت ئەو ب تشتەکی زیانێ ناگەهینتە خودێ، بەلکی ئەو زیانەکا مەزن دێ گەهینتە خۆ. وهەچییێ ل سەر باوەرییێ موکم بمینت وسوپاسییا خودایێ خۆ بکەت، هندی خودێیە باشترین جزای دێ دەتە وی. (١٤٥) کەسەک نامرت بێی ئانەهی وقەدەرا خودێ وحەتا وی دەمی خلاس دکەت یێ خودێ بۆ وی دانای ونڤیسی نڤیسینەکا پاش ئێخستی. وهەچییێ ب کارێ خۆ پەرتالێ دنیایێ بخوازت، ئەم دێ وێ بارێ ژێ دەینێ یا مە بۆ وی نڤیسی، ووی چو بار وپشک ل ئاخرەتێ نابت، وهەچییێ ب کارێ خۆ جزایێ خودێ یێ ئاخرەتێ بخوازت ئەم دێ وێ دەینێ یا ئەو دخوازت، وجزایێ وی ب تمامی ئەم دێ دەینێ د گەل وی رزقێ د دنیایێ دا بۆ وی هاتییە نڤیسین، چونکی ئەڤە ئەوە یێ ب گوهداری وجیهادا خۆ سوپاسییا مەکری، وئەم جزایێ شوکرداران ب باشی دێ دەینێ. (١٤٦) گەلەک پێغەمبەرێن بەرێ کۆمێن گەلەک ژ هەڤالێن وان شەر د گەل وان دا کرینە، ڤێجا ژ بەر وێ برین وکوشتنا گەهشتییە وان ئەو لاواز نە بووبوون؛ چونکی ئەو د رێکا خودایێ وان دا بوو، وئەو سست نەبووبوون، وخۆ بۆ دوژمنی نەشکاندبوو، بەلکی وان صەبر ل سەر وێ کێشا یا هاتییە سەرێ وان. وخودێ حەز ژ بێهن فرەهان دکەت. (١٤٧) وگۆتنا وان بێهن فرەهان ب تنێ ئەو بوویە وان گۆت: خودایێ مە گونەهێن مە، وئەو زێدەگاڤییا ژ مە دەرکەفتی د کارێ دینێ مە دا تو بۆ مە ژێ ببە، وپییێن مە موکم بکە دا ئەم ژ شەرێ دوژمنێ خۆ نەرەڤین، ومە ب سەر وان بێخە یێن باوەری نەئینای. (١٤٨) ئینا خودێ جزایێ وان د دنیایێ دا وجزایێ باشێ مەزن ل ئاخرەتێ ژی دا وان، وخودێ حەز ژ قەنجیکاران دکەت.

(١٤٩) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری ئەگەر هوین گوهدارییا وان بکەن یێن کافری ب خودایندییا من کری، وباوەری ب پێغەمبەرێن من نەئینای ژ جوهی وفەلان ومنافق وبوتپەرێسان د وی تشتی دا یێ ئەو فەرمانێ پێ ل هەوە دکەن، ئەو دێ هەوە ژ رێکا حەق بەرزەکەن، وهوین دێ ژ دینێ خۆ دەرکەڤن، ڤێجا ب زیانا ئاشکەرا و تێچوونا مسوگەر ڤە هوین دێ زڤرن. (١٥٠) ئەو هەوە ب سەر نائێخن، بەلکی خودێیە هەوە ب سەردئێخت، وئەو باشترین پشتەڤانە، د گەل وی هەوە پێتڤی ب پشتەڤانییا کەسەکێ دی نابت. (١٥١) ئەم مەزنترین ترس وسەهمێ دێ هاڤێینە دلێ کافران ژ بەر کو وان هندەک خوداوەندێن ژ قەستا بۆ خودێ کرنە هەڤپشک، ووان چو هێجەت ودەلیل ل سەر هندێ نینن کو ئەڤە د گەل خودێ دهێژای پەرستنێنە، ڤێجا حالێ وان د دنیایێ دا: ترس وسەهما ژ خودان باوەرانە، وجهێ وان یێ ئەو ل ئاخرەتێ دچنێ ئاگرە؛ ژ بەر زۆرداری ودوژمنکارییا وان، وئەڤ جهە بۆ وان پیسە جهە . (١٥٢) و ب راستی خودێ پەیمانا خۆ دگەل هەوە کو هەوە ب سەربێخت پێک ئینا، دەمێ هەوە ب ئانەهییا وی ل شەرێ (ئوحودێ) کافر دکوشتن، حەتا هوین ترساین و ژ کرنا شەری لاواز بووین وهوین د ناڤبەرا خۆ دا ژێک جودابووین: کانێ ل جهێن خۆ بمینن، یان ژی جهێن خۆ بهێلن وبچن دەسکەفتییان کۆم بکەن؟ وهەوە گوهدارییا پێغەمبەرێ خۆ نەکر دەمێ وی فەرمان ل هەوە کری کو ب چ حالێ هەی هوین جهێن خۆ نەهێلن، هنگی شکەستن کەتە رێزێن هەوە پشتی وی ئەو نیشا چاڤێن هەوە دای یا هەوە حەز ژێ دکر ژ سەرکەفتنێ، وئاشکەرا بوو کو هندەک ژ هەوە هەنە دەسکەفتی دڤێن، وهندەک ژ هەوە هەنە ئاخرەت دڤێت، پاشی خودێ بەرێ هەوە ژ وان وەرگێرا؛ دا هەوە بجەرببینت، و ب راستی خودێ تۆبە وپەشێمانییا هەوە زانی لەو وی هوین عەفی کرن، وخودێ خودان سەراتی وقەنجییا مەزنە ل سەر خودان باوەران. (١٥٣) هوین -گەلی صەحابییێن موحەممەدی- ل بیرا خۆ بینن دەمێ هوین ژ نەیارێن خۆ رەڤین وهەوە قەستا چیای کری، وهوین ژ ترس ومەندەهۆشییێن خۆ دا ل کەسێ نە دزڤرین، وپێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- ل مەیدانا شەری موکم ما بوو و ل پشت هەوە گازی هەوە دکر ودگۆت: ئەی بەنییێن خودێ وەرنە نک من، وهەوە های ژ وی نەبوو، ئینا جزایێ هەوە ئەو بوو خودێ ئێش وتەنگاڤی وخەم ب سەر هەوە دا ئینا؛ دا هوین ب خەم نەکەڤن ل سەر وێ سەرکەفتن ودەسکەفتییێ نەگەهشتییە هەوە، و ل سەر وێ ترس وشکەستنا ب سەر هەوە دا هاتی. وخودێ ب هەمی کارێ هەوە یێ شارەزایە، تشتەک ژێ ل وی نائێتە ڤەشارتن.

(١٥٤) پاشی پشتی وێ خەم ونەخۆشییێ وی دلڕەحەتی وباوەرییا ب سۆزا خۆ دا هەوە، و ژ نیشانێن وێ چەندێ نقرۆسک ب سەر هندەک ژ هەوە دا هاتنە خوارێ، ودەستەکەکا دی خەما وان ئەو بوو ئەو خۆ قورتال بکەن، ولاوازی گەهشتێ وهەما ب خۆ ب تنێ ڤە موژیل بوون، ووان هزرەکا خراب ژ خودایێ خۆ، لەو تو دێ بینی ئەو ل سەر دەرکەفتنا خۆ دپەشێمانن، دبێژن: ما د ڤێ دەرکەفتنێ دا تشتەک ب مە هەبوو؟ تو بێژە وان: هندی کارە هەمی ب خودێیە، وئەو بوو یێ دەرکەفتنا هەوە وتشتێ هاتییە سەرێ هەوە بۆ هەوە تەقدیرکری، و ژ کەسەرا ل سەر دەرکەفتنا ژ بۆ شەڕی ئەو وی تشتی د دلێ خۆ دا ڤەدشێرن یێ بۆ تە ئاشکەرا نەکەن، ئەو دبێژن: ئەگەر تشتەکێ کێم ژی د ڤێ مەسەلێ دا ب مە با ئەم ئەها ل ڤێرێ نەدهاتینە کوشتن، تو بێژە وان: مرن ب دەستێ خودێیە، وئەگەر هوین د مالێن خۆ ژی دا بانە، وخودێ حەزکربا هوین بمرن، ئەوێن کوشتن ل سەر هاتییە نڤیسین دا دەرکەڤنە وان جهێن ئەو لێ بێنە کوشتن، وخودێ ئەڤ چەندە نەکر ژ بەر هندێ نەبت دا وێ گومان ونفاقا د سنگێ هەوە دا بجەرِبینت، ودا باشی وپیسی ژێک ڤاڤێر بکەت، ودا ب گۆتن وکریار خودان باوەری ژ منافقی بۆ مرۆڤان ئاشکەرا بکەت. وخودێ ب وی تشتێ د سنگێ بەنیێن وی دا هەی یێ شارەزایە، وتشتەک ژ کارێ وان ل بەر وی بەرزە نابت. (١٥٥) هندی ئەون یێن رەڤین ژ هەوە ژ شەڕی ل رۆژا خودان باوەر وبوتپەرێس گەهشتینە یەک ل (ئوحودێ)، هەما ژبەر هندەک گونەهێن وان کرین شەیتانی ئەو ئێخستنە د ڤێ گونەهێ دا، وخودێ ل وان بۆری وئەو جزا نەدان. هندی خودێیە بۆ گونەهکارێن تۆبەکەر گونەهـ ژێبرە ، یێ ئارامە لەزێ د جزادانا وی دا ناکەت یێ بێ ئەمرییا وی بکەت. (١٥٦) ئەی ئەوێن باوەری ئینای وەکی وان کافران نەبن یێن باوەری ب خودایێ خۆ نەئینای، هندی ئەون ئەو دبێژنە برایێن خۆ ژ کافران دەمێ ئەو دەردکەڤن ل عەردی دگەرِیێن بۆ کۆمکرنا رزقێ خۆ یان ژی د گەل شەڕکەران دەردکەڤنە غەزایێ ڤێجا دمرن یان تێنەکوشتن: ئەگەر ئەو دەرنەکەفتبانە وشەڕ نەکربا ومابانە ل نک مە ئەو نەدمرن ونەدهاتنە کوشتن. وئەڤ گۆتنە پتر وان دئێشینت وخەمێ وکەسەرێ ل وان زێدە دکەت، ڤێجا هندی خودان باوەرن دزانن ئەڤ چەندە ب قەدەرا خودێیە لەو خودێ بەرێ وان ددەتە هیدایەتێ، وموصیبەتێ ل سەر وان سڤک دکەت، وخودێ وی دهێلتە ساخ یێ وی ژین بۆ حەز کری ووی دمرینت یێ ئەجەلێ وی ب دویماهی بێت. وخودێ ب وی هەمی کارێ هوین دکەن یێ بینەرە. (١٥٧) وئەگەر هوین ل دەمێ جیهادا د رێکا خودێ دا بێنە کوشتن یان ل دەمێ شەڕی هوین بمرن، خودێ گونەهێن هەوە دێ بۆ هەوە ژێ بەت، و ب دلۆڤانییەکا ژ نک خۆ دێ رەحمێ ب هەوە بەت، وهوین ب گەهشتنا بەحەشتێ دێ ب سەرکەڤن، وئەو چێترە ژ دنیایێ وئەو تشتێ خەلکێ وێ کۆم دکەت.

(١٥٨) وئەگەر ژیییێ هەوە د ڤێ دنیایێ دا ب دویماهی هات، وهوین ل سەر جهێن خۆ مرن، یان هوین ل مەیدانا شەڕی هاتنە کوشتن، هوین بۆ نک خودێ ب تنێ دێ ئێنە کۆمکرن، وئەو سەرا کریارێن هەوە دێ هەوە جزادەت. (١٥٩) ڤێجا ژ دلۆڤانییا خودێ ب تە وهەڤالێن تە خودێ منەت ل تە کر وتو د گەل وان نەرم کری، وئەگەر تو یێ ڕەوشت خراب ودل ڕەق بای، دا هەڤالێن تە ژ تە ڤەرەڤن، ڤێجا تو ل وان نەگرە ژ بەر یا وان ل شەڕێ (ئوحودێ) کری، وتو داخوازێ ژ خودێ بکە دا گونەهێن وان بۆ وان ژێ ببەت، وتو د وان کاران دا یێن هەوجەیی ب مشێورەتێ هەبت گۆتنا وان وەربگرە، وئەگەر دلێ تە ل سەر کارەکی موکم بوو تو وی کاری بکە وخۆ بهێلە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە، هندی خودێیە حەز ژ وان دکەت یێن خۆ دهێلنە ب هیڤییا وی ڤە. (١٦٠) ئەگەر خودێ ب سەرکەفتن وهاریکارییا خۆ پشتەڤانییا هەوە بکەت کەسەک نینە بشێتە هەوە، وئەگەر ئەو هەوە بشکێنت ئەو کییە یێ بشێت هەوە ب سەربێخت پشتی وی هوین شکاندین؟ وخودان باوەر بلا خۆ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە. (١٦١) ونەبوویە بۆ پێغەمبەرەکی خیانەتێ ل هەڤالێن خۆ بکەت کو تشتەکی ژ دەسکەفتییان بۆ خۆ ببەت، وهەچییێ ژ هەوە وێ چەندێ بکەت ل ڕۆژا قیامەتێ دێ ئێت وی تشتی هلگرت یێ وی بری؛ دا ل پێش چاڤ شەرما وی پێ بچت، پاشی هەر یەکی جزایێ وی ب تمامی وبێ کێمکرن وزۆرداری دێ بۆ ئێتەدان. (١٦٢) ئەوێ مەخسەدا وی ڕازیبوونا خودێ بت وەکی وی نابت یێ هەر گونەهان دکەت، وخودایێ خۆ عێجز بکەت، ڤێجا ژ بەر وێ چەندێ خۆ هێژای ئاکنجیبوونا ل جەهنەمێ بکەت، وئەو چ نەخۆش جهێ لێ زڤڕینییە! (١٦٣) خەلکێ بەحەشتێ وخەلکێ جەهنەمێ دەرەجێن وان د وەکی یەک نینن. وخودێ ب کریارێن وان یێ بینەرە چو ل وی بەرزە نابت. (١٦٤) ب ڕاستی خودێ مننەت ل خودان باوەرێن عەرەب کر؛ کو پێغەمبەرەک ژ وان ب خۆ د ناڤ وان دا هنارتی، ئایەتێن قورئانێ بۆ وان دخوینت، ووان ژ بوتپەرێسییێ ورەوشتێن خراب پاقژ دکەت، وقورئانێ وسوننەتێ نیشا وان ددەت، ئەگەر چ ئەو بەری ڤی پێغەمبەری د بەرزەبوون و د بێ فامییەکا ئاشکەرا دا بوون. (١٦٥) ئەرێ ودەمێ بەلایەک ب سەر هەوە دا هات -وئەو ئەو گرفتاری بوو یا ل ڕۆژا (ئوحودێ) گەهشتییە هەوە- وهەوە دو جارکی وەکی وێ ب سەرێ بوتپەرێسان ل ڕۆژا (بەدرێ) ئینابوو، هوین ژ مەندەهۆشی ڤە دێ بێژن: ئەڤە چاوا چێ دبت وئەم موسلمانین وپێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- یێ د ناڤ مە دا وئەوێن هە بوتپەرێسن؟ تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەو ژ نک هەوە ب خۆیە ژ ئەگەرا نەگوهدارییا هەوەیە بۆ فەرمانا پێغەمبەری وچوونا هەوە بۆ کۆمکرنا دەسکەفتییان. هندی خودێیە وێ دکەت یا وی بڤێت ووی حوکمی دکەت یێ ئەو حەز بکەت، کەس حوکمێ وی ناگوهۆرت.

(١٦٦) وئەو برین وکوشتنا ل (ئوحودێ) ل ڕۆژا کۆما خودان باوەران وکۆما بوتپەرێسان گەهشتینە یەک هاتییە سەرێ هەوە، ل سەری خودان باوەر ب سەرکەفتین پاشی بوتپەرێس، ئەو هەمی ب قەدەرا خودێ چێ بووبوو، و ژ بەر هندێ بوو دا خودێ خودان باوەرێن ڕاستگۆ بناست. (١٦٧) و دا ئەو دوڕوییان بناست ئەوێن خودێ یا دلێ وان ئاشکەراکری دەمێ خودان باوەران گۆتییە وان: وەرن د گەل مە شەڕی د ڕێکا خودێ دا بکەن، یان ب زێدەکرنا هژمارا مە بۆ مە ببنە پشتەڤان، وان گۆتی: ئەگەر مە زانیبا هوین دێ شەڕێ یەکی کەن ئەم دا شەڕی د گەل هەوە دژی وی کەین، ئەو ل ڤێ ڕۆژێ ژ باوەرییێ پتر دنێزیکی کافرییێنە؛ چونکی ئەو وی تشتێ نە د دلێ خۆ دا ب دەڤێن خۆ دبێژن. وخودێ ب وێ یا ئەو د سنگێن خۆ دا ڤەدشێرن زاناترە. (١٦٨) ئەوێن روینشتین وگۆتینە برایێن خۆ یێن ل ڕۆژا (ئوحودێ) د شەڕێ خۆ دا دژی بوتپەرێسان د گەل خودان باوەران نەخۆشی هاتییە سەری: ئەگەر وان گوهدارییا مە کربا ئەو نە دهاتنەکوشتن. تو بێژە وان: پا دێ مرنێ ژ خۆ دویربێخن ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دراستگۆنە. (١٦٩) وتو هزرنەکە کو ئەوێن د ڕێکا خودێ دا هاتینە کوشتن دمرینە ب چو ناحەسن، بەلکی ئەو د ژینەکا بەرزەخی دا دژیندینە ل نک خودایێ خۆ، ڕزقێ وان د بەحەشتێ دا بۆ وان دئێتە دان، وئەو یێن د خۆشییان دا. (١٧٠) ئەو دکەیفخۆشن ب وێ منەتا خودێ ل وان کری، و ژ قەنجییا خۆ یا مەزن وکەرەما خۆ یا بەرفرەهـ دایێ، ووان کەیف ب برایێن خۆ یێن موجاهد دئێت ئەوێن وان ل پشت خۆ هێلاینە ل دنیایێ؛ دا ئەو ژی ب وێ سەرکەفتنێ ب سەرکەڤن یا ئەو پێ سەرکەفتین، ژ بەر کو ئەو دزانن هندی ئەون ئەو ژی دێ گەهنە وێ خێرێ یا ئەو گەهشتینێ، ئەگەر ئەو ژی د ڕێکا خودێ دا هاتنە کوشتن، وکو چو ترس ل سەر وان د وی تشتی دا یێ ل ئاخرەتێ دئێتە ڕێکا وان نینە، وئەو ب خەم ناکەڤن ل سەر وێ بارا نەگەهشتییە وان ژ دنیایێ. (١٧١) وئەو د کەیفەکا مەزن دانە ژ بەر وان قەنجییێن خودێ یێن بۆ وان هاتینە دان، وکو خودێ خێرا وان یێن باوەری ب وی ئینای بەرزە ناکەت، بەلکی ژ قەنجییا خۆ بۆ وان ب خودان دکەت ومەزن دکەت. (١٧٢) ئەوێن د گازییا خودێ و پێغەمبەرێ وی هاتین و ل دویڤ بوتپەرێسان دەرکەفتینە (حمراء الأسد) پشتی ئەو ل شەڕێ (ئوحودێ) شکەستین د گەل کو ئێش وبرین کەفتبوونە لەشێ وان، بۆ ئەوێن قەنجی کری ژ وان وتەقواداران خێرەکا مەزن هەیە. (١٧٣) وئەو ئەون یێن هندەکان گۆتییێ: ئەبوو سفیان وئەوێن د گەل دا یێن کۆم بووینەڤە وڤێ جارێ دێ ئێن هەوە برینن، ڤێجا هوین ژ وان بترسن، بەلێ ڤێ ترساندنێ باوەرییا وان ب سۆزا خودێ پتر لێ کر، وڤێ چەندێ ئەو سست نەکرن، وئەو چوونە وی جهێ خودێ حەزکری، وگۆتن: خودێ تێرا مە هەیە وئەو چێترین وەکیلە.

(١٧٤) ئینا ئەو ژ (حمراء الأسد) زڤڕینە (مەدینێ) ب قەنجییەکێ ڤە ژ نک خودێ وسەراتییێ ڤە وکو جهێ وان یێ بلندە، وباوەرییا وان پتر لێ هات، ووان دوژمنێن خودێ ڕەزیل کرن، وئەو ژ کوشتنێ وشەڕی هاتنە پاراستن، ووان ب گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی دویکەفتنا ڕازیبوونا وی کر. وخودێ خودانێ قەنجییەکا مەزنە ل سەر وان و ل سەر خەلکێ دی. (١٧٥) هەما شەیتانە هەوە د ڤێ چەندێ دا سست دکەت، وئەو یێ هاتی دا هەوە ب پشتەڤانێن خۆ بترسینت، ڤێجا هوین ژ بوتپەرێسان نەترسن؛ چونکی ئەو دلاوازن ووان چو پشتەڤان نینن، وهوین ب گوهدارییا من ژ من بترسن ئەگەر هوین دخودان باوەرن. (١٧٦) وئەو کافرێن هە ب لەزکرنا خۆ د کافری وسەرداچوونێ دا بلا تە -ئەی موحەممەد- ب خەم نەئێخن، هندی ئەون ئەو ب وێ چەندێ چو زیانێ ناگەهیننە خودێ، خودێ دڤێت چو خێرێ ل ئاخرەتێ نەدەتە وان؛ چونکی وان پشت دابوو گازییا ڕاست، وعەزابەکا دژوار بۆ وان هەیە. (١٧٧) هندی ئەون یێن باوەری ب کوفرێ گوهارتی ئەو ب تشتەکی زیانێ ناگەهیننە هەوە، بەلکی زیانا کارێ وان بۆ وان ب خۆ دزڤڕت، وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان ل ئاخرەتێ هەیە. (١٧٨) وکافر بلا هزر نەکەن ئەگەر مە ژیێ وان درێژکر، وخۆشییێن دنیایێ دانە وان، ومە ئەو ب کوفر وگونەهێن وان نەگرتن، ئەو وان ب وێ چەندێ خێر گەهاندە خۆ، بەلکی ئەم مرن وعەزابا وان ڤەدهێلین؛ دا ئەو پتر زۆردارییێ وسەرداچوونێ بکەن، وعەزابەکا وان بشکێنت بۆ وان هەیە. (١٧٩) نەبوویە خودێ هەوە -ئەی ئەوێن هەوە باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری- ب ڤی ڕەنگێ هوین ل سەر کو خودان باوەر ومنافق دژێک جودا نەبن بهێلت حەتا ئەو پیسی ژ پاقژی ڤاڤێرت، ڤێجا دا منافق ژ خودان باوەری بێتە جوداکرن. ونە ژ کاربنەجهییا خودێیە -گەلی خودان باوەران- کو ئەو هەوە ب وی تشتێ نەبەرچاڤ ژ کارێ بەنییێن خۆ یێ ئەو پێ دزانت ئاگەهدار بکەت، دا هوین خودان باوەری ژ وان ژ منافقی ڤاڤێرن، بەلکی ئەو ب گرفتاری وتەنگاڤییان وان ئاشکەرا دکەت، بەلێ پا خودێ ژ پێغەمبەرێن خۆ وی یێ وی بڤێت دهلبژێرت وهندەک غەیبا د دلێ وان منافقان دا ب ڕێکا وەحییێ بۆ وی پێغەمبەری دبێژت، ڤێجا هوین باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن، وئەگەر هوین باوەرییەکا دورست بینن وتەقوا خودایێ خۆ بکەن، خێرەکا مەزن بۆ هەوە ل نک خودێ هەیە. (١٨٠) وئەوێن قەلسییێ ب وی تشتێ خودێ ژڤەنجییا خۆ دایێ دکەن بلا هزر نەکەن ئەڤ قەلسییە بۆ وان باشە، بەلکی ئەو خرابییە بۆ وان؛ چونکی ئەڤ مالە یێ وان کۆمکری ل ڕۆژا ڕابوونێ دێ بتە تۆکەک کەفتە ستویێ وان. وخودایێ مەزنە خودانێ ملکی، وئەوە یێ پشتی نەمانا خەلکی هەمییێ دمینت، وئەو ب هەمی کریارێن هەوە یێ شارەزایە، وئەو دێ جزایێ هەر یەکی ل دویڤ حەقێ وی دەتێ.

(١٨١) ب ڕاستی خودێ گوهـ ل گۆتنا وان جوهییان بوو ئەوێن گۆتین: هندی خودێیە فەقیرێ بەر دەستێ مەیە مالێ مە ب قەر ژ مە دخوازت، وئەم دزەنگینین. ئەڤێ گۆتنا وان گۆتی ئەم دێ نڤیسین، وئەم دێ نڤیسین کو ئەو پێ درێژینە دەمێ بابێن وان ژ زۆرداری وتەعدایی پێغەمبەرێن خودێ کوشتین، وئەم ل ئاخرەتێ وان ب ڤێ چەندێ دێ گرین، ودێ بێژینە وان دەمێ ئەو د ئاگری دا دئێنە عەزابدان: تام بکەنە عەزابا ئاگرێ سۆژەک. (١٨٢) ئەڤ عەزابا دژوار ژ بەر وان گۆتن وکریار وباوەرییێن ب گونەهـ بوو یێن هەوە د دنیایێ دا دکرن، وهندی خودێیە پڕ زۆرداریێ بەنییان نینە. (١٨٣) ئەو جوهییێن هە دەمێ بۆ ئیسلامێ هاتینە گازیکرن وان گۆت: هندی خودێیە د تەوراتێ دا شیرەت ل مە کرییە کو ئەم باوەرییێ ب وی نەئینین یێ بێت بێژتە مە: ئەز پێغەمبەرەکم ژ نک خودێ، حەتا خێرەکێ بۆ مە نەئینت خۆ پێ نێزیکی خودێ بکەت، ڤێجا ئاگرەک ژ عەسمانی بێت وێ خێرێ بسۆژت. تو بێژە وان: هوین د ڤێ گۆتنا خۆ دا ددرەوینن؛ چونکی بەری من پێغەمبەر ب نیشانێن ئاشکەرا ل سەر ڕاستگۆییا وان، و ب وێ یا هەوە گۆتی بۆ بابێن هەوە هاتبوون، ڤێجا پا بۆچی بابێن هەوە ئەو پێغەمبەر کوشتن ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دڕاستگۆنە؟ (١٨٤) ڤێجا ئەگەر وان تو درەوین دەرێخستی، ب ڕاستی درەوکەران گەلەک پێغەمبەر بەری تە درەوین دەرێخست بوون، ئەو پێغەمبەر ب نیشانێن ئاشکەرا وهێجەتێن گەش و ب کتابێن عەسمانی یێن کو ڕۆناهینە تارییان ڕادکەن بۆ مللەتێن خۆ هاتبوون. (١٨٥) هەر نەفسەک دڤێت تام بکەتە مرنێ، ب ڤێ چەندێ هەمی خەلک دێ زڤڕنە نک خودایێ خۆ؛ دا ئەو حسێبێ د گەل وان بکەت. وهەما خێرێن هەوە ل دویڤ کریارێن هەوە ب تمامی وبێ کیماسی ل ڕۆژا ڕابوونێ دێ بۆ هەوە ئێنەدان، ڤێجا هەچییێ خودایێ وی قەدرێ وی بگرت ووی ژ ئاگری ڕزگار بکەت وببەتە بەحەشتێ ئەو گەهشتە وێ یا وی ڤیای. وژینا دنیایێ هەما ب تنێ خۆشییەکا بەروەختە، ڤێجا هوین پێ نەئێنە خاپاندن. (١٨٦) هوین -گەلی خودان باوەران- ب مالێ هەوە دێ ئێنە جەرباندن ب دەرێخستنا نەفەقەیێن فەر وسوننەت، و ب وان گرفتارییێن ب سەر دا دئێن، وهوین د نەفسێن هەوە ژی دا دێ ئێنە جەرباندن ب وان عیبادەتێن ل سەر هەوە هاتینە فەرکرن، و ب وان برین وکوشتن ومرنا خۆشتڤییێن هەوە یێن ب سەرێ هەوە دئێن؛ وئەڤە ژ بەر هندێیە دا خودان باوەرێ ڕاستگۆ ژ یێن دی ئاشکەرا بیت. وهەوە ژ جوهی وفەلان وبوتپەرێسان دێ گوهـ ل گەلەک ژ وان تشتان بت یێن هەوە پێ نەخۆش دبت ژ پەیڤێن شرکێ وهاڤێتنا دینێ هەوە. وئەگەر هوین -گەلی خودان باوەران- بێهنا خۆ ل سەر وێ چەندێ فرەهـ بکەن، وتەقوا خودێ بکەن ب پێگیرییا فەرمانێن وی، ئەو ژ کارێن موکمە یێن کو دڤێت مرۆڤ بکەت، ولەزێ تێدا بکەت.

(١٨٧) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خۆ بینە دەمێ خودێ پەیمانا موکم ژ وان ستاندی یێن کو کیتاب بۆ هاتی ژ جوهی وفەلان، تەورات بۆ جوهییان وئنجیل بۆ فەلان؛ دا ئەو کاری پێ بکەن، وتشتێ تێدا هاتی بۆ مرۆڤان دیار بکەن، ووێ چەندێ نەڤەشێرن، ئینا وان پەیمان شکاند وپێگیری پێ نەکر، وبهایەکێ کێم بەرانبەر ڤەشارتنا حەقییێ ودەستێڤەدانا کیتابێ وەرگرت، ڤێجا چ پیسە کڕینە وان کری، کو پەیمان بەرزەکری، وکیتاب گوهاڕتی. (١٨٨) وتو هزر نەکە ئەوێن کەیف ب وان کریارێن کرێت دئێت یێن وان کرین وەکی جوهی ودوڕوییان وییێن وەکی وان، وئەو حەز دکەن خەلک پەسنا وان ب وی تشتێ وان نەکری بدەن، تو قەت هزر نەکە ئەو د دنیایێ دا ژ عەزابا خودێ دێ دپاراستی بن، و ل ئاخرەتێ عەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە. و د ڤێ ئایەتێ دا گەفەکا مەزن بۆ هەر یەکی هەیە یێ کارەکێ خراب بکەت وکەیف پێ بێت، وبۆ هەر یەکێ مەدحێن خۆ ب وی تشتی بکەت یێ وی نەکری؛ دا خەلک پەسنێن وی پێ بدەن. (١٨٩) وملکێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ تێدا هەی یێ خودێ ب تنێیە، وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە. (١٩٠) هندی د ئافراندنا عەسمانان وعەردی دایە ب ڕەنگەکێ نوی وبێ وێنە، و د دویڤ یەک هاتنا شەڤێ وڕۆژێ دایە، وژێک جودابوونا وان ژ لایێ کورتی ودرێژییێ ڤە، نیشانێن مەزن ل سەر تەوحیدا خودێ هەنە بۆ خودان عەقلێن ساخلەم. (١٩١) ئەوێن د هەمی حالێن خۆ دا خودێ ل بیرا خۆ دئینن: ژ پێیان ڤە و دڕوینشتی و ل سەر تەنشتێن خۆ، وئەو هزرێن خۆ د ئافراندنا عەسمانان وعەردی دا دکەن، ودبێژن: خودایێ مە تە ئەڤە ژ قەستا نەئافراندینە، تو ژ وێ چەندێ یێ پاک وپیرۆزی، ڤێجا تو عەزابا ئاگری ژ مە دویر بێخە. (١٩٢) خودایێ مە تو مە ژ ئاگری ڕزگار بکە، چونکی هندی تویی -ئەی خودا- هەچییێ تو ژ بەر گونەهێن وی وی ببەیە ئاگری ئەو تە ئەو ڕوی ڕەش وشەرمزارکر، وچو پشتەڤان بۆ گونەهکارێن زۆردار نینن کو عەزابا خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ ژ وان پاشڤە ببەن. (١٩٣) خودایێ مە هندی ئەمین مە گوهـ ل گازیکەرەکی بوو -کو پێغەمبەرێ تە موحەممەدە سلاڤ لێ بن- وی مرۆڤ گازی دکرن دا باوەرییێ ب تە وتەوحیدا تە بینن، وکاری ب شریعەتێ تە بکەن، ئینا ئەم د بەرسڤا گازییا وی هاتین، ومە باوەری ب پەیاما وی ئینا، ڤێجا تو گونەهێن مە ژێ ببە، وعەیبێن مە ڤەشێرە، ومە ب باشان ڕا بگەهینە. (١٩٤) خودایێ مە وتو وێ بدە مە یا تە ل سەر ئەزمانێن پێغەمبەرێن خۆ پەیمان پێ دایە مە ژ سەرکەفتن وتەوفیق وڕێنیشادانێ، و ل ڕۆژا ڕابوونێ تو مە شەرمزار نەکە، هندی تویی تو یێ مەردی وتو ل پەیمانا خۆ یا تە دایە بەنییێن خۆ لێڤە نابی.

(١٩٥) ئینا خودێ دوعایا وان قەبویل کر کو هندی ئەوە ئەو کارێ چو کارکەرەکی ژ وان بەرزە ناکەت، چ یێ نێر بت چ یێ مێ، وئەو د براینییا دینی دا و د قەبویلکرنا کریاران وجزادانێ دا وەکی یەکن، ڤێجا ئەوێن پێخەمەت ڕازیبوونا خودێ مشەخت بووین، و ژ وارێن وان هاتینە دەرێخستن، و د ڕێکا عەبدینییا خودایێ خۆ دا نەخۆشی هاتییە سەری، و د ڕێکا خودێ دا شەڕکری وپێخەمەت بلندکرنا پەیڤا وی هاتینە کوشتن، خودێ گونەهێن وان دێ ڤەشێرت، کا چاوا بۆ وان د دنیایێ دا ڤەشارت بوون، وئەو وان سەرا جزانادەت، ودێ وان کەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕوبیار د بن داروبار وقەسرێن وان دا دچن، و ل نک خودێ قەنجییا باش هەیە. (١٩٦) تو -ئەی موحەممەد- ب حالێ کافران نەئێ خاپاندن کو ئەو د ژینەکا خۆش دا بن، ورزقەکێ بەرفرەهـ وان هەبت، وبۆ بازرگانییێ ژ جهەکی بچنە جهەکی، چونکی ل نێزیک ئەو هەمی دێ ژ دەست وان دەرکەڤت، وئەو دێ بنە گەرەوێن کریارێن خۆ یێن خراب. (١٩٧) پەرتالکێ کێمە نامینت، پاشی دویماهییا وان ل ڕۆژا قیامەتێ ئاگرە، وئەو چ نە خۆش جهە. (١٩٨) بەلێ ئەوێن ژ خودایێ خۆ ترساین، وپێگیری ب فەرمانێن وی کری، خودێ هندەک بەحەشتێن ڕوبیار د بن داروبارێن وان دا دچن بۆ وان ئامادە کرینە، ئەو مالا وان یا هەر وهەرە ژێ دەرناکەڤن، وئەوا ل نک خودێ بۆ باشان هەی مەزنتر وچێترە ژ وان خۆشییێن دنیایێ یێن کافر تێدا. (١٩٩) و ب ڕاستی هندەک ژ کیتابییان هەنە باوەرییێ ب خودێ دئینن کو خودایەکێ ب تنێیە وپەرستنا وی ب تنێ دڤێت بێتەکرن، وباوەرییێ ب وێ یا بۆ وان هاتییە خوارێ ژ قورئانێ دئینن، و ب وێ یا بۆ وان هاتییە خوارێ ژ تەوراتێ وئنجیلێ ژی، خۆ بۆ خودێ دشکێنن و ژ وی دترسن، ئایەتێن خودێ ب پەرتالەکێ کێمێ دنیایێ نافرۆشن، ووی تشتێ خودێ ئینایە خوارێ ناڤەشێرن، ووەکی کیتابییێن دی وەربادانێ نائێخنێ. بۆ وان خێرەکا مەزن ل نک خودایێ وان هەیە ڕۆژا ئەو دچنە نک وی، ڤێجا ئەو جزایێ وان ب تمامی وبێ کێماسی دێ دەتە وان. هندی خودێیە حسێبا وی یا سڤکە، هژمارتنا کریارێن هەوە وجزادانا هەوە سەرا وان وی بێزار ناکەت. (٢٠٠) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری صەبرێ ل سەر گوهدانا خودایێ خۆ بکێشن، و ل سەر وێ تەنگاڤی ونەخۆشییا دئێتە سەرێ هەوە، و ل هەمبەری دوژمنێن خۆ دبێهن فرەهـ بن دا ئەو ژ هەوە د بێهن فرەهتر نەبن، و ل سەر جیهادا د گەل نەیارێن مە ونەیارێن خۆ دبەردەوام بن، و د هەمی حالێن خۆ دا هوین ژ خودێ بترسن؛ ب وێ هیڤییێ کو هوین ل دنیایێ وئاخرەتێ ڕازیبوونا وی ب دەست خۆ ڤە بینن.

(١) گەلی مرۆڤان ژ وی خودایی بترسن یێ هوین ژ نەفسەکا ب تنێ کو ئادەمە -سلاڤ لێ بن- ئافراندین، وجۆتێ وێ کو حەووایە ژێ ئافراندی، ووی ژ وان هەر دووان گەلەک زەلام وگەلەک ژن ل عەردی بەلاڤ کرن، وتەقوا وی خودایی بکەن یێ هندەک ژ هەوە ب وی خواستنێ ژ هندەکان دکەن، وهشیار بن مرۆڤایینیێ د ناڤبەرا خۆ دا نەبڕن. هندی خودێیە ل سەر هەمی کارێن هەوە یێ زێرەڤانە. (٢) وئەو ئێتیمێن ل بن دەستێ هەوە ئەگەر بالغ بوون هوین مالێ وان بدەنە ڤێ، ئەگەر هەوە دیت ئەو دێ شێن مالێ خۆ پارێزن، وهوین مالێ وان یێ باش بۆ خۆ نەبەن، بدانە جهێ مالێ خۆ یێ خراب، وهوین مالێ وان نەکەنە د ناڤ مالێ خۆ دا؛ دا ب وێ هێجەتێ مالێ وان بخۆن. هندی ئەوە یێ وێ چەندێ بکەت ئەو وی گونەهەکا مەزن کر. (٣) وئەگەر هوین ترسان دادیێ د دەرحەقا وان ئێتیمێن کچ دا نەکەن یێن ل بن دەستێ هەوە، کو هوین مارا وان وەکی یا ژنێن دی نەدەنێ، هوین وان بهێلن ومارە نەکەن، ویا هەوە بڤێت ژ ژنێن دی هوین مارە بکەن: دووان یان سییان یان چاران، ژ خۆ ئەگەر هوین ترسان دادیێ نەکەن هوین ب یەکا ب تنێ ڕازی ببن، یان ب ئەوان جارییێن د دەست هەوە دا. وئەڤە نێزیکترە کو هوین زۆرییێ وتەعداییێ نەکەن. (٤) وهوین مارا ژنان بدەنێ، دانەکا فەرە ل سەر هەوە ودڤێت یا ب دلێ هەوە بت. ڤێجا ئەگەر وان -ب دلێ خۆ- تشتەک ژێ دا هەوە، هوین وەربگرن، وبخۆن، چونکی ئەو بۆ هەوە یێ حەلال وپاقژە. (٥) وهوین مالێ وان ژن ومێر وزارۆکان ئەوێ د بن دەستێ هەوە ڤە نەدەنەڤێ ئەگەر هەوە زانی ئەو دێ پویچ کەن و د ڕێکێن بێ وج دا خەرج کەن، وئەڤ مالەیە یێ ژیانا مرۆڤان پێ ب ڕێڤە دچت، وهوین ژ وی مالی ڕزقێ وان بدەن ووان ب جلک بێخن، وگۆتنەکا باش وقەنج بێژنە وان و د گەل وان ب ڕەوشت بن. (٦) وهوین وان ئێتیمێن ل بن دەستێ خۆ بجەڕبینن دا بزانن کانێ ئەو دێ شێن تەصەرفێ د مالێ خۆ دا کەن، حەتا ئەگەر ئەو گەهشتنە ژییێ بالغبوونێ، وهەوە دیت ئەو د دیندارن، ودێ شێن مالێ خۆ پارێزن، هوین مالێ وان بدەنە ڤێ، وهوین تەعداییێ لێ نەکەن کو مالێ وان د ڕێکێن بێ مفا دا خەرج بکەن؛ دا زوی مالێ وان بخۆن هێشتا ئەو مەزن نەبووین و ژ هەوە وەرنەگرتی. وهەچییێ ژ هەوە یێ دەولەمەند بت بلا خۆ ژ مالێ وان بدەتە پاش، وچویێ ژێ نەخۆت، وهەچییێ هەژار بت بلا هندی هەوجەیییا خۆ ل دەمێ پێتڤی بخۆت. ڤێجا ئەگەر هەوە زانی کو ئەو پشتی بالغبوونێ دێ شێن مالێ خۆ پارێزن، هوین مالێ وان ب ئامادەبوونا شاهدان بدەنە ڤێ؛ دا مالێ وان ب دورستی بگەهتێ، ودا ئەو حاشاتییێ نەکەن کو مالێ وان نەگەهشتییێ. وتێرا هەوە هەیە کو خودێ شاهدە ل سەر هەوە، وئەو حسێبێ ل سەر کارێ هەوە دێ د گەل هەوە کەت.

(٧) بۆ مێران -د بچویک بن یان د مەزن بن- بارەک د وی مالی دا هەیە یێ دایباب ومرۆڤێن نێزیک ل پشت خۆ دهێلن، چ یێ کێم بت چ گەلەک بت، ژ هندەک بارێن ئاشکەرا ودەسنیشانکری یێن خودێ بۆ وان دانایین، ووەکی وێ بارەک بۆ ژنان ژی هەیە. (٨) وئەگەر مرۆڤێن مری یێن نێزیک ژ وان یێن کو چو بار بۆ وان د میراتی دا نەهەین، یان ئێتیمێن بابێن وان مرین وهێشتا ئەو دنەبالغ، یان هەژارێن بێ مال، ئەگەر ئەڤە ل دەمێ لێکڤەکرنا میراتی ئامادە بوون، یا باشە هوین هندەکێ ژ مالی بەری لێکڤەکرنا میراتی ل سەر میراتگران بدەنە وان، وهوین گۆتنەکا قەنج وخوشخۆک بێژنە وان. (٩) وئەوێن ئەگەر مرن وهندەک زارۆکێن بچویک ولاواز ل پشت خۆ هێلان ترسان زۆرداری ل وان بێتەکرن یان مافێ وان بێتە بەرزەکرن، ئەو بلا بترسن وتەقوایا خودێ د دەر حەقا وان ئێتیمان دا بکەن یێن ل بن دەستێن وان وئێتیمێن دی ژی، وەسا کو مالێ وان بپارێزن، وباش پەروەردە کەن، ونەخۆشییێ ژێ بدەنە پاش، وگۆتنەکا د جهێ خۆ دا ویا باش بێژنێ. (١٠) هندی ئەون یێن تەعداییێ ل مالێ ئێتیمان دکەن، وبێ حەق دخۆن، هەما ئەو وی تشتی د زکێن خۆ دا دخۆن یێ دبتە ئەگەرا چوونا د ئاگری دا، وئەو دێ چنە د ئاگری دا ودێ تام کەنە گەرما وی. (١١) خودێ د دەر حەقا عەیالێ هەوە دا شیرەتێ وفەرمانێ ل هەوە دکەت: ئەگەر یەک ژ هەوە مر وهندەک زارۆ هێلان: یێن نێر وییێن مێ، میراتێ وی هەمی بۆ وانە: بارا یێ نێر هندی بارا دو مێیانە، ئەگەر ژبلی وان چو میراتگرەکێ دی نەبت. وئەگەر وی کچ ب تنێ ل دویڤ خۆ هێلابن ژ دو کچان وپێڤەل دو سێیەکا مالێ وی هێلای بۆ وانە، وئەگەر کچەکا ب تنێ هێلا بت نیڤا مالی بۆ وییە. وبۆ دایبابێن مری هەر یەکی شەشێک هەیە، ئەگەر وی زارۆ هەبن: چ کچ بن چ کوڕ، یەک بت یان پتر. وئەگەر ئەو مری یێ بێ عەیال بت ودایبابێن وی بۆنە میراتگرێن وی بۆ دایکا وی سێیەکە ومالێ مایی بۆ بابێ وییە، وئەگەر ئەوێ مری دو خویشک وبرا یان پتر هەبن، بۆ دایکا وی شەشێکە، ومالێ دی بۆ بابییە وچو بۆ خویشک وبرا نینە. ئەڤ لێکڤەکرنا میراتی هنگییە پشتی شیرەتا مری ئەوا ل دۆرێن سێیەکێ وی شیرەت پێ کری، یان ئەو قەرێ ل سەر وی دئێتەدان. بابێن هەوە وکوڕێن هەوە یێن میرات بۆ هاتییە دان هوین نزانن کانێ کی ژ وان مفایێ وی بۆ هەوە د دنیایێ وئاخرەتێ دا نێزیکترە، ڤێجا هوین یەک ژ وان ب سەر یەکێ دی نەئێخن. ئەڤە یا کو من شیرەت پێ ل هەوە کری ژ لایێ خودێ ڤە ل سەر هەوە یا هاتییە فەرکرن. هندی خودێیە ب چێکرییێن خۆ یێ پڕزانایە، د وی شریعەتی دا یێ وی بۆ وان دانای یێ کاربنەجهە.

(١٢) ونيڤا وی مالی يێ ژنێن هەوە -گەلی زەلامان- پشتی مرنا خۆ ل دويڤ خۆ دهێلن بۆ هەوەيە ئەگەر وان چو کوڕ يان کچ نەبن، وئەگەر وان زارۆيەک هەبت چارێک ژ وی مالێ وان هێلایی بۆ هەوەیە، پشتی هوین شیرەتا وان یا دورست ب جه دئینن، یان وی قەرێ ل سەر وان هوین ددەن. وچاریەکا وی مالێ هوین -گەلی زەلامان- دهێلن بۆ ژنێن هەوەنە ئەگەر هەوە چو کوڕ یان کچ نەبن نە ژ وان ونە ژ هندەکێن دی، وئەگەر هەوە کوڕەک یان کچەک هەبت هەشتێک بۆ وانە، چارێکێ یان هەشتێکێ دێ د ناڤبەرا وان دا لێکڤەکەن، ڤێجا ئەگەر ژنەکا ب تنێ بت ئەڤە دێ میراتێ وێ بت، پشتی ئەو شیرەتێن دورست یێن هەوە کرین دئێنە ب جه ئینان، یان ئەو قەرێ ل سەر هەوە دئێتەدان. وئەگەر زەلامەک یان ژنەک مر ووی یان وێ دایباب وزارۆک نەبن، ووی یان وێ برایەک یان خویشکەکا ژ دایکێ هەبت بۆ هەر یەک ژ وان شەشێکە. وئەگەر برا یان خویشکێن وی یێن دایکێ ژ یەکێ پتر بن ئەو د سێیەکێ دا د پشکدارن هەمی وەکی یەک چو جودایی د ناڤبەرا ژن ومێران دا نینە، وئەڤە یا خودێ بۆ برا وخویشکێن ژ دایێ نڤیسی ئەو دێ هنگی وەرگرن پشتی دەینێن مری دئێنەدان، وشیرەتا وی دئێتە ب جه ئینان ئەگەر شیرەتەکا وەسا کربت یا زیانا میراتگران تێدا نەبت. خودایێ هەوە ب ڤێ چەندێ شیرەت ل هەوە کرییە شیرەتەکا بۆ هەوە ب مفا. وخودێ ب وی تشتێ مفایێ خەلکی تێدا یێ پڕزانایە، وپێ ئارامە لەزێ د جزادانا وان دا ناکەت. (١٣) ئەڤ ئەحکامێن خودایی یێن وی د دەرحەقا ئێتیم وژن ومیراتی دا دانایین، شریعەتێن وینە یێن هندێ دگەهینن کو ئەو ژ نک خودایێ پڕزانا وکاربنەجهن. وهەچییێ گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت د وی تشتی دا یێ وی بۆ بەنیێن خۆ دانای ژ ڤان ئەحکامان ویێن دی، خودێ دێ وی کەتە د وان بەحەشتان دا یێن داروبار وقەسرێن وان د زۆر، ڕویبارێن ئاڤ شرین د بن دا دچن، وئەو د ڤێ خۆشییێ دا هەر وهەر دێ مینن، ژێ دەرناکەڤن، وئەوە خێر وئیفلەحا مەزن. (١٤) وهەچییێ گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی نەکەت، کو باوەرییێ ب ئەحکامێن وی نەئینت، وپێ ل وی شریعەتی بدانت یێ وی بۆ بەنییێن خۆ دانای چ ب گوهۆڕینێ بت چ ب ڕاوەستاندنا کاری بت پێ، خودێ دێ وی کەتە د ئاگری دا هەر وهەر دێ تێدا مینت، وعەزابەکا وی ڕەزیل بکەت وبشکێنت بۆ وی هەیە.

(١٥) وئەوێن (زنایێ) دکەن ژ ژنێن هەوە، هوین چار زەلامێن عادل ژ موسلمانان ل سەر وان بکەنە شاهد، ڤێجا ئەگەر وان شاهدەیی ب ڤێ کریارێ ل سەر وان دا، هوین وان د مالان دا بگرن حەتا ئەو دمرن، یان خودێ رێکەکێ بۆ رزگارییا وان ژ وێ چەندێ دبینت. (١٦) وئەو هەردو زەلامێن دەهمەن پیسییێ دکەن، هوین وان ب لێدانێ وژێ سلبوونێ وپاشڤەبرنێ بێشینن، ڤێجا ئەگەر وان ژ وی کارێ خۆ تۆبە کر و ب وان باشییێن ئەو دکەن وان چاکی کر، هوین ل خەلەتییا وان ببۆرن. و ژ ڤێ ئایەتێ ویا بەری وێ ئاشکەرا دبت کو زەلام ئەگەر کرێتییێ بکەن دڤێت بێنە ئێشاندن، وژن دڤێت بێنە ئێشاندن وگرتن، ڤێجا گرتن حەتا مرنێیە، وئێشاندن حەتا کرنا چاکییێ وتۆبێیە. وئەڤ چەندە ل دەستپێکا ئیسلامێ بوو، پاشی ب وی حوکمی هاتە نەسخەکرن یێ خودێ وپێغەمبەرێ وی دانای، کو بەر لێ باراندنە بۆ زەلام وژنا بالغ وعاقل، یێن ب نکاحەکا دورست ژن ئینابت یان شوی کربت، وجەلدەدان ب سەد جەلدان، د گەل دەرێخستنا ژ جهێ وی سالەکێ، بۆ یێن دی. هندی خودێیە پرتەوبەوەرگرێ وان بەنییێن خۆ یە یێن تۆبە دکەن، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. (١٧) خودێ تۆبا وان قەبویل دکەت ئەوێن ژ نەزانین گونەهان دکەن، نەزانینا کانێ دویماهییا وێ دێ بتە چ وکو دێ ئەو هێژایی غەزەبا خودێ بت، پاشی بەری ئەو بمرن ئەو ل خودایێ خۆ دزڤرن، ئەو ئەون یێن خودێ تۆبا وان قەبویل دکەت. وخودێ ب چێکرییێن خۆ یێ پرزانا بوویە، و دکار وتەقدیرا خۆ دا یێ کارینەجهـ بوویە. (١٨) وقەبویلکرنا تۆبێ بۆ وان نینە یێن رژدییێ ل سەر کرنا گونەهان دکەن، وحەتا نەکەڤنە بەر مرنێ ئەو ل خودایێ خۆ نازڤرن، هنگی ژ نوی یەک ژ وان دێ بێژت: نوکە من تۆبەیە، هەر وەسا تۆبا وان ژی قەبویل نابت ئەوێن دمرن کافر. ئەوێن هە یێن رژدییێ ل سەر کرنا گونەهان کری حەتا مرین، وئەوێن مرین کافر، مە عەزابەکا ب ئێش بۆ وان ئامادەکرییە. (١٩) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ئینای بۆ هەوە یا دورست نینە هوین ژنابێن خۆ بکەنە پشکەک ژ وی میراتێ بابێن هەوە هێلای، وەکی هەوە دڤێت هوین د گەل بکەن ب کوتەکی ل خۆ مارە بکەن، یان نەهێلن ئەو شوی بکەن، یان ل وان مارە بکەن یێن هەوە دڤێن، وبۆ هەوە دورست نینە هوین ژ نەڤیان زیانێ بگەهیننە ژنێن خۆ؛ دا ئەو بۆ هەوە تەنازولێ ژ هندەکێ ژ وی مالی بکەن یێ هەوە دایێ وەک مەهر یان دیاری، هنگی تێ نەبت ئەگەر وان کرێتییەکا ئاشکەرا وەکی دەهمەن پیسییێ کر، وێ گاڤێ هەوە مافێ هەی هوین وان بەرنەدەن حەتا ئەو وی مالی ل هەوە نەزڤرینن یێ هەوە دایێ. وهەڤالینییا هەوە د گەل ژنێن هەوە بلا یا ب قەدرگرتن وڤیان بت، وهوین مافێن وان بدەنێ. وئەگەر هەوە ئەو نەڤیان ژ بەر ئەگەرەکا دنیایێ هوین صەبرێ بکێشن؛ چونکی دبت تشتەک هەبت هەوە نەڤێت وئەو ب خۆ خێرەکا گەلەک تێدا هەبت.

(٢٠) وئەگەر هەوە ڤیا ژنەکێ ل جهێ یەکا دی بینن، وهەوە مالەکێ مەزن وەک مەهر دابتە وێ یا هەوە دڤێت بەردەن، هوین چویێ ژێ ڕانەکەن، ئەرێ ژ درەو وبێ بەختییەکا ئاشکەرا هوین دێ وی ڕاکەن؟ (٢١) وچاوا دێ بۆ هەوە دورست بت هوین وی مالی ژێ بستینن یێ هەوە ب مەهر دایە وان، وهەر یەک ژ هەوە خۆشی ب یێ دی برییە، ووان پەیمانەکا موکم ژ هەوە وەرگرتییە کو هوین وان ب قەنجی بگرن یان خوشخۆک بەردەن. (٢٢) وهوین وان ژنان مارە نەکەن یێن بابێن هەوە مارەکرین، ئەو تێ نەبت یا ل دەمێ جاهلیەتێ بۆری ئەوێ چو لۆمە ل سەر هەوە نینە. هندی مارەکرنا ژنبابانە ژ لایێ نەڤسییان ڤە کارەکێ کرێت وپیسە، وخودێ حەز ژ وی ناکەت یێ وێ چەندێ بکەت، وئەو چ کار وکەسبەکێ خراب بوو هەوە ل جاهلیەتا خۆ دکر. (٢٣) خودێ مارەکرنا دایکێن هەوە ل سەر هەوە حەرامکرییە، ودایکا بابێ ودایکا دایکێ ژی دکەڤنە د بن دا، ویا کچێن هەوە، وکچێن کوڕی ژی دکەڤنە د بن دا، ویا خویشکێن هەوە یێن دایبابی بن یان نە، ویا مەتێن هەوە: خویشکێن بابێ وباپیری، ویا خالەتێن هەوە: خویشکێن دایکێ وپیرێ، ویا برازا وخوارزیێن هەوە، وکچێن وان ژی دکەڤنە د بن دا، ویا دایکێن هەوە یێن شیر دایە هەوە، ویا خویشکێن هەوە یێن شیری -وپێغەمبەری سلاڤ لێ بن دیارکرییە کو ب دانا شیری ئەو حەرام دبن یێن ب نەسەبێ حەرام دبن- ویا خەسوییێن هەوە، ڤێجا چ هوین چووبنە نک کچێن وان یان نە، ویا نەڤسییێن هەوە ئەوێن د مالێن هەوە دا هاتینە ب خودانکرن، وئەوێن نە د مالێن هەوە ژی دا هاتینە ب خودانکرن، بەلێ ب وی شەرتی هوین چووبنە نک دایکێن وان، وئەگەر هوین نەچووبنە نک دایکێن وان وهەوە ئەو بەردابن، یان مربن، هنگی بۆ هەوە دورستە هوین وان مارە بکەن، هەر وەسا خودێ ل سەر هەوە حەرامکرییە کو هوین بویکێن خۆ مارە بکەن، ژنێن کوڕێن خۆ یێن ژ هەوە ب خۆ بووین یان کوڕێن هەوە یێن شیری بن، وئەڤ حەرامبوونە ب هندێ پەیدا دبت کو کوڕ وێ ژنێ مارە بکەت ئەگەر خۆ نەچووبتە نک ژی، هەر وەسا وی ل سەر هەوە حەرامکرییە هوین دو خویشکێن نەسەبێ یان یێن شیری پێکڤە ل نک خۆ کۆم بکەن، ئەو تێ نەبت یا ل دەمێ جاهلیەتێ بۆری وچووی. وهەر وەسا د سوننەتێ دا هاتییە کو چێ نابت ژن د گەل مەتا وێ یان د گەل خالەتا وێ پێکڤە بێنە کۆمکرن. هندی خودێیە گونەهـ ژێبرێ گونەهکارانە ئەگەر تۆبە بکەن، یێ دلۆڤانکارە ب وان، ئەو وی تشتی ژ وان ناخوازت یێ ئەو نەشێن بکەن.

(٢٤) وبۆ هەوە حەرامە هوین ژنێن شویکری مارە بکەن، ئەو تێ نەبن یێن د جیهادێ دا دکەڤنە دەستێ هەوە، مارەکرنا وان بۆ هەوە یا حەلالە، پشتی ژڤانەکی ئەو خۆ دگرن، خودێ مارەکرنا ڤان ژنان ل سەر هەوە حەرامکرییە، و ژبلی ڤان ژنان هەمی ژنێن دی بۆ هەوە دحەلالن، کو هوین وان ب مالێ خۆ بخوازن دا خۆ پێ ژ حەرامییێ بپارێزن. ڤێجا یا هەوە ب مارەکرنەکا دورست خۆشی پێ بر، هوین مەهرا وان یا خودێ بۆ وان ل سەر هەوە فەرکری بدەنێ، وچو گونەهـ ل سەر هەوە نینە د وی مەهری دا یێ هوین د ناڤبەرا خۆ دا ل سەر ڕازی دبن، کێم بت یان گەلەک بت، هندی خودێیە ب کریارێن بەنییێن خۆ یێ پڕزانا بوویە، و د ئەحکام وڕێڤەبرنێ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. (٢٥) وهەچییێ پێڤە نەئێت مەهرا ژنێن ئازاد وخودان باوەر بدەت، بۆ وی هەیە هندەکێن دی ژ کچێن خودان باوەر یێن بەنی (جاریە) مارە بکەت. وخودێیە ب ڕاستییا باوەرییا هەوە یێ پڕزانا ، هندەک ژ هەوە ژ هندەکانە، ڤێجا هوین ئەوان ب دەستویرییا مرۆڤێن وان مارە بکەن، ومەهرا وان یا هوین ل سەر پێک هاتین ب دلەکێ خۆش بدەنێ، دا ئەو ژ حەرامییێ دپاراستی بن، نە کو کرێتییێ ئاشکەرا بکەن، یان ب دزی ڤە بکەن وببنە خودان دۆست، ڤێجا ئەگەر وان شوی کر پاشی کرێتییەک کر نیڤا وی حەددی یێ کو ل سەر ژنێن ئازاد هەی ل سەر وان هەیە. ئەڤ مارەکرنا وان ژنێن جاریە ب وی ڕەنگێ بەحس ژێ هاتییە کرن بۆ وییە یێ ژ خۆ بترست کو خرابییێ بکەت، ونەشێتە خۆ، وبێهن فرەهییا ل سەر نەمارەکرنا وان د گەل دەهمەن پاقژییێ چێتر وباشترە. وخودێ گونەهـ ژێبرێ گونەهێن هەوەیە، ویێ دلۆڤانکارە ب هەوە لەو مارەکرنا وان بۆ هەوە دورست کر ئەگەر هوین نەشیان ژنێن ئازاد مارە بکەن. (٢٦) خودێ ب ڤان شریعەتان دڤێت ڕێنیشانێن دینێ هەوە یێ ڕاست وشریعەتێ خۆ یێ بنەجهـ بۆ هەوە ئاشکەرا بکەت، وبەرێ هەوە بدەتە ڕێکێن وان پێغەمبەر وچاکێن بەری هەوە بۆرین د حەلالکرن وحەرامکرنێ دا، ووی دڤێت ب زڤرینا هەوە بۆ عیبادەتان تۆبێ بدانتە سەر هەوە، وئەو یێ پڕزانایە ب وی تشتێ کو کارێ بەنییێن وی چاک دکەت ، و د شریعەتێ خۆ دا ئەو یێ کاربنەجهە.

(٢٧) وخودێ دڤێت تۆبێ بدانته سەر هەوە، و ل خەلەتیێین هەوە ببۆرت، وئەوێن ل دویڤ خۆشی ودلچونێین خۆ دچن دڤێن کو هوین ب لادانەکا مەزن ژ دینی لادەن. (٢٨) خودێ ب وی شریعەتێ وی بۆ هەوە دانای تشتێ ب ساناهی بۆ هەوە دڤێت، ونەڤێت ل سەر هەوە ئاسێ بکەت؛ چونکی هوین لاواز یێن هاتینە ئافراندن. (٢٩) ئەی گەلی ئەوێن د باوەرییا خۆ دا ب خودێ و د دویکەفتنا پێغەمبەری دا -سلاڤ لێ بن- دڕاست، بۆ هەوە یا حەلال نینە هندەک ژ هەوە مالێ هندەکان بێ حەق بخۆن، وەسا تێ نەبت کو ب ڕێکەکا شەرعی وکەسبەکا حەلال بت و ب ڕازیبوونا هەوە بت، وهندەک ژ هەوە هندەکان نەکوژن ڤێجا هوین ب کرنا وی تشتێ خودێ حەرامکری تێ بچن. هندی خودێیە د وان هەمی تشتان دا یێن وی فەرمان پێ ل هەوە کری وهوین ژێ داینە پاش ب هەوە یێ دلۆڤانکار بوویە. (٣٠) وهەچییێ ژ تەعدایی وپێ لێدانا شریعەتی وی تشتی بکەت یێ خودێ هوین ژێ پاشڤەلێداین وەکی دزییێ وژێستاندنێ وغشێ، خودێ پاشی دێ وی کەتە د ئاگری دا وئەو دێ تام کەتە گەرما وی، وئەو ل سەر خودێ یا ب ساناهی بوویە. (٣١) ئەگەر هوین -گەلی خودان باوەران- خۆ ژ گونەهێن مەزن بدەنە پاش یێن وەکی شرکا ب خودێ ونەگوهدارییا دایبابان وکوشتنا نەفسێ بێ حەق وگونەهێن دی یێن وەکی وان، ئەم دێ گونەهێن هەوە یێن بچویکتر بۆ هەوە ژێ بەین، ودێ هەوە کەینە د جهەکێ ب قەدر وبها دا، کو بەحەشتە. (٣٢) وهوین خوزییا وی تشتی ڕانەهێلن یێ خودێ هندەک ژ هەوە پێ ب سەر هندەکان ئێخستین، چ د دانا ڕزقی دا بت یان د هەر تشتەکێ دی یێ وەسا دا بت، چونکی خودێ بارەکا پیڤای ژ جزای بۆ زەلامان دانایە ل دویڤ کارێ وان، ووی بۆ ژنان ژی بارەک دانایە ل دویڤ وی کارێ وان کری، و ل شوینا کو هوین خوزییان ڕاهێلن هوین داخوازێ ژ خودایێ مەرد بکەن ئەو ژ سەراتی وقەنجییا خۆ دێ دەتە هەوە. هندی خودێیە ب هەر تشتەکی یێ پڕزانا بوویە، وئەو د لێکڤەکرنێ دا ب وی تشتێ بەرژەوەندییا بەنییێن وی تێدا زاناترە. (٣٣) ومە بۆ هەر یەک ژ هەوە هندەک میراتگر دانایە، ئەو وی میراتێ دایباب ومرۆڤێن نێزیک دهێلن وەردگرن، وئەوێن هەوە سۆزێن موکم پێڕا بەستین کو پشتەڤانییا هەوە بکەن وهوین بارەکی ژ میراتی بدەنێ، هوین وێ بدەنێ یا هەوە بۆ دەسنیشان کری. ومیراتگرییا ب سۆزدانێ ل دەستپێکا ئیسلامێ یا دورست بوو، پاشی ب هاتنە خوارا ئایەتێن میراتی هاتە ڕاکرن. هندی خودێیە ب هەر تشتەکێ هوین دکەن یێ ئاگەهدار بوویە، وئەو دێ هەوە سەرا وی جزادەت.

(٣٤) زەلام ل سەر چاڤدێری و ب خودانكرنا ژنان دڕابووینە، ژ بەر وان سالۆخەتێن پێ ڕابوون وسەراتییێ یێن خودێ داینە وان، و ژ بەر وێ مەهر ونەفەقێ یا ئەو ددەنە وان. ڤێجا ئەو ژنێن چاك یێن ل سەر ڕێكا ڕاست ژ وان، گوهدارییا خودێ ویا زەلامێن خۆ دكەن، و ب پاراستنا خودێ ئەو وی تشتی دپارێزن یێ ل بەر چاڤێن زەلامێن وان ژ وی یێ ئەو ل سەر د دەسپاك وئەمین، وئەوێن هوین ژ زیزبوونا وان دترسن، هوین ب ئاخفتنا خۆش شیرەت بكەن، ڤێجا ئەگەر پەیڤا باش د گەل وان چو فایدە نەدا، هوین ل سەر جهان پشتا خۆ بدەنێ، ونێزیك نەبن، وئەگەر ڤێ پشتدانێ كار د وان نەكر، هوین ب لێدانەكا زیان تێدا نەبت وان بقوتن، ڤێجا ئەگەر وان گوهدارییا هەوە كر هشیار بن زۆردارییێ لێ نەكەن، چونكی هندی خودایێ بلندێ مەزنە خودانێ وانە، وئەو دێ تۆلێ ژ وی ڤەكەت یێ زۆردارییێ ل وان بكەت. (٣٥) وئەگەر هەوە -گەلی مرۆڤێن ژن ومێران- زانی كو نەخۆشی د ناڤبەرا وان هەر دووان دا هەیە ونەدویرە ببتە ئەگەرا ژێكڤەبوونا وان، هوین یەكێ دادكەر ژ مرۆڤێن زەلامی، ویەكێ دادكەر ژ مرۆڤێن ژنێ بهنێرنە نك وان؛ دا بەرێ خۆ بدەنێ ووێ بكەن یا بەرژەوەندییا وان تێدا، و ب ڕێكا بەرگەڕیانا هەردو دادكەران كو وان پێك بینن، و ب كارئینانا وان بۆ شێوەیەكێ باش خودێ د ناڤبەرا ژن ومێران دا دێ باش كەت. هندی خودێیە یێ پڕزانایە، تشتەك ژ كارێ بەنییێن وی ل بەر وی بەرزە نابت، یێ شارەزایە ب وی تشتێ د دلێن وان دا. (٣٦) وهوین پەرستنا خودێ ب تنێ بكەن وخۆ ب دەست وی ڤە بەردەن، وچو هەڤپشكان بۆ وی د خودایی وپەرستنێ دا چێ نەكەن، وقەنجییێ د گەل دایبابێن خۆ بكەن، ومافێن وان ب دورستی بدەنێ، ومافێ مرۆڤێن خۆ یێن نێزیك، وئێتیم، وهەژار، وئەو هەڤسوییێ مرۆڤێ هەوە یێ نێزیك بت یان یێ دویر بت، وهەڤالێ هەوە یێ سەفەرێ، ویێ ل خۆجهییێ، وڕێڤنگێ پێتڤی، وئەوێن ل بەر دەستێ هەوە ژ عەبد وجارییان، مافێن ڤان ژێ بدەنێ. هندی خودێیە حەز ژ وان بەنییێن خۆ ناكەت ئەوێن خۆ مەزن دكەن، وحەز ژ وان ناكەت ئەوێن مەدحێن خۆ د ناڤ خەلكی دا دكەن. (٣٧) ئەوێن قەلسییێ د دان وخەرجییا وی تشتی دا دكەن یێ خودێ دایە وان، وفەرمانا ب قەلسییێ ل خەلكێ دی ژێ دكەن، وكافرییێ ب قەنجییێن خودێ ل سەر خۆ دكەن، وڤەدشێرن. ومە بۆ كافران عەزابەكا ئەو پێ ڕەزیل بین ئامادەكرییە.

(٣٨) وهەر وەسا ئەڤ عەزابە مە بۆ وان ئامادەکرییە ئەوێن مالێ خۆ بۆ رویمەتی ومەدح خەرج دکەن و ب گۆتن وکریار باوەرییێ ب خودێ ورۆژا قیامەتێ نائینن. وئەڤ کارێن خراب ژ وان کارانە یێن شەیتان بۆ گازی دکەت، وهەچییێ شەیتان بۆ وی دۆست وهەڤال بت ئەو چ پیسە دۆست وهەڤالە. (٣٩) وما دێ چ زیان گەهتە وان ئەگەر وان باوەری ب خودێ ورۆژا دویماهییێ ئینابا ووان ب دلەکێ پاقژ وصافی ژ وێ یا خودێ دایێ خەرج کربا، وخودێ ب وان و ب کریارێن وان یێ پڕزانایە، ودێ وان سەرا وێ چەندێ جزادەت. (٤٠) هندی خودێیە تەمەت دندکەکا هویر ژی خێرا کەسێ ژێ کێم ناکەت، خو ئەگەر سەنگێ باشییا وی تەمەت زەررەکێ بت خودێ دێ بۆ وی مەزن وزێدە کەت، و ژ قەنجییا خۆ هێشتا دێ دەتێ، و ژ نک خۆ خێرەکا مەزن کو بەحەشتە دێ دەتێ. (٤١) ڤێجا حالێ مرۆڤان ل رۆژا قیامەتێ دێ چاوا بت، ئەگەر خودێ ژ هەر مللەتەکی پێغەمبەرەک ئینا دا شاهدەییێ ل سەر وان بدەت ب وی تشتێ وان کری، وئەگر وی تو -ئەی موحەممەد- ئینای دا بییە شاهد ل سەر ئوممەتا خۆ، و ل سەر ڤان پێغەمبەران ژی کو وان پەیامێن خودایێ خۆ گەهاندینە؟ (٤٢) رۆژا ئەو چەندە چێ دبت، ئەوێن باوەری ب خودێ نەئینای وگوهدارییا پێغەمبەری نەکری و ل دویڤ رێکا وی نەچووین هیڤی دکەن کو خودێ وان ب عەردی ڤە راست کەت، وئەو ببنە ئاخ، دا رانەبنە ڤە، وئەو نەشێن تشتەکێ خۆ ل خودێ ڤەشێرن؛ چونکی خودێ خەتم یا ل دەڤێن وان دای، و لەشێ وان شاهدەیی ل سەر وان یا دای ب وی تشتێ وان کری. (٤٣) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای و دویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، دەمێ هوین دەمست هوین نێزیکی نڤێژێ نەبن دا بزانن کانێ هوین چ دبێژن، وئەڤە هنگی بوو دەمێ هێشتا مەی ب یەکجاری حەرام نەبووی، وهوین ل دەمێ بێ نڤێژییێ نێزیکی نڤێژێ وجهێن کرنا نڤێژان کو مزگەفتن نەبن، حەتا هوین خۆ بشۆن، ئەو تێ نەبت یێ تێ ببۆرت و ژ دەرگەهەکی دەرباز ببتە یەکێ دی. وئەگەر هوین د نەخۆشییەکا وەسا دا بن کو هوین نەشێن ئاڤێ ب کاربینن، یان هوین رێڤنگ بن، یان دەسنڤێژا یەک ژ هەوە هات، یان هوین چوونە نڤینا خۆ، وهەوە ئاڤ نەدیت هوین قەستا ئاخەکا پاقژ بکەن، دێمێن خۆ ودەستێن خۆ پێ ڤەمالن (مەسحێ بکەن). هندی خودێیە یێ لێنەگرە بۆ هەوە، وگونەهێن هەوە ژێ دبەت. (٤٤) ئەی موحەممەد ما تە حالێ وان جوهییان نەزانییە، ئەوێن بارەک ژ وێ زانینا د تەوراتێ دا بۆ وان هاتییە دان، ئەو هیدایەتێ ب بەرزەبوونێ دگوهۆڕن، ووان نیشان وهێجەتێن راستییا پەیاما موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئاشکەرا دکەن، یێن کو ل نک وان هەین ئەو دهێلن، وهیڤی دکەن کو هوین -گەلی خودان باوەرێن سەرراست- ژ رێکا راست لابدەن؛ دا هوین ژی وەکی وان رێ بەرزەببن.

(٤٥) وخودێ ب دوژمنكارییا ڤان جوهییان بۆ هەوە زاناترە، وخودێ بەسە خودانێ هەوە بت، وئەو بەسە پشتەڤانێ هەوە بت هەوە ب سەر نەیاران هەوە بێخت. (٤٦) ژ جوهییان دەستەكەك هەیە كارێ خۆ پێ كرییە ئەو ئاخفتنا خودێ بگوهۆڕن و ژ بێ بەختی وەربادانێ بێخنە تێدا، وئەو دبێژنە پێغەمبەری: مە گوهـ ل گۆتنا تە بوو وئەم گوهدارییا فەرمانا تە ناكەین، وتو گوهێ خۆ بدە مە تە گوهـ لێ نەبت! وئەو دبێژن: (راعنا) ئانەكۆ: د مە بگەهە ومە تێ بگەهینە، وئەو ئەزمانێن خۆ پێ خوار دكەن، ومەخسەدا وان ئەو بوو نفرینا ب زمانێ خۆ ل وی بكەن، وئەگەر وان گۆتبا: مە گوهـ لێ بوو ومە گوهداری كر، وگوهێ تە ل مە بت، وچاڤێ تە ل مە بت، ئەو دا بۆ وان ل نك خودێ چێتر وگۆتنەكا ڕاستتر بت، بەلێ ژ بەر كافری ونەباوەری ئینانا وان خودێ ئەو ژ ڕەحما خۆ دەرێخستن، ڤێجا ئەو باوەرییێ ب حەقییێ نائینن كێمەكێ تێ نەبت یا چو مفا بۆ وان تێدا نەبت. (٤٧) ئەی گەلی كیتابییان، باوەرییێ ب وێ بینن یا مە د قورئانێ دا ئینایە خوارێ وكاری پێ بكەن، ئەو قورئانا ڕاستگۆیییا وێ یا د گەل هەوە ژ كیتابان دیار دكەت، بەری كو ئەم هەوە ب خرابییا كارێ هەوە بگرین، ڤێجا هندەك ڕوییان حلی بكەین ووەرگێڕینە پاتكێ، یان لەعنەتێ ل ڤان خرابكاران بكەین كو بكەینە مەیمونك وبەراز، وەكی مە لەعنەت ل جوهییێن خودانێن شەنبییێ كری، ئەوێن ژ ڕاڤ ونێچیرا ل شەمبییێ هاتینە پاشڤەلێدان بەلێ وان خۆ پاشڤە لێ نەدای، ئینا خودێ ل وان ب غەزەب هات، وئەو ژ ڕەحما خۆ دەرێخستن، وفەرمانا خودێ د هەمی حالان دا فەرمانەكا ب جهـ هاتی بوویە. (٤٨) هندی خودێیە ل وی نابۆرت وگونەهێ بۆ ژێ نابەت یێ كەسەكی ژ چێكرییێن وی بۆ وی بكەتە هەڤپشك، یان ب هەر ڕەنگەكێ كوفرێ كافر ببت، و هەر گونەهەكا دی یا ژ شركێ كێمتر بت ئەو بۆ وی ژێ دبەت یێ وی بڤێت، وهەچییێ شركێ ب خودێ بكەت ب ڕاستی ئەوی گونەهەكا مەزن كر. (٤٩) ئەی موحەممەد ما تە كارێ وان نەزانییە ئەوێن مەدحێن خۆ ویێن كریارێن خۆ دكەن؟ بەلكی خودێ ب تنێیە مەدحێن وی دكەت یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، ژ بەر كو ئەو ڕاستییا كارێ وان دزانت، وتشتەك ژ خێرا كارێ وان خۆ هندی وێ داڤا ب بەركێ خورمێ ژێ ڤە بۆ وان نائێتە كێمكرن. (٥٠) بەرێ خۆ بدێ، چاوا ئەو درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ دكەن، وئەو یێ پاقژە ژ هەر تشتەكێ بابەتی وی نەبت، وئەڤ درەوە بەسە گونەهەكا مەزن بت وخرابییا باوەرییا وان ئاشكەرا بكەت. (٥١) ئەی موحەممەد ما تە كارێ وان جوهییان نەدیتییە ئەوێن بارەك ژ زانینێ بۆ وان هاتییە دان، ئەو باوەرییێ ب هەر تشتەكێ ژبلی خودێ پەرستن بۆ دئێتە كرن ژ صەنەم وشەیتانێن مرۆڤ وئەجنان دئینن، ودبێژنە وان یێن كافری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی كری: ئەڤ كافرێن هە دڕاستترن، وڕێكا وان دورستترە ژ یا وان یێن باوەری ئینای؟

(٥٢) ئەو ئەون یێن خودێ ئەو ژ ڕەحما خۆ دەرێخستن، وهەچییێ خودێ وی ژ ڕەحما خۆ دویركەت تو كەسێ بۆ وی نابینی پشتەڤانییا وی بكەت، وخرابییا عەزابێ ژ وی پاشڤە لێ بدەت. (٥٣) یان ئەرێ وان بارەك د ملكی دا هەیە؟ وئەگەر وان ئەو هەبا ژی وان تشتەك ژێ نەددا یەكی، ئەگەر خۆ هندی وێ كونكێ با ئەوا د بەركێ خورمێ؟ (٥٤) یان ئەرێ ئەو حەسویدیێ ب موحەممەدی وهەڤالێن وی دبەن سەرا وێ قونجییا خودێ دایە وان، ڤێجا ئەو حەز دكەن ئەڤ قەنجییە ل نك وان نەمینت؟ پانێ مە -بەری نوكە- ئەو كیتاب دابوونە دووندەها ئیبراهیمی یێن خودێ بۆ وان ئینانینە خوارێ وئەو وەحییا نەنڤیسی یا بۆ وان هاتی، و د گەل هندێ ژی مە ملكەكێ بەرفرەهـ دا وان. (٥٥) ڤێجا ژ ڤان یێن بارەك ژ زانینێ بۆ هاتییە دان هەیە یێ باوەری ب پێغەمبەرینییا موحەممەدی ئینای، و ژ وان هەیە یێ پشت دای و د گازییا وی نەهاتی، وخەلك ژی ژ دویكەفتنا وی داینە پاش. وئاگرێ جەهنەمێ بەسی وانە كو ئەو ب وان بێتە خۆشكرن. (٥٦) هندی ئەون یێن كافری ب وان ئایەت ووەحییا كیتابێ ونیشان وهێجەتێن ئاشكەرا یێن خودێ ئینانینە خوارێ كری، پاشی ئەم دێ وان كەینە د ئاگرەكی دا؛ دا ئەو تام بكەنە گەرما وی، هەر جارەكا چەرمێ وان هاتە سۆتن ئەم چەرمەكێ دی دێ بۆ وان گوهۆڕین؛ دا عەزاب وئێشا وان یا بەردەوام بت. هندی خودێیە یێ زال بوویە تشتەك ل بەر ئاسێ نابت، و د ڕێڤەبرن وقەدەرا خۆ دا یێ كاربنەجهـ بوویە. (٥٧) وئەوێن دلێن وان ب باوەرییا ب خودێ وپێغەمبەری تەنا بووین، و ل سەر گوهدارییێ خۆ ڕاست كری، ئەم دێ وان كەینە د وان بەحەشتان دا یێن ڕوبار د بن دا دچن، هەروهەر دێ خۆشییێ تێدا بەن وچو جاران ژێ دەرناكەڤن، وئەو ژنێن خودێ ژ هەمی پیساتییان پاقژكرین بۆ وان تێدا هەنە، وئەم د بەحەشتێ دا دێ وان دەینە بن سیبەرەكا هوین وبەربەلاڤ. (٥٨) هندی خودێیە فەرمانێ ل هەوە دكەت كو هوین وان ئێمانەتان یێن د دەست هەوە دا بگەهیننە خودانان، ڤێجا تەخسیرییێ تێدا نەكەن، وئەو فەرمانێ ل هەوە دكەت كو هوین ب دادیێ حوكمی د ناڤبەرا مرۆڤان دا بكەن، وئەو چ باش شیرەتە خودێ ل هەوە دكەت وبەرێ هەوە ددەتێ. هندی خودێیە گوهدێرێ گۆتنێن هەوە بوویە، و ب كریارێن هەوە یێ ئاگەهدار بوویە، ووان دبینت. (٥٩) گەلی ئەوێن باوەری ئینای، د بەرسڤا فەرمانێن خودێ وەرن وبێ ئەمرییا وی نەكەن، و د بەرسڤا پێغەمبەری ژی وەرن وگوهدارییا وێ حەقییێ بكەن یا ئەو پێ هاتی، وگوهدارییا مەزن وكاربدەستێن خۆ بكەن بەلێ نە د بێ ئەمرییا خودێ دا، وئەگەر هوین د ناڤبەرا خۆ دا ل سەر تشتەكی ب هەڤڕكی چوون، هوین حوكمێ وی تشتی بۆ خودێ وپێغەمبەری، ئەگەر هەوە ب دورستی باوەری ب خودێ وڕۆژا حسێبێ هەبت. ئەڤ چەندە ژ هەڤڕكییێ وژێكڤەبوونێ چێترە، ودویماهییا وێ باشترە.

(٦٠) ئەی موحەممەد ما تە کاریٚ وان منافقان نەزانییە ئەویٚن ژ درەو دبیٚژن وان باوەری ب وێ ئینایە یا بۆ تە هاتییە خواریٚ -کو قورئانە- و ب وێ ژی یا بەری تە بۆ پیٚغەمبەران هاتییە خواریٚ، ووان د حەلکرنا هەڤرکییان دا دڤیٚت حوکمێ خۆ ببەنە نک وی شریعەتێ بەتال یێ خودێ نەدانای، وئەو ب خۆ فەرمان یا ل وان هاتییەکرن کو ئەو باوەرییێ ب وی نەئینن؟ وشەیتانی دڤیٚت وان ژ ریٚکا حەق دویربکەت، دویراتییەکا دویر. و ژ ڤێ ئایەتێ ئاشکەرا دبت کو باوەرییا ڕاست هندێ دخوازت خودان ل دویڤ شریعەتێ خودێ بچت، و د هەمی کاران دا حوکمی پێ بکەت، ڤیٚجا هەچییێ بیٚژت ئەز خودان باوەرم پاشی حوکمێ تاغووتی ب سەر حوکمێ خودێ بیٚخت، ئەو د ڤێ گۆتنا خۆ دا یێ درەوینە. (٦١) وئەگەر شیرەت ل ئەڤان هاتەکرن، وبۆ وان هاتە گۆتن: وەرنە وێ یا خودێ ئینایە خواریٚ، ووێ یا موحەممەد پیٚغەمبەری -سلاڤ لێ بن- گۆتی، تو دێ وان بینی ب سەر ڤە باوەری ئینای و د دل دکافر بینی پشتا خۆ دێ دەنە تە وڕوییێ خۆ وەردگیٚڕن. (٦٢) ڤیٚجا حالێ وان منافقان دێ یێ چاوا بت، ئەگەر ژ بەر وی کاریٚ وان ب دەستیٚن خۆ کری ئاتافەک ب سەریٚ وان هات، پاشی ئەو هاتنە نک تە -ئەی موحەممەد- داخوازا لیٚبۆرینێ کر، و ب سویندان ڕا چوون کو وان ب وان کریاریٚن خۆ ب تنێ قەنجی وپیٚکئینانا د ناڤبەرا هەڤرکان دا ڤیایە؟ (٦٣) ئەو ئەون یێن خودێ ڕاستییا وێ نفاقا د دلێن وان دا هەی دزانت، ڤیٚجا تو ژ وان بگەڕە، ووان ژ خرابییا کاریٚ ئەو ل سەر دچن بترسینە، وتو گۆتنەکا کارتیٚکەر د وان ب خۆ دا بیٚژێ. (٦٤) ومە پیٚغەمبەرەک ژ پیٚغەمبەریٚن خۆ نەهنارتییە، ئەگەر بۆ هندێ نەبت دا ب فەرمانا خودێ گوهدارییا وی بیٚتە کرن. وئەویٚن ب کرنا گونەهان زۆرداری ل خۆ کری ئەگەر د ژینا خۆ دا هاتبانە نک تە -ئەی موحەممەد- تۆبە کربا وداخواز ژ خودێ کربا کو گونەهان بۆ وان ژێ ببەت، وتە داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ وان کربا، ئەو دا خودێ بینن پڕتۆبەوەرگرێ دلۆڤانکار. (٦٥) خودایێ مەزن ب خۆ سویند خوارییە کو ئەویٚن هە ب دورستی باوەرییێ نائینن حەتا ئەو د ژینا تە دا تە د وی تشتی دا یێ هەڤرکی سەرا د ناڤبەرا وان دا پەیدا دبت نەکەنە فەماندار (حەکەم)، وسوننەتا تە پشتی مرنا تە نەکەنە حەکەم، پاشی د دەرحەقا وێ دا یا تە فەرمان پێ دای ئەو چو دلتەنگیەکێ ل نک خۆ نەبینن، و د گەل هندێ ژی ئەو ب دورستی خۆ ب دەست ڤە بەردەن، وئەو حوکمێ پیٚغەمبەریٚ خودێ -سلاڤ لێ بن- پێ هاتی ژ کیتاب وسوننەتێ د هەمی لاییٚن ژینێ دا د گەل ڕازیبوون وخۆ ب دەسڤەبەردانێ ژ کاکلکا باوەرییێیە.

(٦٦-٦٨) وئەگەر مە ل سەر وان منافقان یێن ب حوکمێ تاغووتی ڕازی دبن واجب کربا کو هندەک ژ وان هندەکان بکوژن، یان ئەو ژ وارێ خۆ دەرکەڤن، هژمارەکا کێم ژ وان تێ نەبا کەسێ ئەو نەدکر، وئەگەر وان ب وێ کربا یا شیرەت پێ ل وان دئێتەکرن ئەو دا بۆ وان ب مفاتر بت، ودا باوەرییا وان پێ ب هێزتر لێ ئێت، وئەم ل دنیایێ وئاخرەتێ خێرێ ژ نک خۆ دا دەینە وان، ودا بەرێ وان دەینە ڕێکا خودێ. (٦٩) وهەچییێ گوهدارییا فەرمانێن خودێ وڕێکا پێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بکەت ئەو ئەون یێن خودێ بهایێ وان مەزن کری، ڤێجا ئەو دێ هەڤالینییا وان کەن یێن خودێ قەنجی ب بەحەشتێ د گەل کری ژ پێغەمبەر وڕاستگۆیان ئەوێن ب دورستی باوەری ئینای وشەهیدێن د ڕێکا خودێ دا وچاکێن خودان باوەران، وئەو چ باش هەڤالن وان د بەحەشتێ دا هەین. (٧٠) ئەو دانا هە یا گەلەک ژ خودێ ب تنێیە، وخودێ بەسە ب حالێ بەنییێن خۆ یێ پڕزانا بت، و ب حالێ وی یێ هێژای دانەکا مەزن بت ژ بەر وان کریارێن وی یێن چاک. (٧١) گەلی ئەوێن باوەری ئینای د هشیاری خۆ بن ب خۆئامادەکرنا ژ بۆ دوژمنێ خۆ، ڤێجا هوین کۆمەک پشتی کۆمەکێ یان پێکڤە دەرکەڤنە شەڕێ وی. (٧٢) وهندی هندەک ژ هەوەنە ب ڕاستی خۆ ژ دەرکەفتنا ژ بۆ شەڕێ دوژمنی ڤەدهێلن وخۆ گران دکەن، وخەلکێ دی ژی ژ کرنا شەڕی سست دکەن، ڤێجا ئەگەر ل سەر هەوە هاتبتە نڤیسین و ب کوشتنێ یان شکەستنێ ئاتافەک ب سەرێ هەوە هات، ئەو ب کەیف ڤە دبێژت: خودێ ئەز پاراستم، دەمێ ئەز د گەل وان یێن ئەو ب سەری هاتی یا من پێ نەخۆش دەرنەکەفتیم، ودێ کەیفا وی ب هندێ ئێت کو ئەو ژ وان ڤەمای. (٧٣) وئەگەر قەنجییەک ژ خودێ ودەسکەفتییەک گەهشتە هەوە ئەو ب حەسویدی وکەسەر ڤە دێ بێژت -هەر وەکی د ناڤبەرا هەوە ووی دا ڤیانەکا ب سەر ڤە نەبوویە-: خوزی ئەز د گەل وان با مە دا ئەو فایدێ گەهشتییە وان ژ ڕزگاربوون وسەرکەفتن ودەسکەفتییان گەهشتبا من ژی. (٧٤) ڤێجا ئەوێن ژینا دنیایێ ددەنە ب ئاخرەتێ وخێرا وێ بلا شەڕی د ڕێکا دینێ خودێ وبلندکرنا پەیڤا وی دا بکەن ، وهەچییێ ژ دلەکێ صافی شەڕی د ڕێکا خودێ دا بکەت، ڤێجا بێتەکوشتن یان ب سەرکەڤت، ئەم دێ خێرەکا مەزن دەینە وی.

(٧٥) وما ئەو چیە -گەلی خودان باوەران- دبتە ئاستەنگ د ڕێکا هەوە وکرنا جیهادا پێخەمەت ب سەرێخستنا دینێ خودێ دا، وپێخەمەت پشتەڤانییا بێ دەسهەلاتان ژ زەلام وژن وزارۆیان ئەوێن تەعدایی لێ هاتییەکرن، ووان چو ڕێ نینن ژ بلی هندێ کو هاوارێن خۆ بگەهیننە خودایێ خۆ وبێژن: خودایێ مە، تو مە ژ ڤی گوندێ مرۆڤێن وی ب کوفرێ زۆرداری ل خۆ کری و ب نەخۆشییێ زۆرداری ل خودان باوەران کری -کو مەکەهە- دەربێخە، وتو ژ نک خۆ خودانەکی بۆ مە پەیدا بکە سەرکارییێ ل مە بکەت، وپشتەڤانەکی کو مە ب سەر زۆرداران بێخت. (٧٦) ئەوێن باوەری ئینای شەڕی د ڕێکا ب سەرێخستنا حەقییێ وخودانێن وێ دا دکەن، وئەوێن کافربووین شەڕی د ڕێکا سەرداچوونێ وخرابکارییا د عەردی دا دکەن، ڤێجا هوین شەڕێ وان بکەن ئەوێن شەیتانی بۆ خۆ دکەنە دۆست وسەرکار، وگوهدارییا فەرمانێن وی دکەن، هندی ئەو فێلبازییە یا شەیتان بۆ دۆستێن خۆ دکەت یا لاوازبوویە. (٧٧) ئەی موحەممەد ما تە حالێ وان نەزانییە ئەوێن بەری دانا دەستویرییێ ب کرنا جیهادێ بۆ وان هاتییە گۆتن: دەستێن خۆ ژ کرنا شەڕێ دوژمنێن خۆ بێن بوتپەرێس ڤەکێشن، ویا ل سەر هەوە ئەوە هوین وێ بکەن یا خودێ ل سەر هەوە فەرکری ژ کرنا نڤێژێ، ودانا زەکاتێ، ڤێجا گاڤا شەڕ ل سەر وان هاتییە نڤیسین، هنگی حالێ دەستەکەکێ ژ وان هاتە گوهاڕتن، وکانێ چاوا ئەو ژ خودێ دترسان یان پتر ژی ئەو ژ مرۆڤان ترسان، وئەو ڤێ ترسا خۆ یا دژوار ئاشکەرا دکەن ودبێژن: خودایێ مە بۆچی تە شەڕ ل سەر مە فەرکرییە؟ ئەگەر حەتا دەمەکێ نێزیک تە ئەم هێلابایین، ژ بەر ڤیانا وان بۆ ژینا دنیایێ، تو بێژە وان: خۆشییا دنیایێ یا کێمە، وئاخرەت وتشتێ لێ هەی مەزنتر وبەردەوامترە بۆ وی یێ تەقواکری. وخودایێ تە ب تشتەکی زۆردارییێ ل کەسێ ناکەت، ئەگەر خۆ هندی وێ داڤێ ژی بت ئەوا ب بەرکێ خورمێ ژی ڤە. (٧٨) ئەگەر ڕۆژا هەوە هات هەچی جهێ هوین لێ بن مرن دێ گەهتە هەوە، خۆ ئەگەر هوین د ئاسێگەهێن موکم ودویر ژ مەیدانا شەڕی ژی دا بن. وئەگەر تشتەکێ وان کەیف پێ بێت ژ خۆشییێن دنیایێ گەهشتە وان، ئەو دێ چێبوونا وی تشتی بۆ خودێ پالڤەدەن، وئەگەر تشتەکێ وان پێ نەخۆش بت بگەهتە وان ئەو ژ نەزانین ڤە دێ وی تشتی بۆ پێغەمبەری پالڤەدەن، ووان نەزانیبوو کو ئەو هەمی ژ نک خودێ ب تنێیە، ب قەزا وقەدەرا وییە، ڤێجا ئەڤە وان چیە نێزیکە ئەو د چو گۆتنان نەگەهن یێن تو بۆ وان دبێژی؟ (٧٩) هەر باشییەکا هاتییە سەرێ تە ئەو ژ خودێ ب تنێیە، ژ چاکی وقەنجییا وییە، وهەر نەخۆشی وخرابییەکا هاتییە سەرێ تە ئەو ژ بەر کارێ تە یێ خرابە، و ژ بەر وان گونەهانە یێن تە ب دەستێن خۆ کرین. ومە تو -ئەی موحەممەد- بۆ هەمی مرۆڤان یێ هنارتی دا پەیاما خودایێ خۆ بگەهینییە وان، وخودێ بەسە شاهد بت ل سەر ڕاستییا پەیاما تە.

(٨٠) هەچییێ گوهدارییا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بکەت، وکاری ب دینێ وی بکەت، ئەو وی گوهدارییا خودێ کر وکار ب فەرمانا وی کر، وهەچییێ پشت بدەتە گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی مە تو -ئەی موحەممەد- نەهنارتی دا ل سەر وان بێن پشت ددەن ببییە زێرەڤان، کارێن وان بهژمێری وحسێبا وان سەرا بکەی، حسێبا وان ل سەر مەیە. (٨١) وئەوێن هە یێن کو پشت ددەن، ل دیوانا پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- گوهدارییا خۆ بۆ پێغەمبەری وتشتێ ئەو پێ هاتی ئاشکەرا دکەن، وئەگەر ژ دیوانا وی چوون ودویرکەفتن، دەستەکەک ژ وان ب شەڤ وێ دکەن ودبێژن یا وان بەری هنگی ئاشکەرا نەکری، ووان نەزانی کو خودێ وێ ل سەر وان دهژمێرت یا ئەو ب ڤەشارتی دکەن، ودێ سەرا وێ چەندێ وان جزا دەت جزایەکێ تمام، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پشتا خۆ بدە وان وچو پویتەی ب وان نەکە، هندی ئەون ئەو چو زیانێ ناگەهیننە تە، وتو خۆ بهێلە ب هیڤییا خودێ ڤە، وئەو بەسی تەیە کو بۆ تە خودان وپشتەڤان بت. (٨٢) ئەرێ ما ئەوێن هە هزرێن خۆ د قورئانێ دا ناکەن، وبەرێ خۆ نادەنە وێ حەقییا تێدا هاتی، کو ب ڕەنگەکێ ڕێک وپێک ومۆکم هاتییە هندێ دگەهینت کو ئەو ژ نک خودێیە، وئەگەر ئەو ژ نک یەکێ دی با ژبلی وی ئەو دا جوداهییەکا مەزن تێدا بینن. (٨٣) وئەگەر فەرمانەکا دڤێت بێتە ڤەشارتن یا کو پەیوەندی ب تەناهییێ ڤە هەبت یا خێرا وێ بۆ ئیسلامێ وموسلمانان بزڤڕت، یان پەیوەندی ب ترسێ ڤە هەبت یا بگەهتە وان، ئەگەر ئەو گەهشتە ئەوێن هە یێن باوەرییێ جهێ خۆ د دلێن وان دا نەکری، ئەو دێ وێ د ناڤ مرۆڤان دا بەلاڤ کەن، وئەگەر وان ئەو بۆ پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- وبۆ زانا وتێگەهشتییان زڤڕاندبا، دا خودانێن تێئینانەدەر وزانینێ ژ وان ڕاستییا وێ زانن. وئەگەر قەنجییا خودێ ل سەر هەوە نەبا وکو وی دلۆڤانی ب هەوە بر هوین دا دویکەفتنا شەیتانی کەن کێم ژ هەوە تێ نەبن. (٨٤) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- جیهادا د ڕێکا خودێ وبلندکرنا پەیڤا وی دا بکە، تو ژ کرنا کەسێ دی یێ بەرپسیار نینی وسەرا وێ ل تە نائێتەگرتن، وتو خودان باوەران بۆ کرنا شەڕی وجیهادێ پال بدە، ووێ ل بەر وان شرین بکە، بەلکی خودێ ب تە و ب وان شەڕ ودوژوارییا کافران ڕاوەستینت. وخودێ یێ هێز دژوارتر وجزا مەزنترە ژ کافران. (٨٥) هەچییێ بەرگەرییانێ بکەت دا یەک خێرەکێ بکەت ژ بەر مەهدەرا وی بارەک بۆ وی ژخێرێ دێ هەبت، وهەچییێ بەرگەرییانێ بکەت دا خرابی بگەهتە یەکێ دی بارەک ژ گونەهێ دێ بۆ وی هەبت، وخودێ ل سەر هەر تشتەکی شاهد وپارێزەر بوویە. (٨٦) وئەگەر موسلمانەکی سلاڤی وە کر هوین ب ڕەنگەکێ باشتر ژ لایێ پەیڤ وگرنژینێ ڤە بەرسڤا سلاڤا وی بدەن، یان هەما وەکی یا وی لێ ڤەگێڕن، وهەر یەکێ خێر وجزایێ خۆ هەیە. هندی خودێیە جزایێ هەر تشتەکی ددەت.

(٨٧) خودێ ب تنێ‌یە یێ هێژای خوداینییێ، ئەو دێ هەوە هەمییان بۆ حسێبێ وجزادانێ ل رۆژا قیامەتێ کۆم کەت، ئەو رۆژا چو گومان تێدا نە. وکەس ژ خودێ یێ ئاخفتن راستتر نینە. (٨٨) ڤێجا هەوە چیە -گەلی خودان باوەران- هوین د مەسەلا دوروییان دا بووینە دو دەستەک: دەستەکەک دبێژت دێ شەرێ وان کەین، ودەستەکەک دبێژت ئەم شەرێ وان ناکەین؟ وخودێ ژ بەر خرابییا کریارا وان ئەو یێن ئێخستینە د کوفرێ وبەرزەبوونێ دا. ئەرێ ما هەوە دڤێت وی بیننە سەر رێ یێ خودێ بەرێ وی ژ دینێ خۆ وەرگێرای؟ وهەچییێ خودێ بەرێ وی ژ دینێ خۆ ودویچوونا فەرمانا خۆ وەرگێرا، وی چو رێ بۆ هیدایەتێ نابن. (٨٩) دوروییان دڤیا هوین ژی ب وێ راستییێ کافر ببن یا دلێن هەوە باوەری پێ ئینای، وەکی وان ب دلێن خۆ کافری پێ کری، دا هوین وئەو د کوفرێ دا وەکی یەک لێ بێن، ڤێجا حەتا ئەو د رێکا خودێ دا مشەخت نەبن هوین چو دۆستان بۆ خۆ ژ وان نەگرن، ، دا ئەو مشەختبوونا وان ببتە نیشان ل سەر راستییا باوەرییا وان، ڤێجا ئەگەر وان پشت دا وێ یا ئەو بۆ هاتینە داخوازکرن، هوین وان بگرن وهەچی جهێ هەوە ئەو لێ دیتن وان بکوژن، وهوین ژبلی خودێ چو دۆست وپشتەڤانان بۆ خۆ ژ وان نەگرن داخوازا پشتەڤانییێ ژێ بکەن. (٩٠) بەلێ هوین شەرێ وان نەکەن ئەوێن دگەهنە مللەتەکێ کو د ناڤبەرا هەوە ووان دا پەیمانەک هەی، هەر وەسا هوین شەرێ وان ژی نەکەن ئەوێن هاتینە نک هەوە دبێهن تەنگ ووان پێ نەخۆش کو شەرێ هەوە بکەن، یان شەرێ مللەتێ خۆ بکەن، وئەو نە د گەل هەوە بووینە ونە د گەل مللەتێ خۆ بووینە، هوین شەرێ وان نەکەن، وئەگەر خودێ ڤیابا دا وان ل سەر هەوە زال کەت، ڤێجا ئەو د گەل دوژمنێن هەوە یێن بوتپەرێس دا شەرێ هەوە کەن، بەلێ خودێ ژ قەنجییا خۆ بەرێ وان ژ هەوە وەرگێرا، ڤێجا ئەگەر وان خۆ ژ هەوە ڤەدەر کر و شەرێ هەوە نەکر، وخۆ ئێخستە د بن پەرێ هەوە ڤە، هەوە چو حەق ل سەر وان نینە کو هوین شەرێ وان بکەن. (٩١) هوین مللەتەکێ دی ژ دوروییان دێ بینن وان دڤێت ژ لایێ هەوە ڤە دپشت راست بن، خۆ وەسا دیار بکەن کو وان باوەری هەیە، ووان دڤێت ژ لایێ مللەتێ خۆ یێ کافر ژی ڤە دپشت راست بن، خۆ بۆ وان دیار کەن کو ئەو دکافرن، هەر جارەکا ئەو بۆ جهێ کوفرێ وکافران هاتنە زڤراندن، ئەو دێ کەڤنە د خرابترین حالی دا. ئەوێن هە ئەگەر روییێ خۆ ژ هەوە وەرنەگێرن، وخۆ نەئێخنە بن پەرێ هەوە وخۆ ب دەست هەوە ڤە بەرنەدەن، وشەرێ هەوە بەس نەکەن، هوین وان ب هێز بگرن وچی جهێ ئەو لێ بن هوین وان بکوژن، وئەوێن هە یێن د ڤێ رێکا خراب دا گەهشتینە ڤی حەددێ ئەو یێ ژ خەلکی ئاشکەرا ببن، ئەون یێن مە هێجەتەکا ئاشکەرا ل سەر کوشتن وگرتنا وان دایە هەوە.

(٩٢) وچێ نابت بۆ خودان باوەرەکی کو تەعداییێ ل خودان باوەرەکێ دی بکەت وبێ حەق وی بکوژت، وەسا تێ نەبت ئەڤ چەندە ب خەلەتی ڤە وبێ دەستی ژێ چێ ببت، وهەچییێ کەفتە د وێ خەلەتییێ دا ل سەر وی یە کو گەردەنەکا خودان باوەر ئازا بکەت، وحەقێ خوینا وی کوشتی بدەتە مرۆڤێن وی، هنگی تێ نەبت خودانێ مری ب خێرا خۆ وی عەفی بکەن. ڤێجا ئەگەر کوشتی ژ مللەتەکێ کافر بت یێ نەیار بۆ خودان باوەران، وئەو کوشتی ب مرۆڤەکێ خودان باوەر بت ب خودێ وب وێ حەقییا وی بۆ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینایە خوارێ، ل سەر وییە یێ ئەو کوشتی گەردەنەکا خودان باوەر ئازا بکەت، وئەگەر ئەو ژ مللەتەکی بت د ناڤبەرا هەوە ووان دا سۆز وپەیمانەک هەبت، ل سەر وییە یێ ئەو کوشتی حەقێ خوینا وی بدەتە مرۆڤێن وی وگەردەنەکا خودان باوەر ئازا بکەت، وهەچییێ نەشێت وێ چەندێ بکەت، بلا دو مەهان ل دویڤ ئێک یێ ب رۆژی بت؛ دا خودێ تۆبێ بدانتە سەر وی. وخودێ ب راستییا کارێ بەنییێن خۆ یێ پرزانا بوویە، و د وی شریعەتی دا یێ وی بۆ وان دانای یێ کاربنەجھ بوویە. (٩٣) وهەچییێ تەعداییێ ل خودان باوەرەکی بکەت و ژ قەستا وبێ حەق وی بکوژت جزایێ وی جەهنەمە، هەروهەر دێ تێدا بت د گەل غەزەبا خودێ ودەرکەفتنا ژ رەحما وی، وخودێ دژوارترین عەزاب بۆ وی ئامادەکرییە ژ بەر ڤێ تاوانا مەزن یا وی کری. (٩٤) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری ئەگەر هوین د رێکا خودێ دا بۆ کرنا جیهادێ دەرکەفتن هوین وان ژێک جودا بکەن یێن هوین دئێنێ یان دهێلن، وهوین وان ژ بێ باوەران نەهژمێرن یێن هوین تشتەکی ژ نیشانێن ئیسلامێ ژێ دبینن وشەرێ هەوە نەکەن؛ چونکی دبت ئەو دخودان باوەر بن وباوەرییا خۆ ڤەشێرن، هوین ڤێ چەندێ بۆ پەرتالەکێ دنیایێ نەکەن، وئەو دان وقەنجییا ل نک خودێ هەی تێرا هەوە هەیە، هەوە ژی ل دەسپێکا ئیسلامێ باوەرییا خۆ ژ مللەتێ خۆ یێ کافر ڤەدشارت، ئینا خودێ مننەت ل هەوە کر، وهوین ب باوەرییێ وهێزێ سەرفەراز کرن، ڤێجا هوین دهشیار بن ووان ژێک جودا بکەن. هندی خودێیە ب هەمی کریارێن هەوە یێ پرزانایە، ب کارێن هەوە یێن هویر یێ ئاگەهدارە، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت.

(٩٥) ئەوێن خۆ ژ جیهادا د ڕێکا خودێ دا داینە پاش -ژبلی خودان عوزران- وئەوێن ب مالێ خۆ ونەفسا خۆ جیهاد د ڕێکا خودێ دا کری د وەکی یەک نابن، خودێ جیهادکەر ب سەر وان ئێخستینە یێن دڕوینشتی، و د بەحەشتێ دا دەرەجێن بلند یێن داینێ، وخودێ سۆز وپەیمان ب بەحەشتێ یا دایە وان هەمییان ئەوێن ب مالێ خۆ ونەفسا خۆ جیهادێ دکەن وئەوێن ب عوزر ڕوینشتین ژ بەر وێ نەخۆشی وقوربانییا د ڕێکا حەقییێ دا وان دای، وخودێ ب خێرەکا مەزن جیهادکەر ب سەر وان یێن ڕوینشتی ئێخستینە. (٩٦) ئەڤ خێرا هە یا مەزن جهێن بلندن د بەحەشتێ دا ژ خودێنە ب تایبەتی بۆ وان بەنییێن وینە یێن جیهاد د ڕێکا وی دا کری، وژێبرنە بۆ گونەهێن وان ودلۆڤانییەکا بەرفرەهە ئەو تێدا خۆشییێ پێ دبەن. وخودێ باش گونەهـ ژێبر ودلۆڤانکاربوویە. (٩٧) هندی ئەون یێن فریشتە جانێ وان دستینن ووان زۆرداری ل خۆ کری کو ل جهێ کافران ماین ومشەخت نەبووین، فریشتە ب گەفکرن ڤە دبێژنە وان: هوین د مەسەلا دینێ خۆ دا د چ حال دا بوون؟ ئەو دێ بێژن: ئەم د عەردێ خۆ دا دلاواز بووین، وئەم نەدشیاین زۆردارییێ وستەمێ ژ خۆ لابدەین، ڤێجا ئەو ب گەفکرن ڤە دێ بێژنە وان: ئەرێ ما عەردێ خودێ یێ فرەهـ نەبوو کو هوین ژ عەردێ خۆ دەرکەڤنە عەردەکێ دی کو هوین تێدا ل سەر دینێ خۆ پشت ڕاست ببن؟ ئەوێن هە جهێ ڤەحەویانا وان ئاگرە، وئەو پیسترین جهێ لێ زڤڕینێیە. (٩٨) وئەوێن دبێزار ژ مێر وژن وزارۆکان یێن کو نەشێن زۆردارییێ وستەمێ ژ خۆ لابدەن، وچو ڕێکان بۆ خۆ نابینن کو پێ ژ نەخۆشییێ قورتال ببن، ئەو ناگەهنە ڤێ دویماهییا بەری نوکە بەحس ژێ هاتییە کرن. (٩٩) ڤێجا ئەو لاوازێن هە ئەون یێن هیڤی هەیە کو خودێ وان عەفی بکەت؛ چونکی خودێ ب ڕاستییا حالێ وان یێ زانایە، وخودێ لێنەگرێ باش گونەهـ ژێبر بوویە. (١٠٠) وهەچییێ ژ جهێ شرکێ دەرکەفتە جهێ ئیسلامێ دا دینێ خۆ بپارێزت، داخوازا وی قەنجییا خودایێ وی بت، ومەخسەدا وی سەرێخستنا دینێ وی بت، ئەو جهەکی د عەردی دا بۆ خۆ دێ بینت کو خۆ ڤەگوهێزتێ وئەو ل وێرێ وی تشتی دێ بینت یێ ببتە ئەگەرا ب هێزبوونا وی ورەزیل بوونا دوژمنێن وی، د گەل فرەهییا د ڕزقی وژیارێ دا، وهەچییێ ژ مالا خۆ دەرکەڤت ومەخسەدا وی سەرێخستنا دینێ خودێ بت، وبلندکرنا پەیڤا خودێ بت، پاشی بەری ئەو بگەهتە مەخسەدا خۆ ئەو بمرت، ئەوی خێرا کریارا وی کەفتە سەر خودێ. وخودێ ب بەنییێن خۆ باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکار بوویە. (١٠١) وهوین ئەگەر ب ڕێڤنگی د عەردێ خودێ دا دەرکەفتن، چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە کو هوین نڤێژێ کورت بکەن ئەگەر هوین ل دەمێ نڤێژێ ژ دوژمنییا کافران ل سەر خۆ ترسان، وباراپتر ژ سەفەرێن موسلمانان ل دەسپێکا ئیسلامێ ب ترس بوون، وکورتکرنا نڤێژێ دەستوبرییەکە ل سەفەرێ هاتییە دان ل دەمێ ترسێ وتەناهییێ. هندی کافرن ئاشکەرا دوژمناتییا هەوە دکەن، ڤێجا هوین ژێ دهشیاربن.

(١٠٢) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- ل مەیدانا شەڕی بی، وتە ڤیا نڤێژێ ل بەرا وان بکەی، بلا کۆمەک ژ وان بۆ نڤێژێ د گەل تە ڕابن، وبلا ئەو چەکێ خۆ د گەل خۆ هلگرن، ڤێجا ئەگەر ئەو چوونە سوجوودێ بلا کۆما دی ل پشت هەوە بەرانبەر دوژمنی ڕابن، وکۆما یەکێ ڕکاعەتا خۆ یا دووێ دێ خلاس کەن وسلاڤا ملان ڤەدەن، پاشی کۆما دی یا دەست ب نڤێژێ نەکری بلا بێت و ل دویڤ تە ڕکاعەتا خۆ یا یەکێ بکەن، پاشی بلا ئەو ب تنێ ڕکاعەتا خۆ یا دووێ تمام بکەن، وبلا ئەو ژ دوژمنێ خۆ دهشیاربن وچەکێ خۆ هلگرن. ئەوێن کافری ب دینێ خودێ کری حەز دکەن ئەگەر هوین ژ چەک وخوارنا خۆ بێ ئاگەهـ بمینن وغافل ببن؛ دا ئەو ب یەکجاری دژواره هیرشەکێ بکەنە سەر هەوە وهەوە ببرینن، وهنگی چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە ئەگەر تەنگاڤییەک ژ بارانێ گەهشتبتە هەوە، یان هوین دنەخۆش بن، کو هوین چەکێ خۆ بدانن، د گەل هشیارییێ. هندی خودێیە بۆ کافرێن ب دینێ خۆ عەزابەکا وان بشکێنت وڕەزیل بکەت ئامادەکرییە. (١٠٣) ڤێجا ئەگەر هەوە نڤێژ کر، هوین ل هەمی حالێن خۆ خودێ ل بیرا خۆ بینن، وئەگەر ترس نەما هوین نڤێژێ ب تمامی بکەن، وتەخسیرییێ تێدا نەکەن، چونکی ئەو ل هندەک دەمێن دەسنیشانکری د شریعەتی دا یا هاتییە واجبکرن. (١٠٤) وهوین د شەڕ وداخوازکرنا دوژمنێ خۆ دا لاواز نەبن، ئەگەر هوین ژ کرنا شەڕی وتشتێ ب دویڤ دا دئێت دئێشن، دوژمنێ هەوە ژی گەلەک ژێ دئێشن، د گەل هندێ ژی ئەو شەڕێ هەوە بەس ناکەن، ڤێجا هوین فەرترن کو شەڕێ وان بەس نەکەن، ژ بەر وێ هیڤییا خێر وسەرکەفتن وپشتەڤانییێ یا هوین دخوازن، وئەو وێ هیڤییێ ناخوازن، وخودێ ب هەمی حالێن هەوە یێ پڕزانا بوویە، و د کار وڕێڤەبرنا خۆ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. (١٠٥) هندی ئەمین مە قورئان ب ڕاستییێ بۆ تە -ئەی موحەممەد- هنارتییە؛ دا تو ب وێ یا خودێ بۆ تە ب وەحی ئینایە خوارێ ونیشا تە دای فەرمانداریێ د ناڤبەرا مرۆڤان دا بکەی، ڤێجا تو بۆ وان یێن -ب ڤەشارتنا حەقییێ- خیانەت ل خۆ کری د وێ گۆتنێ دا یا ئەو پێ هەڤڕکییا تە دکەن نەبە پشتەڤان.

(١٠٦) وتو د هەمی حالێن خۆ دا داخوازا ژێبرنا گونەهان ژ خودێ بکە، هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبربوویە بۆ وی یێ داخوازا قەنجییا وی بکەت، ویێ دلۆڤانکار بوویە ب وی. (١٠٧) وتو بەرەڤانییێ ژ وان نەکە یێن ب نەگوهدارییا ئەمرێ خودێ خیانەتێ ل خۆ دکەن. هندی خودێیە حەز ژ وی ناکەت یێ پڕ خیانەتێ بکەت، وگونەها وی یا مەزن بت. (١٠٨) ئەو خۆ ژ خەلکی ڤەدشێرن دا کارێن وان یێن خراب نەبینن، وئەو خۆ ژ خودێ ناڤەشێرن وژێ شەرم ناکەن، وئەو ب زانینا خۆ یێ د گەل وان، ویێ ئاگەهدارە ب وان دەمێ ئەو -ب شەڤ- وێ گۆتنا ئەو پێ نەرازی دبێژن، وخودێ ب هەمی گۆتن وکریارێن وان یێ ئاگەهدار بوویە، تشتەک ژێ ل وی بەرزە نابت. (١٠٩) ئەڤە هوین ئەڤەنە -گەلی خودان باوەران- هوین بەرەڤانییێ ژ وان دکەن یێن د ژینا دنیایێ دا زۆرداری ل خۆ کری، ڤێجا کی ل ڕۆژا ڕابوونێ وحسێبێ ل نک خودێ دێ بەرەڤانییێ ژ وان کەت؟ وئەو کییە یێ ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ ڤان خیانەتکاران ببتە وەکیل؟ (١١٠) وهەچییێ قەستا کارەکێ خراب وکرێت بکەت، یان ب کرنا تشتەکێ دژی حوکمێ خودێ وشریعەتێ وی زۆرداریێ ل خۆ بکەت، پاشی ب پەشێمانی ڤە ل خودێ بزڤرت، وداخوازا ژێبرنێ وڤەشارتنا گونەهێ بۆ خۆ ژێ بکەت، ئەو دێ خودێ بینت باش گونەهـ ژێبرە بۆ وی، ویێ دلۆڤانکارە ب وی. (١١١) وهەچییێ ژ قەستا گونەهەکێ بکەت ئەو هەما زیانێ ل خۆ ب تنێ دکەت، وخودێ ب ڕاستییا کارێ بەنییێن خۆ یێ پڕزانا بوویە، و د وی حوکمی دا یێ ئەو د ناڤبەرا وان دکەت یێ کارینەجهـ بوویە. (١١٢) وهەچییێ بێ دەستی خەلەتییەکێ بکەت، یان ژ قەستا گونەهەکێ بکەت پاشی گونەها خۆ بهاڤێتە سەر کەسەکێ بێ گونەهـ ، ئەو وی درەو وگونەهەکا ئاشکەرا هلگرت. (١١٣) وئەگەر نە ژ بەر هندێ با کو خودێ منەت ل تە کرییە -ئەی موحەممەد- و ب قەنجییا پێغەمبەرینییێ دلۆڤانی ب تە برییە، و ب وێ وەحییا بۆ تە هنارتی تو پاراستی، کۆمەک ژ وان یێن خیانەت ل خۆ کری دا تە ژ ڕێکا حەقییێ تەحسینن، وئەو ب وێ چەندێ ژ خۆ پێڤەتر کەسێ ناتەحسینن، و ژ بەر پاراستنا خودێ بۆ تە ئەو نەشێن ب تشتەکی زیانێ بگەهیننە تە، وخودێ قورئان وئەو سوننەتا وێ ئاشکەرا بکەت بۆ تە هنارت، وبەرێ تە دا زانینا وی تشتێ تە بەرێ نەدزانی، وئەو قەنجییا خودێ ب تایبەتی دایە تە تشتەکێ مەزن بوویە.

(١١٤) چو مفا د گەلەک ژ وێ ئاخفتنێ دا نینە یا مرۆڤ ب نهێنی ڤە پێ د گەل یەک ودو دئاخڤن، ئەو تێ نەبت ئەگەر ئەو ئاخفتن ئاخفتنەک بت داخواز پێ دانا خێرێ، یان گۆتنەکا باش، یان پێکئینانا د ناڤبەرا مرۆڤان دا بت، وهەچییێ وان کاران پێخەمەت رازیبوونا خودێ بکەت، ئەوی ئەم دێ جزایەکێ مەزن وبەرفرەهـ دەینێ. (١١٥) وهەچییێ ل دویڤ رێکا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- نەچت پشتی کو حەقی بۆ ئاشکەرا بووی، ودویچوونا رێکەکا دی ژبلی رێکا خودان باوەران ووێ حەقییا ئەو ل سەر بکەت، ئەم دێ وی هێلینە ب هیڤییا وێ رێکێ ڤە یا وی بەرێ خۆ دایێ، وئەم بەرێ وی نادەینە خێرێ، وئەم دێ وی کەینە د ئاگرێ جەهنەمێ دا؛ دا گەرما وی ببینت، وئەو چ پیسە جهێ لێ زڤڕینێیە. (١١٦) هندی خودێیە وێ گونەهێ ژێ نابەت کو شرک پێ بێتە کرن، و یا ژ شرکێ کێمتر بت ژ گونەهان ئەو بۆ وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ژێ دبەت، وهەچییێ هەڤپشکەکی بۆ خودایێ یەک وب تنێ بدانت، ب ڕاستی ئەو دویرکەفتنەکا دویر ژ حەقییێ دویر کەفت. (١١٧) ئەو بوتپەرێس ژبلی خودێ پەرستنا هندەک بوتێن نە مفای دگەهینن ونە زیانێ دکەن، وئەو ب تنێ پەرستنا وی شەیتانی دکەن یێ ژ ئەمرێ خودێ دەرکەفتی، وگەهشتییە حەددەکێ مەزن ژ خرابییێ وخرابکرنێ. (١١٨) خودێ ئەو ژ ڕەحما خۆ یێ دەرێخستی. وشەیتانی گۆت: ئەز پشکەکا دەسنیشانکری ژ بەنییێن تە دێ گرم و ب گۆتن وکریار دێ وان دسەردا بەم. (١١٩) وسویند بت هەچییێ دویکەفتنا من بکەت ژ وان ئەز بەرێ وی ژ حەقییێ وەرگێڕم، و ب هیڤییێن درەو ئەز دێ ژڤانی دەمە وان، وئەز دێ داخوازێ ژ وان کەم کو ئەو گوهێن حەیوانی ببڕن وشەق شەق بکەن ژ بەر وێ نەحەقییا ئەز ل بەر وان شرین دکەم، وئەز دێ فەرمانێ ل وان کەم کو ئەو چێکرییێ خودێ د خورستییێ وسەروبەری دا بگوهۆڕن. وهەچییێ د بەرسڤا شەیتانی بێت ووی ژبلی خودایێ ب هێز وزال بۆ خۆ بکەتە پشتەڤان، ب ڕاستی ئەو تێ چوو تێچوونەکا ئاشکەرا. (١٢٠) شەیتان ب سۆزا ژ درەو سۆزێ ددەتە دویکەفتییێن خۆ، وئەو ب هیڤییێن پویچ وخاپینۆک وان دسەردا دبەت، وهەما ژ خاپاندنا بێ بناخە وبێ دەلیل پێڤەتر ئەو ب تشتەکی سۆزێ نادەتە وان. (١٢١) ئەوێن هە جهێ لێ زڤڕینا وان جەهنەمە، وئەو ژ وێ پێڤەتر چو جهێن ڕەڤێ نابینن.

(١٢٢) وئەوێن ڕاستگۆ د باوەرییا خۆ دا ب خودێ، وكارێن چاك ب دویڤ باوەرییا خۆ دا كرین خودێ -ب قەنجییا خۆ- وان دێ كەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕوبار د بن داروبارێن وان دا دچن ئەو هەروهەر دێ مینه تێدا، سۆزەكە ژ وی خودایی یێ ژ سۆزا خۆ لێڤە نەبت. وكەس ژ خودێ ڕاستگۆتر نینە د گۆتن وسۆزێن خۆ دا. (١٢٣) ئەڤ قەنجییا مەزن ب وان خوزییان نائێتە دەستی یێن هوین ڕادهێلن گەلی موسلمانان، ونە ب وان خوزییان یێن خودانێن كیتابێ ژ جوهی وفەلان ڕادهێلن، بەلكی ب باوەرییا دورست ب خودێ وكرنا وان چاكییێن ئەو ژێ ڕازی دئێتە دەستی. وهەچییێ كارەكێ خراب بكەت ئەو دێ پێ ئێتە جزادان، و ژ خودێ پێڤەتر ئەو چو سەركاران بۆ خۆ نابینت كارێ وی ب ڕێڤە ببەت، وچو پشتەڤانان ژی بۆ خۆ نابینت كو بەرەڤانییێ ژێ بكەن، وخرابییا عەزابێ ژێ بدەنە پاش. (١٢٤) وهەچییێ تشتەكی ژ كارێن چاك بكەت، نێر بت یان مێ بت، وئەو ب خودێ و ب وێ حەقییا وی ئینایە خوارێ یێ خودان باوەر بت ، ئەو ئەون یێن خودێ وان دكەتە د بەحەشتێ دا جهێ خۆشییا بەردەوام، وتشتەك ژ خێرا كریارێن وان ژ وان نائێتە كێمكرن، ئەگەر خۆ هندی وێ كونكێ بت ئەوا د بەركێ خورمێ دا. (١٢٥) دینێ كەسێ ژ یێ وی باشتر نینە یێ ب دلی ولەشی خۆ ب دەست خودێ ب تنێ ڤە بەردای، وئەو یێ قەنجیكار بت، ودویكەفتنا دینێ ئیبراهیمی وشریعەتێ وی كر بت، وخۆ ژ باوەرییێن خراب وشریعەتێن نەحەق دابتە پاش. وخودێ ئیبراهیم -سلاڤ لێ بن- ب دورستی بۆ خۆ ژ ناڤبەرا بەنییێن خۆ ژێگرتبوو وكربوو خۆشتڤییێ خۆ. وئەڤ ئایەتە سالۆخەتێ خۆشتڤینییێ كو بلندترین دەرەجا ڤیانێ یە، وسالۆخەتێ ژێگرتنێ بۆ خودێ بنەجه دكەت. (١٢٦) وهەر تشتەكێ ل گەردوونی هەی ژ چێكرییان یێ خودێیە، وملك هەمی یێ وی ب تنێیە. وخودێ دۆر ل هەر تشتەكی گرتییە، چو تشتەك ژ كارێ بەنییێن وی ل بەر وی بەرزە نابت. (١٢٧) ئەی موحەممەد خەلك ژ تە دخوازن كو تو وێ بۆ وان ئاشكەرا بكەی د دەر حەقا ئەحكامێن ژنان دا یێ تێگەهشتنا وی ل بەر وان ئاسێ بووی، تو بێژە: خودێ مەسەلا وان بۆ هەوە ئاشكەرا دكەت، ووێ یا د كیتابێ دا بۆ هەوە دئێتە خواندن د دەرحەقا ژنێن ئێتیم دا یێن كو ئەوا بۆ وان هاتییە نڤیسین ژ مەهری ومیراتی هوین نادەنێ، وهوین دلێ خۆ دبەنە مارەكرنا وان، وخودێ مەسەلا لاوازان ژ زارۆكان بۆ هەوە ئاشكەرا دكەت، وكو واجبە هوین ب دادییێ وبێ ستەم ب كارێ ئێتیمان ڕابن. وهەر خێرەكا هوین بكەن خودێ یێ پێ زانایە، تشتەك ژێ ل بەر وی بەرزە نابت.

(١٢٨) وئەگەر ژنەکەکێ زانی کو مێرێ وێ خۆ ژێ بلندتر دبینت، یان پشتا خۆ ددەتێ، چو گونەهـ ل سەر وان هەر دووان نینە کو ل سەر وی تشتی پێک بێن یێ دلێ وان پێ خۆش ژ لێکڤەکرنێ ونەفەقێ، وپێکهاتن چێترە. ونەفس ل سەر قەلسییێ یێن هاتینە چێکرن. وئەگەر هوین ب قەنجی سەرەدەرییێ د گەل ژنکێن خۆ بکەن، و د دەرحەقا وان دا ژ خودێ بترسن، هندی خودێیە ب وی تشتێ هوین دکەن -ژ وێ چەندێ- یێ زانا بوویە چو ژێ ل بەر وی بەرزە نابت، وئەو هەوە سەرا وی کاری دێ جزا دەت. (١٢٩) وهوین -گەلی زەلامان- قەت نەشێن ب تمامی دادییێ د ناڤبەرا ژنان دا بکەن ژ لایێ ڤیانێ ومەیلا دلی ڤە، ئەگەر چەند هوین خۆ بوەستینن ژی، ڤێجا یەکجار مەیلدارییێ ژ وێ ژنێ نەکەن یا دلێ هەوە ژێ سار، کو هوین وێ بهێلنە هلاویستی وەکی وێ ژنێ یا بێ مێر ونەبەردای؛ دا گونەهکار نەبن. وئەگەر هوین کارێن خۆ چاک بکەن و د لێکڤەکرنا د ناڤبەرا ژنێن خۆ دا دادییێ بکەن، و د دەرحەقا وان دا تەقوا خودێ بکەن و ژ وی بترسن، هندی خودێیە بۆ بەنییێن خۆ باش گونەهـ ژێبر بوویە، و ب وان یێ دلۆڤانکار بوویە. (١٣٠) وئەگەر ژن ومێر ژێکڤەبوون، هندی خودێیە ژ فرەهی وقەنجییا خۆ هەردووان دێ دەولەمەند کەت؛ چونکی هندی خودێیە قەنجی ومنەتا وی یا بەرفرەهە، و د وی حوکمی دا یێ ئەو د ناڤبەرا بەنییێن خۆ دا دکەت یێ کاربنەجهـە. (١٣١) وملکێ هەر تشتەکێ ل عەرد وعەسمانان ویێ د ناڤبەرێ دا یێ خودێیە. وڕاستی مە شیرەت ب تەقوایێ ل وان کربوو یێن بەری هەوە کیتاب بۆ هاتی ژ جوهی وفەلان، و ل هەوە ژی کو تەقوا خودێ بکەن، و د فەرمانا وی دا بن، ومە بۆ هەوە ئاشکەرا کرییە کو ئەگەر هوین کافرییێ ب یەکینییا خودێ وشریعەتێ وی بکەن هندی خودێیە چو منەت ب هەوە نینە؛ چونکی هەر تشتەکێ ل عەرد وعەسمانان یێ وییە. وخودێ ژ بەنییێن خۆ یێ بێ منەت وزەنگین بوویە، و د سالۆخەت وکریارێن خۆ دا یێ هێژای مەدحان بوویە. (١٣٢) وملکێ هەر تشتەکێ ل ڤێ گەردوونێ یێ خودێیە، وئەو بەسە ب کارێ چێکرییێن خۆ ڕابت ووان بپارێزت. (١٣٣) گەلی مرۆڤان ئەگەر خودێ بڤێت دێ هەوە بەت، ودێ هندەکێن دی ژبلی هەوە ئینت. وخودێ ل سەر وێ چەندێ یێ خودان شیان بوویە. (١٣٤) گەلی مرۆڤان هەچییێ ژ هەوە خێرا دنیایێ بڤێت وپشت بدەتە ئاخرەتێ، ل نک خودێ ب تنێ خێرا دنیایێ وئاخرەتێ هەیە، ڤێجا بلا ئەو ژ خودێ ب تنێ خێرا دنیایێ وئاخرەتێ بخوازت؛ چونکی ئەو ب دەستێ وییە. وخودێ ب گۆتنێن بەنییێن خۆ گوهدێر بوویە، و ب کار وئنیەتێن وان ئاگەهدار بوویە، وئەو وان سەرا وێ چەندێ دێ جزا دەت.

(١٣٥) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، هوین ب دادییێ ڕابن، وبۆ کنارێ خودێ شاهدەییێ بدەن، ئەگەر خۆ ل سەر هەوە ب خۆ ژی بت، یان ل سەر دایبابێن هەوە بت، یان ل سەر مرۆڤێن هەوە بت، وئەوێ هوین شاهدەییێ ل سەر ددەن یێ چاوا بت، چ یێ زەنگین بت یان یێ فەقیر بت؛ چونکی خودێ ب وان هەردووان حەقترە، وئەو ب وی تشتێ بۆ وان باش زاناترە، ڤێجا دلچوون وتاگیری بلا بەرێ هەوە نەدەتە هندێ کو هوین دادییێ نەکەن، و ب ئەزمانێ خۆ وەربادانێ بێخنە شاهدەییا خۆ، یان پشتا خۆ بدەنە شاهدەییێ، ڤەشێرن یان نەدەن، هندی خودێیە ب کارێن هەوە یێن هویر یێ زانا بوویە، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (١٣٦) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، ل سەر وێ باوەرییا موکم دبەردەوام بن یا هەوە ب خودێ وپێغەمبەرێ وی موحەممەدی ئینای، و ب وێ قورئانا وی بۆ پێغەمبەرێ خۆ ئینایە خوارێ، و ب وان هەمی کیتابێن وی بۆ پێغەمبەرێن خۆ هنارتین. وهەچییێ باوەرییێ ب خودێ، و ب فریشتەیێن وی یێن خودان قەدر، و ب کیتابێن وی هنارتین هیدایەت بۆ خەلکی، و ب پێغەمبەرێن وی هلبژارتین دا پەیامێن وی بگەهینن، و ب ڕۆژا دویماهییێ یا مرۆڤ تێدا پشتی مرنێ بۆ حسێبێ ڕادبن نەئینت، ب ڕاستی ئەو ژ دینی دەرکەفت، ودویراتییەکا دویر ئەو ژ ڕێکا حەقییێ دویر کەفت. (١٣٧) هندی ئەون یێن باوەری ئینای، پاشی لێڤەبووین وکافربووین، پاشی ل باوەرییێ زڤڕین، پاشی جارەکا دی کافربووینە ڤە، پاشی ل سەر کافرییێ مجد وبەردەوام ماین، نەبوویە کو خودێ گونەهێ بۆ وان ژێ ببەت، یان بەرێ وان بدەتە ڕێکەکێ ژ ڕێکێن هیدایەتێ، یا کو ئەو پێ ژ دویماهییا خراب ڕزگار ببن. (١٣٨) تو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ بدە دوڕوییان -ئەوێن ب سەر ڤە دخودان باوەر و د دل دا دکافر- کو عەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە. (١٣٩) ئەوێن کافران بۆ خۆ دکەنە سەرکار، ووان بۆ خۆ دکەنە هاریکار وپشتەڤان، وخودان باوەران دهێلن، وهەڤالینی وڤیانا وان ناخوازن. ئەرێ ئەو ب وێ چەندێ پاراستن وپشتەڤانییێ ژ کافران دخوازن؟ هندی ئەون ئەو چەندە نە ب دەستێ وانە؛ چونکی هندی پشتەڤانی وهێز وسەرفرازییە هەمی یا خودێ ب تنێیە. (١٤٠) و ب ڕاستی بۆ هەوە -گەلی خودان باوەران- د کیتابا خودایێ هەوە دا هاتییە خوارێ کو ئەگەر هەوە گوه لێ بوو کافری وترانە ب ئایەتێن خودێ بێنەکرن هوین د گەل وان کافران نەڕوینن، هنگی تێ نەبت ئەگەر وان گۆتنەکا دی ژبلی کوفرێ وترانەیێن ب ئایەتێن خودێ کر، ئەگەر هوین د گەل وان ڕوینشتن، وئەو ب وی ڕەنگی بن، هوین ژی دێ وەکی وان بن؛ چونکی هوین ب یارییێکرن وکوفرا وان ڕازیبوون، وئەوێ ب گونەهێ ڕازی بت وەکی وییە یێ گونەهێ بکەت. هندی خودێیە کۆمکەرێ دوڕوی وکافران هەمییانە د ئاگرێ جەهنەمێ، دا ئەو تێدا عەزابا نەخۆش ببینن.

(١٤١) دوڕوی ئەون یێن بەرێ وان لێ کانێ دێ چ شەڕ وفتنە ب سەر هەوە دا ئێن گەلی خودان باوەران، ڤێجا ئەگەر خودێ ژ قەنجییا خۆ منەتەک ل هەوە کر، وهوین ب سەر دوژمنێن هەوە ئێخستن وهەوە دەسکەفتی ب دەست خۆ ئێخستن، ئەو دێ بێژن: ما ئەم ژی د گەل هەوە نەبووین ومە پشتا هەوە نەگرتبوو؟ وئەگەر بۆ ئەوێن کوفر ب ڤی دینی کری بارەک ژ سەرکەفتن ودەسکەفتییان هەبوو، ئەو دێ بێژنە وان: ما مە هاریکارییا هەوە نەکربوو وهوین ژ خودان باوەران نەپاراست بوون؟ ڤێجا خودێیە ل ڕۆژا ڕابوونێ حوکمی د ناڤبەرا هەوە ووان دا دکەت، وخودێ چو ڕێکێن سەرکەفتنێ بۆ کافران ل سەر بەنییێن خۆ یێن چاک چێ ناکەت، ودویماهی ل دنیایێ وئاخرەتێ بۆ تەقوادارانە. (١٤٢) هندی ڕێکا ئەوان دوڕوییانە خاپاندنا خودێیە، ب هندێ کو ب سەر ڤە ئەو خۆ ب باوەرییێ بیننەدەر و د دل دا دکافر بن، هزرا وان ئەوە حالێ وان دێ ل خودێ یێ ڤەشارتی بت، وئەو ب خۆ خودێیە وان دخاپینت و ب وەکی کریارا وان جزای ددەتە وان، وئەگەر ئەو دوڕوییێن هە بۆ کرنا نڤێژێ ڕابوونە ڤە، ب سستی وبێ خێرەتی ڤە ڕادبن، مەخسەدا وان ب وێ نڤێژێ رویمەتییە ودا خەلک مەدحێن وان بکەن، وکێمەکێ نەبت ئەو خودێ ل بیرا خۆ نائینن. (١٤٣) حێبەتی وهژهژۆکی ودودلی حالێ ڤان دوڕوییانە، ئەو ل سەر تەرزەکی ڕاناوەستن، نە ئەو ژ خودان باوەرانە ونە ژ کافرانە. وهەچییێ خودێ دلێ وی ژ باوەرییێ وپێگیرییا ب هیدایەتا خۆ وەرگێرت، تو چو ڕێکێن باوەرییێ وهیدایەتێ بۆ وی نابینی. (١٤٤) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، هوین کافران بۆ خۆ نەکەنە سەرکار، وخودان باوەران بهێلن. ئەرێ هەوە دڤێت هوین ب حەژێکرنا دوژمنێن خۆ هێجەتەکا ئاشکەرا بۆ خودێ ل سەر خۆ چێ کەن کو باوەرییا هەوە نە یا ژ دلە؟ (١٤٥) هندی دوڕوینە ل ڕۆژا قیامەتێ د جهێ نزمتر دانە ژ ئاگری، وتو -ئەی موحەممەد- پشتەڤانەکی بۆ وان نابینی ڤێ دویماهییا خراب ژ وان پاشڤە لێ بدەت. (١٤٦) ئەو تێ نەبن یێن تۆبەکری و ل خودێ زڤڕین، و ب گوهدارییا خودێ ژ سەرڤە و د دل دا خۆ چاک کری، وخودان باوەر بۆخۆ کرینە سەرکار، وخۆ ب دینێ خودێ ڤە گرتی، ودلێ خۆ بۆ خودێ صافی کری، ئەوێن هە نە یێن د دنیایێ وئاخرەتێ دا د گەل خودان باوەران، وخودێ خێرەکا مەزن پاشی دێ دەتە خودان باوەران. (١٤٧) ئەرێ خودێ ب عەزابدانا هەوە دێ چ کەت ئەگەر هوین کارێ چاک بکەن وباوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن؟ هندی خودێیە ژ هەمییان یێ بێ منەتە، وهەما ئەو بەنییان ب گونەهێن وان عەزاب ددەت، وخودێ شوکردارێ بەنییێن خۆ بوویە ل سەر گوهدارییا وان بۆ وی، ویێ پرزانا بوویە ب هەر تشتەکێ هەی.

(١٤٨) خودێ حەز ناکەت مرۆڤەک گۆتنا خراب ئاشکەرا بکەت، بەلێ ئەوێ زۆرداری لێ هاتییە کرن بۆ وی دورستە وێ خرابییا ل نک زۆرداریێ خۆ بێژت؛ دا زۆرداریا ل وی هاتییە کرن ئاشکەرا ببت. وخودێ ب وی تشتێ هوین ئاشکەرا دکەن یێ گوهدێر بوویە، و ئەو ب وی تشتێ هوین ڤەدشێرن یێ پڕزانا بوویە. (١٤٩) خودێ رێ بۆ لێبۆرینێ خۆش کر وبەرێ مە دایێ کو خودان باوەر: یان دێ خێرێ ئاشکەرا کەت، یان دێ ڤەشێرت، هەر وەسا د گەل گەهاندنا نەخۆشییێ، یان ئەو دێ ئاشکەرا کەت دەمێ تۆلا خۆ ژ وی دستینت یێ نەخۆشی گەهاندییێ، یان دێ لێبۆرت، ولێبۆرین باشترە؛ چونکی هندی خودێیە ژ سالۆخەتێن وییە ئەو ل بەنییێن خۆ ناگرت هەر چەندە ئەو دشێتە وان ژێ. (١٥٠) هندی ئەون یێن ب خودێ و پێغەمبەرێن وی کافربووین ژ جوهی وفەلان، ودڤێن کو د ناڤبەرا خودێ وپێغەمبەرێن وی دا ژێک جودا بکەن کو باوەرییێ ب خودێ بینن ووان پێغەمبەرێن وی هنارتین درەوین دەربێخن، یان باوەرییێ ب هندەک پێغەمبەران بینن و ب هندەکان نەئینن، و ژ درەو بێژن هندەک پێغەمبەران درەو ژ کیسێ خودایێ خۆ کرینە، ووان دڤێت رێکەکێ بۆ خۆ بگرن بۆ وێ سەرداچوونا وان ژ نک خۆ ئینایە دەرێ ونوی دەربێخستی. (١٥١) ئەوێن هەنە کافرێن ب ڕاستی ودورستی، ومە بۆ کافران عەزابەکا ئەو پێ بشکێن وڕەزیل ببن ئامادەکرییە. (١٥٢) وئەوێن باوەری ب تەوحیدا خودێ ئینای، وباوەری ب پێغەمبەرینییا پێغەمبەرێن وی هەمییان ئینای، وچو جودایی نەئێخستییە ناڤبەرا وان، وکار ب شریعەتێ خودێ کری، ئەوێن هە پاشی خودێ خێر وجزایێ وان دێ دەتێ سەرا باوەری ئینانا وان ب خودێ وپێغەمبەرێن وی. وخودێ باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکار بوویە. (١٥٣) ئەی موحەممەد جوهی پسیارا موعجیزەیەکا وەکی یا مووسای ژ تە دکەن دا ڕاستییا گۆتنا تە بۆ وان ئاشکەرا ببت: کو تو کیتابەکا نڤیسی بۆ وان ژ نک خودێ بینییە خوارێ ، وەکی مووسای دەپ (ئەلواح) بۆ وان ژ نک خودێ ئینایین، ڤێجا تو مەندەهۆش نەبە باپیرێن وان پسیارەکا ژ ڤێ چەندێ مەزنتر ژ مووسای کربوو: وان داخواز ژێ کربوو ئەو خودێ ئاشکەرا نیشا وان بدەت، ئینا ژ بەر زۆرداریا وان ل خۆ کری کو ئەو تشت خواستی یێ نە مافێ وان ئەو دلگرتی کەفتن. پاشی پشتی خودێ ئەو زێندی کرینە ڤە، ووان نیشانێن ئاشکەرا ل سەر دەستێ مووسای دیتین یێن شرکێ پویچ دکەن، وان ژبلی خودێ پەرستنا گۆلکێ کر، ئینا ژ بەر تۆبا وان مە ل وان نەگرت، ومە هێجەتەکا مەزن دا مووسای ڕاستییا پێغەمبەرینییا وی بنەجهـ دکر. (١٥٤) ومە چیایێ طووری ڕاکرە هنداڤی وان دەمێ وان پێگیری ب وێ پەیمانێ نەکری یا وان دای کو کاری ب ئەحکامێن تەوراتێ بکەن، ومە فەرمان ل وان کر ئەو ب سوجدە ڤە د دەرگەهێ (بەیتولمەقدسێ) ڕا بچن، ئینا ئەوان خۆ ل سەر پشتێ خشاندە د ژۆرڤە، ومە فەرمان ل وان کر کو ئەو ب کرنا نێچیرا ل ڕۆژا شەنبییێ تەعدایێ نەکەن ئینا وان تەعدایی کر وچوونە نێچیرێ، ومە پەیمانەکا موکم ژ وان وەرگرت، بەلێ وان ئەو پەیمان شکاند.

(١٥٥) ڤێجا ژ بەر شکاندا وان بۆ پەیمانان وکوفرا وان ب ئایەتێن خودێ یێن ڕاستگۆییا پێغەمبەرێن وی ئاشکەرا دکەت، وکوشتنا وان بۆ پێغەمبەران ژ زۆرداری وتەعدایی، وگۆتنا وان: دلێن مە دپێچاینە لەو ئەم د گۆتنا تە ناگەهین، وئەو ب خۆ ژ بەر کوفرا وان خودێ دلێن وان یێن خەتم کرین ڤێجا ئەو باوەریێ نائینن کێمەکا بێ مفا تێ نەبت، ژ بەر ڤێ چەندێ مە لەعنەت ل وان کر. (١٥٦) هەر وەسا مە لەعنەت ل وان کر ژ بەر کوفر وبێ بەختییا وان ب دویڤ مەریەمێ ڤەنای، وئەو ژ وێ چەندێ یا پاقژ بوو. (١٥٧) و ژ بەر وێ گۆتنا وان ب ترانەکرن ڤە گۆتی: کو مە عیسایێ مەسیح کوڕێ مەریەمێ پێغەمبەرێ خودێ یێ کوشتی، ووان عیسا نەکوشتییە ونەهلاویستییە، بەلکی وان زەلامەکێ وەکی وی هلاویست بوو یا ژ وان ڤە ئەڤە عیسایە. وئەوێن دبێژن: مە یێ کوشتی، ژ جوهییان، وئەوێن ئەو تەسلیم کری ژ فەلان، ئەو هەمی د دەرحەقا وی دا ب گومان وحێبەتینە، ژبلی دویکەفتنا هندەک هزران چو زانین ل نک وان نینە، وئەو د کوشتنا وی دا دپشت ڕاست نینن، بەلکی ب گومانن. (١٥٨) بەلکی خودێ عیسا ب لەش ورح ڤە یێ بلندکری، وئەو ژ کافران یێ پاقژکری، وخودێ د ملکێ خۆ دا یێ زال بوویە، و د کار وڕێڤەبرنێ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. (١٥٩) وپشتی هاتنە خوارا عیسای ل دویماهییا زەمانی کەسەک ژ خودانێن کیتابێ نامینت ئەگەر بەری مرنا وی باوەرییێ پێ نەئینت، وڕۆژا ڕابوونێ عیسا -سلاڤ لێ بن- دێ ل سەر وان شاهد بت یێن درەو پێ کری، وییێن باوەری پێ ئینای. (١٦٠) ڤێجا ژ ئەگەرا زۆرداریا جوهییان ژ بەر وان گونەهێن مەزن یێن وان کرین خودێ هندەک خوارنێن پاقژ یێن کو بۆ وان دحەلال ل سەر وان حەرام کرن، و ژ بەر خۆپاشڤەلێدانا وان ژ ڕێکا ڕاست، وپاشڤەلێدانا وان بۆ خەلکی ژی. (١٦١) و ژ بەر خوارنا وان بۆ وێ ربایێ یا ئەو ژێ هاتینە پاشڤەلێدان، وحەلالکرنا وان بێ حەق بۆ مالێ مرۆڤان، ومە بۆ وان یێن کافری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری ژ ڤان جوهییان عەزابەکا ب ئێش ل ئاخرەتێ ئامادەکرییە. (١٦٢) بەلێ ئەوێن موکم د زانینا ئەحکامێن خودێ دا ژ جوهییان، وییێن خودان باوەر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی، باوەرییێ ب وێ دئینن ئەوا خودێ بۆ تە ئینایە خوارێ -ئەی موحەممەد- کو قورئانە، وباوەرییێ ب وێ ژی دئینن ئەوا بەری تە بۆ پێغەمبەران هاتییە خوارێ وەکی تەوراتێ وئنجیلێ، ونڤێژێ ل دەمێ وێ دکەن، وزەکاتا مالێ خۆ ددەن، وباوەرییێ ب خودێ وڕۆژا دویماهییێ دئینن، ئەوان خودێ خێرەکا مەزن دێ دەتێ، کو بەحەشتە.

(١٦٣) ئەی موحەممەد مە وەحی ب گەهاندنا پەیامێ بۆ تە هنارتییە هەر وەکی مە بۆ نووحی وپێغەمبەرێن پشتی وی هنارتی، ومە وەحی بۆ ئیبراهیم وئیسماعیل وئیسحاق ونەڤییێن وی -ئەو پێغەمبەرێن کو د ناڤ دووازدە ئویجاخێن ئسرائیلییان دا- وعیسا وئەییووب ویوونس وهاروون وسولەیمانی هنارتییە. ومە زەبوور دابوو داوودی، کو کیتاب وپەرێن نڤیسی بوو. (١٦٤) وهندەک پێغەمبەرێن کو مە بەحسێ وان بەری ڤێ ئایەتێ د قورئانێ دا بۆ تە کری مە هنارتینە، وبەحسێ هندەک پێغەمبەران ژ بەر حیکمەتەکا مە ڤیای مە بۆ تە نەکرییە. وقەدرگرتن بۆ مووسای خودێ د گەل وی ئاخفتییە. وئەڤ ئایەتا پیرۆز هندێ دگەهینت کو سالۆخەتێ ئاخفتنێ ب رەنگەکێ بابەتی خودێ بت یەک ژ سالۆخەتێن وییە، وکو خودێ ب راستی وبێ دەسکاتی د گەل پێغەمبەرێ خۆ مووسای ئاخفتییە. (١٦٥) من هندەک پێغەمبەر بۆ بەنییێن خۆ هنارتینە دا مزگینییێ ب قەنجییا من بدەنە وان ووان ژ عەزابا من بترسینن؛ دا پشتی هنارتنا پێغەمبەران مرۆڤان چو هێجەتەک نەمینت. وخودێ د ملکێ خۆ دا یێ زال بوویە، و د رێڤەبرنێ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. (١٦٦) ئەی موحەممەد ئەگەر جوهی وکافرێن دی کوفرێ ب تە بکەن خودێ شاهدەیییێ بۆ تە ددەت کو تو پێغەمبەرێ وی‌یی یێ وی قورئانا مەزن بۆ ئینایە خوارێ، وی ئەو قورئان ب زانینا خۆ ئینایە خوارێ، وهەر وەسا ملیاکەت شاهدەییێ ب راستییا وێ وەحییێ ددەن یا بۆ تە هاتی، وشاهدەییا خودێ ب تنێ بەسە. (١٦٧) هندی ئەون یێن کافری کری، ومرۆڤ ژ ئیسلامێ پاشڤەلێدایین، ب راستی ئەو ژ رێکا حەق دویرکەفتن دویرکەفتنەکا دژوار. (١٦٨) هندی ئەون یێن کافری کری؛ و ب مانا خۆ یا ل سەر کوفرێ زۆرداری کری، نەبوویە کو خودێ گونەهێن وان بۆ وان ژێ ببەت، یان بەرێ وان بدەتە رێکەکێ ئەو پێ رزگار ببن. (١٦٩) رێکا جەهنەمێ تێ نەبت، ئەو هەروهەر دێ تێدا مینن، وئەو چەندە ل سەر خودێ یا ب ساناهی بوویە. (١٧٠) گەلی مرۆڤان پێغەمبەرێ مە موحەممەد -سلاڤ لێ بن- ب ئیسلامێ دینێ حەق بۆ هەوە هاتییە، ڤێجا هوین باوەرییێ پێ بینن ودویکەفتنا وی بکەن، هندی باوەری ئینانا ب وی‌یە بۆ هەوە چێترە، وئەگەر هوین ل سەر کوفرا خۆ درێژ بن هندی خودێ‌یە چو منەت ب هەوە وباوەرییا هەوە نینە؛ چونکی ملکێ هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی بۆ وی‌یە. وخودێ ب گۆتن وکریارێن هەوە یێ پرزانا بوویە، و د کار وشریعەتێ خۆ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. ڤێجا ئەگەر عەرد وعەسمان وەکی ملکێ وی هەمییێ خۆ بۆ وی چەماند بت، پا هوین فەرترن کو باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن، و ب وێ قورئانا وی بۆ پێغەمبەرێ خۆ ئینایە خوارێ وکو هوین خۆ بۆ وی بچەمینن، داکو گەردوون هەمی بۆ وی یێ چەمیای بت. و د ڤێ ئایەتێ دا نیشان هەیە کو پەیاما پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- بۆ هەمی مرۆڤانە.

(١٧١) ئەی خودانێن ئنجیلێ زێدەگاڤییێ ل سەر دینێ حەق نەکەن، و ژ حەقییێ پێڤەتر هوین چو گۆتنان د دەرحەقا خودێ دا نەبێژن، وهوین چو ژن وکوڕان بۆ وی نەدانن، هندی عیسایێ مەسیحە کوڕێ مەریەمێ پێغەمبەرێ خودێیە خودێ ئەو ب حەقییێ هنارتییە، ووی ئەو ب وێ پەیڤێ ئافراندییە یا وی جبریل بۆ مەریەمێ پێ هنارتی، وئەو پەیڤ ئەڤەیە: (کن - ببە) ئینا ئەو بوو، وئەو پفکرنەکا ژ خودێ بوو جبریلی ب فەرمانا خودێ پفکری، ڤێجا هوین باوەرییێ بینن کو خودێ یەکە وبۆ وی تەسلیم ببن، وباوەرییێ ب وێ بینن یا پێغەمبەرێن وی پێ ژ نک وی هاتین، وهوین عیسای ودایکا وی د گەل خودێ نەکەنە هەڤپشک. هوین ڤێ گۆتنێ بەس کەن ئەو بۆ هەوە چێترە ژ وێ یا هوین ل سەر، هندی خودێیە خودایەکێ ب تنێیە یێ پاک وبلند بت. هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی ملکێ وییە، ڤێجا چاوا ژنەک یان کوڕەک ژ وان بۆ وی دێ هەبت؟ وخودێ بەسە کو بۆ ڕێڤەبرن وژیارا چێکرییێن خۆ وەکیل بت، ڤێجا هوین خۆ بهێلنە ب هیڤییا وی ب تنێ ڤە ئەو تێرا هەوە هەیە. (١٧٢) مەسیح خۆ ژ هندێ بلندتر نابینت کو بەنییەکێ خودێ بت، وهەر وەسا فریشتەیێن نێزیک ژی خۆ ژ هندێ بلندتر نابینن کو پەرستنا خودێ بکەن، وهەچییێ خۆ بلندتر ومەزنتر ژ بەندایەتییێ ببینت ئەو وان هەمییان ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک خۆ دێ کۆم کەت، و ب حوکمێ خۆ یێ عادل دێ حوکمی د ناڤبەرا وان دا کەت، وئەو هەر یەکی وی جزایێ ئەو ژ هەژی دێ دەتێ. (١٧٣) ڤێجا هندی ئەون یێن ب گۆتن وکریار باوەری ب خودێ ئینای، و ل سەر ڕێکا شریعەتێ وی خۆ ڕاست کری، ئەو جزایێ کریارێن وان دێ دەتێ، و ژ قەنجییا خۆ ئەو دێ ل وان زێدە کەت، وهندی ئەون یێن گوهدارییا خودێ نەکری، وخۆ ژ هندێ بلندتر دیتی کو خۆ بۆ وی بچەمینن ئەو دێ وان عەزاب دەت عەزابدانەکا ب ئێش، وئەو ژبلی وی چو سەرکاران بۆ خۆ نابینن وان ژ عەزابا وی ڕزگار بکەن، وئەو ژبلی خودێ چو پشتەڤانان ژی بۆ خۆ نابینن وان ب سەر بێخن. (١٧٤) ئەی گەلی مرۆڤان دەلیلەکێ ئاشکەرا ژ خودایێ هەوە بۆ هەوە هات، کو پێغەمبەرێ مە موحەممەدە، وئەو دەلیلێن ئاشکەرا یێن ئەو پێ هاتی، وپێ ژ هەمییان مەزنتر قورئانا پیرۆزە، تشتێ ڕاستییا پێغەمبەرینی وپەیاما وی دیار دکەت، ومە قورئان بۆ هەوە هنارت هیدایەت وڕۆناهییەکا ئاشکەرا. (١٧٥) ڤێجا ئەوێن ب گۆتن وکریار باوەری ب خودێ ئینای، وخۆ ب وێ ڕۆناهییێ ڤە گرتی یا مە بۆ ئینایە خوارێ، پاشی ئەو ژ قەنجی ودلۆڤانییا خۆ دێ وان کەتە د بەحەشتێ دا، ودێ بەرێ وان دەتە ڕێکا ڕاست یا سەری دکێشتە بەحەشتێ.

(١٧٦) ئەی موحەممەد ئەو پسیارا وی ژ تە دکەن یێ بمرت ونەباب هەی ونەزارۆ، تو بێژە: خودێ حوکمێ وی بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت: ئەگەر مرۆڤەک مر ونە وی دایباب هەبن ونە زارۆ، ووی خویشکەکا دایبابی هەبت، یان خویشکەکا ژ بابێ ب تنێ، نیڤا میراتێ وی بۆ وێیە، وبرایێ وێ یێ دایبابی بت یان یێ ژ بابێ بت هەمی میراتێ وێ وەردگرت ئەگەر ئەو مر ووێ نە چو زارۆ هەبن ونە دایباب. وئەگەر ئەوێ دمرت ونە دایباب هەین ونە زارۆ دو خویشک هەبن دوسێکا مالێ وی هێلای بۆ وانە. وئەگەر برایێن نە ژ دایێ د گەل یێن مێ کۆم بوون بۆ یێ نێر وەکی بارا دو ژ یێن مێیە ژ خویشکێن وی. خودێ لێکڤەکرنا میراتی وحوکمێ میراتێ وی یێ بێ دایباب وزارۆ بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت؛ دا هوین د مەسەلا میراتی دا ژ حەقییێ بەرزە نەبن. وخودێ ب دویماهییا کاران یێ زانایە، و د زانت کانێ چ خێر بۆ بەنییێن وی تێدا هەیە.

سوورەتا (المائدة)

(١) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، پەیمانێن خودێ یێن موکم هوین پێک بینن، وهوین پەیمانێن یەک ودو ژی پێک بینن چ زڤراندنا ئێمانەتان بت، یان کرین وفرۆتن بت یان هەر تشتەکێ دی یێ رێکەفتی بت د گەل کیتابا خودێ وسوننەتا پێغەمبەرێ وی، وخودێ هەمی حەیوانەتێن بێ ئەزمان ژ حێشتر وچێل وپەزان بۆ هەوە یێن حەلال کرین، ئەو تێ نەبن یێن وی بۆ هەوە ئاشکەرا کرین ژ حەرامکرنا مراری وخوینێ وتشتێن دی، و ژ حەرامکرنا نێچیرێ دەمێ هوین د ئیحرامان دا. هندی خودێیە حوکمی ب وی تشتی دکەت یێ وی بڤێت ل دویڤ حکمەت ودادییەکا ئەو پێ دزانت. (٢) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، هوین پێ ل توخویب ورێنیشانێن خودێ نەدانن، وکرنا شەرِی د مەهێن حەرام دا دورست نەکەن، وئەو ژی ئەڤ مەهەنە: ذولقعدە وذولحججە وموحەررەم ورەجەب، وئەڤ چەندە ل دەسپێکا ئیسلامێ بوو، وهوین حەرامبوونا قوربانان وئەو قوربانێن رِستک د ستویان دا حەلال نەکەن، وعەدەتێ وان بوو وان هندەک رِستکێن ژ هریێ هاتینە چێکرن دکرنە ستویێ قوربانان دا بێتە زانین کو ئەڤ حەیوانە قوربانا وی مرۆڤییە یێ دڤێت حەجێ بکەت، وهوین کرنا شەرِێ وان دورست نەکەن یێن قەستا بەیتا حەرام دکەن پێخەمەت خواستنا قەنجییەکێ ژ خودایێ خۆ ورازیبوونا وی. وئەگەر هوین ژ ئیحرامێن خۆ دەرکەفتن نێچیر بۆ هەوە دورست دبت، ونەڤیانا وی مللەتێ نەهێلای هوین بگەهنە مزگەفتا حەرام -وەکی ل سالا حودەیبییێ چێبووی- بلا هەوە پال نەدەتە هندێ کو هوین دادییێ د دەرحەقا وان دا نەکەن، وهوین د ناڤبەرا خۆ دا هاریکارییێ ل سەر کرنا خێرێ، وتەقوا خودێ بکەن، وهوین هاریکارییێ ل سەر کرنا گونەهێ وپێ لێدانا توخویبێن خودێ نەکەن، وهشیاری بێ ئەمرییا خودێ بن، هندی ئەوە ئەو یێ عەزاب دژوارە.

(٣) خودێ مرار ل سەر هەوە یێ حەرام كری، وخوینا رۆن، وگۆشتێ بەرازی، وئەو ڤەكوشتییێ ناڤێ یەكێ دی ژبلی خودێ ل دەمێ ڤەكوشتنێ ل سەر هاتییە گۆتن، وئەوحەیوانا هاتییە خەندقاندن حەتا فەتسی، وئەوا ب دربێ داری یان بەری هاتییە كوشتن، وئەوا د عەردەكی دا فڕی یان كەفتییە د بیرەكێ دا حەتا مری، وئەوا ب قۆچ لێدانێ هاتییە كوشتن، وخودێ ئەو حەیوان ژی ل سەر هەوە یا حەرام كری ئەوا دەهبەكێ وەكی شێری یان پلنگی یان گورگی دڕاندی. ئەو تێ نەبت یا هوین ڤێڕا گەهشتین وبەری بمرت هەوە ڤەكوشتی ئەو یا حەلالە، وخودێ ئەو ل سەر هەوە یا حەرام كری یا نە بۆ خودێ هاتییە ڤەكوشتن وەكی یا بۆ صەنەمان دئێتە ڤەكوشتن، وخودێ ل سەر هەوە حەرام كرییە كو هوین داخوازا زانینا وی تشتێ بۆ هەوە دەركەفتی یان نەدەركەفتی ب ڕێكا تیركێشانێ بكەن. ئەڤ تشتێن حەرام یێن كو بەحسێ وان د ئایەتێ دا هاتییە كرن -ئەگەر بێنەكرن- دەركەفتنا ژ فەرمان وگوهدارییا خودێیە بۆ بێ ئەمرییا وی. نوكە كافر ژ دینێ هەوە بێ هیڤی بوون كو هوین جارەكا دی ل شركێ بزڤڕنەڤە پشتی من هوین ب سەر وان ئێخستین، ڤێجا هوین ژ وان نەترسن و ژ من بترسن. ئەڤرۆكە ب تمامكرنا شریعەتی و ب سەركەفتنێ من دینێ هەوە دینێ ئیسلامێ بۆ هەوە پێک ئینا ، ومن قەنجییا خۆ ل سەر هەوە تەمام كر ب دەرێخستنا هەوە ژ تارییێن جاهلیەتێ بۆ ڕۆناهییا ئیسلامێ، وئەز ڕازی بووم ئیسلام بۆ هەوە ببتە دین ڤێجا هوین پێگیرییێ پێ بكەن، وخۆ ژێ ڤەدەر نەكەن، وهەچییێ د خەلایێ دا نەچار بوو مراری بخۆت، و ژ قەستا مەیلداری بۆ گونەهێ نەكر، بۆ وی دورستە ئەو ژێ بخۆت، هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرە بۆ وی، ودلۆڤانكارە ب وی. (٤) ئەی موحەممەد هەڤالێن تە پسیارێ ژ تە دكەن: كانێ خوارنا چ بۆ وان یا حەلالە؟ تو بێژە وان: تشتێن پاقژ بۆ هەوە یێن هاتینە حەلالكرن، ونێچیرا وان حەیوانێن خودان پەنج وكێلبە یێن هەوە فێری نێچیرێ كرین وەكی سە وپلنگ وئەلهۆیان، هوین ژ وی تشتێ خودێ نیشا هەوە دای وان فێری نێچیركرنێ بكەن، ڤێجا هوین ژ وێ بخۆن یا وان بۆ هەوە گرتی، ودەمێ هوین وان بەرددەنە نێچیرێ هوین ناڤێ خودێ ل سەر بینن، و ژ خودێ بترسن وتەقوا وی بكەن د وی تشتی دا یێ وی فەرمان پێ ل هەوە كری. هندی خودێیە یێ حسێب سڤكە. (٥) و ژ تمامییا نعمەتا خودێیە ل سەر هەوە كو وی تشتێ پاقژ ئەڤرۆ بۆ هەوە حەلال كر، وڤەكوشتییێ جوهی وفەلان -ئەگەر ل دویڤ شریعەتێ وان بت- وی بۆ هەوە حەلال كر وڤەكوشتییێ هەوە بۆ وان یێ حەلالە. ووی مارەكرنا ژنێن ئازاد وخودان باوەر ودەهمەن پاقژ بۆ هەوە حەلال كر، وهەر وەسا وی مارەكرنا ژنێن دەهمەن پاقژ ژ جوهی وفەلان ژی ئەگەر هەوە مەهرا وان دایێ، وهوین ژ كارتێكرنا ب دینێ وان دپشت ڕاست بن، وهوین د دەهمەن پاقژ بن وكرێتییێ نەكەن، ودۆستان بۆ خۆ ژێ نەگرن. وهەچییێ كوفرێ ب باوەرییێ بكەت ئەوی كارێ وی پویچ بوو، وئەو ل ڕۆژا قیامەتێ ژ زیانكارانە.

(٦) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ئینای ئەگەر هەوە ڤیا هوین ڕابننە نڤێژێ، وهوین ب دەسنڤێژ نەبن، هوین ڕوییێ خۆ ودەستێن خۆ حەتا ئەنیشکان بشوون، وسەرێ خۆ ڤەمالن، وپیێن خۆ حەتا گۆزەکان بشوون. وئەگەر هوین بێ نڤێژ بوون بەری نڤێژێ هوین ب سەرشویشتنێ خۆ پاقژ بکەن. وئەگەر هوین دنەساخ بن، یان ژی هوین دساخ بن بەلێ ل سەر وەغەرەکێ بن، یان یەک ژ هەوە تارەتا خۆ گرت، یان چوو نڤینا خۆ، وهەوە ئاڤ نەدیت، هوین دەستێن خۆ ل ڕوییێ عەردی بدەن، ودێم ودەستێن خۆ پێ بڤەمالن. د مەسەلا پاقژییێ دا خودێ نەڤێت ل سەر هەوە تەنگ بکەت، لەو بۆ بەرفرەهکرن ودلۆڤانی ب هەوە وی تەیەممۆم بۆ هەوە دورست کر، دا جهێ دەسنڤێژ شویشتنێ بگرت، ودورستکرنا تەیەممومێ ژ تمامییا قەنجییێ یە یا کو دڤێت سوپاسییا قەنجیکاری پێ بێتە کرن، کو گوهدارییا وی بێتەکرن د وی تشتی دا یێ ئەو فەرمانێ پێ دکەت. (٧) وهوین قەنجییا خودێ ل سەر خۆ بیننە بیرا خۆ، ووێ پەیمانێ بیننە بیرا خۆ یا وی ژ هەوە وەرگرتی کو هوین باوەریێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بینن، وگوهدارییا وان هەر دووان بکەن، وتەقوا خودێ د وی تشتی دا بکەن یێ وی فەرمان پێ ل هەوە کری. هندی خودێیە ب وی تشتێ هوین د دلێ خۆ دا ڤەدشێرن یێ پڕزانایە. (٨) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینای، هوین پێخەمەت کنارێ خودێ ب حەقییێ ڕابن، و ب دادییێ ببنە شاهد، ونەڤیانا مللەتەکی بلا هەوە پالڤەنەدەت کو هوین دادییێ نەکەن، د ناڤبەرا دۆست ونەیاران دا وەکی یەک هوین دادییێ بکەن، وئەو دادی بۆ ترسا ژ خودێ نێزیکترە، وهشیار بن ستەمێ نەکەن. هندی خودێیە ب تشتێ هوین دکەن یێ شارەزایە، وئەو هەوە سەرا وی دێ جزا دەت. (٩) خودێ سۆز یا دایە وان ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وچاکی کرین کو گونەهێن وان بۆ وان ژێ ببەت، وسەرا وێ چەندێ جزایێ وان بکەتە بەحەشت، وخودێ ل سۆزا خۆ لێڤە نابت.

(١٠) وئـەوێن كافری ب تەوحیدا خودێ كری، ودرەو ب وان ئایەتێن وی كری یێن پێغەمبەر پێ هاتین، ئەون خودانێن ئاگری یێن هەر تێدا دمینن. (١١) ئـەی گـەلـی ئـەوێـن بـاوەری ب خودێ ئینای ودویكەفتنا پێغەمبەرێ وی كری بیرا خۆ ل وێ قەنجیێیا خودێ د گەل هەوە كری بیننەڤە كو وی تەناهی ب رزقێ هەوە كری، وترس هاڤێتییە دلێ نەیارێن هەوە یێن كـو ڤیـای نەخۆشییێ بگەهیننە هەوە، ئینا وی بەرێ وان ژ هەوە وەرگێرا، ونەهێلا ئـەو بگـەهنـە مـرادێ، وهوین تەقوا خودێ بكەن و ژ وی بترسن، وخۆ د كارێن خۆ یێن دیـن ودنیـایێ دا بهێلنـە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە، و ژ هاریكاری وپشتەڤانییا وی دپشت راست بـن. (١٢) وخـودێ پەیمانەكا موكم ژ ئیسرائیلییان وەرگرت بوو كـو ئـەو پـەرستنا خـودێ ب تنـێ بكـەن، وخـودێ فەرمان ل مووسای كر كو ئەو دووازدە سەرۆك وریهسپییان ل دویڤ هژمارا ئویجاخێن وان بۆ وان دەسنیـشان بكـەت، دا پـەیمـانـێ ب گوهـدارییا خـودێ وپێغـەمبـەرێ وی وكیتابـا وی وەربگرن، وخودێ گۆتە ئسرائیلییان: هندی ئەزم ئەز ب پاراستن وسـەركـەفتنا خـۆ یـێ د گـەل هەوە، ئەگەر هوین ب كرنا نڤێـژێ رابـن، وزەكاتـا هاتییـە فـەركرن بـدەنـە وان یـێن ژ هـەژی، وباوەریێ ب پێغەمبەرێن مـن بیـنن د وان تـشتان دا یـێن ئـەو دبێژنـە هـەوە وپـشتەڤانییـا وان بكەن، ومالێ خۆ د رێكا من دا خەرج بكەن، ئەز دێ گونەهێن هەوە ژ سەر هەوە راكەم، ودێ هەوە كەمە د هندەك بەحەشتان دا روویبار د بن قەسرێن وان دا دچـن، ڤێجـا هـەچییـێ ژ هـەوە ب ڤێ پەیمانێ كـافر ببـت ئـەو وی ژ رێكـا حـەقییـێ لا دا وبـەرێ خـۆ دا رێكـا بـەرزەبـوونێ. (١٣) ڤێجا ژ بەر شكاندنا وان جوهییان بۆ پەیمانێن خۆ یێن موكم مە ئەو ژ دلۆڤانییـا خـۆ دەركرن، ومە دلێن وان رەق كرن كو بۆ بـاوەرییـێ نـەرم نـەبـن، ئـەو وێ ئاخفتنـا خـودێ یـا بـۆ مووسای ئینایە خوارێ، كو تەوراتە، دگوهۆرن، ووان بارەك ژ وێ یا بۆ وان هاتی هێلا، وكار پێ نەكر. وهێشتا تو -ئەی موحەممەد- خیانەتێ وغەدرێ دێ ژ جوهییان بینـی، چـونكی ئـەو یێن ل سەر رێكا پێشییێن خۆ كێم ژ وان تێ نەبن، ڤێجا تـو ل خرابییـا وان ببـۆرە، و ل وان نەگرە، هندی خودێیە حەز ژ وان قەنجیكاران دكەت یێن كو ل وان دبۆرن یێن خرابییێ د گەل وان دكەن. (و ب ڤی رەنگی مرۆڤێن سەرداچووی رێكـێ بـۆ مـەخسەدێـن خـۆ یـێن خراب ب هندێ دبینن كو وەربادانێ بێخنە گۆتنا خودێ وبگوهۆرن، وئەگەر ئەو نەشیان وێ چەندێ بكەن ئەو وی تشتێ ل دویڤ دلێ وان نەبت ژ شریعەتێ خودێ دهێلن یێ كو كێم تـێ نـەبـن ژ وان یێن خودێ پاراستین خۆ ل سەر ناگرن).

(١٤) و ژ وان يێن ژ درەو گۆتين ئەم دويكەفتييێن عيسايێ مەسيحين مە ئەو پەيمانا موكم وەرگرتبوو يا مە ژ ئسرائيلييان وەرگرتی: كو دويكەفتنا پێغەمبەرێ خۆ بكەن وپشتا وی بگرن، ئينا وان دينێ خۆ گوهارِت، ووان بارەک ژ وێ يا بيرا وان پێ هاتييە ئينان ڤە هێلا، ووەكی جوهييان كار پێ نەكر، ئينا مە دوژمناتی ونەڤيان هاڤێتە ناڤبەرا وان حەتا رۆژا رابوونێ، وپاشی ل رۆژا حيسابێ خودێ دێ وێ بێژتە وان يا وان دكر، ودێ وان سەرا وێ جزا دەت. (١٥) ئەی گەلی خودانێن كيتابێ ژ جوهی وفەلان، ب راستی پێغەمبەرێ مە موحەممەد -سلاڤ لێ بن- بۆ هەوە هات گەلەكێ ژ وێ يا هەوە ل خەلكی ڤەدشارت ژ تەوراتێ وئنجيلێ ئاشكەرا دكەت، وتشتێ پێتڤی نەبت دهێلت. ب راستی رۆناهييەک وكيتابەكا ئاشكەرا ژ خودێ: كو قورئانە، بۆ هەوە هات. (١٦) خودێ ب ڤێ كيتابا ئاشكەرا بەرێ وی يێ دويكەفتنا رازيبوونا خودێ كری ددەتە رێكێن تەناهييێ وسلامەتييێ، ووان ب ئانەهييا خۆ ژ تارييێن كوفرێ دەردئێختە رۆناهييا باوەرييێ، وبەرێ وان ددەتە دينێ خۆ يێ راست. (١٧) ب راستی ئەو فەلە كافربوون ئەوێن گۆتين: خودێ مەسيحێ كورێ مەريەمێ‌يە، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان فەلێن نەزان: ئەگەر مەسيح خودێ بايە ئەو دا شێت قەدەرا خودێ ژ خۆ پاشڤە لێدەت ئەگەر هات كو ئەو ودايكا وی وهەر كەسەكێ ل عەردی بچنە هيلاكێ، ودايكا عيسای مر وئەو نەشيا مرنێ ژێ دوير بكەت، هەر وەسا ئەو نەشێت مرنێ ژ خۆ ژی دوير كەت؛ چونكی ئەو دو عەبدن ژ عەبدێن خودێ نەشێن مرنێ ژ خۆ دويربێخن، وئەڤە دەليلە كو ئەو ژی وەكی هەمی دووندەها ئادەمی مرۆڤە. وهەر تشتەكێ ل عەسمانان وعەردی هەی ملكێ خودێ‌يە، تشتێ وی بڤێت ئەو دئافرينت وهەبوونێ ددەتێ، وئەو ل سەر هەر تشتەكی يێ خودان شيانە. وراستييا تەوحيدێ هندێ دخوازت سالۆخەتێن خوداينييێ وپەرستنێ هەمی بۆ خودێ بن، وكەسەک ژ چێكرييێن وی هەڤپشكييا وی تێدا نەكەت، وگەلەک جاران مرۆڤ ب زێدە بلندكرنا پێغەمبەر وچاكان دكەڤنە د شركێ دا، وەكی فەلان مەسيح زێدە بلندكری، وگەردوون هەمی يێ خودێ‌يە، وئافراندن ب دەستێ وی ب تنێ‌يە، وئەو نيشانێن پەردەدرِ يێن كو پەيدا دبن بۆ شيانا خودێ دزڤرِن. تشتێ خودێ بڤێت ئەو دئافرينت، وكارێ وی بڤێت ئەو دكەت، وپاكی وپيرۆزی بۆ وی بت.

(١٨) وجوهی وفەلان ژ درەو گۆت کو ئەم کورێن خودێ و خۆشتڤییێن وینە، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: پا بۆچی ژ بەر گونەهێن هەوە ئەو هەوە عەزاب ددەت؟ ئەگەر هوین خۆشتڤییێن وی بانە وی هوین عەزاب نەددان، وخودێ ب تنێ حەز ژ وی دکەت یێ گوهدارییا وی بکەت، وتو بێژە وان: بەلکی هوین ژی وەکی هەمی دووندەها ئادەمی مرۆڤن، ئەگەر هوین باشییێ بکەن ژ بەر باشییا هەوە جزایێ هەوە دێ خێر بت، وئەگەر هەوە خرابی کر جزایێ هەوە دێ خرابی بت، وخودێ گونەهان بۆ وی ژێ دبەت یێ وی بڤێت، ووی عەزاب ددەت یێ وی بڤێت، وئەو خودانێ ملکییە، چاوا وی بڤێت وەسا ئەو ب رێڤە دبەت، وئەو حوکمی د ناڤبەرا بەنییێن خۆ دا دکەت، وهەر یەکی وەسا جزایێ وی ددەتێ وەکی ئەو ژ هەژی. (١٩) ئەی گەلی جوهی وفەلان ب راستی پێغەمبەرێ مە موحەممەد -سلاڤ لێ بن- ، پشتی دەمەکی ژ هنارتنا عیسایێ کورێ مەریەمێ بۆ هەوە هات؛ دا حەقییێ وهیدایەتێ بۆ هەوە ئاشکەرا بکەت؛ دا هوین نەبێژن: کەسەک بۆ مە نەهاتبوو مزگینییێ بدەتە مە ومە بترسینت، پشتی هنارتنا وی بۆ هەوە هەوە چو هێجەت نابن، ئەڤە پێغەمبەرەک ژ نک خودێ بۆ هەوە هات مزگینییێ ددەتە وی یێ باوەرییێ پێ بینت، ووی دترسینت یێ گوهدارییا وی نەکەت. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە، چ عەزابدانا نەگوهداری بت، یان دانا خێرێ بۆ گوهداری بت. (٢٠) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ مووسای بکە دەمێ وی گۆتییە ملەتێ خۆ: گەلی ئسرائیلییان قەنجییا خودێ ل سەر خۆ ل بیرا خۆ بیننەڤە، دەمێ وی پێغەمبەر ژ هەوە راکرین، وهوین کرینە پادشاه هوین ب خۆ حوکمی ل خۆ دکەن پشتی کو فیرعەونی وملەتێ وی حوکم ل هەوە دکر، ووی ئەو رەنگێن قەنجییێن خۆ دانە هەوە یێن کو نەداینە یەکی ژ خەلکێ سەردەمێ هەوە. (٢١) گۆتی ئەی ملەتێ من هوین هەرنە عەردێ پیرۆز -کو (بەیتولمەقدس) ودەور وبەرێن وێنە- یێ خودێ سۆز دای کو هوین دێ چنێ ودێ شەرێ وان کافرێن ل وێرێ کەن، وهوین ژ کرنا شەرێ د گەل جەبابران نەزڤرن، ئەگەر دێ خێرا دنیایێ وئاخرەتێ ژ دەست هەوە چت. (٢٢) وان گۆت: ئەی مووسا ملەتەکێ ب هێز ودژوار ل وێرێ هەیە، ومە شیانا شەرێ د گەل وان نینە، وئەم نەشێین بچینە وێرێ وئەو ل وێرێ بن، ڤێجا ئەگەر ئەو ژێ دەرکەڤن ئەم دێ چینێ. (٢٣) دو زەلامان ژ وان یێن ژ خودێ دترسان، خودێ قەنجی د گەل کربوو وان گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی دکر، گۆتە ئسرائیلییان: هوین ب سەر وان جەبابران دا د دەرگەهێ باژێرێ وان را هەرنە ژۆر، وەک کارئینان بۆ ئەگەران، وئەگەر هوین د دەرگەهی را ب سەر وان دا چوونە ژۆر هوین دێ ب سەرکەڤن، وخۆ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە، ئەگەر هەوە باوەری ب پێغەمبەرێ وی هەیە، وهوین کاری ب شریعەتێ وی دکەن.

(٢٤) ملله‌تێ مووسای گۆته وی: هندی جه‌بابره ل باژێری بن ئه‌م قه‌ت ناچینه تێڤه، ڤێجا هه‌ڕه تو وخودایێ خۆ شه‌ڕێ وان بکه‌ن، هندی ئه‌مین ئه‌م ئه‌ها ل ڤێرێ دێ ڕوینینه خوارێ وئه‌م شه‌ڕێ وان ناکه‌ین. وئه‌ڤه ڕژدییه‌که ژ وان ل سه‌ر نه‌گوهدارییا مووسای -سلاڤ لێ بن-. (٢٥) ئینا مووسای دوعا ژ خودایێ خۆ کر وگۆت: ئه‌ز دشێمه خۆ وبرایێ خۆ ب تنێ، ڤێجا تو حوکمی د ناڤبه‌را مه وملله‌تێ سه‌رداچووی دا بکه. (٢٦) خودێ گۆته پێغه‌مبه‌رێ خۆ مووسای: حه‌رامه ل سه‌ر ڤان جوهییان ئه‌و چل سالێن دی بچنه عه‌ردێ پیرۆز، ئه‌و ل عه‌ردی سه‌رگه‌شت وبه‌رزه دێ مینن، ڤێجا تو ئه‌ی مووسا ل سه‌ر وی ملله‌تێ ژ گوهدارییا من ده‌رکه‌ڤت ب خه‌م نه‌که‌ڤه. (٢٧) وتو -ئه‌ی موحه‌مه‌د- چیرۆکا هه‌ر دو کوڕێن ئاده‌می قابیل وهابیلی بۆ ئسرائیلییان بێژه، وئه‌و چیرۆکه‌کا ڕاسته: ده‌مێ هه‌ر یه‌ک ژ وان قوربانه‌ک دای -دا پێ نێزیکی خودێ ببن- ئینا خودێ قوربانێ هابیلی قه‌بویل کر؛ چونکی ئه‌و مرۆڤه‌کێ ب ته‌قوا بوو، ڤێجا قابیلی حه‌سویدی ب برایێ خۆ بر، وگۆتیَ: ئه‌ز دێ ته کوژم، هابیلی گۆت: هندی خودێیه قوربانی ژ وی قه‌بویل دکه‌ت یێ ژ وی بترست. (٢٨) وهابیلی ب شیره‌ت ڤه گۆته برایێ خۆ: ئه‌گه‌ر ته ده‌ستێ خۆ درێژکره من دا من بکوژی، تو وێ چه‌ندێ ژ من نابینی، ئه‌ز وه‌کی ته ناکه‌م، هندی ئه‌زم ئه‌ز ژ خودێ خودایێ هه‌می چێکرییان دترسم. (٢٩) هندی ئه‌زم من دڤێت تو بزڤڕی گونه‌ها کوشتنا من، وگونه‌ها به‌ری هنگی ل سه‌ر ته هه‌ی هلگری، ڤێجا دا تو ببیه ژ خه‌لکێ ئاگری یێن هه‌ر تێدا دمینن، وئه‌وه جزایێ زۆرداران. (٣٠) ئینا نه‌فسا قابیلی کوشتنا برایێ وی ل به‌ر وی شرین کر، ڤێجا وی ئه‌و کوشت، وئه‌و بوو ژ زیانکاران یێن ئاخره‌تا خۆ دایه ب دنیایا خۆ. (٣١) ده‌مێ قابیلی برایێ خۆ کوشتی نه‌زانی دێ چ ل که‌له‌خێ وی که‌ت، ئینا خودێ قه‌له‌ک هنارت دا کۆرکه‌کێ د عه‌ردی بکۆلت وقه‌له‌کا مری تێدا ڤه‌شێرت؛ دا ب وێ چه‌ندێ نیشا قابیلی بده‌ت کانێ چاوا دێ له‌شێ برایێ خۆ ڤه‌شێرت؟ ئینا قابیل مه‌نده‌هۆش بوو، وگۆت: ئه‌رێ چاوا ئه‌ز نه‌شیام وه‌کی ڤێ قه‌لێ بکه‌م وله‌شێ برایێ خۆ ڤه‌شێرم؟ ئینا قابیلی برایێ خۆ ڤه‌شارت، ڤێجا خودێ په‌شێمانی ب ڕزقێ وی کر پشتی ئه‌و ب زیانکاری ڤه زڤڕییه.

(٣٢) ژ بەر ڤێ تاوانا کوشتنێ مە بۆ ئسرائیلییان کرە شریعەت کو هەچییێ نەفسەکێ بێ تۆل ڤەکرن، یان ژ بەر کرنا خرابکارییێ ودوژمناتییا شریعەتێ خودێ ل دنیایێ بکوژت، هەر وەکی وی مرۆڤ هەمی کوشتین ژ بەر کو وی خۆ هێژای عەزابا خودێ یا مەزن کر، وهەچییێ خۆ ژ کوشتنا نەفسەکا خودێ حەرام کری دا پاش هەر وەکی وی مرۆڤ هەمی زێندی کرین؛ چونکی پاراستنا مرۆڤەکێ ب تنێ پاراستنە بۆ مرۆڤان هەمییان، و ب ڕاستی پێغەمبەرێن مە ب هێجەت ودەلیلێن ئاشکەرا ل سەر ڕاستییا پەیاما وان گازی بۆ دکر، ژ باوەری ئینانا ب خودێ وپێک ئینانا تشتێ ل سەر وان هاتییە فەرکرن بۆ ئسرائیلییان هاتبوون، پاشی پشتی هنارتنا پێغەمبەران گەلەک ژ وان ئسرائیلییان ب کرنا حەرامییێ وهێلانا فەرمانا خودێ زێدەگاڤییێ ل سەر توخوبێن خودێ دکەن. (٣٣) هەما جزایێ وان یێن شەڕێ خودێ دکەن، وئاشکەرا دوژمناتییێ د گەل وی دکەن، وپێ ل ئەحکامێن وی وئەحکامێن پێغەمبەرێ وی ددانن، وخرابکارییێ د عەردی دا دکەن، ب کوشتنا مرۆڤان، یان ژێستاندنا مالی ژ وان، کو بێنە کوشتن، یان د گەل کوشتنێ بێنە هلاویستن، یان دەستێن وان یێن ڕاستێ د گەل پییێن وان یێن چەپێ بێنە بڕین، وئەگەر تۆبە نەکر دەستێن وان یێن چەپێ د گەل پییێن وان یێن ڕاستێ ژی دێ ئێنە بڕین، یان ئەو بۆ وەلاتەکێ دی ژبلی وەلاتێ وان بێنە دەرێخستن، و د گرتیخانەیەکا وی وەلاتی دا بێنەگرتن حەتا تۆبە بکەن، وئەڤ جزایە یێ خودێ بۆ شەڕکەران دانای شەرمزارییەکە بۆ وان د دنیایێ دا، و ل ئاخرەتێ عەزابەکا دژوار بۆ وان هەیە. (٣٤) بەلێ هەچییێ ژ وان شەڕکەران لێڤە ببت وبەری هوین بشێنێ یان ڕێکێ لێ بگرن بێت وخۆ ب دەست هەوە ڤە بەردەت وپەشێمان ببت حەقێ خودێ ژ سەر وی ڕا دبت، وهوین -گەلی خودان باوەران- بزانن هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبر بوویە بۆ بەنییێن خۆ، ودلۆڤانکار بوویە ب وان. (٣٥) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، ژ خودێ بترسن، و ب کارێ ئەو ژێ ڕازی ببت هوین خۆ نێزیکی وی بکەن، وجیهادێ د ڕێکا وی دا بکەن؛ دا هوین ب چوونا بەحەشتا وی ب سەر بکەڤن. (٣٦) هندی ئەون یێن کافری ب تەوحیدا خودێ وشریعەتێ وی کری، ئەگەر هەر تشتەکێ ل عەردی وهندی دی ژی د گەل دا یێ وان بت، ووان ڤیا ل ڕۆژا قیامەتێ خۆ پێ ژ عەزابا خودێ بکڕن، خودێ وێ ژ وان قەبویل ناکەت، وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە.

(٣٧) ڤان کافران دڤێت ژ ئاگری دەرکەڤن ژ بەر وێ نەخۆشییا ئەو ژێ دبینن، ووان چو رێ بۆ وێ چەندێ نینن، وعەزابەکا بەردەوام بۆ وان هەیە. (٣٨) ومێرێ دز وژنا دز هوین -گەلی کاربدەستان- دەستێن وان ل دویڤ شریعەتی ببڕن، جزادان بۆ وان ژ بەر برنا وان یا بێ حەق بۆ مالێ خەلکی، وپاشڤەلێدانەک ژ خودێ بۆ خەلکێ دی کو وەکی وان نەکەن. وخودێ د ملکێ خۆ دا یێ زالە، و د فەرمانێن خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٣٩) ڤێجا هەچییێ پشتی دزییا خۆ تۆبە بکەت، و د هەمی کارێ خۆ دا چاکییێ بکەت، هندی خودێیە تۆبا وی دێ قەبویل کەت. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ بەنییێن خۆیە، ودلۆڤانکارە ب وان. (٤٠) ئەی موحەممەد ما تە نەزانییە هندی خودێیە ئافراندەرێ گەردوونێیە وئەو وێ ب رێڤە دبەت وئەو مالکێ وێ یە، وئەوە یێ هەر کارەکێ وی بڤێت ئەو دکەت، وی عەزاب ددەت یێ وی بڤێت، وگونەهێ بۆ وی ژێ دبەت یێ وی بڤێت، وئەو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە. (٤١) ئەی پێغەمبەر ئەوێن لەزێ د نەباوەری ئینانا ب پێغەمبەرینییا تە دا دکەن ژ وان دوڕوییان یێن ب سەر ڤە خۆ ب ئیسلامێ دئیننە دەر ودلێن وان ژێ دڤالا، ئەو بلا تە ب خەم نەئێخن، هندی ئەزم ئەز دێ پشتا تە گرم. ولەزکرنا جوهییان ژی د نەباوەری ئینانا ب پێغەمبەرینییا تە دا بلا تە ب خەم نەئێخت، هندی ئەون ئەو مللەتەکن گوهدارییا درەوێ دکەن، ووان بێ بەختییان قەبویل دکەن یێن زانایێن وان دبێژن، وئەو گوهدارییا هندەکێن دی یێن نەئێینە دیوانا تە دکەن، وئەوێن هە یێن دی گۆتنا خودێ پشتی کو وان زانی ئەو دگوهۆڕن، ودبێژن: ئەگەر تشتەکێ وەکی ڤێ یا مە ژ تەوراتێ گوهارتی ژ لایێ موحەممەدی ڤە بۆ هەوە هات هوین کاری پێ بکەن، ژ خۆ ئەگەر ئەو وەکی وێ نەبوو هشیار بن قەبویل نەکەن، وکاری پێ نەکەن. وهەچییێ خودێ سەرداچوونا وی بڤێت تو -ئەی موحەممەد- نەشێی وێ چەندێ ژێ دویر بکەی، وتو نەشێی وی ب هیدایەت بینی. وهندی ئەو جوهی ودوڕوینە خودێ نەڤیایە کو دلێن وان ژ پیسییا کوفرێ پاقژ بکەت، د دنیایێ دا ڕوی ڕەشی وشەرمزاری بۆ وان هەیە، و ل ئاخرەتێ عەزابدانەکا مەزن.

(٤٢) ئەڤ جوهییە گوهدانا درەوێ ددەنە د گەل خوارنا مالێ حەرام، ڤێجا ئەگەر ئەو هاتن ووان حوکمێ خۆ ئینا نک تە تو حوکمی د ناڤبەرا وان دا بکە، یان ژی تو وان بهێلە، وئەگەر تو حوکمی د ناڤبەرا وان دا نەکەی ئەو نەشێن ب تشتەکی زیانێ بگەهیننە تە، وئەگەر تە حوکم کر تو ب دادیێ حوکمی د ناڤبەرا وان دا بکە. هندی خودێیە حەز ژ دادکەران دکەت. (٤٣) هندی کارێ ڤان جوهییانە یێ عەجێبە، ئەو حوکمێ خۆ دئیننە نک تە -ئەی موحەممەد- وئەو باوەرییێ ب تە، و ب کیتابا تە نائینن، د گەل کو ئەو تەوراتا وان باوەری پێ هەی یا ل نک وان، حوکمێ خودێ تێدا هەیە، پاشی ئەگەر تە حوکمەکێ ل دویڤ دلێ وان نەدا ئەو دێ پشت ددەن وچن، ڤێجا وان گونەها کوفرا ب شریعەتێ خۆ د گەل گونەها پشتدانا حوکمێ تە ل نک خۆ کۆمکر، وئەوێن ئەڤ سالۆخەتە ل نک هەین ئەو نە دخودان باوەرن ب خودێ و ب تە وحوکمێ تە. (٤٤) هندی ئەمین مە تەورات ئینایە خوارێ، ڕێنیشادانا ژ بەرزەبوونێ وئاشکەراکرنا ئەحکامان تێدا هەیە، ووان پێغەمبەران یێن خۆ ئێخستییە ژێر حوکمێ خودێ وباوەری پێ ئینای حوکم پێ د ناڤبەرا جوهییان دا کرییە، وئەو ژ حوکمێ وێ دەرنەکەفتینە ووەربادان ژی نەئێخستییێ، وزانایێن جوهییان یێن خودایی وزانایێن ڕێبەر ومەزن یێن خەلکی ب شریعەتێ خودێ پەروەردە دکەن وان ژی حوکم پێ کرییە؛ ئەو ژ بەر کو پێغەمبەرێن وان تەورات وتێگەهشتن وکار پێ کرنا ب وێ ئێمانەتی وان کربوو، وئەو زانا شاهد بوون کو وان پێغەمبەران ب کیتابا خودێ حوکم د ناڤبەرا جوهییان دا کربوو. وخودێ دبێژتە زانایێن جوهییان: ڤێجا هوین د کارئینانا حوکمێ من دا ژ خەلکی نەترسن؛ چونکی ئەو نەشێن نە مفای نە زیانێ بگەهیننە هەوە، بەلێ هوین ژ من بترسن ئەزم مفاگەهینێ زیانکەر، وهوین ب وی حوکمێ من ئینایە خوارێ بەرانبەرەکێ بێ خێر وەرنەگرن. وئەوێن حوکمێ خودێ یێ وی د کیتابا خۆ دا ئینایە خوارێ گوهاڕتی، وئەو ڤەشارتی، وباوەری پێ نەئینای، وکار ب حوکمەکێ دی کری، ئەون یێن کافر. (٤٥) ومە د تەوراتێ دا ل سەر وان نڤیسی بوو کو نەفس ب نەفسێ دئێتە کوشتن، وچاڤ ب چاڤی دئێتە ئینانەدەر، ودفن ب دفنێ دئێتە برین، وگوهـ ب گوهی دئێتە ژێڤەکرن، وددان ب ددانی دئێتە ئینانەدەر، و د برینان دا تۆلڤەکرن هەیە، ڤێجا هەچییێ د تۆل ستاندنێ دا ل زۆرداری ببۆرت وحەقێ خۆ ژێ نەستینت ئەو بۆ وی دێ بتە ژێبرن بۆ هندەک گونەهێن وی کرین. وهەچییێ حوکمی ب وێ نەکەت یا خودێ د تۆل ستاندنێ دا ئینایە خوارێ ئەو ئەون یێن زێدەگاڤی ل سەر توخویبێن خودێ کری.

(٤٦) و ب دويڤ پێغەمبەرێن ئسرائيلييان دا مە عيسايێ كورێ مەريەمێ هنارت، وی باوەری ب وێ هەبوو يا د تەوراتێ دا هەی، وكار ب وی تشتێ تێدا هاتی دكر ئەگەر ئەو نەبا يێ كيتابا وی ئەو نەسخەكری، ومە ئنجيل بۆ وی ئينا خوارێ هيدايەت بۆ ڕێكا حەق، وئاشكەراكرن بۆ وی تشتێ خەلكی نەزانی ژ حوكمێ خودێ، وشاهد ل سەر ڕاستگۆيييا تەوراتێ ووان حوكمێن تێدا هەين، ومە ئەو كربوو ئاشكەراكرن بۆ وان يێن ژ خودێ ددترسن وپاشڤەبرن بۆ وان ژ كرنا گونەهان. (٤٧) وخودانێن ئنجيلێ ئەوێن عيسا بۆ هاتييە هنارتن بلا حوكمی ب وێ بكەن يا خودێ تێدا ئينايە خوارێ. وهەچييێ حوكمی ب وێ نەكەت يا خودێ ئينايە خوارێ ئەو ئەون يێن ژ فەرمانا وی دەركەفتين، وبێ ئەمرييا وی كری. (٤٨) ومە قورئان بۆ تە -ئەی موحەممەد- ئينايە خوارێ، وهەر تشتەكێ تێدا هەی حەقييە وشاهدەييێ ل سەر ڕاستگۆيييا وان كيتابێن بەری خۆ ددەت، وكو ئەو ژ نك خودێنە، وئەو ل سەر وان يا حاكم وزال وئەمينە، ڤێجا تو حوكمی د ناڤبەرا وان جوهييان دا ئەوێن حوكمێ خۆ دئيننە نك تە ب وێ بكە يا خودێ بۆ تە د ڤێ قورئانێ دا ئينايە خوارێ، وتو بەرێ خۆ ژ وێ حەقييێ وەرنەگێڕە يا خودێ فەرمان پێ ل تە كری ودويكەفتنا دلچوون وعەدەتێن وان بكەی، چونكی مە بۆ هەر مللەتەكی شريعەتەک وڕێكەكا ئاشكەرا دانايە دا كاری پێ بكەن. وئەگەر خودێ ڤيابا دا شريعەتێن هەوە كەتە يەک، بەلێ وی ئەو ژێک جوداكرن دا هەوە پێ بجەربينت، ويێ گوهدار ونەگوهدار پێ ژێک جودا بكەت، ڤێجا هوين لەزێ د وی تشتی دا بكەن يێ خێرا هەوە يا دين ودنيايێ تێدا كو كاركرنا ب وی تشتييە يێ د ڤێ قورئانێ دا هاتی، هندی زڤڕينا هەوەيە بۆ نک خودێيە، ڤێجا ئەو دێ وی تشتێ هوين تێدا ژێک جودا بووين بێژتە هەوە، وهەر يەكی ل دويڤ كارێ وی جزادەت. (٤٩) وتو -ئەی مەحەممەد- ب وێ يا خودێ د قورئانێ دا ئينايە خوارێ حوكمی د ناڤبەرا جوهييان دا بكە، وتو دويكەفتنا دلچوونێن وان نەكە ئەوێن حوكمێ خۆ دئيننە نک تە، وهشيار بە ئەو بەرێ تە ژ هندەكێ ژ وێ وەرنەگێڕن يا خودێ بۆ تە هنارتييە خوارێ كو تو كاری پێ نەكەی، ڤێجا ئەگەر وان پشت دا وی حوكمێ تە كری تو بزانە هندی خودێيە دڤێت بەرێ وان ژ هيدايەتێ وەرگێڕت ژ بەر هندەک گونەهێن وان بەرێ كرين. وهندی بارا پترێنە ژ مرۆڤان ژ گوهدارييا خودايێ خۆ دەدەركەفتينە. (٥٠) ئەرێ ما ئەوان جوهييان دڤێت تو ب وی تشتی حوكمی د ناڤبەرا وان دا بكەی يێ صەنەم پەرێس ل سەر دچن ژ نەزانين وسەرداچوونان؟! وكی د حوكمێ خۆ دا ژ خودێ دادكەرترە بۆ وی يێ د شريعەتێ خودێ گەهشتی وباوەری پێ ئينای؟

(٥١) ئەی ئەوێن باوەری ئینای هوین جوهی وفەلان بۆ خۆ نەکەنە پشتەڤان وهەڤپەیمان دژی خودان باوەران؛ چونکی ئەو حەز ژ خودان باوەران ناکەن، وجوهی هندەک ژ وان پشتەڤانییا هندەکان دکەن، هەر وەسا فەلە ژی، وهەردو دەستەک ل سەر نەیارەتییا هەوە کۆم دبن. وهوین هێژاترن کو هندەک ژ هەوە پشتەڤانییا هندەکان بکەن. وهەچییێ ژ هەوە وان بۆ خۆ بکەتە سەرکار ئەو دێ ژ وان بت، وحوکمێ وی حوکمێ وانە. هندی خودێیە وان زۆرداران یێن کافران بۆ خۆ دکەنە سەرکار سەرڕاست ناکەت. (٥٢) خودایێ مەزن بەحسێ کۆمەکێ ژ دوڕوییان دکەت کو ئەو ژ بەر وێ نیفاق وگومانا د دلێن وان دا هەی لەزێ د دۆستینییا جوهییان دا دکەن، ودبێژن: هەما ئەم ژ بەر هندێ دۆستینییا وان دکەین چونکی ئەم دترسین ئەو بشێنە موسلمانان ڤێجا مە ژی بدەنە د گەل وان، خودێ گۆت: ڤێجا بەلکی خودێ ڤەکرنێ -ئانەکۆ ڤەکرنا مەکەهێ- بینت وپێغەمبەرێ خۆ ب سەربێخت، یان کارەکێ وەسا بکەت هێزا جوهی وفەلان پێ ببەت، وئەو بکەڤنە د دەستێ موسلمانان دا، ڤێجا هنگی دوڕوی ژ بەر وێ یا وان د دلێن خۆ دا ڤەشارتی ژ پشتەڤانییا وان پەشێمان ببن. (٥٣) وهنگی خودان باوەر ب مەندەهۆشی ڤە ژ حالێ ڤان دوڕوییان -پشتی ئەو بۆ وان دیار دبت- هندەک دێ بێژنە هندەکان: ئەرێ ئەوێن هە بوون یێن موکم ب خودێ سویند دخوار کو ئەو د گەل مەنە؟! ئەو کریارێن دوڕییان د دنیایێ دا کرین پویچ بوون، چو خێر بۆ وان نائێتەدان؛ چونکی ب بێ باوەری وان ئەو کار دکرن، ڤێجا وان دنیا وئاخرەت ژ دەست دا. (٥٤) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، هەچییێ ژ هەوە ژ دینێ خۆ بزڤرت، و ب جوهیاتییێ وفەلاتییێ یان هەر دینەکێ دی بگوهۆڕت، ئەو چو زیانێ ناگەهینتە خودێ، وخودێ پاشی مللەتەکێ ژ وان چێتر دێ ئینت ئەو حەز ژ وان دکەت وئەو حەز ژ وی دکەن، د گەل خودان باوەران ددلۆڤانن و ل سەر کافران ددژوارن، شەڕێ نەیارێن خودێ دکەن، و د دەرحەقا خودێ دا ژ کەسێ ناترسن. ئەو قەنجی ژ خودێیە ئەو ددەتە وی یێ وی بڤێت، وخودێ یێ قەنجی فرەهە، ویێ پڕزانایە ب وان بەنییێن خۆ یێن هێژای وێ قەنجییێ دبن. (٥٥) سەرکارێ هەوە -گەلی خودان باوەران- هەما هەر خودێ وپێغەمبەرێ وییە، وئەو خودان باوەرێن نڤێژا فەر دپارێزن، و ب دلەکێ ڕازی زەکاتێ ددەن، وخۆ بۆ خودێ دچەمینن. (٥٦) وهەچییێ باوەری ب خودێ هەبت وخودێ وپێغەمبەرێ وی وخودان باوەران بۆ خۆ بکەتە سەرکار، ئەو ژ پارتییا خودێیە، وپارتییا خودێیە یا ب سەرڤەهاتی وسەرکەفتی. (٥٧) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، هوین وان بۆ خۆ نەکەنە دۆست وسەرکار یێن یاری وترانەیان بۆ خۆ ب دینێ هەوە دکەن ژ خودانێن کیتابێ وکافران، وهوین ژ خودێ بترسن ئەگەر هوین ب وی و ب شریعەتێ وی دخودان باوەرن.

(٥٨) وئەگەر هەوە بۆ نڤێژێ بانگ دا ئەو یارییان بۆ خۆ ب بانگدانا هەوە دکەن، وئەڤ چەندا هە ژ بەر بێ فامییا وانە، وئەو د شریعەتێ خودێ ناگەهن. (٥٩) تو -ئەی موحەممەد- بێژە خودانێن کیتابێ: ئەو تشتێ هوین بۆ مە ب عەیب دزانن ئەو ب خۆ بۆ مە مەدحە: کو مە باوەری ب خودێ ئینای و ب وێ کیتابا وی بۆ مە ئینایە خوارێ و ب یێن بەرێ هاتینە خوارێ ژی، وباوەری ئینانا مە کو پتریبا هەوە ژ رێکا راست ددەرکەفتینە. (٦٠) تو بێژە خودان باوەران: ئەرێ ئەز بۆ هەوە بێژم کانێ جزایێ کێ ل رۆژا قیامەتێ دژوارترە ژ جزایێ وان سەرداچوویان؟ ئەوێن خودێ ئەو ژ رەحما خۆ دەرێخستین ولێ ب غەزەب هاتی ژ باپیرێن وان، ورەنگ ورویێن وان گوهارتین، وئەو کرینە مەیمونک وبەراز، ژ بەر نەگوهداری وبێ بەختی وخۆمەزنکرنا وان، هەر وەسا عەبدێن طاغووتی ژی د ناڤ وان دا هەبوون، جهێ وان ل ئاخرەتێ یێ خرابە، و د دنیایێ دا کارێ وان یێ ژ رێکا راست بەرزەبووی. (٦١) وئەگەر دوڕوی هاتنە نک هەوە ئەو دێ بێژن: مە باوەری ئینایە، وئەو ب خۆ هەر یێن ل سەر کوفرا خۆ، ب کوفرا خۆ ڤە یا کو د دلێن خۆ دا ڤەدشێرن ئەو ب سەر هەوە ڤە هاتبوون، پاشی هەر ب وێ ڤە ئەو دەرکەفتبوون، وخودێ ب نهێنییێن وان زاناترە، ئەگەر خۆ ئەو تشتەکێ دی ئاشکەرا بکەن ژی. (٦٢) وتو گەلەکان ژ جوهییان دێ بینی لەزێ د گونەهێ دا دکەن ژ گۆتنا درەوێ وشاهدە زوورییێ، وتەعداکرنا ل سەر ئەحکامێن خودێ، وخوارنا مالێ مرۆڤان ب حەرامی، کارێ وان وتەعداییا وان یا خراب بوویە. (٦٣) ئەرێ زانا ورێبەرێن ڤان یێن لەزێ د گونەهێ وتەعداییێ دا دکەن ما وان ژ گۆتنا درەو وشاهدە زوورییێ، وخوارنا مالێ مرۆڤان ب حەرامی نادەنە پاش، کارێ وان یێ خراب بوویە دەمێ وان پاشڤەلێدانا ژ خرابییێ هێلای. (٦٤) خودێ پێغەمبەرێ خۆ ب هندەک کرێتییێن جوهییان -یێن وان د ناڤبەرا خۆ دا ڤەدشارتن- ئاگەهدار دکەت، دەمێ وان گۆتی: دەستێ خودێ ژ کرنا خێران یێ گرتییە، وئەو د دەرحەقا مە دا یێ چریکە رزقی نادەتە مە، ئەڤە ل وی دەمێ هشکاتی وخەلا گەهشتییێ، دەستێن وان دگرێدای بن، ئانەکۆ: ژ کرنا خێران، و ژ بەر گۆتنا وان خودێ ئەو ژ رەحما خۆ دەرێخستن. ومەسەلە وەسا نینە وەکی وان ژ درەو د دەرحەقا خودایێ خۆ دا گۆتی، بەلکی هەردو دەستێن وی دڤەکرینە ونائێنەگرتن، وکەس نینە وی ژ دانا رزقی مەنعە بکەت، یێ مەرد ئەوە، وەکی حیکمەت بخوازت ومفایێ بەنییان تێدا بت ئەو رزقی ددەت. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو سالۆخەتێ هەبوونا دو دەستان بۆ خودێ هەیە ب رەنگەکێ بابەتی وی بێی چاوانی وتەشبیه بۆ بێتە گۆتن. بەلێ ژ بەر دلرەشی وکینا وان کوفر وسەرداچوونا وان دێ زێدە بت؛ چونکی خودێ تو بۆ پێغەمبەرینییێ یێ هلبژارتی. وخودێ ئاشکەرا دکەت کو دەستەکێن جوهییان حەتا رۆژا قیامەتێ هندەک دێ مینن نەیارەتییا هندەکان کەن، هەر جارەکا ئەو ل سەر پیلانگێرییا دژی موسلمانان گەهشتنە یەک ودو دا ئاگرەکێ شەری هل بکەن خودێ پیلانا وان دێ ل وان زڤرینت، وکۆما وان دێ=

=ڤەرەڤینت، وجوهی هەر دێ مینن نەگوهدارییا خودێ کەن ئەو نەگوهدارییا خرابکارییا د عەردی دا پێڤە دئێت. وخودێ خرابکار نەڤێن. (٦٥) وئەگەر جوهی وفەلان باوەری ئینابا، وخۆ ژ وی تشتی دابا پاش یێ خودێ حەرامکری، ئەم دا گونەهێن وان ژێ بەین، ودا وان کەینە د بەحەشتێن خۆشییێ دا. (٦٦) وئەگەر وان کار ب وێ کربا یا د تەورات وئنجیلێ دا هاتی، و ب وێ یا بۆ تە هاتی ئەی موحەممەد ژ هەر ڕێکەکا هەی رزق دا بۆ وان ئێتەدان، ڤێجا ئەم دا بارانێ ل وان بارینین، وفێقی بۆ وان شین کەین. وهندی خودانێن کیتابێنە کۆمەکا دادکەر یا کو خۆ ل سەر حەقییێ بگرت هەیە، وگەلەک ژ وان کارێ وان یێ خرابە. (٦٧) ئەی پێغەمبەر تو وەحییا خودێ یا کو بۆ تە ژ نک خودایێ تە هاتییە خوارێ بگەهینە، وئەگەر تو تەخسیرییێ د گەهاندنێ دا بکەی کو تشتەکی ژێ ڤەشێری، ئەو تە پەیاما خودایێ خۆ نەگەهاند، وخودێ پارێزەر وپشتەڤانێ تەیە ژ دوژمنێن تە، ویا ل سەر تە ب تنێ گەهاندنە. هندی خودێیە وی سەرڕاست ناکەت یێ ژ ڕێکا حەق دەرکەڤت، وباوەرییێ ب وێ نەئینت یا بۆ تە ژ نک خودێ هاتی. (٦٨) تو بێژە جوهی وفەلان: هندی هوین کاری ب وێ نەکەن یا کو د تەوراتێ وئنجیلێ دا هاتی، و ب وێ یا موحەممەد بۆ هەوە پێ هاتی، هەوە چو بار وپشک د دینی دا نابت، وگەلەک ژ خودانێن کیتابێ هاتنە خوارا قورئانێ بۆ تە ژبلی دفن بلندییێ وکوفرێ تشتەکی ل وان زێدە ناکەت، وئەو حەسویدییێ ب تە دبەن؛ چونکی خودێ تو ب ڤێ پەیاما دویماهییێ یێ هنارتی، یا کو عەیبێن وان ئاشکەرا دکەت، ڤێجا تو ل سەر کافرییا وان ب خەم نەکەڤە. (٦٩) هندی ئەون یێن باوەری ئینای (وئەو موسلمانن) وجوهی، وصابئی (وئەو مللەتەکن ل سەر خوڕستییا خۆ ماینە، وچو دینەکێ دەسنیشانکری وان نەبوویە ل دویڤ بچن) وفەلە (دویکەفتییێن مەسیحی) هەچییێ ژ وان باوەرییەکا دورست ب خودێ بینت، وباوەرییا دورست ئەوە باوەرییێ ب موحەممەدی و ب وێ یا ئەو پێ هاتی بینن، وباوەرییێ ب ڕۆژا دویماهییێ بینت، وکارەکێ چاک بکەت، چو ترسا ژ سەهما ڕۆژا قیامەتێ ل سەر وان نینە، وئەو ل سەر وی تشتێ د دنیایێ دا ل پشت خۆ هێلای ب خەم ناکەڤن. (٧٠) ب ڕاستی مە د تەوراتێ دا پەیمانا موکم ب گوهدانێ ژ ئیسرائیلییان وەرگرتبوو، ومە پێغەمبەرێن خۆ ب وێ چەندێ بۆ وان هنارتبوون، بەلێ وان ئەو پەیمانا ژ وان هاتییە ستاندن شکاند، ووان دویکەفتنا دلچونێن خۆ کر، وهەر جارەکا پێغەمبەرەک ژ وان پێغەمبەران بۆ وان هاتبا ب وێ یا دلێ وان نە دچوویێ ئەو دا دوژمناتییا وی کەن: ڤێجا ئەو دەستەکەکێ ژ پێغەمبەران دا درەوین دەرێخن، ودەستەکەکا دی دا کوژن.

(٧١) ووان هزركر كو خودێ وان ژ بەر نەگوهدارى وزێدە گاڤيبا وان عەزاب نادەت، ڤێجا وان بەردەوامى د دويكەفتنا دلچوونێن خۆ دا كر، و ژ هيدايەتێ كۆرە بوون ئێدى وان ئەو نەديت، و ژ گوهدانا حەقييێ كەڕ بوون لەو مفا بۆ خۆ ژێ نەديت، ئينا خودێ عەزابا خۆ دارێتە سەر وان، ڤێجا وان تۆبەكر وخودێ تۆبا وان قەبويل كر، پاشى پشتى حەقى بۆ وان ئاشكەرا بووى، گەلەك ژ وان كۆرە بوون، وكەڕ بوون، وخودێ ب كارێ وان يێ باش ويێ خراب بينەر بوويە، وئەو سەرا وى كارى دێ وان جزا دەت. (٧٢) خودايێ مەزن سويندێ دخۆت كو هندى ئەون يێن گۆتين: هەما خودێ مەسيحێ كوڕێ مەريەمێ ب خۆيە، ئەو ب ڤێ گۆتنا خۆ دكافرن، وخودايێ مەزن گۆت كو مەسيحى گۆتبوو ئسرائيلييان: عەبدينييا خودێ ب تنێ بكەن وچو شريكان بۆ وى نەبينن، وئەز وهوين د عەبدينييێ دا وەكى يەكين. وهەچييێ هەڤپشكەكى د گەل خودێ د عەبدينييێ دا بدانت ئەو خودێ بەحەشت ل سەر وى حەرامكرييە وجهێ وى كرييە ئاگر، وچو پشتەڤانەك وى نابت وى ژێ ڕزگار بكەت. (٧٣) ب ڕاستى ئەو كافر بوون ئەوێن گۆتين: هندى خودێيە ژ سێ تشتان پێك دئێت: بابێ، وكوڕێ، وڕووحولقودسى. ئەرێ ما وان نەزانييە كو ژ خودايەكێ ب تنێ پێڤەتر چو خودا بۆ مرۆڤان نينن ئەو پەرستنا وى بكەن، وئەگەر خودانێن ڤێ گۆتنێ درەو وبێ بەختييا خۆ بەس نەكەن، ژ بەر كوفرا وان ب خودێ عەزابەكا ب ئێش ب سەر وان دا دێ ئێت. (٧٤) ئەرێ ما ئەو ل خودێ نازڤڕن، و ژ گۆتنا خۆ لێڤە نابن، وداخوازا لێبۆرينێ ژ وى ناكەن؟ وخودێ باش گونەهـ ژێبرێ گونەهكارێن تۆبەكەرە، و ب وان يێ دلۆڤانكارە. (٧٥) مەسيحێ كوڕێ مەريەمێ چو تشتەك نەبوو ژبلى كو پێغەمبەرەك بوو وەكى وان پێغەمبەرێن بەرى وى هاتين، ودايكا وى يا ڕاستگۆيە ب دورستى باوەرى ئينا بوو، ووان ژى وەكى مرۆڤێن دى پێتڤى ب خوارنێ هەيە، وئەوێ پێتڤى ب خوارنێ هەبت دا بژيت خودا نابت. ڤێجا تو بەرێ خۆ بدە حالێ ڤان كافران. مە ئايەتێن كو ببنە نيشان ل سەر تەوحيدا خۆ بۆ وان ئاشكەرا كرن، ومە ئەو گۆتنێن ئەو د دەرحەقا پێغەمبەرێن خودێ دا دبێژن پويچ كرن. د گەل هندێ ژى ئەو بەرێ خۆ ژ وێ حەقييا ئەم نيشا ددەين وەردگێڕن، پاشى تو بەرێ خۆ بدێ چاوا ئەو پشتى ڤێ ئاشكەراكرنێ بەرێ خۆ ژ حەقييێ وەردگێڕن. (٧٦) تو بێژە وان: چاوا هوين د گەل خودێ وى تشتى دپەرێسن يێ نەشێت نەزيانێ ونەچو مفاى بگەهينتە هەوە؟ وخودێيە گوهدێرێ گۆتنێن بەنييێن خۆ، يێ پڕزانا ب حالێ وان.

(٧٧) تو بێژە فەلان: هوین د باوەری ئینانا خۆ دا پێ ل توخوبێن حەقییێ نەدانن، ودویکەفتنا دلچوونێن خۆ نەکەن، وەکی جوهییان د مەسەلا دینی دا دویکەفتنا دلچوونێن خۆ کری، ڤێجا کەفتینە د بەرزەبوونێ دا، وبەرێ گەلەک مرۆڤان دایە کوفرا ب خودێ، و ژ رێکا راست دەرکەفتنە رێکا سەرداچوون وبەرزەبوونێ. (٧٨) خودایێ مەزن ئاشکەرا دکەت کو د وێ کیتابێ دا یا بۆ داوودی -سلاڤ لێ بن- هاتی کو زەبوورە، و د وێ کیتابێ دا یا بۆ عیسای -سلاڤ لێ بن- هاتی کو ئنجیلە، وی لەعنەت ل کافرێن ئسرائیلییان کرییە؛ ژ بەر نەگوهداری وتەعداکرنا وان ل سەر توخوبێن خودێ. (٧٩) ئەوان جوهییان گونەهـ ب ئاشکەرایی دکرن وپێ درێژی بوون، وهندەک ژ وان هندەک ژ خرابییان پاشڤە لێ نەددان یێن وان دکرن، وئەڤە ژ کارێن وان یێن خراب بوو، و ب وی ئەو هێژای هندێ بوون کو خودێ وان ژ رەحما خۆ بکەتە دەر. (٨٠) تو -ئەی موحەممەد- گەلەک ژ ڤان جوهییان دێ بینی بوتپەرێسان بۆ خۆ دکەنە دۆست وسەرکار، چ پیسە کارە وان کری کو بوویە ئەگەرا هندێ خودێ ل وان ب غەزەب بێت، ووان ل رۆژا قیامەتێ د عەزابێ دا هەر وهەر بهێلت. (٨١) وڤان جوهییێن پشتەڤانییا بوتپەرێسان دکەن ئەگەر باوەری ب خودێ و موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ئینابا، وباوەری ب وێ ئینابا یا بۆ وی هاتییە خوارێ -کو قورئانە- وان ئەو کافر بۆ خۆ نەدکرنە دۆست وپشتەڤان، بەلێ گەلەک ژ وان ژ گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی ددەرکەفتینە. (٨٢) تو -ئەی موحەممەد- دێ بینی دژوارترین مرۆڤ د نەیارەتییا وان دا یێن باوەری ب تە ئینای ودویکەفتنا تە کری، جوهینە؛ ژ بەر سەررەقی وکافری ونەیارەتییا وان بۆ حەقییێ، وئەوێن پوتپەرێس، وتو دێ بینی نێزیکترینێ وان د ڤیانێ دا بۆ موسلمانان ئەون یێن گۆتین: ئەم فەلەینە؛ ژ بەر کو زانا وقەشە وعیبادەتکەر د ناڤ وان دا هەنە، وئەو خۆ د سەر حەقییێ را مەزن ناکەن، وئەڤە ئەون یێن پەیاما موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- قەبویل کری، وباوەری پێ ئینای.

(٨٣) و ژ تشتێ هندێ دگەهینت کو ڤیانا موسلمانان د دلێن وان دا هەیە: ئەگەر دەستەکەکێ ژ وان (کو شاندا حەبەشییان بوو) گوهدارییا قورئانێ کر چاڤێن وان دێ ژ رۆندکان تژی بن وئەو دێ زانن کو ئەڤە حەقییە ژ نک خودێ هاتییە خوارێ، وئەو دێ دوعایێ ژ خودێکەن کو شەرەفا شاهدەدانا ل سەر ئوممەتان د گەل ئوممەتا موحەممەدی بدەتە وان. (٨٤) ووان گۆت: ما چ لۆمە ل سەر مە هەیە کو مە باوەری ب خودێ و ب وێ حەقییا موحەممەد بۆ مە پێ هاتی ئینای، وئەم ب هیڤی بین کو خودایێ مە د گەل عیبادەتکەرێن خۆ ل رۆژا قیامەتێ مە بکەتە د بەحەشتا خۆ دا؟ (٨٥) ئینا ژ بەر گۆتنا وان خودێ جزایێ وان کرە ئەو بەحەشتێن رویبار د بن دار وبارێن وان دا دچن، ئەو هەروهەر دێ تێدا بن وژێ دەرناکەڤن، وژێ نائێنە ڤەگوهاستن، وئەو جزایێ قەنجیکرنا وانە د گۆتن وکریاران دا. (٨٦) وئەوێن کافری کری، ودرەو ب وان ئایەتان کری یێن وی بۆ پێغەمبەرێن خۆ هنارتین، ئەو خودانێن ئاگرینە یێن کو دێ هەر تێدا بن. (٨٧) گەلی ئەوێن باوەری ئینای ئەو پاقژییێن خودێ حەلالکرین ژ خوارن وڤەخوارن ومارەکرنا ژنان هوین حەرام نەکەن، تشتێ خودێ ل سەر هەوە فرەهکری هوین ل سەر خۆ تەنگ نەکەن، وهوین زێدەگاڤییێ ل سەر وی تشتی نەکەن یێ خودێ حەرامکری، هندی خودێیە حەز ژ زێدەگاڤان ناکەت. (٨٨) وهوین خۆشییێ ب وی حەلالێ پاقژ ببەن یێ خودێ دایە هەوە، وهوین ب گوهدارییا فەرمانێن خودێ تەقوا وی بکەن؛ چونکی باوەری ئینانا هەوە ب خودێ ل سەر هەوە فەر دکەت کو هوین تەقوا وی بکەن. (٨٩) گەلی موسلمانان خودێ هەوە سەرا وی تشتی جزا نادەت یێ هوین بێ دەستی سویندێ ل سەر دخۆن، وەکی هندەک دبێژن: بەلێ ب خودێ، نە ب خودێ، بەلێ ئەو سەرا وان سویندان دێ هەوە جزا دەت یێن ژ دل بن، ڤێجا ئەگەر هەوە سویندا خۆ ب جهـ نەئینا گونەها وێ ب هندێ ژێ دچت کو هوین وێ کفارەتا شریعەت پێ هاتی بدەن، کو دانا خوارنێیە بۆ دەهـ هەژاران، بۆ هەر هەژارەکی نیڤ کولما وێ خوارنا ناڤنجی یا خەلکێ باژێری ژێ دخۆن، یان دانا جلکی بۆ وان، بۆ هەر هەژارەکی کراسەکێ تێرا بکەت، یان ئازادکرنا بەنییەکی، وئەوێ سویندا خۆ شکاندی یێ ب کەیفا خۆیە هەچییا ژ ڤان هەر سییان بڤێت بلا بکەت، وهەچییێ ئەڤ تشتە ب دەست نەکەڤن بلا سێ رۆژان یێ ب رۆژی بت. ئەڤەیە یا گونەها سویند شکاندنێ رادکەت، وهوین سویندێن خۆ بپارێزن: ب خۆدویرکرنا ژ سویندخوارنێ، یان ب جهئینانا سویندێ، یان ب دانا کفارەتێ ئەگەر هەوە سویند شکاند. وکانێ چاوا خودێ حوکمێ سویندێ وکفارەتێ بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت وەسا ئەحکامێن دینێ خۆ ژی بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت؛ دا هوین سوپاسییا وی بکەن کو وی هیدایەت ب رزقێ هەوە کری وبەرێ هەوە دایە رێکا راست.

(٩٠) گەلی ئەوێن باوەری ئینای هەما هندی مەیە: وئەو هەر تشتەکە یێ عەقلی ببەت، وقومارە: وئەڤێ تالع ونەصیب ژی دکەفتە د بن دا، وهەر تشتەکێ یەک ژ یەکی ببەت، وپێڤە موژیل ببن وخودێ ژ بیر بکەن، وصەنەمێن چکلاندینە: وئەڤە ئەو بەر بوون یێن بوتپەرێسان ددانان وقوربان ل نک ڤەدکوشتن وەک مەزنکرن بۆ وان، وهەر تشتەکێ بۆ پەرستنێ بێتەدانان، وتالع زانینا ب رێکا تیرکێشانێیە، ئەڤە هەمی گونەهە شەیتان ل بەر مرۆڤان شرین دکەت، ڤێجا هوین خۆ ژ ڤان گونەهان بدەنە پاش؛ دا بەلکی هوین ب چوونا بەحەشتێ سەرکەڤن. (٩١) هەما شەیتانی ب شرینکرنا گونەهان ل بەر هەوە دڤێت نەیارەتییێ وکەربێ بێخیتە ناڤبەرا هەوە، ب رێکا مەییێ وقومارێ، وبەرێ هەوە ژ بیرئینانا خودێ ونڤێژێ بدەتە پاش ژ بەر بێ هۆشییا د ڤەخوارنا مەییێ دا هەی، ومژویلاهییا د کرنا قومارێ دا هەی، ڤێجا هوین وێ چەندێ بەس کەن. (٩٢) وهوین پێگیرییێ ب گوهدارییا خودێ وگوهدارییا پێغەمبەرێ وی موحەممەدی بکەن د هەر تشتەکی دا یێ هوین دکەن یان دهێلن، وتەقوا خودێ د ڤێ چەندێ دا بکەن، وئەگەر هەوە پشت دا پێگیرییا ب ڤێ چەندێ، هوین بزانن هەما گەهاندنا ئاشکەرا ل سەر پێغەمبەرێ مەیە. (٩٣) چو گونەهـ ل سەر وان خودان باوەران نینە ئەوێن مەی ڤەخواری بەری ئەو بێتە حەرامکرن، ئەگەر وان ئەو هێلا وباوەری ب خودێ ئینا وتەقوا وی کر، وکارێن چاک کرن، پاشی ب وێ چەندێ باوەری وتەقوا وان زێدە بوو، حەتا ژ زێدە باوەرییا وان ئەو وەسا لێ هاتن دەمێ وان عیبادەتێ خودێ دکر هەر وەکی وان ئەو ددیت. هندی خودێیە حەز ژ وان دکەت ئەوێن د باوەرییا خۆ دا گەهشتینە دەرەجا ئحسانێ. (٩٤) گەلی ئەوێن باوەری ئینای، خودێ ب تشتەکی ژ وێ نێچیرا نێزیکی هەوە ببت کو هوین بشێن یا بچویک ب دەستی بگرن ویا مەزن ب چەکی دێ هەوە جەرببینت؛ دا خودێ ب زانینەکا بۆ خەلکی ئاشکەرا بزانت کانێ ئەو کینە یێن نە ل بەرچاڤ ژ خودایێ خۆ دترسن، ژ بەر باوەرییا وان یا موکم کو ئەو وان دبینت، ڤێجا ل دەمێ ئیحرامان خۆ ژ نێچیرێ بدەنە پاش. وپشتی ڤێ ئاشکەراکرنێ هەچییێ ل دەمێ ئیحرامان نێچیرێ بکەت ئەو یێ هێژای عەزابدانەکا دژوارە. (٩٥) گەلی ئەوێن باوەری ئینای، دەمێ هوین د ئیحرامان دا هوین نێچیرا عەردی نەکەن، وهەچییێ ژ قەستا چ رەنگەکێ نێچیرا عەردی بکەت جزایێ وی ئەوە ئەو حەیوانەکێ وەکی وی ڤەکوژت ژ: حێشتران یان چێلان یان پەزی، پشتی دو کەسێن دادکەر حوکمی پێ ددەن، وکو ئەو وی قوربانی بدەتە هەژارێن حەرەمێ، وئەگەر چو ژ ڤان حەیوانان ب دەست نەکەت بلا ئەو ب بهایێ حەیوانەکێ وەکی وی خوارنێ بکرت وبدەتە هەژارێن حەرەمێ، یان بەرانبەر هەر نیڤ کولمەکێ ژ وێ خوارنێ بلا ئەو رۆژییەکێ بگرت، خودێ ئەڤ جزایە دانا سەر وی؛ دا ئەو ب ڤی جزای تام بکەتە ئەنجامێ کارێ خۆ یێ خراب. وئەوێن کەفتینە د هندەک ژ ڤێ چەندێ دا بەری ئەو بێتە حەرامکرن خودێ یێ ل وان بۆری، وهەچییێ پشتی حەرامبوونێ ژ قەستا لێ بزڤریت، ئەو=

=يێ بەرگومانە کو خودێ تۆلێ لێ ڤەکەت، وهندی خودێیە زالێ خودان هێزە تۆلێ ژ وی ستینت یێ گوهدارییا وی نەکەت. (٩٦) خودێ نێچیرا دەریایێ ل دەمێ هوین د ئیحرامان دا بۆ هەوە حەلالکرییە، وئەڤە ئەوە یێ ب ساخی بێتە گرتن، وخوارنا وێ ژی: وئەڤە ئەوە یێ ب مراری بێتە گرتن؛ دا هوین ل دەمێ ئاکنجیبوونێ وڕێڤنگییێ مفای بۆ خۆ ژێ ببینن، ووی نێچیرا عەردی ل دەمێ هوین د ئیحرامان دا بۆ حەجێ یان عومرێ ل سەر هەوە حەرامکر. وهوین ژ خودێ بترسن، وپێگیرییێ ب فەرمانێن وی بکەن، وخۆ ژ هەمی بێ ئەمرییێن وی بدەنە پاش؛ دا هوین قەنجییا وی یا مەزن ب دەست خۆ ڤە بینن، ودا هوین ب سلامەت بن ژ عەزابا وی دەمێ هوین بۆ حسێب وجزادانێ بۆ نک وی دئێنە کۆمکرن. (٩٧) خودێ منەت ل بەنییێن خۆ کر کو کەعبە بەیتا حەرام بۆ وان کرە چاککرن بۆ دینێ وان، وتەناهی بۆ ژینا وان، ئەڤە چی گاڤا وان باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینا وکار ب فەرمانێن وی کر، ووی شەڕ وتەعدایی د هەیڤێن حەرام دا، ڤێجا کەس تێدا تەعداییێ ل کەسێ نەکەت، وخودێ حەرامکر تەعدایی ل وان قوربانان بێتە کرن یێن بۆ حەرەمێ ب دیاری دئێتە پێشکێشکرن، هەر وەسا وی حەرامکر تەعدایی ل وان بێتە کرن یێن بۆ نیشان ڕستک د ستوی دا؛ دا بێتە زانین کو ئەڤە بۆ قوربانانە؛ ئەڤە دا هوین بزانن هندی خودێیە هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی دزانت، ووێ دزانت یا وی بۆ بەنییێن خۆ کرییە شریعەت دا هندەک پێ ژ هندەکان بێنە پاراستن، وهندی خودێیە ب هەر تشتەکێ هەی یێ پڕزانایە، ڤێجا تشتەک ل بەر وی نائێتە ڤەشارتن. (٩٨) گەلی مرۆڤان هوین بزانن هندی خودێیە یێ عەزاب دژوارە بۆ وی یێ گوهدارییا وی نەکەت، وهندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکارە بۆ وی یێ تۆبە بکەت. (٩٩) کارێ پێغەمبەری گەهاندن وڕێنیشادانە، وهیدایەت د دەستێ خودێ ب تنێ دا یە، وخودێ وێ دزانت یا خەلک د دلێ خۆ دا ڤەدشێرن یان ئاشکەرا دکەن. (١٠٠) تو بێژە: تشتێ پیس ویێ پاقژ وەکی یەک نابن، ئەگەر خۆ تو ژ گەلەکییا تشتێ پیس وخودانێن وی عەجێبگرتی ژی بمینی. ڤێجا هوین تەقوا خودێ بکەن، خۆ ژ تشتێ پیس بدەنە پاش، وکارێ پاقژ بکەن؛ دا بگەهنە مرادێ. (١٠١) گەلی ئەوێن باوەری ئینای، هوین د مەسەلێن دینی دا پسیارا وان تشتان نەکەن یێن کو فەرمان ب تشتەکی پێ ل هەوە نەهاتییەکرن، وئەگەر ئەو ژ هەوە بێتە داخوازکرن هوین دێ زەحمەتێ بینن، وئەگەر دەمێ قورئان دئێتە خوارێ هوین پسیارێ ژ وی تشتی بکەن ئەو دێ بۆ هەوە ئێتە ئاشکەراکرن، ودبت ئەگەر ئەو ژ هەوە بێتە خواستن هوین نەشێن بکەن، تشتێ خودێ هێلای وی سڤککرن بۆ بەنییێن خۆ ئەو نەگۆتییە. وخودێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ بەنییێن، و د گەل وان یێ ئارامە. (١٠٢) ب ڕاستی مللەتەکێ بەری هەوە هندەک پسیارێن وەکی ڤان ژ پێغەمبەرێن خۆ کربوون، ڤێجا دەمێ فەرمان پێ ل وان هاتییە کرن، ئەو پێ کافربوون. (١٠٣) ئەو تشتێ بوتپەرێسان ژ نک خۆ دەرێخستی د مەسەلا حەیوانان دا=

=خودێ بۆ وان نەکرییە شەریعەت، وەکی ئەو هندەک حەیوانان بۆ صەنەمان دهێلن ومفای ژێ وەرناگرن، وەکی وێ یا چەند تێشک ئینایین ڤێجا گوهێ وێ دبڕن، ویا هاتییە ئازاکرن وبۆ صەنەمان هاتییە هێلان، ویا تێشکێن مێ ل دویڤ یەک دئینت، وحێشترێ نێر یێ گەلەک تێشک ژێ چێ بووین، وپتربیا وان حەقییێ ژ نەحەقییێ ڤاڤێر ناکەن. (١٠٤) وئەگەر بۆ وان بێتە گۆتن: وەرنە وێ یا خودێ ئینایە خوارێ، وپێغەمبەرێ وی؛ دا ئەو حەلالی وحەرامی بۆ هەوە ئاشکەرا بکەن، ئەو دێ بێژن: ئەو گۆتن وکریارا ژ بابێن مە گەهشتییە مە تێرا مە هەیە، ئەرێ ئەو ڤێ چەندێ دبێژن ئەگەر خۆ بابێن وان تشتەکی نەزانن ژی، ئانەکۆ: ئەو د حەقییێ نەگەهن ونەناسن وڤێ نەکەڤن ژی؟ پا چاوا ئەو دێ دویکەفتنا وان کەن، وحالێ وان ئەڤەیە؟ (١٠٥) گەلی ئەوێن باوەری، پێگیرییێ ب فەرمانا خودێ بکەن، وخۆ ژ بێ ئەمرییا وی بدەنە پاش، و ل سەر وێ چەندێ دبەردەوام بن ئەگەر خۆ خەلک گوهدارییا هەوە نەکەن ژی، ڤێجا ئەگەر هەوە ئەو چەندە کر سەرداچوونا ئەوێ دسەردا دچت چو زیانێ ناگەهینتە هەوە، هندی هوین ل سەر ڕێکا ڕاست بن، زڤڕینا هەوە هەمییان ل ئاخرەتێ بۆ نک خودێیە، ڤێجا یا هەوە دکر ئەو دێ بێژتە هەوە، ودێ هەوە سەرا جزا دەت. (١٠٦) گەلی ئەوێن باوەری ئینای ئەگەر مرن نێزیکی یەک ژ هەوە بوو، بلا ئەو دو کەسێن ئەمین ژ موسلمانان، یان دووان ژ نە موسلمانان -ئەگەر پێتڤی پێ هەبت وچو موسلمان نەبن- ل سەر وەصیەتا خۆ بکەتە شاهد، ئەگەر هوین چوونە وەغەرەکێ ومرن هات، وئەگەر هوین د شاهدەییا وان دا کەفتنە گومانێ هوین پشتی نڤێژێ -و ب تایبەتی پشتی نڤێژا ئێڤاری- وان هەر دووان ڕاوەستینن، دا ئەو ب خودێ سویند بخۆن سویندەکا موکم کو ئەو سویندا خۆ بەرانبەر تشتەکی ژ پەرتالێ دنیایێ نادەن، وئەو مەیلدارییێ بۆ کەسێ ناکەن ئەگەر خۆ مرۆڤەکێ وان یێ نێزیک ژی بت، وئەو شاهدەییا خودێ ئەوا ل نک وان ناڤەشێرن، وکو ئەگەر وان ئەڤ چەندە کر ئەو دێ ژ گونەهکاران بن. (١٠٧) ڤێجا ئەگەر میراتگرێن مرۆڤێ مری ب سەرهلبوون کو وان هەردو شاهدان گونەها خیانەتێ د شاهدەییێ دا ب دەست خۆ ڤە ئینایە ل شوینا وان بلا دو کەس ژ میراتگرێن مری ببنە شاهد وسویند بخۆن ب خودێ کو: شاهدەییا مە یا ڕاست ژ شاهدەییا وان یا درەو چێترە بێتە قەبویلکرن، ومە د شاهدەییا خۆ دا زێدەگاڤی ل حەقییێ نەکرییە، وئەگەر مە تەعدایی کربت و ب نەحەقییێ شاهدەیی دا بت ئەم ژ وان زۆردارایینە یێن زێدەگاڤی ل سەر توخوبێن خودێ کری. (١٠٨) ئەڤا هە نێزیکترە کو ئەو ژ ترسێن عەزابا ئاخرەتێ دا شاهدەییێ ب ڕەنگێ وێ یێ دورست بدەن، یان ژ ترسێن هندێ دا کو سویندا وان ژ لایێ خودانێن حەقی ڤە بێتە زڤڕاندن پشتی ئەو سویندێ دخۆن، ڤێجا شەرما وی یێ درەوین بچت پشتی سویندا وی دئێتە زڤڕاندن وخیانەتا وی ئاشکەرا دبت. وهوین ژ خودێ بترسن وگوهدارییا وی تشتی بکەن یێ شیرەت پێ ل هەوە دئێتە کرن، وخودێ وی مللەتێ سەرداچووی ب هیدایەت نائینت.

(١٠٩) وهوين ڕۆژا قیامەتێ ل بیرا خۆ بینن ڕۆژا خودێ پێغەمبەران کۆم دکەت، وپسیارا وێ بەرسڤێ ژ وان دکەت یا مللەتێن وان دایە وان، ڤێجا ئەو دێ بەرسڤێ دەن: چو زانین مە نینە، ویا دلێ خەلکی ئەم نزانین، ووێ یا وان پشتی مە کری ژی ئەم نزانین. هندی تویی تو پڕزانایی ب هەر تشتەکێ ئاشکەرا وڤەشارتی. (١١٠) دەمێ خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ گۆتی: ئەی عیسایێ کوڕێ مەریەمێ قەنجییا من ل بیرا خۆ بینە دەمێ من تو بێ باب ئافراندی، وقەنجییا من د گەل دایکا تە کری ژی ل بیرا خۆ بینە کو من د ناڤبەرا هەمی ژنکێن عالەمێ دا ئەو هلبژارتی، وپاقژکری ژ وێ بێ بەختییا ب دویڤ وێ ڤە هاتییە ڤەنان، و ژ ڤان قەنجییێن د گەل عیسای هاتینە کرن ئەو بوو خودێ ئەو ب هێزکربوو و ب جبریلی پشتەڤانییا وی کربوو، ئەو ل سەر پێچکێ د گەل خەلکی دئاخڤت، ودەمێ ئەو مەزن بووی وی بەرێ وان ددا خودێ ب وێ وەحییا خودێ بۆ وی هنارتی، و ئەو بێ فێرکەر فێری خواندن ونڤیسینێ کربوو، وهێزا تێگەهشتن وزانینێ دابوویێ، وئەو فێری وێ تەوراتێ کربوو یا وی بۆ مووسای هنارتی، ووێ ئنجیلا وی بۆ وی هنارتی هیدایەت بۆ مرۆڤان، ووی ژ تەقنێ پەیکەرێ تەیرەکی چێ دکر وپف دکرێ، ڤێجا ب ئانەهییا خودێ ئەو پەیکەر دبوو تەیرەکێ ژ ڕاستا، ووی کوڕێ زکماک چێ دکر، ومرۆڤێ گوڕی ساخ دکر و ب ئانەهییا خودێ چەرمێ وی دورست دکرەڤە، ووی دوعا ژ خودێ دکرن کو مرییان زێندی بکەت ئینا ئەو ب ئانەهییا خودێ ژ گۆڕان ڕادبوون، پاشی خودێ بیرا وی ل وێ قەنجییێ دئینتە ڤە دەمێ وی ئیسرائیلی ژێ داینە پاش دەمێ وان دلێ خۆ برییە کوشتنا وی، وئەو ب وان ئایەتێن ئاشکەرا یێن دبنە دەلیل ل سەر پێغەمبەرینییا وی بۆ وان هات بوو، ڤێجا ئەوێن کافر بووین ژ وان گۆت: هندی ئەڤ تشتەنە یێن عیسا پێ هاتی سێرەبەندییەکا ئاشکەرانە. (١١١) وتو قەنجییا من ل بیرا خۆ بینە ڤە دەمێ من ئێخستییە دلێ کۆمەکێ ژ هەڤالێن تە یێن خۆشتڤی کو باوەرییێ ب تەوحیدا خودێ وپێغەمبەرینییا تە بینن، ئینا وان گۆت: خودایێ مە مە باوەری ئینا، وتو شاهد بە کو مە خۆ ب دەست ئەمرێ تە ڤە بەردایە. (١١٢) و ل بیرا خۆ بینە ڤە دەمێ حەوارییان گۆتی: ئەی عیسایێ کوڕێ مەریەمێ ئەرێ ئەگەر تو دوعا ژ خودایێ خۆ بکەی ئەو دێ شێت سفرەکا خوارنێ ژ عەسمانی بۆ مە ئینتە خوارێ؟ ئینا بەرسڤا وی ئەو بوو کو ئەو خۆ ژ عەزابا خودێ بپارێزن ئەگەر ڕاستە ئەو ب دورستی دخودان باوەرن. (١١٣) حەوارییان گۆت: مە دڤێت ئەم ژ سفرێ بخۆین ودلێن مە ب هاتنا وێ ڕحەت ببن، وئەم ب دورستی ڕاستگۆییا تە بزانین، ودا ئەم ل سەر ڤێ ئایەتێ ببینە ژ شاهدان کو خودێ ئەو بۆ مە ئینا خوارێ.

(١١٤) عیسایێ کوڕێ مەریەمێ بەرسڤا وان دا ودوعا ژ خودایێ خۆ کر وگۆت: ئەی خودایێ مە تو سفرەکا خوارنێ ژ عەسمانی بۆ مە بینە خوارێ؛ دا ئەم ڕۆژا هاتنە خوارا وێ بۆ خۆ بکەینە جەژن، وئەم وییێن پشتی مە ب چاڤەکێ بلند بەرێ خۆ بدەینێ، ودا ئەو ببتە نیشانەک ژ تە، وتو ژ ڕزقێ خۆ یێ بەرفرەهـ بدە مە، وتو چێترینێ ڕزقدەهانی. (١١٥) خودێ گۆت: ئەز سفرا خوارنێ دێ بۆ هەوە ئینمە خوارێ، وهەچییێ ژ هەوە پشتی هاتنە خوارا وێ کوفرێ ب بکەت ئەز ب عەزابەکا دژوار یا کو چو چێکرییان ئەز پێ عەزاب نەدەم دێ وی عەزاب دەم. (١١٦) و ل بیرا خۆ بینەڤە دەمێ خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ گۆتی: ئەی عیسایێ کوڕێ مەریەمێ ئەرێ تە گۆتبوو مرۆڤان: من ودایکا من بۆ خۆ بکەنە خوداوەند ژبلی خودێ؟ وی خودایێ خۆ پاککر وبەرسڤ دا: بۆ من نابت ئەز وێ بێژمە مرۆڤان یا حەق نەبت، ئەگەر من ئەو گۆت بت تە یا زانی؛ چونکی چو تشت ل بەر تە بەرزە نابت، تو وی تشتێ د نەفسا من دا ڤەشارتی دزانی، وئەز وێ یا د نەفسا تە دا نزانم. هندی تویی تو ب هەر تشتەکێ ئاشکەرا وڤەشارتی یێ پڕزانایی. (١١٧) من تشتەک نەگۆتییە وان ئەو تێ نەبت یێ تە فەرمان پێ ل من کری کو ئەز بێژمە وان تەوحید وعیبادەتێ تە بکەن، وهندی ئەز د ناڤ وان دا ئەز ل سەر وی کارێ وان دکر ودگۆت شاهد بووم، ودەمێ تە مانا من ل سەر عەردی ب دویماهی ئینای وتە ب ساخی ئەز بلندکریمە عەسمانی، تو بووی یێ ب حالێ وان ئاگەهدار، وتو ل سەر هەمی تشتان شاهدی. (١١٨) ئەی خودا ئەگەر تو وان عەزاب بدەی ئەو بەنییێن تەنە، وئەگەر تو ب ڕەحما خۆ گونەهێ بۆ وی ژێ ببەی یێ خۆ هێژای گونەهـ ژێبرنێ کری، هندی تویی تویی زالێ کاربنەجهـ. (١١٩) خودایێ مەزن ل ڕۆژا قیامەتێ گۆتە عیسای - سلاڤ لێ بن-: ئەڤە ڕۆژا جزادانێیە یا کو تەوحید تێدا مفای دگەهینتە خودانی، ئەوێ کار ب شریعەتێ خودایێ خۆ کری، وڕاستگۆیی د ئنیەت وگۆتن وکریارێن خۆ دا کری، بەحەشتێن ڕوبیار د بن قەسرێن وان دا دچن بۆ وان هەنە، هەروهەر دێ تێدا مینن، خودێ ژ وان ڕازی بوو کو باشییێن وان قەبویل کرین، وئەو ژ وی ڕازی بوون ژ بەر وێ خێرا وی دایە وان. ئەو جزا وڕازیبوون ژ وی بۆ وان ئەوە سەرکەفتنا مەزن. (١٢٠) ملکێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤ دا بۆ خودێ ب تنێیە، وئەو ل سەر هەمی تشتان یێ خودان شیانە، چو تشت وی بێزار ناکەن.

سوورەتا (الأنعام)

(١) مەدح وسوپاسی هەمی بۆ وی خودایی بن یێ عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤ دا ئافراندی، وتاری ورۆناهی چێ کرین، کو شەڤ ورۆژ پێ ل دویڤ یەک داین، ونیشانا مەزنییا خودێ د ڤێ چەندێ دا هەیە. و د گەل ڤێ چەندێ ژی هێشتا کافر هندەکێن دی دئیننە رێزا خودێ، ووان بۆ وی دکەنە هەڤپشک. (٢) ئەوە یێ بابێ هەوە ئادەم ژ تەقنێ ئافراندی، پاشی وی دەمێ مانا هەوە ل ڤێ دنیایێ نڤیسی، ووی دەمەکێ دی یێ دەسنیشانکری یێ کو ژ وی پێڤەتر کەس پێ نەزانت نڤیسی، پاشی هوین پشتی ڤێ چەندێ د شیانا خودێ دا ل سەر ساخکرنا پشتی مرنێ دکەڤنە گومانێ. (٣) وخودێیە ئەو خودا یێ کو ل عەسمانان و ل عەردی پەرستنا وی دئێتە کرن. و ژ نیشانێن خوداینییا وییە هەر تشتەکێ هوین ڤەدشێرن یان ئاشکەرا دکەن ئەو پێ دزانت، وئەو هەمی کریارێن هەوە دزانت چ دباش بن چ دخراب. (٤) ئەو کافرێن هە ئەوێن هەڤپشکان بۆ خودێ ددانن هێجەتێن رۆهن ودەلیلێن ئاشکەرا ل سەر تەوحیدا خودێ وراستگۆیییا موحەممەدی د پێغەمبەرینییا وی دا بۆ وان هاتینە، بەلێ چاوا ئەو بۆ وان هاتن وان پشت داییێ وباوەری پێ نەئینا. (٥) ب راستی وان کافران درەو ب وێ راستییێ کر یا موحەممەد بۆ وان پێ هاتی، ڤێجا پاشی ئەو دێ بینن کو یا وان یاری پێ دکر ئەوە حەقی وراستی، وخودێ درەوا وان درەوکەران بۆ وان دێ ئاشکەرا کەت، وئەو دێ وان سەرا جزا دەت. (٦) ئەرێ ما ئەوێن هە یێن کوفرێ ب تەوحیدا خودێ دکەن وباوەرییێ نائینن کو ئەو ب تنێ هێژای پەرستنێیە، ودرەوێ ب پێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- دکەن، ئەرێ ما ئەو نابینن کانێ چ هیلاک ب سەرێ وان مللەتێن بەری وان یێن کو درەو ب حەقییێ کری هاتییە، مە ئەو تشت د عەردی دا کر بوو د دەستێن وان دا یێ مە نەکرییە د دەستێن هەوە دا -گەلی کافران-، ومە ب باراندنا بارانێ وچوونا روبیاران د بن خانییێن وان را قەنجی د گەل وان کر، ئینا وان باوەری پێ نەئینا وپێغەمبەر درەوین دەرێخستن، ڤێجا ژ بەر گونەهێن وان مە ئەو تێ برن، ومە هندەک مللەتێن دی پشتی وان دانانە عەردی؛ دا ئاڤاکەن. (٧) وئەگەر مە کیتابەکا نڤیسی د دەفتەرەکێ دا بۆ تە -ئەی موحەممەد- ژ عەسمانی ئینابا خوارێ وڤان کافران ئەو ب دەستێن خۆ گرتبا دا بێژن: ئەڤا تو پێ هاتی -ئەی موحەممەد- سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە. (٨) وڤان بوتپەرێسان گۆت: بلا خودێ فریشتەیەک ژ عەسمانی بۆ موحەممەدی ئینابا خوارێ؛ دا پێغەمبەرینییا وی راست دەرێخستبا، وئەگەر مە فریشتەیەک ژ عەسمانی ئینابا خوارێ وەکی ئەو داخواز دکەن مەسەلە دا ب دویماهی ئێت وئەو دا تێچن، ودەلیڤە بۆ وان نەدهاتە دان؛ چونکی د زانینا خودێ دا هەیە کو ئەو باوەرییێ نائینن.

(٩) وئەگەر مە ئەو پێغەمبەرێ بۆ وان دهات كربا فریشتە ژی، ئەم دا وی ل سەر ڕەنگێ مرۆڤەكی چێكەین؛ دا كو وان گوهـ ل دەنگێ وی ببت و د گەل وی باخڤن؛ چونكی د شیانا وان دانینە ئەو فریشتەی ل سەر ڕەنگێ وی یێ دورست ببینن، وئەگەر ئەو فریشتە ل سەر ڕەنگێ زەلامەكی بۆ وان بێت مەسەلە ل بەر وان دێ ئالۆز بت. (١٠) وترانەكرنا ب پێغەمبەران نە تشتەكێ نوییە، بەلكی كافرێن بەرێ ژی ئەو د گەل پێغەمبەرێن خۆ كربوو، ئینا ئەو عەزابا وان ترانە بۆ خۆ پێ دكر وباوەری پێ نەدئینا ب سەر وان دا هات. (١١) تو بێژە وان: هوین د عەردی دا بگەڕن پاشی بەرێ خۆ بدەنێ كانێ چاوا خودێ درەوپێكەر تێبرینە وشەرمزاركرینە؟ ڤێجا هوین ژی ژ وێ دویماهییێ دهشیار بن. (١٢) تو بێژە وان: ملكێ عەسمانان وعەردی وتشتێ د ناڤبەرێ دا بۆ كێ یە؟ بێژە: بۆ خودێیە وەكی هوین دزانن. خودێ دلۆڤانی ل سەر خۆ نڤیسییە ڤێجا ئەو لەزێ د جزادانا بەنییێن خۆ دا ناكەت. سویند ل ڕۆژا ڕابوونێ یا گومان تێدا نە ئەو دێ هەوە بۆ حسێبێ كۆم كەت. ئەوێن شرك ب خودێ كری وان خۆ برە هیلاكێ؛ چونكی ئەو باوەرییێ نائینن. (١٣) وملكێ هەر تشتەكێ ل عەسمانان وعەردی، یێ بلڤت یان یێ ڕاوەستای بت، یێ بەرزە بت یان یێ ئاشكەرا بت، بۆ خودێیە، وئەو گوهدێرێ گۆتنێن بەنییێن خۆیە، پڕزانایێ ب لڤین ونهێنییێن وانە. (١٤) تو بێژە وان: ئەرێ ژبلی خودێ ئەز سەركار وپشتەڤانەكێ دی بۆ خۆ بگرم، وئەوە ئافراندەرێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەكێ د ناڤبەرێ دا، وئەوە یێ ڕزقی ددەتە خەلكی وكەس ڕزقی نادەتە وی؟ تو بێژە: هندی ئەزم فەرمانا ل من هاتییە كرن كو ئەز یەكەمین كەس بم ژ ڤێ ئوممەتێ خۆ ب دەست وی ڤە بەردەم وپەرستنا وی بكەم، وئەزێ ژ هندێ هاتیمە پاشڤەلێدان كو ژ بوتپەرێسان بم. (١٥) تو بێژە وان: هندی ئەزم ئەز دترسم ئەگەر من گوهدارییا خودایێ خۆ نەكر، وبێ ئەمرییا وی كر ، كو عەزابەكا مەزن ل ڕۆژا قیامەتێ ب سەر من دا بێت. (١٦) هەچییێ ئەو عەزابا دژوار ژێ بێتە لادان ئەو وی دلۆڤانی پێ برییە، وئەو لادان سەركەفتنا ئاشكەرایە كو ڕزگارییا ژ عەزابا مەزنە. (١٧) وئەگەر خودێ نەخۆشییەكێ وەكی هەژارییێ ونساخییێ ب گەهینتە تە ژ وی پێڤەتر كەس نینە وێ ژ سەر تە لابدەت، وئەگەر ئەو خۆشییەكێ بگەهینتە تە وەكی دەولەمەندییێ وساخلەمییێ كەس نەشێت قەنجییا وی ڤەگەڕینت، هندی ئەوە ئەو ل سەر هەر تشتەكی یێ خودان شیانە. (١٨) وخودایێ مەزنە یێ ل هنداڤی بەنییێن خۆ سەرڤەهاتی؛ هەمی ستۆ ل بەر وی دچەمیاینە، وئەوە كاربنەجهێ هەر تشتەكی ل جهێ وی یێ دورست ددانت، شارەزا یێ كو چو تشت ل بەر وی بەرزە نەبت. وئەوێ ئەڤ سالۆخەتە هەبن دڤێت شریک بۆ نەئێنە دانان. وئەڤ ئایەتە بلندییێ بۆ خودایێ مەزن دەسنیشان دكەت ل سەر هەمی چێكرییێن وی، بلندییەكا بابەتی وی بت.

(١٩) تو بێژە وان: چ تشت شاهدەییا وی مەزنترە ل سەر ڕاستییا گۆتنا من کو ئەز پێغەمبەرم؟ تو بێژە: خودێ د ناڤبەرا من وهەوە دا شاهدە، ووی ئەڤ قورئانە ب وەحی بۆ من هنارتییە دا هەوە پێ ژ عەزابا وی بترسینم کو ب سەر هەوە دا بێت، وئەز وی پێ بترسینم هەچییێ ئەو بگەهتێ ژ مللەتان. هوین شاهدەیییێ ددەن کو هندەک خوداوەندێن دی دگەل خودێ هەنە هوین وان بۆ وی دکەنە شریک. تو بێژە وان: ئەز شاهدەیییێ ل سەر وێ نادەم، هەما هندی خودێیە خودایەکێ ب تنێیە یێ بێ شریکە، وهندی ئەزم ئەزێ بەریمە ژ هەر شریکەکێ هوین پەرستنێ د گەل وی بۆ دکەن. (٢٠) ئەوێن مە تەورات وئنجیل دایێ، موحەممەدی ب وان سالۆخەتان دناسن یێن کو ل نک وان دنڤیسی کانێ چاوا ئەو کوڕێن خۆ دناسن، وکا چاوا کوڕێن وان ل بەر وان بەرزە نابن، وەسا موحەممەد ژی ل بەر وان بەرزە نابت ژ بەر وان سالۆخەتێن وی یێن ب هویری د کیتابێن وان دا هاتین، بەلێ وان دویکەفتنا دلچوونێن خۆ کر، ڤێجا وان زیانا خۆ کر دەمێ وان کافری کری. (٢١) کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ ژ درەو گۆتنان ژ کیسێ خودێ بکەت، یان درەوێ ب ئایەت ودەلیلێن وی یێن ئاشکەرا بکەت. هندی ئەو زۆردارن یێن درەو ژ کیسێ خودێ کرین ب مراد ناکەڤن. (٢٢) وئەو بلا ژ وێ ڕۆژێ بترسن یا ئەم وان تێدا کۆم دکەین، پاشی ئەم دبێژینێ: کانێ ئەو خوداوەندێن هەوە ژ درەو دگۆت کو ئەو هەڤپشکێن خودێنە دا مەهدەرێ بۆ هەوە بکەن؟ (٢٣) پاشی دەمێ ئەو هاتینە جەرباندن وپسیارا هەڤپشکێن وان ژ وان هاتییە کرن چو بەرسڤ وان نەبوو ژبلی هندێ کو وان خۆ ژێ بەری کر، ووان سویند ب خودێ خودایێ خۆ خوار کو وان چو شریک بۆ خودێ نەددانان. (٢٤) بەرێ خۆ بدێ چاوا وان درەو ل خۆ کر؟ وئەوا وان بۆ خۆ هزر دکر کو خوداوەندێن وان مەهدەرێ بۆ وان دێ کەن ژ بیرا وان چوو و ل بەر وان بەرزەبوو. (٢٥) و ژ وان هەنە گوهێ خۆ ددەنە تە، بەلێ ئەوا تو دبێژی ناگەهتە دلێن وان؛ چونکی ژ بەر دویکەفتنا وان بۆ دلچوونان مە پەردە ل سەر دلێن وان دانایینە؛ دا ئەو د قورئانێ نەگەهن، ومە کەڕاتی وگرانی د گوهێن وان دا دانایە ڤێجا ئەو د تشتەکی ناگەهن، وئەگەر ئەو وان هەمی ئایەتێن پێغەمبەرینییا موحەممەدی دورست دەرتێخن ببینن ژی ئەو باوەرییێ پێ نائینن، حەتا دەمێ ئەو دئێنە نک تە پشتی ئایەتێن ڕاستگۆییا تە ئاشکەرا دکەن هەڤڕکییێ د گەل تە دکەن، ئەوێن کافری ب ئایەتێن خودێ کری دبێژن: ئەڤ تشتێ مە گوهـ لێ دبت هەما ئەو ئەفسانە وچیرۆکێن درەون یێن خەلکێ بەرێ ڤەدگێڕان. (٢٦) وئەو خەلکی ژ دویکەفتنا موحەممەدی ددەنە پاش، وئەو ب خۆ ژی خۆ ژێ دویر دکەن، وئەو ژ خۆ پێڤەتر کەسێ تێ نابەن، وئەو پێ ناحەسن. (٢٧) وئەگەر تو وان ل ڕۆژا قیامەتێ ببینی تشتەکێ مەزن دێ بینی، دەمێ ئەو ل بەر ئاگری دئێنە ڕاوەستاندن، ووان قەید وزنجیرێن تێدا ئەو دبینن، وڤێ ترس وسەهمێ ئەو ب چاڤێن خۆ دبینن، ڤێجا هندی دبێژن: خوزی ئەم بۆ ژینا دنیایێ بێینە زڤڕاندن؛ ڤێجا دا ئەم باوەرییێ ب ئایەتێن خودێ بینین وکاری پێ=

=بکەین، وئەم ببینە ژ خودان باوەران. (٢٨) مەسەلە نەوەیە، بەلکی ل ڕۆژا قیامەتێ ئەو بۆ وان ئاشکەرا بوو یێ وان بەری هنگی ڤەدشارت ژی. وئەگەر خۆ ئەو بۆ دنیایێ هاتبانە زڤڕاندن ودەلیڤە بۆ هاتبا دان ژی ئەو دا ل کوفر ودرەوپێکرنێ زڤڕنەڤە. وئەو د گۆتنا خۆ دا ددرەوینن. (٢٩) ووان باوەری ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینا وگۆت: هەما ژین ئەڤەیە یا ئەم تێدا، وپشتی مرنێ ئەم نائێینە ڕاکرن. (٣٠) وئەگەر تو وان ببینی دەمێ ئەو ل بەر دەستێ خودێ دئێنە ڕاوەستاندن ل ڕۆژا قیامەتێ دا ئەو حوکمی د ناڤبەرا وان دا بکەت، تو حالەکێ خراب دێ بینی، دەمێ خودێ دبێژت: ئەرێ ما ئەڤە ڕاستی نینە، یەعنی: ما ئەڤە ئەو ڕابوون نینە یا هەوە د دنیایێ دا کوفر پێ دکر؟ وان گۆت: بەلێ ب خودایێ مە ئەو ڕاستییە، خودێ گۆت: ڤێجا ژ بەر وێ کوفرا هەوە دکر هوین تام بکەنە وێ عەزابا هەوە د دنیایێ دا درەو پێ دکر. (٣١) ب ڕاستی زیان گەهشتە وان یێن باوەری ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینای، حەتا دەمێ کو قیامەت ڕابوو، و ژ نشکەکێ ڤە وان دویماهییا خۆ یا خراب دیت، وان داخوازا کەسەران بۆ خۆ کر ژ بەر وی ژییێ خۆ یێ وان د دنیایێ دا بۆراندی، وئەو بارێ گونەهێن خۆ ل سەر پشتێن خو هل دگرن، ڤێجا چ گران وپیسە بارە یێ ئەو هل دگرن!! (٣٢) وژیانا دنیایێ د پتر حالان دا ژ یاری ومۆژیلاهییێ پێڤەتر چو ددی نینە، وئاخرەت بۆ وان یێن ژ خودێ دترسن چێترە. ئەرێ ڤێجا ما هوین ب عەقل ناکەڤن؟ (٣٣) ئەم باش دزانین کو درەوین دەرێخستنا مللەتێ تە بۆ تە ب سەر ڤە دلێ تە تژی خەم دکەت، ڤێجا تو بێهنا خۆ فرەهـ بکە؛ چونکی د دلێ خۆ دا ئەو تە درەوین دەرنائێخن، بەلکی ئەو باوەر دکەن تو مرۆڤەکێ ڕاستگۆیی، بەلێ ئەو ژ زۆرداریا خۆ کوفرێ ب وان دەلیلێن ئاشکەرا دکەن یێن ڕاستییا تە دیار دکەن. (٣٤) و ب ڕاستی کافران هندەک پێغەمبەرێن بەری تە درەوین دەرێخستبوون، ڤێجا وان بێهنا خۆ ل سەر وێ چەندێ فرەهـ کر وبەردەوامی د گازی وجیهادا خۆ دا کر حەتا سەرکەفتنا خودێ گەهشتییە وان. وچو گوهۆرین بۆ پەیڤێن خودێ نینن. و ب ڕاستی هندەک ژ بەحسێن پێغەمبەرێن بەری تە ووێ سەرکەفتنا خودێ دایە وان، ووێ غەزەبا خودێ دارێتییە سەر نەیارێن وان بۆ تە هاتییە. (٣٥) وئەگەر پشت دانا وان بۆ گازییا تە ل سەر تە یا مەزن بت، نێ ئەگەر تو بشێیی ڕێکەکێ د عەردی بکۆلی، یان پەیپسکەکێ بدانی و ل سەر بلند ببییە عەسمانی، ونیشانەکێ ل سەر ڕاستییا گۆتنا خۆ بینی ژبلی وان نیشانێن مە ئینایین کانێ وێ چەندێ بکە. وئەگەر خودێ ڤیابا دا وان ل سەر وێ ڕێکا ڕاست یا هوین ل سەر کۆم کەت ودا بەرێ وان دەتە باوەرییێ، ڤێجا تو ژ نەزانان نەبە.

(٣٦) هەما ب تنێ ئەو دگازییا تە -ئەی موحەممەد- دئێن یێن گوهـ ل گۆتنێ دبن گوهدارییەکا ب مفا. وهندی کافرن ئەو ل ڕێزا مریيانە؛ چونکی ژینا ب دورستی ب ئیسلامێ دبت. وییێن مری خودێ وان ساخ ژ گۆڕێن وان ڕادکەت، پاشی ل ڕۆژا قیامەتێ ئەو بۆ نک وی دزڤڕن دا حسێبێ د گەل وان بکەت وجزایێ وان بدەتێ. (٣٧) وکافران گۆت: بلا خودێ نیشانەکێ ل سەر ڕاستگۆییا موحەممەدی بینته خوارێ ژ ڕەنگێ نیشانێن پەردەدڕ، تو بێژە وان: هندی خودێیە دشێت ئایەتەکێ ب سەر وان دا بینته خوارێ، بەلێ پترییا وان نزانن کو ئینانە خوارا ئایەتان ل دویڤ حکمەتا خودێ دبت. (٣٨) و ل سەر عەردی حەیوانەک نینە ب ڕێڤە بچت یان بالندەیەک ب هەردو چەنگێن خۆ ل عەسمانی بفڕت ئەگەر ئەو ژی وەکی هەوە کۆمێن ب سەرێک ڤە نەبن. مە د لەوحێ پاراستی دا تشتەک نەهێلایە کو بنەجهـ نەکربت، پاشی ئەو ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک خودایێ خۆ دئێنە کۆمکرن، ڤێجا ئەو هەر یەکی ل دویڤ کریارا وی حسێبێ د گەل دکەت. (٣٩) وئەوێن درەو ب ئایەتێن خودایێ مەزن کری ئەو دکەڕن گوهدارییا وی تشتی ناکەن یێ مفایێ وان تێدا، دلالن حەقییێ نابێژن، لەو ئەو د تارییان دا دحێبەتینە، وان ڕێکا سلامەت بۆ خۆ نەهلبژارتییە. هەچییێ خودێ بەرزەبوونا وی ڤیابت ئەو دێ وی بەرزەکەت، وهەچییێ وی هیدایەتا وی ڤیابت ئەو دێ بەرێ وی ڕێکا ڕاست. (٤٠) تو بێژە وان: بێژنە من ئەگەر عەزابا خودێ د دنیایێ دا گەهشتە هەوە یان ئەو ڕۆژا هوین تێدا ڕادبنەڤە گەهشتە هەوە: ئەرێ ژبلی خودێ یەک ل وێرێ هەیە هوین گازی بکەنێ دا وێ نەخۆشییا هاتییە سەرێ هەوە ژ سەر هەوە ڕاکەت؟ ئەگەر هوین دڕاستگۆنە کو ئەو خوداوەندێن ژبلی خودێ هوین گازی دکەنێ مفایەکی یان زیانەکێ دگەهینن. (٤١) بەلکی ل وێرێ هوین ب تنێ گازی خودایێ خۆ دکەن، ڤێجا ئەگەر وی ڤیا ئەو دێ وێ نەخۆشییا مەزن یا ب سەر هەوە دا هاتی ڕاکەت، وهوین هنگی صەنەم وسەرکارێن خۆ دێ هێلن. (٤٢) و ب ڕاستی مە بۆ مللەتێن بەری تە ژی هندەک پێغەمبەر هنارتبوون، ئینا وان ئەو درەوین دەرێخستن، ڤێجا مە د مالێ وان دا ئەو ب فەقیریێ وتەنگاڤییێ جەرباندن، و د لەشێن وان دا ب نەخۆشییێ ونساخییێ؛ ب وێ هیڤییێ کو ئەو خۆ بۆ خودایێ خۆ بشکێنن. (٤٣) ڤێجا ما چ بوو دەمێ نەخۆشییا مە گەهشتییە ڤان مللەتێن درەوپێکەر ئەگەر وان خۆ بۆ مە شکاندبا، بەلێ دلێن وان ڕەق بوون، وشەیتانی ئەو گونەهێن وان کرین ل بەر وان شرینکرن. (٤٤) ڤێجا دەمێ وان پشت دایە پێگیرییا ب فەرمانێن خودێ، مە دەرگەهێن هەر ڕزقەکێ هەی ل سەر وان ڤەکرن ؛ دا پتر وان دسەردا ببەین، حەتا دەمێ ئەو هێربووین، ووان کەیف ب وێ قەنجییێ هاتی یا مە دایێ مە ژ نشکەکێ ڤە ئەو ب عەزابێ گرتن، ئێدی ئەو ژ هەر خێرەکێ بێ هیڤی بوون.

(٤٥) ڤێجا دەمێ ڤان مللەتان کافری ب خودێ کری وپێغەمبەرێن وی درەوین دەرێخستین ئەو ژ رەهـ وریشالان هاتنە ئینانەدەر، ڤێجا کەسەک ژ وان نەما. ومەدح وسوپاسی بۆ خودێ بن -ئافراندەر وخودانێ هەر تشتەکێ هەی- ل سەر پشتەڤانییا وی بۆ خۆشتڤییێن وی وتێبرنا وی بۆ نەیارێن وان. (٤٦) تو بێژە وان: بێژنە من ئەگەر خودێ گوهێن هەوە ببەت وهەوە کەر بکەت، وچاڤێن هەوە ببەت وهەوە کۆرە بکەت، و ل سەر دلێن هەوە خەتم بکەت ڤێجا ئێدی هوین د چو گۆتنان نەگەهن، ژبلی خودێ چ خودایەک هەیە وێ ل هەوە بزڤرینتەڤە؟! تو -ئەی موحەمەد- بەرێ خۆ بدێ چاوا ئەم ئایەتان ل سەر هەمی رەنگان بۆ وان دئینین، پاشی ئەو پشتی وێ چەندێ پشت ددەنە مفا ژێ وەرگرتنێ. (٤٧) تو بێژە وان: بێژنە من ئەگەر عەزابا خودێ ژ نشکەکێ ڤە ب سەر هەوە دا هات بێی هوین پێ بحەسن، یان ژی ب ئاشکەرایی و ل بەر چاڤێن هەوە: ئەرێ ژبلی مللەتێ زۆردار کی دێ تێ چت؟ (٤٨) وئەم پێغەمبەرێن خۆ ناهنێرین ئەگەر بۆ هندێ نەبت کو ئەو مزگینییێ ب بەحەشتێ بدەنە وان یێن گوهدارییا من دکەن، ووان ب عەزابا نەخۆش بترسینن یێن نەگوهدار، ڤێجا ئەوێن باوەری ئینای وپێغەمبەر راستگۆ دەرێخستین وچاکی کرین ئەو ل دەمێ رابەری خودایێ خۆ رادوەستن ناترسن، و ل سەر وێ پشک وبارا د دنیایێ دا نەگەهشتییە وان ئەو ب خەم ناکەڤن. (٤٩) وئەوێن درەو ب ئایەتێن مە کری ل رۆژا قیامەتێ عەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت. (٥٠) تو بێژە وان: ئەز نابێژم گەنجینەیێن عەرد وعەسمانان د دەستێ من دانە، ڤێجا من چاوا دڤێت ئەز وەسا ب رێڤە دبەم، وئەز نابێژم ئەز تشتێ نەبەرچاڤ دزانم، وئەز نابێژم ئەز فریشتەمە، بەلکی هەما ئەز پێغەمبەرەکم ژ نک خودێ، وئەز دویکەفتنا وێ دکەم یا بۆ من ب وەحی هاتی، وئەز وەحییا وی دگەهینمە مرۆڤان، تو بێژە وان: ئەرێ ما ئەو کافرێ ژ ئایەتێن خودێ کۆرە بووی وباوەری پێ نەئینای دێ وەکی وی خودان باوەری بت یێ ب چاڤ وئایەتێن خودێ دیتین وباوەری پێ ئینای؟ ئەرێ ما هوین هزرا خۆ د ئایەتێن خودێ دا ناکەن؟ (٥١) وتو وان ب قورئانێ بترسینە یێن دزانن کو دێ بۆ نک خودایێ خۆ ئێنەکۆمکرن، وئەو باوەرییێ ب سۆز وگەفا خودێ دئینن، وان ژبلی خودێ چو سەرکار نینن پشتەڤانییا وان بکەن، وچو مەهدەرچی نینن بۆ وان ل نک خودێ مەهدەرێ بکەن، ووان ژ عەزابا وی رزگار بکەن؛ دا بەلکی ئەو ب گوهدانا فەرمانا خودێ تەقوا وی بکەن. (٥٢) وتو وان موسلمانێن لاواز ژ دیوانا خۆ دویر نەکە یێن سپێدە وئێڤاران خودایێ خۆ دپەرێسن، ئەو ب ڤان کریارێن خۆ یێن چاک کنارێ خودێ دخوازن، تشتەک ژ حسێبا ڤان هەژاران ل سەر تە نینە، هەما حسێبا وان ل سەر خودێیە، وتشتەک ژ حسێبا تە ل سەر وان نینە، وئەگەر تە ئەو دەرێخستن تو دێ ژ وان بی یێن زێدەگاڤی ل سەر توخوبێن خودێ کری.

(٥٣) وهەر وەسا خودێ هندەک بەنییێن خۆ ب هندەکان جەرباندن کو ئەو د دانا ڕزقی وئەخلاقی دا ژێک جوداکرن، ڤێجا وی هندەک ژ وان دەولەمەندکرن وهندەک ژی فەقیرکرن، وهندەک کرنە خودان هێز وهندەک ژی لاوازکرن، ؛ دا کافرێن دەولەمەند بێژن: ئەرێ ژ ناڤبەرا مە خودێ منەت ب هیدایەتا بۆ ئیسلامێ ل ڤان لاوازان کر؟ ئەرێ ما خودێ ب وان زاناتر نینە یێن شوکرا قەنجییا وی دکەن؟ (٥٤) وئەگەر ئەوێن باوەری ب ئایەتێن مە ئینای هاتنە نک تە دا پسیارا تۆبەکرنا ژ گونەهێن خۆ یێن بۆری ژ تە بکەن، تو ب لێ ڤەگەڕاندنا سلاڤێ قەدرێ وان بگرە، ومزگینییێ ب دلۆڤانییا خودێ یا بەرفرەهـ بدە وان؛ چونکی خودایێ مەزن ژ قەنجی پێ برن ڤە دلۆڤانی ل سەر خۆ بۆ بەنییێن خۆ نڤیسییە کو هەچییێ گونەهەکێ بکەت ونەزانت کو ئەو گونەهـ دێ وی هێژای غەزەبا خودێ کەت، پاشی پشتی وێ گونەهێ ئەو ل خۆ بزڤرت وبەردەوام کارێ چاک بکەت، هندی خودێیە گونەها وی دێ ژێ بەت؛ چونکی ئەو باش گونەهـ ژێبرێ بەنییێن خۆ یێن تۆبەکەرە، و ب وان یێ دلۆڤانکارە. (٥٥) ووەکی ڤێ ئاشکەراکرنا مە بۆ تە ئاشکەرا کری ئەم ئایەتان ل سەر هەر حەقییەکا خودانێن نەحەقییێ کافرییێ پێ دکەن ئاشکەرا دکەین؛ دا ڕاستی ئاشکەرا ببت، ودا ڕێکا نەحەقان ئەوێن گوهدارییا پێغەمبەران نەکەن خویا ببت. (٥٦) تو بێژە وان: هندی خودایێ مەزنە ئەزێ پاشڤەلێدایم کو ئەز پەرستنا وان صەنەمان بکەم یێن ژبلی خودێ هوین پەرستنێ بو دکەن، وتو بێژە وان: ئەز دویکەفتنا دلچوونێن هەوە ناکەم، ئەگەر هنگی ئەز دێ ژ ڕێکا ڕاست بەرزەبم، وئەز ژ وان نابم یێن هاتینە سەر ڕێکا ڕاست. (٥٧) تو بێژە وان: هندی ئەزم ئەزێ ل سەر ڕێکەکا ئاشکەرا ژ شریعەتێ خودێ یێ وی بۆ من هنارتی، کو ئەز عەبدینییا وی ب تنێ بکەم، وهەوە درەو ب ڤێ چەندێ کرییە، و د شیانێن من دا نینە ئەز وێ عەزابا هوین لەزێ لێ دکەن ب سەر هەوە دا بینم، وحوکم د پاشخستنا وێ دا بۆ خودێیە، ئەو ڕاستییێ دبێژت، وئەو چێترینێ وانە یێن ب حوکمێ خۆ حەقییێ ونەحەقییێ ژێک ڤاڤێر دکەن. (٥٨) تو بێژە: ئەگەر ئەو عەزابا هوین لەزێ لێ دکەن د دەستێ من دا بایە ئەز دا وێ ب سەر هەوە دا ئینم، ودا مەسەلە د ناڤبەرا من وهەوە دا ب دویماهی ئێت، بەلێ ئەو چەندە د دەستێ خودێ دایە، وئەو زاناترە ب زۆرداران. (٥٩) وکلیلێن غەیبێ ئانەکۆ: یێن گەنجینەیێن تشتێ نەبەرچاڤ، ل نک خودێنە، ژ وی پێڤەتر کەس پێ نزانت، و ژ وان: زانینا دەمێ قیامەتییە، وهاتنا بارانییە، وتشتێ د مالبچویکان دایە، وکرنا کارێ ل پاشەڕۆژێیە، وجهێ مرنا مرۆڤییە، وئەو هەر تشتەکێ ل هشکاتی ودەریایێ دزانت، وبەلگەک ژ دارەکێ ناوەرێێت ئەگەر ئەو پێ نەزانت، ڤێجا هەر دندکەکا د عەردی دا ڤەشارتی، وهەر تەڕاتی وهشکاتییەکا هەبت، د کیتابەکا ئاشکەرا دا یا هاتییە بنەجهکرن.

(٦٠) وئەوە يێ ب شەڤێ ڕحێن هەوە دستينت ستاندنەكا وەكى ل دەمێ مرنێ، وئەو دزانت كانێ هوين ب ڕۆژێ چ كاران دكەن، پاشى ئەو ڕحێن هەوە دزڤڕينتە لەشێن هەوە؛ دا ئەو دەمێن بۆ هەوە د دنيايێ دا هاتينە دان ب دويماهى بێن، پاشى زڤڕينا هەوە پشتى ڕاكرنا هەوە ژ گۆڕێن هەوە بۆ نک خودێيە، پاشى ئەو دێ وى كارێ هەوە د دنيايێ دا دكر بۆ هەوە بێژت، وئەو دێ هەوە سەرا جزا دەت. (٦١) وخودايێ مەزن ئەوە يێ ل هنداڤى بەنييێن خۆ ب سەرڤەهاتى وبلند، بلنديیەكا ژ هەمى لايان ڤە بێ توخويب، يا كو بابەتى وى بت. هەر تشتەكێ هەبت بۆ مەزنييا وى يێ چەمیايە، وئەو فريشتەيان ب سەر بەنييێن خۆ دا دهنێرت، ئەو كارێن وان دهژمێرن ودپارێزن، حەتا ئەگەر دەمێ مرنێ ب سەر يەک ژ وان دا هات ملياكەتێ مرنێ وهاريكارێن وى ڕحا وى دێ ستينن، وئەو وى تشتێ ئەمر پێ ل وان هاتييە كرن بەرزە ناكەن. (٦٢) پاشى ئەو مرييێن هە بۆ نک خودێ خودانێ وان يێ ڕاست هاتنە ڤەگەڕاندن. نێ ژێكڤەكرن وحوكمدارييا د ناڤبەرا بەنييان دا ل ڕۆژا قيامەتێ بۆ وييە وئەوە ب لەزترينێ حسێبكەران. (٦٣) تو -ئەى موحەممەد- بێژە بوتپەرێسان: كييە هەوە ژ ترسا تارييێن هشكاتى ودەريايێ ڕزگار دكەت؟ ئەرێ ما ئەو نە خودێيە يێ هوين ب خۆ شكاندن ڤە ڤەشارتى وئاشكەرا ل تەنگاڤييان گازى دكەنێ؟ هوين دبێژن: ئەگەر خودايێ مە ئەم ژ ڤان ترسان ڕزگار كرين سويند بت ئەم بۆ وى ب تنێ دێ ژ شوكرداران بين. (٦٤) تو بێژە وان: خودێ ب تنێيە يێ هەوە ژ ڤان ترسان و ژ هەر تەنگاڤييەكێ ڕزگار دكەت، پاشى هوين پشتى وێ چەندێ هندەكێن دى د پەرستنێ دا بۆ وى دكەنە هەڤپشک. (٦٥) تو بێژە: خودايێ مەزن ئەو ب تنێيە يێ خودان شيان كو عەزابەكێ وەكى باراندنا بەران يان ڕاكرنا لەهى ولێمشتان ژ هنداڤى هەوە ب سەر هەوە دا بينت، يان ژ بن پييێن هەوە وەكى هژاندنا عەردى وخەسفێ، يان ژێكڤەبوونێ بێختە ناڤبەرا هەوە وهەوە بكەتە كۆم ودەستەكێن لێككەفتى وبەردەتە سەروچاڤێن يەک ودو. ئەى موحەممەد تو بەرێ خۆ بدێ چاوا ئەم ب هەمى ڕەنگان هێجەتێن خۆ بۆ ڤان بوتپەرێسان ئاشكەرا دكەين دا بەلكى ئەو تێ بگەهن ووجەكێ بۆ خۆ ژێ بگرن. (٦٦) وكافرێن مللەتێ تە درەو ب ڤێ قورئانێ كر، وئەوە كيتابا ڕاستگۆ د هەر تشتەكێ پێ هاتى دا. تو بێژە وان: ئەز ل سەر هەوە نەپارێزەر وزێرەڤانم. (٦٧) بۆ هەر بەحسەكى بنەجهەک هەيە لێ ئاكنجى دبت، ودويماهييەک هەيە ل نک ڕادوەستت، ڤێجا حەقى ژ نەحەقييێ جودا دبت، وپاشى هوين -گەلى كافران- دەمێ عەزابا خودێ ب سەر هەوە دا دئێت دويماهييا كارێ خۆ دێ زانن. (٦٨) وئەگەر تە -ئەى موحەممەد- ئەو بوتپەرێس ديتن ئەوێن ب نەحەقى وتڕانە ڤە گۆتنان د دەرحەڤا ئايەتێن قورئانێ دا دبێژن، تو خۆ ژ وان دوير بكە حەتا ئەو سوحبەتەكا دى دكەن، وئەگەر شەيتانى ئەڤ مەسەلە ژ بيرا تە بر پشتى بيرا تە لێ دئێتەڤە تو د گەل وى مللەتێ زۆردار نەڕوينە.

(٦٩) وحسێبا وان یێن ب ترانەڤە د دەر حەقا ئایەتێن خودێ دا دئاخڤن ل سەر وان خودان باوەران نینە یێن ژ خودێ دترسن وگوهدارییا ئەمرێ وی دکەن وخۆ ژ بێ ئەمرییا وی ددەنە پاش، بەلێ یا ل سەر وان ئەوە ئەو شیرەتێ ل وان بکەن دا ئەو وێ گۆتنا نەحەق بەس بکەن، دا بەلکی ئەو تەقوا خودێ بکەن. (٧٠) وتو -ئەی موحەممەد- وان بوتپەرێسان بهێلە یێن دینێ ئیسلامێ بۆ خۆ کرییە یاری وترانەپێکرن، وژینا دنیایێ ب خۆشییێن خۆڤە ئەو خاپاندین، وتو ب قورئانێ بیرا وان ویا خەلکێ دی ژێ بینەڤە؛ دا چو نەفسەک ب گونەهـ وکوفرا خۆ نەئێتەگرتن، ژبلی خودێ وێ چو پشتەڤان نینن وێ ب سەربێخن، و ژ عەزابێ رزگار بکەن، وچو مەهدەرچی ژێ نینن مەهدەرێ بۆ وێ ل نک خودێ بکەن، وئەگەر ئەو ب هەر تشتەکێ هەی خۆ بدەتە ئازاکرن ئەو ژێ نائێتە وەرگرتن. ئەو ئەون یێن ب گونەهێن خۆ هاتینەگرتن، ڤەخوارنەکا زێدە کەلاندی وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان د جەهنەمێ دا هەیە؛ ژ بەر کافرییا وان ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری. (٧١) تو بێژە وان: ئەرێ ژبلی خودێ ئەم هندەک صەنەمێن نە مفای دگەهینن ونە زیانێ بپەرێسین؟ وپشتی خودێ بەرێ مە دایە ئیسلامێ جارەکا دی ل کوفرێ بزڤرین، ڤێجا -د زڤرینا خۆ دا بۆ کوفرێ- وەکی وی لێ بێین یێ شەیتانان عەقلێ وی خرابکری، ڤێجا ئەو ل عەردی بەرزەبووی، ووی هندەک هەڤالێن ب عەقل وخودان باوەر هەنە وی بۆ وێ رێکا راست یا ئەو ل سەر گازی دکەن بەلێ ئەو گوهدارییا وان ناکەت. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هندی هیدایەتا وی خودایە یێ ئەز هنارتیم ئەوە هیدایەتا راست، وفەرمان ل مە هەمییان هاتەکرن کو ب عەبدینییا بۆ خودێ ب تنێ ئەم خۆ ب دەست وی ڤە بەردەین؛ چونکی ئەوە خودایێ هەر تشتەکی ومالکێ وی. (٧٢) وهەر وەسا فەرمان ل مە هاتەکرن کو ئەم نڤێژێ ب دورستی بکەین، و ژ خودێ بترسین وبێ ئەمرییا وی نەکەین. وئەوە یێ هەمی چێکری ل رۆژا قیامەتێ بۆ نک وی دئێنە کۆمکرن. (٧٣) وخودایێ مەزنە یێ عەرد وعەسمان ب حەقییێ ئافراندین، وتو بەحس بکە دەمێ خودێ ل رۆژا قیامەتێ دبێژت: (ببە) ڤێجا ب فەرمانا وی وەکی چاڤ هەلینەکێ، یان کێمتر ئەو دبت، گۆتنا وی حەقییا دورستە، وملک یێ وی ب تنێیە، رۆژا فریشتە بۆ جارا دووێ پف دکەتە (بۆریێ) یا کو رح پێ دزڤرنە لەشان. وخودێیە یێ وی تشتێ هوین -گەلی مرۆڤان- ب چاڤ نەبینن دزانت، وئەوە کاربنەجهێ هەر تشتەکی ددانتە جهێ وی یێ دورست، یێ شارەزا ب کارێ بەنییێن خۆ. وخودایێ مەزنە یێ کو ئەڤ کارە د دەستێ وی دا ل دەسپێکێ و ل دویماهییێ، وئەو ب تنێیە یێ کو دڤێت بەنی هەمی پەرستنێ بۆ بکەن وخۆ بێخنە د بن حوکم وشریعەتێ وی ڤە، وبەر ل رازیبوونا وی بت.

(٧٤) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ دان وستاندنا ئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- د گەل بابێ وی ئازەری بکە، دەمێ وی گۆتییێ: ئەرێ تو هندەک صەنەمان دکەیە خودا وژبلی خودێ تو پەرستنێ بۆ دکەی؟ ئەز تە ومللەتێ تە د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا دبینم. (٧٥) وکانێ چاوا مە د مەسەلا عیبادەتی دا بەرێ ئیبراهیمی دا هیدایەتێ وەسا ئەم وێ یا کو ل عەسمانان وعەردی هەی ژ ملکی وشیانا مەزن نیشا وی ددەین، ودا ئەو ببتە ژ وان یێن د باوەرییا خۆ دا دموکم. (٧٦) ودەمێ شەڤ ب سەر ئیبراهیمی دا تاری بووی وی دان وستاندن د گەل مللەتێ خۆ کر؛ دا بۆ وان دیار بکەت کو دینێ وان یێ پویچە، ووان ستێر دپەرێسین. ئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- ستێرەک دیت -ودا ئەو مللەتێ خۆ بەر ب تەوحیدێ ڤە ببەت- وی گۆت: ئەڤە خودایێ منە، ڤێجا دەمێ ستێر ئاڤابووی، وی گۆت: ئەز حەز ژ وان خودایان ناکەم یێن ئاڤابن. (٧٧) ودەمێ ئیبراهیمی دیتی هەیڤ دەرکەفت -بۆ کێشانا هەڤرکان ب لایێ خۆ ڤە- وی گۆتە مللەتێ خۆ: ئەڤە خودایێ منە، ودەمێ ئەو ژی ئاڤابووی، وی -وەک خۆ هەوجەکرن بۆ هیدایەتا خودایێ خۆ- گۆت: ئەگەر خودایێ من د مەسەلا تەوحیدا خۆ دا بەرێ من نەدەتە ڕاستییێ ئەز دێ بمە ژ وی مللەتی یێ ژ ڕێکا ڕاست بەرزەبووی وپەرستنا تشتەکێ دی ژبلی خودێ کری. (٧٨) ودەمێ وی دیتی ڕۆژ یا هەلاتی وی گۆتە مللەتێ خۆ: ئەڤە خودایێ منە، ئەڤە ژ ستێر وهەیڤێ مەزنترە، ڤێجا دەمێ ئەو ئاڤابووی، وی گۆتە مللەتێ خۆ: ئەزێ بەریمە ژ وێ شرکا هوین دکەن، کو هوین ژبلی خودێ پەرستنا ستێر وصەنەمان دکەن. (٧٩) هندی ئەزم من بەرێ ڕوییێ خۆ د پەرستنێ دا یێ دایە خودێ ب تنێ، وئەوە یێ عەسمان وعەرد ئافراندین، ومن بەرێ خۆ ژشرکێ یێ وەرگێڕایە تەوحیدێ، وئەز نە ژ وانم یێن شریکان بۆ خودێ ددانن. (٨٠) ومللەتێ وی د تەوحیدا خودێ دا هەڤڕکی د گەل وی کر، وی گۆت: ئەرێ هوین د تەوحیدا خودێ دا هەڤڕکییێ د گەل من دکەن، ووی بەرێ من یێ دایە زانینا تەوحیدا خۆ، ڤێجا ئەگەر هوین من ب خوداوەندێن خۆ دترسینن کو ئەو زیانێ بگەهیننە من ئەز ژ وان ناترسم وئەو چو زیانێ ناگەهیننە من، ب وی تشتی نەبت یێ خودایێ من حەز کری کو بگەهتە من. خودایێ من هەمی تشت ب زانینا خۆ ڤەگرتینە، ئەرێ ڤێجا ما هوین بیرا خۆ لێ نائیننەڤە دا بزانن ئەو ب تنێیە یێ هێژای پەرستنێ؟ (٨١) وچاوا ئەز ژ صەنەمێن هەوە بترسم وهوین ژ خودایێ من ناترسن یێ هوین ئافراندین، وئەو صەنەم ژی ئافراندین یێن هوین بۆ وی د عیبادەتی دا دکەنە هەڤپشک، بێی کو هەوە هێجەتەک ل سەر وێ چەندێ هەبت؟ ڤێجا کی ژ هەردو دەستەکان: دەستەکا بوتپەرێسان ودەستەکا خودانێن تەوحیدێ پتر هێژایی تەناهییێ وسلامەتییا ژ عەزابا خودێیە؟ ئەگەر هوین ڕاستییا گۆتنا من دزانن بێژنە من.

(٨٢) ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری وچو شرک تێکەلی باوەری یا خۆ نەکری، تەناهی وسلامەتی بۆ وانە، وئەو ئەون یێن بەرێ وان بۆ حەقییێ هاتییە دان. (٨٣) وئەو هیجەتا ئیبراهیمی هەڤڕکی پێ د گەل مللەتێ خۆ کری ئەو هێجەت بوو یا مە بەرێ وی دایێ حەتا وی ئەو پێ بێ دەنگ کرین. یێ مە بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەم دەرەجێن وی د دنیایێ وئاخرەتێ دا بلند دکەین. هندی خودایێ تەیە د ڕێڤەبرنا چێکرییێن خۆ دا یێ کاربنەجهە، و ب وان یێ پڕزانایە. (٨٤) وخودێ منەت ل ئیبراهیمی کر کو ئیسحاق کرە کوڕێ وی ویەعقووب کرە نەڤییێ وی، وخودێ بەرێ هەر دووان دا ڕێکا ڕاست، وهەر وەسا وی -بەری وان- بەرێ نووحی ژی دابوو ڕێکا ڕاست، و ژ دووندەها نووحی بەرێ داوود وسولەیمان وئەیووب ویووسف ومووسا وهاروونی ژی دابوو حەقییێ، وکا چاوا مە جزایێ ڤان پێغەمبەران ژ بەر قەنجییا وان دایێ وەسا ئەم جزایێ هەر قەنجیکارەکی ددەینێ. (٨٥) وهەر وەسا مە بەرێ زەکەریا ویەحیا وعیسا وئلیاسی ژی دابوو هیدایەتێ، وئەڤ پێغەمبەرە هەمی ژ چاکانە. (٨٦) وهەر وەسا مە بەرێ ئسماعیل وئەلیەسەع ویوونس ولووطی ژی دابوو هیدایەتێ، وڤان هەمی پێغەمبەران مە سەراتی ل سەر خەلکێ دەمێ وان دابوویێ. (٨٧) وهەر وەسا هەچییێ مە ڤیای ژ بابێن ڤان ودووندەهـ وبرایێن وان مە بەرێ وی دا هیدایەتێ، ومە ئەو بۆ گەهاندنا پەیاما خۆ هلبژارتن، ومە بەرێ وان دا ڕێکا دورست، یا چو خواری تێدا نە. (٨٨) ئەڤ هیدایەتە ڕێنیشادانەکە ژ لایێ خودێ، یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو بەرێ وی ددەتێ. وئەگەر ئەڤان پێغەمبەران شریک بۆ خودێ چێکربان کارێ وان دا پویچ بت. (٨٩) ئەو پێغەمبەرێن هە یێن مە ب هیدایەتێ وپێغەمبەرینییێ قەنجی د گەل کری ئەون یێن مە کیتاب داینێ وەکی صوحوفێن ئیبراهیمی وتەوراتا مووسای وزەبووڕا داوودی وئنجیلا عیسای، ومە تێگەهشتنا ڤان کیتابان دا وان، وبۆ گەهاندنا وەحییا خۆ مە ئەو هلبژارتن، ڤێجا ئەگەر کافرێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- باوەرییێ ب ئایەتێن ڤێ قورئانێ نەئینن، ب ڕاستی مە پێش وان ڤە مللەتەکێ دی یێ دورست کری -کو مهاجری وئەنصاری ودویکەفتییێن وانە حەتا ڕۆژا قیامەتێ- ئەو کافرییێ پێ ناکەن، بەلکی باوەرییێ پێ دئینن، وکاری پێ دکەن. (٩٠) ئەو پێغەمبەرێن هە یێن بەحسێ وان هاتییە کرن ئەون یێن خودێ بەرێ وان دایە دینێ خۆ یێ حەق، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- دویکەفتنا وان بکە و ل سەر ڕێکا وان هەرە. وتو بێژە بوتپەرێسان: بەرانبەر گەهاندنا ئیسلامێ ئەز تشتەکی ژ مالێ دنیایێ ژ هەوە ناخوازم، حەقێ من هەما ل سەر خودێیە، وهەما ئیسلام گازییەکە بۆ هەمی مرۆڤان کو بێنە سەر ڕێکا ڕاست، وبیرئینانەکە بۆ وان وبۆ هەر کەسەکێ وەکی هەوە، یێ کو ل سەر نەحەقییێ بت؛ دا بەلکی هوین ب وی تشتێ مفایێ هەوە تێدا بیرا خۆ بیننەڤە.

(٩١) وڤان بوتپەرێسان قەدرێ خودێ ب دورستی نەگرتییە؛ دەمێ وان باوەری نەئینای کو خودێ تشتەک ژ وەحییا خۆ بۆ مرۆڤەکی یێ ئینایە خوارێ. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەگەر وەسا بت وەکی هوین دبێژن، پا کێ ئەو کیتاب ئینایە خوارێ یا مووسا بۆ مللەتێ خۆ پێ هاتی کو رۆناهی ورێنیشاندەر بوو بۆ وان؟ پاشی بەرێ ئاخفتنێ بۆ جوهییا هاتە دان بۆ پاشڤەلێدانا وان: هوین ڤێ کیتابێ دکەنە د پەرکێن بژالە دا، هندەکان هوین ئاشکەرا دکەن، وگەلەکێ هوین ژێ ڤەدشێرن، و ژ وی تشتێ وان ژێ ڤەشارتی سالۆخەتێن موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- وپێغەمبەرینییا وی بوو، وخودێ هوین گەلی عەرەبان ب ڤێ قورئانێ -یا کو وی بۆ هەوە هنارتی، تشتێ بەری هەوە وپشتی هەوە، ویێ پشتی مرنا هەوە ژی تێدا هەیە- فێری وێ کرن یا نە هەوە ونە بابێن هەوە نەدزانی؟ بێژە: خودێیە یێ ئەو ئینایە خوارێ، پاشی وان بهێلە بلا ئەو ب گۆتنا خۆ یا پویچ درەو ویارییان بکەن. (٩٢) وئەڤ قورئانە کیتابەکە مە بۆ تە -ئەی موحەممەد- ئینایە خوارێ مفایەکێ مەزن تێدا هەیە، راستگۆییا کتێبێن بەری خۆ دیار دکەت، مە ئەو هنارت دا تو خەلکێ مەکەهێ وهەچییێ ل دەور وبەرێن وێ ژ خەلکێ عەردی هەمییێ ژ عەزابا خودێ بترسینی. وئەوێن باوەرییێ ب ژینا دویماهییێ دئینن، باوەرییێ دئینن کو قورئان گۆتنا خودێیە، وپاراستنێ ل سەر کرنا نڤێژێ ل دەمێ وێ دکەن. (٩٣) وکی ژ وی زۆردارترە یێ گۆتنەکا درەو ژ نک خۆ ل سەر ناڤێ خودێ چێ بکەت، ڤێجا بێژت خودێ مرۆڤەک نەهنارتییە پێغەمبەر، یان ژ درەو بێژت کو خودێ وەحی بۆ وی یا هنارتی وخودێ چو وەحی بۆ وی نەهنارتییە، یان ژ درەو بێژت کو ئەو دشێت وەکی وێ بینتە خوارێ یا خودێ ژ قورئانێ ئینایە خوارێ؟ وئەگەر تە -ئەی موحەممەد- ئەو سەرداچوویێن هە دیتبان دەمێ ئەو دکەڤنە بەر گرانییا مرنێ، وئەو فریشتە یێن رحا وان دستینن دەستێن خۆ ب عەزابێ ڤەدکەن ودبێژنە وان: خۆ ژ ڤێ تەنگاڤییێ بیننەدەر، ئەڤرۆ ب مەزنترین شەرمزاری هوین دێ شەرمزار بن، کا چاوا هەوە درەو ب ناڤێ خودێ دکرن، وهەوە خۆ ژ ئایەتێن وی ودویکەفتنا پێغەمبەرێن وی مەزنتر ددیت. (٩٤) و ب راستی هوین بۆ حسێبێ وجزادانێ کت کتە هاتنە نک مە کانێ چاوا جارا یەکێ مە هوین د دنیایێ دا ئافراندبوون رویس وپێ خواس، وئەوا مە دایە هەوە ژ تشتێ هوین شانازییێ پێ دبەن ژ مالێ دنیایێ هەوە ل پاش خۆ هێلا، ووان صەنەمێن هەوە هزر دکر دێ مەهدەرێ بۆ هەوە کەن وهەوە د پەرستنێ دا بۆ خودێ دکرنە هەڤپشک ئەم ل ئاخرەتێ وان د گەل هەوە نابینین، ب راستی ئەو پەیوەندییا هوین وئەو د دنیایێ دا دگەهاندنە یەک نەما، وتشتێ هەوە ژ درەو دگۆت کو خوداوەندێن هەوە د پەرستنێ دا هەڤپشکێن خودێنە چوو، ودیار بوو کو هەوە خۆ ومرۆڤ ومالێ خۆ ب زیان دا.

(٩٥) هندی خودایێ مەزنە ئەوە یێ دندکێ وکاکلکێ دکەلێشت، وداری ژێ شین دکەت، ئەو یێ زێندی ژ یێ مری دەرتێخت وەکی دەرێخستنا مرۆڤی وحەیوانی ژ چپکێ، وتشتێ مری ژ یێ زێندی دئینتەدەر وەکی دەرێخستنا چپکێ ژ مرۆڤی وحەیوانی، ئەو خودێیە ئانەکۆ: یێ ڤی کاری دکەت خودێ ب تنێیە، ڤێجا چاوا هوین ڕوییێ خۆ ژ حەقیییێ وەردگێرنە نەحەقیییێ وهوین پەرستنا هندەکێن دی د گەل وی دکەن؟ (٩٦) وخودایێ مەزنە یێ تارییا شەڤێ کەلاشتی وگەشاتییا سپێدێ ژێ ئینایەدەر، ووی شەڤ کرە جهێ ئاکنجیبوونێ، هەر تشتەکێ بلڤت تێدا ڕادوەستت وتەنا دبت، ووی ڕۆژ وهەیڤ د فەلەکا وان دا ب حسێبەکا بنەجهـ وموکم دانە ڕێ، نە ئەو حسێب دئێتە گوهاڕتن ونە خەلەت دبت، ئەڤا هە پیڤانا خودایێ زالە یێ دەسهەلاتا وی یا ب هێز. (٩٧) وخودایێ مەزن ئەوە یێ ستێر بۆ هەوە کرینە نیشان، ئەگەر ل تارییێن هشکاتی ودەریایێ هەوە ڕێکا خۆ بەرزەکر هوین ڕێکێ پێ دزانن، ب ڕاستی مە ئایەتێن ڕوهن ئاشکەراکرن؛ دا ئەوێن زانا ژ هەوە هزرا خۆ تێدا بکەن. (٩٨) وخودایێ مەزن ئەوە یێ ئافراندنا هەوە ژ ئادەمی دەست پێ کری؛ کو وی ئەو ژ تەڤنێ چێکر، پاشی هوین کرنە دووندەها وی، ووی جهەک بۆ هەوە دا هوین لێ ئاکنجی ببن، کو مالبچویکە، وجهەک کو هوین لێ بێنە پاراستن کو پشتا زەلامانە، ب ڕاستی مە هێجەت ودەلیل ئاشکەراکرن، ومە ئەو بۆ وی مللەتی موکمکرن یێ بنەجهیا دەلیلی وژێ وەرگرتنا وجێ بۆ خۆ بزانت. (٩٩) وخودایێ مەزن ئەوە یێ باران ژ عەوری دای ڤێجا وی شینکاتیییێ هەر تشتەکی پێ دەرێخست، ووی ژ شینکاتی دەرامەت وکەسکاتی دەرێخست، پاشی وی ژ دەرامەتی هندەک دندک دان لێک سویار دبن، وەکی گولییێن گەنمی وجەهی وبرنجی، ووی ژ چەقێن دارقەسپێ -یێن کو ئویشییێن ڕتابان پێڤە دئێن- هندەک ئویشییێن نزم ونێزیک دان، ووی ڕەزێن تری دان، ودارێن زەیتوونێ وهنارێ دان یێن کو د بەلگی دا وەکی یەک و د فێقی دا دژێک جودا. هوین بەرێ خۆ بدەنە فێقیێ ڤی شینکاتی دەمێ بەرهەمی ددەت، ودەمێ دگەهت. هندی د ڤێ چەندێ دایە ئایەت ل سەر شیانا ئافراندەرێ ڤان تشتان وکاربنەجهی ودلۆڤانییا وی ب مللەتێ خودان باوەر هەنە. (١٠٠) ووان ئەجنە بۆ خودێ د پەرستنێ دا کرنە هەڤپشک، وخودێ ئەو یێن ئافراندین. و ب ڕاستی وان درەو ل سەر ناڤێ خودێ کر دەمێ وان کوڕ وکچ بۆ وی پالداین، یێ پاک وبلند بت ئەو ژ وی تشتێ درەو یێ بوتپەرێسان بۆ وی پالدای. (١٠١) وخودایێ مەزنە یێ کو عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤ دا هەی یێ وێنە داهێنای. چاوا وی زاڕۆیەک دێ هەبت ووی چو هەڤال (ژن) نەبووینە؟ یێ پاک وبلند بت ئەو ژ وی تشتێ بوتپەرێس دبێژن، وئەوە یێ هەمی تشت ژ چونەیێ ئافراندین، وتشتەک ژ کارێ چێکرییان ل بەر وی بەرزە نابت.

(١٠٢) ئەوە خودایێ هەوە، ژ وی پێڤەتر چو خودا یێن ب حەق نینن، ئافرانـدەرێ هەمی تشتانە ڤێجا ب عیبادەتی وگوهدانێ هوین خۆ بۆ وی بچەمینن. وئەو ل سەر هەر تشتەکی وەکیل وپارێزەرە. (١٠٣) د دنیایێ دا کەس نەشێت وی ببینت، بەلێ ل ئاخرەتێ خودان باوەر خودایێ خۆ دبینن، وئەو دگەهیتە دیتنان ودۆرێ لێ دگرت، ودزانت کانێ ئەو دچاوانە، وئەو د گەل وەلیبیێن خۆ یێ نەرمە، و ب تشتێن هویر وڤەشارتی هووربینێ شارەزایە. (١٠٤) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسان: ب ڕاستی هێجەتێن ئاشکەرا یێن کو هوین هیدایەتێ پێ دبینن بۆ هەوە هاتن، ڤێجا هەچییێ ڤان هێجەتان ببینت وباوەرییێ ب ڕامانێن وان بینت مفایێ وێ چەندێ بۆ وییە، وهەچییێ هیدایەتێ نەبینت پشتی کو هێجەت ل سەر ئاشکەرا بووی ئەوی زیان ل خۆ کر، وئەز ل سەر هەوە پارێزەر نینم کریارێن هەوە بهژمێرم. (١٠٥) وکانێ چاوا د ڤێ قورئانێ دا مە دەلیلێن ئاشکەرا خویاکرینە وەسا ئەم دەلیلان د هەر تشتەکی دا یێ ئەو نەزانن بۆ وان ئاشکەرا دکەین، ڤێجا هنگی ژ درەو ئەو دبێژن: تو ژ خودانێن کیتابێ یێ فێربووی، ودا -ب ئاشکەراکرنا ئایەتان- ئەم حەقییێ بۆ مللەتێ پێ دزانت ئاشکەرا بکەین. (١٠٦) تو دویکەفتنا وێ بکە یا مە ب وەحی بۆ تە ئینای ژ فەرمان وپاشڤەلێدانان کو یا ژ هەمییان مەزنتر تەوحیدا خودێ وگازیکرنا بۆ دینێ وییە، وتو پویتە ب سەرڕەقییا بوتپەرێسان وگۆتنێن وان یێن درەو نەکە. (١٠٧) وئەگەر خودێ ڤیابا کو وان شرک نەکربا وان نەدکر، بەلێ ئەو ب هلبژارتنا وان یا خراب ودویکەفتنا وان بۆ دلچوونێن خوار وڤیچ یا کو دا بت یێ زانابوویە. ومە تو ل سەر وان نەکرییە زێرەڤان کارێن وان بهژمێری، وتو ل سەر وان وەکیل نینی کارێ وان ب ڕێڤە ببەی. (١٠٨) وهوین -گەلی موسلمانان- خەبەران نەبێژنە وان صەنەمان یێن بوتپەرێس عیبادەتی بۆ دکەن -ڕێگرتن بۆ خرابییێ- حەتا هوین نەبنە ئەگەر کو ئەو ژ زێدەگاڤی ونەزانین خەبەران بێژنە خودێ. وکانێ چاوا مە کارێ ڤان یێ خراب د چاڤێن وان دا خوشکۆک کرییە جزادان بۆ وان ل سەر هلبژارتنا وان یا خراب، وەسا مە ل بەر هەر مللەتەکی کارێ وان شرینکرییە، پاشی زڤڕینا وان هەمییان بۆ نک خودایێ وانە، ڤێجا ئەو دێ بۆ وان بەحسێ وی کاری کەت یێ وان د دنیایێ دا دکر. (١٠٩) وڤان بوتپەرێسان ب سویندێن مەزن سویند خوار: کو ئەگەر موحەممەد ب نیشانەکا پەردەدڕ ڤە بۆ مە بێت ئەم دێ باوەرییێ ب وێ ئینین یا ئەو پێ هاتی، تو بێژە: هندی هاتنا موعجزەیێن پەردەدڕە ژ خودێیە، وئەوە یێ کو دشێت وان بینت چی گاڤا وی ڤیا، وهوین ئەی خودان باوەر چ دزانن: بەلکی ئەگەر ئەو موعجزە بێن ژی ئەڤ بوتپەرێسە باوەرییێ نەئینن. (١١٠) وئەم دلێن وان وچاڤێن وان دێ وەرگێڕین، و د ناڤبەرا وان ومفاوەرگرتنا ژ ئایەتێن خودێ دا دێ گرین، ڤێجا ئەو باوەرییێ پێ نائینن کا چاوا وان جارا یەکێ دەمێ قورئان هاتییە خوارێ باوەری پێ نەئینا، وئەم وان د سەرداچوونا وان دا حێبەتی دێ هێلین، ئەو ب حەقییێ وڕاستییێ ناکەڤن.

(١١١) وئەگەر مە داخوازا ڤان ب جهێنابا، ومە فریشتە ژ عەسمانی ب سەر وان دا ئینابانە خوارێ، ومە مری بۆ وان زێندی کربان، د گەل وان ئاخفتبان، وهەر تشتەکێ وان داخوازکری مە بۆ وان کۆمکربا ووان ئەو ب چاڤ ل بەرانبەر خۆ دیتبا، وان باوەری ب وێ نەدئینا یا تە -ئەی موحەممەد- ئەو بۆ گازیکرین ووان کار پێ نەدکر، ئەو تێ نەبت یێ خودێ هیدایەت بۆ ڤیابت، بەلێ پتربیا ڤان کافران وێ حەقییێ نزانن یا تو پێ ژ نک خودێ هاتی. (١١٢) وکانێ چاوا مە تو ب دوژمنێن تە یێن بوتپەرێس جەرباندی وەسا مە هەمی پێغەمبەر ب دوژمنێن سەرداچوویێن مللەتێن وان و ب دوژمنێن سەرداچووی ژ ئەجنان جەرباندن، هندەک ژ وان وێ گۆتنا ب نەحەقییێ هاتییە خەملاندن بۆ هندەکان دبێژن؛ ئەوێ گوهـ لێ ببت دا پێ بێتە خاپاندن، ڤێجا ژ ڕێکا خودێ دەرکەڤت. وئەگەر خودایێ تە ڤیابا دا ڕێ د ناڤبەرا وان ووێ دوژمناتییێ دا گرت، بەلێ ئەو جەرباندنەکە ژ خودێ، ڤێجا تۆ وان وبێ بەختییێن ئەو دکەن بهێلە. (١١٣) ودا دلێن وان کافران یێن باوەری ب ژینا دویماهییێ نائینن وکاری بۆ ناکەن ب نک ڤە بێنەکێشان، ودا ئەو حەز ژێ بکەن، ودا وان کارێن خراب بکەن یێن دکەن. و د ڤێ چەندێ دا گەفەکا مەزن بۆ وان هەیە. (١١٤) تو بێژە وان: ئەرێ ژبلی خودێ خودایێ من وخودایێ هەوە ما ئەز دێ حەکەمەکی د ناڤبەرا خۆ وهەوە دا گرم، وئەوە یێ قورئان بۆ هەوە ئینایە خوارێ تێدا د مەسەلا من وهەوە دا ئەو حوکم یێ ئاشکەراکری یێ هوین تێدا ب هەڤڕکی دچن؟ وئسرائیلی ئەوێن خودێ تەورات وئنجیل دایێ باش دزانن کو ئەڤ قورئانە ب حەقییێ ژ نک خودایێ تە بۆ تە هاتییە، ڤێجا تو ژ وان نەبە یێن دودل و ب گومان ژ وێ یا مە بۆ تە ب وەحی ئینای. (١١٥) وپەیڤا خودایێ تە -کو قورئانە- ب ڕاستییا د گۆتن وبەحسان دا، و ب دادییا د ئەحکامان دا پێک هات، ڤێجا چو کەس نەشێن پەیڤێن وێ یێن پێکهاتی بگوهۆڕن. وخودایێ مەزن ئەوە گوهدێرێ وان گۆتنێن بەنییێن وی دبێژن، یێ پڕزانا ب کریارێن وان یێن ڤەشارتی وئاشکەرا. (١١٦) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- گوهدارییا پتربیا خەلکێ عەردی بکەی ئەو دێ تە ژ دینێ خودێ بەرزەکەن، ب تنێ ئەو ل سەر وێ ڕێ دچن یا ئەو هزر دکەن حەقییە ژ بەر کو پێشییێن وان ل سەر چووینە، وهزرا ئەو دکەن ژ درەوێ پێڤەتر چو ددی نینە. (١١٧) هندی خودایێ تەیە ئەو زاناترە ب وان یێن ژ ڕێکا ڕاست ودورست بەرزەبووین، وئەو ژ هەوە و ژ وان زاناترە ب وی یێ ل سەر ڕاستی ودورستییێ، کەسەک ژ وان ل بەر وی بەرزە نابت. (١١٨) ڤێجا هوین ژ وان ڤەکوشتییان بخۆن یێن ناڤێ خودێ ل سەر هاتییە گۆتن، ئەگەر هوین ب ئایەتێن خودێ یێن ئاشکەرا دخودان باوەرن.

(١١٩) وچو تشت هەیە نەهێلت هوین ژ وی بخۆن یێ ناڤێ خودێ ل سەر هاتییە گۆتن، و ب ڕاستی خودێ ئەو هەمی تشتێن وی ل سەر هەوە حەرامکرین یێن بۆ هەوە گۆتین؟ بەلێ ئەو تشتێ حەرام یێ ل دەمێ خەلایێ هوین نەچار ببن بخۆن، وەکی مراری، ئەو بۆ هەوە یێ حەلالە. وگەلەک سەرداچووی هەنە دویکەفتییێن خۆ ژ ڕێکا خودێ بەرزەدکەن ب ڕێکا حەلالکرنا حەرامی وحەرامکرنا حەلالی ژ نەزانین و ل دویڤ بایێ خۆ. هندی خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد- ب وی زاناترە یێ ژ توخوبێن خۆ دەردکەڤت. (١٢٠) وهوین -گەلی مرۆڤان- هەمی گونەهان بهێلن، چ دئاشکەرا بن چ دڤەشارتی. هندی ئەون یێن گونەهان دکەن ژ بەر وان کریارێن وان دکرن خودایێ وان دێ جزایێ وان دەتێ. (١٢١) وهوین ژ وان ڤەکوشتییان نەخۆن یێن ل دەمێ ڤەکوشتنێ ناڤێ خودێ ل سەر نەهاتبتە گۆتن، وەکی مراری ووی یێ بۆ صەنەم وئەجنان دئێتە ڤەکوشتن، وهندی خوارنا ژ وان ڤەکوشتییانە دەرکەفتنا ژ گوهدارییا خودێیە. وهندی سەرداچوویێن ئەجنانە گومانان ل دۆر حەرامییا مراری دئێخنە سەر دلێ شەیتانێن مرۆڤان، وفەرمانێ ل وان دکەن کو ئەو د هەڤڕکییا خۆ دا د گەل موسلمانان بێژنێ: هوین ب خۆپاشڤەلێدانا ژ خوارنا مراری وی ناخۆن یێ خودێ کوشتی، بەلێ هوین وی دخۆن یێ هەوە ڤەکوشتی، وئەگەر هوین گوهدارییا وان د حەلالکرنا مراری دا بکەن ئەو هوین وئەو د شرکێ دا دێ وەکی یەک بن. (١٢٢) ئەرێ وئەوێ د سەرداچوونێ دا یێ مری بت، ڤێجا مە دلێ وی ب باوەرییێ زێندی کربت، وبەرێ وی دابتە باوەرییێ ودویکەفتنا پێغەمبەران، وئەو د ڕۆناهییا هیدایەتێ دا بمینت، ما ئەو وەکی وییە یێ د ناڤ نەزانین ودلچوون وبەرزەبوونان دا، ب ڕێکەکێ ناکەڤت کو پێ ژ وی حالی دەرکەڤت یێ ئەو تێدا؟ ئەو هەردو وەکی یەک نینن، وکانێ چاوا من ئەڤ کافرە شەرمزارکر یێ هەڤڕکییێ د گەل هەوە دکەت، ڤێجا من کارێ وی یێ خراب ل بەر وی شرینکر وئەو وی جوان دبینت، وەسا من ل بەر کافران کریارێن وان یێن خراب شرینکرن؛ دا ب وێ چەندێ ئەو خۆ هێژای عەزابێ بکەن. (١٢٣) ووەکی ڤێ یا ژ مەزنێن کافران ل (مەکەهێ) چێبووی کو خەلک ژ دینێ خودێ پاشڤەلێداین، مە ل هەر گوندەکی هندەک تاوانبار دانان؛ دا سەرۆکاتییا مەزنێن وان بکەن، وفێلبازییێ تێدا بکەن وخەلکی ژ دینێ خودێ پاشڤە لێ بدەن، و ژ خۆ پێڤەتر ئەو فێلبازییێ ل کەسێ ناکەن، وئەو ب وێ چەندێ ناحەسن. (١٢٤) وئەگەر ئایەتەکا ئاشکەرا ل سەر پێغەمبەرینییا موحەممەدی بۆ ڤان بوتپەرێسان ژ خەلکێ (مەکەهێ) هات، هندەک مەزنێن وان دێ بێژن: ئەم باوەرییێ ب پێغەمبەرینییا وان نائینین حەتا خودێ ژ پێغەمبەرینییێ وموعجزەیان وەکی وێ بدەتە مە یا کو دایە پێغەمبەرێن خۆ یێن بەرێ. ئینا خودێ بەرسڤا وان دا: خودێ چێتر دزانت کانێ پێغەمبەرینییا خۆ دێ ل کیڤە دانت، ئانەکۆ: ئەو ب وان زاناترە یێن ب کێر هلگرتن وگەهاندنا پەیاما وی دئێن. ڕەزیلی وشەرمزاری دێ گەهتە ڤان سەرداچوویان، و ژ بەر فێلبازییا وان دژی ئیسلامێ وموسلمانان دکر عەزابەکا =

=ب ئێش د ئاگرێ جەهنەمێ دا بۆ وان هەیە. (١٢٥) ڤێجا هەچییێ خودێ حەز بکەت کو بەرێ وی بدەتە حەقییێ سنگێ وی بۆ باوەرییێ فرەهـ دکەت، وهەچییێ ئەو حەز بکەت کو بەرزەکەت سنگێ وی ب ڕەنگەکێ دژوار بەرتەنگ دکەت دا هیدایەتێ قەبویل نەکەت، وەکی وی یێ بەر ب تەخەییێن عەسمانی یێن بلند ڤە ب سەردکەڤت، ڤێجا ئەو بێهن تەنگ دبت ونەشێت خۆش بێهنا خۆ هلکێشت. وکانێ چاوا خودێ سنگێن کافران بەرتەنگ دکەت، وەسا ئەو عەزابێ ددانتە سەر وان یێن باوەرییێ پێ نەئینن. (١٢٦) وئەڤە یا مە بۆ تە ئاشکەراکری ئەو ڕێکە یا مرۆڤی دگەهینتە ڕازیبوونا خودێ وبەحەشتا وی. ب ڕاستی مە دەلیل بۆ خودان عەقل وفامان ئاشکەراکرن. (١٢٧) جهێ تەناهییێ وسلامەتییا ژ هەمی نەخۆشییان -کو بەحەشتە- ل ڕۆژا قیامەتێ ل نک خودێ بۆ وانە یێن بیرا خۆ ل ئایەتێن خودێ دئینەڤە، و ژ بەر کارێن چاک یێن وان دکرن ئەو پارێزەر وپشتەڤانێ وانە. (١٢٨) وتو بەحسێ وێ ڕۆژێ بکە یا خودێ تێدا هەمی کافران کۆم دکەت، ودبێژت: ئەی گەلی ئەجنان هەوە گەلەک مرۆڤ دسەردا بربوون، ودۆستێن وان ژ کافرێن مرۆڤان گۆت: خودایێ مە هندەک ژ مە مفا بۆ خۆ ژ هندەکان دیتبوو، وئەم گەهشتینە وی دەمی یێ تە بۆ مە دانای کو ژینا مە یا دنیایێ تێدا ب دویماهی بێت، خودێ گۆتە وان: ئاگر جهێ هەوەیە، یێ کو هوین هەروهەر دێ لێ مینن، ئەو تێ نەبت یێ خودێ حەزکری ئەو هەروهەر تێدا نەبت ژ گونەهکارێن تەوحیدناس. هندی خودایێ تەیە د ڕێڤەبرن وکارێ خۆ دا یێ کاربنەجهە، و ب هەمی کریارێن بەنییێن خۆ یێ پڕزانایە. (١٢٩) ووەکی مە شەیتانێن ئەجنان ل سەر کافرێن مرۆڤان زالکرین، ڤێجا ئەو بووینە دۆستێن وان، وەسا ئەم هندەک زۆدارێن مرۆڤان ل سەر هندەکان د دنیایێ دا زال دکەین؛ ژ بەر وان گونەهێن ئەو دکەن. (١٣٠) گەلی بوتپەرێسێن ئەجنە ومرۆڤان، ئەرێ ما چ پێغەمبەر ژ مللەتێن هەوە بۆ هەوە نەهاتبوون، بەحسێ وان ئایەتێن من یێن ئاشکەرا بۆ هەوە بکەن یێن فەرمان وپاشڤەلێدان تێدا، وهەوە ژ دیدارا عەزابا من ل ڕۆژا قیامەتێ بترسینن؟ وان گۆت: مە شاهدەیی ل سەر خۆ دا کو پێغەمبەرێن تە ئایەتێن تە گەهاندبوونە مە، بەلێ مە درەو پێ کربوو، وخەملا ژینا دنیایێ ئەو خاپاندن، ووان شاهدەیی ل سەر خۆ دا کو ئەو دکافربوون. (١٣١) مە ب هنارتنا پێغەمبەران وئینانە خوارا کیتابان چو هێجەت بۆ مرۆڤ وئەجنان نەهێلان؛ دا کەس ژ وان ب زۆرداریێا خۆ نەئێتە گرتن وهێشتا گازی نەگەهشتییێ، بەلکی مە چو هێجەت بۆ مللەتان نەهێلان، ومە کەسەک عەزاب نەدایە ئەگەر بەری هنگی مە پێغەمبەر بۆ نەهنارت بن.

(١٣٢) و بۆ هەر کەسەکێ د گوهدارییا خودێ دا یان د نەگوهدارییا وی دا کاری بکەت هندەک دەرەجە ل دویڤ کارێ وی هەنە، خودێ دێ وی گەهینتێ، ودێ وی سەرا جزا دەت. وخودایێ تە -ئەی موحەممەد- ژ وی کارێ بەنییێن وی دکەن یێ بێ ئاگەهـ نینە. (١٣٣) وخودایێ تە -ئەی موحەممەد- ئەوێ فەرمان ل مرۆڤان کری کو پەرستنا وی بکەن، ئەو ب تنێیە یێ دەولەمەند، وخەلک هەمی هەوجەی وینە، وئەوە خودانێ دلۆڤانییا بەرفرەهـ، ئەگەر وی بڤێت دێ هەوە مرینت، و ل شوینا هەوە مللەتەکێ دی دێ دانت جهێ هەوە بگرن، وگوهدارییا وی بکەن، کانێ چاوا وی هوین ژ دووندەها مللەتەکێ دی یێ بەری هەوە دان. (١٣٤) هندی ئەوە یا خودایێ هەوە سۆزێ پێ ددەتە هەوە -گەلی بوتپەرێسان- ژ جزادانا ل سەر کوفرا هەوە هەر دێ ب سەرێ هەوە ئێت، وهوین ب رەڤینا خۆ خودایێ خۆ بێزار ناکەن، ئەو دێ شێت هەوە زڤرینتە ڤە، ئەگەر خۆ هوین ببنە هەستی وئاخ ژی. (١٣٥) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: ئەی مللەتێ من هوین ل سەر رێبازا خۆ کاری بکەن، هندی ئەزم ئەز ل سەر وێ رێکا خۆ دێ کاری کەم یا خودایێ من بۆ من دانای، پاشی هوین دێ زانن -دەمێ غەزەب ب سەر هەوە دا دئێت- کانێ دویماهییا باش دێ یا کێ بت؟ هندی ئەوە یێ ژ توخوبێ خۆ دەرکەفتی وزۆرداری کری ئەو بەحەشتێ ورزیبوونا خودێ ب دەست خۆ ڤە نائینت. (١٣٦) وبوتپەرێسان بارەک بۆ خودێ دانا ژ وی تشتێ وی ئافراندی ژ چاندی وفێقی وحەیوانان، ئەو وی ددەنە مێڤان وهەژاران، وبارەکا دی ژ ڤان تشتان وان بۆ صەنەمێن خۆ دانایە، ڤێجا ئەو بارا وان بۆ هەڤپشکێن خۆ تایبەتکری ئەو بۆ وان ب تنێیە، وناگەهتە خودێ، وئەو بارا بۆ خودێ بت ئەو دگەهتە هەڤپشکێن وان. چ خرابە حوکم ولێکڤەکرنە وان کری. (١٣٧) وکانێ چاوا شەیتانی ل بەر بوتپەرێسان شرینکر کو ئەو بارەکێ ژ تشتێ چاندی وحەیوانان بۆ خودێ بدانن، وبارەکێ بۆ هەڤپشکێن خۆ، وەسا شەیتانان ل بەر گەلەک بوتپەرێسان کوشتنا زارۆکێن وان ژ ترسێن فەقیرییێ دا شرینکر؛ دا ئەو وان بابان ب کوشتنا وێ نەفسا خودێ کوشتنا وێ حەرامکری ببەنە هیلاکێ، ودا ئەو دینێ وان ل بەر وان ئالۆز بکەن، ڤێجا دا بەرزەببن وتێ بچن، وئەگەر خودێ ڤیابا ئەو ڤێ چەندێ نەکەن وان ئەو نەدکر، بەلێ چونکی ئەو ب حالێ وان ودویماهییا وان یا خراب یێ زانا بوو وی ئەو بۆ وان نڤیسی، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- وان وبێ بەختییا ئەو دکەن بهێلە، خودێ حوکمی د ناڤبەرا تە ووان دا دێ کەت.

(١٣٨) وبوتپەرێسان گۆت: ئەڤ حێشتر وچاندییە یێ حەرامە، کەس ژێ ناخۆت ئەو تێ نەبت یێ ئەو دەستویرییێ ددەنێ -ل دویڤ گۆتنا وان- ژ وان یێن ب خزمەتا صەنەمان ڕادبن وهندەکێن دی. وئەڤ حێشترە سویاربوونا وان یا حەرامە، ب چ ڕەنگێ هەبت چێ نابت کەس لێ سویار بت. وئەو د چو کاران دا ناڤێ خودێ ل سەر ڤان حێشتران نائینن. وان ئەڤ چەندە ژ درەو ل سەر ناڤێ خودێ کر، پاشی ژ بەر بێ بەختییا وان ب ناڤێ خودێ دکر خودێ دێ وان جزا دەت. (١٣٩) وبوتپەرێسان گۆت: تشتێ د زکێ ڤان حەیوانان دا بۆ زەلامێن مە یێ حەلالە، وبۆ ژنێن مە یێ حەرامە، ئەگەر ئەو ساخ هاتە سەر دنیایێ، بەلێ ئەگەر ئەو هات یێ مری ژن ومێر تێدا دهەڤپشکن. خودێ جزایێ وان دێ دەتێ سەرا وی شریعەتێ وان ژ نک خۆ دانای کو حەلالکرن وحەرامکرنا خودێ دەستویری پێ نەدای وان ژ نک خۆ کری. هندی ئەوە د ڕێڤەبرنا کارێ بەنییێن خۆ دا یێ کاربنەجهە، و ب وان یێ پڕزانایە. (١٤٠) ب ڕاستی ئەوێن زارۆکێن خۆ ژ بێ فامی وکێم عەقلییا خۆ کوشتین، وئەو ڕزقێ خودێ دایە وان ژ درەو و ب ناڤێ خودێ وان ل سەر خۆ حەرامکری ئەو تێ چوون ووان زیان گەهاندە خۆ. ب ڕاستی ئەو ژ حەقییێ دویرکەفتن، وئەو ژ خودانێن هیدایەتێ وسەر ڕاستییێ نەبوون. وحەلالکرن وحەرامکرن ژ کارێن تایبەتێن خودێنە، وحەلال ئەوە یێ خودێ حەلالکری، وحەرام ئەوە یێ خودێ حەرامکری، وبۆ کەسێ ژ بەنییێن وی -چ کەسەک بت یان کۆمەک بت- چێ نابت شریعەتەکێ خودێ دەستویری پێ نەدای بۆ بەنییان بدانت. (١٤١) وخودایێ مەزن ئەوە یێ باغ وبیستان بۆ هەوە داین: هندەک ژێ ژ سەر عەردی دئێنە هلدان وەکی مێوێن تری، وهندەک ژێ نائێنە هلدان بەلکی ل سەر بنا خۆ ڕادبن وەکی دارقەسپ ودارێن دی، ئەو د تامێن خۆ دا د ژێک جودانە، وزەیتوین وهنار، ڕەنگێ وان وەکی یەکە، وفێقی وتاما وان یا جودایە. هوین -گەلی مرۆڤان- ژ بەرێ وان بخۆن ئەگەر ئەو هاتنە بەری، وهوین وێ زەکاتا ل سەر هەوە هاتییە فەرکرن بدەن، وپێ ل توخوبێن ناڤنجییێ د دانا مالی وخوارنێ وهەر کارەکێ دی دا نەدانن. هندی خودێیە حەز ژ وان ناکەت یێن پێ ل توخوبێن وی ددانن. (١٤٢) ووی هندەک ژ حەیوانان دان، بۆ سیاربوونێ ب کێر دئێن چونکی دبلند ومەزنن وەکی حێشتران، وهندەک ب کێر سویاربوونێ نائێن چونکی دبچویک ونزمن وەکی تەرش وگۆلان، هوین ژ ڤان حەیوانان یێن خودێ بۆ هەوە حەلالکرین ودایینە هەوە بخۆن، ودویکەفتن بۆ ڕێکێن شەیتانی هوین وی تشتێ خودێ حەلالکری حەرام نەکەن، وەکی بوتپەرێسان کری. هندی شەیتانە دوژمنەکێ ئاشکەرایە بۆ هەوە.

(١٤٣) ئەڤ حەیوانە یێن خودێ داینە بەنییێن خۆ ژ حێشتر وچێل وپەزی هەشت ڕەنگن: چار ژ وان ژ پەزینە، یێ سپی نێر ومێ، ویێ ڕەش نێر ومێ. تو بێژە وان: ئەرێ خودێ هەردو یێن نێر ژ پەزی حەرامکرینە؟ ڤێجا ئەگەر وان گۆت: بەلێ، ئەو وان درەوکر؛ چونکی ئەو هەمی نێران ژ پەزێ سپی وڕەش حەرام ناکەن، وتو بێژە وان: ئەرێ خودێ هەردو یێن مێ ژ پەزی حەرامکرینە؟ ڤێجا ئەگەر وان گۆت: بەلێ، ئەو وان دیسا درەوکر؛ چونکی ئەو هەمی مێیان ژ پەزێ سپی وڕەش حەرام ناکەن، وتو بێژە وان: ئەرێ خودێ ئەو تشتێ د مالبەرخێ پەزێ سپی ویێ ڕەش دا ژ تێشکان حەرامکریە؟ ئەگەر وان گۆت: بەلێ، ئەو وان دیسا درەوکر؛ چونکی ئەو هەمی وان تێشکان حەرام ناکەن، هوین زانینەکێ بێژنە من ڕاستییا بۆچوونا هەوە ئاشکەرا بکەت، ئەگەر هوین دڕاستگۆنە د وی تشتی دا یێ هوین بۆ خودایێ خۆ پالڤەددەن. (١٤٤) وچار ڕەنگێن دی هەنە: ئەو ژی ژ حێشتران دوونە یێ نێر ومێ، و ژ چێلان دوونە یێ نێر ومێ. تو بێژە وان: ئەرێ خودێ هەردو نێر حەرامکرینە یان هەردو مێ؟ یان وی ئەو تشتێ د مالبچویکێ هەردو مێیان دا ژ نێر ومێیان حەرامکرییە؟ یان هوین گەلی بوتپەرێسان دئامادە بوون، دەمێ خودێ ب ڤێ حەرامکرنێ شیرەت ل هەوە کری، ڤێجا کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ ژ نک خۆ درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ بکەت؛ دا ب نەزانینا خۆ ئەو بەرێ مرۆڤان ژ ڕێکا هیدایەتێ وەرگێڕت. هندی خودێیە بەرێ وی نادەتە سەر ڕاستییێ یێ ژ توخوبێن خۆ دەرکەفتی، ڤێجا درەو ژ کیسێ خودایێ خۆ کری، ومرۆڤ دسەردا برین. (١٤٥) تو بێژە: د وێ دا یا خودێ بۆ من ب وەحی هنارتی ئەز تشتەکی حەرام نابینم بۆ وی یێ بخۆت ژ وان تشتێن هوین دبێژن دحەرامن ژ حەیوانان، ئەو نەبت یێ بەری ڤەکوشتنێ مرار ببت، یان خوینەکا ڕۆن بت، یان گۆشتێ بەرازی بت هندی ئەوە ئەو یێ پیسە، یان ئەوێ ڤەکوشتنا وی زێدەگاڤی بت ل سەر ئەمرێ خودێ وەکی وی یێ ل دەمێ ڤەکوشتنێ ناڤێ یەکی ژبلی خودێ ل سەر هاتبتە گۆتن. ڤێجا هەچییێ نەچار بوو ژ ڤان تشتێن حەرام بخۆت ژ بەر برسەکا زێدە بێی ئەو ژ دل ژێ بخۆت، وبێی زێدەی هەوجەییا خۆ بخۆت، هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرە بۆ وی، ودلۆڤانکارە ب وی. وپشتی هنگی ب سوننەتێ هەر دەهبەیەکێ خودان کێلبە، وتەیرەکێ خودان پەنج، وکەرێن کەهی، وصە هاتنە حەرامکرن. (١٤٦) وتو بۆ وان بەحسێ وان حەیوان وتەیران بکە یێن مە ل سەر جوهییان حەرامکرین: کو ئەو حەیوان بوون یێن سمێن وان نە دژێکڤەکری وەکی حێشتر ولەگلەگێ، وبەزێ چێلێ وپەزی، ئەو بەز تێ نەبت یێ مایە ب پشتا وان ڤە یان د ڕویڤیکان دا مای، یان تێکەلی هەستییێ پاشییێ وتەنشتێ بووی. ئەو جزادانەک بوو ژ نک مە بۆ وان ژ بەر کریارێن وان یێن خراب، وهندی ئەمین ئەم دڕاستگۆینە د وی تشتی دا یێ مە ژ وان ڤەگێڕای.

(١٤٧) وئەگەر وان تو درەوین دەرێخستی -ئەی موحەممەد- تو بێژە وان: خودایێ هەوە خودان دلۆڤانییەکا بەرفرەهە وعەزابا وی ژ مللەتێ تاوانبار نائێتە زڤراندن، ڤێجا هوین گونەهان بکەن، وخرابییان ب دەست خۆ ڤە بینن. وئەڤ چەندە گەفەکە بۆ وان ژ بەر نەگوهدارییا وان بۆ پێغەمبەری. (١٤٨) ئەوێن بوتپەرێسی کری دێ بێژن: ئەگەر خودێ ڤیابا ئەم وبابێن مە بوتپەرێسییێ نەکەین وتشتەکی بێی وی حەرام نەکەین مە وە نەدکر، خودێ بەرسڤا وان ددەت کو ئەڤە مەسەلەکە کافرێن بەری وان ژێ هل دئێخست، وگازییا پێغەمبەرێن خۆ پێ درەو دەردئێخست، وئەو ل سەر ڤێ چەندێ دبەردەوام بوون، حەتا عەزابا خودێ ب سەر وان دا هاتی. تو بێژە وان: ئەرێ تشتەک ژ زانینا دورست ل نک هەوە هەیە هوین بۆ مە ئاشکەرا بکەن ل دۆر حەرامکرنا هەوە بۆ ڤان حەیوان وچاندییان، وگۆتنا هەوە کو خودێ کوفر بۆ هەوە یا ڤیای، ویێ پێ ژ هەوە رازی بووی؟ هندی هوینن د مەسەلا ڤی دینی دا هەما ب تنێ هوین دویکەفتنا هزر وتەخمینان دکەن، وهەما هوین درەوان دکەن. (١٤٩) تو بێژە وان: هێجەتا بنبڕ یا کو هزرێن هەوە پێ دئێنە بڕین یا خودێیە، وئەگەر وی ڤیابا ئەو دا بەرێ هەوە هەمییان دەتە رێکا ڕاست. (١٥٠) تو بێژە وان: کانێ هوین شاهدێن خۆ بینن ئەوێن شاهدەییێ ددەن کو خودێ ئەڤ تشتە یێن هەوە حەرامکرین ژ حەیوانەت وچاندییان یێن حەرامکرین، ڤێجا ئەگەر وان -ژ درەو وبێ بەختی- شاهدەیی دا تو باوەر ژ وان نەکە، و ژ وان نەبە یێن دلچوونێن خۆ کرینە حاکم، و ب وی کارێ وان کری کو ئەو تشتێ خودێ حەلالکری وان حەرامکری، وئەو تشتێ خودێ حەرامکری وان حەلالکری وان درەو ب ئایەتێن خودێ کری، وتو دویکەفتنا وان نەکە یێن باوەری ب ژینا دویماهییێ نەئینای وکار بۆ نەکری، وئەوێن شرکێ ب خودایێ خۆ دکەن، وپەرستنا هندەکێن دی د گەل وی دکەن. (١٥١) تو وان: وەرن دا ئەز وێ بۆ هەوە بخوینم یا خودێ ل سەر هەوە حەرامکری: کو هوین د پەرستنێ دا تشتەکی ژ چێکرییێن وی بۆ وی نەکەنە هەڤپشک، وهوین هەمی ڕەنگێن پەرستنێ بۆ وی ب تنێ بکەن، وەکی ترسێ وهیڤیێ ودوعایان، وکو هوین قەنجییێ د گەل دایبابان بکەن، و ژ ترسێن هەژارییێ دا هوین زارۆکێن خۆ نەکوژن؛ چونکی خودێیە رزقێ هەوە ویێ وان ددەت، وهوین خۆ نێزیکی کرێتییان نەکەن، چ دئاشکەرا بن چ دڤەشارتی، وهوین وێ نەفسێ نەکوژن یا خودێ کوشتنا وێ حەرامکری ئەگەر خۆ هێژای کوشتنێ نەکەت وەکی تولڤەکرنێ ژ وی یێ کوشتنێ بکەت، یان یێ پشتی ژن ئینانێ کرێتییێ بکەت یان یێ ئیسلامێ بهێلت وکافر ببت، ئەوا هەیە یا بەحس ژێ هاتییە کرن ژ وێ یا خودێ هوین ژێ داینە پاش، وسۆز ژ هەوە وەرگرتی کو هوین خۆ ژێ بدەنە پاش، و ژ وێ یا وی فەرمان پێ ل هەوە کری، خودێ شیرەت پێ ل هەوە کر؛ دا بەلکی هوین د فەرمانێن وی بگەهن.

(١٥٢) وهوين -ئەی سەرکاران- خۆ نێزیکی مالێ ئێتیمی نەکەن وەسا تێ نەبت کو مالێ وی بۆ دورست بکەن ومفای بگەهیننێ، حەتا ئەو بگەهتە دەمێ بالغبوونێ وبشێت خۆ ب رێڤە ببەت، ڤێجا ئەگەر ئەو گەهشتە وی دەمی هوین مالێ وی بدەنەڤێ، وهوین ب دادیێ کێشان وپیڤانێ پێک بینن. وئەگەر هەوە خۆ پێڤە وەستاند کو کێشان وپیڤانا هەوە یا دورست بت وپاشی هندەک کێماسی بکەفتێ چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە، ئەم هەر نەفسەکێ ل دویڤ شیانا وێ باری لێ دکەین. وئەگەر هوین ئاخفتن هوین د گۆتنا خۆ دا دادیێ بکەن و د شاهدەدان ومەهدەر وحوکمکرنێ دا مەیلدارییێ ژ حەقییێ نەکەن، ئەگەر خۆ ئەوێ هوین د دەرحەقێ دا دئاخڤن مرۆڤەکێ هەوە یێ نێزیک ژی بت، ڤێجا هوین بێ حەق مەیلدارییێ بۆ نەکەن، ووێ پەیمانا خودێ د گەل هەوە گرێدای کو هوین کاری ب شریعەتێ وی بکەن هوین بجهـ بینن. ئەوا هە یا بۆ هەوە هاتییە خواندن ژ ئەحکامان، خودایێ هەوە شیرەت پێ ل هەوە کر؛ دا بەلکی هوین بیرا خۆ ل دویماهییا کارێ خۆ بینن. (١٥٣) و ژ تشتێ خودێ شیرەت پێ ل هەوە کری ئەڤەیە کو هندی ئیسلامە رێکا خودێ یا راستە ڤێجا لێ هەرن، ودویچوونا رێکێن بەرزەبوونێ نەکەن، ئەو دێ هەوە بژالە کەن، وهەوە ژ رێکا خودێ یا راست دویر کەن. ئەڤ بەرێخۆدانا بەر ب رێکا راست ڤە ئەوە یا خودێ شیرەت پێ ل هەوە کری؛ دا بەلکی هوین ب رێکا بجهئینانا ئەمرێ وی خۆ ژ عەزابا وی بپارێزن. (١٥٤) پاشی هندی خودایێ مەزنە ئەوە یێ تەورات دایە مووسای تمامکرن بۆ قەنجیبیا خۆ ل سەر قەنجیکارێن مللەتێ وی، وبەرفرەهکرن بۆ هەر تشتەکێ هەی ژ کارێن دینێ وان، وهیدایەت ودەلیل بۆ رێکا راست ودلۆڤانی ب وان؛ دا بەلکی ئەو باوەرییێ بینن. (١٥٥) وئەڤ قورئانە کیتابەکە مە بۆ پێغەمبەرێ خۆ ئینایە خوارێ، خێرا وێ گەلەکە ڤێجا هوین د وی تشتی دا یێ ئەو فەرمانێ پێ ل هەوە دکەت دویکەفتنا وێ بکەن، وتەقوا خودێ بکەن وبێ ئەمرییا وی نەکەن؛ دا بەلکی رەحم ب هەوە بێتەبرن ڤێجا هوین ژ عەزابا وی رزگار ببن، وقەنجییا وی ب دەست خۆ ڤە بینن. (١٥٦) ومە ئەڤ قورئانە ئینا خوارێ؛ دا هوین -ئەی کافرێن عەرەبان- نەبێژن: هەما کیتاب بۆ جوهی وفەلان ب تنێ ژ عەسمانی هاتییە خوارێ، وئەم ژ خواندنا کیتابێن وان د بێ ئاگەهـ بووین. (١٥٧) ودا هوین نەبێژن: ئەگەر کیتابەک ژ عەسمانی بۆ مە هاتبا، وەکی بۆ جوهی وفەلان هاتی، ئەم دا ژ وان دسەرراستتر بین، ئەڤە کیتابەک بۆ هەوە هات، وئەڤە هێجەتەکا ئاشکەرایە ژ خودایێ هەوە ورێنیشادان ودلۆڤانییەکە بۆ ڤێ ئوممەتێ. ڤێجا کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ درەوێ ب دەلیلێن خودێ بکەت وپشت بدەتێ!! ڤێجا ئەوێن هە یێن پشت ددەن پاشی ئەم دێ ب عەزابەکا دژوار د ئاگرێ جەهنەمێ دا وان عەزاب دەین؛ ژ بەر پشتدانا وان بۆ ئایەتێن مە، وپاشڤەلێدانا وان ژ رێکا مە.

(١٥٨) ئەرێ ئەو چاڤەرێی چنە ژبلی هندێ کو ملیاکەتێ مرنێ وهاریکارێن وی بێن دا رحێن وان بستینن، یان خودایێ تە ل رۆژا قیامەتێ بێت دا حوکمی د ناڤبەرا بەنییان دا بکەت، یان هندەک نیشانێن رۆژا قیامەتێ بێن وهندێ بگەهینن کو نێزیکە قیامەت رابت، ڤێجا پشتی ئەو چێ دبت باوەری ئینانا نەفسەکێ مفایێ وێ نادەت، ئەگەر بەری هنگی باوەری نەئینا بت، وئەگەر ئەو یا خودان باوەر ژی بت ئەو کار ژێ نائێتە قەبویلکرن یێ بەری هنگی نەکربت. تو بێژە وان: هوین چاڤەرێی هاتنا وێ چەندێ بن، هندی ئەمین ئەم چاڤەرێی وێینە. (١٥٩) هندی ئەون یێن دینێ خۆ ژێکڤەکری پشتی کو ل سەر تەوحیدا خودێ وکارکرنا ب شریعەتێ وی ئەو دیەکگرتی، وبووینە پارت ودەستەک، تو ژ وان یێ بەریی، هەما حوکمێ وان ل نک خودێیە، پاشی ئەو بەحسێ کریارێن وان دێ بۆ وان کەت. (١٦٠) هەچییێ ل رۆژا قیامەتێ ب قەنجییێ ڤە بێتە نک خودایێ خۆ هەر قەنجییەکا وی کربت بۆ ب دەهێن وەکی وێنە، وهەچییێ ب خرابییەکێ ڤە بێتە نک خودایێ خۆ ب خرابییەکا وەکی وێ ب تنێ ئەو دێ ئێتە جزادان، وهندی زەرەیەکێ زۆرداری ل وان نائێتەکرن. (١٦١) تو بێژە: هندی ئەزم خودایێ من بەرێ من یێ دایە رێکا راست یا کو مرۆڤی دگەهینتە بەحەشتا وی، کو دینێ ئیسلامێیە یێ دنیا وئاخرەتا مرۆڤی دورست دکەت، وئەو دینێ تەوحیدێیە دینێ ئیبراهیمی، وئیبراهیم ژ وان نەبوو یێن شریک بۆ خودێ ددانان. (١٦٢) تو بێژە: هندی نڤێژا من وقوربانێ منە ب تنێ بۆ خودێنە، نە بۆ صەنەم ومری وئەجنانە، ونە بۆ کەس ژ وانە یێن هوین ژبلی خودێ قوربانان بۆ ددەن، وژینا من ومرنا من بۆ خودێیە خودایێ هەمی چێکرییان. (١٦٣) چو هەڤپشک بۆ وی نینن نە د خوداینییا وی دا ونە د پەرستن وناڤ وسالۆخەتێن وی دا، و ب تەوحیدا صافی خودایێ من فەرمان ل من کرییە، وئەز یەکەمین کەسم ژ ڤێ ئوممەتێ من خۆ ب دەست خودێ ڤە بەردای وباوەری پێ ئینای. (١٦٤) تو بێژە: ئەرێ ژبلی خودێ ئەز خودایەکێ دی بۆ خۆ بدانم، وئەو ئافراندەر وخودانێ هەر تشتەکییە؟ ومرۆڤەک کارەکێ خراب ناکەت ئەگەر گونەها وێ خرابییێ ل سەر وی نەبت، ونەفسەکا گونەهکار بارێ نەفسەکا دی هل ناگرت، پاشی ل رۆژا قیامەتێ زڤرینا هەوە بۆ نک خودایێ هەوەیە، ڤێجا ئەو بەحسێ وی تشتێ هوین تێدا ژێک جودا دبوون. (١٦٥) وخودێیە یێ هوین کرینە جێگرێن وان یێن بەری هەوە ل عەردی پشتی خودێ ئەو مراندین، وهوین ل جهێ وان دانایین؛ دا هوین پشتی وان ب گوهدارییا خودایێ خۆ عەردی ئاڤاکەن، ووی هندەک ژ هەوە د رزقی وهێزێ دا چەند دەرەجەکان ب سەر هندەکان ئێخستینە؛ دا ئەو ب وی تشتێ وی دایە هەوە هەوە بجەرببینت، ڤێجا یێ شوکردار ژ یێ نە شوکردار -بۆ مرۆڤان- ئاشکەرا ببت. هندی خودایێ تەیە یێ عەزاب ب لەزە وئەو باش گونەهـ ژێبرێ لۆڤانکارە.

سورەتا (الأعراف)

(١) (المص) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن كەركری ل دەسپێكا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤ قورئانە كیتابەكا مەزنە خودێ بۆ تە ئینایە خوارێ، ڤێجا بلا چو گومان د دلێ تە دا نەبت كو خودێ ئەو ئینایە خوارێ، وچو تەنگاڤی ژی د دەرحەقا بەلاڤكرنا وێ دا بلا ل نک تە نەبت، مە ئەو بۆ تە ئینا خوارێ؛ دا تو كافران پێ بترسینی وبیرا خودان باوەران پێ بینییەڤە. (٣) هوین دویكەفتنا وێ بكەن یا ژ نک خودایێ هەوە ڤە بۆ هەوە هاتی ژ كیتاب وسوننەتێ وپێگیرییێ ب فەرمانێن وێ بكەن، وژبلی خودێ هوین دویكەفتنا چو دۆست وسەركارێن وەكی شەیتان وڕێبەر وزانایان نەكەن. هوین كێمەكێ بیرا خۆ لێ دئیننە ڤە، ووجێ بۆ خۆ ژێ دگرن، و ل حەقییێ دزڤڕنەڤە. (٤) وخەلكێ چەند گوندان ژ بەر نەگوهدارییا وان بۆ پێغەمبەران مە تێ برن، ووێ چەندێ شەرمزارییا د دنیایێ دا یا كو سەری دكێشتە ڕەزیلییا ئاخرەتێ ئینا ڕێكا وان، ڤێجا عەزابا مە جارەكێ گەهشتە وان دەمێ ئەو دنڤستی ب شەڤ، وجارەكا دی دەمێ ئەو دنڤستی ل نیڤرۆ. وخودێ ب تایبەتی بەحسێ ڤان هەردو دەمان كر؛ چونكی ئەو هەردو دەم یێن ڕحەتییێ وتەناهییێنە، ڤێجا هاتنا عەزابێ ل وان دەمان كرێتتر ودژوارترە. (٥) ڤێجا دەمێ عەزاب گەهشتییە وان ب تنێ گۆتنا وان ئەو بوو وان ئعتراف ب گونەهـ وخەلەتییا خۆ كر، وكو ئەو دهێژای وێ عەزابێنە یا كو ب سەر وان دا هاتی. (٦) ڤێجا مسۆگەر ئەم دێ پسیارێ ژ وان مللەتان كەین یێن پێغەمبەر بۆ هاتینە هنارتن: ئەرێ هەوە چ بەرسڤ دابوو پێغەمبەرێن مە؟ ومسۆگەر ئەم دێ پسیارا پێغەمبەران ژی كەین كانێ وان پەیامێن خودایێ خۆ گەهاندینە، وكانێ مللەتێن وان چ بەرسڤ دابوو وان. (٧) ڤێجا مسۆگەر ئەم دێ بۆ خەلكی هەمییێ وان كریاران بێژین یێن وان كرین ژ وان كارێن مە پێ دزانی ژ تشتێ مە فەرمان پێ ل وان كری وئەو ژێ داینە پاش، و د چو حالان دا ئەم ژ وان دبێ ئاگەهـ نەبووین. (٨) وكێشانا كریارێن مرۆڤان ل ڕۆژا قیامەتێ دێ ب تەرازییەكا ڕاست بت، ب دادییا چو زۆرداری د گەل دا نە، ڤێجا هەچییێ كێشانا كریارێن وی -ژ بەر خێرێن وی یێن زۆر- گران بوو ئەو ئەون یێن سەركەفتی. (٩) وهەچییێ كێشانا كریارێن وی -ژ بەر خرابییێن وی یێن زۆر- سڤک بوو ئەو ئەون یێن بارا خۆ ژ ڕازیبوونا خودێ بەرزەكری؛ ژ بەر زێدەگاڤییا وان كری ب نەگوهدانا ئایەتێن خودێ. (١٠) و ب ڕاستی مە هوین د عەردی دا دانان، ومە ئەو بۆ هەوە كرە جهێ ئاكنجیبوونێ، ومە ئەو تشتێ هوین پێ بژین ژ خوارن وڤەخوارنان بۆ هەوە لێ دانان، و د گەل هندێ ژی شوكرا هەوە بۆ قەنجییێن خودێ یا كێمە. (١١) و ب ڕاستی مە قەنجی د گەل هەوە كر دەمێ مە هێڤێنێ هەوە -كو ئادەمە- ژ چونەیێ دا پاشی مە ئەو كرە خودان ڕەنگ وڕوییەكێ چێتر ژ یێ گەلەک چێكرییان، پاشی مە فەرمان ل فریشتەیان كر ئەو خۆ بۆ وی بچەمینن ئینا وان هەمییان خۆ بۆ وی چەماند، ئبلیس تێ نەبت ئەو د گەل وان بوو بەلێ ژ دلڕەشی وی خۆ نەچەماند.

(١٢) خودێ ب نەڕازیبوون ڤە ل سەر خۆنەچەماندنا ئبلیسی گۆتێ: ئەو چ بوو نەهێلای تو خۆ بچەمینی دەمێ من فەرمان ل تە کری؟ ئینا ئبلیسی گۆت: ئافراندنا من ژ یا وی چێترە؛ چونکی ئەز ژ ئاگری یێ هاتیمە ئافراندن، وئەو ژ تەقنێ. ڤێجا وی هزرکر ئاگر ژ ئاخێ ب قەدرترە. (١٣) خودێ گۆتە ئبلیسی: پا دێ ژ بەحەشتێ هەڕە خوارێ؛ چونکی بۆ تە چێ نابت تو خۆ تێدا مەزن بکەی، ڤێجا تو ژ بەحەشتێ دەرکەڤە، هندی تویی تو ژ بێ خێر وڕەزیلانی. (١٤) ئبلیسی -دەمێ ژ دلۆڤانییا خودێ بێ هیڤی بووی- گۆتێ: تو من حەتا ڕۆژا ڕابوونێ بهێلە؛ دا ئەز بشێم وی دسەردا ببەم یێ ئەز بشێمێ ژ دووندەها ئادەمی. (١٥) خودێ گۆت: هندی تویی تو ژ وانی یێن من ئەجەلێ وان پاش ئێخستی حەتا پفکرنا یەکێ د بۆڕیێ دا، هنگی هەمی خودان ڕح دمرن. (١٦) ئبلیسێ لەعنەتی گۆت: پا ژ بەر کو تە ئەز دسەردا بریمە ئەز دێ گەلەک بزاڤێ کەم دا دووندەها ئادەمی د سەر ڕێکا تە یا ڕاست دا ببەم، وئەز دێ وان ژ وێ ئیسلاما تە خوڕستییا وان ل سەر دای پاشڤە لێ دەم. (١٧) پاشی ژ هەمی لایان ڤە ئەز دێ ئێمە وان؛ دا وان ژ حەقییێ پاشڤە لێ بدەم، وئەز دێ نەحەقییێ ل بەر وان شرین کەم، ودێ دلێ وان بەمە دنیایێ، ودێ گومانێ بۆ وان د ئاخرەتێ دا چێکەم، وتو پترییا دووندەها ئادەمی نابینی شوکرا قەنجییا تە بکەن. (١٨) خودێ گۆتە ئبلیسی: تو بێ بها ودەرکری ژ بەحەشتێ دەرکەڤە، سویند بت ئەز دێ جەهنەمێ ژ تە و ژ هەچییێ دویکەفتنا تە بکەت ژ دووندەها ئادەمی تژی کەم. (١٩) وئەی ئادەم تو وژنا خۆ حەووا د بەحشتێ دا ئاکنجی ببن، و ل هەچی جهێ هەوە بڤێت ژ فێقییێ وێ بخۆن، وهوین نێزیکی ڤێ دارێ (یا کو بۆ وان هاتییە دەسنیشانکرن) نەبن، ڤێجا ئەگەر هەوە وە کر هوین دێ ژ وان زۆرداران بن یێن پێ ل توخوبێن خودێ دانای. (٢٠) ئینا شەیتانی بێ ئەمرییا خودێ ئینا سەر دلێ ئادەمی وحەووایێ کو ئەو ژ وێ دارێ بخۆن یا خودێ ئەو ژێ پاشڤە لێ داین؛ دا ئەو جهێ ل بەر وان هاتییە ڤەشارتن ژ عەورەتێ وان بۆ وان ئاشکەرا ببت، وبۆ سەردابرن وی گۆتە وان: هەما ژ بەر هندێ خودایێ هەوە هوین ژ خوارنا فێقییێ ڤێ دارێ پاشڤە لێ دان دا هوین ژی نەبنە دو فریشتە، ودا هوین نەبنە ژ وان یێن هەر زێندی دمینن. (٢١) وشەیتانی بۆ ئادەمی وحەووایێ سویند ب خودێ خوار کو وی دڤێت شیرەتێ ل وان بکەت دەمێ ژ وان دخوازت کو ئەو ژ دارێ بخۆن، ووی درەو دکر. (٢٢) ئینا وی ئەو هەردو خڕاندن ودسەردابرن، ووان ژ وێ دارێ خوار یا خودێ ئەو ژێ پاشڤە لێ داین، ڤێجا دەمێ وان ژێ خواری عەورەتێ وان ل بەر وان ئاشکەرا بوو، وئەو تشتێ خودێ ئەو بەری هنگی پێ ستارەکرین نەما، ڤێجا وان دەست دایێ بەلگێن بەحەشتێ دانە بەر خۆ، وخودایێ وان گازی وان کر: ئەرێ ما من هوین ژ خوارنا وێ دارێ نە دابوونە پاش، ومن نەگۆتبوو هەوە: هندی شەیتانە دوژمنەکێ ئاشکەرایە بۆ هەوە؟ و ژ ڤێ ئایەتێ دیار دبت کو دیارکرنا عەورەتی کارەکێ مەزنە، وتشتەکێ کرێتە.

(٢٣) ئادەمی وحەووایێ گۆت: خودایێ مە ب خوارنا ژ دارێ مە زۆرداری ل خۆ کر، وئەگەر تو ل مە نەبۆری ودلۆڤانییێ ب مە نەبەی مسوگەر ئەم دێ ژ وان بین یێن بار وپشکێن خۆ ل دنیایێ وئاخرەتێ بەرزەکرین. (٢٤) خودایێ مەزن گۆتە ئادەمی وحەووایێ وئبلیسی: هوین ژ عەسمانی بەر ب عەردی ڤە هەرنە خوارێ، وهندەک ژ هەوە بۆ هندەکان دێ بنە دوژمن، وجهەک بۆ هەوە ل عەردی هەیە هوین لێ ئاکنجی بین وحەتا دمرن خۆشییێ لێ ببەن. (٢٥) خودێ گۆتە ئادەمی وحەووایێ ودووندەها وان: ژینا هەوە دێ ل وێرێ بت، ئانەکۆ: ژینا خۆ یا دنیایێ هوین ل عەردی دێ بۆرینن، ومرنا هەوە ژی دێ ل وێرێ بت، وخودایێ هەوە هەر ژ وێرێ دێ هەوە ڕاکەتەڤە، وبۆ ڕۆژا قیامەتێ کۆم کەت. (٢٦) ئەی دووندەها ئادەمی ب ڕاستی مە جلکەکێ دایە هەوە عەورەتێ هەوە ڤەشێرت، کو جلکێ فەرە، وجلکەک بۆ جوانییێ وخەملاندنێ مە یێ دایە هەوە، وئەڤە یێ خۆشی پێ برنێیە. وجلکێ تەقوا خودێ کو هوین پێگیرییا ب فەرمانێن وی بکەن باشترین جلکە بۆ خودان باوەری. ئەوا هە یا خودێ منەت پێ ل هەوە کری ژ نیشانێن خودانی وتەوحید وقەنجی ودلۆڤانییا وی ب بەنییێن وی؛ بۆ هندێیە دا بەلکی هوین بیرا خۆ ل ڤان قەنجییان بینن، وسوپاسییا خودێ سەرا بکەن. و د ڤێ چەندێ دا دیارکرنا وێ قەنجییێ هەیە یا خودێ منەت پێ ل بەنییێن خۆ کری. (٢٧) ئەی دووندەها ئادەمی بلا شەیتان هەوە نەخاپینت، وگونەهێ ل بەر هەوە شرین نەکەت، هەر وەکی وی ل بەر دایبابێن هەوە ئادەم وحەووایێ شرینکری، ڤێجا ژ بەر هندێ وی ئەو هەردو ژ بەحەشتێ دەرێخستن، ئەو وان جلکێن خودێ ئەو پێ ستارەکرین ژ بەر وان دکەت؛ دا عەورەتێ وان نیشا وان بدەت. هندی شەیتانە ئەو ودووندەهـ ونفشێ وی هەوە دبینن بێی هوین وان ببینن ڤێجا لێ دهشیار بن. هندی ئەمین مە شەیتان یێن کرینە دۆست وسەرکار بۆ وان کافرێن باوەرییێ ب تەوحیدا خودێ نەئینن، وپێغەمبەرێن وی ڕاستگۆ نەدەرێخن، وکاری ب ڕێکا وی نەکەن. (٢٨) وئەگەر کافران کارەکێ کرێت کر هێجەتا خۆ دکەنە ئەو کو وان ئەڤ چەندە یا ژ بابێن خۆ گرتی، وکو خودێ فەرمان ب ڤێ چەندێ یا ل وان کری. تو بێژە وان: هندی خودێیە فەرمانێ ب کارێن کرێت وخراب ل بەنییێن خۆ ناکەت، ئەرێ -گەلی بوتپەرێسان- تشتێ هوین نەزانن ژ درەو وبێ بەختی هوین ژ کیسێ خودێ دبێژن؟ (٢٩) تو بێژە وان: خودایێ من فەرمان ب دادییێ کرییە، وفەرمان ل هەوە کرییە کو هوین عیبادەتی ل هەر جهەکێ هەبت و ب تایبەتی ل مزگەفتان بۆ وی ب تنێ بکەن، وکو هوین دوعا وگازییان ب دلەکێ صافی ژ وی ب تنێ بکەن، وکو هوین باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ بینن. ووەکی وی هوین ژ چوننەیێ داین وەسا ئەو دشێت جارەکا دی ژینێ بدەتە هەوە. (٣٠) خودێ بەنییێن خۆ کرنە دو دەستەک: بەرێ دەستەکەکێ دا ڕێکا ڕاست، ودەستەکەکێ بەرزەبوونا ژ ڕێکا ڕاست ل سەر فەر بوو؛ چونکی وان شەیتان بۆ خۆ ژبلی خودێ کربوونە سەرکار، ڤێجا وان ژ نەزانین گوهدارییا وان شەیتانان دکر ووان هزر دکر کو ئەو یێن ل سەر ڕێکا ڕاست.

(٣١) ئەی دووندەها ئادەمی هوین ل دەمێ کرنا هەر نڤێژەکێ ب وی کاروکۆکی بن یێ شریعەتی فەرمان پێ ل هەوە کری، کو جلکەک بت عەورەتێ هەوە بڤەشێرت ویێ پاک وبژوین بت، و ژ تشتێ پاقژ یێ خودێ دایە هەوە هوین بخۆن وڤەخۆن، و د وێ چەندێ دا دناڤنجی بن وپێ ل توخوبیان نەدانن. هندی خودێیە حەز ژ وان ناکەت یێن دەست بەردان وزێدەگاڤییێ د خوارن وڤەخوارن وکارێن دی دا دکەن. (٣٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەرێ کێ ئەو جلکێ باش یێ خودێ کرییە خەمل بۆ هەوە ل سەر هەوە حەرام کرییە؟ وکێ خۆشی پێ برنا ب رزقێ حەلال یێ خودێ دای حەرام کرییە؟ تو بێژە وان: هندی ئەو جلک وخوارن وڤەخوارنێن پاقژن یێن خودێ حەلال کرین د ژینا دنیایێ دا بۆ وانە یێن باوەری ئینای وخەلکێ دی ژی پشکدارییا وان تێدا دکەن، و ل رۆژا قیامەتێ بۆ وان ب تنێ نە. وەکی ڤێ بەرفرەهکرنێ خودێ ئایەتان بۆ وی مللەتی بەرفرەه دکەت یێ بزانت چ بۆ دئێتە گۆتن، وتێ بگەهت. (٣٣) تو بێژە وان: خودێ کارێن کرێت یێن حەرام کرین، چ دئاشکەرا بن، چ دڤەشارتی، ووی گونەه هەمی یێن حەرام کرین، وگونەها ژ هەمییان مەزنتر ئەوە مرۆڤ زۆردارییێ ل خەلکی بکەت، هندی ئەڤ کارەیە یێ دویرە ژ حەقییێ، ووی حەرام کرییە کو هوین ژبلی خودێ پەرستنا تشتەکی بکەن یێ وی چو هێجەت ودەلیل پێ نەئینایە خوارێ، ئەوێ ڤی کاری بکەت وی چو هێجەت نینن، ووی حەرام کرییە کو هوین ژ درەو وبێ بەختی وی تشتی ل سەر ناڤێ خودێ بێژن یێ وی نەگۆتی، وەکی پالڤەدانا کورەکی بۆ وی، وحەرامکرنا هندەک جلک وخوارنێن حەلال. (٣٤) وهەر کۆمەکا ل سەر کوفرا ب خودێ ونەباوەری ئینانا ب پێغەمبەرێن وی کۆم ببن دەمەک هەیە کو عەزاب تێدا ب سەر وان دا بێت، ڤێجا ئەگەر ئەو دەم هات یێ خودێ بۆ تێبرنا وان دانای دەلیڤەیەکێ نە ئەو ژێ دئێنە پاشخستن، ونە پێشخستن. (٣٥) ئەی دووندەها ئادەمی ئەگەر پێغەمبەرێن من ژ مللەتێن هەوە بۆ هەوە هاتن، ئایەتێن کیتابا من بۆ هەوە بخوینن، ووان دەلیلان بۆ هەوە بێژن یێن راستییا وێ یا ئەو بۆ هەوە پێ هاتین ئاشکەرا بکەن هوین گوهدارییا وان بکەن، ئێدی هەچییێ خۆ ژ غەزەبا من بپارێزت وکارێ خۆ چاک بکەت ل رۆژا قیامەتێ چو ترسا ژ عەزابا خودێ ل سەر وی نینە، وئەو ل سەر وێ بارا ژ دنیایێ نەگەهشتییێ ب خەم ناکەڤت. (٣٦) وئەو کافرێن درەو ب دەلیلێن تەوحیدا خودێ کری، وخۆ د سەر را دیتی، ئەون خەلکێ ئاگری هەر دێ تێدا مینن، وچو جاران ئەو ژێ دەرناکەڤن. (٣٧) کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ درەوان ل سەر ناڤێ خودێ بکەت، یان درەوێ ب وان ئایەتێن وی بکەت یێن وی ئینایە خوارێ، ئەوان ئەو بارا عەزابێ یا کو د لەوحێ پاراستی دا بۆ وان هاتییە نڤیسین دێ گەهتێ، حەتا ئەگەر ملیاکەتێ مرنێ وهاریکارێن وی هاتن دا رحا وان بستینن دێ بێژنێ: کانێ ئەو هەڤپشکێن هەوە ژبلی خودێ پەرستن بۆ دکر دا هەوە ژ ڤی حالی رزگار؟ وان گۆت: وان ئەم هێلاین، ووان هنگی ئیعتیراف کر ئەو د دنیایێ دا دکافر بوون.

(٣٨) خودایێ مەزن گۆتە ڤان بوتپەرێسێن بێ بەخت: هوین د گەل کۆمێن کافرێن وەکی خۆ ژ ئەجنە ومرۆڤێن بەری هەوە چووین هەرنە د ئاگری دا، هەر جارەکا کۆمەک ژ مللەتەکی چوو د ئاگری دا لەعنەتێ ل کۆما وەکی خۆ دکەت یا ئەو ب چاڤلێکرنا وێ دسەردا چووی، حەتا ئەگەر یێن بەراهییێ ویێن دویماهییێ ژ خەلکێ مللەتێ کافر هەمی د ئاگری دا گەهشتنە یەک، یێن دویماهییێ ئەوێن د دنیایێ دا چاڤ ل مەزنێن خۆ دکر دبێژن: خودایێ مە ئەوێن هەنە یێن بەرێ مە ژ حەقییێ وەرگێرای، ڤێجا تو عەزابەکا دوقاتی ژ ئاگری بدە وان، خودێ گۆت: بۆ هەمییان دوقاتییە، یەعنی: بۆ هەوە وبۆ وان عەزابەکا دوقاتی ژ ئاگری هەیە، بەلێ هوین -ئەی دویکەفتییان- نزانن کانێ چ عەزاب ونەخۆشی بۆ هەوە هەیە. (٣٩) ومەزنان گۆتە دویکەفتییێن خۆ: ئەم وهوین د عەزابێ دا وەکی یەکین هوین ژ مە دچێتر نینن، خودێ گۆتە وان هەمییان: ژ بەر وان گونەهێن هەوە ب دەست خۆ ڤە ئینایین هوین تام بکەنە عەزابێ. ئانەکۆ: عەزابا جەهنەمێ. (٤٠) هندی ئەو کافرن یێن درەو ب وان ئایەتێن مە کری یێن تەوحیدا مە ئاشکەرا دکەن، و ژ دفن بلندی وخۆمەزنکرن کار ب شریعەتێ مە نەکری، دەرگەهێن عەسمانی بۆ کارێن وان دەمێ ئەو دساخ وبۆ رحێن وان دەمێ دمرن نائێنە ڤەکرن، ونابت ئەڤ کافرە بچنە د بەحەشتێ دا حەتا حێشتر د کونا دەرزیکێ را بچت، وئەڤە تشتەکێ موستەحیلە. ووەکی ڤی جزای ئەم ددەینە وان یێن تاوانێن وان بووینە گەلەک، وسەرداچوونا وان زێدە بووی. (٤١) ئەڤ کافرە هەروهەر دێ د ئاگری دا بن، جهەکێ رائێخستی ژ جەهنەمێ بۆ وان هەیە، و ل هنداڤی وان پەردێن ب سەردادای هەنە. و ب عەزابەکا وەکی ڤێ دژوار خودێ وان زۆرداران عەزاب ددەت یێن ب کوفرێ ونەگوهدارییێ پێ ل توخویبێن وی دانای. (٤٢) وئەوێن باوەری ب خودێ ئینای و ل دویڤ شیانا خۆ کارێن چاک کرین -خودێ وی باری ل نەفسەکێ ناکەت یێ نەشێتێ- ئەو بەحەشتینە، هەروهەر دێ تێدا بن وقەت ژێ دەرناکەڤن. (٤٣) وخودێ ئەو کەرب ونەڤیانا د دلێ خەلکێ بەحەشتێ دا هەی ئینا دەرێ، و ژ تامییا وێ قەنجییا د گەل وان هاتییە کرن ئەو د بەحەشتێ دانە رویبار د بن وان را دچن. ودەمێ بەحەشتی چووینە بەحەشتێ گۆتن: سوپاسی بۆ وی خودایی بت یێ بەرێ مە دایە وی کارێ چاک یێ ئەم گەهاندینە ڤێ قەنجییێ یا ئەم تێدا، ونەدبوو کو بەرێ مە بۆ رێکا راست بێتە دان ئەگەر نە خودێ با بەرێ مە دایە ڤێ رێکێ، وئەم ل سەر موکم کرین، ب راستی پێغەمبەرێن خودایێ مە ب حەقییێ هاتبوون دەمێ وان مزگینی دایە وان یێن گوهدارییێ دکەن وگەف ل وان کری یێن گوهداری نەکری، وبۆ قەدرگرتن گازی وان هاتەکرن: کو ئەو بەحەشتا هە خودێ ب رەحما خۆ و ژ بەر وێ باوەری وکارێ چاک یێ هەوە کری دا هەوە وهوین لێ کرنە میراتگر.

(٤٤) وخەلکێ بەحەشتێ -پشتی چووینە تێدا- گازی خەلکێ ئاگری کر وگۆتن: هندی ئەمین مە ئەو ڕاست دیت یا خودێ ل سەر ئەزمانێ پێغەمبەرێن خۆ سۆز پێ دایە مە، ئەرێ هەوە ژی ئەو ڕاست دیت یا خودێ ل سەر ئەزمانێن پێغەمبەرێن هەوە سۆز پێ دایە هەوە؟ ڤێجا خەلکێ ئاگری بەرسڤا وان دا وگۆت: بەلێ ئەوا خودایێ مە سۆز پێ دایە مە مە دیت. ئینا بانگهلدێرەکی د ناڤ خەلکێ بەحەشتێ وخەلکێ جەهنەمێ دا کرە گازی: کو لەعنەتا خودێ ل وان زۆرداران بت یێن پێ ل توخوبێن خودێ دانای، وکافری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری. (٤٥) ئەڤ کافرە بوون یێن بەرێ خەلکی ژ ڕێکا خودێ یا ڕاست وەردگێڕا، ودڤیا ڕێک یا خوار بت، دا کەس ڤێ نەکەڤت، وئەو ب ئاخرەتێ -وتشتێ لێ هەی- دکافرن. (٤٦) و د ناڤبەرا خەلکێ بەحەشتێ وخەلکێ جەهنەمێ دا پەرژانەکێ مەزن یێ کو دبێژنێ: (ئەعراف) هەیە، و ل سەر ڤی پەرژانی هندەک زەلام هەنە خەلکێ بەحەشتێ وخەلکێ جەهنەمێ ب نیشانان دناسن، وەکی سپیاتییا ڕوییێ بەحەشتییان، وڕەشاتییا ڕوییێ جەهنەمییان، وئەڤ زەلامە ئەون یێن باشی وخرابییێن وان هندی یەک لێ هاتین ئەو چاڤەرێیی ڕەحما خودێنە. وزەلامێن ئەعرافێ ب سلاڤکرن ڤە گازی خەلکێ بەحەشتێ دکەن ودبێژنێ: سلاڤ ل هەوە بن، وخەلکێ ئەعرافێ هێشتا نەچووینە بەحەشتێ ووان هیڤی هەیە بچنێ. (٤٧) وئەگەر بەرێ خەلکێ ئەعرافێ ب لایێ خەلکێ جەهنەمێ ڤە هاتە دان دبێژن: خودایێ مە تو مە نەکە د گەل مللەتێ ب شرکێ وکوفرا خۆ زۆرداری کری. (٤٨) وخەلکێ ئەعرافێ گازیکرە هندەک زەلامان ژ سەرۆکێن کافران یێن د ئاگری دا، ب هندەک نیشانێن تایبەت وان ئەو دناسین، گۆتنێ: ئەو مال وزەلامێن هەوە د دنیایێ دا ل دۆر خۆ کۆم دکرن چو مفا نەگەهاندە هەوە، ودفن بلندی وخۆمەزنکرنا هەوە ژی کو هەوە باوەری وحەقی قەبویل نەکری چو مفا نەگەهاندە هەوە. (٤٩) ئەرێ ئەڤ لاواز وهەژارێن بەحەشتی ئەون یێن هەوە د دنیایێ دا سویند دخوار کو خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ دلۆڤانییێ پێ نابەت، ووان نابەتە بەحەشتێ؟ گەلی خەلکێ ئەعرافێ هەڕنە بەحەشتێ گونەهێن هەوە هاتنە ژێبرن، چو ترسا ژ عەزابا خودێ ل سەر هەوە نینە، وهوین ل سەر وێ بارا ل دنیایێ نەگەهشتییە هەوە ب خەم ناکەڤن. (٥٠) وخەلکێ ئاگری هاوارێن خۆ گەهاندنە خەلکێ بەحەشتێ و ژێ خواست کو ئەو هندەک ئاڤێ، یان ڕزقێ خودێ دایە وان ژ خوارنێ ب سەر وان دا بەردەن، ئینا وان بەرسڤ دا کو خودێ خوارن وڤەخوارن ل سەر وان یێن کوفر ب تەوحیدا وی کری، ودرەو ب پێغەمبەرێن وی کری حەرام کرییە. (٥١) ئەوێن خودێ ل ئاخرەتێ ژ قەنجییێ بێ بار کرین ئەون یێن وی دینێ خودێ یێ وی فەرمان ل وان کری کو ل دویڤ بچن بۆ خۆ کرییە ترانە ویاری، وژینا دنیایێ ئەو خاپاندن و ژ کرنا بۆ ئاخرەتێ موژیل کرن، ڤێجا ل ڕۆژا قیامەتێ خودێ دێ وان ژ بیرکەت وهێلتە د عەزابا نەخۆش دا، وەکی وان کرن بۆ دیدارا خۆ یا ئەڤرۆ هێلای، و ژ بەر کو ئەو کوفرێ ب ئایەتێن خودێ دکەن.

(٥٢) و ب ڕاستی ئەو قورئانا مە بۆ تە ئینایە خوارێ، مە بۆ کافران ئینا، مە ئەو بۆ وان ئاشکەراکر، زانینەکا مەزن تێدا هەیە، ڕێنیشاندەر ودلۆڤانییە بۆ وی مللەتێ باوەرییێ ب خودێ دئینت وکاری ب شریعەتێ وی دکەت. (٥٣) ئەرێ کافر چاڤەڕێیی تشتەکێ دی دکەن ژبلی وێ یا د قورئانێ دا ژڤان بۆ وان پێ هاتییە دان کو ل دویماهییێ عەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت؟ ڕۆژا دویماهییا مەسەلێ ژ حسێبێ وجزادانێ وعەزابێ ل ئاخرەتێ دئێت ئەو کافرێن قورئان هێلای و د دنیایێ دا کافری پێ کری دبێژن: ب ڕاستی نوکە بۆ مە دیار بوو کو پێغەمبەرێن خودایێ مە ب حەقییێ هاتبوون، وکو وان شیرەت ل مە کربوو، ئەرێ ڤێجا هندەک هەڤال ومەهدەرچی دێ بۆ مە هەبن، کو مەهدەرێ بۆ مە ل نک خودایێ مە بکەن، یان ئەم بۆ دنیایێ بێینە زڤڕاندن دا وی کاری تێدا بکەین یێ خودێ پێ ژ مە ڕازی ببت؟ ب ڕاستی وان زیان گەهاندە خۆ کو خۆ برییە ئاگری وهەر تێدا ماین، وئەو تشتێ وان ژبلی خودێ پەرستن بۆ دکر و د دنیایێ دا ژ درەو بۆ خۆ دگۆت ژ تشتێ شەیتانی ژڤان پێ ددا وان نەما و ل وان بەرزەبوو. (٥٤) هندی خودایێ هەوەیە ئەو خودایە یێ عەسمان وعەرد ژ چوننەیێ د شەش ڕۆژان دا ئافراندین، پاشی ئستیوا ل سەر عەرشی کر، ئانەکۆ: ل سەر بلند بوو و ب سەرکەفت، بلندبوونەکا بابەتی مەزنییا وی بت، ئەو شەڤێ ب سەر ڕۆژێ دا دئینت، حەتا د ناڤ دا دپێچت وڕۆناهییا وێ دبەت، وڕۆژێ ب سەر شەڤێ دا دئینت ڤێجا تارییا وێ دبەت، وهەر یەک ژ وان هەردەم ب لەز ب دویڤ یا دی دا دئێت، وئەوە یێ ڕۆژ وهەیڤ وستێر ئافراندین وئێخستینە بن فەرمانا خۆ وەکی وی دڤێت ئەو وان ب ڕێڤەدبەت، وئەو ژ ئایەتێن وی یێن مەزنن. نێ ئافراندن هەمی وفەرمان هەمی یا وییە، وخودێ خودایێ هەمی چێکرییان یێ پاک وبلند ومەزن بت. (٥٥) هوین ئاشکەرا وڤەشارتی ب خۆشکاندن ڤە دوعایێ ژ خودایێ خۆ بکەن، وبلا ئەو دوعا یا ب ترس ڤە بت دویر ژ ڕیمەتییێ. هندی خودێیە حەز ژ وان ناکەت یێن زێدەگاڤییێ ل سەر توخوبێن شریعەتێ وی دکەن، وزێدەگاڤییا مەزنتر شرکا ب خودێیە، وەکی کرنا دوعایان ژ مری وصەنەمان. (٥٦) وهوین ب چو ڕەنگێن خرابییێ خرابکارییێ د عەردی دا نەکەن، پشتی خودێ ب هنارتنا پێغەمبەران ئەو چاککری و ب عیبادەتی ئاڤاکری، وهوین ژ ترسێن عەزابا وی دا وپێخەمەت وەرگرتنا قەنجییا وی ب دلەکێ صافی دوعایان ژ وی بکەن. هندی دلۆڤانییا خودێیە یا نێزیکی قەنجیکارانە. (٥٧) وئەوە یێ بایێن هین وخۆش دهنێرت مزگینی کو باران دێ ژێ ئێت، ڤێجا کەیفا خەلکی ب دلۆڤانییا خودێ دئێت، حەتا دەمێ با عەورێن ب بارانێ دگران هەل دگرت خودێ وان پێ دهاژۆتە وەلاتەکێ مری، یێ کو زوها بووی، وداروبارێ وی هشک بووی، ڤێجا بارانێ دێ لێ بارینت، وشینکاتی وداروباری پێ شین دکەت، ڤێجا ئەو داروبار جارەکا دی دێ زڤڕت بتە خودان بەرهەم ژ هەمی ڕەنگێن بەرهەمی. وەکی ئەم ڤی وەلاتێ مری ب بارانێ ساخ دکەین وەسا ئەم مرییان ژ گۆڕێن وان دەردئێخین وپشتی مرنێ ئەم=

=وان زێندی دکەینە ڤە؛ دا هوین عیبرەتان بۆ خۆ ژێ بگرن، وبکەنە نیشان ل سەر تەوحیدا خودێ وشیانا وی ل سەر زێندیکرنا پشتی مرنێ. (٥٨) وعەردێ پاقژ ئەگەر بارانێ لێ کر -ب ئانەهییا خودێ- شینکاتییەکێ باش وخۆش دەردئێخت، مرۆڤێ خودان باوەر ژی یێ وەسایە ئەگەر ئایەتێن خودێ بۆ هاتن مفای ژێ دبینت، وژینەکا چاک ل نک وی پەیدا دبت، بەلێ عەردێ خراب وبێ خێر ژبلی شینکاتییێ بێ خێر وبێ مفا تشتەک ژێ دەرناکەڤت، وقەت شینکاتییێ باش لێ چێ نابت، مرۆڤێ کافر ژی یێ وەسایە مفای بۆ خۆ ژ ئایەتێن خودێ نابینت. وەکی ڤێ ئاشکەراکرنا جوان ئەم هێجەت ودەلیلان ب گەلەک ڕەنگان دئینین دا حەقی بۆ وان مرۆڤان بنەجھ ببت یێن سوپاسییا قەنجییێن خودێ دکەن. (٥٩) ب ڕاستی مە نووح بۆ مللەتێ وی هنارتبوو؛ دا بەرێ وان بدەتە تەوحیدا خودێ، ئینا وی گۆت: ئەی مللەتێ من عەبدینییا خودێ، وگوهدارییا وی ب تنێ بکەن، چونکی ژ وی پێڤەتر هەوە چو خودایێن دی نینن هێژای پەرستنێ بن، هندی ئەزم ئەز دترسم عەزابا ڕۆژەکا نەخۆشییا وێ یا مەزن، کو ڕۆژا قیامەتێ‌یە، ب سەر هەوە دا بێت. (٦٠) مەزن وڕێبەرێن وان گۆتە وی: ئەی نووح ب ڕاستی ئەم هزر دکەین کو تو یێ د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا وتو ژ ڕێکا ڕاست ودورست یێ دویری. (٦١) نووحی گۆت: ئەی مللەتێ من د چو مەسەلان دا و ب چو ڕەنگان ئەز یێ بەرزەبووی نینم، بەلێ ئەز پێغەمبەرەکم ژ لایێ خودایێ خۆ وخودایێ هەوە خودایێ هەمی چێکرییان ڤە هاتیمە هنارتن. (٦٢) ئەز وێ پەیامێ دگەهینمە هەوە یا ژ لایێ خودایێ خۆ ئەز پێ هاتیمە هنارتن، وئەز شیرەتان ل هەوە دکەم وهەوە ژ عەزابا خودێ دترسینم ومزگینییێ ب قەنجیبا وی ددەمە هەوە، وئەز وی تشتی ژ شریعەتێ وی دزانم یێ هوین نەزانن. (٦٣) یان تشتێ هوین مەندەهۆش کرین ئەو بوو کو خودێ ئەو بۆ هەوە هنارت یێ ببیرا هەوە پێ ل وی تشتی بێتەڤە یێ خێرا هەوە تێدا، ل سەر ئەزمانێ زەلامەکی ژ هەوە ب خۆ، هوین وی دناسن ودزانن ئەو یێ ڕاستگۆیە؛ دا ئەو هەوە ژ عەزابا خودێ بترسینت، ودا هوین ب باوەری ئینانێ خۆ ژ غەزەبا وی بپارێزن، ودا بەلکی هوین دلۆڤانییا وی ب دەست خۆ ڤە بینن؟ (٦٤) ئینا وان نووح درەوین دەرێخست ڤێجا ئەو وهەچییێ د گەل وی باوەری ئینای مە د گەمییێ دا ڕزگارکرن، وئەو کافرێن درەو ب ئایەتێن مە کری مە خەندقاندن. هندی ئەو بوون دلێن وان ژ دیتنا حەقییێ دکۆرە بوون. (٦٥) ومە بۆ ئویجاخا عادییان برایێ وان هوود هنارتبوو -دەمێ وان پەرستنا صەنەمان کری- ڤێجا وی گۆتە وان: عەبدینییا خودێ ب تنێ بکەن، چونکی ژ وی پێڤەتر هەوە چو خودایێن دی نینن هێژای پەرستنێ بن، ئەرێ ما هوین خۆ ژ عەزابا خودێ وغەزەبا وی ناپارێزن؟ (٦٦) مەزنێن مللەتێ هوودی ئەوێن کافربووین گۆتن: هندی ئەمین ئەم دبینین تو ب ڤێ گازییا خۆ کو ژ مە دخوازی ئەم خوداوەندێن خۆ بهێلین وپەرستنا خودێ ب تنێ بکەین مرۆڤەکێ عەقل سڤکی، وهندی ئەمین ئەم هزر دکەین تو ژ وان مرۆڤانی یێن درەوان ژ کیسێ خودێ دکەن.=

=(٦٧) هوودی گۆت: ئەی مللەتێ من چو عەقل سڤکی ل نک من نینە، بەلێ ئەز پێغەمبەرەکم بۆ هەوە ژ لایێ خودایێ هەمی چێکرییان ڤە هاتیم. (٦٨) ئەز وێ پەیامێ دگەهینمە هەوە یا خودایێ من ئەز پێ هنارتیم، وئەز -د ڤێ گازییا خۆ دا کو بەرێ هەوە ددەمە تەوحیدا خودێ وکرنا ب شریعەتێ وی- بۆ هەوە شیرەتکارەکم، وئەز ل سەر وەحییا خودێ مرۆڤەکێ دەسپاکم. (٦٩) یان تشتێ هوین مەندەهۆش کرین ئەو بوو کو خودێ ئەو بۆ هەوە هنارت یێ بیرا هەوە پێ ل وی تشتی بێتەڤە یێ خێرا هەوە تێدا، ل سەر ئەزمانێ زەلامەکی ژ هەوە ب خۆ، هوین وی دناسن ودزانن یێ ڕاستگۆیە؛ دا ئەو هەوە ژ عەزابا خودێ بترسینت؟ وهوین وێ قەنجییا خودێ بیننە بیرا خۆ کو وی هوین د عەردی دا کرنە جێگرێن خەلکێ بەری هەوە پشتی کو وی مللەتێ نووحی براندی، ووی لەشێن هەوە ب هێز ومەزن کرن، ڤێجا هوین قەنجییێن خودێ یێن گەلەک بیننە بیرا خۆ؛ دا بەلکی هوین ب سەرکەفتنا مەزن ل دنیایێ وئاخرەتێ ب سەرکەڤن. (٧٠) عادییان گۆتە هوودی -سلاڤ لێ بن-: ئەرێ تە گازی مە کرییە دا ئەم پەرستنا خودێ ب تنێ بکەین وپەرستنا وان صەنەمان بهێلین یا کو مە ژ بابێن خۆ بۆ خۆ گرتی؟ پا دێ وێ عەزابێ ب سەر مە دا بینە یا تو مە پێ دترسینی ئەگەر تو ژ ڕاستگۆیانی. (٧١) هوودی گۆتە مللەتێ خۆ: ب ڕاستی عەزاب وغەزەب ژ خودایێ هەوە ب سەر هەوە دا هات، ئەرێ هوین د دەرحەقا ڤان صەنەمان دا یێن هەوە وبابێن هەوە ناڤ لێکرین هەڤڕکییێ د گەل من دکەن؟ خودێ چو هێجەت ودەلیلەک پێ نەئینایە خوارێ؛ چونکی ئەو یێن هاتینە چێکرن نە چو مفای دگەهینن ونە چو زیانێ، وهەما یێ پەرستن بۆ بێتە کرن خودێ ب تنێیە یێ ئافراندەر، ڤێجا هوین چاڤەرێ بن کو عەزاب ب سەر هەوە دا بێت ئەز ژی د گەل هەوە چاڤەرێیی هاتنا وێ مە، وئەڤە دویماهییا گەفلێکرن وترساندنێیە. (٧٢) ئینا عەزابا خودێ کو ھڕەبایەکێ دژوار بوو ب سەر وان دا هات، وخودێ هوود وئەوێن باوەری د گەل دا ئینای ب دلۆڤانییا خۆ یا مەزن ڕزگارکرن، وکافرێن مللەتێ وی هەمی براندن وپەلخاندن، وئەو ژ خودان باوەران نەبوون چونکی وان کوفرا ب ئایەتێن خودێ د گەل هێلانا کرنا چاکییێ پێکڤە ل نک خۆ کۆم کربوو. (٧٣) ومە بۆ ئویجاخا ثەموودی برایێ وان صالح هنارتبوو -دەمێ وان پەرستنا صەنەمان کری- ئینا صالحی گۆتە وان: ئەی مللەتێ من عەبدینییا خودێ ب تنێ بکەن؛ چونکی ژ وی پێڤەتر هەوە چو خودایێن دی نینن هێژای پەرستنێ بن، ب ڕاستی ئەز ب نیشانەکا ئاشکەرا ڤە ل سەر ڕاستییا گۆتنا خۆ بۆ هەوە هاتیمە، کو من ل بەرچاڤێن هەوە دوعا ژ خودێ کر، ئینا وی ژ کەڤری حێشترەکا مەزن ئینادەر وەکی هەوە ڤیای، ڤێجا هوین وێ بهێلن دا ئەو ل عەردێ خودێ بچەرت، وچو خرابی ونەخۆشییێ نەگەهینێ، کو عەزابەکا ب ئێش بگەهتە هەوە.

(٧٤) وهوین قەنجییا خودێ بیننە بیرا خۆ، کو وی پشتی ئویجاخا عادییان هوین ل عەردی کرنە جێگر، ووی هوین ل عەردێ باش ئاکنجیکرن، ڤێجا هوین ل جهێن ڕاست ژ وی عەردی قەسرێن مەزن ئاڤادکەن، وهوین د چیایێن وی دا هندەک خانییێن دی دکۆلن، ڤێجا هوین قەنجییێن خودێ ل سەر خۆ بیننە بیرا خۆ، و ب خرابکاری د عەردی دا نەگەڕن. (٧٥) ووان ڕێبەر ومەزنێن خۆ دفن بلند دکرن -ژ مللەتێ صالحی- بۆ کێمکرن گۆتە خودان باوەرێن بێ دەسهەلات: ئەرێ هوین دزانن کو خودێ صالح بۆ مە هنارتییە؟ خودان باوەران گۆت: ئەم باوەرییێ ب وێ دئینین یا ئەو پێ هاتییە هنارتن، وئەم دویکەفتنا شریعەتێ وی دکەین. (٧٦) ئەوێن خۆ مەزنکری گۆتن: ئەم ب وێ یا هەوە باوەری پێ ئینای ودویچوونا وێ کری ژ پێغەمبەرینییا صالحی دکافرین. (٧٧) ئینا -سڤککرن بۆ وێ گەڤا صالحی ل وان کری- وان حێشتر ڤەکوشت، وخۆ ژ فەرمانا خودایێ خۆ مەزنتر لێکر، وبۆ ترانە پێکرن وان گۆت: ئەی صالح وێ عەزابێ ب سەر مە دا بینە یا تو مە پێ دترسینی، ئەگەر تو ژ پێغەمبەرێن خودێیی. (٧٨) ئینا ڤەلەرزینەکا وەسا دژوار ب وان کەفت یێن باوەری نەئینای دلێن وان ژ بەر هاتنە دەر، ڤێجا ئەو د باژێرێ وان دا هاتنە براندن، وکەفتنە سەر چۆک وڕوییان، وکەسەک ژ وان قورتال نەبوو. (٧٩) ئینا صالحی پشت دا مللەتێ خۆ -دەمێ وان حێشتر ڤەکوشتی وعەزاب ب سەر دا هاتی- وگۆتە وان: ئەی مللەتێ من ب ڕاستی من ئەو پەیام گەهاندە هەوە یا خودایێ من فەرمان پێ ل من کری، وبۆ شیرەتکرنێ وترساندنێ یا ژ من هاتی من کر، بەلێ هوین حەز ژ شیرەتکەران ناکەن، هوین گۆتنێن وان دزڤڕینن، وهەوە گوهدارییا هەر شەیتانەکێ لەعنەتی یێ هەی کر. (٨٠) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ لووطی بکە دەمێ وی گۆتییە مللەتی خۆ: ئەرێ هوین وێ کرێتییا زێدە کرێت دکەن؟ کەسێ ژ چێکرییان بەری هەوە ئەو نەکرییە. (٨١) هندی هوینن هوین -ژ گڕدارییا خۆ- دچنە نک زەلامان، وهوین بەرێ خۆ نادەنە کرێتییا ڤی کاری، وهوین وان ژنێن خودێ بۆ هەوە حەلالکرین دهێلن، هوین مللەتەکن هەوە زێدەگاڤی ل سەر توخویبێن خودێ کرییە. وکرنا کارێ خراب د گەل زەلامان کارەک بوو مللەتێ لووطی بۆ جارا یەکێ دەرێخست بوو، بەری وان چو کەسان ئەڤ کارە نەکرییە.

(٨٢) ودەمێ لووطی ئەڤ کارێ مللەتێ خۆ ب کرێتی دایە بەر چاڤێن وان ب تنێ بەرسڤا وان ئەڤە بوو، هندەک ژ وان گۆتە هندەکان: لووطی ومرۆڤێن وی ژ وەلاتێ خۆ دەربێخن؛ هندی ئەوە وییێن دویکەفتنا وی دکەن هندەک مرۆڤن خۆ پاقژ دبینن، ووی کاری ناکەن یێ ئەم دکەین. (٨٣) ئینا خودێ لووط ومرۆڤێن وی ژ عەزابێ ڕزگارکرن دەمێ فەرمان لێ کری کو ژ وی باژێری دەرکەڤن، ژنا وی تێ نەبت، ئەو ژ وان بوو یێن ماینە د عەزابا خودێ دا وتێ چووین. (٨٤) وخودێ کافرێن مللەتێ لووطی عەزاب دان کو بارانەکا بەران ل وان باراند، وباژێرێ وان دەرنشیف کر، وسەرژێرکر، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ دویماهییا وان تاوانباران یێن بستەیی ل سەر بێ ئەمرییا خودێ کری وپێغەمبەرێن وی درەوین دەرێخستین یا چاوا بوویە. (٨٥) ومە بۆ ئویجاخا (مەدیەن) برایێ وان شوعەیب -سلاڤ لێ بن- هنارتبوو، ئینا وی گۆتە وان: ئەی مللەتێ من عەبدینییا خودێ ب تنێ بکەن؛ چونکی ژ وی پێڤەتر هەوە چو خوداییێن دی یێن هێژای پەرستنێ نینن، ب ڕاستی نیشانەکا ئاشکەرا ژ خودایێ هەوە ل سەر ڕاستییا وێ یا ئەز بۆ هەوە پێ هاتیم هاتییە، ڤێجا هوین مافێ مرۆڤان ب ڕەنگەکێ پێکهاتی بدەنێ وپیڤان وکێشانێ ب تمامی پێک بینن، وهوین چویێ ژ مافێ وان -ب زۆرداری- کێم نەکەن، وهوین -ب کوفرێ وزۆرداریێ- خرابکارییێ د عەردی دا نەکەن پشتی ئەو ب شریعەتێن پێغەمبەرێن بەرێ -سلاڤ لێ بن- چاک بووی. ئەڤە یا من بەرێ هەوە دایێ د دنیایێ وئاخرەتێ دا بۆ هەوە چێترە، ئەگەر هوین باوەرییێ ب وێ بینن یا ئەز بەرێ هەوە ددەمێ، وکاری ب شریعەتێ خودێ بکەن. (٨٦) وهوین ل سەرێن ڕێکان نەڕوینن گەفا ب کوشتنێ ل خەلکی بکەن ئەگەر ئەو مالێ خۆ نەدەنە هەوە، وهوین بەرێ وی ژ ڕێکا خودێ پاشڤە لێ ددەن یێ باوەری پێ ئینای، وچاکی کری، وهوین دخوازن ڕێکا خودێ یا خوار بت، ووەسا وێ وەربادەن کو ب کێر دلچوونێن هەوە بێت، وهوین خەلکی ژێ ددەنە پاش. وهوین بیرا خۆ ل قەنجییا خودێ بیننە ڤە دەمێ هژمارا هەوە یا کێم ئینا وی هوین زێدەکرن، ڤێجا هوین سەرفەراز بوون و ب هێزکەفتن، وبەرێ خۆ بدەنێ کانێ دویماهییا خرابکاران د عەردی دا یا چاوا بوو، و چ تێچوون ونەمان هاتە سەرێ وان؟ (٨٧) وئەگەر دەستەکەکێ ژ هەوە باوەری ب وێ ئینا یا خودێ ئەز پێ هنارتیم، ودەستەکەکێ باوەری پێ نەئینا، ئێدی هوین ئەی درەوپێکەر چاڤەرێیی حوکمێ خودێ بن یێ کو دێ ڤەبڕێ ئێختە ناڤبەرا مە دەمێ ئەو عەزابا وی ب سەر هەوە دا دئێت یا وی هوین پێ ترساندین. وخودێ چێترینێ حوکمدارانە د ناڤبەرا بەنییێن خۆ دا.

(٨٨) وان ڕێبەر ومەزنێن خۆ ژ باوەری ئینانێ مەزنتر دیتی ژ مللەتێ شوعەیبی گۆتن: ئەی شوعەیب سویند بت ئەم تە وهەچییی د گەل تە باوەری ئینای ژ گوندێ خۆ دەربێخین، یان ژی هوین دێ ل دینێ مە زڤڕن، شوعەیبی ب مەندەهۆشی ڤە گۆت: ئەرێ ئەم دویکەفتنا هەوە د دینێ هەوە یێ پویچ دا بکەین، ئەگەر خۆ مە نەڤێت ژی ژ بەر کو ئەم دزانین ئەو دینەکێ پویچە؟ (٨٩) وبەردەوامی پێ دان بۆ گۆتنا خۆ شوعەیبی گۆتە مللەتێ خۆ: ب ڕاستی ئەگەر ئەم ل دینێ هەوە زڤڕینە ڤە پشتی کو خودێ ئەم ژێ ڕزگارکرین ئەو مە درەو ل سەر ناڤێ خودێ کر، وبۆ مە نابت کو ژبلی دینێ خودایێ خۆ ئەم خۆ ڤەگوهێزینە سەر دینەکێ دی وەسا تێ نەبت کو خودایێ مە حەز بکەت، خودایێ مە ب زانین هەر تشتەک ڤەگرتییە، وئەو وی تشتی دزانت یێ بۆ بەنییێن وی یێ باش بت، مە خۆ ب هیڤییا خودایێ خۆ ب تنێ ڤە هێلایە، کو بەرێ مە بدەتە هیدایەتێ ومە ب سەر بێخت، خودایێ مە تو ب حەقییێ حوکمی د ناڤبەرا مە ومللەتێ مە دا بکە، وتو چێترینێ حوکمدارانی. (٩٠) ومرۆڤێن مەزن وڕێبەر یێن ژ سەرڕەقی وزێدەگاڤی تەوحید قەبویل نەکری ودرەو پێ کری، وەک ترساندن بۆ خەلکی ژ دویکەفتنا شوعەیبی گۆتن: ئەگەر هوین ب دویڤ شوعەیبی بکەڤن، ب ڕاستی هوین هنگی دتێچووینە. (٩١) ئینا ڤەلەرزینەکا دژوار ب مللەتێ شوعەیبی کەفت، ڤێجا ئەو دخانییێن خۆ دا کەفتن ومرن. (٩٢) ئەوێن شووعەیب درەوین دەرێخستی هەر وەکی ئەو د وەلاتێ خۆ دا ئاکنجی نەبووین، وخۆشی تێدا نەبرین؛ چونکی بێ بنیات مان، وچو شوینوارێن وان نەمان، وژیان وتێچوون د دنیایێ وئاخرەتێ دا گەهشتە وان. (٩٣) ئینا شوعەیبی دەمێ پشت ڕاست بووی کو عەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت پشت دا وان وگۆت: ئەی مللەتێ من ب ڕاستی من پەیامێن خودایێ خۆ گەهاندنە هەوە، ومن شیرەت ل هەوە کر کو هوین بێنە د دینێ خودێ دا ووێ بهێلن یا هوین دکەن، بەلێ هەوە گوهداری نەکر، ڤێجا چاوا ئەز ل سەر وی مللەتی کوڤاندار ببم یێ کافری ب یەکینییا خودێ کری ودرەو ب پێغەمبەرێن وی کری؟ (٩٤) ومە چو پێغەمبەرەک ل گوندەکی نەهنارتییە بەرێ وان بدەتە پەرستنا خودێ، ووان ژ بوتپەرێسییا وان بدەتە پاش، ومللەتێ وی ئەو درەوین دەرێخست بت، بێی کو مە ئەو ب تەنگاڤییێ ونەخۆشییێ نەگرت بن، ڤێجا مە نەخۆشی هاڤێتە لەشێن وان، وهەژاری کرە د ناڤ مالێ وان دا؛ دا بەلکی ئەو ل خودایێ خۆ بزڤڕن، وخۆ بۆ وی بشکێنن، وڤەگەڕێنە حەقییێ. (٩٥) پاشی مە ل جهێ نەخۆشییێ جارەکا دی خۆشی دا وان، ڤێجا لەشێن وان ساخلەم بوون، ومالێ وان بەرفرەه بوو؛ پاشڤەهێلان بۆ وان، ودا بەلکی ئەو سوپاسییێ بکەن، ڤێجا ئەڤێ هەمییێ چو مفا نەگەهاندە وان، ووان چو وج بۆ خۆ ژێ نەگرت ودەست ژ کارێ خۆ ڤەنەکێشا، ووان گۆت: ئەڤە حالێ زەمانییە د گەل خەلکی، ڕۆژەکا خۆشە ویەک یا نەخۆشە، وئەڤە بەراهییێ ب سەرێ بابێن مە ژی هاتبوو، ئینا ژ نشکەکێ ڤە مە ئەو ب عەزابێ گرتن وئەو دتەنا، وان هزرا تێچوونێ نەدکر.

(٩٦) وئەگەر خەلکێ وان گوندان باوەری ب پێغەمبەرێن خۆ ئینابا ودویکەفتنا وان کربا وخۆ ژ وێ دویرکربا یا خودێ ئەو ژێ داینە پاش، خودێ دەرگەهێن خێرێ ژ هەمی لایان ڤە بۆ وان دا ڤەکەت، بەلێ وان درەو پێ کر، ئینا خودێ عەزابەکا ئەو پێ تێ بچن دا وان؛ ژ بەر کوفر ونەگوهدارییا وان. (٩٧) ئەرێ خەلکێ گوندان هزر دکەن کو ئەو دپشت ڕاستن ژ عەزابا خودێ، کو ب شەڤ د سەر وان دا بێت وئەو دنڤستی؟ (٩٨) ئەرێ وخەلکێ گوندان پشت ڕاست بووینە کو عەزابا خودێ ل دەمێ تێشتەگەهێ بگەهتە وان، دەمێ ئەو د بێ ئاگەهـ و ب کارێ خۆ یێ دنیایێ ڤە دمژویل؟ وخودایێ مەزن ب تایبەتی بەحسێ ڤان هەردو دەمان کر؛ چونکی مرۆڤ تێدا پتر ژ هەر دەمەکێ دی یێ بێ ئاگەهە، ڤێجا هاتنا عەزابێ ل وان هەردو دەمان یا ب سەهمتر ودژوارترە. (٩٩) ئەرێ ڤێجا خەلکێ گوندێن درەوپێکەر پشت ڕاست بووینە ژ ڤێ ڤەهێلان و ل دویڤ بەردانا خودێ بۆ وان کو قەنجی د گەل وان کری؛ دا پتر پێ دسەردا بچن وەک عقووبە بۆ وان ژ بەر فێلبازییا وان؟ ئێدی ژ مللەتێ تێچووی پێڤەتر کەس ژ دویڤ بەردانا خودێ پشت ڕاست نابت. (١٠٠) ئەرێ وما بۆ وان ئاشکەرا نەبوویە ئەوێن ل وی جهی ئاکنجی بووین یێ خەلکێ وی یێ بەرێ ژ بەر گونەهێن وان هاتینە تێبرن، ڤێجا ئەو ژێ ل ڕێکا وان چووین، کو ئەگەر مە بڤێت ئەم دێ وان ژی وەکی یێن بەری وان ژ بەر گونەهێن وان گرین، وخەتمێ ل سەر دلێن وان دەین، ڤێجا حەقی تێ ناچت، ووان گوهـ ل چو شیرەتەکێ وبیرئینانەکێ نابت؟ (١٠١) ئەو گوندێن بەحسێ وان بۆری، کو گوندێن مللەتێ نووحی وهوودی وصالحی ولووطی وشوعەیبی بوون، ئەم ژ دەنگ وباسێن وان ویێن پێغەمبەرێن خودێ یێن مە بۆ وان هنارتین هندێ بۆ تە -ئەی موحەممەد- دبێژین کو زۆردار پێ بێنە پاشڤەلێدان وخەلک وجێ بۆ خۆ ژێ وەربگرن. و ب ڕاستی پێغەمبەرێن مە ب نیشانێن ئاشکەرا بۆ خەلکێ وان گوندان هاتبوون، بەلێ نەبووبوو کو ژ بەر سەرداچوون ودرەوپێکرنا وان ب حەقییێ ئەو باوەرییێ ب وێ بینن یا پێغەمبەر بۆ وان پێ هاتین، ووەکی خەتملێدانا خودێ ل سەر دلێ ڤان کافرێن بەحسێ وان هاتییەکرن وەسا خودێ خەتمێ ل سەر دلێ وان ژی ددەت یێن کافرییێ ب موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- دکەن. (١٠٢) ومە نەدیت کو پترییا مللەتێن بۆرین دەسپاکی ووەفاداری هەبت، وهەما مە دیت پترییا وان ژ گوهداری وفەرمانا خودێ ددەرکەفتینە. (١٠٣) پاشی پشتی وان پێغەمبەرێن بەحسێ وان بۆری مە مووسایێ کورێ عیمرانی ب نیشانێن خۆ یێن پەردەدڕ وئاشکەرا ڤە بۆ فیرعەونی ومللەتێ وی هنارت، ئینا وان ژ زۆرداری وسەرڕەقییا خۆ درەو وکوفر پێ کر، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ کانێ مە چ ب سەرێ وان ئینا ومە ئەو هەمی ل بەر چاڤێن مووسای ومللەتێ وی د ئاڤێ دا خەندقاندن؟ وئەڤەیە دویماهییا خرابکاران. (١٠٤) ومووسای ب دان وستاندن ڤە گۆتە فیرعەونی: هندی ئەزم ئەز پێغەمبەرەکم ژ لایێ خودێ خودایێ هەمی چێکرییان ڤە هاتیمە هنارتن.

(١٠٥) هێژایه کو ژ حەقییێ پێڤەتر ئەز چو گۆتنەکا دی ل سەر ناڤێ خودێ نەبێژم، وهەژی منه کو ئەز پێگیرییێ پێ بکەم، ب ڕاستی ئەز ب هێجەت ونیشانەکا ئاشکەرا ڤە ل سەر ڕاستییا گۆتنا خۆ ژ لایێ خودایێ هەوە ڤە بۆ هەوە هاتیمە، ڤێجا تو -ئەی فیرعەون- ئیسرائیلییان ژ ئێخسیری وکۆلەتییا خۆ بەردە، وڕێکا وان بکە دا پەرستنا خودێ بکەن. (١٠٦) فیرعەونی گۆتە مووسای: ئەگەر تو ب ئایەتەکێ هاتبی وەکی تو دبێژی پا کانێ وێ بینە، و ل نک من ئامادە بکە؛ دا ڕاستییا تە بۆ من ئاشکەرا ببت، ئەگەر ڕاستە کو تو پێغەمبەرێ خودایێ هەمی چێکرییانی. (١٠٧) ئینا مووسای گۆپالێ خۆ هاڤێت، ڤێجا ئەو د گاڤێ دا بۆ شەهمارەکێ ئاشکەرا. (١٠٨) ووی گاڤا دەستێ خۆ ژ بەریکا خۆ یان ژ بن کەفشێ خۆ ئینادەرێ، ئەو د گاڤێ دا وەکی شیری سپی دبوو بێی نەساخییەک لێ هەبت، وگاڤا دەستێ زڤڕاندباڤە وەکی بەرێ لێ دهات. (١٠٩) مرۆڤێن مەزن ژ مللەتێ فیرعەونی گۆتن: هندی مووسایە سێرەبەندەکە ب فەند وفیلێن خۆ چاڤێن خەلکی دسحرینت، حەتا وە ل وان دکەت کو ئەو هزر بکەن گۆپال مارە، وتشتی دگوهۆڕت، وزانینا وی ب سێرەبەندییێ یا بەرفرەهە. (١١٠) وی دڤێت هەوە هەمییان ژ عەردێ هەوە دەربێخت، فیرعەونی گۆت: ڤێجا هوین چ دبێژن گەلی مەزنان ئەز چ بکەم؟ (١١١) وان گۆت: تو مووسای وبرایێ وی هاروونی بهێلە، وهندەک لەشکەران فرێکە باژێرێن (مصرێ). (١١٢) دا ئەو هەمی سێرەبەندێن خودان زانینا بەرفرەه ب سێرەبەندییێ بۆ تە کۆم بکەن. (١١٣) وسێرەبەند هاتنە نک فیرعەونی وگۆتن: ئەرێ ئەگەر ئەم شیاینە مووسای خەلاتەکی ومالەکی دێ دەیە مە؟ (١١٤) فیرعەونی گۆت: بەلێ ئەگەر هوین شیانە وی کرێیەکا باش بۆ هەوە هەیە وهوین دێ ژ وان بن یێن نێزیکی من. (١١٥) سێرەبەندێن فیرعەونی ب خۆمەزنکرن ڤە گۆتە مووسای: ئەی مووسا بۆ خۆ هلبژێرە یان تو گۆپالێ خۆ بەرێ بهاڤێژە یان ئەم دێ بەری تە هاڤێژین. (١١٦) مووسای گۆتە سێرەبەندان: هوین بهاڤێژن، ڤێجا دەمێ وان کنف وگۆپالێن خۆ هاڤێتین وان سێرەبەندی ل چاڤێن مرۆڤان کر، ووان وە هزرکر کو تشتێ ئەو دبینن ڕاستییە، وئەو ب خۆ خەیال بوو، ووان مرۆڤ باش ترساندن، ووان سێرەبەندییەکا ب هێز ومەزن ئینا. (١١٧) و ل وی جهێ مەزن خودێ ئەو وەحی بۆ بەنییێ خۆ وپێغەمبەرێ خۆ مووسای هنارت یا کو حەقی ونەحەقی پێ ژێک جودا بووی، وی فەرمان لێ کر کو ئەو وی تشتێ د دەستێ خۆ یێ ڕاستێ دا کو گۆپالێ وی بوو بهاڤێژت، ئینا وی ئەو هاڤێت و د گاڤێ دا وی ئەو تشتێ وان هاڤێتی دا خەلکی وە تێ بگەهینن کو ئەو حەقییە هەمی داعویرا. (١١٨) ئینا بۆ هەر کەسەکێ ئامادە ئاشکەرا بوو کو مووسا یێ حەقە وکو ئەو پێغەمبەرێ خودێیە وبەرێ خەلکی ددەتە حەقییێ، وئەو درەوا وان دکر پویچ بوو. (١١٩) ئینا سێرەبەند هەمی ل جهێ لێ کۆمبووین هاتنە شکاندن، وفیرعەون ومللەتێ خۆ شکەستی وڕەزیل ڤەگەڕیان. (١٢٠) وسێرەبەندان دەمێ شیانا خودێ یا مەزن دیتی خۆ بۆ خودێ چەماند وچوونە سوجدێ.

(١٢١) گۆتن: مە باوەری ب خودایێ هەمی چێکرییان ئینا. (١٢٢) خودایێ مووسای وهاروونی. (١٢٣) فیرعەونی گۆتە سێرەبەندان: هەوە باوەری ب وی ئینا بەری ئەز دەستویریێ بدەمە هەوە کو هوین باوەریێ بینن؟ هندی باوەری ئینانا هەوەیە فێلبازییەکە هەوە ومووسای کری؛ دا هوین خەلکێ باژێرێ خۆ دەربێخنە دەشتێ، ودا هوین خێر وخێراتێن وی بۆ خۆ ب تنێ ببەن، ڤێجا هوین پاشی دێ زانن کانێ چ عەزاب ونەخۆشی دێ ب سەرێ هەوە ئێت. (١٢٤) سویند بت ئەز دەست وپێیێن هەوە ژێک جودا ببڕم: دەستێ ڕاستێ د گەل پێیێ چەپێ، یان دەستێ چەپێ د گەل پێیێ ڕاستێ، پاشی سویند بت ئەز دێ هەوە هەمییان ب قورمێن دارقەسپان ڤە هلاویسم. (١٢٥) وان گۆتە فیرعەونی: بۆ مە مسوگەر بوو کو هندی ئەمین ئەم دێ زڤڕینە نک خودێ، وکو عەزابا وی ژ یا تە دژوارترە، ڤێجا ئەم ئەڤرۆ دێ صەبرێ ل سەر عەزابا تە کێشین؛ دا ل ڕۆژا قیامەتێ ژ عەزابا خودێ ڕزگار ببین. (١٢٦) وهەما تە کەرب ژ مە ڤەنابت ژ بەر تشتەکی ب تنێ نەبت ژ بەر هندێ کو مە باوەری ئینایە ومە ڕاستگۆیی ب نیشان وئایەتێن خودایێ خۆ یێن مووسا پێ هاتی کرییە، ونە تو ونە کەسێ دی ژبلی خودێ خودانێ عەرد وعەسمانان نەشێت هندەک نیشانێن وەکی وان بینت، خودایێ مە تو بێهن فرەهییەکا مەزن ب سەر مە دا بەردە ومە موکم بکە، ومە بمرینە پێگیر ب فەرمانا تە ودویکەفتی بۆ پێغەمبەرێ تە. (١٢٧) وڕێبەر ومەزنان ژ مللەتێ فیرعەونی گۆتە فیرعەونی: ئەرێ تو دێ مووسای ومللەتێ وی ژ ئسرائیلییان هێلی دا ئەو خەلکی ل عەردێ (مصرێ) دسەردا ببەن حەتا ئەو دینێ خۆ بگوهۆڕن وعەبدینییا خودایێ ب تنێ بکەن، وعەبدینییا تە ویا خوداوەندێن تە بهێلن؟ فیرعەونی گۆت: ئەم دێ کوڕێن ئسرائیلییان کوژین وژنێن وان بۆ خزمەتکارییێ هێلینە زێندی، وهندی ئەمین ئەم ب ملکی ودەسهەلاتێ د سەر وان ڕاینە. (١٢٨) مووسای گۆتە مللەتێ خۆ -ژ ئسرائیلییان-: هوین داخوازا هاریکارییێ ژ خودێ دژی فیرعەونی ومللەتێ وی بکەن، وبێهنا خۆ ل سەر وێ نەخۆشییا ژ فیرعەونی گەهشتییە هەوە وعەیالێ هەوە فرەه بکەن. هندی عەردە هەمی بۆ خودێیە یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ب میراتگری ئەو لێ ددانت، ودویماهییا باش بۆ وییە یێ تەقوا خودێ بکەت وپێگیرییێ ب فەرمانێن وی بکەت. (١٢٩) مللەتێ مووسای -ژ ئسرائیلیان- گۆتە پێغەمبەرێ خۆ مووسای: بەری تۆ بۆ مە بێی وپشتی تو بۆ مە هاتی ژی ئەم ب کوشتنا کوڕێن مە وهێلانا ژنان دهاتینە ئێشاندن، مووسای گۆتە وان: بەلکی خودایێ هەوە نەیارێ هەوە فیرعەونی ومللەتێ وی تێ ببەت، وپشتی تێبرنا وان هەوە ب جێگری ل عەردێ وان بدانت، ڤێجا بەرێ خۆ بدەتە هەوە کانێ هوین دێ چاوا کاری کەن، کانێ دێ شوکرا وی کەن یان دێ کافر بن؟ (١٣٠) و ب ڕاستی مە فیرعەون ومللەتێ وی ب کولپ وخەلایێ، و ب کێمکرنا بەرهەمێ فێقی ودەرامەتێ وان جەرباندن؛ دا بەلکی ئەو بیرا خۆ بینن، وخۆ ژ سەرداچوونێ بدەنە پاش، و ل خودایێ خۆ بزڤڕنەڤە.

(١٣١) ڤێجا ئەگەر ڕزق وبەرفرەهییەک گەهشتبا فیرعەونی ومللەتێ وی ئەو دا بێژن: ئەڤە بۆ مەیە ژ بەر کو ئەم دهەژینە، وئەگەر کولپ وهشکاتی ب سەر وان دا هاتبا دا کەنە ژ بێ ئیفلەحییا مووسای وئەوێن د گەل وی دا ودا بێژن: ئەڤە ژ بەر وان گەهشتە مە. نێ ئەوا ب سەرێ وان دئێت ژ کولپ وخەلایێ ب قەدەرا خودێیە، و ژ بەر کوفر وگونەهێن وانە، بەلێ پترییا مللەتێ فیرعەونی ڤێ چەندێ نزانن. (١٣٢) ومللەتێ فیرعەونی گۆتە مووسای: هەچی نیشان وئایەتا تو بۆ مە بینی، دا بەرێ مە پێ ژ دینێ فیرعەونی وەرگێڕی، ئەم گوهدارییا تە ناکەین وباوەرییێ ب تە نائینین. (١٣٣) ئینا مە لەهیەکا مەزن ل وان ڕاکر فێقی ودەرامەتێ وان پویچ کر، ومە کولی ب سەر وان دا هنارت، ڤێجا وی چاندییێ وان وتشتێ وان هەمی خوار، ومە ئەو سپیهێن کو شینکاتی وحەیوانەتێ وان دکوژن ب سەر وان دا بەردان، ومە بەق ب سەر وان دا هنارتن ڤێجا تژی ئامان وسەر جهێن وان بوون، وخوین ژی مە ب سەر وان دا هنارت ڤێجا بیر وڕوبیارێن وان بوونە خوین، ووان ئاڤا ب کێر ڤەخوارنێ بێت نەدیت، ئەڤە هندەک ئایەتن ژ ئایەتێن خودێ ژبلی وی کەس نەشێت وان بینت، دژێک جودانە، و د گەل ڤێ هەمییێ مللەتێ فیرعەونی خۆ دفن بلندکر، وباوەری ب خودێ نەئینا، وئەو مللەتەک بوون وان ئەو کار دکر یێ خودێ ئەو ژێ ددانە پاش ژ گونەهـ وسەرداچوونێ. (١٣٤) ودەمێ عەزاب ب سەر فیرعەونی ومللەتێ وی دا هاتی وان هەوارا خۆ گەهاندە مووسای وگۆتن: ئەی مووسا دوعایێ ژ خودایێ خۆ بکە ب وێ پەیمانا وی دایە تە کو ئەگەر مە تۆبەکر ئەو عەزابێ ژ سەر مە ڕاکەت، ئەگەر تو وێ عەزابێ ژ سەر مە ڕاکەی یا ئەم تێدا سویند بت ئەم دێ باوەرییێ ب وێ ئینین یا تو پێ هاتی، ودێ دویچوونا وێ کەین یا تو ژ مە دخوازی، وئەم دێ ئسرائیلییان د گەل تە بەردەین، وئەم ڕێ ل وان ناگرین کو ئەو بچنە وی جهێ وان بڤێت. (١٣٥) ڤێجا دەمێ خودێ ئەو عەزاب ژ سەر وان ڕاکری حەتا دەمەکێ ئەو هەر دێ گەهنێ ودێ تێدا ئێنە عەزابدان، وئەو ڤەهێلان وڕاکرنا بەروەخت یا عەزابێ مفای ناگەهینتە وان، هنگی ئەو ل پەیمانا خۆ یا وان دایە خودایێ خۆ ومووسای لێڤەدبن، ودمیننە ل سەر کوفر وسەرداچوونا خۆ. (١٣٦) ڤێجا گاڤا ئەو دەم هاتی یێ بۆ تێبرنا وان هاتییە دەسنیشانکرن مە تۆل ل وان ڤەکر، وغەزەب دارێتە سەر، وئەو د دەریایێ دا خەندقاندن؛ ژ بەر درەوپێکرنا وان ب وان ئایەتێن ل سەر دەستێ مووسای پەیدا بووین، وئەو ژ ڤان موعجزەیان دبێ ئاگەهـ بوون. (١٣٧) وئەو ئسرائیلییێن ب خزمەتکارییێ دهاتنە ڕەزیلکرن مە ل ڕۆژهەلات وڕۆژئاڤایا عەردی (کو وەلاتێ شامێیە) کرنە جێگر، ل وی عەردێ مە بەرەکەت کرییە تێدا، کو ڕوبیار وفێقی ودەرامەتێ وێ مشە کری، وپەیڤا خودایێ تە یا باش ل سەر ئسرائیلیان پێکهات کو وان ل عەردی بکەتە خودان دەسهەلات؛ ژ بەر صەبرکێشانا وان ل سەر نەخۆشییا ژ فیرعەونی ومللەتێ وی گەهشتییێ، وهەر تشتەکێ فیرعەونی ومللەتێ وی چێ کری، وتشتێ وان ئاڤا کری مە خرابکر وپەلخاند.

(١٣٨) ومە ئسرائیلی ژ دەریایێ دەرباس کرن، ئینا ئەو د بەر مللەتەکی ڕا بۆرین وان صەنەم دپەرێسین و ل سەر ڤێ چەندێ دبەردەوام بوون، ئسرائیلیان گۆت: ئەی مووسا بۆ مە ژی صەنەمەکی چێکە دا بۆ خۆ بکەینە خوداوەند، وەکی کا چاوا ڤی مللەتی هندەک صەنەم هەنە عیبادەتی بۆ دکەن، مووسای گۆتە وان: ئەی مللەتۆ هندی هوینن هوین مەزنییا خودێ نزانن، وهوین نزانن کو پەرستن ب تنێ بۆ خودێیە. (١٣٩) هندی ئەڤەنە یێن ل دۆر ڤان صەنەمان شرکا ئەو دکەن دێ پویچ بت، وهندی ئەو کارە یێ ئەو دکەن کو پەرستنا وان صەنەمانە یێن کو عەزابا خودێ ژ وان پاشڤە لێ نادەن ئەگەر ب سەر وان دا هات، کارەکێ پویچ وخراب بوویە. (١٤٠) مووسای گۆتە مللەتێ خۆ: ئەرێ ژبلی خودێ ما ئەز دێ داخوازا خودایەکێ دی بۆ هەوە کەم کو هوین وی بپەرێسن، وخودێیە یێ هوین ئافراندین، ووی هوین ب سەر هەمی خەلکێ دەمێ هەوە ئێخستینە ب هلبژارتنا گەلەک پێغەمبەران ژ ناڤ هەوە، وتێبرنا دوژمنێ هەوە، و ب دانا ئایەتێن تایبەت بۆ هەوە؟ (١٤١) وهوین -گەلی ئسرائیلیان- قەنجییێن مە ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە هوین ژ دەستێ فیرعەونی ودویکەفتییێن وی ڕزگارکرین، و ژ وێ ڕەزیلییا هوین تێدا کو وان کورێن هەوە دکوشتن وژنێن هەوە بۆ خزمەتێ زێندی دهێلان، ووان کرێتترین ونەخۆشترین عەزاب ددا بەر هەوە، پاشی وی هوین ڕزگارکرن، ئەڤە جەرباندنەک بوو ژ خودێ بۆ هەوە وقەنجییەکا مەزن بوو. (١٤٢) وخودێ ژڤان ب سیه شەڤان دا مووسای کو ئەو د گەل خودایێ خۆ باخڤت، پاشی وی دەه شەڤێن دی ل وی دەمی زێدەکرن، ئینا ئەو ژڤانێ خودێ بۆ مووسای دانای ب جه هات وبوو چل شەڤ. ومووسای گۆتە برایێ خۆ هاروونی -دەمێ وی ڤیای بچت د گەل خودایێ خۆ باخڤت-: تو جێگرێ من بە د ناڤ مللەتێ من دا حەتا ئەز بزڤڕمە ڤە، وبەرێ وان بدە گوهداری وپەرستنا خودێ، وتو دویکەفتنا ڕێکا وان نەکە یێن خرابکارییێ د عەردی دا دکەن. (١٤٣) ودەمێ مووسا ل ژڤانێ دەسنیشانکری هاتی کو پشتی شەڤا چلێ بوو، وخودایێ وی ب وەحی وفەرمانا خۆ د گەل وی ئاخفتی، وی دلێ خۆ برێ کو خودێ ببینت ئینا وی بەرێخۆدان ژێ خواست، خودێ گۆتە وی: تو من نابینی، ئانەکۆ د دنیایێ دا تو نەشێی من ببینی، بەلێ بەرێ خۆ بدە چیای، ڤێجا ئەگەر من بلند خۆ نیشا دا ووی خۆ ل جهێ خۆ گرت تو دێ من بینی، ئینا دەمێ خودایێ وی خۆ بلند نیشا چیای دای وی چیا ب عەردی ڤە ڕاست کر، ومووسا دلگرتی بوو وکەفت، ودەمێ ئەو ژ دلگرتنێ هشیاربووی وی گۆت: پاکی و پیرۆزی بۆ تە بت ئەی خودا، هندی ئەزم من تۆبەیە کو پسیارا دیتنا تە د ڤێ دنیایێ دا بکەمەڤە، وئەز یەکەمین خودان باوەرم ب تە ژ مللەتێ خۆ.

(١٤٤) خودێ گۆت: ئەی مووسا من ب پەیامێن خۆ بۆ وان مرۆڤێن تو بۆ هنارتی تو ل ناڤ مرۆڤان یێ هلبژارتی و ب ئاخفتنا خۆ یا ئێکسەر د گەل تە، ڤێجا تو وێ فەرمانا من دایە تە بگرە، وکاری پێ بکە، وببە ژ وان یێن شوکرا خودێ دکەن ژ بەر پەیاما خۆ یا وی دایە تە، وکو ب تایبەتی د گەل تە ئاخفتی. (١٤٥) ومە بۆ مووسای د تەوراتێ دا ژ هەر تشتەکێ ئەو هەوجە بتێ ژ ئەحکامێن دینی نڤیسیبوو، شیرەت بۆ مفا ژێ وەرگرتنێ وبەرفرەهکرن بۆ مەسەلا حەلالی وحەرامی وفەرمان وسەرهاتی وبیر وباوەر وتشتێ نەبەرچاڤ، خودێ گۆتە وی: ڤێجا تو وێ ب هێز بگرە، ئانەکۆ تەوراتێ ب مجدی بگرە، وفەرمانێ ل مللەتێ خۆ بکە کو کاری ب وێ بکەن یا خودێ تێدا گۆتی؛ چونکی هەچییێ شریکان بۆ خودێ بدانت ئەز ل ئاخرەتێ جهێ سەرداچوویان دێ نیشا وی دەم، کو ئەو ئاگرە یێ خودێ ئامادەکری بۆ وان دوژمنێن خۆ یێن ژ ڕێکا وی دەرکەفتین. (١٤٦) ئەز دێ دلێن وان کەسان ژ تێگەهشتنا ئایەتێن مەزنی وشریعەتێ خۆ وەرگێڕم ئەوێن خۆ د سەر گوهدارییا من ڕا دبینن، وبێ حەق خۆ ل سەر سەرێ خەلکی مەزن دکەن، ڤێجا ژ دفن بلندییا خۆ دویکەفتنا چو پێغەمبەران ناکەن وگوهدارییا وان ناکەن، وئەگەر ئەڤ دفن بلندە هەر ئایەتەکا هەبت ببینن ژی باوەرییێ پێ نائینن؛ ژ بەر پشتدان ودوژمناتییا وان بۆ خودێ وپێغەمبەرێ وی، وئەگەر ئەو ڕێکا چاکییێ ببینن بۆ خۆ ناکەنە ڕێک، وئەگەر ئەو ڕێکا سەرداچوونێ ببینن، ئانەکۆ کوفرێ، ئەو دێ وێ بۆ خۆ کەنە ڕێک ودین؛ ئەڤە ژ بەر کو وان درەو ب ئایەتێن خودێ کرییە، وئەو ژ هزرکرن وبەرێخۆدانا د ڤان ئایەتان دا دبێ ئاگەهن. (١٤٧) وئەوێن درەو ب ئایەتێن خودێ و ب دیدارا وی ل ئاخرەتێ کری کریارێن وان پویچ بوون؛ چونکی شەرتێ وەرگرتنا کاری تێدا نەمایە، کو باوەرییا ب خودێ وجزادانا وییە، و ل ئاخرەتێ ئەو ب وی کارێ وان د دنیایێ دا دکر ژ کوفرێ وگونەهان دێ ئێنە جزادان، کو هەرمانا د ئاگری دایە. (١٤٨) وپشتی مووسای مللەتێ خۆ هێلای وچووی دا د گەل خودایێ خۆ باخڤت مللەتێ وی ڕابوون ژ زێڕێ خۆ پەیکەرێ گۆلکەکا بێ ڕح وخودان دەنگ بۆ خۆ چێکر، ئەرێ ما وان نەدزانی کو ئەو د گەل وان نائاخڤت، وبەرێ وان نادەتێ خێرێ؟ وان ئەو کر یا کری ژ ڤی کارێ کرێت، وئەو دزۆردار بوون بۆ خۆ کو تشت نەدانایە جهێ وی یێ دورست. (١٤٩) ودەمێ ئەوێن -ژبلی خودێ- پەرستنا گۆلکێ کری پەشێمان بووین پشتی مووسا زڤڕییە نک وان، ووان دیتی کو وان ڕێکا دورست ل بەر خۆ بەرزە کر، و ژ دینێ خودێ دەرکەفتن، وان دەست دا داخوازا گونەهـ ژێبرنێ وباوەری ئینانا ب خودێ، وگۆتن: ئەگەر خودایێ مە دلۆڤانییێ ب مە نەبەت وتۆبا مە قەبویل نەکەت، وگونەهێن مە نەڤەشێرت، مسوگەر ئەم دێ ژ تێچوویان بین یێن کارێ وان پویچ بووی.

(١٥٠) ودەمێ مووسا زڤڕییە نک مللەتێ خۆ عێجز وغەمگین؛ چونکی خودێ پێ دابوو زانین کو مللەتێ وی یێ دسەردا چووی، وسامری ئەو یێن ژ ڕێکا دورست دەرێخستین، مووسای گۆت: پیسە جێگری بوو پشتی من هەوە کری، ئەرێ هەوە لەز ل فەرمانا خودایێ خۆ کر؟ ئانەکۆ: هەوە لەز ل زڤڕینا من کر یا کو خودێ دەمێ وێ دەسنیشان کری؟ ومووسای ژ کەربێن مللەتێ خۆ یێ گۆلکپەرێس وبرایێ خۆ هاروونی دا دەپێن تەوراتێ هاڤێتن، وسەرێ برایێ خۆ گرت وڕاکێشا، هاروونی گۆتێ: کوڕێ دایکا من هندی مللەت بوو بێ هێزی بۆ خۆ د من ڕا دیت وئەز حسێب کرم مرۆڤەکێ لاواز ونێزیک بوو ئەو من بکوژن، ڤێجا تو ب ڤی کارێ تو د گەل من دکەی کەیفا دوژمنان نەئینە، وتو ل دەمێ کەربا خۆ من نەکە د گەل وی مللەتی یێ پێگیری ب فەرمانا تە نەکری وگۆلک پەرێسی. (١٥١) مووسای دەمێ دیتی کو برایێ وی هێجەتا خۆ هەیە، وکو وی تەخسیری نەکربوو د کارێ خۆ دا، گۆت: خودایێ من تو گونەها کەرب ڤەبوونا من بۆ من ژێ ببە، ووێ بۆ برایێ من ژێ ببە یا بەری نوکە د ناڤبەرا وی وئسرائیلییان دا چێبووی، وتو دلۆڤانییا خۆ یا بەرفرەهـ ب سەر مە دا بینە، هندی تویی تو ب مە دلۆڤانتری ژ هەمی دلۆڤانکاران. (١٥٢) هندی ئەون یێن گولک بۆ خۆ کرییە خودا، غەزەبەکا دژوار ژ خودایێ وان وشەرمزارییا د ژینا دنیایێ دا دێ گەهتێ؛ ژ بەر کوفرا وان ب خودایێ وان، وکا مە چ ل ڤان کر وەسا دێ ل وان درەوپێکەران ژی کەین یێن ژ نک خۆ تشتان ل دینێ خودێ زێدە دکەن. (١٥٣) وئەوێن خرابی کرین ژ کوفرێ وگونەهان، پاشی پشتی هنگی ل باوەرییێ وکارێ چاک زڤڕین، هندی خودایێ تەیە پشتی تۆبا دورست گونەهـ ژێبرێ کریارێن وانە شەرما وان نابەت، یێ پڕدلۆڤانکارە ب وان. (١٥٤) ودەمێ کەربا مووسای داهاتی، دەپ ژ عەردی هلگرتن پشتی کو هاڤێتین، وئاشکەراکرنا حەقییێ ودلۆڤانی بۆ وان یێن ژ خودێ وعەزابا وی دترسن د وان دەپێن تەوراتێ دا هەبوویە. (١٥٥) ومووسای حەفتێ زەلام ژ باشێن مللەتێ خۆ هلبژارتن، و د گەل وان دەرکەفتە طوورێ (سینائێ) بۆ وی دەم وژڤانی یێ خودێ دایە وی کو ئەو تێدا بچتە دیدارا وی بۆ تۆبەکرنێ ژ وی کارێ بێ فامێن ئسرائیلییان کری دەمێ گۆلک پەرێسی، ڤێجا گاڤا ئەو هاتینە وی جهی وان زەلامێن ئسرائیلییان گۆت: ئەی مووسا ئەم باوەرییێ ب تە نائینین حەتا ئەم خودێ ب چاڤ نەبینین، تو د گەل وی ئاخفتی، ڤێجا وی نیشا مە بدە، ئینا ڤەلەرزینا دژوار ئەو هەمی گرتن ومرن، ئینا مووسا ڕابووڤە ودوعا ژ خودێ کرن وگۆت: خودایێ من ئەز دێ چ بێژمە ئسرائیلییان ئەگەر ئەز زڤڕیمە نک وان، وتە باشێن وان هەمی مراندن؟ ئەگەر تە ڤیابا بەری نوکە تو دا وان هەمییان ومن ژی د گەل دا مرینی، وئەڤە ل سەر من یا ب ساناهیتر بوو، ئەرێ تو دێ مە تێ بەی ژ بەر وی کارێ بێ فامێن مە کری؟ ئەڤ کارێ مللەتێ من کری دەمێ گۆلک پەرێسی هەما جەرباندنەک بۆ تە ئەو پێ جەرباندین، یێ تە بڤێت ژ بەنییێن خۆ تو وی پێ بەرزە دکەی، ویێ تە بڤێت تو وی پێ دئینیە سەر ڕێ، تو سەرکار=

=وپشتەڤانێ مەیی، ڤێجا تو گونەهێن مە ژێ ببە، ودلۆڤانییێ ب مە ببە، و توچێترینێ وانی یێن لێبۆرینێ دکەن، وگونەهان ڤەدشێرن. (١٥٦) وتو مە بکە ژ وان یێن تە کریارێن چاک د دنیایێ وئاخرەتێ دا بۆ نڤیسین، هندی ئەمین ئەم ب پەشێمانی وتۆبەکرن ڤە ل تە زڤرین، خودێ گۆتە مووسای: عەزابا خۆ ئەز دێ دەمە بەر وی یێ من بڤێت ژ چێکرییێن خۆ، وەکی من دایە بەر ئەوێن هە ژ مللەتێ تە، ودلۆڤانییا من چێکری هەمی ڤەگرتینە، ڤێجا ئەز دێ وێ بۆ وان نڤیسم یێن ژ خودێ وعەزابا وی دترسن، وفەرمانێن وی ب جهـ دئینن وخۆ ژ بێ ئەمرییا وی ددەنە پاش، وئەوێن باوەرییێ ب تەوحیدێ ودەلیلێن وێ دئینن. (١٥٧) ئەڤێ دلۆڤانییێ ئەز دێ بۆ وان نڤیسم یێن ژ خودێ دترسن وخۆ ژ بێ ئەمرییا وی ددەنە پاش، ودویکەفتنا وی پێغەمبەرێ نەخواندەڤا دکەن، کو موحەممەدە -سلاڤ لێ بن-، یێ بەحس وسالۆخەتێ وی ل نک خۆ د تەوراتێ وئنجیلێ دا نڤیسی دبینن، ئەو فەرمانێ ب تەوحیدێ وهەر باشییەکا هەبت ل وان دکەت، وبەرێ وان ژ شرکێ ونەگوهدارییێ وهەر تشتەکێ خراب ددەتە پاش، وتشتێن پاقژ ژ خوارن وڤەخوارن ومارەکرنێ بۆ وان حەلال دکەت، وتشتێن پیس وەکی گۆشتێ بەرازی ووان خوارن وڤەخوارنێن خودێ ل سەر وان حەرامکرین بۆ وان حەرام دکەت، ووی بارێ گران یێ کو ل وان هاتییە کرن وەکی برینا جهێ پیس ژ جلکی وچەرمی، وسوژاندنا دەسکەفتییان، وتۆلڤەکرنا ژ وی یێ کوشتن کری ژ قەستا یان بێ دەستی، ژ سەر وان رادکەت، ڤێجا ئەوێن باوەری ب پێغەمبەرێ نەخواندەڤا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینای، وبهایێ وی مەزن کری وپشتەڤانییا وی کری، ودویکەفتنا وێ قورئانێ کری یا بۆ وی هاتییە خوارێ، وکار ب سوننەتا وی کری، ئەو ئەون یێن ئەو سۆز ب دەست خۆ ڤە ئینای یا خودێ دایە بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر. (١٥٨) تو -ئەی موحەممەد- بێژە هەمی مرۆڤان: هندی ئەزم ئەز پێغەمبەرێ خودێ مە بۆ هەوە هەمییان نەکو بۆ هندەکان ب تنێ، ئەو خودایێ ملکێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤ دا یێ وی، نابت خودایینی وپەرستن بۆ یەکێ دی بت ژبلی وی، یێ خودان شیانە کو چێکرییان بدەت وبەت وجارەکا دی زێندی بکەت، ڤێجا هوین باوەرییێ ب خودێ وتەوحیدا وی بینن وباوەرییێ ب پێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بینن پێغەمبەرێ نەخواندەڤا ئەوێ باوەرییێ ب خودێ دئینت و ب وێ یا بۆ وی ژ نک خودایێ وی هاتی و ب وێ یا بۆ پێغەمبەرێن بەری وی هاتی، وهوین دویکەفتنا ڤی پێغەمبەری بکەن، وکاری ب وێ بکەن یا ئەو فەرمانێ پێ ل هەوە دکەت؛ دا بەلکی بەرێ هەوە بۆ رێکا راست بێتە دان. (١٥٩) و ژ مللەتێ مووسای ژ ئسرائیلییان کۆمەک هەیە خۆ ل سەر حەقییێ دگرن، وبەرێ مرۆڤان ددەنێ، ودادییێ پێ د ناڤبەرا مرۆڤان دا دکەن.

(١٦٠) ومە مللەتێ مووسای ژ ئسرائیلیان کرنە دووازدە ئویجاخ هندی هژمارا بابکێن وان -ژ کوڕێن یەعقووبی- هەر ئویجاخەک ب مەزنێ خۆ دهاتە ناسین. ووەختێ مللەتێ مووسای ل دەمێ بەرزەبوونێ تێهنی بووین وداخوازا ئاڤێ ژێ کری مە وەحی بۆ وی هنارت کو: گۆپالێ خۆ ل بەری بدە، ئینا دووازدە کانییێن ئاڤێ ژێ زان، وهەر ئویجاخەکێ ژ دووازدە ئویجاخان کانییا خۆ ناسی، لەو ب سەر کانییا ئویجاخا دی ڤە نەدچوو، ومە عەور ئینانە هنداڤی وان دا سیبەرێ ل وان بکەن، ومە گەزۆ وگۆشتێ تەیران بۆ وان ئینا خوارێ، ومە گۆتە وان: ژ تشتێ پاقژێ مە دایە هەوە هوین بخۆن، بەلێ وان ب ڤێ چەندێ نەخۆش بوو وژێ بێهن تەنگ بوون ودلێ وان ژ ڤێ خوارنێ ڕەش بوو، وگۆتن: ئەم نەشێین خوارنەکێ ب تنێ هەر بخۆین، ووان داخوازا گوهۆڕینا خوارنا باش ب یا نەباش کر. ووان دەمێ شوکرا خودێ نەکری و ب وی کاری ڕانەبووین یێ خودێ ل سەر وان فەرکری وان زۆرداری ل مە نەکر، بەلکی وان زۆرداری ل خۆ ب خۆ کر؛ چونکی وان باشی ژ دەستێ خۆ کر، ووان خۆ بەرئاتاف کر. (١٦١) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ نەگوهدارییا ئسرائیلییان بۆ خودایێ وان وپێغەمبەرێ وان مووسای -سلاڤ لێ بن- بکە، ودەمێ وان ئەو گۆتن گوهاڕتی یا فەرمان ب گۆتنا وێ ل وان هاتییە کرن دەمێ خودێ گۆتییە وان: هوین ل (بەیتولمەقدسێ) ئاکنجی ببن، و ل چی جهێ هەوە بڤێت وچی گاڤا هەوە بڤێت ژ فێقی ودەرامەتێ وی بخۆن، وبێژن: گونەهێن مە ژ سەر مە ڕاکە، وهوین ب خۆ چەماندن ڤە د دەرگەهی ڕا هەڕن، ئەم دێ گونەهێن هەوە بۆ هەوە ژێ بەین، وئەم هەوە پێ ناگرین، وئەم خێرا دنیایێ وئاخرەتێ ل قەنجیکاران دێ زێدەکەین. (١٦٢) ئینا ئەوێن کافربووین ژ وان ئەو گۆتن گوهاڕت یا خودێ فەرمان پێ ل وان کری، ووان د دەرگەهی ڕا خۆ ل سەر پاشییێن خۆ خشاند، وگۆتن: دندکەک د مویەکی دا، ئینا مە عەزابەک ژ عەسمانی ب سەر وان دا هنارت، و ژ بەر زۆرداری ونەگوهدارییا وان مە ئەو پێ تێبرن. (١٦٣) وتو -ئەی موحەممەد- پسیارێ ل دۆر مەسەلا خەلکێ وی گوندێ ل نێزیکی (دەریایا سۆر) ژ ڤان جوهییان بکە، دەمێ خەلکێ وی گوندی ل ڕۆژا شەنبییێ زێدەگاڤی ل سەر وان تشتان یێن خودێ حەرامکرین دکرن، ووی فەرمان ل وان کربوو کو ئەو بهایێ ڕۆژا شەنبیێ مەزن بکەن وماسییان تێدا نەگرن، ڤێجا خودێ ئەو جەرباندن؛ ب هندێ کو ل ڕۆژا شەنبیێ نەهنگێن وان مشە دهاتن و ب سەر ئاڤێ دکەتن، ودەمێ ڕۆژا شەنبی دچوو نەهنگ دچوونە د دەریایێ دا، ووان چو نەهنگ نەددیتن، ڤێجا وان ژ فێلبازی ل ڕۆژا شەنبیێ تۆڕ ل بەر ڤەددان ودئێخستنێ، وپشتی هنگی دگرتن. وکانێ چاوا ب ڤی ڕەنگێ جەرباندنێ یێ مە گۆتی، کو ماسی ل ڕۆژا نێچیر تێدا ل سەر هاتییە حەرامکرن مە ب سەر ئاڤێ دئێخستن، و ل ڕۆژێن دی ل بەر وان ڤەدشارتن، وەسا ژ بەر زێدەگاڤییا وان ودەرکەفتنا وان ژ بن ئەمرێ خودێ ئەم وان دجەڕبینن.

(١٦٤) ودەمێ كۆمەكێ ژ وان گۆتییە وێ كۆما دی ئەوا شیرەت ل وان دكر یێن ل ڕۆژا شەنبییێ تەعدایی كری: هوین بۆچی شیرەتێ ل وی مللەتی دكەن یێ كو خودێ ژ بەر نەگوهدارییا وان دێ وان تێ بەت، یان ل ئاخرەتێ ب عەزابەكا دژوار دێ وان عەزاب دەت؟ وان گۆت: ئەم شیرەتێ ل وان دكەین ووان پاشڤەلێددەین دا وان چو هێجەت نەمینن، ودا ئەم ب وی كاری ڕابین یێ خودێ ل سەر مە فەر كری كو فەرمانا ب باشییێ یە وپاشڤەلێدانا ژ خرابییێیە، و ژ بەر هندێ دا بەلكی ئەو تەقوا خودێ بكەن، وژێ بترسن، و ژ گونەهـ وتەعدایییێن خۆ تۆبە بكەن. (١٦٥) ڤێجا دەمێ وێ دەستەكێ یا كو ل شەنبییێ تەعدایی كری ئەو تشت ژ بیركری یێ دەستەكا دی بیرا وان پێ ئینایەڤە، وبەردەوامی ل سەر تەعداییا خۆ كری، وگوهدارییا دەستەكا شیرەتكار نەكری، خودێ ئەوێن پاشڤە لێدانا ژ خرابییێ دكر ڕزگاركرن، وئەوێن ل ڕۆژا شەنبییێ زۆرداری كری عەزابەكا دژوار ب سەر دا هات؛ ژ بەر نەگوهدارییا وان بۆ ئەمرێ خودێ وزێدەگاڤییا وان كری. (١٦٦) ڤێجا دەمێ وێ دەستەكێ خۆ نەگودار كری، وپێ ل وێ فەرمانا خودێ دانای، خودێ گۆتە وان: ببنە مەیمونكێن دویركری وبێ خێر، ڤێجا ئەو وە لێ هاتن. (١٦٧) وتو بەحسێ هندێ بكە دەمێ كو خودایێ تە ئاشكەرا دایە زانینێ كو ئەو حەتا ڕۆژا ڕابوونێ دێ وان ل سەر سەرێ جوهییان ڕاكەتەڤە یێن خرابترین عەزابێ وشەرمزارییێ بدەتە بەر وان. هندی خودایێ تەیە ب لەز وی جزا ددەت یێ خۆ هێژای وی جزایی بكەت، وهندی ئەوە گونەهـ ژێبر وپڕدلۆڤانكارە. (١٦٨) ومە ئسرائیلی ل عەردی بژالەكرن، ژ وان هەنە یێن ب مافێن خودێ ویێن بەنییان ڕادبن، و ژ وان هەنە یێن تەخسیرییێ دكەن وزۆرداریێ ل خۆ دكەن، ومە ئەو ب خۆشییێ وبەرفرەهكرنا ڕزقی جەرباندن، و ب نەخۆشی وتەنگاڤییان ژی مە ئەو جەرباندن؛ دا بەلكی ئەو ل خۆ بزڤڕن. (١٦٩) ئینا پشتی ڤان هندەك پێگوهۆڕێن خراب هاتن وبوونە میراتگرێن كیتابێ، ووان كیتاب خواند وتێ گەهشتن، و ل دویڤ حوكمێ وێ نەچوون، هەر تشتەكێ ژ پەرتالێ دنیایێ -ئەگەر خۆ یێ بێ خێر ژی بت- بكەفتە بەر سنگێ وان ئەو وەردگرن؛ هندی هند ئەو دچاڤ برسینە قەت تێر نابن، و د گەل هندێ دبێژن: هندی خودێیە گونەهێن مە دێ بۆ مە ژێ بەت، هیڤییێن ژ قەستا ژ خودێ دكەن، وئەگەر پەرتالەكێ بێ خێر ژ مالەكێ حەرام بگەهتە وان ئەو وەردگرن وبۆ خۆ حەلال دكەن، وخۆ ل سەر وەرگرتنا حەرامی مجد دكەن، ئەرێ ما پەیمان ژ وان نەهاتبوو وەرگرتن كو تەوراتێ ب جهـ بینن وكاری ب وی تشتی بكەن یێ تێدا هاتی، وكو ئەو ژ حەقییێ پێڤەتر چو تشتی ل سەر ناڤێ خودێ نەبێژن، ووان ئەو تشتێ د كیتابێ دا هاتی زانی بەلێ ل بەر خۆ بەرزەكر، وكار پێ نەكر، وپێگیری ب وێ پەیمانا خودێ نەكر؟ وئەوێن تەقوا خودێ دكەن، وپێگیرییێ ب فەرمانێن وی دكەن ئاخرەت بۆ وان چێترە، ئەرێ ما ئەوێن پەرتالێن بێ خێر وەردگرن نزانن كو ئەو تشتێ ل نك خودێ هەی بۆ تەقواداران چێتر؟ (١٧٠) وئەوێن كیتابێ دگرن، وكاری ب وی تشتی دكەن=

=يێ تێدا هاتی، ونڤێژێ ب دورستی دکەن وپێ ڕادبن، و ژ دەمێ وێ دەرنائێخن، هندی خودێیە خێرا وان سەرا ڤان کریارێن وان یێن چاک دێ دەتێ، وبەرزە ناکەت. (١٧١) ودەمێ مە چیا ڕاکرییە هنداڤی ئسرائیلییان دێ بێژی عەورە سیبەرێ ل وان دکەت، ووان زانی کو ئەو دێ ب سەر وان دا ئێت ئەگەر ئەو ئەحکامێن تەوراتێ قەبویل نەکەن، ومە گۆتە وان: ئەوا مە دایە هەوە هوین ب هێز بگرن، وهوین وان سۆز وپەیمانان ل بیرا خۆ بینن یێن مە د کیتابا خۆ دا ژ هەوە وەرگرتین کو هوین کاری پێ بکەن؛ دا بەلکی هوین تەقوایا خودایێ خۆ بکەن. (١٧٢) و دەمێ خودایێ تە دووندەها ئادەمی ژ پشتێن بابێن وان ئینایندەر، ووی ئەو ل سەر گۆتنا ب تەوحیدا خۆ کرینە شاهد و د خوڕستییا وان دا بنەجهکری کو ئەو خودایێ وانە وئافراندەرێ وانە، ئینا وان شاهدەیی ب وێ چەندێ دا؛ ئەڤە ژ ترسا هندێ دا کو ئەو ل ڕۆژا ڕابوونێ حاشاتییا ڤێ چەندێ بکەن، وباوەرییێ ب تشتەکی ژ ڤێ چەندێ نەئینن، و ژ درەو بێژن: خودێ چو زانین وهێجەت ب ڤێ چەندێ نەدایە مە، بەلکی ئەم ژ ڤێ چەندێ دبێ ئاگەهین. (١٧٣) یان دا هوین بێژن: هەما بابێن مە بەری مە بوتپەرێسی کربوو وسۆز شکاندبوو، وئەم پشتی وان د بچویک بووین ڤێجا مە چاڤ ل وان کر، ئەرێ ڤێجا ما تو دێ مە ب کریارا وان عەزاب دەی یێن کارێ خۆ ب هندێ پویچکری کو شریک د پەرستنێ دا بۆ خودێ دانایین؟ (١٧٤) وکانێ چاوا مە ئایەت ئاشکەراکرن، ومە تێدا دیارکر کانێ مە چ ب سەرێ مللەتێن بەرێ ئینایە، وەسا ئەم ئایەتان بۆ مللەتێ تە ژێ بەرفرەهـ وئاشکەرا دکەین؛ ب وێ هیڤییێ کو ئەو ژ شرکا خۆ لێڤەببن، و ل خودایێ خۆ بزڤرن. (١٧٥) وتو بۆ ئوممەتا خۆ بەحسێ وی زەلامێ ئسرائیلی بکە یێ مە ئایەت ودەلیلێن خۆ داینێ، ڤێجا وی خۆ فێری وان کر، پاشی کوفر پێ کر، وئەو هاڤێتنە پشت خۆ، ئینا شەیتانی ئەو ژێردەستی خۆ کر، ڤێجا ئەو بوو ژ وان بەرزەبوویێن تێچووی. (١٧٦) وئەگەر مە ڤیابا کو بهایێ وی بلندکەین ژ بەر وان ئایەتێن مە داینێ ئەم دا وە کەین، بەلێ وی دەست دا دنیایێ ودویکەفتنا دلچوونێن خۆ کر. ڤێجا مەتەلا ڤی زەلامی وەکی مەتەلا صەیە، ئەگەر تو ڕاهێلییێ یان بهێلی هەر دێ حلکەحلکێ کەت، ڤێجا ئەوێ خۆ ژ ئایەتێن خودێ ڤەکری ژی یێ وەسایە دێ هەر ل سەر کوفرا خۆ مینت چ تو خۆ پێڤە بوەستینی یان ژێ بهێلی، ئەڤ سالۆخەتە سالۆخەتێ وی مللەتییە یێ بەری هاتنا تە بو وان یێ ڕێ بەرزە، ڤێجا تو سەرهاتی وچیرۆکێن مللەتێن بەرێ ڤەگێڕە، چونکی د ڤەگێڕانا وان دا موعجزەیەکا مەزن هەیە؛ دا بەلکی مللەتێ تە هزرا خۆ د وێ چەندێ دا بکەن. (١٧٧) پیسە مەتەلە مەتەلا وی مللەتی یێ درەو ب ئایەت ودەلیلێن خودێ کری، ووان زۆرداری ل خۆ دکر؛ ژ بەر درەوپێکرنا وان ب ڤان هێجەت ودەلیلان. (١٧٨) هەچییێ خودێ بەرێ وی بدەتە باوەری وگوهدارییا خۆ ئەو ئەوە یێ سەرڕاست، وهەچییێ ئەو شەرمزار بکەت وتەوفیقا وی نەدەت ئەو ئەوە یێ تێچووی وزیانکار، مەعنا هیدایەت ودسەردابرن ژ خودێ ب تنێیە.

(١٧٩) و ب ڕاستی مە گەلەک ژ ئەجنە ومرۆڤان بۆ وی ئاگری چێکرینە، وان هندەک دل هەنە پێ تێ ناگەهن، وهندەک چاڤ هەنە ئایەت ودەلیلێن خودێ پێ نابینن، وهندەک گوهـ هەنە گوهدارییا ئایەتێن کیتابا خودێ پێ ناکەن، ئەوێن هە وەکی وان حەیوانانە یێن د چو ئاخفتنان نەگەهن، بەلکی ئەو ژ وان حەیوانان بەرزەترن ژی، ئەو ئەون یێن ژ باوەرییا ب خودێ وگوهدارییا وی د بێ ئاگەهـ. (١٨٠) وخودێ باشناڤ هەنە، یێن هندێ دگەهینن کو ئەو خودانێ مەزنیییێیە، وهەمی ناڤێن وی دباشن، ڤێجا تشتێ هەوە بڤێت هوین ب باشناڤێن وی داخوازێ ژێ بکەن، وهوین وان بهێلن یێن گوهۆڕینێ دئێخنە ناڤێن، ئەو ب وی کاری دێ ئێنە جزادان یێ وان د دنیایێ دا دکر. (١٨١) و ژ وان یێن مە ئافراندین کۆمەکا باش هەیە ب حەقییێ دئێنە سەر ڕێ وبەرێ مرۆڤان ژی ددەنێ، وکاری پێ د ناڤبەرا مرۆڤان دا دکەن، وئەڤە ڕێبەرێن سەرڕاستن یێن خودێ ب باوەرییێ وکارێ چاک قەنجی د گەل کری. (١٨٢) وئەوێن درەو ب ئایەتێن مە کری، ئەم دێ دەرگەهێن ڕزقی وڕێکێن ژیارێ ل بەر وان ڤەکەین؛ ل دویڤ بەردان بۆ وان دا کو ئەو ب وێ بێنە خاپاندن یا د دەستێن وان دا ودا ئەو هزر بکەن کو ئەو یێن ل سەر ڕێکەکا دورست، پاشی ژ نشکەکێ ڤە ئەم دێ وان ب ڕێکەکا ئەو پێ نەزانن عەزاب دەین. (١٨٣) وئەز دێ ل دویڤ وان بەردەم حەتا ئەو هزر بکەن کو ئێدی ئەو نائێنە جزادان، ڤێجا ئەو زێدەتر کافر ببن ودسەردابچن. هندی ل دویڤ بەردانا منە بۆ دسەردابرنا وان یا موکمە، ئانەکۆ: یا ب هێز ودژوارە. (١٨٤) ئەرێ وما وان هزرا خۆ نەکرییە وعەقلێ خۆ نەدایە کاری، ونەزانییە کو چو دیناتی ل نک موحەممەدی نینە؟ وهەما ب تنێ ئەو پێغەمبەرەکە یێ هاتی دا وان ب ئاشکەرایی ژ عەزابا خودێ بترسینت ئەگەر ئەو ل سەر کوفرا خۆ بمینن وباوەرییێ نەئینن. (١٨٥) ئەرێ وما وان خۆ نەدایە ملکێ خودێ یێ مەزن ودەسهەلاتا وی یا بێ توخویب ل عەسمانان وعەردی، وهەر تشتەکێ خودایێ مەزن د ناڤ هەر دووان دا ئافراندی، دا هزرا خۆ د وێ چەندێ دا بکەن ومفایەکی بۆ خۆ ژێ وەربگرن، ودا بەرێ خۆ بدەنە دەمێ مرنا خۆ یا کو دبت یا نێزیک بت وگەلەک بۆ نەما بت ڤێجا ئەو ل سەر کوفرێ بێنە مراندن، وبەرێ وان بۆ عەزابا خودێ یا دژوار بێتە دان؟ ئەرێ پشتی ترساندن وهشیارکرنا ب قورئانێ ئەو دێ باوەرییێ ب چ ئینن؟ (١٨٦) هەچییێ خودێ وی ژ ڕێکا ڕاست بەرزەکەت چو ڕێنیشاندەر بۆ وی نابن، وئەو دێ وان د کوفرا وان دا حێبەتی ودودل هێلت. (١٨٧) ئەی موحەممەد کافرێن مەکەهێ پسیارا دەمێ قیامەتێ ژ تە دکەن کانێ ئەو کەنگییە؟ تو بێژە وان: زانینا دەمێ ڕابوونێ ل نک خودێ ب تنێیە، ژ وی پێڤەتر کەس ب دەمێ ئاشکەرابوونا وێ ناکەڤت، زانینا وێ یا گران وبەرزەیە ل بەر خەلکێ عەسمانان وعەردی، ب خافلەتی ڤە نەبت ئەو نائێت، ئەو پسیارا وێ ژ تە دکەن هەر وەکی تو ل سەر زانینا دەمێ وێ یێ مجدی، تو بێژە وان: هەما زانینا وێ هەر یا ل نک خودێ، بەلێ پترییا مرۆڤان نزانن کو ژ خودێ پێڤەتر کەس وێ چەندێ نزانت.

(١٨٨) تو بێژە: ژ وێ پێڤەتر یا خودێ حەز کری ئەز نەشێم نە چو مفای بگەهینمە خۆ ونە چو زیانێ ژ خۆ پاشڤە لێ بدەم، وئەگەر من تشتێ نەبەرچاڤ زانیبا ئەز دا وان ئەگەران ب کارئینم یێن گەلەک مفا پێ گەهشتبا من، وئەز دا خۆ ژ وان ڕێکان دەمە پاش یێن خرابی ژێ دگەهشتە من بەری خرابی هاتبا، وهندی ئەزم هەما ب تنێ ئەز پێغەمبەرێ خودێمە وی ئەزێ بۆ هەوە هنارتیم؛ دا ئەز هەوە ژ عەزابا وی بترسینم، ومزگینییێ ب قەنجییێ بدەمە وی مللەتێ باوەرییێ دئینت. (١٨٩) گەلی مرۆڤان خودێیە هوین ژ نەفسەکا ب تنێ -کو ئادەمە- ئافراندین، وجۆتێ وێ -کو حەووایە- هەر ژ وێ ئافراند؛ دا صەبر وهەدارا وی پێ بێت، ڤێجا دەمێ ئەو چوویە نک -ومەبەست پێ نفشێ نێر ومێیانە ژ دووندەها ئادەمی- وێ ئاڤەکا سڤک هلگرت، وئەو پێ ڕابوو وروینشت وبارێ خۆ هلگرت، حەتا گاڤا دەمێ بوونێ نێزیک بووی وئەو پێ گران بووی ژن ومێران دوعا ژ خودایێ خۆ کر: ئەگەر تو مرۆڤەکێ دورست وچاک بدەیە مە سویند بت ئەم دێ ژ شوکردارا بین. (١٩٠) ڤێجا دەمێ خودێ زارۆیەکێ چاک دایە ژن ومێران، وان هەڤپشکەک بۆ خودێ د دانا وی زارۆکی دا چێکر، ووان ئەو بۆ وی هەڤپشکی کرە عەبد، ڤێجا یێ پاک وبلند بت خودێ ژ هەر شرکەکا هەبت. (١٩١) ئەرێ ئەو چێکرییێن خودێ بۆ وی د پەرستنێ دا دکەنە هەڤپشک، وئەو چێکری نەشێن تشتەکی بئافرینن، وئەو دئافراندینە؟ (١٩٢) وئەو نەشێن پشتەڤانییا وان بکەن یێن پەرستنێ بۆ دکەن یان خرابییێ ژ خۆ ب خۆ بدەنە پاش، ڤێجا ئەگەر ئەو نەشێن تشتەکی بئافرینن ، ونەشێن خرابییێ ژ خۆ ووان بدەنە پاش، ئەرێ چاوا د گەل خودێ ئەو بنە خوداوەند؟ (١٩٣) وئەگەر هوین گازی ڤان صەنەمان بکەن دا قەستا هیدایەتێ بکەن، ئەو دویکەفتنا هەوە ناکەن، وەکی یەکە هوین گازی وان بکەن یان ژی هوین خۆ بێ دەنگ بکەن؛ چونکی وان گوهـ لێ نابت. (١٩٤) گەلی بوتپەرێسان هندی ئەون یێن هوین ژبلی خودێ دپەرێسن ئەو ژی وەکی هەوە ملکێ خودێنە، ڤێجا ئەگەر هوین ڕاست دبێژن کو ئەو هێژای هندێنە تشتەک ژ پەرستنێ بۆ بێتەکرن پا دێ گازی بکەنێ وبلا ئەو د بەرسڤا هەوە بێن. (١٩٥) ئەرێ ما وان هندەک پێ هەنە ئەو پێ ب ڕێڤە بچن و د گەل هەوە بێن پێتڤییێن هەوە بۆ هەوە ب جهـ بینن؟ یان وان هندەک دەست هەنە ئەو بەرەڤانییێ پێ ژ هەوە بکەن؟ یان وان چاڤ هەنە ئەو وی تشتی پێ ببینن یێ هەوە نەدیتی ونیشا هەوە بدەن؟ یان وان گوهـ هەنە پێ گوهـ لێ ببن ووی تشتی بۆ هەوە بێژن یێ وان گوهـ لێ بووی؟ ڤێجا مادەم خوداوەندێن هەوە یێن هوین پەرستنێ بۆ دکەن تشتەک ژ ڤان نینە، ئەرێ بۆچی هوین پەرستنێ بۆ وان دکەن ؟ تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هوین گازی وان خوداوەندێن خۆ بکەن یێن هەوە بۆ خودێ د پەرستنێ دا کرینە هەڤپشک، پاشی هوین پێکڤە پیلانان دژی من بگێرن دا نەخۆشییێ بگەهیننە من، ومن پاشڤە نەهێلن وخۆ گیرۆ نەکەن، هندی ئەزم ئەز چو پویتەیی ب خوداوەندێن هەوە ناکەم؛ چونکی من یێ خۆ هێلایە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە.

(١٩٦) خودانێ من خودێیە، من دپارێزت و ب سەردئێخت، وئەوە یێ قورئان ب حەقییێ بۆ من ئینایە خوارێ، وئەو سەرکارییا چاکان دکەت. (١٩٧) وئەوێن هوین ژبلی خودێ گازی دکەنێ ژ خوداوەندان نەشێن هەوە ب سەربێخن، وئەو نەشێن خۆ ب خۆ ژی ب سەربێخن. (١٩٨) وئەگەر هوین داخوازا سەرراستییێ ژ خوداوەندێن خۆ بکەن وان گوهـ ل گازییا هەوە نابت، وتو -ئەی موحەممەد- خوداوەندێن ڤان بوتپەرێسان ل بەرانبەر خۆ وەسا دبینی وەکی وی یێ تە دبینت وئەو ب خۆ تە نابینن؛ چونکی ئەو د بێ چاڤ ودیتنن. (١٩٩) ئەی موحەممەد -تو وئومەتا خۆ- رەوشت وکریارێن چاک ژ مرۆڤان قەبویل بکە، نە کو تشتێ زێدەی شیانا وان، وتو فەرمانێ ب هەر گۆتنەکا باش وکارەکێ جوانێ هەبت بکە، وتو پشت بدە هەڤرکییا د گەل نەزان وکێم فامان. (٢٠٠) وئەگەر کەرب ڤەبوونەک یان دودلییەک ژ شەیتانی بۆ تە چێبوو یان تو پێ حەسای کو وی تو ژ کرنا خێرێ یێ سست کری یان بەرێ تە یێ دایە خرابییێ تو هاوارێن خۆ بگەهینە خودێ وخۆ ب وی بپارێزە، هندی ئەوە وی گوهـ ل هەمی گۆتنان هەیە، وئەو ب هەمی کریاران یێ پرزانایە. (٢٠١) هندی ئەون یێن تەقوا خودێ کری، ئەگەر دودلییەک ژ شەیتانی گەهشتە وان ئەو وێ چەندێ ل بیرا خۆ دئینن یا خودێ ل سەر وان فەرکری ژ تۆبێ وگوهدارییا خۆ، ڤێجا هنگی ئەو ب چاڤ ڤەکرن ڤە خۆ ژ بێ ئەمرییا خودێ ددەنە پاش، ووێ دکەن یا خودێ فەرمان پێ کری، وبێ ئەمرییا شەیتانی دکەن. (٢٠٢) وبراییێن شەیتانان، وئەڤە ئەون یێن سەرداچووین ژ مرۆڤان، شەیتانێن ئەجنان پتر وان دسەردا دبەن ورێ بەرزە دکەن، وشەیتانێن ئەجنان تەخسیرییێ دسەرداچوونا شەیتانێن مرۆڤان دا ناکەن، وشەیتانێن مرۆڤان ژی تەخسیرییێ د گوهدارییا وێ گۆتنێ دا ناکەن یا شەیتانێن ئەجنان بۆ دبێژن. (٢٠٣) وئەگەر تو ئایەتەکێ بۆ وان بوتپەرێسان نەئینی ئەو دێ بێژن: بۆچی تو ژ نک خۆ چێ ناکەی، تو بێژە وان: ئەڤە نەکارێ منە، وچێ نابت بۆ من ئەز وە بکەم؛ چونکی خودێ فەرمان یا ل من کری کو هەما ئەز دویکەفتنا وێ بکەم یا ب وەحی بۆ من ژ نک وی هاتی، کو ئەڤ قورئانەیە یا ئەز بۆ هەوە دخوینم وئەو هێجەت ودەلیلە بۆ هەوە ژ نک خودایێ هەوە، وئەو ئاشکەراکرنەکە بەرێ خودان باوەران ددەتە رێکا راست، ودلۆڤانییەکە خودێ ب بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر دبەت. (٢٠٤) ودەمێ قورئان دئێتە خواندن هوین گوهدارییا وێ بکەن وخۆ بێ دەنگ بکەن؛ دا بەلکی هوین تێ بگەهن ب وێ هیڤییێ کو خودێ رەحمێ پێ ب هەوە ببەت. (٢٠٥) وتو د دلێ خۆ دا ب خۆشکاندن وترس ڤە خودێ ل بیرا خۆ بینە ڤە، و ب دەنگەکێ د ناڤبەرا بلندییێ ونزمییێ دا سپێدە وئێڤاران دوعایان ژ وی بکە، وتو ژ وان نەبە یێن ژ زکرێ خودێ دبێ ئاگەهـ. (٢٠٦) هندی ئەون یێن ل نک خودایێ تە ژ ملیاکەتان خۆ ژ پەرستنا خودێ بلندتر نابینن، بەلکی ئەو پێگیرییێ ب فەرمانێن وی دکەن، و ب شەڤ وڕۆژ ئەو وی پاک وپیرۆز دکەن، وئەو وی پاقژ دکەن ژ هەر تشتەکێ نەبابەتی وی بت، وئەو بۆ وی ب تنێ خۆ دچەمینن.

سوورەتا (الأنفال)

(١) ئەی موحەممەد هەڤالێن تە پسیارا دەسکەفتییێن ڕۆژا (بەدرێ) ژ تە دکەن کانێ چاوا تو دێ وان د ناڤبەرا وان دا لێکڤەکەی؟ تو بێژە وان: هندی مەسەلا دەسکەفتییانە بۆ خودێ وپێغەمبەرێ وییە، پێغەمبەر ب فەرمانا خودایێ خۆ دێ وان لێکڤە کەت، ڤێجا هوین ژ عەزابا خودێ بترسن وبێ ئەمرییا وی نەکەن، وهەڤڕکییێ سەرا ڤی مالی نەکەن، و د ناڤبەرا خۆ دا چاکییێ بکەن، وپێگیرییێ ب گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەن ئەگەر هوین دخودان باوەرن؛ چونکی باوەری هندێ دخوازت گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بێتەکرن. (٢) هەما خودان باوەرێن ڕاست ودورست ب خودێ ئەون یێن ئەگەر بەحسێ خودێ هاتەکرن دلێن وان ڤەدلەرزن، وئەگەر ئایەتێن قورئانێ بۆ وان هاتنە خواندن باوەرییا وان پتر لێ دئێت، وئەو خۆ دهێلنە ب هیڤییا خودێ ڤە، نەهیڤییێ ژ کەسێ دی دکەن، ونە ژ کەسێ دی دترسن. (٣) ئەوێن بەردەوام نڤێژان ل دەمێ وان دکەن، و ژ وی ڕزقێ مە دایێ ئەو وێ ددەن یا مە فەرمان پێ ل وان کری. (٤) ئەڤە، یێن ڤان کاران دکەن ئەون خودان باوەرێن ڕاست ودورست ب سەرڤە و د دل دا ب وێ یا خودێ بۆ وان هنارتی، جهێن بلند بۆ وان ل نک خودێ هەنە، ولێبۆرینا ژ گونەهان بۆ وان هەیە، ورزقەکێ ب بها، کو بەحشتە. (٥) کانێ چاوا دەمێ هوین د لێکڤەکرنا دەسکەفتییان دا ژێک جودا بوون خودێ ئەو ژ دەستێ هەوە ئینا دەرێ، ولێکڤەکرنا وان هێلا ب هیڤییا خۆ وپێغەمبەرێ خۆ ڤە، هەر وەسا خودایێ تە -ئەی موحەممەد- فەرمان ل تە کر کو تو ژ (مەدینێ) دەرکەڤی دا بەر سنگێ کاروانێ قورەیشییان بگری، هەر وەسا ب وێ وەحییا جبریل بۆ تە پێ هاتی هەر ئەندە دەستەکەکێ ژ خودان باوەران پێ نەخۆش بوو ژی. (٦) دەستەکەک ژ خودان باوەران هەڤڕکییێ د مەسەلا کرنا شەڕی دا د گەل تە -ئەی موحەممەد- دکەن پشتی بۆ وان ئاشکەرا بووی کو ئەو دێ بت، هەر وەکی ئەو بۆ مرنێ دئێنە هاژۆتن، وئەو ب چاڤ بەرێ خۆ ددەنێ. (٧) وهوین -گەلی هەڤڕکان- سۆزا خودێ بیننە بیرا خۆ دەمێ وی سۆز دایە هەوە کو ئەو یەک ژ هەردو دەستەکان ب دەست هەوە ڤە بینت: کاروانی وئەو مالێ د گەل وان دا، یان ژی کرنا شەڕێ دوژمنی وسەرکەفتنا ل سەر وان، وهەوە دڤێت بێ شەڕکرن هوین کاروانی ب دەست خۆ ڤە بینن، وخودێ دڤێت کو ئیسلامێ حەق کەت، و ب شەڕکرنا هەوە یا د گەل کافران وێ ب سەربێخت، وکافران ب تێبرنێ ببرینت. (٨) دا خودێ ئیسلامێ وموسلمانان سەرفەراز بکەت، وشرکێ وموشرکان نەهێلت، ئەگەر خۆ موشرکان ب وێ چەندێ نەخۆش بت ژی.

(٩) وهوین وێ قەنجییا خودێ ل ڕۆژا (بەدرێ) د گەل هەوە کری ل بیرا خۆ بینن دەمێ هەوە سەرکەفتنا ل سەر دوژمنی خواستی، ئینا خودێ داخوازا هەوە ب جهـ ئینا وگۆتـی: ئـەز ب هزار فریشتەیان ژ عەسمانی دێ پشتا هەوە گرم، ئەو هـندەک ب دویڤ هندەکان دا دێ ئێنە خوار. (١٠) وخودێ ئەو پشتەڤانی بۆ هەوە کربوو مزگینییەک بۆ سەرکەفتنێ، ودا دلێن هەوە پێ ڕحەت وتەنا ببن، وهەوە باوەری ب سەرکەفتنا خودێ هەبت، وهەما سەرکـەفـتن ب تنێ ژ نک خودێیە، نە ب هێز وزیرەکییا هەوەیە. هندی خودێیە د ملکێ خۆ دا یێ زالـە، و د شریعەت وریڤەبرنا خۆ دا یێ کار بنەجهـە. (١١) دەمێ خودێ بۆ تەناهییا ژ دوژمنی نقرۆسک ب سەر هەوە دا هنارتی، وئەو ژ عەوران ئاڤەکا پاقژ ب سەر هەوە دا دهنێرت؛ دا هەوە پێ ژ پیساتییێن ئاشکەرا پاقژ بکەت، ودودلـی وهزرێن شەیتانی ژ دلێن هەوە بینتە دەر، ودا دلێن هەوە ل دەمێ شەڕی ب صەبرێ موکم بکەت، ودا ئەو ب تەڕکرنا خیزی پیێن خودان باوەران ل عەردی موکم بکەت حەتا ئەو نەتەحسن. (١٢) دەمێ خودایێ تە -ئەی موحەممەد- وەحی بۆ وان فریشتەیان ییێن وی پشتەڤانییا خودان باوەران ل ڕۆژا (بەدرێ) پێ کری هنارتی کو ئەزێ د گەل هەوە هاریکاری وپشتەڤانییا هەوە دکەم، ڤێجا هوین وان ییێن باوەری ئینای ب هێز بێخن، ئەز دێ ترسەکا دژوار وشکەستنێ هاڤێمە دلێن وان ییێن باوەری نەئینای، ڤێجا هوین -گەلی خودان باوەران- ل سەرێ کافران بدەن، و ل هەمی گەهـ ولایێن وان بدەن. (١٣) ئەڤا هە یا کو ب سەرێ کافران هاتی ژ لێدانا سەر وگەهـ وستویان؛ ژ بەر نەگوهدارییا وانە بۆ ئەمرێ خودێ وپێغەمبەرێ وی، وهەچییێ بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت، هندی خودێیە ل دنیایێ وئاخرەتێ دێ جزایەکێ دژوار دەتە وی. (١٤) ئەوا هە ئەو عەزابە یا من بۆ هەوە پێش ئێخستی گەلی کافرێن بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی د دنیایێ دا کری ڤێجا هوین د ژینا دنیایێ دا تام بکەنێ، و ل ئاخرەتێ عەزابا ئاگری بۆ هەوە هەیە. (١٥) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، ئەگەر هوین د شەڕی دا بەرانبەر کافران ڕاوەستان ونێزیکی وان بوون هوین پشتا خۆ نەدەنە وان، و ژ وان نەڕەڤن، وموکم ڕاوەستن، هندی خودێیە یێ د گەل هەوە وئەو دێ هەوە ب سەر وان ئێخت. (١٦) وهەچییێ ژ هەوە ل دەمێ شەڕی پشتا خۆ بدەتە وان، ئەو تێ نەبت یێ بۆ حیلە چەپ بدەت یان خۆ ب کۆمەکا موسلمانێن شەڕکەر ڕا بگەهینت ل چی جهێ ئەو لێ بن، ئەو -یێ پشت بدەت- هێژای غەزەبا خودێ بوو، وجهێ وی جەهنەمە، وئەو چ نەخۆش جهێ لێ زڤڕینێ یە.

(١٧) وهەوە ئەو بوتپەرێس ل ڕۆژا (بەدرێ) نەكوشتينە، بەلكی خودێ ئەو يێن كوشتين، دەمێ وی هاريكارييا هەوە ل سەر وێ چەندێ كری، وتە -ئەی موحەممەد- ئەو نەهاڤێتبوو يا تە هاڤێتی بەلكی خودێ ئەو هاڤێتبوو، دەمێ وی ئەوا تە هاڤێتی گەهاندييە سەر وچاڤێن بوتپەرێسان؛ ودا ئەو خودان باوەران بجەڕبينت ووان ب كرنا جيهادێ بگەهينتە بلندترين دەرەجان، ودا ئەو قەنجييا خۆ ب وان بدەتە زانين، ڤێجا دا ئەو شوكرا وی سەرا وێ چەندێ بكەن. هندی خودێيە گوهدێرێ پڕزانايە. (١٨) ئەڤ كارێ هە ژ خودێيە بۆ خودان باوەران، وهندی خودێيە ژ نوكە وێڤە فێل وپيلانێن كافران دێ لاواز وپويچ كەت حەتا ئەو بەرانبەر حەقييێ خۆ بچەمينن يان ژی تێ بچن. (١٩) هوين ئەگەر داخوازێ ژ خودێ بكەن كو ئەو عەزابا خۆ داڕێژتە سەر زۆردار وتەعداكەران ئەڤە خودێ داخوازا هەوە بجهـ ئينا، دەمێ وی عەزابا خۆ دايە هەوە جزادان بۆ هەوە ووج ژێ وەرگرتن بۆ تەقواداران، وئەگەر هوين -گەلی كافران- كوفرا خۆ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بەس كەن، ئەو ل دنيايێ وئاخرەتێ بۆ هەوە چێترە، وئەگەر هوين ل كرنا شەڕێ موحەممەدی ودويكەفتييێن وی بزڤڕن ئەم ژی دێ ل شكاندنا هەوە ب ڕەنگەكێ وەكی شكاندنا ل ڕۆژا (بەدرێ) زڤڕين، وكۆما هەوە ب تشتەكی مفای ناگەهينتە هەوە، وەكی كو ل ڕۆژا (بەدرێ) چو مفا نەگەهاندييە هەوە هەر چەندە هژمارا هەوە وچەكێ هەوە ژ يێ خودان باوەران پتر ژی بوو، وهندی خودێيە ب پشتەڤانييا خۆ يێ د گەل خودان باوەران. (٢٠) ئەی ئەوێن باوەری ئيناى، گوهدارييا خودێ وپيغەمبەرێ وی بكەن، وهوين گوهدارييا خودێ وگوهدارييا پێغەمبەرێ وی نەهێلن، وهەوە گوهـ ل وان هێجەت ودەليلان دبت يێن د قورئانێ دا بۆ هەوە دئێنە خواندن. (٢١) وهوين د نەگوهدارييا خودێ وپێغەمبەرێ وی دا وەكی وان موشرك ودوڕوييان نەبن يێن دەمێ گوهـ ل كيتابا خودێ دبن بۆ وان دئێتە خواندن ئەو دبێژن: مە ب گوهێن خۆ گوهـ لێ بوو، و ب ڕاستی ئەو د وێ ناگەهن يا وان گوهـ لێ بووی، وهزرا خۆ تێدا ناكەن. (٢٢) ب ڕاستی خرابترين خودان ڕح ل سەر عەردی ب ڕێڤە چووی -ژ چێكرييێن خودێ- ل نك خودێ ئەو كەڕن يێن گوهێن وان ژ حەقييێ هاتينە گرتن ڤێجا وان گوهـ لێ نابت، وئەو لالن يێن ئەزمانێن وان ژ گۆتنا حەقييێ لال بووين ڤێجا ئەو پێ نائاخڤن، ئەڤە ئەون يێن د گۆتن وفەرمانا خودێ ناگەهن. (٢٣) وئەگەر خودێ زانيبا خێرەك د ڤان دا هەيە دا وە ل وان كەت كو وان گوهـ ل شيرەتێن قورئانێ ببا و د دەليلێن خودێ گەهشتبان، بەلێ وی زانی كو چو خێر د ڤان دا نينە وكو ئەو باوەرييێ نائينن، وئەگەر خۆ وی وە ل وان كربا كو وان گوهـ لێ ببا ژی ژ هەڤڕكی ئەو دا چن پشتا خۆ دەنە باوەرييێ پشتی تێ دگەهشتن ژێ، ووان ب چو ڕەنگان بەرێ خۆ نەددا حەقييێ. (٢٤) ئەی ئەوێن باوەری ئيناى ب گوهدارييێ د بەرسڤا خودێ وپيغەمبەری وەرن ئەگەر وان هوين بۆ وێ حەقييێ گازيكرن يا هوين پێ زێندی ببن، و د گوهدانا هەوە دا چاكييا دنيا وئاخرەتا هەوە هەيە، وهوين بزانن هندی خودێيە ئەوە هەمی تشتان ب ڕێڤە=

=دبەت، وئەوە پێ دشێت بکەڤتە د ناڤبەرا مرۆڤی ووی تشتی دا یێ دلێ وی دچتێ، وهوین بزانن کو هوین بـۆ رۆژەکا گومان تێدا نەبت دێ ئێنە کۆمکرن. (٢٥) وهوین هشیاری فتنەکێ بن خراب ونەخراب پێ دئێنە جەرباندن، نە ب تنێ ب سەر گونەهکاران دا دئێت، بەلکی ب سەر وان چاکان ژی دا دئێت یێن دشێن ل سەر کرنا خرابییێ خۆ نەرازی کەن بەلێ خۆ نەرازی ناکەن، وهوین بزانن هندی خودێیە یێ عـەزاب دژوارە بـۆ وی یـێ بێ ئـەمرییا وی بکـەت. (٢٦) وهـوین وان قـەنجییـان بیننـە بیـرا خـۆ یـێن خـودێ د گـەل هـەوە کـرین دەمـێ هـوین ل (مەکەهێ) دکێم وبن دەست، هوین دترسان کـافر ب لـەز هـەوە ڤـەرەڤینن، ئینا وی جهـەکێ ڤەحەویانێ کو (مەدینە) بـوو بـۆ هـەوە پـەیداکر، ووی ب سـەرکـەفتنا خـۆ ل سـەر وان ل رۆژا (بەدرێ) پشتەڤانییا هەوە کر، ومالێ وان بۆ هەوە کرە دەسکەفتی و ب حەلالی دا هـەوە؛ دا هوین سوپاسییا وی بکەن. (٢٧) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، خیانەتێ ل خـودێ وپیغـەمبـەرێ وی نەکەن کو وی تشتی بهێلن یێ وی کرنا وی ل سەر هەوە فـەرکری ووی تـشتی بکـەن یـێ وی هوین ژێ داینە پاش، وهوین تەخسیرییێ د وی ئێمانـەتـی دا نـەکـەن یـێ خـودێ کرییـە د دەستێ هەوە دا، وهوین دزانن کو ئـەو ئێمانـەتـە ودڤێت بێتـە پاراسـتن. (٢٨) وهـوین بـزانن هندی مالێ هەوەیە یێ خودێ کرییە د دەستێ هەوە دا، وعەیالێ هەوە خودێ بۆ جەرباندن یێ دایە هەوە؛ دا ئەو بزانت کانێ ئەو دێ سوپاسییا وی کەن یان نە، وکانێ ئـەو د دەرحـەقا وان دا دێ گوهـداربیا وی کـەن یـان ژی دێ پێڤـە موژیـل بـن؟ وهـوین بـزانن هنـدی خـودێیـە خێـر وقەنجییەکا مەزن بۆ تەقواداران ل نک وی هەیـە. (٢٩) ئـەی ئـەوێـن بـاوەری ئینـای، ئـەگـەر هوین تەقوا خودێ بکەن کو فەرمانێن وی ب جه بینن ئەو دێ رێکەکا رزگاربوونێ بۆ هـەوە د دنیـایێ دا بینـت، وگونـەهێن هـەوە یـێن بـۆری دێ بـۆ هـەوە ژێ بـەت وڤـەشێرت، وهـەوە پـێ ناگرت. وخودێیە خودانێ قەنجییا مەزن. (٣٠) وتو -ئەی موحەمـمـەد- بینـە بیـرا خـۆ دەمـێ کافرێن مللەتێ تە ل (مەکەهێ) پیلان د دەرحەقا تە دا دگێران؛ دا تە بگرن یـان بکـوژن یـان ژی تە ژ باژێرێ تە دەربێخن. وئەو پیلانان دژی تە دگێرن، وخودێ پیلانـا وان ب سـەرێ وان دا شکاند، وخـودێ پیلانـان دگێـرت، وخـودێ چێترینـێ پیلانگێرانـە. (٣١) وئـەگـەر ئایـەتێن قورئانا پیرۆز بۆ ڤان یێن ژ نەزانین وسەرڕەقی کوفر ب خودێ کری بێنە خواندن ئەو دێ بێژن: ب راستی بەری نوکە مە گوهـ ل ڤێ بوویە، ئـەگـەر مـە ڤیابـا ئـەم ژی دا وەکـی وێ قورئـانێ بێژین، ئەڤ قورئانا تو بۆ مە دخوینی -ئەی موحەممەد- ژ درەوێن خـەلکـێ بـەرێ پێڤـەتـر چـو ددی نینە. (٣٢) وتو -ئەی موحەمـمـەد- بینـە بیـرا خـۆ دەمـێ موشرکێن مللـەتـێ تـە دوعـا ژ خودێ کری وگۆتین: ئەگەر ئەڤا موحەممەد پێ هاتی ئەو بت ئەو حەقییا ژ نک تە پا دێ تـو بـەران ژ عـەسـمانی ل مـە ببارینـە، یـان ژی عـەزابـەکـا ب ئـێش ودژوار بـۆ مـە بینـە. (٣٣) ونەبوویە کو خودێ ڤـان بوتپـەرێـسان عـەزاب بـدەت، وتـو -ئـەی موحـەمـمـەد- د نـاڤ وان دا، ونەبوویە کو خودێ وان عەزاب بدەت، وئەو داخوازا لێبورینێ ژ گونەهێن خۆ بکەن.

(٣٤) وچاوا ئەو هێژای عەزابا خودێ نابن، وئەو یێ وەلییێن خودێ یێن خودان باوەر ژ طەوافا ل دۆر کەعبێ وکرنا نڤێژێ ل مزگەفتا حەرام ددەنە پاش؟ وئەو نە وەلییێن خودێ بووینە، هەما وەلییێن خودێ ئەون یێن تەقوا وی دکەن وفەرمانێن وی ب جهـ دئینن، بەلێ پتریا کافران نزانن؛ لەو ئەو وی تشتێ ل نک وان نە بۆ خۆ ددانن. (٣٥) وهەما نڤێژا وان ل نک مزگەفتا حەرام ب تنێ فیتک ڤەدان ودەست قوتان بوو. ڤێجا هوین تام بکەنە عەزابا کوشتنێ وگرتنێ ل ڕۆژا (بەدرێ)؛ ژ بەر کوفرا هەوە ووان کریارێن کافران یێن هەوە دکرن.
(٣٦) هندی ئەون یێن کوفر کری مالێ خۆ خەرج دکەن وددەنە سەرداچوویێن وەکی خۆ؛ دا ئەو بەرێ خەلکی ژ ڕێکا خودێ بدەنە پاش، ڤێجا ئەو دێ مالی د وێ ڕێکێ دا خەرج کەن، پاشی دویماهییا وێ خەرجکرنێ دێ بۆ وان بتە کەسەر وپەشێمانی؛ چونکی مالێ وان دێ چت، وهیڤییا وان دکر کو ڕۆناهییا خودێ ڤەمرینن وبەرێ خەلکی ژ ڕێکا وی بدەنە پاش ب جهـ نائێت، پاشی دویماهییێ خودان باوەر دێ وان شکێنن. وئەوێن کافر بووین بۆ جەهنەمێ دێ ئێنە کۆمکرن ودێ تێدا ئێنە عەزابدان. (٣٧) خودێ ئەڤان کافران دێ کۆم کەت وشەرمزارکەت، ووان مالێ خۆ خەرجکر دا خەلکی ژ باوەرییا ب خودێ بدەنە پاش وبەرێ وان ژ ڕێکا وی وەرگێڕن، دا خودێ تشتێ پیس ژ یێ پاقژ ڤاڤێرت، ودا خودێ وی مالێ حەرام یێ بۆ پاشڤەلێدانا ژ ڕێکا خودێ هاتییە خەرجکرن هندەکێ بدانتە سەر هندەکێ، ڤێجا هەمییێ بکەتە د ئاگرێ جەهنەمێ دا، ئەڤ کافرەنە یێن د دنیایێ وئاخرەتێ دا دزیانکار.
(٣٨) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان بوتپەرێسێن کافربووین ژ مللەتێ تە: ئەگەر ئەو خۆ ژ کوفرێ ودوژمناتییا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بدەنە پاش، و ل باوەرییا ب خودێ ب تنێ بزڤڕنەڤە وشەڕێ پێغەمبەری وخودان باوەران بەس بکەن، خودێ دێ گونەهێن وان یێن بۆری ژێ بەت؛ چونکی ئیسلام تشتێ بەری خۆ ژێ دبەت. وئەگەر ئەڤ بوتپەرێسە ڤەگەڕیانە شەڕێ تە پشتی وێ یا تە ل ڕۆژا (بەدرێ) ئینایە سەرێ وان ب ڕاستی ڕێکا یێن بەرێ یا بۆری وبنەجهـ بووی، کو ئەگەر وان بەردەوامی ب کوفر وسەرڕەقییا خۆ دا ئەم دێ لەزێ د عەزابدانا وان دا کەین. (٣٩) وهوین -گەلی خودان باوەران- شەڕێ بوتپەرێسان بکەن دا شرک وپاشڤەلێدانا ژ ڕێکا خودێ نەمینت، ودا پەرستنا خودێ ب تنێ بێتەکرن، ڤێجا تەنگاڤی ژ سەر بەنییێن خودێ ل عەردی ڕابت، وحەتا دین وپەرستن وگوهدان هەمی بۆ خودێ ب تنێ بت نە بۆ کەسێ دی، ڤێجا ئەگەر وان خۆ ژ شرکێ وعەزابدانا خودان باوەران دا پاش وهاتنە د دینێ ڕاست دا، هندی خودێیە تشتەک ژ کارێ ئەو دکەن ل بەر وی بەرزە نابت. (٤٠) وئەگەر ڤان بوتپەرێسان پشت دا وێ یا هەوە -گەلی خودان باوەران- بەرێ وان دایێ کو باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن وشەڕێ هەوە بەس کەن، ووان بەردەوامی ل سەر کوفرێ وشەڕێ هەوە کر، هوین پشت ڕاست بن وبزانن هندی خودێیە پشتەڤانێ هەوە یە وئەو دێ هەوە ب سەر وان ئێخت. ئەو باشترین پشتەڤان وهاریکارە بۆ هەوە وبۆ وەلییێن خۆ.

(٤١) وهوین بزانن کو ئەو مالێ هوین د جیهادا د رێکا خودێ دا ب دەست خوّڤە دئینن ژ پێنج پشکێن وی چار بوّ وان شەرکەرانە یێن ل شەرێ ئامادەبووین، وپێنجێکا مایی دێ بتە پێنج پشک: یا یەکێ بوّ خودێ وپێغەمبەرییە، د مفایێن گشتی یێن موسلمانان دا دئێتە خەرجکرن، ویا دووێ بوّ مروّڤێن پێغەمبەری یێن نێزیکە، کو بنەمالا هاشمی و موطەلبینە، ئەڤە بوّ وان یا هاتییە دانان پێش زەکاتێ ڤە کو بوّ وان نەدورستە، ویا سیییێ بوّ ئێتیمانە، ویا چارێ بوّ هەژارانە، ویا پێنجێ بوّ وی رێڤنگی یە یێ چو مال د دەستی دا نەمای، ئەگەر هەوە باوەری ب تەوحیدا خودێ هەیە، و ب وێ یا وی ل سەر بەنییێ خوّ موحەممەدی ئینایە خوارێ ژ ئایەت وسەرکەفتنا ل وێ روّژێ یا وی ژێکڤەکرن د ناڤبەرا حەقییێ ونەحەقییێ دا کری ل (بەدرێ) ل روّژا هەردو کوّم گەهشتینە یەک کوّما خودان باوەران وکوّما بوتپەرێسان، وخودێ ل سەر هەمی تشتان یێ خودان شیانە چو تشت وی بێزار ناکەن. (٤٢) و ل بیرا خوّ بینن دەمێ هوین ل لایێ نهالێ یێ نێزیک بوّ (مەدینێ)، ودوژمنێ هەوە ل لایێ نهالێ یێ دویر، وکاروانێ بازرگانییێ ل جهەکێ د بن هەوە دا بوو ل لایێ نێزیکی لێڤا (دەریایا سوّر)، وئەگەر هەوە بەرگەریان کربا کو ژڤانەکی بوّ ڤێ دیدارێ بدانن هوین ل سەر دەسنیشانکرنا ژڤانی پێک نەدهاتن، بەلێ خودێ بێ ژڤان هوین گەهاندنە یەک؛ دا ئەو وی کاری پێک بینت یێ کو دا هەر پێک ئێت کو وەلییێن خوّ ب سەربێخت ودوژمنێن خوّ ب کوشتن وئێخسیرییێ شەرمزار بکەت؛ دا ئەوێ تێ دچت هنگی تێ بچت پشتی هێجەتا خودێ بوّ وی ئاشکەرا دبت وئەو ب چاڤ دبینت ووی چو هێجەت نەمینن، وئەوێ دژیت دا ب وێ هێجەتا خودێ یا بوّ وی ئاشکەرا بووی ووی دیتی بژیت. وهندی خودێیە گوهدێرێ گوتنێن هەردو دەستەکانە، چو ل بەر وی بەرزە نابت، ب ئنیەتێن وان یێ پرزانایە. (٤٣) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خوّ بینە دەمێ خودێ هژمارا دوژمنێن تە د خەونێ دا کێم نیشا تە دای، ڤێجا تە ئەو بوّ خودان باوەران گوتی، ودلێن وان ب ڤێ چەندێ موکم بووین، وئەو ل سەر کرنا شەرێ وان بستە بووین، وئەگەر خودایێ تە هژمارا وان گەلەک نیشا تە دا با هەڤالێن تە د کرنا شەرێ وان دا دا دودل بن، وهوین دا ترسن و د کرنا شەرێ دا ژێک جودا بن، بەلێ خودێ سلامەتی دا وهوین ژ فاشلبوونێ پاراستن، و ژ ئەنجامێ وێ چەندێ رزگارکرن. هندی ئەوە ئەو ب تشتێن د دلان دا ڤەشارتی یێ پرزانایە. (٤٤) ودەمێ دوژمن هاتینە مەیدانا شەرێ، هەوە ئەو کێم ددیتن ڤێجا هوین ل سەر شەرێ وان بستە بوون، وخودێ هوین د چاڤێن وان دا کێمکرن؛ دا ئەو باش خوّ بوّ شەرێ هەوە ئامادە نەکەن؛ دا خودێ وی کاری پێک بینت یێ کو هەر دا پێک ئێت، ڤێجا دا ئەو سوّز ب جهـ بێت یا خودێ دایە هەوە کو هوین دێ ب سەرکەڤن، وپەیڤا خودێ بوو ب سەرکەفتی وپەیڤا کافران ب بن کەفت. ودویماهییا هەمی کاران بوّ نک خودێیە، ڤێجا ئەو دێ جزایێ هەر یەکی دەتێ. (٤٥) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، ئەگەر هوین هاتنە راستا کوّمەکێ ژ وان کافرێن خوّ بـوّ=

=شەڕێ هەوە ئامادەکری، هوین خۆ ڕاگرن و ژ بەر وان نەڕەڤن، وهوین گەلەک خودێ ل بیرا خۆ بینن ودوعا ژێ بکەن کو ئەو هەوە ب سەر دوژمنی بێخت؛ دا بەلکی هوین ب مراد بکەڤن. (٤٦) وهوین پێگیرییێ ب گوهدارییا خودێ وپیغەمبەرێ وی بکەن، وهوین د ناڤبەرا خۆ دا ب هەڤڕکی نەچن دا گۆتنا هەوە ژێکڤە نەبت ودلێن هەوە ژێک دویر نەکەڤن، ڤێجا هوین لاواز ببن وهێز وسەرکەفتنا هەوە نەمینت، و ل دەمێ هوین دچنە بەرانبەر دوژمنی هوین دبێهن فرەهـ بن. هندی خودێیە -ب هاریکاری وپشتەڤانییێ- یێ د گەل بێهن فرەهان، وئەو وان شەرمزار ناکەت. (٤٧) وهوین وەکی وان بوتپەرێسان نەبن یێن ب خۆمەزنکرن ڤە وبۆ ریمەتی ژ باژێرێ خۆ دەرکەفتین؛ دا نەهێلن خەلک بێنە د دینێ خودێ دا. وهندی خودێیە ب کارێ ئەو دکەن یێ زانایە ووی دۆرا لێ گرتی چو تشتەک ل بەر وی بەرزە نابت. (٤٨) وهوین ل بیرا خۆ بینن دەمێ شەیتانی بۆ بوتپەرێسان ئەو کار شرینکری یێ ئەو ژ بەر هاتین وخۆ بۆ ئامادەکری، وی گۆتە وان: ئەڤرۆ کەسەک نەشێتە هەوە، وهندی ئەزم ئەز پشتەڤانێ هەوەمە، ڤێجا دەمێ هەردو دەستەک گەهشتینە یەک: بوتپەرێس وشەیتان د گەل دا، وموسلمان وفریشتە د گەل دا، شەیتانی پاتکا خۆ دا وان وزڤڕی، ووی گۆتە بوتپەرێسان: هندی ئەزم ئەزێ ژ هەوە بەریمە، ئەزێ وی تشتی دبینم یێ هوین نابینن ژ هاتنا فریشتەیان بۆ پشتەڤانییا موسلمانان، هندی ئەزم ئەز ژ خودێ دترسم، ڤێجا وی ئەو شەرمزارکرن وخۆ ژ وان بەری کر. وخودێ یێ عەزاب دژوارە بۆ وی یێ گوهدارییا وی نەکەت و ب دورستی تۆبە نەکەت. (٤٩) وهوین ل بیرا خۆ بینن دەمێ خودانێن دودلییێ ونفاقێ ودلێن نەساخ -دەمێ ئەو هژمارا موسلمانان یا کێم وهژمارا خۆ یا بۆش دبینن- دبێژن: دینێ ڤان موسلمانان ئەو یێن خاپاندین، وبەرێ وان یێ دایە ڤێ ڕێکێ، ووان دورڕییان نەزانییە کو هەچییێ خۆ ب هیڤییا خودێ ڤە بهێلیت وخۆ ب سۆزا وی پشت ڕاست بکەت خودێ وی شەرمزار ناکەت، هندی خودێیە یێ زالە چو تشت وی بێزار ناکەت، د ڕێڤەبرن وکارێ خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٥٠) وئەگەر تو ببینی دەمێ فریشتە ڕحێن کافران دستینن، وئەو ل دەمێ هاتنا وان ل ڕوییێن وان ددەن، و ل دەمێ ڕەڤینا وان ل پاشییێن وان ددەن، ودبێژنە وان: تام بکەنە عەزابا سۆژەک، ئەگەر تو وێ چەندێ ببینی کارەکێ مەزن دێ بینی. (٥١) ئەوا ب سەرێ بوتپەرێسان هاتی ل ڕۆژا (بەدرێ) ژ بەر کریارێن وان یێن خرابە، وخودێ هندی زەررەیەکێ ژێ زۆرداریێ ل کەسەکێ ژ چێکرییێن خۆ ناکەت، بەلکی ئەو فەرمان ڕەوایەکێ دادکەرە یێ کو زۆرداریێ ناکەت. (٥٢) هندی ئەوە یا وێ ڕۆژێ ب سەرێ بوتپەرێسان هاتی ئەو ڕێبازە یا خودێ ب کار دئینت د عەزابدانا وان سەرداچوویێن مللەتێن بەرێ دا یێن وەکی فیرعەونی ویێن بەری وی، دەمێ وان باوەری ب ئایەتێن خودێ نەئینای وپێغەمبەرێن وی درەوین دەرێخستین، ئینا خودێ ژ بەر گونەهێن وان عەزابا خۆ داڕێتە سەر وان. هندی خودێیە یێ ب هێزە کەس نەشێتێ، یێ عەزاب دژوارە بۆ وی یێ گوهدارییا وی نەکەت وتۆبە نەکەت.

(٥٣) ئەڤ جزایە ژ بەر هندێ یە چونکی نەبوویە ئەگەر خودێ قەنجییەکێ د گەل مللەتەکی بکەت جارەکا دی ئەو وێ قەنجییێ ژ وان بستینت حەتا ئەو حالێ خۆ نەگوهۆڕن ژ باشییێ بۆ خرابییێ، وهندی خودێیە گوهدێرێ گۆتنێن بەنییێن خۆیە، یێ پڕزانایە ب وی یێ هێژای عەزابێ بت. (٥٤) مەتەلا ڤان کافران د ڤێ چەندێ دا وەکی مەتەلا مللەتێ فیرعەونییە ئەوێن مووسا درەوین دەرێخستی، ووەکی مەتەلا مللەتێن بەرێیە یێن پێغەمبەرێن خۆ درەوین دەرێخستین ڤێجا ژ بەر گونەهێن وان خودێ ئەو تێبرن، ووی دەستەکا فیرعەونی د دەریایێ دا خەندقاند، ووان هەمییان ئەو دکر یا بۆ وان چێ نەدبوو بکەن کو پێغەمبەرێن خودێ درەوین دەرێخستین وکوفر ب ئایەتێن وی کری، وشریک بۆ وی د پەرستنێ دا دانایین. (٥٥) ب ڕاستی خرابترین خودان ڕح ل سەر عەردی ب ڕێڤە چووی ل نک خودێ ئەو کافرن یێن ڕژدییێ ل سەر کوفرا خۆ دکەن، ڤێجا ئەو باوەرییێ ب پێغەمبەرێن خودێ نائینن، وباوەرییێ ب تەوحیدا خودێ ژی نائینن، و ل دویڤ شریعەتێ وی ناچن. (٥٦) ژ ڤان خرابان ئەو جوهینە یێن پەیمان د گەل تە گرێدای کو ئەو شەڕێ تە نەکەن وهاریکارییا کەسێ دژی تە نەکەن، پاشی هەر جار ئەو پەیمانا خۆ دشکێنن، وئەو ژ خودێ ناترسن. (٥٧) ڤێجا ئەگەر تو د جەنگەکی دا چوویە بەرانبەر بێ سۆزان، تو وێ عەزابێ بینە سەرێ وان یا کو ترسێ بهاڤێتە دلێ خەلکێ دی، وکۆما وان بەلاڤ بکەت؛ دا بەلکی ئەو بیرا خۆ لێ بیننە ڤە، ووێ نەکەن یا یێن بەری وان کری. (٥٨) وئەگەر تو ترسای -ئەی موحەممەد- کو مللەتەک خیانەتێ ل تە بکەت ونیشانێن وێ چەندێ ژێ دیار بوون تو پەیمانا وان بهاڤێژە بەر وان؛ دا ژ ئەڤرۆ وێڤە هەردو لا وەکی یەک ب ڤێ چەندێ دزانا بن. هندی خودێیە حەز ژ خیانەتکاران ناکەت یێن سۆز وپەیمانێن خۆ دشکێنن. (٥٩) وئەوێن کوفر ب ئایەتێن خودێ کری بلا هزر نەکەن ئەو ژ دەست مە دەرکەفتن وڕزگار بوون، وکو خودێ نەشێتە وان، هندی ئەون ئەو نەشێن خۆ ژ عەزابا خودێ قورتال بکەن. (٦٠) وهوین -گەلی موسلمانان- بۆ بەرسنگگرتنا دوژمنی هەر تشتەکێ هوین بشێن ژ هێزێ وهژمارێ ئامادە بکەن؛ دا هوین ب وێ چەندێ ترسێ بهاڤێنە دلێ نەیارێن خودێ ونەیارێن خۆ ئەوێن ل بەر هەوە ددانن، ودا هوین وان ژی بترسینن یێن هێشتا دوژمنییا خۆ بۆ هەوە ئاشکەرا نەکری، بەلێ خودێ وان دناست و ب یا د دلێ وان دا یێ زانایە. وهەر مالەکی یان تشتەکێ هوین د ڕێکا خودێ دا خەرج بکەن بۆ بەرەڤانییا ژ ئیسلامێ خودێ د دنیایێ دا دێ بۆ هەوە بەدەل ڤەکەت، وخێرا وی ل ئاخرەتێ دێ دەتە هەوە، وتشتەک ژ خێرا هەوە ژ هەوە نائێتە کێمکرن. (٦١) وئەگەر وان مەیلا ئاشتییێ کر وخۆ ژ شەڕی دا پاش، تو ژی -ئەی موحەممەد- مەیلێ بۆ وێ چەندێ بکە وخۆ بهێلە ب هیڤییا خودێ ڤە، وباوەرییا خۆ ب وی موکم بکە. هندی ئەوە ئەو گوهدێرێ گۆتنێن وانە، یێ پڕزانایە ب ئنیەتێن وان.

(٦٢، ٦٣) وئەوێن پەیمانێ ددەنە تە ئەگەر دلێ خۆ برە خاپاندنا تە خودێ بەسی تەیە کو نەهێلت پیلانێن وان سەری بگرن، هندی ئەوە ئەوی ب سەرکەفتنا خۆ و ب موهاجری وئەنصارییێن خودان باوەر پشتەڤانییا تە کر، ووی دلێن وان پشتی ژێکڤەبوونێ گەهاندنە یەک، ئەگەر تە مالێ دنیایێ هەمی خەرج کربا دا دلێن وان بگەهینییە یەک تو نە دشیای وێ چەندێ بکەی، بەلێ خودێ ئەو ل سەر باوەرییێ گەهاندنە یەک وهەمی بوونە براێین یەک، هندی ئەوە ئەو د ملکێ خۆ دا یێ زالە، و د کار وڕێڤەبرنا خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٦٤) ئەی پیغەمبەر خودێ بەسی تەیە، وبەسی وانە یێن د گەل تە ژ خودان باوەران کو خرابییا دوژمنێن هەوە ژ هەوە دویر بکەت. (٦٥) ئەی پیغەمبەر تو خودان باوەران بۆ شەڕکرنێ پال بدە، ئەگەر بیستێن بێهن فرەهـ د ناڤ هەوە دا هەبن دەمێ هوین بەرانبەر دوژمنی ڕادوەستن هوین دێ شێنە دوسەدان ژ وان، وئەگەر سەدێن جیهادکەر وبێهن فرەهـ د ناڤ هەوە دا هەبن هوین دێ شێنە هزار کافران؛ چونکی ئەو مللەتەکن نزانن کانێ خودێ چ بۆ موجاهدان ئامادەکرییە، وهەما ب تنێ بۆ خرابکاری وخۆمەزنکرنا د عەردی دا ئەو شەڕی دکەن. (٦٦) نوکە گەلی خودان باوەران ژ بەر لاوازییا هەوە خودێ ل سەر هەوە سڤککر، ڤێجا ئەگەر سەدێن بێهن فرەهـ د ناڤ هەوە دا هەبن دێ شێنە دوسەد کافران، وئەگەر هزار ژ هەوە هەبن ب ئانەهییا خودێ دێ شێنە دوهزاران ژ وان. وخودێ ب سەرکەفتن وپشتەڤانییا خۆ یێ د گەل بێهن فرەهان. (٦٧) نەبوویە بۆ پێغەمبەرەکی کو وی ئێخسیر هەبن حەتا گەلەک کوشتنێ بکەت؛ دا ترسێ بێختە دلێن نەیاران وستوینێن دینی موکم بدانت، هەوە -گەلی موسلمانان- ب وەرگرتنا فدیێ ژ ئێخسیرێن (بەدرێ) پەرتالێ دنیایێ دڤێت، وخودێ دڤێت دینێ خۆ یێ کو مرۆڤ پێ دگەهتە ئاخرەتێ ئاشکەرا بکەت. وخودێ یێ زالە کەس نەشێتێ، و د شریعەتێ خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٦٨) ئەگەر نە ژ بەر نڤیسینەکا بۆری با ژ خودێ کو وەرگرتنا فدیێ ژ ئێخسیران بۆ ڤێ ئوممەتێ دورستە عەزابەکا مەزن دا گەهتە هەوە ژ بەر ڕازیبوونا هەوە ب وەرگرتنا فدیێ ژ ئێخسیران بەری شریعەتێ دورستکرنا وێ بێتە خوارێ. (٦٩) ڤێجا هوین ژ دەسکەفتییان و ژ فدیا ئێخسیران بخۆن ئەو یێ حەلال وپاقژە، وهوین ئەحکامێن دینێ خودێ وشریعەتێ وی بپارێزن. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ بەنییێن خۆیە، ویێ دلوڤانکارە ب وان.

(٧٠) ئەی پێغەمبەر تو بێژە وان یێن هەوە ل (بەدرێ) ئێخسیرکرین: هوین ل سەر وێ فدیا ژ هەوە هاتییە وەرگرتن ب خەم نەکەڤن، ئەگەر خودێ بزانت خێرەک د دلێن هەوە دا هەیە تشتەکێ چێتر ژ وی یێ ژ هەوە هاتییە ستاندن دێ دەتە هەوە کو دلێ هەوە بۆ ئیسلامێ فرەهـ بکەت، وگونەهێن هەوە بۆ هەوە ژێ ببەت. وخودێ باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆیە، یێ دلۆڤانکارە ب وان. (٧١) وئەگەر ئەوێن تە ژ ئێخسیرییێ بەردایین بڤێن جارەکا دی خیانەتێ ل تە بکەن -ئەی موحەممەد- تو بێ هیڤی نەبە؛ چونکی وان بەری نوکە خیانەت ل خودێ ژی کربوو وشەڕێ وی کربوو، ڤێجا خودێ تو ب سەر وان ئێخستی. وخودێ یێ پڕزانایە ب وی تشتێ د سنگێ وان دا ڤەشارتی، یێ کاربنەجهە د ڕێڤەبرنا کارێن بەنییێن خۆ دا. (٧٢) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ ئینای، ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، وبۆ جهێ ئیسلامێ مشەخت بووین، و ب مالی ورحێ جیهاد د ڕێکا خودێ دا کری، وئەوێن مشەختی د مالێن خۆ دا حەواندین، و ب مالێ خۆ هاریکارییا وان کری، ودینێ خودێ ب سەر ئێخستی، ئەو هندەک ژ وان ژ هندەکانە. بەلێ ئەوێن باوەری ئینای و ژ جهێ کوفرێ مشەخت نەبووینە جهێ ئیسلامێ بەرەڤانی وپاراستنا وان ل سەر هەوە نینە حەتا ئەو مشەخت نەبن، وئەگەر زۆردارییەک ژ لایێ کافران ڤە ب سەر وان دا هات ووان داخوازا سەرکەفتنێ ژ هەوە کر هوین د بەرسڤا وان هەڕن، وەسا تێ نەبت ئەگەر دژی وی مللەتی بت یێ کو د ناڤبەرا هەوە ووان دا پەیمانەک هەی ووان ئەو پەیمان نەشکاند بت. وخودێ ب کارێن هەوە یێ بینەرە، ئەو هەر یەکی ل دویڤ کریار وئنیەتا وی جزا ددەت. (٧٣) وئەوێن کافربووین هندەک ژ وان پشتەڤانێن هندەکانە، وئەگەر هوین -گەلی خودان باوەران- پشتەڤانییا یەک ودو نەکەن فتنە بۆ خودان باوەران دێ د عەردی دا پەیدا بت، وخرابکارییەکا مەزن دێ چێ بت کو ڕێکا خودێ ل خەلکی بێتە گرتن وستوینێن کوفرێ موکم ببن. (٧٤) وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، ووەلاتێ خۆ هێلای ومشەخت بووینە جهێ ئیسلامێ وموسلمانان، وپێخەمەت بلندکرنا پەیڤا خودێ جیهاد کری، وئەوێن پشتەڤانییا برایێن خۆ یێن موهاجر کری و ب مالێ خۆ پشتەڤانی وهاریکارییا وان کری، ئەون خودان باوەرێن ڕاست ودورست، لێبۆرینا ژ گونەهان ورزقەکێ ب بها وبەرفرەهـ د بەحەشتێن خۆشییێ دا بۆ وان هەیە. (٧٥) وئەوێن پشتی ڤان موهاجری وئەنصارییان باوەری ئینای، ومشەخت بووین و د گەل هەوە جیهاد د ڕێکا خودێ دا کری، ئەڤە ژ هەوەنە -گەلی خودان باوەران-، وئەو مافێ هەوە هەی وان ژی هەیە وئەو واجبێ ل سەر وان ل سەر هەوە ژی هەیە، و د حوکمێ خودێ دا ئەوێن مرۆڤێن یەک بن بۆ میراتگرییێ پتر یێن یەکن ژ موسلمانێن دی یێن کو مرۆڤێن وان نەبن. هندی خودێیە ب هەمی تشتان یێ پڕزانایە، وئەو دزانت کو میراتگرییا ب ڕێکا مرۆڤینییێ چێترە ژ میراتگرییا ب ڕێکا هەڤپەیمانییێ، و ب هەر ڕێکەکا دی یا ل دەسپێکا ئیسلامێ دورست.

(١) ئەڤە بەریکرنەکە ژ خودێ وپێغەمبەرێ وی، وئاشکەراکرنەکە بۆ نەمانا هەر پەیمانەکا د ناڤبەرا موسلمان وبوتپەریسان دا هەی. (٢) ڤێجا هوین -گەلی بوتپەرێسان- بۆ دەمێ چار مەهان د عەردی دا بگەڕن، ب پشت ڕاستی هەچی جهێ هەوە بڤێت هوین هەڕنێ، وهوین بزانن کو هوین ژ عەزابێ قورتال نابن، وکو خودێ دێ کافران شەرمزار کەت، د دنیایێ دا دێ وان ڕەزیل کەت، و ل ئاخرەتێ دێ وان بەتە ئاگری. (٣) وئەڤە دانەزانینەک وهشیارکرنەکە ژ خودێ وپێغەمبەرێ وی بۆ مرۆڤان ل ڕۆژا ڤەکوشتنا قوربانان کو هندی خودێیە ژ بوتپەرێسان یێ بەرییە، هەر وەسا پێغەمبەرێ وی ژی ژ وان یێ بەرییە. ڤێجا ئەگەر هوین -گەلی بوتپەرێسان- زڤڕینە حەقییێ وهەوە شرکا خۆ هێلا ئەو بۆ هەوە چێترە، وئەگەر هوین پشت بدەنە حەقییێ ونەئێنە د دینێ خودێ دا هوین بزانن کو هوین ژ عەزابا خودێ قورتال نابن. وتو -ئەی موحەممەد- ڤان ئەوێن پشت ددەنە ئیسلامێ ب عەزابا خودێ یا ب ئێش بترسینە. (٤) وئەو بوتپەرێسێن پەیمانەک د گەل هەوە بۆ دەمەکێ دەسنیشانکری گرێدای، وپەیمانا خۆ نەشکاندی، وهاریکارییا دوژمنان دژی هەوە نەکری، ئەو ژ بن ڤی حوکمێ بۆری دەردکەڤن، ڤێجا هوین پەیمانا وان حەتا دەمێ دەسنیشانکری پێک بینن. هندی خودێیە حەز ژ وان تەقواداران دکەت یێن وی تشتی ب جه دئینن یێ فەرمان پێ ل وان هاتییە کرن، وخۆ ژ شرکێ وخیانەتێ وگونەهان ددەنە پاش. (٥) ڤێجا ئەگەر ئەو چار هەیڤێن هەوە بوتپەرێس تێدا پشت ڕاست کرین ب دویماهی هاتن، هوین دەسپێکرنا شەڕی د گەل نەیارێن خودێ ل هەر جهەکێ ئەو لێ بن ڕابگەهینن، وهوین ل جهێن وان قەستا وان بکەن، وڕێکان ل بەر بگرن، ڤێجا ئەگەر ئەو ژ کوفرا خۆ زڤڕین وهاتنە د ئیسلامێ دا وپێگیری ب ئەحکامێن ئیسلامێ کر وەکی کرنا نڤێژێ ودانا زەکاتێ، هوین وان بهێلن، ئێدی ئەو بوونە برایێن هەوە د ئیسلامێ دا. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرە بۆ وان یێن تۆبە دکەن، یێ دلۆڤانکارە ب وان. (٦) وئەگەر یەک ژ وان بوت پەریسێن خوین ومالێ وان هاتییە حەلالکرن داخوازکر کو ل سەر بەختێ تە بت تو -ئەی موحەممەد- بەختێ خۆ بدێ، حەتا وی گوهـ ل قورئانێ ببت و ب باوەرییێ ئاگەهدار بت، پاشی تو وی ب سلامەتی ڤەگەڕینە وی جهێ ئەو ژێ هاتی؛ دا وی چو هێجەت نەمینن؛ ئەڤە ژ بەر هندێیە چونکی هندی کافرن مللەتەکێ نەزانن ب ڕاستییێن ئیسلامێ، ودا بەلکی ئەو ئیسلامێ هلبژێرن ئەگەر وان ب دورستی ئەو ناسی.

(٧) نابت کو بوتپەرێسان پەیمانەک ل نک خودێ و ل نک پێغەمبەرێ وی هەبت، ئەو تێ نەبن یێن هەو ل نک مزگەفتا حەرام د رێککەفتنا (حودەیبییێ) دا پەیمان د گەل وان بەستی، ڤێجا هندی ئەو ل سەر پەیمانا خۆ بمینن هوین ژی وەکی وان ل سەر پەیمانا خۆ بمینن. هندی خودێیە حەز ژ وان تەقواداران دکەت یێن سۆزێن خۆ ب جهـ دئینن. (٨) حالێ بوتپەرێسان ئەوە هندی سەرکەفتن یا وان نەبت ئەو پێگیرییێ ب پەیمانا خۆ دکەن، بەلێ گاڤا وان دیت ئەو ل سەر خودان باوەران ب هێز کەفتن نە وان ئاگەهـ ژ مرۆڤایناییێ دمینت نە ژ چو پەیمانان، ڤێجا هشیار بن ب وێ سەرەدەرییا ل دەمێ ترسێ ئەو د گەل هەوە دکەن هوین نەئێنە خاپاندن، هندی ئەون ئەو ب ئەزمانێن خۆ وێ گۆتنێ دبێژن یا هوین پێ رازی ببن، بەلێ دلێن وان ب وێ گۆتنێ ناکەن، وپترییا وان ژ رێکێ دەرکەفتینە وپەیمانان دشکێنن. (٩) وان ئایەتێن خودێ ب پەرتالەکێ دنیایێ یێ بێ خێر گوهارت، ورێ ل وان مرۆڤان گرت یێن دڤیا بێنە د ئیسلامێ دا، ب راستی کارەکێ کرێت بوو وان کری، وشۆلەکا خراب بوو. (١٠) هندی ئەڤ بوتپەرێسەنە دوژمنێن باوەرییێ وخودان باوەرانە، نە ئەو چو بهای ددەنە مرۆڤایناییا خودان باوەری نە پەیمانا وی، وکارێ وان دوژمناتی وزۆرداریيە. (١١) ڤێجا ئەگەر ئەوان پەرستنا خودێ ب تنێ کر، وپەیڤا تەوحیدێ گۆت، وپێگیری ب ئەحکامێن ئیسلامێ کر ژ کرنا نڤێژێ ودانا زەکاتێ، ئێدی ئەو برایێن هەوەنە د ئیسلامێ دا. وئەم ئایەتان روهن وئاشکەرا دکەین بۆ وی مللەتێ مفای ژێ وەربگرت. (١٢) وئەگەر ڤان بوتپەرێسان ئەو پەیمانێن خۆ شکاندن یێن وان د گەل هەوە بەستین، و ب رەنگەکێ ئاشکەرا گۆتنێن نە د رێ دا د دەرحەقا دینێ ئیسلامێ دا کرن، هوین شەرێ وان بکەن هندی ئەون ئەو سەرێن کوفرێنە، نە وان چو سۆز هەنە نە چو پەیمان، حەتا ئەو کوفر ودوژمناتییا خۆ بۆ ئیسلامێ بەس بکەن. (١٣) هوین د کرنا شەرێ ڤی مللەتی دا دودل نەبن، ئەڤی مللەتێ پەیمانێن خۆ شکاندین، وبەرگەریان کری دا پێغەمبەری ژ (مەکەهێ) دەربێخن، وئەو بوون یێن جارا یەکێ دەست ب نەیارەتییا هەوە کری، ئەرێ هوین ژ کرنا شەرێ وان دترسن؟ ئێدی خودێ هێژاترە کو هوین ژێ بترسن ئەگەر هوین ب دورستی دخودان باوەر بن.

(١٤، ١٥) گەلى خودان باوەران هوين شەرێ دوژمنێن خودێ بكەن خودێ دێ وان ب دەستێن هەوە عەزاب دەت، ودێ وان ب شكەستنێ رەزيل وشەرمزار كەت، ودێ هەوە ب سەر وان ئێخت، وپەيڤا خۆ بلند كەت، وئەو ب شكاندنا وان دێ دلێن هەوە هين كەت ئەو دلێن گەلەك خەم ونەخۆشى ژ پيلانێن ڤان بوتپەرێسان گەهشتييێ، ودێ كەربێ ژ دلێن خودان باوەران ئينتەدەر. وچييێ ژ ڤان هەڤركان تۆبە بكەت هندى خودێيە تۆبا هەچييێ بڤێت قەبويل دكەت. وخودێ يێ پرزانايە ب راستييا تۆبا وى يێ تۆبە بكەت، يێ كاربنەجهە د كار وريڤەبرنا خۆ دا و د دانانا شريعەتان دا بۆ بەنييێن خۆ. (١٦) بەلا وجەرباندن ژ سوننەتا خودێيە، ڤێجا هوين -گەلى خودان باوەران- هزر نەكەن كو خودێ بێ جەرباندن دێ هەوە هێلت؛ خودێ دێ هەوە جەربينت دا وان بناست يێن د جيهادا خۆ دا ددلسۆز، و ژبلى خودێ وپێغەمبەرێ وى وخودان باوەران چو سەركار وخودان بۆ خۆ نەگرتين. وخودێ ب هەمى كريارێن هەوە يێ شارەزايە وئەو دێ هەوە سەرا وان جزادەت. (١٧) نەبابەتى بوتپەريسانە كو ئەو مالێن خودێ (مزگەفتان) ئاڤا بكەن، وئەو كوفرا خۆ ب خودێ ئاشكەرا دكەن وشريكان بۆ وى ددانن. كارێ ڤان بوتپەرێسان ل رۆژا قيامەتێ پويچ بوو، ودويماهييا وان هەرمانا د ئاگرى دايە. (١٨) هەما هەر ئەو خەمێ ژ مالێن خودێ دخۆن ووان ئاڤا دكەن يێن باوەرى ب خودێ ورۆژا دويماهييێ هەى، ونڤێژان دكەن وزەكاتێ ددەن، و د دەرحەقا خودێ دا ژ لۆمەكرنا چو لۆمەكەران ناترسن، ئەڤ ئاڤاكەرەنە يێن بەرێ وان بۆ حەقييێ هاتييە دان. (١٩) ئەى مللەتۆ، ئەرێ ما هەوە ئاڤدانا حەجييان وئاڤاكرنا مزگەفتا حەرام وەكى باوەرييا وى لێ كر يێ باوەرى ب خودێ ورۆژا دويماهييێ ئيناى، وجيهاد د رێكا خودێ دا كرى؟ حالێ خودان باوەران وێ كافران ل نك خودێ وەكى يەك نينە؛ چونكى خودێ كارەكى ژ بێ باوەرى قەبويل ناكەت. وخودێ بەرێ مللەتێ زۆردار نادەتە كرنا چاكييان. (٢٠) ئەوێن باوەرى ب خودێ ئيناى و ژ جهێ كوفرێ قەستا جهێ ئيسلامێ كرى، ومال وجانێ خۆ پێخەمەت بلندكرنا پەيڤا خودێ داين، ئەڤان دەرەجێن وان ل نك خودێ دمەزنترن، وئەون يێن ب رازيبوونا وى دسەركەفتى.

(٢١) هندى ئەڤ خودان باوەرنە یێن كو مشەخت بووین مزگینى ب دلۆڤانییا بەرفرەهـ ورِازیبوونا عێجزى ب دویڤ دا نەئێت ژ خودایێ وان بۆ وان هەیە، و ل دویماهییێ ئەو دێ چنە بەحەشتێن هەرمانێ وخۆشییا بەردەوام. (٢٢) هەر وهەر ئەو دێ د وان بەحەشتان دا مینن چو دویماهى بۆ مان وخۆشییا وان نینە، وئەڤە جزایێ وان چاكییانە یێن وان د ژینا خۆ یا دنیایێ دا كرین. هندى خودێیە خێرەكا مەزن ل نک وى هەیە بۆ وى یێ باوەرى ئینای وچاكى كرى وپێگیرى ب فەرمانا خودێ كرى. (٢٣) ئەى ئەوێن باوەرى ب خودێ ئینای ودویكەفتنا پێغەمبەرێ وى كرى هوین مرۆڤێن خۆ یێن نێزیک -ژ باب وبرا ویێن دى- نەكەنە دۆست وسەركار بۆ خۆ، نهێنییێن موسلمانان بۆ بێژن، وشۆل وكارێ خۆ پێ بكەن، هندى ئەو دكافر بن ودوژمناتییا ئیسلامێ بكەن. وهەچییێ وان بۆ خۆ بكەتە دۆست وسەركار وڤیانا وان هلگرت ئەو وى گوهدارییا خودێ نەكر، وزۆردارى ل خۆ كر زۆردارییەكا مەزن. (٢٤) تو -ئەى پێغەمبەر- بێژە خودان باوەران: ئەگەر هوین باب وزارۆ وبرا وژن ومرۆڤێن خۆ یێن نێزیک ووى مالێ هەوە كۆمكرى ووێ بازرگانییا هوین ژ بێ رەواجى وساربوونا وێ دترسن ووان خانییێن بەرفرەهـ یێن هوین تێدا، ئەگەر هوین ڤان ب سەر ڤیانا خودێ وپێغەمبەرێ وى وجیهادا د رِێكا وى دا بێخن، پا دێ دچاڤەرێیى عەزابا خودێ بن. وخودێ بەرێ وان نادەتە رِێكا رِاست یێن ژ گوهدارییا وى دەركەفتین. (٢٥) ب رِاستى خودێ د گەلەک جهان دا سەركەفتنا خۆ دایە هەوە دەمێ هەوە ئەگەرێن ماددى ب كارئینایین وخۆ هێلایە ب هێڤییا خودێ ڤە. و ل رِۆژا شەرێ (حونەینێ) هەوە گۆت: ئەڤرۆ ژ كێمییێ ئەم قەت ناشكێین، ڤێجا گەلەكییا هژمارێ هوین خاپاندن ووێ مفایێ هەوە نەكر، ودوژمنى ب سەر هەوە دا گرت ڤێجا هەوە جهەكێ خۆپاراستنێ ل عەردێ بەرفرەە نەدیت ئینا هوین ب شكەستن ڤە رِەڤین. (٢٦) پاشى خودێ تەناهى ب سەر پێغەمبەرێ خۆ و ب سەر خودان باوەران دا ئینا خوارێ ڤێجا ئەو موكم مان، وخودێ ب لەشكەرەكێ وان نەدیتى ژ فریشتەیان پشتا وان گرت، وئەو ب سەر دوژمنێ وان ئێخستن، ووى ئەوێن كافربووین عەزاب دان. وئەو عەزابا خودێیە بۆ وان یێن بەرێ خەلكى ژ دینێ وى وەردگێرِن، ودرەوێ ب پێغەمبەرێ وى دكەن.

(٢٧) وهەچییێ پشتی هنگی ژ کوفرا خۆ بزڤڕت وبێتە د ئیسلامێ دا هندی خودێیە تۆبێ دداننتە سەر وی یێ وی بڤێت، وگونەهێن وی ژێ دبەت. وخودێ باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکارە. (٢٨) گەلی خودان باوەران هندی بوتپەرێسن دپیسن ڤێجا هوین نەهێلن ژ ئەڤ سالە ویڤە -کو سالا نەهێ مشەختییە- ئەو نێزیکی حەرەمێ ببن، وئەگەر هوین ژ هەژارییەکێ ترسان کو بازرگانییا هەوە د گەل وان نەما، هندی خودێیە دێ وێ بۆ هەوە بەدەل ڤەکەت، و -ئەگەر وی بڤێت- ئەو ژ قەنجییا خۆ تێرا هەوە دێ دەتە هەوە، هندی خودێیە ب حالێ هەوە یێ پڕزانایە، و د ڕێڤەبرنا خۆ دا بۆ کارێ هەوە یێ کاربنەجهە. (٢٩) گەلی موسلمانان هوین شەڕێ وان کافران بکەن ئەوێن باوەرییێ ب خودێ و ب ڕۆژا ڕابوونێ وجزادانێ نائینن، وخۆ ژ وی تشتی نادەنە پاش یێ خودێ وپێغەمبەری ئەو ژێ داینە پاش، وپێگیرییێ ب ئەحکامێن شریعەتێ ئیسلامێ ناکەن ژ جوهی وفەلان، حەتا ئەو ب دەستێ خۆ زێڕەسەرییێ (جزیێ) ددەن وئەو درەزیل. (٣٠) ب ڕاستی جوهییان شریک بۆ خودێ دانا دەمێ وان ژ درەو گۆتی: هندی عوزەیرە کوڕێ خودێیە. وفەلان شریک بۆ خودێ دانا دەمێ ژ درەو گۆتی: مەسیح کوڕێ خودێیە. ووان ئەڤ گۆتنە ژ نک خۆ یا چێکری، وئەو ب ڤێ چەندێ چاڤ ل گۆتنا بوتپەرێسێن بەری خۆ دکەن. خودێ بوتپەرێسان هەمییان بکوژت چاوا ئەو بەرێ خۆ ژ حەقییێ وەردگێڕنە نەحەقییێ؟ (٣١) جوهی وفەلان زانا وعیبادەتکەر بۆ خۆ کرنە خوداوەند شریعەت بۆ ددانان، ووان پێگیری پێ دکر وشریعەتێ خودێ دهێلا، ووان عیسایێ مەسیح کوڕێ مەریەمێ بۆ خۆ کرە خودێ وپەرستن بۆ کر، وخودێ فەرمان ب تەوحیدێ ل وان هەمییان کربوو کو ئەو پەرستنا خودایەکێ ب تنێ بکەن و ژ وی پێڤەتر چو خوداییێن ڕاست نینن. یێ پاک وپیرۆز بت ژ وی تشتێ موشرک وسەرداچووی د دەرحەقا وی دا دبێژن.

(٣٢) كافران دڤێت ب كوفرا خۆ دینێ ئیسلامێ پویچ بكەن، ووان دەلیلێن خودێ یێن موحەممەد -سلاڤ لێ بن- پێ هاتی ل سەر تەوحیدا خودێ پویچ بكەن، وخودێ ل بەر نائێت ئەگەر دینێ خۆ پێک نەئینت وئاشكەرا نەكەت، وپەیڤا خۆ بلند نەكەت، ئەگەر خۆ كافران پێ نەخۆش بت ژی. (٣٣) ئەوە یێ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- ب قورئانێ ودینێ ئیسلامێ هنارتی؛ دا ئەو وی دینی ب سەر هەمی دینان بێخت، ئەگەر خۆ بوتپەرێسان ب دینێ حەق -كو ئیسلامە- وسەركەفتنا وی نەخۆش بت ژی. (٣٤) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویكەفتنا پێغەمبەرێ وی كری، ب ڕاستی گەلەک ژ زانایێن كیتابییان وعیبادەتكەرێن وان مالێ مرۆڤان بێ حەق دخۆن وەكی ب ڕێكا بەرتیلان وگەلەک ڕێكێن دی، وئەو بەرێ خەلكی ژ هاتنا د ئیسلامێ دا وەردگێڕن، وخەلكی ژ ڕێكا خودێ ددەنە پاش. وئەوێن مالی هل دگرن، وزەكاتا وی نادەن، ووان مافێن تێدا دواجب ژێ دەرنائێخن، تو مزگینییێ ب عەزابەكا ب ئێش بدە وان. (٣٥) ل ڕۆژا قیامەتێ پارچەیێن زێڕ وزیڤان دێ داننە د ئاگری دا، وگاڤا باش هاتنە سۆركرن دێ ئەنی وتەنشت وپشتێن خودانان پێ ئێنە داخكرن، ودبێژنە وان: ئەڤەیە مالێ هەوە یێ كو هەوە وەردگرت وحەقێ خودێ ژێ نەددا، ڤێجا هوین تام بكەنە عەزابا ب ئێش، ژ بەر وی مالێ هەوە هل دگرت. (٣٦) د حوكمێ خودێ دا ووەكی د لەوحێ پاراستی دا ژی هاتییە نڤیسین هژمارا مەهان دووازدە مەهن، ڕۆژا وی عەسمان وعەرد ئافراندین، چار ژ وان دحەرامن؛ خودێ كرنا شەڕی تێدا حەرامكرییە (ئەو ژی ئەڤەنە: ذولقەعدە وذولحججە وموحەررەم ورەجەب) ئەڤەیە دینێ ڕاست، ڤێجا هوین زۆرداریێ تێدا ل خۆ نەكەن؛ چونكی ئەو گەلەک دحەرامن، وزۆرداری ژی د وان مەهان دا دژوارترە ژ مەهێن دی، نە كو زۆرداری د مەهێن دی دا یا دورستە. وهوین شەڕێ بوتپەرێسان هەمییان بكەن كانێ چاوا ئەو شەڕێ هەوە هەمییان دكەن، وهوین بزانن خودێ -ب هاریكاری وپشتەڤانییا خۆ- یێ د گەل تەقواداران.

(٣٧) هندی ئەو کار بوو یێ عەرەبان ل جاهلیەتێ دکر کو چار مەهێن نەدەسنیشانکری ژ سالێ حەرام دکرن، ڤێجا سالەکێ ئەو مەهـ پێش دئێخستن وسالەکێ پاش دئێخستن وەکی بەرژەوەندییا وان دخوازت، ئەو کار زێدەبییەکا د کوفرێ دا بوو وان دکر، شەیتانی کافر پێ دسەردا دبرن، ئەو چار مەهێن وان حەرامکرنا وان ل سالەکێ پاش دئێخست ل سالا دی وان ئەو حەلال دکرن؛ دا مەهێن حەرامکری بینە چار مەهـ، ڤێجا تشتێ خودێ ژێ حەرامکری وان حەلال دکر. شەیتانی کریارێن وان یێن خراب بۆ وان دخەملاندن. وخودێ بەرێ مللەتێ کافر نادەتە حەقییێ وڕاستییێ. (٣٨) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری هەوە چیە ئەگەر بۆ هەوە هاتە گۆتن: بۆ کرنا جیهادا د ڕێکا خودێ دا دەرکەڤنە شەڕێ دوژمنێن خۆ هوین خۆ سست دکەن ودمیننە د خانییێن خۆ ڤە؟ ئەرێ ما هەوە پشک وبارێن خۆ یێن دنیایێ ب سەر خۆشییا ئاخرەتێ ئێخستینە؟ نێ ئەو خۆشییا هوین د دنیایێ دا دبەن یا بەروەختە نامینت، بەلێ خۆشییا خودێ ل ئاخرەتێ بۆ خودان باوەرێن جیهادکەر دای یا گەلەک وبەردەوامە. (٣٩) ئەگەر هوین -گەلی خودان باوەران- بۆ کرنا شەڕێ د گەل دوژمنی دەرنەکەڤن خودێ عەزابەکێ دێ دەتە هەوە، ومللەتەکێ دی ژبلی هەوە دێ دەت دەمێ ژێ دئێتە خواستن کو دەرکەڤنە شەڕی ئەو دێ دەرکەڤن، وئەو گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی دێ کەن، وهوین ب نەکرنا جیهادێ چو زیانێ ناگەهیننە خودێ؛ چونکی وی چو مننەت ب هەوە نینە وهەوە مننەت ب وی هەیە. وتشتێ خودێ بڤێت هەر دێ چێ بت. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە کو دینێ خۆ وپێغەمبەرێ خۆ بێی هەوە ب سەر بێخت. (٤٠) ئەی هەڤالێن پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- ئەگەر هوین د گەل وی دەرنەکەڤنە شەڕی، وپشتەڤانییا وی نەکەن، ب ڕاستی خودێ پشتەڤانییا وی کر وئەو ب سەرئێخست ڕۆژا کافرێن قورەیشییان ئەو ژ (مەکەهێ) دەرێخستی، وئەو یەک ژ دووان بوو (ئەو وئەبووبەکرێ ڕاستگۆ خودێ لێ خۆش بت) دەمێ کافران ئەو نەچار کرین قەستا شکەفتەکێ ل چیایی بکەن، دەمێ وی دگۆتە هەڤالێ خۆ (ئەبووبەکری) دەمێ ترس ژێ دیتی: ب خەم نەکەڤە هندی خودێیە ب سەرکەفتن وهاریکارییا خۆ یێ د گەل مە، ئینا خودێ تەناهی ب سەر دلێ پێغەمبەرێ خۆ دا -سلاڤ لێ بن- ئینا، و ب هندەک لەشکەرێن چو مرۆڤان ب چاڤ نەدیتین کو فریشتە بوون هاریکارییا وی کر، وخودێ ئەو ژ دوژمنێ وی ڕزگارکر ودوژمنێن وی ڕەزیلکرن، ووی پەیڤا ئەوێن کافربووین کرە یا نزمتر. وپەیڤا خودێیە یا بلند، ب بلندبوونا ئیسلامێ. وخودێ د ملکێ خۆ دا یێ زالە، و د ڕێڤەبرنا کارێن بەنییێن خۆ دا یێ کاربنەجهە. و د ڤێ ئایەتێ دا مەدحەکا مەزن بۆ ئەبووبەکرێ صددیق -خودێ لێ خۆش بت- هەیە.

(٤١) هوين -گەلی خودان باوەران- گەنج وپیر ل خۆشی ونەخۆشییێ بۆ جیهادا د ڕێکا خودێ دا دەرکەڤن، وهوین مالێ خۆ د ڕێکا خودێ دا خەرج بکەن، و ب دەستێن خۆ شەڕی بۆ بلندکرنا پەیڤا خودێ بکەن، ئەو دەرکەفتن وخەرجکرن ژ خۆگرانکرنێ وپاشڤەلێدان ودەستگرتنێ چێترە، ئەگەر هوین قەدر وبهایێ جیهادێ ل نک خودێ بزانن پا دێ وێ بکەن. (٤٢) خودێ دەستەکەکا منافقان پاشڤەبر دەمێ وان دەستویری ژ پێغەمبەرێ خودێ خواستی کو ئەو ژ شەڕێ (تەبووکێ) پاشڤە بمینن، وئاشکەراکر کو ئەگەر دەرکەفتنا وان بۆ دەسکەفتییەکێ نێزیک و ب ساناهی با ئەو دا ب دویڤ تە کەڤن، بەلێ دەمێ ئەو بۆ شەڕێ ڕۆمێ ل لایێ وەلاتێ (شامێ) و ل دەمێ گەرمێ هاتینە داخوازکرن وان خۆ بەردا عەردی، وپاشڤە مان، وئەو دێ ب خودێ سویند خۆن وداخوازا لێبۆرینێ کەن کو نەدەرکەفتنا وان ژ بەر هندێ بوویە ئەو نەشێن دەرکەڤن، ئەو ب درەوێ ونفاقێ خۆ تێ دبەن، وخودێ دزانت کو ئەو د گرتنا ڤان هێجەتان دا ددرەوینن. (٤٣) ئەی موحەممەد خودێ ل تە نەگرت کو تە یا باشتر وچێتر هێلای ونەکری، دەمێ تە دەستویری دایە دوڕوییان کو ڕوینن ودەرنەکەڤنە جیهادێ، ژ بەر چ ئەگەر تە دەستویری دا ڤان کو ئەو دەرنەکەڤنە شەڕی، بەری ئەو بۆ تە ئاشکەرا ببن یێن ڕاستگۆ د هێجەتێن خۆ دا، وتو وان بناسی یێن درەو د وێ چەندێ دا کری؟ (٤٤) نە ژ کارێ وانە یێن باوەری ب خودێ و ب پێغەمبەرێ وی و ب ڕۆژا دویماهییێ ئینای کو دەستویرییێ ژ تە -ئەی موحەممەد- بخوازن دا جیهادا د ڕێکا خودێ دا ب مال وڕحێن خۆ نەکەن، بەلکی ئەڤە کارێ منافقانە. وخودێ یێ پڕزانایە ب وی یێ ژ وی بترست وفەرمانێن وی ب جه بینت. (٤٥) هەما ئەو دەستویرییێ دخوازن کو جیهادێ نەکەن یێن باوەرییێ ب خودێ و ب ڕۆژا دویماهییێ نەئینن، وچاکییان نەکەن، ودلێن وان ب گومان بن ژ وێ یا تو -ئەی موحەممەد- پێ هاتی ژ شریعەتێ ئیسلامێ، ڤێجا ئەو د گومانا خۆ دا حێبەتی دمینن. (٤٦) وئەگەر دوڕوییان ڤیابا د گەل تە -ئەی موحەممەد- دەرکەڤنە جیهادێ ئەو دا کارێ خۆ کەن ژ ئامادەکرنا خوارنێ وپێرەهان، بەلێ خودێ ب دەرکەفتنا وان نەخۆش بوو لەو ب قەدەرا خۆ دەرکەفتن ل بەر وان گران کر، هەر چەندە د شریعەتی دا وی فەرمان ل وان کر کو دەرکەڤن، وبۆ وان هاتە گۆتن: هوین د گەل وان نەساخ ولاواز وژن وزارۆکان پاشڤە بمینن یێن ڕوینشتی ماین. (٤٧) گەلی خودان باوەران ئەگەر منافق د گەل هەوە دەرکەفتبانە جیهادێ ئەو دا خرابییێ ودودلییێ ولاوازییێ د ناڤ هەوە دا بەلاڤ کەن، وئەو دا لەزێ د بەلاڤکرنا فەسادییێ وقەسەڤەگوهاستنا د ناڤبەرا هەوە دا کەن، ئەو فتنێ بۆ هەوە دخوازن دەمێ هەوە ژ جیهادا د ڕێکا خودێ دا سست دکەن، و د ناڤ هەوە دا -گەلی خودان باوەران- هندەک هەنە دەنگ وباسێن هەوە کۆم دکەن، وبۆ وان دبەن. وخودێ ب ڤان دوڕوییێن زۆردار یێ پڕزانایە، وئەو دێ وان سەرا وێ چەندێ جزا دەت.

(٤٨) ب ڕاستی بەری شەڕێ (تەبووکێ) ژی منافقان خواستبوو خودان باوەران د فتنێ ببەن وبەرێ وان ژ ڕێکا خودێ پاشڤە لێ بدەن، ووان گەلەک بەرگەڕیان کر دا ئەو وێ پویچ بکەن یا تو -ئەی موحەممەد- پێ هاتی، وەکی وێ یا وان ل ڕۆژا (ئوحودێ) و یا (خەندەقێ) کری، ووان پیلان دژی تە گێڕان حەتا سەرکەفتن ژ نک خودێ هاتی، ووی لەشکەرێ خۆ سەرفەراز کری ودینێ خۆ ب سەر ئێخستی، ووان ب وێ چەندێ نەخۆش بوو. (٤٩) و ژ وان دوڕوییان هەیە یێ داخوازا پاشڤەمانا ژ جیهادێ دکەت ودبێژت: تو ب ڤێ دەرکەفتنێ من بەربەلا نەکە کو ئەز ب مالی وژنکان دسەردا بچم. ب ڕاستی ئەڤ دوڕوییە کەفتنە د بەلا منافقییێ یا مەزن دا. وهندی جەهنەمە دۆرا ل وان گرتی یێن کوفرێ ب خودێ وڕۆژا دویماهییێ دکەن، وکەس ژ وان ژێ ڕزگار نابت. (٥٠) وئەگەر کەیفەک ودەسکەفتییەک بگەهتە تە -ئەی موحەممەد- منافقان پێ نەخۆش دبت، وئەگەر نەخۆشییەک ژ شکەستنەکێ یان ئاتافەکێ ب سەرێ تە بێت ئەو دێ بێژن: ئەم خودان هزر وبیرین مە هزرا خۆ کربوو لەو ئەم د گەل موحەممەدی دەرنەکەفت بووین، و ب کەیف ڤە ئەو دێ پشت دەن وچن. (٥١) تو -ئەی موحەممەد- ب گەف وپاشڤەبرن ڤە بێژە ڤان شەرمزاران: تشتەک ب سەرێ مە نائێت ئەو نەبت یێ خودێ بۆ مە حەزکری و د لەوحێ پاراستی دا نڤیسی، وئەو دێ مە ب سەر نەیاران ئێخت، وخودان باوەر بلا خۆ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە. (٥٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ما هوین دچاڤەرێنە چ بگەهتە مە ژبلی شەهیدبوونێ یان سەرکەفتنێ؟ وئەم دچاڤەرێینە کو خودێ عەزابەکێ ژ نک خۆ ب سەر هەوە دا بینت و ب لەز هەوە تێ ببەت یان ژی ب دەستێن مە وئەم هەوە بکوژین، ڤێجا هوین دچاڤەرێ بن ئەم ژی د گەل هەوە دچاڤەرێینە کانێ خودێ دێ چ ب سەرێ مە وهەوە ئینت. (٥٣) تو -ئەی موحەممەد- بێژە دوڕوییان: چاوا هەوە دڤێت هوین وەسا مالێ خۆ خەرج بکەن، و ب چ ڕەنگێ بت ب دلێ هەوە بت یان نە، خودێ خێرێن هەوە ژ هەوە قەبویل ناکەت؛ چونکی هوین ژ دینێ خودێ وگوهدارییا وی ددەرکەفتینە. (٥٤) وئەگەرا نەقەبویلکرنا خێرێن وان ئەوە چونکی کوفرا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- وان د دلێ خۆ دا ڤەشارتییە، و ب بێ خێرەتی ولەش گرانی ڤە نەبت ئەو نڤێژێ ناکەن، و ژ نەدل ئەو مالێ خۆ خەرج دکەن، وبەرێ وان ل هندێ نینە ئەو جزایێ ڤان خێران وەرگرن، و ژ بەر کافرییا وان ب خودێ ئەو ژ عەزابا نەدانا ڤان خێران ژی ناترسن.

(٥٥) ڤێجا -ئەی موحەممەد- بلا مالێ ڤان دوڕوییان وعەیالێ وان تە مەندەهۆش نەکەت؛ هەما خودێ دڤێت د ژیانا دنیایێ دا وان پێ عەزاب بدەت کو ب دویڤ کۆمکرنێ ڤە و ب وان ئاتافێن ئەو د سەر دا دئێنت وان بوەستینت، وئەو وێ چەندێ بۆ خۆ ب خێر حسێب ناکەن، و ژ خەمان دا ڕحا وان دەردکەڤت، و ل سەر کوفرا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئەو دمرن. (٥٦) وئەڤ دوڕوییە ژ درەو بۆ هەوە سویندێ ب خودێ دخۆن گەلی خودان باوەران کو ئەو ژ هەوەنە، وئەو ب خۆ نە ژ هەوەنە، بەلێ ئەو مللەتەکێ ترسینۆکن لەو ئەو سویندێ دخۆن دا خۆ ژ هەوە بپارێزن. (٥٧) ئەگەر ئەڤ دوڕوییە جهەکێ ئاسێ ببینن خۆ تێڤە بپارێزن، یان شکەفتەکا ل چیایەکی وان بحەوینت، یان کۆنەکا د عەردی کو بچنە تێدا وخۆ ژ هەوە ڕزگار بکەن، ئەو ب لەز دا چنێ وخۆ ڤێرا گەهینن. (٥٨) و ژ دوڕوییان هەیە یێ عەیبان د لێکەڤەکرنا تە بۆ خێران دا دەردئێخت، ڤێجا ئەگەر بارەک ژێ گەهشتێ دێ ڕازی بن وخۆ بێ دەنگ کەن، وئەگەر چو بار نەگەهشتێ ئەو دێ عێجز بن وخۆ نەڕازی کەن. (٥٩) وئەوێن هە یێن عەیبان د لێکڤەکرنا تە دا بۆ خێران دئینن دەر ئەگەر ب وێ ڕازی ببان یا خودێ وپێغەمبەرێ وی دایە وان، وگۆتبان: خودێ تێرا مە هەیە، وئەو ژ قەنجییا خۆ دێ دەتە مە، وپێغەمبەرێ وی ژ وێ دێ دەتە مە یا خودێ دایێ، هندی ئەمین مە دڤێت خودێ ل بەر دەستێ مە فرەهـ بکەت، ومە ژ وەرگرتنا خێران بێ منەت بکەت. ئەگەر وان ئەڤ چەندە کربا بۆ وان باشتر وچێتر بوو. (٦٠) زەکاتا واجب بۆ هەژارێن پێتڤی یێن چو نەیی دئێتە دان، وبۆ وان بەردەست تەنگان ژی یێن هند نەبت کو تێرا وان بکەت، وبۆ وان یێن زەکاتێ کۆم دکەن، وبۆ وان یێن هەوە دڤێت دلێن وان ب لایێ خۆ ڤە بکێشن یێن هەوە هیڤی هەی کو موسلمان ببن یان باوەرییا وان ب هێز بکەڤت یان مفای بگەهیننە موسلمانان، یان ژی خرابییا یەکی پێ ژ موسلمانان بدەنە پاش، وزەکات بۆ ئازاکرنا گەردەنا بەنییان دئێتە دان، وبۆ هەڤرکان دا ئەو نەخۆشییا د ناڤبەرا وان دا پێ بێتە چاککرن، وبۆ وان یێن قەرداریێ بارێ وان گرانکری، وبۆ شەڕکەرێن د ڕێکا خودێ دا، وبۆ وی ڕێڤنگی یێ مال د دەستان دا نەمابت، ئەڤ لێکڤەکرنە تشتەکێ فەرە خودێ دانای. وخودێ یێ پڕزانایە ب وی تشتێ مفایێ بەنییێن وی تێدا، یێ کاربنەجهە د ڕێڤەبرن وشریعەتێ خۆ دا. (٦١) و ژ دوڕوییان هندەک هەنە ب ئەزمانی نەخۆشییێ دگەهیننە پێغەمبەرێ خودێ، ودبێژن: ئەو گوهێ خۆ ددەنە هەر گۆتنەکا بۆ وی بێتە گۆتن وباوەر ژێ دکەت، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هندی موحەممەدە گوهەکە گوهدارییا هەر خێرەکا هەبت دکەت، باوەرییێ ب خودێ دئینت وخودان باوەران د وان تشتان دا ڕاست دەردئێخت یێن ئەو دبێژن، وئەو دلۆڤانییە بۆ وی یێ دویکەفتنا وی بکەت و ل سەر ڕێکا وی بچت. وئەوێن پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- دئێشینن ب چ ڕەنگێ ئێشانێ بت، عەزابەکا ب ئێش ونەخۆش بۆ وان هەیە.

(٦٢) دوڕوی سویندێن ژ درەو دخۆن، وهێجەتێن ژ قەستا بۆ خۆ دگرن؛ دا خودان باوەران ڕازی بکەن، وخودێ وپێغەمبەرێ وی هێژاترن کو ئەو وان ب باوەرییێ وگوهدانێ ڕازی بکەن، ئەگەر ڕاستە ئەو دخودان باوەرن. (٦٣) ئەرێ ما ڤان دوڕوییان نەزانییە کو دویماهییا وان یێن دوژمنییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەن ئاگرێ جەهنەمییە عەزابەکا بەردەوام بۆ وان تێدا هەیە؟ ئەڤ دویماهییە شەرمزاری وشکاندنەکا مەزنە، وخەبەربێژی وگۆتنێن سەقەت د دەرحەقا پێغەمبەری دا -سلاڤ لێ بن- دوژمنییێ یە بۆ وی، ئەم خۆ ب خودێ دپارێزین ژ وێ چەندێ. (٦٤) دوڕوی دترسن کو سوورەتەک بێتە خوارێ بەحسێ وی تشتی بکەت یێ ئەو د دلێن خۆ دا ڤەدشێرن ژ کوفرێ، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هوین بمیننە ل سەر ترانە ویاری پێکرنێن خۆ، هندی خودێیە ڕاستییا تشتێ هوین ژێ دترسن دێ ئینتەدەر. (٦٥) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- پسیارا وی تشتی ژ وان بکەی یێ وان د دەرحەقا تە وهەڤالێن تە دا دگۆت ئەو دێ بێژن: مە چو مەخسەد ب وێ گۆتنێ نەبوو یا مە گۆتی، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەرێ هەوە ب خودێ وئایەتێن وی وپێغەمبەرێ وی یاری دکرن؟ (٦٦) هوین -ئەی گەلی دوڕوییان- داخوازا لێبۆرینێ نەکەن چو مفا د داخوازا هەوە دا نینە؛ چونکی هوین ب ڤێ گۆتنا خۆ یێن کافربووین، ئەگەر ئەم ل دەستەکەکێ ژ هەوە ببۆرین یا کو داخوازا لێبۆرینێ کری و ژ دل تۆبەکری، ئەم دێ دەستەکەکا دی عەزاب دەین ژ بەر وێ تاوانا وان کری کو ئەڤ گۆتنا خراب کری. (٦٧) دوڕوییێن مێر ودوڕوییێن ژن یەک دەستەکن باوەرییێ ئاشکەرا دکەن وکوفرێ ڤەدشێرن، فەرمانێ ب کوفرا ب خودێ ونەگوهدارییا پێغەمبەرێ وی ل یەک ودو دکەن وخەلکی ژ باوەرییێ وگوهدانێ پاشڤەلێ ددەن، ودەستێن خۆ ژ دانا خێرێ د ڕێکا خودێ دا دگرن، وان خودێ یێ ژبیرکری چو جاران ئەو وی ل بیرا خۆ نائینن، ڤێجا خودێ ژی بۆ ڕەحما خۆ ئەو یێن ژ بیرکرین، وبەرێ وان نەدایە خێرێ. هندی دوڕوینە ئەون یێن ژ باوەرییا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی دەرکەفتین. (٦٨) خودێ پەیمانا دایە دوڕوییێن مێر ودوڕوییێن ژن وکافران کو دویماهییا وان ئەو دێ چنە د ئاگرێ جەهنەمێ دا وهەروهەر دێ تێدا مینن، ئەو بەسی وانە؛ کو جزایێ وان بت سەرا کوفرا وان ب خودێ، وخودێ ئەو ژ ڕەحما خۆ دەرکرینە، وعەزابەکا بەردەوام بۆ وان هەیە.

(٦٩) هندی کریارێن هەوەنە -گەلی دوڕوییان- ژ کوفرێ وترانەپێکرنێ وەکی کریارێن مللەتێن بەرێنە ئەوێن پشکەکا ژ یا هەوە پتر ژ هێزێ ومالی وعەیالی هەی، ئینا وان خۆ ب ژینا دنیایێ پشت ڕاستکر، وخۆشی ب وان پشک وباران بر یێن د دنیایێ دا هەین، ڤێجا هەوە ژی گەلی دوڕوییان خۆشی ب بارا خۆ ژ خۆشییێن بەروەخت بر وەکی کو یێن بەری هەوە ژی خۆشی ب بارێن خۆ یێن بەروەخت بری، وهەوە ژی وەکی مللەتێن بەری خۆ درەو ژ کیسێ خودێ کر، ئەوێن خودانێن ڤان سالۆخەتان بن باشییێن وان د دنیایێ وئاخرەتێ دا چوون وپویچ بوون، وئەو ئەون یێن زیانکار کو خۆشییا ئاخرەتێ دایە ب بارا دنیایێ. (٧٠) ئەرێ ما بەحسێ مللەتێن بۆری بۆ ڤان دوڕوییان نەهاتییە کرن: مللەتێ نووحی وئویجاخا عادی وئویجاخا ثەموودی ومللەتێ ئیبراهیمی وخودانێن (مەدیەنێ) ومللەتێ لووطی دەمێ پێغەمبەر ب وەحییێ وئایەتێن خودێ بۆ وان هاتین ووان ئەو درەوین دەرێخستین؟ ڤێجا خودێ عەزابا خۆ دارێتییە سەر وان هەمییان؛ ژ بەر کارێ وان یێ خراب، ڤێجا نەبوویە کو خودێ زۆرداریێ ل وان بکەت، بەلێ یێن زۆرداری ل خۆ کری ئەو بوون دەمێ وان باوەری نەئینای. (٧١) وخودان باوەرێن مێر وخودان باوەرێن ژن هندەک ژ وان پشتەڤانێن هندەکانە، فەرمانێ ب باوەرییێ وکارێ چاک ل مرۆڤان دکەن، ووان ژ کوفرێ وگونەهانددەنە پاش، ونڤێژێ دکەن، وزەکاتێ ددەن، وگوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی دکەن، وخۆ ژ وی تشتی ددەنە پاش یێ وان ئەو ژێ داینە پاش، ئەوان خودێ دێ دلۆڤانییێ ب وان بەت ووان ژ عەزابا خۆ ڕزگارکەت وبەتە بەحەشتا خۆ. هندی خودێیە د ملکێ خۆ دا یێ زالە، و د شریعەت وئەحکامێن خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٧٢) خودێ پەیمان ب بەحەشتێن ڕویبار د بن دا دچن یا دایە خودان باوەرێن مێر وخودان باوەرێن ژن هەروهەر ئەو دێ تێدا مینن، خۆشییا وان بەحەشتان ژ وان خلاس نابت، ووی پەیمان ب ئاڤاهییێن جوان وجهێ خۆش بۆ ئاکنجیبوونێ ل بەحەشتان یا دایە وان، وڕازیبوونا خودێ ژ وێ خۆشییێ هەمییێ یا ئەو تێدا مەزنترە، ئەڤ پەیمانا ب خێرا ل ئاخرەتێ سەرکەفتنا مەزنە.

(٧٣) ئەی پێغەمبەر تو ب شیری جیهادا کافران بکە و ب ئەزمانی یا دوڕوییان، وتو ل سەر هەردو دەستەکان یێ دژوار بە، وجهێ لێ ئاکنجیبوونا وان جەهنەمە، وپیسە جهە جهێ وان. (٧٤) دوڕوی ب خودێ سویند دخۆن کو وان تشتەک نەگۆتییە خرابی پێ بگەهتە پێغەمبەری وموسلمانان، وئەو درەوان دکەن؛ چونکی وان ئاخفتنا کوفرێ یا گۆتی وب گۆتنێ ئەو یێن ژ ئیسلامێ دەرکەفتین، ووان بەرگەڕیان کربوو دا نەخۆشییێ بگەهیننە پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن-، بەلێ خودێ ئەو ب دەست وان ڤە نەئینا، ووان منافقان تشتەک ل نک پێغەمبەری نەدیت کو ڕەخنێ پێ لێ بگرن وپێ بهاڤێنێ، ژبلی کو خودێ قەنجی د گەل وان کر، وئەو ژ وێ خێرێ زەنگین کرن یا وی ل سەر پێغەمبەرێ خۆ ڤەکری، ڤێجا ئەگەر ئەڤ کافرە ل ئیمانێ وتۆبێ بزڤرن ئەو دێ بۆ وان چێتر بت، ژ خۆ ئەگەر وان پشت دا، و ل سەر حالێ خۆ بەردەوام مان، خودێ د دنیایێ دا عەزابەکا ب ئێش ب دەستێ موسلمانان دێ دەتە وان، و ل ئاخرەتێ ب ئاگرێ جەهنەمێ دێ وان عەزاب دەت، وکەسەک نابت وان ڕزگار بکەت یان خرابییا عەزابێ ژ وان پاشڤە لێ بدەت. (٧٥) و ژ منافقێن هەژار هەیە یێ سۆزێ ل سەر نەفسا خۆ ددەت: کو ئەگەر خودێ هندەک مالی بدەتێ ئەو دێ خێران ژێ دەت، ودێ وێ ب مالێ خۆ کەت یا مرۆڤێن چاک پێ دکەن، ودێ بەرێ خۆ دەتە ڕێکا چاکییێ. (٧٦) ڤێجا دەمێ خودێ ژ قەنجییا خۆ دایە وان وان قەلسی د دانا خێران دا کر، وچوون وپشت ددا ئیسلامێ. (٧٧) ڤێجا جزایێ ڤێ کریارا وان ئەو بوو نفاقا وان زێدەتر لێ هات، وحەتا ڕۆژا حسێبێ ئەو نەشێن خۆ ژێ قورتال بکەن؛ ژ بەر کو وان سۆزا خۆ ب جه نەئینا، و ژ بەر وێ نفاق ودرەوا وان کری. (٧٨) ئەرێ ما ڤان دوڕوییان نەزانییە کو خودێ وێ دزانت یا ئەو د دلێ خۆ دا ڤەدشێرن و د ناڤبەرا خۆ دا ل دیوانێن خۆ پێ د ئاخڤن، وکو خودێ پڕزانایێ تشتێن نەبەرچاڤە؟ ڤێجا ئەو دێ وان جزا دەت سەرا کریارێن وان یێن وی ل سەر وان هژمارتین. (٧٩) و د گەل قەلسییا دوڕوییان خێرکەر ژ نەخۆشییا وان خلاس نابن؛ وئەگەر دەولەمەندان ب مالەکێ مەزن خێرکر ئەو دێ ب ڕیمەتییێ وان گونەهبار کەن، وئەگەر هەژاران ل دویڤ شیانا خۆ خێر دان، ب ترانە ڤە ئەو دێ بێژن: چ مفا د ڤێ خێرا وان دا هەیە؟ خودێ یاری ب ڤان دوڕوییان کرییە، وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە.

(٨٠) تو -ئەی موحەممەد- داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ دوڕوییان بکەی، یان نەکەی، خودێ گونەهان بۆ وان ژێ نابەت، ئەگەر تو چەند داخوازا ژێبرنا گونەهان دوبارە کەی ژی؛ چونکی وان کوفر ب خودێ و ب پێغەمبەرێ وی کرییە. وخودێ بەرێ وان نادەتە هیدایەتێ یێن ژ گوهدارییا وی دەرکەفتین. (٨١) ئەوێن پاشڤە ماین و د گەل پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دەرنەکەفتینە جیهادێ کەیف ب مانا خۆ یا ل (مەدینێ) هات، ووان پێ نەخۆش بوو ب مالێ خۆ وڕحا خۆ د گەل پێغەمبەری جیهادێ د ڕێکا خودێ دا بکەن، وهندەک ژ وان گۆتە هندەکان: ل دەمێ گەرمێ دەرنەکەڤنە شەڕی، وشەڕێ (تەبووکێ) ل دەمێ دژوارییا گەرمێ چێببووبوو. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئاگرێ جەهنەمێ گەرمترە، ئەگەر ئەو وێ چەندێ بزانن. (٨٢) ڤێجا ئەو دوڕوییێن د گەل پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دەرنەکەفتینە شەڕێ (تەبووکێ) بلا د ژینا خۆ یا دنیایێ دا کێمەکێ بکەنە کەنی، وبلا ئەو گەلەک د ئاگرێ جەهنەمێ دا بکەنە گری؛ ژ بەر وێ کەدا وان د دنیایێ دا کری ژ کوفرێ ونیفاقێ. (٨٣) ڤێجا ئەگەر خودێ تو ژ ڤێ غەزایێ زڤڕاندییە نک وێ دەستەکا دوڕوییان یا کو ل سەر نفاقا خۆ ماین، ووان دەستویری ژ تە خواست کو بۆ غەزایەکا دی پشتی یا (تەبووکێ) ئەو د گەل تە دەرکەڤن تو بێژە وان: قەت هوین د گەل من دەرناکەڤنە چو غەزایان، وهوین د گەل من شەڕێ دوژمنەکی ناکەن؛ چونکی هوین جارا یەکێ ب ڕوینشتنێ ڕازی بوون، ڤێجا هوین د گەل وان بڕوینن یێن خۆ ژ جیهادا د گەل پێغەمبەری پاشڤە لێدای. (٨٤) وتو -ئەی موحەممەد- چو جاران نڤێژێ ل سەر یەکی ژ دوڕوییان نەکە ئەگەر ئەو مر، و ل سەر گۆڕا وی ڕانەوەستە دوعا بۆ بکەی؛ چونکی وان کوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کر وئەو مرن وئەو دسەرداچووی. وئەڤە حوکمەکێ گشتییە بۆ هەر کەسەکێ نفاقا وی هاتییە زانین. (٨٥) ومالێ ڤان دوڕییان وعەیالێ وان بلا تە -ئەی موحەممەد- مەندەهۆش نەکەت، هەما خودێ دڤێت وان د دنیایێ دا پێ عەزاب بدەت کو نەخۆشییێ پێڤە ببینن، و ب مرنا وان وئەو دکافر. (٨٦) وئەگەر سوورەتەک بۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- هاتە خوارێ کو فەرمانێ ب باوەرییا ب خودێ وئیخلاصێ وجیهادا د گەل پێغەمبەرێ خودێ بکەت، مرۆڤێن دەولەمەند ژ دوڕوییان دەستویرییێ ژ تە دخوازن ودبێژن: مەبهێلە د گەل وان یێن ڕوینشتی ئەوێن نەشێن دەرکەڤن.

(٨٧) ئەڤ دوڕوییە ب فهێتییێ ڕازیبوون، کو د گەل ژن وزاڕۆک وخودان عوزران د مالان دا بمینن، وخودێ خەتم یا ل سەر دلێن وان دای؛ ژ بەر نفاقا وان وخۆڤەکێشانا وان ژ جیهادێ ودەرکەفتنا د ڕێکا خودێ دا د گەل پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن-، ڤێجا ئەو د وی تشتی ناگەهن یێ باشی ومفایێ وان تێدا. (٨٨) ئەگەر ئەڤ دوڕوییێن هە ژ غەزایێ پاشڤەمابن، پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- وخودان باوەران د گەل وی ب مال وجانێ خۆ جیهادکر، وئەوان سەرکەفتن ودەسکەفتی د دنیایێ دا بۆ هەنە، وبەحەشت وقەدرگرتن ل ئاخرەتێ، وئەون یێن سەرکەفتی. (٨٩) خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ بەحەشتێن ڕویبار د بن داروبارێن وان دا بچن بۆ وان ئامادەکرینە هەروهەر ئەو دێ تێدا بن. وئەڤەیە سەرکەفتنا مەزن. (٩٠) وکۆمەک ژ ئویجاخێن عەرەبان یێن ل دۆر وبەرێن (مەدینێ) هاتنە نک پێغەمبەرێ خودێ دا عوزرێ بۆ خۆ ڤەخوازن، وبۆ وی ئاشکەرا بکەن کو ئەو دلاوازن ونەشێن بۆ غەزایێ دەرکەڤن، وهندەک بێی عوزەرکێ بۆ خۆ ڤەخوازن ڕوینشتن وەک خۆبستەکرن ل سەر پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن-. ئەوێن کافربووین ژ ڤان عەزابەکا ب ئێش د دنیایێ دا ب کوشتنێ دێ گەهتێ، و ل ئاخرەتێ ب ئاگری. (٩١) ل سەر خودان عوزران ژ لاواز ونەساخ وهەژارێن چو مال نەبت پێ دەرکەڤنە جیهادێ چو گونەهـ نینە کو دەرنەکەڤن ئەگەر ئەو دلێ خۆ بۆ خودێ وپێغەمبەرێ وی صافی بکەن، وکاری ب شریعەتێ وی بکەن، وئەوێ قەنجییێ بکەت ژ وان یێن ب عوزر د گەل پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دەرنەکەفتینە جیهادێ چو ل سەر نینە کو پێ لێ بێتەگرتن وجزادان ئەگەر ئەو شیرەتێ بۆ خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت. وخودێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ قەنجیکاران، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. (٩٢) هەر وەسا چو گونەهـ ل سەر وان ژی نینە ئەوێن ئەگەر هاتنە نک تە دا تو هاریکارییا وان بکەی وبۆ جیهادێ هلگری تو بێژییێ: ئەز چو پێرهەکی نابینم هەوە لێ سویار بکەم، دچن پشت ددەنە تە، وچاڤێن وان ژ ڕۆندکان تژی دبن کو خێرا جیهادێ ژ دەست وان دەرکەفتی؛ چونکی ئەو چو تشتەکی نابینن خەرج بکەن، وبۆ جیهادا د ڕێکا خودێ دا لێ سویار ببن. (٩٣) لۆمە وگونەهـ هەما ل سەر وان دەولەمەندانە یێن هاتینە نک تە -ئەی موحەممەد- دەستویرییێ ژ تە دخوازن کو دەرنەکەڤن، وئەو بوونە ژ وان منافقان یێن ب ڕوینشتنا د گەل ژن وخودان عوزران ڕازی بووین، وخودێ خەتم ب نفاقێ ل سەر دلێن وان دایە، ڤێجا باوەری تێ ناچت، وئەو دویماهییا خراب یا پاشڤەمانا خۆ وهێلانا جیهادێ د گەل تە نزانن.

(٩٤) گەلی خودان باوەران دەمێ هوین ژ غەزایا (تەبووکێ) دزڤڕنەڤە ئەوێن ب هێجەتێن درەو خۆ ژ جیهادا بوتپەرێسان پاشڤەلێدای دێ داخوازا لێبۆرینێ ژ هەوە کەن، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: چو هێجەتان بۆ خۆ نەگرن ئەم باوەر ژ گۆتنا هەوە ناکەین، ب ڕاستی خودێ وەسا بەحسێ هەوە بۆ مە یێ کری کو ئەم ب درەوا هەوە زانا ببین، وخودێ وپێغەمبەرێ وی دێ کارێ هەوە بینن، کانێ هوین دێ ژ نفاقا خۆ تۆبە کەن، یان نە، وخودێ کریارێن هەوە د دنیایێ دا بۆ مرۆڤان دێ ئاشکەرا کەت، پاشی هوین پشتی مرنێ دێ زڤڕنە نک وی یێ کریارێن هەوە یێن ئاشکەرا وڤەشارتی لێ بەرزە نەبن، ڤێجا ئەو دێ بەحسێ کریارێن هەوە هەمییان بۆ هەوە کەت، ودێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (٩٥) دەمێ هوین ژ غەزایێ دزڤڕن دوڕوی -ژ درەو- دێ بۆ هەوە سویند خۆن؛ دا هوین پسیارێ ژێ نەکەن، ڤێجا هوین بۆ کێمکرنا وان پشت بدەنێ وپویتەی پێ نەکەن، هندی ئەون دلێن وان دپیسن، وجهێ وان یێ ئەو ل ئاخرەتێ لێ دزڤڕن ئاگرێ جەهنەمێیە؛ ژ بەر وان خەلەتی وگونەهێن وان دکرن. (٩٦) گەلی خودان باوەران ئەڤ دوڕوییە بۆ هەوە سویند دخۆن؛ دا هوین ژ وان ڕازی ببن، ڤێجا ئەگەر هوین ژ وان ڕازی ببن ژی -چونکی هوین درەوا وان نزانن- هندی خودێیە ژ وی مللەتی ڕازی نابت یێ ژ گوهدارییا وی وپێغەمبەرێ وی دەرکەفتی. (٩٧) ئەو عەرەبێن ل بەرییێ دژین -یێن کۆچەرات- ژ خەلکێ باژێران دکافرتر ومنافقترن؛ ژ بەر زڤری ودلڕەقی ودویرکەفتنا وان ژ زانینێ وزانایان، و ژ جهێن وەعز وشیرەتان، ژ بەر ڤێ چەندێ ئەو هێژاترن کو توخوببێن دینی نەزانن، ووان شریعەت وئەحکامان نەزانن یێن خودێ ئینباینە خوارێ. وخودێ ب حالێ ڤان هەمییان یێ پڕزانایە، و د ڕێڤەبرنا خۆ دا بۆ کارێ بەنیبێن خۆ یێ کاربنەجهە. (٩٨) و ژ ڤان عەرەبان هەیە یێ کو هزر دکەت ئەو تشتێ ئەو د ڕێکا خودێ دا خەرج دکەت خەرامەت وزیانەکە بۆ وی، وئەو باوەر ناکەت کو ئەڤە دێ خێرەکێ گەهینتێ، یان دێ عەزابەکێ ژێ پاشڤە لێ دەت، وئەو چاڤەرییی هندێیە ئاتاف ونەخۆشی ب سەر هەوە دا بێن، بەلێ خرابی ب سەر وان دا دئێت نەکو ب سەر موسلمانان دا. وخودێ گوهـ ل وێ دبت یا ئەو دبێژن و ب ئنیەتێن وان یێن خراب یێ پڕزانایە. (٩٩) و ژ ڤان عەرەبێن کۆچەرات هەیە یێ باوەرییێ ب خودێ وتەوحیدا وی دئینت، و ب ڕۆژا ڕابوونا پشتی مرنێ، وخەلات وجەلاتێ ژی دئینت، وئەو وی مالێ د ڕێکا جیهادا بوتپەرێسان دا خەرج دکەت بۆ خۆ حسێب دکەت ڕێک بۆ ڤیان وڕازیبوونا خودێ، وئەو وی کاری بۆ خۆ دکەتە ڕێک بۆ دوعایێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بۆ وی، نێ هندی ئەڤ کریارەنە وان نێزیکی خودێ دکەن، خودێ دێ وان کەتە د بەحەشتا خۆ دا. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ وان خرابییانە یێن وان کرین، و ب وان یێ دلۆڤانکارە.

(١٠٠) وئەوێن بۆ باوەری ئینانێ بەری مرۆڤان ڕاکرین، ژ وان مشەختان یێن مللەت وئویجاخێن خۆ هێلاین وقەستا وارێ ئیسلامێ کری، ووان پشتەڤانێن پشتەڤانییا پێغەمبەری دژی کافران کری، وئەوێن ب قەنجی دویکەفتنا وان کری، ئەو ئەون یێن خودێ ژێ ڕازی بووی ژ بەر گوهدارییا وان بۆ خودێ وپێغەمبەرێ وی، وئەو ژ وی ڕازی بوون ژ بەر خێرا مەزن یا وی دایە، ووی بەحەشتێن ڕوبیار د بن دا دچن بۆ وان ئامادە کرینە هەروهەر ئەو دێ تێدا بن، وئەڤەیە سەرکەفتنا مەزن. و د ڤێ ئایەتێ دا مەدح بۆ صەحابییان هەیە ودەلیلە کو ئەو یێن باوەرینە؛ لەو قەدرگرتنا وان ژ بناخەیێن باوەرییێیە. (١٠١) و ژ وان یێن ل دۆر (مەدینێ) هندەک عەرەبێن کۆچەرات یێن دوڕوی هەنە، و ژ خەلکێ (مەدینێ) ئەو دوڕوی هەنە یێن کو ل سەر نفاقێ ماین، تو وان ناناسی، ئەم وان دناسین، دوجارکی ئەم دێ وان عەزاب دەین: ب کوشتن وگرتن وشەرمزارکرنا د دنیایێ دا، و ب عەزابا د قەبری دا پشتی مرنێ، پاشی ل ڕۆژا قیامەتێ ئەو بۆ عەزابەکا مەزن د ئاگرێ جەهنەمێ دا دێ ئێنە زڤڕاندن. (١٠٢) وهندەکێن دی ژ خەلکێ (مەدینێ) ویێن ل دۆر وڕەخان هەنە، ئعتراف ب گونەهێن خۆ کر و ژێ تۆبەکر وپەشێمان بوون، وان کارێ چاک -کو تۆبە وپەشێمانی وئعترافا ب گونەهێیە- د گەل کارەکێ دی یێ خراب -کو خۆپاشڤە کێشانا ژ دەرکەفتنا د گەل پێغەمبەری بوو وکارێن دی یێن خراب- تێکەلی یەک کرن، بەلکی کو خودێ بەرێ وان بدەتە تۆبێ وتۆبا وان قەبویل بکەت. هندی خودێیەباش گونەهـ ژێبرە بۆ بەنییێن خۆ، یێ دلۆڤانکارە ب وان. (١٠٣) تو -ئەی موحەممەد- ژ مالێ ڤان تۆبەکەرێن باشی وخرابی تێکەلی یەک کرین خێرەکێ وەربگرە کو ئەو پێ ژ پیساتییا گونەهێ پاقژ ببن، و ژ دەرجێن دوڕوییان بلند ببنە دەرەجێن دلسۆزان، وتو دوعا وداخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ وان بکە، هندی دوعایێن تەنە دلۆڤانی ودلڕەحەتییە بۆ وان. وخودێ گوهدێرێ پڕزانایە. (١٠٤) ئەرێ ما ئەوێن خۆ ژ جیهادێ پاشڤەلێدای ویێن دی ژێ نەزانییە کو هندی خودێیە ئەو ب تنێیە یێ تۆبێ ژ بەنییێن خۆ قەبویل دکەت، وخێران وەردگرت وجزایێ وان ددەت، وهندی خودێیە ئەوە پڕتۆبەوەرگرێ دلۆڤانکارە. (١٠٥) وتو بێژە ڤان دوڕوییان: چی کارێ هەوە بڤێت بکەن، خودێ دێ کارێ هەوە بینت وپێغەمبەرێ وی وخودان باوەر ژێ، ومەسەلا هەوە دێ ئاشکەرا بت، و ل ڕۆژا قیامەتێ هوین دێ زڤڕنە نک وی یێ تشتێ پەنی ونەپەنییێ هەوە دزانت، ڤێجا ئەو دێ بۆ هەوە بەحسێ وی کاری کەت یێ هەوە دکر. (١٠٦) و ژ وان یێن د گەل هەوە دەرنەکەفتینە غەزایا تەبووکێ هندەکێن دی هەنە یێن هاتینە پاشڤەهێلان؛ دا خودێ وی حوکمی د دەر حەقا وان دا بدەت یێ وی بڤێت. وئەڤە ئەو بوون یێن ژ کارێ خۆ پەشێمان بووین، وئەو ئەڤە بوون: موڕارێ کوڕێ ڕەبیعی، وکەعبێ کوڕێ مالکی، وهلالێ کوڕێ ئومەییەی، یان خودێ دێ وان عەزاب دەت، یان دێ ل وان بۆرت. وخودێ یێ پڕزانایە ب وی یێ هێژای عەزابێ یان لێبۆرینێ بت، یێ کاربنەجهە د هەمی گۆتن وکریارێن خۆ دا.

(١٠٧) وئەو دوروییێن مزگەفتەک ئاڤاکری؛ دا زیانێ پێ بگەهیننە خودان باوەران وکوفرا ب خودێ پێ بکەن، وخودان باوەران پێ ژێکڤە کەن؛ دا هندەک ژ وان نڤێژێ لێ بکەن ونەچنە مزگەفتا (قوبائێ) ئەوا موسلمان نڤێژێ لێ دکەن، ڤێجا دا موسلمان ب ڤی ڕەنگی ژێکڤە ببن، وئەو ڤێ چەندێ دکەن دا چاڤەڕێیی وی بکەن یێ شەڕێ خودێ وپێغەمبەرێ وی کری ژ بەرێ وەرە -کو ئەبوو عامرێ ڕاهبێ فاسقە- دا ئەو مزگەفت ببتە جهێ پیلانگێڕییا دژی موسلمانان، وئەڤ دوروییە دێ سویند خۆن کو وان ب ئاڤاکرنا ڤێ مزگەفتێ هەما قەنجی دڤێت ودا بۆ وان موسلمانێن بێ چارە ئەوێن نەشێن بچنە مزگەفتا (قوبائێ) ب ساناهی بێخن، وخودێ شاهدەیێ ددەت کو ئەو د ڤێ سویندا خۆ دا ددرەوینن. وپاشی ئەو مزگەفت هاتە سۆتن وهەڕفاندن. (١٠٨) تو -ئەی موحەممەد- بۆ نڤێژێ قەت د ڤێ مزگەفتێ ڤە ڕانەبە؛ چونکی ئەو مزگەفتا ژ ڕۆژا یەکێ ل سەر تەقوایێ هاتییە دانان -کو مزگەفتا قوبائێ‌یە- فەرترە کو تو نڤێژێ لێ بکەی، و د ڤێ مزگەفتێ دا هندەک زەلام هەنە حەز دکەن کو خۆ ب ئاڤێ ژ هەمی پیساتییان پاقژ بکەن، کا چاوا ئەو ب تەقوایێ خۆ ژ گونەهان پاقژ دکەن. وخودێ حەز ژ خۆپاقژکەران دکەت. وئەگەر مزگەفتا (قوبائێ) هەر ژ ڕۆژا یەکێ ل سەر تەقوایێ هاتبتە دانان، پا مزگەفتا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- فەرتر وهێژاترە کو یا وەسا بت. (١٠٩) وەکی یەک نابن ئەوێ بناخەیێن خۆ ل سەر تەقوا خودێ وگوهداری وڕازیبوونا وی دانابت، وئەوێ بناخەیێن خۆ ل سەر لێڤا کەندالەکێ نێزیکە بکەڤت دانابت، ڤێجا ڕاببت مزگەفتەک بۆ زیانێ وکوفرێ وژێکڤەکرنا موسلمانان ئاڤاکربت، وئەوی ب وێ چەندێ خۆ هاڤێتبتە د ئاگرێ جەهنەمێ دا. وخودێ بەرێ وی مللەتێ زۆردار نادەتە هیدایەتێ یێ زێدەگاڤی ل سەر توخوبێن خودێ کری. (١١٠) ئەو ئاڤاهییێ دوروییان ئاڤاکری دا بیننە بەرانبەر مزگەفتا (قوبائێ) هەر دێ مینت گومان ودودلی ونفاق د دلێن وان دا، حەتا دلێن وان ب کوشتنێ یان مرنێ بێنە بڕین، یان ژی ب پەشێمانییا وان یا ژ دل، وتۆبەکرن وترسانا وان ژ خودێ. وخودێ یێ پڕزانایە ب وێ گومانا ل نک ڤان دوروییان هەی، و ب مەخسەدا وان ژ ڤێ ئاڤاکرنا وان، وئەو د ڕێڤەبرنا کارێ بەنییێن خۆ دا یێ کاربنەجهە. (١١١) هندی خودێ‌یە نەفسا خودان باوەران ژ وان کڕییە کو بەرانبەری وێ بەحەشت بۆ وان هەیە، وئەو خۆشییا تێدا هەی ژ بەر دانا وان بۆ سەر ومالێ خۆ د ڕێکا جیهادا دوژمنێن خودێ دا ژ بۆ بلندکرنا دینێ وی، ڤێجا ئەو کوشتنێ دکەن ودئێنە کوشتن، ئەڤە سۆزەکا ژ ڕاستییە ل سەر وی د وێ تەوراتێ دا یا بۆ مووسای -سلاڤ لێ بن- هاتی، و د وێ ئنجیلێ دا یا بۆ عیسای -سلاڤ لێ بن- هاتی، و د وێ قورئانێ دا یا بۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- هاتی. وکەس ژ خودێ پتر یێ وەفادار نینە بۆ پەیمانا خۆ، ڤێجا هوین -گەلی خودان باوەران- ب کەیف بکەڤن ژ بەر وێ کڕین وفرۆتنا هەوە د گەل خودێ کری، و ب وێ پەیمانا وی ب بەحەشتێ وڕازیبوونێ دایە هەوە، وئەڤ کڕین وفرۆتنەیە سەرکەفتنا مەزن.

(١١٢) و ژ سالۆخەتێن ڤان خودان باوەران یێن مزگینی ب چوونا بەحەشتێ بۆ هاتییە دان: ئەو تۆبە دکەن، ب دلسۆزی عیبادەتی بۆ خودێ دکەن، حەمدا وی دکەن سەرا هەمی خۆشی ونەخۆشییان، دڕۆژیگرن، د نڤێژێ دا دچنە ڕکووعێ وسجوودێ، فەرمانێ ل مرۆڤان دکەن ب وێ یا خودێ وپێغەمبەرێ وی فەرمان پێ کری، ووان ژ وێ ددەنە پاش یا خودێ وپێغەمبەرێ وی ئەو ژێ داینەپاش، وی تشتی دکەن یێ خودێ فەرکری، وئەمر ونەهییا وی ب جهـ دئینن، گوهدارییا وی دکەن، و ل توخوبێن وی ڕادوەستن. وتو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ ب ڕازیبوونا خودێ و ب بەحەشتێ بدە خودان باوەران. (١١٣) نەبوویە بۆ موحەممەد پێغەمبەری وبۆ ئەوێن باوەری ئینای کو داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ بوتپەرێسان بکەن، ئەگەر خۆ ئەو مرۆڤێن وان یێن نێزیک ژی بن پشتی کو ئەو ل سەر شرکێ مرین، وبۆ وان ئاشکەرا بووی کو ئەو جەهنەمینە، وخودێ گونەهێ بۆ بوتپەرێسان ژێ نابەت. (١١٤) وداخوازا ئیبراهیمی بۆ بابێ وی یێ بوتپەرێس کو خودێ گونەهێن وی ژێ ببەت، هەما ژ بەر هندێ بوو چونکی وی سۆز دابوویێ، دەمێ گۆتییێ: ئەز دێ داخوازێ بۆ تە ژ خودایێ خۆ کەم کو ئەو گونەهێن تە ژێ ببەت هندی خودایێ منە ئەو ب من یێ دلۆڤان بوویە. ڤێجا دەمێ بۆ ئیبراهیمی ئاشکەرابووی کو بابێ وی دوژمنێ خودێیە وگۆتن ووەعز چو کار د وی ناکەن، وکو ئەو دێ ل سەر کوفرێ مرت، ئیبراهیمی ئەو هێلا ودوعا بۆ نەکرن، وخۆ ژێ بەریکر. هندی ئیبراهیمە گەلەک هەوار دکرە خودێ، وگەلەک یێ دل فرەهـ وئارام بوو. (١١٥) ونەبوویە کو خودێ مللەتەکی بەرزەکەت پشتی کو وی منەت ب هیدایەتێ لێکری حەتا ئەو وی تشتی بۆ وان ئاشکەرا بکەت یێ کو دڤێت ئەو خۆ پێ ژ وی بپارێزن، ووی تشتێ ئەو هەوجە ببنێ ژ بناخە وچەق وتایێن دینی. هندی خودێیە ب هەمی تشتان یێ پڕزانایە. (١١٦) هندی خودێیە ئەوە خودانێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤ دا چو شریک د ئافراندن وڕێڤەبرن وپەرستن وشریعەت دانانانێ دا بۆ وی نینن، یێ وی بڤێت ئەو زێندی دکەت ویێ وی بڤێت ئەو دمرینت، وهەوە ژبلی خودێ چو کەسەک نینە سەرکاری وپشتەڤانییا هەوە بکەت، وهەوە ب سەر دوژمنی بێخت. (١١٧) ب ڕاستی خودێ تەوفیقا پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بۆ تۆبەکرنێ وگوهدارییێ دا، وخودێ تۆبە دانا سەر وان مشەختێن جهـ وئویجاخێن خۆ هێلاین وقەستا وارێ ئیسلامێ کری، وتۆبە دانا سەر پشتەڤانێن پێغەمبەری ژی -سلاڤ لێ بن- ئەوێن ل ڕۆژا (تەبووکێ) د گەل وی دەرکەفتینە شەڕێ دوژمنان ل وی دەمێ گەرما دنیایێ یا دژوار، وتەنگاڤییا خوارن وپێڕەهان هەی، خودێ تۆبە دانا سەر وان پشتی کو نێزیک بووی دلێن هندەک ژ وان ژ حەقییێ وەرگەڕێن، وئەو مەیلدارییا خۆشییێ وڕحەتییێ بکەن، بەلێ خودێ ئەو موکم کرن و ب هێز ئێخستن وتۆبا وان قەبویلکر، هندی ئەوە ئەو ب وان یێ مهرەبان ودلۆڤانکارە. و ژ دلۆڤانییا وی ب وان وی تۆبە دانا سەر وان، وتۆبا وان قەبویلکر، وئەو ل سەر موکمکرن.

(١١٨) وهەر وەسا خودێ تۆبە دانا سەر وان هەر سێ ئەنصارییان ژی یێن د گەل پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دەرنەکەفتین، وگەلەک ب خەم کەفتین -وئەو هەر سێ ئەڤە بوون: کەعبێ کورێ مالکی وهلالێ کورێ ئومەییەی ومورارێ کورێ رەبیعی-، حەتا دەمێ عەرد ب فرەهییا خۆ ڤە ژ خەم وکۆڤانان دا ل وان تەنگ بووی، و ژ بەر وێ خەما بۆ وان چێبووی وبێهنا وان چک بووی، ووان ب دورستی زانی ژبلی خودێ چو جهـ نینن ئەو ژ خودێ برەڤنێ، خودێ بەرێ وان دا گوهداری وتۆبەکرنێ وزڤرینێ بۆ وی تشتێ خودێ پێ ژ وان رازی ببت. هندی خودێیە ئەوە پڕ تۆبەوەرگرێ بەنییێن خۆ، وییێ دلۆڤانکارە ب وان. (١١٩) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای وچاڤ ل پێغەمبەرێ وی کری، تەقوا خودێ بکەن و د هەمی کار وکریارێن خۆ دا ژ وی بترسن، وهوین د گەل ڕاستگۆیان بن د باوەری وسۆزێن وان دا، و د هەمی کارێن وان دا. (١٢٠) نەبوویە بۆ خەلکێ مەدینا پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- وئەوێن ل دۆر وڕەخێن وان ژ خەلکێ دەشتێ یێ کۆچەرات کو ئەو خۆ ژ پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- پاشڤە لێ بدەن وبمیننە د مالێن خۆ دا و د ناڤ عەیالێ خۆ دا، ووان تەناهی بۆ خۆ بڤێت ل دەمێ پێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- د نەخۆشییێ دا؛ چونکی د ڤێ دەرکەفتن وجیهادا وان دا تێنکاتییەک ووەستانەک وبرسەک ناگەهتە وان، وئەو پێ ل جهەکی نادانن کو کافران پێ نەخۆش بت، وئەو دربەکی نادانن دوژمنێ خودێ ودوژمنێ خۆ، ئەگەر ئەو هەمی بۆ وان نەئێتە نڤیسین کارەکێ چاک. هندی خودێیە خێرا قەنجیکاران بەرزە ناکەت. (١٢١) وئەو خێرەکێ د ڕێکا خودێ دا نادەن چ یا بچویک بت چ یا مەزن، وئەو د چوونا خۆ دا د گەل پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- نهالەکێ نابڕن بۆ جیهادێ، ئەگەر خێرا کارێ وان بۆ وان نەئێتە نڤیسین؛ دا خودێ ب باشترین جزایێ بۆ وان دئێتە دان جزایێ کارێن وان یێن چاک بدەتە وان. (١٢٢) ونەبوویە بۆ خودان باوەران کو هەمی پێکڤە دەرکەڤنە شەڕێ دوژمنی، کا چاوا نەبوویە بۆ وان کو هەمی پێکڤە بڕوینن، ڤێجا بلا ژ هەر دەستەکەکێ ژ وان هندەکێن تێرا شەڕی بکەن دەربکەڤن؛ دا ئەوێن ڕوینشتی دمینن د دینێ خودێ دا و د وێ دا یا بۆ پێغەمبەرێ وی هاتییە خوارێ خۆ شارەزا بکەن، ودا ئەو دەمێ دزڤڕنە نک مللەتێ خۆ وان ب وێ بترسینن یا وان زانی، دا بەلکی ئەو خۆ ژ عەزابا خودێ بپارێزن وپێگیرییێ ب فەرمانێن وی بکەن.

(١٢٣) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەری کری هوین دەست ب شەرێ کافرێن نێزیک پاشی یێن ویڤەتر ژ وارێ ئیسلامێ بکەن، وبلا کافر زڤراتییێ ودژوارییێ ژ هەوە ببینن، وهوین بزانن کو هندی خودێیە ب هاریکاری وپشتەڤانییا خۆ یێ د گەل تەقواداران. (١٢٤) وئەگەر خودێ سوورەتەک ژ سوورەتێن قورئانێ بۆ پێغەمبەرێ خۆ ئینا خوارێ، ژ وان دورِوییان هەیە یێ -ب ترانەپێکرن ڤە- بێژت: ڤێ سوورەتێ باوەرییا کێ ژ هەوە ب خودێ وئایەتێن وی پتر لێ کر؟ ڤێجا ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای هاتنە خوارا ڤێ سوورەتێ باوەری ل وان زێدەکر کو وان ئەو زانی وباوەری پێ ئینای وهزرا خۆ تێدا کری وکار پێ کری، وکەیفا وان ب وێ باوەرییێ دئێت یا خودێ دایە وان. (١٢٥) وئەوێن نفاق وگومانا د دەرحەقا دینێ خودێ دا د دلێن وان دا هەی، هاتنە خوارا ڤێ سوورەتێ نفاقێ وگومانێ ل سەر وێ نفاق وگومانا وان هەی زێدە دکەت، وئەوێن هە مرن وئەو دکافر ب خودێ وئایەتێن وی. (١٢٦) ئەرێ وما دورِوی نابینن کو خودێ ب هشکاتی وتەنگاڤییێ، و ب ئاشکەراکرنا نهێنییێن وان هەر سال جارەکێ یان دوجاران بەلایێ وفەتەراتێ دئینتە سەرێ وان؟ پاشی د گەل هندێ ئەو ژ کوفر ونفاقا خۆ نازڤرنەڤە، وئەو وجەکێ بۆ خۆ ژ وان ئایەتێن خودێ ناگرن یێن وان ب چاڤ دیتین، وبیرا خۆ لێ نائیننەڤە. (١٢٧) وئەگەر سوورەتەک هاتە خوارێ دورِوی ب چاڤان ئیشارەتان ددەنە یەک ودو وياربيیان بۆ خۆ ب هاتنە خوارا وێ دکەن وئەو ب خەم دکەڤن؛ ژ بەر کو عەیب وکریارێن وان پێ ئاشکەرا دبن، پاشی ئەو دبێژن: ئەرێ یەک دێ هەوە بینت ئەگەر هوین ژ نک پێغەمبەری رِابوون؟ ڤێجا ئەگەر کەس وان نەبینت ئەو دێ رِابن و ژ ترسێن هەتکبرنێ دا ژ نک پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دەرکەڤن. خودێ دلێن وان ژ باوەرییێ وەرگێرِان؛ ژ بەر کو ئەو تێ ناگەهن وفام ناکەن. (١٢٨) گەلی خودان باوەران ب رِاستی پێغەمبەرەک ژ مللەتێ هەوە ب خۆ بۆ هەوە هات، ئەو نەخۆشی وتەنگاڤیيا دگەهتە هەوە وی پێ نەخۆشە، وئەو یێ رِژدە ل سەر هندێ کو هوین باوەرییێ بینن وحالێ هەوە چاک ببت، وئەو ب خودان باوەران گەلەکێ مهرەبان ودلۆڤانکارە. (١٢٩) ڤێجا ئەگەر بوتپەرێس ودورِوییان بەرێ خۆ ژ باوەری ئینانا ب تە وەرگێرِا -ئەی موحەممەد- تو بێژە وان: خودێ بەسی منە، ئەو تێرا من هەیە بەرانبەر هەر خەمەکا دگەهتە من، ژ وی پێڤەتر چو خودايێن ب حەق نینن، ومن هەمی کار وکریارێن خۆ یێن هێلاینە ب هیڤییا وی ڤە؛ چونکی ئەوە هاریکار وپشتەڤانێ من، وئەوە خودایێ عەرشێ مەزن کو مەزنترینێ چێکرییانە.

سوورەتا (يونس)

(١) (الر) ئاخفتن ل دۆر ڤان حەرفێن كەركرى ل دەسپێكا سوورەتا بەقەرە هاتييەكرن. ئەڤە ئايەتێن وێ كيتابا موكمە يا كو خودێ بۆ بەنييێن خۆ موكم وبنەجهكرى. (٢) ئەرێ ما كارەكێ عەجێب بوو ل بەر مرۆڤان كو مە وەحى ب قورئانێ بۆ زەلامەكى ژ وان هنارتى؛ دا ئەو وان ژ عەزابا خودێ بترسينت، ومزگينييێ بدەتە وان يێن باوەرى ب خودێ وپێغەمبەرێ وى ئيناى كو ژ بەر وى كارێ چاك يێ وان پێشكێشكرى خێرەكا باش بۆ وان هەيە؟ ڤێجا دەمێ پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- بۆ وان ب وەحييا خودێ هاتى ووى ئەو بۆ وان خواندى، كافران گۆت: هندى موحەممەدە سێرەبەندە، وئەو تشتێ ئەو پێ هاتى سێرەبەندييەكا ئاشكەرايە. (٣) هندى خودايێ هەوەيە (ئەللاهە) يێ عەسمان وعەرد د شەش ڕۆژان دا ئافراندين، پاشى ئەوى ب ڕەنگەكێ هێژاى وى ل سەر عەرشى ئستيواكر (بلندبوو)، ئەو كارێ بەنييێن خۆ ب ڕێڤە دبەت، كەس بەرهنگاربيا وى ناكەت د وى تشتى دا يێ ئەو بكەت، و ل ڕۆژا قيامەتێ مەهدەرچييەك مەهدەرێ ل نك وى ناكەت ئەگەر ئەو دەستويرييا مەهدەرێ نەدەتێ، ڤێجا هوين پەرستنا خودايێ خۆ (ئەللاهى) بكەن يێ كو ئەڤ سالۆخەتە هەين، وهوين ژ دلەكێ خوڕى پەرستنێ بۆ وى بكەن. ئەرێ ما هوين وجەكێ بۆ خۆ ژ دەليل وئايەتان نابينن؟ (٤) زڤڕينا هەوە هەمييان پێكڤە ل ڕۆژا قيامەتێ بۆ نك خودايێ هەوەيە، وئەڤە سۆزا خودێ يا ڕاستە، ئەوە يێ ل دەسپێكێ ئافراندن كرى وپشتى مرنێ وێ دوبارە دكەتەڤە، وجارەكا دى وەكى يا يەكێ لێ دكەتەڤە؛ دا ئەو ب باشى جزايێ وى بدەتێ يێ باوەرى ب خودێ وپێغەمبەرێ وى ئيناى، وباشى كرين. وئەوێن كافرى ب تەوحيدا خودێ وپەياما پێغەمبەرێ وى كرى ڤەخوارنەكا ژ ئاڤەكا زێدە كەلاندى بۆ وان هەيە ئەو ئاڤ دێمى دبرێژت وڕويڤيكان پرت پرت دكەت، و ژ بەر كافرى وسەرداچوونا وان عەزابەكا ب ئێش ژى بۆ وان هەيە. (٥) خودێيە يێ ڕۆژ گەشكرى، وهەيڤ ڕوهنكرى، وڕێڤەچوونا هەيڤێ كرييە قويناغ قويناغ ڤێجا ب ڕۆژێ هژمارا ڕۆژان دئێتە زانين، و ب هەيڤێ هژمارا مەهـ وسالان دئێتە زانين، خودێ ڕۆژ وهەيڤ بۆ حكمەتەكا مەزن يێن ئافراندين، وئەو ل سەر شيان وزانينا خودێ يا بێ توخويب نيشانن، ئەو ئايەت ودەليلان بۆ وى مللەتى ئاشكەرا دكەت يێ حكمەتا ئافراندنێ بزانت. (٦) هندى د هاتنا ڕۆژ وشەڤان دايە ل دويڤ يەك، و د وان تشتێن عەجێب دا يێن خودێ د عەسمانان وعەردى دا ئافراندين ئايەت ودەليلێن ئاشكەرا بۆ وى مللەتى هەنە يێ ژ عەزاب ونەڕازيبوونا خودێ بترست.

(٧) هندى ئەون يێن دلێ خۆ نابەنە ديدارا مە ل ئاخرەتێ بۆ حسێبێ، ووى جزايێ ب دويڤ دا دئێت؛ چونكى باوەرييێ ب ڕابوونا پشتى مرنێ نائينن، وئەو پێش ژينا ئاخرەتێ ڤە ب ژينا دنيايێ ڕازيبوون، ووان خۆ ب ژينا دنيايێ پشت گەرم كر، وئەوێن ژ ئايەتێن مە يێن كەونى وشەرعى دبێ ئاگەهـ. (٨) ئەوان ژ بەر وان گونەهـ وخەلەتييێن وان د دنيايێ دا دكرن جهێ لێ زڤرينا وان ل ئاخرەتێ ئاگرێ جەهنەمييە. (٩) هندى ئەون يێن باوەرى ب خودێ وپێغەمبەرێ وى ئينناى وچاكى كرين خودێ مەزنترين خێرێ دێ دەتە وان ژ بەر باوەرييا وان، ودێ بەرێ وان دەتە ڕێكا بەحەشتێ، د بەحەشتێن خۆشييێ دا ڕويبار د بن وان دا دچن. (١٠) دوعايا وان د بەحەشتێ دا تەسبيحن (دبێژن: سبحانك اللهم - يێ پاك وپيرۆز بى خودايێ مە)، وسلاڤا خودێ ومليايكەتێن وى بۆ وان، وسلاڤا وان بۆ يەك ودو د بەحەشتێ دا (سەلامە - ئاشتى وتەناهييە)، ودوعايا وان يا دويماهييێ ئەڤ گۆتنا وانە: (الحمد لله رب العالمين - شوكر وسوپاسى بۆ خودێ بن چێكەر وخودانێ هەمى چێكرييان). (١١) وئەگەر خودێ لەزێ د نفرينێن مرۆڤان دا بكەت وەكى ئەو لەزێ بۆ وان د دوعايێن خێرێ دا دكەت ئەو هەمى دا تێ چن، ڤێجا ئەم وان يێن ژ عەزابا مە نەترسن وباوەرييێ ب ڕابوونا پشتى مرنێ نەئينن د سەرداچوونا وان دا حێبەتى وبەرزە دهێلين. (١٢) وئەگەر نەخۆشى وتەنگاڤييەك گەهشتە مرۆڤەكى پێخەمەت ڕاكرنا وێ نەخۆشييێ ئەو ل سەر تەنشتێ يان روينشتى يان ژ پييان ڤە -ل دويڤ وى حالێ ئەو تێدا دەمێ نەخۆشى دگەهتێ- دێ هەوارێن خۆ گەهيننە مە. ڤێجا گاڤا مە ئەو نەخۆشى ژ سەر وى ڕاكر ئەو دێ بەردەوامييێ ل سەر ڕێبازا خۆ يا يەكێ كەت يا ئەو بەرى وێ نەخۆشييێ ل سەر دچوو، وئەو دێ وێ نەخۆشييێ وتەنگاڤييێ ژ بيرا خۆ بەت يا ئەو كەفتييێ، وسوپاسييا خودايێ خۆ ناكەت يێ ئەو نەخۆشى ژ سەر ڕاكرى، وكا چاوا ل بەر ڤى مرۆڤى هاتييە خەملاندن كو ئەو بەردەوامييێ ل سەر كافرى وهەڤركييا خۆ بكەت پشتى خودێ نەخۆشى ژ سەر ڕاكرى، وەسا ل بەر وان يێن زێدە درەو ل سەر خودێ وپێغەمبەرێن وى كرين ئەو كارێ ئەو دكەن ژ گونەهێ وشركێ يێ هاتييە خەملاندن. (١٣) و ب ڕاستى ئەو مللەتێن بەرى هەوە -گەلى بوتپەرێسان- پێغەمبەرێن خودێ درەوين دەرێخستين مە تێ برن دەمێ وان شرك كرى، وپێغەمبەرێن وان ب دەليل ونيشانێن ئاشكەرا يێن ڕاستييا وان ئاشكەرا دكەن ژ نك خودێ بۆ وان هاتن، بەلێ ڤان مللەتێن مە تێ برين باوەرى ب پێغەمبەرێن خۆ نەئينا، ڤێجا ئەو هێژاى تێبرنێ بوون، وهەر وەسا ئەم هەر تاوانبارەكێ ژ توخويبێن خودێ دەردكەڤت جزا ددەين. (١٤) پاشى پشتى وان مللەتێن تێچووى مە هوين -گەلى مرۆڤان- ل عەردى كرنە جێگر؛ دا بەرێ خۆ بدەينێ كانێ هوين دێ چ كەن: باشييێ يان خراببيێ، ڤێجا دا ئەم ل دويڤ كارێ هەوە جزايێ هەوە بدەين.

(١٥) وئەگەر ئەو ئايەتێن ئاشكەرا يێن مە بۆ تە هنارتين -ئەى موحەممەد- بۆ وان بوتپەرێسێن ژ حيسابىَ نەترسن، وباوەرييىَ ب ڕۆژا ڕابوونىَ نەئينن بێنە خواندن ئەو دىَ بێژن: قورئانەكا دى ژبلى ڤىَ بۆ مە بينە، يان ژى ڤىَ بگوهۆڕە: تشتىَ حەلال حەرام بكە، ويىَ حەرام حەلال بكە، وگەفان بگوهۆڕە، وئەو تشتىَ دژى صەنەم ودلچوونێن مە ژىَ ڕاكە، تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان: ئەڤ چەندە نە ب دەستىَ منە، وهەما ئەز د وى تشتى دا يىَ ئەز فەرمانىَ پىَ ل هەوە دكەم دويچوونا وىَ دكەم يا خودىَ بۆ من ئيناى وفەرمان پىَ ل من كرى، ئەز ژ خودىَ دترسم -ئەگەر من گوهداربيا ئەمرىَ وى نەكر- عەزابا ڕۆژەكا مەزن كو ڕۆژا قيامەتىَ يە ب سەر من دا بێت. (١٦) تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان: ئەگەر خودىَ ڤيابا من ئەڤ قورئانە بۆ هەوە نەدخواند، وخودىَ ئەو ب هەوە نەددا زانين، ڤێجا هوين بزانن ئەو حەقييە ژ نك خودىَ؛ چونكى هوين دزانن ئەز دەمەكىَ درێژ د ناڤ هەوە دا بووم بەرى خودىَ وىَ ب وەحى بۆ من بهنێرت، وبەرى ئەز وىَ بۆ هەوە بخوينم، ئەرىَ ڤێجا ما هوين عەقلىَ خۆ بۆ هزركرنىَ وتێگەهشتنىَ ب كار نائينن؟ (١٧) كەس ژ وى زۆردارتر نينە يىَ درەوىَ ژ كيسىَ خودىَ بكەت يان درەوىَ ب ئايەتێن وى بكەت، هندى ئەون يێن خودىَ وپێغەمبەرێن وى درەوين دەردئێخن ئەو ب سەرناكەڤن، ومرادىَ ب دەست خۆ ڤە نائينن. (١٨) وئەڤ بوتپەرێسە ژبلى خودىَ پەرستنا وى تشتى دكەن يىَ نە ب تشتەكى زيانىَ دگەهينتە وان، ونە ل دنيايىَ ونە ل ئاخرەتىَ مفايەكى دگەهينىَ، وئەو دبێژن: هەما ئەم پەرستنا ئەوێن هە دكەين دا ئەو مەهدەرىَ بۆ مە ل نك خودىَ بكەن، تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان: ئەرىَ هوين وى تشتى ژ مەسەلا ڤان مەهدەرچييان نيشا خودىَ دددەن يىَ ئەو نە ل عەسمانان ونە ل عەردى نەزانت؟ چونكى ئەگەر هەوە ل عەردى يان ل عەسمانان هندەك مەهدەرچى هەبانە مەهدەرىَ بۆ هەوە بكەن ئەو ژ هەوە چێتر دا وان ناست، ڤێجا خودىَ يىَ پاک وبلندە ژ وى تشتىَ ئەڤ بوتپەرێسە د پەرستنىَ دا بۆ وى دكەنە هەڤپشک. (١٩) مرۆڤ هەمى ل سەر يەک دينى بوون كو ئيسلامە، پاشى ئەو ژێكجودا بوون، ڤێجا هندەک ژ وان كافربوون، وهندەک مانە ل سەر حەقييىَ. وئەگەر ژ بەر هندىَ نەبا كو خودىَ دەليڤە يا دايە گونەهكاران وئەو زوى وان ب گونەهێن وان عەزاب نادەت؛ دا حوكم د ناڤبەرا وان دا ئێتەكرن: كو نەحەق تىَ بچن، وخودانێن حەقييىَ ڕزگار ببن. (٢٠) وئەڤ كافرێن ڕكدار دبێژن: پا دىَ بلا نيشانەک وزانينەک بۆ موحەممەدى بێت، وئايەتەكا بەرچاڤ ژ خودايىَ وى كو ئەم پىَ بزانين ئەو د گۆتنا خۆ دا يىَ حەقە، تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان: ژ خودىَ پێڤەتر كەسەک تشتىَ نەبەرچاڤ نزانت، ڤێجا ئەگەر وى بڤێت ئەو دىَ وىَ كەت يا هوين دبێژن وئەگەر نەڤێت ناكەت، ڤێجا هوين -ئەى مللەتۆ- چاڤەڕێيى حوكمىَ خودىَ بن د ناڤبەرا مە وهەوە دا كو ئەو يىَ نەحەق ژ مە عەزاب بدەت، ويىَ حەق ب سەربێخت، هندى ئەزم ئەز چاڤەڕێيى وىَ چەندێمە.

(٢١) وئەگەر مە خۆشییەک وبەرفرەهییەک پشتی نەخۆشییێ وتەنگاڤییێ دا بوتپەرێسان، هنگی ئەو درەوێ ب ئایەتێن خودێ دکەن، وپارییان بۆ خۆ پێ دکەن، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان بوتپەرێسان: خودێ زویتر فێلێ ل هەوە دکەت وهەوە ب لایێ گونەهێ ڤە دکێشت وعەزاب ددەت. هندی ملیاکەتێن مەنە یێن مە هنارتین وان کریارێن هوین دکەن دنڤیسن ودپارێزن؛ دا پاشی ئەم سەرا وان حسێبێ د گەل هەوە بکەین. (٢٢) گەلی مرۆڤان ئەوە یێ ل هشکاتییێ هەوە ل سەر پێرەهـ وتشتێن دی ب رێڤە دبەت، و د دەریایێ دا ب گەمی وپاپۆران، حەتا دەمێ کو هوین چوونە تێدا وئەو ب بایەکێ خۆش ب رێڤە چوو، وکەیفا وان ئەوێن د گەمییێ دا ب وی بای هات، هڕەبایەکێ دژوار ب گەمییێ کەفت، وپێل ژ هەمی لایان ڤە هاتنە وان سویاران، و ل نک وان مسۆگەر بوو کو تێچوونێ دۆرا ل وان گرتی، وان ژ دل گازی خودێ ب تنێ کر، وتشتێ وان دپەرێسی وان هێلا، وگۆتن: سویند بت ئەگەر تو مە ژ ڤێ تەنگاڤییێ یا ئەم تێدا رزگار بکەی ئەم دێ ژ وان بین یێن شوکرا تە دکەن سەرا قەنجییان. (٢٣) ڤێجا دەمێ خودێ ئەو ژ تەنگاڤی ونەخۆشییان رزگارکرن هنگی ئەو خرابی وگونەهان د عەردی دا دکەن. گەلی مرۆڤان هەما خرابییا سەرداچوونا هەوە هەر بۆ هەوە ب خۆ دزڤرتە ڤە، د ژینا دنیایێ یا بەروەخت دا پەرتالەک بۆ هەوە هەیە، پاشی دویماهی وزڤڕینا هەوە بۆ نک مەیە، ڤێجا ئەم دێ بەحسێ هەمی کریارێن هەوە بۆ هەوە کەین، ودێ هەوە سەرا وان جزا دەین. (٢٤) هەما مەتەلا ژینا دنیایێ ووی مال وخەملا هوین شانازییێ پێ دبەن، وەکی مەتەلا بارانەکێیە مە ژ عەسمانی ئینایە خوارێ، ڤێجا گەلەک ڕەنگێن شینکاتی یێن د ناڤێک هەلبووی پێ شین بووین ژ وی بەرهەمێ مرۆڤ بۆ خۆ دکەتە قویت، و ژ یێ حەیوان ژێ دخۆن، حەتا دەمێ خەملا عەردی ئاشکەرا دبت، وخەلکێ ڤی عەردی هزر دکەن کو ئەو دێ شێن وی دورین ومفای بۆ خۆ وەرگرن، فەرمانا مە ب تێبرنا ڤی شینکاتی وخەملا عەردی ب شەڤ یان ب ڕۆژ هات، ئینا مە ئەو شینکاتی وداروبار وەکی تشتەکێ دوری وبێ مفا لێکر، هەر وەکی ئەو شینکاتی وداروبار بەری هنگی ل سەر عەردی شین نەبووی، ڤێجا هەر وەسا تشتێ هوین شانازییێ پێ دبەن ژ خۆشی وجوانییا دنیایێ ئەو ژی نامینت وخودێ دێ وی پویچ کەت. وکانێ چاوا مە مەتەلا ڤێ دنیایێ بۆ هەوە گۆت وڕاستییا وێ ئاشکەراکر -گەلی مرۆڤان- وەسا ئەم هێجەت وئایەتان بۆ وی مللەتی ئاشکەرا دکەین یێ هزرا خۆ تێدا بکەت، ومفایێ دنیا وئاخرەتێ بۆ خۆ ژێ وەربگرت. (٢٥) وخودێ هەوە بۆ وان بەحەشتان ڤەدخوینت یێن وی بۆ وەلییێن خۆ ئامادەکرین، وهەچییێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو بەرێ وی ددەتە هیدایەتێ، ووی دئینتە سەر ڕێکا ڕاست، کو ئیسلامە.

(٢٦) بۆ وان خودان باوەرێن ب قەنجی پەرستن وگوهدارییا خودێ کری، بەحەشت هەیە، و ژ وێ پتر ژی، کو بەرێخۆدانا وەجهێ خودێیە د بەحەشتێ دا، ولێبۆرین ورازیبوونا خودێ، وچو رەزیلاتی وروی رەشی ناگەهتە وان، وەکی کو دگەهتە جەهنەمییان. ئەو خەلکێ بەحەشتێنە هەروهەر دێ تێدا مینن. (٢٧) وئەوێن د دنیایێ دا خرابی کرین ئەو دێ جزایەکێ خراب وەکی کریارێن خۆ وەرگرن، ورەزیلاتی وروی رەشی دێ وان گرت، ووان کەسەک نابت عەزابا خودێ ژ وان بدەتە پاش ئەگەر وی ئەو عەزابدان، هەر وەکی پارچەیەکا شەڤا تاری ب سەر دێمێ وان دا هاتی. ئەڤە خەلکێ ئاگرینە هەروهەر دێ تێدا مینن. (٢٨) وتو بەحسێ وێ رۆژێ بکە یا ئەم مرۆڤان هەمییان تێدا بۆ حسێبێ وجزادانێ کۆم دکەین، پاشی ئەم دبێژینە وان یێن شریک بۆ خودێ چێکرین: هوین وشریکێن خۆ یێن هەوە ژبلی خودێ پەرستن بۆ دکر ل جهێ خۆ بمینن دا هوین ببینن کانێ دێ چ ب سەرێ هەوە ئێت، ڤێجا مە د ناڤبەرا وان وشریکێن وان دا ژێکڤەکر، وئەوێن پەرستن ژبلی خودێ بۆ هاتییە کرن خۆ ژ وان پەرستڤانێن خۆ بەریکر، ووان گۆتە پەرستڤانێن خۆ: هەوە د دنیایێ دا پەرستنا مە نەدکر. (٢٩) ڤێجا بەسە خودێ د ناڤبەرا مە وهەوە دا شاهد بت، ب راستی مە نەدزانی کانێ هەوە چ د گۆت و چ دکر، وئەم ژ وێ پەرستنا هەوە بۆ مە کری دبێ ئاگەهـ بووین. (٣٠) ل وی جهی هەر نەفسەک ل کارێ خۆ یێ بەرێ دزڤرت وبەرێ خۆ ددەتە حالێ خۆ، و ل دویڤ وی کاری دئێتە جزادان: ئەگەر باشی بت وئەگەر خرابی، وهەمی بۆ نک خودێ حەکەمێ دادکەر هاتنە زڤراندن، وئەو تشتێ بوتپەرێسان ژ بێ بەختی دکر، وژبلی خودێ پەرستن بۆ دکر چوو و ل وان بەرزەبوو. (٣١) تو بێژە وان: ئەو کییە ژ عەسمانی رزقی ددەتە هەوە، دەمێ بارانێ ژێ دبارینت، و ژ عەردی دەمێ شینکاتی ژێ دەردئێخت ڤێجا هوین وحەیوانێن خۆ ژێ دخۆن؟ وئەو گوهـ وچاڤێن هوین بهیستن ودیتنێ پێ دکەن وخۆشییێ پێ دبەن د دەستێ کێ دانە؟ وئەو کییە مرن وژین د گەردوونێ هەمییێ دا ب دەستێ وی، ڤێجا یێن زێندی ژ یێن مری دئینتە دەر؟ وئەو کییە یێ کارێ عەرد وعەسمانی ب رێڤە دبەت، وکارێ هەوە ویێ هەمی چێکرییان؟ ئەو دێ بەرسڤێ دەنە تە کو ئەوێ ڤێ هەمییێ دکەت خودێیە، ڤێجا تو بێژە وان: ئەرێ ما هوین ژ عەزابا خودێ ناترسن ئەگەر هەوە پەرستنا تشتەکێ دی د گەل وی کر؟ (٣٢) ڤێجا ئەو (ئەللاهـ) خودایێ هەوە یێ ب حەقە یێ گومان تێدا نە، یێ هێژا کو پەرستنا وی ب تنێ بێتە کرن، ڤێجا ما ژ حەقییێ دەرکەڤت ژبلی نەحەقییێ تشتەکێ دی هەیە؟ ڤێجا چاوا هوین بەرێ خۆ ژ عیبادەتێ وی وەردگێرنە عیبادەتێ تشتەکێ دی یێ ژبلی وی؟ (٣٣) ووەکی ئەڤ بوتپەرێسە کافربووین و ل سەر شرکا خۆ ماین، وەسا پەیڤا خودایێ تە وحوکمێ وی ل سەر وان ب جهـ هات ئەوێن ژ گوهدارییا خودایێ خۆ دەرکەفتینە نەگوهدارییێ وکوفرکرنا ب وی کو ئەو باوەرییێ ب تەوحیدا خودێ نائینن، و ب پێغەمبەرینییا موحەممەدی ژی -سلاڤ لێ بن- نائینن، وکاری ب سوننەتا وی ناکەن.

(٣٤) تو بێژە وان: ئەرێ ژ وان خوداوەندێن هوین دپەرێسن یەک هەیە تشتەکی ژ چوننەیێ بدەت، پاشی وی پویچ بکەت، پاشی دوبارە وەکی بەرێ وی چێ بکەتەڤە؟ ئەو نەشێن ڤی تشتی بێژن، تو بێژە: خودێ ب تنێیە یێ چێکرییان دئافرینت پاشی وان پویچ دکەت پاشی وان چێ دکەتەڤە، ڤێجا چاوا هوین بەرێ خۆ ژ حەقییێ ددەنە نەحەقییێ؟ (٣٥) تو بێژە: ئەرێ ژ هەڤپشکێن هوین پەرستنێ بۆ دکەن یەک هەیە رێنیشادانێ بۆ رێکا راست بکەت؟ ئەو نەشێن وێ چەندێ بکەن، تو بێژە وان: خودێ ب تنێیە یێ بەرێ مرۆڤێ بەرزەبووی ددەتە حەقییێ. ئەرێ کی چێترە مرۆڤ دویکەفتنا وی بکەت: ئەوێ ئەو ب تنێ رێنیشادانا حەقییێ دکەت یان ئەوێ ژ بەر نەزانین وبەرزەبوونا خۆ رێنیشادانێ ناکەت، کو ئەو خوداوەندێن هەوەنە یێن نە رێنیشادانێ دکەن ونە بەرێ وان ب رێکێ دکەڤت ئەگەر کەس بەرێ وان نەدەتە رێکێ؟ ڤێجا هەوە چیە چاوا هوین خودێ دئێننە راستا چێکرییێن وی؟ وئەڤە نە حوکمەکێ دورستە. (٣٦) وپترییا وان دەمێ صەنەمان بۆ خۆ دکەنە خوداوەند وباوەرییێ دئینن کو ئەو دێ وان نێزیکی خودێ کەن ژبلی درەو وگومانێ دویچوونا تشتەکێ دی ناکەن، وئەو ب تشتەکی مفای ژ راستییێ نادەت. هندی خودێیە ب وی تشتێ ئەڤ بوتپەرێسە دکەن یێ پرزانایە. (٣٧) ونەبوویە بۆ کەسێ کو ڤێ قورئانێ ژ نک یەکێ دی ژبلی خودێ بینت؛ چونکی کەسەک نەشێت وێ چەندێ بکەت، بەلێ خودێ ئەو یا ئینایە خوارێ راستییا وان کیتابێن وی بەری قورئانێ بۆ پێغەمبەران ئینانە خوارێ ئاشکەرا دکەت؛ چونکی دینێ خودێ یەکە، و د ڤێ قورئانێ دا دیارکرن وبەرفرەهکرنا وی شریعەتی هەیە یێ خودێ بۆ ئوممەتا موحەممەدی دانای، گومان تێدا نینە کو ئەڤ قورئانە ب وەحی ژ نک خودایێ هەمی چێکرییان هاتییە. (٣٨) بەلکی ئەو دبێژن: موحەممەدی ئەڤ قورئانە ژ نک خۆ چێکرییە؟ تو بێژە وان: پا دێ هوین سوورەتەکا ب تنێ یا وەکی سوورەتێن ڤێ قورئانێ بینن، وهوین پێخەمەت وێ چەندێ داخوازا هاریکارییێ ژ هەچییێ هوین بشێنێ ژبلی خودێ ژ مرۆڤ وئەجنان بکەن، ئەگەر هوین دراستگۆنە. (٣٩) بەلکی وان لەز د نەباوەری ئینانێ کر دەمێ وان کوفر ب وێ کری یا زانینا وان نەگەهشتییێ ژ بەحسێ رابوونا پشتی مرنێ وجزادانێ وبەحەشت وئاگری وتشتێن دی، وراستییا وی تشتێ ژڤان د کیتابێ دا بۆ وان پێ هاتییە دان هێشتا بۆ نەهاتییە. وهەر وەسا مللەتێن بەری وان ژی درەو پێ کربوو، ڤێجا تو بەرێ خۆ بدێ کانێ دویماهییا زۆرداران چ بوو؟ (٤٠) و ژ وان هەیە یێ باوەرییێ ب قورئانێ دئینت، و ژ وان هەیە یێ باوەرییێ پێ نائینت حەتا ئەو ل سەر وێ چەندێ دمرت، وخودایێ تە ب خرابکاران زاناترە. (٤١) وئەگەر وان تو درەوین دەرێخستی تو بێژێ: دینێ من وکارێ من بۆ منە، ودینێ هەوە وکارێ هەوە بۆ هەوەیە، نە هوین ب کارێ من دئێنە گرتن، ونە ئەز ب کارێ هەوە دئێمە گرتن. (٤٢) و ژ وان هەنە یێن گوهێ خۆ ددەنە گۆتنا تە یا راست، بەلێ ئەو نائێنە سەر رێ. ئەرێ ڤێجا ما تو دشێی دەنگێ خۆ بگەهینییە کەران؟ ڤێجا وەسا تو نەشێی بەرێ=

=ڤان ژی بدەیە هیدایەتێ ئەگەر خودێ هیدایەتا وان نەڤیا بت؛ چونکی ئەو ژ گوهدارییا حەقییێ دکەڕن، وتێ ناگەهن. (٤٣) و ژ وان هەیە یێ بەرێ خۆ ددەتە تە ونیشانێن پێغەمبەرینییا تە یا ڕاست، بەلێ ئەو وێ ڕۆناهییا باوەرییێ یا خودێ دایە تە نابینت، ئەرێ ڤێجا ما تو دشێی چاڤان بدەیە کۆران دا ئەو ڕێکێ پێ ببینن؟ (٤٤) هندی خودێیە ب تشتەکی زۆردارییێ ل مرۆڤان ناکەت کو گونەهێن وان زێدە بکەت یان خێرێن وان کێم بکەت، بەلێ مرۆڤن ب کوفرێ وبێ ئەمرییا خودێ زۆرداریێ ل خۆ دکەن. (٤٥) و ڕۆژا خودێ وان بۆ حسێبێ کۆم دکەت، هەر وەکی ئەو بەری هنگی ژ دەلیڤەیەکا کورت ژ ڕۆژێ پێڤەتر د دنیایێ دا نەماین، هندەک ژ وان هندەکان دناسن کا چاوا وان د دنیایێ دا یەک ودو دناسین، پاشی ئەو ناسینی هاتە برین ودەلیڤەیا ناسینیێ نەما. ب ڕاستی ئەوێن درەو ب دیدارا خودێ وجزادانا وی کری زیان کر، وبەرێ وان بۆ سەرڕاستییێ نەهاتییە دان. (٤٦) ویان ئەم د ژینا تە دا هندەکێ ژ وێ یا مە گەف پێ ل وان کری دێ نیشا تە دەین، یان ژی بەری ئەم وێ چەندێ نیشا تە بدەین دێ تە مرینین، ڤێجا د هەر دو حالان دا مەسەلا وان دێ بۆ نک مە ب تنێ زڤڕت، پاشی خودێ ل سەر وی کاری یێ وان د دنیایێ دا کری شاهدە، تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت. (٤٧) وبۆ هەر مللەتەکێ بەری هەوە چووی پێغەمبەرەک من هنارتبوو، ڤێجا ئەگەر ل ئاخرەتێ پێغەمبەرێ وان هات هنگی حوکم ب دادی د ناڤبەرا وان دا دئێتە کرن، وزۆرداری ل وان نائێتە کرن. (٤٨) وبوتپەرێسێن مللەتێ تە دبێژن: ئەرێ قیامەت کەنگییە ئەگەر تو وئەوێن ب دویڤ تە کەفتین ڕاست دبێژن کو ئەو دێ ئێت؟ (٤٩) تو بێژە وان: ئەز نەشێم زیانەکێ ژ خۆ دویر بکەم، یان مفایەکی بگەهینمە خۆ، ئەو تێ نەبت یا خودێ بۆ من حەزکری کو بگەهتە من یان ژ من دویر کەڤت. بۆ هەر مللەتەکی دەمەک هەیە ئەو تێدا بمرن ونەمینن، ڤێجا ئەگەر دەمێ نەمانا وان هات، نە دەلیڤەیەکێ ئەو دئێنە هێلان وپاشخستن، ونە دەلیڤەیەکێ ئەو دئێتە پێشخستن. (٥٠) تو بێژە وان: بێژنە من ئەگەر عەزابا خودێ ب شەڤ یان ب ڕۆژ گەهشتە هەوە، ڤێجا گەلی تاوانباران بۆچی هوین لەزێ ل هاتنا عەزابێ دکەن؟ (٥١) ئەرێ پشتی عەزابا خودێ ب سەر هەوە دا هاتی ژ نوی هەوە باوەری ئینا ل دەمەکێ باوەری چو مفای نەگەهینتە هەوە؟ وهنگی بۆ هەوە هاتە گۆتن: ڤێ گاڤێ هوین باوەرییێ پێ دئینن، و هەوە بەری هنگی لەز لێ دکر؟ (٥٢) پاشی بۆ وان ئەوێن ب کوفرا ب خودێ زۆرداری ل خۆ کری هاتە گۆتن: هوین تام بکەنە عەزابا خودێ یا بەردەوام، ئەرێ ما ژبلی وان گونەهێن هەوە د ژینا خۆ دا کرین هوین ب تشتەکێ دی دئێنە جزادان؟ (٥٣) وبوتپەرێسێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- پسیارا عەزابا قیامەتێ ژ تە دکەن، کانێ ئەو ڕاستە؟ تو بێژە وان: ئەرێ سویند ب خودایێ من ئەو ڕاستییە وگومان تێدا نینە، وهوین خودێ بێزار ناکەن کو ئەو جارەکا دی هەوە ڕاکەتە ڤە وهەوە جزا بدەت؛ چونکی هوین یێن د دەستێ وی دا و ل ژێر حوکمێ وی.

(٥٤) وئەگەر بۆ هەر نەفسەکا شرک وکوفر ب خودێ کری هەمی تشتێ ل عەردی هەبا، وئەو شیابا پێش خۆ ڤە دابا دا خۆ پێ ژ وێ عەزابێ بکڕت ئەو دا وی هەمییێ دەت، وئەوێن زۆرداری کری دەمێ دیتی عەزابا خودێ ب سەر وان دا هاتی وان کەسەرا خۆ داکر، وخودێ ب دادییێ حوکم د ناڤبەرا وان دا کر، وزۆرداری ل وان نائێتەکرن. (٥٥) نێ هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی ملکێ خودێیە، تشتەک ژ وان یێ کەسێ دی نینە. نێ هندی دیدار وعەزابا خودێیە هەر ب سەر بوتپەرێسان دا دێ ئێت، بەلێ پتربیا وان وێ چەندێ نزانن. (٥٦) هندی خودێیە ئەوە ژینێ ومرنێ ددەت ل بەر وی یا ب زەحمەت نینە مربیان پشتی مرنێ زێندی بکەتڤە، ومراندنا وان ژی -ئەگەر وی ڤیا- ل بەر وی یا ب زەحمەت نینە، وئەو پشتی مرنێ دێ زڤڕنە نک وی. (٥٧) گەلی مرۆڤان ب ڕاستی شیرەتەک ژ خودایێ هەوە بۆ هەوە هات بیرا هەوە ل عەزابا خودێ بینتەڤە وهەوە ژ گەفا وی بترسینت، کو قورئانە وئەو ئایەت وشیرەتێن تێدا هاتین، ودەرمانێ نەزانینێ وشرکێ وهەمی دەردان بۆ دلان تێدا هەیە، وئەو ڕێنیشاندەرە بۆ وی یێ دویکەفتنا وێ شیرەتێ بکەت ووی ژ تێچوونێ ڕزگار دکەت، خودێ ئەو کرە قەنجی ودلۆڤانی بۆ خودان باوەران. (٥٨) تو بێژە: بلا کەیفا وان ب قەنجی ودلۆڤانییا خودێ بێت، کو ئیسلامە ئەو هیدایەت ودینێ حەق یێ خودێ دایە وان؛ چونکی ئەو ئیسلاما خودێ بەرێ وان دایێ، وئەو قورئانا وی بۆ موحەممەدی هنارتی چێترە ژ وێ یا ئەو کۆم دکەن ژ پەرتالێ دنیایێ یێ کو دێ پویچ بت. (٥٩) تو بێژە: هوین بێژنە من ئەڤ ڕزقێ خودێ بۆ هەوە ئینایە خوارێ ژ حەیوان وشینکاتی وخێر وخێراتان ڤێجا هەوە هندەک بۆ خۆ حەلالکری وهندەک حەرامکری، ئەرێ خودێ دەستویری ب وێ چەندێ دایە هەوە، یان هوین بێ بەختی ودرەوان ل سەر ناڤێ خودێ دکەن؟ (٦٠) وئەڤێن درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ دکەن، ووی تشتێ وی حەرام نەکری ژ ڕزقی وقوێتی ئەو ب ناڤێ وی حەرام دکەن، ئەرێ ئەو چ هزر دکەن ژ بەر درەو وبێ بەختییا وان ل ڕۆژا قیامەتێ خودێ دێ چ ل وان کەت؟ ئەرێ ئەو هزر دکەن ئەو دێ ل وان بۆرت وگونەهێن وان ژێ بەت؟ هندی خودێیە خودان قەنجییە ل سەر بەنییێن خۆ، د دنیایێ دا لەزێ ل عەزابدانا وان ناکەت یێن درەوێ ژ کیسێ وی دکەن ودەلیڤەیێ ددەتە وان، بەلێ پتربیا مرۆڤان سوپاسییا خودێ سەرا قەنجییا وی ناکەن. (٦١) وتو د کارەکی ژ کارێن خۆ دا نابی، وتو چو ئایەتان ژ قورئانێ ناخوینی، وکەسەک ژ ڤێ ئوممەتێ کارەکی ناکەت چ یێ باش بت چ یێ خراب، ئەگەر ئەم ل سەر هەوە شاهد نەبین ونەزانین دەمێ هوین دەست ددەنە وی کاری، ڤێجا ئەم وی کاری ل سەر هەوە دنڤیسین ودێ هەوە سەرا جزادەین، وتشتەک ژ زانینا خودایێ تە -ئەی موحەممەد- بەرزە نابت، ژ گرانییا مێرییەکا هویر ل عەردی وحەتا ل عەسمانی، وتشتێ ژ هەمییان بچویکتر حەتا یێ ژ هەمییان مەزنتر، ئەو هەمی د کیتابەکا ئاشکەرا دانە ل نک خودایێ تە، زانینا وی دۆر لێ گرتییە وقەلەمێ وی ئەو نڤیسییە.

(٦٢) نێ هندی وەلیییێن خودێنە چو ترس ژ عەزابا خودێ ل ئاخرەتێ ل سەر وان نینە، وئەو ب خەم ناکەڤن ل سەر وێ بارا د دنیایێ دا نەگەهشتییە وان. (٦٣) و ژ سالۆخەتێن ڤان وەلییان ئەوە وان باوەری ب خودێ ئینایە ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کرییە د وی تشتی دا یێ ئەو پێ ژ نک خودێ هاتی، ووان تەقوا خودێ دکر وفەرمانێن وی ب جهـ دئینان. (٦٤) بۆ ڤان وەلییان مزگینی د ژینا دنیایێ دا هەیە ب وی تشتێ وان پێ خۆش بت، و ل ئاخرەتێ ب بەحەشتێ، خودێ سۆزا خۆ ناگوهۆڕت ولێڤە نابت، ئەڤەیە سەرکەفتنا مەزن؛ چونکی ڕزگارییا ژ هەر نەخۆشییەکێ و ب دەستڤەئینانا هەر داخوازەکێ تێدا هەیە. (٦٥) وگۆتنا بوتپەرێسان یا ژ درەو د دەرحەقا خودێ دا وپەرستنا وان بۆ صەنەمان د گەل خودێ بلا تە ب خەم نەئێخت -ئەی موحەممەد-؛ چونکی هێز وشیانا تمام د دنیایێ وئاخرەتێ دا یا خودێ ب تنێ‌یە، وئەو گوهدێرێ گۆتنێن وانە، ب ئنیەت وکریارێن وان یێ پڕزانایە. (٦٦) نێ هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی هەی ژ ملیاکەت ومرۆڤ وئەجنان وهەر تشتەکێ دی یێ هەی یێ خودێ‌یە، وئەوێن دوعایان ژ یەکێ ژبلی خودێ دکەن ئەو دویکەفتنا چ دکەن؟ ژ گۆمانێ پێڤەتر ئەو دویکەفتنا تشتەکێ دی ناکەن، وهەما د وی تشتی دا یێ ئەو بۆ خودێ پالڤە ددەن ئەو درەوان دکەن. (٦٧) گەلی مرۆڤان خودێ‌یە یێ شەڤ بۆ هەوە دای دا هوین تێدا ڤەحەوییێن و ژ بزاڤکرنا بۆ ژیارێ تەنا ببن، ووی ڕۆژ بۆ هەوە دایە؛ دا هوین تێدا ببنە خودان دیتن، وبەرگەڕیانا ڕزقێ خۆ بکەن. د ژێکجودابوونا شەڤ وڕۆژان دا، و د گوهۆڕینا حالێ خەلکی دا ل شەڤێ وڕۆژێ دەلیل وهێجەت بۆ وی مللەتی هەنە یێ گوهـ بدەتە دەلیلان وهزرا خۆ تێدا بکەت کو خودێ ب تنێ هێژای پەرستنێ‌یە. (٦٨) بوتپەرێسان گۆت: خودێ زارۆیەک بۆ خۆ دانایە، وەکی وان گۆتی: ملیاکەت کچێن خودێنە، یان مەسیح کوڕێ خودێ‌یە. خودێ ژ وێ هەمییێ یێ پاک وپیرۆز بت، یێ دەولەمەند وبێ منەتە ژ هەر تشتەکی ئەوە، هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی یێ وییە، ڤێجا چاوا ژ تشێن وی ئافراندین وی زارۆیەک دێ هەبت وهەمی تشت یێن وینە؟ وهەوە چو دەلیل ل سەر ڤێ درەوێ نینن یا هوین دکەن، ئەرێ هوین وی تشتێ چو ژێ نەزانن ل سەر ناڤێ خودێ دبێژن؟ (٦٩) تو بێژە: هندی ئەون یێن درەوێ ژ کیسێ خودێ دکەن کو زارۆیەکی بۆ وی ددانن وشریکان بۆ چێ دکەن، نە ل دنیایێ ونە ل ئاخرەتێ ئەو ناگەهنە مرادا خۆ. (٧٠) هەما ئەو خۆشییەکا کورت ب کوفر ودرەوا خۆ د دنیایێ دا دبەن، پاشی ئەگەر دەمێ وان ب دویماهی هات ئەو دێ زڤڕنە نک مە، پاشی ئەم دێ عەزابا جەهنەمێ دەینە وان ژ بەر کوفرا وان ب خودێ ونەباوەری ئینانا وان ب پێغەمبەرێن خودێ، وئایەتێن وی.

(٧١) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ نووحی -سلاڤ لێ بن- د گەل مللەتێ وی بۆ کافرێن (مەکەهێ) بکە، دەمێ وی گۆتییە وان: ئەگەر مانا من د ناڤ هەوە دا وبیرئینانەڤەیا من بۆ هەوە ب ئایەت ودەلیلێن خودێ ل سەر هەوە یا گران ومەزن بت، من یێ خۆ هێلایە ب هیڤییا خودێ ڤە، ڤێجا هوین کارێ خۆ بکەن، وگازی هەڤپشکێن خۆ بکەن، پاشی کارێ خۆ ل بەر خۆ ئاشکەرا بکەن ونەڤەشێرن، پاشی هوین وێ عەزابێ ونەخۆشییێ بدەنە بەر من یا هەوە دڤێت، وهوین دانەکێ ب تنێ ژی ژ ڕۆژێ من نەڤەهێلن. (٧٢) ڤێجا ئەگەر هەوە پشت دا گازییا من هندی ئەزم من داخوازا چو کرێیان ژ هەوە نەکرییە؛ چونکی خێر وکرێیا من ژ خودێ پێڤەتر ل سەر کەسێ نینە، وفەرمان ل من هاتییە کرن کو ئەز خۆ ب دەست حوکمێ وی ڤە بەردەم. (٧٣) وملەتێ نووحی ئەو د وی تشتی دا یێ وی بۆ وان ژ خودێ ڤەگوهاستی درەوین دەرێخست، ئینا مە ئەو وهەچییێ باوەری د گەل وی ئینای د گەمییێ دا ڕزگارکرن، ومە ئەو د جهێ درەوپێکەران دا ل عەردی کرنە جێگر، وئەوێن درەو ب ئایەتێن مەکری مە خەندقاندن، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ کانێ دویماهییا وی مللەتی ئەوێ پێغەمبەرێ وان ئەو ژ عەزابا خودێ ترساندین بوو چ؟ (٧٤) پاشی پشتی نووحی مە هندەک پێغەمبەر (وەکی هوود وصالح وئیبراهیم ولووط وشوعەیبی وهندەکێن دی) بۆ مللەتێن وان هنارتن، ڤێجا هەر پێغەمبەرەک ب نیشانێن ئاشکەرا ل سەر پێغەمبەرینییا خۆ بۆ مللەتێ خۆ هات، ڤێجا نەبوویە کو ئەو باوەرییێ ب وێ بینن یا مللەتێ نووحی ویێن بەری وان درەو پێ کری. وکانێ چاوا خودێ خەتم ل دلێن ڤان مللەتان دا ڤێجا وان باوەری نەئینا ، وەسا خودێ خەتمێ ل دلێن وان ژی ددەت یێن وەکی وان وپشتی وان هاتین ژ وان یێن پێ ل توخوبێن خودێ دانای، وگوهدارییا پێغەمبەرێن خۆ نەکری د وی تشتی دا یێ وان بەرێ وان داین، وەک جزا بۆ وان ژ بەر گونەهێن وان. (٧٥) پاشی پشتی وان پێغەمبەران مە مووسا وهاروون -سلاڤ ل هەر دووان بن- بۆ فیرعەونی ومەزنێن مللەتێ وی ب ئایەتێن ڕاستییا وان بگەهینن هنارتن، ئینا وان خۆ ژ قەبویلکرنا حەقییێ مەزنتر لێکر، وئەو مللەتەکێ بوتپەرێس وتاوانبار ودرەوپێکەر بوون. (٧٦) ڤێجا دەمێ ئەو حەقییا مووسا پێ هاتی بۆ فیرعەونی ومللەتێ وی هاتی وان گۆت: ئەو ئایەتێن مووسا پێ هاتی هەما سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە. (٧٧) مووسای ب مەندەهۆشی ڤە ژ گۆتنا وان گۆت: ئەرێ هوین دبێژنە حەقییێ دەمێ بۆ هەوە هاتی: ئەو سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە؟ بەرێ خۆ بدەنە سالۆخەتێن وێ یا بۆ هەوە هاتی دێ بینن ئەو حەقییە. وسێرەبەند ب مراد ناکەڤن، و ل دنیایێ وئاخرەتێ ب سەرناکەڤن. (٧٨) وفیرعەونی ومللەتێ وی گۆتە مووسای: ئەرێ تو هاتی دا بەرێ مە ژ پەرستنا وی تشتی وەرگێڕی یێ مە بابێن خۆ ل سەر دیتی، ودا مەزنی ودەسهەلاتداری د عەردێ (مصرێ) دا بۆ تە وهاروونی بت؟ وئەم باوەرییێ نائینین کو هوین هەردو پێغەمبەرن بۆ مە هاتینە هنارتن؛ دا ئەم پەرستنا خودێ ب تنێ بکەین.

(٧٩) وفيرعەونى گۆت: هەر سێرەبەندەکێ د سێرەبەندییێ دا شارەزا بت هوين بۆ من بينن. (٨٠) ڤێجا دەمێ سێرەبەند هاتينە نک فيرعەونى مووساى گۆتە وان: هوين وان گۆپال ووەريسێن د گەل هەوە هەين بهاڤێژنە عەردى. (٨١) ڤێجا دەمێ وان وەريس وگۆپالێن خۆ هاڤێتين مووساى گۆتە وان: ئەوا هوين پێ هاتين وهەوە هاڤێتى سێرەبەندييە، هندى خودێيە دێ وێ پويچ کەت، هندى خودێيە کارێ وى چاک ناکەت يێ ب خرابى د عەردێ خودێ دا بگەڕيێت، و ب کرنا گونەهێ خرابکارييێ تێدا بکەت. (٨٢) وخودێ وێ حەقييێ يا ئەز بۆ هەوە ژ نک وى پێ هاتيم موکم دکەت، وئەو ب پەيڤ وفەرمانا خۆ وێ حەقييێ ب سەر نەحەقييا هەوە دئێخت، ئەگەر خۆ تاوانبارێن گونەهکار ژ مللەتێ فيرعەونى پێ نەخۆش بت ژى. (٨٣) ڤێجا د گەل وان هێجەت ودەليلان ژى يێن خودێ داينە مووسايى -سلاڤ لێ بن- کەسێ ژ دووندەها مللەتێ وى يێ ئسرائيلى پێڤەتر باوەرى پێ نەئينا، وئەو ژ فيرعەونى ومەزنێن مللەتێ وى دترسان کو ب عەزابدانێ ئەو وان دسەر دا ببەن، وبەرێ وان ژ دينێ وان وەرگێڕن، وهندى فيرعەونە خۆ مەزن دکەت و د عەردى دا يێ کوتەککارە، وهندى ئەوە ئەو ژ وانە يێن د کوفرێ وخرابکارييێ دا پێ ل توخويبان ددانن. (٨٤) ومووساى گۆت: ئەى مللەتێ من ئەگەر هەوە باوەرى ب خودێ هەيە هوين خۆ ب وى پشت گەرم بکەن، وخۆ بهێلنە ب هيڤييا وى ڤە، ئەگەر هوين د ئەمرێ وى دانە وگوهدارييا وى دکەن. (٨٥) ئينا مللەتێ مووساى گۆتە وى: مە خۆ هێلا ب هيڤييا خودێ ب تنێ ڤە، ومە کارێ خۆ هلپسارتە وى، خودايێ مە تو وان ب سەر مە نەئێخە ڤێجا ئەو چەندە بۆ مە ببتە فتنە د دينى دا. (٨٦) و ب دلۆڤانييا خۆ تو مە ژ مللەتێ کافر ژ فيرعەونى ومللەتێ وى ڕزگار بکە؛ چونکى وان ئەو ب کارێن زەحمەت دوەستاندن. (٨٧) ومە وەحى بۆ مووساى وبرايێ وى هاروونى هنارت کو هوين هندەک خانييان بۆ مللەتێ خۆ ل (مصرێ) بدانن دا بۆ هەوە ببنە جهێ خۆپاراستنێ وڤەحەويانێ، وهوين خانييێن خۆ بکەنە جهێ کرنا نڤێژان ل دەمێ ترسێ، وهوين نڤێژێن فەر ل دەمێن وان بکەن. وتو مزگينييێ ب سەرکەفتنا مسۆگەر و ب خێرەکا مەزن ژ خودێ بدە وان خودان باوەرێن گوهدارييا خودێ دکەن. (٨٨) ومووساى گۆت: خودايێ مە تە خەمل ومال د ژينا دنيايێ دا يێ دايە فيرعەونى ومەزنێن مللەتێ وى، ڤێجا وان شوکرا تە نەکر، بەلکى وان ئەو مال د ڕێکا دسەردابرنا خەلکى دا ب کارئينا، خودايێ مە تو مالێ وان پويچ کە؛ دا ئەو مفاى ژێ نەبينن، وتو خەتمێ ل دلێن وان بدە؛ دا بۆ باوەرييێ فرەه نەبن، چونکى ئەو باوەرييێ نائينن حەتا عەزابا دژوار و ب ئێش نەبينن.

(٨٩) خودێ گۆته وان: ب ڕاستی نفرینا هەوە هەر دووان هاته ب جهـ ئینان -وئەو ب خۆ مووسای نفرین دکر، وهاروونی دگۆت: ئامین، لەو نفرین بۆ هەر دووان هاته پالڤەدان- ڤێجا هوین بمیننه ل سەر دینێ خۆ، وبەردەوامیيێ بدەنه گازییا خۆ بۆ فیرعەونی وملله‌تێ وی، وهوین دویچوونا ڕێکا وی نەکەن یێ ڕاستییا سۆز وگەفا من نەزانت. (٩٠) ومە دەریا ب ئسرائیلیان دا بڕین حەتا ئەو ژێ دەرباس بووین، ڤێجا فیرعەونی ولەشکەرێ وی ژ زۆرداری وتەعدایی دا ب دویڤ وان ڤە، ووان ژی دا دەریایێ، حەتا دەمێ خندقین ب فیرعەونی ڕا گەهشتی وی گۆت: من باوەری ئینا کو ژ وی خودایی پێڤەتر یێ ئسرائیلیان باوەری پێ ئینای چو خوادێین دی یێن حەق نینن، وئەز ژ وانم یێن باوەری ب تەوحیدێ ئینای وخۆ ب دەست خودێ ڤە بەردای. (٩١) ژ نوی ئەی فیرعەون، پشتی مرن ب سەر تە دا هاتی تو باوەرییێ ب خودێ دئینی، وبەری عەزابا خودێ بگەهتە تە تە گوهدارییا وی نەدکر، وتو ژ وان خرابکاران بووی یێن بەرێ خەلکی ژ ڕێکا وی ددا پاش!! (٩٢) ڤێجا ئەڤرۆ ئەم دێ لەشێ تە دانینه سەر جهەکێ بلند ژ عەردی؛ دا هەچییێ باوەر نەکەت تو یێ مری تە ببینت؛ ودا تو بۆ وان مرۆڤێن پشتی تە ژی دئێن ببییه عیبرەت ونیشان. وهندی پترییا مرۆڤانە ژ هێجەت ودەلیلێن مە دبێ ئاگەهن. (٩٣) و ب ڕاستی مە ئسرائیلی ل جهەکێ چاک وهلبژارتی ل وەلاتێ (شامێ ومصرێ) دانان، ومە ژ ڕزقەکێ حەلال وپاقژ یێ کو ژ عەردێ پیرۆز دەردکەڤت دا وان، ڤێجا ئەو د مەسەلا دینێ خۆ دا ژێک جودا نەبوون حەتا ئەو زانین بۆ وان هاتی یا کو پێتڤی بوو ئەو وان بگەهینته یەک، و ژ وێ زانینێ بەحسێ هاتنا موحەممەدی بوو یا کو د تەوراتێ دا هاتی. هندی خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد- ل ڕۆژا ڕابوونێ دێ حوکمی د ناڤبەرا وان دا کەت د وی تشتی دا یێ ئەو تێدا ژێک جودا بووین. (٩٤) ڤێجا ئەگەر تو -ئەی موحەممەد- د گومانێ دا بی ژ ڕاستییا وی تشتی یێ مە بۆ تە گۆتی، تو پسیارا وان بکە یێن بەری تە کیتاب خواندی ژ خودانێن تەوراتێ وئنجیلێ، هندی ئەو چەندەیە د کیتابێن وان دا هاتییە، ب ڕاستی حەقی ژ خودایێ تە بۆ تە هاتییە کو تو پێغەمبەرێ خودێیی، وئەڤ جوهی وفەلە ڕاستییا ڤێ چەندێ دزانن، وسالۆخەتێن تە د کیتابێن خۆ دا دبینن، بەلێ کافرییێ پێ دکەن، ڤێجا تو ژ وان نەبە یێن خۆ د ڕاستی ودورستییا ڤێ چەندێ دا ب گومان دئێخن. (٩٥) وتو -ئەی موحەممەد- ژ وان نەبە یێن درەو ب ئایەتێن خودێ کری، ڤێجا تو دێ ژ وان زیانکاران بی یێن خودێ لێ ب غەزەب هاتی وئەو عەزاب داین. (٩٦) هندی ئەون یێن پەیڤا خودایێ تە -ئەی موحەممەد- ل سەر ب جهـ هاتی کو ئەو وان ژ دلۆڤانییا خۆ دەربێخت وعەزاب بدەت، ئەو باوەرییێ ب دەلیلێن خودێ نائینن، وباوەرییێ ب تەوحیدا وی نائینن، وکاری ب شریعەتێ وی ناکەن. (٩٧) ئەگەر خۆ هەمی ئایەت وشیرەت بۆ وان بێن ژی حەتا ئەو ب چاڤ عەزابا ب ئێش نەبینن، ئەو باوەرییێ نائینن، وهنگی ژ نوی باوەرییا وان مفای ناگەهینته وان.

(٩٨) ونينه خەلكێ جهەكى باوەرى ئينا بت دەمێ وان عەزاب ديتى، وهنگى باوەرييا وان مفا گەهاندبتێ، مللەتێ يوونسێ كورێ مەتتاى تێ نەبت، دەمێ وان زانى عەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت وان ژ دل تۆبەكر، ڤێجا دەمێ ڕاستييا تۆبا وان ئاشكەرا بووى خودێ عەزابا شەرمزارييێ ژ سەر وان ڕاكر پشتى كو نێزيك بووى ب سەر وان دا بێت، ووى ئەو د دنيايێ دا هێلان دا ئەو خۆشييێ حەتا دەمێ مرنا خۆ ببەن. (٩٩) وئەگەر خودايێ تە ڤيابا كو خەلك هەمى باوەرييێ بينن هەمى پێكڤە دا باوەرييێ ب وێ ئينن يا تو پێ هاتى، بەلێ وى حكمەتەك د وێ چەندێ دا هەيە، لەو يێ وى بڤێت ئەو بەرێ وى ددەتە هيدايەتێ ويێ وى بڤێت ئەو وى ژ ڕێكا ڕاست بەرزە دكەت ل دويڤ حكمەتا خۆ، و د شيانا تە دا نينە كو تو كوتەكييێ ل مرۆڤان بكەى حەتا ئەو باوەرييێ بينن. (١٠٠) ونەبوويە بۆ نەفسەكێ كو بێ دەستويرييا خودێ باوەرييێ ب خودێ بينت، ڤێجا تو خۆ ب وێ چەندێ ڤە نەوەستينە، ئەو خەما خودێنە. وخودێ عەزابێ وشەرمزارييێ ددەتە وان يێن خۆ د فەرمانا وى نەگەهينن.
(١٠١) تو بێژە مللەتێ خۆ: هوين هزرا خۆ بكەن وعيبرەتێ ژ وان ئايەتێن خودێ يێن ئاشكەرا بگرن يێن كو ل عەسمانان وعەردى هەين، بەلێ ئەو ئايەت وعيبرەت وپێغەمبەرێن بەنييان ژ عەزابا خودێ دترسينن، مفاى ناگەهيننە وى مللەتێ باوەرى ب وێ چەندێ نەبت؛ ژ بەر پشتدان وڕكداريیا وان. (١٠٢) ڤێجا ما ئەڤە چاڤەرێيى تشتەكى دكەن ژبلى هندێ كو ڕۆژەك ب سەر وان دا بێت ئەو عەزابا خودێ ب چاڤ ببينن وەكى وان ڕۆژێن ب سەر وان درەوپێكەرێن بەرى وان دا هاتين؟ تو بێژە وان: ڤێجا هوين چاڤەرێيى عەزابا خودێ بن ئەز ژى د گەل هەوە ژ وانم يێن چاڤەرێيى عەزابدانا هەوە. (١٠٣) پاشى ئەم پێغەمبەرێن خۆ وئەوێن د گەل وان باوەرى ئيناى ڕزگار دكەين، وكانێ چاوا مە ئەوێن هە ڕزگاركرن هەر وەسا ژ قەنجى ودلۆڤانييا خۆ ئەم دێ تە -ئەى موحەممەد- وئەوێن باوەرى ب تە ئيناى ژى ڕزگاركەين. (١٠٤) تو بێژە ڤان مرۆڤان: ئەگەر هوين ب گومان بن د ڕاستييا دينێ من دا يێ كو ئەز بەرێ هەوە ددەمێ كو ئيسلامە، و د مانا من يا موكم دا ل سەر ڤى دينى، وهەوە دڤێت بەرێ من ژێ وەرگێڕن، هندى ئەزم ب چ حالێ هەبت ئەز پەرستنا تشتەكى ژ وان ناكەم يێن هوين ژبلى خودێ پەرستنێ بۆ دكەن، بەلێ ئەز دێ پەرستنا وى خودايى كەم يێ هەوە دمرينت وڕحێن هەوە دستينت، وفەرمان يا ل من هاتييەكرن كو ئەز ژ وان بم يێن باوەرييێ پێ دئينن. (١٠٥) وكو تو خۆ ڕاست ل سەر دينێ ئيسلامێ بگرە وبەرێ خۆ ژێ وەرنەگێڕە جوهياتييێ يان فەلاتييێ يان هەر دينەكێ دى، وتو ژ وان نەبە يێن هندەك شريكان بۆ خودايێ خۆ د پەرستنێ دا ددانن، ئەگەر دێ بييە ژ تێچوويان. (١٠٦) وتو -ئەى موحەممەد- ژبلى خودێ گازى ودوعايان ژ يەكێ دى نەكە نە ژ صەنەمان ونە ژ چو خوداوەندان؛ چونكى نە ئەو چو مفاى دگەهينن ونە چو زيانێ، ڤێجا ئەگەر تە وە كر وژبلى خودێ تە دوعا ژ وان كر ئەو هنگى تو دێ ژ موشركان بى، يێن ب شركێ ونەگوهدارييێ زۆردارى ل خۆ كرى.

(١٠٧) وئەگەر خودێ نەخۆشییەکێ بگەهینتە تە ژ وی پێڤەتر کەس نینە وێ چەندێ ڕاکەت، وئەگەر وی بەرفرەهییەک بۆ تە ڤیا کەس نەشێت وێ ژ تە ڤەگێڕت، خودێ خۆشی ونەخۆشییێ ددەتە وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وئەو باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن تۆبەکەرانە، یێ دلۆڤانکارە ب وی یێ باوەرییێ ب وی دئینت. (١٠٨) تو بێژە مرۆڤان: ب ڕاستی پێغەمبەرێ خودێ ب وێ قورئانێ بۆ هەوە هاتییە یا کو ڕێکا هیدایەتا هەوە تێدا هاتییە ئاشکەراکرن، ڤێجا هەچییێ ب هیدایەتا خودێ هاتە سەر ڕێ ئەو بەرهەمێ کارێ وی بۆ وی دێ زڤڕت، وهەچییێ ژ حەقییێ لادەت و ل سەر بەرزەبوونێ یێ مجد بت هەما زیانا بەرزەبوونا وی بۆ وی دێ زڤڕت، وئەز ل سەر هەوە وەکیل نینم کو هوین باوەرییێ بینن، بەلکی هەما ئەز پێغەمبەرم ئەز وێ دگەهینمە هەوە یا ئەز پێ هاتیمە هنارتن. (١٠٩) وتو دویچوونا وێ وەحییا خودێ بکە یا ئەو بۆ تە دهنێرت وکاری پێ بکە، وتو بێهنا خۆ ل سەر وان فرەهـ بکە یێن گوهدارییا تە دکەن، حەتا خودێ ب حوکمێ خۆ حوکمی د ناڤبەرا تە ووان دا بکەت، وئەو چێترینێ حوکمدارانە؛ چونکی حوکمێ وی دادییا تمام تێدا هەیە.

سوورەتا (هود)

(١) (الر) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. ئەڤ کیتابە یا کو خودێ بۆ موحەممەدی هنارتی ئایەتێن وێ ژ کێماسی وخەلەتییان دپاراستینە، پاشی ب ئەمر ونەهی ودیارکرنا حەلالی وحەرامی ژ لایێ خودێ ڤە یێن هاتینە ئاشکەراکرن، ئەو خودایێ کارینەجهـ د ڕێڤەبرنا کاران دا، یێ شارەزا د دویماهییا کاران دا. (٢) وئینانەخوارا قورئانێ ودیارکرن وبەرفرەهکرنا ئەحکامێن وێ بۆ هندێیە دا هوین ژ خودێ پێڤەتر پەرستنا کەسێ دی نەکەن. هندی ئەزم ئەز بۆ هەوە -گەلی مرۆڤان- ژ لایێ خودێ ڤە یێ هاتیم دا هەوە ژ عەزابا وی بترسینم، ومزگینییێ ب خێرێ بدەمە هەوە. (٣) وهوین داخوازێ ژ وی بکەن دا ئەو گونەهێن هەوە ژێ ببەت، پاشی هوین ب پەشێمانی ڤە ل وی بزڤڕن ئەو د دنیایێ دا خۆشییەکا باش د ژینەکا خۆش دا حەتا دەمێ هەوە دئێت دێ دەتە هەوە، وئەو جزایێ هەر خودان قەنجی وسەراتییەکێ ل دویڤ قەنجی وسەراتییا وی بێ کێماسی دێ دەتێ، وئەگەر هوین پشت بدەنە وێ یا ئەز بەرێ هەوە ددەمێ هندی ئەزم ئەز دترسم عەزابا ڕۆژەکا دژوار کو ڕۆژا قیامەتێ یە کو ب سەر هەوە دا بێت. وئەڤە گەفەکا دژوارە بۆ وی یێ پشت بدەتە فەرمانێن خودێ وپێغەمبەرێن وی درەوین دەربێخت. (٤) زڤڕینا هەوە هەمییان پشتی مرنێ بۆ نک خودێیە ڤێجا هوین ژ عەزابا وی بترسن، وئەو ل سەر ڕاکرن وکۆمکرن وجزادانا هەوە یێ خودان شیانە. (٥) هندی ئەڤ بوتپەرێسەنە کوفرێ د سنگێ خۆ دا ڤەدشێرن، هەمی هزرا وان ئەوە یا د دلێ وان دا دێ ژ خودێ ئێتە ڤەشارتن، ئەرێ دەمێ ئەو خۆ د بن جلکێن خۆ ڤە دپەچنن ما ئەو نزانن کو چو تشتێ وان یێ ڤەشارتی وئاشکەرا ل بەر خودێ بەرزە نابت؟ هندی ئەوە ئەو یێ پڕزانایە ب وان نهێنییێن د سنگێن وان دا هەین.

(٦) خودێیە ژ قەنجییا خۆ ڕزقێ هەر تشتەکێ ل سەر عەردی ب ڕێڤە دچت ددەت، وئەو جهێ وی یێ بەری مرنێ وپشتی مرنێ ژێ دزانت، وئەو وی جهی دزانت یێ کو ئەو خودان ڕح دێ لێ مرت، ئەو هەمی د کیتابەکا ئاشکەرا دا ل نک خودێ یا نڤیسییە. (٧) وئەوە یێ عەسمان وعەرد وتشتێ د ناڤ وان دا د شەش ڕۆژان دا ئافراندین، وعەرشێ وی بەری هنگی ل سەر ئاڤێ بوو؛ دا ئەو هەوە بجەڕبینت کانێ کی ژ هەوە باشتر دێ گوهدارییا وی کەت وکارێ چێتر کەت، وکارێ چێتر ئەوە یێ خوری بۆ خودێ بت و ل دویڤ وێ ڕێکێ بت یا پێغەمبەر پێ هاتی. وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- بێژییە بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ: هوین پشتی مرنێ جارەکا دی دێ زێندی بنەڤە، ئەو ب لەز دێ بێژن: هندی ئەڤ قورئانەیە یا تو بۆ مە دخوینی سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە. (٨) وئەگەر ئەم عەزابێ حەتا دەمەکێ دەسنیشانکری ژ ڤان بوتپەرێسان دویر بکەین ئەو دێ هزر کەن ئەو گیرۆ بوو، ودێ بێژن: ئەگەر ئەڤ عەزابە تشتەکێ ڕاست بت پا بۆچی نائێت؟ نێ ڕۆژا ئەو عەزاب دگەهتە وان کەسەک نەشێت وێ ژ وان پاشڤە لێ بدەت، یان وەرگێڕت، وئەو عەزابا وان بەری هنگی ترانە بۆ خۆ پێ دکرن ژ هەمی لایان ڤە دۆر ل وان گرت. (٩) وئەگەر مە قەنجییەک د گەل مرۆڤەکی کر چ دانا ساخلەمییێ بت یان تەناکرنەک بت یان هەر تشتەکێ دی بت، پاشی مە ئەو قەنجی ژێ ستاند، هندی ئەوە ئەو ژ دلۆڤانییا خودێ گەلەک دێ یێ بێ هیڤی بت، وحاشاتییا وان قەنجییان دێ کەت یێن خودێ د گەل وی کرین. (١٠) وئەگەر مە دنیا ل بەر مرۆڤی خۆشکر وڕزقێ وی بەرفرەهکر پشتی کو د تەنگاڤییێ دا ژیای، هنگی ئەو دێ بێژت: تەنگاڤی ونەخۆشی من نەمان، هندی ئەوە ئەو ب قەنجییان د سەر دا دچت، وزێدە مەدحان دکەت وخۆ ل سەر سەرێ خەلکی مەزن دکەت. (١١) بەلێ ئەوێن صەبر ل سەر نەخۆشییێ کێشای ژ بەر باوەرییا وان ب خودێ وحسێبکرنا خێرێ، وکریارێن چاک کرین وەک سوپاسی بۆ خودێ، ئەڤان ژێبرنا گونەهان وخێرەکا مەزن ل ئاخرەتێ بۆ وان هەیە. (١٢) ڤێجا نەکو تو -ئەی موحەممەد ژ بەر وێ کوفر ودرەوپێکرنا مەزن یا تو ژ وان دبینی- هندەکێ ژ وێ یا خودێ بۆ تە ب وەحی هنارتی وفەرمان ب گەهاندنا وێ ل تە کری بهێلی، وسنگێ تە پێ تەنگ ببت؛ ژ ترسێن هندێ دا کو ئەو هندەک داخوازێن ب تەڤە نەئێن ژ تە بکەن، وەکی کو بێژن: ئەگەر مالەکێ مشە ل سەر وی هاتبا خوارێ، یان فریشتەیەک د گەل وی هاتبا ئەو ڕاستگۆ دەرێخستبا، ڤێجا تو وێ بگەهینە وان یا من بۆ تە ب وەحی هنارتی؛ چونکی کارێ تە ئەوە تو وان ب وێ وەحییێ بترسینی یا بۆ تە هاتی. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی وەکیلە.

(١٣) یان ئەرێ ئەڤ بوتپەرێسێن خەلکێ (مەکەهێ) دبێژن: موحەممەدی ئەڤ قورئانە ژ نک خۆ چێکرییە؟ تو بێژە وان: ئەگەر مەسەلە وەسا بت وەکی هوین دبێژن پا کانێ هوین دەه سوورەتێن وەکی وێ ژ نک خۆ چێکەن، وهەچییێ هوین بشێنێ ژ چێکرییێن خودێ هوین گازی بکەنێ؛ دا هاریکارییا هەوە د ڤێ چەندێ دا بکەن، ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دراستگۆنە. (١٤) ڤێجا ئەگەر ڤان بوتپەرێسان بەرسڤا هەوە نەدا -ئەی موحەممەد وئەوێن باوەری د گەل ئینای-؛ چونکی ئەو نەشێن بەرسڤێ بدەن، هوین بزانن کو ئەڤ قورئانە خودێ ب زانینا خۆ بۆ پێغەمبەرێ خۆ هنارتییە وئەو نە گۆتنا مرۆڤانە، وهوین بزانن کو ژ خودێ پێڤەتر چو خودایێن ب حەق نینن بێنە پەرستن، ئەرێ ڤێجا-پشتی ئەڤ هێجەتە بۆ هەوە ئاشکەرا بووی- هوین دێ خۆ ب دەست خودێ وپێغەمبەرێ وی ڤە بەردەن؟ (١٥) هەچییێ ب کارێ خۆ ژینا دنیایێ وخەملا وێ بخوازت ئەم دێ بەرهەمێ کریارێن وان ب تمامی دەینێ، وتشتەک ژ جزایێ وان یێ دنیایێ ژ وان نائێتە کێمکرن. (١٦) ئەون ل ئاخرەتێ ژ ئاگری پێڤەتر چو تشتەک بۆ وان نینە ئەو دێ تامکەنە گەرما وی، ومفایێ وی تشتێ وان کری نەگەهشتە وان، وکارێ وان یێ پویچ بوو؛ چونکی بۆ کنارێ خودێ نەبوو. (١٧) ئەرێ ڤێجا هەچییێ ل سەر رێکەکا روهن وئاشکەرا بت ژ خودایێ خۆ، د باوەرییا خۆ دا و د وی تشتی دا یێ ئەو ب وێ وەحییێ بۆ گازی دکەت یا خودێ ئەڤ هێجەتا ئاشکەرا تێدا ئینای، ودەلیلەکێ دی د دویڤ دا ژ وی ب خۆ بێت ببتە شاهد، کو جبریلە یان موحەممەدە -سلاڤ لێ بن-، وبەری قورئانێ دەلیلەکێ دی ژی ل سەر وێ چەندێ هەبت، کو تەوراتە -ئەو کیتابا بۆ مووسای هاتی دا ببتە پێشبەر ودلۆڤانی بۆ وان یێن باوەرییێ پێ دئینن-، ئەرێ ئەوێ ل سەر ڤێ رێکا ئاشکەرا بت چێترە یان ژی ئەوێ خەما وی هەما ئەڤ دنیایا بەروەخت بت؟ ئەوێن هە باوەرییێ ب ڤێ قورئانێ دئینن، وهەچییێ کوفرێ ب ڤێ قورئانێ بکەت ژ وان یێن دژی پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- خۆ داینە یەک جزایێ وی ئاگرە، هەر دێ چتێ، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- د مەسەلا قورئانێ دا وکو ئەو ژ نک خودێیە قەت نەکەڤە گومانێ پشتی هێجەت ودەلیل ل سەر وێ چەندێ هاتین، وتو بزانە کو ئەڤ دینە حەقییە ژ خودایێ تە، بەلێ پترییا مرۆڤان باوەر ناکەن. (١٨) وکەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ ژ بێ بەختی درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ بکەت، ل رۆژا قیامەتێ ئەو بۆ خودایێ خۆ دئێنە بەرچاڤکرن؛ دا ئەو حسێبا کارێ وان د گەل وان بکەت، وشاهد ژ ملیاکەت وپێغەمبەران ویێن دی دبێژن: ئەوێن هە یێن د دنیایێ دا درەو ل سەر خودایێ خۆ کری خودێ ل وان ب غەزەب هات، ولەعنەتەکا بێ ڤەبرین ل وان کر؛ چونکی زۆردارییا وان بووبوو سالۆخەتەکێ ب وان ڤە نویسای. (١٩) ئەوێن رێکا خودێ یا کو مرۆڤی دگەهینتە عەبدینییا وی ل بەر مرۆڤان دگرن، ودخوازن کو ئەڤ رێکە یا خوار بت دا د گەل دلچوونێن وان رێ بکەڤت، وئەو ب رۆژا دویماهییێ دکافرن باوەرییێ ب رابوونێ وجزادانێ نائینن.

(٢٠) ئەو كافرێن هە د دنیایێ دا ژ دەست خودێ دەرناكەڤن ونەشێن ژ وی برەڤن، وچو پشتەڤان بۆ وان نەبووینە عەزابا خودێ ژ وان پاشڤە لێ بدەن. د جەهنەمێ دا عەزاب ل وان دئێتە دژوارکرن؛ چونکی وان نەدشیا تازە گوهێ خۆ بدەنە قورئانێ ومفای بۆ خۆ ژێ ببینن، ووان نەدشیا وان ئایەتێن خودێ د گەردوونێ دا دانایین ببینن؛ چونکی ئەو ب کوفرا خۆ ڤە دموژیل بوون. (٢١) ئەو ئەون یێن ب کرنا درەوێ ژ کیسێ خودێ زیان گەهاندییە خۆ، وئەو خوداوەندێن وان ژ درەو دگۆت کو دێ مەهدەرێ بۆ وان کەن چوون و ل وان بەرزەبوون. (٢٢) ب راستی ئەو ل رۆژا دویماهییێ ژ هەمی مرۆڤان دزیانکارترن؛ چونکی وان دەرەجێن بلند دانە ب پێکێن نزم، ڤێجا ئەو چوونە جەهنەمێ وئەوە زیانا ئاشکەرا. (٢٣) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکریارێن چاک کرین، و د هەمی کار وکریارێن خۆ دا خۆ ئێخستییە بن فەرمانا خودێ، ئەو خەلکێ بەحەشتێنە، نە ئەو تێدا دمرن، ونە چو جاران ژێ دەردکەڤن. (٢٤) مەتەلا هەردو دەستەکان دەستەکا کوفرێ ویا ئیمانێ وەکی مەتەلا وی کۆرەیە یێ چو نەبینت ووی کەرێ یێ گوهـ ل چو نەبت ووی کەسێ ب چاڤ وگوهـ بت: ڤێجا دەستەکا کوفرێ نە حەقییێ دبینت ونە ل دویڤ دچت، ونە گوهـ ل وی دبت یێ بۆ رێکا خودێ گازی دکەت وپێ دئێتە سەر رێ، بەلێ دەستەکا ئیمانێ دەلیلێن خودێ دیتن وگوهـ ل گازیکەرێ رێکا خودێ بوو و د بەرسڤێ هات، ئەرێ ئەڤ هەردو دەستەکە دێ وەکی یەک بن؟ ئەرێ ما هوین بیرا خۆ ل ڤێ چەندێ نائینن ووجەکێ بۆ خۆ ژێ وەرناگرن؟ (٢٥) و ب راستی مە نووح بۆ مللەتێ وی هنارتبوو ڤێجا وی گۆتە وان: ئەز یێ هاتیم هەوە ژ عەزابا خودێ بترسینم، ووێ فەرمانا خودێ یا ئەز پێ هاتیمە هنارتن ئاشکەرا بکەم. (٢٦) ئەز فەرمانێ ل هەوە دکەم کو هوین ژ خودێ پێڤەتر پەرستنا کەسێ نەکەن، ئەز دترسم -ئەگەر هوین پەرستنا خودێ ب تنێ نەکەن- عەزابا رۆژەکا ب ئێش ب سەر هەوە دا بێت. (٢٧) ئینا سەرێن کوفرێ ژ مللەتێ وی گۆتن: تو نە فریشتەیی تو مرۆڤی، ڤێجا بۆچی د ناڤبەرا مە هەمییان دا وەحی بۆ تە ب تنێ هات؟ وئەم دبینین هەما ژ رەزیلێن مە پێڤەتر کەس ب دویڤ تە نەکەفتییە ووان ژی بێ هزرکرن دویکەفتنا تە یا کری، وئەم نابینین کو هوین ئەوێن چووینە د ڤی دینی دا هەوە چو سەراتی د رزقی ومالی دا ل سەر مە هەبت، بەلکی ئەم هزر دکەین کو هوین د ڤێ گۆتنا خۆ دا ددرەوینن. (٢٨) نووحی گۆت: ئەی مللەتێ من ئەرێ ئەگەر ئەز خودان هێجەتەکا ئاشکەرابم ژ خودایێ خۆ د وی تشتی دا یێ ئەز بۆ هەوە پێ هاتیم وئەو هندێ بگەهینت کو ئەز یێ حەقم، و خودێ ژ نک خۆ دلۆڤانییەک دابتە من، کو پێغەمبەرینییە، ڤێجا ژ نەزانین ودفن بلندییا هەوە ئەو ل بەر هەوە هاتبتە ڤەشارتن، ئەرێ ما چێ دبت ئەم ب کوتەکی وێ بکەینە د دەستێن هەوە دا یا هەوە پێ نەخۆش وهوین پێ دکافر؟ ئەم وێ چەندێ ناکەین، بەلێ دێ هەوە هێلینە ب هیڤییا خودێ ڤە حەتا ئەو حوکمی د ناڤبەرا مە وهەوە دا بکەت ب وی رەنگێ وی دڤێت.

(٢٩) نووحی -سلاڤ لێ بن- گۆتە مللەتێ خۆ: ئەی مللەتێ من سەرا گازیکرنا هەوە بۆ تەوحیدا خودێ وکرنا عیبادەتی بۆ وی ب تنێ ئەز پسیارا مالەکی ژ هەوە ناکەم کو هوین پشتی باوەری ئینانێ بدەنە من، بەلێ خێرا شیرەتکرنا من ل هەوە هەما ب تنێ ل سەر خودێیە، ونە هێژای منە ئەز خودان باوەران دەربێخم، هندی ئەون ئەو ل ڕۆژا قیامەتێ ڕابەری خودایێ خۆ دێ ڕاوەستن، بەلێ ئەز دبینم هوین مللەتەکێ نەزانن؛ چونکی هوین ژ من دخوازن کو ئەز خۆشتڤییێن خودێ ژ نک خۆ دەربێخم، ووان ژ خۆ دویر بکەم. (٣٠) وئەی مللەتێ من کی دێ من ژ خودێ پارێزت ئەگەر وی ڤیا سەرا دەرێخستنا خودان باوەران من عەزاب بدەت؟ ئەرێ ما هوین د مەسەلان ناگەهن ونزانن کانێ چ تشت بۆ هەوە چێتر و ب مفاترە؟ (٣١) وئەز نابێژمە هەوە: کو گەنجینەیێن خودێ د دەستێ من دانە، وئەز تشتێ نەبەرچاڤ نزانم، وئەز نەفریشتەیەکم ژ فریشتەیان، وئەز نابێژمە ڤان یێن د چاڤێن هەوە دا دکێم ژ خودان باوەرێن لاواز: خودێ خێرەکێ سەرا کریارێن هەوە نادەتە هەوە، خودێ ب تنێیە وی تشتی دزانت یێ د سنگ ودلێن وان دا هەی، وئەگەر من ئەو چەندە کر هنگی ئەز دێ ژ وان بم یێن زۆرداری ل خۆ وغەیری خۆ کری. (٣٢) وان گۆت: ئەی نووح تە هەڤڕکی د گەل مە کر وتە هەڤڕکییەکا زێدە ژی کر، ڤێجا کانێ وێ عەزابێ ب سەر مە دا بینە یا تو گەفان پێ ل مە دکەی ئەگەر تو ژ ڕاستگۆیانی د گۆتنا خۆ دا. (٣٣) نووحی گۆتە مللەتێ خۆ: هندی خودێیە ئەو ب تنێیە دشێت عەزابێ ب سەر هەوە دا بینت چی گاڤا وی ڤیا، وئەگەر وی ڤیا هەوە عەزاب بدەت هوین نەشێن خۆ ژ دەست وی دەربێخن؛ چونکی چو تشت نە ل عەردی نە ل عەسمانی نەشێت وی بێزار بکەت. (٣٤) وشیرەتکرن وخۆوەستاندنا من ب هەوە ڤە کو هوین باوەرییێ بینن چو مفای ناگەهینتە هەوە، ئەگەر خودێ ڤیابت کو هەوە ڕێ بەرزە بکەت وتێ ببەت، ئەوە خودایێ هەوە، وهوین ل ئاخرەتێ بۆ حسێبێ وجزادانێ دێ زڤڕنە نک وی. (٣٥) بەلکی ئەڤ بوتپەرێسە دبێژن: نووحی ئەڤ گۆتنە ژ نک خۆ چێکرییە؟ تو بێژە وان: ئەگەر من ئەو ژ نک خۆ گۆتبت و ب دویڤ خودێ ڤە نابت گونەها وێ چەندێ ل سەر من ب تنێیە، وئەگەر ئەز یێ ڕاستگۆیم یێن تاوانبار وگونەهکار هوینن، وئەزێ بەریمە ژ کوفر ودرەوپێکرن وتاوانا هەوە. (٣٦) ودەمێ عەزاب ل سەر مللەتێ نووحی -سلاڤ لێ بن- فەربووی خودێ وەحی بۆ وی هنارت کو ژ وان پێڤەتر یێن بەری نوکە باوەری ئینای کەسەکێ دی ژ وان باوەرییێ نائینت، ڤێجا تو ئەی نووح ژ بەر کارێ وان دکر ب خەم نەکەڤە. (٣٧) وتو ل بەر چاڤێن مە و ب پاراستن وڕازیبوونا مە پاپۆڕێ چێکە، وتو داخوازێ ژ من نەکە کو ئەز ڤان یێن ب کوفرێ زۆرداری ل خۆ کری ژ مللەتێ تە ڤەهێلم، هندی ئەون ئەو ب تووفانێ دێ خندقن. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو سالۆخەتێ چاڤی بۆ خودێ هەیە ب ڕەنگەکێ هێژای وی بت.

(٣٨) ونووحی پاپۆڕ چێ دکر، وهەر جارەکا کۆمەک ژ مەزنێن مللەتێ وی د بەر وی ڕا چووبان یاری بۆ خۆ پێ دکرن، نووحی گۆتە وان: ئەگەر هوین ئەڤرۆ -ژ نەزانینا خۆ ب ڕاستییا سۆزا خودێ- یارییان بۆ خۆ ب مە بکەن، ئەم ژی سوباهی دەمێ هوین دخندقن دێ یارییان بۆ خۆ ب هەوە کەین کانێ چاوا هوین یارییان ب مە دکەن. (٣٩) ڤێجا دەمێ فەرمانا خودێ ب وێ چەندێ هات هوین دێ زانن: کانێ عەزابا خودێ د دنیایێ دا دێ ب سەر کێ دا ئێت ووی شەرمزار کەت، و ل ئاخرەتێ ژی عەزابەکا بەردەوام وبێ ڤەبڕین دێ ب سەر دا ئێت؟ (٤٠) حەتا دەمێ کو فەرمانا مە ب تێبرنا وان هاتی وەکی مە سۆز ب وێ چەندێ دایە نووحی، وئاڤ ب ڕەنگەکێ بۆش ژ تەنویرێ فویریای دا ببتە نیشان ل سەر هاتنا عەزابێ، مە گۆتە نووحی: ژ هەر ڕەنگەکی ژ حەیوانەتان یەکێ نێر ویەکا مێ تو بکە د پاپۆڕێ دا، و ژ مرۆڤێن مالا خۆ ژی هلگرە ئەو تێ نەبن یێن گۆتن ب عەزابدانا وی بۆری ژ وان یێن باوەری نەئینای وەکی کوڕێ وی وژنا وی، وهەچییێ باوەری ئینای ژ مللەتێ تە تو هلگرە، وکێم تێ نەبن کەسێ باوەری د گەل وی نەئینا بوو هەر چەندە ئەو گەلەک د ناڤ وان دا مابوو ژی. (٤١) ونووحی گۆتە وان یێن باوەری د گەل وی ئینای: هوین ل پاپۆڕێ سویار بن، ڕێڤەچوونا وێ ل سەر ئاڤێ دێ ب ناڤێ خودێ بت، وڕاوەستانا وێ ژی دێ ب ناڤێ خودێ بت. هندی خودایێ منە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن وان بەنییێن خۆیە یێن تۆبە بکەن، یێ دلۆڤانکارە ب وان پشتی تۆبەکرنێ وان عەزاب نادەت. (٤٢) ووێ پاپۆڕێ ئەو د ناڤ وان پێلان ڕا برن یێن کو هند بلند دبوون حەتا وەکی چیایان لێ دهاتن، ونووحی گازی کوڕێ خۆ کر -وئەو یێ ل جهەکێ ڤەدەر بوو- ئینا نووحی گۆتێ: ئەی کوڕکێ من د گەل مە ل پاپۆڕێ سویار ببە، وتو د گەل وان نەبە یێن کافری ب خودێ کری دا نەخندقی. (٤٣) کوڕێ نووحی گۆت: ئەز دێ خۆ گەهینمە چیایەکی دا ئەز پێ ژ ئاڤێ قورتال ببم، ونەخندقم، ئینا نووحی بەرسڤا وی دا: ئەڤرۆ کەس نینە حوکمێ خودێ پاشڤە ببەت کو خەلک بێنە تێبرن وخەندقاندن ئەو تێ نەبت یێ خودێ ڕەحم پێ بری، ڤێجا باوەرییێ بینە و د گەل مە ل پاپۆڕێ سویار ببە، وپێلا بلند کەفتە ناڤبەرا نووحی وکوڕێ وی، وئەو بوو ژ وان یێن خندقین وتێچووین. (٤٤) و -پشتی مللەتێ نووحی تێچووی- خودێ گۆتە عەردی: ئەی عەردۆ تو ئاڤا خۆ داعویرە، وئەی عەسمان بارانێ ڕاوەستینە، وئاڤ کێمبوو وهشکبوو، وفەرمانا خودێ ب تێبرنا مللەتێ نووحی ب جهـ هات، وپاپۆڕ ل سەر چیایێ جوودی ڕاوەستا، وهاتە گۆتن: دویرکرن وتێچوون بۆ وی مللەتێ زۆردار بت یێ پێ ل توخوبێن خودێ دانای، وباوەری نەئینای. (٤٥) ونووحی گازی خودایێ خۆ کر وگۆت: خودایێ من تە سۆز دابوو من کو تو من وعەیالێ من ژ خەندقاندن وتێچوونێ ڕزگار بکەی، وهندی ئەڤ کوڕێ منە یەک ژ مرۆڤێن منە، وهندی سۆزا تەیە ئەو ڕاستییە یا چو خیلاف تێدا نە، وتو ژ هەمی حوکمداران دادکەرتری.

(٤٦) خودێ گۆت: ئەی نووح هندی ئەو کورێ تەیە یێ تێچووی ئەو نە ژ وان مرۆڤێن تەیە یێن من سۆز دایەتە کو ئەز وان ڕزگار بکەم؛ چونکی ئەو کافرە، وکارێ وی نە یێ چاکە، وئەز تە ژ هندێ ددەمە پاش کو تو پسیارا تشتەکێ تو چو ژێ نەزانی ژ من بکەی، هندی ئەزم ئەز شیرەتێ ل تە دکەم دا تو ب پسیارکرنا ڤی تشتی نەبییە ژ نەزانان. (٤٧) نووحی گۆت: خودایێ من هندی ئەزم ئەز خۆ ب تە دپارێزم کو ئەز پسیارا وی تشتی ژ تە بکەم یێ من چو زانین پێ نەهەی، وئەگەر تو گونەها من ژێ نەبەی، و ب دلۆڤانییا خۆ دلۆڤانییێ ب من نەبەی، ئەز دێ ژ وان بم یێن زیان گەهاندییە خۆ. (٤٨) خودێ گۆت: ئەی نووح ب تەناهی وسلامەتی ژ لایێ مە ڤە تو ژ پاپۆڕێ وەرە خوارێ، و ب پیرۆزی ڤە ل سەر تە و ل سەر وان مللەتێن د گەل تە دا. وهندەک کۆم ومللەت هەنە ئەم د ژینا دنیایێ دا خۆشییێ دێ دەینێ، حەتا ڕۆژا وان دئێت، پاشی عەزابەکا ب ئێش ژ لایێ مەڤە ل ڕۆژا قیامەتێ دێ گەهتە وان. (٤٩) ئەو سەرهاتییا هە یا مە بۆ تە ڤەگێڕای ژ بەحسێ نووحی ومللەتێ وی -ئەی موحەممەد- ژ وان دەنگ وباسێن بۆری یێن نەبەرچاڤن، ئەم بۆ تە ب وەحی دهنێرین، نە تە ونە مللەتێ تە بەری ڤێ چەندێ ئەو نەدزانی، ڤێجا بێهنا خۆ ل سەر نەخۆشی ودرەوپێکرنا مللەتێ خۆ فرەهـ بکە، وەکی پێغەمبەران بەری تە بێهنا خۆ فرەهـ کری، هندی دویماهییا باشە ل دنیایێ وئاخرەتێ بۆ وان تەقوادارانە یێن ژ خودێ دترسن. (٥٠) ومە بۆ عادییان برایێ وان هوود هنارت، وی گۆتە وان: ئەی مللەتێ من خودێ ب تنێ بپەرێسن، ژ وی پێڤەتر هەوە چو خودایێن هێژای پەرستنێ نینن، ڤێجا هوین عەبدینییا وی ب تنێ بکەن، وهوین ب ڤێ دانانا شریکان بۆ خودێ د پەرستنێ دا ژ درەوکەرانە. (٥١) ئەی مللەتێ من ئەز سەرا ڤێ گازییا خۆ بۆ هەوە کو هوین پەرستنا خودێ ب تنێ بکەن وپەرستنا صەنەمان بهێلن پسیارا چو کرێیان ژ هەوە ناکەم، هەما کرێیا من ب تنێ ل سەر وی خودایە یێ ئەز ئافراندیم، ئەرێ ما هوین فام ناکەن وحەقییێ ونەحەقییێ ژێک ناڤاڤێرن؟ (٥٢) وئەی مللەتێ من هوین ب باوەری ئینانێ داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ ژ خودێ بکەن، پاشی ل وی بزڤرن و ژ کرنا گونەهان پەشێمان ببن، ئەگەر هەوە ئەو چەندە کر خودێ گەلەک بارانێ دێ دەتە هەوە، وخێر وخێراتێن هەوە دێ زێدە بن، و ب دانا ڤەنجییان وزێدەکرنا دووندەهێ ئەو دێ هێزا هەوە زێدە کەت، وهوین پشت نەدەنە وێ یا من بەرێ هەوە دایێ وڕکدارییێ ل سەر تاوانا خۆ نەکەن. (٥٣) وان گۆت: ئەی هوود چو هێجەتێن ئاشکەرا د گەل تە نینن ڕاستییا گۆتنا تە بۆ مە دیار بکەت، وئەم ژ بەر گۆتنا تە وان خوداوەندێن خۆ ناهێلین یێن ئەم دپەرێسین، وئەم نە ئەوین یێن باوەرییێ ب وێ دئینن یا تو دبێژی.

(٥٤ ، ٥٥) ئەم تشتەكی نابێژین ژبلی هندێ كو هندەک خوداوەندێن مە تو یێ هنگافتی ژ بەر كو تو خەلكی ژ پەرستنا وان ددەیە پاش. وی گۆتە وان: هندی ئەزم ئەز خودێ ل سەر گۆتنا خۆ دكەمە شاهد، وئەز هەوە ژی دكەمە شاهد كو ئەزێ بەریمە ژ وی تشتێ هوین بۆ خودێ دكەنە هەڤپشک، ڤێجا هوین وئەو خوداوەندێن هەوە بۆ خۆ دانایین ل خرابییا من بگەڕیێن وزیانێ بگەهیننە من، وهوین دەمەكێ كێم ژی خۆ گیرۆ نەكەن؛ ئەڤە ژ بەر هندێ بوو چونكی هوودی دزانی نە ئەو ونە خوداوەندێن وان نەشێن چو نەخۆشییێ بگەهیننە وی. (٥٦) هندی ئەزم من یێ خۆ هێلایە ب هیڤییا خودێ ڤە خودایێ خۆ وخودایێ هەوە، ئەوە خودانێ هەر تشتەكی، وخودان ڕەحەک نینە ل سەر ڤی عەردی ب ڕێڤە بچت ئەگەر خودێ خودانێ وی نەبت، وئەو د بن فەرمانا خودێ دا نەبت. هندی خودایێ منە یێ ل سەر ڕێكەكا ڕاست، ئانەكۆ ئەو د حوكم وشریعەتێ خۆ دا یێ دادكەرە. (٥٧) ڤێجا ئەگەر هوین پشت بدەنە وێ گازییا ئەز بەرێ هەوە ددەمێ كو تەوحید وپەرستنا خودێ ب تنێیە ب ڕاستی من پەیاما خودایێ خۆ گەهاندە هەوە، وهەوە چو هێجەت نەمان، وكو هەوە باوەری ب خودێ نەئینا ئەو دێ هەوە تێ بەت ومللەتەكێ دی ئینت و ل شوینا هەوە دانت، وهوین ب تشتەكی زیانێ ل وی ناكەن، هندی خودایێ منە ل سەر هەر تشتەكی پارێزەرە، ئەوە یێ من دپارێزت وناهێلت هوین نەخۆشییێ بگەهیننە من. (٥٨) ودەمێ فەرمانا مە ب عەزابدانا مللەتێ هوودی هاتی مە ژ قەنجیا خۆ هوود وخودان باوەر ژ وێ عەزابێ ڕزگاركرن، ومە ئەو ژ عەزابەكا دژوار ڕزگاركرن یا كو خودێ دایە عادییان. (٥٩) وئەوێن هە عادی بوون باوەری ب ئایەتێن خودایێ خۆ نەئینابوو وگوهدارییا پێغەمبەرێن وی نەكربوو، ووان گوهدارییا فەرمانا هەر یەكێ خۆ ژ خودێ مەزنتر دبینت وحەقییێ قەبویل نەكەت كر. (٦٠) و د ڤێ دنیایێ دا لەعنەتا خودێ ب دویڤ وان دا هاتە هنارتن و ل ڕۆژا قیامەتێ غەزەبا خودێ. نێ هندی عادی بوون كافری ب خودایێ خۆ كربوو. نێ تێ چوون ونەمان بۆ عادییێن مللەتێ هوودی بت. (٦١) ومە بۆ ثەموودییان برایێ وان صالح هنارت، ئینا وی گۆتە وان: ئەی مللەتێ من پەرستنا خودێ ب تنێ بكەن، وهوین ژ دل عیبادەتی بۆ وی بكەن؛ چونكی هەوە ژ وی پێڤەتر چو خودایێن دی یێن حەق نینن، ئەوە یێ دەست ب ئافراندنا هەوە كری ژ عەردی دەمێ بابێ هەوە ئادەم ژێ چێكری، ووی هوین كرنە ئاڤاكەرێن عەردی، ڤێجا هوین داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ ژ وی بكەن، وهوین ب تۆبەكا دورست ڤە ل وی بزڤڕن. هندی خودایێ منە یێ نێزیكی وییە یێ ژ دل عیبادەتی بۆ وی بكەت، و ل وی بزڤڕت، وئەو د بەرسڤا وی دئێت ئەگەر وی دوعا ژێ كرن. (٦٢) ثەموودییان گۆتە صالحی: ب ڕاستی بەری تو ڤێ گۆتنێ بێژیە مە هیڤییا مە ئەو بوو تو ببییە یەک ژ مەزنێن مە، ئەرێ تو مە پاشڤە لێ ددەی كو ئەم وان خوداوەندان بپەرێسین یێن بابێن مە پەرستنا وان دكر؟ وهندی ئەمین ئەم یێن د گومانێ دا ژ وێ گازییا تو بەرێ مە ددەییێ كو ئەم خودێ ب تنێ بپەرێسین.

(٦٣) صالحی گۆتە مللەتێ خۆ: ئەی مللەتێ من بێژنە من ئەگەر ئەز ل سەر ڕێکەکا ئاشکەرا بم ژ خودایێ خۆ وپێغەمبەرینی وکاربنەجهی ژ نک وی بۆ من هاتبت، ئەرێ ئەو کییە یێ بشێت عەزابا خودێ ژ من پاشڤە ببەت ئەگەر من گوهداریا وی نەکر وپەیاما وی نەگەهاندە هەوە وشیرەت ل هەوە نەکرن؟ ئێدی هوین ژبلی زیانێ وبەرزەکرنێ ودویرکرنا ژ حەقییێ تشتەکی ل من زێدە ناکەن. (٦٤) وئەی مللەتێ من ئەڤ حێشترە خودێ بۆ هەوە یا کرییە نیشان ودەلیلەک ڕاستییا من د ڤێ گازییێ دا یا ئەز بەرێ هەوە ددەمێ ئاشکەرا دکەت، ڤێجا هوین وێ بهێلن دا ل عەردێ خودێ بچەرت چونکی ڕزقێ وێ ل سەر هەوە نینە، وهوین ب ڤەکوشتنێ دەست نەکەنێ، چونکی ئەگەر هەوە وە کر پشتی ڤەکوشتنا وێ ب دەمەکێ نێزیک عەزابەک ژ خودێ دێ هەوە گرت. (٦٥) ئینا وان ئەو دەرەوین دەرێخست وحێشتر ڤەکوشت، ڤێجا صالحی گۆتە وان: سێ ڕۆژان هوین ل وارێ خۆ خۆشییێ ببەن، پشتی وان هەر سێ ڕۆژان مسۆگەر عەزاب دێ ب سەر هەوە دا ئێت، وئەڤە سۆزەکە ژ خودێ درەو تێدا نینە، وهەر دێ ئێت. (٦٦) ڤێجا دەمێ فەرمانا مە ب تێبرنا ثەموودییان هاتی مە ژ دلۆڤانییا خۆ صالح وئەوێن د گەل دا باوەری ئینای ڕزگارکرن، ومە ئەو ژ ڕەزیلی وشەرمزارییا وێ ڕۆژێ ڕزگارکرن. هندی خودایێ تەیە- ئەی موحەممەد- ئەوە خودان هێزێ زال، و ژ زالبوون وهێزدارییا وی بوو وی مللەتێن سەرداچووی تێبرن، وپێغەمبەر ودویکەفتییێن وان ڕزگارکرن. (٦٧) ودەنگەکێ ب هێز وبلند ثەموودییێن زۆردار گرتن، ڤێجا ئەو ل وارێ خۆ بوونە هندەک کەلەخێن مرار وکەفتنە سەر دەڤی. (٦٨) هەر وەکی ئەو -ژ لەزێن نەمانا وان دا- دەمەکی ل وی جهی نەبووین. نێ هندی ثەموودی بوون وان باوەری ب خودایێ خۆ نەئینا بوو. نێ تێچوون ودویرکەفتنا ژ دلۆڤانییا خودێ بۆ ثەموودییان بت، ڤێجا ئەو چەند دڕەزیل ودل نەخۆشن!! (٦٩) و ب ڕاستی فریشتە هاتبوونە نک ئیبراهیمی دا مزگینییێ ب بوونا ئیسحاقی ویەعقووبی د دویڤ وی دا بدەنە وی وژنکا وی، ئینا وان گۆت: سلاڤ ل تە بن، وی د بەرسڤا وان دا گۆت: سلاڤ ل هەوە بن، وئەو ب لەز چوو وگۆلکەکا قەلەو وسۆرکری بۆ وان ئینا دا ئەو ژێ بخۆن. (٧٠) ڤێجا دەمێ ئیبراهیمی دیتی ئەو دەستێن خۆ درێژ ناکەنێ و ژێ ناخۆن، ئەو چەندە ل دلێ وی نەهات، وئەو د دل دا ب ترسێ حەسیا و د وان دا کەفتە گومانێ، فریشتەیان -دەمێ دیتی ئیبراهیم یێ دترست- گۆت: نەترسە ئەم ملیاکەتێن خودایێ تەینە ئەم بۆ مللەتێ لووطی یێن هاتینە هنارتن دا وان تێ ببەین. (٧١) وژنکا ئیبراهیمی -سارا- ئەوا ل پشت پەردەی ژ پییان ڤە ڕاوەستای گوهـ ل ئاخفتنێ دبوو، ئینا ژ مەندەهۆشییا وی تشتی دا یێ وێ گوهـ لێ بووی وێ کرە کەنی، ئینا مە ل سەر ئەزمانێ ملیاکەتان مزگینی دا وێ کو دێ وێ ژ ئیبراهیمی کوڕەک بت ناڤێ وی دێ ئیسحاق بت، ودێ وێ نەڤییەک ژ وی کوڕی هەبت، کو یەعقووبە.

(٧٢) وێ ژ مەندەهۆشی گۆت: وەی بۆ من چاوا دێ من کورەک بت وئەز یا پیربوویم، وئەڤە زەلامێ من ژی یێ پیربووی و ب ناڤ سال ڤە چووی؟ هندی بوونا بچویکەکییە ژ یەکا وەکی من وزەلامێ من ل پیراتییێ تشتەکێ عەجێبە. (٧٣) فریشتەیان گۆتە وێ: ئەرێ تو ژ حوکم وفەرمانا خودێ یا حێبەتییی؟ دلۆڤانی وپیرۆزییا خودێ ل سەر هەوە بنەمالا پێغەمبەرینییێ هەیە. هندی ئەوە سالۆخەت وکریارێن وی جهێ مەدح وسوپاسییێنە، وئەو د وان سالۆخەت وکریاران دا خودانێ بلندی ومەزنییێ یە. (٧٤) ڤێجا دەمێ ترس ژ ئیبراهیمی چووی ژ بەر نەخوارنا مێهڤانێن وی بۆ خوارنێ، ومزگینی ب ئیسحاق ویەعقووبی بۆ وی هاتییە دان، ئەو ما دان وستاندن د دەرحەقا تێبرنا مللەتێ لووطی دا د گەل هنارتییێن مە کر. (٧٥) هندی ئیبراهیمە گەلەک یێ ئارامە حەز ژ هندێ ناکەت لەز د عەزابدانێ دا بێتە کرن، گەلەک خۆ بۆ خودێ دشکێنت وهەوار دکەتێ، وئەو د هەمی کارێن خۆ دا ل خودێ دزڤڕت. (٧٦) هنارتییێن خودێ گۆت: ئەی ئیبراهیم، تو دەڤ ژ ڤێ هەڤڕکییێ بەردە وداخوازا دلۆڤانییێ بۆ مللەتێ لووطی نەکە؛ چونکی وان یا خۆ هێژای عەزابێ کری، وفەرمانا خودایێ تە هاتییە کو وان تێ ببەت، وهندی ئەون عەزابەکا نەئێتە زڤڕاندن ژ خودایێ وان دێ گەهتە وان. (٧٧) ودەمێ هنارتییێن مە هاتینە نک لووطی هاتنا وان بۆ وی یا خۆش نەبوو وئەو ژێ تەنگاڤ بوو؛ چونکی وی نەدزانی کو ئەو هنارتییێن خودێنە، ڤێجا ئەو ژ بەر مللەتێ خۆ ژ وان ترسا، وگۆت: ئەڤە ڕۆژەکا دژوار ونەخۆشە. (٧٨) ومللەتێ لووطی ب غار هاتنە نک وی بۆ داخوازییا کرنا خرابییێ، وبەری هنگی وان خرابی د گەل زەلامان دکر، ئینا لووطی گۆتە مللەتێ خۆ: ئەڤە کچێن منن وان مارە بکەن ئەو بۆ هەوە پاقژترە ژ وێ یا هوین دخوازن -ووی گۆت: کچێن من؛ چونکی هەر پێغەمبەرەک بۆ ئوممەتا خۆ وەکی بابێ یە بۆ عەیالی- ڤێجا هوین ژ خودێ بترسن وخۆ ژ عەزابا وی بپارێزن، وهوین شەرما من نەبەن وتەعداییێ ل مێهڤانێن من نەکەن، ئەرێ ما زەلامەکێ سەرڕاست د ناڤ هەوە دا نینە، بەرێ هەوە ژ کرنا خرابییێ بدەتە پاش؟ (٧٩) مللەتێ لووطی گوتنە وی: بەری نوکە ژی تە یێ زانی کو مە چو پێتڤی ب ژنان نینە، وهندی تویی تو دزانی کانێ مە چ دڤێت، ئانەکۆ ژ زەلامان پێڤەتر مە کەس نەڤێت. (٨٠) دەمێ وان ڕژدی ل سەر کرنا خرابییێ کری وی گۆتە وان: ئەگەر ئەز شیابامە هەوە یان من هندەک پشتەڤان هەبان د گەل من بان، یان من ئویجاخەک هەبا پشتەڤانییا من کربا، من نە دهێلا هوین وێ بکەن یا هەوە دڤێت. (٨١) فریشتەیان گۆت: ئەی لووط هندی ئەمین ئەم هنارتییێن خودایێ تەینە وی ئەم یێن هنارتین دا ئەم وان تێ ببەین، وئەو ناگەهنە تە، ڤێجا تو ومرۆڤێن خۆ ل دویماهییا شەڤێ ژ ڤی گوندی دەرکەڤن، وکەس ژ هەوە ل خۆ نەزڤڕت؛ دا عەزابێ نەبینت ونەگەهتێ، بەلێ ژنا تە ئەوا ب کوفرێ ونفاقێ خیانەت ل تە کری ئەو دێ گەهتە وێ یا گەهشتییە مللەتێ وێ، هندی سپێدەیە ژڤانێ تێبرنا وانە، وسپێدە دەمەکێ نێزیکە.

(٨٢، ٨٣) ڤێجا دەمێ فەرمانا مە ب هاتنە خوارا عەزابێ ل سەر وان هەمییان هاتی مە ژۆرییا وی گوندێ ئەو لێ دژیان کرە ژێری ودەرنشیفکر، ومە ئەو بەرێن ژ تەقنا ڕەق وهشک هاتینە دورستکرن ل وان باراندن. ئەو بەر ب ڕێزکری بوون، و ل نک خودایێ تە ددەسنیشانکری بوون نە وەکی بەرێن عەردی بوون، وئەڤ بەرێن خودێ ل مللەتێ لووطی باراندین ژ کافرێن قورەیشییان د دویر نینن کو ل وان ژی بێنە باراندن. وئەڤە گەفەکە ژ خودێ بۆ هەر کەسێ ژ بن ئەمرێ وی دەرکەڤت. (٨٤) ومە بۆ خەلکێ (مەدیەنێ) برایێ وان شوعەیب هنارت، ئینا وی گۆت: ئەی مللەتێ من پەرستنا خودێ ب تنێ بکەن، هەوە ژ وی پێڤەتر چو خودا یێن هێژای پەرستنێ نینن، وهوین مافێ مرۆڤان د پیڤان وکێشانێ دا کێم نەکەن، هندی ئەزم ئەز دبینم هوین د ژینەکا بەرفەرەهـ ودەولەمەند دا دژین، وهندی ئەزم ژ بەر کێمکرنا هەوە بۆ کێشان وپیڤانان ئەز دترسم عەزابا ڕۆژەکا وەسا ب سەر هەوە دا بێت کو دۆرێ ل هەوە بگرت. (٨٥) وئەی مللەتێ من هوین ب دادییێ پیڤان وکێشانێ پێک بینن، ومافێن مرۆڤان د هەمی تشتان دا کێم نەکەن، وهوین د عەردی دا نەگەڕن بێ ئەمرییا خودێ بکەن وخرابکارییێ بەلاڤ کەن. (٨٦) ئەو مفایێ حەلال یێ بۆ هەوە دمینت پشتی هوین کێشان وپیڤانێ ب دورستی پێک بینن بۆ هەوە چێترە ژ وی مالێ حەرام یێ هوین ب حیلە ب دەست خۆ ڤە دئینن، ئەگەر ب دورستی هەوە باوەری ب خودێ هەبت، هوین پێگیرییێ ب فەرمانا وی بکەن، وئەز ل سەر هەوە زێرەڤان نینم کارێ هەوە بهژمێرم. (٨٧) وان گۆت: ئەی شوعەیب ئەرێ ئەو نڤێژا تو دکەی فەرمانێ ل تە دکەت کو ئەم پەرستنا وان صەنەمان بهێلین یێن بابێن مە پەرستن بۆ دکر، یان ئەم وان فەند وفێلێن مە دڤێن د مالێ خۆ دا بکەین؟ ووان -ب ترانەپێکرن ڤە- گۆتە وی: ب ڕاستی هندی تویی تو مرۆڤەکێ ئارام وسەرڕاستی. (٨٨) شوعەیبی گۆت: ئەی مللەتێ من هوین چ دبێژن ئەگەر ئەز ل سەر ڕێکەکا ئاشکەرابم ژ خودایێ خۆ -د وی تشتی دا یێ ئەز بەرێ هەوە ددەمێ کو هوین پەرستنێ بۆ خودێ ب تنێ بکەن، وحیلێ د مالی دا نەکەن- ووی ژ نک خۆ ڕزقەکێ بەرفرەهـ وحەلال وباش دابتە من؟ ومن نەڤێت ئەز هەوە ژ تشتەکی بدەمە پاش، پاشی ئەز ب خۆ دپشت هەوە ڕا بچم وی تشتی بکەم، وهەما من ب ڤی کارێ خۆ ژ چاککرنێ پێڤەتر چو ددی نەڤێت، وهەما ڕێککەفتنا من -د گەل ڕاستییێ وچاککرنا هەوە- ب خودێ ب تنێیە، من خۆ ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە هێلایە وئەز ب تۆبەکرنێ ل وی دزڤرم.

(٨٩) وئەی ملل‌ەتێ من بلا دوژمناتی ونەڤیانا هەوە بۆ من وە ل هەوە نەکەت هوین بەردەوامییێ ل سەر وێ کوفرێ بکەن یا هوین ل سەر، ڤێجا ئەو بێتە سەرێ هەوە یا هاتییە سەرێ مللەتێ نووحی یان مللەتێ هوودی یان مللەتێ صالحی، ومللەتێ لووطی وئەو عەزابا هاتییە سەرێ وان ژ هەوە یێ دویرە نینە نە ژ لایێ جهی ڤە ونە ژ لایێ دەمی ڤە. (٩٠) وهوین داخوازا ژێبرنا گونەهان ژ خودایێ خۆ بکەن، پاشی ل گوهدارییا وی بزڤرن وبەردەوام ل سەر وێ چەندێ بمینن. هندی خودایێ منە دلۆڤانکارێ خودان ڤیانە بۆ وی یێ تۆبە بکەت. وئایەت هندێ دگەهینت کو خودێ سالۆخەتێ دلۆڤانییێ وڤیانێ هەیە، ب ڕەنگەکێ هێژای وی بت. (٩١) وان گۆت: ئەی شوعەیب ئەم د گەلەکێ ژ وێ ناگەهین یا تو دبێژی، وهندی ئەمین ئەم تە د ناڤ خۆ دا لاواز دبینین وتو نە ژ مەزن وسەرۆکێن مەیی، وئەگەر ژ بەر ئویجاخا تە نەبا -کو ئەو ژی ل سەر دینێ وان بوون- ئەم دا بەران ل تە بارینین، وتە چو ڕێز وبهایێ خۆ ل نک مە نینە. (٩٢) وی گۆت: ئەی مللەتێ من ئەرێ ما ئویجاخا من ل بەر هەوە ژ خودێ ب بهاترە؟ وهەوە فەرمانا خودایێ خۆ هاڤێتییە پشت خۆ، هوین پێگیرییێ ب گۆتنێن وی ناکەن، هندی خودایێ منە دۆرا ل وی تشتی گرتی یێ هوین دکەن، هندی دندکەکێ ژ کار وکریارێن هەوە ل بەر وی بەرزە نابت، وئەو دویر یان نێزیک دێ هەوە سەرا وی کاری جزا دەت. (٩٣) وئەی مللەتێ من هەر کارەکێ ژ هەوە بێت هوین د جهێ خۆ دا بکەن، هندی ئەزم ئەز دێ ل سەر ڕێکا خۆ کاری کەم وبەرێ هەوە دەمە تەوحیدێ، پاشی هوین دێ زانن کانێ کی ژ مە عەزابەکا وەسا دێ ب سەری ئێت کو وی شەرمزار بکەت، وکانێ کی ژ مە د گۆتنا خۆ دا یێ درەوینە، ئەز یان هوین؟ وهوین چاڤەرێیی وێ بن یا کو دێ ب سەرێ هەوە ئێت ئەز د گەل هەوە ژ زێرەڤانامە. وئەڤە گەفەکا دژوارە بۆ وان. (٩٤) ڤێجا دەمێ فەرمانا مە ب تێبرنا مللەتێ شوعەیبی هاتی مە ب دلۆڤانییەکێ ژ نک خۆ پێغەمبەرێ خۆ شوعەیب وئەوێن باوەری د گەل وی ئینای ڕزگارکرن، وقێڕییەکێ ژ عەسمانی ئەوێن زۆرداری کری گرتن، وئەو تێبرن، ڤێجا ئەو ل وارێ خۆ کەفتنە سەر چۆکان وهشک بوون ومرن. (٩٥) هەر وەکی ئەو دەمەکی د وی جهی دا نەبووین. نێ دویرکەفتن وتێچوون بۆ (مەدیەن) بت -کو خودێ ئەو تێبرین وشەرمزارکرین- هەر وەکی ثەموودی تێچووین، وئەڤ هەردو ئویجاخە د تێبرنێ دا دپشکدار بوون. (٩٦) و ب ڕاستی مە مووسا ب دەلیلێن ئاشکەرا ل سەر تەوحیدا خۆ وهێجەتەکا ڕوهن بۆ وی یێ ب دلەکێ ساخلەم هزرا خۆ تێدا بکەت هنارت، ئەو دەلیل وهێجەتێن درەوا وی ئاشکەرا دکەت یێ خوداینییێ بۆ خۆ دەست نیشان بکەت. (٩٧) مە مووسا بۆ فیرعەونی ومەزنێن مللەتێ وی هنارت، ئینا فیرعەون کافربوو وفەرمان ل مللەتێ خۆ کر کو دویکەفتنا وی بکەن، ووان گوهدارییا وی کر، و ب گۆتنا مووسای نەکر، وچو هیدایەت وسەرڕاستی د کارێ فیرعەونی دا نەبوو، بەلکی نەزانین وبەرزەبوون وکوفر وسەرڕەقی تێدا هەبوو.

(٩٨) ل ڕۆژا قیامەتێ فیرعەون ب بەرا مللەتێ خۆ دکەڤت حەتا وان دبەتە ئاگری، و چ پیسە جهە ئەو دچنێ! (٩٩) و د گەل وێ عەزابا خودێ د دنیایێ دا دایە وان کو ئەو د دەریایێ دا خەندقاندین لەعنەت ژی ب دویڤ وان دا هنارت، و ل ڕۆژا قیامەتێ ژی وی ب برنا وان بۆ ئاگری لەعنەتەکا دی ب دویڤ وان دا هنارت، و چ پیسە عەزاب ولەعنەتە ل دنیایێ وئاخرەتێ ل سەر وان کۆمبووی. (١٠٠) ئەوا هە یا کو مە بۆ تە گۆتی -ئەی موحەممەد- ژ دەنگ وباسێن وان گوندانە یێن مە خەلکێ وان تێبرین ئەم بۆ تە دبێژین، و ژ وان گوندان هندەک هەنە هێشتا شوینوارێن وان دبەرچاڤن، و ژ وان هەنە یێن شوینوارێن وان ژی نەماین. (١٠١) وتێبرنا وان تشتەکێ نەحەق نەبوو، بەلکی وان ب شرکێ وخرابکارییا د عەردی دا زۆرداری ل خۆ کربوو، ڤێجا وان خوداوەندێن وان ژبلی خودێ دوعا ژێ دکرن ودخواست کو خرابییێ ژ وان دویر بکەن چو مفا نەگەهاندە وان دەمێ فەرمانا خودایێ تە ب عەزابدانا وان هاتی، وخوداوەندێن وان ژبلی تێچوون وزیانێ تشتەک ل وان زێدە نەکر. (١٠٢) وکانێ چاوا من خەلکێ وان گوندێن زۆردار ب عەزابێ گرتن دەمێ وان بێ ئەمرییا من کری، وەسا ئەز دێ خەلکێ گوندێن دی ژی ب عەزابێ گرم ئەگەر وان ب کوفرا ب خودێ ونەگوهدارییا وی زۆرداری ل خۆ کر. هندی گرتنا وییە ب عەزابێ یا ب ئێش ودژوارە. (١٠٣) هندی د گرتنا مە دایە بۆ خەلکێ گوندێن زۆردار شیرەت وعیبرەتەک بۆ وی هەیە یێ ژ عەزابا خودێ یا ل ڕۆژا قیامەتێ بترست، ئەوێ ڕۆژا مرۆڤ هەمی تێدا بۆ حسێبێ وجزادانێ دئێنە کۆمکرن، وخەلک هەمی وێ ڕۆژێ دبینن. (١٠٤) وئەم ڕۆژا قیامەتێ ژ هەوە پاشڤە نابەین بۆ دەمەکێ ل نک مە ئاشکەرا نەبت، نە ئەو ژ وی دەمێ کێمتر لێ دئێت یێ مە بۆ داناى نە زێدەتر. (١٠٥) دەمێ ڕۆژا قیامەتێ دئێت، نەفسەک بێ دەستوریبا خودایێ خۆ نائاخڤت، ڤێجا ژ وان هەیە یێ دل نەخۆش وهێژای عەزابێ، و ژ وان هەیە یێ دلشاد وقەنجی د گەل هاتییە کرن. (١٠٦، ١٠٧) ڤێجا هندی ئەون یێن د دنیایێ دا ژ بەر باوەرییا وان یا خراب وکارێ وان یێ نەباش دل نەخۆش بووین، جهێ وان ئاگرە، ژ بەر دژوارییا عەزابێ یا ئەو تێدا ل وێرێ بێهن بەردان وبێهن هلکێشان ب کرێتترین ڕەنگ وان دگرت، هەروهەر ئەو دێ تێدا مینن هندی عەسمان وعەرد هەبن، ڤێجا نە عەزابا وان ب دویماهی دئێت ونە دئێتە ڤەبڕین، بەلکی هەرا بەردەوامە، وەسا تێ نەبت ئەگەر خودایێ تە ڤیا گونەهکارێن خەلکێ تەوحیدێ پشتی دەمەکی ژ ئاگری بینتە دەر. هندی خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد- هەر تشتەکێ وی بڤێت ئەو دکەت. (١٠٨) وئەوێن خودێ دلشادی ب ڕزقێ وان کری ئەو دێ چنە د بەحەشتێ دا هندی عەسمان وعەرد هەبن ئەو دێ تێدا بن، ئەو دەستەک تێ نەبت یا خودێ ڤیای وان گیرۆ بکەت، کو گونەهکارێن خەلکێ تەوحیدێنە، ئەو دەمەکی دێ میننە د ئاگری دا پاشی ب حەزکرن ودلۆڤانییا خودێ ئەو دێ ژ ئاگری دەرکەڤن وچنە بەحەشتێ، وخودایێ تە دانەکا بێ ڤەبڕین د بەحەشتێ دا دێ دەتە ڤان دلشادان.

(١٠٩) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- د مەسەلا نەحەقییا وی تشتی دا یێ کافرێن مللەتێ تە دپەرێسن ب گومان نەکەڤە، ژ وان صەنەمان پێڤەتر یێن بابێن وان بەرێ دپەرێسین ئەو پەرستنا تشتەکێ دی ناکەن، وهندی ئەمین ئەم بارا وان ژ وێ سوزا مە دایێ بێ کێماتی دێ دەینێ. (١١٠) وب ڕاستی مە کیتاب کو تەوراتە دابوو مووسای، ئینا مللەتێ وی د دەرحەقا وێ دا ژێک جودابوون، ڤێجا هندەکان باوەری پێ ئینا وهندەک پێ کافر بوون. وئەگەر نە ژ بەر پەیڤا خودایێ تە بایە کو لەزێ د عەزابدانا بەنییێن خۆ دا نەکەت، د دنیایێ دا حوکمێ خۆ ب تێبرنا درەوپێکەران و ب ڕزگارکرنا خودان باوەران دا ب جهـ ئینت. وهندی کافرێن مللەتێ تەنە -ئەی موحەممەد- د مەسەلا ڤێ قورئانێ دا د گومانەکا گومان دانە. (١١١) وهەمی ئەڤ مللەتێن جودا جودا یێن مە بەحسێ وان بۆ تە کری خودایێ تە جزایێ کریارێن وان ل ڕۆژا قیامەتێ ب دورستی دێ دەتێ، ئەگەر وان قەنجی کربت دێ قەنجییێ دەتێ، وئەگەر خرابی کربت دێ خرابییێ دەتێ، هندی خودایێ تەیە ب کارێ ئەڤ بوتپەرێسە دکەن یێ شارەزایە. (١١٢) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- وهەچییێ د گەل تە تۆبەکری وەسا خۆ ل سەر ڕێکێ ڕاست بکەن وەکی خودایێ تە فەرمان پێ کری، وهوین پێ ل وان توخویبان نەدانن یێن خودێ بۆ هەوە دانایین، هندی خودایێ هەوەیە ب هەمی کریارێن هوین دکەن یێ بینەرە، تشتەک ژێ ل وی بەرزە نابت، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزادەت. (١١٣) وهوین مەیلدارییێ بۆ ڤان کافرێن زۆردار نەکەن، دا ئاگر ب هەوە نەکەڤت، وهەوە ژبلی خودێ چو پشتەڤان نینن هەوە ب سەر بێخن، وسەرکارییا هەوە بکەن. (١١٤) وتو -ئەی موحەممەد- ب دورستی ب کرنا نڤێژێ ڕاببە ل هەردو لایێن ڕۆژێ ل سپێدێ وئێڤاری، و د هندەک دەمێن شەڤێ دا. هندی کرنا باشییانە گونەهێن بۆری ژێ دبەت، وفەرمان ب کرنا نڤێژێ ودیارکرنا هندێ کو باشی گونەهان ژێ دبەن، بیرئینانەکە بۆ وی یێ بیرا خۆ لێ بینتەڤە ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرت. (١١٥) وتو -ئەی موحەممەد- بێهنا خۆ ل سەر نڤێژێ فرەهـ بکە، و ل سەر هەر نەخۆشییەکا تو ژ بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ ببینی؛ چونکی هندی خودێیە خێرا کریارێن قەنجیکاران بەرزە ناکەت. (١١٦) ئەرێ وما ژ وان مللەتێن بۆری هندەک بەرمایێن خێرخواز وخودانێن چاکییێ نەبوون کافران ژ کوفرا وان پاشڤە لێ بدەن، ونەهێلن ئەو خرابکارییێ د عەردی دا بکەن، ژ وان مللەتان کێم تێ نەبن ژ وان یێن باوەری ئینای کەس نەبوو وێ چەندێ بکەت، ڤێجا خودێ ئەو هژمارا کێم ژ وێ عەزابێ ڕزگارکرن یا دایە زۆرداران. وپترییا وان -ژ یێن زۆرداری ل خۆ کری- دویکەفتنا وان خۆشییێن دنیایێ کر یێن بۆ وان هاتینە دان، ودەمێ وان ئەڤ چەندە کری ئەو دتاوانبار وزۆردار بوون، لەو ئەو هێژای عەزابێ بوون. (١١٧) ونەبوویە کو خودایێ تە -ئەی موحەممەد- گوندەکی ژ گوندان تێ ببەت وخەلکێ وی چاکییێ د عەردی دا بکەن، وخۆ ژ زۆردارییێ وخرابکارییێ بدەنە پاش، بەلکی ئەو ژ بەر زۆرداری وخرابکارییا وان وان تێ دبەت.

(١١٨) وئەگەر خودايێ تە حەزكربا دا مرۆڤان هەمييان كەتە يەک دەستەک و ل سەر يەک دينى كۆم كەت كو دينێ ئيسلامێيە، بەلێ وى ئەڤ چەندە حەزنەكرييە، ڤێجا مرۆڤ د دينێن خۆ دا هەر دێ مينن دژێكجودا؛ ئەڤە ل دويڤ حكمەتا وييە. (١١٩) ئەو تێ نەبن يێن خودايێ تە دلۆڤانى پێ برى ڤێجا وان باوەرى ب خودێ ئيناى ودويكەفتنا پێغەمبەرێن وى كرى، هندى ئەون ئەو د تەوحيدا خودێ دا و د وى تشتى دا يێن پێغەمبەر پێ ژ نک خودێ هاتين ژێک جودا نابن، وحكمەتا خودێ وەسا خواستييە كو وى ئەو ل سەر دو دەستەكان ئافراندينە: دەستەكەكا دل نەخۆش ودەستەكەكا دلشاد، وهەر يەكى ئەو رێ ل بەر يا هاتييى خۆشكرن يا ئەو بۆ هاتييە ئافراندن. و ب ڤێ چەندێ سۆزا خودێ داى ب جه دئێت: كو ئەو جەهنەمێ ژ وان ئەجنە ومرۆڤێن دويكەفتنا ئبليسى كرى دێ تژى كەت. (١٢٠) وئەم ژ دەنگ وباسێن وان پێغەمبەرێن بەرى تە -ئەى موحەممەد- هندێ بۆ تە دبێژين هندى تە پێتڤى پێ هەى كو دلێ تە پێ موكم ببت وتو بشێى پێ ب كارێ پێغەمبەرينييێ رابى، و ب راستى د ڤێ سوورەتێ دا ئاشكەراكرنا وێ حەقييێ يا تو ل سەر هاتييە، وشيرەتەكا كافر پێ پاشڤە بچن بۆ تە تێدا هاتييە، وبيرئينانەكا خودان باوەر بيرا خۆ پێ بيننە ڤە. (١٢١، ١٢٢) وتو -ئەى موحەممەد- بێژە وان كافران يێن باوەرييێ ب تەوحيدا خودێ نائينن: كارێ هەوە بڤێت ژ بەرگرييا گازييا ئيسلامێ ونەيارەتييا پێغەمبەرى وهەڤالێن وى هوين بكەن، هندى ئەمين ئەم ژى دێ ل دويڤ رێبازا خۆ كو مانا ل سەر دينييە و ب جهئينانا فەرمانا خودێيە دێ كارى كەين. وهوين چاڤەرێيى دويماهييا مە بن، ئەم ژى چاڤەرێيى دويماهييا هەوەينە. وئەڤە گەفەكە بۆ وان. (١٢٣) وزانينا تشتێ نەبەرچاڤ ل عەسمانان وعەردى بۆ خودێيە، وكار هەمى ل رۆژا قيامەتێ بۆ نک وى دزڤرن، ڤێجا تو -ئەى موحەممەد- پەرستنا وى بكە وخۆ بهێلە ب هيڤييا وى ڤە، وخودايێ تە يێ بێ ئاگەهـ نينە ژ كارێ هوين دكەن چ باشى بت چ خرابى، وئەو جزايێ هەر يەكى ل دويڤ كارێ وى دێ دەتێ.

سوورەتا (يوسف)

(١) (الر) گۆتن ل دۆر ڤان حەرفێن كەركرى ل دەسپێكا سوورەتا بەقەرە بۆرييە. ئەڤ ئايەتە د حەلالكرن وحەرامكرن وهيدايەتا خۆ دا ئايەتێن كيتابا رۆهن وئاشكەرانە. (٢) هندى ئەمين مە ئەڤ قورئانە ب زمانێ عەرەبان يا ئينايە خوارێ؛ دا بەلكى هوين -گەلى عەرەبان- د رامانێن وێ بگەهن، وكارى ب هيدايەتا وێ بكەن. (٣) ئەى موحەممەد ب ئينانە خوارا ڤێ قورئانێ بۆ تە ئەم باشترين چيرۆكان بۆ تە ڤەدگێرين، ئەگەر چ بەرى هاتنەخوارا وێ بۆ تە تو د دەرحەقا ڤان چيرۆكان دا ژ بێ ئاگەهان بووى، تە تشتەک ژێ نە دزانى. (٤) تو -ئەى موحەممەد- گۆتنا يووسفى بۆ مللەتێ خۆ بێژە دەمێ وى گۆتييە بابێ خۆ: هندى ئەزم من د خەونێ دا دديت يازدە ستێران، ورۆژ وهەيڤێ ژى خۆ بۆ من دچەماندن. وئەڤ خەونە بۆ يووسفى مزگينييەک بوو ب وێ پێكا بلند يا ئەو د دنيايێ وئاخرەتێ دا دێ گەهتێ.

(٥) یەعقووبی گۆتە کورێ خۆ یووسفی: ئەی کورکێ من ڤێ خەونا خۆ بۆ برایێن خۆ نەبێژە دا ئەو حەسویدییێ ب تە نەبەن، ودوژمناتییا تە نەکەن، وپیلانگێرییێ نەکەن کو تە تێ ببەن، هندی شەیتانە ئەو بۆ مرۆڤی دوژمنەکێ ئاشکەرایە. (٦) وکانێ چاوا خودێ ئەڤ خەونە نیشا تە دا وەسا ئەو دێ تە هلبژێرت وزانینا تەعبیرا خەونێن مرۆڤان نیشا تە دەت، وئەو دێ قەنجییا خۆ ل سەر تە و ل سەر بنەمالا یەعقووبی ب پێغەمبەرینییێ پێک ئینت، کانێ چاوا وی ب پێغەمبەرینییێ قەنجییا خۆ ل سەر هەردو بابێن تە ئیبراهیم وئیسحاقی بەری نوکە پێک ئینای. هندی خودایێ تەیە یێ پڕزانایە ب وی یێ ئەو هلبژێرت ژ بەنییێن خۆ، یێ کاربنەجهە د ڕێڤەبرنا کارێ بەنییێن خۆ دا. (٧) ب ڕاستی د سەرهاتییا یووسفی وبرایێن وی دا عیبرەت ودەلیل ل سەر شیان وکاربنەجهییا خودێ هەبوون بۆ وی یێ پسیارا سەرهاتییێن وان بکەت، وحەز بکەت سەرهاتییا وان بزانت. (٨) دەمێ برابابێن یووسفی د ناڤبەرا خۆ دا گۆتی: هندی یووسف وبرایێ وی یێ دایبابییە ئەو ل نک بابێ مە ژ مە دخوشتڤیترن، ئەو وان هەردووان ب پێش مە دئێخت، وئەم کۆمەکا خودان هێز وهژمارین، هندی بابێ مەیە یێ د خەلەتییەکا ئاشکەرا دا کو بێ ئەگەرەکا دورست ئەو وان هەردووان ب سەر مە دئێخت. (٩) هوین یووسفی بکوژن یان ژی وی بهاڤێنە عەردەکێ دویر ژ ئاڤاهییان ڤیانا بابێ هەوە بۆ هەوە ب تنێ دێ مینت ودێ بەرێ وی کەفتە هەوە، وهوین پشتی یووسفی دێ زڤڕن تۆبە کەن، وداخوازێ ژ خودێ کەن کو ئەو گونەها هەوە ژێ ببەت. (١٠) یەکی ژ برایێن یووسفی گۆت: هوین یووسفی نەکوژن بەلێ وی بهاڤێنە د بنێ بیرەکێ دا هندەک کاروانییێن ڕێڤنگ دێ وی بۆ خۆ هەلینن وبەن وهوین دێ ژ وی ڕحەت بن، وهەوجە ناکەت هوین وی بکوژن، ئەگەر ڕاستە هەوە ئەو کربتە دلێ خۆ یا هوین دبێژن. (١١) برایێن یووسفی -پشتی ل سەر هندێ کۆم بووین کو وی دویر بکەن- گۆتن: ئەی بابێ مە بۆچی باوەرییا تە نائێت تو یووسفی بهێلییە ب هیڤییا مە ڤە وئەم برایێن وینە، ومە خێرا وی دڤێت ودێ چاڤێ خۆ دەینێ، ودێ شیرەتێن باش لێ کەین؟ (١٢) سوباهی تو وی د گەل مە فرێکە چەروانی تشتێ وی دڤێت بلا ئەو بخۆت، وبلا بۆ خۆ یارییان بکەت، وهندی ئەمین ئەم دێ وی ژ هەر تشتەکێ تو ژێ بترسی پارێزین. (١٣) یەعقووبی گۆت: بۆ من نەخۆشە هوین وی ببەنە چەروانی وصەبرا من نائێت ئەو ل نک من نەبت، وئەز دترسم هوین ژێ غافل ببن ڤێجا گورگ وی بخۆت. (١٤) برایێن یووسفی گۆتە بابێ خۆ: سویند بت ئەگەر گورگی ئەو خوار، وئەم کۆمەکا ب هێز ئەو هنگی ئەم د زیانکارین، وچو خێر د سەرێ مە نینە، وچو مفا د مە دا نینە.

(١٥) ئینا وی ئەو د گەل وان هنارت ودەمێ وان ئەو بری و ل سەر هندێ کۆم بووین کو وی بکەنە د بنێ بیرێ دا، ومە وەحی بۆ یووسفی هنارت کو تو ل پاشەڕۆژێ دێ ڤی کارێ وان دەیە ناڤ چاڤێن وان، وئەو ب وێ چەندێ ناحەسن ونزانن. (١٦) وبرایێن یووسفی ل دەمێ عەیشا هاتنە نک بابێ خۆ، وکرنە گری ومخابنی ڕاهێلان. (١٧) وان گۆت: ئەی بابێ مە هندی ئەم بووین ئەم چووین دا غاردان وئارمانجانێ بکەین، ومە یووسف هێلا ل نک جلک وخوارنا خۆ، ومە تەخسیری د پاراستنا وی دا نەکربوو، بەلکی مە ئەو هێلابوو ل جهەکێ ئەمین، ودەلیڤەیەکا کێم ئەم ژ وی غافل بووین، ئینا گورگی ئەو خوار، وئەگەر خۆ ئەم د ڕاستگۆ ژی بین تو باوەر ژ مە ناکەی؛ چونکی تو گەلەک حەز ژ یووسفی دکەی. (١٨) ووان کراسێ وی ئینا وخوینەکا ژ درەو نە یا یووسفی تێدا بوو؛ دا ئەو وی بۆ خۆ بکەنە شاهد ل سەر ڕاستییا خۆ، بەلێ ئەو بۆ دەلیلێ درەوا وان؛ چونکی کراس یێ ساخلەم بوو ونەهاتبوو دڕاندن. ئینا بابێ وان یەعقووبی گۆت: مەسەلە یا وەسا نینە وەکی هوین دبێژن، بەلکی نەفسێن هەوە یێن خراب کارەکێ کرێت د دەر حەقا یووسفی دا ب هەوە یێ دایە کرن، وئەو کار ل بەر هەوە یێ شرینکری ویا ژ هەوە ڤە کارەکێ باشە، ڤێجا صەبرکێشانا من دێ یا جوان بت وئەز گازندا خۆ بۆ چو مرۆڤان ناکەم، ودێ داخوازا هاریکارییێ ژ خودێ کەم ل سەر وی تشتێ هوین ژ درەو سالۆخ ددەن. (١٩) وکۆمەکا ڕێڤنگان هات، ووان یەک هنارت دا ئاڤێ بۆ وان بینت، ڤێجا دەمێ وی سەتلا خۆ داهێلایە د بیرێ دا یووسفی خۆ پێڤە گرت، ئینا خودانێ سەتلێ گۆت: مزگینی ئەڤە کوڕەکێ هێژایە، وبرایێن یووسفی -وئەو ل نێزیکی وی بوون- خۆ پێ نەئینادەر، ویووسفی ژی مەسەلا خۆ بۆ وان نەگۆت، ونەگۆت: ئەڤە برایێن منن، ژ ترسێن هندێ دا کو برایێن وی وی بکوژن، ووان گۆت: ئەڤە پەرتالەکێ مەیە ئەم لێ دگەڕیاین، وخودێ دزانی کانێ ئەو دێ چ ل یووسفی کەن. (٢٠) وبرایێن وی ئەو ب بهایەکێ کێم ژ دەرهەمان فرۆتە ڕێڤنگان، وهەما وان بەس دڤیا بەلا وی ژ خۆ ڤەکەن لەو وان دلێ خۆ نەبرە مالەکێ بۆش؛ چونکی وان نەدزانی بهایێ وی ل نک خودێ چەندە. (٢١) ودەمێ ڕێڤنگان یووسف برییە (مصرێ) عەزیزێ مصرێ، کو وەزیر بوو، ئەو ژ وان کڕی، ووی گۆتە ژنا خۆ: سەرەدەرییەکا باش د گەل وی بکە، وجهەکێ ب قەدر بدێ، بەلکی ئەم مفای ژ خزمەتکارییا وی ببینین، یان ژی ئەم وی بۆ خۆ وەکی کوڕەکی لێ بکەین، وکانێ چاوا مە یووسف ڕزگارکر وعەزیزێ مصرێ لێ کرە خودان، وەسا مە جهەکێ باش بو وی ل عەردێ مصرێ دانا، ومە گەنجینەیێن وێ کرنە د دەستێن وی دا، ودا ئەم ژ زانینا تەعبیرا خەونان نیشا وی بدەین ڤێجا دا ئەو ب خەونان بزانت کانێ ل پاشەڕۆژێ دێ چ چێ بت. وخودێ فەرمانا خۆ ب جهـ دئینت، کەس نەشێت حوکمێ وی ڕاوەستینت، بەلێ پترییا مرۆڤان نزانن. (٢٢) ودەمێ یووسف گەهشتییە تمامییا هێز وگەنجینییا خۆ مە زانین وتێگەهشتن دایێ، ووەکی ڤێ جزایێ ئەم ددەینە قەنجیکاران ژی ژ بەر قەنجیکارییا وان.

(٢٣) وژنکا عەزیزی ئەوا یووسف د مالا وێ دا ژ بەر ڤیانا وێ یا دژوار بۆ وی وجوانییا وی یا زێدە ب نەرمی ونازکی ڤە ئەو ب نک خۆ ڤە داخوازکر، ووێ دەرگەهـ ل خۆ ویووسفی گرتن، ووێ گۆت: لەزێ بکە وەرە، ئینا وی گۆت: ئەز خۆ ب خودێ دپارێزم ژ ڤی تشتێ تو بەرێ من ددەیێ، کو ئەز خیانەتێ ل مەزنێ خۆ بکەم یێ قەدرێ من گرتی، ئەز د مالا وی دا خیانەتێ ل وی ناکەم، هندی ئەوە یێ زۆردارییێ بکەت ب مراد ناکەڤت. (٢٤) و ب ڕاستی دلێ وێ چوو خرابییێ، وهاتە سەر دلێ یووسفی کو گوهدارییا وێ بکەت، ئەگەر ژ بەر هندێ نەبا کو وی ئایەتەک ژ ئایەتێن خودایێ خۆ دیت ئەو ژ وێ چەندێ پاشڤە لێ دا یا دلێ وی گۆتییێ، وهەما مە ئەو ئایەت نیشا وی دا؛ دا ئەم خرابی وکرێتییێ ژ وی پاشڤە لێ بدەین، هندی ئەوە ئەو ژ وان بەنییێن مە یێن پاقژ وهلبژارتی بۆ پێغەمبەرینییێ بوو یێن کو ئیخلاص د پەرستن وتەوحیدا خودێ دا کری. (٢٥) وییووسفی ب لەز قەستا دەرگەهی کر دا دەرکەڤت، وئەوێ لەز کر دا وی بگرت، ووێ کراسێ وی ژ پشتێ ڤە گرت وکێشا؛ دا کو نەهێلت دەرکەڤت ئینا کراسێ وی دڕیا، وهەردووان مێرێ وێ ل بەر دەری دیت، ئینا وێ گۆت: ئەرێ جزایێ وی یێ خرابییا مالا تە بڤێت چیە ژبلی هندێ کو ئەو بێتە گرتن یان ب عەزابەکا ب ئێش بێتە عەزابدان. (٢٦) یووسفی گۆت: ئەوێ داخوازا وێ چەندێ ژ من کرییە، وبچویکەکێ د لاندکێ دا ژ مرۆڤێن وێ شاهدەیی دا، گۆت: ئەگەر کراسێ وی ژ سنگی ڤە هاتبتە دڕاندن وێ د ئاخفتنا خۆ دا ڕاست گۆتییە، وئەو ژ درەوینانە. (٢٧) وئەگەر کراسێ وی ژ پشتێ ڤە هاتبتە دڕاندن وێ د ئاخفتنا خۆ دا درەو کرییە، وئەو ژ ڕاستگۆیانە. (٢٨) ڤێجا دەمێ زەلامی دیتی کراسێ یووسفی ژ پشتێ ڤە یێ هاتییە دڕاندن وی زانی یووسف یێ بێ گونەهە، ووی گۆتە ژنکا خۆ: هندی ئەڤ درەوەیە یا تە ب دویڤ ڤی جحێلی ڤەنای ژ فێلێن هەوە ژنکانە، هندی فێلێن هەوەنە گەلەک دمەزنن. (٢٩) عەزیزێ (مصرێ) گۆت: ئەی یووسف ئەڤا ژ وێ چێ بووی بهێلە ونەبێژە کەسێ، وتو -ئەی ژنێ- داخوازا ژێبرنێ بۆ گونەها خۆ بکە؛ چونکی ب ڤێ داخوازا تە ژ یووسفی کری، و ب ڤێ بێ بەختییا تە ل وی کری تو یا خەلەتی وتو ژ گونەهکارانی. (٣٠) وسوحبەت گەهشتە ژنکێن باژێری ووان د ناڤ خۆ دا ئینا وبر، ووان ب نەڕازیبوون ڤە ل سەر کارێ ژنا عەزیزی گۆت: ژنا عەزیزی بەلا خۆ ژ خولامێ خۆ ڤەناکەت، وڤیانا وی یا گەهشتییە پەڕێ دلێ وێ، هندی ئەمین ئەم ب ڤی کاری وێ دبینن ئەو یا د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا.

(٣١) ڤێجا دەمێ ژنا عەزیزی زانی ئەو نەکامییا وێ دکەن و ب فێلبازی ڤە دهاڤێنە وێ، هنارتە ب دویڤ وان ڕا وئەو ڤەخواندنە قەسرا خۆ، وبالگەهـ وبالیفک بۆ وان ئامادەکرن، وخوارن ژی دانا بەر وان، وهەر یەکێ کێرکەک داڤێ دا خوارنێ پێ بخۆن، پاشی وێ گۆتە یووسفی: دەرکەڤە نک وان، ڤێجا دەمێ وان ئەو دیتی حێبەتی مان و ب چاڤەکێ بلند سەحکرنێ، وجوانییا وی ئەو ژ بیرڤەکرن، لەو وان دەستێن خۆ بریندارکرن، ووان ژ مەندەهۆشی ڤە گۆت: پاکی بۆ خودێ بت، ئەڤە نە ژ مرۆڤانە؛ چونکی جوانییا وی نە وەکی یا مرۆڤانە، هەما ئەڤە ژ ملیاکەتان ملیاکەتەکێ ب قەدرە. (٣٢) ژنا عەزیزی گۆتە وان ژنکان یێن دەستێن خۆ برین: ئەڤ جحێلێ هە یێ ژ بەر دیتنا وی ئەو هاتییە سەرێ هەوە یا هاتی ئەوە یێ هەوە سەرا ڤیانا من بۆ وی لۆمەی من کری، و ب ڕاستی من داخوازا وی کربوو، ومن بەرگەڕیان کربوو کو وی ب لایێ خۆ ڤە بکێشم؛ دا وێ بکەت یا ئەز ژێ دخوازم بەلێ ئەو ل بەر نەهاتییە، وسویند بت ئەگەر ئەو وێ نەکەت یا ئەز فەرمانێ پێ لێ دکەم، ئەو دێ ئێتەگرتن، ودێ بتە ژ مرۆڤێن ڕەزیل. (٣٣) یووسفی خۆ ب خودێ ژ خرابییا وان پاراست وگۆت: خودایێ من ل نک من گرتیخانە خۆشتڤیترە ژ وێ خرابییا ئەو ژ من دخوازن، وئەگەر تو فێلبازییا وان ژ من دویر نەکەی ئەز دێ مەیلدارییێ بۆ وان کەم، ودێ بمە ژ وان نەزانان یێن ژ نەزانینا خۆ گونەهێ دکەن. (٣٤) ئینا خودێ دوعایا یووسفی بۆ ب جهـ ئینا، ووی ئەوا ژنا عەزیزی وهەڤالێن وێ خواستی ژ کرنا بێ ئەمرییا خودێ ژ وی داپاش. هندی خودێیە ئەوە یێ گوهـ ل دوعایا یووسفی بووی، ودوعایا هەر کەسەکێ دوعاکەر بت ژ بەنییێن وی، یێ پڕزانایە ب داخواز وپێتڤییا یووسفی و ب وی تشتی یێ کارێ وی پێ چاک ببت، وکارێ هەمی بەنییێن وی یێن دی. (٣٥) پاشی عەزیز وهەڤالێن وی -پشتی زانی کو یووسف یێ دەهمەن پاقژ وبێ گونەهە- بۆ هندێ چوون کو حەتا دەمەکێ دویر یان یێ نێزیک وی بکەنە د حەبسێ ڤە؛ دا هەتکا وان نەچت. (٣٦) ودو جحێلێن دی گەل یووسفی هاتنە گرتن، یەک ژ وان گۆت: من د خەونێ دا دیت ئەزێ تری دگڤێشم دا ببتە مەی، ویێ دی گۆت: من دیت ئەزێ هندەک نانی ل سەر سەرێ خۆ هل دگرم تەیران ژێ دخوار، ئەی یووسف تەعبیرا خەونێن مە بۆ مە بێژە، ئەم دبینن تو ژ وانی یێن د پەرستنا خودێ دا و د سەرەدەرییا خەلکی دا قەنجییێ دکەن. (٣٧) یووسفی گۆتە وان هەردووان: خوارنەک بۆ هەوە هەردووان نائێت ببتە ڕزقێ هەوە د چ حالەکێ هەبت دا ئەگەر ئەز بەرێ هنگی تەعبیرا وێ بۆ هەوە نەبێژم، ئەو تەعبیرا ئەز دێ بۆ هەوە بێژم ژ وێ یە یا خودایێ من نیشا من دای، هندی ئەزم من باوەری ب وی ئینایە، وپەرستن بۆ وی ب تنێ کرییە، ومن خۆ ژ دینێ وی مللەتی دایە پاش یێ باوەری ب خودێ نەئینای، وئەو ب ڕابوونا پشتی مرنێ وحسێبێ دکافرن.

(٣٨) ومن دویکەفتنا دینێ بابێن خۆ ئیبراهیم وئیسحاق ویەعقووبی کرییە وپەرستنا خودێ کرییە، نەبوویە بۆ مە کو ئەم تشتەکی بۆ خودێ د پەرستنێ دا بکەینە هەڤپشک، ئەڤ تەوحیدا هە ژ وێ قەنجییا خودێیە یا وی د گەل مە و د گەل مرۆڤان کری، بەلێ پتربیا مرۆڤان شوکرا خودێ ل سەر قەنجییا تەوحیدێ وباوەرییێ ناکەن. (٣٩) ویووسفی گۆتە وان هەردو جحێلێن د گەل وی ل گرتیخانەیێ: ئەرێ پەرستنا وان خوداوەندێن چێکری وجودا جودا چێترە یان پەرستنا یەک خودایێ ب سەرڤەهاتی؟ (٤٠) هەما هوین ژبلی خودێ پەرستنا هندەک ناڤان دکەن چو ڕامان د پشت ڕا نینن، هەوە وبابێن هەوە ژ نەزانین وسەرداچوون ئەو بۆ خۆ یێن کرینە خودا، خودێ چو هێجەت ودەلیل ل سەر ڕاستییا وان نەئینایینە خوارێ، حوکمێ ڕاست وحەق یێ خودێ ب تنێیە، وی چو هەڤپشک نینن، ووی فەرمان دایە کو ژ وی پێڤەتر هوین خۆ نەئێخنە بن فەرمانا کەسێ دی، وپەرستنا وی ب تنێ بکەن، وئەڤەیە دینێ ڕاست یێ چو خواری تێدا نە، بەلێ پتربیا مرۆڤان ڤێ چەندێ نزانن، و ب سەر ڕاستییا وێ هل نابن. (٤١) ئەی هەردو هەڤالێن گرتیخانەیێ، ئەڤە تەعبیرا خەونێن هەوەیە: هندی ئەوە یێ د خەونێ دا تری دگڤاشت ئەو دێ ژ گرتیخانەیێ دەرکەڤت وبتە مەیگێڕێ مەلکی، ویێ دی ئەوێ دیتی نانی ل سەر سەرێ خۆ هل دگرت ئەو دێ هلاویستی ئێتە هێلان، وتەیر دێ ژ سەرێ وی خۆن، ئەو مەسەلا هوین پسیارا وێ دکەن پێکهات و ب دویماهی هات. (٤٢) ویووسفی گۆتە وی هەڤالی یێ وی زانی کو دێ ڕزگار بت: بەحسێ من ل نک خودانێ خۆ مەلکی بکە وبێژێ کو ئەز بێ گونەهـ یێ هاتیمە گرتن، ئینا شەیتانی ژ بیرا وی زەلامی بر کو ئەو بەحسێ یووسفی بۆ مەلکی بکەت، ڤێجا یووسف پشتی هنگی چەند سالەکان ما د گرتیخانەیێ ڤە. (٤٣) ومەلکی گۆت: من د خەونا خۆ دا حەفت چێلێن قەلەو دیتن، حەفت چێلێن لاغەر ولاواز ئەو دخوارن، ومن حەفت گولییێن کەسک دیتن، وحەفت گولییێن هشک، ئەی گەلی مەزن وماقویلان تەعبیرا خەونا من بۆ من دیار بکەن، ئەگەر هوین ئەو بن یێن خەونان تەعبیر دکەن.

(٤٤) وان گۆت: ئەڤ خەونا تە هندەک خەونێن تێکەلن چو تەعبیر بۆ نینن، وئەم چو ژ تەعبیرا خەونان نزانین. (٤٥) وئەوێ ژ کوشتنێ ڕزگاربووی ژ هەردو هەڤالێن یووسفی -پشتی بیرا وی ل یووسفی هاتییە ڤە- گۆت: ئەز دێ تەعبیرا ڤێ خەونێ بۆ هەوە بێژم، کانێ هوین من فڕیکەنە نک یووسفی دا ئەز تەعبیرا وێ بۆ هەوە بینم. (٤٦) ودەمێ ئەو زەلام گەهشتییە نک یووسفی گۆتێ: یووسف ئەی مرۆڤێ ڕاستگۆ تو تەعبیرا خەونا وی بۆ مە بێژە یێ حەفت چێلێن قەلەو دیتین حەفت چێلێن لاغەر ولاواز ئەو دخوارن، وحەفت گولییێن کەسک وحەفتێن هشک دیتین؛ دا ئەز بزڤڕمە نک مەلکی وهەڤالێن وی وتەعبیرێ بۆ بێژم؛ دا ئەو تەعبیرا وێ خەونێ بزانن یا من گۆتییە تە، ودا ئەو بهایێ تە بزانن. (٤٧) یووسفی گۆتە پسیارکەرێ تەعبیرا خەونا مەلکی: تەعبیرا ڤێ خەونێ ئەوە حەفت سالێن ل دویڤ یەک هوین چاندنەکا باش دێ کەن دا بەرهەم زێدە ببت، ڤێجا ئەوا هوین ژ وی بەرهەمی ددورین هوین وی ب گولییێ ڤە بهێلن، وهلگرن؛ دا خراب نەبت، وپتر خۆ بگرت، کێمەک تێ نەبت ژ وێ یا هوین دخۆن. (٤٨) پاشی پشتی ڤان سالێن بەرفرەهییێ حەفت سالێن هشک ودژوار دێ ئێن، د وان سالان دا خەلک دێ وێ خۆت یا هەوە بەری هنگی هلگرتی، کێمەک تێ نەبت ژ وێ یا هوین بۆ تۆڤی هل دگرن. (٤٩) پاشی پشتی ڤان سالێن هشک سالەک دێ ئێت باران تێدا دێ ب سەر مرۆڤان دا بارت، ڤێجا خودێ تەنگاڤییێ دێ ژ سەر وان ڕاکەت، وئەو ژ بەرفرەهییێ فێقی تێدا دێ گڤێشن. (٥٠) ومەلکی گۆتە بەردەسکێن خۆ: ئەو زەلامێ تەعبیرا خەونا من دای ژ گرتیخانەیێ دەربێخن وبۆ من بینن، ڤێجا دەمێ هنارتییێ مەلکی هاتی داخوازا یووسفی کری یووسفی گۆتە وی: بزڤڕە نک خودانێ خۆ مەلکی، وداخوازێ ژێ بکە بلا ئەو پسیارێ ژ وان ژنان بکەت یێن دەستێن خۆ برینداركرین کانێ مەسەلا من ووان چبوو؛ دا ڕاستی بۆ هەمییان ئاشکەرا ببت، ودا بزانن ئەز یێ بێ گونەهم، هندی خودایێ منە ب کاروکریارێن وان یێ پڕزانایە تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت. (٥١) مەلکی گۆتە وان ژنان یێن دەستێن خۆ برین: مەسەلا هەوە چبوو دەمێ ل ڕۆژا مێڤاندارییێ هەوە بەلا خۆ ژ یووسفی ڤەنەکری؟ هەوە تشتەکێ خراب ژێ دیتبوو؟ وان گۆت: حاشا مە چو خرابی ژ وی نەدیتبوو، هنگی ژنا عەزیزی گۆت: ڤێ گاڤێ ڕاستی ئاشکەرابوو، ئەز بووم یا من داخوازا خرابییێ ژێ کری وڤیای ب لایێ خۆ ڤە بکێشم، بەلێ وی گوهدارییا من نەکر، وهندی ئەوە ئەو د هەمی گۆتنێن خۆ دا ژ ڕاستگۆیانە. (٥٢) ئەڤ گۆتنا من گۆتی کو ئەو یێ پاقژە وئەزم یا گونەهکار دا زەلامێ من بزانت کو من د گەل خیانەتێ درەو ل وی نەکرییە، وخرابی ژ من چێ نەبوویە، وئەز بووم یا داخواز ژێ کری، وئەز ئعترافێ ب ڤێ چەندێ دکەم دا هوین بزانن ئەز وئەو هەردو دپاقژین، وهندی خودێیە بەرێ وی نادەتە هیدایەتێ یێ خیانەتێ د ئێمانەتان دا بکەت، وکارێ وی ڕاست نائینت.

(٥٣) ژنا عەزیزی گۆت: وئەز نەفسا خۆ بەری ناکەم، هندی نەفسە پێخەمەت خۆشییا خۆ گەلەک فەرمانێ ب کرنا خرابیێ وگونەهان ل خودانێ خۆ دکەت، ئەو تێ نەبت یێ خودێ ئەو پاراستی. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن وییە یێ تۆبە بکەت ژ بەنیێن وی، یێ دلۆڤانکارە ب وان. (٥٤) ومەلکێ (مصرێ) دەمێ دیتی یووسف یێ بەرییە گۆت: هوین ئەوی بیننە نک من ئەز دێ وی کەمە ژ هەڤالێن خۆ یێن نێزیک یێن ئەز مشێورەتا خۆ پێ دکەم، ڤێجا دەمێ یووسف هاتی ومەلک د گەل ئاخفتی، ودیتی ئەو مرۆڤەکێ پاقژ ودەسپاک وخودان ئەخلاقە، گۆتێ: هندی تویی تو ئەڤرۆ ل نک مە یێ قەدرگرانی، وبۆ هەمی تشتان باوەرییا مە ب تە دئێت. (٥٥) ویووسفی ڤیا مفای بگەهینتە بەنییان، وداییێ د ناڤبەرا وان دا ب کار بینت، لەو گۆتە مەلکی: تو من بکە والی ل سەر گەنجینەیێن (مصرێ)، هندی ئەزم ئەز پارێزڤانەکێ دەسپاکم، یێ خودان دیتن وزانامە ب وی تشتێ د دەستێ من دا بت. (٥٦) وکانێ چاوا خودێ قەنجی د گەل یووسفی کر کو ژ گرتیخانەیێ ڕزگارکر وەسا وی عەردێ (مصرێ) کرە د دەستێ وی دا چی جهێ وی ڤیابا ئەو دچوویێ. هەچییێ خودێ بڤێت ژ بەنییێن خۆ یێن تەقوادار ئەو ژ ڕەحما خۆ ددەتێ، وئەو خێرا وی کەسێ کارەکێ چاک بکەت بەرزە ناکەت. (٥٧) وخێرا ئاخرەتێ ل نک خودێ ژ یا دنیایێ چێترە بۆ خودانێن باوەرییێ وتەقوایێ ئەوێن ژ عەزابا خودێ دترسن. (٥٨) وبرایێن یووسفی هاتنە (مصرێ) -پشتی هشکاتی وخەلا ل عەردێ وان پەیدابووی-؛ دا قویتی بۆ خۆ ببەن، وئەو چوونە نک وی ووی ئەو ناسین، بەلێ ژ بەر سالێن درێژ وێ گوهۆڕینا ب سەر یووسفی دا هاتی وان یووسف نەناسی. (٥٩) ویووسفی فەرمان دا قەدرێ وان بێتە گرتن، ومێهڤانداریەکا هەژی بۆ وان بێتەکرن، پاشی کانێ وان چەند قویت داخوازکر وی هند دایێ، ووان گۆتبوو وی کو وان برابابەکێ هەی -ئانەکو برایێ یووسفی یێ دایبابییە- بەلێ وان ئەو د گەل خۆ نەئینایە، ئینا یووسفی گۆت: برایێ خۆ یێ ژ بابێ ژی ڤە د گەل خۆ بینن، ئەرێ ما هوین نابینن من پیڤان ب تمامی بۆ هەوە پێک ئینا ومن قەدرێ هەوە باش گرت، وئەز بۆ هەوە چێترین مێهڤان حەوینم؟ (٦٠) ڤێجا ئەگەر هوین وی بۆ من نەئینن هەوە چو قویت ل نک من نینە ئەز بۆ هەوە بپیڤم، وئێدی نەئێنە نک من. (٦١) وان گۆت: ئەم دێ خۆ وەستینین دا بابێ وی قانع بکەین کو ئەو وی د گەل مە بهنێرت، وئەم چو تەخسیرییێ د وێ چەندێ دا ناکەین. (٦٢) ویووسفی گۆتە خزمەتکارێن خۆ: هوین وی پارێ وان پێش قویتی ڤە دایە مە ب دزی ڤە بکەنە د ناڤ بارێ وان دا؛ دا بەلکی گاڤا ئەو دزڤڕنە نک مرۆڤێن خۆ ئەو وی بناسن، وبزانن کانێ مە چەند قەدرێ وان یێ گرتی؛ ودا ئەو دلێ خۆ ببەنە هندەک قویتێ دی وڤەگەڕێنە ڤە. (٦٣) ڤێجا دەمێ ئەو ڤەگەڕیاینە نک بابێ خۆ وان چیرۆکا قەدرگرتنا عەزیزی بۆ وان بۆ بابێ خۆ ڤەگێرا، وگۆتێ: ئێدی ئەو تشتەکی نادەتە مە ئەگەر برایێ مە یێ دی ژی د گەل مە نەبت، ڤێجا تو وی د گەل مە بهنێرە ئەم دێ قویتی ب تمامی د گەل خۆ=

=ئینین، وئەم سۆزێ ددەینە تە کو وی بپارێزین. (٦٤) بابێ وان گۆتە وان: ئەرێ چاوا باوەرییا من ل سەر (بنیامینی) ب هەوە بێت ومن بەری هنگی باوەرییا خۆ ل سەر برایێ وی یووسفی ژی ب هەوە ئینا بوو وهەوە سۆز دابوو کو هوین وی بپارێزن، وهەوە سۆزا خۆ ب جهـ نەئینا؟ ڤێجا باوەرییا من ب هەوە نائێت هوین وی بپارێزن، بەلێ ئەز دێ باوەرییا خۆ ب خودێ ئینم کو وی بپارێزت، ئەو چێترینێ پارێزڤانانە ودلۆڤانترینێ دلۆڤانانە، هیڤییا من ئەوە ئەو رەحمێ ب من ببەت ووی بپارێزت وبۆ من بزڤرینتە ڤە. (٦٥) ودەمێ وان بارێ خۆ ڤەکری وان دیت پارێ پەرتالێ وان بۆ وان یێ هاتییە زڤراندن، وان گۆت: ئەی بابێ مە ما مە زێدەتر چ دڤێت؟ ئەڤە بهایێ پەرتالێ مە عەزیزی یێ ل مە زڤراندی، ڤێجا تو ژ برایێ مە یێ پشت راست بە، ووی د گەل مە فرێکە؛ دا ئەم قوتەکێ مشە بۆ مرۆڤێن خۆ بینین، وئەم دێ برایێ خۆ پارێزین، وبارێ حێشترەکا زێدە بۆ خۆ ئینین؛ چونکی عەزیز بۆ هەر مرۆڤەکی بارێ حێشترەکێ ددەت، وئەڤە پێڤانەکا ب ساناهییە ل سەر مە. (٦٦) یەعقووبی گۆتە وان: ئەز ناهێلم ئەو د گەل هەوە بهێت حەتا هوین پەیمانێ بدەنە من و ب خودێ سویند بخۆن کو هوین دێ وی بۆ من ئیننەڤە، وەسا تێ نەبت کو دۆر ل هەوە بێتە گرتن ڤێجا هوین نەشێن وی خلاص بکەن، ڤێجا دەمێ وان ئەو پەیمانا خودێ دایە وی یا وی خواستی، یەعقووبی گۆت: خودێ ل سەر گۆتنا مە وەکیلە، ئانەکۆ بەسی مەیە ئەو شاهدێ مە بت ومە بپارێزت. (٦٧) وبابێ وان گۆتە وان: ئەی کورێن من ئەگەر هوین چوونە عەردێ (مصرێ) هوین هەمی د یەک دەرگەهی را نەچنە د بازێری دا، بەلێ د گەلەک دەرگەهان را هەرن؛ دا هوین چاڤین نەبن، ودەمێ ئەز ڤێ شیرەتێ ل هەوە دکەم ئەز نەشێم تشتەکی ژ قەدەرا خودێ ژ هەوە دویر بێخم، حوکم ب تنێ یێ خودێیە، من یێ خۆ هێلا ب هیڤییا وی ڤە ومن باوەری ب وی هەیە، وخودان باوەر خۆ دهێلنە ب هیڤییا وی ب تنێ ڤە. (٦٨) ودەمێ ئەو د گەلەک دەرگەهان را چووینە بازێری وەکی بابێ وان فەرمان ل وان کری، نەبوویە کو ئەو تشت ب رەنگەکی قەدەرا خودێ ژ وان دویر بکەت، بەلێ ژ دلپێڤەبوونا یەعقووبی بوو کو ئەو چاڤین ببن، وهندی یەعقووبە خودان زانینەکا مەزنە ب کاروبارێن دینێ خۆ، خودێ ب رێکا وەحییێ ئەو نیشا وی دابوو، بەلێ پترییا مرۆڤان نزانن کانێ دویماهییا مەسەلان دێ چ لێ ئێت، ووێ نزانن یا یەعقووب -سلاڤ لێ بن- ژ کارێ دینێ خۆ دزانت. (٦٩) ودەمێ برایێن یووسفی ب ژۆر کەفتینە مەزەلا مێڤانان وبرایێ وی یێ دایبابی د گەل وان دا، یووسفی برایێ خۆ یێ دایبابی برە نک خۆ، و ب نهێنی ڤە گۆتێ: هندی ئەزم ئەز برایێ تەمە ڤێجا تو غەمگین نەبە، و ژ بەر وی کارێ وان بەرێ ئینایە سەرێ من تو ب خەم نەکەڤە. وفەرمان لێ کر کو ئەو ڤێ چەندێ نەبێژتە وان.

(٧٠) ڤێجا دەمێ یووسفی قویت دایە وان، وبارێ حێشترێن وان داگرتی، وی فەرمان ل خزمەتکارێن خۆ کر کو ئەو وی ترارێ یێ وی قویت بۆ خەلکی پێ دپیڤا بکەنە د ناڤ بارێ برایێ وی (بنیامینی) دا بێی کەسەک پێ بحەسییێت، وپشتی ئەو سویاربووین دا بدەنە رێ بانگهلدێرەکی گازی کر: ئەی خودانێن ڤان حێشترێن بارکری، هوین دزیکەرن. (٧١) کوڕێن یەعقووبی ب نک وی گازیکەری ڤە هاتن وگۆتنێ: هەوە چ تشتێ خۆ بەرزەکرییە؟ (٧٢) وی و د گەل مرۆڤێن ئامادە گۆتن: ئەم یێ ل وی ترارێ دگەڕییێین یێ مەلک پیڤانێ پێ دکەت، وهەچییێ وی ترارێ بینت بارێ حێشترەکێ ژ قویتی بۆ وی هەیە، وگازیکەری گۆت: وئەز ب دانا وی بارێ کەفیلم. (٧٣) برایێن یووسفی گۆت: ب خودێ هوین دزانن وهەوە دیت کو ئەم نەهاتینە عەردێ (مصرێ) دا خرابکارییێ تێدا بکەین، ونە ژ سالۆخەتێن مە یە ئەم دزییێ بکەین. (٧٤) ئەوێن ل ترارێ دگەڕیان گۆتە برایێن یووسفی: باشە پا جزایێ دزیکەری ل نک هەوە چیە ئەگەر هوین ددرەوین بن کو هوین دزیکەر نینن؟ (٧٥) برایێن یووسفی گۆت: جزایێ وی یێ ئەو تشتێ هاتییە دزین ڤێ بێتە دیتن ئەو جزایێ وییە. ئانەکۆ ئەو دزیکەر بۆ وی یێ دزی ژێ هاتییە کرن دێ بتە عەبد، ب ڤی جزای -کو عەبدینییە- ئەم دزیکەران جزا ددەین، ئەڤە دینێ مەیە وشریعەتێ مە د دەرحەقا دزیکەران دا ب ڤی ڕەنگییە. (٧٦) ووان برایێن یووسفی ڤەگەڕاندنە نک وی، ئینا یووسفی ب خۆ بارێن وان تێکڤەدان، ووی ژ بارێن وان بەری یێ برایێ خۆ یێ دایبابی دەست پێ کر؛ دا کارێ وی کری یێ موکم بت کو برایێ خۆ بهێلتە ل نک خۆ، پاشی ئەو گەهشتە بارێ برایێ خۆ، ووی ترار ژ ناڤ بارێ وی ئینادەرێ، مە ب ڤی ڕەنگی بۆ یووسفی ڕێک خۆشکر دا ئەو بشێت برایێ خۆ بهێلتە ل نک خۆ، وئەو ل دویڤ شریعەتێ مەلکێ (مصرێ) نەدشیا برایێ خۆ بگرت، بەلێ حەزکرنا خودێ هاتە سەر هندێ کو ئەو د ڤێ مەسەلێ دا کاری ب شریعەتێ برایێن یووسفی بکەن کو دزیکەر ببتە عەبد. یێ مە بڤێت ئەم د دنیایێ دا دەرەجێن وی ل سەر یێن خەلکی بلند دکەین وەکی مە قەدرێ یووسفی بلندکری. و د سەر هەر خودان زانینەکی ڕا یەکێ ژ وی زانتر هەیە، حەتا زانین دگەهتە خودێ زانایێ تشتێ بەرچاڤ ونەبەرچاڤ. (٧٧) برایێن یووسفی گۆت: ئەگەر ئەڤە دزییێ بکەت ب ڕاستی برایەکێ وی یێ دی ژی بەرێ دزی کربوو (ومەخسەدا وان پێ یووسف بوو) ئینا یووسفی ئەو گۆتن د دلێ خۆ دا ڤەشارت، و د گەل خۆ گۆت: هوین ژ وێ کێمتر وخرابترن یا هوین دبێژن، دەمێ هەوە ئەو ب سەرێ من ئینای یا هەوە کری، وخودێ زاناترە ب وێ درەو وبێ بەختییا هوین دکەن. (٧٨) وان -دا کو سۆزا خۆ بۆ بابێ خۆ ب جهـ بینن- گۆتە یووسفی: ئەی عەزیز هندی ئەوە وی بابەکێ پیر و ب ناڤ سال ڤە چوویی هەیە گەلەک حەز ژێ دکەت ونەشێت ژێ دویر کەڤت، ڤێجا تو یەک ژ مە پێش (بنیامینی) ڤە بگرە، هندی ئەمین ئەم دبینین تو د معاملا خۆ دا د گەل مە و د گەل خەلکی ژی ژ قەنجیکارانی.

(٧٩) یووسفی گۆت: ئەم خۆ ب خودێ دپارێزین کو یەکێ دی بگرین -وەکی هەوە حوکم پێ دای- ژبلی وی یێ مە تراراێ خۆ ل نک دیتی؛ چونکی ئەگەر مە وە کر یا هوین ژ مە دخوازن ئەو هنگی ئەم دێ بینە ژ زۆرداران. (٨٠) ڤێجا دەمێ ئەو ژێ بێ هیڤی بووین کو گوهێ خۆ بدەتە وان ئەوان خۆ ژ خەلکی ڤەدەرکر، و د گەل یەک ودو ئاخفتن، مەزنێ وان گۆت: ئەرێ ما هەوە نەزانییە کو بابێ هەوە پەیمانەکا موکم یا ژ هەوە وەرگرتی کو هوین برایێ خۆ بزڤڕینن وەسا نەبت مەسەلە د سەر دەستێ هەوە ڕا بت، وبەرێ هەوە تەخسیری وغەدرە د دەرحەقا یووسفی ژی دا کربوو؛ لەو ئەز ژ عەردێ (مصرێ) دەرناکەڤم حەتا بابێ من دەستویرییێ نەدەتە من، یان خودایێ من حوکمەکی بۆ من بکەت کو ئەز ژێ دەرکەڤم، وئەز بشێم برایێ خۆ ببەم، وخودێ چێترینێ حوکمدارانە، وئەو دادکەرترین حاکمە د ناڤبەرا مرۆڤان دا. (٨١) هوین بزڤڕنە نک بابێ خۆ، وێ بۆ وی بێژن یا چێبووی، وبێژنە وی: هندی کوڕێ تە (بنیامینە) دزییەکا کری، ومە شاهدەیی ب وێ چەندێ نەدایە حەتا ئەم پشت ڕاست نەبووین ومە تراراێ پیڤانێ د ناڤ بارێ وی دا نەدیتی، وعلمێ غەیبێ ل نک مە نەبوو کو ئەو دێ دزییێ کەت دەمێ مە پەیمان دایە تە کو وی بزڤڕینین. (٨٢) وتو -ئەی بابێ مە- پسیارا خەلکێ (مصرێ) بکە، ویا وان مرۆڤێن د گەل مە ل کاروانی، وهندی ئەمین ئەم دڕاستگۆینە د ڤی تشتی دا یێ ئەم بۆ تە دبێژین. (٨٣) ودەمێ ئەو زڤڕین ووان مەسەلە بۆ بابێ خۆ گۆتی وی گۆتە وان: نە وەسایە بەلکی نەفسێن هەوە یێن خراب پیلانەک ل بەر هەوە یا شرینکری وهەوە ئەو یا کری وەکی هەوە بەرێ د گەل یووسفی کری، ڤێجا صەبرکێشانا من دێ یا جوان بت ئەز گازندێ د گەل ناکەم، بەلکی خودێ هەر سێ کوڕێن من -یووسفی وبرایێ وی وبرایێ وان یێ مەزن ئەوێ ژ بەر برایێ خۆ مایی- بۆ من بزڤڕینتە ڤە، هندی ئەوە ئەو ب حالێ من یێ پڕزانایە، و د کارێ خۆ دا یێ کاربنەجهـە. (٨٤) ویەعقووبی پشتا خۆ دا وان، پشتی ژ گۆتنا وان بێهن تەنگ بووی، وگۆت: وەی بۆ کۆڤانا من ل سەر یووسفی و ژ خەمان دا چاڤێن وی سپی بوون، ودلێ وی تژی کۆڤان بوو، بەلێ وی خەما خۆ ڤەدشارت وئاشکەرا نەدکر. (٨٥) کوڕێن وی گۆت: ب خودێ هەر تو دێ مینی بیرییا یووسفی کەی، وکۆڤاندارێ وی بی حەتا تو نێزیکی مرنێ دبی یان دمری، ڤێجا پیچەکێ خەما خۆ سڤک بکە. (٨٦) یەعقووبی بەرسڤا وان دا وگۆت: ژبلی خودێ ئەز گازندە وخەما خۆ بۆ کەسێ دی ئاشکەرا ناکەم، ئەوە یێ نەخۆشییێ وتەنگاڤییێ ڕادکەت، وئەز وی تشتی ژ دلۆڤانییا خودێ دزانم یێ هوین نەزانن.

(٨٧) یەعقووبی گۆت: ئەی کورێن من هوین جارەکا دی ڤەگەرِیێنە (مصرێ) وپسیارا یووسفی وبرایێ وی بکەن، وهیڤیيا خۆ ژ ڕەحما خودێ نەبرن؛ چونکی ژ وان پێن کافرییێ ب قەدەرا خودێ دکەن پێڤەتر کەس ژ دلۆڤانییا خودێ بێ هیڤی نابت. (٨٨) ڤێجا ئەو چوونە (مصرێ)، ودەمێ ئەو گەهشتینە نک یووسفی وان گۆت: ئەی عەزیز گرانی وهشکاتی یا ب سەر مە ومرۆڤێن مە دا هاتی، ومە پارەیەکێ کێم وبێ خێر یێ د گەل خۆ ئینای، ڤێجا تو وەکی بەرێ ب ڤی بهایێ کێم تشتەکێ باش بدە مە، وخێرێ د گەل مە بکە وڤان دەرهەمێن کێم وبێ بها ژ مە وەرگرە، هندی خودێیە جزایەکێ باش ددەتە وان خێرکەران یێن قەنجییێ د گەل مرۆڤێن پێتڤی دکەن. (٨٩) دەمێ وی گوهـ ل ئاخفتنا وان بووی دلێ وی ما ب وان ڤە، ووی خۆ ب وان دا ناسین وگۆت: ئەرێ ل بیرا هەوەیە ئەو نەخۆشییا هەوە ب سەرێ یووسفی وبرایێ وی ئینای ل وی دەمێ هوین دنەزان ب دویماهییا وی کارێ هوین دکەن؟ (٩٠) وان گۆت: ئەرێ نەکو تو یووسفی؟ وی گۆت: بەلێ ئەز یووسفم، وئەڤە برایێ منە، ب ڕاستی خودێ قەنجی ومنەت ل مە کر، کو پشتی ژێکڤەبوونێ ئەم گەهاندینە یەک، هندی ئەوە یێ تەقوا خودێ بکەت، وبێهنا خۆ ل سەر تەنگاڤییان فرەهـ بکەت، خودێ خێرا قەنجییا وی بەرزە ناکەت، بەلکی ب باشترین ڕەنگ جزای ددەتە وی. (٩١) وان گۆت: ب خودێ ب ڕاستی خودێ تو ب سەر مە ئێخستی و ب زانینێ وتێگەهشتنێ تو سەربلند کری، وهندی ئەم بووین ئەم دخەلەت بووین کو مە ئەو ژ قەستا د گەل تە وبرایێ تە کری. (٩٢) یووسفی گۆتە وان: ئەڤرۆ چو لۆمە ل سەر هەوە نینە، خودێ گونەهان بۆ هەوە دێ ژێ بەت، وئەو دلۆڤانترینێ دلۆڤانانە بۆ وی یێ تۆبە بکەت و ل گوهدارییا وی بزڤرت. (٩٣) ودەمێ وی پسیارا بابێ خۆ ژ وان کری، ووان گۆتییێ کو ئەو ژ بەر گرییێ یێ کۆرە بووی، وی گۆتە وان: هوین بزڤرنە نک بابێ خۆ وڤی کراسێ من د گەل خۆ ببەن وبهاڤێژنە سەر دێمێ بابێ من چاڤێن وی دێ چێبن، پاشی هوین هەمی مرۆڤێن خۆ بیننە نک من. (٩٤) ودەمێ کاروان ژ عەردێ (مصرێ) دەرکەفتی، وکراس د گەل وان، یەعقووبی گۆتە وان مرۆڤێن ل نک وی: هندی ئەزم ئەز یێ بێهنا یووسفی سەح دکەم ئەگەر هوین من کێم عەقل نەهژمێرن ویارییان ب من نەکەن، ونەبێژن: تو یێ ژ بەر دئاخڤی. (٩٥) ئەوان مرۆڤێن ل نک وی گۆت: ب خودێ هندی تویی هێشتا تو یێ ل سەر خەلەتییا خۆ یا بەرێ، وتو ڤیانا یووسفی ژ بیر ناکەی.

(٩٦) ڤێجا دەمێ ئەو مرۆڤ هاتی یێ کو مزگینییا یووسفی بۆ یەعقووبی ئینای، وکراسێ یووسفی هاڤێتییە سەر دێمێ وی وئەو ب چاڤ کەفتی، و دلێ وی تژی کەیف بووی وی گۆتە وان مرۆڤێن ل نک خۆ: ئەرێ ما من نەگۆتبوو هەوە هندی ئەزم ئەز وێ ژ قەنجی وکەرەم ودلۆڤانییا خودێ دزانم یا هوین نەزانن؟ (٩٧) کورێن وی گۆت: ئەی بابێ مە تو بۆ مە داخوازا ژێبرنا گونەهان ژ خودایێ خۆ بکە دا ئەو مە عەفی بکەت وگونەهێن مە ڤەشێرت، هندی ئەم بووین ئەم -د وی کاری دا یێ مە د گەل یووسفی وبرایێ وی کری- دخەلەت بووین. (٩٨) یەعقووبی گۆت: پاشی ئەز دێ داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ هەوە ژ خودایێ خۆ کەم، هندی ئەوە ئەو باش گونەهـ ژێبرێ عەبدێن خۆ یێن تۆبەکەرە، یێ دلۆڤانکارە ب وان. (٩٩) ویەعقووب ومرۆڤێن وی دەرکەفتنە (مصرێ) دا بچنە نک یووسفی، ڤێجا دەمێ ئەو گەهشتینە نک یووسفی، وی دایبابێن خۆ برنە نک خۆ وگۆتە وان: ب ئانەهییا خودێ هوین وەرنە (مصرێ)، وهوین ژ گرانییێ وخەلایێ دپشت ڕاست بن. (١٠٠) ووی بۆ قەدرگرتنا دایک وبابێن خۆ ئەو دانانە سەر تەختێ حوکمدارییا خۆ ل نک خۆ، ودایباب وبرایێن وی بۆ سلاڤ وڕێزگرتن -نەکو بۆ پەرستن- خۆ بۆ وی چەماند، وئەڤ چەندە د شریعەتێ وان دا یێ دورست بوو، بەلێ د شریعەتێ مە دا یێ حەرامە؛ دا ڕێ ل شرکێ بێتە گرتن. ویووسفی گۆتە بابێ خۆ: ئەڤ خۆ چەماندنە تەعبیرا وێ خەونا منە یا من بەرێ دەمێ ئەزێ زارۆ بۆ تە گۆتی، خودایێ من ئەو کرە ڕاستی، ووی قەنجی د گەل من کر دەمێ وی ئەز ژ گرتیخانەیێ ئینایمە دەر، وهوین ژ دەشتێ ئینانە نک من، پشتی کو شەیتانی پەیوەندییا برایینییێ د ناڤبەرا من وبرایێن من دا خراب کری. هندی خودایێ منە تشتێ وی بڤێت ب هویربینی ئەو ب سەروبەر دکەت، هندی ئەوە ئەو ب کاروبارێن بەنییێن خۆ یێ پڕزانایە، و د گۆتن وکریارێن خۆ دا یێ کاربنەجهە. (١٠١) پاشی یووسفی دوعا ژ خودایێ خۆ کر وگۆت: خودایێ من ب ڕاستی تە ژ پاشاتییا (مصرێ) بارەک دا من، وتە ژ زانینا تەعبیرا خەونان وزانینێن دی ژی گەلەک یا دایە من، ئەی داهێنەرێ عەسمانان وعەردی، تو د دنیایێ وئاخرەتێ دا سەرکارێ هەمی کارێن منی، تو من بمرینە موسلمان، ومن ب بەنییێن خۆ یێن چاک ڕا بگەهینە ژ پێغەمبەر ومرۆڤێن هلبژارتی. (١٠٢) ئەڤا هاتییە گۆتن ژ سەرهاتییا یووسفی ژ دەنگ وباس وسەرهاتییێن غەیبێنە ئەم ب ڕێکا وەحییێ بۆ تە دبێژین ئەی موحەممەد، وتو ل نک برایێن یووسفی یێ ئامادە نەبووی دەمێ وان کارێ خۆ کری دا ئەو وی بهاڤێنە د بیرێ دا، ودەمێ وان حیلە ل وی وبابێ وی کری. وئەڤە نیشانا ڕاستییا تەیە، وکو ئەڤە ژ وەحییا خودێیە. (١٠٣) وپترییا بوتپەرێسێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- باوەرییێ ب تە نائینن ودویکەفتنا تە ناکەن، ئەگەر خۆ تو ڕژدییێ ل سەر باوەری ئینانا وان بکەی ژی، ڤێجا تو خەما وێ چەندێ نەخۆ.

(١٠٤) وتو داخوازا كرێیەكێ ژ مللەتێ خۆ ناكەی سەرا نیشادانا رێكێ بۆ وان، هندی ئەو قورئان وهیدایەتە یا تو پێ هاتییە هنارتن بیرئینانەكە بۆ مرۆڤان هەمییان ئەو بیرا خۆ پێ دئیننەڤە وپێ دئێنە سەر رێ. (١٠٥) وگەلەك نیشان ل سەر تەوحید وشیانا خودێ د عەسمانان وعەردی دا دبەلاڤن، وەكی رۆژێ وهەیڤێ وچیا وداروباران، ئەو وان دبینن وپشت ددەنێ، وهزرا خۆ تێدا ناكەن ومفای بۆ خۆ ژێ وەرناگرن. (١٠٦) وئەوێن هە یێن پشت ددەنە ئایەتێن خودێ باوەرییێ نائینن كو خودێ ئافراندەر ورزقدەهـ وئافراندەرێ هەمی چێكرییانە وئەو ب تنێ‌یە یێ هێژای پەرستنێ، ئەو ب دورستی ڤێ باوەرییێ نائینن ئەگەر ئەو شركا ب صەنەمان د گەل دا نەكەن. خودێ یێ پاك وبلند بت ژ وێ چەندێ. (١٠٧) ئەرێ ما تشتەك د دەست وان دا هەیە ئەو پێ دپشت راست بن كو عەزابا خودێ ب سەر وان دا نائێت، یان كو ب خافلەتی ڤە قیامەت ل وان رانابت، وئەو ب وێ چەندێ ناحەسن. (١٠٨) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەڤە رێكا منە، ئەز ب پشت راستی و ب دەلیل بۆ پەرستنا خودێ ب تنێ گازی دكەم، ئەز وهەچییێ دویكەفتنا من كری، وئەز خودێ ژ شریكان پاك دكەم، وئەز نە ژ بوتپەرێسانم. (١٠٩) ومە بەری تە -ئەی موحەممەد- كەسەك بۆ مرۆڤان نەهنارتییە ئەو زەلام نەبن یێن مە وەحی بۆ هنارتی ژ خەلكێ باژێران؛ چونكی ئەو پتر د گازی وپەیامان دگەهن، ئەوێن هاتینە سەر رێكا حەق باوەرییێ ب وان دئینن، وئەوێن بەرزەبووی وان درەوین دەردئێخن، ئەرێ ڤێجا ما ئەو ل عەردی نەگەریاینە، دا كو وێ ببینن یا هاتییە رێكا درەوپێكەران وئەو عەزابا هاتییە سەرێ وان؟ وخێرا ئاخرەتێ ژ دنیایێ وتشتێ تێدا چێترە بۆ وان یێن باوەری ئینای و ژ خودایێ خۆ ترساین. ئەرێ ما هوین هزرا خۆ ناكەن وتێ ناگەهن؟ (١١٠) وتو -ئەی موحەممەد- لەزێ د سەركەفتنا ل سەر دوژمنان دا نەكە؛ چونكی پێغەمبەرێن بەری تە ژ بەر حكمەتەكا ئەم دزانین سەركەفتن زوی بۆ وان نە دهات، حەتا دەمێ ئەو پێغەمبەر ژ مللەتێن خۆ بێ هیڤی دبوون، وئەو پشت راست دبوون كو مللەتێن وان درەو ب وان كر وئێدی چو هیڤی نەما كو ئەو باوەرییێ بینن، ل دەمێ تەنگاڤی دژوار دبوو سەركەفتنا مە دگەهشتە وان، ڤێجا یێ مە بڤێت ژ پێغەمبەر ودویكەفتییێن وان ئەم رزگار دكەین، وعەزابا مە ژ وان نائێتە زڤراندن یێن تاوان كری و ل سەر خودێ دبستە. و د ڤێ چەندێ دا صەبرئینانەك بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- هەیە. (١١١) ب راستی د سەرهاتییێن ڤان پێغەمبەران دا یێن مە بۆ تە ڤەگێڕاین و د وێ دا یا ب سەرێ درەوپێكران هاتی شیرەت وعیبرەت بۆ خودان عەقلێن دورست هەنە. ئەڤ قورئانە گۆتنەكا چێكری ودرەو نینە، بەلكی مە ئەو یا ئینایە خوارێ راستگۆییا كیتابێن بەری خۆ ئاشكەرا دكەت، ودیاركرنەكە بۆ هەر تشتەكێ بەنی هەوجە بنێ ژ حەلالی وحەرامی، ورێنیشاندەرەكە ژ بەرزەبوونێ، ودلۆڤانییەكە بۆ خودان باوەران دلێن وان پێ ب هیدایەت دكەڤن، ڤێجا ئەو كاری ب فەرمانێن وێ دكەن.

سوورەتا (الرعد)

(١) (الـمر) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. ئەڤە ئایەتێن قورئانا قەدر بلندە، وئەڤ قورئانا بۆ تە هاتییە خوارێ -ئەی موحەممەد- حەقییە، نە وەکی بوتپەرێس دبێژن: کو تو وێ ژ نک خۆ دئینی، و د گەل هندێ ژی پترییا مرۆڤان باوەرییێ پێ نائینن وکاری پێ ناکەن. (٢) خودایێ پاک وبلند ئەوە یێ هەر حەفت عەسمان ب شیانا خۆ وبێ ستوین وەکی هوین دبینن بلندکرین، پاشی ئەو ل سەر عەرشی بلندبوو (ئستواکر) بلندبوونەکا بابەتی وی بت، ووی رۆژ وهەیڤ وەسا چێکرن مفایێ بەنییان تێدا بت، هەر یەک ژ وان د فەلەکا خۆ دا حەتا رۆژا قیامەتێ دزڤرت. ئەو کارێ دنیایێ وئاخرەتێ ب رێڤە دبەت، ئەو وان ئایەتان یێن شیانا وی بەرچاڤ دکەن وهندێ دگەهینن کو ژ وی پێڤەتر چو خودایێن دی نینن بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت؛ دا هوین باوەرییێ ب خودێ ورۆژا قیامەتێ بینن، وپەرستنێ بۆ وی ب تنێ بکەن. (٣) وئەوە یێ عەرد بەرفرەهـ کری ورائێخستی، وبۆ ژیارا هەوە ئامادەکری، ووی ئەو چیا ل عەردی دانان یێن عەردی رادگرن، ووی ئەو رویبارێن هوین ئاڤێ ژێ ڤەدخۆن ل عەردی دانان، و ژ هەر بەرهەمەکی وی دو جۆت تێدا دانان، ڤێجا هندەک یێ سپییە وهندەک یێ رەشە وهندەک یێ شرینە وهندەک یێ ترشە، ووی شەڤ ب سەر رۆژێ دا بەردا دا ئەو وێ تاری بکەت، ب راستی د ڤێ هەمییێ دا ئایەت وعیبرەت بۆ وی مللەتی هەنە یێ هزرا خۆ تێدا بکەت، ومفای ژێ وەربگرت. (٤) و د عەردی دا هندەک پارچە عەرد هەنە ب رەخ یەک ڤەنە، هندەک دباشن وئەو تشت لێ شین دبت یێ خەلک مفای بۆ خۆ ژێ ببینت، وهندەک دبێ خێر وخرشن تشتەک لێ شین نابت، و ل عەردێ باش هندەک باغچەیێن تری هەنە، وخودێ شینکاتییێ ژێک جودا ودارقەسپێن ل سەر یەک بنێ شین دبن، ویێن ل سەر گەلەک بنان شین دبن یێن داین، ئەڤە هەمی ل سەر یەک ئاخێ، و ب یەک ئاڤێ دئێنە ئاڤدان، بەلێ د گەل هندێ ژی رەنگ وتاما وان یا ژێک جودایە، هندەک یێ شرینە وهندەک یێ ترشە، وهندەک ژ وان بۆ خوارنێ ژ هندەکان چێترە، هندی د ڤێ چەندێ دایە نیشان بۆ وی هەنە یێ دلەک هەبت و د فەرمانا خودێ بگەهت. (٥) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- ژ نەباوەری ئینانا وان مەندەهۆش ببی پا تشتێ ژ وێ ژی عەجێبتر گۆتنا کافرانە دەمێ دبێژن: ئەرێ ئەگەر ئەم مرین وبووینە ئاخ جارەکا دی دێ رابینەڤە؟ ئەو ئەون یێن کافری ب وی خودایێ خۆ کری یێ ئەو ژ چونەیێ ئافراندین، وئەو ئەون یێن کو ل رۆژا قیامەتێ زنجیر دێ دستوییێن وان دا بن، وئەون یێن هەر دێ د ئاگری دا بن، قەت ژێ دەرناکەڤن.

(٦) ودرەوپێکەر بەری لەزا وێ باوەرییێ یا تەناهی وباشی ب دویڤ دا دئێت لەزێ ل وێ عەزابێ دکەن یا من زوی ب سەر وان دا نەئینای، و ب ڕاستی عەزابدانا درەوپێکەران بەری وان بۆرییە، ڤێجا چاوا ئەو عیبرەتێ بۆ خۆ ژێ ناگرن؟ وهندی خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد- یێ خودان لێبۆرینە بۆ گونەهێن وی مرۆڤی یێ تۆبە بکەت د سەر زۆردارییا وی ڕا، وهندی خودایێ تەیە یێ عەزاب دژوارە بۆ وی یێ ڕژدییێ ل سەر کوفرێ وسەرداچوونێ ونەگوهدارییا خودێ بکەت. (٧) وکافرێن (مەکەهێ) دبێژن: پا دێ بلا موعجزەیەکا بەرچاڤ بۆ وی هاتبا وەکی گۆپالێ مووسای یان حێشترا صالحی، وئەو چەندە نە ب دەستێ تەیە -ئەی موحەممەد- وهەما کارێ تە ئەوە تو پەیاما خودێ بگەهینییە وان، ووان ژ عەزابا خودێ بترسینی. وبۆ هەر مللەتەکی پێغەمبەرەک هەیە بەرێ وان ددەتە خودێ. (٨) خودایێ پاک وبلند دزانت کانێ هەر مێیەک چ تێشکی د زکێ خۆ دا هل دگرت، وکانێ ئەو یێ نێرە یان یێ مێیە؟ یێ دلشادە یان یێ دل نەخۆشە؟ وئەو دزانت کانێ چ ژ مالبچویکان کێم دبت، دکەڤت یان بەری نەهـ هەیڤییێ دچت، وکانێ چ تشتی هلگرتنا وی زێدە دبت، وهەر تشتەک ل نک خودێ یێ پیڤایە نەکێم دکەت نەزێدە. (٩) خودێ ب وی تشتی یێ زانایە یێ کو ل بەرچاڤ نەبت، و ب وی تشتی ژی یێ ل بەرچاڤ بت، یێ مەزنە د ناڤ وسالۆخەتێن خۆ دا، ب خۆ وشیان وپێڤەهاتنا خۆ ل سەر هەمی چێکرییێن خۆ یێ بلندە. (١٠) ل نک وی وەکی یەکە ئەوێ گۆتنێ ڤەشێرت یان ئاشکەرا بکەت ژ هەوە، و ل نک وی وەکی یەکە یێ ل تارییا شەڤێ ب دزی ڤە کارەکی بکەت، یان ل ڕۆژێ ئاشکەرا بکەت. (١١) خودێ هندەک فریشتە هەنە ل دویڤ یەک ب سەر مرۆڤی دا دئێن ل بەر دەستێ وی و ل پشت وی، ئەو ب فەرمانا خودێ وی دپارێزن وکریارێن وی یێن باش وخراب دهژمێرن. هندی خودێیە وێ قەنجییێ یا وی د گەل مللەتەکی کری ناگوهۆڕت حەتا ئەو وێ فەرمانێ نەگوهۆڕن یا ل وان هاتییە کرن. وئەگەر خودێ نەخۆشییەک بۆ کۆمەکێ ڤیا چو ڕەڤ ژێ نابن، ووان ژبلی خودێ کەسەک نابت ل وان ببتە خودان، وێ بۆ وان بکەت یا وان دڤێت، ووێ ژ وان دویر بکەت یا وان نەڤێت. (١٢) وئەوە یێ ژ نیشانێن خۆ برویسییێ نیشا هەوە ددەت، ڤێجا هوین دترسن کو ئاگرەک ژێ ب سەر هەوە دا بێت هەوە بسۆژت، وهەوە دڤێت باران بۆ هەوە ژێ بێت، و ب شیانا وی عەورێن ب ئاڤەکا بۆش دگران بۆ مفایێ هەوە چێ دبن. (١٣) وتۆپ وبرویسی ب سوپاسییا خودێ تەسبیحا وی دکەن تەسبیحەکا هندێ دگەهینت کو ئەو بن دەستی وینە، وفریشتە ژ ترسا خودێ دا وی پاک وپیرۆز دکەن، وخودێ برویسییان دهنێرت ڤێجا وی پێ تێ دبەت یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وکافر هەڤرکییێ د دەرحەقا سالۆخەت وشیانا خودێ دا ل سەر ڕاکرنا پشتی مرنێ دکەن، وئەو یێ هێز وشیان وگرتن دژوارە بۆ وی یێ گوهدارییا وی نەکەت.

(١٤) گازییا تەوحیدێ (لا إله إلا الله) بۆ خودێ ب تنێ‌یە، دوعا وپەرستن ژ وی ب تنێ دئێتەکرن، وئەو خوداوەندێن ئەو ژبلی خودێ گازی دکەنێ بەرسڤا وان بێن گازی دکەنێ نادەن، وحالێ وان د گەل خوداوەندێن وان وەکی حالێ وی مرۆڤێ تێهنییە یێ ژ دویر ڤە دەستێ خۆ بۆ ئاڤێ درێژ بکەت؛ دا وێ بگەهینتە دەڤێ خۆ بەلێ ئەو ناگەهتێ، وداخوازا کافران ژ وان خوداوەندان گەلەک ژ ڕاستییێ یا دویرە چونکی ئەو شریکان بۆ خودێ چێ دکەن. (١٥) وهەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی خۆ ب دەست خودێ ڤە بەردایە، ڤێجا خودان باوەر ژ دل خۆ بۆ وی دچەمینن، وکافر ب کوتەکی وێ چەندێ دکەن؛ چونکی ئەو خۆ ژ عەبدینییا خودێ بلندتر دبینن، وخوڕستییا وان وان درەوین دەرتێخت، وسیبەرا چێکرییان خۆ ب دەست وی ڤە بەرددەت، و ب فەرمانا وی ل سپێدە وئێڤاران دلڤلڤت. (١٦) تو بێژە: کییە ئافراندەرێ عەسمانان وعەردی وڕێڤەبەرێ وان؟ تو بێژە: خودێیە، پاشی ژ بۆ نەهێلانا چو هێجەتان بۆ وان تو بێژە: ئەرێ هەوە -ژبلی وی- هندەک خوداییێن دی بۆ خۆ گرتینە، وئەو نەشێن چو مفای یان زیانێ بگەهیننە خۆ حەتا بگەهیننە هەوە، وهەوە پەرستنا خودایێ وان هێلایە؟ تو بێژە وان: ئەرێ ما ل نک هەوە مرۆڤێ کافر -ئەڤێ وەکی کۆرەی- ویێ خودان باوەر -کو وەکی یێ ب چاڤە- وەکی یەکن؟ یان ل نک هەوە کوفر -کو وەکی تارییانە- وباوەری -کو ڕۆناهییە- وەکی یەکن؟ یان ئەو خوداییێن وان بۆ خودێ کرینە هەڤپشک ئافراندنەکا وەکی یا خودێ دکەن، ڤێجا ئافراندنا وان هەڤپشکان ل بەر وان تێکەلی ئافراندنا خودێ بوویە، ڤێجا وان هزرکرییە کو ئەو خوداوەند ژی هێژای پەرستنێنە؟ تو بێژە وان: خودێیە ئافراندەرێ هەمی تشتان ژ چونەیێ، وئەو ب تنێ‌یە یێ هێژای پەرستنێ، وئەوە یەکێ ب سەرڤەهاتی یێ هێژای خودایینییێ وپەرستنێ. (١٧) پاشی خودێ مەتەلەک ل سەر حەقییێ ونەحەقییێ ئینا ب وێ ئاڤا وی ژ عەسمانی باراندی، ڤێجا نهالێن عەردی پێ ڕابووین ل دویڤ بچویکی ومەزنییا وان، ولەهییێ کەفەکا بلند وبێ مفا د گەل خۆ هلگرت. ومەتەلەکا دی ئینا: ب وان کەرەستێن ئاگری ل سەر هل دکەنێ دا بحەلینن وبکەنە چەک وەکی زێڕی وزیڤی، یان ژی دا مفایەکێ دی بۆ خۆ ژێ وەربگرن وەکی سفری، ڤێجا ئەو دەغەلێ بێ مفا وەکی وێ کەفا ب سەر لەهییێ کەفتی ژێ دەردکەڤت، ب ڤی ڕەنگی خودێ مەتەلا حەقەیێ ونەحەقییێ دئینت: ڤێجا نەحەقی وەکی کەفا ئاڤێ یە پویچ دبت ودچت؛ چونکی چو مفا تێدا نینە، وحەقی وەکی ئاڤا صافییە، ووەکی وی کەرەستێ پاقژە ئەوێ بۆ مفا ژێ وەرگرتنێ ل عەردی دمینت، ووەکی وی ئەڤ مەتەلە بۆ هەوە ئینابن، وەسا ئەو مەتەلان بۆ مرۆڤان دئینت؛ دا حەقی ونەحەقی پێ ژێک بێتە ڤاڤارتن. (١٨) بۆ وان خودان باوەرێن گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی کری بەحەشت هەیە، وبۆ ئەوێن گوهدارییا وان نەکری وکافربووین ئاگر هەیە، وئەگەر هەر تشتەکێ ل عەردی هەی وهندی وی ژی د گەل دا یێ وان با ئەو دا وی هەمییێ دەن بەس دا بشێن خۆ پێ ژ عەزابا خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ بکڕن، وئەو ژ وان نائێتە=

=قەبویلکرن، حسیبا هەر کارەکێ خراب یێ وان کری دێ د گەل وان ئێتەکرن، ووارێ وان دێ جەهنەم بت ئەو دێ بۆ وان بتە جهـ، وئەو پیسە جهە وان بۆ خۆ ڕائێخستی. (١٩،٢٠) ئەرێ ما ئەوێ دزانت کو ئەوا بۆ تە -ئەی موحەممەد- ژ نک خودێ هاتییە خوارێ ڕاستییە وباوەرییێ پێ دئینت، وەکی وی کۆرەیە یێ حەقییێ نەبینت وباوەرییێ پێ نەئینت؟ هەما خودان عەقلێن دورست مفای بۆ خۆ ژێ دبینن، ئەوێن وێ پەیمانا خودێ پێک دئینن یا وی فەرمان پێ ل وان کری، وئەو وێ پەیمانا موکم یا وان دایە خودێ ناشکێنن. (٢١) وئەو ئەون یێن وی تشتێ خودێ فەرمان ب گەهاندنا وی کری وەکی مرۆڤاینییێ وهاریکارییا پێتڤییان دگەهینن، وبەرێ وان یێ ل خودێ، و ژ هندێ دترسن کو خودێ حسێبێ سەرا گونەهان د گەل وان بکەت، وتشتەکی ژ وان گونەهان بۆ وان ژێ نەبەت. (٢٢) وئەو ئەون یێن پێخەمەت ڕازیبوونا خودێ صەبر ل سەر نەخۆشییێ وگوهدارییا وی کێشای، ونڤێژ ب ڕەنگەکێ تمام پێک ئینای، وزەکاتا مالێ خۆ یا فەر دای، وئاشکەرا وڤەشارتی خێر ژێ داین، و ب باشییێ خرابییێ پاشڤە لێ ددەن دا ژێ ببەت، ئەوێن ب ڤان سالۆخەتان دویماهییا باش ل ئاخرەتێ بۆ وانە. (٢٣) ئەو دویماهییا هە بەحەشتێن عەدنن ئەو هەر دێ لێ مینن وژێ دەرناکەڤن، ئەو و د گەل وان دا هەچییێ چاک ژ باب وژن ودووندەهێن وان ژ نێر ومێیان، وفریشتە د هەمی دەرگەهان ڕا ب سەر وان ڤە دئێنە ژۆر؛ دا پیرۆزباهییێ ل وان بکەن کو ئەو هاتینە بەحەشتێ. (٢٤) فریشتە دبێژنە وان: ژ بەر صەبرا هەوە کێشای ل سەر گوهدارییا خودێ هوین ژ هەر نەخۆشییەکێ ب سلامەتی بن، ڤێجا بەحەشت چ خۆش خانییێ دویماهییێ یە. (٢٥) بەلێ ئەو بەخت ڕەشێن سالۆخەتێن وان دژی سالۆخەتێن خودان باوەران، ئەو ئەون یێن پەیمانا خودێ ب جهـ نائینن کو پەرستنا وی ب تنێ بکەن پشتی وان ئەو پەیمان ل سەر خۆ بەستی ژێ، وئەو ئەون یێن وی تشتی دبڕن یێ خودێ فەرمان ب گەهاندنا وی دای، و ب کرنا گونەهان خرابکارییێ د عەردی دا دکەن، ئەڤە ئەوێن ئەڤ سالۆخەتێن کرێت ل نک هەین دویرکەفتنا ژ ڕەحما خودێ بۆ وان هەیە، و ل ئاخرەتێ ئەو عەزابا وان پێ نەخۆش بۆ وان هەیە. (٢٦) خودێ ب تنێ‌یە ڕزقی بۆ وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ بەرفرەهـ دکەت، و ل سەر وی بەرتەنگ دکەت یێ وی بڤێت، وکافران کەیف ب بەرفرەهییا د ژینا دنیایێ دا دئێت، وئەڤ ژینا دنیایێ بەرانبەر ئاخرەتێ خۆشییەکا کێم وبەروەختە، دێ چت ونامینت. (٢٧) وکافر ژ ڕکداری دبێژن: پا دێ بلا موعجزەیەکا بەرچاڤ یا وەکی موعجزەیا مووسای وعیسای بۆ موحەممەدی هاتبا خوارێ. تو بێژە وان: هندی خودێ‌یە یێ وی بڤێت ژ ڕکداران ژ ڕێکا هیدایەتێ بەرزە دکەت ڤێجا موعجزە چو مفای ناگەهیننە وی، وبەرێ وی ددەتە دینێ خۆ یێ حەق یێ ل وی بزڤڕت وداخوازا ڕازیبوونا وی بکەت. (٢٨) وئەو بەرێ وان ددەتە هیدایەتێ ئەوێن دلێن وان ب تەوحیدا خودێ وزکرێ وی تەنا وڕحەت دبن، نێ ب گوهدان وزکرێ خودێ دل تەنا وڕحەت دبن.

(٢٩) ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وکریارێن چاک کرین خۆشی وچاڤ ڕوهنی، وحالەکێ باش، ودویماهی ولێ زڤڕینەکا تازە ل بەحەشتێ د ڕازیبوونا خودێ دا بۆ وان هەیە. (٣٠) وەکی مە بەری تە -ئەی موحەممەد- پێغەمبەر هنارتین وەسا مە تو ژی د ناڤ مللەتەکی دا هنارتی بەری وان گەلەک مللەتێن پێغەمبەران بۆرینە؛ دا تو بۆ ڤی مللەتی وێ قورئانێ یا بۆ تە هاتییە خوارێ بخوینی، وحالێ مللەتی ئەوە ئەو کافرییێ ب یەکینییا خودایێ رەحمان دکەن، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: خودایێ رەحمان ئەوێ هوین باوەرییێ ب یەکینییا وی نائینن خودایێ منە، ژ وی پێڤەتر چو خودا یێن ب حەق نینن پەرستن بۆ بێتەکرن، من خۆ هێلایە ب هیڤییا وی ڤە، وزڤڕینا من بۆ نک وی یە. (٣١) خودایێ مەزن بەرسڤا وان کافران ددەت ئەوێن داخوازا هاتنا هندەک موعجزەیێن بەرچاڤ بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- کری ودبێژتە وان: وئەگەر قورئانەک هەبا هاتبا خواندن، ڤێجا چیا پێ ژ جهێن خۆ هاتبانە ڕاکرن، یان عەرد پێ هاتبا شەقکرن وڕوبیار ژێ دەرکەفتبان، یان مری پێ هاتبانە زێندیکرن وئاخافتن، ئەو قورئانا وەسا دا ئەڤ قورئانە بت، ووان باوەری پێ نەدئینا. بەلکی کار وفەرمان د هاتنا موعجزەیان دا و د هەر تشتەکێ دی دا بۆ خودێ ب تنێیە. ئەرێ ڤێجا ما خودان باوەران نەزانییە کو ئەگەر خودێ ڤیابا دا خەلکێ عەردی هەمی بێی موعجزە ژی باوەرییێ ئینن؟ وکافر هەر دێ مینن -ژ بەر کوفرا وان- نەخۆشی وگرفتارییێن وەکی کوشتنێ وئێخسیرکرنێ دێ ب سەر وان دا ئێن، یان ئەو نەخۆشی وگرفتاری دێ کەڤنە نێزیکی خانییێن وان، حەتا سۆزا خودێ ب سەرکەفتنا ل سەر وان دئێت، هندی خودێیە ژ سۆزێ لێڤە نابت. (٣٢) وئەگەر وان یاری بۆ خۆ ب گازییا تە کربن -ئەی موحەممەد- ب ڕاستی مللەتێن بەری تە ژی یاری بۆ خۆ ب پێغەمبەرێن خۆ کربوون، ڤێجا تو ب خەم نەکەڤە من ل دویڤ کافران بەردابوو پاشی من ئەو ب عەزابا خۆ گرتن، وئەو عەزابەکا دژوار بوو. (٣٣) ئەرێ ڤێجا ما ئەوێ ل سەر هەر نەفسەکێ پێ ڕابووی بت وکریارێن وێ بهژمێرت، ئەو هێژاترە بێتە پەرستن، یان ئەڤ چێکرییێن بێزار؟ ووان -ژ نەزانینا خۆ- هندەک هەڤپشک بۆ خودێ ژ چێکرییێن وی دانان پەرستن بۆ کر، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هوین ناڤ وسالۆخەتێن وان بێژن، وئەو تشتەکی ژ سالۆخەتێن وان نابێژن کو ئەو پێ هێژای پەرستنێ ببن، یان هوین بەحسێ هندەک هەڤپشکان بۆ خودێ د عەردێ وی دا دکەن ئەو پێ ناحەست، یان هوین ب پەیڤێن سەرڤە سەرڤە بێی کو ڕاستییەک بۆ هەبت وان دکەنە هەڤپشک. بەلکی شەیتانی ل بەر کافران گۆتنا وان یا نەحەق وپاشڤەلێدانا وان ژ ڕێکا خودێ خەملاند. وهەچییێ خودێ بەرێ وی نەدەتە هیدایەتا خۆ وی کەس نابت بەرێ وی بدەتە حەقییێ وسەرڕاستییێ. (٣٤) بۆ ڤان کافران ئەوێن بەرێ خەلکی ژ ڕێکا خودێ ددەنە پاش د ژینا دنیایێ دا عەزابەکا ب زەحمەت ب کوشتنێ وگرتنێ وشەرمزارییێ هەیە، وعەزابا ئاخرەتێ گرانتر ودژوارترە، ووان کەس نابت عەزابا خودێ ژ وان پاشڤە لێ بدەت.

(٣٥) سالۆخەتێ وێ بەحەشتێ ئەڤەیە: ڕوببار د بن داروبار وقەسرێن وێ دا دچن، فێقییێ وێ خلاس نابت، وسیبەرا وێ نەکێم دبت ونەدچت، ئەڤ جزادانا ب بەحەشتێ دویماهیيا وانە یێن ژ خودێ دترسن، ڤێجا هوین خۆ ژ بێ ئەمرییا وی بدەنە پاش وفەرمانێن وی ب جهـ بینن، ودویماهیيا کافران ئاگرە. (٣٦) وئەوێن مە کیتاب دایێ ژ جوهی وفەلان هەچییێ باوەری ب تە ئینای وەکی عەبدللاهێ کوڕێ سەلامی ونەجاشی، ئەو مزگینییێ ب وێ قورئانا بۆ تە هاتییە خوارێ ددەنە یەک ودو؛ چونکی ئەو یا ڕێککەفتییە د گەل وێ یا ل نک وان، و ژ وان یێن ل سەر کوفرێ ودژینییا تە کۆمبووین، وەکی سەییدی وعاقبی قەشێن نەجرانێ، وکەعبێ کوڕێ ئەشرەفی، هندەک هەنە باوەرییێ ب هندەکێ ژ وێ نائینن یا بۆ تە هاتی، تو بێژە وان: هەما خودێ فەرمان یا ل من کری کو ئەز عەبدینییا وی ب تنێ بکەم، وچو هەڤپشکان بۆ وی چێ نەکەم، ئەز بەرێ خەلکی ددەمە عیبادەتێ وی، وزڤڕینا من بۆ نک وییە. (٣٧) وکانێ چاوا مە کیتاب بۆ پێغەمبەران ب ئەزمانێ وان هنارتینە وەسا مە قورئان ب ئەزمانێ عەرەبان بۆ تە ژێ ئینا خوارێ؛ دا تو حوکمی پێ بکەی، وئەگەر تو د پەرستنا یەکێ دی دا ژبلی خودێ ب دویڤ دلچوونێن کافران بکەڤی -پشتی وێ حەقییا بۆ تە ژ نک خودێ هاتی- تە چو سەرکار وپشتەڤان نابن تە ب سەربێخن و ژ عەزابا خودێ بپارێزن. (٣٨) وئەگەر وان گۆت: تە چیە تو ژنان دئینی؟ ب ڕاستی مە بەری تە هندەک پێغەمبەر ژ مرۆڤان هنارتینە ومە ژن ودووندەهـ داینە وان، وئەگەر وان گۆت: ئەگەر ئەو پێغەمبەر با دا وان موعجزەیان ئینت یێن مە ژێ خواستین، نەدشیانا پێغەمبەرەکی دایە کو بێی دەستویرییا خودێ ئەو موعجزەیەکێ بۆ مللەتێ خۆ بینت. بۆ هەر کارەکێ حەزکری نڤیسینەک ودەمەک هەیە خودێ ل نک خۆ نڤیسییە، نەپێش دکەڤت ونەپاش دکەڤت. (٣٩) تشتێ خودێ بڤێت ژ حوکمان وهەر تشتەکێ دی ئەو ژێ دبەت، وتشتێ وی بڤێت ئەو دهێلت ل دویڤ حکمەتەکا ئەو پێ دزانت، وماکا نڤیسینان کو لەوحێ پاراستییە ل نک وییە. (٤٠) وئەگەر هندەکێ ژ وێ عەزابێ یا مە گەف پێ ل نەیارێن تە کری ئەم د دنیایێ دا نیشا تە بدەین ئەو ئەوە یا بۆ وان هاتییە پێشخستن، وئەگەر بەری تو وێ چەندێ ببینی ئەم تە بمرینین، هەما گەهاندنا ئیسلامێ ل سەر تەیە، وحسێب وجزادان ل سەر مەیە. (٤١) ئەرێ ما ئەڤ کافرە نابینن کو ئەم یێن دئێین عەردی ژ رەخان ڤە کێم دکەین، کو موسلمان وەلاتێ شرکێ ڤەدکەن و ب سەر وەلاتێ ئیسلامێ ڤە بەرددەن؟ وخودێیە حوکمی دکەت وکەس نینە حوکمەکێ دی د سەر حوکمێ وی ڕا بکەت، وئەو یێ حسێب سڤکە. (٤٢) و ب ڕاستی ئەوێن بەری وان پیلان بۆ پێغەمبەرێن خۆ گێڕابوون، وگێڕانا هەمی پیلانان بۆ خودێ ب تنێیە، ئەوە پیلانێن وان پویچ دکەت، خودێ دزانت کانێ هەر نەفسەک چ باشییێ یان خرابییێ دکەت وئەو دێ وێ سەرا جزادەت. وکافر پاشی دێ زانن -دەمێ ئەو دئێنە نک خودایێ خۆ- کانێ دویماهیيا باش پشتی ڤێ دنیایێ بۆ کییە؟

(٤٣) وئەوێن کافر بووین دبێژن: ئەی موحەممەد خودێ تو نەکرییە پێغەمبەر، تو بێژە وان: خودێ بەسە شاهد بت ل سەر ڕاستگۆییا من ودرەوینییا هەوە، وشاهدییا وان بەسە یێن زانینا کیتابێ ل نک هەی ژ وان جوهی وفەلان یێن باوەری ب پێغەمبەرینییا من ئینای، و باوەری ب وێ ئینای یا ژ نک خودێ هاتی، ودویکەفتنا حەقییێ کری وشاهدییا خۆ ئاشکەرا کری ونەڤەشارتی.

سوورەتا (إبراهيم)

(١، ٢) (الر) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. ئەڤ قورئانە کیتابەکە مە بۆ تە -ئەی موحەممەد- ب وەحی هنارتییە دا تو -ب ئانەهییا خودێ- بەرێ مرۆڤان پێ ژ بەرزەبوونێ وسەرداچوونێ بدەیە هیدایەتێ ورۆناهییێ کو ئیسلامە ڕێکا خودایێ هەردەم ب سەرڤەهاتی یێ د هەمی حالان دا مەدحێن وی دئێنەکرن، خودێ یێ کو هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی ئافراندی وملکێ وییە، ڤێجا ئەوە یێ دڤێت پەرستن بۆ وی ب تنێ بت. و ل ڕۆژا قیامەتێ تێچوون وعەزابەکا دژوار دێ گەهتە کافران. (٣) وئەو کافرێن هە یێن ژینا دنیایێ یا بەروەخت بۆ خۆ هلبژارتی، وئاخرەتا بەردەوام هێلای، وناهێلن مرۆڤ دویکەفتنا دینێ خودێ بکەن، ودخوازن ئەو دین ڕێکەکا خوار وڤیچ بت دا ل دویڤ دلێ وان بت، ئەوێن ب ڤان سالۆخەتان بن ئەو ژ حەقییێ دبەرزەنە بەرزەبوونەکا دویر ژ هەمی ڕێکێن هیدایەتێ. (٤) وبەری تە -ئەی موحەممەد- مە چو پێغەمبەرەک نەهنارتییە ئەگەر ب ئەزمانێ مللەتێ وی نەبت؛ دا ئەو شریعەتێ خودێ بۆ وان ئاشکەرا بکەت، ڤێجا یێ خودێ بڤێت ئەو وی ژ ڕێکا هیدایەتێ بەرزە دکەت، ویێ وی بڤێت بەرێ وی ددەتە حەقییێ، وئەو د ملکێ خۆ دا یێ زالە، ویێ کاربنەجهە، هەر کارەکی ل دویڤ حکمەتەکێ ددانتە جهێ وی. (٥) و ب ڕاستی مە مووسا بۆ ئسرائیلییان هنارت ومە ب وان موعجزەیێن ڕاستییا وی ئاشکەرا دکەن پشتەڤانییا وی کر، ومە فەرمان ل وی کر کو ئەو بەرێ وان بدەتە باوەرییێ؛ دا ئەو وان ژ بەرزەبوونێ دەربێختە هیدایەتێ، وبیرا وان ل قەنجییێن خودێ وبەلایێن وی بینتەڤە، هندی د ڤێ بیرئینانێ دایە نیشان هەنە بۆ هەر یەکێ د نەخۆشی وتەنگاڤییێ دا گەلەک بێهنا خۆ فرەهـ بکەت، وگەلەک شوکرێ ل سەر قەنجی وبەرفرەهییێ بکەت، و ب تایبەتی بەحسێ ڤان هاتەکرن؛ چونکی ئەون یێن وجێ بۆ خۆ ژ ئایەتان دبینن، وخۆ ژێ بێ ئاگەهـ ناکەن.

(٦) وتو -ئەى موحەممەد- چیرۆكا مووسای بۆ ملله‌تێ خۆ ڤەگێڕە دەمێ وی گۆتییە ئسرائیلیان: قەنجییا خودێ بیننە بیرا خۆ دەمێ وی هوین ژ فیرعەونی ودویکەفتییێن وی ڕزگارکرین، وان دژوارترین عەزاب دئینا سەرێ هەوە، وکوڕێن هەوە دکوشتن، دا ئەو ژ ناڤ وان دەرنەکەڤت یێ ملکێ فیرعەونی ژێ دستینت، وکچێن هەوە دهێلانە ساخ دا ڕەزیل ببن، و د ڤێ بەلایێ وڕزگارکرنێ دا جەرباندنەکا مەزن ژ خودایێ هەوە بۆ هەوە هەبوو. (٧) ومووسای گۆتە وان: وهوین ل بیرا خۆ بینن دەمێ خودایێ هەوە ب ڕەنگەکێ مسۆگەر دایە زانینێ: کو ئەگەر هوین شوکرا وی بکەن ئەو دێ قەنجییا خۆ ل هەوە زێدەکەت، وئەگەر هوین کوفرێ ب قەنجییا خودێ بکەن ئەو ب عەزابەکا دژوار دێ هەوە عەزاب دەت. (٨) ومووسای گۆتە وان: ئەگەر هوین وهەمی خەلکێ عەردی کافر ببن هوین ب تشتەکی زیانێ ناگەهیننە خودێ؛ چونکی خودێ یێ بێ منەتە ژ بەنییێن خۆ، ئەو یێ دەولەمەندە، و د هەمی حالان دا ئەو یێ هێژای مەدح وحەمدانە. (٩) ئەی ئوممەتا موحەممەدی ئەرێ ما بەحسێ وان ملله‌تێن بەری هەوە چووین بۆ هەوە نەهاتییە کرن، ملله‌تێ نووحی وملله‌تێ عادی وملله‌تێ صالحی وملله‌تێ ثەموودی، وملله‌تێن پشتی وان، ژ خودێ پێڤەتر کەس هژمارا وان نزانت، پێغەمبەرێن وان ب نیشانێن ئاشکەرا بۆ وان هاتن، ڤێجا وان ژ خۆمەزنکرن وکەربان دا دەستێن خۆ دانە بەر لەڤان، ووان گۆتە پێغەمبەرێن خۆ: هندی ئەمین ئەم باوەرییێ ب وێ نائێنین یا هوین بۆ مە پێ هاتین، وهندی ئەمین ئەم د وێ گازییێ دا یا هوین بەرێ مە ددەنێ ب گومانین. (١٠) پێغەمبەرێن وان گۆتە وان: ئەرێ گومانەک د هەبوون وپەرستنا خودێ -ب تنێ- دا هەیە، وئافراندەرێ عەسمانان وعەردی ئەوە، یێ کو ئەو ژ چونەیێ وبێ وێنە چێکرین، وئەو بەرێ هەوە ددەتە باوەرییێ؛ دا ئەو هندەک گونەهێن هەوە بۆ هەوە ژێ ببەت، ومانا هەوە یا د دنیایێ دا حەتا دەمەکێ وی دانای پاش بێخت، وهەوە د دنیایێ دا عەزاب نەدەت؟ ئینا وان گۆتە پێغەمبەرێن خۆ: ئەم نابینین ژ مرۆڤینییێ پێڤەتر هوین تشتەک بن سالۆخەتێن هەوە ژی وەکی یێن مەنە، چو تشتێ زێدەتر ل نک هەوە نینە هەوە هێژای پێغەمبەرینییێ بکەت، هەوە دڤێت هوین بەرێ مە ژ پەرستنا وان صەنەمان بدەنە پاش یێن کو باب وباپیرێن مە پەرستن بۆ دکر، ڤێجا کانێ هوین هێجەتەکا ئاشکەرا بۆ مە بینن شاهدەیێ ل سەر ڕاستییا گۆتنا هەوە بدەت.

(١١) ودەمێ پێغەمبەران گوهـ ل گۆتنا مللەتێن خۆ بووی گۆتنێ: ڕاستە ئەم ژی وەکی هەوە مرۆڤین وەکی هوین دبێژن، بەلێ هەچییێ خودێ بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو قەنجییێ لێ دکەت ووی بۆ هلگرتنا پەیاما خۆ هل دبژێرت، وئەو دەلیلێ ئاشکەرا یێ هەوە داخوازکری، ئەگەر ب ئانەهییا خودێ نەبت ئەم نەشێین بۆ هەوە بینین، وخودان باوەر د هەمی کارێ خۆ دا بلا خۆ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە. (١٢) وچاوا ئەم خۆ نەهێلینە ب هیڤییا خودێ ڤە، وئەوە یێ بەرێ مە دایە ڕێکا ڕزگاربوونا ژ عەزابا وی کو مە دویکەفتنا ئەحکامێن دینێ وی کری؟ وئەم دێ بێهنا خۆ ل سەر وێ نەخۆشییێ فرەهـ کەین یا هوین دگەهیننە مە، وخودان باوەر د مەسەلا سەرکەفتنا خۆ وشکاندنا دوژمنێ خۆ دا دڤێت خۆ ب هێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە. (١٣) وسنگێ کافران ب وێ گۆتنێ تەنگ بوو یا پێغەمبەران گۆتی، لەو وان گۆتە پێغەمبەران: سویند بت ئەم دێ هەوە ژ وەلاتێ خۆ دەرێخین حەتا هوین ل دینێ مە دزڤرن، ئینا خودێ وەحی بۆ پێغەمبەرێن خۆ هنارت کو ئەو دێ وان کافران تێ بەت یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێن وی نەئینای. (١٤) وئەم دێ دویماهییا باش دەینە پێغەمبەر ودویکەفتییێن وان، پشتی تێبرنا کافران ئەم دێ وان ل عەردی ئاکنجی کەین، ئەڤ تێبرنا کافران وئاکنجیکرنا خودان باوەران ل جهێ وان کارەکێ مسۆگەرە بۆ وی یێ ژ ڕاوەستانا خۆ یا ل بەر دەستێ من ل ڕۆژا قیامەتێ بترست، و ژ گەف وعەزابا من بترست. (١٥) وپێغەمبەران هەوارێن خۆ گەهاندنە خودایێ خۆ وداخوازا سەرکەفتنا ل سەر دوژمنی ژ وی کر ئینا ئەو د بەرسڤا وان هات، ووی هەر کەسەکێ خۆ ژ حەقییێ مەزنتر لێ بکەت وباوەرییێ ب تەوحیدا خودێ نەئینت وپەرستنێ بۆ وی نەکەت تێبر. (١٦) و ل بەرا ڤی کافری جەهنەم هەیە ئەو دێ عەزابا وێ بینت، وئەو د وێرێ دا ژ وێ کێم و خوینا ژ جەهنەمییان دئێت ڤەدخۆت. (١٧) ئەو کافرێ خۆمەزنکەر بەرگەڕیانێ دکەت کو قورچان ل وێ کێم وخوینێ بدەت بەلێ ئەو نەشێت وێ داعویرت؛ هندی هند یا پیس وکەل وتەعلە، وعەزابا دژوار ژ هەر ڕەنگەکی و ژ هەر ئەندامەکێ لەشێ وی دئێتێ، وئەو نامرت وتەنا نابت، وپشتی ڤێ عەزابێ عەزابەکا دی یا ب ئێش بۆ وی هەیە. (١٨) مەتەلا کریارێن کافران یێن چاک د دنیایێ دا وەکی خێرکرنێ ومرۆڤانییێ وەکی مەتەلا وێ خولییێیە یا کو هڕەبایەکێ دژوار ل ڕۆژەکا ب هڕ لێدای، ڤێجا تشتەک ژێ نەهێلای، کارێ وان ئەها ب ڤی ڕەنگییە تشتەکێ مفای ژێ بگەهینتە وان ئەو ل نک خودێ نابینن؛ چونکی کوفرێ ئەو هەمی د گەل خۆ برییە وەکی هڕەبای خولی بری، ئەو کار وکریارێ بێ بناخە ئەوە بەرزەبوونا دویر ژ ڕێکا ڕاست.

(١٩) ئەى كەسێ ئاخفتن بۆ دئێتە كرن -ومەبەست پێ مرۆڤ هەمینە- ئەرێ ما تو نزانى كو خودێیە عەسمان وعەرد ب ڕەنگەكێ وەسا داین كو ببنە نیشانا كاربنەجهییا وى، ووى ئەو ژ قەستا نەداینە، بەلكى بۆ هندێ یێن داین دا بۆ مرۆڤان ببنە نیشان ل سەر تەوحید وشیانا خودێ، ڤێجا دا ئەو پەرستنا وى ب تنێ بكەن، وچو شریكان بۆ وى نەدانن؟ ئەگەر وى بڤێت ئەو دێ هەوە بەت وملله‌تەكێ دى ژبلى هەوە ئینت ژ هەوە پتر گوهدارییا خودێ بكەت. (٢٠) وتێبرنا هەوە وئینانا ملله‌تەكێ دى ژبلى هەوە ل بەر خودێ كارەكێ ب زەحمەت نینە، بەلكى كارەكێ ب ساناهییە. (٢١) وچێكرى ژ گۆڕێن خۆ دەركەفتن، وهەمى بۆ خودایێ یەک و ب سەرڤەهاتى ئاشكەرابوون؛ دا ئەو حوكمى د ناڤبەرا وان دا بكەت، ڤێجا دویكەفتى دێ بێژنە سەركێشێن خۆ: هندى ئەم بووین ئەم د دنیایێ دا دویكەفتییێن هەوە بووین، مە ب گۆتنا هەوە دكر، ئەرێ ڤێجا هوین -ئەڤرۆ- تشتەكى ژ عەزابا خودێ دێ ژ مە پاشڤە لێ دەن وەكى هەوە سۆز ددا مە؟ سەركێش دبێژن: ئەگەر خودێ بەرێ مە دابا باوەرییێ ئەم ژى دا بەرێ هەوە دەینێ، بەلێ وى بەرێ مە نەدایێ، وئەم بەرزەكرین ڤێجا مە ژى هوین بەرزەكرن، ئەم وهوین د وەكى یەكین چ هەدارا مە بێت یان نەئێت، مە چو جهێن ڕەڤێ نینن ئەم ژ عەزابێ برەڤینێ. (٢٢) وپشتى خودێ حسێب د گەل بەنییێن خۆ كرى وفەرمان د دەر حەقا وان دا داى، وبەحەشتى چووینە بەحەشتێ وجەهنەمى چووینە جەهنەمێ شەیتانى گۆت: هندى خودێیە سۆز ب ڕاستى دابوو هەوە كو ئەو هەوە زێندى بكەتەڤە وهەوە جزا بدەت، ومن سۆز ب نەحەقى دابوو هەوە كو زێندیكرن وجزادان نینە، ڤێجا من سۆزا خۆ ب جهـ نەئینا، وچو دەسهەلاتدارى د دەستێ من دا نەبوو كو ئەز هەوە مەجبوور بكەم هوین دویكەفتنا من بكەن، وچو هێجەت ژى من نەبوون، بەلێ من هوین بۆ كوفرێ وسەرداچوونێ ڤەخواندن وهەوە دویكەفتنا من كر، ڤێجا هوین لۆمەى من نەكەن ولۆمەى خۆ بكەن، گونەهـ گونەها هەوەیە، نە ئەز د هەوارا هەوە دئێم ونە هوین د هەوارا من دئێن، هندى ئەزم ئەزێ بەریمە ژ هندێ كو هەوە د دنیایێ دا ئەز د گوهدانێ دا بۆ خودێ كریمە هەڤپشک. هندى ئەون یێن زۆردارى كرى كو گوهدانا حەقییێ نەكرى عەزابەكا ب ئێش ونەخۆش بۆ وان هەیە. (٢٣) وئەوێن باوەرى ب خودێ وپێغەمبەرێ وى ئیناى وچاكى كرین بۆ وان بەحەشتان هاتنە برن یێن ڕوبار د بن داروبار وقەسرێن وان دا دچن، ب ئانەهییا خودایێ خۆ چو جاران ئەو ژێ دەرناكەڤن، ب سلاڤەكێ ژ خودێ وملیاكەتێن وى وخودان باوەران سلاڤ ل وان دئێتەكرن. (٢٤) ئەرێ ما تو نابینى -ئەى موحەممەد- كانێ چاوا خودێ مەتەلەک بۆ پەیڤا تەوحیدێ (لا إلـه إلا اللـه) ب دارەكا مەزن- كو دارقەسپە- ئینا، ڕەهێن وێ د عەردى دا دموكمن، وچەقێن وێ ب لایێ عەسمانى ڤە دبلندن؟

(٢٥) ئەو دار ب ئانەهییا خودایێ خۆ ل هەمی دەمان بەری ژ خۆ ددەت، دارا باوەرییێ ژی یا وەسایە ڕەهێن وێ ب باوەری وكرنێ د دلێ خودان باوەری دا دموكمن، چەقێن وێ ژ كریارێن چاك وئەخلاقێ باش ب نک خودێ ڤە بلند دبن و د هەمی دەمان دا خێر ژێ دئێتە دیتن. وخودێ مەتەلان بۆ مرۆڤان دئینت؛ دا ئەو بیرا خۆ لێ بینن، ووجەكێ بۆ خۆ ژێ وەربگرن. (٢٦) ومەتەلا پەیڤەكا پیس -كو پەیڤا كوفرێ یە- وەكی دارەكا پیس وتام تەعلە، كو دارا تەعلیشكێیە، ژ سەر عەردی هاتە هلكێشان؛ چونكی ڕەهێن وێ د سەر عەردن و د عەردی دا نە دموكمن، چەقێن وێ نە دبلندن، كافر ژی یێ وەسایە چو خێر وموكمی د وی دا نینن، وچو كارێ وی یێ چاك بۆ خودێ ژی نائێتە بلندكرن. (٢٧) خودێ خودان باوەران ب پەیڤا حەق وموكم ، كو پەیڤا (لا إله إلا الله محمد رسول الله)ە، د ژینا دنیایێ دا و ل دەمێ مرنێ و د قەبری ژی دا گاڤا هەردو ملیاكەت پسیارێ ژێ دكەن موكم دكەت، وخودێ زۆرداران د دنیایێ وئاخرەتێ دا ژ ڕاستییێ بەرزە دكەت، وتشتێ خودێ بڤێت ژ تەوفیقا خودان باوەران وسەردابرنا كافران ئەو دكەت. (٢٨،٢٩) ئەی ئەو كەسێ گوهـ ل ئاخفتنێ دبت ما تە بەرێ خۆ نەدایە حالێ درەوپێكەران ژ كافرێن قورەیشییان ئەوێن ل شوینا شوكرا خودێ ل سەر قەنجییا تەناهییا حەرەمێ وهنارتنا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بكەن كوفر پێ كر؟ ووان ل ڕۆژا (بەدرێ) دویكەفتییێن خۆ ل وارێ تێبرنێ -كو جەهنەمە- دانان، ئەو دێ چنێ ودێ تام كەنە گەرما وێ، وئەو چ پیسە جهە ئەو لێ ئاكنجی دبن. (٣٠) وڤان كافران هندەک هەڤپشک بۆ خودێ د پەرستنێ دا دانان؛ دا ئەو مرۆڤان پێ ژ دینێ وی دویر بكەن، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هوین د ژینا دنیایێ دا خۆشییێ ببەن، ئەو زوی دێ چت، وهندی زڤڕین ودویماهییا هەوەیە بۆ عەزابا ئاگرییە. (٣١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان بەنییێن من یێن باوەری ئینای: بلا ئەو ب دورستی ب كرنا نڤێژێ ڕابن، وبلا ئەو هندەكێ ژ وی مالێ مە دایێ ڤەشارتی وئاشكەرا د ڕێكێن خێرێ دا خەرج بكەن، بەری كو ڕۆژا قیامەتێ بێت یا كو نە خۆكڕین ونە خێركرن تێدا چو مفای ناگەهینتە خودانی. (٣٢) خودایێ مەزن ئەوە یێ عەسمان وعەرد ژ چونەیێ ئافراندین، وباران ژ عەوری ئینا خوارێ ڤێجا وی عەرد پشتی مری پێ شینكرە ڤە، و ڕزقێ هەوە ژێ ئینادەر، وگەمی وپاپۆڕ بن دەستی هەوە كرن؛ دا ئەو ب فەرمانا وی وبۆ مفایێ هەوە د دەریایێ دا بچن، ووی ڕوبیار بۆ هەوە بن دەست كرن دا هەوە وحەیوان وداروبارێ هەوە پێ ئاڤ بدەت. (٣٣) ووی ڕۆژ وهەیڤ بۆ هەوە بن دەست كرن هەردو د زڤڕینا خۆ دا دبەردەوامن؛ دا مەصلحەتا هەوە پێ بقەتییێت، ووی شەڤ بۆ ڕحەتی وتەناهییا هەوە دا، وڕۆژ بۆ ژیار وبەرگەڕیانا هەوە دا.

(٣٤) و ژ هەر تشتەکێ هوین بخوازن وی پێ دایە هەوە، وئەگەر هوین قەنجییێن خودێ ل سەر خۆ بهژمێرن هوین نەشێن هەمییان بهژمێرن؛ چونکی ئەو گەلەکن. هندی مرۆڤە گەلەک زۆرداریێ ل خۆ دکەت، وگەلەک قەنجییێن خودایێ خۆ ڤەدشێرت. (٣٥) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ ئیبراهیمی بکە دەمێ وی دوعا ژ خودایێ خۆ کری -پشتی کورێ خۆ ئیسماعیل ودایکا وی ل نهالا (مەکەهێ) ئاکنجی کرین- وگۆتی: خودایێ من تو (مەکەهێ) بکە باژێرەکێ تەنا هەر کەسەکێ لێ بت یێ ژ خۆ پشت ڕاست بت، وتو من وعەیالێ من ژ پەرستنا صەنەمان دویر بکە. (٣٦) خودایێ من هندی صەنەمن گەلەک مرۆڤ یێن ژ ڕێکا حەق داینە پاش، ڤێجا هەچییێ د تەوحیدێ دا چاڤ ل من بکەت ئەو یێ ل سەر دین وڕێبازا من، وهەچییێ گوهدارییا من نەکر شرک تێ نەبت، هندی تویی تو باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن گونەهکارانی، ب وان یێ دلۆڤانکاری، یێ تە بڤێت ژ وان تو لێ دبۆری. (٣٧) خودایێ مە هندی ئەزم من هندەک ژ دووندەها خۆ ل نهالەکا بێ شینکاتی وئاڤ ل نک مالا تە یا حەرام ئاکنجی کرینە، خودایێ مە من ئەو چەندە ب فەرمانا تە کرییە؛ دا ئەو ب دورستی ب کرنا نڤێژێ ڕابن، ڤێجا تو دلێ هندەک بەنییێن خۆ ب لایێ وان ڤە بکێشە، وتو ل ڤی جهی ژ هەمی ڕەنگێن بەرهەمان ڕزقێ وان بدە؛ دا ئەو شوکرا قەنجییا تە یا مەزن بکەن. ڤێجا خودێ دوعایا وی ب جهـ ئینا. (٣٨) خودایێ مە هەر تشتەکێ ئەم ڤەشێرین وئاشکەرا بکەین تو پێ دزانی. وتشتەک نە ل عەردی ونە ل عەسمانی ل بەر علمێ خودێ نائێتە ڤەشارتن. (٣٩) ئیبراهیم مەدحێن خودێ دکەت، ودبێژت: سوپاسی بۆ خودێ بت ئەوێ ل پیراتییا من ئیسماعیل وئیسحاق داینە من پشتی کو من دوعا ژێ کری کو ئەو هندەک چاکان بدەتە من، هندی خودایێ منە گوهـ ل دوعایا وی دبت یێ دوعایێ ژێ بکەت، ومن دوعا ژێ کر ووی دوعایا من ب جهـ ئینا. (٤٠) خودایێ من تو من بەردەوام بکە ل سەر کرنا نڤێژان ب ڕەنگەکێ دورست، وتو وێ بکە کو ژ دووندەها من ژی ئەو هەبت یێ بەردەوامییێ ل سەر نڤێژێ بکەت، خودایێ مە وتو دوعا وعیبادەتێ من قەبویل بکە. (٤١) خودایێ مە تو وان گونەهێن من یێن کو چو مرۆڤ ژ کرنا وان خلاس نابن بۆ من وبۆ دایبابێن من وبۆ هەمی خودان باوەران ژێ ببە ل وێ ڕۆژا مرۆڤ بۆ حسێبێ وجزادانێ ڕادبن (وئەڤە هنگی بوو دەمێ هێشتا ل نک وی مسۆگەر نەبووی کو بابێ وی دوژمنێ خودێیە). (٤٢) وتو -ئەی موحەممەد- قەت هزر نەکە کو خودێ ژ وی کارێ زۆردار دکەن یێ بێ ئاگەهە، دەمێ ئەو باوەرییێ ب تە و ب پێغەمبەرێن دی نەئینن، ونەخۆشییێ دگەهیننە خودان باوەران وهەر گونەهەکا دی یا هەبت یا ئەو دکەن، بەلکی هەما ئەو وان بۆ ڕۆژەکا دژوار پاشڤە دهێلت چاڤێن وان تێدا دمیننە ڤەکری ونائێنەگرتن؛ ژبەر وێ ترسا ئەو دبینن. وئەڤ چەندە صەبرئینانە بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن-.

(٤٣) ڕۆژا زۆردار تێدا ب لەز ژ گۆڕێن خۆ دەردکەڤن؛ دا د بەرسڤا گازیکەری بچن، بەرێ وان یێ سەرئەڤرازە ژ ترسان دا ئەو تشتەکی نابینن، ودلێن وان دڤالانە تشتەک تێدا نینە؛ ژ بەر وێ ترس وسەهما ئەو دبینن. (٤٤) وتو -ئەی موحەممەد- وان مرۆڤان یێن تو بۆ هاتییە هنارتن ژ عەزابا خودێ یا ل ڕۆژا قیامەتێ بترسینە، هنگی ئەوێن ب کوفرێ زۆرداری ل خۆ کری دبێژن: خودایێ مە حەتا دەمەکێ نێزیک تو مە بهێلە ئەم دێ باوەرییێ ب تە وپێغەمبەرێن تە ئینین. ڤێجا بۆ پاشڤەلێدان دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: ئەرێ ما هەوە د ژینا خۆ دا سویند نەخواربوو کو هوین ژ دنیایێ بۆ ئاخرەتێ نائێنە ڤەگوهاستن، ڤێجا هەوە باوەری ب ڤێ ڕابوونێ نەئینابوو؟ (٤٥) وهوین ل وارێ وان کافرێن بەرێ یێن زۆرداری ل خۆ کری وەکی مللەتێ هوودی وصالحی ئاکنجی بووبوون، و ب دیتنێ وگوهـ لێبوونێ هەوە زانییە کانێ مە چ تێبرن ب سەرێ وان ئینابوو، ومە د قورئانێ دا مەتەل بۆ هەوە ئینان، بەلێ هەوە چو وج بۆ خۆ ژێ وەرنەگرتن؟ (٤٦) وبوتپەرێسان پیلان بۆ کوشتنا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- گێڕان دا وی بکوژن، وپیلانا وان ل نک خودێیە ووی دۆرا ل وان گرتی، وپیلانا وان ل وان زڤڕی ڤە، وپیلانا وان ئەو نەبوو یا چیا ژ بەر ژ جهـ بچن، بەلکی پیلانەکا لاواز بوو، ووان چو زیان نەگەهاندە خودێ، بەلکی زیان گەهاندە خۆ. (٤٧) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- قەت هزر نەکە کو خودێ وێ سۆزا خۆ ب جهـ نائینت یا وی دایە پێغەمبەرێن خۆ کو ئەو وان ب سەرێخت ونەیارێن وان تێ ببەت. هندی خودێیە یێ زالە چو ل بەر وی ئاسێ نابت، ب دژوارترین تۆلێ ئەو تۆلێ ل دوژمنێن خۆ ڤەدکەت. (٤٨) وتۆلڤەکرنا خودێ ژ دوژمنان ل ڕۆژا قیامەتێیە دەمێ ئەڤ عەردە ب عەردەکێ دی یێ سپی وزەلال وەکی زیڤی دئێتە گوهارتن، وعەسمان ژی ب هندەکێن دی دئێنە گوهارتن، وخەلک هەمی بۆ دیدارا خودایێ خۆ یێ یەک و ب سەرڤەهاتی ژ گۆڕێن خۆ ڕادبنەڤە. (٤٩) وتو -ئەی موحەممەد- ل ڕۆژا قیامەتێ تاوانباران دبینی ب قەیدان دگرێدایینە، دەست وپییێن وان ب زنجیران یێن گەهاندینە یەک، وئەو درەزیل وشەرمزارن. (٥٠) جلکێن وان ژ وێ قەترانێنە یا زوی دئێتە سۆتن، وئاگر ب ڕوییێن وان ڕا دچت ودسۆژت. (٥١) خودێ ئەڤ چەندە د گەل وان کر؛ دا ببتە جزایێ وان گونەهێن وان د دنیایێ دا دکرن، وخودێ جزایێ هەر مرۆڤەکی ل دویڤ کارێ وی ددەتێ، هندی خودێیە یێ حسێب سڤک و ب لەزە. (٥٢) ئەڤ قورئانە یا مە بۆ تە ئینایە خوارێ -ئەی موحەممەد- ڕاگەهاندنەک ودانەزانینەکە بۆ مرۆڤان؛ دا ئەو پێ بێنە شیرەتکرن وترساندن، ودا ئەو بزانن کو هەما خودێیە خودایێ ئێکانە، ڤێجا دا ئەو پەرستنا وی ب تنێ بکەن، ودا خودان عەقلێن دورست وجەکێ بۆ خۆ ژێ وەربگرن.

(١) (الر) ئـەو ئـايـەتـێـن هـە يـێـن مەزن ئايەتێن وێ كيتابا ب قەدرن يا بۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- هاتييە خوارێ، وئـەو ئايـەتـێن وێ قورئانێنـە يـا ب باشـترين وئاشكەراترين ڕەنگ ڕاستييان ئاشكەرا دكەت، وكيتاب هەر قورئانە خودێ ئەڤ هەردو ناڤە ل سەر دانايـنـە. (٢) دەمێ كافر دبينن گونەهكارێن موسلمانان ژ ئاگرى دەردكەڤن دێ حەزكەن كو ئـەگـەر ئـەو دموسلمان بانە؛ دا ئەو ژی وەكی وان دەركەڤن. (٣) تو -ئەی موحەممەد- وان بهێلە دا ئـەو بخۆن، وخۆشيێ ب دنيايا خۆ ببەن، وتەمەعی وان ژ گوهدانا خودێ موژيل بكەت، وپاشی ئەو دێ زانن كو دويماهييا كارێ وان ل دنيايێ وئاخرەتێ خوسارەتی وزيانە. (٤) وئەگەر وان داخوازا ئينانە خوارا عەزابێ ژ تە كر -ئەی موحەممەد- دا تە درەوين دەربێخن هندی ئـەمـين ئەم گوندەكی تێ نابەين ئـەگـەر دەمـەكێ دەسنيشانكرى بۆ تێبرنا وی نـەبت، وئـەم وان تـێ نابەين حەتا ئەو نەگەهنە وی دەمی. (٥) چو مللەت ژ دەمێ خۆ زێدەتر نـامينن، وچو بـەری دەمێ خۆ ژی ڕاناكەن. (٦،٧) وئەوێـن موحـەممەد -سلاڤ لـێ بـن- درەويـن دەرێخستی ب ياريكرن ڤە گۆتن: ئەی ئەوێ قورئان بۆ هاتييە خوارێ هندی تويی عەقلێ تە نەمايە، پا كانێ فريشتەيان بۆ مە بينە -ئەگەر تو يێ ڕاستگۆيی-؛ دا ئـەو شاهدەيێ بـدەن كـو خـودێ تـو يـێ هنارتی. (٨) وخودێ بـەرسڤا وان دا: ب تنێ ئـەم فريـشتەيـان ب وێ عـەزابـێ دهنێـرين يا نەئێته گيرۆكرن بۆ وی يێ باوەرييێ نەئينت، ودەمێ ملياكـەت ب عـەزابێ دئێنـە خوارێ ئـەو نائێنە ڤەهێلان. (٩) هندی ئەمين مە قورئان بۆ موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لـێ بـن- يا ئينايە خوارێ، وئەم ب پاراستنا وێ ڕادبين دا چو لێ نەئێتـە زێدەكرن وچو ژێ كـێم نـەبت، وچو ژێ نەئێتە بەرزەكرن. (١٠، ١١) و ب ڕاستی مـە بـەری تـە -ئـەی موحـەممـەد- د نـاڤ كۆمێن يەكێ دا پێغـەمبـەر هنارتينـە، وپێغـەمبـەرەك بـۆ وان نـەهاتييـە ئـەگـەر وان يـاری پـێ نـەكربن. وئـەڤـە صـەبرئينانـەكـە بـۆ پێغـەمبـەری -سلاڤ لـێ بـن-. ڤێجـا كـانێ چـاوا ڤـان بوتپەرێسان د گەل تە كرييە وەسا د گەل پێغەمبەرێن بـەری تـە ژی هـاتبوو كـرن. (١٢، ١٣) وەكی مە كوفر كرييە د دلێ مللەتێن بۆری دا دەمـێ وان درەو ويـاری ب پێغـەمبـەران كـری، وەسا ئەم وێ دكەينە د دلێ بوتپەرێسێن مللەتێ تـە ژی دا ئـەوێـن ب كـوفرا ب خـودێ و ب درەوين دەرێخستنا پێغەمبەرێ وی تاوانباری كری، ئەو بـاوەرييـێ ب وێ قـەرئـانێ نـائينن يـا وی بۆ تە ئينايە خوارێ، و ب ڕاستی ڕێكا يێن يەكێ بۆرييە كو كافر بێنە تێبرن، وئـەڤـە ژی وەكی وانە، ووەكی وان ژ بەر كوفرێ ودرەوپێكرنـێ دێ ئێنـە تێبرن. (١٤، ١٥) وئـەگـەر مـە دەرگەهەك ژ عـەسمانی ل سـەر كـافرێن (مـەكـەهـێ) ڤـەكربا وئـەو تێرا بلند ببان حـەتـا وان ملياكەت ددیتن، وان باوەری نەدئينا، ودا بێژن: سێرەبەندی يا ل چاڤێن مە هاتييـەكرن، ويـا ژ مە ڤە مە ملياكەت يێن ديتين، وهەما ئەم مللەتەكين موحەممەدی سێرەبەندی يا ل عەقلێ مە كری.

(١٦) و ژ نیشانێن شیانا مه: مه ل عەسمانێ دنیایێ هندەک جهـ بۆ ستێران چێکرینە ئەو لێ ڕادوەستن، و ب ڕێکا وێ چەندێ خەلک ڕێک ودەمێن سالێ دزانن وکانێ دێ بتە هشکاتی یان نە، وئەڤ عەسمانە مە ب ستێران یێ خەملاندی بۆ هەر کەسەکێ بەرێ خۆ بدەتێ، وهزرا خۆ تێدا بکەت ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرت. (١٧) ومە عەسمان ژ هەر شەیتانەکێ ژ ڕەحما خودێ هاتییە دەرێخستن پاراستییە؛ دا ئەو نەگەهتێ. (١٨) ئەو نەبت یێ ل هندەک دەمان ب دزی ڤە گوهدارییا خەلکێ عەسمانی بکەت، ڤێجا ستێرەکا گەش بگەهتێ ووی بسۆژت. ودبت شەیتان وێ ئاخفتنا وی گوهـ لێ بووی بگەهینتە وەلییێ خۆ بەری ستێرا سۆژەک وی بسۆژت. (١٩) ومە عەرد بەرفرەهـ ڕائێخستییە، وچیا کرینە د ناڤ ڕا دا وی موکم ڕاگرن، و ژ هەر ڕەنگەکێ شینکاتی مە هند د عەردی دا شینکرییە هندی خەلک هەوجە ببنێ. (٢٠) وتشتێ هوین پێ بژین وژینا هەوە پێ ب ڕێڤە بچت مە یێ دانایە تێدا، و ژ دووندەهـ وخزمەتکار ودەواران هندی هوین مفای ژێ ببینن مە بۆ هەوە ئافراندینە، ورزقێ وان ل سەر هەوە نینە، بەلکی ل سەر خودێیە خودایێ هەمی چێکرییان. (٢١) وتشتەک نینە خەلک مفای ژێ ببینت ئەگەر گەنجینەیێن وی ل نک مە نەبن، و ب پیڤانەکا دەسنیشانکری نەبت یا وەکی مە بڤێت وهندی مە بڤێت ئەم وی نائینینە خوارێ، هندی خزینەنە د دەستێ خودێ دانە ئەو ددەتە وی یێ وی بڤێت و ژ وی دستینت یێ وی بڤێت، ل دویڤ دلۆڤانییا خۆ یا بەرفرەهـ، وکاربنەجهییا خۆ. (٢٢) ومە با یێ هنارتی ئەو وان عەوران دهاژۆت یێن بارانێ وخێرێ ومفای هل دگرن، ڤێجا مە ژ عەوری بارانەکا بۆ ڤەخوارنا هەوە وعەرد ودەوارێن هەوە هاتییە ئامادەکرن ئینا خوارێ، وهوین نەشێن وێ بارانێ د خزینەیێن خۆ دا بپارێزن، بەلکی ئەمین وێ دپارێزین. (٢٣) وهندی ئەمین ئەم ژ چونەیێ تشتێ مری ددەین وژینێ ددەینێ، ویێ زێندی دمرینین گاڤا ئەجەلێ وی هات، وئەمین میراتگرێن عەدری وهەر تشتەکێ لێ. (٢٤) و ب ڕاستی مە زانییە کانێ ژ دەمێ ئادەمی وەرە چەند ژ هەوە مرینە، وچەند دزێندینە، وکانێ کی ل ڕۆژا قیامەتێ دێ ئێت. (٢٥) وهندی خودایێ تەیە ئەوە یێ کو دێ وان بۆ حسێبێ وجزای کۆم کەت، هندی ئەوە ئەو د کارێ خۆ دا یێ کاربنەجهە، ویێ پڕزانایە چو تشت لێ بەرزە نابت. (٢٦) و ب ڕاستی مە ئادەم ژ هەریەکا کزر ئافراندییە، ئەو هەرییا ئەگەر بێتە نکراندن دەنگ ژێ دئێت، یا کو ژ بەر وی دەمێ درێژ یێ ب سەر دا هاتی ڕەنگێ وێ ڕەش بووی وبێهنا وێ هاتییە گوهارتن. (٢٧) ووبابێ ئەجنان، کو ئبلیسە بەری ئادەمی مە ژ ئاگرێ شاریای وبێ گوری ئافراند. (٢٨) وتو -ئەی موحەممەد- بەحس بکە دەمێ خودایێ تە گۆتییە فریشتەیان: هندی ئەزم ئەز مرۆڤەکی ژ هەریەکا کزر یا ڕەنگ لێ هاتییە گوهارتن ورەش بووی دێ ئافرینم. (٢٩) ڤێجا ئەگەر من ئەو دروستکر وتمام بوو ومن ڕح دایێ، هوین بۆ ڤەدرگرتن خۆ بۆ وی بچەمینن. (٣٠، ٣١) ئینا هەمی فریشتەیان پێکڤە خۆ چەماند، ئبلیس تێ نەبت، ئەو ل بەر نەهات کو د گەل=

=وان بت یێن چووینە سوجدێ. (٣٢) خودێ گۆتە ئبلیسی: تە چیە تو د گەل فریشتەیان ناچییە سوجدێ؟ (٣٣) ئبلیسی -دا خۆمەزنکرن ودل ڕەشییا خۆ ئاشکەرا بکەت- گۆت: نە بابەتی منە ئەز بۆ وی مرۆڤی بچمە سوجدێ یێ تە ژ هەڕیەکا کزر یا ڕەنگ لێ هاتییە گوهارتن ئافراندی. (٣٤، ٣٥) خودێ گۆتە وی: پا دێ ژ بەحەشتێ دەرکەڤە، هندی تویی تو ژ هەر خێرەکێ یێ دەرکرییی، وهندی تویی لەعنەت ودویرکرنا ژ ڕەحما من حەتا ڕۆژا مرۆڤ بۆ حسێبێ وجزادانێ دئێنە ڕاکرن بارا تەیە. (٣٦) ئبلیسی گۆت: خودایێ من تو د دنیایێ دا من بهێلە حەتا وێ ڕۆژا عەبدێن تە تێدا ڕادبنەڤە، کو ڕۆژا قیامەتێ یە. (٣٧، ٣٨) خودێ گۆتە وی: ئێدی هندی تویی تو ژ وانی یێن من مرنا وان پاشڤە هێلای حەتا وێ ڕۆژا خەلک هەمی تێدا دمرن پشتی پفکرنا یەکێ، نەکو حەتا ڕۆژا ڕابوونێ، وهەما ئەڤ داخوازا وی هاتە ب جه ئینان دا ئەو پتر پێ بێتە دسەردابرن ودا مرۆڤ وئەجنە پێ بێنە جەرباندن. (٣٩، ٤٠) ئبلیسی گۆت: خودایێ من ژ بەر کو تە ئەز د سەر دا برم، سویند بت ئەز ل عەدری بێ ئەمرییا تە ل بەر دووندەها ئادەمی دێ خەملینم، وئەز دێ وان هەمییان ژ ڕێکا هیدایەتێ بەرزە کەم، ئەو بەنییێن تە تێ نەبن یێن تە هیدایەت ب ڕزقێ وان کری ڤێجا وان ب ئیخلاص پەرستن بۆ تە ب تنێ کری. (٤١، ٤٢) خودێ گۆت: ئەڤە ڕێکەکا ڕاست ودورستە هەچییێ ل سەر بچت دێ گەهتە من ووی جهێ ب قەدر یێ من ئامادەکری. هندی ئەو بەنییێن منن یێن ئیخلاص کری ئەز چو دەسهەلاتێ ل سەر دلێن وان نادەمە تە کو تو وان ژ ڕێکا ڕاست دەربێخی، بەلێ دەسهەلاتا تە ل سەر وانە یێن دویکەفتنا تە کری ژ سەرداچوویێن بوتپەرێس ئەوێن ب گوهدارییا تە ڕازی بووین. (٤٣، ٤٤) وهندی ئاگرێ دژوارە ژڤانێ ئبلیسی وهەمی دویکەفتییێن وییە، حەفت دەرگەهـ بۆ هەنە هەر دەرگەهەک ژ یێ دی نزمترە، هەر دەرگەهەکی پشک وبارەک ژ دویکەفتییێن ئبلیسی -ل دویڤ کارێ وان- بۆ وان هەیە. (٤٥-٤٨) هندی ئەون یێن خۆ ژ شرکێ وکرێتییان داینە پاش د باغچە وڕوبیاران دانە، بۆ وان دئێتە گۆتن: ب تەناهی وپشت ڕاستی ڤە هوین هەڕنە د ڤان بەحەشتان دا. وئەو کەرب ونەڤیانا د دلێن وان دا مە ئینادەر، ئەو د بەحەشتێ دا دژین برا وخۆشتڤی، ل سەر تەختێن مەزن دڕوینن، بەرێ وان یێ ل یەک ودو، نە وەستان ونە زەحمەت دگەهتە وان، وئەو هەر وهەر دێ تێدا بن. (٤٩-٥١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بەنییێن من: هندی ئەزم ئەز باش گونەهـ ژێبرێ خودان باوەرێن تۆبەکەرم، یێ دلۆڤانکارم ب وان، وکو عەزابا منە عەزابا ب ئێش ونەخۆش بۆ وان یێن تۆبە نەکەن. تو -ئەی موحەممەد- بۆ وان بەحسێ مێڤانێن ئیبراهیمی ژ ملیاکەتان بکە ئەوێن مزگینی ب کوڕەکی، و ب تێبرنا مللەتێ لووطی دایێ.

(٥٢) دەمێ ئەو چووینە نک وی ووان گۆتی: سلاڤ ل تە بن، ئینا وی بەرسڤا سلاڤا وان دا، پاشی وی خوارن بۆ وان ئینا بەلێ وان ژێ نەخوار، وی گۆت: ئەم ژ هەوە ب ترسین. (٥٣) ملیاکەتان گۆتە وی: نەترسە هندی ئەمین ئەم یێن هاتین مزگینییێ ب کوڕکەکێ پڕزانا ودیندار، کو ئیسحاقە، بدەینە تە. (٥٤) ئیبراهیمی ب مەندەهۆشی ڤە گۆت: ئەرێ هوین مزگینییێ ب کوڕکەکی ددەنە من، وئەز یێ پیربوویم وژنکا من ژی یا پیرە، ڤێجا ئەڤە چ مزگینییا عەجێبە هوین ددەنە من؟ (٥٥) وان گۆت: مە ب وێ حەقییا خودێ گۆتی مزگینی دا تە، ڤێجا تو ژ بێ هیڤییان نەبە کو تە کوڕەک ببت. (٥٦،٥٧) وی گۆت: ژبلی مرۆڤێن خەلەت یێن ژ ڕێکا حەق دویرکەفتین کەس ژ دلۆڤانییا خودایێ خۆ بێ هیڤی نابت. وی گۆت: ڤێجا گەلی هنارتییان ئەو چ کارێ مەزنە یێ هوین پێ ژ نک خودێ هاتین؟ (٥٨-٦٠) وان گۆت: خودێ ئەم یێن هنارتین دا مللەتێ لووطی یێ بوتپەرێس وسەرداچووی تێ ببەین لووط وخودان باوەرێن بنەمالا وی تێ نەبن، ئەم وان تێ نابەین ودێ ڕزگار کەین، ژنا لووطی یا کافر تێ نەبت مە فەرمان دایە ئەو د گەل وان بمینت یێن دمیننە د عەزابێ دا. (٦١، ٦٢) ڤێجا دەمێ ملیاکەتێن هنارتی گەهشتینە نک لووطی، وی گۆتە وان: هوین نە دنیاسن. (٦٣-٦٥) وان گۆت: نەترسە، هندی ئەمین ئەم ب وێ عەزابێ یێن هاتین ئەوا مللەتێ تە تێدا کەفتییە گومانێ وباوەری پێ نە ئینای، وئەم ب حەقییێ ژ نک خودێ هاتینە، وئەم دڕاستگۆینە، ڤێجا پشتی پشکەک ژ شەڤێ دچت تو ومرۆڤێن خۆ یێن خودان باوەر دەرکەڤن، بلا ئەو بچن وتو د دویڤ وان ڕا هەرە؛ دا کەس ژ وان نەڤەمینت ڤێجا عەزاب ڤێڕا بگەهت، وهوین هشیار بن کەس ژ هەوە ل خۆ نەزڤرت، و ب لەز هوین هەرنە وی جهێ خودێ فەرمان پێ ل هەوە کری؛ دا هوین ب سلامەتی بن. (٦٦) ومە وەحی بۆ لووطی هنارت کو ل دەمێ هەلاتنا سپێدێ مللەتێ تە هەمی دێ ئێنە تێبرن. (٦٧) وخەلکێ باژێرێ لووطی دەمێ زانی هندەک مێڤان بۆ لووطی یێن هاتین هاتنە نک وی، وئەو ب کەیف بوون ومزگینی ددا یەک ودو؛ دا ئەو وان ببەن وخرابییێ د گەل بکەن. (٦٨، ٦٩) لووطی گۆتە وان: ئەڤە مێڤانێن منن ویێن ل مالا من ڤێجا هوین شەرما من نەبەن، و ژ عەزابا خودێ بترسن، ونێزیکی وان نەبن، ومن بەرانبەری مێڤانان شەرمزار نەکەن. (٧٠) مللەتێ وی گۆت: ئەرێ ما مە تو ژ حەواندنا خەلکی پاشڤە لێ نەدابووی، ومە نەگۆتبوو تە ئەم بەلا خۆ ژێ ڤە ناکەین؟

(٧١) لووطی گۆت: ئەڤە کچێن منن هوین مارە بکەن ئەگەر هەوە تشتەک دڤێت، وژن تێـرا هەوە هەنە، ووێ نەکەن یا خودێ حەرامکری. (٧٢، ٧٣) تشتێ خودێ بڤێت پێ سویند دخۆت، بەلێ چێ نابت مرۆڤ ب تشتەکی -ژبلی خودێ- سویند بخۆت، وخودێ ب ژینا موحەممەدی سویند دخۆت قەدرگرتن بۆ وی. هندی مللەتێ لووطینە د بێ ئاگەهییەکا دژوار دانە، حەتا ل دەمێ ڕۆژهەلاتێ عەزاب ب سەر وان دا هاتی. (٧٤) ئینا مە گوندێن وان دەرنشیفکرن، ومە هندەک بەرێن ژ تەقنا هشک وڕەق چێکری ل وان باراندن. (٧٥-٧٧) هندی د وێ چەندێ دایە یا هاتییە سەرێ وان نیشان وشیرەت بۆ وان هەنە یێن هزرێن خۆ تێدا بکەن ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرن، وهندی گوندێن وانە ل سەر ڕێکەکێنە ڕێڤنگ تێرا دچن. هندی د تێبرنا وان دایە نیشانەکا ئاشکەرا بۆ خودان باوەران هەیە. (٧٨، ٧٩) و ب ڕاستی خەلکێ وی باژێرێ تژی داروبار ل دۆران -کو مللەتێ شوعەیبی بوون- زۆرداری ل خۆ کربوو کو کوفر کری، ئینا مە ب هژاندنێ وعەزابا ڕۆژا عەوری تول ل وان ڤەکر، وهندی وارێ مللەتێ لووطی وشوعەیبییە ل سەر ڕێکەکا ئاشکەرایە خەلک ل دەمێ وەغەران تێرا دبۆرن. (٨٠) و ب ڕاستی خەلکێ (نهالا حیجرێ) صالح درەوین دەرێخست، کو مللەتێ ثەموودی بوون، ووان ب وێ چەندێ درەو ب هەمی پێغەمبەران کر؛ چونکی هەچییێ باوەرییێ ب پێغەمبەرەکی نەئینت ئەو وی باوەری ب چو پێغەمبەران نەئینایە؛ چونکی دینێ هەمییان یەک بوو. (٨١) ومە ئایەتێن خۆ ئەوێن ڕاستییا وی تشتی ئاشکەرا دکەن یێ صالح پێ هاتی دا بوونە مللەتێ صالحی، وحێشتر یەک ژ وان ئایەتان بوو، بەلێ وان وجەک بۆ خۆ ژێ نەگرت، وپشتا خۆ دایێ. (٨٢) ووان خانی د چیایان دکۆلان، وئەو ژێ دپشت ڕاست بوون کو ب سەر وان دا ناهەرفن. (٨٣، ٨٤) ئینا ل دەمێ سپێدێ زوی قیرییا عەزابێ ئەو گرتن، ڤێجا مال وخانییێن وان یێن د چیایان ڕا عەزاب ژ وان پاشڤە لێ نەدا، وئەو هێزا بۆ وان هاتییە دان ژێ چو فایدێ وان نەکر. (٨٥) وهەما ب حەقییێ مە عەسمان وعەرد وئەو تشتێ د ناڤبەرا وان دا ئافراندینە دا ئەو ببنە نیشان ل سەر شیانا ئافراندەرێ وان، وکو ئەو ب تنێ هێژایە پەرستن بۆ بێتەکرن. وهندی ئەو دەمە یێ کو قیامەت دێ تێدا ڕابت هەر دێ ئێت؛ دا هەر نەفسەک جزایێ کریارێن خۆ وەرگرت، ڤێجا تو ل وان بوتپەرێسان ببۆرە لێبۆرینەکا جوان، ولێ نەگرە. (٨٦) هندی خودایێ تەیە ئەوە پڕئافراندەرێ هەر تشتەکی، یێ گەلەک زانا پێ، ڤێجا تشتەک ل عەرد وعەسمانان وی بێزار ناکەت، و ل وی بەرزە نابت. (٨٧) و ب ڕاستی مە فاتحا قورئانێ دایە تە کو حەفت ئایەتە د هەمی نڤێژان دا دئێتە دوبارەکرن، ومە قورئانا مەزن دایە تە. (٨٨) تو ب چاڤێن خۆ بەرێ خۆ نەدە وان خۆشییێن دنیایێ یێن مە داینە کافران وتو خوزییا وان ڕانەهێلە، وتو ل سەر کوفرا وان ب خەم نەکەڤە، وچەنگێ خۆ بۆ خودان باوەران بچەمینە. (٨٩، ٩٠) وتو بێژە: ئەزم یێ ترساندنێ دکەم وڕێکا باوەری ئینانا ب خودێ بۆ مرۆڤان ئاشکەرا دکەم، وئەز هەوە دترسینم کو عەزاب ب سەر هەوە دا بێت،=

=وەکی خودێ ب سەر وان دا ئینای یێن قورئان پارچە پارچە کری ژ جوهی وفەلان، ڤێجا باوەری ب هندەکێ ئینای، وکوفر ب هندەکێ کری. (٩١) وئەو ئەون یێن قورئان پارچە پارچە کری، هندەک دبێژن: ئەو سێرەبەندییە، وهندەک دبێژن: ئەو خێڤزانکییە؛ دا بەرێ مرۆڤان ژ هیدایەتێ بدەنە پاش. (٩٢، ٩٣) ڤێجا سویند ب خودایێ تە ئەم ل ڕۆژا قیامەتێ دێ حسێبێ د گەل وان کەین ودێ وان هەمییان جزادەین. و د ڤێ چەندێ دا ترساندن بۆ وان هەیە. (٩٤) ڤێجا تو دەنگێ خۆ ب وێ گازییا حەق یا خودێ فەرمان پێ ل تە کری بلند بکە، وپویتە ب بوتپەرێسان نەکە. (٩٥، ٩٦) هندی ئەمین ئەم بەسی تەینە ومە بەلا ترانەپێکەران ژ مەزنێن قورەیشییان ژ تە ڤەکرییە، ئەوێن صەنەم بۆ خودێ کرینە هەڤپشک، وپاشی ئەو دێ دویماهییا کارێ خۆ ل دنیایێ وئاخرەتێ زانن. (٩٧) و ب ڕاستی ئەم دزانین کو سنگێ تە تەنگ دبت -ئەی موحەممەد-؛ ژ بەر وێ گۆتنا بوتپەرێس د دەر حەقا تە وگازییا تە دا دبێژن. (٩٨) ڤێجا ل دەمێ تو بێهن تەنگ دبی تو ل خودایێ خۆ بزڤڕە، و ب سوپاسی ڤە شوکرا وی بکە، ووی پاک وپیرۆز بکە، وتو ژ وان بە یێن نڤێژان بۆ خودێ دکەن وعیبادەتێ وی دکەن، ئەو بەسی تەیە کو خەمێ ژ تە دویر بکەت. (٩٩) وتو بەردەوامییێ د پەرستنا خودایێ خۆ دا بکە هندی تو یێ زێندی بی حەتا مرن دگەهتە تە. ووی وە کر.

سوورەتا (النحل)

(١) ڕابوونا قیامەتێ وفەرمانا خودێ ب عەزابدانا هەوە -گەلی کافران- نێزیک بوو، ڤێجا هوین بۆ یارپێکرن لەزێ ل گەڤا پێغەمبەری نەکەن. یێ پاک وبلند بت خودێ ژ شرکێ وشریکان. (٢) خودێ ژ فەرمانا خۆ فریشتەیان ب وەحییێ ب سەر وی دا دئینتە خوارێ یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ یێن پێغەمبەر: کو خەلکی ژ شرکێ بترسینن، وئاگەهدار بکەن کو ژ من پێڤەتر چو خودایێن حەق نینن، ڤێجا هوین ب کرنا وان کارێن من فەرکرین وپەرستنا من ب تنێ تەقوا من بکەن. (٣) خودێ عەسمان وعەرد ب حەقییێ ئافراندینە؛ دا بەنی مەزنییا خودێ پێ بزانن، وکو ئەوە یێ هێژای پەرستنێ، یێ بلند ومەزن بت ئەو ژ شرکا وان. (٤) وی مرۆڤ ژ ئاڤەکا بێ بها ئافراندییە ڤێجا دێ بینی ئەو خۆ ب هێز دئێخت ودفن بلند بت، ودبتە خودان هەڤڕکییەکا دژوار د گەل خودایێ خۆ د مەسەلا نەباوەری ئینانا ب ڕابوونا پشتی مرنێ دا، و د مەسەلێن دی ژی دا، وەکی دبێژت: کییە هەستی ساخ دکەتەڤە پشتی دڕزت. وئەو وی خودایێ ئەو ژ چونەیێ ئافراندی ژ بیر دکەت. (٥) وحەیوانەت ژ حێشتر وچێل وپەزان وی بۆ هەوە -گەلی مرۆڤان- ئافراندن، ووی د هری وموییێ وان دا گەرم دایە، وهندەک مفایێن دی وی کرنە د شیر وچەرم ولێ سویاربوونا وان دا، وهوین ژێ دخۆن. (٦) وجوانییەک بۆ هەوە د وان دا هەیە خۆشییێ دکەتە د دلێن هەوە دا دەمێ هوین ل ئێڤاری وان دادکەن، ودەمێ هوین سپێدێ وان بەرددەن.

(٧) وئەڤ حەیوانەتە بارێن هەوە یێن گران بۆ باژێرەکێ دویر هل دگرن، ئەگەر ب زەحمەت ووەستانەکا دژوار نەبا هوین نەدگەهشتنێ، هندی خودایێ هەوە یە یێ مهرەبان ودلۆڤانکارە ب هەوە، دەمێ وی ئەو تشت بۆ هەوە دای یێ هوین هەوجە دبنێ، ڤێجا حەمد وشوکر بۆ وی بن. (٨) ووی هەسپ وهێستر وکەر ئافراندن؛ دا هوین لێ سویار ببن، ودا بۆ هەوە ببنە جوانی، وئەو ژ تشتێ هوین لێ سویار دبن وێ دی ژی وی دئافرینت یێ هوین پێ دنەزان؛ دا باوەرییا هەوە ب وی زێدە ببت وپتر شوکرا وی بکەن. (٩) وئاشکەراکرنا رێکا راست بۆ هیدایەتا هەوە -کو ئیسلامە- ل سەر خودێیە، و ژ رێکان هندەک رێک هەنە دخوارن خودانی ناگەهیننە هیدایەتێ، وئەو هەر رێکەکە یا هەبت ژبلی رێکا ئیسلامێ. وئەگەر خودێ هیدایەتا هەوە ڤیابا ئەو دا بەرێ هەوە هەمییان دەتە باوەرییێ. (١٠) ئەوە یێ باران بۆ هەوە ژ عەوری باراندی، ڤێجا ئاڤەکا هوین ژێ ڤەخون وی بۆ هەوە کرییە تێدا، وئەو داروبارێ حەیوانەتێ هەوە ژێ دچەرت وی بۆ هەوە پێ شینکر، ڤێجا حەیوانەتێ هەوە ب خوارنا وی مفای دگەهینتە هەوە. (١١) ئەو ب ڤێ ئاڤێ شینکاتییێ جودا جودا بۆ هەوە ژ عەردی دئینتە دەر، وئەو زەیتوون وخورمە وتری پێ شین دکەت، وئەو هەمی رەنگێن فێقی وبەرهەمی پێ شین دکەت. هندی د ڤێ شینکرنێ دایە نیشانەکا ئاشکەرا بۆ وی مللەتێ هزرا خۆ تێدا بکەت هەیە. (١٢) ووی شەڤ بۆ رحەتییا هەوە دایە، ورۆژ بۆ ژیارا هەوە، ووی رۆژ بۆ هەوە دا گەشاتی، وهەیڤ رۆناهی؛ ودا هوین سال وحسێبێ پێ بزانن، و ب فەرمانا خودێ ستێر ل عەسمانی بۆ هەوە بن دەست بووینە دا هوین دەمی پێ بزانن، وپێ ب رێکان بکەڤن. هندی د وێ چەندێ دایە نیشانێن ئاشکەرا بۆ وی ملەتی هەنە یێ د هێجەت ودەلیلێن خودێ بگەهت. (١٣) وهەر تشتەکێ وی ل عەردی بۆ هەوە ئافراندی ژ دەوار وفێقی وتشتێن دی وی بن دەستی هەوە کرییە. هندی د وێ ئافراندن وجودابوونا رەنگ ومفایێ وان تشتان دایە نیشان وعیبرەت بۆ وی ملەتی هەیە یێ بیرا خۆ لێ دئینتەڤە، ودزانت کو نیشان ل سەر تەوحیدا خودێ د ڤێ چەندێ دا هەنە. (١٤) وئەوە یێ دەریا بۆ هەوە بن دەست کری؛ دا هوین ژ گۆشتێ وان ماسییێن تەر بخۆن یێن هوین تێدا دگرن، ودا هوین وی چەکێ هوین ل بەر خۆ دکەن وەکی لوءلوء ومەرجانان ژێ دەربێخن، وتو گەمییێن مەزن تێدا دبینی ئەو ئاڤێ دبرن ودئێن ودچن، وهوین لێ سویار دبن؛ دا ب رێکا بازرگانییێ هوین ژ رزقێ خودێ بخوازن، ودا بەلکی هوین سوپاسییا خودێ بکەن سەرا مەزنە قەنجییا وی، ڤێجا پەرستنا کەسێ ژبلی وی نەکەن.

(١٥) ووی چیاییێن موکم ل عەردی دانان دا وی ڕاگرن و ب هەوە ڤە نەهژیێت، ووی ڕوبیار دانانە عەردی؛ دا هوین ژێ ڤەخۆن، ووی ڕێک لێ دانان؛ دا هوین پێ ب وان جهان بکەڤن یێن هوین قەست دکەنێ. (١٦) ووی ڕێنیشان ل عەردی دانان هوین ل ڕۆژێ ب وان ڕێکا خۆ دزانن، کا چاوا هوین ل شەڤێ ب ستێران ڕێکا خۆ دزانن. (١٧) ئەرێ ڤێجا ئەو ڤی خودایی یێ ئەڤ هەمی تشتە ئافراندین د پەرستنێ دا وەکی وان خوداوەندێن ژ درەو لێ دکەن یێن چو تشتەک نەئافراندی؟ ئەرێ ما هوین بیرا خۆ ل مەزنییا خودێ نائینن، وپەرستنا وی ب تنێ ناکەن؟ (١٨) وئەگەر هوین لێ بگەڕیێن قەنجیێن خودێ ل سەر خۆ بهژمێرن هوین نەشێن وان بهژمێرن؛ هندی هند ئەو دزۆرن. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرە بۆ هەوە وئەو ب هەوە یێ دلۆڤانکارە؛ چونکی ئەو ل تەخسیرییا هەوە د شوکرا وی دا ل هەوە ناگرت، و ژ بەر کێماسییا هەوە د ڤێ چەندێ دا ئەو وان قەنجییان ژ هەوە نابڕت، ولەزێ د جزادانا هەوە دا ناکەت. (١٩) وخودێ ب هەمی کریارێن هەوە یێ زانایە، چ ئەو تشت بت یێ هوین د دلێ خۆ دا ڤەدشێرن یان هوین بۆ خەلکی ئاشکەرا دکەن، وئەو دێ سەرا وان هەوە جزا دەت. (٢٠) وئەو خوداوەندێن بوتپەرێس پەرستنێ بۆ دکەن تشتەکی خۆ یێ بچویک ژی نائافرینن، وئەو ب خۆ کافران ب دەستێن خۆ ئەو یێن ئافراندین، ڤێجا چاوا ئەو وان دپەرێسن؟ (٢١) ئەو هەمی دمرینە د بێ ڕحن وهەست ب وی دەمی ناکەن یێ خودێ پەرستڤانێن وان تێدا ژ مرنێ ڕادکەتەڤە، وئەو د گەل وان دا هەمی پێکڤە ل ڕۆژا قیامەتێ دئێنە هاڤێتن د ئاگری دا. (٢٢) خودایێ هەوە یێ کو ئەو ب تنێ هێژای پەرستنێ خودایەکێ ب تنێیە، ڤێجا ئەوێن باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نائینن دلێن وان دبێ باوەرن؛ چونکی ئەو ژ عەزابا وی ناترسن، ڤێجا ئەو خۆ ژ قەبویلکرنا حەقییێ وپەرستنا خودایێ ب تنێ مەزنتر دبینن. (٢٣) مسوگەر هندی خودێیە ب وان بیر وباوەر وگۆتن وکریارێن ئەو ڤەدشێرن وئاشکەرا دکەن یێ زانایە، وئەو دێ وان سەرا وێ چەندێ جزا دەت، هندی ئەوە ئەو حەز ژ وان ناکەت یێن خۆ ژ پەرستنا وی مەزنتر دبینن، وئەو دێ وان سەرا وێ چەندێ جزا دەت. (٢٤) وئەگەر پسیارا ڤان بوتپەرێسان بێتە کرن ژ وێ یا بۆ موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- هاتییە خوارێ ژ درەو وبێ بەختی ئەو دێ بێژن: ژبلی چیرۆک وچیڤانۆکێن خەلکێ بەرێ ئەو ب تشتەکێ دی نەهاتییە. (٢٥) دویماهییا وان ئەو ل ڕۆژا قیامەتێ بارێ گونەهێن خۆ هەمییێ دێ هلگرن -تشتەک ژێ بۆ وان نائێتە ژێبرن- وئەو دێ بارێ گونەهێن وان ژی هلگرن یێن وان درەو لێ دکرن دا وان ژ ئیسلامێ دویر بێخن، بێی تشتەک ژ بارێ یێن دی کێم ببت. نێ پیسە بارێ گونەهانە ئەو هل دگرن. (٢٦) ب ڕاستی بەری ڤان بوتپەرێسان کافران پیلان دژی پێغەمبەرێن خۆ گێڕابوون، وفەند وفێل د دەر حەقا وێ گازییا حەق دا یا ئەو پێ هاتین کربوون، ئینا خودێ ئاڤاهییێ وان ژ پێپک وبناخەیان هژاند، وبان ب سەر وان دا هەرفت، و ژ وی جهی ڤە یێ ئەو لێ دتەنا عەزاب گەهشتە وان، ژ وی جهێ وان چو هزر ژێ نەدکر.

(٢٧، ٢٨) پاشی ل ڕۆژا قیامەتێ خودێ ب عەزابدانێ وان شەرمزار دکەت، ودبێژت: کانێ هەڤپشکێن من ژ وان خوداوەندێن هەوە پەرستن بۆ دکر؛ دا ئەو عەزابێ ژ هەوە پاشڤە لێ بدەن، وهەوە ژ بەر وان شەڕ وهەڤڕکییا پێغەمبەر وخودان باوەران دکر؟ زانایێن خودایی گۆت: هندی شەرمزاری وعەزابە ئەڤرۆ ل سەر وانە یێن کافری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری. ئەوێن فریشتە ڕحا وان دکێشن ل وی دەمێ وان ب کوفرێ زۆرداری ل خۆ کری، ڤێجا دەمێ وان مرن دیتی وزانی ئەو خوداوەندێن وان پەرستن بۆ دکر چو مفای ناگەهیننە وان، وان خۆ ب دەست ئەمرێ خودێ ڤە بەردا، وگۆت: مە چو خرابی نەدکرن، ڤێجا دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: هوین درەوان دکەن، هەوە خرابی دکرن، هندی خودێیە ب هەمی کریارێن هەوە یێ پڕزانایە، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (٢٩) ڤێجا هوین د دەرگەهێن جەهنەمێ ڕا هەڕنە ژۆر، چو جاران هوین ژێ دەرناکەڤن، وئەو چ پیسە جهێ حەواندنێ یە بۆ وان یێن خۆ ژ باوەرییا ب خودێ وپەرستنا وی ب تنێ مەزنتر ددیت. (٣٠) وئەگەر بۆ خودان باوەرێن ژ خودێ دترسن بێتە گۆتن: خودێ چ ل سەر موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ئینایە خوارێ؟ ئەو دێ بێژن: خودێ خێر وهیدایەت ل سەر وی ئینایە خوارێ. بۆ ئەوێن د ڤێ دنیایێ دا باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وبەرێ خەلکی ژی دایە باوەرییێ وکارێ چاک، خەلاتەکێ مەزن هەیە د دنیایێ دا ئەو دێ ئێنە ب سەرئێخستن، وڕزقێ وان دێ بەرفرەه بت، وئاخرەت بۆ وان ژ دانا دنیایێ چێتر ومەزنترە، وئاخرەت چ خۆش خانییە بۆ وان تەقوادارێن ژ خودێ دترسن. (٣١، ٣٢) بەحەشتێن ئەو لێ دمینن بۆ وان هەنە، دێ لێ ئاکنجی بن، چو جاران ژێ دەرناکەڤن، ڕویبار د بن داروبار وقەسرێن وان دا دچن، هەر تشتەکێ دلێ وان دچتێ بۆ وان تێدا هەیە، و ب جزایەکێ باش خودێ وان تەقواداران جزا ددەت ئەوێن فریشتە ڕحێن وان دستینن، ودلێن وان ژ کوفرێ دپاقژ، فریشتە دبێژنە وان: سلاڤ ل هەوە بت، سلاڤەکا تایبەت بۆ هەوە وسلامەتی ژ هەر نەخۆشییەکێ، ژ بەر کارێ هەوە دکر کو باوەرییا ب خودێ وپێگیرییا ب فەرمانا وی بوو، هوین هەڕنە د بەحەشتێ دا. (٣٣) بوتپەرێس چاڤەرێیی تشتەکی ناکەن ژبلی هندێ کو فریشتە بێنە وان؛ دا ڕحێن وان بستینن وئەو دکافر، یان فەرمانا خودێ ب عەزابەکا ب لەز یا کو وان تێ ببەت بێت. وکانێ چاوا ڤان درەو ب حەقیێ کر کافرێن بەری وان ژی درەو پێ کربوو، ئینا خودێ ئەو تێبرن، وخودێ ب تێبرنا وان و ب ئینانە خوارا عەزابێ ب سەر وان دا زۆرداری ل وان نەکربوو، بەلکی ئەو بوون یێن زۆرداری ل خۆ دکر وخۆ هێژای عەزابێ دکر. (٣٤) ڤێجا جزایێ گونەهێن وان کرین ب سەر وان دا هات، ووێ عەزابا وان یاری بۆ خۆ پێ دکرن دۆر ل وان گرت.

(٣٥) وبوتپەرێسان گۆت: ئەگەر خودێ حەزکربا ئەم پەرستنا وی ب تنێ بکەین مە پەرستنا یەکێ دی ژبلی وی نەدکر، نە مە ونە بابێن مە ژی بەری مە، وتشتەکێ وی حەرام نەکری مە حەرام نەدکر، هێجەتەکا وەکی ڤێ یا پویچ کافرێن بەرێ ژی بۆ خۆ دگرت، وئەو ددرەوینن؛ چونکی خودێ فەرمان ل وان کربوو وهێز وشیان دابوو وان کو ئەو وی تشتی بکەن یێ خودێ فەرمان پێ ل وان کری، ڤێجا قەزا وقەدەر قەت بۆ وان نابتە هێجەت پشتی کو پێغەمبەران ئەو ترساندین، وهەما ژبلی گەهاندنا ئاشکەرا تشتەک ل سەر وان پێغەمبەرێن ئەو ترساندین نینە. (٣٦) و ب ڕاستی د ناڤ هەر مللەتەکێ بۆری دا مە پێغەمبەرەک هنارتبوو دا فەرمانێ ب پەرستنا خودێ وگوهدارییا وی ل وان بکەت ووان ژ پەرستنا شەیتانی وصەنەم ومرییان بدەتە پاش، ڤێجا ژ وان هەبوو یێ خودێ بەرێ وی دایە هیدایەتێ، ووی دویکەفتنا پێغەمبەران کری، و ژ وان هەبوو یێ ڕکدار یێ کو دویکەفتنا سەرداچوونێ کری، ڤێجا هێژای ڕێبەرزەبوونێ بووی، وخودێ بەرێ وی نەدایە ڕێکێ. ڤێجا هوین ل عەردی بگەڕیێن، و ب چاڤێ خۆ سەحکەنێ کانێ دویماهییا ڤان درەوپێکەران چاوا بوویە، و چ تێچوون ب سەر وان دا هاتییە؛ دا هوین وجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرن؟ (٣٧) ئەگەر تو -ئەی موحەممەد- هەمی شیانێن خۆ ب کار بینی دا بەرێ ڤان بوتپەرێسان بدەیە هیدایەتێ تو بزانە هندی خودێیە بەرێ وی یێ بەرزە نادەتە هیدایەتێ، وژبلی خودێ وان کەسەک نینە پشتەڤانییێ ژ وان بکەت، وعەزابا خودێ ژ وان دویر بێخت. (٣٨) وڤان بوتپەرێسان سویندێن مەزن ب خودێ خوارن کو هندی خودێیە وی کەسێ دمرت ودڕزت ڕاناکەتەڤە، بەلێ مسۆگور خودێ جارەکا دی دێ وان ڕاکەتەڤە، سۆزەکا ڕاستە ل سەر وی، بەلێ پتریا مرۆڤان نزانن کو خودێ شیانا زێندیکرنا مرییان هەیە، لەو باوەرییێ پێ نائینن. (٣٩) خودێ هەمی مرۆڤان ڕادکەتەڤە؛ دا ڕاستییا زێندیکرنا پشتی مرنێ یا ئەو تێدا ژێک جودابووین بۆ وان ئاشکەرا بکەت، ودا ئەو کافرێن باوەرییێ ب وێ نەئینن بزانن کو ئەو دنەحەق وددرەوینن دەمێ سویندێ دخۆن کو ڕابوونا پشتی مرنێ نینە. (٤٠) هندی مەسەلا ڕابوونا پشتی مرنێیە تشتەکێ ب ساناهییە ل بەر مە، وهندی ئەمین ئەگەر مە تشتەک ڤیا هەما ئەم دبێژینێ: (ببە)، ڤێجا هنگی ئەو دبت. (٤١) وئەوێن پێخەمەت ڕازیبوونا خودێ وارێ خۆ هێلای، وپشتی زۆرداری ب سەر وان دا هاتی ئەو مشەخت بووین، د دنیایێ دا ئەم دێ وان ل جهەکێ باش دانین، وخێرا ئاخرەتێ مەزنترە؛ چونکی جزایێ وان بەحەشتە. ئەگەر ئەوێن مشەخت نەبووین ب دورستی زانیبا خێرا وان یێن مشەخت بووین ل نک خودێ چەندە کەسەکێ ژ وان خۆ ژ مشەختبوونێ پاشڤە لێ نەددا. (٤٢) ئەوێن هە یێن د ڕێکا خودێ دا مشەخت بووین ئەون یێن صەبر ل سەر ئەمرێ خودێ ومقەدەرێن وی یێن نەخۆش کێشای، وئەو خۆ دهێلنە ب هیڤییا خودایێ خۆ ب تنێ ڤە، لەو ئەو هێژای ڤێ دەرەجا مەزن بوون.

(٤٣) و د ناڤ پێن بەری تە دا مە وەحی بۆ هندەک زەلامان هنارتبوو نەکو بۆ ملیاکەتان، ڤێجا ئەگەر هوین باوەر ژ ڤێ چەندێ نەکەن پسیارا خودانێن کیتابێن بەرێ بکەن، ئەو دێ بێژنە هەوە کو پێغەمبەر ژ مرۆڤان بوون، ئەگەر هوین نەزانن کو ئەو ژ مرۆڤانە. (٤٤) وپێغەمبەرێن بەرێ ب نیشانێن ئاشکەرا وکیتابێن عەسمانی مە هنارتبوون، ومە قورئان بۆ تە -ئەی موحەممەد- ئینا خوارێ؛ دا تو رامانێن وێ یێن نە ئاشکەرا بۆ مرۆڤان دیار بکەی، ودا ئەو هزرا خۆ تێدا بکەن وپێ ب هیدایەت بکەڤن. (٤٥-٤٧) ئەرێ ڤێجا ئەو کافرێن پیلانان دگێڕن پشت ڕاست بووینە کو خودێ وان د عەردی دا نابەتە خوارێ وەکی وی قاروون برییە خوارێ، یان ژ جهەکێ ئەو چو هزران ژێ نەکەن وپێ نەحەسن عەزاب بێتە وان، یان دەمێ ئەو د هاتن وچوون ووەغەرێن خۆ دا عەزاب وان بگرت؟ ڤێجا ئەو نە ئەون یێن خودایی بێزار بکەن یان ژ عەزابا وی ڕزگار ببن؛ چونکی ئەوە هێزدارێ چو تشت وی بێزار نەکەن، یان ل دەمێ ئەو ب ترس ژ بەر هڕەبای وکێمبوونا دەرامەتی، ومرنا هندەک ژ وان، خودێ وان بگرت، هندی خودایێ تەیە ب بەنییێن خۆ یێ مهرەبان ودلۆڤانکارە. (٤٨) ئەرێ ما ئەڤ کافرە کۆرە بووینە، ڤێجا وان بەرێ خۆ نەدایە وی تشتێ خودان سیبەر یێ خودێ ئافراندی، وەکی چیا وداروباری، سیبەرا وان جار دچتە لایێ ڕاستێ وجار دچتە لایێ چەپێ، ل دویڤ ڕێڤەچوونا ڕۆژێ ب ڕۆژ ویا هەیڤێ ب شەڤ، ئەو هەمی بن دەستی مەزنییا خودایێ خۆنە، و د فەرمانا وی دانە؟ (٤٩) وهەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی ژ وان یێن ب ڕێڤە دچن بۆ خودێ ب تنێ دچنە سوجدێ، وملیاکەت سوجدێ بۆ خودێ دبەن، وئەو خۆ د سەر پەرستنا وی ڕا نابینن وخۆ مەزن ناکەن. وپشتی خودێ بەحسێ هەمی تشتان ب گشتی کری بەحسێ ملیاکەتان ب تایبەتی کر ژ بەر قەدر وبهایێ وان وعیبادەتێ وان یێ مشە. (٥٠) فریشتە ژ وی خودایێ خۆ دترسن یێ کو ئەو ب خۆ و ب دەسهەلات وتمامییا سالۆخەتێن خۆ د سەر وان دایە، وئەو وێ دکەن یا فەرمان پێ ل وان دئێتەکرن ژ گوهدارییا خودێ. وئایەت سالۆخەتێ بلندییا خودێ د سەر هەمی چێکرییێن وی ڕا وەکی بابەتی وی بت بنەجه دکەت. (٥١) وخودێ گۆتە بەنییێن خۆ: هوین پەرستنا دو خودایان نەکەن، هندی ئەوە یێ دڤێت هوین بپەرێسن خودایەکێ ب تنێیە، ڤێجا هوین ژ من ب تنێ بترسن. (٥٢) وهەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی چێکری وملک وبەنییێ خودێیە، وپەرستن وگوهداری هەردەم بۆ وی ب تنێیە، ئەرێ ڤێجا ما بابەتی هەوەیە هوین ژبلی خودێ ژ یەکێ دی بترسن وپەرستنێ بۆ بکەن؟ (٥٣) وهەچی قەنجییەکا هیدایەتێ، یان یا ساخلەمییا لەشی، یان یا بەرفرەهییا ڕزقی وعەیالی، یان هەر قەنجییەکا دی یا کو بۆ هەوە هاتییە دان ئەو ژ خودێ ب تنێیە، وئەوە یێ ب وێ چەندێ قەنجی د گەل هەوە کری، پاشی ئەگەر نەخۆشی وبەلا وخەلا گەهشتە هەوە هوین دوعا وهەواران ژ خودێ ب تنێ دکەن. (٥٤) پاشی ئەگەر وی نەخۆشی وبەلا ژ سەر هەوە ڕاکر، هنگی دەستەکەک ژ هەوە هەڤپشکان بۆ وی خودایێ خۆ ددانن.

(٥٥) دا ئەو كافرییێ ب وان قەنجییێن مە بكەن یێن مە داینە وان، وراكرنا بەلایێ یەک ژ وان قەنجییان بوو، ڤێجا هوین خۆشییێ ب دنیایا خۆ ببەن، ودویماهییا وێ نەمانە، وپاشی هوین دویماهییا كوفر ونەگوهدارییا خۆ دێ زانن. (٥٦) و ژ كارێن وان یێن كرێت ئەو بۆ خۆنێزیككرن پشكەكێ ژ وی مالی یێ خودێ دایە وان ددەنە وان صەنەمان یێن وان بۆ خۆ كرینە خوداوەند، هەرچەندە نە ئەو تشتەكی دزانن ونە مفایەكی دگەهینن ونە زیانەكێ. سویند ب خودایی ل رۆژا قیامەتێ پسیارا وان درەوان دێ ژ هەوە ئێتەكرن یێن هەوە ب دویڤ خودێ ڤەناین. (٥٧) وكافر كچان بۆ خودێ ددان، ودبێژن: ملیاكەت كچێن خودێنە، خودێ ژ گۆتنا وان یێ پاک بت، وئەو وی تشتێ دلێ وان دچتێ ژ كوڕان بۆ خۆ ددانن. (٥٨) وئەگەر ئەو هات یێ مزگینییا بوونا كچەكێ ددەتە یەک ژ وان روییێ وی دێ مینت رەش؛ ژ بەر نەخۆشییا وی تشتێ وی گوهـ لێ بووی، وئەو دێ تژی خەم وقەهر بت. (٥٩) خۆ ژ مللەتێ خۆ ڤەدشێرت دا ئەو وی د ڤی كراسێ خراب وشەرمزار دا ژ بەر بوونا كچكێ نەبینن، ڤێجا ئەو د مەسەلا ڤێ كچێ دا حێبەتی دمینت: ئەرێ وێ ب شەرمزاری ڤە بهێلتە زێندی، یان ژی ب ساخی د ئاخێ ڕا بكەت؟ چ خرابە حوكمە وان كری كو كچ بۆ خودێ داناین وكوڕ بۆ خۆ. (٦٠) بۆ وان یێن باوەرییێ ب ئاخرەتێ نەئینن وكاری بۆ نەكەن سالۆخەتێ كرێت ژ بێزاری وهەوجەیی ونەزانین وكوفرێ هەیە، وسالۆخەتێن بلند ژ تەكووزی وبێ منەتییا ژ خەلكی بۆ خودێ هەنە، وئەوە یێ د ملكێ خۆ دا زال، و د ڕێڤەبرنا خۆ دا یێ كاربنەجهـ. (٦١) وئەگەر خودێ مرۆڤان ب كوفر وبێ بەختییا وان بگرت ئەو یەكێ بلڤەت ل سەر عەردی ناهێلت، بەلێ ئەو حەتا دەمەكێ دەسنیشانكری كو دویماهییا وانە وان پاش دئێخت، ڤێجا ئەگەر ڕۆژا وان هات نە ئەو دەمەكێ كێم ژێ دئێنە پاشخستن، ونە ژێ دئێنە پێشخستن. (٦٢) و ژ كرێتەكارێن وان: ئەو وی تشتێ وان بۆ خۆ نەڤێت -كو بوونا كچانە- بۆ خودێ ددانن، وئەو ژ درەو ب ئەزمانێ خۆ دبێژن كو دویماهییا باش بۆ وانە، ب ڕاستی ئاگر بۆ وانە، وئەو هەروهەر دێ تێدا مینن وئێنە هێلان. (٦٣) سویند ب خودێ مە پێغەمبەر بۆ مللەتێن بەری تە -ئەی موحەممەد- هنارتبوون، ڤێجا ئەو كارێ وان مللەتان كری ژ كوفرێ ودرەوپێكرنێ وپەرستنا صەنەمان شەیتانی ل بەر وان شرینكر، ڤێجا ئەوە یێ د دنیایێ دا ب كارێ سەردابرنا وان ڕادبت، و ل ئاخرەتێ عەزابەكا ب ئێش ونەخۆش بۆ وان هەیە. (٦٤) ومە قورئان بۆ تە -ئەی موحەممەد- نەئینایە خوارێ بۆ هندێ نەبت دا تو وی تشتی بۆ مرۆڤان ئاشكەرا بكەی یێ ئەو تێدا ژێک جودا بووین ژ كارێ دینی وئەحكامان؛ دا ب ڤێ ئاشكەراكرنا تە وان چو هێجەت نەمینن، ودا ببتە ڕێنیشاندەر ودلۆڤانی بۆ وی مللەتێ باوەرییێ بینن.

(٦٥) وخودێ بارانەک ژ عەوران ئینا خوارێ، ڤێجا وی شینکاتی پێ ژ عەردی ئینا دەرێ پشتی کو هشک بووی، هندی د ئینانەخوارا بارانێ وشینکرنا شینکاتی دایە دەلیل ل سەر شیانا خودێ ل سەر زێندیکرنا پشتی مرنێ هەنە، بۆ وی مللەتێ گوهدارییێ بکەت، وهزرا خۆ بکەت، وگوهداری وتەقوا خودێ بکەت. (٦٦) وبۆ هەوە -گەلی مرۆڤان- عیبرەت د ڤان حەیوانان دا -کو حێشتر وچێل وپەزن- هەنە، وهوین دبینن ئەم ژ گوهانێن وان د ناڤبەرا عویرگیشی وخوینێ دا شیرەکێ خوری وپاقژ ویێ ب تام بۆ ڤەخورانێ ددەینە هەوە. (٦٧) و ژ قەنجییێن مەیە ل سەر هەوە هوین ژ بەرێ دارقەسپ وتری دخۆن، ڤێجا هوین بۆ خۆ دکەنە مەی -وئەڤە بەری حەرامبوونا وێ بوو- وخوارنەکا باش. هندی د ڤێ چەندێ دایە نیشان ل سەر شیانا خودێ هەنە بۆ وی مللەتێ د دەلیلان بگەهت ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرت. (٦٨) وخودایێ تە -ئەی موحەممەد- ب ڕێکا ئیلهامێ مێشا هنگڤینی تێ گەهاند کو شانەیێن خۆ د چیا وداروبار وبان وسیڤاندان ڕا بدانت. (٦٩) پاشی ژ هەر بەرهەمەکێ تە بڤێت تو بخۆ، وبۆ خواستنا ڕزقی تو وان ڕێکێن خودایێ تە بۆ تە خۆشکرین بگرە، وخودێ ئەو ڕێک بۆ تە یێن ب ساناهی کرین ئەگەر خۆ د دویر ژی بن تو ژێ بەرزە نابی. هنگڤینەکێ گەلەک ڕەنگ ژ زکێ مێشا هنگڤینی دەردکەڤت، دەرمانێ نەخۆشییان بۆ مرۆڤان تێدا هەیە. هندی د ڤی کاری دایە یێ مێشا هنگڤینی دکەت نیشانەکا مەزن ل سەر شیانا ئافراندەرێ ڤێ مێشێ بۆ وی مللەتی هەیە یێ هزرا خۆ تێدا بکەت، ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرت. (٧٠) وخودایێ مەزنە هوین ئافراندین پاشی هەوە دمرینت دەمێ ژییێ هەوە خلاس دبت، و ژ هەوە هەیە یێ دگەهتە ڕەزیلترین عەمر کو پیراتییا پیرە، دا پشتی زانینێ ئەو تشتەکی نەزانت کانێ چاوا وی ل دەمێ زارۆکینییا خۆ تشتەک ژ وێ نەدزانی یا وی دزانی، هندی خودێیە پڕزانایێ خودان شیانە، زانین وشیانا وی دۆرا ل هەمی تشتان گرتی، ڤێجا ئەو خودایێ شیای مرۆڤی بزڤڕینتە ڤی حالی دشێت وی بمرینت، پاشی زێندی بکەتڤە. (٧١) وخودێ د دانا ڕزقی دا ل دنیایێ هندەک ژ هەوە ب سەر هندەکان ئێخستینە، ژ هەوە هەیە یێ دەولەمەند ویێ هەژار، ویێ خودان مال ویێ عەبد، ڤێجا ئەوێن خودان مال هندێ ژ وی مالێ خودێ دایە وان نادەنە عەبدێن خۆ کو ئەو ژی وەکی وان لێ بێن وببنە هەڤپشکێن وان، ڤێجا مادەم ئەو بۆ خۆ ب وێ چەندێ ڕازی نابن، ئەرێ چاوا ئەو ڕازی دبن کو هندەک عەبدێن خودێ بۆ وی بکەنە هەڤپشک؟ هندی ئەڤ چەندەیە مەزنترین زۆرداری وکوفرا ب قەنجییێن خودێیە ئەو دکەن. (٧٢) وخودایێ مەزن ژ نفشێ هەوە جۆتەک دایە؛ دا دلێن هەوە پێ ڕحەت ببن، ووی کوڕ ونەڤی ودووندەهـ ژ وان دانە هەوە، ووی ژ خوارنێن پاقژ ڕزق دا هەوە. ئەرێ ڤێجا ئەو ب خودایینییا ژ قەستا یا خوداوەندێن خۆ باوەرییێ دئینن، و ب وان قەنجییێن خودێ یێن نەئێنە هژمارتن کافرییێ دکەن، وئەو ب پەرستنا خودێ ب تنێ شوکرا وی ناکەن؟

(٧٣) وبوتپەرێس پەرستنا وان صەنەمان دکەن یێن کو نەشێن ڕزقەکی ژ عەسمانی وەکی بارانێ، یان ژ عەردی وەکی چاندنێ بدەنە وان، وتشتەک نە ددەست وان دا یە ونە ئەو دشێن بێخنە دەستێ خۆ؛ چونکی وان شیان نینە. (٧٤) ڤێجا کو هەوە زانی هندی صەنەمن چو مفای ناگەهیننە هەوە، هوین -گەلی مرۆڤان- د پەرستنێ دا چو هەڤکویفان بۆ خودێ ژ چێکرییێن وی نەدانن وبۆ نەکەنە هەڤپشک. هندی خودێیە دزانت هوین چ دکەن، وهوین د بێ ئاگەهن هوین خەلەتی ودویماهییا کارێ خۆ نزانن. (٧٥) خودێ مەتەلەک ئینا خرابییا بیر وباوەرێن خودانێن شرکێ تێدا ئاشکەراکر: زەلامەکێ عەبد بت دەسهەلاتا تشتەکی نەبت، وزەلامەکێ دی یێ ئازاد بت، مالەکێ حەلال هەبت خودێ دابتێ، وی دەسهەلات ل سەر هەبت، ڤێجا ڤەشارتی وئاشکەرا ئەو خێران ژێ بدەت، ئەرێ خودان عەقلەک هەیە بێژت هەردو وەکی یەکن؟ وەسا خودێ ژی ئافراندەرێ خودان ملک ودەسهەلات وەکی بەنییێن خۆ نابت، ڤێجا چاوا هوین وان وەکی یەک لێ دکەن؟ حەمد بۆ خودێ ب تنێ بت، ئەوە یێ هەژی حەمد ومەدحان، بەلکی پترییا بوتپەرێسان نزانن کو حەمد بۆ خودێیە، وکو ئەو ب تنێ هێژای پەرستنێ یە. (٧٦) وپێخەمەت دیارکرنا بێ خێرییا شرکێ خودێ مەتەلەکا دی ب دو زەلامان ئینا: یەک ژ وان یێ کەڕ ولالە نە ئەو تێ دگەهت ونەدشێت کەسێ تێ بگەهینت ژی، نە مفای دگەهینتە خۆ ونە دگەهینتە کەسێ دی، وئەو بارەکێ گرانە ل سەر خودانێ خۆ یێ وی ب خودان دکەت، ئەگەر وی ئەو هنارتە کارەکی نەشێت بکەت، وخێرەکێ ب دەست خۆ ڤە نائینت، وزەلامەکێ دی یێ ساخلەم، یێ کو مفای بگەهینتە خۆ وبگەهینتە خەلکی ژی، کارێ باش دکەت، وئەو یێ ل سەر ڕێکەکا ڕاست ودورست، ئەرێ ڤێجا ما ل نک مرۆڤێن ئاقلمەند ئەڤ هەردو زەلامە وەکی یەکن؟ ڤێجا چاوا هوین صەنەمێ کەڕ ولال دئیننە ڕێزا خودایێ خودان شیان وقەنجیکەر؟ (٧٧) وزانینا تشتێ نەبەرچاڤ ل عەسمانان وعەردی بۆ خودێیە، ومەسەلا هاتنا قیامەتێ یا ب لەز وەکی چاڤ هەلینەکا سڤکە، بەلکی ژ وێ چەندێ ژی ب لەزتر ونێزیکترە. هندی خودێیە ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە. (٧٨) وخودایێ مەزنە یێ هوین پشتی دەمێ هلگرتنێ ژ زکێن دایکێن هەوە ئیناینە دەر، هەوە تشتەک ژ دۆر وبەرێن خۆ نەدزانی، ووی ئەو ئەندام دانە هەوە یێن هوین تشتان پێ بزانن وەکی گوهـ وچاڤ ودلان؛ دا بەلکی هوین سوپاسییا خودێ ل سەر وان قەنجییان بکەن، وپەرستنا وی ب تنێ بکەن. (٧٩) ئەرێ ما بوتپەرێسان بەرێ خۆ نەدایە تەیران ل هەوا د ناڤبەرا عەرد وعەسمانی دا ب فەرمانا خودێ د بن دەست کرینە؟ ژ خودێ پێڤەتر کەسەک نینە وان ژ کەفتنێ بگرت. هندی د وێ چەندێ دایە نیشان بۆ وی مللەتی هەنە یێ باوەرییێ ب وان نیشانان دئینن یێن ئەو ل سەر شیانا خودێ دبینن.

(٨٠) وخودێ مالێن هەوە بۆ هەوە کرنە جهێ تەناهییێ وئاکنجی بوونا د گەل عەیالی، دەمێ هوین دئاکنجی، ودەمێ هوین ل سەر وەغەرێ وی ژ پیستێ حەیوانان خیڤەت وچادر دانە هەوە، دەمێ هوین ددەنە ڕێ ودەمێ هوین ددانن ئەو بۆ هەوە دسڤکن، ووی ژ هرییا پەزی وحێشتران وموییێ بزنان جلک وناڤمالی ونڤین وتشتێ جوانییێ دا هەوە، دەمێ ساخییا خۆ هوین خۆشییێ پێ دبەن. (٨١) وخودێ ئەو تشت دا هەوە یێ هوین خۆ ددەنە بن سیبەرا وی وەکی داروباری وتشتێن دی، و د چیایان ڕا وی شکەفت دانە هەوە هوین ل دەمێ هەوجەییبیان خۆ ڤێڕا دگەهینن، و ژ هری وپەنبی وی جلک دانە هەوە، ئەو هەوە ژ گەرمێ وسەرمایێ دپارێزن، ووی ئەو تشت ژ ئاسنی دا هەوە یێ دربێن شەڕان ژ هەوە پاشڤە لێ بدەت، ڤێجا کا چاوا خودێ ئەڤ قەنجییە د گەل هەوە کرن وەسا ئەو قەنجییا خۆ ل سەر هەوە پێک دئینت کو دینێ حەق بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت؛ دا هوین خۆ ب دەست ئەمرێ خودایێ خۆ ب تنێ ڤە بەردەن، وچو هەڤپشکان بۆ وی د پەرستنێ دا نەدانن. (٨٢) ڤێجا پشتی وان ئایەت دیتین ئەگەر وان پشت دا تە -ئەی موحەممەد- تو ب خەم نەکەڤە؛ چونکی هەما ب تنێ گەهاندنا ئاشکەرا یا وی تشتێ تو پێ هاتییە هنارتن ل سەر تەیە، وهیدایەت خەما مەیە. (٨٣) ئەڤ بوتپەرێسە قەنجییا خودێ ب هنارتنا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ل سەر خۆ دناسن، پاشی ئەو کافرییێ ب پێغەمبەرینییا وی دکەن، وپترییا مللەتێ وی ب پێغەمبەرینییا وی دکافرن، باوەرییێ پێ نائینن. (٨٤) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ وی تشتی بۆ وان بکە یێ ل ڕۆژا قیامەتێ چێ دبت، دەمێ ئەم ژ هەر مللەتەکی پێغەمبەرێ وان دهنێرین شاهد ل سەر باوەرییا خودان باوەرێن وان، وکوفرا کافران، پاشی دەستویری بۆ ئەوێن کوفر کری نائێتەدان دا کو ئەو عوزرا خۆ ڤەخوازن، و ژ وان نائێتە خواستن کو ئەو ب تۆبێ وکارێ چاک ڕازیبوونا خودێ بخوازن؛ چونکی دەمێ وێ چەندێ نەما. (٨٥) وئەگەر کافران ل ئاخرەتێ عەزابا خودێ دیت تشتەک ژێ ل سەر وان نائێتە سڤککرن، وئەو نائێتە ڤەهێلان، وعەزاب ژ وان نائێتە پاشڤەلێدان. (٨٦) وئەگەر بوتپەرێسان ل ڕۆژا قیامەتێ ئەو خوداوەندێن خۆ دیتن یێن وان پەرستن بۆ کری، ئەو دێ بێژن: خودایێ مە ئەوێن هە ئەو هەڤپشک بوون یێن مە پەرستن بۆ دکر، ئینا ئەو خوداوەند ب ئەزمان کەفتن وئەو درەوین دەرێخستن یێن پەرستن بۆ کری، وگۆتن: هوین -گەلی بوتپەرێسان- ددرەوینن، دەمێ هەوە ئەم بۆ خودێ کرینە هەڤپشک وهەوە پەرستن بۆ مە کری، ومە فەرمانا هەوە ب وێ چەندێ نەکر بوو، ومە نەگۆت بوو ئەم هەژی خوداینییێینە، ڤێجا هوینن دلۆمە لێکری. (٨٧) وبوتپەرێسان خۆ ب دەست ڤە بەردانا خۆ بۆ خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ ئاشکەرا کر، وئەو درەوا وان بۆ خۆ چێکری ل وان بەرزەبوو، کو خوداوەندێن وان دێ مەهدەرێ بۆ وان کەن.

(٨٨) ئەوێن کافری بووین وبەرێ مرۆڤان ژ باوەری ئینانێ دایە پاش، ژ بەر کوفرا وان مە عەزابەک ل وان زێدە کر وعەزابەک ژ بەر پاشڤەلێدانا وان بۆ خەلکی ژ دویکەفتنا حەقییێ؛ وئەڤە ژ بەر کو وان ژ قەستا خرابکاری دکر وخەلک ب کوفرێ ونەگوهدارییێ د سەر دا دبرن. (٨٩) وتو بەحسێ هندێ بکە دەمێ ئەم ل ڕۆژا قیامەتێ ژ ناڤ هەر مللەتەکی شاهدەکی ل سەر وان دهنێرین، کو ئەو پێغەمبەر بوو یێ خودێ بۆ وان هنارتی، ومە تو -ئەی موحەممەد- ل سەر مللەتێ تە کرییە شاهد، و ب ڕاستی مە قورئان بۆ تە هنارتییە دا هەر تشتەکێ هەوجەی ئاشکەراکرنێ بت ئەو ئاشکەرا بکەت، ودا ئەو ببتە هیدایەت ودلۆڤانی بۆ وی یێ باوەرییێ پێ بینت، ومزگینییەکا خۆش ب دویماهییەکا باش بۆ خودان باوەران. (٩٠) هندی خودایێ مەزنە د ڤێ قورئانێ دا فەرمانێ ل بەنییێن خۆ دکەت کو دادییێ د دەرحەقا وی دا بکەن، کو پەرستنا وی ب تنێ بکەن، و د دەرحەقا خەلکی ژی دا کو مافێ هەر خودان مافەکی بدەنێ، وفەرمانێ ب قەنجییێ ژی دکەت کو کارێن وی ل سەر وان فەرکرین ب دورستی ئەو بکەن و ب گۆتن وکریار د گەل خەلکی دباش بن، وخودێ فەرمانێ ب مرۆڤاینییێ دکەت، وپاشڤەلێدانا ژ هەر کار وگۆتنەکا کرێت دکەت، و ژ هەر تشتەکی یێ شریعەت ژێ ڕازی نەبت ژ کوفرێ وگونەهان، و ژ زۆرداریا ل خەلکی وتەعداییا ل سەر وان، وخودێ -ب ڤێ فەرمانێ وپاشڤەلێدانێ- شیرەتان ل هەوە دکەت وبیرا هەوە ل دویماهییان دئینتەڤە؛ دا هوین فەرمانێن خودێ ل بیرا خۆ بینن ومفای ژێ وەربگرن. (٩١) وهەر پەیمانەکا دژی کیتابا خودێ وسوننەتا پێغەمبەرێ وی نەبت یا هوین د ناڤبەرا خۆ وخودێ دا یان د ناڤبەرا خۆ وبەنییان دا بدەن و ل سەر خۆ فەرکەن هوین وەفادارییێ پێ بکەن، وهوین ل سویندێن خۆ لێڤەنەبن پشتی هەوە ئەو موکم کرین، و ب ڕاستی هەوە خودێ ل سەر پەیمانا خۆ کربوو وەکیل، هندی خودێیە دزانت هوین چ دکەن. (٩٢) وهوین ل پەیمانێن خۆ لێڤەنەبن، کو مەتەلا هەوە وەکی یا وێ ژنکێ لێ بێت ئەوا تەڤنێ خۆ درێست وموکم دکەت، پاشی ڤەدکەتەڤە، هوین وان سویندێن خۆ یێن هەوە ل دەمێ دانا پەیمانێ خوارین دکەنە خاپاندن بۆ وان یێن هەوە پەیمان دایێ، وهوین ل پەیمانا خۆ لێڤە دبن گاڤا هەوە هندەکێن زەنگینتر ژ وان دیتن یێن هەوە پەیمان دایێ، هەما خودێ ب ڤێ وەفادارییا ب پەیمانان ونەشکاندنا وان هەوە دجەڕبینت، ودا ل ڕۆژا قیامەتێ وی تشتی ئاشکەرا بکەت یێ هوین تێدا ژێک جودا دبوون. (٩٣) وئەگەر خودێ ڤیابا دا تەوفیقا هەوە هەمییان دەت، وهەوە کەتە یەک مللەت، کو مللەتێ ئیسلامییە، بەلێ یێ وی بڤێت ژ وان یێن نیشانێن هلبژارتنا سەرداچوونێ ل نک ددیار ئەو بەرزە دکەت، ڤێجا ژ دادییا خۆ ئەو بەرێ وی نادەتە هیدایەتێ، ویێ وی بڤێت ژ وان یێن نیشانێن هلبژارتنا حەقییێ ل نک ددیار ئەو هیدایەتێ ب ڕزقێ وی دکەت، و ژ قەنجییا خۆ بەرێ وی ددەتە ڕێکێ، ومسوگەر خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ پسیارا وی تشتی دێ ژ هەوە کەت یێ هەوە د دنیایێ دا دکر.

(٩٤) وهوین وان سویندێن خۆ یێن هەوە خوارین نەکەنە خاپاندن بۆ وان یێن هەوە سویند بۆ خواری، ڤێجا هوین پشتی تەناهی وپشت ڕاستییێ تێ بچن، وەکی وی یێ پییێ وی تەحسی پشتی کو خۆ ل جهـ گرتی، وئەو عەزابا هەوە پێ نەخۆش د دنیایێ دا بگەهتە هەوە؛ ژ بەر کو هوین بووینە ئەگەرا پاشڤەلێدانا مرۆڤان ژ ڤی دینی پشتی وان غەدرە ژ هەوە دیتی، وعەزابەکا مەزن بۆ هەوە ل ئاخرەتێ هەیە. (٩٥) وهوین پەیمانا خودێ نەشکێنن؛ دا ب پەرتالەکێ کێم ژ مالێ دنیایێ بگوهۆڕن، هندی ئەو تشتە یێ ل نک خودێ ژ دانا خێرێ بۆ وەفاداری بۆ هەوە ژ ڤی بهایێ کێم چێترە، ئەگەر هوین ژ زانایان بن، ڤێجا هوین هزرا خۆ د وێ جوداییێ دا بکەن یا کو د ناڤبەرا خێرا دنیایێ وئاخرەتێ دا هەی. (٩٦) ئەو تشتێ ل نک هەوە هەی ژ پەرتالێ دنیایێ دێ چت ونامینت، وئەو ڕزق وخێرا ل نک خودێ بۆ هەوە هەی ناچت ودێ مینت. وئەوێن گرانییا تەکلیف وفەرمانێن مە هلگرتین -ووەفاداری یەک ژ وان فەرمانانە- مسوگەر ئەم خێرا باشترین کریارێن وان دێ دەینێ، وئەو خێرا ئەم سەرا کارێ وان یێ کێم ددەینێ دێ وەکی وێ بت یا ئەم سەرا کارێ وان یێ گەلەک ددەینێ. (٩٧) هەچییێ کارەکێ چاک بکەت نێر بت یان مێ بت، ووی باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی هەبت، د دنیایێ دا ئەم ب ژینەکا خۆش وتەنا دێ وی زێندی کەین، ئەگەر خۆ مالێ وی یێ کێم ژی بت، و ل ئاخرەتێ ئەم دێ خێرا وان ب باشترین ڕەنگ سەرا کارێ وان یێ دنیایێ دەینێ. (٩٨) ڤێجا ئەگەر تە -ئەی موسلمانۆ- ڤیا تشتەکی ژ قورئانێ بخوینی تو خۆ ب خودێ بپارێزە ژ خرابییا وی شەیتانێ ژ ڕەحما خودێ هاتییە دەرێخستن، وبێژە: (أعوذ بالله من الشيطان الرجيم). (٩٩،١٠٠) هندی شەیتانە وی چو دەسهەلات ل سەر وان نینە یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وخۆ دهێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە. هەما دەسهەلاتا وی ب تنێ ل سەر وانە یێن وی بۆ خۆ دکەنە سەرکار وگوهدارییا وی دکەن، وئەوێن -ژ بەر گوهدانا شەیتانی- شرک ب خودێ کری. (١٠١) وئەگەر مە ئایەتەک ب ئایەتەکا دی گوهاڕت، وخودایێ ئافراندەر ب وان ئەحکامێن پتر د مەصلحەتا چێکرییێن وی دا زاناترە، کافر دێ بێژن: هندی تویی -ئەی موحەممەد- تو مرۆڤەکێ درەوینی، گۆتنان ژ نک خۆ تو چێ دکەی و ب خودێ ڕاددەی. وموحەممەد -سلاڤ لێ بن- یێ وەسا نینە وەکی ئەو دبێژن. بەلکی پترییا وان چو ژ خودایێ خۆ وشریعەتێ وی نزانن. (١٠٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: من قورئان ژ نک خۆ چێ نەکرییە، بەلێ جبریلی ئەو ژ نک خودایێ تە ب ڕاستی ودادی ئینایە خوارێ، موکومکرن بۆ خودان باوەران، وڕێنیشادان ژ بەرزەبوونێ، ومزگینییەکا خۆش بۆ وان یێن خۆ ب دەست خودێ خودایێ هەمی چێکرییان ڤە بەرداین.

(١٠٣) و ب ڕاستى ئەم دزانين كو بوتپەرێس دبێژن: هندى پێغەمبەرە قورئانێ ژ مرۆڤەكێ ژ دووندەها ئادەمى وەردگرت. ئەو درەوان دكەن؛ چونكى زمانێ وى مرۆڤى يێ ئەو قورئانێ بۆ وى پال ددەن عەجەمييە ونە يێ رەهوانە، وقورئان ب عەرەبييەكا زێدە رەهوان وئاشكەرايە. (١٠٤) هندى ئەو كافرن يێن باوەرييێ ب قورئانێ نائينن خودێ بەرێ وان نادەتە حەقييێ، و ل ئاخرەتێ عەزابەكا نەخۆش و ب ئێش بۆ وان هەيە. (١٠٥) هەما ئەو درەوێ ژ نك خۆ چێ دكەن يێن باوەرييێ ب خودێ وئايەتێن وى نەئينن، وئەون يێن د گۆتنێن خۆ دا ددرەوين. بەلێ موحەممەد ئەوێ باوەرى ب خودايێ خۆ هەى وگوهداربيا وى دكەت يا ژێ دويرە ئەو درەوێ ژ كيسێ خودێ بكەت، وئاخفتنان ژ نك خۆ ب ناڤێ وى بێژت. (١٠٦، ١٠٧) هەما ئەو درەوێ دكەن يێن كوفر كرى و ژ باوەرييا خۆ لێڤەبووين، ئەوان غەزەبا خودێ ل سەر وانە، ئەو تێ نەبت يێ كوتەكى لێ هاتييەكرن كو ب ئەزمانێ خۆ كوفرێ بێژت، ڤێجا ژ ترسا مرنێ دا ئەو كوفرێ بێژت ودلێ وى ل سەر باوەرييێ يێ موكم بت، ئەوى چو لۆمە ل سەر نينە، بەلێ هەچييێ كوفرێ ب ئەزمانێ خۆ بێژت ودلێ وى يێ پێ خۆش بت، ئەوان غەزەبەكا دژوار ژ خودێ ل سەر وان هەيە؛ ژ بەر كو وان دنيا وخۆشييا وێ هلبژارتييە، ودنيا ب سەر ئاخرەتێ وخێرا وێ ئێخستييە، وهندى خودێيە كافران ب هيدايەت نائينت، وبەرێ وان نادەتە ڕێكا ڕاست ودورست. (١٠٨) ئەو ئەون يێن خودێ خەتم ب كوفرێ ل سەر دلێن وان داى ڤێجا وان دنيا ب سەر ئاخرەتێ ئێخست، لەو ڕۆناهييا هيدايەتێ ناچتە د دلێن وان دا، وگوهێن وان ژ ئايەتێن خۆ كەڕكرن ڤێجا وان ب دورستى گوهـ لێ نابت، وچاڤێن وان كۆرە كرن، ڤێجا ئەو دەليلێن خودايێيا خودێ نابينن، وئەڤەنە يێن د بێ ئاگەهـ ژ وێ عەزابێ يا خودێ بۆ وان ئامادەكرى. (١٠٩) ب ڕاستى ئەون ل ئاخرەتێ يێن دزيانكار وتێچوويى، يێن ژينا خۆ د وى تشتى دا بۆراندى يێ عەزاب وتێچوونا وان تێدا. (١١٠) پاشى هندى خودايێ تەيە بۆ وان لاوازان يێن بوتپەرێسان ل (مەكەهێ) ئەو عەزابداين، حەتا وان ب سەرڤە ئەو گۆتى يا كافر پێ ژ وان ڕازى ببن، ودلێن وان ب باوەرييێ دئاڤابوون، ودەمێ وان ڕێكا خۆ ديتى ئەو مشەختبووينە (مەدينێ)، پاشى وان جيهاد د ڕێكا خودێ دا كرى، وصەبر ل سەر نەخۆشييێ كێشاى، هندى خودايێ تەيە -پشتى تۆبەكرنا وان- باش گونەهـ ژێبرە بۆ وان، ويێ دلۆڤانكارە ب وان.

(١١١) وتو -ئەی موحەممەد- بیرا وان ل ڕۆژا قیامەتێ بینەڤە دەمێ هەر نەفسەک دئێت بەرەڤانییێ ژ خۆ دکەت، وعوزران ڤەدخوازت، وخودێ جزایێ هەر نەفسەکێ ل دویڤ کریارا وێ وبێی زۆرداری لێ بێتە کرن ددەتێ، ڤێجا نە خێرێن وان کێم دکەت، ونە عەزابا وان زێدەتر لێ دکەت. (١١٢) وخودێ مەتەلەک ئینا: باژێرێ (مەکەهێ) ژ تەعداکرنا دوژمنان یێ تەنا بوو، و ژ ژیارا بەرتەنگ یێ پشت ڕاست بوو، ڕزقێ وی ب ساناهی وخۆش ژ هەر لایەکی ڤە بەرفرەهـ دهات، ئینا خەلکێ وی باژێری کافری ب قەنجییێن خودێ کر، وشریک بۆ وی دانان، وشوکرا وی سەرا ڤان قەنجییان نەکر، ئینا خودێ ب برسێ، وترسا ژ لەشکەرێ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ئەو عەزابدان؛ ژ بەر کوفرا وان وکارێ وان یێ خراب. (١١٣) و ب ڕاستی خودێ بۆ خەلکێ (مەکەهێ) پێغەمبەرەک ژ وان ب خۆ هنارت، کو موحەممەدە -سلاڤ لێ بن-، ئەو وی دناسن وڕاستگۆیی وئەمانەتا وی دزانن، بەلێ وان ئەو تشت قەبویل نەکر یێ ئەو بۆ وان پێ هاتی، وباوەری پێ نەئینا، ئینا عەزابەکا نەخۆش ب سەر وان دا هات ژ تەنگاڤی وترس وبرسێ، وکوشتنا مەزنێن وان ل (بەدرێ) وئەو دزۆردار بوون بۆ خۆ کو وان شرک ب خودێ کری، وبەرێ خەلکی ژ ڕێکا وی دایە پاش. (١١٤) ڤێجا هوین -گەلی خودان باوەران-ژ وی ڕزقی بخۆن یێ خودێ دایە هەوە، وبۆ هەوە حەلال وپاقژکری، وهوین سوپاسییا خودێ بکەن سەرا قەنجییا وی، کو ئعترافێ پێ بکەن وگوهدارییا وی بکەن، ئەگەر هوین ژ دل پەرستنا وی دکەن. (١١٥) هەما ژ حەیوانەتان خودێ مرار یێ ل سەر هەوە حەرامکری، وخوینا ڕۆن ئەوا ل دەمێ ڤەکوشتنێ ژ بەر ڤەکوشتی دچت، وگۆشتێ بەرازی، وئەو ڤەکوشتییێ نە بۆ خودێ هاتییە ڤەکوشتن، بەلێ هەچییێ ژ ترسا مرنێ دا نەچار بوو کو تشتەکی ژ ڤان تشتێن حەرام بخۆت بێی زۆرداریێ بکەت، وپتر ژ پێتڤییێ نەخۆت، هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبر بوویە بۆ وی، ویێ دلۆڤانکارە ب وی، وی عەزاب نادەت سەرا ڤی کاری. (١١٦) وهوین -گەلی بوتپەرێسان- نەبێژنە وێ درەوێ یا هوین ب ئەزمانێ خۆ دبێژن: ئەڤە حەلالە بۆ وی تشتێ خودێ حەرامکری، وئەڤە حەرامە بۆ وی تشتێ خودێ حەلالکری؛ دا هوین ب ڤێ حەلالکرن وحەرامکرنێ درەوێ ژ کیسێ خودێ بکەن، هندی ئەون یێن درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ دکەن ئەو فایدێ دنیایێ وئاخرەتێ ب دەست خۆ ڤە نائینن. (١١٧) خۆشیا وان د دنیایێ دا خۆشییەکا کێم وبێ ڤەمانە، و ل ئاخرەتێ عەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە. (١١٨) ومە ئەو تشت ل سەر جوهییان حەرامکربوو یێ مە بەری نوکە بۆ تە -ئەی موحەممەد- گۆتی، کو هەر تشتەکێ خودان پەنج بوو، وبەزێ چێل وپەزان، ئەو تێ نەبت یێ ل سەر پشتا وان بت یان د ڕویڤیکان دبت یان ب هەستی ڤە مابت، و ب حەرامکرنا ڤان تشتان ل سەر وان مە زۆرداری ل وان نەکربوو، بەلێ وان ب کوفرێ وتەعداییێ زۆرداری ل خۆ دکر، ڤێجا وان خۆ هێژای ڤێ حەرامکرنێ کربوو.

(١١٩) پاشى هندى خودايێ تە يە بۆ وان يێن گونەهـ كرين بێى بزانن كانێ ئەو گونەهـ ل دويماهييێ چەند غەزەبا خودێ ب سەر وان دا دێ ئينت، پاشى ئەو ل خودايێ خۆ زڤڕين و ژ گونەها خۆ لێڤەبووين، وخۆ باش كرى وكارێ چاك كرى، هندى خودايێ تە يە -پشتى تۆبەكرن وچاكييا وان- باش گونەهـ ژێبر بوويە بۆ وان، ودلۆڤانكار بوويە ب وان. (١٢٠-١٢٢) هندى ئيبراهيمە د خێرێ دا پێشەوا بوو، وبۆ خودێ گوهدارەكێ ب ترس بوو، وى ڕوييێ خۆ ژ دينێ ئيسلامێ وەرنەدگێڕا، وتەوحيدا خودێ دكر وبوتپەرێسى نەدكر، ووى شوكرا خودێ ل سەر قەنجييێن وى دكر، خودێ ئەو بۆ پەياما خۆ هلبژارتبوو، وبەرێ وى دابوو ڕێكا ڕاست، كو ئيسلامە، ومە د دنيايێ دا قەنجييەكا باش دابوويێ كو خەلكى مەدحێن وى دكرن ودويكەفتنا وى دكر، وعەيالەكێ چاك مە دابوويێ، وهندى ئەوە ئەو ل نک خودێ ل ئاخرەتێ ژ چاكانە خودانێن جهێن بلند. (١٢٣) پاشى مە وەحى بۆ تە هنارت كو دويچوونا دينێ ئيسلامێ بكە وەكى ئيبراهيمى دويچوون كرى، وكو خۆ ل سەر ڤى دينى ڕاست بكە، وڕوييێ خۆ ژێ وەرنەگێڕە، وهندى ئيبراهيم بوو چو شريک بۆ خودايێ خۆ چێ نەدكرن. (١٢٤) هەما خودێ مەزنكرنا ڕۆژا شەنبييێ كو ب تنێ عيبادەت تێدا بێتەكرن دانابوو سەر جوهييان ب تنێ ئەوێن د وێ چەندێ دا د گەل پێغەمبەرێ خۆ ب هەڤڕكى چووين، ووان ئەو بۆ خۆ هلبژارت پێش ڕۆژا ئەينييێ ڤە يا فەرمان ب مەزنكرنا وێ ل وان هاتييەكرن. وهندى خودايێ تە يە ل ڕۆژا قيامەتێ حوكمى د ناڤبەرا وان دا دكەت د وى تشتى دا يێ ئەو تێدا د گەل پێغەمبەرێ خۆ ب هەڤڕكى چووين، وئەو دێ جزايێ هەر يەكى ب وى ڕەنگى دەتێ يێ ئەو هەژى. (١٢٥) تو وهەچييێ دويكەفتنا تە بكەت ب ڕێكەكا بنەجهـ يا خودێ د كيتاب وسوننەتێ دا ب وەحى بۆ تە هنارتى بۆ دينێ خودێ وڕێكا وى يا ڕاست گازى بكە، و ب ڕەنگەكێ ژ هەژى تو د گەل خەلكى باخڤە، و ب باشى شيرەتێ ل وان بكە، كو دلێ وان بچتە خێرێ، ووان ژ خرابييێ پاشڤەببەت، و ب باشترين ونەرمترين ڕێكێن دان وستاندنێ تو دان وستاندنێ د گەل وان بكە. چونكى يا ل سەر تە ب تنێ گەهاندنە، وتە يا خۆ كر، وهيدايەتا وان خەما خودێ ب تنێيە، وئەو زاناترە ب وى يێ ژ ڕێكا وى بەرزە بووى، وئەو زاناترە ب وان يێن ب هيدايەت هاتين. (١٢٦) وئەگەر هەوە ڤيا تۆلێ ژ وى بستينن يێ تەعدايى ل هەوە كرى، هوين ژ وێ زێدەتر نەكەن يا وى د گەل هەوە كرى، وئەگەر هوين صەبرێ بكێشن ئەو بۆ سەركەفتنا د دنيايێ دا وبۆ خێرا مەزنا ل ئاخرەتێ بۆ هەوە چێترە. (١٢٧) وتو بێنا خۆ فرەهـ بكە ل سەر وێ نەخۆشييا د ڕێكا خودێ دا دگەهتە تە حەتا خۆشى دگەهتە تە، وبێهن فرەهييا تە ب تنێ ب خودێيە، ئەوە يێ هاريكارى وپشتەڤانييا تە دكەت، وتو ل سەر وى ب خەم نەكەڤە يێ گوهدارييا تە نەكەت و د گازييا تە نەئێت، وتو ژ فەند وفێلێن وان بێن تەنگ نەبە. (١٢٨) هندى خودايێ مەزنە ب سەركەفتن وپشتەڤانييا خۆ يێ د گەل وان يێن تەقوا كرى، ويێ د گەل وان يێن د كرنا عيبادەتى دا قەنجى كرى.

(١) خودایێ مەزن خۆ پاک ومەزن دکەت؛ چونکی ئەو دشێت وی تشتی بکەت یێ کەسێ دی ژبلی وی نەشێت بکەت، ژ وی پێڤەتر چو خودایێن دی نینن، ئەوە یێ ب شەڤ بەنییێ خۆ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- ب لەشی ورحێ ڤە ژ مزگەفتا حەرام ل (مەکەهێ) برییە مزگەفتا ئەقصایێ ل (بەیتولمەقدسێ) ئەوا خودێ ل دۆرێن وێ بەرەکەت هاڤێتییە شینکاتی وبەرهەمێ چاندییێ وێ، وئەو کرییە جهێ گەلەک پێغەمبەران؛ دا ئەو عەجێبییێن شیانا خودێ ودەلیلێن یەکینییا وی ببینت. هندی خودێیە گوهدێرێ گۆتنێن بەنییێن خۆیە، و ب کارێن وان یێ بینەرە. (٢) وکانێ چاوا خودێ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- ب ڤێ برنا ب شەڤ ب قەدر ئێخست، وەسا خودێ مووسا ژی -سلاڤ لێ بن- ب دانا تەوراتێ بۆ وی ئەو ب قەدر ئێخستبوو، ووی ئەو تەورات بۆ ئسرائیلیان کرە رێنیشاندەر وئاشکەراکرن بۆ حەقییێ، وتێدا هاتبوو کو ئەو ژبلی خودێ چو سەرکار وخودایان بۆ خۆ نەدانن. (٣) ئەی دووندەها وان یێن مە د گەل نووحی د گەمییێ دا هلگرتین هوین چو شریکان بۆ خودێ د پەرستنێ دا چێ نەکەن، وشوکرا قەنجییێن وی بکەن، وەکی نووحی -سلاڤ لێ بن- دکر؛ چونکی ئەو ب دل وئەزمان ولەشێ خۆ بۆ خودێ بەنییەکێ گەلەک شوکردار بوو. (٤) ومە د وێ تەوراتێ دا یا بۆ ئسرائیلیان هاتییە خوارێ گۆتبوو وان کو خرابکاری ب زۆرداری وکوشتنا پێغەمبەران وخۆمەزنکرن وتەعداییێ د (بەیتولمەقدسێ) ودۆر وبەرێن وێ دا دو جاران دێ ژ هەوە چێ بت. (٥) ڤێجا دەمێ خرابکارییا یەکێ ژ وان پەیدا دبت ئەم دێ هندەک بەنییێن خۆ یێن زیرەک وخودان هێزەکا دژوار ل سەر وان زال کەین، دێ ب سەر وان دا گرن ووان کوژن ودەربدەر کەن، و ب خرابکاری ڤە ئەو دێ کەڤنە ناڤ وارێ وان، وئەڤە سۆزەک بوو هەر دا ب جهـ ئێت؛ چونکی وان ئەگەرا هاتنا وێ پەیدا کربوو. (٦) پاشی مە سەرکەفتن وزالبوونا ل سەر دوژمنان بۆ هەوە -گەلی ئسرائیلیان- زڤراندەڤە، ومە مال وزارۆیێن هەوە زێدەکرن، ومە هوین ب هێز ئێخستن وهژمارا هەوە ژ یا نەیارێن هەوە پتر لێ کر؛ ژ بەر باشی وخۆشکاندا هەوە بۆ خودێ. (٧) ئەگەر هەوە گۆتن وکریارێن خۆ باشکرن ئەو هەوە باشی ل خۆ کر؛ چونکی خێرا وێ چەندێ دێ بۆ هەوە زڤرت، وئەگەر هەوە خرابی کر جزایێ وێ چەندێ دێ بۆ هەوە زڤرت، ڤێجا ئەگەر ژڤانێ خرابکارییا دووێ هات جارەکا دی ئەم دێ دوژمنێن هەوە ل سەر هەوە زال کەین؛ دا ئەو هەوە رەزیل بکەن وهەوە بشکێنن، ڤێجا نیشانێن رەزیلییێ وشکاندنێ ل دێمێ هەوە دێ ئاشکەرا بن، ودا ئەو ب سەر هەوە دا بگرن و(بەیتولمەقدسێ) خراب بکەن، وەکی جارا یەکێ وان ئەو خرابکری، ودا هەر تشتەکێ بکەفتە بەر دەستێ وان ئەو خراب بکەن.

(٨) بەلکی خودایێ هەوە -گەلی ئسرائیلیان- پشتی تۆلستاندنێ دلۆڤانییێ ب هەوە ببەت ئەگەر هەوە تۆبەکر وهەوە چاکی کر، وئەگەر هوین ل خرابکارییێ وزۆرداربییێ زڤرین ئەم ژی ل جزادان ورەزیلکرنا هەوە دێ زڤرین. ومە جەهنەم بۆ هەوە وهەمی کافران کرییە جهێ گرتنێ ودەرکەفتن ژێ نینە. و د ڤێ ئایەتێ ویا بەری وێ دا ترساندنەک بۆ ئوممەتێ هەیە کو ئەو گونەهان نەکەن؛ دا ئەو ب سەری نەئێت یا ب سەرێ ئسرائیلیان هاتی. (٩، ١٠) هندی ئەڤ قورئانەیە یا مە بۆ بەنییێ خۆ موحەممەدی هنارتی بەرێ مرۆڤان ددەتە باشترین رێکان، کو رێکا ئیسلامییە، وئەو مزگینییێ ددەتە وان خودان باوەران یێن کاری ب فەرمانێن خودێ دکەن، وخۆ ژ وان کاران ددەنە پاش یێن وی ئەو ژێ داینە پاش، کو خێرەکا مەزن بۆ وان هەیە، وکو ئەوێن باوەرییێ ب ئاخرەتێ ووی جزایێ لێ هەی نائینن عەزابەکا ب ئێش د ئاگری دا مە بۆ وان ئامادەکرییە. (١١) وهندەک جاران مرۆڤ نفرینان ل خۆ ومالێ خۆ وعەیالێ خۆ دکەت، ئەڤە دەمێ کەربێن وی ڤەدبن، کانێ چاوا ئەو دوعایان بۆ خۆ دکەت، وئەڤە ژ نەزانین ولەزا مرۆڤییە، و ژ دلۆڤانییا خودێ ب وی ئەو دوعایا وی ب تنێ قەبویل دکەت، ومرۆڤ ب تبیعەتێ خۆ یێ لەزلەزۆکە. (١٢) ومە شەڤ ورۆژ کرنە دو نیشان ل سەر تەوحید وشیانا خۆ، ڤێجا مە نیشانا شەڤێ -کو هەیڤە- رەش وتاری کر، ونیشانا رۆژێ -کو رۆژ ب خۆیە- مە گەش کر؛ دا مرۆڤ بزانت دێ چاوا ب رۆژێ ل رزقێ خۆ گەرییێت، ودێ چاوا ل شەڤێ رحەت وتەنا بت، ودا مرۆڤ -ب هاتنا شەڤ ورۆژان- هژمارا سال وهەیڤ ورۆژان بزانت. وهەر تشتەکێ هەبت مە باش یێ ئاشکەرا کری. (١٣) وهەر کارەکێ مرۆڤ بکەت چ یێ باش بت چ یێ خراب خودێ وی ددەتە د گەل، وئەو حسێبا کارێ کەسێ دی د گەل وی ناکەت، وحسێبا کارێ وی د گەل کەسێ دی ناکەت، وخودێ ل رۆژا قیامەتێ کیتابەکا کارێ وی تێدا نڤیسی بۆ وی دەردئێخت ئەو وێ کیتابێ ڤەکری دبینت. (١٤) دێ بۆ وی ئێتە گۆتن: کیتابا کریارێن خۆ بخوینە، ڤێجا ئەو دێ وێ خوینت، ئەگەر خۆ ئەو د دنیایێ دا یێ نەخواندەڤان ژی بت، ئەڤرۆ نەفسا تە بەسە حسێبکەر بت بۆ کریارێن تە، وجزایێ خۆ بزانت. وئەڤە مەزنترین دادییە. (١٥) هەچییێ ب هیدایەت هات ودویکەفتنا رێکا راست کر خێرا وێ چەندێ بۆ وی ب تنێ دزڤرت، وهەچییێ ژ رێ دەرکەفت ودویکەفتنا نەحەقییێ کر جزایێ وێ چەندێ بۆ وی ب تنێ دێ زڤرت، ونەفسەکا گونەهکار گونەها نەفسەکا دی یا گونەهکار هل ناگرت. وخودێ مرۆڤەکی عەزاب نادەت حەتا چو هێجەتان بۆ نەهێلت وپێغەمبەرەکی بۆ نەهنێرت. (١٦) وئەگەر مە ڤیا خەلکێ گوندەکی تێ ببەین ژ بەر زۆردارییا وان ئەم دێ فەرمانێ ب گوهدارییێ ل مەزن ودەولەمەندێن وان کەین، وخەلکێ دی ژی ب وان ڤە دگرێداینە، ڤێجا ئەو گوهدارییێ ناکەن، ئینا گۆتن ب وێ عەزابا نەئێتە زڤراندن ل سەر وان دێ حەق بت، ڤێجا ئەم ب تێبرنا تمام دێ وان بێ سەر وشوین کەین. (١٧) و ب راستی پشتی نووحی مە گەلەک مللەتێن درەو وکوفر کری تێ برن. وبەسە کو=

=خودایێ ته ب هەمی کریارێن بەنیێین خۆ پێ زانا بت، تشتەک ل وی بەرزە نابت. (١٨) هەچییێ داخوازا وی دنیا بت، وکاری بۆ وێ ب تنێ بکەت، وباوەرییێ ب ئاخرەتێ نەئینت، وکاری بۆ نەکەت، تشتێ خودێ بڤێت وبۆ وی د لەوحێ پاراستی دا نڤیسی ئەو د دنیایێ دا دێ دەتێ، وپاشی ل ئاخرەتێ جەهنەمێ دێ دەتێ، ئەو ب ڕەنگەکێ لۆمەلێکری ودەرێخستی ژ ڕەحما خودێ دێ دەرکەڤت وچتە وێ جەهنەمێ. (١٩) وهەچییێ ب کارێ خۆ پێ چاک وێ ئاخرەتا دێ هەر مینت بخوازت، و ب طاعەتی کاری بۆ ئاخرەتێ بکەت، وئەو پێ خودان باوەر بت ب خودێ وخێر وجزادانا وی، ئەوان کارێ وان دێ ئێته قەبویلکرن وبۆ وان ل نک خودایێ وان دێ ئێته هلگرتن، وخێرا وان ژی سەرا دێ ئێته دان. (٢٠) هەردو دەستەک یێن کاری بۆ دنیایا بەروەخت دکەن، ویێن کاری بۆ ئاخرەتا بەردەوام دکەن ئەم ژ ڕزقێ خۆ دێ دەینێ، ودانا خودایێ ته ژ کەسێ یا بڕی نەبوویە چ خودان باوەر بت چ کافر بت. (٢١) تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ چاوا خودێ د دانا ڕزقی وکاری دا هندەک مرۆڤ ب سەر هندەکان ئێخستینە، ودەرەجێن ئاخرەتێ بۆ خودان باوەران مەزنتر وبهاگرانترن. (٢٢) تو -ئەی مرۆڤ- چو شریکان بۆ خودێ د پەرستنێ دا نەدانە، ئەگەر تو دێ شەرمزار وڕوی ڕەش بی. (٢٣) وخودایێ ته -ئەی مرۆڤ- فەرمان دایە کو پەرستنا وی ب تنێ بێتەکرن، وفەرمان ب قەنجییا د گەل باب ودایکێ کرییە، و ب تایبەتی دەمێ ئەو پیر دبن، ڤێجا ئەگەر تە تشتەک ژ یەک ژ وان یان ژ هەردووان گوهـ لێ بوو تو بێهنا خۆ تەنگ نەکە ووان حسێب نەکە بارەکێ گران، وگۆتنا نەخۆش نەبێژە وان، خۆ تو نەبێژێ: ئۆف، کو کێمترین پەیڤا نەخۆش ئەوە، وکارەکێ کرێت د دەحەقا وان دا بلا ژ تە دەرنەکەڤت، بەلێ د گەل وان پێ نەرم بە، وهەردەم ب گۆتنەکا نەرم وجوان وان باخێڤە. (٢٤) وتو چەنگێ خۆ بۆ دایک وبابێن خۆ بشکێنە وڕەحمێ ب وان ببە، و ل ساخی ومرنا وان تو داخوازێ ژ خودایێ خۆ بکە کو ب دلۆڤانییەکا بەرفرەهـ دلۆڤانییێ ب وان ببەت، کانێ چاوا وان صەبر ل سەر پەروەردەکرنا تە کێشایە دەمێ تو زارۆکەکێ بێ هێز وشیان. (٢٥) خودایێ هەوە -گەلی مرۆڤان- ب وی تشتێ د نەفسێن هەوە دا ژ خرابی وباشییان زاناترە. ئەگەر مەخسەدا هەوە ڕازیبوونا خودێ بت، هندی خودێیە بۆ وان یێن هەردەم ل وی دزڤڕن باش گونەهـ ژێبرە، ڤێجا یێ خودێ بزانت کو ژ ڤیانا وی وتۆبێ زێدەتر چو د دلێ وی دا نینە، خودێ دێ وی عەفی کەت، وگونەهێن وی یێن بچویک یێن کو هەر ژ مرۆڤان چێ دبن دێ بۆ وی ژێ بەت. (٢٦) وتو باشییێ د گەل هەر یەکێ ب مرۆڤایینییێ نێزیکی تە دبت بکە، ومافێ وی ژ قەنجی وباشییێ بدێ، وتو قەنجییێ د گەل هەژارێ پێتڤی وڕێڤنگێ بێ مال وحال بکە، وتو مالێ خۆ د تشتەکی دا یێ خودێ پێ ڕازی نەبت خەرج نەکە، ودەست بەردانێ نەکە. (٢٧) هندی ئەون یێن دەست بەردای ومالێ خۆ د گونەهان دا خەرج دکەن د گونەهێ وخرابییێ دا ئەو وەکی شەیتانانە، وشەیتان ب قەنجییا خودایێ خۆ گەلەک پێ کافربوو.

(٢٨) وئەگەر تە چو نەدا وان يێن فەرمان ب دانا وان ل تە هاتييە كرن؛ چونكى تە چو نەبت ژێ بدەيێ حەتا خودێ ڕزقەكى ژ نک خۆ بدەتە تە، تو گۆتنەكا نەرم وجوان بێژە وان، وەكى دوعايێ بۆ بكەى كو خودێ وان دەولەمەند بكەت ورزقێ وان بەرفرەهـ بكەت، وتو سۆزێ بدە وان كو ئەگەر خودێ ژ قەنجييا خۆ ڕزقەک دا تە تو ژى دێ ژێ دەيە وان. (٢٩) وتو دەستێ خۆ ژ دانا خێران نەگرە، كو ل سەر خۆ ومالا خۆ ومرۆڤێن پێتڤى بەرتەنگ بكەى، وتو هند يێ دەست بەرداى ژى نەبە، كو ژ تاقەتا خۆ زێدەتر مالى بدەى، ڤێجا خەلک لۆمەى تە بكەن وتو لۆمەلێكرى بروينى، پەشێمان ببى سەرا دەست بەردان وپويچكرنا مالێ خۆ. (٣٠) هندى خودايێ تەيە ڕزقى ل سەر هندەک مرۆڤان بەرفرەهـ دكەت، و ل سەر هندەكان بەرتەنگ دكەت، ل دويڤ زانين وحكمەتا خۆ. هندى ئەوە ئەو ب نهێنييێن بەنييێن خۆ يێ ئاگەهدارە. (٣١) وهوين -گەلى مرۆڤان- ژ ترسا هەژارييێ دا زارۆكێن خۆ نەكوژن؛ چونكى خودێيە ڕزقى ددەتە بەنييێن خۆ، كا چاوا ڕزقێ هەوە ددەت وەسا ڕزقێ عەيالێ هەوە ژى دێ دەت، هندى كوشتنا زارۆكانە گونەهەكا مەزنە. (٣٢) وهوين خۆ نێزيكى زنايێ ودەسپێكێن وێ نەكەن؛ دا هوين تويش نەبنێ، هندى ئەوە ئەو كارەكێ زێدە كرێتە، ورێكا وێ ڕێكەكا پيس بوويە. (٣٣) وهوين بێ حەق وێ نەفسێ نەكوژن يا خودێ كوشتنا وێ حەرام كرى. وهەچييێ بێى حەقەكێ شەرعى بێتە كوشتن ب ڕاستى مە دەسهەلات دايە سەركارێ وى - چ ميراتگرێ وى بت يان حاكم بت- كو وى بكوژت يان ژى داخوازا خوينێ ژێ بكەت، وچێ نابت بۆ سەركارێ كوشتى كو زێدە گاڤييێ ل سەر وى توخويبى بكەت يێ خودێ داناى، هندى خودێيە هاريكارێ سەركارێ كوشتييە حەتا ئەو حەقێ خۆ وەردگرت. (٣٤) وهوين تەصەرروفێ د مالێ وان زارۆكان دا نەكەن يێن بابێن وان مرين، وئەو ماينە ل بەر دەستێ هەوە، ب وێ ڕێكێ نەبت يا بۆ وان باش بت، حەتا ئەو زارۆک مەزن دبن، وهوين وەفادارييێ ب هەر پەيمانەكێ بكەن يا هەوە داى. هندى پەيمانە خودێ ل ڕۆژا قيامەتێ پسيارا وێ ژ خودانى دكەت. (٣٥) وهوين پيڤانێ ب تمامى پێک بينن، وئەگەر هەوە بۆ يەكى پيڤا چويێ ژێ كێم نەكەن، وهوين ب تەرازييا ڕاست كێشانێ بكەن، هندى كرنا داديييە د پيڤان وكێشانێ دا د دنيايێ دا بۆ هەوە چێترە، و ل ئاخرەتێ ژى ل نک خودێ باشترە. (٣٦) وتو -ئەى مرۆڤ- ل دويڤ وى تشتى نەچە يێ تو چو ژێ نەزانى، بەلكى خۆ ژێ پشت ڕاست بكە پاشى. هندى مرۆڤە يێ بەرپسيارە ژ وى تشتێ وى گوهـ وچاڤ ودلێ خۆ تێدا ب كار ئيناى، ڤێجا ئەگەر وى ئەو د باشييێ دا ب كار ئينابن ئەو خێرێ دێ وەرگرت، وئەگەر وى د خرابييێ دا ب كار ئينابن دێ ئێتە جزادان. (٣٧) وتو ب خۆمەزنكرن ڤە ل عەردى نەگەڕە؛ چونكى تو ب ڕێڤەچوونا خۆ ل سەر عەردى نەشێى عەردى بكەلێشى، وتو ب خۆمەزنكرنێ ناگەهييە بلنديا چيايان. (٣٨) ئەو گۆتن وفەرمانێن بۆرى هەمى، تشتێ خراب ژێ خودێ نەڤێت، وبۆ بەنييێن خۆ يێ پێ ڕازى نينە.

(٣٩) ئەڤ ئەحکامێن مە ئاشکەرا کرین، وفەرمان پێکرنا ب کارێن باش، وپاشڤەلێدانا ژ ئەخلاقێن خراب، ژ وێ وەحییێ یە یا مە بۆ تە هنارتی -ئەی موحەممەد-. وتو -ئەی مرۆڤ- چو شریکان بۆ خودێ د پەرستنێ دا نەدانە، ئەگەر دێ ئێیە هاڤێتن د ئاگرێ جەهنەمێ دا، تو ب خۆ وخەلک ژی دێ لۆمەی تەکەن، و ژ هەر خێرەکێ تو دێ یێ دەرکری بی. (٤٠) ئەرێ ڤێجا ما خودایێ هەوە -گەلی بوتپەرێسان- کوڕ داینە هەوە، وفریشتە بۆ خۆ کرینە کچ؟ ئەڤ گۆتنا هەوە زێدە یا کرێتە، ونە یا هەژی خودێیە. (٤١) و ب ڕاستی د ڤێ قورئانێ دا مە ئەحکام ومەتەل وشیرەت ب گەلەک ڕەنگان یێن ئاشکەرا کرین؛ دا مرۆڤ هزرا خۆ تێدا بکەن ومفایەکێ خێرا وان تێدا بۆ خۆ ژ وێ وەربگرن، وخۆ ژ وێ بدەنە پاش یا خرابیا وان تێدا، وئاشکەراکرنا ئەحکامان ژ خۆدویرکرنا ژ حەقییێ وبێ ئاگەهییا ژ مفا وەرگرتنێ پێڤەتر چو ل زۆرداران زێدە ناکەت. (٤٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسان: ئەگەر هندەک خوداوەند د گەل خودێ هەبان، ئەو خوداوەند دا بۆ خۆ ل ڕێکەکێ گەڕیێن کو پێ بشێنە خودێ خودانێ عەرشێ مەزن. (٤٣) یێ پاک وپاقژ بت خودێ ژ وی تشتێ بوتپەرێس دبێژن، ویێ بلند بت بلندییەکا مەزن. (٤٤) هەر حەفت عەسمان وعەرد، وهەر تشتەکێ د ناڤ وان دا ژ چێکریان تەسبیحا وی دکەن، وهەر تشتەکێ هەی خودێ پاک دکەت ومەدحێن وی دکەت، بەلێ هوین -گەلی مرۆڤان- د وێ چەندێ ناگەهن. هندی خودێیە ب بەنییێن خۆ یێ ئارام بوویە لەزێ ل عەزابدانا وان ناکەت، وباش گونەهـ ژێبر بوویە ب وان. (٤٥) وئەگەر تە قورئان خواند وڤان بوتپەرێسان گوهـ لێ بوو، د ناڤبەرا تە ووان دا یێن باوەرییێ ب ئاخرەتێ نەئینن مە پەردەیەک دانا عەقلێ وان ژ تێگەهشتنا قورئانێ دگرت؛ جزادان بۆ وان سەرا کوفرا وان. (٤٦) ومە پەردە ل سەر دلێن بوتپەرێسان دانایتە؛ دا ئەو د قورئانێ نەگەهن، ومە کەڕاتی کرە د گوهێن وان دا؛ دا وان گوهـ لێ نەبت، وئەگەر تە د قورئانێ دا بەحسێ خودایێ خۆ ب تنێ کر وبۆ تەوحیدا وی گازی کر وئەو ژ شرکێ دانە پاش، ئەو بۆ خۆمەزنکرن ل سەر پاش پانییێن خۆ دێ زڤڕن ودێ ژ گۆتنا تە ڕەڤن؛ دا تەوحیدا خودێ ب تنێ د پەرستنێ دا نەکەن. (٤٧) ئەم ب وی تشتی زاناترین یێ مەزنێن قورەیشییان گوهدارییێ بۆ دکەن، دەمێ ئەو گوهێ خۆ ددەنە تە، وئنیەتێن وان دخراب، وئەو بۆ مفا وەرگرتنێ وقەبویلکرنا حەقییێ گوهدارییا تە ناکەن، وئەم پست پستا وان ژی دزانین دەمێ ئەو دبێژن: هەما هوین دویکەفتنا زەلامەکی دکەن سێرەبەندی یا لێ هاتییەکرن وعەقلێ وی نەمایە. (٤٨) تو -ئەی موحەممەد- ب عەجێبی ڤە هزرا خۆ د گۆتنا وان دا بکە دەمێ ئەو دبێژن: هندی موحەممەدە سێرەبەندە شاعرە یێ دینە!! ڤێجا ئەو ژ ڕێ دەرکەفتن ووان زۆرداری کر، و ب سەر ڕێکا ڕاست ودورست هل نەبوون. (٤٩) وبوتپەرێسان ژ نەباوەری ئینان ب ڕابوونا پشتی مرنێ کو جارەکا دی زێندی ببن پشتی هەستییێن وان پێتی بووین، وحەلیاین دبێژن: ئەرێ ما ل ڕۆژا قیامەتێ ئەم جارەکا دی دێ زێندی بینەڤە؟

(٥٠) بۆ دیارکرنا بێزارییا وان تو بێژە: ئەگەر هوین بشێن د هێز ودژوارییا خۆ دا ببنە بەر یان ئاسن هندی خودێیە کا چاوا ل دەسپێکێ هوین چێکرن دوبارە دێ هەوە چێکەتڤە، وئەڤ چەندە ل بەر وی یا ب ساناهییە. (٥١) یان ژی هوین ببنە چێکرییەکێ ل بەر هەوە تشتەکێ مەزن بت کو ئەو جارەکا دی ڕابتەڤە، هندی خودێیە دشێت دوبارە هەوە زێندی بکەتڤە، ودەمێ د مەسەلا شیانا خودێ دا ل سەر زێندیکرنا پشتی مرنێ چو هێجەت بۆ وان نەمینن ئەو ژ بێ باوەری دێ بێژن: پشتی مرنێ کی دوبارە دێ مە زڤرینتە ڤە؟ تو بێژە وان: خودێ ئەوێ بۆ جارا یەکێ هوین ژ چونەیێ داین وئافراندین، ودەمێ وان گوهـ ل ڤێ بەرسڤێ دبت بۆ ترانەپێکرن ئەو دێ سەرێن خۆ هژینن وبێژن: ڕابوونا پشتی مرنێ کەنگییە؟ تو بێژە: ئەو یا نێزیکە. (٥٢) ڕۆژا خودایێ هەوە بۆ دەرکەفتنا ژ گۆڕان گازی هەوە دکەت، ڤێجا هوین د فەرمانا وی دئێن، و ب یا وی دکەن، و د هەر حالەکی دا سوپاسی بۆ وییە، و ژ بەر ترسا قیامەتێ هوین هزر دکەن کو دەمەکێ کێم تێ نەبت هوین د دنیایێ دا نەماینە؛ هندی هند ل ئاخرەتێ هوین دمیننە ڕاوەستای. (٥٣) وتو بێژە بەنییێن من یێن خودان باوەر بلا ئەو د گۆتن ودان وستاندنێن خۆ دا ئاخفتنا باش وجوان بێژن؛ چونکی ئەگەر ئەو وێ چەندێ نەکەن شەیتان دوژمناتییێ وهەڤڕکییێ دێ ئێختە ناڤبەرا وان. هندی شەیتانە بۆ مرۆڤی دوژمنەکێ ئاشکەرایە. (٥٤) خودایێ هەوە ب هەوە زاناترە ئەگەر وی بڤێت ئەو دێ دلۆڤانییێ ب هەوە بەت، وبەرێ هەوە دێ دەتە باوەرییێ، یان ئەگەر وی بڤێت ئەو دێ هەوە ل سەر کوفرێ مرینت، ڤێجا دێ هەوە عەزاب دەت، ومە تو -ئەی موحەممەد- نەهنارتی وەکیل ل سەر وان. (٥٥) وخودایێ تە ب وان زاناترە یێن ل عەسمانان وعەردی، و ب ڕاستی مە هندەک پێغەمبەر ب سەر هندەکان ئێخستینە ب دانا قەنجییان وزێدەکرنا دویکەفتییێن وان وئینانە خوارا کیتابان، ومە زەبوور دابوو داوودی. (٥٦) تو بێژە بوتپەرێسان: هندی ئەڤ صەنەمەنە یێن هوین گازی دکەنێ دا نەخۆشییێ ژ هەوە دویر بکەن ئەو د دەست وان دا نینە، وئەو نەشێن وێ نەخۆشییێ ژ سەر هەوە وەرگێڕنە سەر هندەکێن دی، وئەو نەشێن حالەکی بۆ حالەکێ دی بگوهۆڕن، وخودێ ب تنێیە یێ دشێت وێ چەندێ بکەت. وئەڤ ئایەتە د ڕامانا خۆ دا یا گشتییە وبەحسێ هەر تشتەکییە یێ ژبلی خودێ دوعا ژێ دئێنەکرن. (٥٧) ئەوێن هە یێن بوتپەرێس دوعایان ژێ دکەن د گەل خودێ ژ پێغەمبەر وچاک وملیاکەتان، ئەو ب خۆ ب کرنا وان چاکییێن ئەو دشێن بکەن خۆ نێزیکی خودایێ خۆ دکەن، وهیڤییێ دخوازن کو خودێ دلۆڤانییێ ب وان ببەت وئەو ژ عەزابا وی دترسن، هندی عەزابا خودایێ تەیە ئەوە یا کو پێتڤییە بەنی ژێ بترسن، وخۆ ژێ بدەنە پاش. (٥٨) وخودێ گەفان ل کافران دکەت کو نینە گوندەکێ کافر دڕەو ب پێغەمبەران کربت ئەگەر د دنیایێ دا بەری ڕۆژا قیامەتێ عەزاب ب تێبرنێ یان ب نەخۆشییەکا دژوار ب سەر وان دا نەهاتبت، کیتابەکە خودێ نڤیسی وقەدەرەکە هەر دێ ئێت، وئەو د لەوحێ پاراستی دا یا نڤیسییە.

(٥٩) وتشتەکی ئەم ژ ئینانە خوارا وان موعجزەیێن پەردەدرِ یێن بوتپەرێس دخوازن پاشڤە لێ نەداینە ئەو نەبت کو مللەتێن بەری وان درەو پێ کربوو، چونکی خودێ داخوازێن وان ب جهـ ئینا بوون ووان درەو پێ کر ئینا ئەو تێ چوون. ومە موعجزەیەکا ئاشکەرا کو حێشتر بوو دا بوو ثەموودیێن مللەتێ صالحی، ڤێجا وان کافری پێ کر ئینا مە ئەو تێبرن. وبۆ ترساندنا بەنییان نەبت ئەم پێغەمبەران ب ئایەت وموعجزەیان ناهنێرین؛ دا ئەو بیرا خۆ لێ بیننەڤە ومفایەکی بۆ خۆ ژێ وەربگرن. (٦٠) وتو -ئەی موحەممەد- ل بیرا خۆ بینەڤە دەمێ مە گۆتییە تە: هندی خودایێ تە یە ب شیان وزانینا خۆ دۆرا ل مرۆڤان گرتی. وئەو دیتنا عەجێب یا ل شەڤا ئیسراء ومعراجێ ب چاڤ مە نیشا تە دای بۆ تشتەکی نەبوویە ژ هندێ پێڤەتر کو مرۆڤ پێ بێنە جەرباندن؛ دا کافرێ وان پێ ژ خودان باوەرێ وان ڤاڤێر ببت، ومە دارا زەققومێ یا مەلعوون ئەوا د قورئانێ دا بەحس ژێ هاتییەکرن نەکرییە تشتەک ژبلی هندێ کو مرۆڤ پێ بێنە جەرباندن. وئەم بوتپەرێسان ب گەلەک رەنگێن ئایەت وعەزابان دترسینین، بەلێ ترساندن ژ کوفرێ وسەرداچوونێ پێڤەتر چویێ ل وان زێدە ناکەت. (٦١) وتو گۆتنا مە بۆ ملیاکەتان ل بیرا خۆ بینەڤە دەمێ مە گۆتییێ: بۆ سلاڤ وقەدرگرتن هوین بۆ ئادەمی هەرِنە سوجدێ، ئینا ئەو هەمی چوونە سوجدێ ئبلیس تێ نەبت، وی خۆ مەزنکر ونەچوو سوجدێ ووی ب دفن بلندی ڤە گۆت: ئەرێ ئەز بۆ ڤی لاوازێ ژ تەقنێ هاتییە ئافراندن بچمە سوجدێ؟ (٦٢) وئبلیسی ژ کوفر وبستەییا ل سەر خودێ گۆت: تە ئەڤ چێکرییە دیتییە یێ تە ل سەر من ب قەدرئێخستی؟ سویند ئەگەر حەتا رِۆژا قیامەتێ تو من زێندی بهێلی ئەز دێ ب سەر دووندەها وی دا گرم ووان د سەر دا بەم، ئەو تێ نەبن یێن د باوەرییا خۆ دا ددلسۆز، وئەو دکێمن. (٦٣) خودێ بۆ گەفلێکرنا ئبلیسی ودویکەفتییێن وی گۆت: هەرِە ڤێجا هەچییێ دویکەفتنا تە کر ژ دووندەها ئادەمی، وگوهێ خۆ دا تە، هندی عەزابا تەیە وعەزابا وانە د جەهنەمێ دا یا مشەیە. (٦٤) و ب گازییا خۆ هەچییێ تو بشێیێ ژ وان بۆ نەگوهدارییا من گازی بکە ولەزێ لێ بکە، وهندی تو بشێی ژ لەشکەرێن خۆ یێن سویار وپەیا ل وان کۆم بکە، وپشکەکێ ژ مالێ وان یێ کو ئەو ب حەرامی ب دەست خۆ دئێخن تو بۆ خۆ رِاکە، وپشکەکێ ژ عەیالی ژی ب رِێکا شرینکرنا کرێتییێ وگونەهێ وبێ ئەمرییا خودێ ل بەر وان حەتا پویچاتی وخرابی بەلاڤ دبت، وتو ب پەیمانێن ژ درەو پەیمانێ بدە دویکەفتییێن خۆ ژ دووندەها ئادەمی، وهەمی سۆز وپەیمانێن شەیتانی ژ قەستانە. (٦٥) هندی بەنییێن من یێن دلسۆزن ئەوێن گوهدارییا من کری تە چو شیان ل سەر خاپاندنا وان نینن، وخودایێ تە بەسە -ئەی موحەممەد- کو بۆ خودان باوەران ژ شەیتانی وخاپاندنا وی پارێزڤان بت. (٦٦) گەلی مرۆڤان خودایێ هەوەیە یێ کو گەمییان د دەریایێ دا بۆ هەوە ب رِێڤە دبەت؛ دا هوین د وەغەر وبازرگانییێن خۆ دا ژ رِزقێ خودێ بخوازن. هندی خودێیە ب بەنییێن خۆ یێ دلۆڤانکار بوویە.

(٦٧) وئەگەر نەخۆشی د دەریایێ دا گەهشتە هەوە حەتا کو نێزیک بوو هوین بخەندقن، ئەو خوداوەندێن هوین پەرستنێ بۆ دکەن ل هزرا هەوە نامینن، ویەکسەر خودایێ خودان شیان دێ ئێتە سەر هزرا هەوە؛ دا ئەو دهاوارا هەوە بێت وهەوە ڕزگار بکەت، ڤێجا هوین ژ دلەکێ صافی دێ هاوار کەنێ وداخوازا هاریکارییێ ژێ کەن، ڤێجا ئەو دێ د هاوارا هەوە ئێت وهەوە ڕزگار کەت، ودەمێ ئەو هەوە ڕزگار دکەت وهەوە دگەهینتە لایێ هشکاتییێ، هنگی هوین دێ پشت دەنە باوەرییێ وکارێ چاک، وئەڤە ژ کوفر ونەزانینا مرۆڤییە. ومرۆڤ ب قەنجییێن خودێ گەلەک یێ کافر بوویە. (٦٨) ئەرێ ڤێجا هوین پشت ڕاست بووینە کو لایێ هشکاتییێ ب هەوە ڤە بچیتە خوارێ یان بایەکێ بەر ژێ دبارن ب سەر هەوە دا فرێ کەت، پاشی هوین وەکیلەکی بۆ خۆ نابینن . (٦٩) یان هوین ژ خودایێ خۆ پشت ڕاست بووینە، وهوین کوفرێ پێ دکەن کو ئەو جارەکا دی هەوە بزڤڕینتە د دەریایێ دا، وهڕەبایەکێ دژوار ب سەر هەوە دا بینت کو هەر تشتەکێ بکەفتە بەراهییێ بشکێنت، ڤێجا ژ بەر کوفرا هەوە ئەو هەوە بخەندقینت، پاشی هوین حەقەکی ل سەر مە نابینن داخوازا وی ژ مە بکەن؛ چونکی خودێ تەمەت دندکەکێ زۆرداری ل هەوە نەکرییە. (٧٠) و ب ڕاستی مە ب دانا عەقلی وهنارتنا پێغەمبەران دووندەها ئادەمی ب قەدر ئێخست، وهەر تشتەکێ ل گەردوونێ بن دەستی وان کر، ودەوار ل هشکاتییێ وگەمی ل دەریایێ بۆ هلگرتنێ مە بن دەستی وان کرن، ومە ژ خوارن وڤەخوارنێن پاقژ ڕزقێ وان دا، ومە ئەو ب سەر گەلەک چێکرییان ئێخستن سەرێخستنەکا مەزن. (٧١) ئەی موحەممەد تو بۆ ترساندن ومزگینیدان بەحسێ ڕۆژا ڕابوونێ بکە، دەمێ خودێ کۆم کۆمە گازی مرۆڤان دکەت و د گەل دا پێشەوایێ هەر کۆمەکێ یێ ئەو د دنیایێ دا ب دویف کەفتین، ڤێجا هەچییێ چاک بت ژ وان، وکیتابا وی ب دەستێ وی یێ ڕاستێ بۆ هاتە دان، ئەو ب کەیف وشاهی کیتابا باشییێن خۆ دێ خوینن، وخۆ تەمەت وێ داڤا د بەرکێ خورمێ دا تشتەک ژ خێرا کارێ وان یێ باش نائێتە کێمکرن. (٧٢) وهەچییێ ل ڤێ دنیایێ دلێ وی ژ نیشانێن شیانا خودێ یێ کۆرە بت، وباوەرییێ ب وێ نەئینت یا بۆ پێغەمبەری هاتی، ئەو ل ڕۆژا قیامەتێ ژ ڕێکا بەحەشتێ دێ یێ کۆرە بت، و ژ ڕێکا هیدایەتێ دێ یێ بەرزەتر بت. (٧٣) و ب ڕاستی نێزیک بوو بوتپەرێس بەرێ تە ژ وێ قورئانێ وەرگێڕن یا خودێ بۆ تە ئینایە خوارێ؛ دا تو تشتەکێ دی ژبلی وی یێ مە بۆ تە هنارتی ژ کیسێ مە بێژی، وئەگەر تە وە کربا ئەو دا تە بۆ خۆ کەنە دۆستەکێ خۆشتڤی. (٧٤) وئەگەر مە تو ل سەر حەقییێ موکم نەکربای، و ژ دویکەفتنا وان نەپاراست بای، نێزیک بوو پیچەکێ تو مەیلدارییێ بۆ وان بکەی. (٧٥) وئەگەر پیچەکێ ژێ تو ب لایێ وان ڤە چووبای -ئەی موحەممەد-، هنگی ئەم دوجارکی وەکی عەزابا دنیایێ ودوجارکی وەکی عەزابا مرنێ ل ئاخرەتێ دا دەینە تە؛ ژ بەر وێ قەنجییا تمام یا مە دایە تە وزانینا تە یا تمام، پاشی تو کەسێ نابینی پشتەڤانییا تە بکەت وعەزابا مە ژ تە پاشڤە لێ بدەت.

(٧٦) و ب ڕاستی نێزیک بوو کافر ب وێ نەخۆشییا وان گەهاندییە تە ئەو تە ژ (مەکەهێ) دەربێخن، وئەگەر وان تو ژێ دەرێخستی پشتی تە دەمەکێ کێم تێ نەبت ئەو لێ نامینن، وعەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت. (٧٧) ئەو ڕێبازا خودێیە د تێبرنا وی مللەتی دا یێ پێغەمبەرێ خۆ ژ ناڤ خۆ دەربێخن، وتو -ئەی موحەممەد- گوهۆڕینەکێ بۆ ڕێبازا مە نابینی، وئەم سۆزا خۆ هەر ب جهـ دئینین. (٧٨) تو ب دورستی ب کرنا نڤێژێ ڕاببە دەمێ ڕۆژ ژ نیڤا عەسمانی خوار دبت ل نیڤرۆ حەتا دەمێ تارییا شەڤێ، ونڤێژا نیڤرۆ وئێڤاری ومەغرەب وعەیشا دکەڤنە د ڤی دەمی دا، وتو نڤێژا سپێدێ بکە، وگەلەک قورئانێ تێدا بخوینە، هندی خواندنا قورئانێیە د نڤێژا سپێدێ دا فریشتەیێن شەڤێ وڕۆژێ لێ ئامادە دبن. (٧٩) وتو -ئەی موحەممەد- هندەکێ ژ شەڤێ ژ خەو ڕاببە، وقورئانێ د نڤێژا شەڤێ دا بخوینە؛ دا نڤێژا شەڤێ بهایێ تە ودەرەجێن تە بلندتر وزێدەتر لێ بکەن، بەلکی خودایێ تە ل ڕۆژا قیامەتێ تە بۆ مرۆڤان بکەتە مەهدەرچی؛ دا ئەو ڕەحمێ ب وان ببەت ژ وێ یا ئەو تێدا، وتو ل جهەکی ڕاوەستی مرۆڤێن بەراهییێ ودویماهییێ مەدحێن تە ژ بەر بکەن. (٨٠) وتو بێژە: خودایێ من ب چوونەژۆرەکا ڕاست تو من بکە د ناڤ وی تشتی دا یێ باشییا من تێدا، و ب دەرێخستنەکا ڕاست تو من ژ ناڤ وی تشتی دەربێخە یێ خرابییا من تێدا، وتو ژ لایێ خۆ ڤە هێجەتەکا موکم بۆ من بدانە، کو تو من پێ ب سەر وان بێخی یێن دژاتییا من دکەن. (٨١) وتو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسان: ئیسلام هات وشرک نەما، هندی نەحەقییە چو مان وموکمی بۆ نینن، وحەقییە هەر دمینت وپویچ نابت. (٨٢) و ژ ئایەتێن قورئانا مەزن ئەم وێ دئینینە خوارێ یا دەرمان بۆ دلان ژ نەخۆشییان تێدا هەی، وەکی نەخۆشییا گومانێ ونفاقێ ونەزانینێ، وئەم وێ دئینینە خوارێ یا دەرمانێ لەشان ژی تێدا هەی ب ڕێکا پێڤە خواندنێ، وتشتێ ببتە ئەگەرا ب دەست ڤە ئینانا دلۆڤانییا خودێ ژ بەر وێ باوەرییا تێدا، وئەڤ قورئانە ژ کوفرێ وسەرداچوونێ پێڤەتر چویێ ل کافران زێدە ناکەت دەمێ ئەو گوهێ خۆ ددەنێ؛ چونکی ئەو باوەرییێ پێ نائینن. (٨٣) وئەگەر مە قەنجی دانە وی مرۆڤێ کوفرێ ب ئایەت وقەنجییێن خودێ دکەت، ئەو دێ پشت دەتە گوهدارییا خودایێ خۆ ودێ خۆ دویر ئێخت، وئەگەر نەخۆشییەکا وەکی هەژارییێ یان نەساخییێ گەهشتێ دێ بێ هیڤی بت؛ چونکی وی باوەری ب دانا خودێ نینە. (٨٤) تو -ئەی موحەممەد- بێژە مرۆڤان: هەر یەک ژ هەوە وێ دکەت یا بابەتی حالێ وی بت، ڤێجا خودایێ هەوە ب وی زاناترە یێ ڕێکا وی بۆ حەقییێ یا ڕاستتر بت. (٨٥) وکافر ژ ڕکداری پسیارا ڕحێ ژ تە دکەن، تو بێژە وان: هندی ڕاستییا ڕحێ وسەروبەرێ وییە ژ وان کارانە یێن خودێ ب تنێ پێ دزانت، وتشتەکێ کێم تێ نەبت ژ زانینێ چو بۆ هەوە وهەمی مرۆڤان نەهاتییە دان. (٨٦) وئەگەر مە ڤیابا قورئانێ ژ دلێ تە بینینەدەر دا شێین وە کەین، پاشی تە پشتەڤانەک بۆ خۆ نەددیت مە ژ وێ چەندێ پاشڤە لێ بدەت، یان قورئانێ ل تە بزڤڕینت.

(٨٧) بەلێ خودێ دلۆڤانی ب تە بر، وئەو د دلێ تە دا موکم کر، هندی قەنجیا خودێیە ل سەر تە یا مەزن بوویە؛ چونکی وی قورئانا مەزن دا تە، وڕاوەستانا ل جهێ خەلک مەدحێن تە ژ بەر بکەن ل ڕۆژا قیامەتێ، وگەلەک قەنجییێن دی یێن وی داینە تە ونەداینە کەسێ دی. (٨٨) تو بێژە: ئەگەر مرۆڤ وئەجنە ل سەر هندێ کۆم ببن کو قورئانەکا وەکی ڤێ موعجزە بینن ئەو نەشێن وێ بینن، ئەگەر خۆ ئەو بۆ وێ چەندێ پشتەڤانییا یەک ودو ژی بکەن. (٨٩) و ب ڕاستی مە د ڤێ قورئانێ دا گەلەک ڕەنگێن مەتەلان یێن عیبرەت دڤێت ژێ بێنە وەرگرتن بۆ مرۆڤان ئینانینە وئاشکەرا کرینە؛ دا ببتە هێجەت ل سەر وان؛ دا ئەو ل دویڤ بچن وکاری پێ بکەن، بەلێ پتریا مرۆڤان کوفر ب حەقییێ وهێجەت ودەلیلێن خودێ کر. (٩٠) ودەمێ قورئانێ ئەو بێزار کرین وشیایە وان، وان دەست پێ کر ل دویڤ گێولێ خۆ هندەک موعجزە خواستن، ووان گۆت: ئەی موحەممەد ئەم باوەرییێ ب تە نائینین وکاری ب گۆتنا تە ناکەین حەتا تو عەردێ (مەکەهێ) بۆ مە نەکەیە کانییێن ئاڤێ. (٩١) یان حەتا تە باغەک هەبت هەمی ڕەنگێن دارقەسپ ومێوێن تری لێ هەبن، وتو هندەک ڕویبارێن بۆش د ناڤ ڕا دبەی. (٩٢) یان حەتا تو پارچەیێن عەسمانی ب سەر مە دا بینی وەکی تو ژ درەو دبێژی، یان ژی تو خودێ وفریشتەیێن وی بۆ مە دئینی، ڤێجا ئەم وان ب چاڤ ببینین. (٩٣) یان تە خانییەکێ ژ زێڕی هەبت، یان تو ب پەییسکەکێ ب سەر عەسمانی بکەڤی، ودەمێ تو ب سەر دکەڤی ژی ئەم باوەرییێ ب تە نائینین حەتا تو نەزڤڕی وکیتابەکا ڤەکری ژ نک خودێ بۆ مە نەئینی ئەم تێدا بخوینین کو ڕاستە تو پێغەمبەرێ خودێیی. تو -ئەی موحەممەد- ب مەندەهۆشی ڤە ژ ڕکداریا ڤان کافران بێژە: یێ پاک وپیرۆز بت خودایێ من!! هەما ئەز بەنییەکم ژ بەنییێن وی ئەز پەیاما وی دگەهینم؟ ڤێجا چاوا ئەز دێ شێم وێ کەم یا هوین ژ من دخوازن؟ (٩٤) وهەما تشتەکی کافر ژ باوەری ئینانا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی پاشڤە لێ نەداینە، دەمێ ئاشکەراکرنا حەقییێ بۆ وان ژ نک خودێ هاتی، ئەو تێ نەبت وان ژ نەزانین گۆت: ئەرێ خودێ پێغەمبەرەک ژ نفشێ مرۆڤان هنارتییە؟ (٩٥) تو -ئەی موحەممەد- بەرسڤدان بۆ ڤان بوتپەرێسان بێژە: ئەگەر هندەک فریشتە ل عەردی هەبان پشت ڕاست لێ ب ڕێڤە چووبان، ئەم دا پێغەمبەرەکی ژ نفشێ وان بۆ وان هنێرین، بەلێ خەلکێ عەردی مرۆڤن، وئەو پێغەمبەرێ بۆ وان بێت دڤێت ژ نفشێ وان بت؛ دا ئەو بشێن د گەل وی باخڤن و د گۆتنا وی بگەهن. (٩٦) تو بێژە وان: د ناڤبەرا من وهەوە دا خودێ بەسە شاهد بت ل سەر ڕاستیا پێغەمبەرینیا من، هندی ئەوە ئەو ب حالێ بەنییێن خۆ یێ شارەزایە، و ب کریارێن وان یێ بینەرە، ودێ وان سەرا جزا دەت.

(٩٧) وهەچییێ خودێ وی ب هیدایەت بینت ئەو بەرێ وی کەفتە حەقییێ، وهەچییێ وی ئەو بەرزە کر وشەرمزار کر ژبلی خودێ تو کەسەکێ بۆ وی نابینی بەرێ وی بدەتە هیدایەتێ، و ل ڕۆژا قیامەتێ خودێ ڤان سەرداچوویان دێ ڕاکەتەڤە، و ل سەر ڕوییان کۆم کەت، وئەو نەدبینن ونەدئاخڤن ونەگوهـ لێ دبن، ئاگرێ جەهنەما شاریای جهێ لێ زڤرینا وانە، هەر جارەکا گوڕییا وێ کزبوو، وئاگرێ وێ کێم بوو، ئەم ئاگرەکێ دی یێ شاریای دێ ل وان زێدە کەین. (٩٨) ئەڤ عەزابا بەحس ژێ هاتییە کرن جزایێ بوتپەرێسانە؛ ژ بەر کوفرا وان ب ئایەتێن خودێ، ودرەوین دەرێخستنا وان بۆ پێغەمبەرێن وی یێن بەرێ وان دایە عیبادەتێ خودێ، و ژ بەر گۆتنا وان دەمێ فەرمان ل وان هاتییە کرن کو ئەو باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ بینن: ئەرێ ئەگەر ئەم مرین وبووینە هەستییێن پێتی ئەرێ جارەکا دی ئەم دێ ئێینە ئافراندن؟ (٩٩) ئەرێ ما ئەڤ بوتپەرێسە بێ ئاگەهـ بووینە، ووان نەدیتییە ونەزانییە کو ئەو خودایێ عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤ دا ژ چونەیێ ئافراندین، دشێت پشتی نەمانا وان یێن وەکی وان بئافرینت؟ وخودێ دەمەکێ دەسنیشانکری بۆ مرن وعەزابدانا ڤان بوتپەرێسان دانایە، بێ گومان ئەو دەم هەر دێ ئێت، و د گەل ئاشکەراییا حەقییێ ژبلی کوفرا ب دینێ خودێ کافر ل بەر تشتەکێ دی نەهاتن. (١٠٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان کافران: ئەگەر خزینێن دلۆڤانییا خودایێ من یا چو جاران خلاس نەبت د دەستێ هەوە دا بانە هوین دا بەخیلییێ پێ کەن، و ژ ترسێن خلاسبوونێ دا وکو هوین فەقیر بمینن هەوە چو ژێ نەددا کەسێ. ومرۆڤ ب تبیعەتێ خۆ بەخیلییێ ب وی تشتی دکەت یێ د دەستان دا ئەو تێ نەبت یێ خودێ ئەو ب باوەرییێ پاراستی. (١٠١) و ب ڕاستی نەهـ ئایەتێن ڕوهن وئاشکەرا مە دابوونە مووسای ڕاستییا پێغەمبەرینییا وی ئاشکەرا دکر، وئەو ژی ئەڤە بوون: گۆپال ودەست وخەلا وکێم بوونا فێقی ودەرامەتی ولەهی وکولی وکێچ وبەق وخوین، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پسیارێ ژ جوهییان بکە دەمێ مووسا بۆ باپیرێن وان ب موعجزەیێن ئاشکەرا هاتی، ئینا فیرعەونی گۆتە مووسای: هندی ئەزم ئەز هزر دکەم کو تو -ئەی مووسا- سێرەبەندی ژ بەر وان کارێن تو دکەی عەقلێ تە نەمایە. (١٠٢) ئینا مووسای بەرسڤا وی دا: ئەی فیرعەون ب ڕاستی تە زانییە کو ژبلی خودایێ عەرد وعەسمانان کەسێ ئەڤ هەر نەهـ ئایەتە نەئینانینە خوارێ؛ دا ئەو بۆ خودان دیتنان ببنە دەلیل ل سەر تەوحیدا خودێ، وهندی ئەزم ئەز مسۆگەر دزانم کو تو -ئەی فیرعەون- دێ تێچی وشکێی. (١٠٣) ڤێجا فیرعەونی ڤیا بۆ مووسای نەخۆش بکەت ووی د گەل ئسرائیلیان ژ عەردێ (مصرێ) بکەتە دەر، ئینا مە ئەو وهەچییێ د گەل وی دا ژ لەشکەران د دەریایێ دا خەندقاندن. (١٠٤) وپشتی تێبرنا فیرعەونی ولەشکەرێ وی مە گۆتە ئسرائیلیان: هوین ل عەردێ (شامێ) ئاکنجی ببن، ڤێجا ئەگەر ڕۆژا قیامەتێ هات ئەم دێ هەوە هەمییان ژ گۆڕین هەوە بۆ جهێ حسێبێ ئینین.

(١٠٥) و ب حەقیییێ مە ئەڤ قورئانە ئینایە خوارێ بۆ دیارکرنا کارێ بەنییان، و ب ڕاستییێ ودادییێ وپاراستنا ژ گوهۆڕینێ ئەو یا هاتییە خوارێ. وهەما بۆ مزگینی دانا ب بەحەشتێ بۆ یێ گوهدار، وترساندنا ژ ئاگری بۆ یێ کافر ونەگوهدار مە تو یێ هنارتی. (١٠٦) ومە قورئانەک بۆ تە یا ئینایە خوارێ مە ئەو یا ئاشکەرا وموکم کری وئەو جوداییێ دئێختە ناڤبەرا حەقی ونەحەقیییێ؛ دا تو هێدی هێدی وێ بۆ مرۆڤان بخوینی، ومە ئەو پارچە پارچە ئینا خوارێ هندەک ل دویڤ هندەکێ، ل دویڤ سەرهاتی وپێتڤیییێن حالی. (١٠٧) تو -ئەی موحەممەد- بێژە درەوپێکەران: هوین باوەرییێ ب قورئانێ بینن یان باوەرییێ نەئینن؛ چونکی باوەرییا هەوە وێ کاملتر لێ ناکەت، ونەباوەری ئینانا هەوە ژی وێ کێم ناکەت. هندی ئەو زانانە یێن کیتابێن بەری قورئانێ بۆ هاتی، ووان ڕاستییا وەحیییێ زانی، ئەگەر قورئان بۆ وان هاتە خواندن ئەو ژ خودێ دترسن، ودچنە سوجدێ. (١٠٨) وئەڤێن هە یێن زانین بۆ هاتییەدان دەمێ گوهـ ل قورئانێ دبت دبێژن: یێ پاک بت خودایێ مە ژ وان گۆتنێن بوتپەرێس د دەرحەقی دا دبێژن، سۆزا خودایی دای ب جزادان وخەلاتکرنێ ڕاستییەک بوو هەر دێ ب جهـ ئێت. (١٠٩) وئەو ڕوییێ خۆ ب سوجدە ڤە ددانن عەردی، و ژ کارتێکرنا قورئانێ ل سەر وان ئەو دکەنە گری، وگوهدانا قورئانێ ترسێ وخۆشکاندنا بۆ فەرمانا خودێ ل وان زێدە دکەت. (١١٠) تو بێژە بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ یێن کافری ب دوعایا تە کری دەمێ تە گۆتی ئەی ئەللاهـ ئەی ڕەحمان: هوین دوعایان ب ناڤێ ئەللاهی یان ب ناڤێ ڕەحمانی بکەن، و ب هەر ناڤەکێ وی یێ هوین دوعایان پێ ژ وی بکەن دورستە؛ چونکی ئەو هەر یەکە، وناڤێن وی هەمی دباشن. و د نڤێژێ دا تو دەنگێ خۆ ب خواندنێ بلند نەکە کو بوتپەرێسان گوهـ ل تە ببت، وهند دەنگێ خۆ نزم ژی نەکە کو هەڤالێن تە گوهـ لێ نەبت، وتو د مەسەلێ دا یێ ناڤنجی بە. (١١١) وتو بێژە: حەمد بۆ وی خودایی بن یێ هێژای هەمی حەمدێ، ئەوێ د خودایندیا خۆ دا یێ دویر ژ زارۆک وشریکان، وچو سەرکار ژ بەنییێن وی بۆ وی نینن ئەوە زەنگینێ خودان هێز، وتو ب مەزنییەکا تمام وی مەزن بکە وحەمدا وی بکە وپەرستنێ بۆ وی ب تنێ بکە، ودینداریا تە هەمی بلا بۆ وی بت.

سوورەتا (الكهف)

(١) حەمد وسوپاسی هەمی بۆ خودایی بن، ئەوێ ژ کەرەما خۆ قورئان بۆ بەنییێ خۆ وپێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینایە خوارێ، ووی چو مەیلدارییا ژ حەقیییێ نەکرییە تێدا. (٢،٣) خودێ ئەو کرە کیتابەکا ڕاست، چو خەلەتی وهەڤدژی تێدا نینن؛ دا ئەو کافران ژ وێ عەزابا دژوارا ژ نک وی دێ ئێت بترسینت، ومزگینییێ بدەتە وان یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وکارێن چاک کرین، کو خێرەکا مەزن کو بەحەشتە بۆ وان هەیە، ئەو هەروهەر د ڤێ خۆشییێ دا دێ مینن وچو جاران ژێ دەرناکەڤن. (٤) ودا ئەو ب ڤێ قورئانێ بوتپەرێسان بترسینت ئەوێن گۆتین: خودێ زارۆیەک هەیە.

(٥) چو زانینەک ل نک ڤان بوتپەرێسان ب ڤێ چەندێ نینە کو ئەو دبێژن خودێ زارۆیەک هەیە، کا چاوا چو زانین ب ڤێ چەندێ ل نک بابێن وان ژی یێن ئەو چاڤ لێ دکەن نەبوو، یا مەزنە ئەڤ پەیڤا کرێتا ژ دەڤێ وان دەردکەڤت، ژ گۆتنەکا درەو پێڤەتر ئەو چو تشتەکێ دی نابێژن. (٦) ونەدویرە تو -ئەی موحەممەد- ژ خەم وقەهران دا نەفسا خۆ بکوژی کو مللەتێ تە پشت دایە تە، وباوەری ب ڤێ قورئانێ نەئینای. (٧) هندی ئەمین هەر تشتەکێ ل سەر عەردی هەی ژ چێکرییان مە کرە خەمل وجوانی بۆ عەردی، ومفا بۆ خەلکی؛ دا ئەم وان بجەرببینین کانێ کی ژ وان کارێ وی باشترە، وکی ژ وان کارێ وی خرابترە، وهەر کەسەکی جزایێ ئەو هەژی بت ئەم دێ دەینێ. (٨) وهندی ئەمین گاڤا دنیا خلاس بوو وێ خەملا ل سەر عەردی مە دانای ئەم هەمییێ دێ کەینە ئاخەکا بێ شینکاتی. (٩) تو -ئەی موحەممەد- هزر نەکە کو سەرهاتییا خودانێن شکەفتێ وئەو دەپێ ناڤێن وان ل سەر هاتینە نڤیسین ژ ئایەتێن مە یا عەجیب وغەریب بوو؛ چونکی چێکرنا عەرد وعەسمانان وتشتێ د ناڤ دا ژ وێ چەندێ عەجێبترە. (١٠) تو -ئەی موحەممەد- بەحس بکە دەمێ وان گەنجێن خودان باوەر ژ ترسێن هندێ دا کو مللەتێ وان وان دسەردا ببەن و ل صەنەم پەرێسییێ ڤەگەرینن خۆ ب شکەفتێ ڕا گەهاندی، وگۆتی: خودایێ مە تو دلۆڤانییەکێ ژ نک خۆ بدە مە، کو مە پێ ڕابگری، و ژ خرابییێ بپارێزی، وتو ڕێکا دورست یا کو مە دگەهینتە وی کارێ تو حەز ژێ دکەی ل بەر مە ب ساناهی بێخە؛ دا ئەم ببینە ژ وان سەرڕاستێن ڕێ ل بەر خۆ بەرزە نەکری. (١١) ڤێجا مە خەوا گران ب سەر وان دا بەردا، ئینا ئەو گەلەک سالان مانە د شکەفتێ ڤە. (١٢) پاشی مە ئەو ژ خەوێ هشیارکرن؛ دا ئەم بزانین کانێ کی ژ هەردو دەستەکێن د دەمێ مانا وان دا ب هەڤڕکی چووین بۆ هژمارێ بنەجهترە، وکانێ ئەو ڕۆژەکێ یان دانەکێ ڕۆژێ مابوون، یان ژی دەمەکێ درێژ مابوون؟ (١٣) ئەی موحەممەد ئەم بەحسێ وان ب ڕاستی ودورستی بۆ تە دبێژین. هندی خەلکێ شکەفتێنە هندەک گەنج بوون باوەری ب خودایێ خۆ ئینابوو و د گازییا وی هاتبوون، ومە هیدایەت وموکمییا ل سەر حەقییێ ل وان زێدە کربوو. (١٤) ومە دلێن وان ب باوەرییێ ب هێز ئێخست بوون، ومە موکمی ودژواری ل سەر باوەرییێ دابوو وان، دەمێ ئەو ل بەر سنگێ مەلکێ کافر ڕابووین ووی لۆمەی وان کری سەرا هێلانا وان بۆ صەنەم پەرێسییێ ڤێجا وان گۆتێ: خودایێ مە یێ ئەم پەرستنێ بۆ وی دکەین خودایێ عەسمانان وعەردییە، ژ وی پێڤەتر ئەم پەرستنا چو خودایێن دی ناکەین، ئەگەر ئەم تشتەکێ دی ژبلی ڤێ گۆتنێ بێژین ئەو مە گۆتنەکا دویر ژ حەقییێ گۆت. (١٥) هندەک ژ وان گۆتە هندەکان: ئەڤە مللەتێ مە ژبلی خودێ هندەک خوداوەندێن دی بۆ خۆ دانانە، کانێ بلا ئەو دەلیلەکێ ئاشکەرا ل سەر ڤی عیبادەتێ خۆ بینن، ڤێجا کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ ژ نک خۆ درەوەکێ ژ کیسێ خودێ بکەت وشریکان بۆ وی د پەرستنێ دا بدانت.

(١٦) وكو هەوە ژ بەر دینی خۆ ژ مللەتێ خۆ ڤەدەرکر، وهەوە ئەو خوداوەندێن ئەو پەرستنێ بۆ دکەن ژبلی خودێ هێلان، هوین بۆ عیبادەتکرنا خودایێ خۆ یێ ب تنێ هەرنە د شکەفتێ ڤە ل چیای، خودایێ هەوە ژ دلۆڤانییا خۆ هندێ دێ دەتە هەوە یا هوین ل دنیایێ وئاخرەتێ پێ ستارە ببن، ووەسا کارێ هەوە دێ ل بەر هەوە ب ساناهی ئێخت کو هوین د ژینا خۆ دا مفای ژێ ببینن. (١٧) ڤێجا دەمێ وان ئەڤ چەندە کری خودێ ئەو نڤاندن وپاراستن. وتو -ئەی بینەرێ وان- دێ بینی دەمێ ڕۆژ ژ ڕۆژهەلاتێ دەردکەڤت ل لایێ وان یێ ڕاستێ ددەت، وئەگەر ئەو ئاڤابوو ل لایێ وان یێ چەپێ ئاڤا دبت، وئەو یێن ل جهەکێ بەرفرەهـ ژ شکەفتێ، ڤێجا گەرما ڕۆژێ کاری د وان ناکەت وبا ژی ژ وان نائێتە برین، ئەڤا هە یا مە د گەل ڤان گەنجان کری ژ نیشانێن شیانا خودێ بوو. هەچییێ خودێ تەوفیقا وی بدەت وبەرێ وی بدەتە هیدایەتێ ئەو ئەوە یێ بەرێ وی بۆ حەقییێ هاتییە دان، وهەچییێ ئەو تەوفیقا وی بۆ وێ چەندێ نەدەت تو چو هاریکاران بۆ وی نابینی بەرێ وی بدەتە حەقییێ؛ چونکی ڕێنیشادان وبەرزەکرن ب دەستێ خودێیە. (١٨) وتو -ئەی بینەر- دێ هزر کەی خەلکێ شکەفتێ دهشیارن، وئەو ب خۆ دنڤستینە، وئەم چاڤدێرییێ ل وان دکەین، دەمێ ئەو دنڤستی جار ئەم وان ب لایێ ڕاستێ ڤە وەردگێڕین وجار ژی ب لایێ چەپێ ڤە؛ دا لەشێن وان ل سەر عەردی نەڕزن، وئەو صەیێ د گەل وان هەردو دەستێن خۆ ل بەر دەرێ شکەفتێ درێژ کربوون، ئەگەر تە ئەو دیتبان تو دا ژ وان ڕەڤی، ودلێ تە ژ بەر وان دا تژی ترس بت. (١٩) وکانێ چاوا مە ل ڤی دەمێ درێژ ئەو نڤاندن پاشی مە ئەو هشیارکرن بێی ئەو بێنە گوهاڕتن؛ دا ئەو پسیارێ ژێک بکەن: ئەڤە چەندە ئەم ل ڤێرێ دنڤستی؟ هندەک ژ وان گۆت: ڕۆژەکێ یان دانەکێ ڕۆژێ ئەم یێن نڤستین، وهندەکێن دی یێن مەسەلە ل بەر ئالۆز بووی گۆت: هوین وێ چەندێ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ڤە، وخودایێ هەوە ب وی دەمێ هوین ماین زاناترە، ڤێجا هوین یەکی ژ خۆ ب ڤان پارێن خۆ یێن زیڤی ڤە بهنێرنە بازێرێ مە وبلا ئەو بەرێ خۆ بدەتێ کانێ خوارنا کێ پاقژتر وحەلالترە؟ بلا ئەو خوارنەکێ بۆ مە ژێ بکڕت وبینت، وبلا ئەو د کڕینا خۆ دا یێ نەرم بت دا ئەو ب مە نەحەسیێن، وئەم ئاشکەرا نەبین، وچو مرۆڤ ب هەوە نەحەسیێن. (٢٠) ئەگەر مللەتێ هەوە ب سەر هەوە هل ببن ئەو دێ بەران ل هەوە بارینن، حەتا هەوە دکوژن، یان ژی دێ هەوە ل دینێ خۆ زڤڕینن، ڤێجا هوین دێ بنە کافر، وئەگەر هەوە وە کر هوین قەت ناگەهنە مرادا خۆ کو چوونا بەحەشتییە.

(٢١) وكانێ چاوا مە گەلەک سالان ئەو نڤاندن، پاشی مە ئەو هشیارکرن، مە خەلکێ وی زەمانی ب وان ئاگەهدار کرن، پشتی کو خودانێ فرۆشگەهێ ب ڕێکا جوینێ دەرهەمێن وان ب وان حەسیای؛ دا مرۆڤ بزانن هندی سۆزا خودێیە کو دێ مرییان ڕاکەتەڤە یا ڕاستە، وکو هندی قیامەتە هەر دێ ئێت وچو گومان تێدا نینە، دەمێ ئەوێن ب سەر خەلکێ شکەفتێ هلبووین د ناڤبەرا خۆ دا د مەسەلا قیامەتێ دا ب هەڤڕکی چووین: هندەکان باوەری پێ هەبوو وهندەکان باوەری پێ نەبوو، ڤێجا خودێ ئاگەهدارکرنا وان ب خەلکێ شکەفتێ کرە هێجەت بۆ خودان باوەران. وپشتی مەسەلا وان ئاشکەرا بووی، وئەو مرین، دەستەکەکێ ژ خەلکی گۆت: هوین ل بەر دەرێ شکەفتێ ئاڤاهییەکی ئاڤاکەن کو وان ڤەشێرت، ووان بهێلنە ل جهێ وان، خودایێ وان ب حالێ وان زاناترە، وئەوێن خودان گۆتن ودەسهەلات د ناڤ وان دا گۆت: ئەم مزگەفتەکێ بۆ عیبادەتی دێ ل جهێ وان ئاڤاکەین. وپێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- یا حەرامکری کو ئەم گۆڕێن پێغەمبەر وچاکان بکەینە مزگەفت، هەر وەسا وی ئەم یێن پاشڤە لێداین ژ ئاڤاکرنا ل سەر قەبران، وگێچکرن ونڤیسینا ل سەر. (٢٢) هندەک ژ وان یێن دان وستاندنێ د دەرحەقا وان دا دکەن ژ کیتابییان دێ بێژن: خەلکێ شکەفتێ سێ کەس بوون، صەیێ وان یێ چارێ بوو، وهندەکێن دی دبێژن: ئەو پێنج بوون، وصەیێ وان یێ شەشێ بوو، وگۆتنا ڤان هەردو دەستەکان خەبەردانەکا بێ دەلیلە، وهندەکێن دی دبێژن: ئەو حەفت بوون، وصەیێ وان یێ هەشتێ بوو، تو -ئەی موحەممەد- بێژە: خودایێ من ب هژمارا وان زاناترە، کێم کەس ژ خەلکی هژمارا وان دزانن. ڤێجا ژ هەڤڕکییەکا ب سەرڤە سەرڤە پێڤەتر تو چو جرەی د گەل کیتابییان نەکە ل دۆر مەسەلا هژمارا وان، ب تنێ تو وەحییێ بۆ وان بخوینە، وپسیارا حالێ وان وهژمارا وان تو ژ وان نەکە؛ چونکی ئەو وێ چەندێ نزانن. (٢٣، ٢٤) وبۆ وی تشتێ تە کرییە دلێ خۆ کو بکەی تو نەبێژە: سوباهی ئەز دێ وی تشتی کەم، وەسا تێ نەبت کو تو وی کاری ب حەزکرنا خودێ ڤە گرێدەی، وبێژی: ئەگەر خودێ حەز بکەت. و ل دەمێ خۆ ژ بیرڤەکرنێ تو خودایێ خۆ ل بیرا خۆ بینە وبێژە: ئەگەر خودێ حەز بکەت، وهەر جارەکا تە ژ بیرکر تو خودێ ل بیرا خۆ بینەڤە، چونکی بیرئینانا خودێ ژبیرکرنێ ناهێلت، وبێژە: بەلکی خودایێ من بەرێ من بدەتە هیدایەتێ وڕێکا نێزیکتر یا مرۆڤی دگەهینتە سەرڕاستییێ. (٢٥) وئەو گەنج سێ سەد ونەهـ سالان مابوونە نڤستی. (٢٦) وئەگەر پسیارا دەمێ مانا وان د شکەفتێ ڤە ژ تە هاتەکرن، وتە چو زانین پێ نەبت وخودێ بۆ تە نەگۆتبت، تو چو تشتان ژ نک خۆ نەبێژە، بەلێ تو بێژە: خودێ ب دەمێ مانا وان زاناترە، زانینا تشتێ نەبەرچاڤ ل عەسمانان وعەردی بۆ وییە، تو ژ دیتن وگوهـ لێ بوونا وی یا کو دۆر ل هەر تشتەکی گرتی عەجێبگرتی ببە. ژبلی وی خەلکی چو سەرکار نینن کارێ وان ب ڕێڤە ببەت، ووی د حوکم وشریعەت وقەدەرا خۆ دا چو هەڤپشک نینن. (٢٧) وتو وێ بخوینە یا خودێ ژ قورئانێ ب وەحی بۆ تە ئینایە خوارێ، هندی قورئانە ئەو کیتابە یا=

=چو گوهۆڕین بۆ پەیڤێن وێ نەبن ژ بەر ڕاستی ودادییا وان، وژبلی خودایێ خۆ تو کەسێ نابینی هاوارێن خۆ بگەهینییێ، وخۆ پێ بپارێزی. (٢٨) وتو -ئەی موحەممەد- بێهنا خۆ د گەل وان هەڤالێن خۆ یێن هەژار فرەهـ بکە ئەوێن خودایێ خۆ ب تنێ دپەرێسن، و ل سپێدە وئێڤاران دوعایان ژ وی دکەن، وان ب وێ چەندێ کنارێ وی دڤێت، وتو د گەل وان ڕوینە وتێکەلییا وان بکە، وبەرێ خۆ ژ وان وەرنەگێڕە کافران ب مهانا خۆشیبرنا ب خەملا ژینا دنیایێ، وتو گوهدارییا وی نەکە یێ مە دلێ وی ژ زکرێ خۆ بێ ئاگەهـ کری، ووی دلچوونێن خۆ ب سەر گوهدارییا خودایێ خۆ ئێخستین، ومەسەلا وی د هەمی کارێ وی دا بوویە زەعێبوون وتێچوون. (٢٩) وتو بێژە ڤان بێ ئاگەهان: ئەوا ئەز بۆ هەوە پێ هاتیم ئەوە حەقییا ژ نک خودایێ هەوە هاتی، ڤێجا هەچییێ ژ هەوە بڤێت باوەرییێ پێ بینت ودویکەفتنا وێ بکەت بلا وە بکەت ئەو بۆ وی چێترە، وهەچییێ بڤێت کافرییێ پێ بکەت بلا بکەت، وهەما وی زۆرداری ل خۆ کرییە. هندی ئەمین مە بۆ کافران ئاگرەکێ دژوار ئامادەکرییە شویرها وی دۆرا ل وان گرتی، وئەگەر ئەڤ کافرە د ئاگری دا هەوار بکەن و ژ تێهنا خۆ یا دژوار دا ئاڤێ بخوازن، ئاڤەکا وەکی زەیتەکا شێلی وزێدە کەلاندی یا ڕوییان دبرێژت دێ بۆ وان ئێت. پیسە ڤەخوارنە ئەڤ ڤەخوارنا تێهنا وان نەشکێنت بەلکی پتر لێ دکەت، وئاگر خرابە جهە بۆ وان. و د ڤێ ئایەتێ دا گەف وگورەکا دژوار هەیە بۆ وی یێ پشت بدەتە حەقییێ، وباوەرییێ ب پەیاما موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- نەئینت، وکارێ پێ نەکەت. (٣٠) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکارێن چاک کرین مەزنترین خێر بۆ وان هەیە، هندی ئەمین ئەم خێرا وان زەعێ ناکەین، وبەرانبەر کارێ وان یێ چاک ئەم تشتەکی ژێ کێم ناکەین. (٣١) ئەوێن هە یێن باوەری ئینای هندەک بەحەشت بۆ وان هەنە ئەو هەروهەر تێدا دمینن، ڕویبارێن ئاڤ شرین د بن خانی وجهێن وان دا دچن، بازنێن زێڕی ل بەر وان دئێتەکرن، وهندەک جلکێن کەسک یێن ژ ئارمیشێ تەنک وستویر هاتینە چێکرن ئەو ل بەر خۆ دکەن، وئەو د وان بەحەشتان دا پال ددەنە سەر وان تەختێن پەردەیێن جوان ب سەردا هاتینە بەردان، خۆش جزایە جزایێ وان، وبەحەشت باش جهـ ووارە بۆ وان. (٣٢) وتو -ئەی موحەممەد- بۆ کافرێن مللەتێ خۆ مەتەلا وان هەردو زەلامان بینە ئەوێن ژ مللەتەکێ بۆری: یەک ژ وان یێ خودان باوەر بوو، ویێ دی یێ کافر بوو، ومە دو رەزێن تری دابوونە یێ کافر، و ل دۆرێن هەر دووان مە کربوونە دارقەسپێن مشە، و ل نیڤا وان مە گەلەک شینکاتییێ جودا جودا و ب مفا دابوو. (٣٣) هەردو رەزان بەر ژ خۆ دابوو وچو یێ ژێ کێم نەبوو، ومە د ناڤ هەر دووان ڕا ڕویبارەک بربوو دا ب ساناهی ئەو بێنە ئاڤدان. (٣٤) وخودانێ وان هەدو رەزان هندەک بەرهەم ومالێ دی ژی هەبوو، ئینا وی ب دفن بلندی ڤە گۆتە هەڤالێ خۆ یێ خودان باوەر دەمێ وی دان وستاندن د گەل دکر: مالێ من ژ یێ تە پترە وئەز ژ تە پتر یێ ب خودانم ویێ پشت گەرمترم.

(٣٥، ٣٦) وئەو چوو ناڤ رەزێ خۆ، ل وی دەمێ ئەو یێ زۆردار بۆ خۆ کو وی کوفر ب ڕابوونا پشتی مرنێ کری، و ژ هاتنا قیامەتێ یێ ب گومان، ڤێجا کەیفا وی ب فێقیییێ وی هات، لەو گۆت: ئەز باوەر ناکەم ئەڤ رەزە جارەکێ دێ پویچ بت، وئەز باوەر ناکەم قیامەت ژی دێ ڕابت، وئەگەر خۆ -من گرتی- قیامەت ڕابوو ژی وەکی تو دبێژی ئەی خودان باوەرۆ، وئەز بۆ نک خودایێ خۆ هاتمە زڤڕاندن ژی تشتەکێ ژ ڤی رەزی باشتر وچێتر ئەز دێ ل نک خودێ بینم؛ چونکی من قەدر وبهایێ خۆ ل نک وی هەیە. (٣٧) هەڤالێ وی یێ خودان باوەر دەمێ دان وستاندن د گەل وی کری گۆتێ: چاوا تو کوفرێ ب وی خودایی دکەی یێ تو ژ ئاخێ ئافراندی، پاشی ژ چپکەکا ئاڤێ، پاشی تو کرییە مرۆڤەکێ دورست وکامل؟ و د ڤێ دان وستاندنێ دا دەلیلەک هەیە کو ئەوێ شیای ل دەسپێکێ ئافراندنێ بکەت، دێ شێت دوبارە وان زڤڕینتەڤە. (٣٨-٤١) و دەمێ تو چوویە ناڤ رەزێ خۆ وکەیفا تە پێ هاتی بلا تە حەمدا خودێ کربا وتە گۆتبا: ئەڤە ئەوە یێ خودێ بۆ من حەزکری، ئەگەر نە خودێ با ئەز نەدشیام ب دەست خۆ بێخم. ئەگەر تو ببینی مالێ من وعەیالێ من ژ یێن تە دکێمترن، بەلکی خودایێ من تشتەکێ ژ رەزێ تە چێتر بدەتە من، و ژ بەر کوفرا تە ئەو وێ قەنجییێ ژ تە بستینت یا وی دایە تە، وعەزابەکێ ژ عەسمانی ب سەر رەزێ تە دا بهنێرت، ڤێجا ئەو ببتە عەردەکێ خرش وحلی یێ مرۆڤ لێ بتەحست، وچو شینکاتی لێ شین نەبت، یان ژی ئاڤا وی یا ئەو پێ دئێتە ئاڤدان د عەردی دا بچت، ڤێجا تو نەشێی وێ ئاڤێ بینیە دەرێ. (٤٢) وئەو چێبوو یا خودان باوەری گۆتی، ورەز پویچ بوو، ڤێجا چ تشت لێ نەما، ئینا ئەو کافر ما لەپێن خۆ لێکدان ژ خەم وکۆڤانان دا ل سەر وی مالێ وی لێ خەرج کری، وئەو رەز ب سەرێک دا هات بوو ویێ ڤالا بوو، ووی دگۆت: خوزی من بهایێ قەنجییێن خودێ زانیبا ومن چو شریک بۆ خودێ نەدانابان. وئەڤ پەشێمانییا وی ل وی دەمی بوو کو پەشێمانی مفایێ وی نەدەت. (٤٣) وچو دەستەک ژ وان یێن وی مەدحە بۆ خۆ پێ دکرن نەبوون عەزابا خودێ ژ وی پاشڤە لێ بدەن، وئەو ب خۆ ژی ب هێز وشیانا خۆ نەدشیا وێ ژ خۆ دویر بکەت. (٤٤) ل دەمێ ڤان ڕەنگە تەنگاڤییان پشتەڤانی وسەرکاری یا خودایێ حەق ب تنێیە، جزایێ وی چێترە، وئەو دویماهییا ئەو ددەتە بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر باشترە. (٤٥) وتو -ئەی موحەممەد- بۆ مرۆڤان -و ب تایبەتی بۆ خۆمەزنکەران ژ وان- مەتەلا وێ دنیایێ یا ئەو پێ دسەردا چووین بینە، هندی ئەوە ئەو د خەملا خۆ یا بەرەوەخت و د چوونا خۆ یا ب لەز دا وەکی ئاڤەکێ یە یا خودێ ژ عەسمانی ئینایە خوارێ ڤێجا ب ئانەهییا وی شینکاتی پێ دەرکەفتی، وکەسک بووی، ودەمەکێ کێم ب ڤی ڕەنگی مای پاشی ئەڤ شینکاتییە هشک بووی وبوویە پیش وبای ئەو ل هەمی لایان بەلاڤ کری. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیان بوو، یەعنی شیانا وی ل سەر هەر تشتەکی یا مەزنە.

(٤٦) مال وعەیال جوانی وهێزە د ڤێ دنیایا بەروەخت دا، وکارێن چاک -و ب تایبەتی زکرێ خودێ- ل نک خودایێ چێتر وباشترە، وئەڤ کریارێن چاک باشترین تشتە مرۆڤ پێ پێ ب هیڤی بت کو خودێ خێرا وان بدەتێ، و ل ئاخرەتێ ئەو وێ ب دەست خۆ بێخت یا ئەو د دنیایێ دا ژێ ب هیڤی. (٤٧) وتو بۆ وان بەحسێ وێ ڕۆژێ بکە یا ئەم تێدا چیایان ژ جهێ وان ڕادکەین، وتو عەردی دبینی یێ ئاشکەرایە، چو تشتەک ل سەر نینە وی ڤەشێرت ژ وان چێکربیێن بەرێ ل سەر هەین، ومە هەمی مرۆڤ یێن بەراهییێ ودویماهییێ بۆ حسێبێ کۆم کرن، وکەسەک ژ وان مە نەهێلا. (٤٨) وئەو هەمی ڕێز ڕێز بۆ خودایێ تە هاتنە بەرچاڤ کرن، کەسەک ژ وان نائێتە ڤەشارتن، ب ڕاستی مە ئەو هەمی ڕاکرنەڤە، وهوین کت کتە هاتنە نک مە، وەکی جارا یەکێ مە هوین ئافراندین، بەلکی هەوە هزر دکر کو ئەم چو ژڤانان بۆ هەوە نادانین هەوە تێدا ڕاکەینەڤە. (٤٩) وکیتابا کریارێن هەر یەکی د دەستێ وی یێ ڕاستێ یان یێ چەپێ دا هاتە دانان، ڤێجا تو دێ بینی گونەهکار ژ وی تشتێ ئەو تێدا و ژ بەر وان تاوانێن وان کرین ب ترسن، ودەمێ ئەو وێ کیتابێ دبینن ئەو دبێژن: وەی بۆ تێچوونا مە! ئەڤە چیە ڤێ کیتابێ نە تشتەکێ بچویک ونە یێ مەزن نەهێلایە هەمی یێ نڤیسی؟! وهەر تشتەکێ وان ل دنیایێ کری ئەو دبینن یێ ئامادەیە. وخودایێ تە هندی دندکەکێ زۆردارییێ ل یەکی ناکەت. (٥٠) وتو بەحس بکە دەمێ مە فەرمان ل ملیاکەتان کری کو بۆ ئادەمی بچنە سوجدێ، بۆ قەدرگرتن بۆ وی نە کو بۆ عیبادەت، ومە فەرمان ب وێ چەندێ ل ئبلیسی ژی کر، ئینا ملیاکەت هەمی چوونە سوجدێ، بەلێ ئبلیسی ئەوێ ژ ئەجنان گوهدارییا خودایێ خۆ نەکر، و ژ خۆمەزنکرن ودلڕەشی نەچوو سوجدێ. ئەرێ ڤێجا هوین وی ودووندەها وی بۆ خۆ دکەنە هاریکار هوین گوهدارییا وان دکەن وگوهدارییا من دهێلن، وئەو بۆ هەوە دوژمنترین نەیارن؟ پیسە گوهدارییا شەیتانییە زۆرداران ب گوهدارییا خودێ گوهارتی. (٥١) من ئبلیس ودووندەها وی -ئەوێن هوین گوهدارییێ بۆ دکەن- ل دەمێ ئافراندنا عەسمانان وعەردی ئامادە نەکربوون، دا ئەز هاریکارییێ ژ وان بخوازم، ومن هندەک ژ وان ل دەمێ ئافراندنا هندەکێن دی ژی ئامادە نەکربوون، بەلکی ل وێ هەمییێ ئەزێ ب تنێ بووم، چو هاریکار وپشتەڤان من نەبوون، ومن ئەوێن خەلکی د سەردا دبەن ژ شەیتانان وهاریکارێن وان بۆ خۆ نەکرینە هاریکار. (٥٢) وتو وی بەحسی بۆ وان بکە دەمێ خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ دبێژتە بوتپەرێسان: گازی وان هەڤپشکێن من بکەن یێن هەوە ژ درەو گۆتی کو ئەو شریکێن منن د پەرستنێ دا؛ دا ئەڤرۆ ئەو هەوە ب سەربێخن، ئینا وان گازی وان کرن بەلێ ئەو د بەرسڤا وان نەهاتن، ومە د ناڤبەرا پەرستڤان وپەرستییان دا جهەکێ تێبرنێ دانایە ئەو هەمی تێدا تێ دچن. (٥٣) وتاوانباران ئاگر دیت، ڤێجا وان باش زانی کو ئەو هەر دێ کەڤنە تێدا، ووان جهەکێ دی بۆ خۆ نەدیت ئەو بەرێ خۆ بدەنێ.

(٥٤) و ب ڕاستی مە د ڤێ قورئانێ دا گەلەک ڕەنگێن مەتەلان بۆ مرۆڤان ئاشکەرا کرن؛ دا ئەو باوەرییێ پێ بینن ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرن. ومرۆڤ ژ هەمی چێکرییان پتر یێ جرەکێش وهەڤڕکە. (٥٥) وتشتەک نەبوو مرۆڤان ژ باوەرییێ پاشڤە لێ بدەت -دەمێ موحەممەد پێغەمبەر سلاڤ لێ بن بۆ وان هاتی وقورئان د گەل دا- و ژ داخوازا گونەهـ ژێبرن وعەفییا ژ خودایێ خۆ پاشڤە لێ بدەت، هەڤڕکییا وان تێ نەبت بۆ پێغەمبەری، وداخوازا وان کو ڕێبازا خودێ د تێبرنا مللەتێن بۆری دا ب سەر وان دا بێت، یان عەزابا خودێ ئاشکەرا بگەهتە وان. (٥٦) وهەما ئەم پێغەمبەران ژ بەر هندێ بۆ مرۆڤان دهنێرین دا ئەو مزگینییێ ب بەحەشتێ بدەنە خودانێن باوەرییێ وکارێن چاک، وخودانێن کوفرێ ونەگوهدارییێ ب ئاگری بترسینن، و د گەل ئاشکەراییا حەقییێ ئەوێن کافر بووین ب نەحەقی هەڤڕکییێ د گەل پێغەمبەرێن خۆ دکەن؛ دا ئەو ب نەحەقییا خۆ وێ حەقەیێ پویچ بکەن یا پێغەمبەر پێ هاتی، ووان کیتاب ودەلیلێن من ووان تشتێن ئەو پێ هاتینە ترساندن بۆ خۆ کرنە پێتڕانک ویاری. (٥٧) وکەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ ب ئایەتێن ئاشکەرا یێن خودایێ وی شیرەت لێ بێنە کرن، ڤێجا ئەو ڕوییێ خۆ ژێ وەرگێڕتە نەحەقییا خۆ، ووان کریارێن کرێت یێن وی کرین ئەو ژ بیر بکەت وژێ تۆبە نەکەت، هندی ئەمین مە پەردە ل سەر دلێن وان داناینە، ڤێجا ئەو د قورئانێ ناگەهن، ووێ خێرێ نزانن یا تێدا هەی، ومە کەڕاتی د گوهێن وان دا دانایە، ڤێجا وان گوهـ لێ نابت ومفای بۆ خۆ ژێ وەرناگرن، وئەگەر تو بەرێ وان بدەیە باوەرییێ ئەو قەت د بەرسڤا تە نائێن، و ب هیدایەت ناکەڤن. (٥٨) وخودایێ تە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆیە ئەگەر ئەو تۆبە بکەن، یێ خودان دلۆڤانییە ب وان، ئەگەر ئەو ڤان یێن پشت دایە ئایەتێن وی ب وان گونەهێن وان کرین بگرت دێ لەزێ د عەزابدانا وان دا کەت، بەلێ ئەو یێ ئارامە لەزێ د عەزابدانا وان دا ناکەت، بەلکی ژڤانەک بۆ وان دانایە ئەو دێ تێدا ئێنە جزادان، وئەو نەشێن خۆ ژێ لابدەن یان ژێ بڕەڤن. (٥٩) وئەو گوندێن هە یێن نێزیکی هەوە -وەکی گوندێن مللەتێ هوودی وصالحی ولووطی وشوعەیبی- مە تێبرن دەمێ خەلکێ وان ب کوفرێ زۆرداری کری، ومە ژڤانەک بۆ تێبرنا وان دانا، دەمێ ئەو گەهشتینێ عەزاب ب سەر وان دا هات وخودێ ئەو تێبرن. (٦٠) وتو بەحسێ هندێ بکە دەمێ مووسای گۆتییە خزمەتکارێ خۆ یووشەعێ کوڕێ نوونی: ئەز دێ هەر چم حەتا بگەهمە وی جهی یێ هەردو دەریا لێ دگەهنە یەک، یان ئەز دێ دەمەکێ درێژ چم حەتا بگەهمە وی بەنییێ چاک؛ دا ئەز ژ وی فێر ببمە وێ زانینێ یا کو ل نک من نەهەی. (٦١) وهەردووان دا ڕێ، ودەمێ ئەو گەهشتینە جهێ هەردو دەریا لێ دگەهنە یەک هەردو ل نک کەڤری ڕوینشتن، ووان ئەو نەهنگێ خۆ ژ بیرکر یێ فەرمان ل مووسای هاتییە کرن کو وی بۆ قویتی د گەل خۆ ببەت، ویووشەعی ئەو دانابوو د عەلبەکێ دا، ڤێجا نەهنگ زێندی بووبوو وخۆ هاڤێتبوو د دەریایێ دا، ووی ڕێکەکا ڤەکری بۆ خۆ د دەریایێ دا گرتبوو.

(٦٢) ڤێجا دەمێ ئەو ژ وی جهی چووین ێێ وان نەهنگ لێ ژ بیرکری ومووسا ب برسێ حەسیا، وی گۆتە خزمەتکارێ خۆ: فراڤینا مە بۆ مە بینە، ب ڕاستی مە د ڤێ سەفەرا خۆ دا وەستیان دیت. (٦٣) خزمەتکارێ وی گۆتێ: ئەرێ ل بیرا تەیە دەمێ ئەم چووینە نک وی کەڤری ێێ مە بێهنا خۆ ل نک ڤەدای؟ من ژ بیرکربوو ئەز مەسەلا نەهنگی بۆ تە بێژم، وهەما شەیتانی ژ بیرا من بربوو ئەز مەسەلا وی بۆ تە بێژم، هندی نەهنگە ل وێرێ ب رح کەفتبوو، وخۆ هاڤێتبوو د دەریایێ دا، ووی ڕێکەک بۆ خۆ تێدا کربوو، ومەسەلا وی یا عەجێب بوو. (٦٤) مووسای گۆت: ئەوا چێ بووی ئەو بوو یا مە دخواست، وئەو نیشانەکە بۆ من ئەز پێ ب جهێ بەنییێ چاک بکەڤم، ئینا هەردو ل شوین پێیێن خۆ زڤڕین حەتا گەهشتینە جهێ کەڤر لێ. (٦٥) ئینا وان ل وێرێ بەنییەکێ چاک ژ بەنییێن مە دیت کو خدرە سلاڤ لێ بن -وئەو پێغەمبەرەکە ژ پێغەمبەرێن خودێ ویێ مری-، مە دلۆڤانییەک ژ نک خۆ دابوویێ، ومە ژ نک خۆ زانینەکا مەزن نیشا وی دابوو. (٦٦) ئینا مووسای سلاڤ کرێ، وگۆتێ: ئەرێ دێ دەستویرییێ دەی کو ئەز ب دویڤ تە بکەڤم؛ دا تو هندەکێ ژ وێ زانینا خودێ نیشا تە دای نیشا من بدەی کو ئەز پێ سەرڕاست ببم ومفای ژێ وەربگرم؟ (٦٧) خدری گۆتێ: هندی تویی -ئەی مووسا- تو نەشێی بێهنا خۆ ل سەر دویکەفتن وهەڤالینییا من فرەهـ بکەی. (٦٨) وچاوا تو دێ شێی بێهنا خۆ ل سەر وان تشتان فرەهـ کەی ێێن کو ئەز دێ کەم وئەو ل بەر تە دبەرزە ژ وان ێێن خودێ نیشا من داین؟ (٦٩) مووسای گۆتێ: ئەگەر خودێ حەز بکەت تو دێ من بینی یێ بێهن فرەهـ ل سەر وی تشتێ ئەز دێ ژ تە بینم، وئەز د تشتەکی دا بێ ئەمرییا تە ناکەم. (٧٠) ئینا خدر ل بەر هات وگۆت: پا ئەگەر تە هەڤالینییا من کر تو پسیارا تشتەکێ ل بەر تە ئالۆز بت ژ من نەکە، حەتا ئەز ب خۆ وی تشتێ ل بەر تە نە ئاشکەرا بێژم بێی تو پسیار بکەی. (٧١) ئینا وان دەست ب ڕێڤەچوونا ل سەر لێڤا دەریایێ کر، وگەمییەک د بەر وان ڕا بۆری، وان داخواز ژ خودانان کر کو وان سویار کەن، ڤێجا دەمێ ئەو سویار بووین خدری دەپەک ژ گەمییێ ڤەکر وئەو کونکر، مووسای گۆتێ: ئەرێ تە گەمی کونکر؛ دا خەلکێ وێ بخەندقینی، ووان بێ کرێ ئەم ێێن هلگرتین؟ ب ڕاستی تە کارەکێ کرێت کر. (٧٢) خدری گۆتێ: ل سەری من گۆتبوو تە: هندی تویی تو نەشێی بێهنا خۆ ل سەر هەڤالینییا من فرەهـ بکەی. (٧٣) مووسای بۆ عوزر ڤەخواستنێ گۆت: ل من نەگرە کو من شەرتێ تە د گەل خۆ ژ بیرکری، وتو د نیشادانێ دا بارەکێ گران نەدانە سەر ملێن من، و ب نەرمی سەرەدەرییێ د گەل من بکە. (٧٤) ئینا خدری عوزرا وی قەبویلکر، پاشی هەردو ژ گەمییێ دەرکەفتن، و ل وی دەمێ ئەو ل سەر لێڤا دەریایێ دچوون وان کوڕکەک دیت د گەل زارۆکان یاری دکرن، ئینا خدری ئەو کوشت، مووسای ب ڤێ چەندێ نەخۆش بوو وگۆت: چاوا تە نەفسەکا پاقژ وبێ گونەهـ کوشت، ووی کەس نەکوشت بوو کو هێژای کوشتنێ ببت؟ ب ڕاستی تە کارەکێ کرێت کر.

(٧٥) خدری بۆ بیرئینان ولۆمەکرن گۆتە مووسای: ئەرێ ما من نەگۆتبوو تە تو نەشێی بێهنا خۆ ل سەر وان کریارێن من یێن تە چو زانین پێ نە فرەهـ بکەی؟ (٧٦) مووسای گۆتە وی: ئەگەر پشتی ڤێ جارێ من پسیارا تشتەکی ژ تە کر تو من بهێلە وهەڤالینییا من نەکە، تو بوویە خودان عوزر وتە د دەرحەڤا من دا تەخسیری نەکرییە؛ چونکی تە گۆتبوو من: تو نەشێی صەبرێ د گەل من بکێشی. (٧٧) ڤێجا مووسای وخدری دا رێ حەتا گەهشتینە نک خەلکێ گوندەکی، ئینا وان داخوازا خوارنێ ژ وان کر، بەلێ خەلکێ وی گوندی ل بەر نەهاتن کو وان مێڤان بکەن، وان دیوارەک ل وێرێ دیت خوار بووبوو ونێزیک بوو بهەرفت، ئینا خدری ئەو راستکر، مووسای گۆتێ: ئەگەر تە حەزکربا تو دا سەرا ڤی کاری کرییەکێ وەرگری دا ئەم خوارنێ بۆ خۆ پێ کرین مادەم وان ئەم مێڤان نەکرین. (٧٨) خدری گۆتە مووسای: ئەڤە دەمێ ژێکڤەبوونێیە د ناڤبەرا من وتە دا، ئەز دێ بۆ تە بەحسێ وان کریارێن خۆ کەم یێن تە پێ نەخۆش بووی، وتو نەشیای بێهنا خۆ ل سەر فرەهـ بکەی وپسیارا وان نەکەی. (٧٩) هندی ئەو گەمی بوو یا من کونکری ئەو یا هندەک هەژاران بوو وان د دەریایێ دا کار بۆ خۆ پێ دکر ورزقێ وان ژێ دهات، ڤێجا من ڤیا ئەز ب وێ کونکرنێ گەمییێ عێبەلۆ بکەم؛ چونکی ل بەراهییا وان مەلکەک هەبوو هەر گەمییەکا دورستا هەبا ب زۆری ژ خودانان دستاند. (٨٠) وئەو کورکێ من کوشتی مرۆڤەکێ کافر بوو، ودایک وبابێن وی د خودان باوەر بوون، ڤێجا ئەم ترساین ئەگەر ئەو کور بمینتە زێندی ئەو بەرێ دایبابێن خۆ بدەتە کوفرێ وسەرداچوونێ؛ چونکی وان گەلەک حەز ژ وی دکر وپێتڤی پێ هەبوو. (٨١) ڤێجا مە ڤیا خودێ یەکێ ژ وی چاکتر و ب رەحمتر بدەتە دایبابێن وی. (٨٢) وئەو دیوارێ من خواربوونا وی راستکری ئەو یێ دو کورکێن ئێتیم بوو ل وی باژێری یێ دیوار لێ، و دبن وی دیواری ڤە خزینەیەکا ژ زێر وزیڤی یا وان هەر دووان هەبوو، وبابێ وان زەلامەکێ چاک بوو، ڤێجا خودایێ تە ڤیا ئەو هەردو مەزن ببن و ب هێز بکەڤن، وئەو خزینەیا خۆ دەربێخن، ئەڤە ژ دلۆڤانییا خودایێ تە بوو ب وان، وئەو هەمی کریارێن تە دیتین من کرین ئەی مووسا من ژ نک خۆ نەکرینە، بەلکی من ب فەرمانا خودێ ئەو کرن، ئەوا هە یا من ئەگەرێن وێ بۆ تە دیارکرین ئەو دویماهییا وان کارانە یێن تە نەشیای تو بێهنا خۆ ل سەر فرەهـ بکەی وپسیار ژێ نەکەی. (٨٣) وئەڤ بوتپەرێسێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- پسیارا مەلکێ چاک خودانێ دو شاخان (ذو القرنین) ژ تە دکەن، تو بێژە وان: ئەز دێ بەحسەکێ وی بۆ هەوە کەم، دا هوین وی ل بیرا خۆ بینن، وعیبرەتێ بۆ خۆ ژێ وەربگرن.

(٨٤) هندی ئەمین مە عەرد ئێخستە بن دەستێ وی، و ژ هەر تشتەکی مە رێ وئەگەر دانە وی کو ئەو پێ بگەهتە تشتێ وی بڤێت ژ گرتنا وەلاتان وشکاندنا دوژمنان وهەر تشتەکێ دی. (٨٥) ئینا وی ب مجدی وزیرەکی ئەو رێ وئەگەر ب کار ئینان. (٨٦) حەتا دەمێ خودانێ دو شاخان گەهشتییە جهێ رۆژ لێ ئاڤا دبت وی دیت ل بەر چاڤ هەر وەکی ئەو د کانییەکا گەرما خودان هەرِیەکا رەش دا یا ئاڤا دبت، ووی ل وێرێ ملەتەک دیت، مە گۆت: ئەی خودانێ دو شاخان یان تو ب کوشتنێ وان عەزاب بدە، ئەگەر وان باوەری ب تەوحیدا خودێ نەئینا، یان تو باشییێ د گەل وان بکە، وهیدایەتێ نیشا بدە وبەرێ وان بدە رێ. (٨٧) خودانێ دو شاخان گۆت: هەچییێ ژ وان زۆرداری ل خۆ کر وکوفر ب خودایێ خۆ کر، ئەم د دنیایێ دا دێ وی عەزاب دەین، پاشی ئەو دێ زڤرِتە نک خودایێ خۆ، ڤێجا ئەو ب عەزابەکا مەزن دێ وی د ئاگرێ جەهنەمێ دا عەزاب دەت. (٨٨) وهەچییێ ژ وان باوەری ب خودایێ خۆ وتەوحیدا وی ئینا، وکار ب گۆتنا وی کر جزایێ وی ژ نک خودێ بەحەشتە، وئەم دێ باشییێ د گەل وی کەین، و ب گۆتنەکا نەرم دێ وی ئاخێڤین، وسەرەدەرییەکا باش دێ د گەل کەین. (٨٩) پاشی خودانێ دو شاخان دویچوونا وان ئەگەران کر یێن خودێ داینێ وزڤرِی رۆژهەلاتێ. (٩٠) حەتا دەمێ ئەو گەهشتییە جهێ هەلاتنا رۆژێ، وی دیت ئەو یا ل سەر ملەتەکی دهەلێت وان چو ئاڤاهی نینن وان ستارە بکەن، وچو داروبار ژی نینن سیبەرێ ل وان بکەن. (٩١) وەسا و ب راستی زانینا مە دۆر ل وی تشتی گرتبوو یێ ل نک وی هەی ژ خێرێ وئەگەرێن مەزن، ل هەر جهەکێ ئەو بچتێ. (٩٢) پاشی خودانێ دو شاخان ئەو رێ وئەگەر ب کار ئینان یێن مە داینێ ودا رێ. (٩٣) حەتا دەمێ ئەو گەهشتییە ناڤبەرا وان هەردو چیایان دا یێن تشتێ ل پشت خۆ ڤەدشێرن، وی ل پشت وان ملەتەک دیت، نێزیک بوو ئەو ژبلی ئەزمانێ خۆ د چو ئەزمانێن دی نەگەهن. (٩٤) وان گۆت: ئەی خودانێ دو شاخان هندی یاجووج وماجووجن -کو دو ملەتێن مەزنن ژ دووندەها ئادەمی- ب کوشتنا مرۆڤان وپویچکرنا شینکاتی خرابکارییێ د عەردی دا دکەن، ئەرێ ڤێجا ئەم کرێ وخەراجەکێ نەدەینە تە، ومالەکی بۆ تە کۆم نەکەین، بەرانبەر هندێ کو تو پەرژانەکی بێخییە د ناڤبەرا مە ووان دا؟ (٩٥) خودانێ دو شاخان گۆت: تشتێ خودایێ من ژ ملکی ودەسهەلاتێ دایە من بۆ من ژ مالێ هەوە چێترە، ڤێجا هوین ب هێزا خۆ هاریکارییا من بکەن ئەز دێ ناڤبرەکێ ئێخمە ناڤبەرا هەوە ووان دا. (٩٦) هوین پارچەیێن ئاسنی بۆ من بینن، ودەمێ وان ئەو ئینایین و ل ناڤبەرا هەردو چیایان دانای حەتا راستکری، وی گۆتە پالان: ئاگری خۆش کەن، حەتا ئاسن هەمی بوویە ئاگر، وی گۆت: هوین سفری بۆ من بینن دا ئەز ب سەر دا بکەم. (٩٧) ڤێجا یاجووج وماجووج نەشیان ب سەر ناڤبرێ بکەڤن؛ هندی یا بلند وحلی بوو، وئەو نەشیان وێ ژ بن ژی ڤە کون بکەن ژ بەر فرەهی وموکمییا وێ.

(٩٨) خودانێ دو شاخان گۆت: ئەڤ ناڤبڕا من دانای دا خرابییا یاجووج وماجووجان ڤەگرت دلۆڤانییەکە ژ خودایێ من ب مرۆڤان، ڤێجا ئەگەر ژڤانێ خودایێ من هات ل ڕۆژا قیامەتێ ئەو دێ وێ ناڤبڕێ ب عەردی ڤە ڕاست کەت وهەڕفینت، وژڤانێ خودایێ من حەق بوویە. (٩٩) ومە یاجووج وماجووج هێلان -حەتا ڕۆژا ژڤانێ مە دئێت- دا هندەک ژ وان تێکەلی هندەکان بین؛ ژ بەر هژمارا وان یا بۆش، وبۆ ڕابوونێ د (بۆرییێ) دا هاتە پفکرن، ڤێجا مە هەمی چێکری بۆ حسێبێ وجزای کۆمکرن. (١٠٠) ومە جەهنەم بۆ کافران ئاشکەرا وپێش چاڤ کر؛ دا ئەم دویماهییا وان یا خراب نیشا وان بدەین. (١٠١) ئەوێن د دنیایێ دا چاڤێن وان ژ زکرێ من دگرتی ڤێجا ئایەتێن من نەددیتن، ووان تەحەمل نەدکر گوهدارییا وان دەلیلێن من بکەن یێن سەری دکێشنە باوەرییا ب من و ب پێغەمبەرێ من. (١٠٢) ئەرێ ڤێجا ئەوێن کوفر ب من کری هزر دکەن ئەو دێ بەنییێن من ژبلی من بۆ خۆ کەنە خودا؛ دا ئەو بۆ وان ببنە سەرکار؟ هندی ئەمین مە ئاگرێ جەهنەمێ بۆ کافران یێ کرییە جه. (١٠٣) تو -ئەی موحەممەد- بۆ هشیارکرن بێژە مرۆڤان: ئەرێ ئەم بۆ هەوە بێژین کانێ کارێ کیژ مرۆڤی ژ یێ هەمییان ب زیانترە؟ (١٠٤) ئەو ئەون یێن کارێ وان د ژینا دنیایێ دا بەرزە بووی -وئەو بوتپەرێسێن مللەتێ تەنە وهەر کەسەکێ دی یێ ڕێکا ڕاست بەرزەکری، وب هیدایەت نەهاتین- وئەو هزر دکەن کو ئەو د کارێ خۆ دا دباشن. (١٠٥) ئەوێن هە یێن کارێ وان ب زیان، ئەون یێن کافری ب ئایەتێن خودایێ خۆ کری، وباوەری ب دیدارا وی ل ڕۆژا قیامەتێ نەئینای، ڤێجا کریارێن وان پویچ بوون؛ ژ بەر کوفرا وان، وئەم ل ڕۆژا قیامەتێ چو بهای نادەینە وان. (١٠٦) ئەوا هە یا بەحس ژێ هاتییە کرن ژ پویچبوونا کارێ وان جزایێ وان ئاگرێ جەهنەمییە؛ ژ بەر کافرییا وان ب خودێ کری ویاری وترانە بۆ خۆ ب ئایەت ودەلیلێن خودێ کری. (١٠٧) هندی ئەون یێن باوەری ب من وپێغەمبەرێن من ئینای، وچاکی کرین، باشترین وبلندترین جه ل بەحەشتێ بۆ وانە. (١٠٨) هەروهەر ئەو دێ تێدا بن، وان نەڤێت ژێ بێنە ڤەگوهاستن؛ ژ بەر ڤیانا وان بۆ وێ. (١٠٩) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: ئەگەر ئاڤا دەریایێ حوبرێ وان قەلەمان بن یێن گۆتنا خودێ دنڤیسن، ئاڤا دەریایێ دا ب دویماهی ئێت بەری کو پەیڤێن خودێ ب دویماهی بێن، ئەگەر خۆ ئەم هندەک دەریایێن دی ژی بۆ هاریکاری بینینە هاری وێ دەریایێ. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو سالۆخەتێ ئاخفتنێ ب دورستی خودێ هەیە ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت. (١١٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان بوتپەرێسان: هەما ئەز ژی وەکی هەوە مرۆڤەکم وەحی بۆ من ژ نک خودایێ من دئێت بەلێ خودایێ هەوە خودایەکێ ب تنێیە، ڤێجا هەچییێ ژ عەزابا خودایێ خۆ بترست ودلێ خۆ ببەتە خێرا وی ل ڕۆژا دیدارا وی، بلا کارەکێ چاک بۆ خودایێ خۆ بکەت کو ل دویڤ شریعەتێ وی بت، وچو شریکان د پەرستنێ دا بۆ وی نە دانت.

سوورەتا (مریم)

(١) (کهیعص) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤە بەحسێ دلۆڤانییا خودایێ تە ب بەنییێ وی زەکەرییای یە، ئەم دێ بۆ تە ڤەگێرین، و د ڤێ چەندێ دا عیبرەت بۆ وی هەیە یێ عیبرەتێ بۆ خۆ ژێ وەرگرت. (٣) دەمێ وی ب رەنگەکێ ڤەشارتی دوعا ژ خودایێ خۆ کری؛ دا پتر ئیخلاص تێدا هەبت، ودا هیڤییا قەبویلکرنا وێ پتر بت. (٤) وی گۆت: خودایێ من ئەز یێ ب ناڤ سال ڤە چوویم، وهەستییێ من یێ لاواز بووی، وپیراتی یا بەربوویە سەرێ من، وئەز بەری نوکە ژ قەبویلکرنا دوعایان یێ بێ بار نەبوویمە. (٥) وهندی ئەزم ئەز ژ مرۆڤێن خۆ یێن نێزیک دترسم کو پشتی مرنا من ئەو ب دورستی ب دینێ تە رانەبن، وبەرێ خەلکی نەدەنە دینێ تە، وژنکا من یا بێ عەیالە وێ بچویک نابن، ڤێجا تو ژ نک خۆ کورەکی بدە من ببتە میراتگر وهاریکارێ من. (٦) ئەو ببتە میراتگرێ پێغەمبەرینییا من وپێغەمبەرینییا بنەمالا یەعقووبی، وتو ڤی کوری بکە یەکێ تو ومرۆڤ ژی ژێ درازی. (٧) ئەی زەکەرییا هندی ئەمین ئەم مزگینییێ ددەینە تە کو دێ دوعایا تە قەبویل کەین، مە کورەک دا تە ناڤێ وی یەحیایە، بەری وی مە کەس ب ڤی ناڤی ناڤ نەکرییە. (٨) زەکەرییای ب مەندەهۆشی ڤە گۆت: خودایێ من چاوا دێ من کورەک هەبت، وژنکا من عەیال نابن، وئەز یێ گەهشتیمە مەزنییەکا مەزن ورەق وهشکییێ. (٩) ملیاکەتی بەرسڤا زەکەرییای دا و د دەرحەقا وی تشتی دا یێ ئەو ژێ مەندەهۆش بووی گۆت: مەسەلە وەسایە وەکی تە گۆتی کو ژنکا تە عەیال نابن وتو یێ پیر بووی، بەلێ خودایێ تە گۆت: ئافراندنا یەحیای ب ڤی رەنگی ل بەر خودێ یا ب ساناهییە، پاشی خودێ تشتەکێ ژ وی عەجێبتر بۆ زەکەرییای گۆت، گۆتێ: و ب راستی من تو بەری یەحیای ئافراند بووی، وتو تشتەک نەبووی. (١٠) زەکەرییای بۆ پتر خۆ پشت راستکرنێ گۆت: خودایێ من تو نیشانەکێ ل سەر وی تشتێ ملیاکەتان مزگینی پێ دایە من بۆ من بدانە، وی گۆت: نیشانا تە ئەوە سێ شەڤ وسێ رۆژان تو نەشێی د گەل مرۆڤان باخڤی، وتو دێ یێ ساخلەم ودروستی بی. (١١) ڤێجا زەکەرییای ژ جهێ خۆ یێ نڤێژێ دەرکەفتە ناڤ مللەتێ خۆ، و ل وی جهی مزگینی ب دانا کورکی بۆ وی هاتبوو دان، ئینا وی ب نک وان ڤە ئیشارەت کر: کو هوین ل سپێدە وئێڤاران تەسبیحا خودێ بکەن وشوکرا وی بکەن.

(١٢) ئەی یەحیا تو تەوراتێ ب هێز ومجدی بگرە، پەیڤێن وێ ژبەر بکە و د رامانێن وێ بگەهە وکاری پێ بکە، ومە کاربنەجهی وتێگەهشتنا باش دابوویێ هێشتا ئەو یێ بچویک. (١٣) ومە ڤیان ودلۆڤانی ژ نک خۆ وپاقژییا ژ گونەهان دابوویێ، وئەو یێ گوهدار بوو بۆ خودێ و ژ وی دترسیا، فەرمانێن وی ب جهـ دئینان، وخۆ ژ حەرامییان ددا پاش. (١٤) وئەو بۆ دایبابێن خۆ یێ باش بوو ووی گوهدارییا وان دکر، ووی خۆ ژ عیبادەتێ خودێ وگوهدانا دایبابێن خۆ مەزنتر لێ نە دکر، وبێ ئەمرییا خودێ ویا دایبابێن خۆ نە دکر. (١٥) وسلاڤ ژ خودێ وتەناهی ل یەحیای بن رۆژا ئەو بووی، ورۆژا ئەو دمرت، ورۆژا ئەو ژ گۆرا خۆ رادبتەڤە. (١٦) وتو -ئەی موحەممەد- د ڤێ قورئانێ دا بەحسێ مەریەمێ بکە دەمێ وێ خۆ ژ مرۆڤێن خۆ ڤەدەر کری، ووێ جهەک ل لایێ رۆژهەلاتا وان بۆ خۆ دانای. (١٧) ڤێجا وێ د ناڤبەرا خۆ ووان دا پەردەیەک دانا کو وێ ژ وان و ژ خەلکی ستارە بکەت، ئینا مە ملیاکەتێ خۆ جبریل هنارتە نک وێ، وئەو ل سەر رەنگێ مرۆڤەکێ دروست ب نک وێ ڤە هات. (١٨) مەریەمێ گۆتە وی: هندی ئەزم ئەز خۆ ب خودایێ پڕدلۆڤان ژ تە دپارێزم کو تو خرابییەکێ بگەهینییە من ئەگەر تو ژ وان بی یێن تەقوا خودێ دکەن. (١٩) ملیاکەتی گۆتە وێ: هەما ئەز هنارتییێ خودایێ تە مە وی ئەز یێ هنارتیمە نک تە؛ دا کورەکێ پاقژ ژ گونەهان بدەمە تە. (٢٠) مەریەمێ گۆتە ملیاکەتی: چاوا دێ من کورەک هەبت، وچو مرۆڤان دەست نەکرییە من، وئەز ژنکەکا دەهمەن پیس نەبوویمە؟ (٢١) ملیاکەتی گۆتە وێ: مەسەلە وەسایە وەکی تە گۆتی کو چو مرۆڤ نێزیکی تە نەبووینە، وتو ژنکەکا خراب نەبووی، بەلێ خودایێ تە گۆت: مەسەلە ل بەر من یا ب ساناهییە؛ ودا ئەو کورک بۆ مرۆڤان ببتە نیشان ل سەر شیانا خودێ، ودا ببتە دلۆڤانییەک ژ مە بۆ وی ودایکا وی وهەمی مرۆڤان، وبوونا عیسای ب ڤی رەنگی قەدەرەکا نڤیسی بوو د لەوحێ پاراستی دا بەری هنگی، ڤێجا دڤێت ببا. (٢٢) ڤێجا مەریەم ب وی کورێ گران بوو پشتی جبریلی پفکرییە بەریکا وێ، ئینا وێ خۆ ب وی ڤە ژ خەلکی ڤەدەرکرە جهەکێ دویر ژ مرۆڤان. (٢٣) ئینا بچویک بوونێ بەرێ وێ دا بەر قورمێ دارقەسپەکێ، وێ گۆت: خوزی بەری ڤێ رۆژێ ئەز مربام، وئەز ببامە تشتەکێ خەلکی نەنیاسی، وژبیرکری. (٢٤) ئینا جبریلی یان عیسای گازی وێ کر: کو ب خەم نەکەڤە، ب راستی خودایێ تە جۆیەکا ئاڤێ د بن تەڤە دایە. (٢٥) وتو قورمێ دارقەسپێ بهژینە رتابێن تەڕ دێ ب سەر تە دا کەڤن.

(٢٦) ڤێجا تو ژ وان ڕتابان بخۆ، و ژ ئاڤێ ڤەخۆ، ودلێ خۆ ب وی زارۆکی خۆش بکە، وئەگەر تە مرۆڤەک دیت ووی پسیارا ڤێ مەسەلێ ژ تە کر تو بێژە: هندی ئەزم من ل سەر خۆ واجب کرییە کو خۆ بێ دەنگ بکەم، ڤێجا ئەڤرۆ ئەز د گەل چو مرۆڤان نائاخڤم. وخۆ بێ دەنگکرن د شریعەتێ وان دا عیبادەتکرن بوو، بەلێ ئەو چەندە د شریعەتێ موحەممەدی دا -سلاڤ لێ بن- نینە. (٢٧) ڤێجا مەریەم ژ وی جهێ دویر هات وبچویکێ وێ ل سەر دەستان بوو، دەمێ وان ئەو وەسا دیتی وان گۆتێ: ئەی مەریەم ب ڕاستی تە تشتەکێ مەزن وکرێت پێ کری. (٢٨) ئەی خویشکا زەلامێ چاک هاروونی بابێ تە زەلامێ خرابییێ نەبوو، ودایکا تە ژی ژنکەکا پویچ وخراب نەبوو. (٢٩) ئینا مەریەمێ ئیشارەت دا بچویکێ خۆ عیسای دا ئەو پسیارێ ژ وی بکەن و د گەل باخڤن، ئینا وان ب خۆنەڕازیکرن ڤە گۆت: چاوا ئەم د گەل وی باخڤین یێ کو هێشتا بچویکەکێ ساڤا د ناڤ پێچکێ دا؟ (٣٠) عیسای ئەوێ هێشتا د ناڤ پێچکێ دا گۆت: هندی ئەزم ئەز بەنییێ خودێ مە، وی ئەمر یێ دای کیتابێ بدەتە من، کو ئنجیلە، ووی ئەز یێ کریمە پێغەمبەر. (٣١) ووی ئەز یێ کریمە خودان خێر ومفایەکێ مەزن ل هەر جهەکێ ئەز لێ بم، ووی شیرەت ب کرنا نڤێژێ ودانا زەکاتێ ل من کرییە هندی ئەز یێ زێندی بم. (٣٢) ووی ئەز بۆ دایکا من یێ باش کریم، وئەز نەکریمە مرۆڤەکێ خۆمەزنکەر وخراب، یێ نەگوهدار بۆ خودێ. (٣٣) وسلاڤ وتەناهی ژ خودێ ل من بن ڕۆژا ئەز بوویم، وڕۆژا ئەز دمرم، وڕۆژا ئەز زێندی دبمەڤە ل قیامەتێ. (٣٤) ئەوێ هە یێ مە بەحسێ وی بۆ تە کری -ئەی موحەممەد- عیسایێ کوڕێ مەریەمێ یە، ڕاستییا بێ گومانە، بەلکی ئەو گۆتنا ڕاستە یا جوهی وفەلە تێدا کەفتینە گومانێ. (٣٥) نەبوویە بۆ خودێ ونەبابەتی وییە کو ئەو زارۆیەکی ژ چێکری وبەنییێن خۆ بۆ خۆ بدانت، یێ پاک وپیرۆز بت ژ وێ چەندێ، دەمێ وی ڤیا کارەکی پێک بینت، چ یێ بچویک بت چ یێ مەزن بت، ئەو ل بەر وی ئاسێ نابت، بەلکی هەما ئەو دبێژتێ: (ببە)، ڤێجا ئەو وەسا دبت وەکی وی ڤیای وحەزکری. (٣٦) وعیسای گۆتە مللەتێ خۆ: وهندی ئەللاهە خودایێ من وخودایێ هەوەیە ڤێجا هوین پەرستنا وی ب تنێ بکەن وچو شریکان بۆ نەدانن، ئەڤەیە ڕێکا ڕاست. (٣٧) ڤێجا دەستەکێن کیتابییان د ناڤبەرا خۆ دا د دەر حەقێ عیسایی دا ژێک جودا بوون، هندەک ژ وان کو فەلەنە ئەو ژ حەددێ وی بلندتر لێکر، وهندەکان ژ وان گۆت: ئەو خودێیە، وهندەکان گۆت: ئەو کوڕێ خودێیە، وهندەکان گۆت: سییێ سێیانە -یێ پاک بت خودێ ژ گۆتنا وان-، وهندەکان ژی خرابی د دەر حەقێ وی دا گۆت کو جوهینە، وان گۆت: ئەو سێرەبەندە، وگۆت: ئەو کوڕێ یووسفێ نەججارە، ڤێجا تێچوون بۆ وان بت یێن کافر بووین ژ دیتنا ڕۆژەکا ترسا وێ یا مەزن، کو ڕۆژا قیامەتییە. (٣٨) گوهـ لێبوون ودیتنا وان ل ڕۆژا قیامەتێ چەند یا دژوارە، ڕۆژا ئەو دئێنە نک خودێ، دەمێ ئەو چەندە چو مفای نەگەهینتە وان!! بەلێ زۆردار ئەڤرۆ د ڤێ دنیایێ دا ژ حەقییێ ددویر کەفتینە.

(٣٩) وتو -ئەی موحەممەد- مرۆڤان ژ رۆژا پەشێمانییێ بترسینە دەمێ کار دئێتە پێکئینان، ومرنێ دئینن وەکی بەرانەکییە، وڤەدکوژن، وحوکم د ناڤبەرا خەلکی دا دئێتە کرن، ڤێجا خودان باوەر دچنە بەحەشتێ، وکافر دچنە ئاگری، وئەو ئەڤرۆ د ڤێ دنیایێ دا ژ وی تشتێ ئەو ژێ دئێنە ترساندن دبێ ئاگەهن، وئەو باوەرییێ نائینن، وکارێ چاک ناکەن. (٤٠) هندی ئەمین ئەم میراتگرێن عەردینە وهەر کەسەکێ ل سەر عەردی بت، ئەم وان دمرینن وئەم پشتی وان دمینین وحوکمی ل وان دکەین، ودویماهییا وان بۆ نک مەیە وحسێبا وان ل سەر مەیە، ڤێجا ئەم دێ جزایێ وان سەرا کریارێن وان دەینێ. (٤١) وتو -ئەی موحەممەد- د ڤێ قورئانێ دا بەحسێ سەرهاتییا ئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- بۆ مللەتێ خۆ بکە، هندی ئەو بوو ئەو گەلەک یێ ڕاستگۆ بوو، ودەرەجا وی ژ یا هەمی پێغەمبەران بلندتر بوو. (٤٢) دەمێ وی گۆتییە بابێ خۆ ئازەری: ئەی بابێ من ژ بەر چ تو وان صەنەمان دپەرێسی یێن نە گوهـ لێ دبت ونە دبینن، وخودێ نەبت ئەو نەشێن تشتەکی ژ تە پاشڤە لێ بدەن؟ (٤٣) ئەی بابێ من، هندی خودێیە ژ وێ زانینێ یا دایە من یا نەدایە تە، ڤێجا تو وێ ژ من قەبویل بکە، وتو د وی تشتی دا یێ ئەز تە بۆ گازی دکەم دویکەفتنا من بکە، ئەز دێ بەرێ تە دەمە وێ ڕێکا ڕاست یا تو لێ بەرزە نەبی. (٤٤) ئەی بابێ من، تو د پەرستنا ڤان صەنەمان دا گوهداربیا شەیتانی نەکە؛ چونکی شەیتان ئەو بوو یێ بێ ئەمرییا خودایێ پڕدلۆڤان کری وخۆ ژ گوهدارییا وی مەزنتر لێکری. (٤٥) ئەی بابێ من، هندی ئەزم ئەز دترسم تو ل سەر کوفرێ بمری، ڤێجا عەزابەک ژ خودایێ پڕدلۆڤان بگەهتە تە، وتو د ئاگری دا بۆ شەیتانی ببییە هەڤال. (٤٦) بابێ ئیبراهیمی گۆتێ: ئەرێ تو پشت ددەیە پەرستنا خوداوەندێن من ئەی ئیبراهیم؟ سویند ئەگەر تو هاڤێتنا وان بەس نەکەی ئەز دێ بەران ل تە بارینم وتە کوژم، وتو ژ نک من هەڕە، ودەمەکێ درێژ د گەل من نەئاخڤە. (٤٧) ئیبراهیمی گۆتە بابێ خۆ: سلاڤ ژ من ل تە بن نەخۆشییەک ژ من ناگەهتە تە، وپاشی ئەز دوعایێن هیدایەتێ وگونەهـ ژێبرنێ دێ بۆ تە ژ خودێ کەم. هندی خودایێ منە ب حالێ من یێ مهرەبان ودلۆڤانکارە د بەرسڤا من دئێت دەمێ ئەز هاوار دکەمێ. (٤٨) وئەز دێ خۆ ژ هەوە ووان خوداوەندێن هوین پەرستنێ بۆ دکەن ڤەدەرکەم، وئەز ژ دل دێ دوعایان ژ خودایێ خۆ کەم، بەلکی ئەز ب دوعایا خودایێ خۆ بەخت ڕەش نەبم کو ئەو د بەرسڤا پسیارا من نەئێت. (٤٩) ڤێجا دەمێ وی خۆ ژ وان وخوداوەندێن وان ڤەدەرکری، مە ژ کوڕان: ئسحاق، ویەعقووبێ کوڕێ ئسحاقی دانێ، ومە ئەو هەردو کرنە پێغەمبەر. (٥٠) ومە ژ دلۆڤانییا خۆ هند قەنجی دا وان کو نەئێنە هژمارتن، ومە بەحسەکێ باش د ناڤ خەلکی دا دا وان، کو ناڤ ودەنگێن وان ب باشی هەر بمینن. (٥١) وتو -ئەی موحەممەد- د قورئانێ دا بەحسێ سەرهاتییا مووسای -سلاڤ لێ بن- بکە، هندی ئەو بوو هلبژارتییێ مە بوو، وئەو پێغەمبەرەکێ خودان عەزم بوو.

(٥٢) ومە ژ لایێ ڕاستێ یێ چیایێ طووری (سینائێ) گازی کره مووسای، ومە ئەو نێزیک کر و ب ئاخفتنا خۆ ئەو ب قەدر ئێخست. و د ڤێ ئایەتێ دا بنەجهکرنا سالۆخەتێ ئاخفتنێ بۆ خودێ هەیە ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت. (٥٣) و ژ دلۆڤانیيا خۆ مە برایێ وی هاروون کره پێغەمبەر دا پشتەڤانی وهاریکارییا وی بکەت. (٥٤) وتو د ڤێ قورئانێ دا بەحسێ ئیسماعیلی بکە، هندی ئەو بوو ئەو د ژڤانێن خۆ دا یێ ڕاستگۆ بوو وی سۆزەک نەددا ئەگەر ب جهـ نەئینابا، وئەو پێغەمبەرەک بوو. (٥٥) ووی فەرمان ب کرنا نڤێژێ ودانا زەکاتێ ل مرۆڤێن خۆ دکر، وخودایێ وی یێ ژ وی ڕازی بوو. (٥٦) وتو د ڤێ قورئانێ دا بەحسێ ئدریسی بکە، هندی ئەو بوو ئەو د گۆتن وکریارێن خۆ دا گەلەک یێ ڕاستگۆ بوو، وئەو پێغەمبەر بوو وەحی بۆ دهات. (٥٧) ومە ناڤ ودەنگێن وی د ناڤ خەلکی دا بلند کر بوون، ودەرەجا وی دانا د ناڤ یێن نێزیک دا، ڤێجا بەحسێ وی ومەرتەبا وی یا بلند بوو. (٥٨) ئەوێن هە یێن من بەحسێ وان بۆ تە کری ئەی موحەممەد، ئەون یێن خودێ ژ قەنجییا خۆ نعمەت د گەل کرین، وئەو کرینە پێغەمبەر ژ دووندەها ئادەمی، و ژ دووندەها وان یێن مە د گەل نووحی د گەمییێ دا هلگرتین، و ژ دووندەها ئیبراهیم ویەعقووبی، و ژ وان یێن مە بەرێ وان دایە باوەرییێ وبۆ پێغەمبەرینییێ هلبژارتین، ئەگەر ئایەتێن خودایێ پڕدلۆڤان بۆ وان دئێنە خواندن ئەو ب خۆشکاند وچەماندن ڤە بۆ خودێ دچنە سوجدێ، و ژ ترسێن خودێ دا دکەنە گری. (٥٩) ڤێجا پشتی ڤان یێن قەنجی د گەل هاتییە کرن هندەک دویکەفتییێن خراب هاتن نڤێژ هەما نەکرن، یان ژی ل دەمێ وان یێ دورست نەکرن، یان نڤێژ ب دورستی نەکرن، ودویکەفتنا وان تشتان کر یێن ل دویڤ دلچوونێن وان بن، ڤێجا پاشی ئەو دێ خرابییێ وشەرمزارییێ د جەهنەمێ دا بینن. (٦٠) بەلێ هەچییێ تۆبەکری ژ وان وباوەری ئینای وچاکی کرین، ئەوان خودێ تۆبا وان دێ قەبویل کەت، وئەو د گەل خودان باوەران دێ چنە بەحەشتێ، وتشتەک ژ خێرا کریارێن وان یێن چاک نائێتە کێمکرن. (٦١) بەحەشتێن کو ئەو هەر تێدا بمینن، وئەون یێن خودایێ پڕدلۆڤان سۆز پێ دایە بەنییێن خۆ وبێی ئەو ببینن وان باوەری پێ ئینا بوو، هندی سۆزا خودێیە بۆ بەنییێن وی ب ڤێ بەحەشتێ هەر دێ ب جهـ ئێت. (٦٢) خەلکێ بەحەشتێ تێدا گوهـ ل گۆتنەکا نەحەق نابت، بەلێ وان گوهـ ل سلاڤێ دبت، ورزقێ وان یێ بەردەوام ژ خوارن وڤەخوارنێ بۆ وان تێدا هەیە، چی گاڤا وان ڤیا ل سپێدە وئێڤاران. (٦٣) ئەو بەحەشتا ب ڤان سالۆخەتان، ئەوە یا ئەم ددەینە وان بەنییێن خۆ یێن ب گوهدارییا فەرمانێن مە تەقوا مە کری، وئەم وان لێ دکەینە میراتگر. (٦٤) وتو -ئەی جبریل- بێژە موحەممەدی: ئەم فریشتە ژ عەسمانی نائێینە عەردی ئەگەر ب فەرمانا خودایێ تە نەبت، هەر تشتەکێ ل بەر دەستێ مە ژ کارێ ئاخرەتێ، وهەر تشتەکێ ل پشت مە ژ کارێ دنیایێ یێ بۆری، وهەر تشتەکێ د ناڤبەرا دنیایێ وئاخرەتێ دا بۆ وییە، وکار هەمی ل چ جهـ و چ دەمێ هەبت یێ وییە، وخودایێ تشتەک ژ تشتان ژبیر نەکرییە.

(٦٥) ئەوە ئەللاهـ خودایێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا، وخودان وئافراندەر وڕێڤەبەرێ وان، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- وی ب تنێ بپەرێسە وصەبرێ ل سەر گوهداربیا وی بکە تو وهەچییێ دویکەفتنا تە بکەت، کەسێ وەکی وی نینە د ناڤ وسالۆخەت وکریاران دا. (٦٦) ومرۆڤێ کافر ب ڕابوونا پشتی مرنێ دبێژت: ئەگەر ئەز مرم وحەلیام ئەرێ ما جارەکا دی ب ساخی ئەز دێ ژ گۆڕا خۆ دەرکەڤم؟! (٦٧) چاوا ڤی مرۆڤێ کافر خۆ ژبیرکرییە؟ ئەرێ ما نائێتە بیرا وی کو بۆ جارا یەکێ مە ئەو ئافراند بوو، وئەو تشتەک نەبوو؟ (٦٨) ڤێجا سویند ب خودایێ تە -ئەی موحەممەد- ئەم دێ ڤان یێن کافرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ دکەن د گەل شەیتانان هەمییان ل ڕۆژا قیامەتێ کۆم کەین، پاشی ئەم دێ وان هەمییان ل دۆر جەهنەمێ کۆم کەین، و ژ بەر وێ ترس وسەهما ئەو تێدا ئەو دێ کەڤنە سەر چۆکان، ونەشێن ڕابن. (٦٩) پاشی ژ هەر دەستەکەکێ کانێ کی ژ هەمییان یێ نەگوهدارتر بوو بۆ خودێ ئەم دێ وی ئینینە دەر؛ دا عەزابدانێ ژ وی دەست پێ بکەین. (٧٠) پاشی هندی ئەمین ئەم ب وان زاناترین یێن هەژیتر کو بێنە ئاگری وتام بکەنە گەرما وی. (٧١) وکەسەک ژ هەوە نینە -گەلی مرۆڤان- ئەگەر د سەر وێ پرێ ڕا نەچت یا ل سەر ئاگری هاتییە دانان، هەر یەک ل دویڤ کارێ خۆ، ئەو کارەکێ بڤێت نەڤێتە، خودێ حوکمێ پێ دای هەر دێ ب جهـ ئێت. (٧٢) پاشی ئەوێن تەقوا خودایێ خۆ کری وگوهداربیا وی کری ئەم دێ ڕزگار کەین، وئەوێن ب کوفرا ب خودێ زۆرداری ل خۆ کری ئەم دێ وان د ئاگری دا ل سەر چۆکان هێلین. (٧٣) وئەگەر ئەو ئایەتێن مە یێن ئاشکەرا هاتینە خوارێ بۆ مرۆڤان بێنە خواندن، ئەوێن کوفر ب خودێ کری دێ بێژنە وان یێن باوەری پێ ئینای: کی ژ هەردو دەستەکان ژ مە وهەوە جهێ وێ چێترە، ودیوانا وێ باشترە؟ (٧٤) وبەری کافرێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- مە گەلەک مللەت تێبرینە خەمل وکۆکا وان وناڤمالییێ وان باشتر بوو. (٧٥) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هەچییێ ژ حەقییێ یێ بەرزەبووی بت ودویکەفتنا ڕێکا هیدایەتێ نەکەت، خودێ وی ڤەدهێلت و د بەرزەبوونێ دا ل دویڤ وی بەردەدەت، حەتا دەمێ ئەو -ب چاڤ- وی تشتی دبینت یێ خودێ سۆز پێ دایێ: یان عەزاب یان ڕابوونا قیامەتێ، هنگی ئەو دێ زانت کانێ کییە یێ جهـ وبنەدار خرابتر، وکییە یێ هێز ولەشکەر لاوازتر. (٧٦) وخودێ هیدایەتێ ل وان بەنییێن خۆ زێدە دکەت یێن هاتینە سەر دینێ وی کو ب کرنا وان بۆ کارێن خودێ ل سەر وان فەرکرین خودێ باوەربیا وان نوی دکەت. وکارێن چاک یێن کو دمینن جزایێ وان ل ئاخرەتێ ل نک خودێ چێترە، ودویماهیبیا وان باشترە.

(٧٧) ئەرێ تە زانییە -ئەی موحەممەد- وتو ژ ڤی کافری (عاصێ کورێ وائلی) وییێن وەکی وی عەجێبگرتی بووی؟ کو وی کافری ب ئایەتێن خودێ کری وگۆتی: ل ئاخرەتێ مال وعەیال دێ بۆ من ئێنەدان. (٧٨) ئەرێ ئەو ب سەر غەیبێ هلبوویە، ڤێجا وی دیتییە کو مال وعەیال وی هەنە، یان ژی وی پەیمانەک ب وێ چەندێ ژ خودێ وەرگرتییە؟ (٧٩) مەسەلە یا وەسا نینە وەکی ئەڤ کافرە دبێژت، نە چو زانین وی هەیە ونە چو پەیمان ب وێ چەندێ وی هەنە، ئەم دێ وێ درەو وبێ بەختییێ یا وی ژ کیسێ خودێ کری نڤیسین، و ل ئاخرەتێ گەلەک رەنگێن عەزابێ دێ ل وی زێدە کەین، کا چاوا وی سەرداچوونا خۆ زێدە دکر. (٨٠) وئەم دێ میراتگرییا وی کەین یا مالێ وی وعەیالێ وی، و ل رۆژا قیامەتێ ئەو ب تنێ دێ ئێتە نک مە، نە مالێ وی د گەل دبت ونە عەیالێ وی. (٨١) وبوتپەرێسان ژبلی خودێ هندەک خوداوەند بۆ خۆ دانان پەرستن بۆ کر؛ دا ئەو وان ب سەر بێخن، وبۆ وان ببنە پشتەڤان. (٨٢) مەسەلە وە نینە وەکی ئەو دبێژن، ئەو خوداوەند بۆ وان نابنە پشتەڤان، بەلکی ئەڤ خوداوەندە ل ئاخرەتێ کافرییێ ب پەرستنا وان دێ کەن، و د هەڤرکییێ ودەرێخستنا درەوێن وان دا ئەو دێ دژی وان راوەستن، بەروڤاژییا هزرا وان ژێ دکر. (٨٣) ئەرێ ما تە نەدیتییە کو مە شەیتان ل سەر وان یێن کوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری زال کرینە؛ دا پتر وان د سەر دا ببەن، و ژ گوهدانێ پاشڤە لێ بدەن. (٨٤) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- لەزێ د داخوازا عەزابدانا ڤان کافران دا نەکە، هەما ئەم ژییێ وان وکار وکریارێن وان دهژمێرین بێی زێدەکرن وڤەهێلان. (٨٥، ٨٦) رۆژا ئەم تەقوادارێن د دنیایێ دا ژ وان ب قەدر وقیمەت بۆ نک خودایێ وان یێ دلۆڤان کۆم دکەین. وئەم کافران ب دژواری ب پییان وتێهنی بۆ جەهنەمێ دهاژۆین. (٨٧) چو مەهدەر بۆ کەسێ د دەست ڤان کافران دا نینە، بەلکی یا د دەست وان دا یێن سۆزەک ب وێ چەندێ ژ خودێ وەرگرتی، کو ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای. (٨٨) وڤان کافران گۆت: خودایێ پردلۆڤان زارۆیەک هەیە. (٨٩) ب راستی هەوە -گەلی خودانێن ڤێ گۆتنێ- ب ڤێ قەسێ تشتەکێ مەزن وکرێت ئینایە. (٩٠، ٩١) نێزیکە عەسمان ژ بەر کرێتییا ڤێ گۆتنا هەوە چرچر ببن، وعەرد شەق ببت، وچیا ب دژواری بهەرفن ژ قەهرێن ڤێ گۆتنێ دا یا هەوە د دەر حەقا خودێ دا گۆتی. خودێ یێ پاک وبلند بت ژ وێ چەندێ. (٩٢) وچێ نابت بۆ خودێ، ونە بابەتی مەزنییا وییە، کو زارۆیەکی بۆ خۆ بدانت؛ چونکی دانانا زارۆکان نیشانا هەوجەییێ وکێماسییێیە، وخودێ یێ دەولەمەند وخودان مەدحە ویێ بەرییە ژ هەر کێماسییەکا هەبت. (٩٣) هەر یەکێ ل عەسمانان ژ ملیاکەتان، و ل عەردی ژ مرۆڤ وئەجنان، ل رۆژا قیامەتێ دێ ئێتە نک خودێ بەنییەکێ شکەستی. (٩٤) ب راستی خودێ چێکرییێن خۆ هەمی هژمارتینە، ودزانت ئەو چەندن، وکەس ژ وان ل بەر وی بەرزە نابت. (٩٥) وپاشی هەر کەسەک ژ چێکرییان ل رۆژا قیامەتێ ب تنێ دێ ئێتە نک خودێ.

(٩٦) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری وچاکی کرین، خودایێ پڕدلۆڤان ڤیانەکێ بۆ وان دێ دانتە د دلێن خەلکی دا. (٩٧) ڤێجا هەما مە ئەڤ قورئانە ب زمانێ تە یێ عەرەبی ب ساناهی کرییە -ئەی موحەممەد-؛ دا تو مزگینییێ پێ بدەیە تەقواداران ژ دویکەفتییێن خۆ، ودا تو درەوپێکەرێن زێدە دهەڤڕک پێ بترسینی. (٩٨) وبەری مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- مە گەلەک مللەت تێبرینە، تو کەسێ ژ وان نابینی وتە گوهـ ل دەنگێ کەس ژ وان نابت، ڤێجا کافرێن مللەتێ تە ژی وەسا، ئەم دێ وان تێ بەین وەکی مە یێن بەری وان تێبرین. و د ڤێ چەندێ دا گەف وگوڕ ب تێبرنا کافرێن ڕکدار هەیە.

سوورەتا (طه)

(١) (طـه) گۆتن ل دۆر حەرفێن کەرکری ل دسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەی موحەممەد مە قورئان بۆ تە نەئینایە خوارێ؛ دا تو ب وی کاری یێ تە هێزا وی نەبت بەخت ڕەش ببی. (٣) بەلکی مە بۆ شیرەت ئەو یا ئینایە خوارێ؛ دا ئەو بیرا خۆ پێ بینتەڤە یێ ژ عەزابا خودێ دترست، ڤێجا ئەو ب جهێینانا فەرمانێن خودێ تەقوا وی دکەن. (٤) ئەڤ قورئانە ژ نک وی خودایی یا هاتییە خوارێ یێ عەرد وعەسمانێن بلند ئافراندین. (٥) خودایێ ڕەحمان (ئستواء) ل سەر عەرشی کرییە ئانەکو: یێ بلند بوویە سەر عەرشی، بلندبوونەکا بابەتی مەزنییا وی بت. (٦) هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی وهەر تشتەکێ د ناڤبەرا وان دا وهەر تشتەکێ ل بن عەردی یێ وییە، وی یێ ئافراندی وملکێ وییە وئەو ب ڕێڤە دبەت. (٧) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- دەنگێ خۆ بلند بکەی، ڤێجا گۆتنا تە یا ئاشکەرا بت یان یا نەپەنی بت، هندی خودێیە چو تشت ل بەر وی بەرزە نابن، تشتێ نەپەنی ویێ ژ وی ڤەشارتیتر ژی وەکی وێ گۆتنا مرۆڤ د دلێ خۆ دا دبێژت ئەو دزانت. (٨) ئەللاهە ئەو خودا یێ ژبلی وی دورست نینە پەرستن بۆ کەسێ دی بێتە کرن، باشناڤێن پێکهاتی وی ب تنێ هەنە. (٩) وئەرێ بەحسێ مووسایێ کوڕێ عمرانی بۆ تە -ئەی موحەممەد- هاتییە کرن؟ (١٠) دەمێ وی ب شەڤ ئاگرەکێ هل دیتی ڤێجا وی گۆتییە عەیالێ خۆ: کا ڕاوەستن ئەزێ ئاگرەکی دبینم، بەلکی ئەز بزۆتەکی بۆ هەوە ژێ بینم هوین خۆ پێ گەرم بکەن، وئاگرەکێ دی پێ هلکەن، یان بەلکی ئەز مرۆڤەکی ل وێرێ ببینم ڕێکێ نیشا مە بدەت. (١١، ١٢) ڤێجا دەمێ مووسا هاتییە نک وی ئاگری خودێ گازی کرێ: ئەی مووسا، هندی ئەزم ئەز خودایێ تە مە ڤێجا تو بۆ خۆئامادەکرن بۆ ئاخافتنا د گەل خودایێ خۆ پێلاڤا خۆ بێخە، تو نوکە یێ ل نهالا (طووایێ) یا من بەرەکەت ئێخستییێ، ڤێجا وی پێلاڤا خۆ ئێخست.

(١٣) ومن تو -ئەی مووسا- بۆ پەیاما خۆ ییێ هلبژارتی، ڤێجا تو گوهـ بدە وی تشتێ بۆ تە ب وەحی ژ نک من دئێت. (١٤) هندی ئەزم ئەز ئەو خودامە یێ ژ من پێڤەتر ب دورستی پەرستن بۆ کەسێ دی نائێتە کرن، چو هەڤپشک مـن نینن، ڤێجا تـو پەرستنا مـن ب تنێ بکە، وتو نڤێژێ بکە دا بەحسێ من ب تنێ تێدا بکەی. (١٥) هندی ئەو دەمە یێ مرۆڤ پشتی مرنێ تێدا ڕادبن هەر دێ ئێت، نێزیکە ئەز وی دەمی ژ خۆ ژی ڤەشێرم، ڤێجا چاوا خەلک دێ زانن؛ دا هەر نەفسەک ب وی کارێ د دنیایێ دا کری ژ باشی وخرابییان بێتە جزادان. (١٦) ڤێجا -ئەی مووسا- بلا ئەو کەس تە ژ باوەری ئینانا ب ڤی دەمی پاشڤە لێ نەدەت یێ باوەری پێ نەئینای، ودویکەفتنا دلچوونێن خۆ کری، ودرەو ب قیامەتێ کری، ئەگەر تو دێ تێچی. (١٧) وئەو چییە د دەستێ تە یێ ڕاستێ دا ئەی مووسا؟ (١٨) مووسای گۆت: ئەو گۆپالێ منە، دەمێ ئەز ب ڕێڤە دچم ئەز وی ددەمە بەر خۆ، وئەز بەلگان بۆ پەزێ خۆ پێ دوەرینم؛ دا بچەرن، وهندەک مفایێن دی ژی بۆ من تێدا هەنە. (١٩) خودێ گۆتە مووسای: تو گۆپالێ خۆ بهاڤێژە. (٢٠) ئینا مووسای ئەو هاڤێتە عەردی، و د گاڤێ دا ئەو بوو مارەکێ ب ڕێڤە بچت. (٢١،٢٢) خودێ گۆتە مووسای: تو وی ماری بگرە، وژێ نەترسە، ئەم دێ جارەکا دی وی کەینە گۆپال. وتو دەستێ خۆ بکە د بن چەنگێ خۆ ڤە ئەو دێ دەرکەڤت سپی وەکی بەفرێ بێی چو نەخۆشی لێ بن؛ دا ئەو بۆ تە ببتە نیشانەکا دی. (٢٣) مە ئەو چەندە کر؛ دا ئەم ژ وان ئایەتێن خۆ یێن مەزن نیشا تە -ئەی مووسا- بدەین یێن دبنە نیشان ل سەر شیان ودەسهەلاتا مە یا مەزن، ودورستییا پێغەمبەرینییا تە. (٢٤) تو -ئەی مووسا- هەرە نک فیرعەونی؛ چونکی ئەو یێ ژ پێ خۆ دەرکەفتی وبێ ئەمرییا خودایێ خۆ یا کری، ڤێجا تو بەرێ وی بدە تەوحید وپەرستنا خودێ. (٢٥-٣٥) مووسای گۆت: خودایێ من تو سنگێ من بۆ من فرەهـ بکە، وکارێ من ل بەر من ب ساناهی بێخە، وتو ئەزمانێ من ب گۆتنا رەهوان بەردە؛ دا ئەو د گۆتنا من بگەهن. وتو هاریکارەکی ژ مرۆڤێن من بدە د گەل من، هاروونێ برایێ من. تو من ب وی ب هێز بێخە وپشتا من پێ موکم بکە، ووی د گەل من بکە شریک د پێغەمبەرینی وگەهاندنا پەیامێ دا؛ دا ئەم گەلەک تەسبیحا تە بکەین، وگەلەک تە ل بیرا خۆ بینین وحەمدا تە بکەین. هندی تویی تو ب مە یێ بینەر بووی، تشتەک ژ کارێ مە ل بەر تە نائێتە ڤەشارتن. (٣٦) خودێ گۆت: ب ڕاستی هەر تشتەکێ تە خواستی من دا تە ئەی مووسا. (٣٧) و ب ڕاستی جارەکا دی ژی بەری ڤێ قەنجییێ مە منەتەک ل تە کر بوو -ئەی مووسا- دەمێ تو یێ ساڤا ڤێجا مە تو ژ فیرعەونی ڕزگارکری.

(٣٨، ٣٩) دەمێ مە ئێخستییە سەر دلێ دایکا تە: کو تو کوڕێ خۆ مووسای پشتی بوونا وی بکە د صندۆقەکێ دا، پاشی بهاڤێژە د نیلی دا، ونیل دێ وی هاڤێتە بەر لێڤێ، ونەیارێ من ونەیارێ وی فیرعەون دێ وی گرت. ومن ڤیانەک ژ نک خۆ ب سەر تە دا بەردابوو، ڤێجا ژ بەر وێ چەندێ تو د ناڤ خەلکی دا یێ خۆشتڤی بووی، ودا تو ل بەر چاڤێ من و ب پاراستنا من بێیە پەروەردەکرن. وئەڤ ئایەتە سالۆخەتێ هەبوونا چاڤی بۆ خودایێ مەزن بنەجهـ دکەت ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت. (٤٠) ومە منەت ل تە کر دەمێ خویشکا تە دایە ب دویڤ تەڤە، ووێ دگۆتە وان یێن تو بری: ئەرێ ئەز وی نیشا هەوە بدەم یێ وی بچویکی بۆ هەوە ب خودان بکەت، وشیری بدەتێ؟ ئینا مە تو زڤراندییە نک دایکا تە پشتی تو کەفتییە د دەستێن فیرعەونی دا؛ دا چاڤێن وێ ب سلامەتییا تە ژ خندقینێ وکوشتنێ روهن ببن، و ل سەر چوونا تە ب خەم نەکەڤت، وتە ب خەلەتی ڤە زەلامێ قبتی کوشت ڤێجا مە تو ژ خەما کریارا تە وترسا کوشتنێ ڕزگارکری، ومە تو جەباندی، ڤێجا ب ترس ڤە تو چوویە نک خەلکێ (مەدیەن)، وچەند سالەکان تو د ناڤ وان دا مای، پاشی ل وی دەمێ مە بۆ هنارتنا تە دانای تو ل دویڤ قەدەرا مە ژ (مەدیەنێ) هاتی، وکار هەمی د دەستێ خودێ دا یە. (٤١) ومن ئەڤ هەمی نعمەتە د گەل تە کرن-ئەی مووسا-بۆ هلبژارتنا تە؛ دا پەیاما من هلگری وبگەهینییە خەلکی، و ب فەرمانا من ڕاببی. (٤٢-٤٤) ئەی مووسا تو وبرایێ خۆ هاروون ب وان ئایەتێن من ڤە یێن دبنە نیشان ل سەر خودایینی وشیانا من وڕاستییا پێغەمبەرینییا تە هەڕن، وهوین د مەسەلا کرنا زکرێ من دا سست ولاواز نەبن. هوین هەردو هەڕنە نک فیرعەونی؛ چونکی ئەوی پێ ل توخویبان دانایە و ب ناڤ کوفر وزۆرداریێ دا چوویە، ڤێجا هوین گۆتنەکا نەرم ونازک بێژنێ؛ دا بەلکی بیرا خۆ ل خودایێ خۆ بینتەڤە یان ژێ بترست. (٤٥) مووسا وهاروونی گۆت: خودایێ مە هندی ئەمین ئەم دترسین ئەو لەزێ د جزادانا مە دا بکەت، یان خۆ ژ حەقییێ مەزنتر ببینت ڤێجا حەقییێ ژ مە وەرنەگرت. (٤٦-٤٨) خودێ گۆتە مووسا وهاروونی: هوین ژ فیرعەونی نەترسن؛ چونکی ئەز یێ د گەل هەوە من گوهـ ل ئاخفتنا هەوە دبت، وئەز کریارێن هەوە دبینم، ڤێجا هوین هەڕنە نک وی وبێژنێ: ئەم هەردو پێغەمبەرێن خودایێ تەینە بۆ تە ڤێجا تو ئسرائیلییان بەردە، وئەو کریارێن ب وان ڤە نەئێن تو ژ وان نەخوازە، ب ڕاستی ئەم ب نیشانەکا پەردەدرِ ڤە ژ نک خودایێ تە بۆ تە هاتینە ئەو ڕاستییا گازییا مە ئاشکەرا دکەت، وئەم ب سلامەتییا ژ عەزابا خودێ ڤە بۆ وی کەسی هاتینە یێ دویچوونا هیدایەتا وی بکەت. هندی خودایێ تە یە وەحی بۆ مە هنارتییە کو عەزابا وی بۆ وییە یێ درەوێ بکەت وپشت بدەتە ڕێک وشریعەتێ وی. (٤٩) فیرعەونی گۆتە وان: ڤێجا کییە خودایێ هەوە ئەی مووسا؟ (٥٠) مووسای گۆتە وی: خودایێ مە ئەوە یێ ئافراندنا هەر تشتەکی ب ڕەنگەکێ جوان وهێژا داییێ، پاشی بەرێ هەر تشتەکی دا وێ ڕێکێ یا ئەو مفای بۆ خۆ ژێ وەربگرت.

(٥١) فیرعەونی گۆتە مووسای: پا ئەو ملل‌ەتێن بەرێ مەسەلا وان دێ یا چاوا بت؟ وئەو خەلکێ بەری مە چووی، وقەستا کوفرێ کری؟

(٥٢) مووسای گۆتە فیرعەونی: زانینا وان ملل‌ەتان وکریارێن وان کرین ل نک خودایێ منە د لەوحێ پاراستی دا، وئەز چو ژێ نزانم، خودایێ من د ئەحکام وکریارێن خۆ دا بەرزە نابت، وئەو تشتەکی ژ وێ زانینا وی هەی ژبیر ناکەت. (٥٣) ئەوە یێ عەرد بۆ هەوە خۆش کری کو هوین مفای ژێ ببینن، ووی گەلەک ڕێک بۆ هەوە لێ دانانە، وی باران ژ عەسمانی ئینا خوارێ، وگەلەک ڕەنگ وجوینێن شینکاتی پێ ئینانەدەر. (٥٤) هوین-گەلی مرۆڤان-ژ تشتێ پاقژ یێ مە بۆ هەوە شینکری بخۆن، وحەیوانێن خۆ پێ بچەرینن. هندی د ڤێ چەندێ دایە نیشان ل سەر شیانا خودێ ، وگازی بۆ تەوحید ویەکتا پەرێسییا وی، بۆ خودان عەقلان هەنە. (٥٥) مە هوین-گەلی مرۆڤان-ژ عەردی ئافراندینە، وپشتی مرنێ جارەکا دی ئەم دێ هەوە زڤڕینینە عەدری، وجارەکا دی بۆ حسێب وجزادانێ ئەم دێ هەوە ژێ دەرێخین. (٥٦) و ب ڕاستی مە ئەو هەمی ئایەت ودەلیلێن خۆ نیشا فیرعەونی دان یێن ڕاستییا خودایێ وشیانا مە وپێغەمبەرینییا مووسای دگەهینن، بەلێ وی درەو پێ کر و ل بەر نەهات حەقییێ قەبویل بکەت. (٥٧) فیرعەونی گۆت: ئەرێ تو-ئەی مووسا-بۆ مە هاتی دا ب ڤێ سێرەبەندییا خۆ تو مە ژ وارێ مە دەربێخی؟ (٥٨) ئەم ژی دێ ب سێرەبەندییەکا وەکی وێ ئێینە تە، ڤێجا تو ژڤانەکێ دەسنیشانکری د ناڤبەرا مە وخۆ دا بدانە، نە ئەم خۆ ژێ پاشڤە لێ ددەین نە تو، ل جهەکێ ڕاست وئاشکەرا بۆ مە وتە. (٥٩) مووسای گۆتە فیرعەونی: ژڤانێ هەوە بۆ کۆمبوونێ ڕۆژا جەژنییە، دەمێ خەلک خۆ دخەملینن، و ژ هەمی لایان ڤە دئێن و ل تێشتەگەهێ کۆم دبن. (٦٠) ئینا فیرعەون پاشدا چوو وگوهـ نەدا وێ حەقییێ یا مووسا پێ هاتی، ووی سێرەبەندێن خۆ کۆمکرن، پاشی ل دەمێ کۆمبوونێ ئەو هات. (٦١) مووسای بۆ شیرەتکرن گۆتە سێرەبەندێن فیرعەونی: هشیار بن، هوین چو درەوان ژ نک خۆ ل سەر ناڤێ خودێ نەکەن، ئەگەر ئەو ب عەزابەکا ژ نک خۆ دێ هەوە تێ بەت، و ب ڕاستی ئەو کەس ڕوی ڕەش وشەرمزار بوو یێ ب ناڤێ خودێ درەوێ بکەت. (٦٢-٦٤) ئینا سێرەبەندان د ناڤبەرا خۆ دا دان وستاندن کر وهێدی د گەلێک ئاخفتن، ووان گۆت: هندی مووسا وهاروونە دو سێرەبەندن وان دڤێت ب سێرەبەندییا خۆ هەوە ژ وەلاتێ هەوە دەربێخن، ووێ ڕێبازا بلند ژ سێرەبەندییێ یا هوین ل سەر نەهێلن، ڤێجا هوین فەند وفێلا خۆ موکم بکەن، وهوین هەمی پێکڤە و ب یەک ڕێزی وەرنێ، وئەو تشتێن د دەستێن هەوە دا ب یەک جار هوین بهاڤێژن؛ دا هوین خەلکی حێبەتی بکەن، وبشێنە سێرەبەندییا مووسای وبرایێ وی، وئەڤرۆ ئەو دێ گەهتە مرادێ یێ بشێتە یێ دی وسەرکەڤت.

(٦٥) سێرەبەندان گۆت: ئەی مووسا یان تو گۆپالێ خۆ بەراهیییێ بهاڤێژە یان ئەم دێ دەست پێ کەین ووی تشی هاڤێژین بێ مە هەی. (٦٦، ٦٧) مووسای گۆتە وان: هوین بەراهیییێ وی تشتێ هەوە هەی بهاڤێژن، ئینا وان وەریس وگۆپالێن خۆ هاڤێتن، ڤێجا ژ بەر سێرەبەندییا وان یا موکم مووسای هزر کر هەما ڕاستە ئەو مارن یێن ب ڕێڤە دچن، ئینا مووسا د دل دا ب ترسێ حەسیا. (٦٨) خودێ گۆتە مووسای: تو ژ چو نەترسە، هندی تویی تو ژ ڤان سێرەبەندان و ژ فیرعەونی ولەشکەرێ وی بلندتری، وتو دێ شێیە وان. (٦٩) وتو وی گۆپالێ خۆ یێ کو د دەستێ تە یێ ڕاستێ دا بهاڤێژە ئەو دێ وەریس وگۆپالێن وان داعویرت؛ چونکی یا وان بەرانبەری تە چێکری فەند وفێلا سێرەبەندییە، ویێ سێرەبەند ل کیڤە بت ب سێرەبەندییا خۆ ناگەهتە مرادێ. (٧٠) ئینا مووسای گۆپالێ خۆ هاڤێت، ووی ئەو کارێ وان چێکری داعویرا، وحەقی ئاشکەرا بوو ووان چو هێجەت نەمان. ئینا سێرەبەندان خۆ چەماندە عەردی وچوونە سوجدێ وگۆتن: مە باوەری ب خودایێ هاروونی ومووسای ئینا، ئەگەر ئەڤە سێرەبەندی با ئەو نەدشیا مە. (٧١) فیرعەونی گۆتە وان: ئەرێ هەوە باوەری ب مووسای ئینا، وهەوە دویکەفتنا وی کر بەری ئەز دەستویرییێ ب وێ چەندێ بدەمە هەوە؟ هندی مووسایە مەزنێ هەوەیە یێ سێرەبەندی نیشا هەوە دای؛ لەو هەوە دویکەفتنا وی کر، ڤێجا سویند بت ئەز دەست وپیێێن هەوە ڕاست وچەپ ببڕم، دەستەکی ژ لایەکی ڤە وپییەکی ژ لایێ دی ڤە، وهەوە ب قورمێن دارقەسپان ڤە بهلاویسم، وهوین دێ زانن کی ژ مە: ئەز یان خودایێ مووسای یێ عەزاب دژوارتر، وبەردەوامترە؟ (٧٢) سێرەبەندان گۆتە فیرعەونی: ئەم تە ناهلبژێرین، وگوهداریا تە ناکەین، ودویچوونا دینێ تە ناکەین، وتە ب سەر وێ نائێخین یا مووسا بۆ مە پێ هاتی ژ نیشانێن ئاشکەرا، وئەم خودانییا تە یا ژ درەو ب سەر خودانییا وی خودایێ ئەم ئافراندین نائێخین، ڤێجا تو وی تشتی د گەل مە بکە یێ تو دکەی، هەما دەسهەلاتا تە د ڤێ ژینا دنیایێ دایە، وئەوا تو دئینییە سەرێ مە عەزابەکە گاڤا خلاس خلاس. (٧٣) هندی ئەمین مە باوەری ب خودایێ خۆ و پێغەمبەرێ وی ئینا؛ دا ئەو گونەهێن مە ووێ سێرەبەندییا تە زۆری ل مە کری کو فێرببینێ بۆ مە ژێ ببەت. وجزایێ خودێ بۆ مە ژ جزایێ تە -ئەی فیرعەون- چێترە، وعەزابا وی ژی بۆ وی یێ گوهدارییا فەرمانا وی نەکەت بەردوامترە. (٧٤) هندی ئەوە یێ ب کوفرێ بێتە نک خودایێ خۆ عەزابا جەهنەمێ بۆ وی هەیە ئەو دێ پێ ئێتە عەزابدان، نە ئەو تێدا دمرت وڕحەت دبت، ونەدژیت ژینەکا خۆشییێ پێ ببەت. (٧٥، ٧٦) وهەچییێ بێتە نک خودایێ خۆ وئەو یێ خودان باوەر بت وچاکی کربن، دەرەجێن بلند د بەحەشتێن بەردەوام دا بۆ وی هەنە، ڕوبیار د بن داروبارێن وێ دا دچن هەروهەر ئەو دێ تێدا مینن، وئەڤ نعمەتا هەروهەر جزایەکە ژ خودێ بۆ وی یێ نەفسا خۆ ژ پیساتی وقرێژ وشرکێ پاقژکری، وپەرستنا خودێ ب تنێ کری، وچوویتە نک خودایێ خۆ بێی شریکەک بۆ وی چێکربت.

(٧٧) ومە وەحی بۆ مووسای هنارت: کو تو ب بەنییێن من یێن ئسرائیلی ڤە ب شەڤ ژ (مصرێ) دەرکەڤە، وتو رێکەکا زوها د دەریاییێ دا بۆ وان بگرە، ترسا ژ هندێ کو فیرعەون ولەشکەرێ وی بگەهنە هەوە تە نابت، وتو ژ خندقینا د ئاڤێ ژی دا ناترسی. (٧٨) مووسای ئسرائیلی ب شەڤ دەرێخستن، ورێکەک بۆ وان د دەریاییێ دا چێکر، ئینا فیرعەونی ب لەشکەرێ خۆ ڤە دا ب دویڤ وان ڤە، ئینا هند ئاڤ ب سەر وان دا هات کو بەس خودێ دزانی چەندە، ڤێجا هەمی خندقین ومووسا ومللەتێ وی رزگار بوون. (٧٩) وفیرعەونی مللەتێ خۆ ب وێ کوفرا وی ل بەر وان شرینکری بەرزەکرن، ووی ئەو نەئینانە سەر رێکا هیدایەتێ. (٨٠) گەلی ئسرائیلیان هوین ل بیرا خۆ بینن دەمێ مە هوین ژ دوژمنێ هەوە فیرعەونی رزگارکرین، ومە ژڤانێ هەوە بۆ ئینانە خوارا تەوراتێ کرە لایێ راستێ یێ چیاییێ طووری، ومە ل دەمێ بەرزەبوونێ تشتێ هوین بخۆن ب سەر هەوە دا هنارت، خوارنەکا وەکی هنگڤینی وگۆشتێ تەیران. (٨١) هوین ژ رزقێ مە یێ پاقژ بخۆن، وزێدە گاڤییێ تێدا نەکەن کو هندەک ژ هەوە زۆرداریێ ل هندەکان بکەن، ئەگەر غەزەبا من دێ ب سەر هەوە دا ئێت، وهەچییێ غەزەبا من ب سەر دا بێت ئەو خوسارەت بوو وتێ چوو. (٨٢) وهندی ئەزم ئەز پرگونەهە ژێبرم بۆ وی یێ ژ کوفر وگونەهێ تۆبە بکەت، وباوەرییێ ب من بینت وکارێن چاک بکەت، پاشی ب سەر حەقییێ هلبووی وخۆ ل سەر گرتی. (٨٣) و چ تشتی تو ب لەز ئێخستی -ئەی مووسا- کو بەری وان قەستا لایێ راستێ ژ طووری بکەی، ووان بهێلییە ل پشت خۆ؟ (٨٤) وی گۆت: ئەو یێن ل دویڤ من دئێن، ومن لەز بۆ نک تە کر -ئەی خودایێ من-؛ دا پتر تو ژ من رازی ببی. (٨٥) خودێ گۆتە مووسای: پانێ مە پشتی تە مللەتێ تە ب پەرستنا گۆلکێ یێ جەرباندی، وسامری ئەو یێن د سەر دا برین. (٨٦) ئینا مووسا ب خەم وقەهر ڤە زڤڕی نک مللەتێ خۆ، وگۆتە وان: ئەی مللەتێ من ما خودایێ هەوە ژڤانەکێ باش نەدابوو هەوە کو ئەو تەوراتێ بیننە خوارێ؟ ئەرێ ڤێجا ژڤان ل بەر هەوە درێژ بوو وهوین ژێ بێ هیڤی بوون، یان هەوە ڤیا هوین کارەکی بکەن غەزەبا خودایێ هەوە ب سەر هەوە دا بینت، ڤێجا هوین ل ژڤانێ من نەهاتن وهەوە پەرستنا گۆلکێ کر، وهەوە پێگیری ب فەرمانێن من نەکر؟ (٨٧) وان گۆت: مە نە ب دلێ خۆ ژڤانێ تە ب جهـ نەئینا، بەلکی بارێن گونەهان ژ بەر چەکێ مللەتێ فیرعەونی یێ کو مە د گەل خۆ ئینای ل مە هاتبوونە کرن، ڤێجا مە ب فەرمانا سامری ئەو هاڤێتنە د کۆرکەکا ئاگری دا، وهەر وەسا سامری ژی ئەو مستا ئاخا بنێ پییێ هەسپێ جبریلی یا کو د گەل وی بوو هاڤێتە تێدا.

(٨٨) ڤێجا سامری بۆ ئسرائیلیان ژ وی زێڕێ د گەل وان لەشێ گۆلکەکێ چێکر دەنگێ چێلان ژێ دهات، ڤێجا ئەوێن پێ د سەر دا چووین ژ وان گۆتە یێن دی: ئەڤە خودایێ هەوە وخودایێ مووسایە، بەلێ مووسای یێ ژبیر کری. (٨٩) ئەرێ ئەوێن پەرستنا گۆلکێ کری ما نابینن کو ئەو د گەل وان نائاخڤت، وبەرسڤا وان ژی نادەت، ونەشێت نە خرابییەکێ ژ وان بدەتە پاش، ونە باشییەکێ بگەهینتە وان؟ (٩٠) و ب ڕاستی -بەری مووسا بزڤڕت- هاروونی گۆتبوو ئسرائیلیان: ئەی مللەتێ من هەما هوین ب ڤێ گۆلکێ یێن هاتینە جەرباندن؛ دا خودان باوەرێ هەوە پێ ژ کافری ئاشکەرا ببت، وهندی خودایێ هەوەیە خودایەکێ پڕدلۆڤانە ڤێجا هوین د وی تشتی دا یێ ئەز بەرێ هەوە ددەمێ دویکەفتنا من بکەن، وگوهدارییا فەرمانا من بکەن. (٩١) گۆلک پەرێسان ژ وان گۆت: ئەم دێ هەر مینین گۆلکێ پەرێسین حەتا مووسا دزڤڕتە نک مە. (٩٢، ٩٣) مووسای گۆتە برایێ خۆ هاروونی: چ تشت بوو نەهێلای تو وان بهێلی وبگەهییە من دەمێ تە دیتی ئەو ژ دینێ خۆ دەرکەفتین ووان پەرستنا گۆلکێ کری؟ ئەرێ تە گوهدارییا من د وی تشتی دا نەکر یێ من فەرمان پێ ل تە کری کو تو پشتی من بکەی؟ (٩٤) پاشی مووسای سەر وڕیهێن هاروونی گرتن وکێشان، ئینا هاروونی گۆتێ: کوڕێ دایکا من تو سەر وڕیهێن من نەکێشە، هندی ئەز بووم ئەز دترسیام -ئەگەر وان بهێلم وبێمە نک تە- تو بێژی: تە دوبەرەکی ئێخستە ناڤ ئسرائیلیان، وتە ب شیرەتا من نەکر وباش چاڤدێری ل وان نەکر. (٩٥) مووسای گۆتە سامری: ئەی سامری مەسەلا تە چیە؟ وبۆچی تە ئەڤ کارە کر؟ (٩٦) سامری گۆت: تشتێ وان نەدیتی -کو جبریلە سلاڤ لێ بن- من ل سەر پشتا هەسپی دیتبوو، دەمێ ئەم ژ دەریایێ دەرکەفتین وفیرعەون ولەشکەرێ وی خندقین، ڤێجا من مستەک ژ وێ ئاخا ل جهێ پییێ هەسپێ جبریلی هلگرت، ومن ئەو هاڤێتە سەر وی چەکێ من گۆلک ژێ چێکری، ئەو بۆ جەرباندن وفتنە بوو گۆلکەکا ب دەنگ ، وهۆسا نەفسا من یا فەرمانێ ب خرابییێ دکەت ئەڤ کارە ل بەر من شرینکر. (٩٧) مووسای گۆتە سامری: دێ هەڕە هندی تویی د ژینا خۆ دا تو دێ یێ هاڤێتی بی، وهەر کەسەکێ تو ببینی دێ بێژییێ: نە ئەز دەست دکەمە کەسێ ونە کەس دەست دکەتە من، وهندی تویی ژڤانەک بۆ عەزابدانا تە هەیە، خودێ وی ژڤانی هەر دێ پێک ئینت، وتو دێ بینی، وتو بەرێ خۆ بدە خودایێ خۆ یێ تە پەرستن بۆ کری ئەم دێ وی سۆژین، پاشی دێ هویرکێ وی ب دەریایێ وەرکەین. (٩٨) هەما خودایێ هەوە -گەلی مرۆڤان- ئەللاهە یێ کو ژ وی پێڤەتر چو خودایێن حەق نینن، زانینا وی هەمی تشت ڤەگرتینە.

(٩٩) ووەكی مە سەرهاتییا مووسای وفیرعەونی وملله‌تێن وان بۆ تە -ئەی موحەممەد- گۆتی، وەسا ئەم دەنگ وباسێن بۆرییان بۆ تە دبێژین. و ب ڕاستی مە ئەڤ قورئانە بۆ بیرئینان ژ نک خۆ بۆ تە ئینایە بۆ وی یێ بیرا خۆ لێ بینتەڤە. (١٠٠) هەچییێ پشتا خۆ بدەتە ڤێ قورئانێ، وباوەرییێ پێ نەئینت، وکاری ب وێ یا تێدا هاتی نەکەت، ڕۆژا قیامەتێ ئەو دێ ئێتە نک خودایێ خۆ وبارەکێ گونەهان یێ مەزن دێ هلگرت. (١٠١) هەر وهەر ئەو دێ د عەزابێ دا بن، وئەو بارێ گونەهان یێ گران ل وان نەخۆش هات؛ چونکی بەرێ وان دا ئاگری. (١٠٢) ڕۆژا ملیاکەت بۆ دەسپێکرنا قیامەتێ پف دکەتە (بۆرییێ)، وئەم وێ ڕۆژێ کافران دهاژۆین ورەنگێ وان یێ شین، ژ ترس وسەهما وێ ڕۆژێ دا چاڤ وسیمایێ وان دئێتە گوهۆرین. (١٠٣) ئەو ب دەنگەکێ نزم ڤە وهێدی د گەلێک دئاخڤن، هندەک ژ وان دبێژنە هندەکان: ژ دەهـ ڕۆژان پێڤەتر هوین نەمابوونە ل دنیایێ. (١٠٤) ئەم ب وێ زاناترین یا ئەو ڤەدشێرن ودبێژن، دەمێ عاقلدار وزانایێ وان دبێژت: ژ ڕۆژەکا ب تنێ پێڤەتر هوین د دنیایێ دا نەمابوون؛ هندی ل ئاخرەتێ دەمێ دنیایێ ل بەر وان یێ کێمە. (١٠٥) وملله‌تێ تە پسیارا چیایان ژ تە دکەن کانێ دویماهییا وان ل ڕۆژا قیامەتێ دێ چ بت، تو بێژە وان: خودایێ من وان ژ جهێ وان دئینتەدەر ووەکی بای لێ دکەت. (١٠٦، ١٠٧) ڤێجا ئەو هنگی عەردی دکەتە عەردەکێ ڕاست وحلی یێ بێ شینکاتی، یێ بەرێ خۆ بدەتێ نە چو خوارییێ لێ دبینت ونە چو جهێن نزم وبلند دبینت. (١٠٨) وێ ڕۆژێ خەلک دویکەفتنا گازیکەری دکەن، دا بۆ قیامەتێ ڕاوەستن، وان ژبلی دویکەفتنا وی چو ڕێ نینن بەرێ خۆ بدەنێ؛ چونکی ئەو ل بەر خەلکی هەمییێ حەقی وڕاستییە، و ژ ترسا خودایێ پڕدلۆڤان دا هەمی دەنگ کز بوون، ڤێجا ژ دەنگەکێ نزم پێڤەتر تە گوهـ ل چو نابت. (١٠٩) وێ ڕۆژێ مەهدەر مفایێ مرۆڤەکی ناکەت، وەسا تێ نەبت خودایێ پڕدلۆڤان دەستویرییێ بدەتە مەهدەرچی، و ژ وی ڕازی ببت یێ مەهدەر بۆ دئێتە کرن، وژبلی خودان باوەرێ دلسۆز ئەو بۆ یەکی نابت. (١١٠) خودێ وی تشتێ ل بەراهییا خەلکی ژ کارێ قیامەتێ ووی تشتێ ل پشت وان ژ کارێ دنیایێ دزانت، وچێکرییێن وی ب زانینا خۆ دۆرێ ل وی ناگرن. (١١١) وڕوییێن هەمی چێکرییان بۆ چێکەرێ وان چەمیان، ئەوە زێندییێ نەمرت، یێ ب کارێ چێکرییێن خۆ ڕادبت. و ب ڕاستی ئەو ل ڕۆژا قیامەتێ خوسارەت بوو یێ شریکەک بۆ خودێ دانای. (١١٢) وهەچییێ کارێن چاک بکەت وباوەری ب خودایێ خۆ هەبت، ئەو ژ زۆرداریيەکێ ناترست کو گونەهێن وی بێنە زێدەکرن، و ژ خوارنا مافێ خۆ ژی ناترست کو خێرێن وی بێنە کێمکرن. (١١٣) ووەکی مە دلێ خودان باوەران بربیە کریارێن چاک، ومە کافر ژ مانا ل سەر گونەهێ وکوفرا ب ئایەتێن خۆ داینە پاش، وەسا مە ئەڤ قورئانە ب زمانێ عەرەبی ئینا خوارێ؛ دا ئەو تێ بگەهن، ومە گەلەک ڕەنگێن گەف وترساندنێ تێدا دیارکرن؛ دا ئەو تەقوا خودایێ خۆ بکەن، یان دا ئەڤ قورئانە بیرئینانەکێ بۆ وان چێ بکەت.

(١١٤) ڤێجا یێ پاک وبلند بت خودێ ژ هەر کێماسییەکێ، ئەو مەلکێ دەسهەلاتا وی ل سەر هەر مەلکەکی زال، یێ هەمی تشتان ب ڕێڤە دبەت، ئەو ب خۆ یێ حەقە، وسۆز وگەفا وی یا حەقە، وهەر تشتەکێ ژ وی بێت یێ حەقە. وتو ل دەمێ وەرگرتنا قورئانێ بەری جبریلی ڕا نەکە حەتا ئەو ژێ خلاس بت، وتو بێژە: خودایێ من تو زانینێ ل سەر زانینا من زێدەکە. (١١٥) و ب ڕاستی بەری ئادەم ژ دارێ بخۆت مە شیرەت لێ کر بوو کو ئەو ژێ نەخۆت، ومە گۆتبوو وی: هندی ئبلیسە دوژمنێ تە ویێ ژنکا تەیە، ڤێجا ئەو هەوە ژ بەحەشتێ دەرنەئێخت، ئەگەر هوین د دنیایێ دا دێ د نەخۆشییێ دا بن، ئینا شەیتانی وەسواس بۆ چێکر ووی گوهدارییا وی کر، وئادەمی شیرەتا مە ژبیرکر، ومە نەدیت وی ئەو پاراستی یا فەرمان پێ ل وی هاتییەکرن. (١١٦) وتو بەحس بکە دەمێ مە گۆتییە فریشتەیان: هوین وەک قەدرگرتن بۆ ئادەمی هەڕنە سوجدێ، ڤێجا وان گوهدارییا وی کر، وچوونە سوجدێ، بەلێ ئبلیس ل بەر نەهات بچتە سوجدێ. (١١٧) ئینا مە گۆت: ئەی ئادەم هندی ئەڤە بۆ تە وبۆ ژنا تە دوژمنە، ڤێجا هوین ژێ دهشیار بن، وگوهدارییا وی د بێ ئەمرییا من دا نەکەن، ئەگەر ئەو دێ هەوە ژ بەحەشتێ دەرێخت، ڤێجا تو ئەگەر ژێ دەرکەفتی دێ د نەخۆشییێ دا ژی. (١١٨) هندی تویی -ئەی ئادەم- بۆ تە د ڤێ بەحەشتێ دا هەیە کو تو بخۆی وبرسی نەبی، وتو یێ ب جلک بی وڕویس نەبی. (١١٩) وبۆ تە هەیە کو تو د ڤێ بەحەشتێ دا تێهنی نەبی وگەرما ڕۆژێ ل تە نەدەت. (١٢٠) ئینا شەیتانی وەسواس بۆ ئادەمی چێکر وگۆتێ: ئەرێ ئەز وێ دارێ نیشا تە بدەم یا کو ئەگەر تو ژێ بخۆی هەروهەر بمینی ونەمری، وملکەکێ بێ دویماهی وڤەبڕین بگەهتە تە؟ (١٢١) ڤێجا ئادەمی وحەووایێ ژ وێ دارێ خوار یا خودێ گۆتییێ ژێ نەخۆن، وعەورەتێ وان ل بەر وان ئاشکەرا بوو، وبەری هنگی ئەو ل وان یێ ڤەشارتی بوو، ئینا وان دەست دایێ بەلگێن بەحەشتێ کرن وخۆ پێ ستارە کرن؛ دا ئەوا دیار بووی ژ عەورەتێ وان ئەو ڤەشێرن، وئادەمی بێ ئەمرییا خودایێ خۆ کر، و ب خوارنا ژ وێ دارێ یا خودێ گۆتییێ خۆ نێزیک نەکە ئەو د سەر دا چوو. (١٢٢) پاشی خودێ ئادەم هلبژارت، ونێزیک کر، وتۆبا وی قەبویل کر، وبەرێ وی دا ڕێکێ. (١٢٣) خودێ گۆتە ئادەمی وحەووایێ: هوین پێکڤە د گەل ئبلیسی ژ بەحەشتێ هەڕنە خوارێ بۆ عەردی، وهوین هەردو وئەو دوژمنێن یەکن، ڤێجا ئەگەر ڕێنیشادان وئاشکەراکرنەک ژ من بۆ هەوە هات هەچییێ دویکەفتنا ڕێنیشادان وئاشکەراکرنا من کر ئەو د دنیایێ دا دێ ئێتە سەر ڕێ، ودێ ب هیدایەت کەڤت، و ل ئاخرەتێ ژی ئەو ب عەزابا خودێ دل نەخۆش نابت. (١٢٤) وهەچییێ پشت بدەتە زکرێ من د دنیایێ دا ژینەکا ب زەحمەت وبەرتەنگ بۆ وی هەیە، ئەگەر خۆ ل بەر چاڤ وەسا یا دیار بت کو ئەو یێ بەردەست فرەهە ژی، و ل ڕۆژا قیامەتێ ئەم دێ وی کۆرە ژ دیتنێ ودەلیلان ڕاکەینەڤە. (١٢٥) وی گۆت: خودایێ من بۆچی تە ئەز کۆرە ڕاکرم، وئەو ب خۆ د دنیایێ دا ئەز یێ ب چاڤ بووم؟

(١٢٦) خودێ گۆتە وی: مـن تـو كـۆرە ڕاكـری؛ چـونكی ئایـەتـێن مـن یـێن ئاشكەرا بـۆ تـە هاتبوون، وتە پشتا خۆ دابوویێ وباوەری پێ نـەئینـابوو، ڤێجا كـا چاوا د دنیـایێ دا تـە ئـەو هێلابوون وەسا ئـەڤرۆ د ئـاگری دا تـو ژی دێ ئێیـە هێلان. (١٢٧) و ب ڤـی ڕەنگی ئـەم د دنیایێ دا وی جزا ددەین یێ ب بێ ئەمریا خودایێ خۆ زێدەگاڤی ل خۆ كری، وباوەری ب ئایەتێن وی نەئینای، وعەزابا ئاخرەتـێ ئـەوا بـۆ وان هاتییـە ئامـادەكرن یـا نـەخۆشی دژوارتـر وبـەردەوامـترە؛ چـونكی ئـەو ب دویماهی نائێت. (١٢٨) ئەرێ ڤێجا ما بۆ مللەتێ تە -ئـەی موحەممەد- ئاشكەرا نەبوویە كانێ مە چەند مللەتێن درەو ب پێغەمبەران كری بـەری وان تـێ بـرن وئـەو د جهـ ووارێ وان ڕا دچـن، وشـوینوارێن نـەمانـا وان دبیـنن؟ هنـدی د وان مللـەت وشوینوارێن عـەزابا وان دایـە عیبـرەت وشیرەت بـۆ خـودان عـەقلـێن دورست هـەنـە. (١٢٩) وئـەگـەر نـە ژ بـەر پـەیڤـەكـێ بـا كـو ژ خـودایـێ تـە دەركـەفتییـە ودەمـەكـێ ل نـک وی یـێ دەسنیشانكری تێچوون ب لەز دا گەهتـە وان؛ چـونكی وان خـۆ هـەژی هنـدێ كرییـە. (١٣٠) ڤێجا تو -ئـەی موحـەممـەد- بێهنا خۆ فرەهـ بكە ل سەر وان سالۆخەت ونەحەقییـێن درەوپێكـەر د دەر حەقا تە دا دبێژن، وتو د نڤێـژا سپێدێ دا بـەری هـەلاتنـا ڕۆژێ، و د نڤێـژا ئێڤـاری دا بەری ئاڤابوونا ڕۆژێ، و د نڤێژا عەیشا دا ل شەڤێ، و د نڤێژا نیڤرۆ ومـەغـرەب دا ل ڕەخـێن ڕۆژێ ب سوپاسییا خودایێ خۆ تەسبیحا وی بكـە؛ دا ب وی ڕەنگـێ تـو ژێ ڕازی خێـرا ڤـان كریاران بۆ تە بێتە دان. (١٣١) وتو بەرێ خۆ نەدە وان تشتێن مە داینە ڤان بوتپـەرێسان دا ئەو خۆشییێ پێ ببەن، هندی ئەو تشتـن هەما ب تنێ خەملەكا بەروەختا ڤـێ ژینا دنیاییـنـە، مـە دانـە وان؛ دا وان پـێ بجـەڕبینـین، ورزقـێ خـودایـێ تـە وخێـرا وی بـۆ تـە ژ وێ چێـتر وبـەردەوامـترە یـا مـە دایـە وان؛ چـونكی ئـەو یـا بـێ دویمـاهی وڤـەبڕە. (١٣٢) وتـو -ئـەی موحەممەد- فەرمانا ب نڤێژێ ل مرۆڤێن خۆ بكە، وبێهنا خۆ ل سەر كرنا وێ فرەهـ بكە، ئەم پسیارا چو مالی ژ تە ناكەین، ئەمین ڕزقی ددەینە تە. ودویماهییا چاک د دنیایێ وئاخرەتـێ دا بۆ خەلكێ تەقوایێ یە. (١٣٣) وئەوێن تو درەوین دەرێخستی -ئـەی موحـەممـەد- دبێـژن: كانێ نیشانەكێ ژ خودایێ خۆ بۆ مە بینە ڕاستگۆییا تە دیار بكەت، ئەرێ مـا ئـەڤ قورئانـە یا كو وێ حەقییا د كیتابێن بۆری دا ڕاست دەردئێـخت بـۆ وان نـەهاتییـە؟ (١٣٤) وئـەگـەر مـە ئـەڤ درەوپێكـەرە ب عـەزابـەكـێ تـێ بربـان بـەری ئـەم پێغـەمبـەرەكـی بـۆ وان بهنێـرین وكیتابەكێ بۆ وان بینینە خوارێ ئەو دا بێژن: خودایێ مە ئەگەر تە پێغەمبەرەک ژ نک خۆ بۆ مە هنارت با، ئەم دا باوەرییێ پێ ئینین، ودویكەفتنا ئایەت وشریعەتێ تە كـەیـن، بـەری ئـەم ب عەزابا تە ڕەزیل وشەرمزار ببین. (١٣٥) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان بوتپەرێسان: هەر یەک ژ مە و ژ هەوە چاڤەڕێیی چەرخا ڕۆژانە، وكا سەركەفـتن وسـەرفـەرازی دێ بـۆ كـێ بـت، ڤێجا هوین دچاڤەڕێ بن، وهـوین دێ زانـن: كـی خودانێن ڕێكا ڕاستن، وكییـە هاتییـە سـەر حەقییێ ژ مە و ژ هەوە؟

(١) دەمێ حسێبدانا مرۆڤان ل سەر کارێ وان کری نێزیک بوو، و د گەل هندێ ژی کافر ژ ڤێ ڕاستییێ بێ ئاگەهـ دژین، وپشت ددەنە ڤێ هشیارکرنێ. (٢) تشتەک ژ ڤێ قورئانێ نائێتە خوارێ وبۆ وان بێتە خواندن دا بیرا وان بینتەڤە، بێی ئەو ب یاری وترانەڤە گوهدارییا وێ نەکەن. (٣) دلێن وان ژ قورئانا پیرۆز دبێ ئاگەهن، و ب خۆشی ونەحەقییێن دنیایێ ڤە دموژیلن، ئەو د وێ ناگەهن یا د قورئانێ دا هاتی. بەلکی زۆردارێن قورەیشییان ل سەر کارەکێ ڤەشارتی کۆم بوون: کو ئەو وی تشتی د ناڤ خەلکی دا بەلاڤ کەن یێ ئەو پێ ژ باوەری ئینانا ب موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بێنە پاشڤەلێدان، کو بێژن: ئەو ژی وەکی هەوە مرۆڤە، و ب چو تشتان یێ ژ هەوە جودا نینە، وئەو قورئانا ئەو پێ هاتی سێرەبەندییە، ڤێجا چاوا هوین دئێنە نک ودویکەفتنا وی دکەن، وهوین یێ دبینن ئەو ژی مرۆڤەکێ وەکی هەوەیە؟ (٤) پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- مەسەلە بۆ خودایێ خۆ زڤڕاند وگۆت: خودایێ من گۆتنا ل عەسمانی وعەردی دزانت، وئەو وێ گۆتنا هوین ڤەدشێرن دزانت، وئەو گوهدێرێ گۆتنێن هەوەیە، یێ پڕزانایە ب حالێ هەوە. و د ڤێ ئایەتێ دا گەفەک بۆ وان هەیە. (٥) بەلکی کافران باوەری ب قورئانێ نەئینا ڤێجا هندەک ژ وان گۆت: ئەو هندەک خەونێن تێکەلن وچو ڕاستی بۆ نینن، وهندەکان گۆت: ئەو هندەک گۆتنێن چێکری ودرەون وئەو نە وەحییە، وهندەکان گۆت: هندی موحەممەدە شاعرە، وئەڤا ئەو پێ هاتی شعرە، وئەگەر وی ژ مە بڤێت ئەم باوەرییێ پێ بینین پا دێ بلا موعجزەیەکا بەرچاڤ وەکی حێشترا صالحی، وئایەتێن مووسای وعیسای، وئەو تشتێن بەری وی پێغەمبەر پێ هاتین بۆ مە بینت. (٦) بەری کافرێن (مەکەهێ) چو گوندەکێ خەلکێ وی داخوازا موعجزەیان ژ پێغەمبەرێ خۆ کری وداخوازا وان بۆ ب جهـ هاتی باوەری نەئینایە، بەلکی وان درەوا پێ کری، ڤێجا مە ئەو یێن تێبرین، ئەرێ ڤێجا کافرێن (مەکەهێ) دێ باوەرییێ ئینن ئەگەر ئەو موعجزەیێن وان داخوازکرین ب جهـ هاتن؟ نەخێر ئەو باوەرییێ نائینن. (٧) وبەری تە -ئەی موحەممەد- ژبلی هندەک زەلامێن ژ مرۆڤان مە کەس نەهنارتییە، ومە چو ملیاکەت نەهنارتینە، ڤێجا هوین -گەلی کافرێن مەکەهێ- پسیارا زانایێن کیتابێن بەرێ بکەن، ئەگەر هوین ب وێ چەندێ دنەزانن. (٨) وئەو پێغەمبەرێن بەری تە مە ژ تبیعەتێ مرۆڤان نەدەرێخست بوون کو وان پێتڤی ب خوارن وڤەخوارنێ نەبت، وئەو دوەسا نەبوون کو هەر بمینن ونەمرن. (٩) پاشی ئەو سۆزا ب سەرکەفتن ورزگارییێ مە دایە پێغەمبەر ودویکەفتییێن وان مە بۆ وان ب جهـ ئینا، وئەوێن ب کوفرێ زێدەگاڤی کری مە تێبرن. (١٠) ب ڕاستی مە ئەڤ قورئانە بۆ هەوە ئینا خوارێ، سەرفەرازی وسەربلندییا هەوە یا دنیایێ وئاخرەتێ تێدا هەیە ئەگەر هوین بیرا خۆ پێ بیننەڤە، ئەرێ ڤێجا هوین تێ ناگەهن کا من ب چ هوین ب سەر خەلکێ دی ئێخستینە؟

(١١) وخەلکێ گەلەک گوندان دزۆردار بوون کو کوفر ب وێ کری یا پێغەمبەرێن وان پێ هاتین، ڤێجا مە ئەو ب وێ عەزابێ تێبرن یا ئەو هەمی ژ بن برین، وپشتی وان مە مللەتەکێ دی دا. (١٢) ڤێجا دەمێ وان دیتی عەزابا مە یا دژوار ب سەر وان دا هات، ووان سەرپەشکێن وێ دیتین، ئەو ب غاردان ژ گوندێ خۆ رەڤین. (١٣) هنگی گازییەک ل وان هاتە راهێلان: نەرەڤن، بزڤرنە وان خۆشی ونعمەتێن هوین تێدا ژ دنیایا خۆ یا خاپینۆک، وبزڤرنە ئاڤاهییێن خۆ، بەلکی پسیارا تشتەکی ژ دنیایا هەوە ژ هەوە بێتەکرن. (١٤) ژبلی ئعترافا ب تاوانێ وان چو گۆتن نەبوون ووان گۆت: وەی بۆ تێچوونا مە، ب راستی مە ب کوفرا خۆ زۆرداری ل خۆ کر. (١٥) ڤێجا ئەو گۆتنا وان -یا وان نفرین پێ ل خۆ کری- هەر ل سەر ئەزمانێ وان بوو ووان دوبارە دکر حەتا مە ئەو کرینە وەکی چاندییەکێ هاتییە دورین، یێن هشک وبێ ژین. (١٦) ومە عەسمان وعەرد وتشتێ د ناڤبەرا وان دا ژ قەستا نەئافراندینە، بەلکی مە ژ بەر هندێ ئەو ئافراندینە دا هەوە -گەلی مرۆڤان- چو هێجەت نەمینن، ودا هوین وجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرن، وبزانن ئەوێ ئەڤ هەمییە ئافراندی چو تشت وەکی وی نینن، وژبلی وی پەرستن بۆ کەسێ چێ نابت. (١٧) ئەگەر مە ڤیابا کو تشتەکێ پێڤە موژیل ببین وەکی کوری وژنێ بۆ خۆ بدانین ئەم دا وێ چەندێ ژ نک خۆ بۆ خۆ گرین نە ژ نک هەوە، مە ئەو چەندە نەکرییە؛ چونکی نابت مە کور یان ژن هەبت. (١٨) بەلکی ئەم حەقییێ ئاشکەرا دکەین ودهاڤێینە نەحەقییێ ڤێجا ئەو پێ پویچ دبت ودچت ونامینت. وعەزاب ل ئاخرەتێ بۆ هەوە -گەلی بوتپەرێسان- هەیە؛ ژ بەر وی سالۆخەتێ نەهەژی یێ هەوە بۆ خودایێ خۆ دانای. (١٩) وهەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی یێ خودێیە، وئەو ملیاکەتێن نێزیکی وی خۆ ژ پەرستنا وی مەزنتر لێ ناکەن وئەو ناوەستیێن. ڤێجا چاوا دبت عەبدەکێ وی یان چێکرییەکێ وی ببتە شریک بۆ وی؟ (٢٠) ئەو هەردەم نڤێژێ وزکرێ خودێ دکەن، نە ئەو لاواز دبن ونە شڕ دبن. (٢١) چاوا بۆ بوتپەرێسان چێ دبت ئەو هندەک خوداوەندێن بێزار یێن کو نەشێن مرییان زێندی بکەن ژ عەردی بۆ خۆ بدانن؟ (٢٢) ئەگەر ل عەرد وعەسمانی ژبلی خودێ هندەک خوداوەند هەبان کارێ وان ب رێڤەبەن، رێکخستنا وان دا تێک چت، ڤێجا یێ پیروز بت خودێ خودایێ عەرشی، ویێ پاک بت ژ وی تشتێ کافر د دەر حەقا وی دا دبێژن، ژ درەو وبێ بەختی وکێماسییان. (٢٣) ژ نیشانێن هندێ دگەهینن کو ئەو ب تنێ خودانێ ئافراندن وپەرستنێیە ئەوە یێ پسیارا وی تشتی ژ وی نائێتەکرن یێ ئەو د ناڤ بەنییێن خۆ دا دکەت، وهەمی چێکرییێن وی پسیار ژێ دئێتەکرن. (٢٤) ئەرێ وان ژبلی خودێ هندەک خوداوەند بۆ خۆ گرتینە مفای وزیانێ بگەهینن وژینێ ومرنێ بدەن؟ تو بێژە وان: کانێ دەلیل وهێجەتا خۆ بینن کو ئەوێن هەوە بۆ خۆ دانایین خودێنە، پانێ نە د قورئانێ دا ونە د کیتابێن بەرێ دا دەلیلەک ل سەر وێ نینە، وژبلی نەزانین وچاڤلێکرنێ ژ بەر تشتەکێ دی وان شرک نەکرییە، وئەو پشت ددەنە حەقییێ وباوەرییێ پێ نائینن.

(٢٥) ومە بەری تە -ئەی موحەممەد- پێغەمبەرەک نەهنارتییە ئەگەر مە وەحی بۆ فرێ نەکربت کو ژ خودێ پێڤەتر چو خودایێن ب حەق نینن، ڤێجا هوین ژ دل پەرستنا وی ب تنێ بکەن. (٢٦، ٢٧) وبوتپەرێسان گۆت: خودایێ ڕەحمان زارۆک هەنە دەمێ وان ژ درەو گۆتی فریشتە کچێن خودێنە. خودێ ژ وێ چەندێ یێ پاک بت؛ چونکی فریشتە بەنییێن خودێ یێن نێزیکن، وئەو ژبلی گوهدارییا وان یا باش تشتەکێ خودێ فەرمانا وان پێ نەکری نابێژن، وحەتا ئەو دەستویرییێ نەدەتە وان ئەو کارەکی ناکەن. (٢٨) وکارەک ژ کارێ ملیاکەتان نینە -چ یێ کری بت یان نە- ئەگەر خودێ پێ نەزانت، و ل سەر وان نەهژمێرت، وئەو مەهدەرێ بۆ یەکی ناکەن ئەو تێ نەبت یێ خودێ ڕازی کو ئەو مەهدەرێ بۆ بکەن، وئەو ژ ترسا خودێ دا ل خۆ دهشیارن وژێ پشت ڕاست نابن. (٢٩) وهەچی فریشتەیێ بێژت ئەو خودێیە جزایێ وی جەهنەمە، ووەکی ڤی جزای ئەم ددەینە هەر زۆردار وبوتپەرێسەکێ هەبت. (٣٠) ئەرێ ما ئەو کافرێن هە نزانن کو عەسمان وعەرد دپێکڤە بوون وچو ناڤبڕ د ناڤبەرا وان دا نەبوون، نە چو باران ژ عەسمانی دهات ونەچو شینکاتی ل عەردی شین دبوو، ئینا مە ب شیانا خۆ هەردو ژێکڤەکرن، ومە باران ژ عەسمانی ئینا خوارێ، وشینکاتی ژ عەردی ئینا دەرێ، وهەر تشتەکێ زیندی مە ژ ئاڤێ چێکر، ئەرێ ما ئەڤ کافرە ژ بەر وی تشتێ ئەو دبینن باوەرییێ نائینن، وپەرستنا خودێ ب تنێ ناکەن؟ (٣١) ومە هندەک چیا ل عەردی دانان دا ئەو موکم ببت ونەهژیێت، ومە هندەک ڕێکێن بەرفرەهـ لێ چێکرن؛ دا خەلک ب ڕێکا ژیارا خۆ بکەڤن، وتەوحیدا خودایێ خۆ بکەن. (٣٢) ومە عەسمان بۆ عەردی کرە بان چو ستوین وی ڕاناگرن، وئەو یێ پاراستییە وناکەڤت، وشەیتان تێ نابۆرن، وکافر ژ وەرگرتنا عیبرەتێ ژ نیشانێن عەسمانی (ڕۆژ وهەیڤ وستێران) دبێ ئاگەهن هزرا خۆ تێدا ناکەن. (٣٣) وخودێیە یێ شەڤ دای؛ دا خەلک لێ ڤەحەوییێن، وڕۆژ دای؛ دا خەلک کاری بۆ ژیارا خۆ تێدا بکەن، ووی ڕۆژ کرە نیشان بۆ ڕۆژێ، وهەیڤ کرە نیشان بۆ شەڤێ، وهەر یەک ژ وان ڕێکەک بۆ هەیە تێدا دچت وژێ دەرناکەڤت. (٣٤) ومە بەری تە -ئەی موحەممەد- مانا هەر وهەر د دنیایێ دا نەدایە چو مرۆڤان، ئەرێ ڤێجا ئەگەر تو مری ئەو دخوازن پشتی تە نەمرن؟ ئەڤە نابت. وئەڤ ئایەتە دەلیلە کو خدر -سلاڤ لێ بن- یێ مری؛ چونکی ئەو ژی مرۆڤە. (٣٥) هەر نەفسەکا هەی ئەگەر چەند د دنیایێ دا بمینت ژی دێ تام کەتە مرنێ. وهەما هەبوونا وێ د ژینێ دا بۆ هندێ یە دا ئەو ب فەرمانا گوهۆڕینا حالی بێتە جەڕباندن، پاشی زڤڕینا دویماهییێ بۆ حسێبێ وجزادانێ بۆ نک خودێ ب تنێیە.

(٣٦) وئەگەر كافران تو دیتی -ئەی موحەممەد- ئەو تە بۆ خۆ دكەنە پێترانك وئیشارەتان ددەنە تە وهندەك دبێژنە هندەكان: ئەرێ ئەڤ زەلامەیە گۆتنێن سەقەت دبێژتە خوداوەندێن هەوە؟ ووان كوفر ب خودایێ ڕەحمان وقەنجیێن وی كر، وباوەری ب وێ نەئینا یا وی ئینایە خوارێ ژ قورئانێ وهیدایەتێ. (٣٧) مرۆڤ لەزلەزۆك یێ هاتییە ئافراندن، لەزێ د تشتان دا دكەت وحەز دكەت تشت زوی چێ ببن. وقورەیشییان لەز د هاتنا عەزابێ دا كر ودگۆت بۆچی ئەو ب سەرێ مە نائێت، ئینا خودێ ئەو ژ هندێ ترساندن كو ئەو دێ وێ عەزابێ نیشا وان دەت یا ئەو لەزێ لێ دكەن، ڤێجا بلا ئەو لەزێ لێ نەكەن. (٣٨) وكافر بۆ ترانە پێكرن ولەزكرنا د هاتنا عەزابێ دا دبێژن: ئەی موحەممەد ئەو تشتێ تو گەفان پێ ل مە دكەی كەنگی دێ ئێت، ئەگەر تو ودویكەفتییێن خۆ دراستگۆنە؟ (٣٩) ئەگەر ئەڤ كافرە بزانن دێ چ ب سەرێ وان ئێت دەمێ ئەو نەشێن ئاگری ژ بەر وپشتێن خۆ بدەنە پاش، وئەو كەسێ نابینن پشتەڤانییا وان بكەت، ئەو ل سەر كوفرا خۆ نەدمان، ولەز د هاتنا عەزابێ دا نەدكر. (٤٠) وقیامەت ژ نشكەكێ ڤە دێ ب سەر وان دا ئێت، ڤێجا ئەو هنگی دێ حێبەتی بن، وگەلەك دێ ترسن، وئەو نەشێن عەزابێ ژ خۆ پاشڤە ببەن، ودەلیڤە ژی بۆ وان نائێتە دان كو ئەو عوزرا خۆ ڤەخوازن. (٤١) و ب ڕاستی بەری تە ترانە ب هندەك پێغەمبەران هاتبوونە كرن، ئینا ئەو عەزاب ب سەر ترانەكەران دا هات یا وان یاری وترانە بۆ خۆ پێ دكرن. (٤٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان یێن لەزێ ل عەزابێ دكەن: كەس نینە ب شەڤێ وڕۆژێ، دەمێ هوین دنڤستی وهشیار هەوە ژ عەزابا خودایێ پڕدلۆڤان بپارێزت ئەگەر ب سەر هەوە دا هات. بەلكی ئەو ژ قورئانێ وبیرئینانا خودایێ خۆ دبێ ئاگەهـ ومۆژیلن. (٤٣) ئەرێ وان هندەك خوداوەند هەنە وان ژ عەزابا مە بپارێزن؟ هندی خوداوەندێن وانە نەشێن خۆ ب سەربێخن، ڤێجا چاوا دێ شێن وان ب سەر ئێخن؟ وئەو ژ مە نائێنە پاراستن. (٤٤) ب ڕاستی كافر وبابێن وان ب هندێ هاتنە خاپاندن كو ئەو دەمەكی هاتبوونە پاشڤە هێلان، دەمێ وان خۆ دیتی خودان مال وعەیال وژیییێ درێژ، ڤێجا ل سەر كوفرا خۆ مان، ووان هزركر ئەو نائێنە عەزابدان، و ب ڕاستی ئەو ژ ڕێبازا یێن بۆری بێ ئاگەهـ بووبوون، وهندی خودێیە عەردی ژ ڕەخان ڤە كێم دكەت ب وێ عەزابێ یا ئەو ژ هەمی لایان ڤە ب سەرێ بوتپەرێسان دا دئینت، ئەرێ ڤێجا كافرێن (مەكەهێ) دێ شێن ژ بن شیانا خودێ دەركەڤن، و ل مرنێ ئاسێ بن؟

(٤٥) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان یێن تو بۆ هاتییە هنارتن: هەما ب وێ وەحییا ژ نک خودێ بۆ من هاتی، کو قورئانە، ئەز هەوە دترسینم، بەلێ کافران ب دورستی گوهـ ل وێ گازییێ نابت یا بۆ وان دئێتە ئاراستەکرن دەمێ ئەو دئێنە ترساندن، ڤێجا ئەو مفای بۆ خۆ ژێ نابینن. (٤٦) وئەگەر بارەک ژ عەزابا خودێ گەهشتبا کافران ئەو دا زانن کانێ دویماهییا کوفرا وان چیە، وبەرانبەر وێ چەندێ ئەو نفرینان ل خۆ دکەن کو تێ بچن؛ ژ بەر زۆردارییا وان ل خۆ کری کو پەرستنا هندەکێن دی ژ بلی خودێ کری. (٤٧) وخودێ تەرازییا ب دادی بۆ حسێبێ ل ڕۆژا قیامەتێ ددانت، وئەو زۆردارییێ نە ل ڤان ونە ل کەسێ دی ناکەت، ئەگەر خۆ هندی دندکەکێ ژی خودانی باشی یان خرابی کربت دێ حسێبا وی بۆ ئێتە دان. وخودێ بەسە کو کریارێن بەنییێن خۆ بهژمێرت، وجزایێ وان سەرا بدەت. (٤٨، ٤٩) و ب ڕاستی مە هێجەت وسەرکەفتنا ل سەر دوژمنی دابوو مووسای وهاروونی، وکیتابەک -کو تەوراتە- مە حەقی ونەحەقی پێ ژێک جودا کر، وئەو ڕۆناهییەک بوو ئەو تەقوادار پێ دهاتنە سەر ڕێ یێن کو ژ عەزابا خودێ دترسن، ودەمێ قیامەت ڕادبت ئەو ژ ڕۆژا حسێبێ دترسن. (٥٠) وئەڤ قورئانە یا خودێ بۆ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- هنارتی بیرئینانەکە بۆ وی یێ بیرا خۆ پێ بینتەڤە، وکاری ب فەرمانێن وێ بکەت، خێرا وێ گەلەکە، ومفایێ وێ یێ مەزنە، ئەرێ ڤێجا هوین کافرییێ پێ دکەن وئەو هندە یا ئاشکەرایە؟ (٥١) و ب ڕاستی مە ئیبراهیم ب وێ هیدایەتێ ئینابوو سەر ڕێ، یا وی بەری مووسای وهاروونی بەرێ خەلکی دداینێ، ومە دزانی کو ئەو خودانێ وێ چەندێیە. (٥٢) دەمێ وی گۆتییە بابێ خۆ ومللەتێ خۆ: ئەڤە چ صەنەمن هەوە چێکرین، وهوین ل سەر پەرستنا وان مانە؟ (٥٣) وان گۆت: مە بابێن خۆ دیتینە پەرستنا وان دکر، وئەم ژی چاڤلێکرنا وان د ڤێ چەندێ دا دکەین. (٥٤) ئیبراهیمی گۆتە وان: ب ڕاستی هوین وبابێن هەوە -ب ڤێ پەرستنا هوین بۆ صەنەمان دکەن- د بەرزەبوونەکا ژ حەقییێ یا ئاشکەرا دا بوینە. (٥٥) وان گۆت: ئەرێ ئەڤ گۆتنا تو بۆ مە پێ هاتی حەقی ومجدییە، یان ژی تو ب ڤێ گۆتنا خۆ وەکی وییی یێ یارییان دکەت؟ (٥٦) ئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- گۆتە وان: خودایێ هەوە یێ ئەز بەرێ هەوە ددەمە پەرستنا وی خودایێ عەسمانان وعەردییە ئەوە یێ ئەو ئافراندین، وئەز ل سەر وێ چەندێ ژ شاهدانم. (٥٧) وئەز ب خودێ کەمە ئەز دێ صەنەمێن هەوە شکێنم پشتی هوین دچن وپشت ددەنێ.

(٥٨) ئینا ئیبراهیمی صەنەم شکاندن وپرت پرتکرن، وصەنەمێ مەزن هێلا؛ دا مللەتێ وی لێ بزڤرن وپسیارێ ژێ بکەن، ڤێجا دا لاوازی وبێزارییا وان بۆ مللەتێ وی دیار ببت، وهێجەتەک بۆ وی ل سەر وان پەیدا ببت. (٥٩) ومللەتێ وی زڤرین، ووان صەنەمێن خۆ شکەستی ورەزیل دیتن، ئینا هندەک ژ وان پسیار ژ هندەکان کر: کێ ئەڤە د گەل خوداوەندێن مەکرییە؟ هندی ئەوە ئەو یێ زۆرداره. (٦٠) ئەوێن گوهـ ل ئیبراهیمی بووی دەمێ وی سویند خواری کو دێ صەنەمان شکێنت گۆتن: مە گوهـ لێ بوو وی خۆرتێ دبێژنێ: ئیبراهیم، بەحسێ صەنەمان ب خرابی دکر. (٦١) مەزنێن وان گۆت: پا دێ هوین ئیبراهیمی ل بەر چاڤێن مرۆڤان بینن؛ دا ئەو شاهدەیێ ل سەر ئعترافا وی بدەن؛ دا هێجەتا مە خۆشتر لێ بێت. (٦٢) ووان ئیبراهیم ئینا وپسیار ژێ کر: ئەرێ تویی یێ تە خوداوەندێن مە شکاندین؟ (٦٣) وتشتێ ئیبراهیمی دڤیا ژ دیارکرنا بێ عەقلییا وان چێبوو. ئینا ئیبراهیمی بۆ دیارکرنا بێ عەقلییا وان گۆت: نەخێر، یێ ئەو شکاندین ئەڤ صەنەمێ مەزنە، ڤێجا هوین پسیارا خوداوەندێن خۆ بکەن، ئەگەر ئەو باخڤن یان وان بەرسڤەک هەبت. (٦٤) ئینا مەسەله کەفتە لەپێن وان، وسەرداچوونا وان بۆ وان ئاشکەرا بوو؛ چاوا ئەو پەرستنا وان دکەن وئەو دبێزارن، نەدشێن خرابییێ ژ خۆ پاشڤە ببەن، ونەدشێن بەرسڤا پسیارکەرێ خۆ بدەن؟ ووان ئعتراف ب زۆردارییێ وشرکێ ل سەر خۆ دا. (٦٥) پاشی پشتی ئەو هاتینە راوەستاندن هەر زوی هەڤرکییا وان زڤڕی ڤە، وئەو ل نەحەقییێ ڤەگەڕیان، ووان بەرانبەر ئیبراهیمی ئەو هێجەت بۆ خۆ گرت یا کو دبتە هێجەت ل سەر وان، وان گۆت: چاوا پسیارا وان بکەین، وتو دزانی ئەو نائاخڤن؟ (٦٦، ٦٧) ئیبراهیمی گۆت: چاوا هوین پەرستنا وان صەنەمان دکەن یێن ئەگەر پەرستنا وان هاتەکرن ئەو چو مفای ناگەهینن، وئەگەر پەرستنا وان هاتە هێلان ژی ئەو چو زیانێ ناگەهینن؟ نە هوین بن ونە ئەو صەنەمێن هوین ژبلی خودێ دپەرێسن، ئەرێ ما هوین ب عەقل ناکەڤن ونزانن چ کارەکێ کرێتە هوین ل سەر؟ (٦٨، ٦٩) دەمێ هێجەتا وان پویچ بووی وحەقی ئاشکەرا بووی وان دەست هاڤێتە حوکم ودەسهەلاتا خۆ، ووان گۆت: هوین ئیبراهیمی ب ئاگری بسۆژن؛ وەک تۆلڤەکرن بۆ خوداوەندێن خۆ یێن هەوە پشتەڤانی بۆ کری، ئینا وان ئاگرەکێ مەزن هلکرێ وئەو هاڤێتە تێدا، ڤێجا خودێ پێغەمبەرێ خۆ ب سەر ئێخست وگۆتە ئاگری: بۆ ئیبراهیمی سار ببە وببە تەناهی. (٧٠) ووی مللەتی تێچوون بۆ ئیبراهیمی ڤیا ئینا خودێ فەند وفێلا وان خراب کر، وئەو کرنە یێن نزم وشکەستی. (٧١) ومە ئیبراهیم ولووط ئەوێ باوەری پێ ئینای ژ (عیراقێ) رزگارکرن، ومە بەرێ وان دا عەردێ (شامێ) یێ مە بەرەکەت هاڤێتییێ ب مشەکرنا خێر وخێراتان ل وێرێ، وپترییا پێغەمبەران ژی ل وێرێ بوون. (٧٢) وخودێ قەنجی د گەل ئیبراهیمی کر، وکوڕێ وی ئیسحاق دایێ دەمێ وی دوعا کری، و بۆ زێدەتر وی ژ ئیسحاقی ژی یەعقووب دایێ، وخودێ هەر یەک ژ وان کرە مرۆڤەکێ چاک وگوهدار.

(٧٣) ومـه ئیبـراهیم وئیـسحاق ویـەعقـووب بـۆ مرۆڤـان کرنـه جهـێ چاڤلێکرنێ، ئـەو -ب ئانەهییا خودێ- بەرێ خەلکی ددەنه پەرستن وگوهدارییا خودێ، ومه وەحی بۆ وان هنارت کو باشییان بکەن وکاری ب شریعەتێن پێغەمبەران بکەن، و ب دورستی ب کرنا نڤێژێ ڕابن، وزەکاتێ بدەن، ئینا وان پێگیری ب وێ چەندێ کر، وئەو بۆ خودێ دگوهدار وپەرستڤان بوون. (٧٤) ومه پێغەمبەرینی وحوکمدارییا د ناڤبەرا هەڤڕکان دا وزانینا فەرمان ودینێ خودێ دا لووطی، ومه ئەو ژ گوندێ (سەدووم) یێ کو خەلکێ وێ کارێن پیس دکرن ڕزگارکر. هندی ئەو بوون ژ بەر کرێتی وپیسییا وان دکر ئـەو خـودانێن خرابییـێ بـوون، و ژ گوهدارییا خـودێ دەرکەفتی بوون. (٧٥) وخودێ قەنجی ل سەر وی تمامکر وئەو کره د دلۆڤانییا خۆ دا کو ئەو ژ وێ ڕزگارکری یا ب سەرێ مللەتێ وی هاتی؛ چونکی ئـەو ژ وان بـوو یـێن گوهدارییا خودێ کری. (٧٦) وتو -ئەی موحەممەد- بـەحسێ نـووحی بکه دەمـێ وی بـەری تـه وبـەری ئیبراهیم ولـووطی گازی خودایێ خۆ کـری، ئینـا ئـەم د بـەرسڤا گازییـا وی هـاتین، ومـه ئـەو ومرۆڤێن وی ژ تەنگاڤییا مەزن ڕزگارکرن. (٧٧) ومه ئەو ژ فەند وفێلا وی مللەتی پاراست یێ درەو ب وان ئایەتێن مه کری یێن ڕاستگۆییا نووحی ئاشکەراکری، هندی ئـەو بـوون ئـەو خـودانێن خرابییـێ بـوون، لـەو مـه ئـەو هـەمـی ب لـەهییـێ خـەندقانـدن. (٧٨) وتـو -ئـەی موحەممەد- بەحسێ پێغەمبەرێ خودێ داوودی وکوڕێ وی سولـەیمانی بکـه، دەمـێ وان حوکم د وێ مەسەلێ دا کری یا دو هەڤڕکان ئینایه نک، پەزێ یەک ژ وان ب شەڤ چوو بـوو نـاڤ بیـستانێ یێ دی، وخـراب کربـوو، ئینـا داوودی حوکم کـر کـو پـەز بـۆ خودانێ بیـستانی بت بەرانبـەر مـالێ وی یێ خراب بـووی؛ چونکی بهایێ هـەر دووان هندی یـەک بـوو، وئـەم بـۆ حوکمێ وان شاهد بووین، وچو ل بەر مه یێ بەرزه نەبوو. (٧٩) ئینا مه سولـەیمان تێگەهاند کو مەصلحەتا هەردو لایان د گەل دادییێ ب جهـ بینت، ڤێجا وی حوکم کر کو خودانێ پـەزی بیستانێ یێ دی دورست بکەت و ل وی دەمـێ ئـەو بیـستانی چـێ دکـەت پـەزێ وی ل نـک خودانێ بیستانی بت دا مفای بـۆ خـۆ ژ شیر وهرییا وی ببینت، پاشی پـەز بـۆ خـودانێ خـۆ بزڤڕتـەڤـه وبیـستان بـۆ خـودانێ خـۆ؛ چونکی بهـایێ وان هندی یـەکـه، وهـەر دووان داوودی وسولـەیمانی مه حوکم وزانـین دایێ، ومـه منـەت ل داوودی کـر کـو چیـا وتـەیران د گـەل وی تەسبیحا خودێ دکر، وئـەم بـووین مـه ئـەو چـەنـده کـری. (٨٠) وخودێ -ب تایبـەتی- داوود فێری چێکرنا کومزرییێن خەلـەک خەلـەک کـر، کـو لـەش ب سانـاهی د نـاڤ دا بلڤت؛ دا ئـەو کومزری شەڕکەران ژ دربێن چەکی بپارێزت، ئەرێ ڤێجا هوین دێ شوکرا خودێ کەن سـەرا وێ قەنجییا وی د ڕێکا بەنییێ خۆ داوودی ڕا ل هەوە کـری؟ (٨١) ومـه بـا بـۆ سولـەیمانی بـن دەست کر خۆش دهات وئەو وییێن د گـەل وی د گـەل خـۆ دبرن، ئـەو بـا ب فـەرمانـا وی دچـوو عەردێ (بەیتولمەقدسێ) ل (شامێ) یێ کو مه بەرەکەت ئێخستییێ، و ب ڕاستی زانینا مه دۆر ل هەمی تشتان گرتییه.

(٨٢) ومە ژ شەیتانان هندەک شەیتان بن دەستی سولەیمانی کربوون وان ئەو کار بۆ وی دکرن یێن کەسێ دی ژبلی وان نەدشیا بکەت، ڤێجا ئەو دچوونە د بنێ دەریایێ دا ودوڕ وگەوهەر بۆ وی ژێ دئینانە دەرێ، ووان ئەو کار بۆ وی دکر یێ وی ژێ خواستبا، ووان نەدشیا د تشتەکی دا بێ ئەمرییا وی بکەن، خودێ ب هێز وشیانا خۆ ئەو بۆ وی پاراستن. (٨٣) وتو بەحسێ بەنییێ مە ئەیووبی بکە، دەمێ مە نەخۆشییەکا مەزن دایێ، ومال وعەیالێ وی ژێ ستاندی، ئینا وی صەبر کێشا وبۆ خۆ ب خێر حسێب کر، ووی گازی خودایێ خۆ کر کو نەخۆشی یا گەهشتییە من، وتو ژ هەمی دلۆڤانان دلۆڤانتری، ڤێجا تو وێ ژ سەر من لابدە. (٨٤) ئینا ئەم د بەرسڤا گازییا وی هاتین، ومە نەخۆشی ژ سەر وی ڕاکر، ودوجارکی هندی مال وعەیالێ وی مە دایێ، ئەڤ چەندە ژ دلۆڤانییا خۆ مە د گەل وی کر، ودا ئەو ببتە جهێ چاڤلێکرنێ بۆ هەر کەسەکێ صەبرێ ل سەر نەخۆشییێ بکێشت، وهیڤییا دلۆڤانییا خودایێ خۆ بکەت، وپەرستنا وی بکەت. (٨٥) وتو بەحسێ ئیسماعیل وئدریس وذولکفلی بکە، ئەو هەمی ژ صەبرکێشان بوون. (٨٦) ومە ئەو کرنە د دلۆڤانییا خۆ دا، هندی ئەون ئەو ژ وان بوون یێن ژ سەرڤە و د دل دا دچاک، وگوهدارییا خودێ د ئەمر وفەرمانێن وی دا کرین. (٨٧) وتو بەحسێ سەرهاتییا خودانێ نەهنگی بکە، کو یوونسێ کوڕێ مەتتایە، خودێ ئەو بۆ مللەتێ وی هنارتبوو ڤێجا وی گازییا خۆ گەهاندە وان بەلێ وان باوەری پێ نەئینا، ئینا وی ژڤان ب عەزابێ دا وان بەلێ ئەو ل خۆ نەزڤڕین، ووی صەبر ل سەر وان نەکێشا وەکی خودێ فەرمان لێکری، وئەو ب عێجزی ڤە ژ ناڤ وان دەرکەفت، وسنگێ وی ژ نەگوهدارییا وان یێ تەنگ بوو، ووی هزرکر کو خودێ ل وی ناگرت و ل سەر ناکەتە بەرتەنگی، ئینا خودێ ب گرتنێ وبەرتەنگییا دژوار بەلا ئینا سەری، و د دەریایێ دا نەهنگی ئەو داعویرا، ڤێجا وی د تارییا شەڤێ ودەریایێ وزکێ نەهنگی دا ب تۆبەکرن ڤە گازی خودایێ خۆ کر وئعتراف ب زۆردارییا خۆ کر کو وی صەبر ل سەر مللەتێ خۆ نەکێشای، وگۆت: ژ تە پێڤەتر چو خودایێن حەق نینن، پاکی بۆ تە بت، هندی ئەز بووم ئەز ژ زۆرداران بووم. (٨٨) ئینا ئەم د بەرسڤا دوعایا وی هاتین، ومە ئەو ژ ڤێ نەخۆشییا دژوار ڕزگارکر، و ب ڤی ڕەنگی ئەم خودان باوەرێن ڕاستگۆ ڕزگار دکەین. (٨٩) وتو بەحسێ سەرهاتییا زەکەرییای بکە دەمێ وی گازی خودایێ خۆ کری کو دووندەهێ بدەتێ پشتی ئەو پیربووی وگۆتی: خودایێ من تو من نەهێلە ئێکانە وبێ دووندەه، تو میراتگرەکی بدە من کو پشتی من د ناڤ مرۆڤان دا ب کارێ دینی ڕابت، وتو چێترینێ وانی یێن دمینن، وتو چێترینێ وانی یێن ب باشی میراتگرییا من دکەن. (٩٠) ئینا ئەم د بەرسڤا دوعایا وی هاتین و د سەر پیراتییا وی ڕا مە کوڕێ وی یەحیا دایی، ومە ژنکا وی وەلێکر ب کێر بچویکبوونێ بێت، هندی ئەو بوون ئەوان لەز د هەمی باشییان دا دکر، ووان دوعا ژ مە دکرن ودلێ خۆ دبرە وێ یا ل نک مە هەی، و ژ عەزابا مە دترسان، وئەوان خۆ بۆ مە دشکاند.

(٩١) وتو -ئەی موحەممەد- سەرهاتییا مەریەما کچا عمرانی بکە ئەوا نامویسا خۆ ژ حەرامییێ پاراستی، و د هەمی ژیانا خۆ دا چو کرێتی نەکرین، ئینا خودێ جبریل -سلاڤ لێ بن- هنارتە نک وێ، ووی پف کرە بەریکا کراسێ وێ، و ب وێ پفکرنێ خودێ عیسا -سلاڤ لێ بن- ئافراند، ڤێجا ئەو -بێی کو وێ زەلام هەبت- ب وی گران بوو، ڤێجا ب وێ چەندێ ئەو وکورێ وێ بوونە نیشانەک ل سەر شیانا خودێ، وعیبرەتەک بۆ مرۆڤان حەتا رۆژا قیامەتێ. (٩٢) ئەڤ پێغەمبەرە هەمی دینێ وان یەک دین بوو، کو ئیسلامە، وئیسلام خۆ ب دەست ڤە بەردانە بۆ خودێ وکرنا عیبادەتییە بۆ وی ب تنێ، وخودایێ مەزن ئەوە خودایێ خەلکی هەمییێ ڤێجا هوین -گەلی مرۆڤان- پەرستنا وی ب تنێ بکەن. (٩٣) بەلێ ئەو د گەل پێغەمبەرێن خۆ ب هەڤرکی چوون، وگەلەک ژ دویکەفتییێن وان پێغەمبەران د دینی دا ژێک جودا بوون وبوونە پارت ودەستەک، ڤێجا وان عیبادەتێ مرۆڤان ودلچوونان کر، وئەو هەمی دێ زڤڕنە نک مە، وحسێب د گەل وان سەرا کریارێن وان دێ ئێتەکرن. (٩٤) ڤێجا هەچییێ پێگیرییێ ب باوەری ئینانا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت، و ژ بەر گوهداری وپەرستنا خودێ وی کارێ چاک بکەت یێ دشیانا وی دا بت، ئەوی کارێ وی نائێتە ڤەشارتن، وخێرا وی بەرزە نابت، ووی کارێ وی کری ئەو د کیتابا خۆ دا دێ بینت رۆژا پشتی مرنێ ڕادبتەڤە. (٩٥) ونابت بۆ خەلکێ گوندەکێ مە ژ بەر گونەهـ وزۆرداربیا وان ئەو تێبرین کو بەری قیامەتێ جارەکا دی بزڤڕنە دنیایێ ڤە؛ دا ئەو وێ ل بیرا خۆ بیننەڤە یێ وان تەخسیری تێدا کری. (٩٦، ٩٧) ڤێجا ئەگەر ئاڤبەندا یاجووج وماجووجان هاتە ڤەکرن، وئەو ژ لایێن عەردی یێن بلند ڤە هاتن و ب لەز ل هەمی کنارێن عەردی بەلاڤ بوون، ئەو رۆژا قیامەتێ نێزیک بوو وترس وسەهما وێ ئاشکەرا بوو، هنگی چاڤێن کافران ژ ترسان دا دێ دڤەکری بن ونێزیکە نەلڤلڤن، ئەو نفرینان ب تێچوونێ ل خۆ دکەن، ودبێژن: نەمان بۆ مە بت ب ڕاستی ئەم ژ ڤێ رۆژێ دبێ ئاگەهـ بووین ومە خۆ بۆ ئامادە نەکربوو، و ب وێ چەندێ ئەم دزۆردار بووین. (٩٨) هندی هوینن -گەلی کافران- وئەو تشتێ هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دکەن ژ صەنەمان وهەر یەکێ ڕازی بت کو هوین پەرستنێ بۆ بکەن ژ مرۆڤ وئەجنان، هوین بزۆتێن جەهنەمێنە، هوین وئەو دێ چنە وی ئاگری. (٩٩) ئەگەر ئەوێن هە یێن هەوە ژبلی خودێ پەرستن بۆ کری هندەک خوداوەندێن هێژای پەرستنێ بان ئەو د گەل هەوە نەدهاتنە د ئاگرێ جەهنەمێ دا ئەی گەلی بوتپەرێسان، ئەو هەمی یێن پەرستڤان وپەرستن بۆ هاتییە کرن هەروهەر د ئاگرێ جەهنەمێ دا دێ مینن. (١٠٠) بۆ ئەڤان یێن دئێتە عەزابدان هندەک نەخۆشی هەنە ژ دەنگێ بێهن هلکێشانا وان ئاشکەرا دبن، ووان د ئاگری دا -ژ بەر نەخۆشییا عەزابێ- گوهـ ل چو تشتان نابت. (١٠١) هندی ئەون یێن خۆشییا باش ژ نک مە بۆری وگەهشتییێ؛ چونکی د زانینا مە دا هەبوویە کو ئەو ژ خەلکێ بەحەشتێنە، ئەو ژ ئاگری ددویرکرینە، نە ئەو دچنە تێدا ونە نێزیکی وی دبن.

(١٠٢) ئەوان گوه ل دەنگێ ئاگرێ وێ وسۆتنا لەشان تێدا نابت؛ چونکی ئەو یێن د مالێن خۆ دا ل بەحەشتێ، وئەو ل وێرێ یێن د ناڤ وان تشتان دا یێ دلێ وان دچتێ ژ خۆشییێن وێ، وئەو هەروهەر دێ لێ مینن. (١٠٣، ١٠٤) ل ڕۆژا قیامەتێ سەهما مەزن وان ناترسینت، بەلکی فریشتە مزگینییێ ددەنە وان: ئەڤە ڕۆژا هەوەیە یا ژڤان ب قەدر وقیمەتی وخێرا مەزن ژ خودێ تێدا بۆ هەوە هاتییە دان. ڕۆژا ئەم عەسمانی وەسا دپێچین وەکی بەرپەر ب وی تشتی ڤە یێ تێدا هاتییە نڤیسین دئێتە پێچان، وئەم وێ ڕۆژێ خەلکی ب وی رەنگی ڕادکەینەڤە یێ مە جارا یەکێ ئەو پێ ژ دایکێن وان داین، ئەوا هە ئەو سۆزا خودێیە یا دێ هەر ئێت، مە ب حەقییێ سۆز پێ دایە، هندی ئەمین هەردەم ئەم وێ دکەین یا ئەم سۆزێ پێ ددەین. (١٠٥) وب ڕاستی پشتی مە د لەوحێ پاراستی دا نڤیسی مە د وان کیتابان ژی دا نڤیسی یێن هاتینە خوارێ: کو هندی عەردە ئەو بەنییێن خودێ یێن چاک میراتگرییا وی دکەن یێن کو کاری ب وێ دکەن یا فەرمان پێ ل وان هاتییە کرن، وخۆ ژ وێ ددەنە پاش یا ئەو ژێ هاتینە پاشڤەبرن، کو ئوممەتا موحەممەدییە -سلاڤ لێ بن-. (١٠٦) هندی ئەڤەیە یا دئێتە خواندن ژ شیرەتان عیبرەتەکە بۆ وی مللەتێ پەرستنا خودێ دکەن ب وی رەنگێ وی بۆ وان دانای وئەو یێ پێ ڕازی. (١٠٧) وهەما مە تو -ئەی موحەممەد- یێ هنارتی دلۆڤانییەک بۆ هەمی مرۆڤان، ڤێجا هەچییێ باوەرییێ ب تە بینت ئەو دێ کەیفخۆش ورزگار بت، ویێ باوەرییێ نەئینت دێ خوسارەت وشەرمزار بت. (١٠٨) تو بێژە: ئەوا بۆ من ب وەحی هاتی وئەز پێ هاتیمە هنارتن ئەڤەیە: هندی ئەللاهە خودایێ هەوەیە یێ ئەو ب تنێ هێژای پەرستنێ، ڤێجا هوین خۆ تەسلیمی وی بکەن، وپەرستنا وی بکەن. (١٠٩) ڤێجا ئەگەر ڤان پشت دا ئیسلامێ تو بێژە وان: ئەز وێ دگەهینمە هەوە هەمییان یا خودێ ب وەحی بۆ من هنارتی، ڤێجا ئەز وهوین د زانینێ دا وەکی یەکین، وئەز -پشتی وێ چەندێ- نزانم کانێ ئەو عەزابا ژڤان بۆ هەوە پێ هاتییە دان کەنگی دێ ب سەرێ هەوە ئێت. (١١٠) هندی خودێیە دزانت هوین چ گۆتنا ئاشکەرا دکەن، وهوین چ د دلێ خۆ دا ڤەدشێرن، وئەو دێ سەرا وێ چەندێ حسێبێ د گەل هەوە کەت. (١١١) وئەز نزانم بەلکی ئەگەرا پاشڤە هێلانا وێ عەزابا هوین لەزێ لێ دکەن جەرباندەک بت بۆ هەوە دا هوین پتر پێ د سەر دا بچن، ودا هوین حەتا دەمەکی خۆشییێ د دنیایێ دا ببەن؛ دا هوین پتر کافر ببن، وپاشی دا عەزابا هەوە مەزنتر لێ بێت. (١١٢) پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- گۆت: خودایێ من تو ب حوکمەکێ حەق حوکمی د ناڤبەرا مە ومللەتێ مە یێ درەوپێکەر دا بکە، وئەم هاریکارییێ ژ خودایێ خۆ یێ پڕدلۆڤان دخوازین د دەرحەقا وی تشتی دا یێ هوین -گەلی کافران- دبێژن ژ شرکێ ودرەو وبێ بەختییان.

(١) گەلی مرۆڤان هوین ژ عەزابا خودێ بترسن وپێگیرییێ ب گۆتن وفەرمانا وی بکەن، هندی ئەو ڕویدانێن ب سەهمن یێن ل دەمێ ڕابوونا قیامەتێ پەیدا دبن وەکی هژیانا عەردی یا دژوار یا کو عەرد ژ بەر دئێته کەلاشتن، تشتەکێ مەزنە، کەس نزانت چەند یێ مەزنە. (٢) دەمێ هوین ڕۆژا قیامەتێ دبینن دایک -ژ بەر وێ ترس ولەرزا دگەهتێ- بچویکێ خۆ یێ ب شیر یێ ل بەر سنگی ژبیر دکەت؛ وژنکا ب حەملە -ژ ترسان دا- حەملێ خۆ ددانت، وعەقل د سەرێ مرۆڤان دا نامینت، ڤێجا ئەو وەکی سەرخۆشان لێ دئێن؛ ژ بەر ترس وسەهمێ، وئەو ب خۆ نە دسەرخۆشن، بەلێ دژوارییا عەزابێ عەقل وهۆش د سەرێ وان نەهێلایە. (٣) وهندەک سەرێن کوفرێ ژ مرۆڤان هەڤڕکییێ دکەن وگومانێ دئێخنێ کو خودێ بشێت مرییان ڕاکەتەڤە؛ ژ بەر نەزانینا وان ب ڕاستییا ڤێ شیانێ، ودویکەفتنا وان بۆ سەرێن کوفرێ ژ هەر شەیتانەکێ ژ ئەمرێ خودێ وپێغەمبەرێ وی دەرکەفتی. (٤) خودێ ل سەر ڤی شەیتانی نڤیسییە کو هەچییێ ب دویڤ وی بکەڤت ئەو وی بەرزە دکەت، وبەرێ وی نادەتە حەقییێ، بەلکی ئەو وی دهاژۆتە عەزابا جەهنەما هلکری، جزایێ دویکەفتنا وی بۆ وی شەیتانی. (٥) ئەی گەلی مرۆڤان ئەگەر هوین ب گومانن کو خودێ مرییان زێندی دکەتەڤە پانێ مە بابێ هەوە ئادەم ژ ئاخێ یێ ئافراندی، پاشی دووندەها وی ژ چپکەکا ئاڤێ یا زێدە بووی، پاشی ئەو چپکا ئاڤێ -ب شیانا خودێ- یا بوویە خوینەکا هشک، پاشی ئەو خوینا هشک یا بوویە پارچەکا گۆشتی یا هند هندی مرۆڤ دجیت، ڤێجا هندەک جاران دبتە چێکرییەکێ تمام حەتا ب سەر دنیایێ دکەڤت، وهندەک جاران چێکرییەکێ نە یێ تمامە، لەو دچت؛ دا ئەم تماميیا شیانا خۆ ل سەر ئافراندنێ بۆ هەوە ئاشکەرا بکەین، وتشتێ مە بڤێت ئەم دهێلینە د مالبچویکان دا حەتا دەمێ بوونا وی، وئەڤ قویناغە ب بوونا بچویکی پێک دئێن دەمێ ئەو دبتە زارۆک پاشی مەزن دبت ودبتە گەنجەکێ خودان هێز وعەقلەکێ تمام، وهندەک زارۆک دبت بەری هنگی بمرن، وهندەک ژ وان مەزن دبن حەتا دگەهنە ژییێ پیراتییێ وکێم بوونا عەقلی؛ ڤێجا ئەڤ دان عەمرە تشتەکی نزانت یێ وی بەری هنگی دزانی. وتو عەردی دبینی یێ هشک ومرییە چو شینکاتی لێ نینە، ڤێجا ئەگەر مە ئاڤ ب سەر دا ئینا خوار ئەو دێ هژییێت وشینکاتی دێ ژێ دەرکەڤت، و ژ بەر ئاڤدانێ دێ بلند بت، و ژ هەر ڕەنگەکی ژ ڕەنگێن شینکاتییێ باش ئەو دێ پێڤە ئێت یێ بینەران پێ خۆش بت.

(٦) ئەڤا بەحس ژێ هاتییە کرن ژ نیشانێن شیانا خودێ یێن بۆرین، دەلیلەکێ ڤەبڕە کو خودێیە ئەو خودایێ ب ڕاستی پەرستن بۆ دئێتە کرن، یێ کو نابت ژ وی پێڤەتر پەرستن بۆ یەکێ دی بێتە کرن، وئەوە یێ مرییان زێندی دکەتەڤە، وئەوە یێ خودان شیان ل سەر کرنا هەر تشتەکێ هەی. (٧) وکو هندی دەمێ ڕابوونا پشتی مرنێیە دێ ئێت، چو گومان د ڤێ چەندێ دا نینن، وکو خودێ مرییان ژ گۆڕێن وان بۆ حسێب وجزادانێ ڕادکەتەڤە. (٨، ٩) و ژ کافران هەیە یێ ب نەحەقی هەڤڕکییێ د تەوحیدا خودێ دا و د هلبژارتنا وی بۆ دا پێغەمبەرێ وی و د ئینانە خوارا وی بۆ قورئانێ دا دکەت، وئەو هەڤڕکییێ بێ زانین، وئاشکەراکرن، وکیتابەکێ ژ نک خودێ کو هێجەت ودەلیل تێدا هەبن دکەت، ژ خۆمەزنکرن ئەو ستویێ خۆ باددەت، وروییێ خۆ ژ حەقییێ وەردگێڕت؛ دا ئەو بەرێ خەلکی ژ هاتنا د دینێ خودێ دا وەرگێڕت، ڤێجا ئەو د دنیایێ دا دێ شەرمزار بت و ل بەر خەلکی ئاشکەرا بت، وڕۆژا قیامەتێ ژی ئەم دێ وی ب ئاگری سوژین. (١٠) ودێ بۆ وی ئێتە گۆتن: ئەڤ عەزابا هە ژ بەر وان گونەهـ وخرابییانە یێن تە دکرن، وخودێ کەسێ بێ گونەهـ عەزاب نادەت. (١١-١٣) و ژ مرۆڤان هەیە یێ ب لاوازی وگومان دئێتە د ئیسلامێ دا، ڤێجا ب دودلی پەرستنا خودێ دکەت، وەکی وی یێ ل سەر لێڤا چیایەکی یان دیوارەکی ڕاوەستای ونەشێت خۆ بگرت، وئەو باوەرییا خۆ ب دنیایا خۆ ڤە گرێ ددەت، ڤێجا ئەگەر ئەو یێ ساخلەم بوو و د ژینەکا بەرفرەهـ دا بوو ئەو دێ بەردەوامییێ ل سەر عیبادەتی کەت، وئەگەر بەلایەک هاتە سەری وکەفتە د نەخۆشی وتەنگاڤییەکێ دا ئەو دێ وێ چەندێ بۆ دینێ خۆ زڤڕینت، لەو دێ ژێ زڤڕت وەکی وی یێ پشتی سەرڕاست بووی ب سەر روییێ خۆ دا وەرگەڕیای، ڤێجا ئەوی ب وێ چەندێ دنیایا خۆ ب خوسارەتی دا؛ چونکی کوفرا وی وێ قەدەرێ ناگوهۆڕت یا د دنیایێ دا بۆ وی هاتییە نڤیسین، ووی ئاخرەتا خۆ ژی ب خوسارەتی دا کو چوویە ئاگری، وئەڤەیە زیانا ئاشکەرا. ئەڤ زیانکارە ژبلی خودێ پەرستنا وی دکەت یێ زیانێ نەگەهینتێ ئەگەر ئەو بهێلت، ومفای ژی نەگەهینتێ ئەگەر ئەو پەرستنا وی بکەت، ئەڤەیە بەرزەبوونا دویر ژ حەقییێ، ئەو دوعایێ ژ وی دکەت یێ زیانا وی یا مسۆگەر ژ مفایێ وی نێزیکتر، ئەوێ هە یێ پەرستن بۆ دئێتەکرن پیسە سەرکارە، وئەو پیسە هەڤال وپشتەڤانە. (١٤) هندی خودێیە وان یێن باوەری ئینای، و ل سەر باوەرییا خۆ ماین، وچاکی کرین، دکەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕوبیار د بن دار وبارێن وان دا دچن، هندی خودێیە وی تشتێ وی دڤێت ژ دانا خێرێ بۆ وان یێن گوهدارییا وی دکەن، وعەزابدانا وان یێن گوهدارییا وی نەکەن دکەت. (١٥) هەچییێ هزر کر بت کو خودێ ب سەرکەفتنێ پشتەڤانییا پێغەمبەرێ خۆ د دنیایێ دا ناکەت کو دینێ وی بلند بکەت، و ل ئاخرەتێ کو دەرەجێن وی بلند بکەت، ووی عەزاب بدەت یێ درەو پێ کری، بلا ئەو وەریسەکی ب بانێ خانییێ خۆ ڤە گرێدەت وخۆ پێ قنارە بکەت، پاشی بلا وی وەریسی ببڕت، پاشی بلا بەرێ خۆ بدەتێ: کانێ ئەو کار دێ=

=کەربا دلێ وی بەت؟ چونکی هندی خودێیە دێ هەر پێغەمبەرێ خۆ ب سەر ئێخت. (١٦) وکانێ چاوا خودێ ب دەلیلێن ل سەر شیانا خۆ چو هێجەت بۆ وان کافران نەهێلان یێن باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نائینن وەسا وی قورئان ئینا خوارێ، ئایەتێن وێ د پەیڤ ورامانا خۆ دا د ئاشکەرانە، خودێ ب وان بەرێ وی ددەتە هیدایەتێ یێ وی بڤێت؛ چونکی ژ وی پێڤەتر کەس نینە بەرێ مرۆڤی بدەتە رێکێ. (١٧) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینای وجوهی وصابئی (وئەو مللەتەک بوون ل سەر خورستییا خۆ مابوون ووان چو دینێن دەسنیشانکری نەبوون) وفەلە ومەجووس (وئەو ئاگرپەرێسن) وئەوێن بوت پەرێسین، هندی خودێیە ڕۆژا قیامەتێ حوکمی د ناڤبەرا وان هەمییان دا دکەت، ڤێجا خودان باوەران دبەتە بەحەشتێ، وکافران دبەتە ئاگری، هندی خودێیە ل سەر هەر تشتەکی شاهدە، و ب وی تشتێ یێ زانایە یێ هەر یەک ژ وان هەژی ل دویڤ وان کریارێن وی ل سەر وان نڤیسین وئەو ل سەر کرینە شاهد. (١٨) ئەرێ ما تو دزانی -ئەی موحەممەد- کو هەر تشتەکێ ل عەسمانان ژ فریشتەیان، وهەر تشتەکێ ل عەردی ژ چێکرییان وڕۆژ وهەیڤ وستێر وچیا وداروبار وحەیوان ب ڕازیبوونا خۆ بۆ خودێ دچنە سوجدێ؟ وگەلەک مرۆڤ ژی ب ڕازیبوونا خۆ بۆ خودێ دچنە سوجدێ، وئەڤە خودان باوەرن، وگەلەک مرۆڤان عەزاب ل سەر حەق بوویە وئەو دڕەزیلن، وهەچی مرۆڤێ خودێ وی ڕەزیل بکەت کەس نینە وی ب قەدر بێخت. هندی خودێیە تشتێ وی بڤێت د چێکرییێن خۆ دا و ل دویڤ حکمەتا خۆ ئەو دکەت. (١٩-٢٢) ئەڤە دو دەستەکن د دەر حەقا خودایێ خۆ دا ب هەڤرکی چووینە: خودانێن باوەرییێ وخودانێن کوفرێ، هەر یەک دبێژت ئەو یێ حەقە، ڤێجا ئەوێن کافر بووین عەزاب وەکی جلکی د وان دئالییێت، وکراسێ ژ ئاگری بۆ وان یێن هاتینە دورستکرن، ڤێجا لەشێن وان دبرێژت، وئاڤا زێدە کەلاندی ل هنداڤی سەرێن وان دئێتە ڕێتن، وئەو ب ناڤ هناڤێن وان دا دچت وتشتێ تێدا دحەلینت، حەتا دگەهتە چەرمێ وان ودبرێژت ودکەڤت، وملیاکەت گورزێن ئاسنی ل سەرێن وان ددەن. هەر جارەکا وان بەرگەریان کر کو ژ ئاگری دەرکەڤن -ژ بەر نەخۆشی وتەنگاڤییا ئەو تێدا- ئەو بۆ عەزابدانێ دێ لێ ئێنە زڤڕاندن، وبۆ وان هاتە گۆتن: هوین تام کەنە عەزابا ئاگرێ سوژەک. (٢٣) هندی خودێیە خودانێن باوەرییێ وکارێ چاک دکەتە د وان بەحەشتان دا یێن خۆشییا وان یا بەردەوام، ڕوبیار د بن داروبارێن وان دا دچن، ئەو تێدا ب بازنێن زێڕی ولوئلوئان دئێنە خەملاندن، وجلکێ وان -یێ ژن ومێران- د بەحەشتێ دا ژ ئارمیشییە.

(٢٤) ب ڕاستی خودێ بەرێ وان ل دنیایێ دابوو گۆتنا باش: ژ پەیڤا تەوحیدێ وحەمدا خودێ، و ل ئاخرەتێ بەرێ وان دابوو حەمدا خودێ سەرا دویماهییا باش یا ئەو گەهشتینێ، کا چاوا بەری هنگی بەرێ وان دابوو ڕێکا ئیسلامێ یا باش یا سەری دکێشتە بەحەشتێ. (٢٥) هندی ئەون یێن کافری ب خودێ کری، ودرەو ب وێ کری یا موحەممەد بۆ وان پێ هاتی، وڕێکێ ل بەر مرۆڤان دگرن کو بێنە د ئیسلامێ دا، و ل بەر پێغەمبەری وخودان باوەران کو ل سالا حودەیبییێ بێنە مزگەفتا حەرام، ئەوا مە بۆ هەمی خودان باوەران دانای، چ ئەو بت یێ ل وێرێ ئاکنجی بت یان ژی یێ بێتێ، عەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە، وهەچییێ بڤێت ل مزگەفتا حەرام ب زۆرداری مەیلێ ژ حەقییێ بکەت وبێ ئەمرییا خودێ بکەت، ئەم ژ عەزابەکا ب ئێش ونەخۆش دێ ب وی دەینە تامکرن. (٢٦) وتو بەحس بکە دەمێ مە جهێ بەیتێ بۆ ئیبراهیمی ئاشکەراکری، ومە بۆ وی دەسنیشانکری وبەری هنگی ئەو نە یێ دیار بوو، ومە فەرمان لێ کر کو ئەو وێ ل سەر تەقوا خودێ وتەوحیدا وی وپاقژکرنا ژ کوفرێ وبدعە وپیسییان؛ دا ئەو بۆ وان فرەهـ بت یێن ل دۆر دزڤڕن، ونڤێژێ لێ دکەن. (٢٧، ٢٨) وتو -ئەی ئیبراهیم- ب مرۆڤان بدە زانین کو هاتنا حەجێ ل سەر وان یا فەرە، کو ئەو ب هەمی ڕەنگان بێن پەیا وسویار ل سەر هەر دەوارەکا لاواز (یا کاری لاوازکری نەکو زەعیفییێ)، ئەو ژ هەر ڕێکەکا دویر بێن؛ دا ئەو هندەک مفایان بۆ خۆ ببینن: ژ ژێبرنا گونەهان، وخێرا کرنا حەجێ، وپێڕابوونا ب بازرگانییێ، وگەلەک مفایێن دی؛ ودا ئەو ناڤێ خودێ ل سەر وان قوربانان بینن یێن ئەو ڤەدکوژن ژ حێشتر وچێل وپەزان ل هندەک ڕۆژێن دەسنیشانکری کو: دەهکێن چەژنا قوربانانە وسێ ڕۆژێن ب دویڤ دا؛ وەک سوپاسی بۆ خودێ ل سەر قەنجییێن وی، وئەو د فەرمان لێکرینە کو بۆ سوننەت ئەو ژ ڤان ڤەکوشتییان بخۆن، وهندەکێ ژێ بدەنە وی فەقیرێ زێدە فەقیر. (٢٩) پاشی دا حەجی کریارێن حەجا خۆ ب دویماهی بینن، کو ژ ئیحرامان دەرکەڤن، ووێ قرێژا ل سەر لەشێ وان کۆم بووی بهاڤێژن، ونینۆکێن خۆ بقوسینن، وسەرێ خۆ بتراشن، ودا ئەو وێ ب جهـ بینن یا وان ل سەر خۆ فەرکری ژ حەج وعومرە وقوربانان، ودا طەوافێ ل دۆر بەیتا کەڤن وئازا بکەن، یا کو خودێ ژ دەسهەلاتا زۆردار وکوتەککاران پاراستی، کو کەعبەیە. (٣٠) ئەوا هە یا خودێ فەرمان پێ کری، ئەوە یا خودێ ل سەر هەوە فەرکری ڤێجا هوین بهایێ وێ مەزن بکەن، وهەچییێ بهایێ وان تشتان مەزن بکەت یێ خودێ ب قەدرئێخستین، و ژ وان کرنا حەجییە ب ڕەنگەکێ دورست وپێکهاتی وبۆ خودێ، ئەو ل دنیایێ وئاخرەتێ بۆ وی چێترە. وخودێ خوارنا حەیوانان بۆ هەوە حەلالکرییە ئەو تێ نەبن یێن حەرامکرنا وان بۆ هەوە د قورئانێ دا دئێتە خواندن وەکی مراری وتشتێ دی ڤێجا هوین خۆ ژێ بدەنە پاش، وئەڤە نەهێلانا وی عەدەتییە یێ عەرەبان بۆ خۆ دانای کو وان خوارنا هندەک حەیوانان حەرام دکر، وهوین خۆ ژ پیسییێ -کو صەنەمن- دویر بێخن، و ژ درەوێ -کو بێ بەختییە-.

(٣١) هوین ل سەر ئیخلاصا بۆ خودێ د کاری دا خۆ ڕاست بکەن، و ب هەمی ڤە بەرێ خۆ بدەنە پەرستنا وی ب تنێ، و ب لادانا شرکێ هوین بەرێ خۆ ژ هەر یەکێ دی ژبلی وی وەرگێڕن؛ چونکی هەچییێ تشتەکی بۆ خودێ بکەتە هەڤپشک، مەتەلا وی وەکی مەتەلا وییە یێ ژ عەسمانی کەفتی: ڤێجا یان تەیر دێ وی ڤەڕەڤینن وپرت پرت کەن، یان ژی هڕەبایەکێ دژوار دێ وی بەت، وهاڤێتە جهەکێ دویر. (٣٢) ئەڤە ئەو فەرمانە یا خودێ کری، وهەچییێ پێگیرییێ ب فەرمانا خودێ بکەت، وهەر تشتەکێ خودێ ب قەدر ئێخستی ئەو بهایێ وی مەزن بکەت، ئەڤ مەزنکرنە ژ کارێن خودان دلانە یێن تەقوا خودێ دکەن و ژ وی دترسن. (٣٣) مفا بۆ هەوە د ڤان قوربانان دا هەنە وەکی هرییێ وشیری ولێ سویاربوونێ، وهەر مفایەکێ دی یێ ژێ بێتە دیتن وزیانێ نەگەهینتێ حەتا ئەو ل نک بەیتا دێرین -کو کەعبەیە- دئێنە ڤەکوشتن. (٣٤) وبۆ هەر کۆمەکا بۆری یا خودان باوەران مە شریعەتەک بۆ ڤەکوشتنا قوربانان وخوین ڕێتنێ دانایە؛ دا ئەو ناڤێ خودێ بینن ل وی دەمێ ئەو وان حەیوانەتان ڤەدکوژن یێن خودێ کرینە رزقێ وان ودا شوکرا وی بکەن. ڤێجا ئەللاهـ خودایێ هەوە خودایەکێ ب تنێیە هوین د ئەمرێ وی دا بن. وتو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ ب خێرا دنیایێ وئاخرەتێ بدە وان یێن خۆ بۆ خودایێ خۆ دشکێنن. (٣٥) ئەوێن ژ سالۆخەتێن وانە ئەگەر بەحسێ خودێ ب تنێ هاتەکرن ئەو ژ عەزابا وی دترسن، وخۆ ژ بێ ئەمرییا وی ددەنە پاش، وئەگەر نەخۆشی وتەنگاڤییەک گەهشتە وان ئەو بێهنا خۆ ل سەر وێ چەندێ فرەهـ دکەن ب وێ هیڤییێ کو خودێ خێرێ بدەتە وان، و ب دروستی ب کرنا نڤێژێ ڕادبن، و د گەل هندێ ژی ئەو ژ وی رزقێ مە دایێ زەکاتا واجب ونەفەقا ل سەر عەیالی خەرج دکەن، ومالی د ڕێکا خودێ ودانا خێران دا ددەن. (٣٦) ومە ڤەکوشتنا حێشتران بۆ هەوە کرە ژ نیشان وسەروبەرێن دینی؛ دا هوین خۆ پێ نێزیکی خودێ بکەن، بۆ هەو خێر ومفا تێدا هەیە ژ خوارن وخێر وجزای، ڤێجا دەمێ هوین وان ڤەدکوژن بێژن: (بسم الله - ب ناڤێ خودێ). وحێشتر ژ پییان ڤە دئێتە سەرژێکرن پییەکێ وێ گرێددەن وسییان ب ڕێز دکەن، ڤێجا ئەگەر ئەو کەفتە سەر تەنشتا خۆ ل عەردی ئەو خوارنا وێ حەلال بوو، وبلا ئەو ژێ بخۆت یێ ئەو کرییە خێر بۆ سوننەت، وبلا هندەکێ ژێ بدەتە وی هەژاری یێ ژ قانعییا خۆ خواستنێ ناکەت، ووی هەژاری ژی یێ ژ نەچاری خواستنێ دکەت، هۆسا خودێ ئەو حێشتر بن دەستی هەوە کرن؛ دا بەلکی هوین شوکرا وی سەرا ڤێ چەندێ بکەن. (٣٧) تشتەک ژ گۆشت وخوینا ڤان قوربانان ناگەهتە خودێ، بەلێ تەقوا وئیخلاصا د ڤی کاری دا دگەهتە وی، وکو مەخسەد پێ کنارێ خودێ ب تنێ بت، هەر وەسا وی ئەو بۆ هەوە بن دەست کرن؛ دا هوین خودێ مەزن بکەن، وشوکرا وی بکەن کو وی بەرێ هەوە دایە حەقییێ؛ چونکی ئەو یێ هێژای هندێ یە. وتو مزگینییێ ب خێرێ وئیفلەحێ بدە وان یێن د پەرستنا خودێ دا و د گەل بەنییان ژی دقەنجیکار. (٣٨) هندی خودێیە دوژمناتییا کافران وپیلانێن خرابکاران ژ=

=خودان باوەران ددەته پاش؛ چونکی هندی خودێیە حەز ژ هەر یەکێ خیانەتێ د ئیمانەتێ خودایێ خۆ دا بکەت وقەنجییا وی ڤەشێرت ناکەت. (٣٩) (ل دەسپێکێ چێ نەدبوو بۆ موسلمانان کو شەرێ کافران بکەن، وفەرمان ل وان هاتبوو کرن ئەو صەبرێ ل سەر نەخۆشییا کافران بکێشن، ڤێجا دەمێ نەخۆشییا کافران زێدە بەلاڤ بووی وپێغەمبەر ژ مەکەهێ مشەخت بووی وچوویە مەدینێ، وموسلمان بووینە خودان هێز) خودێ دەستویری دا موسلمانان کو شەڕی بکەن؛ ژ بەر وێ زۆرداری وتەعدایییا ب سەرێ وان هاتی، وهندی خودێیە دشێت وان ب سەربێخت ودوژمنێ وان ڕەزیل بکەت. (٤٠) ئەوێن نەچار بووین کو ژ وارێ خۆ دەرکەڤن، نە ژ بەر چو ب تنێ ژ بەر هندێ کو ئەو موسلمان بوون ووان گۆت: ئەللاهـ ب تنێ خودایێ مەیە. وئەگەر ژ بەر وی شریعەتی نەبا یێ خودێ دانای کو زۆرداری ونەحەقی د ناڤ هەر ئوممەتەکێ دا ب کرنا شەڕی بێنە پاشڤەبرن حەقی دا شکێت وعەرد دا خراب بت، ودا پەرستگەهـ تێدا کاڤل بن ژ دێر وکەنیسەیێن فەلان، وکنیشتێن جوهییان، ومزگەفتێن موسلمانان یێن ئەو نڤێژان لێ دکەن، وناڤێ خودێ گەلەک لێ دبێژن. وهەچییێ د سەرکەفتنا دینێ خودێ دا خۆ بوەستینت، هندی خودێیە دێ وی ب سەر دوژمنێ وی ئێخت. هندی خودێیە یێ ب هێزە کەس نەشێتێ، ویێ زالە کەس لێ بستە نابت، وی خەلک هەمی بن دەستی خۆ کرینە. (٤١) ئەوێن مە ب سەرکەفتنا خۆ سۆز دایێ ئەون یێن ئەگەر مە ئەو ل عەردی دانان، وئەو تێدا کرنە جێگر و ب سەر نەیاران ئێخستن، دێ نڤێژێ ب دورستی و ل دەمێ وێ کەن، ودێ زەکاتا مالێ خۆ دەنە یێن پێتڤی، ودێ فەرمانێ ب هەر تشتەکی کەن یێ خودێ فەرمان پێ کری ژ حەقێ وی وحەقێ بەنییێن وی، ودێ خەلکی ژ وی تشتی دەنە پاش یێ خودێ ئەو ژێ داینە پاش. ودویماهییا هەمی کاران بۆ خودێ ب تنێیە، ودویماهی بۆ تەقوایێ یە. (٤٢-٤٤) وئەگەر مللەتێ تە تە درەوین دەربێخن ب ڕاستی هندەک مللەتێن دی ژی بەری وان پێغەمبەرێن خۆ درەوین دەرێخست بوون، مللەتێ نووحی، وعادی، وثەموودی، ومللەتێ ئیبراهیمی، ومللەتێ لووطی، وخودانێن (مەدیەنێ) ئەوێن شوعەیب درەوین دەرێخستی، وفیرعەونی ومللەتێ وی مووسا درەوین دەرێخست بوو، ڤێجا من لەز د عەزابدانا ڤان مللەتان دا نەکر، ومن ل دویڤ وان بەردا، پاشی من هەر یەک ژ وان ب عەزابێ گرت، ڤێجا نەڕازیبوونا من ژ وان ژ بەر کوفر ودرەوپێکرنا وان، وگوهۆڕینا من بۆ قەنجییا وان ب عەزابێ یا چاوا بوو؟ (٤٥) ڤێجا مە گەلەک گوندێن زۆردار ژ بەر کوفرا وان تێبرن، وئەڤە کاڤلەوارێن وانە ژ مرۆڤان دڤالانە، و بیرێن وان یێن ئاڤێ یێن ژ کار کەفتین کەس ئاڤێ ژێ ڤەناخۆت، وقەسرێن وان یێن بلند ونەخشاندی عەزاب ژ خودانێن خۆ پاشڤە نەبر. (٤٦) ئەرێ ما درەوپێکەرێن قورەیشییان ل عەردی نەگەڕیاینە دا شوینوارێن وان تێچوویان ببینن، وعەقلێ خۆ بدەنە کاری، ووجەکێ بۆ خۆ ژێ بگرن، وگوهێ خۆ بدەنە دەنگ وباسێن وان وعیبرەتێ بۆ خۆ ژێ وەربگرن؟ چونکی هندی کۆراتییە نە کۆراتییا چاڤانە،=

=بەلکی کۆراتییا خودانی تێ دبەت کۆراتییا دلییە ژ حەقییێ. (٤٧) وکافرێن قورەیشییان -ژ نەزانینا خۆ یا دژوار- لەزێ ل وێ عەزابێ دکەن یا تو وان پێ دترسینی ئەگەر ئەو ل سەر کوفرا خۆ بمینن، وخودێ وێ عەزابێ یا وی سۆز پێ دایە وان هەر دێ ب جھـ ئینت، ووی د دنیایێ دا ل رۆژا (بەدرێ) ئەو ب سەرێ وان ئینا. وهندی رۆژەکە ژ رۆژان ل نک خودایێ تە -کو رۆژا قیامەتێیە- هندی هزار سالانە ژ وان یێن هوین د دنیایێ دا دهژمێرن، وئەو ژ وی یا دویر نینە. (٤٨) وگەلەک گوند هەبوون ژ بەر رژدییا خەلکێ وان ل سەر کوفرێ دزۆردار بوون، ئینا من ل دویڤ وان بەردا وئەو زوی عەزاب نەدان، ڤێجا ئەو ب ڤێ چەندێ هاتنە خاپاندن، پاشی د دنیایێ دا من ئەو ب عەزابا خۆ گرتن، وزڤرینا وان پشتی تێبرنێ بۆ نک منە، ڤێجا ئەز دێ ب وێ عەزابێ وان عەزاب دەم یا ئەو ژ هەژی. (٤٩-٥١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: ئەی گەلی مرۆڤان هەما ئەز بۆ هەوە پێغەمبەرەکم پەیاما خودێ دگەهینمە هەوە وهەوە دترسینم. ڤێجا ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وئەو باوەری د دلێ وان دا ئاکنجی بووی، وکریارێن چاک کرین، گونەهـ ژێبرنەک بۆ وان ل نک خودێ هەیە، ورزقەکێ باش وبێ ڤەبرین کو بەحەشتە. وئەوێن د کرنا فەند وفێلان دا خۆ وەستاندی دا ئایەتێن قورئانێ نەهێلت، ودرەو پێ کری و ل دویڤ نەچووین، ئەو ئەون یێن هەر د ئاگرێ هلکری دا دمینن. (٥٢) وهەر پێغەمبەرەکێ بەری تە -ئەی موحەممەد- مە هنارتی دەمێ وی کیتابا خودێ خواندی شەیتانی وەسواس وئالۆزی یێن کرینە د خواندنا وی دا؛ دا شەیتان بەرێ مرۆڤان ژ دویکەفتنا وی تشتێ پێغەمبەر دخوینت بدەتە پاش، بەلێ خودێ فەند وفێلا شەیتانی پویچ دکەت، ووەسواسا وی رادکەت، وئایەتێن خۆ یێن ئاشکەرا موکم دکەت. وخودێ یێ پرزانایە ب تشتێ بووی وییێ دێ بت، چو ل بەر وی بەرزە نابت، و د قەدەر وفەرمانا خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٥٣) وئەڤ کارە ژ شەیتانی چێ نابت بۆ هندێ نەبت دا خودێ وی بکەتە جەرباندن بۆ ئەوێن نفاق وگومان د دلێن وان دا هەی، وبۆ وان دلرەقان ژ بوتپەرێسان یێن پاشڤەبرن کاری د وان نەکەت. وهندی زۆردارن ژ ڤان ووان د دوژمناتییەکا دژوار دانە بۆ خودێ وپێغەمبەرێ وی، و د نەحەقییەکا دویر دانە ژ راستییێ. (٥٤) وخودانێن زانینێ ئەوێن ب زانینا خۆ ڤاڤارتنا حەقییێ ژ نەحەقییێ دکەن دا بزانن کو قورئانا پیرۆز ئەو راستییە یا ژ نک خودێ بۆ تە -ئەی موحەممەد- هاتی، وچو گومان تێدا نینە، وشەیتان رێکا خۆ بۆ نابینت، ڤێجا دا باوەرییا وان پێ زێدە ببت، ودلێن وان بۆ نەرم ببن. وهندی خودێیە بەرێ وان یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای ددەتە رێکا حەقییێ یا ئاشکەرا، کو ئیسلامە، ووان پێ ژ سەرداچوونێ رزگار دکەت. (٥٥) وکافرێن درەوپێکەر دێ مینن ژ وێ ب گومان یا قورئان بۆ وان پێ هاتی حەتا قیامەت ژ نشکەکێ ڤە دگەهتە وان، وئەو ل سەر درەوپێکرنا خۆ، یان عەزابا رۆژەکا بێ خێر دگەهتە وان.

(٥٦ ، ٥٧) ملک ودەسهەلاتداری د ڤێ رۆژێ دا بۆ خودێ ب تنێیە، وئەوە یێ حوکمی د ناڤبەرا خودان باوەر وکافران دا دکەت. ڤێجا ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکریارێن چاک کرین، خۆشیبیا بەردەوام د بەحەشتان دا بۆ وان هەیە. وئەوێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری وپێغەمبەرێ وی درەوین دەرێخستی وباوەری ب ئایەتێن قورئانێ نەئینای، ئەوان عەزابەکا ئەو پێ رەزیل وشەرمزار بین د جەهنەمێ دا بۆ وان هەیە. (٥٨) وئەوێن پێخەمەت رازیبوونا خودێ و ب سەرێخستنا دینێ وی ژ وارێ خۆ دەرکەفتین، هەچییێ ژ وان د جیهادا کافران دا بێتە کوشتن، وهەچییێ ژ وان نە د شەرِی ژی دا بمرت، خودێ رزقێ وان دێ کەتە بەحەشت وخۆشیبیا وێ یا بەردەوام وبێ ڤەبرین، وهندی خودێیە چێترینێ رزقدەهانە. (٥٩) خودێ دێ وان کەتە د جهەکی ڤە ئەو پێ درازینە کو بەحەشتە. وهندی خودێیە یێ پرزانایە ب وی یێ بۆ جیهادا د رێکا وی دا دەرکەڤت، و ب وی یێ بۆ دنیایێ دەرکەڤت، یێ ئارامە ب وی یێ بێ ئەمرییا وی بکەت، لەزێ د عەزابدانا وی دا ناکەت. (٦٠) ئەڤ مەسەلا مە بۆ تە گۆتی ژ برنا مشەختییان بۆ بەحەشتێ، وهەچییێ تەعدایی لێ هاتە کرن دەستویری بۆ وی هەیە کو ئەو ژی وەکی وێ یا د گەل هاتییە کرن د گەل تەعداکەری بکەت، وچو گونەهـ د ڤێ چەندێ دا ل سەر وی نینە، ڤێجا ئەگەر تەعداکەر زڤرِی وجارەکا دی نەخۆشی گەهاندێ، هندی خودێیە تەعدا لێکەری ب سەر دئێخت؛ چونکی نابت تەعدا ل وی بێتەکرن ژ بەر تۆلڤەکرنا وی. هندی خودێیە عەفوکەرێ گونەهـ ژێبرە، گونەهکاران عەفی دکەت ولەزێ د عەزابدانا وان دا ناکەت، وگونەهێن وان ژێ دبەت. (٦١) ئەوێ ئەڤ شریعەت وئەحکامێن عادل بۆ هەوە داناین خودایێ حەقە، ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە، و ژ شیانا وییە ئەو وی دەمێ کێم دبت ژ شەڤێ دکەتە د رۆژێ دا، ووی دەمێ کێم دبت ژ رۆژێ دکەتە د شەڤێ دا، وهندی خودێیە گوهـ ل هەمی دەنگان دبت، وهەمی کریاران دبینت، چو تشت ل بەر وی بەرزە نابت. (٦٢) ئەو ژ بەرکو خودێیە خودایێ حەق یێ کو ژ وی پێڤەتر چو خودا نینن، وهندی ئەو تشتێن یێن بوتپەرێس ژ بلی وی پەرستنێ بۆ دکەن دپویچن نە مفایی دگەهینن نە زیانێ، وهندی خودێیە د سەر چێکرییێن خۆ را یێ بلندە، ویێ بلندە ژ هندێ کو هەڤکویف وهەڤال هەبن، یێ مەزنە هەر تشتەک د بن وی دایە، وچو تشت ژ وی مەزنتر نینە. (٦٣) ئەرێ ما تە -ئەی موحەممەد- نەدیتییە کو خودێ باران ژ عەسمانی ئینایە خوارێ، ڤێجا عەرد پێ کەسک دبت ژ بەر وی شینکاتییێ لێ شین دبت؟ هندی خودێیە بۆ بەنییێن خۆ یێ باش وهویربینە کو ب وێ ئاڤێ شینکاتی بۆ وان ژ عەردی ئینایە دەر، و ب مەصلحەتا وان یێ شارەزایە. (٦٤) هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی ملک وبەنییێن خودێنە، هەمی هەوجەی ڤەنجی ورێڤەبرنا وینە. وهندی خودێیە ئەوە دەولەمەندێ هەوجەی کەسێ نەبت، یێ مەدحێن وی د هەمی حالان دا دئێنەکرن. هویربینێ شارەزایە.

(٦٥) ئەرێ ما تە نەدیتییە کو هەر تشتەکێ ل عەردی ژ دەوار وحەیوان وشینکاتی وفێقی وهشکاتی خودێ بۆ سویاربوون وخوارن ومفایێ هەوە بن دەستی هەوە کرییە، هەر وەسا وی گەمی بن دەستی هەوە کرینە ئەو ب فەرمانا وی د دەریایێ دا دچن، وهەوە ووی تشتێ هەوە دگەهینتە وی جهێ هەوە بڤێت، وئەوە یێ عەسمانی ڕادگرت ودپارێزت؛ دا بێی ئانەهییا وی نەکەفتە سەر عەردی ووی خەلکێ ل سەر بکوژت؟ هندی خودێیە ب مرۆڤان یێ مهرەبان ودلۆڤانکارە لەو ئەڤ تشتە بن دەستی وی کرینە. (٦٦) وئەوە خودایێ هوین زێندی کرین و ژ چونەیێ داین، پاشی دەمێ ژیێ هەوە ب دویماهی دئێت هەوە دمرینت، پاشی هەوە زێندی دکەتەڤە دا حسێبێ سەرا کریارێن هەوە د گەل هەوە بکەت. هندی مرۆڤە د گەل ڤان دەلیلێن ئاشکەرا ل سەر شیان وتەوحیدا خودێ گەلەک یێ قەنجی ڤەشێرە. (٦٧) بۆ هەر مللەتەکی ژ مللەتێن بۆری شریعەتەک مە دانایە ومە فەرمان پێ ل وان کرییە، ڤێجا ئەو کاری پێ دکەن، ڤێجا بلا بوتپەرێسێن قورەیشییان هەڤڕکییا تە د شریعەتێ تە دا نەکەن -ئەی موحەممەد-، وتو بۆ تەوحیدا خودایێ خۆ وئیخلاصا د پەرستنا وی دا ودویکەفتنا فەرمانا وی گازی بکە، هندی تویی تو یێ ل سەر دینەکێ ڕاست، یێ چو خواری تێدا نە. (٦٨) وئەگەر وان ب نەحەقی مجدی د هەڤڕکییا تە دا کر د وی تشتی دا یێ تو بەرێ وان ددەیێ تو هەڤڕکییا وان نەکە، وبێژە وان: خودێ ب تشتێ هوین دکەن ژ کوفرێ ودرەوپێکرنێ زاناترە، وهەما ئەو درکۆنە. (٦٩) ڕۆژا قیامەتێ خودێ حوکمی د ناڤبەرا موسلمان وکافران دا دکەت د مەسەلا ژێک جودابوونا وان د دینی دا. و د ڤێ ئایەتێ دا تۆرەیەکێ باش هەیە بۆ چاوانییا دان وستاندنێ د گەل وی یێ ژ سەرڕەقی هەڤڕکییێ دکەت. (٧٠) ئەرێ ما تە نەزانییە -ئەی موحەممەد- کو هندی خودێیە هەر تشتەکێ ل عەسمانی وعەردی هەی باش دزانت و د لەوحێ پاراستی دا نڤیسییە؟ هندی ئەو زانینە کارەکێ ب ساناهییە ل سەر وی خودایی یێ چو تشت وی بێزار نەکەت. (٧١) وکافرێن قورەیشییان ڕژدییێ ل سەر شرکا ب خودێ دکەن د گەل کو نەحەقییا کارێ ئەو ل سەر تشتەکێ ئاشکەرایە؛ چونکی ئەو پەرستنا هندەک خوداوەندان دکەن، د کیتابەکێ ژ کیتابێن خودێ دا چو هێجەت ودەلیل ل سەر هندێ نەهاتینە کو ئەو ب کێر پەرستنێ دئێن، ووان چو زانین ب وێ درەوێ نینە یا وان ژ نک خۆ چێکری و ب دویڤ خودێ ڤەنای، بەلکی هەما وان بێ دەلیل دویکەفتنا بابێن خۆ کرییە. ڤێجا ئەگەر دەمێ حسێبا ل ئاخرەتێ هات بوتپەرێسان چو پشتەڤان نابن پشتەڤانییا وان بکەن، یان عەزابێ ژ وان پاشڤەبەن. (٧٢) وئەگەر ئایەتێن مە یێن ئاشکەرا بۆ وان بێنە خواندن، تو دێ نەڕازیبوونێ ل سەر ڕوییێن وان بینی، نێزیکە ئەو دربەکی ل وان خودان باوەران بدەن یێن بەرێ وان ددەنە خودێ وئایەتێن وی بۆ وان دخوینن. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەرێ ئەز وێ بۆ هەوە نەبێژم یا ژ گوهدانا حەقییێ ودیتنا حەقخوازان بۆ هەوە نەخۆشتر؟ ئەو ئاگرە یێ خودێ ل ئاخرەتێ بۆ کافران ئامادەکری، و چ پیسە جهە ئەو دێ چنێ.

(٧٣) ئەی گەلی مرۆڤان مەتەلەک هاتەئینان ڤێجا هوین گوهێ خۆ بدەنێ وهزرا خۆ تێدا بکەن: هندی ئەو صەنەمن یێن هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دکەن ئەگەر هەمی پێکڤە کۆم ببن نەشێن مێشەکا ب تنێ بئافرینن، ڤێجا چاوا دێ شێن تشتەکێ مەزنتر ئافرینن؟ وئەو نەشێن وی تشتی ژ مێشێ بستینن یێ مێش ژ وان دستینت، ئەرێ بێزارییەک ژ ڤێ مەزنتر هەیە؟ ڤێجا ئەو هەردو پێکڤە دلاوازن: داخوازکەر یێ کو ژبلی خودێ پەرستن بۆ دئێتە کرن یێ لاوازە ونەشێت وی تشتی ژ مێشێ بستینت یێ مێش دڕەڤینت، ویێ داخواز ژی ژێ دئێتەکرن کو مێشە یا لاوازە، ڤێجا چاوا ئەو ڤان صەنەمان بۆ خۆ دکەنە خوداوەند، وئەو ب ڤی ڕەنگی دڕەزیلن؟ (٧٤) ئەڤان بوتپەرێسان وەسا خودێ مەزن نەکرییە وەکی ئەو ژ هەژی، دەمێ وان شریک بۆ وی دانایین، وئەوە خودان هێزێ هەر تشتەک ئافراندی، زالێ کەس نەشێتێ. (٧٥، ٧٦) خودایێ مەزن ژ فریشتەیان هندەک هنارتییان بۆ پێغەمبەرێن خۆ هل دبژێرت، و ژ مرۆڤان ژی پێغەمبەران هل دبژێرت؛ دا پەیامێن وی بگەهیننە خەلکی، هندی خودێیە گوهدێرێ گۆتنێن بەنییێن خۆیە، وهەر تشتەکێ هەی دبینت. وئەو وی تشتی دزانت یێ ل بەر دەستێن ملیاکەت وپێغەمبەرێن وی هەی بەری وان بئافرینت، ووێ ژی دزانت یێ پشتی وان دبت. وکار هەمی بۆ نک خودێ ب تنێ دئێنە زڤڕاندن. (٧٧، ٧٨) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینای هوین د نڤێژێن خۆ دا هەڕنە رکووعێ وسجوودێ، وپەرستنا خودایێ خۆ ب تنێ بکەن، وکارێ باش بکەن؛ دا هوین ئێفلەحێ ببینن، وهوین جیهادا کافر وزۆرداران، ونەفسێ، وشەیتانی بکەن، جیهادەکا مەزن، وئنیەتا خۆ بۆ خودێ ب تنێ بینن، ولەش ودلێن خۆ تەسلیمی وی بکەن، وی هوین بۆ هلگرتنا ڤی دینی هلبژارتینە، ووی منەت ل هەوە کر کو شریعەتێ هەوە ب ساناهی ئێخست، وچو زەحمەت ودژواری نەکرە د ئەحکامێن وی دا، وەکی کو کرییە د شریعەتێن هندەک مللەتێن بەری هەوە دا، ئەڤ دینێ هۆسا ب ساناهی دینێ بابێ هەوە ئیبراهیمییە، وخودێیە د کیتابێن بەرێ هاتینە خوارێ دا ناڤێ هەوە کرییە موسلمان، و د ڤێ قورئانێ ژی دا، ووی هوین ب ڤێ هلبژارتنێ تایبەت کرن؛ دا پێغەمبەرێ دویماهییێ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- ل سەر هەوە ببتە شاهد کو وی پەیاما خودێ گەهاندە هەوە، ودا هوین ل سەر مللەتان ببنە شاهد کو پێغەمبەرێن وان -وەکی خودێ د قورئانێ دا گۆتی- پەیام گەهاندبوونە وان، ڤێجا دڤێت هوین بهایێ ڤێ قەنجییێ بزانن، وشوکرا وێ بکەن، وڕێنیشانێن دینێ خودێ ب کرنا نڤێژێ ب ڕەنگەکێ دورست، ودانا زەکاتا فەر بپارێزن، وکو هوین هاوارێن خۆ بگەهیننە خودێ، وخۆ بهێلنە ب هێڤیا وی ڤە، وئەو باشترین سەرکارە بۆ وی یێ خۆ بهێلتە ب هێڤییێ ڤە، وباشترین پشتەڤانە بۆ وی یێ پشتەڤانییێ ژێ بخوازت.

سوورەتا (المؤمنون)

(١) ب ڕاستی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وكار ب شریعەتێ وی كری سەركەفتن. (٢) ئەوێن ژ سالۆخەتێن وانە ئەو د نڤێژێن خۆ دا ب ترسن، دلێن خۆ بۆ خالی دكەن. (٣) وهەر گۆتن وكریارەكا بێ خێر یا هەبت ئەو خۆ ژێ ددەنە پاش. (٤) وئەون یێن نەفسا خۆ ب دانا زەكاتا هەمی ڕەنگێن مالێ خۆ پاقژ دكەن. (٥) وئەوێنناموسا خۆ ژ فاحشێ وهەر كارەكێ كرێت وخراب دپارێزن. (٦) ل سەر ژنكێن خۆ نەبت، یان ژی وان جارییێن ل بن دەستێ وان، ئەوان چو لۆمە وگونەهـ د ڤێ چەندێ دا ل سەر وان نینە؛ چونكی خودێ ئەو بۆ وان یێن حەلالكرین. (٧) ڤێجا هەچییێ د سەر ڤێ چەندێ ڕا زێدەگاڤییێ بكەت ئەو ژ وانە یێن ژ حەلالی دەربازی حەرامی بووین، ووی خۆ هێژای عەزاب وغەزەبا خودێ كر. (٨) وئەوێن ئێمانەتێن خۆ دپارێزن، وپەیمانێن خۆ ب جهـ دئینن. (٩) وئەوێن بەردەوامییێ ل سەر كرنا نڤێژێ دكەن ل دەمێ وێ و ب ڕەنگێ وێ یێ دورست، وەكی ژ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- هاتییە ڤەگوهاستن. (١٠) ئەڤ خودان باوەرنە یێن میراتگرییا بەحەشتێ دكەن. (١١) ئەوێن میراتگرییا جهێ ژ هەمییان خۆشتر وبلندتر ژ بەحەشتێ دكەن، ئەو هەروهەر دێ تێدا مینن، خۆشییا وان دێ یا بێ ڤەبڕین بت. (١٢) و ب ڕاستی مە ئادەم ژ تەقنەكا ژ هەمی لایێن عەردی هاتییە وەرگرتن ئافراند. (١٣) پاشی مە دووندەها وی ئەوا ژ چپكەكا ئاڤێ یا ژ پشتا زەلامی دئێت و د جهەكێ ئاسێ دا كو مالبچویكە ئاكنجی دبت زێدەكر. (١٤) پاشی ئەو چپك مە كرە خوینەكا سۆر، وئەو خوین پشتی چل ڕۆژان مە كرە پارچەیەكا گۆشتی، وئەو پارچەیا گۆشتێ نەرم مە كرە هەستی، پاشی مە گۆشت ب سەر هەستی دا گرت، پاشی مە ب ئافراندنەكا دی ئەو ئافراند كو ڕح بۆ هاتییە دان، ڤێجا یێ پیرۆزبت خودێ، ئەوێ ئافراندانا هەر تشتەكی باش دای. (١٥) پاشی هوین گەلی مرۆڤان پشتی ژییێ هەوە ب دویماهی دئێت هوین دمرن. (١٦) پاشی پشتی مرنێ ونەمانا دنیایێ هوین ل ڕۆژا قیامەتێ جارەكا دی بۆ حسێب وجزادانێ ژ گۆڕێن خۆ ڕادبن. (١٧) و ب ڕاستی حەفت قاتێن عەسمانی ل هنداڤی هەوە مە ئافراندینە وئەم ژ چێكرییان دبێ ئاگەهـ نەبووینە، ئەم ژ كەسێ بێ ئاگەهـ نابین، وكەسێ ژ بیر ناكەین.

(١٨) وهندى خەلک يێ پێتڤى مە هند ئاڤ ژ عەسمانى ئينا خوارێ، ومە عەرد كرە جهێ ئاكنجيبوونا وێ ئاڤێ، وهندى ئەمين ئەم ل سەر برنا وێ ئاڤا ڕاوەستاى دخودان شيانين. و د ڤێ چەندێ دا گەف وگوڕ بۆ زۆرداران هەيە. (١٩) ڤێجا مە ب ڤێ ئاڤێ باغ وبيستانێن دارقەسپ وترى بۆ هەوە شينكرن، فێقيێ مشە وگەلەک ڕەنگ بۆ هەوە تێدا هەيە، وهوين ژێ دخۆن. (٢٠) ومە دارا زەيتوينێ بۆ هەوە پێ شينكر، ئەوا ل دۆرێن چيايێ طوورێ (سينائێ) دەردكەڤت، زەيت ژێ دئێتە گڤاشتن، ڤێجا دبتە ڕوين وپێ خوارن. (٢١) وبۆ هەوە -گەلى مرۆڤان- د حێشتر وچێل وپەزى دا عيبرەتەک د ئافراندنا وان دا هەيە، ژ تشتێ د زكێن وان دا ئەم شيرى ددەينە هەوە، وگەلەک مفايێن دى بۆ هەوە د وان دا هەنە وەكى هريێ وپيستى، وهوين ژێ دخۆن. (٢٢) و ل سەر حێشتر وگەميان ل هشكاتى ودەريايێ هوين دئێنە هلگرتن. (٢٣) و ب ڕاستى مە نووح ب گازيا تەوحيدێ بۆ مللەتێ وى هنارت، ئينا وى گۆتە وان: هوين خودێ ب تنێ بپەرێسن، ژ وى پێڤەتر هەوە چو خودا يێن حەق نينن، ئەرێ ڤێجا هوين ژ عەزابا وى ناترسن؟ (٢٤، ٢٥) ئينا مەزنێن مللەتێ وى ئەو درەوين دەرێخست، ووان گۆتە خەلكێ دى: ئەڤە مرۆڤەكێ وەكى هەوەيە چو تشتەكێ زێدەتر ل نک وى نينە، وهەما وى ب ڤێ گۆتنێ دڤێت ببتە سەرۆک ومەزنێ هەوە، وئەگەر خودێ ڤيابا كو پێغەمبەرەكى بۆ مە بهنێرت دا فريشتەيەكى بۆ مە هنێرت، مە ئەڤ چەندە ژ باب وباپيرێن خۆ يێن بەرێ گوهـ لێ نەبوويە. وهەما نووح زەلامەكە ديناتى ل نک هەيە، ڤێجا خۆ بگرن حەتا ئەو هشيار دبت، ئەو دێ ڤێ گازيێ هێلت، يان ژى دێ مرت وهوين دێ ژێ رحەت بن. (٢٦) نووحى گۆت: خودايێ من تو من ب سەر مللەتێ من بێخە؛ ژ بەر كو وان ئەز د وى تشتى دا يێ من گەهانديیە وان ژ پەياما تە درەوين دەرێخستم. (٢٧) ئينا مە وەحى بۆ وى هنارت كو تو ب وەحيا مە و ل بەر چاڤێن مە گەميەكا مەزن چێ بكە، ئانكۆ: ب فەرمانا مە و ب هاريكاريا مە، وتو يێ ل بن چاڤدێريا مە. وئەڤ چەندە سالۆخەتێ هەبوونا چاڤى بۆ خودێ دەسنيشان دكەت ب ڕەنگەكێ بابەتى وى بت بێى چاوانيیەكێ بۆ دەسنيشان بكەين. ڤێجا ئەگەر فەرمانا مە ب عەزابدانا مللەتێ تە ب خەندقاندنێ هات، ولەهيێ دەست پێ كر، وئاڤ ژ تەنويرا ئاگرى زا وفوريا، تو هەرە د گەميێ دا و ژ هەر خودان ڕحەكى تو نێرەک ومێيەكێ د گەل خۆ سويار بكە؛ دا نفشێ وان نەبرێت، وتو مرۆڤێن خۆ هەميان سويار بكە ئەو تێ نەبت يێ هێژاى عەزابێ بووى وەكى ژنا تە وكوڕێ تە، وتو پسيارا ڕزگاربوونا مللەتێ خۆ يێ زۆردار ژ من نەكە؛ چونكى ئەو هەر دێ خندقن.

(٢٨) ڤێجا ئەگەر تو وهەڤچییێ د گەل تە هوین ب سەر گەمییێ کەفتن و ژ خەندقاندنێ ڕزگار بوون، تویێژە: سوپاسی بۆ وی خودایی بت یێ ئەم ژ ملەتێ زۆردار ڕزگارکرین. (٢٩) وتو بێژە: خودایێ من تو هاتنە خوارا پیرۆز وتەنا بۆ من ب ساناهی بێخە، وتو چێترینێ ئینانە خوارانی. وئەڤ ئایەتە نیشادانەکە ژ خودێ بۆ بەنییان کو ئەگەر ئەو ل جهەکی هاتنە خوارێ ئەو ڤێ گۆتنێ بێژن. (٣٠) هندی د ڕزگارکرنا خودان باوەران وتێبرنا کافران دایە دەلیلێن ئاشکەرا ل سەر ڕاستگۆییا پێغەمبەرێن خودێ د وی تشتی دا یێ ئەو پێ ژ نک خودێ هاتین هەنە، هەر چەندە ئەم ب هنارتنا پێغەمبەران ملەتان دجەرِبینین ژی بەری وان عەزاب بدەین. (٣١) پاشی پشتی ملەتێ نووحی مە ملەتەکێ دی دورستکر کو ملەتێ عادییان بوو. (٣٢) ومە پێغەمبەرەک بۆ وان هەر ژ وان هنارت کو هوود بوو -سلاڤ لێ بن-، ڤێجا وی گۆتە وان: هوین خودێ ب تنێ بپەرێسن، ژ وی پێڤەتر هەوە چو خودایێن حەق نینن، ئەرێ ڤێجا هوین ژ عەزابا وی ناترسن ئەگەر هەوە پەرستنا یەکێ دی ژبلی وی کر؟ (٣٣) ومەزن وماقویلێن کافر بووین ژ ملەتێ وی، وباوەری ب ژینا ئاخرەتێ نەئینای، وخۆشییێن دنیایێ ئەو تێر وهێرکرین گۆتن: ئەڤە ئەوێ بەرێ هەوە ددەتە تەوحیدا خودێ مرۆڤەکێ وەکی هەوەیە، ژ وی تشتی دخۆت یێ هوین ژێ دخۆن، و ژ وی ڤەدخۆت یێ هوین ژێ ڤەدخۆن. (٣٤) وئەگەر هوین دویکەفتنا مرۆڤەکێ وەکی خۆ بکەن هنگی هوین دزیانکارن کو هەوە خوداوەندێن خۆ هێلاین، ودویکەفتنا وی کری. (٣٥) چاوا هوین باوەر ژ وی دکەن کو ئەگەر هوین مرن، وبوونە ئاخ وهەستییێن هەوە پێتی بوون، جارەکا دی هوین دێ ژ گۆڕێن خۆ ڕابنەڤە؟ (٣٦) ب ڕاستی گەلەک یا دویرە ئەوا ئەو ژڤانی پێ ددەتە هەوە کو پشتی مرنێ هوین جارەکا دی ژ گۆڕێن خۆ دەرکەڤن وزێندی ببن. (٣٧) هەما ژینا مە د ڤێ دنیایێ ب تنێ دایە، باب دمرن وعەیال جهێ وان دگرن، وئەم جارەکا دی ب ساخی نائێینە ڕاکرن ڤە. (٣٨) وئەڤێ بەرێ هەوە ددەتە باوەرییێ هەما زەلامەکە درەوان ژ نک خۆ ل سەر ناڤێ خودێ دکەت، وئەم باوەرییێ ب وێ نائینین یا ئەو دبێژتە مە. (٣٩) ئینا پێغەمبەرێ وان دوعا ژ خودایێ خۆ کر وگۆت: خودایێ من ژ بەر درەوین دەرێخستنا وان بۆ من تو من ب سەر وان بێخە. (٤٠) وخودێ د بەرسڤا دوعایا وی دا گۆت: پشتی دەمەکێ نێزیک ئەو دێ پەشێمان بن. (٤١) ودەمەکێ درێژ پێڤە نەچوو حەتا ڤیرییەکا دژوار د گەل هڕەبایەکی ب سەر وان دا هاتی، خودێ ئەو پێ تێبرن، وئەو وەکی وی قرشێ ب سەر ئاڤێ دکەڤت لێ هاتن، ڤێجا تێچوون ودویرکەفتنا ژ ڕەحما خودێ بۆ ڤان زۆرداران بت، وبلا گوهدار دهشیار بن پێغەمبەرێ خۆ درەوین دەرنەئێخن، ئەگەر ئەو دێ ب سەرێ وان ئێت یا ب سەرێ یێن بەری وان هاتی. (٤٢) پاشی پشتی ڤان درەوپێکەران مە هندەک ملەتێن دی دورستکرن وەکی: ملەتێ لووطی وشوعەیبی وئەییوبی ویوونسی -سلاڤ ل هەمییان بن-.

(٤٣) چو مللەت بەری وی دەمی ڕاناکەن یێ بۆ تێبرنا وان هاتییە دانان، ونە ژێ دئێنە پاشڤەئێخستن. (٤٤) پاشی مە پێغەمبەرێن خۆ ل دویڤ یەک بۆ وان مللەتان هنارتن، هەر جارەکا پێغەمبەرەکی د ناڤ مللەتێ خۆ دا گازی بەلاڤکر بت وان ئەو درەوین دەرێخستییە، ڤێجا مە ئەو ب دویڤ یەک دا یێن برینە هیلاکێ، وژبلی دەنگ وباسێن نەمانا وان تشتەک ژ وان نەمایە، ومە ئەو بۆ مللەتێن د دویڤ وان دا هاتین کرنە بەحس وسوحبەت، ئەو عیبرەتان بۆ خۆ ژێ وەردگرن، ڤێجا تێچوون ونەمان بۆ وی مللەتی بت یێ باوەرییێ نەئینت. (٤٥، ٤٦) پاشی مە مووسا وبرایێ وی هاروون ب ئایەتێن خۆ هنارتن، ئەو هێجەتەکا ئاشکەرا بوو دلێن خودان باوەران ب لایێ خۆ ڤە دکێشان، وچو هێجەت بۆ هەڤرکان نەدهێلان، مە ئەو بۆ مەزنێ مصرێ فیرعەونی وماقویلێن مللەتێ وی هنارت، ئینا وان خۆ ژ باوەری ئینانێ مەزنتر لێ کر، وئەو مللەتەک بوون وان خۆ د سەر مرۆڤان ڕا ددیت، وزۆرداری ل وان دکر. (٤٧) ئینا وان گۆت: ئەرێ ئەم دێ باوەرییێ ب دو مرۆڤێن وەکی خۆ ئینین، ومللەتێ وان ژ ئسرائیلییان ل بن فەرمانا مەنە وگوهدارییا مە دکەن وخۆ بۆ مە ڕەزیل دکەن؟ (٤٨) ڤێجا وان ئەو د وی تشتی دا درەوین دەرێخستن یێ ئەو بۆ وان پێ هاتین، ئینا ئەو بوونە ژ وان تێچوویان یێن د دەریایێ دا خندقین. (٤٩) و ب ڕاستی مە تەورات دابوو مووسای؛ دا مللەتێ وی پێ بێنە سەر ڕێکێ. (٥٠) ومە عیسایێ کوڕێ مەریەمێ ودایکا وی بۆ شیانا خۆ کرنە نیشان؛ چونکی مە ئەو بێ باب ئافراند بوو، ومە جهەکێ بلند ل عەردی کرە جهێ حەواندنا وان، ئەو جهـ یێ ڕاست بوو دا ئەو لێ ئاکنجی ببن، وکانییێن ئاڤێ لێ هەبوون. (٥١) ئەی گەلی پێغەمبەران هوین ژ ڕزقێ پاقژ وحەلال بخۆن، وکریارێن چاک بکن، هندی ئەزم ئەز ب وی تشتێ هوین دکەن یێ پڕزانامە، تشتەک ژ کارێ هەوە ل بەر من بەرزە نابت. (٥٢) وهندی دینێ هەوەیە یەک دینە کو ئیسلامە، وئەز خودایێ هەوە مە ڤێجا هوین تەقوا من بکەن، وگوهدارییا فەرمان وپاشڤەبرنێن من بکەن. (٥٣) بەلێ دویکەفتی د دینێ خۆ دا ل سەر گەلەک پارت ودەستەکان ژێک جودا بوون، وپشتی فەرمان ل وان هاتییەکرن کو یەک بن وان دینێ خۆ پارچە پارچە کر، هەر پارت وحزبەکێ کەیف ب بۆچوونا خۆ دئێت وهزر دکەت ئەو یا ڕاستە وخەلکێ دی یێ خەلەتە. وئەڤ ئایەتە مە ژ هندێ پاشڤە دبەت کو ئەم دینێ خۆ پارچە پارچە بکەین وببینە حزب ودەستەکێن جودا جودا. (٥٤) ڤێجا تو وان د نەزانین وبەرزەبوونا وان دا بهێلە حەتا عەزاب ب سەر وان دا بێت. (٥٥، ٥٦) ئەرێ ئەو هزر دکەن کو ئەو مال وعەیالێ ئەم د دنیایێ دا ددەینە وان لەزکرنا د خێرێ دایە بۆ وان چونکی ئەو دهەژینە؟ نەخێر، بەلکی هەما ئەم لەزێ بۆ وان د خێرێ دا دکەین دا وان پێ بجەڕبینین وبەندکی ل دویڤ وان بەردەین، بەلێ ئەو ب وێ چەندێ ناحەسن. (٥٧) هندی ئەون یێن ژ ترسا خودایێ خۆ دا ژ وی تشتی دترسن یێ خودێ ئەو ژێ ترساندین. (٥٨) وئەوێن باوەرییێ ب ئایەتێن خودێ دئینن. (٥٩) وئەوێن=

=چو هەڤپشکان بۆ خودێ نادانن. (٦٠) وئەوێن د کرنا خێرێ دا خۆ دوەستینن، ودلێن وان ب ترسن کو کارێ وان نەئێته قەبویلکرن، وئەو کار وان ژ عەزابا خودایێ وان رزگار نەکەت ئەگەر ئەو بۆ حیسابێ زڤرینە نک وی. (٦١) ئەوێن هە یێن د عیبادەتی دا خۆ دوەستینن، کارێ وانە ئەو لەزێ د کرنا هەمی خێران دا دکەن، وئەو د کرنا باشییان دا بەری ئێک رادکەن. (٦٢) وئەم تشتەکی ژ بەنییەکی ژ بەنییێن خۆ ناخوازین ئەگەر د شیانا وی دا نەبت، وکریارێن وان د کتیابەکێ دا ل نک مە دنڤیسینە، ئەو کیتابا کریاران دهژمێرت وملیاکەت هل دگرن، ئەو ب حەقییێ د دەر حەقا وان دا دئاخڤت، وزۆرداری ل کەسەک ژ وان نائێتەکرن. (٦٣) بەلێ دلێن کافران د بەرزەبوونا ژ ڤێ قورئانێ دا نقۆ بووینە، و د گەل شرکا وان کریارێن خراب ژی وان هەنە، خودێ وان ڤەدهێلت دا ئەو وان کریاران بکەن، وغەزەب وعەزابا خودێ ب دەست خۆ ڤە بینن. (٦٤) حەتا ئەگەر مە ئەوێن تێر وتژی یێن کو د نعمەتان دا هێربووین ب عەزابا خۆ گرتن، هنگی دێ قیڕی وهاوارێن وان بلند بن. (٦٥) ڤێجا دێ بۆ وان ئێته گۆتن: هوین ئەڤرۆ قیڕییان ڕانەهێلن، وهاوار نەکەن، هندی هوینن هوین نەشێن خۆ سەربێخن، وکەسەک نەشێت هەوە ب سەر عەزابا خودێ بێخت. (٦٦) ب ڕاستی ئایەتێن قورئانێ بۆ هەوە دهاتنە خواندن؛ دا هوین باوەرییێ پێ بینن، ڤێجا هوین ژێ دڕەڤین، وەکی وی یێ ب سەر پاشپانییێن خۆ دا دزڤرت وپاش دا دچت. (٦٧) هوین بێ حەق وێ چەندێ ب خۆمەزنکرن ڤە دکەن ژ بەر مالا خودێ یا حەرام، هوین دبێژن: ئەم خەلکێ مالا خودێینە کەس نەشێتە مە، وهوین ل دۆر وێ مالێ گۆتنێن کرێت وخراب دکەن. (٦٨) ئەرێ ما وان هزرا خۆ د قورئانێ دا نەکرییە دا ڕاستییا وێ بزانن، یان وێ چەندێ ئەو ژ باوەرییێ دانە پاش کو پێغەمبەرەک وکیتابەک بۆ وان هات یا بۆ بابێن وان بەرێ نەهاتی، ڤێجا وان باوەری پێ نەئینا وپشت دایێ؟ (٦٩) یان وی ئەو ژ دویکەفتنا حەقییێ دانە پاش کو پێغەمبەرێ وان ل نک وان یێ نەناسە، ڤێجا ئەو باوەرییێ پێ نائینن؟ (٧٠) یان ژی وان ئەو حسێبکر ئەو یێ دینە؟ ب ڕاستی وان درەو پێ کر؛ چونکی ئەو ب قورئانێ وتەوحیدێ ودینێ حەق بۆ وان هاتییە، وپتریا وان ژ حەسویدی وتەعدایی حەز ژ حەقییێ ناکەن. (٧١) وئەگەر خودێ شریعەتەکێ ل دویڤ دلێ وان بۆ وان دانابا عەسمان وعەرد وهەچی تشتەکێ د ناڤ دا دا خراب بت، بەلێ مە ئەو بۆ وان ئینایە یێ سەرفەرازی وسەربلندییا وان تێدا، کو قورئانە، وئەو پشتا خۆ ددەنێ. (٧٢) یان وێ ئەو ژ باوەرییێ پاشڤەبرینە کو تو پسیارا کرییەکێ ژ وان دکەی بەرانبەر ڤێ گازییا خۆ ڤێجا ئەو قەلسییێ دکەن؟ تە ئەڤ چەندە نەکرییە؛ چونکی خێر ودانا ل نک خودێ هەی چێترە، وئەو چێترینێ رزقدەهانە. (٧٣) وهندی تویی تو بەرێ مللەتێ خۆ وبەرێ خەلکێ دی ژی ددەیە ڕاسترین ڕێک، کو دینێ ئیسلامێ یە. (٧٤) وهندی ئەون یێن باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ وحیسابێ نائینن، وکاری بۆ ناکەن، ئەوان خۆ ژ ڕێکا ڕاست لادایە.

(٧٥) وئەگەر مە دلۆڤانی ب وان بربا وئەو برس وگرانی ژ سەر وان ڕاکربا یا ئەو تێدا ئەو دا بەردەوامییێ دەنە کوفر وهەڤرکییێ، ودا حێبەتی وکۆرە مینن. (٧٦) و ب ڕاستی مە ئەو ب گەلەک ڕەنگێن عەزابێ جەرباندن بەلێ وان خۆ بۆ خودایێ خۆ نەشکاند، و ل دەمێ هاتنا عەزابێ وان ب ترس ڤە دوعا ژ وی نەکرن. (٧٧) حەتا کو مە دەرگەهێ عەزابەکا دژوار ل سەر وان ڤەکری، هنگی ئەو ژ هەر خێرەکێ بێ هیڤی دبن، وحێبەتی دمینن نزانن دێ چ کەن. (٧٨) وخودێیە یێ گوهـ داینە هەوە دا هەوە پێ گوهـ ل تشتان ببت، وچاڤ داینە هەوە دا هوین تشتان پێ ببینن، ودل دا هوین پێ د تشتان بگەهن، و د گەل هندێ ژی سوپاسییا هەوە بۆ ڤان قەنجییێن ل دویڤ یەک گەلەک یا کێمە. (٧٩) وئەوە یێ هەمی مرۆڤ ل عەردی ئافراندین، وهوین پشتی مرنا خۆ دێ کۆم بنە نک وی، ڤێجا ئەو دێ هەوە سەرا باشی وخرابییێن هەوە جزا دەت. (٨٠) وئەو ب تنێیە یێ زێندیکرنێ ژ چونەیێ ددەت، وپشتی زێندیبوونێ مرنێ ددەت، وژێک جودا بوون و ل دویڤێک هاتنا شەڤ وڕۆژان ب وییە، ئەرێ ما هوین د شیان وتەوحیدا وی ناگەهن؟ (٨١) بەلێ کافران باوەری ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینا، ووان گۆتنا پێشییێن خۆ یێن کافر ڤەگێڕا. (٨٢) وان گۆت: ئەرێ ئەگەر ئەم مرین وهەستی ولەشێ مە حەلیا وئەم بووینە ئاخ ئەرێ ئەم دێ زێندی بینەڤە؟ ئەڤە نەیا بەر عەقلە ونابت. (٨٣) ب ڕاستی ئەڤ گۆتنە بەرێ بۆ بابێن مە ژی هاتبوو گۆتن، وەکی تو -ئەی موحەممەد- بۆ مە دبێژی، ومە چو ڕاستی بۆ وێ گۆتنێ نەدیتینە، هەما ئەڤە ژ چیڤانۆکێن خەلکێ بەرێ پێڤەتر چو یێ دی نینە. (٨٤) تو بێژە وان: ئەڤ عەردە وهەر تشتەکێ تێدا یێ کێ یە ئەگەر هەوە زانینەک هەیە؟ (٨٥) مسۆگەر ئەو دێ ئعترافێ کەن وبێژن: ئەو یێن خودێنە، وی ئەو ئافراندینە وئەوە خودانێ وان، تو بێژە وان: ئەرێ ما ئەڤ چەندە بیرا هەوە ل هندێ نائینت کو هوین بزانن ئەو ل سەر ڕاکرنا پشتی مرنێ یێ خودان شیانە؟ (٨٦) تو بێژە: کییە خودایێ حەفت عەسمانان وخودایێ عەرشێ مەزن، کو مەزنترین وبلندترین چێکرییە؟ (٨٧) مسۆگەر ئەو دێ بێژن: خودێیە، تو بێژە وان: ئەرێ ما هوین ژ عەزابا وی ناترسن کو هوین پەرستنا یەکی ژبلی وی بکەن؟ (٨٨) بێژە: کییە خودانێ هەر تشتەکی یێ خزینەیێن هەمی تشتان د دەستێ وی دا، وئەو د هاوارا وی دچت یێ هاوارێن خۆ بگەهینتێ، وکەس نینە بشێت د هەوارا وی بچت یێ وی بڤێت ئەو تێ ببەت، یان وێ خرابییێ ژێ بدەتە پاش یا وی بۆ نڤیسی، ئەگەر هوین وێ چەندێ دزانن؟ (٨٩) ئەو دێ بەرسڤێ دەن وبێژن: ئەو هەمی یێن خودێنە، تو بێژە وان: چاوا عەقلێ هەوە ژ هەوە هاتییە ستاندن وهوین هاتینە خاپاندن، ڤێجا هوین بەرێ خۆ ژ تەوحیدێ وباوەری ئینانا ب ڕابوونا پشتی مرنێ نائینن؟

(٩٠) بەلكى ب وێ یا مە موحەممەد -سلاڤ لێ بن- پێ هنارتى مە حەقى بۆ كافران ئینایە، وهندى ئەون ئەو ب شرك ونەباوەرى ئینانا ب قیامەتێ ددرەوینن. (٩١) خودێ چو زارۆ بۆ خۆ چێ نەكرینە، وچو خوداییێن دى د گەل وى نەبووینە؛ چونكى ئەگەر پتر ژ خوادیەكى هەبان دا هەر یەك ژ وان چێكرییێن خۆ بەت، ووەكى مەزنێن دنیایێ هەڤركى دا د ناڤبەرا وان دا پەیدا بت، ڤێجا گەردوون دا تێكچت، خودێ یێ پاك وبلند بت ژ وى سالۆخەتێ ئەو بۆ وى دبێژن كو وى شریك یان زارۆ هەنە. (٩٢) ئەو ب تنێ وى تشتى دزانت یێ كو نە ل بەرچاڤێ بەنیییێن وى بت یان ل بەرچاڤێن وان بت، ڤێجا خودێ یێ پاك وبلند بت ژ وێ شركا ئەو ب وى دكەن. (٩٣، ٩٤) تو -ئەى موحەممەد- بێژە: خودایێ من ئەگەر تو وێ عەزابێ نیشا من بدەى یا تو ژڤانى پێ ددەیە ڤان بوتپەرێسان تو من د گەل وان ب وێ عەزابێ تێ نەبە، ومن ژ عەزاب وغەزەبا خۆ رزگار بكە، ومن نەكە د گەل مللەتێ بوتپەرێس وزۆردار، بەلێ من بدە د گەل وان یێن تو ژێ رازى بووى. (٩٥) وهندى ئەمین ئەم دشێین وێ عەزابێ نیشا تە بدەین یا ئەم ژڤانى پێ ددەینە وان. (٩٦) ئەگەر نەیارێن تە ب گۆتن وكریارێ نەخۆشى گەهاندە تە تو نەخۆشییێ ل وان نەزڤرینە، بەلێ تو ب باشییێ بەرسڤا خرابییا وان بدە، ئەم ب وى تشتى زاناترین یێ ئەو بوتپەرێس دبێژن ژ شركێ ودرەوپێكرنێ، و ب خرابترین جزاى ئەم دێ وان جزا دەین. (٩٧، ٩٨) وتو -ئەى موحەممەد- بێژە: خودایێ من ئەز خۆ ب تە دپارێزم ژ سەردابرن ووەسواسا شەیتانان، یا كو بەرێ مرۆڤى ددەتە نەحەقییێ وخرابكارییێ وپاشڤەلێدانا ژ حەقییێ، وئەز خۆ ب تە دپارێزم -خودایێ من- كو ئەو د كارەكى ژ كارێن من دا ئامادە ببن. (٩٩) هندى ئەو بوتپەرێسە یێ مایە ل سەر شركا خۆ حەتا كەفتییە بەر مرنێ، وئەو عەزاب دیتى یا بۆ وى هاتییە ئامادەكرن، دبێژت: خودایێ من تو من بزڤرینە دنیایێ. (١٠٠) دا بەلكى ئەز ل خۆ بزڤرم وباوەرییێ بینم وگوهدارییێ بكەم. ئەو تشت بۆ وى نابت. وهەما ئەو پەیڤەكە ئەو بۆ خۆ دبێژت، و د ناڤبەرا وى ودنیایێ دا پەردەیەك هەیە ناهێلت ئەو بزڤرتەڤە حەتا رۆژا قیامەتێ. (١٠١) ڤێجا ئەگەر رۆژا قیامەتێ هات، و ملیاكەتى پف كرە (بۆرییێ)، ومرۆڤ ژ گۆرێن خۆ رابوونەڤە، هنگى شانازیبرنا ب باب وباپیران یا وان د دنیایێ دا دكر نابت، وكەس پسیارێ ژ كەسێ ناكەت. (١٠٢) ڤێجا هەچییێ خێرێن وى بوونە گەلەك وتەرازییا كریارێن وى پێ گران بوو، ئەو ئەون بەحەشت ب دەست خۆ ڤە ئینای. (١٠٣) وهەچییێ خێرێن وى د تەرازییێ دا كێم بوون، وگونەهێن وى پتر لێ هاتن، وگونەها ژ هەمییان مەزنتر شركە، ئەو ئەون یێن زیان كرى وشەرمزار بووین، هەروهەر دێ د ئاگرێ جەهنەمێ دا بن. (١٠٤) ئاگر روییێن وان دسۆژت، وئەو تێدا د ناڤچاڤ گرێنە ولێڤ ل وان هشك دبن وتێك دچن، وددانێن وان قیچ دبن.

(١٠٥) بۆ وان دئێتە گۆتن: ئەرێ ما ئایەتێن قورئانێ د دنیایێ دا بۆ هەوە نەدهاتنە خواندن، وهەوە درەو پێ دکر؟ (١٠٦) دەمێ پێغەمبەرێن وان پەیام گەهاندییە وان وئەو ترساندین وان ل ڕۆژا قیامەتێ گۆت: خودایێ مە ئەو خۆشی ودلچونێن تە بۆ مە نڤیسین ب سەر مە ڤە هاتن و ل سەر مە زال بوون، وئەم ب ڤێ کریارا خۆ ژ حەقییێ دبەرزە بووین. (١٠٧) خودایێ مە تو مە ژ ئاگری بینەدەر، ومە بزڤڕینە دنیایێ، ڤێجا ئەگەر ئەم ل گونەهێ زڤڕین ئەو ئەم دهەژینە بێینە عەزابدان. (١٠٨) خودێ گۆتە وان: هوین د ئاگری دا ڕەزیل بمینن ومن نەئاخێڤن. هنگی دوعا وهیڤییێن وان دئێنە ڤەبڕین. (١٠٩) نێ دەستەکەک ژ بەنییێن من هەبوون -کو خودان باوەرن- دوعا دکرن ودگۆتن: خودایێ مە مە باوەری ئینا ڤێجا تو گونەهێن مە بۆ مە ڤەشێرە، ودلۆڤانییێ ب مە ببە، و تو چێترینێ دلۆڤانکارانی. (١١٠) ڤێجا هەوە خۆ ب یاری پێکرنا وان ڤە موژیل کر حەتا هەوە زکرێ خودێ ژ بیرکری، ڤێجا هوین مانە ل سەر درەوپێکرنا خۆ، وبۆ ترانەپێکرن هەوە ب وان دکرە کەنی. (١١١) هندی ئەزم من جزایێ ڤێ دەستەکێ ژ بەنییێن خۆ کرە بەحەشت؛ ژ بەر صەبرکێشانا وان ل سەر نەخۆشییێ وگوهدارییا خودێ. (١١٢) و د ئاگری دا پسیار ژ بەخت ڕەشان دئێتەکرن: چەند سالان هوین مابوونە د دنیایێ دا؟ وهەوە چەند بێ ئەمرییا خودێ کرییە؟ (١١٣) ژ بەر دژوارییا عەزابێ ونەخۆشییا جهی ئەو دبێژن: ڕۆژەکێ یان دانەکی ئەم لێ مابووین، ڤێجا پسیارا وان بکە یێن ڕۆژ وهەیڤان دهژمێرن. (١١٤) وی گۆتە وان: دەمەکێ کێم هوین لێ مابوون، ئەگەر هەوە صەبر ل سەر گوهدارییا خودێ کێشابا هوین دا بەحەشتێ ب دەست خۆ ڤە ئینن، ئەگەر هەوە زانینەک ب وێ چەندێ هەبا؛ ئەڤە چونکی مانا د دنیایێ دا ل بەرانبەر هەرمانا د ئاگری دا گەلەک یا کێمە. (١١٥) ئەرێ ڤێجا هەوە -گەلی چێکرییان- هزرکربوو هەما مە ژ قەستا هوین ئافراندینە، نە ئەم چو فەرمانان ل هەوە دکەین ونە هەوە ژ چو تشتان ددەینە پاش، وکو هوین ل ئاخرەتێ بۆ حسێب وجزادانێ نازڤڕنە نک مە؟ (١١٦) ڤێجا یێ بلند بت خودێ مەلکێ حەق، ویێ پیرۆز بت ژ هندێ کو ئەو تشتەکی ژ قەستا چێ بکەت، ژ وی پێڤەتر چو خودا یێن ڕاست نینن، خودانێ عەرشێ ب قەدرە. (١١٧) وهەچییێ د گەل خودایێ یەکێ یەکێ دی بپەرێست، ووی چو هێجەت ل سەر هندێ نەبن کو ئەو هێژای پەرستنێیە، هەما جزایێ کریارا وی یا خراب ل ئاخرەتێ ل سەر خودێیە. ل ڕۆژا قیامەتێ سەرکەفتن وئێفلەحی بۆ کافران نینە. (١١٨) وتو -ئەی موحەممەد- بێژە: خودایێ من گونەهان ژێ ببە ودلۆڤانییێ بکە؛ وتو چێترین دلۆڤانکاری بۆ وی یێ گونەهـ کری، تو تۆبا وی قەبویل دکەی وئەوی سەرا گونەهها وی عەزاب نادەی.

سوورەتا (النور)

(١) مە ئەڤ سوورەتا مەزن ژ قورئانێ ئینایە خوارێ، وكارێ ب ئەحكامێن وێ فەركرییە، ومە دەلیلێن ئاشكەرا تێدا ئینایە خوارێ؛ دا بەلكی هوین بیرا خۆ ل ڤان ئایەتان بینەڤە، وكاری پێ بكەن. (٢) ئەگەر ژنا نەشویكری ومێرێ ژن نەئینای زنایێ بكەن، جزایێ هەر یەک ژ وان سەد جەلدێن ب قامچیینە، و د سوننەتێ دا هاتییە كو د گەل ڤان جەلدان ئەو سالەكێ ژی دێ ئێنە نەفیكرن ژی. وبلا دلێ هەوە ب وان ڤە نەبت كو هوین وان جزا نەدەن، یان جزایێ وان سڤک كەن، ئەگەر هەوە باوەری ب خودێ ورۆژا دویماهییێ هەبت وهوین كاری ب شریعەتێ ئیسلامێ بكەن؛ ودەمێ هوین وان جزا ددەن بلا هژمارەكا خودان باوەران ئامادە ببن؛ دا ئەو پاشڤە بچن وعیبرەتەكێ بۆ خۆ ژێ ببینن. (٣) مێرێ زناكەر ژبلی ژنا زناكەر یان ژنا بوتپەرێس یا باوەری ب حەرامبوونا زنایێ نەبت چو ژنان مارە ناكەت، وژنا زناكەر ژبلی مێرێ زناكەر یان مێرێ بوتپەرێس یێ باوەری ب حەرامبوونا زنایێ نەبت چو زەلام وێ مارە ناكەن، ومارەكرنا وێ ل سەر خودان باوەران یا هاتییە حەرامكرن. وئەڤە دەلیلەكێ ئاشكەرایە كو مارەكرنا ژنا زناكەر چێ نابت حەتا ئەو تۆبە نەكەت، وهەر وەسا چێ نابت مرۆڤ ژنێ بدەنە مێرێ زناكەر حەتا ئەو تۆبە نەكەت. (٤) وئەوێن تاوانا كرنا زنایێ ب دویڤ هندەک مرۆڤێن پاقژ ڤەنن چ ژن بن چ مێر بێی چار شاهدێن عادل شاهدەیێ د گەل وان بدەن، هوین حەشتێ جەلدان ب قامچییان بدانە وان، وچو جاران شاهدەییا وان قەبویل نەكەن، وئەو ئەون یێن ژ بن ئەمرێ خودێ دەركەفتین. (٥) بەلێ هەچییێ تۆبە بكەت وپەشێمان ببت، و ژ بێ بەختییا خۆ لێڤە ببت وكارەكێ چاک بكەت، هندی خودێیە گونەها وی دێ ژێ بەت ودێ رەحمێ پێ بەت، وتۆبا وی قەبویل كەت. (٦) وئەوێن تاوانا كرنا زنایێ ب دویڤ ژنێن خۆ ڤەدنن، ووان ژبلی خۆ چو شاهد ل سەر گۆتنا خۆ نەبن، یا ل سەر وی ئەوە ئەو ل نک قازی چار جاران شاهدەیێ بدەت وبێژت: خودێ شاهدە كو ئەز د ڤێ گۆتنا خۆ دا یێ راستگۆمە، و ل جارا پێنجێ د سەر ڤێ گۆتنێ را نفرینەكێ ل خۆ بكەت كو ئەو هێژای لەعنەتا خودێ ببت ئەگەر ئەو د گۆتنا خۆ دا یێ درەوین بت. (٨،٩) و ب شاهدەدانا وی ژن هێژای جزادانێ دبت، كو بەر لێ باراندنا حەتا مرنێیە، و ب هندێ ئەڤ جزایە ژ سەر رادبت كو ئەو چار جاران شاهدەیێ بدەت بەرانبەر شاهدەییا مێرێ خۆ كو ئەو زەلام د گۆتنا خۆ دا یێ درەوینە دەمێ ئەو ب زنایێ گونەهبار كری، و د سەر ڤێ گۆتنێ را جارا پێنجێ نفرینەكێ ل خۆ بكەت كو ئەو هێژای غەزەبا خودێیە ئەگەر مێرێ وێ د گۆتنا خۆ دا یێ راستگۆ بت، و د ڤی حالەتی دا هەردو دێ ژێک ئێنە جوداكرن. (١٠) وئەگەر رەحما خودێ وقەنجییا وی ل سەر هەوە نەبا -گەلی خودان باوەران- كو وی ئەڤ شریعەتە بۆ ژن ومێران دانای، ئەو دا ب سەرێ وان ئێت یا وان نفرین پێ ل خۆ كری، وهندی خودێیە تۆبەوەرگرێ وی یی یێ تۆبە بكەت ژ بەنیێن وی، و د شریعەتێ خۆ دا یێ كاربنەجهە.

(١١) هندی ئەون یێن کرێتترین درەو کری، کو گونەهبارکرنا دایکا موسلمانان عائیشایێ -خودێ ژێ ڕازی بت- ب تاوانا کرنا خرابییێ بوو، ئەو کۆمەکا ژ هەوە ب خۆنە -گەلی موسلمانان- هوین حسێب نەکەن گۆتنا وان بۆ هەوە یا خرابە، بەلکی ئەو بۆ هەوە باشییە؛ چونکی ئەو بۆ ئەگەرا ئاشکەرابوونا پاقژی وبێ گونەهییا دایکا موسلمانان وبلندبوونا ناڤێ وێ، بۆ هەر کەسەکێ ب ڤێ درەوێ ئاخفتی جزایێ وی ژ گونەهێ هەیە، وئەوێ بارێ مەزنێ ڤێ درەوێ ب ستوییێ خۆ ڤە گرتی، کو عەبدللاهێ کوڕێ ئوبەییێ کوڕێ سەلوولییە -لەعنەتا خودێ لێ بن- عەزابەکا مەزن ل ئاخرەتێ بۆ وی هەیە، کو هەرمانا د نزمترین دەرەجێن ئاگری دایە. (١٢) بلا ژن ومێرێن خودان باوەر هزرا باش ژ یەک ودو کربا دەمێ وان گوهـ ل ڤێ درەوا مەزن بووی، وگۆتبان: ئەڤە درەوەکا ئاشکەرایە د دەرحەقا عائیشایێ دا هاتییە گۆتن. (١٣) ئەوێن ئەڤ درەوە کری بلا چار شاهدێن عادل ل سەر گۆتنا خۆ ئینابان، وکو وان ئەڤ چەندە نەکری ئەو ل نک خودێ ددرەوینن. (١٤) وئەگەر قەنجییا خودێ ل سەر هەوە نەبا ودلۆڤانییا وی ب هەوە بری کو د دین ودنیایێ دا هوین پاراستن ولەز د عەزابدانا هەوە دا نەکر، وتۆبا وان قەبویل کر یێن تۆبە کری ژ هەوە، ژ بەر وێ یا هەوە گۆتی عەزابەکا مەزن دا ب سەر هەوە دا ئێت. (١٥) دەمێ هوین ڤێ درەوا مەزن وەردگرن و ب ئەزمانێن خۆ ڤەدگوهێزن، وئەو گۆتنەکا نە یا حەقە، وهەوە چو زانین پێ نینن، وئەڤە بۆ هەوە چێ نابت: گۆتنا نەحەقییێ، وگۆتنا بێ زانین، وهوین هزر دکەن ئەو تشتەکێ سڤک وبچویکە، وئەو ب خۆ ل نک خودێ یا مەزنە. وگەفەکا مەزن د ڤێ چەندێ دا هەیە کو مرۆڤ نەحەقییێ بەلاڤ بکەت. (١٦) ودەمێ هەوە ئەو گوهـ لێ بووی بلا هەوە گۆتبا: بۆ مە چێ نابت ئەم ڤێ درەوێ بێژین، پاکی بۆ تە بت -ئەی خودا- ژ گۆتنا ڤێ چەندێ د دەر حەقا کابانییا پێغەمبەرێ تە موحەممەدی دا -سلاڤ لێ بن-، وئەڤ درەوە د گونەهـ وجزایێ خۆ دا یا مەزنە. (١٧) خودێ بیرا هەوە دئینتەڤە وهەوە پاشڤە لێ ددەت کو هوین جارەکا دی ل کارەکێ دی یێ وەکی ڤی بزڤڕنەڤە، ئەگەر هەوە باوەری ب وی هەیە. (١٨) وخودێ وان ئایەتان بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت یێن کو شیرەت وئەحکامێن شەرعی تێدا، وخودێ ب کریارێن هەوە یێ پڕزانایە، و د شریعەتێ خۆ دا یێ کاربنەجهە. (١٩) هندی ئەون یێن حەز دکەن کرێتی د ناڤ موسلمانان دا بەلاڤ ببت د دنیایێ دا عوقوبا قەزفێ، وگەلەک بەلایێن دی بۆ وان هەنە، و ل ئاخرەتێ -ئەگەر ئەو تۆبە نەکەن- عەزابا ئاگری بۆ وان هەیە، وخودێ ب تنێ درەوا وان دزانت، وهوین نزانن. (٢٠) وئەگەر قەنجییا خودی ل سەر وان نەبا یێن ب بەلاڤکرنا ڤێ درەوێ ڕابووین ودلۆڤانییا وی ب وان نەبا، وکو خودێ مهرەبانێ دلۆڤانکارە، وی ئەڤ ئەحکام وشیرەتە ئاشکەرا نەدکرن، ودا لەزێ د جزادانا وان دا کەت یێن بێ ئەمرییا وی کری.

(٢١) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری هوین ب دویڤ رێکێن شەیتانی نەکەڤن، وهەچییێ ب دویڤ رێکێن شەیتانی بکەڤت هندی ئەوە ئەو فەرمانێ ب کارێن کرێت وخراب دکەت، وئەگەر ژ بەر قەنجییا خودێ ل سەر خودان باوەران نەبا ودلۆڤانییا وی ب وان کەسەک ژ وان ژ پیساتییا گونەها خۆ پاقژ نەدبوو، بەلێ خودێ -ژ قەنجییا خۆ- وی پاقژ دکەت یێ وی بڤێت. وخودێ گوهدێرێ گۆتنێن هەوەیە، و ب ئنیەت وکارێن هەوە یێ پرزانایە. (٢٢) وئەوێن خودان سەراتی د دینی دا وبەرفرەهی د مالی دا بلا سویندێ نەخۆن کو هاریکارییا مرۆڤێن خۆ یێن هەژار وپێتڤی ومشەختییان نەکەن، ونەفەقێ نەدەنە وان؛ ژ بەر وێ گونەها وان کری، وبلا ئەو ل خەلەتییا وان ببۆرن، ووان جزا نەدەن. ئەرێ ما هەوە نەڤێت کو خودێ ل هەوە نەگرت؟ ڤێجا هوین ل وان نەگرن. وخودێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ بەنییێن خۆ، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. وئەڤە پالدانەکە بۆ مە کو ئەم د دلفرەهـ بین و ل خەلەتییان ببۆرین. (٢٣) هندی ئەون یێن تاوانا زنایێ ب دویڤ ژنێن پاراستی وخودان باوەر وبێ ئاگەهـ وخرابی نەهاتییە سەر دلی ڤەدنن، ئەو د دنیایێ وئاخرەتێ دا ژ دلۆڤانییا خودێ دەدەرکرینە، وعەزابەکا مەزن د ئاگرێ جەهنەمێ دا بۆ وان هەیە. وئەڤ ئایەتە دەلیلە ل سەر کوفرا هەر کەسەکێ خەبەران بێژتە ژنکەکا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن-، یان ژی بێ بەختییەکێ ب دویڤ یەک ژ وان ڤەنت. (٢٤) ئەو عەزاب ل رۆژا قیامەتێیە دەمێ ئەزمانێن وان شاهدەیێ ل سەر گۆتنێن وان ددەن، ودەست وپییێن وان شاهدەیێ ل سەر کریارێن وان ددەن. (٢٥) ل ڤێ رۆژێ خودێ جزایێ وان ب دورستی و ب دادی دێ دەتە وان، و ل وی جهێ مەزن ئەو دێ زانن کو هندی خودێیە ئەوە حەقییا ئاشکەرا، یێ کو هندی دندکەکێ زۆردارییێ ل کەسێ نەکەت. (٢٦) هەر پیسییەکا هەبت ژ ژن ومێر وگۆتن وکریاران ئەو بابەتی تشتێ پیسە ویێ هێژای وییە، وهەر پاقژییەک ژ ژن ومێر وگۆتن وکریاران ئەو بابەتی تشتێ پاقژە ویێ هێژای وییە، وژن ومێرێن پاقژ ژ وێ خرابییێ دبەرینە یا مرۆڤێن پیس ب دویڤ وان ڤەدنن، لێبۆرینەک ژ خودێ بۆ وان هەیە کو گونەهێن وان هەمییان ڤەگرت، ورزقەکێ ب بها بۆ وان د بەحەشتێ دایە. (٢٧) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، ژبلی مالێن خۆ هوین نەچنە د چو مالێن دی ڤە حەتا هوین دەستویرییێ ژ خودانێ مالێ دخوازن وسلاڤ دکەنێ. ورەنگێ سلاڤێ وەکی د سوننەتێ دا هاتی ئەڤەیە: سلاڤ ل وە بن بێمە ژۆر؟ ئەڤ دەستویرییە بۆ هەوە چێترە؛ دا بەلکی هوین -ب کرنا وێ- فەرمانێن خودێ ل بیرا خۆ بینن، وگوهدارییا وی بکەن.

(٢٨) ڤێجا ئەگەر هوین د مالێن وان دا کەسێ نەبینن نەچنە ژۆر حەتا یەک هەبت دەستویرییێ بدەتە هەوە، وئەگەر ئەو دەستویرییێ نەدەت، وبێژتە هەوە: بزڤرن هوین بزڤرن، ووی نەئێخنە کراسێ شەرمێ، وزڤرین هنگی بۆ هەو پاقژترە؛ چونکی هندەک حالەت یێن هەین مرۆڤی نەڤێت کەس مرۆڤی تێدا ببینت. وخودێ ب کارێ هوین دکەن یێ پرزانایە، وهەر یەکی دێ جزایێ وی ل دویڤ کارێ وی دەتێ. (٢٩) بەلێ چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە کو هوین بێ دەستویری بچنە وان مالێن بۆ هندەک کەسێن تایبەت نەهاتینە تەرخانکرن، بەلکی بۆ هەر کەسەکێ پێتڤی هاتبنە دورستکرن وەکی وان مالان یێن بۆ وەقفێ ل سەر رێکا هاتینە چێکرن، ومفا بۆ هەر کەسەکێ پێتڤی د وان دا هەیە، و د دەستویری خواستنێ دا ل ڤان جهان زەحمەت هەیە. وخودێ کارێن هەوە یێن ئاشکەرا وڤەشارتی دزانت. (٣٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە خودان باوەران بلا ئەو چاڤێن خۆ ژ وی تشتی بگرن یێ بۆ وان حەلال نەبت ژ ژن وعەورەتان، وبلا ئەو ناموسا خۆ ژ حەرامییێ بپارێزن، ئەڤە بۆ وان پاقژترە. هندی خودێیە ب کارێ ئەو دکەن یێ شارەزایە. (٣١) وتو بێژە ژنێن خودان باوەر: بلا ئەو چاڤێن خۆ ژ حەرامییێ بگرن، وناموسا خۆ ژ تشتێ حەرام بپارێزن، وبلا ئەو خەمل وخێزا خۆ بۆ زەلامان ئاشکەرا نەکەن، وهندی ژ وان بێت بلا ئەو ڤەشێرن ئەو جلک تێ نەبن یێن ئەو ب سەر جلکان دا دکەنە بەر خۆ، ئەگەر چو فتنە ژێ چێ نەبن، وبلا ئەو دەرسۆکێن خۆ ب سەر پستوی وبەرسنگێن خۆ دا بەردەن؛ دا باش بێنە ستارەکرن، وبلا ئەو خەملا خۆ یا ڤەشارتی بۆ کەسێ ژبلی زەلامێن خۆ ئاشکەرا نەکەن؛ چونکی بۆ وان دورستە ئەو وێ ببینن یا خەلکێ دی نەبینت. وهندەک ژ خەملا وان وەکی دێمی وستوی ودەستان وزەندکان دورستە بۆ بابێن وان وخەزویرێن وان وکورێن وان ونەڤسییێن وان وبرایێن وان وبرازاییێن وان وخوارزاییێن وان وژنکێن موسلمان -نە یێن کافر-، وعەبدێن وان، ووان زەلامێن هەوجەی ژنکان نەبن، وزارۆکێن بچویک یێن نەگەهشتی وچو ژ عەورەتان نەزانن، بۆ ڤان دورستە هندەکێ ژ خەملا ژنکێ ببینن، ودەمێ ژن ب رێڤە دچن بلا پییێن خۆ ل عەردی نەدەن دا دەنگێ خەملا وان یا ڤەشارتی وەکی دەنگێ خلخالان نەئێتە گوهـ لێ بوون، وهوین -گەلی خودان باوەران- بزڤرنە گوهدارییا خودایێ خۆ د وی تشتی دا یێ وی فەرمان پێ ل هەوە کری ژ سالۆخەتێن جوان وئەخلاقێ باش، ووان ئەخلاقان بهێلن یێن خەلکێ جاهلیەتێ دکرن ژ سالۆخەت وئەخلاقێ بێ خێر؛ دا بەلکی هوین خێرا دنیایێ وئاخرەتێ ب دەست خۆ ڤە بینن.

(٣٢) وهوین مرۆڤێن بێ ژن وبێ مێر یێن ئازاد ویێن چاک ژ بەنییێن خۆ ژنێ بۆ بینن ومارە بکەن، ئەگەر ئەوێ بۆ خۆپاراستنێ حەز بکەت ژنێ بینت یێ هەژار بت خودێ ژ ڕزقێ خۆ یێ بەرفرەهـ دێ وی دەولەمەند کەت. وخودێ یێ قەنجی مەزن وبەرفرەهە، و ب حالێ بەنییێن خۆ یێ پڕزانایە. (٣٣) وئەوێن ژ فەقیرییێ یان ژ بەر هەر ئەگەرەکا دی یا هەبت نەشێن ژنێ بینن بلا ئەو خۆ دەهمەن پاقژ بکەن وخۆ ژ حەرامییێ بدەنە پاش حەتا خودێ ژ قەنجییا خۆ وان زەنگین بکەت، وئەو بشێن ژنێ بینن. وئەو عەبد وجارییێن دخوازن بەرانبەر هندەک مالی خۆ ژ خودانێن خۆ بکڕن، یا ل سەر خودانێن وان ئەوە ئەو ل بەر وێ چەندێ بێن ئەگەر وان دیت خێرەکا د وان دا هەی: کو ب عەقل بن وبشێن خۆ ب خودان بکەن، و ل سەر وان و ل سەر خەلکێ دی ژی ئەوە ب مالی هاریکارییا وان بکەن. وبۆ هەوە چێ نابت هوین کوتەکییێ ل جارییێن خۆ بکەن کو ئەو خرابییێ بکەن دا مالی بۆ هەوە بینن، وچاوا هوین وێ چەندێ دێ کەن ووان دەهمەن پاقژی دڤێت وهوین قەبویل ناکەن؟ وهەچییێ کوتەکییێ ل وان بکەت دا ئەو زنایێ بکەن هندی خودێیە پشتی ڤێ کوتەکییا ل وان دئێتەکرن باش گونەهـ ژێبرە بۆ وان، ویێ دلۆڤانکارە ب وان، وگونەهـ ل سەر وانە یێن کوتەکییێ ل وان دکەن. (٣٤) ومە ب ڕاستی ئایەتێن قورئانێ یێن حەقییێ ئاشکەرا دکەن، ومەتەلەک ژ بەحسێ مللەتێن بەرێ، وشیرەتەکا ئەو مفای ژێ ببینت یێ ژ خودێ بترست وخۆ ژ عەزابا وی بدەتە پاش، بۆ هەوە ئینانە خوارێ. (٣٥) خودێ ڕۆناهییا عەسمانان وعەردییە ئەو کارێ وان ب ڕێڤە دبەت وبەرێ خەلکێ وان ددەتە هیدایەتێ، ئەو ڕۆناهییە، وحیجابێ وی ڕۆناهییە، عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤ دا هەی ب وی ڕوهن بووینە، وکیتابا وی وهیدایەتا وی ڕۆناهییەکە ژ وی، ڤێجا ئەگەر ڕۆناهییا وی نەبا تاری دا کەڤنە سەرێک. مەتەلا ڕۆناهییا وی یا ئەو بەرێ خەلکی ددەتێ، کو باوەری وقورئانە یا کو د سنگێ خودان باوەری دا، وەکی وێ کولەکێ یە یا چرایەک تێدا، ڤێجا کولەک ڕۆناهییا وی چرای بگرت ونەهێلت بەلاڤە ببت، وئەو چرا د شویشەکێ دا بت یا کو ژ زەلالییا خۆ وەکی وێ ستێرا گەش بت یا وەکی دوڕ ومرارییان، ئەو چرا ژ زەیتا دارەکا پیرۆز بێتە هلکرن، کو دارا زەیتوینییە، یا ڕۆژهەلاتی ب تنێ نەبت کو ئێڤارییان ب تنێ ڕۆژ لێ بدەت، ویا ڕۆژئاڤایی ژی ب تنێ نەبت کو سپێدەیان ب تنێ ڕۆژ لێ بدەت، بەلکی ل جهەکێ ناڤنجی بت، نێزیکە زەیتا وێ -ژ زەلالییا خۆ- ئەو ب خۆ گەش بکەت بەری ئاگر بگەهتێ، ڤێجا ئەگەر ئاگر گەهشتێ گەلەک گەش بکەت، ڕۆناهییا ل سەر ڕۆناهییێە، ڕۆناهییا ژ بەر گەشاتییا زەیتێ زێدەباری ڕۆناهییا ژ هلکرنا ئاگری دئێت، ئەڤە مەتەلا هیدایەتێیە د دلێ خودان باوەری دا. وخودێ بەرێ وی ددەتە دویکەفتنا قورئانێ یێ وی بڤێت، وئەو مەتەلان بۆ مرۆڤان دئینت؛ دا عەقلی بۆ خۆ ژێ بگرن. وخودێ ب هەر تشتەکی یێ پڕزانایە. (٣٦) ئەڤ ڕۆناهییا گەش ل هندەک مزگەفتان هەیە خودێ فەرمان کرییە کو ئەو ب قەدر بکەڤن وبێنە ئاڤاکرن، و ب خواندنا=

=قورئانێ وزکری ناڤێ وی لێ بێتە خواندن، سپێدە وئێڤاران نڤێژ بۆ خودێ لێ دئێتە کرن. (٣٧) هندەک زەلامن نە بازرگانی ونە کرین وفرۆتن وان ژ زکرێ خودێ، وکرنا نڤێژێ، ودانا زەکاتێ بۆ پێتڤییان مۆژیل ناکەت، ئەو ژ ڕۆژا قیامەتێ دترسن یا کو دل تێدا د ناڤبەرا هیڤی وترسێ دا دئێنە وەرگێڕان، وچاڤ ژی تێدا دئێنە وەرگێڕان بەرێ وان دمینتە ل هندێ کانێ دێ چ ب سەری ئێت؟ (٣٨) دا خودێ جزایێ باشترین کارێن وان بدەتێ، و ژ قەنجییا خۆ خێرێ ل وان زێدەکەت. ویێ خودێ بڤێت ئەو بێ هژمار ڕزقی ددەتێ، وهند خێرێ ددەتێ کو چو جاران ئەو کارێ ئەو دکەت هندی وێ خێرێ نەبت. (٣٩) وئەوێن کافری ب خودایێ خۆ کری وپێغەمبەرێ وی درەوین دەرێخستی، کریارێن وان یێن وان هزرکری ل ئاخرەتێ دێ مفای گەهیننە وان، وەکی مرۆڤاینییێ وهاریکارییێ، وەکی لەیلانەکێنە، ئەوا ل نیڤرۆیان وەکی ئاڤەکێ ل عەردی دئێتە دیتن، مرۆڤێ تێهنی هزر دکەت ئەو ئاڤە، حەتا دەمێ دگەهتێ دزانت ئەو نە ئاڤە. ڤێجا یێ کافر هزر دکەت کریارێن وی دێ مفای گەهیننە وی، بەلێ دەمێ دبتە ڕۆژا قیامەتێ ئەو چو خێرێ ژێ نابینت، ودێ بینت خودێ ل بەر وی دانایە ودێ جزایێ وی ب دورستی دەتێ. وخودێ یێ حسێب سڤک و ب لەزە، ڤێجا بلا نەزان نەبێژن ژڤانێ وی گیرۆ بوو، ئەو هەر دێ ئێت. (٤٠) یان کریارێن وان دێ وەکی وان تارییان بن یێن د بنێ دەریایەکا کویر دا هەین، پێلەک د سەر دا هەیە، و د سەر وێ پێلێ دا پێلەکا دی هەیە، و د سەر وێ دا عەورەکێ ستویر هەیە، تارییێن دژوارن هندەک ب سەر هندەکان دانە، ئەگەر یەک دەستێ خۆ بینتەدەر نێزیکە ژ بەر تارییا دژوار نەبینت، ڤێجا کافران تارییێن شرکێ وسەرداچوونێ وکریارێن خراب ل سەر کۆم بووینە. وهەچییێ خودێ ڕۆناهییەکێ ژ کیتابا خۆ وسوننەتا پێغەمبەرێ خۆ نەدەتێ ئەو پێ ب هیدایەت بکەڤت کەسەک نابت وی ب هیدایەت بینت. (٤١) ئەرێ ما تە نەزانییە -ئەی موحەممەد- کو هندی خودێیە هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی ژ چێکرییان، وتەیر ل بلندییا چەنگێن خۆ ڤەدکەن وتەسبیحا وی دکەن؟ هەر چێکرییەکی خودێ نیشا وی دایە کانێ چاوا دێ تەسبیحا خودێ کەت ونڤێژێ بۆ وی کەت. وئەو یێ پڕزانایە، ویێ ئاگەهدارە ب هەر کارەکێ پەرستڤانەک بکەت، تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت، وئەو دێ وان سەرا وێ چەندێ جزادەت. (٤٢) وملکێ عەسمانان وعەردی بۆ خودێ ب تنێیە، دەسهەلاتا د وان دا بۆ وییە، وزڤڕین ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک وییە. (٤٣) ئەرێ ما تە نەدیتییە کو هندی خودێیە عەوری دهاژۆتە وی جهی یێ وی بڤێت، پاشی وان کۆم دکەت پشتی بەلاڤە بووین، پاشی وان ددانتە سەرێک، ڤێجا باران ژ وان دا دئێت؟ وئەو ژ وان عەورێن هندی چیایان دمەزن تەرگێ دئینتە خوارێ، ڤێجا ئەو وێ بۆ وان دبارینت یێن وی بڤێن و ژ وان دویر دکەت یێن وی بڤێن ل دویڤ حکمەتا خۆ، نێزیکە ڕۆناهییا وێ برویسییێ یا کو د عەوری دا هەی ژ دژوارییا خۆ وان کۆرە کەت یێن بەرێ خۆ ددەنێ.

(٤٤) و ژ نیشانێن شیانا خودێنه ئەو شەڤێ ورۆژێ وەردگێرت یەک ل دویڤ یا دی دئێت، وئەو ب درێژی وکورتییا خۆ ڤه دژێک جودانه، هندی د وێ چەندێ دایه دەلیلەک هەیه خودان دیتن عیبرەتێ بۆ خۆ ژێ دبینن. (٤٥) وخودێ هەر تشتەکێ ل سەر عەردی ب رێڤە دچت ژ ئاڤێ ئافراندییه، وئاڤ بناخەیێ ئافراندنا وییه، ڤێجا ژ ڤان خودان رحان هەیه یێ ل سەر زکێ خۆ ب رێڤە دچت وەکی ماران، و ژ وان هەیه یێ ل سەر دو پییان دچت وەکی مرۆڤان، و ژ وان هەیه یێ ل سەر چاران دچت وەکی هندەک حەیوانەتان. وتشتێ خودێ بڤێت ئەو دئافرینت، وئەو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانه. (٤٦) ب راستی مە د قورئانێ دا هندەک نیشانێن ئاشکەرا یێن ئینایه خوارێ بەرێ خەلکی ددەنه حەقییێ. وهەچییێ خودێ بڤێت ئەو بەرێ وی ددەته رێکا راست، کو ئیسلامه. (٤٧) ودوروی دبێژن: مە باوەری ب خودێ و ب وێ یا پێغەمبەر پێ هاتی ئینایه، ومە گوهداریا فەرمانا وان کرییه، پاشی هندەک دەستەک ژ وان پشتی هنگی پشت ددەن وحوکمێ پێغەمبەری قەبویل ناکەن، وئەو نە دخودان باوەرن. (٤٨) وئەگەر د هەڤرکییێن وان دا ژ وان هاته خواستن ئەو حوکمی ب کیتابا خودێ و ب گۆتنا پێغەمبەرێ وی بکەن، هنگی دەستەکەک ژ وان دێ پشت ددەت وحوکمێ خودێ وحوکمێ پێغەمبەرێ وی قەبویل ناکەت، هەر چەندە حەقییا بێ گومان ئەوە. (٤٩) وئەگەر حەقی ل لایێ وان بت ئەو دێ خۆ ب دەست ئەمرێ پێغەمبەری ڤە -سلاڤ لێ بن- بەردەن وپێ رازی بن؛ چونکی ئەو دزانن پێغەمبەر حوکمی ب حەقییێ دێ کەت. (٥٠) ئەگەرا پشتدانا وان ئەوە نساخییا نفاقێ د دلێن وان دا هەیه، یان ئەو د پێغەمبەرینییا موحەممەدی دا -سلاڤ لێ بن- ب گومانن، یان ئەگەرا ترسا وان ئەوە کو خودێ وپێغەمبەرێ وی حوکمەکێ زۆردار بکەن؟ نەخێر، ئەو ژ حوکمەکێ زۆردار ناترسن، بەلکی ئەگەر ئەوە ئەو ب خۆ دزۆردارن. (٥١) وخودان باوەرێن راست عەدەتێ وانە ئەگەر د هەڤرکییان دا ئەو بۆ کیتابا خودێ وحوکمێ پێغەمبەرێ وی هاتنه داخوازکرن، ئەو وی حوکمی قەبویل دکەن ودبێژن: مە گوهـ ل وێ بوو یا بۆ مە هاتییه گۆتن ومە گوهداریا وی کر یێ بەرێ مە دایە ڤێ چەندێ، وئەو ئەون یێن ئیفلەح دیتی و د بەحەشتێن خۆشییێ دا ب مراد کەفتین. (٥٢) وهەچییێ د ئەمر وفەرمانان دا گوهداریا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت، و ژ دویماهییا نەگوهدارییێ بترست، وخۆ ژ عەزابا خودێ بپارێزت، ئەو ئەون یێن خۆشییێ د بەحەشتێ دا ب دەست خۆڤە دئینن. (٥٣) ودوروییان هندی ژێ هاتی ب خودێ سویند خوار: ئەگەر تو -ئەی موحەممەد- فەرمانێ ب دەرکەفتنا بۆ جیهادێ ل وان بکەی ئەو دێ د گەل تە دەرکەڤن، تو بێژە وان: ژ درەو سویند نەخۆن، یا ئاشکەرایه گوهدارییا هەوە بەس ب ئەزمانییه، هندی خودێیه ب وی تشتێ هوین دکەن یێ شارەزایه، وئەو دێ هەوە سەرا وی جزا دەت.

(٥٤) تـو -ئـەی موحـەمـمـەد- بێـژە مرۆڤـان: هـوین گوهـدارییا خـودێ بکـەن، وگوهـدارییا پێغەمبەری بکەن، ڤێجا ئەگەر وان پشت دا هەما یا ل سـەر پێغـەمبـەری ئـەوە وێ بکـەت یا فەرمان پێ لێ هاتییە کرن کو پەیامێ بگەهینت، و یا ل سـەر هـەمییـان ئـەوە وێ بکـەن یا فـەرمـان پـێ ل وان هاتییـە کـرن، وئـەگـەر هـوین گوهـدارییا وی بکـەن هـوین دێ ئێنـە سـەر حەقییێ، و ب تنێ یا ل سەر پێغەمبەری ئەوە ئەو ب گەهاندنەکا ئاشکەرا پەیاما خودایێ خۆ بگەهینت. (٥٥) خودێ سـۆز ب سـەرکـەفتنـێ دایـە وان یـێن بـاوەری ئینـای ژ هـەوە وچاکی کرین، کو ئەو ب جێگری دێ وان ل عەردێ بوتپەرێسان دانت، ودێ وان ل وێرێ کەتە خەلیفە وجێگر، وەکی وی د گەل پێشییێن وان ژ خودان باوەران کری، وکو ئەو دینێ وان یـێ ئـەو بـۆ وان پێ ڕازی بووی -کو ئیسلامە- دێ بنەجهـ وزال کـەت، وپـشتی ترسـێ ئـەو دێ حـالـێ وان گوهۆڕت وکەتە تەناهی، ئەگەر وان پەرستنا خودێ ب تنێ کـر، و ل سـەر گوهدانا ئـەمـرێ وی مـان، وچـو شـریک بـۆ وی چـێ نـەکـرن، وهـەچییـێ پـشتی ڤـێ جێگـری وتـەنـاهی وزالبـوون ودەسهەلاتـێ کـافر ببت، وقـەنجییـێن خودێ بڤـەشێرت، ئـەو ئـەون یـێن ژ بـن ئـەمـرێ خـودێ دەرکەفتین. (٥٦) وهوین ب تمامی ب کرنا نڤێژێ ڕابـن، وزەکـاتێ بدەنـە کـەسێن پێتڤـی، وگوهدارییا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بکەن؛ دا بـەلـکی خودێ دلۆڤـانییێ ب هـەوە ببـەت. (٥٧) قەت تو هزر نەکە ئەوێن کافر بووین دێ خودێ د عەردی دا بێزارکەن، ئـەو دشێت وان تێ ببەت، وجهێ لێ زڤڕینا وان ل ئاخرەتێ ئاگرە، وئەڤە پیسە جهە ئەو دزڤڕنێ. (٥٨) ئـەی ئـەوێـن بـاوەری ب خـودێ ئینـای ودویکـەفتنا پێغـەمبـەرێ وی کـری هـوین فـەرمـانێ ل عـەبد وجارییێن خۆ بکەن، و ل زارۆکێن خـۆ ژی ئـەوێـن بـالـغ نـەبـووین کـو ل دەمـێ هـاتنێ ل سـێ وەختان بلا ئەو دەستویرییێ ژ هەوە بخوازن: بەری نڤێژا سپێدێ؛ چـونکی ل وی دەمـی هـوین جلکێن خۆ یێن نڤستنێ ددانن وجلکێن ڕۆژێ دکەنە بەر خۆ، و ل دەمێ هـوین جلکێن خـۆ ل نیڤرۆ بۆ بێنڤەدانێ ددانن، وپشتی نڤێژا عەیشا؛ چونکی ئەو دەمێ نڤستنێیە، ئەڤ هەر سێ دەمـە بـۆ هـەوە دەمـێن خۆڤـەشـارتن وسـتارەکرنێنـە، و ل دەمـێن دی چـو نینـە ئـەگـەر ئـەو بـێ دەستویری بێنە ژۆر؛ چونکی ئەو دهەوجەنە بێنە نک هەوە، وبۆ خزمەتکرنێ ئەو ب سەر هـەوە دا دئێن، ووەکی خودێ حوکمێ خواستنا دەستویرییێ بۆ هـەوە ئاشـکەراکری وەسـا ئـەو ئایـەت وئەحکام ودەلیلێن دینێ خۆ بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت. وخودێ ب وی تـشتی یـێ پڕزانایـە یـێ چاکییا خەلکی تێدا بت، ویێ کاربنەجهە د ڕێڤەبرنا کارێ وان دا.

(٥٩) وئەگەر زارۆکێن هەوە گەهشتنە ژیییێ بالغبوونێ، بلا ئەو ژی ل هەر گاڤەکا وان ڤیا بێنە ژۆر وەکی مەزنان دەستویرییێ بخوازن، ووەکی خودێ تۆرەیێ خواستنا دەستویرییێ بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت وەسا ئەو ئایەتێن خۆ بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت. وخودێ ب وی تشتی یێ پڕزانایە یێ چاکییا خەلکی تێدا بت، و د شریعەتێ خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٦٠) وئەو پیرەژنێن ژ بەر ژیییێ خۆ یێ مەزن ڕوینشتین، ودلێ خۆ نابەنە شویکرنێ، وچو زەلام ژی دلێ خۆ نابەنێ، ئەڤان چو گونەهـ ل سەر نینە کو هندەکێ ژ جلکێن خۆ بدانن وەکی وی عەبایێ ب سەر جلکان دا دکەنە بەر خۆ، بێی خەمل وخێزەکێ ل بەر خۆ بکەن، وئەگەر ڤی ژی بکەنە بەر خۆ -بۆ ستارەی وپاقژییێ- بۆ وان چێترە. وخودێ گوهدێرێ ئاخفتنێن هەوەیە، و ب ئنیەت وکریارێن هەوە یێ پڕزانایە. (٦١) چو گونەهـ ل سەر خودان عوزران ژ کۆرە وسەقەت ونەخۆشان نینە کو ئەو هندەک کارێن واجب نەکەن وەکی جیهادێ وهەر تشتەکێ ل سەر چاڤی بۆ کۆرەی وپێیی بۆ سەقەتی وساخلەمییێ بۆ نەخۆشی ڕاوەستت، وچو گونەهـ ل سەر هەوە ب خۆ ژی نینە -گەلی خودان باوەران- کو هوین خوارنێ بخۆن ل مالێن عەیالێن خۆ، یان ل مالێن بابێن خۆ، یان ل مالێن دایکێن خۆ، یان ل مالێن برایێن خۆ، یان ل مالێن خویشکێن خۆ، یان ل مالێن مامێن خۆ، یان ل مالێن مەتێن خۆ، یان ل مالێن خالێن خۆ، یان ل مالێن خالەتێن خۆ، یان ل وان مالێن هوین ب دەستویرییا خودانان لێ بووینە وەکیل هندی ئەو نەدحازر، یان ل مالێن هەڤالان، وچو گونەهەک ل سەر هەوە نینە کو هوین پێکڤە یان جودا جودا خوارنێ بخۆن، ڤێجا ئەگەر هوین چوونە د هندەک مالان ڤە یێن مرۆڤ لێ بن یان لێ نەبن هوین ب سلاڤا ئیسلامێ سلاڤ بکەنە یەک ودو وبێژن: (السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته) یان (السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین) ئەگەر کەس ل ژۆر نەبوو، وئەڤ سلاڤەیە یا خودێ دانای، وئەو یا ب خێرە وڤیانێ د دلان دا دچینت، ویا پاقژە وبۆ گوهداری یا خۆشە، و ب ئاشکەراکرنەکا ب ڤی ڕەنگی خودێ ئایەت وڕێنیشانێن دینێ خۆ بۆ هەوە ئاشکەرا دکەت؛ دا هوین تێ بگەهن وکاری پێ بکەن.

(٦٢) هەما خودان باوەڕێن دورست ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وكار ب شریعەتێ وی كری، وئەگەر ئەو د گەل پێغەمبەری بن وی ئەو بۆ كارەكێ مەصلحەتا موسلمانان تێدا كۆم كربن، كەسەك ژ وان ناچت حەتا دەستوبرییێ ژ وی نەخوازت، هندی ئەون یێن دەستوبرییێ ژ تە دخوازن -ئەی موحەممەد- ئەو ئەون یێن ب دورستی باورییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی دئینن، ڤێجا ئەگەر وان بۆ كارەكێ خۆ دەستویری ژ تە خواست تو دەستوبرییێ بدە وی یێ تە بڤێت ژ وان یێن ژ بەر عوزرەكێ دەستویری خواستی، وتو داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ وان ژ خودێ بكە. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆ یێن تۆبەكەرە، و ب وان یێ دلۆڤانكارە. (٦٣) دەمێ هوین -گەلی خودان باوەران- گازی پێغەمبەرێ خودێ دكەن نەبێژن: ئەی موحەممەد، ونەبێژن: ئەی موحەممەدێ كورێ عەبدللاهی، وەكی هوین گازی یەك ودو دكەن، بەلێ قەدرێ وی بگرن، وبێژن: ئەی پێغەمبەرێ خودێ. ب ڕاستی خودێ وان دوڕوییان دناست یێن ب دزی ڤە وبێ دەستویری ژ دیوانا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دەردكەڤن، هندەك ژ وان خۆ ب هندەكان ڤە دگرن، ڤێجا ئەوێن بێ ئەمرییا پێغەمبەرێ خودێ دكەن بلا ژ هندێ بترسن كو فتنەك ونەخۆشی ب سەر وان دا بێت، یان عەزابەكا ب ئێش ونەخۆش ل ئاخرەتێ بگەهتە وان. (٦٤) نێ هەر تشتەكێ ل عەسمانان وعەردی ملكێ خودێیە، ب ڕاستی زانینا وی دۆر ل وی تشتی گرتییە یێ هوین دكەن، وڕۆژا بەنی بۆ نك وی دزڤرن ل ئاخرەتێ، ئەو بەحسێ كارێ وان بۆ وان دكەت، ووان سەرا جزا ددەت، وخودێ ب هەر تشتەكی یێ پڕزانایە، حالێ وان وكارێ وان ل بەر وی بەرزە نابت.

سوورەتا (الفرقان)

(١) بەرەكاتێن خودێ دمەزن بووینە، وخێراتێن وی دمشە بووینە، وسالۆخەتێن وی دكامل بووینە، ئەو خودایێ ئەو قورئان بۆ بەنییێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینایە خوارێ یا حەقی ونەحەقی ژێك جوداكری؛ دا ئەو بۆ مرۆڤ وئەجنان ببتە پێغەمبەر، ووان ژ عەزابا خودێ بترسینت. (٢) ئەو خودایێ ملكێ عەسمانان وعەردی یێ وییە، ووی چو زارۆك بۆ خۆ نەداینە، وچو هەڤپشك ژی وی د ملكێ خۆ دا نەبووینە، وئەوە یێ هەر تشتەكێ هەی ئافراندی، و ب ئافراندنەكا بابەتی هەر یەكی بت وی ل دویڤ حكمەتا خۆ وبێ كێماسی ئەو ئافراند.

(٣) وبوتپەرێسێن عەرەبان ژبلی خودێ هندەک خوداوەندێن نەشێن تشتەکی بئافرینن بۆ خۆ دانان، وخودێ ئەو وئەو ئافراندینە، وئەو خوداوەند نەشێن چو زیانێ ژ خۆ پاشڤە لێ بدەن ونەشێن چو مفایەکی بگەهیننە خۆ، ونەشێن چو زێندییان بمرینن وچو مرییان زێندی بکەن، وئەو نەشێن مرییەکی ژ گۆڕا وی زێندی دەربێخن. (٤) وئەوێن کوفر ب خودێ کری گۆتن: هەما ئەڤ قورئانە درەوەک وبێ بەختییەکە موحەممەدی ژ نک خۆ چێکری، وهندەک مرۆڤێن دی هاریکارییا وی ل سەر چێکرنا وێ کرییە، ب ڕاستی وان زۆرداریبەکا کرێت ودرەوەکا ئاشکەرا کر؛ چونکی قورئان نە ئەوە یا مرۆڤەک بشێت چێ بکەت. (٥) ووان د دەر حەقا قورئانێ دا گۆت: ئەو چیڤانۆکێن پێشیییانە یێن کو د کتێبێن وان دا هاتین، موحەممەدی بۆ خۆ ل بەر نڤیسییە، ڤێجا ئەو سپێدە وئێڤاران بۆ وی دئێتە خواندن. (٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان کافران: یێ قورئان ئینایە خوارێ خودێیە ئەوێ زانینا وی دۆر ل هەمی تشتان ل عەسمانان وعەردی گرتی، هندی ئەوە ئەو باش گونەهـ ژێبر بوویە بۆ وی یێ تۆبێ ژ گونەهان بکەت، ویێ دلۆڤانکار بوویە ب وان کو لەز د جزادانا وان دا نەکرییە. (٧، ٨) وبوتپەرێسان گۆت: ئەڤە چیە ئەڤ مرۆڤێ دبێژت ئەز پێغەمبەرێ خودێمە (ومەخسەدا وان موحەممەدە سلاڤ لێ بن) وەکی مە خوارنێ دخۆت، وبۆ کۆمکرنا ڕزقی ل بازاران دگەڕییێت؟ یا دێ بلا خودێ فریشتەیەک د گەل وی هنارتبا دا شاهدەییێ بۆ وی بدەت، یان بلا خزینەیەکا مالی ژ عەسمانی ب سەر وی دا هاتبا خوارێ، یان بلا وی باغەکێ مەزن هەبا ژ بەرهەمێ وی خواربا، وڤان زۆردارێن درەوپێکەر گۆت: هوین گەلی خودان باوەران هەما دویکەفتنا زەلامەکی دکەن سێرەبەندی یا لێ هاتییەکرن. (٩) تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ چاوا ئەڤ درەوپێکەرە گۆتنێن عەجێب د دەر حەقا تە دا دبێژن، ئەو گۆتنێن -ژ بەر عەجێبیا وان- وەکی مەتەلانە؛ دا ئەو ب وێ چەندێ تە درەوین دەربێخن؟ ڤێجا ئەو ب وێ چەندێ ژ حەقییێ دویرکەفتن، ئێدی ئەو چو ڕێکان بۆ خۆ نابینن پێ بگەهنە حەقییێ؛ دا وێ گۆتنا خۆ دورست بکەن یا وان ژ درەو وبێ بەختی د دەر حەقا تە دا گۆتی. (١٠) بەرەکەتێن خودێ دمەزن بن، وخێراتێن وی دمشە بن، ئەو خودایێ ئەگەر وی بڤێت دشێت ژ وێ باشتر بدەتە تە -ئەی موحەممەد- یا ئەو بۆ تە دخوازن، د دنیایێ دا هندەک باغێن ڕوبیار د بن دا دچن، وقەسرێن مەزن بدەتە تە. (١١) ووان تو درەوین دەرنەئێخستی؛ چونکی تو خوارنێ دخۆی، و ل بازاران دگەڕییێ، بەلکی وان درەو ب ڕۆژا قیامەتێ ووی جزایێ تێدا هەی کر، ومە ئاگرەکێ شاریای و ب وان هل ببت بۆ وان ئامادەکرییە یێن درەوێ ب قیامەتێ بکەت.

(١٢) ئەگەر جەهنەمێ ئەو درەوپێکەر ل ڕۆژا قیامەتێ ژ جهەکێ دویر ڤە دیتن، وان دێ گوهـ ل دەنگێ کەلین وپرچکێن وی بت، ژ بەر کەرب ژێ ڤەبوونا وی ژ وان. (١٣) وئەگەر ئەو د جهەکێ گەلەکێ تەنگ ڕا هاتنە هاڤێتن د جەهنەمێ دا -ودەستێن وان ب ستوییێن وان ڤە دگرێدداینە- ل وێرێ ئەو دێ نفرینان ب تێچوونێ ل خۆ کەن. (١٤) ڤێجا بۆ بێ هیڤیکرنا وان دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: هوین ئەڤرۆ جارەکا ب تنێ نفرینان ل خۆ نەکەت، بەلێ گەلەک جاران نفرینان ل خۆ بکەن، وئەو نفرینکرن ژ خەم وکۆڤانان پێڤەتر چو ل هەوە زێدە ناکەت، وهوین قورتال نابن. (١٥) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەرێ ئەڤ ئاگرە یێ بەحسێ وی بۆ هەوە هاتییە کرن چێترە یان ئەو بەحشتا خۆشییا وێ یا بەردەوام یا کو ژڤان بۆ وان پێ هاتییە دان یێن ژ عەزابا خودایێ خۆ دترسن، ئەو بۆ وان جزایێ کارێن وان بوو، وجهەک بوو ئەو ل ئاخرەتێ دێ زڤرنێ؟ (١٦) بۆ ڤان یێن گوهدارییێ دکەن د بەحەشتێ دا ئەو خۆشی هەنە یێن دلێ وان دچتێ، خۆشی پێبرنا وان تێدا یا بەردەوامە، چوونا وان بۆ ڤێ بەحەشتێ سۆزەک بوویە ل سەر خودایێ تە -ئەی موحەممەد- تەقوادار وێ ژێ دخوازن، وخودێ سۆزا خۆ ناشکێنت. (١٧) وڕۆژا قیامەتێ خودێ بوتپەرێسان ووان تشتێن وان ژبلی خودێ پەرستن بۆ دکر کۆم دکەت، ودبێژتە وان یێن پەرستن بۆ دهاتەکرن: ئەرێ هەوە ئەڤ بەنییێن من ژ ڕێکا حەق بەرزە کربوون، وفەرمان ل وان کربوو کو پەرستنێ بۆ هەوە بکەن، یان وان ڕێ ل خۆ بەرزە کربوو، وهەما ژ نک خۆ وان پەرستن بۆ هەوە دکر؟ (١٨) ئەوێن پەرستن بۆ هاتییەکرن گۆت: پاکی وپیرۆزی یا تە بت -خودایێ مە- ژ تشتێ ڤان کری، بۆ مە چێ نابت ئەم ژبلی تە سەرکارەکی بۆ خۆ بگرین، بەلێ تە ب مالی وساخلەمییێ قەنجی د گەل ڤان بوتپەرێسان وبابێن وان کربوو، حەتا وان زکرێ تە ژ بیرکری وشریک بۆ تە دانایین، وئەو مللەتەکێ تێچووی بوون بەخت ڕەشییێ وشەرمزارییێ خۆ ب سەر وان دادابوو. (١٩) ڤێجا بۆ بوتپەرێسان دێ ئێتە گۆتن: نێ ڤان یێن هەوە پەرستن بۆ کری هوین ب وی تشتێ هوین دبێژن درەوین دەرێخستن، ڤێجا هوین ئەڤەنە نە هوین دشێن عەزابێ ژ سەر خۆ لابدەن، ونە هوین دشێن خۆ ب سەرێخن، وهەچییێ شریکان بۆ خودێ بدانت وزۆرداریێ ل خۆ بکەت وپەرستنا یەکێ دی ژبلی وی بکەت، و ل سەر ڤێ چەندێ بمرت، خودێ ب عەزابەکا دژوار دێ وی عەزاب دەت. (٢٠) وبەری تە -ئەی موحەممەد- مە پێغەمبەرەکێ خۆ نەهنارتییە ئەگەر ئەو مرۆڤ نەبت، خوارنێ بخۆت، و ل بازاران بگەرێیت. ومە هندەک ژ هەوە -گەلی مرۆڤان- بۆ هندەکان یێن کرینە فتنە وجەرباندن، ب هیدایەتێ وسەرداچوونێ، وزەنگینی وفەقیرییێ، ب ساخی ونەساخییێ، کانێ هوین دێ صەبرێ کێشێن، ووێ کەن یا خودێ ل سەر هەوە واجب کری، وشوکرا وی کەن، دا ئەو خێرێ بدەتە هەوە، یان ژێ هوین صەبرێ ناکێشن، ودێ خۆ هێژای جزادانێ کەن؟ وخودایێ تە -ئەی موحەممەد- بینەر بوویە ب وی یێ صەبرێ بکێشت ویێ نەکێشت، و ب وی یێ کافر ببت یان شوکرێ بکەت.

(٢١) وئەوێن ژ كافری هیڤییا دیدارا خودایێ خۆ -پشتی مرنێ- نەكەن، گۆتن: بلا فریشتە بۆ مە هاتبانە وگۆتبانە مە: موحەممەد یێ ڕاستگۆیە، یان مە خودایێ خۆ ب چاڤ دیتبا، ووی ڕاستییا پێغەمبەرینییا موحەممەدی بۆ مە گۆتبا. ب ڕاستی وان كەیف ب خۆ هات وخۆ مەزن كر دەمێ وان بستەیی ل سەر ڤێ گۆتنێ كری، وزێدەگاڤی د كوفر وسەرداچوونا خۆ دا كری. (٢٢) ڕۆژا قیامەتێ ئەو فریشتەیان دبینن وەكی وان داخوازكری نە دا مزگینییێ ب بەحەشتێ بدەنە وان، بەلكی دا بێژنە وان: خودێ بەحەشت ل سەر هەوە حەرامكرییە. (٢٣) وئەم هاتینە وی كارێ وان كری یێ ب سەرڤە باش، ومە ئەو هەمی پویچكر، ووەكی تۆزا هویر وبەلاڤكری لێكر، ئەو چو مفای ژێ نابینن. (٢٤) خەلكێ بەحەشتێ جهێ وان ل ڕۆژا قیامەتێ ژ جهێ خەلكێ ئاگری باشتر وڕەحەتترە، ڕحەتییا وان یا تمامە، وخۆشییا وان ب تشتەكی شێلی نابت. (٢٥) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ وێ ڕۆژێ بكە یا عەسمان تێدا چرچڕ دبت، و ژ پەڤێن وی عەورێن سپی وتەنك دەردكەڤن، ووێ ڕۆژێ خودێ فریشتەیێن عەسمانی دئینتە خوارێ، وئەو ل مەحشەرێ دۆرێ ل خەلكی دگرن، وخودایێ پاك وبلند دئێت دا حوكمی د ناڤبەرا خەلكی دا بكەت. (٢٦) ملكێ ب دورستی وێ ڕۆژێ بۆ خودایێ پڕدلۆڤان ب تنێیە ونە بۆ كەسێ دیییە، وئەڤ ڕۆژە یا گران و ب زەحمەت بوویە ل سەر كافران؛ ژ بەر وێ عەزابا نەخۆش یا ب سەرێ وان دئێت. (٢٧-٢٩) وتو بەحسێ وێ ڕۆژێ بكە یا زۆردار تێدا ژ پەشێمانی لەقان ل دەستێن خۆ ددەت ودبێژت: خوزی من هەڤالینییا پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی كربا ودویكەفتنا وی كربا ومن ئیسلام بۆ خۆ كربا ڕێك بۆ بەحەشتێ، وئەو ب كەسەر ڤە دبێژت: خوزی من فلان كافر بۆ خۆ نەكربا دۆست وهەڤال. ب ڕاستی ڤی هەڤالی ئەز ژ قورئانێ دویركرم پشتی كو ئەو بۆ من هاتی. وشەیتانێ لەعین هەردەم مرۆڤی شەرمزار دكەت. وئەڤ ئایەتە مرۆڤی ژ هەڤالینییا مرۆڤێن خراب پاشڤە لێ ددەت؛ چونكی هەڤالێ خراب دبتە ئەگەرا برنا هەڤالێ خۆ بۆ ناڤ ئاگری. (٣٠) وپێغەمبەری گازندە ژ كارێ مللەتێ خۆ كر وگۆت: ئەی خودایێ من هندی مللەتێ منە پشتا خۆ دابوو ڤێ قورئانێ، نەهزرا خۆ تێدا دكر ونەكار پێ دكر ونە ئەو دگەهاندە خەلكی. وئەڤ ئایەتە گەفەكا مەزنە بۆ وی یێ پشت بدەتە قورئانێ وكاری پێ نەكەت. (٣١) وكانێ چاوا مە هندەك دوژمن ژ تاوانبارێن مللەتێ تە بۆ تە دانایەنە، وەسا مە بۆ هەر پێغەمبەرەكی دوژمنەك ژ تاوانبارێن مللەتێ وی دانایە، ڤێجا تو وەكی وان پێغەمبەران صەبرێ بكێشە. وخودایێ تە بەسە بۆ تە هاریكار وڕێنیشاندەر وپشتەڤان بت دژی دوژمنێن تە. وئەڤە صەبرئینانە بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن-. (٣٢) وئەوێن كافر بووین گوتن: بلا ئەڤ قورئانە ژی وەكی تەوراتێ وئنجیلێ وزەبوورێ ب یەكجاری بۆ موحەممەدی هاتبا خوارێ! خودێ گۆت: وەسا مە ئەو بژالە ئینا خوارێ ؛ دا ئەم دلێ تە پێ ب هێز بێخین وتو پتر پێ ڕحەت ببی، وتێ بگەهی و ژ بەر بكەی، ومە ئەو هێدی هێدی ئاشكەراكر.

(٣٣) وبوتپەرێس هێجەتەکێ بۆ تە -ئەی موحەممەد- نائینن ئەگەر ئەم بەرسڤا ڕاست وئاشکەراکرنەکا باشتر بۆ تە نەئینین. (٣٤) ئەو کافر ئەون یێن ل سەر ڕوییێن وان بۆ جەهنەمێ دئێنە خشاندن، وجهێ وان ژ یێ هەمی مرۆڤان خرابترە، وئەو ژ هەمییان ددویرترن ژ حەقییێ. (٣٥، ٣٦) و ب ڕاستی مە تەورات دابوو مووسای، ومە برایێ وی هاروون د گەل وی کربوو هاریکار بۆ وی، ومە گۆتە وان: هوین هەڕنە نک فیرعەونی ومللەتێ وی یێن کو درەو ب نیشانێن خوداینییا مە کری، ئینا ئەو چوونە نک وی، ووان بەرێ وی دا باوەری ئینانا ب خودێ وگوهداریبا وی وخۆ دویرکرنا ژ شرکێ، بەلێ وی ئەو هەردو درەوین دەرێخستن، ڤێجا مە ب تێبرنەکا مەزن ئەو تێبرن. (٣٧) ومللەتێ نووحی مە ب تووفانێ خەندقاندن دەمێ وان ئەو درەوین دەرێخستی. وهەچییێ پێغەمبەرەکی درەوین دەربێخت ئەو وی هەمی پێغەمبەر درەوین دەرێخستن. ومە خەندقاندنا وان بۆ مرۆڤان کرە عیبرەت، ومە عەزابەکا ب ئێش ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان وهەر کەسەکێ ڕێکا وان بگرت دانایە. (٣٨) ومە مللەتێ هوودی عاد، ومللەتێ صالحی ثەموود، وخودانێن بیرێ وگەلەک مللەت د ناڤبەرا مللەتێ نووحی وعادی وثەموودی وخودانێن بیرێ دا تێبرن، بەس خودێ وان دناست. (٣٩) ومە هێجەت ودەلیل بۆ وان هەمی مللەتان ئاشکەرا کربوون، ومە چو عوزر بۆ وان نەهێلابوون، د گەل هندێ وان باوەری نەئینا، ڤێجا مە ئەو ب عەزابێ تێبرن. (٤٠) و ب ڕاستی بوتپەرێسێن (مەکەهێ) د سەفەرێن خۆ دا د بەر شوینوارێن گوندێ مللەتێ لووطی ڕا دبۆرین، کو گوندێ (سەدوومێ) بوو ئەوێ بەر ژ عەسمانی لێ هاتینە باراندن، بەلێ وان چو عیبرەت بۆ خۆ وەرنەدگرتن، بەلکی هەر ئەو ب هیڤی نەبوون کو ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ جزادانێ ڕابن. (٤١، ٤٢) ودەمێ ئەڤ بوتپەرێسە تە دبینن -ئەی موحەممەد- یارییان بۆ خۆ ب تە دکەن ودبێژن: ئەڤەیە یێ کو دبێژت خودێ ئەو بۆ مە یێ هنارتی پێغەمبەر؟ نێزیک بوو ئەو ب ئەزمانێ خۆ یێ موکم بەرێ مە ژ پەرستنا صەنەمێن مە وەرگێڕت، ئەگەر مە خۆ ل سەر پەرستنا وان موکم نەکربا، وپاشی دەمێ ئەو وێ عەزابێ دبینن یا هێژای وان ئەو دێ زانن: کی ڕێ بەرزەترە ئەو یان موحەممەد. (٤٣) تو -ئەی موحەممەد- ب عەجێبی ڤە بەرێ خۆ بدە وی یێ وەکی گوهداریبا خودێ گوهداریبا دلچوونێن خۆ کری، ئەرێ ڤێجا ما تو دێ ل سەر وی پارێزەر بی حەتا وی دزڤرینییە باوەرییێ؟

(٤٤) یان تو هزر دکەی کو پتریبیا وان وەسا گوهێ خۆ ددەنە ئایەتێن خودێ کو تێ بگەهن، یان تشتەکی ژێ بزانن؟ هەما ئەو د مەسەلا مفا وەرگرتنا ژ تشتێ گوهـ لێ دبن دا وەکی حەیوانانە، بەلکی ئەو هێشتا ژ حەیوانان ژی رێ بەرزەترن. (٤٥، ٤٦) ئەرێ ما تە نەدیتییە خودێ چاوا سیبەر درێژکرییە ژ هاتنا ئەلندێ حەتا هەلاتنا رۆژێ؟ وئەگەر وی ڤیابا ئەو دا وێ سیبەرێ راوەستینت ورۆژێ ئەو نەدبر، پاشی مە رۆژ کرە نیشان ب رێکا وێ حالێ گوهۆرینا سیبەرێ دئێتە زانین، پاشی سیبەر هێدی هێدی کورت دبت، وهندی رۆژ بلندتر لێ دئێت سیبەر کورتتر لێ دئێت. وئەڤە ژ نیشانانە ل سەر شیانا خودێ ومەزنییا وی، وکو ئەو ب تنێ یێ هێژای پەرستنێیە. (٤٧) وخودێیە شەڤ بۆ هەوە کرییە ستارە ئەو ب تارییا خۆ وەکی کراسی هەوە ڤەدشێرت، ووی نڤستن بۆ لەشێن هەوە کرە رحەتی وتەناهی، ووی رۆژ بۆ هەوە دا؛ دا هوین ل عەردی بەلاڤ ببن، ورزقی بۆ خۆ داخواز بکەن. (٤٨، ٤٩) وئەوە یێ ئەو با هنارتی یێ وان عەوران د گەل خۆ هل دگرت یێن مزگینییا هاتنا بارانێ ددەنە مرۆڤان، ومە ئاڤەکا ئەو پێ دئێنە پاقژکرن ژ عەسمانی ئینا خوارێ؛ دا ئەم شینکاتی پێ ژ جهەکێ بێ شینکاتی بینینە دەر، ڤێجا بـاژێرێ هشک وزوها پـێ زێنـدی ببت، وئـەم چێکرییێن خۆ ژ حەیوان ومرۆڤان ب وێ ئاڤێ ئاڤ ددەین. (٥٠) و ب راستی مە باران ل جهەکی ئینا خوار و ل جهەکێ دی مە نەئینا خوار؛ دا ئەوێن مە باران لێ باراندی قەنجییا خودێ ل بیرا خۆ بینن، وسوپاسییا وی بکەن، ودا ئەوێن باران لێ نەباری ژی بیرا خۆ لێ بیننەڤە، ولەزێ د تۆبەکرنێ دا بکەن؛ دا خودێ رەحمێ ب وان ببەت وبـارانێ بدەتێ، بەلێ پتریبیا مرۆڤان ژ ڤەشارتنا قەنجییێن مە ل سەر وان پێڤەتر ل بەر چو ددی نەهاتن. (٥١، ٥٢) وئەگەر مە ڤیابا ل هەر گوندەکی ئەم دا پێغەمبەرەکی هنێرین وان بترسینت، بەرێ وان بدەتە خودێ، ووان ژ عەزابا وی بترسینت، بەلێ مە تو بۆ خەلکێ عەردی هەمییێ هنارتی، ومە فەرمان ل تە کر کو تو ڤێ قورئانێ بگەهینییە وان، ڤێجا تـو د تشتەکی دا ژ وی یێ تـو پێ هاتییە هنارتن گوهدارییا کافران نەکە، و د گەهاندنا پەیامێ دا هندی ژ تـە بێت تـو خۆ بوەستینە، وتو ب ڤێ قورئانێ جیهادەکا مەزن دژی کافران بکە، وسست نەبە. (٥٣) وخودێیە یێ هەردو دەریا تێکەلی یەک کرین: یا ئاڤ شرین وخۆش، ویا زێدە سویر، ووی د ناڤبەرا هەر دووان دا پەرژانەک دانایە ناهێلت یەک یا دی خراب بکەت، ومە ناڤبرەک د ناڤبەرێ دا دانایە ناهێلت یەک بچتە ناڤ یا دی. (٥٤) وئەوە یێ ژ ئاڤێ (یا زەلامی وژنێ) دووندەها مرۆڤی ئافراندی، ڤێجا ژ ڤێ چەندێ خزمـاینی ومرۆڤـاینی چێبوو. وخودایێ تـە ل سـەر ئافراندنا چی تشتێ وی بڤێت یێ خودان شیان بوویە. (٥٥) و د گەل ڤان هەمی دەلیلان کافر ژبلی خودێ پەرستنا وی تشتی دکەن یێ نە مفای دگەهیننە وان ئەگەر وان پەرستن بۆ کر، ونە زیانێ ئەگەر وان پەرستنا وی هێلا، وکافر ب شرکا خۆ پشتەڤانێ شەیتانی بوویە دژی خودایێ خۆ، وهاریکارێ وی بوویە ل سەر بێ ئەمرییا خودێ.

(٥٦) ومە تو -ئەی موحەممەد- هەما یێ هنارتی دا مزگینییێ ب بەحەشتێ بدەیە خودان باوەران، ودا کافران ب ئاگری بترسینی. (٥٧) تو بێژە وان: سەرا گەهاندنا پەیامێ ئەز کرێیەکێ ژ هەوە ناخوازم، بەلێ هەچییێ بڤێت ب هیدایەت بێت وڕێکا حەق بگرت ومالی د ڕێکا ڕازیبوونا خودایێ خۆ دا خەرج بکەت، ئەو بۆ وی باشە وئەز ب وێ چەندێ کوتەکییێ ل هەوە ناکەم. (٥٨) وتو خۆ بهێلە ب هیڤییا خودایێ زێندی ڤە یێ نەمرت، وتو وی ژ سالۆخەتێن کێم پاک بکە. وخودێ بەسە ب گونەهێن بەنییێن خۆ یێ شارەزا بت، تشتەک ژێ ل وی بەرزە نابت، وئەو دێ حسێبێ د گەل وان کەت ووان جزا دەت. (٥٩) ئەوێ عەسمان وعەرد وتشتێ د ناڤبەرێ دا د شەش ڕۆژان دا ئافراندین، پاشی وی ل سەر عەرشی ئستیواکر -ئانەکۆ ب سەر کەفت وبلندبوو- ئستیوائەکا بابەتی مەزنییا وی بت، ئەوە خودایێ پڕدلۆڤان، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پسیارا وی ژ شارەزایەکی بکە، ومەخسەد پێ هەر خودێیە؛ چونکی ئەوە یێ سالۆخەت ومەزنییا خۆ ب دورستی دزانت. (٦٠) وئەگەر بۆ کافران بێتە گۆتن: هوین بۆ خودایێ ڕەحمان هەڕنە سوجدێ وپەرستنا وی بکەن، ئەو دبێژن: ئەم ڕەحمانی ناناسین، ئەرێ ئەم سوجدێ بۆ وی ببەین یێ تو فەرمانێ ل مە دکەی کو ئەم بۆ بچینە سوجدێ؟ وڤێ داخوازێ کو ئەو بۆ خودێ بچنە سوجدێ ئەو پتر ژ باوەرییێ دویرکرن وڕەڤاندن. (٦١) بەرەکەتا خودایی مەزن بت وخێراتێن وی مشە ببن، ئەوێ ستێرێن مەزن ب جهێن وان ڤە ل عەسمانی داناین، وڕۆژەکا گەش بکەت وهەیڤەکا روهن بکەت وی تێدا دانان. (٦٢) وئەوە یێ شەڤ وڕۆژ داین یەک ل دویف یا دی دئێت بۆ هەر کەسەکێ بڤێت عیبرەتێ بۆ خۆ ژ ڤێ چەندێ بگرت وباوەریێ ب خودایێ ئافراندەر بینت، یان ژی بڤێت سوپاسییا خودێ ل سەر قەنجییێن وی بکەت. (٦٣) وبەنییێن خودێ یێن چاک ڕحەت ل سەر عەردی ب ڕێڤە دچن وخۆ مەزن ناکەن، وئەگەر نەزان وبێ عەقل خەلەت د گەل وان ئاخفتن ئەو ب گۆتنەکا جوان بەرسڤا وان ددەن، ووەسا د گەل وان دئاخڤن کو پێ ژ گونەهێ ب سلامەت بن. (٦٤) وئەوێن یێن ب شەڤێ گەلەک نڤێژان دکەن و ژ دل دوعایان ژ خودایێ خۆ دکەن، ب خۆشکاندن ڤە ڕادبن وبۆ وی دچنە سوجدێ. (٦٥، ٦٦) وئەوێن یێن د گەل ڤێ خۆ وەستاندنا ب عیبادەتی ڤە ژ خودێ دترسن ودوعایان ژ وی دکەن کو ئەو وان ژ عەزابا جەهنەمێ ڕزگار بکەت، هندی عەزابا وێ یە ب خودانی ڤە دنویسییێت ووی بەرنادەت. هندی جەهنەمە پیسە جهێ لێ ئاکنجیبوون وڤەمانییە. (٦٧) وئەوێن یێن ئەگەر تشتەک ژ مالێ خۆ خەرج کر دەست بەردای نابن، وخۆ دەست گرتی ژی لێ ناکەن، وخەرجکرنا وان یا ناڤنجییە د ناڤبەرا دەست بەردان ودەست گرتنێ دا.

(٦٨، ٧١) وئەون یێن تەوحیدا خودێ دکەن، وژبلی وی دوعایان ژ کەسێ دی ناکەن وپەرستنا کەسێ ژی ناکەن، ووێ نەفسێ ناکوژن یا خودێ کوشتنا وێ حەرامکری وەسا تێ نەبت ئەو وی تشتی بکەت کو خۆ پێ هێژای کوشتنێ بکەت وەکی: کافرییا پشتی باوەری ئینانێ، یان زناکرنا پشتی ژن ئینانێ، یان کوشتنا نەفسەکا بێ گونەهـ، وئەو زنایێ ناکەن، بەلکی نامویسا خۆ دپارێزن، وەسا نە بت د گەل حەلالێن خۆ ژ ژن وجارییان، وهەچییێ تشتەکی ژ ڤان گونەهێن مەزن بکەت ل ئاخرەتێ دێ گەهتە جزایێ خۆ. ڕۆژا قیامەتێ عەزاب دێ بۆ وی دوقات بت، وئەو ڕەزیل وبێ بها دێ مینتە تێدا. بەلێ هەچییێ ژ ڤان گونەهان تۆبە بکەت تۆبەکا دورست وباوەرییێ بینت باوەرییەکا ڕاست وکارێ چاک د گەل دا بکەت، ئەوان خودێ گونەهێن وان دێ ژێ بەت و ل شوینێ خێران دێ دەتە وان؛ ژ بەر تۆبەکرن وپەشێمانییا وان. وخودێ باش گونەهـ ژێبر بوویە بۆ وی یێ تۆبە بکەت، ویێ دلۆڤانکار بوویە ب بەنییێن خۆ کو بەرێ وان دایە تۆبەکرنێ پشتی وان ئاشکەرا بێ ئەمرییا وی کری. وهەچییێ ژ گونەهێن خۆ تۆبە بکەت، وکارەکێ چاک بکەت، هندی ئەوە ئەو ب وێ چەندێ زڤری نک خودێ زڤرینەکا دورست، ڤێجا خودێ تۆبا وی دێ قەبویل کەت وگونەهێن وی دێ ژێ بەت. (٧٢) وئەون یێن شاهدەییێ ب درەو نادەن و ل وی جهی ژی ئامادە نابن یێ شاهدە زۆری لێ دئێتە دان، وئەگەر بێ دەستی د بەر هندەک لەغوەچییان ڕا بۆرین پشتا خۆ ددەنە وان وخۆ ژ گۆتنێن وان دپارێزن، وپێ ڕازی نابن. (٧٣) وئەون یێن ئەگەر ب ئایەتێن قورئانێ ودەلیلێن تەوحیدا خودێ شیرەت ل وان بێتە کرن ئەو خۆ ژێ بێ ئاگەهـ ناکەن، وەکی کەڕان یێن گوهـ لێ نەبن، وکۆران یێن نەبینن، بەلکی ئەو ب دلێن خۆ تێ دگەهن، وچاڤێن خۆ لێ ڤەدکەن، وبۆ خودێ دچنە سوجدێ. (٧٤) وئەون یێن دوعایان ژ خودێ دکەن ودبێژن: خودایێ مە تو ژ ژن ودووندەهێن مە وێ بدە مە یا چاڤێن مە پێ روهن ببن، وهەدارا مە پێ بێت ودلێ مە پێ خۆش ببت، و د کرنا خێرێ دا تو مە بکە جهێ چاڤلێکرنێ. (٧٥، ٧٦) ئەوێن هە یێن ئەڤ سالۆختە ل نک هەین ژ بەنییێن خودایێ رەحمان، خێرا وان دێ بلندترین جهـ بت ل بەحەشتێ؛ ژ دلۆڤانییا خودێ و ژ بەر صەبرکێشانا وان ل سەر عیبادەتان، و د بەحەشتێ دا ملیاکەت دێ سلاڤی وان کەن، وژینەکا خۆش و ب سلامەتی بۆ وان دێ ئێتە دان، هەر وهەر ئەو دێ تێدا مینن ونامرن، خۆش جهە ئەو دێ لێ ئاکنجی بن ولێ مینن، ووان نەڤێت ژێ بێنە ڤەگوهاستن. (٧٧) خودایێ مەزن ڕادگەهینت کو ئەو پویتەی ب مرۆڤان ناکەت، ئەگەر ژ بەر دوعایا وان ژ وی نەبت، و ب ڕاستی هەوە -گەلی کافران- درەوکر ڤێجا درەوکرنا هەوە دێ بەرێ هەوە دەتە وێ عەزابێ یا ب هەوەڤە بنویسییێت، و ل دنیایێ وئاخرەتێ هەوە تێ ببەت.

(١) (طسم) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن كەركری ل دەسپێكا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤە ئایەتێن وێ قورئانێنە یا هەر تشتەكێ هەی ئاشكەرا دكەت. (٣) دبت تو ژ بەر مجدییا خۆ ل سەر هیدایەت ئینانا وان خۆ تێ ببەی؛ چونكی وان باوەری ب تە نەئینایە، ڤێجا تو وێ چەندێ نەكە. (٤) ئەگەر مە بڤێت ئەم دێ موعجزەیەكا وەسا ژ عەسمانی ب سەر درەوپێكەرێن مللەتێ تە دا ئینینە خوارێ ئەو ژ ترسان دا نەچار ببن باوەرییێ بینن، ڤێجا ئەو ستوخوار ورەزیل بمینن. (٥) وبۆ ڤان بوتپەرێسێن درەوپێكەر بیرئینانەكا نوی ژ خودایێ پڕدلۆڤان نائێت، ئەگەر ئەو پشت نەدەنێ وقەبویل نەكەن. (٦) ب ڕاستی وان درەو ب قورئانێ كر وترانە بۆ خۆ پێ كرن، ڤێجا بەحسێ وی كارێ وان یاری وترانە بۆ خۆ پێ دكرن دێ ئێتەكرن، و ژ بەر دەركەفتنا وان ژ بن ئەمرێ خودێ عەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت. (٧-٩) ئەرێ وان درەو پێ كر بێی ئەو بەرێ خۆ بدەنە وی عەردێ مە ژ هەر ڕەنگەكی شینكاتییەكێ باش و ب مفا لێ شینكری، ژ خودایێ هەمی چێكرییان پێڤەتر كەس نەشێت وی شین بكەت؟ هندی د دەرێخستنا شینكاتی دایە ژ عەردی نیشانەكا ئاشكەرا ل سەر شیانا خودێ یا تمام هەیە، وپترییا وی مللەتی دخودان باوەر نەبوون. وهندی خوادیێ تەیە ل سەر هەر چێكرییەكی یێ زالە، وئەو دلۆڤانكارە یێ دلۆڤانییا وی هەمی تشت ڤەگرتین. (١٠، ١١) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ مووسای بۆ مللەتێ خۆ بكە دەمێ خودایێ تە گازی وی كری: كو تو وەرە نك مللەتێ زۆردار، مللەتێ فیرعەونی، وبێژە وان: ئەرێ ما ئەو ژ عەزابا خودێ ناترسن، ووی كاری ناهێلن یێ ئەو ل سەر ژ كوفر وسەرداچوونێ؟ (١٢-١٤) مووسای گۆت: خودایێ من ئەز دترسم ئەو من د پێغەمبەرینییا دا من درەوین دەربێخن، و ژ بەر نەباوەری ئینانا وان سنگێ من تژی خەم ببت، وئەزمانێ من ب دەعوێ نەگەڕێت ڤێجا تو جبریلی ب وەحییێ بهنێرە نك برایێ من هاروونی؛ دا هاریكارییا من بكەت. ووان تۆلەك ل سەر من هەیە ژ بەر كوشتنا من بۆ زەلامەكێ وان یێ قبتی، ڤێجا ئەز دترسم ئەو من پێش وی ڤە بكوژن. (١٥-١٧) خودێ گۆتە مووسای: نەخێر ئەو تە ناكوژن، ومن داخوازا تە د دەر حەقا هاروونی دا ب جهـ ئینا ، ڤێجا هوین ب وان موعجزەیان ڤە یێن ڕاستییا هەوە ئاشكەرا دكەن هەرن، هندی ئەمین ئەم ب زانین وپاراستن وپشتەڤانییا خۆ ڤە د گەل هەوەینە ومە گوهـ لێ هەیە. ڤێجا هوین وەرنە نك فیرعەونی وبێژنێ: هندی ئەمین ئەم ژ نك خودایێ هەمی چێكرییان ڤە بۆ تە ومللەتێ تە یێن هاتینە هنارتن: كو تو ئیسرائیلیان بەردە؛ دا ئەو د گەل مە بچن. (١٨، ١٩) فیرعەونی گۆت: ئەرێ ما مە تو د مالێن خۆ دا ب زارۆكینی ب خودان نەكری، وتو چەند سالەكان ژ ژییێ خۆ د بن چاڤدێرییا مە دا نەبووی، وتە ب كوشتنا زەلامەكی ژ مللەتێ من تاوانەك كر دەمێ تە درەبەك لێ دای، وتو ژ وان بووی یێن قەنجییا من ڤەشارتی وكوفر ب خوداینییا من كری؟

(٢٠-٢٢) مووسای بەرسڤا فیرعەونی دا وگۆت: من ئەو کر یا تە گۆتی بەری خودێ وەحییێ بۆ من بهنێرت، ومن بکەتە پێغەمبەر، ڤێجا ئەز ب رەڤین ژ مالا هەوە دەرکەفتم وچوومە (مەدیەنێ)، دەمێ ئەز ژ هەوە ترسایم کو هوین پێش وی کاری ڤە یێ بێ دەستی من کری من بکوژن، ئینا خودایێ من ژ قەنجییا خۆ پێغەمبەرینی وزانین دا من، وئەز کرمە ژ پێغەمبەران. وما تو وێ خودانکرنێ یا ل مالا تە ل سەر من دکەیە منەت وتە ئسرائیلی بۆ خۆ یێن کرینە بەنی تو کورێن وان دکوژی وژنێن وان زێندی دهێلی؟ (٢٣) فیرعەونی گۆت: وخودایێ چێکرییان یێ تو دبێژی تو پێغەمبەرێ وییی کییە؟ (٢٤) مووسای گۆت: ئەو خودان ورێڤەبەرێ عەسمانان وعەردی وهە تشتەکێ د ناڤبەرێ دایە، ئەگەر هوین ب وێ چەندێ دخودان باوەرن، باوەرییێ بینن. (٢٥) فیرعەونی گۆتە مەزنێن مللەتێ خۆ یێن ل دۆر وی: ئەرێ هەوە گوهـ ل گۆتنا مووسای یا عەجێب نینە کو خودایەکێ دی ژبلی من هەیە؟ (٢٦) مووسای گۆت: ئەو خودایێ ئەز بەرێ هەوە ددەمێ ئەوە یێ هوین وبابێن هەوە یێن یەکێ ئافراندین، ڤێجا چاوا هوین پەرستنا چێکرییەکێ وەکی خۆ دکەن، وبابێن وی ژی وەکی یێن هەوە یێن مرین؟ (٢٧) فیرعەونی گۆتە خەلکێ دیوانا خۆ: دا کەربێن وان ڤەکەت ومووسای درەوین دەربێخت: هندی پێغەمبەرێ هەوەیە ئەوێ بۆ هەوە هاتییە هنارتن یێ دینە! (٢٨) مووسای گۆت: ئەوە خودایێ رۆژهەلاتێ ورۆژئاڤایێ وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا، وئەڤە هندێ فەر دکەت هوین باوەرییێ ب وی ب تنێ بینن ئەگەر هوین دخودان عەقل وتێگەهشتن بن! (٢٩) فیرعەونی ب گەفکرن ڤە گۆتە مووسای: ئەگەر تو خودایەکێ دی ژبلی من بۆ خۆ بدانی سویند بت ئەز دێ تە کەمە د گەل وان یێن من گرتین. (٣٠) مووسای گۆت: ئەرێ تو دێ من گری، ئەگەر خۆ ئەز دەلیلەکێ ئاشکەرا ژی بۆ تە بینم راستییا گۆتنا من ئاشکەرا بکەت؟ (٣١) فیرعەونی گۆت: پا کا دێ بینە ئەگەر تو د گۆتنا خۆ دا ژ راستگۆیانی. (٣٢، ٣٣) ئینا مووسای گۆپالێ خۆ هاڤێت و د گاڤێ دا ئەو بوو شەهمارەکێ دورست، نەکو یێ ژ قەستا وەکی سێرەبەند دکەن، ووی دەستێ خۆ ژ بەریکا خۆ ئینا دەرێ د گاڤێ دا ئەو بێی نەخۆشییەک لێ بت سپی بوو وەکی بەفرێ، کو بینەران مەندەهۆش بکەت. (٣٤، ٣٥) فیرعەونی ژ ترسێن هندێ دا کو مەزنێن مللەتێ وی باوەرییێ بینن گۆتە وان: هندی مووسایە سێرەبەندەکێ زیرەکە، وی دڤێت ب سێرەبەندییا خۆ ئەو هەوە ژ عەردێ هەوە دەربێخت، ڤێجا هوین بۆ وی چ دبێژن دا ئەز ب یا هەوە بکەم؟ (٣٦، ٣٧) مللەتێ وی گۆتێ: تو مەسەلا مووسا وهاروونی پاش بێخە، وتو هندەک لەشکەری بهنێرە باژێران؛ دا ئەو هەر کەسەکێ شارەزا د سێرەبەندییێ دا بۆ تە کۆم بکەن. (٣٨، ٣٩) ئینا سێرەبەند هاتنە کۆمکرن، وژڤانەکێ دەسنیشانکری بۆ وان هاتە دانان، کو دەمێ تێشتەگەهێ بوو ل رۆژا خەملاندنێ یا کو ئەو تێدا بەتال دبن، وپێکڤە کۆم دبن؛ دا د گەل مووسای کۆم ببن. ومرۆڤ بۆ کۆمبوونێ هاتنە خواندن؛ دا بەلکی سێرەبەند ب سەرکەڤن.

(٤٠) مە دڤێت سێرەبەند ب سەرکەڤن؛ دا ئەم ل سەر دینێ خۆ بمینین. (٤١) ڤێجا دەمێ سێرەبەند هاتینە نک فیرعەونی وان گۆتێ: ئەرێ خەلاتەک ژ مالی ومەرتەبان دێ بۆ مە هەبت، ئەگەر ئەم ب سەر مووسای کەفتین؟ (٤٢) فیرعەونی گۆت: بەلێ تشتێ هەوە داخوازکری بۆ هەوە هەیە، وهوین هنگی دێ ژ وان بن یێن نێزیکی من. (٤٣) مووسای پێخەمەت پویچکرنا سێرەبەندییا وان گۆتێ: تشتێ هەوە دڤێت ژ سێرەبەندییێ هوین بهاڤێژن. (٤٤) ئینا وان وەریس وگۆپالێن خۆ هاڤێتن، ڤێجا خەلکی وە هزر کر کو ئەو مارن یێن ب ڕێڤە دچن، ووان ب مەزنییا فیرعەونی سویند خوار وگۆتن: هندی ئەمێن ئەم دێ ب سەرکەڤین. (٤٥) ئینا مووسای گۆپالێ خۆ هاڤێت، د گاڤێ ئەو بوو شەهمارەکێ مەزن، وی ئەو درەو وبێ بەختییا وان ئینای هەمی داعویرا. (٤٦-٤٨) ڤێجا دەمێ وان ئەو دیتی، ووان زانی ئەڤە نە ژ فێلێن سێرەبەندانە، وان باوەری ب خودێ ئینا وبۆ وی چوونە سوجدێ، وگۆتن: مە باوەری ب خودایێ هەمی چێکرییان خودایێ مووسای وهاروونی ئینا. (٤٩) فیرعەونی ب نەڕازیبوون ڤە گۆتە سێرەبەندان: ئەرێ هەوە بێ دەستویرییا من باوەری ب مووسای ئینا، ووی دا کو بدەتە زانینێ کو کارێ مووسای ژی سێرەبەندییە گۆت: هندی ئەوە ئەو مەزنێ هەوەیە یێ سێرەبەندی نیشا هەوە دای، ڤێجا پاشی هوین دێ زانن دێ چ عەزاب ئێتە سەرێ هەوە: سویند بت ئەز دەست وپییێن هەوە ڕاست وچەپ ببڕم: دەستێ ڕاستێ د گەل پییێ چەپێ ودەستێ چەپێ د گەل پییێ ڕاستێ، وئەز دێ هەوە هەمییان هلاویسم. (٥٠، ٥١) سێرەبەندان گۆتە فیرعەونی: چو زیان ناگەهتە مە ب عەزابا دنیایێ، هندی ئەمین ئەم بۆ نک خودایێ خۆ دێ زڤڕین ڤێجا ئەو خۆشییا بەردەوام دێ دەتە مە. هندی ئەمین ئەم هیڤی دکەین کو خودایێ مە گونەهێن مە بۆ مە ژێ ببەت؛ چونکی ئەم یەکەمین خودان باوەرین ژ مللەتێ تە. (٥٢) وخودێ وەحی بۆ مووسای -سلاڤ لێ بن- هنارت: کو تو ب شەڤ د گەل خودان باوەرێن ئسرائیلیان دەرکەڤە؛ چونکی فیرعەون ولەشکەرێ وی دێ ب دویڤ هەوە کەڤن ڤێجا دا ئەو نەگەهنە هەوە بەری هوین بگەهنە دەریایێ. (٥٣) ئینا فیرعەونی -دەمێ زانی ئسرائیلی یێن دەرکەفتین- لەشکەرێ خۆ هنارتە باژێران دا هەمی لەشکەرێ وی ل باژێران هەی کۆم ببت. (٥٤-٥٦) فیرعەونی گۆت: هندی ئسرائیلینە ئەوێن د گەل مووسای ڕەڤین دەستەکەکا کێم وبێ بهانە، ووان دلێن مە یێن تژی کەرب وکین کرین؛ چونکی وان دینەکێ دی بۆ خۆ یێ گرتی، ودینێ مە یێ هێلای، وئەم هەمی دهشیارین وبۆ وان دئامادەینە. (٥٧-٥٩) ئینا خودێ فیرعەون ومللەتێ وی ژ عەردێ (مصرێ) یێ خودان باغ وبیستان وکانییێن ئاڤێ وجهێن خۆش دەرێخستن. ووەکی مە ئەو دەرێخستین، وەسا مە ئەڤ وارە پشتی وان دا ئسرائیلیان. (٦٠) ئینا فیرعەونی ولەشکەرێ وی ل دەمێ ڕۆژهەلاتێ دا ب دویڤ مووسای وهەڤالێن وی ڤە.

(٦١) ڤێجا دەمی هەردو کۆمان یەک ودو دیتین هەڤالێن مووسای گۆتن: هندی کۆما فیرعەونییە دێ گەهنە مە ومە تێ بەن. (٦٢) مووسای گۆتە وان: نەخێر وەسا نینە وەکی هوین دبێژن، ئەو ناگەهنە هەوە؛ چونکی خودایێ من ب سەرکەفتنێ یێ د گەل من دا، ئەو دێ بەرێ من دەتە وێ رێکێ یا رزگارییا من وهەوە تێدا. (٦٣) ئینا مە وەحی بۆ مووسای هنارت کو گۆپالێ خۆ ل دەریایێ بدە، ڤێجا وی گۆپال لێدا، ودەریا هاتە کەلاشتن وبوو دووازدە رێک ل دویڤ هژمارا ئویجاخێن ئسرائیلیان، وهەر پارچەیەک وەکی چیایەکێ مەزن لێ هات. (٦٤-٦٦) ومە فیرعەون ومللەتێ وی نێزیکی وی جهی کرن حەتا ئەو چوونە د دەریایێ دا، ومە مووسا وئەوێن د گەل دا هەمی رزگارکرن. ودەریا ڤەکری ما حەتا ئەو دەرباس بووینە لایێ هشک، پاشی مە دەریا ب فیرعەونی وهەڤالێن وی ڤە ئینا یەک پشتی ئەو ب دویڤ مووسای ومللەتێ وی کەفتین وچووینە تێدا. (٦٧) هندی د ڤێ چەندێ دایە یا چێبووی عیبرەتەکا عەجێب ل سەر شیانا خودێ هەیە، و د سەر ڤێ نیشانا ئاشکەرا را پترییا دویکەفتییێن فیرعەونی باوەری نەئینا. (٦٨) وهندی خودایێ تەیە ئەوە زالێ دلۆڤانکار، ب زالبونا خۆ وی کافرێن درەوپێکەر تێبرن، و ب دلۆڤانییا خۆ وی مووسا وئەوێن د گەل دا هەمی رزگارکرن. (٦٩، ٧٠) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ ئیبراهیمی بۆ کافران بکە دەمێ وی گۆتییە بابێ خۆ ومللەتێ خۆ: هوین پەرستنا چ دکەن؟ (٧١) وان گۆت: ئەم پەرستنا هندەک صەنەمان دکەین، ڤێجا ئەم ل سەر پەرستنا وان دمینین. (٧٢، ٧٣) ئیبراهیمی بۆ دیارکرنا نەحەقییا بۆچوونا وان گۆت: ئەرێ وان گوهـ ل دوعایێن هەوە دبن دەمێ هوین گازی وان دکەن، یان ئەو مفایەکی دگەهیننە هەوە دەمێ هوین وان دپەرێسن، یان ژی ئەو زیانەکێ د گەهیننە هەوە ئەگەر هەوە پەرستنا وان هێلا؟ (٧٤) وان گۆت: تشتەکێ وەسا چێ نابت، بەلێ پا مە بابێن خۆ دیتبوون وان ئەو دپەرێسین، ڤێجا مە ژی د وی تشتی دا یێ وان دکر چاڤ ل وان کر. (٧٥-٨٢) ئیبراهیمی گۆت: ئەرێ هەوە دیتییە تشتێ هەوە وبابێن هەوە یێن کەڤن بەری هەوە دپەرێسین ژ صەنەمێن بێ گوهـ یێن نە مفای دگەهینن ونە زیانێ؟ هندی ئەو تشتن یێن هوین ژبلی خودێ دپەرێسن ئەو دوژمنێن منن، وئەز پەرستنا خودایێ هەمی چێکرییان ب تنێ دکەم. ئەوە یێ ب جوانترین رەنگ ئەز ئافراندیم وبەرێ من ددەتە رێکا مەصلحەتا دنیایێ وئاخرەتێ، وئەوە یێ ژ قەنجییا خۆ خوارنێ وڤەخوارنێ ددەتە من، وئەگەر نەخۆشییەک گەهشتە من ئەو من ساخ دکەت، وئەوە یێ من د دنیایێ دا دمرینت وڕحا من دستینت، پاشی ل رۆژا قیامەتێ ئەو من زێندی دکەتەڤە، ژ وی پێڤەتر کەس نەشێت وێ چەندێ بکەت، وئەوە یێ ئەز دلێ خۆ دبەمێ کو رۆژا جزادانێ ئەو گونەها من ژێ ببەت. (٨٣) ئیبراهیمی ب دوعاکرن ڤە گۆتە خودایێ خۆ: خودایێ من تو زانینێ وتێگەهشتنێ بدە من، ومن ب چاکان را بگەهینە، وتو من ووان د بەحەشتێ دا پێکڤە کۆم بکە.

(٨٤) وتو ناڤ ودەنگەکێ باش وجوان بۆ من د ناڤ وان دا بهێلە یێن پشتی من دئێن. (٨٥) وتو من بکە ژ وان بەنیییێن خۆ یێن تو ب میراتگری ل بەحشتا خۆش ددانی. (٨٦) وتو ل بابێ من نەگرە کو وی شرک ب تە کری، ووی عەزاب نەدە، هندی ئەو بوو ئەو ژ وان بوو یێن رێکا هیدایەتێ ل خۆ بەرزە کری وکافر بووین. وئەڤە هنگی بوو بەری بۆ ئیبراهیمی دیار ببت کو بابێ وی دوژمنێ خودێیە، ودەمێ بۆ وی دیار بووی کو ئەو دوژمنێ خودێیە وی خۆ ژێ بەری کر. (٨٧-٨٩) وتو وێ رۆژێ من شەرمزار نەکە رۆژا مرۆڤ بۆ حسێب وجزادانێ ژ گۆرێن خۆ رادبنەڤە، رۆژا مال وکور چو مفای نەگەهینن کەسێ، ئەو تێ نەبت یێ ب دلەکێ ساخلەم ژ کوفر ونفاقێ بێتە نک خودێ. (٩٠) وبەحەشت بۆ وان یێن خۆ ژ کوفرێ وگونەهان پاراستی، وقەستا عیبادەتێ خودێ کری هاتە نێزیککرن. (٩١) وجەهنەم بۆ وان کافران هاتە بەرچاڤکرن ئەوێن خۆ ژ هیدایەتێ دایە پاش، وبستەیی ل سەر حەرامییێ کری. (٩٢، ٩٣) وبۆ وان هاتەگۆتن: کانێ خوداوەندێن هەوە یێن هەوە ژبلی خودێ پەرستن بۆ دکر، وهەوە هزر دکر ئەو ئەڤرۆ مەهدەرێ دێ بۆ هەوە کەن؟ ئەرێ ئەو دێ هەوە ب سەرئێخن، وعەزابێ ژ هەوە پاشڤەبەن، یان ئەو دێ خۆ ب سەرئێخن وعەزابێ ژ خۆ ب خۆ دەنە پاش؟ (٩٤، ٩٥) ڤێجا ئەو هاتنە کۆمکرن و د جەهنەمێ دا هاتنە هاڤێتن، ئەو وئەوێن وان د سەر دا برین وهاریکارێن ئبلیسی ئەوێن وی خرابی ل بەر وان شرینکری، کەسەک ژ وان خلاس نابت. (٩٦-٩٩) وان ب هەڤرکی ڤە د گەل ئێک ودو گۆت: سویند ب خودێ هندی ئەم بووین ئەم د دنیایێ دا د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا بووین؛ کو مە هوین دئینانە رێزا خودایێ هەمی چێکرییان. وکەسێ ئەم نەئێخستینە ڤێ دویماهییا خراب ئەو ناوانباران تێ نەبن یێن بەرێ مە دایە پەرستنا هندەکێن دی ژبلی خودێ ومە گوهدارییا وان کری. (١٠٠، ١٠١) ڤێجا کەس مەهدەرێ بۆ مە ناکەت. کو مە ژ عەزابێ خلاس بکەت، وکەس نینە ب دورستی هەڤالینییا مە بکەت ودلێ وی ب مە بسوژت. (١٠٢) ڤێجا خوزی مە زڤرینەکا دی بۆ دنیایێ هەبا، دا ئەم ببایینە ژ خودان باوەرێن رزگاربووی. (١٠٣، ١٠٤) هندی د ڤێ یا بۆری دایە عیبرەتەک بۆ وی هەیە یێ عیبرەتێ وەربگرت، وپترییا وان یێن گوهـ ل ڤێ سوحبەتێ بووی نەبوونە خودان باوەر. وهندی خودایێ تەیە هەر ئەوە زالێ خودان شیان، یێ دلۆڤانکار ب بەنیییێن خۆ. (١٠٥-١١٠) مللەتێ نووحی درەو ب پەیاما پێغەمبەرێ خۆ کر، ڤێجا ب ڤێ چەندێ وان درەو ب هەمی پێغەمبەران کر. دەمێ برایێ وان نووحی گۆتییێ: ئەرێ هوین تەقوا خودێ ناکەن؟ هندی ئەزم ئەز بۆ هەوە د وی تشتی دا یێ ئەز دگەهینمە هەوە پێغەمبەرەکێ دەسپاکم، ڤێجا هوین باوەرییێ د ناڤبەرا خۆ وعەزابا خودێ دا بۆ خۆ بکەنە پەرژان وگوهدارییا من د وی تشتی دا بکەن یێ ئەز فەرمانێ پێ ل هەوە دکەم. وئەز کرێیەکێ ژ هەوە ناخوازم سەرا گەهاندنا پەیامێ، هندی کرێیا منە هەما ب تنێ ل سەر خودایێ هەمی چێکری یانە، ڤێجا هوین خۆ ژ عەزابا وی بپارێزن، وگوهدارییا من بکەن،=

=وئەمر وفەرمانێن وی ب جهـ بینن. (١١١) وان گۆتێ: چاوا ئەم باوەرییێ ب تە بینین ودویکەفتنا تە بکەین، وئەوێن دویکەفتنا تە کری هەمی مرۆڤێن کێم ورەزیلن؟ (١١٢) ئینا نووحی گۆت: ژ من نەهاتییە خواستن ئەز کریارێن وان بزانم، هەما یا ل سەر من ئەوە ئەز بەرێ وان بدەمە باوەرییێ. (١١٣) حسێبا وان سەرا کریارێن وان ب تنێ ل سەر خودایێ منە. ئەگەر هوین ب وێ چەندێ بحەسیێن. (١١٤، ١١٥) وئەز وان دەرنائێخم یێن باوەرییێ ب گازییا من دئینن، حالێ وان چ بت؛ ژ بەر هندێ دا هوین باوەرییێ ب من بینن. هەما ب تنێ ئەز ئەوم یێ ئاشکەرا هەو دترسینم. (١١٦) وان گۆت: ئەگەر تو -ئەی نووح- ژ گازییا خۆ لێڤەنەبی سویند بت تو دێ ژ وان بی یێن بەر لێ دئێنە باراندن. (١١٧، ١١٨) ڤێجا دەمێ نووحی ئەڤ گۆتنا وان بهیستی وی دوعا ژ خودایێ خۆ کر وگۆت: خودایێ من هندی مللەتێ منە مجدی ل سەر درەوین دەرێخستنا من کر، ڤێجا تو حوکمی د ناڤبەرا من ووان دا بکە، وتو من وهەچی خودان باوەرێ د گەل من دا بت ژ وێ عەزابێ رزگار بکە یا تو کافران پێ عەزاب ددەی. (١١٩) ئینا مە ئەو وهەچییێ د گەل وی د گەمییا داگرتی دا ژ هەمی رەنگێن چێکرییان، رزگارکرن. (١٢٠) پاشی ئەوێن مایی یێن باوەری نەئینای مە خەندقاندن. (١٢١) هندی د ڤێ چەندێ دایە نیشان بۆ یێن پشتی وان دئێن تێدا هەیە، وپترییا وان یێن گوهـ ل ڤێ سەرهاتییێ بووی باوەری نەئینا بوو. (١٢٢) وهندی خودایێ تەیە ئەوە د تۆلڤەکرنا خۆ دا یێ زالە، وئەو یێ دلۆڤانکارە. (١٢٣) ئویجاخا عادییان پێغەمبەرێ خۆ هوود دروەین دەرێخست ڤێجا ب ڤێ چەندێ وان هەمی پێغەمبەر درەوین دەرێخستن. (١٢٤-١٢٧) دەمێ برایێ وان هوودی گۆتییە وان: ئەرێ هوین ژ خودێ ناترسن وپەرستنێ ژ دل بۆ وی ناکەن؟ هندی ئەزم ئەز بۆ هەوە پێغەمبەرەکێ دەسپاکم، ڤێجا هوین ژ عەزابا خودێ بترسن وگوهدارییا من بکەن. وئەز سەرا گازیکرنا هەوە بۆ تەوحیدێ چو رەنگێن کرێیان ژ هەوە ناخوازم، هندی کرێیا منە ب تنێ ل سەر خودایێ هەمی چێکرییانە. (١٢٨-١٣٠) ئەرێ هوین ل هەر جهەکێ بلند ئاڤاهییەکێ مەزن چێ دکەن دا هوین رێڤنگان لێ ببینن ویارییان بۆ خۆ پێ بکەن؟ وهوین قەسرێن ئاسێ وکەلێن موکم ئاڤا دکەن هەر وەکی هوین هەر دێ د دنیایێ دا بن وهوین نامرن، وئەگەر هەوە کەسەک گرت بۆ کوشتنێ یان لێدانێ هوین وێ چەندێ ب کوتەکی وزۆرداری دکەن. (١٣١-١٣٤) ڤێجا هوین ژ خودێ بترسن وپێگیرییێ ب وێ بکەن یا ئەز دبێژمە هەوە، و ژ وی خودایی بترسن یێ گەلەک رەنگێن نعمەتێن ئاشکەرا بۆ هەوە داینە هەوە، وی حەیوانەتدانە هەوە، وعەیال، وبیستانێن خودان بەرهەم، وکانییێن ئاڤێ وی بۆ هەوە پەقاندن. (١٣٥) هوودی گۆتە وان: هندی ئەزم ئەز دترسم ئەگەر هوین مانە ل سەر کوفر وزۆرداری ودرەوا خۆ، کو خودێ عەزابەکێ ب سەر هەوە دا بینت ل رۆژەکا تەنگاڤییا وێ یا مەزن ژ بەر عەزابا وێ یا ب سەهم. (١٣٦) وان گۆتێ: ل نک مە وەکی یەکە تو مە بترسینی یان نە، ئەم باوەرییێ ب تە نائینین.

(١٣٧، ١٣٨) وان گۆت: ئەڤ دینێ ئەم ل سەر دینێ ییێن بەرییە وعورف وعەدەتێن وانە، وسەرا وی کارێ ئەم دکەین ئەم نائێینە عەزابدان. (١٣٩، ١٤٠) ئینا وان بەردەوامی ل سەر درەوین دەرێخستنا وی کر، ڤێجا خودێ ئەو ب هرەبایەکێ سار ودژوار تێبرن. هندی د وێ تێبرنێ دایە عیبرەتەک بۆ ییێن پشتی وان هەیە، وپتریا وان ییێن سەرهاتیا وان بهیستی باوەرییێ ب تە نائینن. وهندی خودایێ تەیە ئەوە زالێ ب سەرڤەهاتی، یێ دلوڤانکار ب خودان باوەران. (١٤١) ئویجاخا ثەموودییان برایێ خۆ صالح درەوین دەرێخست، ڤێجا وان ب وێ چەندێ هەمی پێغەمبەر درەوین دەرێخستنن. (١٤٢-١٤٥) دەمێ برایێ وان صالحی گۆتییە وان: ئەرێ هوین ژ عەزابا خودێ ناترسن؟ هندی ئەزم ئەز بۆ هەوە پێغەمبەرەکێ دەسپاکم، ڤێجا هوین ژ خودێ بترسن، وپێگیرییێ ب وێ بکەن یا من بەرێ هەوە دایێ. وئەز سەرا شیرەتکرنا هەوە داخوازا چو جزای ژ هەوە ناکەم، هەما جزایێ من ب تنێ ل سەر خودایێ هەمی چێکرییانە. (١٤٦-١٤٩) ئەرێ خودایێ هەوە دێ هەوە هێلتە د وێ خۆشییێ دا یا هوین تێدا وهوین هەر دێ د ڤێ دنیایێ دا پشت ڕاست وتەنا ژ عەزاب ونەمان ومرنێ مینن؟ د ناڤ باغێن خودان بەرهەم وکانییێن ئاڤێ وبیستان ودارقەسپێن خودان بەرهەمەکێ نەرم وگەهشتی دا، وهوین ب شارەزایی ودفن بلندی ڤە خانییان د چیایان دا دکۆلن. (١٥٠-١٥٢) ڤێجا هوین ژ عەزابا خودێ بترسن، وگوهدارییا شیرەتا من بکەن، وگوهێ خۆ نەدەنە وان ییێن زۆرداری ل خۆ کری وگەلەک ب ناڤ گونەهێ ڤە چووین، ئەوێن کارێ وان خرابکارییا د عەردی دایە وئەو چاکییێ تێدا ناکەن. (١٥٣، ١٥٤) وان گۆت: هەما تو ژ وانی ییێن سێرەبەندییەکا مەزن لێ هاتییەکرن، ڤێجا ژ بەر سێرەبەندییێ عەقلێ تە نەمایە. تو ژی وەکی مە مرۆڤی ژ دووندەها ئادەمییی، ڤێجا چاوا پێغەمبەرینی دێ بۆ تە ئێت؟ کانێ نیشانەکا ئاشکەرا بۆ مە بینە پێغەمبەرینیا تە ڕاست دەربێخت، ئەگەر تو ژ ڕاستگۆیانی کو خودێ تو بۆ مە یێ هنارتی. (١٥٥، ١٥٦) پشتی خودێ حێشترەک بۆ وان ژ کەڤری ئینایە دەر صالحی گۆتە وان: ئەڤە حێشترەکە خودێ دایە هەوە ل ڕۆژەکا دەسنیشانکری ئاڤ بارا وێیە، و ل ڕۆژەکا دی ئاڤ بۆ هەوەیە. وێ ڕۆژا دۆرا ڤەخوارنا وێ بت چێ نابت هوین ئاڤێ ژێ ڤەخۆن، وڕۆژا دۆرا هەوە بت ئەو ئاڤێ ڤەناخۆت، وتشتەکێ خراب وەکی لێدانێ یان ڤەکوشتنێ چێ نابت هوین د گەل بکەن، ئەگەر خودێ ب عەزابا ڕۆژەکا مەزن دێ هەوە تێ بەت. (١٥٧) ئینا وان ئەو حێشتر ڤەکوشت، ڤێجا دەمێ وان عەزاب دیتی ئەو پەشێمان بوون کو وان وە کری، بەلێ پەشێمانییا وان چو مفا نەگەهاندە وان. (١٥٨) ڤێجا عەزابا خودێ یا صالحی گەف پێ ل وان کری ب سەرێ وان هات، وئەو تێبرن. هندی تێبرنا ثەموودییان بوو عیبرەتەک بۆ وی تێدا هەبوو یێ عیبرەتەکێ بۆ خۆ ژ ڤێ دویماهییێ ببینت، وپتریا وان دخودان باوەر نەبوون. (١٥٩) وهندی خودایێ تەیە ئەوە زالێ تۆلێ ژ نەیارێن خۆ ییێن درەوپێکەر ڤەدکەت، یێ دلۆڤانکار ب وی یێ باوەرییێ بینت ژ بەنییێن وی.

(١٦٠) مللەتێ لووطی درەو ب پێغەمبەرینییا وی کر، ڤێجا وان ب ڤێ چەندێ درەو ب هەمی پێغەمبەرێن خودێ کر. (١٦١-١٦٤) دەمێ برایێ وان لووطی گۆتییە وان: ما هوین ژ عەزابا خودێ ناترسن؟ هندی ئەزم ئەز بۆ هەوە پێغەمبەرەکێ دەسپاکم، ڤێجا هوین خۆ ژ عەزابا خودێ بپارێزن وگوهدارییا من د وی تشتی دا بکەن یێ ئەز بەرێ هەوە ددەمێ، وسەرا گازییا خۆ بۆ ڕێنیشادانا هەوە ئەز چو کرێیەکێ ژ هەوە ناخوازم، هندی کرێیا منە هەما ب تنێ ل سەر خودایێ هەمی چێکرییانە. (١٦٥،١٦٦) ئەرێ ژ مرۆڤان هوین دئێنە نک زەلامان، ووێ یا خودێ بۆ خۆشییا هەوە وزێدەبوونا دووندەهێ ئافراندی ژ ژنێن هەوە هوین دهێلن؟ بەلکی هوین مللەتەکێ سەردا چووینە، هەوە پێ ل توخوبێ حەلالی یێ دانای وهوین ب ناڤ حەرامی ڤە یێن چووین. (١٦٧) وان گۆت: ئەی لووط سویند ئەگەر تو کارێ پاشڤەبرنا مە ژ چوونا نک زەلامان وکرێتکرنا ڤی تشتی بەس نەکەی، تو دێ ژ وان بی یێن ژ وەلاتێ مە دئێنە دەرێخستن. (١٦٨) لووطی گۆت: هندی ئەزم ئەز ژ وانم یێن گەلەک ب وی کاری دنەخۆش یێ هوین دکەن. (١٦٩) ودەمێ ئەو ژ وان بێ هیڤی بووی دوعا ژ خودایێ خۆ کر وگۆت: خودایێ من تو من ومرۆڤێن من ژ وێ گونەها کرێت بپارێزە یا مللەتێ من دکەت. (١٧٠، ١٧١) ئینا مە ئەو ومروڤێن وی وهەر کەسەکێ باوەری ب گازییا وی ئینای هەمی ڕزگارکرن، پیرەژنەکا ژ مرۆڤێن وی تێ نەبت، کو ژنکا وی بوو، وێ باوەری د گەل وان نەئینا بوو، ڤێجا ئەو ژ وان بوو یێن ماینە د عەزابێ دا. (١٧٢، ١٧٣) پاشی مە هەمی کافر تێبرن، ومە بەر ژ عەسمانی وەکی بارانێ ل وان باراندن وئەو پێ تێبرن، ڤێجا چ پیسە بارانا وان بوو یێن پێغەمبەرێن مە ئەو ترساندین ووان گوهداری نەکری؛ چونکی دژوارترین ڕەنگێن تێبرن وخرابکرنێ ب سەر وان دا هاتن. (١٧٤) هندی د وێ عەزابدانێ دایە شیرەت وعیبرەتەک هەیە، وپترییا وان دخودان باوەر نەبوون. (١٧٥) وهندی خودایێ تەیە ئەوە زالێ ب سەرڤەهاتی، یێ دلوڤانکار ب بەنییێن خۆ. (١٧٦-١٨٠) خودانێن وی عەردێ ب داروبار پێغەمبەرێ خۆ شوعەیب درەوین دەرێخست، ڤێجا ب وێ چەندێ وان درەو ب هەمی پێغەمبەران کر. دەمێ شوعەیبی گۆتییە وان: ئەرێ ما هوین ژ عەزابا خودێ ناترسن کو ئەو هەوە سەرا گونەهێن هەوە عەزاب بدەت؟ هندی ئەزم ئەز بۆ هەوە پێغەمبەرەکێ دەسپاکم، ڤێجا هوین ژ عەزابا خودێ بترسن، ودویکەفتنا وێ هیدایەتێ بکەن یا ئەز ژ نک خودێ بۆ هەوە پێ هاتیم؛ دا هوین سەرڕاست ببن، وئەز سەرا داخوازکرنا هەوە بۆ باوەرییا ب خودێ چو جزای ژ هەوە ناخوازم، هەما جزایێ من ل سەر خودایێ هەمی چێکرییانە. (١٨١-١٨٣) شوعەیبی گۆتە وان -ووان حیلە د کێشان وپیڤانێ دا دکرن-: هوین پیڤانێ ب دورستی بۆ خەلکی پێک بینن، وهوین ژ وان نەبن یێن حەقێ مرۆڤان کێم دکەن، وهوین ب تەرازییا ڕاست ودورست کێشانێ بکەن، وچویێ ژ مافێ خەلکی کێم نەکەن، وهوین ب شرکێ وکوشتنێ وتالان وترساندنا خەلکی خرابکارییێ د عەردی دا نەکەن.

(١٨٤) وهوين ژ عەزابا وی خودايی بترسن يێ هوين وئەو مللەتێن بەری هەوە ژی ئافراندين. (١٨٥-١٨٧) وان گۆت: هندی تويی هەما تو ژ وانی يێن سێرەبەندييێ كارەكێ دژوار تێكری، وهەما تو ژی وەكی مە مرۆڤی، ڤێجا چاوا پێغەمبەرينی بۆ تە ب تنێ دێ ئێت؟ وهەما هەمی هزرا مە ئەوە كو تو د ڤێ گۆتنا خۆ دا ژ درەوينانی. ڤێجا ئەگەر تو ڕاست دبێژی كو تو پێغەمبەری، پا كانێ دوعايەكێ ژ خودێ بكە دا ئەو پرتێن عەزابێ ژ عەسمانی ب سەر مە دا بينت ومە ببرينت. (١٨٨) شوعەيبی گۆت: خودايێ من زاناترە ب وی تشتێ هوين دكەن. (١٨٩) ڤێجا وان بەردەوامی ل سەر درەوين دەرێخستنا وی كر، ئينا گەرمەكا دژوار ب سەر وان دا هات، وئەو بۆ خۆ ل سيبەرەكێ گەڕيان دا خۆ بدەنە بن، وان هند ديت عەورەكی سيبەر ل وان كر، وئەو ب هوينكاتييەكێ حەسان، ڤێجا دەمێ ئەو هەمی ل بن سيبەرا وی عەوری كۆم بووين، ئەو ل هنداڤی وان بوو ئاگر وئەو سۆتن، وتێبرنا وان هەمييان ل ڕۆژەكا گەلەكا ب ترس بوو. (١٩٠) هندی د وێ عەزابێ دايە نيشانەكا ئاشكەرا ل سەر شيانا خودێ كو درەوپێكەران بگرت هەيە، بەلێ پترييا وان دخودان باوەر نەبوون وعيبرەت بۆ خۆ ژ وێ چەندێ وەرنەگرتن. (١٩١) وهندی خودايێ تەيە د تۆلڤەكرنا خۆ دا ژ نەياران يێ زالە، و ب بەنييێن خۆ يێ دلۆڤانكارە. (١٩٢-١٩٥) وهندی ئەڤ قورئانەيە ژ نك ئافراندەرێ هەمی چێكرييان وخودانێ وان هاتييە خوارێ، جبريلێ دەسپاك وئەمين ئەو يا ئينايە خوارێ، ووی ئەو بۆ تە -ئەی موحەممەد- يا خواندی حەتا تە د دلێ خۆ دا ژبەركری وتو تێ گەهشتی؛ دا تو ببييە ژ پێغەمبەرێن خودێ يێن مللەتێن خۆ ژ عەزابا خودێ دترسينن. جبريلی ئەو ب زمانەكێ عەرەبی يێ ئاشكەرا بۆ تە ئينا خوارێ، يا ڕامان ئاشكەرايە، وئەو وان هەمی تشتان ئاشكەرا دكەت يێن ئەو هەوجە دبنێ ژ كارێ دين ودنيايێ. (١٩٦) وهندی بەحسێ ڤێ قورئانييە د كيتابێن پێغەمبەرێن بەرێ دا هاتييە، وان مزگينی پێ دايە وئەو ڕاست دەرێخستييە. (١٩٧) ئەرێ وما ئەو زانينا ل نك وان زانايێن ئسرائيليان هەی يێن باوەری ئينای وەكی عەبدللاهێ كورێ سەلامی بەسی وان نينە كو ئەو بزانن هندی تويی تو پێغەمبەرێ خودێ يی؟ (١٩٨-٢٠١) وئەگەر مە قورئان بۆ هندەكێن عەرەبييێ نەزانن ئينابا خوارێ، ووان ئەو ب عەرەبييەكا رەهوان ودورست بۆ كافرێن قورەيشييان خواندبا، ئەو هەر دا كافربيێ پێ كەن، و ژ كافرييا خۆ ئەو دا هێجەتەكێ بۆ خۆ گرن. وەسا مە كوفرا ب قورئانێ كرە د دلێن تاوانباران دا، وئەو كوفر ل سەر دلێن وان زال بوو، ڤێجا وان چو ڕێ نەماينە ئەو باوەرييێ پێ بينن، حەتا ئەو وێ عەزابا دژوار نەبينن يا ژڤان بۆ وان پێ هاتييە دان. (٢٠٢، ٢٠٣) ڤێجا ژ نشكەكێ ڤە عەزاب ب سەر وان دا بێت، وئەو بەری هنگی نەزانن كو ئەو دێ ئێت، ڤێجا دەمێ ئەو ب خافلەتی ڤە دئێت ژ پەشێمانييا نەباوەری ئينانێ دا ئەو دێ بێژن: ئەرێ ئەم دێ ئێيينە پاشڤەهێلان؟ (٢٠٤) ئەرێ ڤێجا ئەو لەزێ ل هاتنا عەزابێ دكەن؟ (٢٠٥، ٢٠٦) ئەرێ تە زانييە ئەگەر ئەم چەند=

=سالەکێن درێژ وان بهێلینە دخۆشییان دا ومرنا وان پاش بێخین، پاشی ئەو عەزابا ژڤان پێ هاتییە دان ب سەر وان دا بێت؟ (٢٠٧) خۆشیبرنا وان ب ژییێ درێژ، وژیارا باش، چو مفای ناگەهینتە وان. (٢٠٨، ٢٠٩) و د ناڤ هەمی مللەتان دا مە گوندەک ژ گوندان تێ نەبرییە، ئەگەر مە پێغەمبەرەک بۆ نەهنارت بت وان بترسینت، وبیرا وان ل وی تشتی بینت یێ رزگارییا وان تێدا، وئەم دزۆردار نەبووینە کو ملەتەکی عەزاب بدەین بەری ئەم پێغەمبەرەکی بۆ بهنێرین. (٢١٠-٢١٢) وشەیتانان قورئان بۆ موحەممەدی نەئینایە خوارێ -وەکی کافر دبێژن- وئەو نەبابەتی وانە، وئەو نەشێن وێ بکەن؛ چونکی ئەو ژ گوهدانا قورئانێ ل عەسمانی دبێ بارن وستێر درژیێنە وان. (٢١٣) ڤێجا تو ژبلی خودێ پەرستنا چو خوداییێن دی نەکە، ئەگەر دێ ئەو عەزاب گەهتە تە یا گەهشتییە وان یێن پەرستنا هندەک شریکان د گەل خودێ کری. (٢١٤) وتو وان یێن نێزیکتر بۆ تە ژ ملەتێ تە ژ عەزابا مە بترسینە، کو ب سەر وان دا بێت. (٢١٥) وتو چەنگێ خۆ بچەمینە وخۆ مەزن نەکە و ژ دلۆڤانی ئاخفتنەکا نەرم بێژە وان یێن د بەرسڤا گازییا تە هاتین. (٢١٦) ڤێجا ئەگەر وان بێ ئەمرییا تە کر وگوهێ خۆ نەدا تە، تو خۆ ژ کریارێن وان ووێ شرکا ئەو دکەن بەری بکە. (٢١٧-٢٢٠) وتو کارێ خۆ بهێلە ب هیڤییا خودایێ زال ودلۆڤانکار ڤە، ئەوێ تە دبینت دەمێ تو ل نیڤا شەڤێ ب تنێ ڕدابییە نڤێژێ، وئەو خۆچەماندنا تە دبینت دەمێ تو د گەل نڤێژکەران ڕادبی ودڕوینی ودچیە سوجدێ، هندی ئەوە ئەو گوهدێرێ خواندنا تەیە، یێ پڕزانایە ب ئنیەت وکریارێن تە. (٢٢١-٢٢٣) ئەرێ ئەز بۆ هەوە بێژم کانێ شەیتان ب سەر کێ دا دئێنە خوارێ؟ ئەو ب سەر هەر کەسەکێ گەلەگ درەوین وگونەهکار ژ خێفزانکان دا دئێن، شەیتان ب دزی ڤە گوهدارییێ دکەن، ژ کۆما بلند ل عەسمانی ڤەدڕەڤینن، وبۆ خێفزانک وفاسقێن وەکی وان دئینن، وپتریا وان ددرەوینن، یەک ژ وان د گۆتنەکێ دا ڕاستییێ دبێژت، وسەد درەوان ژ نک خۆ لێ زێدە دکەت. (٢٢٤-٢٢٦) وشاعران شعرا وان ل سەر درەوێ ونەحەقییێ ڕادوەستت، وسەرداچوویێن وەکی وان ل دویڤ وان دبەزن. ئەرێ ما تە نەدیتییە کو ئەو وەکی وی دچن یێ ب دویڤ سەرێ خۆ کەفتی، هەر هۆنەرەکێ هەبت ژ درەوێ وهاڤێتنا خەلکی وکرێتکرنا ناموسا وان وگۆتنێن خراب ئەو قەست دکەنێ، وئەو وی تشتی دبێژن یێ نەکەن، زێدە مەدحێن مرۆڤێن نەحەق دکن، وخودانێن حەقییێ کێم دکەن؟ (٢٢٧) ژ ناڤ شاعران خودێ ئەو شاعر ئینانەدەر یێن باوەری ئینای وکارێن چاک کرین، وگەلەک زکرێ خودێ کری، وبەرەڤانی ژ پێغەمبەرێ وی موحەممەدی کری، وئاخفتنێن بنەجهـ وشیرەت وتۆرەییێن باش گۆتین، وبەرانبەر شاعرێن کافر بەرەڤانی ژ ئیسلامێ کری. وئەوێن ب شرکێ وگونەهان زۆرداری ل خۆ کری، و ب خوارنا حەقێ خەلکی وتەعداکرنا ل سەر وان وپێرادانا بێ بەختییان ب دویڤ وان ڤە، ئەو دێ زانن کانێ ب چ ڕەنگێ خراب ئەو دێ ئێنە وەرگێڕان وتێبرن؟ هندی ئەو وەرگێڕانە یا خرابە، خودێ مە ژێ بپارێزت.

سوورەتا (النمل)

(١) (طس) گۆتن ل سەر حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. ئەڤە ئایەتێن قورئانێنە رامانا وان یا ئاشکەرایە، وئەو زانین وحوکم وشریعەتێن تێدا دروهن وخویانە. (٢، ٣) وئەو هندەک ئایەتن بەرێ خودانی ددەنە رێکا سەرکەفتنێ ل دنیایێ وئاخرەتێ، ومزگینییێ ب باشییێ ددەنە خودان باوەران یێن باوەری پێ ئینای، ودویکەفتنا هیدایەتا وێ کری، ئەوێن ب دورستی ب کرنا نڤێژێ رادبن، وزەکاتێ ددەنە وان یێن پێتڤی، وئەو باوەرییێ ب ژینا دویماهییێ ووی خەلات وجەلاتێ تێدا هەی دئینن. (٤، ٥) هندی ئەون یێن باوەرییێ ب ژینا دویماهییێ نائینن، وکاری بۆ وێ ناکەن، مە کریارێن وان یێن خراب ل بەر وان خەملاندینە، ئەو وان تازە دبینن، لەو ئەو تێدا ددودل وحێبەتینە. ئەون یێن عەزابا خراب د دنیایێ دا ب کوشتن وئێخسیرکرن وشکاندنێ بۆ وان هەی، وئەو ل ئاخرەتێ ژ هەمی مرۆڤان دزیانکارترن. (٦) وهندی تویی -ئەی موحەممەد- تو قورئانێ ژ نک وی خودایی وەردگری یێ د شۆلێ خۆ دا کاربنەجهـ ئەوێ ب زانینێ دۆر ل هەمی تشتان گرتی. (٧) تو بەحسێ سەرهاتییا مووسای بکە دەمێ وی گۆتییە مرۆڤێن خۆ ل وی وەختێ ئەو ژ (مەدیەن) دهاتە (مصرێ): هندی ئەزم من ئاگرەک دیتییە ئەز دێ خەبەرەکی ل دۆر رێکێ بۆ هەوە ژ نک ئینم، یان ژی دێ هندەک ئاگری بۆ هەوە ئینم؛ دا هوین خۆ پێ گەرم بکەن. (٨-١٢) ڤێجا دەمێ مووسا هاتییە نک ئاگری خودێ گازی وی کر وگۆتێ کو هندی ئەڤ جهەیە خودێ یێ پیرۆزکری وبەرەکەت یا هاڤێتییێ ویێ کرییە ئەو جهـ یێ ئەو لێ د گەل مووسای ئاخفتی وکرییە پێغەمبەر، وهندی خودێیە بەرەکەتا هاڤێتییە وان ملیاکەتێن د ناڤ وی ئاگری ودۆر وبەرێن وی دا، وپاکی وپیرۆزی بۆ خودێ بت خودایێ هەمی چێکرییان ژ هەر تشتەکێ نەبابەتی وی بت. ئەی مووسا هندی ئەزم ئەز ئەو خودامە یێ هێژای پەرستنێ، زالێ ب سەرڤەهاتی، یێ کاربنەجهـ د رێڤەبرنا بەنییێن خۆ دا. وتو گۆپالێ خۆ بهاڤێژە، ڤێجا ئەو هنگی بوو مار، ودەمێ وی دیتی گۆپالێ وی لڤلڤی ووەکی تیرەمارەکێ سڤک چوو ئەوی پشت دا ورەڤی ولێ نەزڤری، ئینا خودێ ئەو پشت راست کر وگۆتێ: ئەی مووسا تو نەترسە، هندی ئەو پێغەمبەرن یێن ئەز دهنێرم ئەو ل نک من ناترسن، بەلێ هەچییێ ب کرنا گونەهێ پێ ل توخوبی بدانت، پاشی تۆبە بکەت وباشییا تۆبێ ل شوینا خرابییا گونەهێ بدانت، هندی ئەزم ئەز بۆ وی باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکارم، ڤێجا بلا کەس ژ دلۆڤانییا خودێ بێ هیڤی نەبت. وتو دەستێ خۆ بکە د بەریکا خۆ دا ئەو دێ دەرکەڤت سپی وەکی بەفرێ بێی کو ئێشەک لێ بت ئەڤە یەک ژ نەهـ موعجزەیانە یێن پشتا تە پێ دئێتەگرن د پەیاما تە دا بۆ فیرعەونی وملەتێ وی، هندی ئەون ئەو مللەتەکن ژ فەرمانا خودێ ددەرکەفتینە وئەو دکافرن. (١٣) ڤێجا دەمێ ئەڤ موعجزە وەسا ئاشکەرا بۆ وان هاتین کو هەر کەسەکێ بەرێ خۆ بدەتێ راستییا وان بزانت، وان گۆت: ئەڤە سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە.

(١٤) ووان باوەری ب وان موعجزەيێن ئاشكەرا يێن ڕاستييا مووساى بەرچاڤ دكەن نەئينا، ووان ب دەڤێ خۆ ئاشكەرا كر كو ئەو باوەر ناكەن ئەڤ موعجزە ژ نک خودێ بن، ووان د دل دا دزانى كو ئەو ژ نک خودێنە، بەلێ ژ دفن بلندى وخۆمەزنكرن وان ئعتراف ب حەقييێ نەكر، ڤێجا تو -ئەى موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ كانێ دويماهييا وان يێن كوفر ب ئايەتێن خودێ كرى وخرابكارى د عەردى دا كرى يا چاوا بوو. (١٥) و ب ڕاستى مە زانينەک دابوو داوود وسولەيمانى ڤێجا وان كار ب وێ زانينێ دكر، ووان گۆت: حەمد بۆ وى خودايى بت يێ ئەم ب ڤێ چەندێ ب سەر گەلەک بەنييێن خۆ يێن خودان باوەر ئێخستين. (١٦) وسولەيمانى ميراتگرييا بابێ خۆ داوودى د پێغەمبەرينى وزانينێ دا كر، وسولەيمانى گۆتە مللەتێ خۆ: ئەى گەلى مرۆڤان زانين وتێگەهشتنا ئەزمانێ تەيران يا بۆ مە هاتييەدان، وهەر تشتەكێ مە هەوجەيى پێ هەبت بۆ مە يێ هاتييەدان، هندى ئەڤەيە يا خودێ دايە مە ئەوە قەنجييا ئاشكەرا يا كو مە ژ خەلكێ دى ڤاڤێر دكەت. (١٧) ولەشكەرێ سولەيمانى ژ ئەجنە ومرۆڤ وتەيران بۆ وى هاتە كۆمكرن، وئەو لەشكەر د گەل بۆشاتييا وى يێ سەربەرداى نەبوو، بەلكى د ناڤ هەر نفشەكى دا هندەک هەبوون وان كۆم بكەنە سەرێک؛ دا هەمى ڕێزكرى ڕاوەستن. (١٨، ١٩) حەتا دەمێ ئەو گەهشتينە نهالا مێرييان مێرييەكێ گۆت: گەلى مێرييان هەڕنە د جهێن خۆڤە دا سولەيمان ولەشكەرێ وى هەوە نەهەڕشينن بێى ئەو ب هەوە بحەسيێن. ئينا سولەيمان ژ گۆتنا وێ مێرييێ گرنژى كو ئەو تێگەهشتى ومێرى ل ڤێ ترسێ هشياركرين، ووى هەست ب ڤێ قەنجييێ كر يا خودێ د گەل وى كرى، ئينا وى ب دوعاكرن ڤە قەستا خودێ كر وگۆت: خودايێ من تو هاريكارييا من بكە وتەوفيقا من بدە كو ئەز شوكرا وێ قەنجييێ بكەم يا تە د گەل من ودايبابێن من كرى، وكو ئەز كارەكێ چاک بكەم يێ تو ژێ ڕازى، وتو ژ دلۆڤانييا خۆ من بكە د ناڤ خۆشييێن بەحەشتا خۆ دا د گەل بەنييێن خۆ يێن چاک يێن تو ژ كارێ وان ڕازى. (٢١،٢٠) وسولەيمانى پسيارا حالێ وان تەيران كر يێن كو بن دەستى وى بووين وكانێ كى ژ وان يێ ئامادە نينە، ووى پەپويكەكێ ناسيار هەبوو ب بەر چاڤان نەكەفت، ئينا وى گۆت: كانێ ئەو پەپويكێ ئەز هەرجار دبينم بۆچى نوكە ئەز وى نابينم؟ ئەرێ تشتەكى ئەو ژ من ڤەشارتييە، يان ژى ئەو يێ ئامادە نينە، لەو ئەز نابينم؟ ڤێجا دەمێ وى زانى ئەو يێ ئامادە نينە، وى گۆت: سويند ئەز دێ وى ب عەزابەكا دژوار عەزاب دەم دا جارەكا دى وە نەكەت، يان ژى دێ وى ڤەكوژم چونكى وى خۆ ژ وى كارى يێ دايە پاش يێ ئەو بۆ هاتييە دەستەسەركرن، يان دڤێت وى هێجەتەكا ئاشكەرا هەبت سەرا نەئامادەبوونا وى ئەو بۆ من بێژت. (٢٢) ئينا ئەو پەپويک دەمەكێ نەيێ دوير ودرێژ ما پاشى هات ئامادەبوو ڤێجا سولەيمانى گازندە ژێ كرن كو وى خۆ غەوارەكرى، هودهودى گۆتە وى: من ئەو تشتێ زانى يێ تو نزانى، وئەزێ ژ باژێرێ (سەبەئێ) ل (يەمەنێ) دئێم وخەبەرەكێ مەزن يێ ئەزێ ژێ پشت ڕاست من بۆ تە د گەل خۆ ئينايە.

(٢٣) مـن ديت ژنـەک يـا حوكمى ل خـەلكىٚ (سـەبـەئىٚ) دكـەت، وهـەر تشتـەكىٚ هـەبت ژ ئەگەرێن دنيايىٚ د دەستىٚ وىٚ دا هەنە، وتەختىٚ حوكمڕانييا وىٚ گەلەک يىٚ مەزنە. (٢٤) من ديت وىٚ ومللەتىٚ وىٚ يا پشت دايە پـەرستنا خودىٚ ويىٚ پـەرستنا ڕۆژىٚ دكـەن، وشـەيتانى كريارێن وان يێن خراب بۆ وان خەملاندينـە، ڤێجا وى بـەرىٚ وان ژ بـاوەرى ئينانا ب خودىٚ وتەوحيدا وى وەرگێڕايە، ڤێجا ئـەو ب سـەر ڕێكا خودىٚ وتـەوحيد وپـەرستنا وى هـل نـابن. (٢٥، ٢٦) شەيتانى ئەو چەندە ل بەر وان شرينكر دا ئەو بۆ وى خودايى نەچنـە سوجدىٚ يىٚ تشتىٚ ڤەشارتى ل عەسمانان وعەردى ژ باران وشينكاتى دئيننە دەر، ووى تـشتى دزانـت يىٚ هوين ڤەدشێرن وئاشكەرا دكـەن. (ئـەللاهـ) يىٚ ژ وى پێڤـەتر چـو خـودايێن هێـژاى پـەرستنىٚ نينن، خودايىٚ عەرشىٚ مەزن يىٚ كو هەر تشتەک د بن وى دايە. (٢٧، ٢٨) سولەيمانى گۆتە هودهودى: ئەم دىٚ بەرىٚ خۆ دەينە وى خـەبـەرىٚ تـە بـۆ مـە ئينـاى دا بـزانين كـانىٚ تـو ڕاست دبێژى يان -د ڤەگێڕينا وى خەبەرى دا- تو ژ درەوينانى؟ تو هەڕە ڤىٚ كاغەزا من بـۆ خـەلكىٚ (سەبەئىٚ) ببە وبدە وان، پاشى تو خۆ ژ وان ڤەدەر بكە وگوهىٚ خۆ بدە وان كانىٚ دىٚ چ بێژن، وتو وىٚ گۆتنىٚ بزانە يا ئەو د ناڤبەرا خۆ دا دبێژن. (٢٩) پەپويک چوو وكاغـەز هاڤێتـە بـەر مەلكا وان، وىٚ ئەو كاغەز خواند، پاشى مەزنێن مللەتىٚ خۆ كۆمكرن وپەپويكىٚ گوهـ ل وىٚ بوو دەمىٚ وىٚ گۆتييە وان: هندى ئەزم كاغەزەكا ب قەدر ژ مرۆڤەكىٚ مەزن يا گەهشتييە من. (٣٠، ٣١) پاشـى وىٚ بـۆ وان ئاشـكەراكـر كـانىٚ چ د وىٚ كاغـەزىٚ دا هاتييـە وگـۆت: ئـەڤ كاغەزە ژ سولەيمانييە، وئەو ب ڤىٚ گۆتنىٚ دەست پىٚ دكـەت (ب نـاڤىٚ خودايىٚ پڕدلۆڤانىٚ دلۆڤانكار) وكو هوين خۆ ژ من مەزن نەكـەن وخۆ د سـەر وىٚ ڕا نـەبينـن يـا ئـەز بـەرىٚ هـەوە ددەمىٚ، وهوين بۆ خـودىٚ ب موسلمانى ڤـە وەرنـە نـک مـن. (٣٢) وىٚ گـۆت: گـەلـى مـەزن وماقويلان بێژنە من ئەم چ بكەين، ئاخرى بێى هەوە ئەز چو ئەمر وفەرمانان نادەم حەتا هوين ئامادە نەبن وبير وبۆچوونا خۆ بـۆ مـن ديـار نـەكـەن؟ (٣٣) وان د بـەرسڤا وىٚ دا گـۆت: ئـەم دخودان هێز وشيانين وهژمارا مە يا بۆشە وئەم بۆ شەڕان دزيرەكين، وفەرمان يا تـەيـە، ڤێجا تو بەرىٚ خۆ بدىٚ كانىٚ دىٚ چ فەرمانىٚ ل مە كەى؟ ئەم دىٚ گوهدارييا تە كەيـن. (٣٤، ٣٥) وىٚ ئەو ژ كرنا شەڕىٚ د گەل سولەيمانى ترساندن، وخرابييا شـەڕكرنـىٚ بـۆ وان ديـاركر وگـۆت: هندى مـەلكن ئـەگـەر ب لـەشكـەرىٚ خۆ ڤـە ب زۆرى چوونـە د بـاژێرەكـى دا دىٚ وى خـراب كـەن وخەلكىٚ ب قەدر ڕەزيل كەن، وكوشتنىٚ دىٚ كەن ومرۆڤان ئێخسير كەن، ئەڤە عەدەتىٚ وان يىٚ بەردەوامە دا خەلكى پىٚ بترسينن وبێخنە بن دەستىٚ خۆ. وهندى ئەزم ئەز دىٚ دياربيەكا مەزن و ب بها بۆ سولـەيمانى ومللەتىٚ وى هنێرم، ودىٚ بەرىٚ خۆ دەمىٚ كـانىٚ هنـارتييێن مـە دىٚ چ د گەل خۆ زڤڕينن.

(٣٦) ڤێجا دەمێ هنارتییێن مەلکێ هاتینە نک سولەیمانی، سولەیمانی نەڕازیبوونا خۆ ژ کارێ وان دیارکر وبەحسێ وان قەنجییان کر یێن خودێ د گەل وی کرین وگۆت: ئەرێ هوین هندەک مالی ددەنە من دا من ڕازی کەن؟ ئەوا خودێ دایە من ژ پێغەمبەرینی وملک ومالی چێتر وپترە ژ وێ یا وی دایە هەوە، بەلکی هوینن یێن کەیفا هەوە ب وان دیارییان دئێت یێن بۆ هەوە دئێن؛ چونکی هوینن مرۆڤێن دنیایێ یێن خۆ ب مالێ دنیایێ مەزن دکەن. (٣٧) ووی گۆتە هنارتییێ وان: تو بزڤڕە نک وان، وسویند ب خودێ ئەم ب لەشکەرەکی ڤە دێ ئێینە وان کو وان هێز وشیانا بەرگرییا وی نەبت، وسویند بت ئەگەر ئەو نەئێنە د دینێ خودێ دا وپەرستنا وی ب تنێ نەکەن ئەم وان ب ڕەزیلی وشکەستن ڤە دێ ژ جهێ وان دەرێخین. (٣٨) سولەیمانی گۆتە وان مرۆڤ وئەجنێن ل بن دەستێ خۆ: کی ژ هەوە تەختێ حوکمڕانییا وێ دێ بۆ من ئینت بەری ئەو بێن خۆ تەسلیمی من بکەن؟ (٣٩) دێوەکێ ب هێز ودژوار ژ ئەجنان گۆت: ئەز دێ وی بۆ تە ئینم بەری تو ژ جهێ خۆ ڕابیی، وهندی ئەزم ئەز دشێم وی تەختی ڕاکەم، ودێ وی پارێزم حەتا دئینمە نک تە. (٤٠) وئەوێ زانینەک ژ کیتابێ ل نک هەی گۆت: ئەز دێ وی تەختی بۆ تە ئینم بەری تو چاڤێن خۆ بهەلینی. ئینا سولەیمانی دەستویری دا وی، وی دوعا ژ خودێ کر وتەخت ئینا. دەمێ سولەیمانی ئەو ل نک خۆ ئاکنجی دیتی گۆت: ئەڤە ژ قەنجییا خودایێ منە یێ ئەز وهەمی چێکری ئافراندین؛ دا من بجەڕبینت: کانێ ئەز ب وێ چەندێ شوکرا وی دێ کەم یان دێ کافر بم وپشت ددەمە شوکرا وی؟ وهەچییێ شوکرا خودێ بکت هەما مفایێ وێ چەندێ هەر بۆ وی دێ زڤڕت، وهەچییێ کوفرێ بکەت وشوکرێ نەکەت هندی خودایێ منە منەت ب شوکرا وی نینە، ئەو یێ مەردە. (٤١) سولەیمانی گۆت: هوین گوهۆڕینەکا وەسا د تەختێ وێ دا بکەن کو ئەو وی نەناست دەمێ دبینت؛ دا ئەم بزانین کانێ ئەو دێ ب سەر هل بت یان نە؟ (٤٢) ڤێجا دەمێ مەلکا (سەبەئێ) هاتی بۆ وێ هاتە گۆتن: ئەرێ تەختێ تە یێ هۆسایە؟ وێ گۆت: ئەڤە وەکی وییە. ئینا بۆ سولەیمانی ئاشکەرا بوو کو بەرسڤا وێ یا دورست بوو، ووێ زانی شیانا خودێ چەندە وکو ڕاستە سولەیمان پێغەمبەرە، ووی گۆت: بەری وێ زانینا مە ب خودێ وشیانا وی هەبوویە، وئەم د بن فەرمانا خودێ ڤە بووین ومە پێگیری ب دینێ ئیسلامێ دکر. (٤٣) وتشتێ ئەو ژ پەرستنا خودایێ ب تنێ پاشڤەبری ئەو بوو ئەو د ناڤ مللەتەکێ کافر دا مەزن بووبوو. (٤٤) بۆ وێ هاتە گۆتن: هەڕە د قەسرێ ڤە، وحەوشا قەسرێ یا ژ ناڤ دا ب شیشێ هاتبوو چێکرن وئاڤ د بن دا دچوو، ڤێجا دەمێ وێ ئەو دیتی وێ هزرکر ئاڤە یا دچت وپێل یێ ڤێ دکڤن، ئینا وێ دەهمەنا خۆ هلدا دا بدەتە ئاڤێ بێی کراسێ وێ تەر ببت، سولەیمانی گۆتێ: ئەو عەردەکە ژ شیشێ یێ هاتییە چێکرن وئاڤ د بن دا دچت. هنگی وێ گۆت: خودایێ من هندی ئەزم من زۆرداری ل خۆ کربوو ژ بەر وێ شرکا من کری، وئەز د گەل سولەیمانی هاتمە د دینێ خودێ دا خودایێ هەمی چێکرییان.

(٤٥) و ب ڕاستی مه بۆ ثەموودییان برایی وان صالـح هنارتبوو: کو تەوحیدا خـودێ بکـەن، وپەرستنا کەسێ دی نەکەن، ڤێجا دەمێ صالـح بۆ وان هاتی وبەرێ وان دایه خودێ وپەرسـتنا وی مللەتێ وی بوونه دو دەستەک: هندەکان باوەری پێ ئینا، وهنـدەکـان کـوفر ب گازییا وی کر، وهـەر یـەک ژ وان هزر دکر ئـەو یێ حـەقـه. (٤٦) صالحی گۆته دەستەکا کـافر: بۆچی هوین لەزێ ل کوفرێ وکرنا خرابییێ دکەن یا کو دێ عەزابێ ب سـەر هـەوە دا ئینـت، وهـوین باوەرییێ وکرنا باشییان یا کـو خێـر بـۆ هـەوە پێڤه دئێت پاش دئێخن؟ بـۆچی هـوین هـەر ژ سەری داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ ژ خودێ ناکەن، و ل خۆ نازڤڕن؛ دا بـەلکی دلۆڤـانی ب هەوە بێته برن. (٤٧) مللەتێ صالحی گۆتێ: مه خێر وئیفلەحی ژ ته و ژ وان یێن هاتینه د دینێ ته دا نەدیتییه، صالحی گۆته وان: هەر باشی وخرابییەکا بگەهته هەوە خودێ بـۆ هـەوە یا نڤیسی وئەو دێ هـەوە جزا دەت، بـەلکی هـوین مللـەتـەکن ب خۆشی ونـەخۆشییێ دئێنه جـەڕبانـدن. (٤٨) و ل بـاژێرێ صـالحی- کـو بـاژێرێ (جحـر) بـوو ئـەوێ دکـەفتـه ژۆرییـا ڕۆژهەلاتا جزیرا عەرەبان- نـەهـ زەلام هەبـوون، کـارێ وان خرابکارییـا د عـەردی دا بـوو، ئـەو خرابکارییا چو چاکی د گەل دا نەبت. (٤٩) ڤان هەر نەهان گۆتـه یـەک ودو: هـوین بـۆ یـەک ودو ب خودێ سویند بخۆن: کو ئەم ب شەڤێ و ب خافلەتی ڤـه بێـین صـالحی ومـروڤێن وی بکوژین، پاشی بێژینه وی یێ داخـوازا خوینا وی بکـەت ژ مـرۆڤێن وی: مـه کوشـتنا وان ب چاڤ نـەدیتییـه، وئـەم د گۆتنـا خـۆ دا دێ دڕاسـتگۆ بـین. (٥٠) ووان ئـەڤ پیلانـه گێـڕا دا صالحی وخەلکێ مالا وی بکوژن، ئینا مه پێغەمبەرێ خۆ صـالح ب سـەرئێخست، ومـه ب خافلەتی ڤه ئەو گرتن وعەزابدان، بێی ئەو هزرا عەزابا مه بکەن یان کارەکی بۆ بکەن. (٥١) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدە دویماهییا غەدرا ڤان د گەل پێغەمبەرێ وان صالحی کـانێ مـه چ ب سـەری ئینـا؟ مـه ئـەو ومللـەتێ وان هـەمـی تێبـرن. (٥٢) ڤێجـا ئـەوێـن هـه خـانیێن وانـه دکـاڤلن کـەس تێـدا نینـه؛ ژ بـەر وێ زۆردارییـا وان ل خـۆ کـری، کـو شـرک ب خودێ کری وباوەری ب پێغەمبەرێ خۆ نەئینای. هندی د وێ تێبرنـێ دایـه نیـشانەک ووجـەک بۆ وی مللەتی هەیه یێ پێ ئاگەهدار، وئەڤه ڕێبازا مەیه د دەر حەقا وان دا یێن باوەرییێ ب پێغـەمبـەران نـەئیـنن. (٥٣) ومـه صـالح وئـەوێـن بـاوەری د گـەل دا ئینـای ژ وێ عـەزابـێ ڕزگارکرن یا ب سەرێ ثەموودییـان هـاتی، ئـەوێـن ب بـاوەرییـا خـۆ خـۆ ژ خودایی پاراستی. (٥٤، ٥٥) وتو بەحسێ لووطی بکه دەمێ وی گۆتییه مللـەتـێ خـۆ: ئـەرێ هـوین وی کـارێ زێدە کرێت دکەن وهوین دزانن ئەو چەنـد یـێ کرێتـه؟ ئـەرێ هـوین دچنـه نـک زەلامـان وهـوین ژنکان دهێلن؟ نێ هوین مللەتەکێ نەزانن هوین حەقێ خودێ ل سەر خۆ نزانن، وهوین ب وێ چەندێ بێ ئەمرییا خودێ وپێغـەمبـەرێ وی دکـەن، وهـوین کـارەکـی دکـەن کـەسـێ بـەری هـەوە نەکرییه.

(٥٦) ڤێجا مللەتێ لووطی چو بەرسڤ نەبوون ژبلی هندێ وان گۆتە یەک ودو: هوین بنەمالا لووطی ژ گوندێ خۆ دەربێخن، هندی ئەون ئەو خۆ ژ ڤی کارێ مە ددەنە پاش، وخۆ پاقژ دبینن. وان ئەڤ گۆتنە بۆ یارییپێکرن دگۆت. (٥٧) ڤێجا مە لووط ومرۆڤێن وی ژ وێ عەزابێ ڕزگارکرن یا کو دێ ب سەرێ مللەتێ وی دا ئێت، ژنا وی تێ نەبت -ب قەدەرا مە- ئەو ژ وان بوو یێن ماینە د عەزابێ دا؛ چونکی ئەو پشتەڤانا مللەتێ خۆ بوو ویا ڕازی بوو ل سەر کریارێن وان. (٥٨) ومە ژ عەسمانی بارانەکا بەرێن ژ تەقنێ هاتینە چێکرن ب سەر وان دا باراند وتێبرن، ڤێجا چ پیسە بارانا وانە یێن هاتینە ترساندن، ئەوێن چو هێجەت د دەستان دا نەماین. (٥٩) تو بێژە: مەدح وسوپاسی بۆ خودایی بن، وسلاڤ وتەناهی ژ وی ل وان بەنییێن وی بن یێن وی بۆ پەیاما خۆ هلبژاتین، پاشی تو پسیارێ ژ بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ بکە: ئەرێ ئەو خودایێ مفا وزیان د دەستی دا چێترە یان ئەو شریکێن وان ژبلی خودێ داناین، یێن کو نەشێن نە مفای ونە زیانێ بگەهیننە خۆ یان بگەهیننە کەسێ دی؟ (٦٠) وتو پسیارێ ژ وان بکە: کێ عەسمان وعەرد ئافراندینە، وئاڤەک بۆ هەوە ژ عەسمانی ئینایە خوارێ، ڤێجا باغ وبیستانێن خودان جوانی وخوشکۆکی پێ شین کرن؟ ئەگەر خودێ ئاڤ ژ عەسمانی نەباراندبا بۆ هەوە نە دبوو کو هوین داروبارێ وان باغان شین بکەن. هندی پەرستنا وییە ئەوە حەقی، وپەرستنا تشتەکێ دی ژبلی وی نەحەقییە. ئەرێ خودایەکێ دی د گەل خودێ ئەڤ کارە کرینە حەتا بۆ خودێ ببتە شریک وپەرستنا وی ژی بێتە کرن؟ بەلکی ئەڤ بوتپەرێسە مللەتەکن بەرێ خۆ ژ ڕێکا حەقییێ وباوەرییێ وەردگێرن، وهندەکان د پەرستن ومەزنکرنێ دا دئیننە ڕێزا خودێ. (٦١) ئەرێ پەرستنا وان شریکان یێن هوین بۆ خودایێ خۆ ددانن چێترە یان پەرستنا وی یێ عەرد بۆ هەوە کرییە جهێ ئاکنجیبوونێ وڕوبار د ناڤ ڕا برین، وچیایێن موکم لێ داناین، وپەردەیەک کرییە د ناڤبەرا هەردو دەریایان دا یا ئاڤ شرین وئاڤ سویر دا یەک یا دی خراب نەکەت؟ ئەرێ خودایەکێ دی د گەل خودێ ئەڤ چەندە کرییە؛ دا هوین وی د پەرستنێ دا بۆ بکەنە شریک؟ بەلکی پترییا ڤان بوتپەرێسان قەدرێ مەزنییا خودێ نزانن. (٦٢) ئەرێ پەرستنا وان یێن هوین بۆ خودێ دکەنە شریک چێترە یان پەرستنا وی یێ د بەرسڤا وی کەسێ تەنگاڤ دئێت دەمێ هاوار دکەت، ووێ نەخۆشییا ب سەر وی دا هاتی ڕادکەت، وهەوە ل عەردی دکەتە جێگرێن وان یێن بەری هەوە چووین؟ ئەرێ خودایەکێ دی د گەل خودێ ڤان قەنجییان د گەل هەوە دکەت؟ کێمەکێ هوین بیرا خۆ لێ دئیننەڤە ووجەکێ بۆ خۆ ژێ دگرن. (٦٣) ئەرێ پەرستنا وان یێن هوین بۆ خودێ دکەنە هەڤپشک چێترە یان پەرستنا وی یێ ل تارییێن هشکاتی ودەریایێ ڕێکێ نیشا هەوە ددەت دەمێ هوین بەرزە دبن، وئەوێ بای بۆ مزگینی کو ڕەحما خودێ دێ بارت دهنێرت؟ ئەرێ خودایەکێ دی د گەل خودێ ڤێ چەندێ بۆ هەوە دکەت ڤێجا دا هوین دوعایان ژێ بکەن؟ یێ پاک وبلند بت خودێ ژ وی تشتێ ئەو بۆ وی دکەنە هەڤپشک.

(٦٤) وتو پسیارێ ژ وان بکە: ئەو کییە یێ خەلکی دئافرینت پاشی چی گاڤا ڤیا وان دبرینت، پاشی دوبارە وان دئافرینتەڤە، وئەو کییە یێ ب باراندنا بارانێ ژ عەسمانی و ب شینکرنا داروباری ژ عەردی ڕزقی ددەتە هەوە؟ ئەرێ خودایەکێ دی ژبلی خودێ وێ چەندێ دکەت؟ تو بێژە: کانێ هوین هێجەتا خۆ بینن ئەگەر هوین دڕاستگۆنە کو خودێ شریکەک هەیە. (٦٥، ٦٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: کەسەک نە ل عەسمانان ونە ل عەردی وی تشتی نزانت یێ خودێ ڤەشارتی ژ کارێن غەیبی، وئەو نزانن کانێ کەنگی ئەو دێ ژ گۆڕێن خۆ ڕابن دەمێ قیامەت دئێت؟ بەلکی زانینا وان ل ئاخرەتێ پێک دئێت، وئەو درانن کو ئەڤە ئاخرەتە وترس وسەهما وییە پشتی ئەو وێ ب چاڤ دبینن، و ب ڕاستی ئەو د دنیایێ دا ژێ ب گومان بوون، بەلکی دلێن وان ژێ دکۆرەنە. (٦٧) وئەوێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری گۆتن: ئەرێ پشتی ئەم وبابێن مە مرین وبووینە ئاخ جارەکا دی وەکی بەرێ دێ زێندی بینەڤە؟ (٦٨) ب ڕاستی ژڤان ب ڤێ چەندێ بۆ مە وبۆ بابێن مە ژی بەرێ هاتبوو دان، بەلێ مە چو ڕاستی بۆ ڤی ژڤانی نەدیتییە ومە باوەری پێ نەئینایە، هندی ئەڤ ژڤانەیە هەما یەک ژ وان درەوانە یێن خەلکێ بەرێ د کیتابێن خۆ دا نڤیسی. (٦٩) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان درەوپێکەران: هوین ل عەردی بگەڕێن، وبەرێ خۆ بدەنە وارێ تاوانبارێن بەری خۆ، کانێ دویماهییا وان یێن درەو ب پێغەمبەران کری یا چاوا بوویە؟ ژ بەر درەوین دەرێخستنا وان بۆ پێغەمبەران خودێ ئەو تێ برن، وخودێ دێ وەسا ل هەوە ژی کەت ئەگەر هوین باوەرییێ نەئینن. (٧٠) وتو ب خەم نەکەڤە کو بوتپەرێسان پشتا خۆ دایە تە یان باوەری ب تە نەئینای، وسنگێ تە بلا ژ فەند وفێلێن ئەو د گەل تە دکەن تەنگ نەبت، هندی خودێیە دێ تە ب سەر وان ئێخت. (٧١) وبوتپەرێسێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- دبێژن: ئەڤ ژڤانێ تو ودویکەفتییێن خۆ ب عەزابێ ددنە مە کەنگییە ئەگەر هوین دڕاستگۆنە د وی ژڤانی دا؟ (٧٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: بەلکی هندەک ژ وێ عەزابا هوین لەزێ لێ دکەن یا نێزیکی هەوە بت. (٧٣) وهندی خودایێ تەیە یێ خودان قەنجییە ل سەر مرۆڤان؛ چونکی ئەو لەزێ د عەزابدانا وان دا ناکەت سەرا کوفر ونەگوهدارییا وان، بەلێ پتریبا وان شوکرا خودێ سەرا وێ چەندێ ناکەن، وباوەرییێ نائینن. (٧٤) وهندی خودایێ تەیە دزانت کانێ چ د سنگێن بەنییێن وی دا یێ ڤەشارتییە وکانێ ئەو چ ئاشکەرا دکەن. (٧٥) وتشتەک نینە ل بەر خەلکی یێ ڤەشارتی بت ل عەردی وعەسمانی ئەگەر ل نک خودێ د کیتابەکا ئاشکەرا دا نەبت. وێ کیتابێ دۆرا ل هەمی تشتان گرتی یێ بووی ویێ دێ بت ژی. (٧٦) هندی ئەڤ قورئانەیە حەقییێ بۆ ئسرائیلیان دبێژت د پتریبا وان تشتان دا یێن ئەو تێدا ژێک جودا بووین.

(٧٧) وهندى ئەڤ قورئانەیە ڕێنیشادان ودلۆڤانییە بۆ هەر کەسەکێ باوەرییێ بینت. (٧٨) هندى خودایێ تەیە حوکمى د ناڤبەرا وان دا دکەت یێن ژێک جودا بووین، ڤێجا ئەو تۆلێ ژ نەحەقى دستینت، وییێ قەنجیکار خەلات دکەت. وئەوە زالێ ب سەرڤەهاتى، حوکمێ وى نائێتە ڤەگەڕاندن، یێ پڕزانایە، ل بەر وى حەقى ونەحەقى تێکەلى یەک نابت. (٧٩) ڤێجا تو د هەمى کارێن خۆ دا خۆ بهێلە ب هیڤییا خودێ ڤە، هندى تویى تو یێ ل سەر وێ حەقییا ئاشکەرا یا چو گومان تێدا نەهەى. (٨٠) هندى تویى -ئەى موحەممەد- تو نەشێیى حەقییێ بگەهینییە وى یێ خودێ خەتم ل دلێ وى داى ومراندى، وتو نەشێیى گازییا خۆ بگەهینییە وى یێ خودێ گوهێن وى ژ بهیستنا حەقییێ کەڕکرین دەمێ ئەو دچن وپشتا خۆ ددەنە تە. (٨١) وتو نەشێیى بەرێ وى یێ خودێ ژ دیتنا حەقییێ کۆرە کرى بدەیە ڕێکا ڕاست، هەما ب تنێ تو دشێیى دەنگێ خۆ بگەهینییە وى یێ باوەرى ب ئایەتێن مە ئینای، ڤێجا ئەو دموسلمانن وگوهدارییا تە دکەن د وى تشتى دا یێ تو بەرێ وان ددەیێ. (٨٢) وئەگەر عەزاب ل سەر وان حەق بوو؛ ژ بەر گونەهکارى وسەرداچوونا وان، حەتا ئەو ببنە خرابترین چێکرییێن خودێ، ئەم ل دویماهییا زەمانى حەیوانەکى دێ بۆ وان ژ عەردى دەرێخین؛ دابتە نیشانەکا مەزن ژ نیشانێن هاتنا قیامەتێ، ئەو حەیوان دێ د گەل وان ئاخڤت کو ئەو مرۆڤێن باوەرى ب قیامەتێ نەئینای باوەرییێ ب قورئانێ وموحەممەدى ودینێ وى نائینن وکارى پێ ناکەن. (٨٣) وڕۆژا ئەم ل حەشرێ ژ هەر مللەتەکى دەستەکەکێ کۆم دکین ژ وان یێن درەوێ ب ئایەت ودەلیلێن مە دکەن؛ دا لێک کۆم ببن، پاشى هەمى بۆ حسێبێ دئێنە هاژۆتن. (٨٤، ٨٥) حەتا ئەگەر ژ هەر مللەتەکى قۆلەک هات ژ وان یێن درەو ب ئایەتێن مە کرى وکۆم بوون، خودێ گۆت: ئەرێ هەوە درەو ب وان ئایەتێن من کربوو، وهەوە چو دەلیل ل سەر نەحەقییا وان نەبوو حەتا هوین پشت بدەنێ ودرەوێ پێ بکەن، یان هەوە چ دکر؟ وگۆتن ب عەزابێ ل سەر وان حەق بوو؛ ژ بەر زۆردارى ودرەوپێکرنا وان، ڤێجا وان چو هێجەت نینن پێ باخڤن وبەرەڤانییێ ژ خۆ بکەن بەرانبەر وێ عەزابا خراب یا ب سەرێ وان هاتى. (٨٦) ئەرێ ئەوێن هە یێن درەو ب ئایەتێن مە کرى ما نابینن کو مە شەڤ یا داى دا ئەو تێدا ڤەحەوییێن وبنڤن، ومە ڕۆژ یا داى دا بۆ وان ببتە جهێ دیتنێ وبەرگەڕیانا ڕزقى؟ هندى د چێکرنا وان دایە نیشانەک هەیە بۆ مللەتەکێ باوەرییێ بینت. (٨٧) وتو بەحسێ وێ ڕۆژێ بکە یا ملیاکەت تێدا بۆرییێ لێددەت ڤێجا هەچییێ ل عەسمانان وعەردى ژ ترسێن وێ لێدانێ دا دبزدیێت، ئەو تێ نەبت یێ خودێ بڤێت و ژ وێ ترسێ بپارێزت، وهەمى چێکرى شکەستى وستوخوار دئێنە نک خودایێ خۆ. (٨٨) وتو چیایان دبینى یا ژ تەڤە ئەو ل جهێن خۆ ڕاوەستاینە، وئەو ب خۆ وەسا دچنە ڕێ وەکى ئەو عەور دچن یێن با وان دهاژۆت، وئەڤە ژ چێکرنا وى خودایییە یێ هەمى تشت موکم وباش چێکرین. هندى خودێیە یێ شارەزایە ب وى کارێ بەنییێن وى دکەن.

(٨٩) هەچییێ ل ڕۆژا قیامەتێ بێت وتەوحیدا خودێ وباوەری ئینانا ب وی وکارێ چاک د گەل دا، ئەوی خێرەکا مەزن وچێتر بۆ وی ل نک خودێ هەیە، کو بەحەشتە، وئەو ل ڕۆژا بزدیانا مەزنتر دپشت ڕاستن. (٩٠) وهەچییێ ب شرکێ وکارێن خراب ڤە بێت، جزایێ وان ئەوە خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ وان ل سەر ڕوییان بهاڤێتە د ئاگری دا، وبۆ پاشڤە برن دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: ئەرێ ژبلی وان کریارێن هەوە د دنیایێ دا دکرن ما جزایێ هەوە ب تشتەکێ دی دئێتە دان؟ (٩١، ٩٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە مرۆڤان: هەما فەرمان ب هندێ یا ل من هاتییەکرن کو ئەز پەرستنا خودایێ ڤی باژێری بکەم، کو مەکەهە، یا خودێ ل سەر بەنییێن خۆ حەرامکری کو ئەو خوینەکا حەرام لێ بڕێژن، یان زۆرداربییێ تێدا ل یەکی بکەن، یان نێچیرێ لێ بگرن، یان داروبارێ وێ ببڕن، وهەر تشتەکێ هەی بۆ وییە، وفەرمان یا ل من هاتییە کرن کو ئەز پەرستنا وی ب تنێ بکەم، وخۆ بێخمە بن ئەمرێ وی، وگوهداربییا وی بکەم، وکو ئەز قورئانێ بۆ مرۆڤان بخوینم، ڤێجا هەچییێ پێ ب هیدایەت بێت ودویکەفتنا وێ بکەت یا ئەز پێ هاتیم، هەما خێر وجزایێ وێ چەندێ هەر دێ بۆ وی زڤڕت، وهەچییێ ژ حەقییێ بەرزەبوو تو -ئەی موحەممەد- بێژە: هەما ئەز ژ وانم یێن مللەتێن خۆ ترساندین، وهیدایەت نە د دەستێ من دایە. (٩٣) وتو -ئەی موحەممەد- بێژە: حەمد بۆ خودێ بت، ئەو ئایەتێن خۆ د هەوە ب خۆ دا و د عەرد وعەسمانان ژی دا پاشی دێ نیشا هەوە دەت، ڤێجا هوین دێ وەسا وان ناسن کو هوین حەقییێ ونەحەقییێ پێ ڤاڤێر بکەن، وخودایێ تە ژ وی تشتێ هوین دکەن یێ بێ ئاگەهـ نینە، وئەو دێ هەوە سەرا جزا دەت.

سوورەتا (القصص)

(١) (طسم) گۆتن ل سەر ڤان حەفێن کەرکری ل سەرێ سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤە ئایەتێن وێ قورئانێنە یا من بۆ تە -ئەی موحەممەد- ئینایە خوارێ، هەر تشتەکێ بەنی هەوجە ببنێ ژ کارێ دنیایێ وئاخرەتێ ئەو ئاشکەرا دکەت. (٣) ئەم بۆ تە ژ بەحسێ مووسای وفیرعەونی خەبەرەکێ ڕاست دبێژین بۆ وی مللەتێ باوەرییێ ب ڤێ قورئانێ دئینت، وباور دکت کو ئەو ژ نک خودێیە، وکاری پێ دکەت. (٤) هندی فیرعەونە خۆ د عەردی دا مەزن کر و د سەردا چوو، ووی خەلکێ عەردی کرنە کۆم ودەستەکێن جودا جودا، وی کۆمەک ژ وان لاواز دکر، کو ئسرائیلی بوون، کوڕێن وان ڤەدکوشتن، وژنکێن وان دئێخستنە بن دەستێ خۆ، هندی ئەو بوو ئەو د عەردی دا ژ خرابکاران بوو. (٥) ومە دڤێت منەتێ ل وان بکەین یێن فیرعەونی د عەردی دا لاواز دکرن، ووان بکەینە پێشبەر وسەرکێشێن خێرێ، ومیراتگرییا عەردی پشتی تێبرنا فیرعەونی ومللەتێ وی بێخینە د دەستێ وان دا.

(٦) ودا ئەم دەسهەلاتا وان د عەردی دا موکم بکەین، وئەم وێ ژ ڤێ دەستەکا لاواز نیشا فیرعەون وهامان و لەشکەرێ وان بدەین یا ئەو ژێ دترسان ژ تێبرن ونەما دەسهەلاتدارییێ، ودەرێخستنا وان ژ وارێ وان ب دەستێ وی زارۆکی یێ د ناڤ ئسرائیلییان دا پەیدا بووی. (٧،٨) ومە ئێخستە سەر دلێ دایکا مووسای دەمێ وێ مووسا بووی وترسای فیرعەون وی ژی وەکی کورکێن دی یێن ئسرائیلییان ڤەکوژت: کو تو ب پشت ڕاستی شیری بدەیێ، وئەگەر تو ترسای مەسەلا وی ئاشکەرا ببت تو وی بکە د سندۆقەکێ دا وبهاڤێژە د نیلی دا، بێی تو بترسی کو فیرعەون ومللەتێ وی وی بکوژن، و ل سەر دویرکەفتنا وی تو ب خەم نەکەڤە، هندی ئەمین ئەم دێ کورێ تە زڤڕینینە نک تە ودێ وی کەینە پێغەمبەر. ئینا وێ ئەو کرە د سندۆقەکێ دا وهاڤێتە د نیلی دا، ڤێجا زەلامێن فیرعەونی ب سەر وی هلبوون ئەو بر، ودویماهییا وی ئەو بۆ وان بوو دوژمن وکۆڤان، وتێچوونا وان ل سەر دەستێ وی بوو. هندی فیرعەون وهامان ولەشکەرێ وانە ئەو دگونەهکار وموشرک بوون. (٩) وژنا فیرعەونی گۆتە وی: ئەڤ زارۆکە بۆ من وبۆ تە دێ بتە جهێ دلخۆشییێ، هوین وی نەکوژن؛ بەلکی خێرەک ژ وی بگەهتە مە یان ئەم وی بکەینە کوڕ بۆ خۆ، وفیرعەونی وبنەمالا وی نەدزانی کو دویماهییا وان دێ ل سەر دەستێ وی بت. (١٠) ودلێ دایکا مووسای وە لێ هات ژبلی خەما مووسای وبەحسێ وی ژ هەر تشتەکێ دی یێ هەبت ڤالا بوو، ونێزیک بوو ئەو ئاشکەرا بکەت کو ئەو کوڕێ وییە ئەگەر مە دلێ وێ موکم نەکربا، ڤێجا وێ صەبرکێشا وئاشکەرا نەکر؛ دا ئەو ببتە ژ خودان باوەران یێن باوەر ژ سۆزا خودێ دکەن. (١١) ودایکا مووسای-دەمێ ئەو هاڤێتییە د دەریایێ دا-گۆتە خویشکا وی: ل دویڤ وی هەرە کانێ دێ چ ب سەرێ وی ئێت؟ ئینا ئەو ل دویڤ چوو و ژ دویر ڤە وێ ئەو دیت، ومللەتێ فیرعەونی نەدزانی کو ئەو خویشکا وییە، وئەو یا ل سەح وسوییێن وی دگەڕییێت. (١٢) ومە ل سەر مووسای حەرامکر ئەو شیرێ ژنکەکێ بخۆت حەتا ئەم وی نەزڤڕینینە نک دایکا وی، ئینا خویشکا وی گۆت: ئەرێ ئەز مالەکێ نیشا هەوە بدەم کو ئەو وی باش ب خودان بکەن وشیری بدەنێ، و د گەل ب ڕەحم بن؟ ئەو ب گۆتنا وێ ڕازی بوون. (١٣) ڤێجا مە مووسا زڤڕاندە نک دایکا وی؛ دا چاڤێن وێ پێ روهن ببن، ومە سۆزا خۆ بۆ ب جهـ ئینا؛ چونکی مووسا ب سلامەتی زڤڕی نک وێ، ودا ئەو ژ دویرکەفتنا وی ب خەم نەکەڤت، ودا ئەو بزانت هندی سۆزا خودێیە یا ڕاستە دەمێ سۆز دایە وێ کو ئەو دێ وی زڤڕینت ووی کەتە ژ پێغەمبەران، هندی خودێیە ل سۆزا خۆ لێڤە نابت، بەلێ پترییا بوتپەرێسان نزانن کو سۆزا خودێ یا ڕاستە.

(١٤) ودەمێ ئەو گەهشتی و ب هێز كەفتی وعەقلێ وی تمام بووی، مە كاربنەجهی وزانین دایێ كو ئەو حوكمێن شەرعی پێ بزانت، وكانێ چاوا مە جزایێ مووسای دایێ سەرا گوهداری وقەنجییا وی هەر وەسا ئەم جزایێ هەر یەكێ قەنجییێ بكەت ژ بەنییێن خۆ ددەینێ. (١٥) ومووسا ب دزی ڤە هاتە د بـاژێری دا ل وی دەمـێ خـەلكێ بـاژێری یـێ بـێ ئاگـەهـ، وی دو زەلام ل بـاژێری دیـتن وان شـەرێ یـەک ودو دكـر: یـەک ژ وان ژ مللـەتـێ مووسـای بـوو ژ ئسرائیلیان، ویێ دی ژ مللەتێ فیرعەونی بوو، ئەوێ ژ مللەتێ مووسای داخوازا هاریكارییێ ژ مووسای كر دژی نەیارێ خۆ، ئینا مووسای كولمەک لـێ دا ئـەو د گـاڤێ دا مـر، مووسـای دەمێ ئەو كوشتی گۆت: ئەڤە ژ پالدانا شەیتانی بوو، ئەوی كەربێن من ڤەكرن حەتا من كولم دانایێ وئەو مری، هندی شەیتانە بۆ عـەیالێ ئـادەمـی دوژمنـە، وان ژ ڕێكا ڕاست لاددەت، ونەیارەتییا وی بۆ وان یا ئاشكەرایە. وئەڤ كارێ مووسای بەری پێغەمبەرینییێ بـوو. (١٦) مووسای گۆت: خودایێ من، من زۆرداری ل نەفسا خۆ كر ب كوشتنا وێ نەفسا تـە فـەرمـان ب كوشتنا وێ ل من نەكری ڤێجا تو وێ گونەهێ بۆ من ژێ ببە، ئینا خودێ ئـەو بـۆ وی ژێ بر. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆیە، یێ دلۆڤانكارە ب وان. (١٧) مووسای گۆت: خودایێ من ژ بەر وێ قەنجییا تە د گەل من كری ب وەرگرتنا تـۆبێ وگونـەهـ ژێبرنێ وقەنجییێن مەزن، ئێدی ئەز بۆ كـەسـێ نابمـە پشـتەڤانێ گونـەهـ وتاوانـا وی. (١٨) ئینا مووسا ل باژێری ب تـرس كـەفـت وگـوهێ وی مـا ل خـەلكی كـانێ دێ چ بـەحسـێ وی وكوشتییێ وی كـەن، ڤێجا وی هند دیت هەڤالێ وی یێ دوهی یـێ شـەڕێ قبتییـەكێ دی دكـەت، وجـارەكـا دی یـێ هاریكـارییێ ژێ دخـوازت، مووسـای گۆتـە وی: هـندی تـویی تـو مرۆڤەكێ زێدە دسەرداچوویی وبەرزەییا تە یا ئاشكەرایە. (١٩) ڤێجا دەمـێ مووسای ڤیـای دربەكی ل زەلامێ قبتی بدەت، وی گۆتێ: ئـەرێ تـە دڤێـت مـن ژی بكـوژی وەكـی دوهـی تـە یەكێ دی كوشتی؟ هەما تە دڤێت د عەردی دا ببیە زڕتەكەكێ كوتەككار، وتـە نـەڤێت تـو ژ وان بی یێن چاكییێ د ناڤبەرا خـەلكی دا دكـەن. (٢٠) وزەلامـەک ژ دویماهییا بـاژێری ب لەز هات، وی گۆت: ئەی مووسا هندی مـەزنێن مللەتێ فیرعەونینە یـێ دان وسـتاندنێ دكـەن دا تە بكوژن، ڤێجا تو ژ ڤی باژێری دەركەڤە، هندی ئەزم ئەز بۆ تە ژ شیرەتكارانم ودلێ مـن یێ ب تەڤە. (٢١) ئینا موسا ب ترس ڤە ژ باژێرێ فیرعەونی دەركەفت گوهێ وی لـێ بـوو هندەک وی بگرن، ووی دوعا ژ خودێ كر كو ئەو وی ژ مللەتێ زۆردار ڕزگار بكەت.

(٢٢) ودەمێ مووسای قەستا وەلاتێ (مەدیەن) کری وئەو ژ بن دەسهەلاتا فیرعەونی دەرکەفتی وی گۆت: بەلکی خودایێ من بەرێ من بدەتە چێترین رێکێ بۆ (مەدیەنێ). (٢٣) ودەمێ ئەو گەهشتییە سەر ئاڤا (مەدیەنێ) وی کۆمەکا مرۆڤان ل وێرێ دیت وان پەزێ خۆ ئاڤ ددا، و ژ وان ویڤەتر وی دو ژنک دیتن وان خۆ ژ خەلکی ڤەدەر کربوو، وپەزێ خۆ ئاڤ نەددا؛ چونکی ئەو دبێ هێز بوون ووان نەدڤیا ململانێ د گەل زەلامان بکەن، وبەرێ وان لێ بوو حەتا پەزێ خەلکی خلاس ببت، دا پاشی ئەو ژی پەزێ خۆ ئاڤ بدەن، ڤێجا دەمێ مووسای -سلاڤ لێ بن- ئەو ب وی رەنگی دیتین دلێ وی ما ب وان ڤە، وگۆتێ: هەوە خێرە؟ وان گۆت: ئەم نەشێین ململانێ د گەل زەلامان بکەین، وحەتا خەلک ژ ئاڤدانێ خلاس نەبت ئەم پەزێ خۆ ئاڤ نادەین، وبابێ مە پیرەمێرەکێ ب ناف سال ڤەچوویی‌یە، ئەو نەشێت پەزی ئاڤ بدەت؛ چونکی یێ مەزن وبێ چارەیە. (٢٤) ئینا مووسای پەزێ وان هەردووان بۆ ئاڤدا، پاشی چوو بەر سیبەرا دارەکێ وگۆت: خودایێ من هندی ئەزم هەر باشییەکا تو بگەهینییە من هەر چ بت ئەز یێ پێتڤیمە. وهنگی ئەو گەلەک یێ برسی بوو. (٢٥) ڤێجا یەک ژ وان هەردو ژنکان یێن وی پەزێ وان ئاڤدای ب شەرم ڤە ب نک وی ڤە چوو، وگۆتێ: هندی بابێ منە یێ داخوازا تە دکەت دا کرێیا ئاڤدانا تە بۆ پەزێ مە بدەتە تە، ئینا مووسا د گەل وێ چوو نک بابێ وێ، ودەمێ ئەو هاتییە نک بابێ وێ ووی چیرۆکا خۆ د گەل فیرعەونی ومللەتێ وی بۆ ڤەگێرای، بابێ کچکێ گۆتە وی: نەترسە تو ژ مللەتێ زۆردار، کو فیرعەون ومللەتێ وییە، رزگار بووی؛ وان چو دەسهەلات ل سەر عەردێ مە نینە. (٢٦) یەکێ ژ هەردو کچکان گۆتە بابێ خۆ: بابۆ وی کرێ بکە دا شڤانییا پەزێ تە بکەت؛ چونکی شڤانێ ژ هەمییان چێتر تو بگری ئەوە یێ ب هێز بت ل سەر پاراستنا پەزێ تە، وییێ ئەمین ودەسپاک بت کو تو ژ خیانەتا وی یێ پشت راست بی. (٢٧) پیرەمێری گۆتە مووسای: من دڤێت یەک ژ ڤان هەردو کچێن خۆ بدەمە تە، بەرانبەر هندێ تو هەشت سالان شڤانییا پەزێ من بکەی، ژ خۆ ئەگەر تە کرنە دەهـ سال ئەو قەنجییەکە ژ نک تە، ومن نەڤێت ل سەر تە ب زەحمەت بێخم وبکەمە دەهـ سال، وئەگەر خودێ حەز بکەت تو د وەفاداری وهەڤالینییێ دا دێ من ژ چاکان بینی. (٢٨) مووسای گۆت: ئەڤا هە یا تە گۆتی د ناڤبەرا من وتە دایە، هەچی دەمێ ئەز پێک بینم ژ هەردو دەمان ئەو من حەقێ تە ب دورستی پێک ئینا، وتشتەکێ زێدەتر ژ من نائێتە خواستن، وخودێ ل سەر گۆتنا ئەم دبێژین وەکیلە، ئەو مە دبینت ودزانت کانێ ئەم ل سەر چ پێک هاتینە.

(٢٩) ڤێجا دەمێ پێغەمبەرێ خودێ مووسای -سلاڤ لێ بن- هەر دەهـ سالێن شڤانییێ بۆ هەڤالێ خۆ پێک ئیناین، کو دەمێ پتر بوو، وئەو ب عەیال ڤە چوویە (مصرێ) وی ژ لایێ طووری ڤە ئاگرەک دیت، مووسای گۆتە بچویکێن خۆ: کا ڕاوەستن ئەزێ ئاگرەکی ژ لایێ طووری ڤە دبینم؛ بەلکی ئەز خەبەرەکی بۆ هەوە بینم، یان بەلکی ئەز هندەک ئاگری بۆ هەوە بینم دا هوین خۆ پێ گەرم بکەن. (٣٠،٣١) ڤێجا دەمێ مووسا هاتییە ئاگری ژ لایێ نهالێ یێ ڕاستێ ڤە ل پارچەیا پیرۆز ژ ڕەخێ دارێ خودێ گازی وی کر: ئەی مووسا هندی ئەزم ئەز خودێ مە خودایێ هەمی چێکرییان، وکو تو گۆپالێ خۆ بهاڤێژە، ئینا مووسای ئەو هاڤێت، ڤێجا ئەو بوو مار و ب ڕێڤە چوو، دەمێ مووسای دیتی ئەو ب ڕێڤەچووی وەکی تیرەمارەکێ ساخ وی پشت ددایێ وژێ ڕەڤی، وئەو ل پشت خۆ نەزڤڕی، ئینا خودایێ وی گازی کرێ: ئەی مووسا ب نک من ڤە وەرە ونەترسە؛ چونکی تو ژ وانی یێن ژ هەمی نەخۆشییان دپشت ڕاست. (٣٢) تو دەستێ خۆ بکە د بەریکا کراسێ خۆ دا ودەربێخە دێ دەرکەڤت سپی وەکی بەفرێ بێی چو ئێش ونەخۆشی لێ بن، وتو دەستێ خۆ ب تەنشتا خۆ ڤەنە دا ژ ترسێ یێ تەنابی، ئەڤ هەردو تشتێن من نیشا تە داین ئەی مووسا: ژ گوهۆڕینا گۆپالی بۆ ماری، وسپیکرنا دەستی بێی نساخییەک لێ بت، دو نیشانن ژ خودایێ تە بۆ فیرعەونی ومەزنێن مللەتێ وی. هندی فیرعەون ومەزنێن مللەتێ وی بوون ئەو مللەتەکێ کافر بوون. (٣٣، ٣٤) مووسای گۆت: خودایێ من هندی ئەزم من مرۆڤەک ژ مللەتێ فیرعەونی یێ کوشتی ڤێجا ئەز دترسم ئەو ژی من بکوژن، وبرایێ من هاروون ئەو ژ من ئەزمان ڕەهوانترە، ڤێجا تو وی ژی د گەل من بهنێرە دا ئەو من ڕاست دەربێخت، ودا ئەو پێش من ڤە وی تشتی بێژت یێ من دڤێت بۆ وان ئاشکەرا بکەم، هندی ئەزم ئەز دترسم ئەو من درەوین دەربێخن دەمێ ئەز دبێژمێ: ئەز پێغەمبەرەکم بۆ هەوە هاتیمە هنارتن. (٣٥) خودێ گۆتە مووسای: ئەم دێ تە ب برایێ تە ب هێز ئێخین، ودێ هێجەتەکێ ل سەر فیرعەونی ومللەتێ وی دەینە هەوە ڤێجا ئەو نەشێن چو خرابییێ بگەهیننە هەوە. هوین هەردو -ئەی مووسا وهاروون- وهەچییێ باوەری ب هەوە ئینای دێ یێن سەرکەفتی بن ل سەر فیرعەونی ومللەتێ وی؛ ژ بەر ئایەتێن مە وئەو حەقیا د گەل هەوە دا.

(٣٦) ڤێجا دەمێ مووسا بۆ فیرعەونی وملل‌ەتێ وی ب وان ئایەتێن مە یێن ئاشکەرا هاتی یێن ڕاستییا پێغەمبەرینییا وی ئاشکەرا دکەن، وان گۆتە مووسای: ئەڤا تو بۆ مە پێ هاتی هەما ب تنێ سێرەبەندییەکە ژ درەو ونەحەقی تە یا ژ نک خۆ چێکری، وئەڤا تو بەرێ مە ددەیێ مە ژ پێشییێن خۆ یێن بەری مە بۆرین گوهـ لێ نەبوویە. (٣٧) ومووسای گۆتە فیرعەونی: خودایێ من ب وی زاناترە یێ ب حەقییێ ژ نک وی هاتی، وکانێ دویماهییا باش ل ئاخرەتێ بۆ کێیە، هندی زۆردارن ب مراد ناکەڤن. (٣٨) وفیرعەونی گۆتە مەزنێن ملل‌ەتێ خۆ: گەلی مەزنان، من -ژبلی خۆ- چو خودایێن دی یێن هێژای پەرستنێ بۆ هەوە نەناسینە، ڤێجا تو -ئەی هامان- ئاگرەکی بۆ من ل سەر تەقنێ هل بکە، حەتا دشدییێت، وتو ئاڤاهییەکێ بلند بۆ من ئاڤا بکە؛ دا بەلکی ئەز بەرێ خۆ بدەمە وی خودایی یێ مووسا پەرستنێ بۆ دکەت، وهندی ئەزم ئەز هزر دکەم ئەو د گۆتنا خۆ دا ژ درەوینانە. (٣٩) وفیرعەونی ولەشکەرێ وی بێ حەق خۆ د عەردێ (مصرێ) دا مەزنکر وباوەری ب مووسای نەئینا ودویکەفتنا وی د وی تشتی دا نەکر یێ وی بەرێ وان دایێ، ووان هزر کر ئەو پشتی مرنێ نائێنە ڕاکرن ڤە. (٤٠) ڤێجا مە فیرعەون ولەشکەرێ وی گرتن، ومە ئەو هەمی هاڤێتنە د دەریایێ دا وخەندقاندن، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ کانێ دویماهییا ڤان ئەوێن زۆرداری ل خۆ کری وکوفر ب خودایێ خۆ کری یا چاوا بوویە؟ (٤١) ومە فیرعەون وملل‌ەتێ وی بۆ ئاگری کرنە سەرکێش، کافر وفاسق چاڤ ل وان دکەن، وڕۆژا قیامەتێ ئەو نائێنە ب سەرێخستن؛ ژ بەر کو وان کوفر کرییە ودرەو ب پێغەمبەرێ خودایێ خۆ کرییە. (٤٢) ومە د ڤێ دنیایێ دا غەزەب وشەرمزاری ژ نک خۆ ب دویڤ فیرعەونی وملل‌ەتێ وی دا هنارتییە، وڕۆژا قیامەتێ ئەو ژ وانە یێن کریارێن وان دکرێت، ویێن دویر ژ ڕەحما خودێ. (٤٣) و ب ڕاستی مە تەورات بۆ مووسای ئینا پشتی کو مە ملل‌ەتێن بەری وی تێ برین -وەکی ملل‌ەتێ نووحی وعادی وثەموودی وملل‌ەتێ لووطی وخودانێن (مەدیەن)- د وێ تەوراتێ دا وجەک بۆ ئسرائیلیان هەبوو، دا ئەو بەرێ خۆ بدەنێ ومفای بۆ خۆ ژێ وەربگرن وبزانن کانێ مفایێ وان وزیانا وان د چ دایە، ودلۆڤانی بۆ وی تێدا هەبوو یێ کاری پێ بکەت ژ وان؛ دا بەلکی ئەو قەنجییا خودێ ل سەر خۆ ل بیرا خۆ بینن، وشوکرا وی سەرا بکەن، وکوفرێ پێ نەکەن.

(٤٤) وتو -ئەی موحەممەد- ل لایێ چیای یێ رۆژئاڤایا مووسای نەبووی دەمێ مە فەرمانا خۆ لێ کری، وتو ژ شاهدێن وێ چەندێ نەبووی، حەتا بێژن: ئەڤە ب وێ رێکێ تە یا زانی. (٤٥) بەلێ پشتی مووسای مە چەند مللەتەک ئافراندن، ئەو دەمەکێ درێژ مان، ڤێجا وان پەیمانا خودێ ژبیرکر، وفەرمانا وی هێلا، وتو د ناڤ خەلکێ (مەدیەن) دا یێ ئاکنجی نەبووی کیتابا مە بۆ وان بخوینی، دا تو سەرهاتییا وان بزانی وڤەگێری، بەلێ ئەو بەحسێ مووسای یێ تو پێ هاتی وەحییە، وشاهدە ل سەر پەیاما تە. (٤٦) وتو -ئەی موحەممەد- ب رەخ چیایێ طووری ڤە نەبووی دەمێ مە گازی مووسای کری، وتە تشتەک ژ وێ چەندێ نەدیتبوو دا بزانی، بەلێ مە تو هنارتی دلۆڤانییەک ژ نک خودایێ تە؛ دا تو وی مللەتی بترسینی یێ بەری تە چو پێغەمبەر بۆ نەهاتین وان بترسینن، دا بەلکی ئەو وێ خێرێ ل بیرا خۆ بینن یا تو بۆ وان پێ هاتی وکاری پێ بکەن، ووێ خرابییێ یا تو وان ژێ پاشڤە دبەی ئەو خۆ ژێ دویر بکەن. (٤٧) وئەگەر ژ بەر کوفرا ڤان کافران ب خودایێ وان عەزابەک بگەهتە وان، ئەو دێ بێژن: خودایێ مە بلا تە بەری هنگی پێغەمبەرەک بۆ مە هنارتبا، دا ئەم دویکەفتنا وان ئایەتان کەین یێن تە د کیتابا خۆ دا ئینانینە خوارێ، و ژ وان بین یێن باوەری ب تە ئینای. (٤٨) ڤێجا دەمێ موحەممەد بۆ ڤی مللەتی هاتی دا وان بترسینت، وان گۆت: بلا ئەڤی ژی یێ بۆ مە هاتییە هنارتن هندەک موعجزە یێن بەرچاڤ د گەل دا هەبان وەکی کا چاوا د گەل مووسای هەبوون، وکیتابەکا ب جارەکێ بێتە خوارێ بلا د گەل وی با! تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەرێ ما جوهییان کوفر ب وێ نەکر یا مووسا بەرێ پێ هاتی؟ ووان د دەر حەقا تەوراتێ وقورئانێ دا گۆت: ئەو دو سێرەبەندینە پشتەڤانییا یەک ودو دکەن، ووان گۆت: ئەم ب وان هەردووان دکافرین. (٤٩) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان: پا دێ هوین کیتابەکێ ژ نک خودێ بینن ئەو ژ تەوراتێ وقورئانێ باشتر بت ئەز دێ دویچوونا وێ کەم، ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دراستگۆ بن. (٥٠) ڤێجا ئەگەر وان بەرسڤا تە نەدا وکیتاب نەئینا، ووان چو هێجەت نەمان، تو بزانە کو هەما ئەو دویکەفتنا دلچوونێن خۆ دکەن، وکەس ژ وی بەرزەتر نینە یێ دویکەفتنا دلچوونێن خۆ بکەت بێی وی هیدایەتەک ژ نک خودێ هەبت. هندی خودێیە بەرێ وی مللەتێ زۆردار نادەتە حەقییێ یێ بێ ئەمرییا خودێ بکەت، وپێ ل توخوبێن وی بدانت.

(٥١) و ب ڕاستی مه ژ دلۆڤانی قورئان بۆ ملله‌تێ ته یا به‌رفره‌هـ وئاشکه‌راکری؛ دا به‌لکی ئه‌و بیرا خۆ لێ بیننه‌ڤه، وعیبره‌تێ بۆ خۆ ژێ بگرن. (٥٢) ئه‌وێن به‌ری قورئانێ مه کیتاب دایێ -کو ئه‌و جوهی وفه‌له‌نه یێن گوهاڕتن نه‌کری- باوه‌رییێ ب قورئانێ وموحه‌مه‌دی دئینن. (٥٣) وئه‌گه‌ر ئه‌ڤ قورئانه بۆ وان یێن مه کیتاب دایێ بێته خواندن، ئه‌و دێ بێژن: مه باوه‌ری پێ ئینا، وکار ب تشتێ تێدا کر، هندی ئه‌وه ئه‌و حه‌قییه ژ خوادیێ مه، هندی ئه‌مین ئه‌م به‌ری هاتنه خوارا وێ دموسلمان وخودێناس بووین؛ چونکی دینێ خودێ یه‌که، کو ئیسلامه. (٥٤، ٥٥) ئه‌وێن هه یێن سالۆخه‌تێن وان بۆرین خێرا کارێ وان دوجارکی بۆ وان دئێته دان: ژ به‌ر باوه‌ری ئینانا وان ب کیتابێن وان ب خۆ، و ژ به‌ر باوه‌ری ئینانا وان ب قورئانێ ژێ وصه‌برا وان کێشای، و ژ سالۆخه‌تێن وانه ئه‌و ب باشییێ خرابییێ پاشڤه دبه‌ن، و ژ وی ڕزقێ مه دایێ ئه‌و مالی د ڕێکا خێرێ وباشییێ دا خه‌رج دکه‌ن. وئه‌گه‌ر ڤان گوهـ ل گۆتنه‌کا نه‌حه‌ق ببت گوهێ خۆ نادەنێ، ودبێژن: کریارێن مه یێن مه‌نه ئه‌م به‌رێ خۆ ژێ وه‌رناگێڕین، وکریارێن هه‌وه یێن هه‌وه‌نه وگونه‌ها هه‌وه ل سه‌ر هه‌وه‌یه، وئه‌م خۆ ب ڕه‌ددا هه‌وه‌ڤه موژیل ناکه‌ین، و ژ خێرێ پێڤه‌تر هه‌وه ژ مه گوهـ ل چو نابت، وئه‌م ل دویڤ نه‌زانینا هه‌وه نائاخێڤین؛ چونکی مه ڕێکا نه‌زانان نه‌ڤێت وئه‌م حه‌ز ژێ ناکه‌ین. وئه‌ڤه باشترین گۆتنه گازیکه‌رێن ڕێکا خودێ بکه‌ن. (٥٦) هندی تویی تو ته‌وفیقا وی بۆ هیدایه‌تێ ناده‌ی یێ ته هیدایه‌تا وی بڤێت، به‌لکی ئه‌و چه‌نده ب ده‌ستێ خودێ‌یه هه‌چییێ وی بڤێت ئه‌و به‌رێ وی بده‌ته ئیمانێ ئه‌و وی ب هیدایه‌ت دئینت، وته‌وفیقا وی دده‌ت، وئه‌و ب وی زاناتره یێ هێژای هیدایه‌تێ بت له‌و وی ب هیدایه‌ت دئینت. (٥٧) وکافرێن (مه‌که‌هێ) گۆتن: ئه‌گه‌ر ئه‌م دویکه‌فتنا وێ حه‌قییێ بکه‌ین یا تو بۆ مه پێ هاتی، وخۆ ژ وه‌لی وخوداوه‌ندێن خۆ به‌ری بکه‌ین، ئه‌م ب کوشتن وگرتن وتالانکرنا مالی ژ عه‌ردێ مه دێ ئێینه ڕه‌ڤاندن، ئه‌رێ ما مه ئه‌و ل باژێره‌کێ ته‌نا نه‌دانایینه، یێ کو مه ل سه‌ر خه‌لکی حه‌رامکری خوینێ لێ بڕێژن، ژ به‌رێ هه‌ر تشته‌کی دئێته وێرێ؟ ڕزقه‌که ژ نک مه، به‌لێ پتریبا ڤان بوتپه‌رێسان بهایێ ڤان قه‌نجییان نزانن، ڤێجا شوکرا وی ناکه‌ن یێ ئه‌ڤ قه‌نجییه د گه‌ل وان کرین وگوهدارییا وی ناکه‌ن. (٥٨) ومه گه‌له‌ک گوند تێبرن ده‌مێ ژیارا وان ئه‌و ژ بیرڤه برین وبه‌رێ وان ژ باوه‌رییا ب پێغه‌مبه‌ران وه‌رگێڕای، ڤێجا کافر بووین و د سه‌ر دا چووین، ڤێجا ئه‌وێن هه جهێن وانه هێشتا پشتی وان کێم جهـ ژ وان تێ نه‌بن ئاڤا نه‌بووینه، وئه‌م بووین میراتگرێن به‌نییان ئه‌م وان دمرینین، پاشی ئه‌و دزڤرنه نک مه، ڤێجا ئه‌م ل دویڤ کریارێن وان وان جزا دده‌ین. (٥٩) ونه‌بوویه کو خودایێ ته -ئه‌ی موحه‌مه‌د- ل سه‌ر ده‌مێ ته وان گوندێن ل دۆر (مه‌که‌هێ) تێ ببه‌ت حه‌تا د ناڤ ماکا وان دا -کو (مه‌که‌هه)- پێغه‌مبه‌ره‌کی نه‌هنێرت، ئایه‌تێن مه بۆ وان بخوینت، ونه‌بوویه کو ئه‌م گوندان تێ ببه‌ین ئه‌گه‌ر مرۆڤێن وان ب کوفر وگونه‌هکارییێ بۆ خۆ دزۆردار نه‌بن، ڤێجا ئه‌و ب وێ چه‌ندێ هێژای عه‌زابدانێ دبن.

(٦٠) وهەر تشتەكێ بۆ هەوە هاتييەدان -گەلی مرۆڤان- ژ مال وعەيالی، هەما ئەو خۆشييەكە هوين د ڤێ دنيايێ دا خۆشييێ پێ دبەن، وخەملەكە ل بەر هەوە دئێتە شرينكرن، وتشتێ ل نك خودێ بۆ وان هەی يێن گوهدارييا وی دكەن چێتر وبەردەوامترە؛ چونكی ئەو هەر وهەر دێ مينت وخلاس نابت، ئەرێ ڤێجا ما هەوە -ئەی مللەتۆ- عەقل نابت هوين هزرێن خۆ پێ بكەن، وباشی وخرابيێ پێ ڤاڤێرن؟ (٦١) ئەرێ ڤێجا هەچييێ مە سۆزەک ب بەحەشتێ دايێ ژ بەنييێن خۆ ژ بەر گوهدارييا وی بۆ مە، وئەو دێ گەهتە وێ سۆزێ يا بۆ هاتييەدان، وەكی وييە يێ مە خۆشييا ژينا دنيايێ دايێ، ڤێجا وی خۆشی پێ بر، وخۆشييا بەروەخت ب سەر خۆشييا بەردەوام ئێخست، پاشی ئەو ل ڕۆژا قيامەتێ دێ ژ وان بت يێن بۆ حسێب وجزای هاتينە ئامادەكرن؟ هەردو دەستەک وەكی يەک نابن، ڤێجا مرۆڤێ عاقل بلا وێ بۆ خۆ هلبژێرت يا هەژی، كو گوهدارييا خودێ وڕازيبوونا وييە. (٦٢) وڕۆژا خودێ گازی وان دكەت يێن وەلی وصەنەم د دنيايێ دا بۆ وی كرينە شريک، ڤێجا دبێژتە وان: كانێ ئەو شريكێن هەوە ژ درەو دگۆت كو ئەو شريكێن منن؟ (٦٣) ئەوێن هێژای عەزابێ بووين، كو گازيكەرێن كوفرێنە، گۆتن: خودايێ مە ئەوێن هەنە يێن ئەم د سەر دا برين، مە ئەو د سەر دا برن وەكی ئەم د سەر دا چووين، ئەم ژ پشتەڤانی و ب سەرێخستنا وان دبەرينە، وان پەرستنا مە نەدكر، بەلكی وان پەرستنا شەيتانان دكر. (٦٤) و ل ڕۆژا قيامەتێ بۆ بوتپەرێسان هاتە گۆتن: گازی وان هەڤپشكێن خۆ بكەن يێن هەوە ژبلی خودێ پەرستن بۆ دكر، ئينا وان گازی وان كر وئەو د بەرسڤا وان نەهاتن، ووان عەزاب ب چاڤ ديت، ئەگەر ئەو د دنيايێ دا هاتبانە سەر حەقييێ ئەو نەدهاتنە عەزابدان. (٦٥) وڕوژا خودێ گازی ڤان بوتپەرێسان دكەت، ڤێجا دبێژت: هەوە چ بەرسڤ دابوو پێغەمبەران د وی تشتی دا يێ مە ئەو بۆ هەوە پێ هنارتين؟ (٦٦) ئينا چو هێجەت وان نەمان، ووان نەزانی دێ ب چ تشتی بەرسڤا خۆ دەن، ڤێجا ئەو پسيارێ ژ يەک ودو ناكەن كانێ ئەو دێ چ بەرسڤێ دەن. (٦٧) ڤێجا هەچييێ تۆبە بكەت ژ بوتپەرێسان، وپەرستنا خودێ ب تنێ بكەت، وكاری ب وێ بكەت يا خودێ وپێغەمبەرێ وی فەرمان پێ كری، ئەو ژ وانە يێن ل دنيايێ وئاخرەتێ دسەركەفتی. (٦٨) وخودايێ تە وی تشتی دئافرينت يێ وی بڤێت، ووی ژ بەنييێن خۆ هل دبژێرت يێ وی بڤێت، وكەسێ چو كار وهلبژارتن د دەستی دا نينە، بەلكی هەما ئەو چەندە ب خودێ ب تنێيە، يێ پاک وپيرۆز بت ژ شركا وان. (٦٩) وخودايێ تە دزانت كانێ چ د سنگێن بەنييێن وی دايە وكانێ ئەو چ ئاشكەرا دكەن. (٧٠) وئەوە ئەللاهـ يێ ژ وی پێڤەتر چو خودايێن ڕاست نينن پەرستن بۆ بێتە كرن، حەمد وشوكرا جوان د دنيايێ وئاخرەتێ دا بۆ وييە، وحوكمدارييا د ناڤبەرا خەلكی دا يا وييە، وهوين پشتی مرنا خۆ بۆ حسێب وجزايی دێ زڤڕنە نک وی.

(٧١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: هوین -ئەی گەلی مرۆڤان- بێژنە من ئەگەر خودێ شەڤێ ل سەر هەوە بەردەوام بهێلت حەتا ڕوژا قیامەتێ، ژبلی خودێ کی هەیە ڕۆناهییەکێ بدەتە هەوە؟ ئەرێ ما هەوە باش گوهـ لێ نابت؟ (٧٢) تو بێژە وان: بێژنە من ئەگەر خودێ ڕۆژێ ل سەر هەوە بەردەوام بهێلت حەتا ڕۆژا قیامەتێ، ژبلی خودێ کی هەیە شەڤەکێ بۆ هەوە بینت هوین تێدا ڤەحەوییێن وتەنا بین؟ ئەرێ ما هوین ب چاڤێن خۆ جودابوونا ڕۆژێ وشەڤێ نابینن؟ (٧٣) و ژ دلۆڤانییا وی ب هەوە -گەلی مرۆڤان- وی شەڤ وڕۆژ یێن داینە هەوە ویێن ژێک جودا کرین، ڤێجا وی ئەڤ شەڤە یا تاری کری؛ دا هوین لێ ڤەحەوییێن ولەشێن هەوە تێدا تەنا ببن، ووی ڕۆژ بۆ هەوە یا ڕوهن کری؛ دا هوین تێدا ل بەر ڕزقێ خۆ بگەڕیێن، ودا هوین شوکرا وی بکەن سەرا قەنجییێن وی د گەل هەوە کرین. (٧٤) وڕۆژا خودێ گازی ڤان بوتپەرێسان دکەت، ودبێژت: کانێ هەڤپشکێن من یێن هەوە د دنیایێ دا ژ درەو دگۆت کو ئەو شریکێن منن؟ (٧٥) و ژ ناڤ هەر مللەتەکی ژ وان مللەتێن درەوپێکەر مە شاهدەک ئینادەر؛ دا شاهدەیێ ل سەر وێ شرکا وان بدەت یا وان د دنیایێ دا کری ووێ دەروین دەرێخستنا وان د گەل پێغەمبەرێن خۆ کری، ڤێجا مە گۆتە وان مللەتان یێن دەرو ب وێ کری یا پێغەمبەرێن وان پێ ژ نک خودێ هاتین: کانێ هێجەتا خۆ ل سەر وێ شرکێ بینن یا هوین دکەن، ڤێجا وان هنگی زانی کو هێجەتا ڕاست یا خودێیە ل سەر وان، وکو حەقی بۆ خودێیە، وتشتێ وان درەو پێ ل خودایێ خۆ دکر چوو، وچو مفا نەگەهاندە وان، بەلکی زیان گەهاندە وان وئەو برنە ئاگرێ جەهنەمێ. (٧٦) هندی قاروونە ئەو ژ مللەتێ مووسای بوو -سلاڤ لێ بن- ڤێجا ئەو د سەر پیبیێ خۆ دا چوو ووی خۆ ل سەر وان مەزن کر، و مە ژ گەنجینەیێن مالی تشتەکێ مەزن دابوو وی، حەتا وێ دەرەجێ هژمارەکا مرۆڤێن ب هێز نەدشیان بەس کلیلێن گەنجینەیێن وی هلگرن، دەمێ مللەتێ وی گۆتییە وی: کەیفا خۆ ب وی مالی نەئینە یێ تە هەی، هندی خودێیە حەز ژ وان ناکەت یێن بەتران دبن وشوکرا وی نەکەن سەرا قەنجییێن وی. (٧٧) وتو ب وی مالێ خودێ دایە تە خێرا ئاخرەتێ بۆ خۆ بخوازە، کو د دنیایێ دا گوهدارییا خودێ بکە، وتو بارا خۆ ژ دنیایێ ژی ژ بیر نەکە، کو خۆشییێ ب تشتێ حەلال ببەی بێ زێدەگاڤی، وتو ب دانا خێران قەنجییێ د گەل خەلکی بکە، هەر وەکی خودێ ب ڤی هەمی مالی قەنجی د گەل تە کری، ووی تشتێ خودێ ل سەر تە حەرامکری ژ تەعداییا ل سەر خەلکی تو نەکە، هندی خودێیە حەز ژ خرابکاران ناکەت.

(٧٨) قاروونی گۆته وان مرۆڤان یێن شیرەت لێ کری ژ مللەتێ وی: هەما ژ بەر وێ زانین وشیانا من هەی ئەڤ هەمی گەنجینە یێن بۆ من هاتینە دان، ئەرێ وما قاروونی نەزانیبوو کو خودێ ژ مللەتێن بەری وی هندەکێن ژ وی ب هێزتر ومالدارتر تێبربوون؟ وپسیارا تاوانباران ژ گونەهێن وان نائێتەکرن؛ چونکی خودێ یێ پێ زانایە، بەلکی هەما بۆ گەف وپاشڤەبرن پسیار ژ وان دئێتەکرن، وخودێ ل دویڤ زانینا خۆ دێ وان عەزاب دەت. (٧٩) ئینا قاروون ب هەمی خەملا خۆ ڤە دەرکەفتە ناڤ مللەتێ خۆ، ومەخسەدا وی ئەو بوو مەزنییا خۆ وگەلەکییا مالێ خۆ نیشا وان بدەت، ودەمێ ئەوێن خەملا ژینا دنیایێ دڤێت ئەو دیتی وان گۆت: خوزی ئەو مال وخەمل ومەنصبێ بۆ قاروونی هاتییە دان بۆ مە ژی هاتبا دان، هندی قاروونە وی پشک وبارەکا مەزن ژ دنیایێ هەیە. (٨٠) وئەوێن زانین ب شریعەتێ خودێ بۆ هاتییە دان وڕاستییا تشتان زانی گۆتە وان یێن گۆتین: خوزی ئەوا بۆ قاروونی هاتییە دان بۆ مە ژی هاتبا دان: تێچوون بۆ هەوە بت تەقوا خودێ بکەن وگوهدارییا وی بکەن، خێرا خودێ بۆ وی یێ باوەری ب وی وپێغەمبەرێ وی ئینای، وچاکی کرین، چێترە ژ وێ یا بۆ قاروونی هاتییەدان، و ب تنێ ئەو گوهدارییا ڤی شیرەتێ دکەت وکاری پێ دکەت یێ جیهادا نەفسا خۆ کری، وصەبر ل سەر گوهدارییا خودایێ خۆ کێشای، وخۆ ژ بێ ئەمرییا وی دایە پاش. (٨١) ئینا مە عەرد ب قاروونی وخانییێ وی ڤە برە خوارێ، ووی چو بەرەڤان نەبوون بەرەڤانییێ ژ وی بکەن دەمێ عەزابا خودێ ب سەر دا هاتی، وئەو ل بەر خودێ یێ ئاسێ نەبوو دەمێ غەزەبا خۆ ب سەر دا ئینای. (٨٢) وئەوێن دوهی هیڤی خواستی کو وەکی وی بن نوکە ب خەم وترس ڤە کو عەزاب ب سەر وان ژی دا بێت گۆتن: هندی خودێیە یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو ڕزقێ وی بەرفرەهـ دکەت، ویێ وی بڤێت ئەو ڕزقێ وی بەرتەنگ دکەت، وئەگەر خودێ منەت ل مە نەکربا دا ئەو عەردی ب مە ژی ڤە وەکی قاروونی بەتە خوارێ، ئەرێ ما تە نەزانییە کو کافر نە د دنیایێ دا ونە ل ئاخرەتێ ئێفلەحێ نابینن؟ (٨٣) ئەو مالا ئاخرەتێیە ئەم خۆشییا وێ ددەینە وان یێن خۆمەزنکرنا د عەردی دا وخرابکاری نەڤێت، ودویماهییا باش -کو بەحەشتە- بۆ وییە یێ خۆ ژ عەزابا خودێ دپارێزت وگوهدارییا وی دکەت، وخۆ ژ حەرامی ددەتە پاش. (٨٤) هەچییێ ڕۆژا قیامەتێ ب تەوحیدێ ووی کارێ چاک ڤە بێت یێ خودێ فەرمان پێ کری، ئەوی خێرەکا مەزن وپتر ژ وی کاری بۆ وی هەیە، وئەو خێر بەحەشت وخۆشییا بەردەوامە، وهەچییێ ب کارێن خراب ڤە بێت، ئەوێن خرابی کرین هەما جزایێ کریارێن وان دکرن بۆ وان دئێتەدان.

(٨٥) هندی ئەوە یێ قورئان بۆ تە -ئەی موحەممەد- ئینایە خوارێ، وفەرمان ل تە کری کو تو وێ بگەهینییە خەلکی وپێگیرییێ پێ بکەی، ئەو دێ تە زڤڕینتە وی جهێ تو ژێ دەرکەفتی، کو مەکەهە، تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان بوتپەرێسان: خودایێ من ب وی زاناترە یێ ب هیدایەتێ هاتی، و ب وی یێ د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا ژ حەقییێ. (٨٦) وتە -ئەی موحەممەد- هیڤییا هاتنە خوارا قورئانێ بۆ خۆ نەدکر، بەلێ خودێ ڕەحم ب تە بر وئەو بۆ تە ئینا خوارێ، ڤێجا تو شوکرا خودێ سەرا قەنجییێن وی بکە، وبۆ خەلکێ سەرداچووی وبوتپەرێس نەبە پشتەڤان. (٨٧) وبلا ئەڤ بوتپەرێسە تە ژ گەهاندن وبەلاڤکرنا ئایەت ودەلیلێن خودایێ تە پاشڤەنەبەن، پشتی کو وی ئەو بۆ تە ئینایە خوارێ، وتو پەیاما خودایێ خۆ بگەهینە، وتو د چو تشتان دا ژ بوتپەرێسان نەبە. (٨٨) وتو د گەل پەرستنا خودێ پەرستنا کەسێ دی نەکە؛ چونکی ئەو ب تنێیە خوادیێ ب حەق، وەجهێ وی تێ نەبت هەر تشتەکێ هەی نامینت، حوکمداری یا وییە، وهوین پشتی مرنێ بۆ حسێب وجزادانێ دێ زڤڕنە نک وی. وئەڤ ئایەتە هەبوونا سالۆخەتێ وەجهی بۆ خودێ بنەجه دکەت وەکی بابەتی کەمال ومەزنییا وی بت.

سوورەتا (العنكبوت)

(١) (الم) گۆتن ل دۆر حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەرێ مرۆڤان هزرکرییە کو ئەگەر وان گۆت: مە باوەری ئینا، خودێ بێ جەرباندن دێ وان هێلت؟ (٣) و ب ڕاستی ئەو مللەتێن بەری وان یێن مە پێغەمبەر بۆ هنارتین مە جەرباند بوون، ڤێجا ب ڕاستی خودێ دێ وان ناست یێن د باوەرییا خۆ دا دڕاست، وییێن د باوەرییا خۆ دا ددرەوین. (٤) یان ئەرێ ئەوێن خرابییان دکەن هزرکرییە کو ئەو دێ مە بێزار کەن، وئەو دێ ژ دەست مە دەرکەڤن وئەم نەشێینێ؟ پیسە حوکمە ئەو حوکمی پێ دکەن. (٥) هەچییێ هیڤییا دیدارا خودێ کر بت، ودلێ خۆ بربتە خێرا وی، هندی ئەو دەمە یێ خودێ بۆ ڕاکرنا خەلکی دانای نێزیکە هەر دێ ئێت، وئەوە گوهدێرێ گۆتنان، یێ پڕزانا ب کرياران. (٦) وهەچییێ پێخەمەت بلندکرنا پەیڤا خودێ جیهاد کربت، وجیهادا نەفسا خۆ کربت کو یێ گوهدار بت، هەما ئەو جیهادێ بۆ خۆ دکەت؛ چونکی ئەو پێخەمەت وەرگرتنا خێرێ وێ چەندێ دکەت. هندی خودێیە ژ کریارێن خەلکی هەمییێ یێ بێ منەتە، ملک وئافراندن وکار ب دەستێ وییە.

(٧) وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، وکریارێن چاک کرین ئەم دێ گونەهێن وان بۆ وان ژێ بەین، و ب ڕەنگەکێ باشتر ژ وی کارێ وان کری ئەم دێ جزایێ وان دەینێ. (٨) ومە شیرەت ل مرۆڤی کرییە کو د گەل داییابان یێ باش بت، وئەگەر وان هەردووان خۆ ب تەڤە وەستاند -ئەی مرۆڤ- دا تو شریکەکی بۆ من د پەرستنێ دا بدانی، تو گوهداریی وان نەکە. وهەر گونەهەکا دی یا هەبت وەکی شرکێیە گوهدارییا وان تێدا چێ نابت، و د بێ ئەمرییا خودێ دا چێ نابت گوهداییا کەسێ بێتەکرن، وەکی ژ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- هاتییە ڤەگوهاستن. زڤرینا هەوە ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک منە، ڤێجا ئەز دێ بەحسێ وی کاری بۆ هەوە کەم یێ هەوە کری، ودێ جزایێ هەوە سەرا دەمە هەوە. (٩) وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وچاکی کرین، ئەم دێ وان بەینە بەحەشتێ د ناڤ کۆما بەنییێن خودێ یێن چاک دا. (١٠) و ژ مرۆڤان هەیە یێ دبێژت: مە باوەری ب خودێ ئینایە، ڤێجا ئەگەر بوتپەرێسان نەخۆشییەک گەهاندێ ئەو ژ بەر عەزابا وان دێ بێ هەدار بت، وەکی وی یێ صەبرێ ل سەر عەزابا خودێ نەکێشت وتەحەملا نەخۆشییێ نەکەت، ڤێجا ژ باوەرییا خۆ لێڤە ببت، وئەگەر سەرکەفتنەک ژ خودایێ تە -ئەی موحەممەد- بۆ خودانێن باوەرییێ هات ئەوێن هە یێن ژ باوەرییا خۆ لێڤەبووین دێ بێژن: مانێ ئەم ژی د گەل هەوە بووین -گەلی خودان باوەران- مە پشتەڤانییا هەوە دژی نەیاران دکر، ئەرێ وما خودێ ژ هەر کەسەکێ دی زاناتر نینە ب وی تشتێ د سنگێن خەلکی دا؟ (١١) ومسوگەر خودێ دێ وان ناست یێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، ومسوگەر ئەو دێ دوڕوییان ژێ ناست؛ دا ئەو وان ژێک ڤاڤێرت. (١٢) وئەوێن کافربووین ژ قورەیشییان، وباوەری ب سۆز وگەفا خودێ نەئینای، گۆتە یێن باوەری ب خودێ ئینای: هوین دینێ موحەممەدی بهێلن، ودویکەفتنا دینێ مە بکەن، ئەم دێ بارێ گونەهێن هەوە هلگرین، وئەو ب خۆ تشتەکی ژ بارێ گونەهێن وان هل ناگرن، هندی ئەون ئەو درەوێ دکەن. (١٣) ومسوگەر ئەڤ بوتپەرێسە ب خۆ بارێ گونەهێن خۆ دێ هلگرن، و د گەل بارێ خۆ دێ بارێ گونەهێن وان ژی هلگرن یێن وان ئەو د سەر دا برین وبەرێ وان ژ ڕێکا خودێ دایە پاش، بێی تشتەک ژ بارێ دویکەفتییێن وان کێم ببت، ومسوگەر ڕۆژا قیامەتێ پسیارا وان درەوان دێ ژ وان ئێتەکرن یێن وان ژ نک خۆ چێ دکرن. (١٤) و ب ڕاستی مە نووح بۆ مللەتێ وی هنارت ڤێجا ئەو هزار کێم پێنجی سالان د ناڤ وان دا مابوو، وی بەرێ وان ددا تەوحیدێ وئەو ژ شرکێ ددانە پاش، بەلێ وان گوهێ خۆ نەدا وی، ئینا خودێ ئەو ب تووفانێ کوشتن، ووان ب کوفر وسەرداچوونا خۆ زۆرداری ل خۆ کر.

(١٥) ڤێجا نووح وهەڤالێن وى یێن د گەمییێ دا مە ڕزگارکرن، ومە ئەو چەندە کرە نیشان وعیبرەت بۆ خەلکی. (١٦) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ ئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- بکە دەمێ وی گۆتییە مللەتێ خۆ: پەرستنا خودێ ب تنێ بکەن، وهوین ب ڕێکا ب جهئینانا فەرمانێن وی وخۆ پاشڤەلێدانا ژ گونەهان خۆ ژ غەزەبا وی بپارێزن، ئەو بۆ هەوە چێترە، ئەگەر هوین بزانن کانێ چ تشت بۆ هەوە یێ باشە و چ یێ خرابە. (١٧) هوین -ئەی مللەتێ من- ژبلی خودێ هەما هندەک صەنەمان دپەرێسن، وهوین درەوەکا مەزن دکەن، هندی ئەو صەنەمن یێن هوین ژبلی خودێ دپەرێسن نەشێن ڕزقەکی بدەنە هەوە، ڤێجا هوین ڕزقی ژ خودێ بخوازن نە ژ صەنەمێن خۆ، وهوین پەرستنا وی ب تنێ بکەن وشوکرا وی بکەن سەرا وی ڕزقێ وی دایە هەوە، پشتی مرنێ هوین دێ بۆ نک وی ئێنە زڤڕاندن، ڤێجا ئەو دێ جزایێ هەوە دەتە هەوە. (١٨) وئەگەر هوین -ئەی گەلی مرۆڤان- پێغەمبەرێ مە موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- د وی تشتی دا یێ ئەو بەرێ هەوە ددەتێ ژ پەرستنا خودێ ب تنێ درەوین دەربێخن، ب ڕاستی هندەک مللەتان بەری هەوە ژی پێغەمبەرێن خۆ د وێ حەقییێ دا یا وان بەرێ وان دایێ دروین دەرێخست بوون، ڤێجا غەزەبا خودێ ب سەر وان دا هات، وهەما یا ل سەر موحەممەد پێغەمبەری ئەوە ئەو پەیاما خودایێ خۆ ئاشکەرا بگەهینت، ووی وە کربوو. (١٩) ئەرێ وما ئەوێن هە نزانن کانێ چاوا خودێ چێکرییان ژ چونەیێ دئافرینت، پاشی پشتی ئەو پویچ دبن دوبارە ئەو وان چێ دکەتڤە، کانێ چاوا وی جارا یەکێ ئەو چێکربوون، ئەو ل بەر وی یا ب زەحمەت نینە؟ هندی دوبارەکرنە ل سەر خودێ یا ب ساناهییە، کانێ چاوا ئافراندنا جارا یەکێ ل بەر وی یا ب ساناهی بوو. (٢٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان یێن باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینن: هوین ل عەردی بگەڕن، وبەرێ خۆ بدەنێ کانێ چاوا خودێ چێکری ئافراندینە، وئافراندنا وان ل بەر وی یا ب زەحمەت نەبوو؟ ڤێجا هەر وەسا دوبارەکرنا ئافراندنا وان ل ئاخرەتێ ل بەر وی یا ب زەحمەت نابت. هندی خودێیە ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە، تشتێ وی بڤێت ئەو دکەت. (٢١) یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو وی عەزاب ددەت ل دویڤ وان تاوانێن وی د ژینا خۆ دا کرین، ویێ وی بڤێت ژ وان یێن تۆبە کرین وباوەری ئینای وکارێ چاک کری ئەو دلۆڤانییێ پێ دبەت، وهوین بۆ نک وی دێ ئێنە زڤڕاندن، ڤێجا ل دویڤ کریارێن هەوە ئەو دێ هەوە جزا دەت. (٢٢) وهوین -گەلی مرۆڤان- نە ل عەردی ونە ل عەسمانی نەشێن ب بێ ئەمرییا خودێ وی بێزار کەن، و ژبلی خودێ هەوە چو سەرکار نینن کارێن هەوە ب ڕێڤە ببەن، وهەوە چو پشتەڤان ژی نینن هەوە ژ خودێ بپارێزن ئەگەر وی خرابییەک بۆ هەوە ڤیا. (٢٣) وئەوێن کافری ب ئایەت ودەلیلێن خودێ ودیدارا وی یا ل ڕۆژا قیامەتێ کری، ئەوان چو بار د دلۆڤانییا من دا نینە ل ئاخرەتێ دەمێ ئەو وێ عەزابێ دبینن یا بۆ وان هاتییە ئامادەکرن، وعەزابەکا ب ئێش بۆ وان هەیە.

(٢٤) ڤێجا بەرسڤا مللەتێ ئیبراهیمی بۆ وی ئەو بوو هندەک ژ وان گۆتە هندەکان: هوین وی بکوژن یان بسوژن، ڤێجا وان ئەو هاڤێتە د ئاگری دا، ئینا خودێ ئەو ژێ ڕزگارکر، وئەو ئاگر ل سەر وی سار کر، هندی د ڕزگارکرنا ئیبراهیمی دایە ژ ئاگری نیشان وهێجەت بۆ وی مللەتی هەنە یێ باوەرییێ دئینت وگوهدارییێ دکەت. (٢٥) وئیبراهیمی گۆتە مللەتێ خۆ: ئەی مللەتێ من هەما هەوە ژبلی خودێ پەرستنا هندەک خوداوەندێن ژ قەستا کرییە، هەوە ئەو د ژینا دنیایێ دا بۆ خۆ یێن دانایین وهوین ل سەر ڤیانا وان دگەهنە یەک، وهوین پەرستن وخلمەتکارییا وان دکەن، پاشی ڕۆژا قیامەتێ، هندەک ژ هەو دێ خۆ ژ هندەکان بەری کەن، ولەعنەتان لێ کەن، ودویماهییا هەوە هەمییان ئاگرە، وهەوە پشتەڤانەک نابت هەوە ژ چوونا ئاگری خلاس بکەت. (٢٦) ئینا لووطی باوەری ب ئیبراهیمی ئینا ودویکەفتنا دینێ وی کر. وئیبراهیمی گۆت: هندی ئەزم ئەز جهـ ووارێ مللەتێ خۆ دێ هێلم ودێ قەستا عەردێ پیرۆز کەم کو (شامە)، هندی خودێیە ئەوە زالێ کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجهـ د ڕێڤەبرنا خۆ دا. (٢٧) ومە ئسحاق دایێ، وپشتی وی نەڤییێ وی یەعقووب ژی مە دایێ، ومە پێغەمبەر وکیتاب کرنە د ناڤ دووندەها وی دا، ومە خێرا وێ نەخۆشییا وی د ڕێکا مە دا دیتی دایێ، د دنیایێ دا ناڤ ودەنگەکێ باش وعەیالەکێ چاک، وهندی ئەوە ئەو ل ئاخرەتێ ژ چاکانە. (٢٨، ٢٩) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ لووطی بکە دەمێ وی گۆتییە مللەتێ خۆ: هندی هوینن هوین وێ کرێتییێ دکەن یا کەسێ بەری هەوە نەکری، ئەرێ هوین بۆ خرابییێ دچنە نک زەلامان، وهوین ب کارێ خۆ یێ پیس ڕێکێ ل ڕێڤنگان دگرن، وهوین د دیوانێن خۆ دا کریارێن کرێت دکەن وەکی ترانەپێکرنا ب خەلکی، وتێوەرکرنا بەرتفکان د وان یێن ب ڕێڤە دچن، وگەهاندنا نەخۆشییێ بۆ وان ب گۆتن وکریارێن سەقەت؟ وئەڤە ئاگەهدارکرنەکە کو چێ نابت خەلک ل سەر وی تشتی کۆم ببن یێ خودێ وپێغەمبەری ئەو ژێ داینە پاش. ڤێجا بەرسڤا مللەتێ لووطی ل سەر گۆتنا وی ب تنێ ئەو بوو وان گۆت: کانێ عەزابا خودێ بۆ مە بینە ئەگەر تو ڕاست دبێژی، ویێ ل دویڤ سۆزا خۆیی. (٣٠) وی گۆت: خودایێ من تو من ب سەر مللەتێ خرابکار بێخە ب ئینانەخوارا عەزابێ ب سەر وان دا؛ چونکی وان کرێتی یا دەرێخستی ورژدی یا ل سەر کری، ئینا خودێ دوعایا وی ب جهـ ئینا.

(٣١) ودەمێ ملیاكەتان خەبەرێ خۆش ب بوونا ئسحاقی، ویەعقووبێ كورێ وی پشتی وی بۆ ئیبراهیمی ئینای، ملیاكەتان گۆتە ئیبراهیمی: هندی ئەمین ئەم خەلكێ گوندێ لووطی، كو گوندێ (سەدوومە) دێ تێ بەین؛ چونكی هندی خەلكێ وی گوندینە ب بێ ئەمرییا خودێ زۆرداری ل خۆ كرییە. (٣٢) ئیبراهیمی گۆتە فریشتەیان: هندی لووطە یێ د ناڤ وان دا وئەو نە ژ زۆردارانە، وان گۆتێ: ئەم دزانین كانێ كی ل وێرێیە، ئەم دێ وی ومروڤێن وی ژ وێ تێبرنێ رزگار كەین یا كو دێ ب سەرێ گوندییێن وی دا ئێت ژنا وی تێ نەبت ئەو ژ وانە یێن دمیننە د عەزابێ دا. (٣٣) ودەمێ ملیاكەت هاتینە نك لووطی وی پێ نەخۆش بوو؛ چونكی وی هزر دكر ئەو مرۆڤن، وئەو ب هاتنا وان خەمگین بوو؛ چونكی وی خرابییا مللەتێ خۆ دزانی، ووان گۆتە وی: نەترسە مللەتێ تە نەشێن بگەهنە مە، وتو ب خەم نەكەڤە كو مە گۆتییە تە ئەم دێ وان تێ بەین، هندی ئەمین ئەم دێ تە ومروڤێن تە ژ وێ عەزابێ رزگار كەین یا كو دێ ب سەر مللەتێ تە دا ئێت ژنا تە تێ نەبت، ئەو دێ ژ وان بت یێن تێ دچن ژ مللەتێ وێ. (٣٤) هندی ئەمین ئەم دێ عەزابەكێ ژ عەسمانی ب سەر مرۆڤێن ڤی گوندی دا ئینینە خوارێ؛ ژ بەر نەگوهدارییا وان بۆ خودێ وكرنا وان بۆ كرێتییێ. (٣٥) و ب راستی مە هندەك شوینوارێن ئاشكەرا ژ وارێ مللەتێ لووطی هێلان عیبرەت بۆ مللەتەكێ فام بكەت، ومفای ژێ وەربگرت. (٣٦) ومە بۆ خەلكێ (مەدیەنێ) برایێ وان شوعەیب هنارت، ئینا وی گۆتە وان: ئەی مللەتێ من پەرستنا خودێ ب تنێ بكەن، هەوە ژ وی پێڤەتر چو خودا نینن، وهوین ب پەرستنا خودایێ خۆ هیڤییا رۆژا دویماهییێ بكەن، وزێدە خرابكارییێ وگونەهان د عەردی دا نەكەن، بەلێ تۆبە بكەن و ل خودایێ خۆ بزڤرن. (٣٧) ئینا خەلكێ (مەدیەنێ) شوعەیب د وی تشتی دا یێ وی ژ خودێ گەهاندییە وان درەوین دەرێخست، ئینا ڤەلەرزینەكا دژوار ئەو گرتن، ڤێجا ئەو د خانییێن خۆڤە كەفتن وچوون. (٣٨) ومە عاد وثەموودی تێبرن، و ب راستی كاڤلبوونا خانییێن وان بۆ هەوە ئاشكەرا بوویە، وغەزەبا مە یا كو ب سەر وان دا هاتی، وشەیتانی كارێن وان یێن خراب ل بەر وان خەملاندن، ڤێجا وی بەرێ وان ژ رێكا خودێ ورێكا باوەرییا ب وی وپێغەمبەرێ وی وەرگێرا، وئەو د كوفر وسەرداچوونا خۆ دا دخودان دیتن بوون، وپێ دكەیفخۆش بوون، وان هزر دكر ئەو دراست ودورستن، وئەو ب خۆ د بەرزەبوونێ دا دنقۆ بوون.

(٣٩) ومە قاروون وفیرعەون وهامان تێبرن، و ب ڕاستی مووسا ب دەلیلێن ئاشكەرا بۆ وان هەمییان هاتبوو، ڤێجا وان خۆ ل عەردی مەزن كر، وخۆ گەلەک دیت، وئەو نە ئەو بوون یێن ژ دەست مە دەركەڤن، بەلكی ئەم دخودان شیان بووین ل سەر وان. (٤٠) ڤێجا هەر یەک ژ ئەوێن هە یێن مە بەحسێ وان كری ژ بەر گونەها وی مە گرت: ڤێجا ژ وان هەبوو یێ مە هندەک بەرێن ژ تەقنا هشككری ب سەردا بەرداین، وئەڤە مللەتێ لووطی بوون، و ژ وان هەبوو یێ ڤیژی ب سەر دا هاتی، وئەڤە مللەتێ صالحی وشوعەیبی بوون، و ژ وان هەبوو یێ مە د عەردی دا برییە خوارێ وەكی قاروونی، و ژ وان هەبوو یێ مە خەندقاندی، وئەو مللەتێ نووحی وفیرعەون ومللەتێ وی بوو، ونەبوویە كو خودێ ڤان ب گونەها هندەكێن دی بگرت، ڤێجا زۆردارییێ ل وان بكەت وبێ گونەهـ وان تێ ببەت، بەلێ وان ب خۆ زۆرداری ل خۆ دكر كو د قەنجییێن خودێ دا بوون وپەرستنا هندەكێن دی دكر. (٤١) مەتەلا وان یێن ژبلی خودێ صەنەم بۆ خۆ كرینە دۆست وسەركار وهیڤی خواستی كو ئەو وان ب سەر بێخن، وەكی مەتەلا تەڤنپیركێیە ئەوا مالەک بۆ خۆ دانای دا پێ بێتە پاراستن، بەلێ وێ مالێ ل دەمێ تەنگاڤییێ چو مفا نەگەهاندێ، ڤێجا ئەڤ بوتپەرێسە ژی دوەسانە دۆست وسەركارێن وان یێن كو وان ژبلی خودێ بۆ خۆ داناین چو مفا نەگەهاندە وان، ومالا تەڤنپیركێ لاوازترین مالە، ئەگەر وان ئەڤە زانیبا وان ئەو بۆ خۆ نە دكرنە سەركار؛ چونكی نە ئەو مفای دگەهینن ونەزیانێ. (٤٢) هندی خودێیە دزانت كانێ ئەو چ شریكان بۆ وی ددانن، و ب ڕاستی ئەو چو نینن، بەلكی هەما ئەو هندەک ناڤن وان ل سەر داناین، نە چو مفای دگەهینن ونە چو زیانێ. وئەو د تۆلڤەكرنا خۆ دا ژ وی یێ كوفرێ ب وی بكەت یێ زالە، و د ڕێڤەبرن وكارێ خۆ دا یێ كاربنەجهە. (٤٣) وئەڤان مەتەلان ئەم بۆ مرۆڤان دئینین؛ دا ئەو مفای بۆ خۆ ژێ وەربگرن وژێ فێر ببن، و ژ زانایان پێڤەتر كەس تێ ناگەهت. (٤٤) خودێ عەسمان وعەرد ب دادی وحەقییێ ئافراندن، هندی د ئافراندنا وان دایە هێجەت ودەلیل هەنە بۆ وی یێ باوەرییێ ب دەلیل وئایەتان دئینت دەمێ وان دبینت. (٤٥) تو وێ بخوینە یا بۆ تە هاتییە خوارێ ژ قورئانێ، وكاری پێ بكە، ونڤێژێ ب دورستی بكە، هندی بەردەوامییا ل سەر نڤێژێیە خودانی ژ كرنا گونەهـ وكرێتییان پاشڤەدبەت؛ چونكی ئەوێ بەردوامییێ ل سەر بكەت، و ب دورستی بكەت، دلێ وی روهن دبت، وباوەرییا وی زێدە دبت، وخێرخوازییا وی ب هێز دكەڤت، ودلێ وی زوی ب زوی ناچتە خرابییێ، وزكرێ خودێ د نڤێژێ دا ووەكی دی ژی ژ هەر تشتەكێ دی باشتر ومەزنتر و ب خێرترە. وخودێ دزانت كانێ هوین چ باشی وخرابییان دكەن، ڤێجا ئەو دێ هەوە سەرا وێ چەندێ جزا دەت.

(٤٦) و ب ڕەنگێ باشتر، وگۆتنەکا جوانتر نەبت هوین -گەلی خودان باوەران- دان وستاندنێ د گەل جوهی وفەلان نەکەن، ئەو تێ نەبن یێن بەرێ خۆ ژ حەقییێ وەرگێڕای وڕکداری کری وخۆ مەزن کری وخۆ بۆ شەڕێ هەوە ئامادەکری، هوین ب شیری وان باخێڤن حەتا ئەو باوەرییێ بینن، یان ژی ب سەر شۆڕی زێرەسەرییێ بدەن، وهوین بێژن: مە باوەری ب وێ قورئانێ ئینایە یا بۆ مە هاتییە خوارێ، ومە باوەری ب وێ تەورات وئنجیلێ ژی ئینایە یێن بۆ هەوە هاتینە خوارێ، وخودایێ مە وخودایێ هەوە یەکە وی چو هەڤپشک د خۆیینی وناڤ وسالۆخەتان دا نینن، ومە خۆ تەسلیمی ئەمر وفەرمانا وی کرییە. (٤٧) وکانێ چاوا مە کیتاب بۆ وان پێغەمبەران ئینان یێن بەری تە -ئەی موحەممەد- هاتین، وەسا مە ئەڤ کیتابە بۆ تە ئینا خوارێ یا کو کیتابێن بەری خۆ ڕاستگۆ دەردئێخت، ڤێجا ئەوێن مە کیتاب بۆ ئینایە خوارێ ژ ئسرائیلیان ووان کیتاب ب دورستی زانی ئەو باوەرییێ ب قورئانێ دئینن، و ژ ڤان عەرەبێن قورەیشی ویێن دی ژی هەیە یێ باوەرییێ پێ بینت، و ژ کافران پێڤەتر کەس د ڤێ قورئانێ وهێجەت ودەلیلێن وێ دا ناکەفتە گومانێ وکوفرێ پێ ناکەت. (٤٨) و ژ موعجزەیێن تە یێن ئاشکەرا -ئەی موحەممەد- ئەڤەیە: بەری ئەڤ قورئانە بۆ تە بێت نە تە چو کیتاب خواندینە ونە تە چو حەرف ب دەستێ خۆ نڤیسینە، وئەو ڤێ چەندێ دزانن، وئەگەر بەری وەحی بۆ تە بێت تو یێ خواندەڤا بای یان تە نڤیسین کربا هنگی یێن نەحەق دا کەڤنە گومانێ، ودا بێژن: وی ئەڤە ژ کیتابێن بەرێ یا وەرگرتی. (٤٩) بەلکی قورئان هندەک ئایەتێن ڕامان ئاشکەرانە زانا وان ژ بەر دکەن، و ژ وان زۆرداران پێڤەتر -یێن بەرێ خۆ ژ حەقییێ وەردگێڕن وهەڤڕکییێ دکەن- کەس دەروێ ب ئایەتێن مە ناکەت. (٥٠) وبوتپەرێسان گۆت: بلا هندەک هێجەت ودەلیل بۆ موحەممەدی هاتبانە خوارێ کو مە ب چاڤ دیتبان وەکی حێشترا صالحی وگۆپالێ مووسای! تو بێژە وان: مەسەلا ڤان ئایەتان ب دەستێ خودێیە، ئەگەر وی بڤێت ئەو دێ وان ئینتە خوارێ، وئەگەر نە نائینت، وهەما ئەز پێغەمبەرەکم هەوە ژ عەزابا خودێ دترسینم، وڕێکا حەقییێ یا ئاشکەرا نیشا هەوە ددەم. (٥١) ئەرێ وما تێرا ڤان بوتپەرێسان نەبوو کو ئەو بزانن تو یێ ڕاستگۆیی -ئەی موحەممەد- کو مە قورئان بۆ تە ئینایە خوارێ بۆ وان دئێتە خواندن؟ هندی د ڤێ قورئانێ دایە دلۆڤانییەک بۆ خودان باوەران د دنیایێ وئاخرەتێ دا هەیە، وبیرئینانەک ژی بۆ وان تێدا هەیە ئەو بیرا خۆ لێ دئیننەڤە. (٥٢) تو بێژە: خودێ بەسە د ناڤبەرا من وهەوە دا شاهد بت ل سەر ڕاستگۆییا من کو ئەز پێغەمبەرێ ویمە، و ل سەر درەوپێکرنا هەوە بۆ من وبۆ وێ حەقییێ یا ئەز بۆ هەوە پێ ژ نک خودێ هاتیم، هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەدری هەی ئەو پێ دزانت، تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت. وئەوێن باوەری ب نەحەقییێ ئینای وکوفر ب خودێ کری -د سەر ڤان هەمی دەلیلێن ئاشکەرا ڕا- ئەو ئەون یێن ل دنیایێ وئاخرەتێ دزیانکار.

(٥٣) وبوتپەرێسێن مللەتێ تە بۆ ترانەپێکرن لەزێ ل عەزابێ دکەن، وئەگەر نە ژ بەر هندێ با کو خودێ دەمەکێ دەسنیشانکری بۆ عەزابا وان د دنیایێ دا دانایە نەپێش دکەڤت نەپاش دکەڤت، دەمێ وان داخوازا عەزابێ دکر دا عەزاب ب سەر وان دا ئێت، وعەزاب ب خافلەتی ڤە هەر دێ ب سەر وان دا ئێت، وئەو پێ ناحەسن. (٥٤) ئەو لەزێ ب هاتنا عەزابێ د دنیایێ دا ل تە دکەن، وئەو هەر دێ ب سەر وان دا ئێت، وهندی عەزابا جەهنەمێیە ل ئاخرەتێ دێ دۆرێ ل وان گرت، ئەو ژێ خلاس نابن. (٥٥) رۆژا قیامەتێ عەزاب ژ هنداڤی سەرێ کافران ب سەر وان دا دئێت، و ژ بن پێیێن وان ژی، وئاگر ژ هەمی رەخان ڤە ب سەر وان دا دئێت، وخودێ هنگی دبێژتە وان: هوین تام بکەنە جزایێ کارێ هەوە د دنیایێ دا دکر: ژ شرکا ب خودێ، وکرنا گونەهـ وتاوانان. (٥٦) ئەی بەنییێن من یێن باوەری ئینای ئەگەر د ئاشکەراکرنا باوەرییێ وپەرستنا خودێ ب تنێ دا هوین د تەنگاڤییێ دا بن، هوین ل عەردێ خودێ یێ بەرفرەهـ مشەخت ببن، وپەرستنێ بۆ من ب تنێ بکەن. (٥٧) هەر نەفسەکا زێندی دێ تام کەتە مرنێ، پاشی هوین بۆ حسێب وجزادانێ بۆ نک مە دێ ئێنە زڤراندن. (٥٨) وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وئەو کارێن چاک کرین یێن فەرمان پێ لێ هاتییە کرن مسوگەر ئەم دێ وان ل ژۆرێن بلند ژ بەحەشتێ دانین یێن رویبار د بن دا دچن، هەر وهەر ئەو دێ تێدا مینن، ئەڤ ژۆرێن بەحەشتێ چ باش جزایە بۆ وان یێن کاری ب فەرمانا خودێ دکەن. (٥٩) هندی ئەو بەحەشتن یێن بەحس ژێ هاتییەکرن بۆ وان خودان باوەرانە یێن صەبر ل سەر گوهدارییا خودێ کێشای، وپێگری ب دینێ خۆ کری، و د رزق وجیهادا دوژمنی دا خۆ دهێلنە ب هیڤییا خودێ ڤە. (٦٠) وچەند حەیوان هەنە ل سەر عەردی ب رێڤە دچن رزقێ خۆ بۆ رۆژا دی هل ناگرن، وەکی مرۆڤ دکەت، خودێ رزقێ وان ددەت وەکی رزقێ هەوە ددەت، وئەوە گوهدێرێ گۆتنێن هەوە، یێ پرزانا ب کریار وهزرێن هەوە یێن دلی. (٦١) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- پسیارا بوتپەرێسان بکەی: کێ عەسمان وعەرد ب ڤی رەنگێ جوان ئافراندینە، ورۆژ وهەیڤ بن دەست کرینە؟ مسوگەر ئەو دێ بێژن: خودێ ب تنێ ئەو یێن ئافراندین، ڤێجا چاوا ئەو بەرێ خۆ ژ باوەرییا ب خودێ وەردگێرن، وپەرستنا هندەکێن دی د گەل وی دکەن؟ ڤێجا تو ژ درەو وبێ بەختییا وان عەجێبگرتی ببە!! (٦٢) خودایێ پاک وبلند رزقی بۆ وی بەرفرەهـ دکەت یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، و ل سەر وی بەرتەنگ دکەت یێ وی بڤێت، هندی خودێیە ب هەر تشتەکێ هوین دکەن یێ پرزانایە، چو تشت ل وی بەرزە نابت. (٦٣) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- پسیارا بوتپەرێسان بکەی: کێ ئاڤەک ژ عەوران باراندییە وعەرد پشتی هشک بووی پێ شین کرییەڤە؟ مسوگەر ئەو دێ ئعترافێ کەن وبێژنە تە: خودێ ب تنێیە ئەو چەندە کری، تو بێژە: حەمد بۆ وی خودایی بت یێ هێجەتا تە ب سەر یا وان ئێخستی، بەلکی پترییا وان فام ناکەن کانێ مفایێ وان وزیانا وان د چ دایە، وئەگەر وان فام کربا شریک بۆ خودێ چێ نەدکرن.

(٦٤) وئەڤ ژینا دنیایێ ژ موژیلی ویاریبیان پێڤەتر چو ددی نینه، پاشی ئەو زوی دچت، وهندی خانییێ ئاخرەتێیه ئەوە ژینا ڕاست وبەردەوام یا کو مرن تێدا نەبت، ئەگەر خەلکی ئەڤ چەندە زانیبا خانییێ بەروەخت ب سەر یێ بەردەوام نەدئێخست. (٦٥، ٦٦) ڤێجا ئەگەر کافر د دەریایێ دا ل گەمییان سویار بوون، وئەو ژ خەندقاندنێ ترسان، دێ بەرێ خۆ دەنە خودێ ب تنێ، و ژ دلەکێ صافی دێ دوعایان ژ وی کەن، ڤێجا ئەگەر وی ئەو دەربازکرنە هشکاتییێ، وتەنگاڤی ژ سەر وان ڕابوو، ئەو دێ ل شرکا خۆ زڤڕنەڤە. وشرکا وان پشتی قەنجییا ڕزگاربوونا ژ دەریایێ مە د گەل وان کری بۆ هندێیە دا دویماهییا وێ کوفر بت ب وێ قەنجییا مە د گەل وان کری، ودا خۆشی پێبرنا خۆ د ڤێ دنیایێ دا تمام بکەن، وپاشی ئەو خرابییا کارێ خۆ دێ زانن، ودێ زانن کانێ خودێ چ عەزاب بۆ وان ل ڕۆژا قیامەتێ ئامادە کرییە. (٦٧) ئەرێ وما کافرێن (مەکەهێ) نەدیتییە کو خودێ (مەکەهـ) بۆ وان یا کرییە جهەکێ پاراستی وتەنا خەلکێ وێ تێدا ژ خۆ ومالێ خۆ دپشت ڕاستن، ومرۆڤ ل دەور وبەرێن وان ژ دەرڤەی حەرەمێ، نە دپشت ڕاستن ودئێنە ڕەڤاندن؟ ئەرێ ڤێجا ئەو باوەرییێ ب شرکێ دئینن، وکافرییێ ب وێ قەنجییێ دکەن یا خودێ ب تایبەتی د گەل وان کری، ڤێجا ئەو پەرستنا وی ب تنێ ناکەن؟ (٦٨) کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ درەو ل سەر ناڤێ خودێ کری، ڤێجا نەحەقی وسەرداچوونا خۆ ب خودێ ڕادای، یان درەو ب وێ حەقییێ کری یا خودێ پێغەمبەرێ خۆ پێ هنارتی، هندی ئاگرە جهەک بۆ وی تێدا هەیە یێ کوفر ب خودێ کری، وباوەری ب تەوحیدا وی نەئینای، وپێغەمبەرێ وی درەوین دەرێخستی. (٦٩) وئەو خودان باوەرێن جیهادا نەفسا خۆ وشەیتانی ونەیارێن خودێ کری، وصەبر ل سەر نەخۆشییا د ڕێکا خودێ دا کێشای، خودێ بەرێ وان دێ دەتە ڕێکێن خێرێ، ودێ وان ل سەر ڕێکا ڕاست موکم کەت، وهەچییێ ئەڤە سالۆخەتێن وی بن ئەو بۆ خۆ وبۆ خەلکی ژی دێ یێ قەنجیخواز بت. وهندی خودێیە ب پشتەڤانی وپاراستن وتەوفیقا خۆ یێ د گەل وی یێ قەنجیکار بت ژ بەنییان.

سوورەتا (الروم)

(١) (الم) ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری بۆرییە. (٢-٥) ل سەر عەردێ (شامێ) یێ نێزیک بۆ وەلاتێ (فارسان) فورس شیانە ڕۆمییان، وپاشی پشتی دەمەکێ دی ڕۆمی دێ شێنە فورسێ، دەمەکێ ژ سێ سالان کێمتر نەبت و ژ دەهـ سالان پتر نەبت. وبەری ڕۆمی ب سەرکەڤن وپشتی ب سەردکەڤن ژی مەسەلە هەمی د دەستێ خودێ دایە، ورۆژا ڕۆمی دشێنە فورسێ کەیفا خودان باوەران دێ ب سەرکەفتنا ڕۆمییان ل سەر فورسێ ئێت. وهەچییێ خودێ بڤێت دێ وی ب سەر ئێخت، ویێ وی بڤێت دێ شەرمزار کەت، وئەوە خودایێ زال و دلۆڤانکار. وئەو چێبوو یا خودێ گۆتی وپشتی حەفت سالان ڕۆمی شیانە فورسێ، وکەیفا موسلمانان ب وێ چەندێ هات؛ چونکی ڕۆمی خودان کیتابن.

(٦، ٧) خودێ سۆزەکا بنەجھـ دایە خودان باوەران، کو ڕۆمییێن فەلە ب سەر فارسێن بوتپەرێس بێخت، بەلێ پتربیا کافرێن (مەکەهێ) نزانن کو ئەو سۆزا خودێ دای حەقییە، وهەما ب تنێ ئەو تشتێ دنیایێ یێ ب سەرڤە وجوانییا وێ دزانن، وئەو ژ مەسەلێن ئاخرەتێ وتشتێ مفای تێدا بگەهینتە وان دبێ ئاگەهن، هزرا خۆ تێدا ناکەن. (٨) ئەرێ وما ئەوێن هە یێن درەوێ ب پێغەمبەرێن خودێ ودیدارا وی دکەن هزرا خۆ د ئافراندنا خۆ دا ناکەن، کو خودێ ئەو ژ چوننەیێ چێکرینە. خودێ عەسمان وعەردی وتشتێ د ناڤبەرا هەر دووان دا هەی بۆ هندێ ئافراندینە دا کو دادی وخەلات وجەلات تێدا بێنە ب کارئینان، ودا ببنە نیشان ل سەر تەوحید وشیانا خودێ، ودەمەکێ دەسنیشانکری بۆ دانایە کو ڕۆژا قیامەتییە ئەو دێ لێ ب دویماهی ئێن. وهندی پتربیا مرۆڤانە ب دیدارا خودایێ خۆ دکافرن؛ ژ بەر نەزانینا وان کو زڤڕینا وان پشتی مرنێ بۆ نک خودێیە، و ژ بێ ئاگەهییا وان ژ ئاخرەتێ. (٩) ئەرێ ئەڤێن درەوێ ب خودێ دکەن و ژ ئاخرەتێ دبێ ئاگەهـ ما ل عەردی نەگەڕیاینە وهزرا خۆ نەکرییە، ونەدیتییە کانێ جزایێ وان مللەتێن درەو ب پێغەمبەرێن خودێ کری وەکی عادی وثەموودی چ بوویە؟ و ب ڕاستی لەشێن وان ب هێزتر بوون، وئەو پتر دشیان خۆشییێ ب ژینێ ببەن چونکی وان عەرد کێلابوو وشینکربوو، ووان قەسر وسەرا ئاڤاکربوون ولێ ئاکنجی بووبوون، ووان دنیایا خۆ پتر ژ یا خەلکێ (مەکەهێ) ئاڤاکربوو، ڤێجا وێ ئاڤاکرنا وان ودرێژییا ژییێ وان چو مفا نەگەهاندە وان، وپێغەمبەرێن وان ب هێجەت ونیشانێن ئاشکەرا بۆ وان هاتبوون، بەلێ وان ئەو درەوین دەرێخستن ئینا خودێ ئەو تێبرن، وخودێ ب وێ چەندێ زۆرداری ل وان نەکربوو، بەلکی وان ب شرکێ وگونەهان زۆرداری ل خۆ کربوو. (١٠) پاشی دویماهییا ئەوێن خرابی کری ژ سەرداچووی وکافران خرابترین وپیسترین دویماهی بوو؛ چونکی وان باوەری ب خودێ نەئینا ویاری بۆ خۆ ب ئایەتێن وی کرن یێن وی بۆ پێغەمبەرێن خۆ ئینانینە خوارێ. (١١) خودێ ب تنێ چێکری ئافراندینە، وئەو ب تنێیە دشێت جارەکا دی وان چێ بکەتڤە، پاشی خەلک هەمی بۆ نک وی دێ زڤڕنەڤە، ڤێجا ئەو دێ جزایێ باشی وخرابی ل دویڤ کریارێن وان دەتێ. (١٢) وڕۆژا قیامەت ڕادبت تاونبار ژ ڕزگاربوونا ژ عەزابێ بێ هیڤی دبن، وئەو حێبەتی دمینن ووان چو هێجەت نابن. (١٣) ووێ ڕۆژێ بوتپەرێسان چو مەهدەرچی نابن ژ وان خوداوەندێن وان ژبلی خودێ پەرستن بۆ دکر، بەلکی ئەو خۆ ژ یەک ودو بەری دکەن، ومەهدەر یا خودێ ب تنێیە، وئەو ژ وی پێڤەتر ژ کەسێ دی نائێتە خواستن. (١٤، ١٥) وڕۆژا قیامەت ڕادبت ئەوێن باوەری پێ هەی ویێن کافر ژێک جودا دبن. ڤێجا ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی هەی، وکریارێن چاک کرین ئەو د بەحەشتێ دانە، قەدرێ وان دئێتە گرتن وئەو کەیفخۆش دبن وخۆشییێ پێ دبەن.

(١٦) وهندى ئەون يێن كوفر ب خودێ كری ودرەو ب وێ كری يا پێغەمبەر پێ هاتين وباوەری ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئينای، ئەو هەر دێ د عەزابێ دا بن؛ ژ بەر تشتێ وان د دنيايێ دا درەو پێ كری. (١٧، ١٨) ڤێجا هوين ئەی گەلی خودان باوەران تەسبيحا خودێ بكەن ووی ژ شريك وژن وزارۆيان پاك وپيرۆز بكەن، وهوين ب ئەزمانێ خۆ سالۆخەتێن كەمالێ بۆ وی بێژن، و ب ئەندامێن لەشێ خۆ ژی وێ چەندێ بنەجهـ بكەن دەمێ ل هەوە دبته ئێڤار، ودەمێ ل هەوە دبته سپێدە، و ب شەڤێ، ونيڤرۆ، وحەمد وسوپاسی ل عەسمانی وعەردی، ل شەڤێ وڕۆژێ بۆ وييە. (١٩) خودێ تشتێ زێندی ژ یێ مری دئينتەدەر وەكی مرۆڤی ژ چپكێ وتەيری ژ هێكێ، وتشتێ مری ژ یێ زێندی دئينته دەر وەكی چپكێ ژ مرۆڤی وهێكێ ژ تەيری. وئەو عەردی شين دكەت پشتی هشك بووی، ووەكی ڤێ زێنديكرنێ هوين ژی -گەلی مرۆڤان- بۆ حسێب وجزادانێ ژ گۆڕێن خۆ دەردكەڤن. (٢٠) و ژ نيشانێن مەزنی وشيانا خودێیە كو وی بابێ هەوە ئادەم ژ ئاخێ ئافراند، پاشی هوين بوونە مرۆڤ وهوين زێدە بوون و ل عەردی بەلاڤ بوون. (٢١) و ژ نيشانێن مەزنی وشيانا وييە كو وی هەر ژ نفشێ هەوە ب خۆ -گەلی زەلامان- ژن بۆ هەوە ئافراندن؛ دا دلێن هەوە ل نك وان ڕحەت وئاكنجی ببن، ووی ڤيان ودلۆڤانی كرە د ناڤبەرا ژنێ وزەلامێ وێ دا، هندی د ئافراندنا وێ چەندێ دايە نيشان ل سەر شيان وتەوحيدا خودێ بۆ وی مللەتی هەنە یێ هزرا خۆ بكەت، و د تشی بگەهەت. (٢٢) وئافراندنا عەسمانان وبلندكرنا وان بێ ستوين، وئافراندنا عەردی وبەرفرەهكرنا وی، وژێكجودابوونا ئەزمان وڕەنگێن هەوە، ژ نيشانێن شيانا خودێنە، هندی د وێ چەندێ دايە عيبرەتەك بۆ خودان ديتن وزانينان هەيە. (٢٣) و ژ نيشانێن ڤێ شيانييە كو خودێ نڤستن ل شەڤێ وڕۆژێ بۆ هەوە كرە ڕحەتی وتەناهی؛ چونكی ب نڤستنێ مرۆڤ ڕحەت دبت ووەستيان نامينت، ووی ڕۆژ بۆ هەوە كرە جهێ بەلاڤبوون وخواستنا ڕزقی، هندی د وێ چەندێ دايە نيشان ل سەر شيانا خودێ بۆ وی مللەتی هەنە یێ گوهدارييا شيرەتان بكەت وهزرا خۆ تێدا بكەت. (٢٤) و ژ نيشانێن شيانا وييە ئەو بروسييان نيشا هەوە ددەت، ڤێجا هوين ژ دەنگێ وان دترسن، وهوين دلێ خۆ دبەنە بارانێ، وئەو بارانێ ژ عەوران دبارينت وعەردی پشتی هشك بووی پێ شين دكەتەڤە، هندی د ڤێ چەندێ دايە نيشانەك ل سەر شيانا خودێ يا تمام وكارينەجهی وقەنجييا وی هەيە بۆ هەر كەسەكێ عەقلەك هەبت پێ بێتە سەر ڕێ.

(٢٥) و ژ نیشانێن شیانا وییە کو عەسمان وعەرد ب فەرمانا وی ڕاوەستاینە وئاکنجی بووینە، ونەهژیاینە، وعەسمان نەکەفتییە سەر عەردی، پاشی ئەگەر خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ هوین بۆ ڕابوونێ گازیکرن، هنگی هوین ب لەز دێ ژ گۆڕێن خۆ دەرکەڤن. (٢٦) وهەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی ژ فریشتە ومرۆڤ وئەجنە وحەیوان وهشکاتی وشینکاتییان بۆ خودێ ب تنێیە، ئەڤە هەمی د فەرمانا وی دانە ول بن ئەمرێ وینە. (٢٧) وخودێ ب تنێیە یێ خەلکی ژ چونەیێ دئافرینت پاشی پشتی مرنێ وان دوبارە زێندی دکەت، ودوبارەکرنا ئافراندنا خەلکی پشتی مرنێ ل بەر خودێ ب ساناهیترە ژ ئافراندنا وان بۆ جارا یەکێ، وئەو ب خۆ هەردو ل بەر وی ب ساناهینە. وسالۆخەتا بلندتر د هەر تشتەکی دا یا ئەو پێ بێتە سالۆخدان بۆ وییە، چو تشتەک وەکی وی نینە، وئەوە گوهدێرێ بینەر. وئەوە زالێ کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجهـ د گۆتن وکریارێن خۆ دا، و د ڕێڤەبرنا خەلکی دا. (٢٨) گەلی بوتپەرێسان خودێ مەتەلەک بۆ هەوە ژ هەوە ب خۆ ب خۆ ئینا: ئەرێ ما ژ بەنییێن هەوە یەک هەیە پشکدارییا هەوە د ڕزقێ هەوە دا بکەت، وهوین دبینن کو هوین وئەو وەکی یەکن، دا کو هوین ژ وان بترسن کا چاوا هوین ژ پشکدارێن خۆ یێن ئازاد دترسن کو مالێ هەوە د ناڤبەرا خۆ دا لێکڤەکەن؟ هوین ب وێ چەندێ دڕازی نابن، ڤێجا چاوا هوین بۆ خودێ ب وێ چەندێ ڕازی دبن کو هوین ژ چێکرییێن خودێ شریکەکی بۆ وی بدانن؟ و ب ڤی ڕەنگێ ئاشکەرا ئەم هێجەت ودەلیلان بۆ خودان عەقلێن دورست وساخلەم ئاشکەرا دکەین. (٢٩) بەلکی بوتپەرێسان دویکەفتنا دلچوونێن خۆ کرییە دەمێ وان بێ زانین چاڤ ل باب وباپیرێن خۆ کری، ڤێجا پشکدارییا وان د نەزانین وسەرداچوونێ دا کری، وکەس نەشێت بەرێ وی بدەتێ هیدایەتێ یێ خودێ ئەو -ژ بەر کوفر وڕکدارییا وی- بەرزەکری، وڤان چو پشتەڤان نینن وان ژ عەزابا خودێ ڕزگار بکەن. (٣٠) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد وهەچییێ دویکەفتنا تە کری- بەرێ خۆ ڕاست بدە وی دینی یێ خودێ بۆ تە دانای، کو ئیسلامە، وبەردەوام ل سەر بمینە؛ چونکی ئەو د گەل خۆرستییا مرۆڤی ڕێ دکەڤت، ومانا هەوە ل سەر ڤی دینی خۆپێڤەگرێدانە ب وێ خۆرستییێ ڤە یا خودێ مرۆڤ ل سەر چێکری، گوهۆڕین بۆ چێکرییێ خودێ ودینێ وی نینە، ئەوە ڕێکا ڕاست یا خودانی دگەهینتە ڕازیبوونا خودێ وبەحەشتا وی، بەلێ پتریبا مرۆڤان نزانن کو ئەوا من فەرمان پێ ل تە کری -ئەی موحەممەد- ئەو ب تنێیە دینێ ڕاست. (٣١) وهوین ب تۆبەکرنێ وئیخلاصێ ل خودێ بزڤرن، وتەقوا وی بکەن وئەمر وفەرمانێن وی ب جهـ بینن، ونڤێژێ ب دورستی وتمام بکەن، وهوین ژ وان بوتپەرێسان نەبن یێن شریکان بۆ خودێ د پەرستنێ دا ددانن. (٣٢) وهوین ژ بوتپەرێس وبیدعەچی وخودانێن دلچوونان نەبن ئەوێن دینێ خۆ گوهاڕتی، و ل دویڤ دلێ خۆ هندەک ژێ گرتی وهندەک ژێ بەردای، وبووینە پارت ودەستەک، هندەک ژ وان ل سەر نەحەقییێ پشتا هندەکان دگرن، هەر پارتەک ب وی تشتی یا کەیفخۆشە یێ ل نک وێ هەی، خۆ دبینن دحەق وخەلکی نەحەق.

(٣٣) وئەگەر نەخۆشی وبەلایەک گەهشتە مرۆڤان ئەو ژ دل دێ هاوار کەنە خودایێ خۆ کو ئەو ڤێ نەخۆشییێ ژ سەر وان ڕاکەت، ڤێجا ئەگەر وی ڕەحم ب وان بر وئەو نەخۆشی ژ سەر ڕاکر هنگی دەستەکەک ژ وان دوبارە دێ ل شرکێ زڤڕن، ودێ پەرستنا هندەکێن دی د گەل خودێ کەن. (٣٤) دا ئەو کوفرێ ب وی تشتی بکەن یێ مە دایە وان ومە منەت پێ ل وان کری کو مە تەنگاڤی ژ سەر وان ڕاکری، ونەخۆشی نەهێلای، ڤێجا هوین -گەلی بوتپەرێسان- خۆشییێ ب بەرفرەهییا د دنیایێ دا ببەن، پاشی هوین دێ زانن کانێ چ عەزاب دێ ب سەر هەوە دا ئێت. (٣٥) یان مە هێجەتەکا ئاشکەرا وکیتابەکا بنبڕ ب سەر ڤان بوتپەرێسان دا ئینایە خوارێ، کو شرک وکوفرا وان دورست دەربێخت. (٣٦) وئەگەر مە ژ نک خۆ قەنجییەک ژ ساخلەمی وبەرفرەهییێ دا مرۆڤان، کەیفا وان دێ پێ ئێت وئەو د سەر پیییێ خۆ دا دێ چن وشوکرا مە ناکەن، وئەگەر ژ بەر گونەهێن وان نەخۆشی وهەژاری وترس وتەنگاڤی ب سەر وان دا هات، ئەو بێ هیڤی دبن کو جارەکا دی وەکی بەرێ لێ بێنەڤە، وئەڤە تبیعەتێ پتریبا مرۆڤانە ل دەمێ تەگاڤی وبەرفرەهییێ. (٣٧) ئەرێ وما وان نەزانییە کو هەچییێ خودێ بڤێت بۆ جەڕباندن ڕزقێ وی بەرفرەهـ دکەت، کانێ دێ شوکرێ کەت یان دێ کافر بت؟ وهەچییێ وی بڤێت ئەو بۆ جەڕباندن ڕزقێ وی بەرتەنگ دکەت، کانێ دێ صەبرێ کێشت یان نە؟ هندی د ڤێ بەرفرەهکرن وبەرتەنگکرنێ دایە نیشان بۆ وی مللەتی هەنە یێ باوەرییێ ب خودێ دئینن وکاربنەجهی ودلۆڤانییا وی دزانن. (٣٨) ڤێجا تو -ئەی خودان باوەر- حەقێ مرۆڤێ خۆ یێ نێزیک ژ مرۆڤاینییێ وهاریکارییێ وهەمی کارێن دی یێن باش بدێ، وتو ژ خێر وزەکاتێ بدە مرۆڤێ هەژار وپێتڤی ووی ڕێڤنگی یێ چو ڤێ نەمای، ئەڤ دانە بۆ وی چێترە یێن ب کارێ خۆ کنارێ خودێ دخوازت، وئەوێن ڤان خێر وباشییان دکەن، ئەون یێن خێرا خودێ ب دەست خۆڤە دئینن و ژ عەزابا وی ڕزگار دبن. (٣٩) وهەر قەرەکێ هوین ب ئنیەتا ربایێ بدەن؛ دا زێدەهی بۆ هەوە ب وی قەری ڤە بێت وئەو د ناڤ مالێ خەلکی دا زێدە ببت، ئەو ل نک خودێ زێدە نابت، بەلکی خودێ وی پویچ دکەت. وهەر زەکاتەکا هوین ب ئنیەتا خێرێ وڕازیبوونا خودێ بدەن، ئەڤەیە ئەوا خودێ قەبویل دکەت وبۆ هەوە گەلەک زێدە دکت. (٤٠) خودێ ب تنێ‌یە یێ هوین ئافراندین -گەلی مرۆڤان- پاشی ڕزقێ هەوە د ڤێ دنیایێ دا دایە هەوە، پاشی هەوە دمرینت دەمێ ڕۆژا هەوە تمام دبت، پاشی هەوە زێندی دکەتەڤە وبۆ حسێبێ وجزادانێ هەوە ژ گۆڕان ڕادکەت، ئەرێ ژ هەڤپشکێن هەوە هەیە یەک هەیە تشتەکی ژ وێ چەندێ بکەت؟ یێ پاک وبلند بت خودێ ژ شرکا ڤان بوتپەرێسان. (٤١) خرابی د هشکاتی ودەریایێ دا پەیدا بوو، وەکی هشکاتی وکێم باران ونەخۆشییان؛ ژ بەر وان گونەهێن مرۆڤ دکەن؛ دا ئەو ب هندەک کریارێن وان د دنیایێ دا کرین وان جزا بدەت؛ دا بەلکی ئەو ل خودێ بزڤڕن وتۆبە بکەن و ل گونەهێن خۆ لێڤە ببن، ڤێجا حالێ وان چاک ببت وکارێ وان باش ببت.

(٤٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان یێن درەو ب وێ کری یا تو پێ هاتی: هوین ل عەردی بگەڕیێن وهزرێن خۆ تێدا بکەن، وبەرێ خۆ بدەنێ کانێ دویماهییا وان مللەتان چ بوو یێن درەو کری وەکی مللەتێ نووحی، وعادی وثەموودی، هوین دێ بینن دویماهییا وان خرابترین دویماهی بوو؟ و ب ڕاستی پترییا وان شرک ب خودێ دکر. (٤٣) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدە دینێ ڕاست، کو ئیسلامە، فەرمانێن وی ب جه بینە، وتو خۆ پێڤە بگرە بەری کو ڕۆژا قیامەتێ بێت؛ چونکی ئەگەر ئەو ڕۆژ هات کەسەک نابت بشێت وێ ڤەگەڕینت، خەلک ژێک دئێنە ڤەقەتاندن ودبنە گەلەک ڕەنگ؛ دا کریارێن وان بۆ بێنە پێش چاڤکرن. (٤٤) هەچییێ کافر ببت جزایێ کوفرا وی بۆ وییە، کو هەرمانا د ئاگری دایە، وهەچییێ باوەرییێ بینت وکارێ چاک بکەت ئەو جهی بۆ خۆ د بەحەشتێ دا خۆش دکەت؛ ژ بەر کو وان گوهدارییا خودێ کربوو. (٤٥) دا خودێ ژ قەنجییا خۆ جزایێ وان بدەتێ یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکریارێن چاک کرین. هندی ئەوە ئەو حەز ژ کافران ناکەت. (٤٦) و ژ ئایەتێن خودێ یێن دبنە نیشان ل سەر تەوحید وشیانا وی ئەوە ئەو دشێت بەری بارانێ بۆ مزگینی بای بهنێرت دا عەوران بهاژۆت، ڤێجا خەلکی ب وێ چەندێ خۆش دبت؛ ودا ئەو ژ دلۆڤانییا خۆ وێ بارانێ بدەتە هەوە یا وار ومرۆڤ پێ زێندی دبن، ودا گەمی ب فەرمانا خودێ د دەریایێ دا ب ڕێڤە بچن، ودا هوین ب ڕێکا بازرگانییێ ژ قەنجییا وی بخوازن؛ دا بەلکی هوین شوکرا قەنجییا خودێ بکەن. (٤٧) و ب ڕاستی مە بەری تە -ئەی موحەممەد- هندەک پێغەمبەر بۆ مللەتێن وان هنارتبوون دا ئەو وان بترسینن ومزگینییێ بدەنێ وبەرێ وان بدەنە تەوحیدێ ووان ژ شرکێ پاشڤەببەن، ڤێجا ئەو ب موعجزە ونیشانێن ئاشکەرا ڤە بۆ وان هاتن، بەلێ پترییا وان کوفر ب خودایێ خۆ کر، ئینا مە تۆل ژ وان یێن خرابی کرین ڤەکر، ومە ئەو تێ برن، ومە ئەو خودان باوەرێن دویکەفتنا پێغەمبەران کری ب سەرئێخستن، وئەم وەسا د گەل وان دکەین یێن درەوێ ب تە دکەن ئەگەر ئەو ل سەر دروپێکرنا خۆ بەردەوام بمینن، وباوەرییێ نەئینن. (٤٨) خودێیە بای دهنێرت وعەورێ ب ئاڤێ گران پێ دئازرینت، وکانێ چاوا خودێ حەز دکەت وەسا وی عەوری ل عەسمانی بەلاڤ دکەت، وپرت پرت دکەت، ڤێجا تو دێ بینی باران ژ عەوری دبارت، ڤێجا ئەگەر خودێ ئەو بۆ بەنییێن خۆ هاژۆت هنگی کەیفا وان دئێت وئەو مزگینییێ ددەنە یەک ودو کو خودێ ئەو عەور ب نک وان ڤە بر. (٤٩) هەرچەندە ئەو بەری هاتنا بارانێ دبێ هیڤی بوون ژێ؛ چونکی باران ژ وان هاتبوو برین. (٥٠) ڤێجا تو -ئەی بینەر- بەرێ خۆ بدێ وهزرا خۆ د کارتێکرنا وێ بارانێ د شینکاتی وداروباری دا بکە، چاوا خودێ عەردی پێ زێندی دکەت پشتی کو ئەو مری، ڤێجا ئەو وی شین دکت؟ هندی ئەوە یێ شیای ڤی عەردی زێندی بکەتەڤە دێ شێت مرییان ژی زێندی کەتەڤە، وئەو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە تشتەک وی بێزار ناکەت.

(٥١) وئەگەر ئەم بایەکێ خراب ب سەر شینکاتییێ وان دا بهنێرین، وئەو ببینن کو شینکاتییێ وان ب ڤی بای خراب بوو، وپشتی کەسکبوونێ زەربووڤە، پشتی ئەو وێ چەندێ دبینن ئەو دێ مینن کافرییێ ب خودێ کەن وقەنجییا وی ژ بیرکەن. (٥٢) ڤێجا هندی تویی -ئەی موحەممەد- تو نەشێی دەنگێ خۆ بگەهینییە وی یێ دلێ وی مری، یان گوهێ خۆ ژ گوهدانا حەقییێ گرتی، ڤێجا تو ژ هندێ ب خەم نەکەڤە کو ئەڤ بوتپەرێسە باوەرییێ ب تە نەئینن، هندی ئەون ئەو وەکی کەڕ ومرییانە وان گوهـ ل چو نابت، وئەگەر خۆ ئەو دئامادە ژێ بن وان های ژ چو نینە، ڤێجا پا چاوا ئەگەر ئەو دئامادە نەبن؟ (٥٣) وتو -ئەی موحەممەد- بەرێ وی نادەیە ڕێکێ یێ خودێ ڕێکا هیدایەتێ ل بەر بەرزەکری، هەما ب تنێ تو دەنگێ خۆ دگەهینییە وی یێ باوەری ب ئایەتێن مە ئینای، ڤێجا ئەو د فەرمانا خودێ دانە. (٥٤) خودێیە هوین ژ چپکەکا لاواز وبێ بها ئافراندین، پاشی پشتی لاوازییا زارۆکینییێ وی هێزا زەلامینییێ دا، پاشی پشتی ڤێ هێزێ وی لاوازییا پیرییێ دا، تشتێ خودێ بڤێت ژ لاوازی وهێزێ دئافرینت، وئەوە یێ پڕزانا ب بەنییێن خۆ، یێ خودان شیان ل سەر هەر تشتەکی. (٥٥) وڕۆژا قیامەت دئێت وخودێ خەلکی ژ گۆڕێن وان ڕادکەتەڤە بوتپەرێس سویندێ دخۆن کو ئەو ژ دەمەکێ کێم پێڤەتر ل دنیایێ نەمابوون، ئەو د سویندا خۆ دا ددرەوینن، کا چاوا وان د دنیایێ دا درەو دکرن، وباوەری ب وێ حەقییێ نەدئینا یا پێغەمبەر پێ هاتین. (٥٦) وئەوێن زانین وباوەرەی بۆ هاتییە دان ژ فریشتە وپێغەمبەر وخودان باوەران گۆتن: ب ڕاستی هوین هند یێن ماین هندی خودێ دزانت ونڤیسی ژ ڕۆژا ئافراندنا هەوە وحەتا ڕاکرنا هەوە ژ گۆڕان، ڤێجا ئەڤە ڕۆژا ڤەژینکرنییە، بەلێ هەوە نەدزانی، لەو هەوە د دنیایێ دا کوفر ودرەو پێ دکر. (٥٧) ڤێجا ڕۆژا قیامەتێ عوزر ڤەخواستنا زۆرداران چو مفای ناگەهینتە وان، و ژ وان نائێتە داخوازکرن کو ئەو ب تۆبەکرنێ خودێ ژ خۆ ڕازی بکەن، بەلکی ئەو ب گونەهێن وان دئێنە جزادان. (٥٨) و ب ڕاستی مە بۆ مرۆڤان د ڤێ قورئانێ دا ژ هەمی مەتەلان ئاشکەرا کرینە دا وان چو هێجەت نەمینن، وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- چ هێجەتەکا ڕاستگۆییا تە ئاشکەرا بکەت بۆ وان بینی مسوگەر ئەوێن کوفر ب تە کری دێ بێژن: هەما هوین -ئەی موحەممەد ودویکەفتییێن وی- د وی تشتی دا یێ هوین بۆ مە دئینن دنەحەقن. (٥٩) و ب خەتمەکا وەکی ڤێ خودێ خەتمێ ل دلێن وان ددەت یێن ڕاستییا وێ نەزانن یا تو -ئەی موحەممەد- پێ ژ نک خودێ هاتی. (٦٠) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بێهنا خۆ ل سەر وێ نەخۆشییێ فرەهـ بکە یا ژ ملەتێ تە دگەهتە تە، هندی ئەو سۆزە یا خودێ دایە تە کو تە ب سەربێخت وخێرێ بدەتە تە ڕاستییە وچو گومان تێدا نینە، وئەوێن باوەرییێ ب ئاخرەتێ نەئینن بلا سڤکییێ و دودلییێ بۆ تە چێ نەکەن.

سوورەتا (لقمان)

(١) (الم) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤ ئایەتە ئایەتێن قورئانا کاربنەجهە. (٣) ئەڤ ئایەتە ڕێنیشادان ودلۆڤانینە بۆ وان یێن باش کار ب وێ کری یا کو د قورئانێ دا هاتی، و ب وێ یا موحەممەد پێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- پێ هاتی. (٤) ئەوێن نڤێژێ ب دورستی ل دەمێ وێ دکەن وزەکاتا خۆ یا فەر ددەن، وئەو باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ وجزادانێ ل ئاخرەتێ دئینن. (٥) ئەوێن ئەڤ سالۆخەتێن بۆری ل نک هەین ل سەر ڕێکەکا ئاشکەرا وڕۆناهییەکێنە ژ خودایێ خۆ، وئەون یێن د دنیایێ وئاخرەتێ دا ب سەردکەڤن. (٦) و ژ مرۆڤان هەیە یێ گوتنا بێ خێر دکڕت -وئەو هەر گۆتنەکە یا کو خودانێ خۆ ژ گوهداریبا خودێ بەرزە کەت- دا مرۆڤان پێ ژ ڕێکا هیدایەتێ وەرگێڕتە ڕێکا سەرداچوونێ، وئەو تڕانان بۆ خۆ ب ئایەتێن خودێ دکەت، ئەوان عەزابەکا پێ ڕەزیل ببن بۆ هەیە. (٧) وئەگەر ئایەتێن قورئانێ بۆ وی بێنە خواندن ئەو دێ پشت دەتە گوهداریبا خودێ، ودێ خۆ مەزن ودفن بلند کەت، هەر وەکی وی گوهـ ل تشتەکی نەبووی، هەر وەکی کەڕاتی د گوهێن وی دا هەی، وهەچییێ ئەڤە حالێ وی بت تو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ ب عەزابەکا ب ئێش د ئاگری دا ل ڕۆژا قیامەتێ بدێ. (٨) هندی ئەون یێن باوری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وئەو کریارێن چاک کرین یێن فەرمان پێ ل وان هاتییەکرن، ئەوان خۆشییەکا بەردەوام د بەحەشتێ دا بۆ هەیە. (٩) وژینا وان د وان بەحەشتان دا یا بەردەوام وبێ ڤەبڕینە، خودێ سۆزەکا دورست ب وێ چەندێ دا وان. وئەو ل سۆزا خۆ لێڤە نابت، وئەو د کارێ خۆ دا یێ زالە، و د ڕێڤەبرنا خۆ دا یێ کاربنەجهە. (١٠) خودێ عەسمان ئافراندن، وبێ ستوین ئەو بلندکرن وەکی هوین دبینن، ووی چیایێن موکم د عەردی ڕا کرن؛ دا نەهژییێت وژینا هەوە نەئێتە تێکدان، ووی گەلەک ڕەنگێن حەیوانان ل عەردی بەلاڤکرن، ومە باران ژ عەوری باراند، ڤێجا مە ب وێ بارانێ ژ هەر شینکاتییەکی جۆتەکێ ب مفا وجوان ژ عەردی دەرێخست. (١١) وهەر تشتەکێ هوین دبینن چێکرییێ خودێیە، ڤێجا هوین -گەلی بوتپەرێسان- نیشا من بدەن: کانێ ئەو خوداوەندێن هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دکەن چ ئافراندییە؟ بەلکی بوتپەرێس ژ حەقییێ وڕێکا ڕاست ددوپرن.

(١٢) و ب ڕاستی مە کاربنەجهی وتێگەهشتن وعەقلداری دابوو بەنییەکێ چاک ژ بەنییێن خۆ (کو لوقمانە)، ومە گۆتبوویێ: تو شوکرا قەنجییا خودێ ل سەر خۆ بکە، وهەچییێ شوکرا خودایێ خۆ بکەت هەما مفایێ وێ بۆ وی دزڤڕت، وهەچییێ کوفرێ پێ بکەت هندی خودێیە ژ شوکرا وی ییێ بێ منەتە، چو هەوجەیی ب وی نینە، حەمد -د هەر حالەکی دا- بۆ وییە. (١٣) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ شیرەتا لوقمانی بکە دەمێ وی گۆتییە کوڕێ خۆ: ئەی کوڕکێ من تو شرکێ ب خودێ نەکە ئەگەر دێ زۆرداریێ ل خۆ کەی؛ چونکی هندی شرکە کرێتترین ومەزنترین گونەهە. (١٤) ومە فەرمان ب قەنجییا د گەل دایبابان ل مرۆڤی کرییە، دایکا وی ئەو ب زەحمەتەکا ل سەر زەحمەتێ هلگرتییە، وهلگرتن وشیرڤەکرنا وی د دو سالان دایە، ومە گۆتە وی: شوکرا خودێ بکە، پاشی شوکرا دایبابێن خۆ بکە، زڤڕین بۆ نک منە، ڤێجا هەر یەکی ئەز دێ جزایێ وی دەمێ. (١٥) وئەگەر دایبابێن تە -ئەی کوڕێ خودان باوەر- خۆ ب تەڤە وەستاند کو تو شریکەکێ تە چو زانین پێ نەهەی بۆ من د پەرستنێ دا بدانی، یان ژی فەرمانێ ب بێ ئەمرییا خودێ ل تە بکەت تو گوهدارییا وان نەکە؛ چونکی د بێ ئەمرییا خودێ دا چێ نابت گوهدارییا کەسێ بێتەکرن، و د دنیایێ دا تو ب قەنجی هەڤالینییا وان د وی تشتی دا بکە یێ گونەهـ تێدا نەبت، وتو -ئەی کوڕێ خودان باوەر- ڕێکا وی بگرە یێ ژ گونەها خۆ تۆبە کری، وزڤڕییە نک من وباوەری ب پێغەمبەرێ من موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینای، پاشی زڤڕینا هەوە بۆ نک منە، وئەز دێ بەحسێ وی کاری بۆ هەوە کەم یێ هەوە د دنیایێ دا کری، وهەر یەکی ل دویڤ کارێ وی ئەز دێ جزایێ وی دەمێ. (١٦) ئەی کوڕکێ من تو بزانە هندی باشی وخرابییە ئەگەر ئەو چەند دندکەکا هویر ژی بت، و د نیڤا چیایەکی دا بت، یان ل چی جهێ بت ژ عەرد وعەسمانان، خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ دێ وێ ئینت، وحسێبێ سەرا وێ کەت. هندی خودێیە هویربینێ شارەزایە ب کارێ بەنییێن خۆ. (١٧) ئەی کوڕکێ من تو نڤێژێ ب دورستی بکە، وفەرمانا ب باشییێ بکە، وپاشڤەلێدانا ژ خرابییێ بکە، ب ڕەنگەکێ نەرم وتازە و ل دویڤ شیانا خۆ، وتو خۆ ل بەر وێ نەخۆشییێ بگرە یا سەرا ڤێ چەندێ دئێتە سەرێ تە، وتو بزانە کو ئەڤ شیرەتە ئەون یێن خودێ فەرمان پێ کری وییێن دڤێت مرۆڤ یێ لێ مجد بت. (١٨) ودەمێ تو د گەل خەلکی ئاخفتی یان ئەو د گەل تە ئاخفتن تو ڕوییێ خۆ ژ وان وەرنەگێڕە وەک کێمکرن بۆ وان وخۆ مەزنکرن ل سەر سەرێ وان، وتو ب کەیف وخۆمەزنکرن ڤە د ناڤ مرۆڤان دا نەگەڕێ، هندی خودێیە حەز ژ وی ناکەت یێ د گۆتن وکریارێن خۆ دا خۆ مەزن دکەت. (١٩) وتو د ڕێڤەچوونا خۆ دا خۆ مەزن نەکە، ودەنگێ خۆ نزم بکە، هندی دەنگێ کەرییە کرێتترین دەنگە.

(٢٠) ئەرێ ما هەوە -گەلی مرۆڤان- نەدیتییە کو خودێ هەر تشتەکێ ل عەسمانان ژ ڕۆژ وهەیڤ وعەوران، وهەر تشتەکێ ل عەردی ژ حەیوان وداروبار وئاڤێ یێ بن دەستی هەوە کری، ووی قەنجیێن خۆ یێن ئاشکەرا د لەشێن هەوە دا، ویێن ڤەشارتی د دل ومەژییێن هەوە دا یێن داینە هەوە، وئەو تشت بۆ هەوە یێ هلگرتی یێ هوین نەزانن؟ و ژ مرۆڤان هەیە یێ بێ هێجەت ودەلیل وکیتابەکا ئاشکەرا هەڤڕکییێ د تەوحیدا خودێ دا دکەت. (٢١) وئەگەر بۆ وان هاتەگوتن: دویکەفتنا وێ بکەن یا خودێ بۆ پێغەمبەرێ خۆ ئینایە خوارێ، ئەو دێ بێژن: ئەم دێ دویکەفتنا وێ کەین یا مە بابێن خۆ ل سەر دیتین ژ شرکێ وبوتپەرێسییێ، ئەرێ ئەو دێ وێ کەن، ئەگەر خۆ شەیتانی ب خەملاندنا خرابیێن وان ل بەر وان و ب کوفرا ب خودێ وان بۆ ئاگرێ جەهنەمێ یێ هلکری ژی گازی بکەت؟ (٢٢) وهەچییێ ژ دل پەرستنا خودێ بکەت وبەرێ خۆ ب نک وی ڤە وەرگێڕت، وئەو د گۆتنێن خۆ دا یێ قەنجیکار بت، وکریارێن خۆ باش بکت، ب ڕاستی وی خۆ ب موکمترین وەریسی ڤە گرتییە یێ کو وی بگەهینتە ڕازیبوونا خودێ وبەحەشتا وی. ودویماهییا هەمی کاران بۆ نک خودێ ب تنێیە. (٢٣) وهەچییێ کوفرێ بکەت تو ل سەر وی ب خەم نەکەڤە؛ چونکی تە یا ل سەر خۆ کر وگازی گەهاندێ، زڤڕینا وان ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک مەیە، ڤێجا ئەم دێ بەحسێ کارێ وان یێ خراب یێ کو وان د دنیایێ دا دکر بۆ وان کەین هندی خودێیە ب وێ کوفرا د دلێ وان دا هەی یێ پڕزانایە. (٢٤) دەمەکێ کێم ئەم دێ خۆشییێ د ڤێ دنیایێ دا دەینە وان، پاشی ڕۆژا قیامەتێ ئەم دێ وان مەجبووری عەزابەکا کرێت ومەزن کەین، کو عەزابا جەهنەمێیە. (٢٥) وئەگەر تو پسیارا ڤان بوتپەرێسان بکەی: کێ عەسمان وعەرد ئافراندینە؟ مسوگەر ئەو دێ بێژن: خودێ، ڤێجا ئەگەر وان وە گۆت تو بێژە وان: حەمد بۆ وی خودایی بت یێ گۆتنا هەوە ل سەر هەوە کرییە هێجەت، بەلکی پترییا وان بەرێ خۆ نادەنێ وهزرا خۆ ناکەن کانێ حەمد بۆ کێیە، لەو ئەو شریکان بۆ خودێ ددانن. (٢٦) هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی بۆ خودێیە ملکێ وییە ووی یێ دای، ڤێجا ژبلی وی کەس یێ هێژای پەرستنێ نینە. هندی خودێیە ژ بەنییێن خۆ یێ بێ منەتە، د هەر حالەکێ هەبت دا حەمد ومەدح بۆ وینە. (٢٧) وئەگەر داروبارێ عەردی هەمی قەلەم بن، ودەریا بۆ ببتە حوبر، وحەفت دەریایێن دی ژی د گەل دا بن، وپەیڤێن خودێ ب وان قەلەم ووی حوبری بێنە نڤیسین، ئەو قەلەم وئەو حوبر دێ خلاس بن وپەیڤێن خودێ یێن تمام یێن کەس دۆرێ لێ نەگرت ب دویماهی نائێن. هندی خودێیە د تۆلڤەکرنا خۆ دا ژ موشرکان یێ زالە، و د ڕێڤەبرنا خەلکی دا یێ کاربنەجهە. وئەڤ ئایەتە سالۆخەتێ ئاخفتنێ بۆ خودێ دەسنیشان دکەت ب ڕەنگەکێ هێژای وی بت. (٢٨) ئافراندنا هەوە -گەلی مرۆڤان- وڕاکرنا هەوە ل ڕۆژا قیامەتێ هند یا ب ساناهییە وەکی یا نەفسەکا ب تنێیە. هندی خودێیە گوهدێرێ گۆتنێن هەوەیە، و ب کریارێن هەوە یێ بینەرە، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت.

(٢٩) ئەرێ ما تە نەدیتییە کو خودێ هندەکێ ژ دەمێ شەڤێ کێم دکەت، ورۆژێ درێژ دکەت، وشەڤێ کورت دکەت، وهندەکێ ژ دەمێ ڕۆژێ کێم دکەت، ڤێجا شەڤ درێژ دبت، ورۆژ کورت دبت، ووی ڕۆژ وهەیڤ بۆ فایدێ هەوە بن دەست کرینە، هەر یەک ژ وان د فەلەکا خۆ دا دچت حەتا دەمەکێ دەسنیشانکری، وکو خودێ ب هەر کارەکێ خەلک دکەن یێ ئاگەهدارە چ باشی بت چ خرابی، تشتەک ژ وی کاری ل بەر وی بەرزە نابت. (٣٠) ئەوا هە هەمی ژ شیانا من یا مەزنە؛ دا هوین بزانن وباوەر بکەن کو خودێیە د خۆیینی وسالۆخەت وکریارێن خۆ دا یێ حەق، وکو ئەو تشتێ ئەو ژبلی خودێ گازی دکەنێ یێ نەحەقە، وکو خودێیە د سەر هەمی چێکرییان ڕا یێ بلند، وئەوە یێ مەزن، وهەر تشتەکێ ژبلی وی یێ هەوجەی وییە، ڤێجا ئەو ب تنێ یە هێژای پەرستنێ. (٣١) ئەرێ ما تە -ئەی بینەر- نەدیتییە کو گەمی د دەریایێ دا ب فەرمانا خودێ ب ڕێڤە دچن، ئەڤە قەنجییەکە وی د گەل هەوە کری؛ دا ئەو وێ ژ ئایەت ودەلیلێن خۆ نیشا هەوە بدەت یا هوین عیبرەتێ بۆ خۆ ژێ بگرن؟ هندی د چوونا گەمییێ دا د دەریایێ دایە ئایەت بۆ وی هەنە یێ گەلەک صەبرێ ل سەر ئەمرێ خودێ دکێشت، وگەلەک شوکرا قەنجییێن وی دکەت. (٣٢) وئەگەر بوتپەرێس ل گەمییان سویار بوون وپێلان وەکی عەور وچیایان ب سەر وان دا گرت، ترس ولەرزا ژ خندقینێ دێ وان گرت، ڤێجا دێ هاوار کەنە خودێ، و دێ ژ دل دوعایان ژێ کەن، ودەمێ ئەو وان ڕزگار دکەت ودبەتە هشکاتییێ ژ وان هەیە یێ ناڤنجی کو ب دورستی شوکرا خودێ نەکەت، و ژ وان هەیە یێ کوفرا قەنجییا خودێ بکەت، و ژ غەدرەچییێ بێ سۆز وقەنجی ڤەشێر پێڤەتر کەسەک کوفرێ ب وان ئایەتێن مە ناکەت یێن دبنە دەلیل ل سەر شیان وتەوحیدا مە. (٣٣) ئەی گەلی مرۆڤان تەقوا خودایێ خۆ بکەن، وگوهدارییا فەرمانێن وی بکەن، و ژ ڕۆژا قیامەتێ بترسن ئەو ڕۆژا باب تێدا چو مفای ناگەهینتە زارۆکێ خۆ وزارۆک ژی مفای ناگەهینتە بابێ خۆ، هندی سۆزا خودێیە یا ڕاستە گومان تێدا نینە، ڤێجا هوین ب ژینا دنیایێ وخەملا وێ د سەر دا نەچن، وبلا ئەو ئاخرەتێ ژ بیرا هەوە نەبەت، وبلا چو شەیتان ژ مرۆڤ وئەجنان هەوە نەخاپینت و ژ خودێ نەکەت. (٣٤) هندی خودێیە -ئەو ب تنێ- دزانت کانێ کەنگی قیامەت دێ ڕابت؟ وئەوە یێ بارانێ ژ عەوری دئینتە خوارێ، ژ وی پێڤەتر کەسەک نەشێت وە بکەت، وئەوە دزانت کانێ چو تشت د مال بچویکان دا هەیە، وئەو دزانت کانێ هەر نەفسەک ل سوباهییا خۆ دێ چ کەت، ونەفسەک نزانت کانێ دێ ل کیژ عەردی مرت. بەلکی خودێیە ب تنێ ڤی تشتی دزانت. هندی خودێیە پڕزانایێ شارەزایە دۆر ل تشتێ ئاشکەرا وڤەشارتی گرتییە، تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت.

سوورەتا (السجدة)

(١) (الم) گۆتن ل دۆر ڤان حەرفێن کەرکری ل سەرێ سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) گومان تێدا نینە کو ئەڤ قورئانە ژ نک خودێ خودایێ هەمی چێکرییان هاتییە خوارێ. (٣) یان بوتپەرێس دبێژن: موحەممەدی قورئان ژ نک خۆ چێکرییە؟ ئەو درەوان دکەن، بەلکی ئەو حەقییەکا موکمە ژ نک خودایێ تە -ئەی موحەممەد- یا بۆ تە هاتییە خوارێ؛ دا تو وان مرۆڤان پێ بترسینی یێن کو بەری تە چو کەسەک بۆ وان نەهاتییە وان بترسینت، دا بەلکی ئەو ب هیدایەت بێن. (٤) خودێ ئەوە یێ عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا ژ بەر حکمەتەکا ئەو پێ دزانت د شەش ڕۆژان دا ئافراندین، وئەوە یێ کو شیای ب پەیڤا (ببە) وان بئافرینت، پاشی وی ئستوا ل سەر عەرشی کر ئستوائەکا بابەتی وی بت، یا چاواتییا وێ نە یا دەسنیشانکری بت، ونە وەکی یا چێکرییان بت. هەوە -گەلی مرۆڤان- ژ وی پێڤەتر چو خودان نینن سەرکارییا هەوە بکەن، وهەوە چو مەهدەرچی ژی نینن مەهدەرێ بۆ هەوە ل نک خودێ بکەن؛ دا هوین ژ عەزابا وی ڕزگار ببن، ئەرێ ما ڤێجا هوین هزرا خۆ ناکەن، کو پەرستنا خودێ ب تنێ بکەن؟ (٥) خودێ کارێ هەمی چێکرییان ب ڕێڤە دبەت ژ عەسمانی حەتا عەردی، پاشی ئەو کار وتدارەک ب نک وی ڤە بلند دبت ل ڕۆژەکێ درێژییا وێ هندی درێژییا هزار سالێن هەوە یێن دنیایێنە یێن هوین دهژمێرن. (٦) ئەو ئافراندەر وڕێڤەبەرێ کارێن چێکرییانە، پڕزانایێ ب وی تشتییە یێ نە ل بەرچاڤ، ژ وی تشتێ ئەو د سنگێ خۆ دا ڤەدشێرن، وپڕزانایە ب وی تشتێ هوین دبینن، وئەوە خودان هێزێ ئاشکەرا یێ کەس نەشێتێ، یێ دلۆڤانکار ب بەنییێن خۆ. (٧) خودێیە یێ ئافراندنا هەر تشتەکی موکم چێکری، وی ئافراندنا مرۆڤی، کو ئادەم بوو، ژ هەڕییێ دەست پێ کر. (٨) پاشی وی دووندەها ئادەمی ژ چپکەکا لاواز وبێ بها زێدەکر. (٩) پاشی وی ئافراندنا مرۆڤی تمامکر، وئەو جوان چێکر، ووی ژ جانێ خۆ پفکرێ ب ڕێکا هنارتنا ملیاکەتی بۆ نک وی؛ دا ڕحێ بدەتێ، ووی نعمەتا گوهـ وچاڤان دا هەوە دا هوین دەنگ وڕەنگان پێ ژێک جودا بکەن، ووی نعمەتا عەقلی ژی دا هەوە دا هوین باشی وخرابییێ پێ ژێک ڤاڤێرن. کێمەکێ هوین شوکرا خودایێ خۆ دکەن سەرا وان قەنجییێن وی داینە هەوە. (١٠) وئەو بوتپەرێسێن باوەرییێ ب قیامەتێ نەئینن دبێژن: ئەرێ ئەگەر گۆشت وهەستییێ مە ل بن عەدری بوونە ئاخ ئەرێ ئەم دێ ژ نوی چێبینەڤە؟ ئەو وێ چەندێ دویر دبینن نەکو وان دڤێت حەقییێ بزانن، بەلکی هەما ئەو زۆرداری وڕکدارییەکە ژ وان؛ چونکی ئەو ب دیدارا خودایێ خۆ -ل ڕۆژا قیامەتێ- دکافرن. (١١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان بوتپەرێسان: ملیاکەتێ مرنێ یێ کو بۆ ستاندنا ڕحا هەوە ب وکیلی هاتییە دانان دێ هەوە مرینت، وئەگەر ڕۆژا هەوە هات ئەو دێ جانێ هەوە ستینت، ودەلیڤەیەکا ب تنێ ژی هوین نائێنە پاشڤە هێلان، پاشی هوین بۆ نک خودایێ خۆ دێ ئێنە زڤڕاندن، ڤێجا ئەو دێ هەوە سەرا هەمی کریارێن هەوە جزا دەت.

(١٢) وئەگەر تو -ئەی گوهدێر- ببینی دەمێ ئەو تاوانبارێن باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نائینن سەرێ خۆ ژ شەرمزاری وڕوی ڕەشییان دا ل نک خودایێ خۆ شۆڕ دکەن ودبێژن: خودایێ مە مە کرێتییێن خۆ دیتن، ومە ژ تە گوهـ ل ڕاستییا وێ بوو یا پێغەمبەرێن تە د دنیایێ دا فەرمان پێ ل مە دکر، ومە تۆبەیە، ڤێجا تو مە بزڤڕینە دنیایێ ئەم دێ گوهداریيا تە کەین، نوکە مە ب دورستی باوەر ژ وێ کر یا مە د دنیایێ دا درەو پێ کری ژ تەوحیدا تە، وکو تو مرییان ژ قەبران ڕادکەی. وئەگەر تو -ئەی گوهدێر- وێ چەندێ ببینی، تو دێ مەسەلەکا مەزن بینی. (١٣) وئەگەر مە ڤیابا ئەم دا تەوفیقا ڤان بوتپەرێسان بۆ ئیمانێ دەین، بەلێ گۆتن ب ڕاستی ژ من دەرکەفت وحەق بوو کو ئەز دێ جەهنەمێ ب کافر وگونەهکارێن ئەجنە ومرۆڤان هەمییان تژی کەم؛ چونکی وان سەرداچوون بۆ خۆ هلبژارت. (١٤) دەمێ ئەڤ بوتپەرێسە دچنە ئاگری دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: دێ ڤێجا هوین تام بکەنە عەزابێ، ژ بەر بێ ئاگەهییا هەوە ژ ئاخرەتێ ونقۆبوونا هەوە د خۆشییێن دنیایێ دا، ئەڤرۆ مە هوین هێلانە د عەزابێ دا، وهوین تام بکەنە عەزابا جەهنەمێ یا بێ ڤەبڕین؛ ژ بەر وێ کوفرا هەوە د دنیایێ دا ب خودێ دکر وئەو گونەهێن هەوە دکرن. (١٥) هەما ئەو باوەرییێ ب ئایەتێن قورئانێ دئینن وکاری پێ دکەن یێن کو ئەگەر ئەو ئایەت بۆ هاتنە خواندن وشیرەت پێ لێ هاتەکرن ئەو ب ترس وگوهداری ڤە بۆ خودایێ خۆ دچنە سوجدێ، و د سوجدێ دا تەسبیحا خودێ دکەن وحەمدا وی دکەن، وئەو خۆ ژ چوونا سوجدێ وپەرستنا خودێ مەزنتر نابینن. (١٦) تەنشتێن ڤان یێن باوەرییێ ب ئایەتێن خودێ دئینن ژ نڤینان بلند دبن، ب شەڤێ ڕادبن نڤێژان بۆ خودایێ خۆ دکەن، ژ ترسێن عەزابێ دا و ژ بەر ب دەستڤە ئینانا خێرێ ئەو دوعایان ژ خودایێ خۆ دکەن، و ژ وی ڕزقێ مە دایێ ئەو مالی د ڕێکا خودێ دا خەرج دکەن. (١٧) ڤێجا نەفسەک نزانت کانێ خودێ چ بۆ ڤان خودان باوەران هلگرتییە ژ وی تشتێ چاڤێن وان پێ ڕوهن ببن، وسنگێن وان پێ فرەهـ ببن؛ ژ بەر کریارێن وان یێن چاک. (١٨) ئەرێ ڤێجا ما ئەوێ گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی کر بت وباوەری ب سۆز وگەفا وی ئینا بت، وەکی وییە یێ کوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری وباوەری ب ڕۆژا دویماهییێ نەئینای؟ ئەو ل نک خودێ وەکی یەک نابن. (١٩) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ ئینای وئەو کار کری یێ فەرمان پێ ل وان هاتییە کرن جزایێ وان بەحەشتن ئەو دچنێ، وهەروهەر ئەو د خۆشییێن وان دا دمینن؛ ژ بەر کارێ وان د دنیایێ دا دکر. (٢٠) وهندی ئەون یێن ژ بن ئەمرێ خودێ دەرکەفتین وگونەهـ کرین جهێ ئەو لێ ئاکنجی دبن جەهنەمە، هەر جارەکا وان ڤیا ژێ دەرکەڤن جارەکا دی دێ لێ ئێنە زڤڕاندن، وبۆ پاشڤەبرن دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: هوین تام بکەنە وێ عەزابا ئاگری یا هەوە د دنیایێ دا درەو پێ دکر.

(٢١) ومسۆگەر ئەم ژ عەزابا کێم یا کو د دنیایێ دا هەی بەری عەزابا مەزنتر یا ڕۆژا قیامەتێ هەی دێ ب ڤان سەرداچوویێن درەوپێکەر دەینە تامکرن؛ دا بەلکی ئەو ل خۆ بزڤرن و ژ گونەهێن خۆ تۆبە بکەن. (٢٢) وکەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ ب ئایەتێن خودی شیرەت لێ بێنەکرن، پاشی ئەو پشت بدەتە وێ هەمییێ، ووجەکێ بۆ خۆ ژێ نەگرت، وخۆ دفن بلند بکەت، هندی ئەمین ئەم تۆلێ ژ وان تاونباران دستینین یێن پشت ددەنە ئایەت ودەلیلێن خودێ، ومفای بۆ خۆ ژێ وەرنەگرن. (٢٣) و ب ڕاستی مە تەورات بۆ مووسای ئینا بوو کا چاوا مە قورئان بۆ تە ئینایە، ڤێجا تو ژ دیدارا مووسای ل شەڤا معراجێ ب گومان نەکەڤە، ومە تەورات بۆ ئسرائیلیان کربوو ڕێنیشاندەر، بەرێ وان ددا حەقییێ وڕێکەکا ڕاست. (٢٤) ومە هندەک پێشبەر وڕێنیشاندەر د ناڤ ئسرائیلیان دا دانان وان بەرێ وان ددا خێرێ وتەوحید وعیبادەت وگوهداریا خودێ، خەلکی دویکەفتنا وان دکر، وئەو گەهشتنە ڤێ دەرەجا بلند ژ بەر کو وان صەبر ل سەر فەرمانا خودێ دکر، وبەرێ خەلکی ددا خودێ، ووان د ڕێکا خودێ دا تەحەملا هەمی نەخۆشییان دکر، ووان باوەرییەکا باوەری ب ئایەت ودەلیلێن خودێ دئینا. (٢٥) هندی خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد- ئەوە ڕۆژا قیامەتێ حوکمی ب دادییێ د ناڤبەرا ئسرائیلیان وخەلکێ دی دا دکەت د وی تشتی دا یێ ئەو تێدا ژێک جودا دبوون ژ مەسەلا دینی، وئەو جزایێ هەر مرۆڤەکی ل دویڤ کریارێن وی ددەتێ، بەحەشتییان دبەتە بەحەشتێ وجەهنەمییان دبەتە ئاگری. (٢٦) ئەرێ وما بۆ ڤان یێن درەوێ ب پێغەمبەری دکەن ئاشکەرا نەبوویە: کانێ بەری وان مە چەند مللەتێن بۆری تێ برینە ئەو د بەر کاڤلە گوندێن وان ڕا دبۆرن، و ب چاڤ دبینن وەکی مللەتێ هوودی وصالحی ولووطی؟ هندی د وێ چەندێ دایە ئایەت ونیشان ل سەر ڕاستییا وی تشتێ پێغەمبەر پێ هاتین هەنە، ئەرێ ڤێجا ما ڤان درەوپێکەران گوهـ ل شیرەت ودەلیلێن خودێ نابت، ومفای بۆ خۆ ژێ وەرناگرن؟ (٢٧) ئەرێ وما ئەوێن درەوێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ دکەن نابینن کو ئەم ئاڤێ دهاژۆینە عەردێ هشک وبێ شینکاتی، ڤێجا ئەم ب وێ ئاڤێ چاندنەکا جودا جودا ژ عەردی دئینینە دەر حەیوانەتێن وان ژێ دچەرن، وئەو ب خۆ ژی ژێ دخۆن وپێ دژین؟ ئەرێ ما ئەو ڤان نعمەتان ب چاڤێن خۆ نابینن، دا بزانن ئەوێ ئەڤە کری دشێت مرییان زێندی بکەت و ژ گۆڕان ڕاکەتەڤە؟ (٢٨) ئەڤ بوتپەرێسە لەزێ ل عەزابێ دکەن، ودبێژن: ئەڤ حوکمێ دێ د ناڤبەرا مە وهەوە دا ئێتە کرن کەنگییە کو ئەم بێینە عەزابدان وەکی هوین دبێژن، ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دڕاستگۆنە؟ (٢٩) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ڕۆژا حوکم دئێتە کرن یا کو هوین تێدا دئێنە عەزابدان، وهوین مرنێ تێدا دبینن باوەری ئینانا کافران یا وێ گاڤێ چو مفای ناگەهینتە وان، وئەو بۆ تۆبەکرن وزڤڕینێ نائێنە پاشڤەهێلان. (٣٠) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پشت بدە ڤان بوتپەرێسان، وپویتە ب درەوپێکرنا وان نەکە، وچاڤەرێیی وێ بە یا کو دێ خودێ ب سەرێ وان ئینت، هندی ئەون ئەو بۆ هەوە دچاڤەرێیی خرابیێنە.

(١) ئەی پێغەمبەر تو بەردەوامییێ ل سەر تەقوایێ بکە وپێگیرییێ ب فەرمانێن خودێ بکە، وتو گوهدارییا کافر ودوڕوییان نەکە. هندی خودێیە ب هەر تشتەکی یێ پڕزانایە، و د کار وڕێڤەبرنێ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. (٢) وتو دویکەفتنا وێ بکە یا بۆ تە ب وەحی ژ نک خودایێ تە هاتی ژ کیتاب وسوننەتێ، هندی خودێیە ب هەمی کارێ هەوە یێ ئاگەهدارە ودێ هەوە سەرا جزا دەت. (٣) وتو خۆ بهێلە ب هیڤییا خودایێ خۆڤە، وهەمی کارێ خۆ هلپسێرە وی، وئەو بەسە پارێزەر بت بۆ وی یێ خۆ بهێلتە ب هیڤییێ ڤە ولێ بزڤڕت. (٤) خودێ دو دل نەکرینە د سنگێ چو مرۆڤان دا، وئەو ژنێن هەوە یێن هوین ل خۆ حەرام دکەن ودبێژنێ: تو بۆ من وەکی دایکا منی -وئەڤە د جاهلیەتێ دا ڕەنگەکێ بەردانێ بوو- ئەو وەکی دایکێن هەوە نینن، وخودێ د شریعەتی دا ئەو زاروێێن هوین دکەنە عەیال بۆ خۆ نەکرینە عەیال بۆ هەوە، ڤان هەردو مەسەلان چو ڕاستی بۆ نینە، نە ژن ب ڤێ گۆتنێ وەکی دایکێ ل سەر مرۆڤی حەرام دبت، ونە زارۆک ب ڤی ڕەنگی وەکی عەیالێ مرۆڤی لێ دئێن، ئەڤە گۆتنا دەڤییە وچو ڕاستی بۆ نینە، وچو پێ نائێتەدان، وخودێ ڕاستییێ دبێژت وڕێکا خۆ نیشا خەلکی ددەت، وبەرێ وان ددەتە سەرڕاستییێ. (٥) وی عەیالێ هوین بۆ خۆ ب خودان دکەن هوین وان بۆ بابێن وان پال بدەن، ئەو ل نک خودێ ڕاستتر ودورستترە، ڤێجا ئەگەر هوین بابێن وان یێن ژ ڕاستی نەناسن هوین ب برایینیا دینی یا هەوە دگەهینتە یەک وان باخێڤن، هندی ئەون ئەو د دینی دا برایێن هەوەنە ومەولاییێن هەونە، وچو گونەهـ ل سەر هەوە نینە د وی تشتی دا یێ هەوە بێ دەستی کری وهوین خەلەت بووین، بەلێ خودێ وێ ل هەوە دگرت یا هوین ژ قەستی دکەن. وخودێ گونەهـ ژێبر ودلۆڤانکار بوویە بۆ وی یێ تۆبە بکەت. (٦) موحەممەد پێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- ب خودان باوەران حەقترە، وئەو بۆ وان د مەسەلێن دین ودنیایێ دا ژ وان خۆ ب خۆ نێزیکترە بۆ وان، وحەرامبوونا ژنکێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بۆ وان وەکی حەرامبوونا دایکێن وانە، وچێ نابت پشتی پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ژنکێن وی بێنە مارەکرن. و د شریعەتێ خودێ دا بۆ میراتگرییا د ناڤبەرا موسلمانان دا مرۆڤاینی ژ باوەرییێ ومشەختبوونێ حەقترە (و ل دەسپێکا ئیسلامێ موسلمانان ب ڕێکا باوەرییێ ومشەختبوونێ میراتگرییا یەک ودو دکر، پاشی ب ئایەتا میراتی ئەڤ حوکمە هاتە نەسخەکرن) ئەو تێ نەبت کو هوین -گەلی موسلمانان- ب ڕێکا وەصیەتێ قەنجییەکێ د گەل مرۆڤێن خۆ یێن نەمیراتگر بکەن، ئەڤ حوکمێ ژێگۆتی د لەوحێ پاراستی دا یێ دانای ونڤیسی بوویە، ڤێجا فەرە ل سەر هەوە هوین کاری پێ بکەن. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو واجبە ل سەر موسلمانی پتر حەز ژ پێغەمبەری بکەت ژ خۆ ب خۆ ژی، وب دورستی گوهدارییا وی بکەت، وڕێزێ ل دایکێن موسلمانان بگرت، وئەو هندێ دگەهینت کو هەچییێ گۆتنەکا کرێت د دەر حەقا وان دا بێژت دێ زیانێ ل خۆ کەت.

(٧) وتو بەحس بکە دەمێ مە پەیمانا موکم ژ پێغەمبەران وەرگرتی کو ئەو پەیاما مە بگەهینن، ومە پەیمان ژ تە و ژ نووحی وئیبراهیمی ومووسای وعیسایێ کورێ مەریەمێ وەرگرت، ومە پەیمانا موکم ژ وان وەگرت کو پەیاما مە بگەهینن. (٨) (خودێ ئەو پەیمان ژ پێغەمبەران وەرگرت) دا ئەو پسیارێ ژ پێغەمبەران بکەت کانێ مللەتێن وان چ بەرسڤ دایە وان، ڤێجا دا خودێ بەحەشتێ بکەتە جزایێ خودان باوەران، ووی عەزابەکا دژوار د جەهنەمێ دا بۆ کافران ل ڕۆژا قیامەتێ ئامادەکرییە. (٩) گەلی خودان باوەران هوین وێ قەنجییا خودێ ل بیرا خۆ بینن یا وی ل (مەدینێ) د گەل هەوە کری دەمێ غەزایا ئەحزاب -کو غەزایا خەندەکێ بوو-، دەمێ بوتپەرێسان ژ دەرڤەی (مەدینێ) ب سەر هەوە دا گرتی، وجوهی ودوڕوییان ژی ل (مەدینێ) ودەور وبەرێن وێ، ڤێجا وان دۆر ل هەوە گرت، ئینا مە بایەکێ دژوار ب سەر وان پارتان دا هنارت خیڤەتێن وان هلکێشان وقازانێن وان هاڤێتن، ومە هندەک ملیاکەت ژ عەسمانی فرێکرنە وان هەوە ئەو نەددیتن، ئینا ترس کەفتە دلێن وان. وخودێ ب کارێ هوین دکەن یێ بینەر بوویە. (١٠) هوین ل بیرا خۆ بینن دەمێ ئەو ژ لایێ د سەر هەوە دا ل ژۆرییا نهالێ ل لایێ ڕۆژهەلاتێ هاتینە هەوە، و ژ لایێ دبن هەوە ژی دا ل ژێرییا نهالێ ل لایێ ڕۆژئاڤایێ هاتین، ودەمێ ژ مەندەهۆشییان دا چاڤ زل بووین، ودل ژ ترسان دا گەهشتینە گەروییێ، وهزرێن خەلەت هەوە ژ خودێ دکرن یا ژ هەوەڤە ئەو دینێ خۆ ب سەر نائێخت، وپەیڤا خۆ بلند ناکەت. (١١) ل وی دەمێ بەرتەنگ ونەخۆش باوەرییا خودان باوەران هاتە جەرباندن وئەو هاتنە ڤاڤارتن، وییێ خودان باوەر ژ یێ دوڕی هاتە جوداکرن، وئەو ب ترس ودودلییێ ب ڕەنگەکێ دژوار هاتنە هژاندن. (١٢) ودەمێ دوڕوی وئەوێن گومان د دلی دا گۆتی: خودێ وپێغەمبەرێ وی ژ خاپاندنێ وگۆتنەکا ژ قەستا پێڤەتر ب چو تشتی سۆز نەدایە مە، ڤێجا باوەر ژێ نەکەن. (١٣) وتو بیرا خۆ ل وێ گۆتنێ بینەڤە یا دەستەکەکێ ژ دوڕوییان گۆتییە خودان باوەران ژ خەلکێ (مەدینێ): ئەی خەلکێ یەثربێ (وئەو ناڤێ مەدینێ یێ کەڤنە) چو جهـ بۆ هەوە د شەڕەکێ ب زیان دا نینە، ڤێجا هوین بزڤرنە د مالێن خۆ دا ل مەدینێ، ودەستەکەکا دی ژ دوڕوییان دەستویرییێ ژ پێغەمبەری دخوازن کو ئەو بزڤرنە مالێن خۆ ب هێجەتا هندێ کو مالێن وان دبەردراینە، ڤێجا ئەو ژێ دترسن، وئەو ب خۆ نە دبەردراینە، هەما وان دڤێت ئەو ب وێ هێجەتێ ژ شەڕی برەڤن. (١٤) وئەگەر لەشکەرێ ئەحزابان ژ هەمی لایان ڤە بێتە د مەدینێ دا، پاشی داخواز ژ ڤان دوڕوییان بێتەکرن کو ئەو شرکێ ب خودێ بکەن و ژ ئیسلامێ لێڤە ببن، ئەو د گاڤێ دا دێ وێ چەندێ کەن، ودەلیڤەیەکێ خۆ ژ شرکێ گیرۆ ناکەن. (١٥) و ب ڕاستی ڤان دوڕوییان بەری شەڕێ خەندەکێ ل سەر دەستێ پێغەمبەری سۆز دابوو خودێ کو ئەگەر بوو شەڕ ئەو نەڕەڤن ئەگەر ئەو هاتنە داخوازکرن، بەلێ وان سۆزا خۆ ب جهـ نەئینا، وخودێ دێ حسێبێ سەرا وێ چەندێ د گەل وان کەت، وسۆزا خودێ جهێ پسیارێیە، وحسێب سەرا هەیە.

(١٦) تو بێژە وان: ڕەڤینا ژ شەڕی ژ ترسێن مرنێ وکوشتنێ دا چو مفای ناگەهینتە هەوە؛ چونکی ئەڤ چەندە ئەجەلێ هەوە پاشڤە نابەت، وئەگەر هوین ڕەڤین ژی هوین د ڤێ دنیایێ دا هند دێ مینن هندی بۆ هەوە هاتییە نڤیسین، وئەو ل بەر ئاخرەتێ دەمەکێ گەلەکێ کێمە. (١٧) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەو کییە دێ هەوە ژ خودێ پارێزت، یان عەزابا وی ژ هەوە لا دەت، ئەگەر وی خرابییەک بۆ هەوە ڤیا، یان ژی ئەگەر وی ڤیا دلۆڤانییەکێ ب هەوە ببەت، نێ ئەوە یێ ددەت ودستینت ومفای وزیانێ دگەهینت؟ وئەڤ دوڕوییە ژبلی خودێ سەرکارەک وپشتەڤانەکی بۆ خۆ نابینن پشتا وان بگرت. (١٨) هندی خودێیە وان دناست یێن خەلکی ژ جیهادا د ڕێکا خودێ دا پاشڤە دبەن، وئەوێن دبێژنە برایێن خۆ: وەرن بگەهنە مە، وموحەممەدی بهێلن، و د گەل وی دەرنەکەڤنە چو شەڕان؛ چونکی ئەم دترسین هوین ژی د گەل وی تێ بچن، و د گەل ڤێ پاشڤەبرنێ ئەو ب خۆ ژی -ئەگەر بۆ ڕیمەتی وترسێ نەبت- کێم جاران نەبت ئەو نائێنە شەڕی. (١٩) ژ بەر دوژمنی ودل ڕەشییا وان ئەو ب مال وجان وڤیانێ چڕیکییێ د گەل هەوە دکەن؛ چونکی ئەو حەز ژ ژینێ دکەن ووان مرن نەڤێت، ڤێجا ئەگەر بوو شەڕ ئەو ژ مرنێ ددترسن وتو دێ وان بینی ئەو بەرێ خۆ ددەنە تە، و ژ ترسێن کوشتنێ دا چاڤێن وان د سەری دا دزڤڕن وەکی وی یێ دکەفتە بەر مرنێ، وئەگەر شەڕ نەما وترس چوو ئەو ب ئەزمانێن خۆ یێن تیژ هەوە دئاخێڤن، و ل دەمێ لێکڤەکرنا دەسکەفتییان تو دێ بینی ئەو دحەسوید وچڕیکن، ئەوان ب دلێن خۆ باوەری نەئینایە، ڤێجا خودێ خێرا کریارێن وان پویچکر، وئەو ل سەر خودێ یا ب ساناهی بوویە. (٢٠) دوڕوی هزر دکەن کو ئەو پارتێن ل هەوە داجریاین وخودێ ب کرێتترین ڕەنگ تێبرین نەچووینە؛ ژ بەر هندی هند ئەو دترسن، وئەگەر ئەو پارت جارەکا دی بزڤڕنە (مەدینێ) ئەڤ دوڕوییە دێ حەز کەن کو ئەو ل دەشتێ بان د ناڤ کۆچەراتێن عەرەبان دا و ل (مەدینێ) نەبانە، و ژ دویر ڤە وان پسیارا سەح وسوییێن هەوە کربا، وئەگەر ئەو د ناڤ هەوە دا بانە کێمەکێ تێ نەبت وان شەڕ د گەل هەوە نەدکر؛ چونکی ئەو زێدە زێدە دترسینۆک ولاوازن. (٢١) ب ڕاستی بۆ هەوە -گەلی خودان باوەران- د گۆتن وکریار وسەروبەرێ پێغەمبەرێ خودێ دا -سلاڤ لێ بن- چاڤلێکرنەکا باش هەبوویە هوین چاڤ لێ بکەن، ڤێجا هوین پێگیرییێ ب ڕێبازا وی بکەن، وهەما ئەو پێگیرییێ ب سوننەتا وی دکەت یێ ژ خودێ وڕۆژا دویماهییێ یێ ب هیڤی بت، وگەلەک زکرێ خودێ کربت وداخوازا ژێبرنا گونەهان ژێ کربت، وشوکرا وی ل سەر هەمی حالان کربت. (٢٢) ودەمێ خودان باوەران ئەو پارت دیتین یێن کو ل دۆر (مەدینێ) کۆم بووین، بیرا وان هاتەڤە کو دەمێ سەرکەفتنێ یێ نێزیک بووی، لەو وان گۆت: ئەڤەیە یا خودێ وپێغەمبەرێ وی سۆز پێ دایە مە ژ تەنگاڤییێ وسەرکەفتنێ، وخودێ سۆزا خۆ ب جهـ ئینا، وپێغەمبەرێ وی ڕاستی گۆت، ودیتنا وان پارتان ژ باوەرییێ وخۆ تەسلیمکرنا بۆ قەدەرا خودێ پێڤەتر تشتەک ل وان زێدە نەکر.

(٢٣) ژ خودان باوەران هندەک زەلام هەنە پەیمانا خودێ پێک ئینایە، وصەبر ل سەر نەخۆشییێ وتەنگاڤییێ وكرنا شەڕی كێشایە: ڤێجا ژ وان هەیە یێ نەزرا خۆ ب جهـ ئینای، و د ڕێکا خودێ دا شەهیدبووی، و ژ وان هەیە یێ چاڤەڕێیێ یەک ژ دو باشییان: ب سەرکەڤت یان شەهید ببت، ووان وەکی دوڕوییان پەیمانا خودێ نەگوهاڕت ونەشکاند. (٢٤) دا خودێ جزایێ ڕاستگۆیان بدەتێ ژ بەر ڕاستگۆیی وصەبرکێشانا وان وئەڤە خودان باوەرن، ودا ئەو دوڕوییان عەزاب بدەت -ئەگەر وی ڤیا وان عەزاب بدەت- کو بەرێ وان نەدەتە تۆبا دورست بەری مرنێ، حەتا ئەو ل سەر کوفرێ بمرن، وهێژای ئاگری ببن، یان ژی دا ئەو بەرێ وان بدەتە تۆبەکرنێ وتۆبا وان قەبویل بکەت، هندی خودێیە گونەهـ ژێبرێ وان بوویە یێن زۆرداری ل خۆ کری ئەگەر وان تۆبە کر، ویێ دلۆڤانکار بوویە ب وان؛ چونکی بەرێ وان دا تۆبێ. (٢٥) وخودێ پارتێن کوفرێ شەرمزار ودل ب کین ژ (مەدینێ) ڤەگەڕاندن، نە چو خێرێن دنیایێ ونە چو خێرێن ئاخرەتێ ب دەست وان کەفتن، وخودێ ئەو ئەگەر پەیدا کرن یێن شەڕی ژ خودان باوەران پاشڤە لێددەن. وخودێ هێزدارێ زال بوویە، کەس د ملکێ وی دا نەشێتێ. (٢٦) وخودێ جوهییێن قورەیضییان ژ جهێن وان دەرێخستن؛ چونکی وان پشتا ئەحزابان د شەڕێ موسلمانان دا گرت بوو، وخودێ سەهم هاڤێتە دلێن وان ڤێجا ئەو شکەستن، هوین دەستەکەکێ ژ وان دکوژن، ودەستەکەکا دی ئێخسیر دکەن. (٢٧) وخودێ عەردێ وان ومال وملکێ وان وەکی چەک وتەرش وبیستانێن وان دانە هەوە -گەلی خودان باوەران- وعەردەکێ دی ژی دا هەوە یێ بەری هنگی هوین نەدشیان پێ لێ دانن؛ چونکی ل بەر هەوە یێ ئاسێ بوو. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیان بوویە، تشتەک وی بێزار ناکەت. (٢٨) ئەی پێغەمبەر تو بێژە وان ژنکێن خۆ یێن ل تە کۆمبووین، وداخوازا زێدەکرنا نەفەقێ ژ تە دکەن: ئەگەر هەوە ژینا دنیایێ وخەملا وێ دڤێت وەرن دا ئەز هندەکێ ژ وی مالێ دنیایێ یێ ل نک من هەی بدەمە هەوە، وبێ زیانەک بگەهتە هەوە ئەز دێ هەوە بەردەم. (٢٩) وئەگەر هەوە ڕازیبوونا خودێ وپێغەمبەرێ وی دڤێت وئەو تشتێ خودێ ل ئاخرەتێ بۆ هەوە ئامادەکری، هوین صەبرێ ل سەر حالێ خۆ بکێشن، وگوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەن، هندی خودێیە بۆ یێن قەنج ژ هەوە خێرەکا مەزن ئامادەکرییە. (ووان خودێ وپێغەمبەرێ وی وئەوا خودێ بۆ وان ل ئاخرەتێ ئامادەکری هلبژارت). (٣٠) ئەی ژنکێن پێغەمبەری هەچییا ژ هەوە کرێتییەکا ئاشکەرا بکەت دوقات عەزاب دێ بۆ ئێتەدان. وچونکی بها ومەرتەبا وان یا بلندە، یا د جهێ خۆ دا بوو جزایێ گونەها ئەو بکەن ژی مەزنتر بت؛ دا ئەو وپێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- پاراستی بمینن. وئەو جزادان ل سەر خودێ یا ب ساناهی بوویە.

(٣١) وهەچییا ژ هەوە گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت، وکاری ب فەرمانا خودێ بکەت، ئەم دێ دوقات خێرا کارێ وان دەینێ، ومە رزقەکێ ب قەدر -کو بەحەشتە- بۆ وێ ئامادەکرییە. (٣٢) ئەی ژنکێن پێغەمبەری هوین د قەدر وقیمەتی دا نە وەکی ژنکێن دینە، ئەگەر هوین ژ خودێ دترسن وتەقوا وی دکەن هوین ب گۆتنەکا وەسا نەرم ونازک د گەل بیانییان نەئاخڤن کو وان کەسێن دلێن وان تشتەکێ نەباش تێدا هەبت ببەنە خرابییێ، وئەڤە تۆرەیەکێ واجبە ل سەر هەر ژنەکا باوەری ب خودێ ورۆژا قیامەتێ هەبت، وهوین گۆتنەکا دویر ژ گومانێ وخرابییێ بێژن. (٣٣) وهوین د مالێن خۆ دا روینن، وئەگەر بۆ کارەکێ پێتڤی نەبت ژ مالێن خۆ دەرنەکەڤن، وهوین خەملا خۆ بەرچاڤ نەکەن، وەکی ل دەمێ جاهلیەتا یەکێ بەری هاتنا ئیسلامێ ژنان دکر، ووەکی گەلەک ژن ل ڤی دەمی ژی دکەن: کو خۆ رویس ورسوا دکەن، ودئێنە بەرچاڤێن خەلکی. وهوین نڤێژێ ب دورستی و ل دەمێن وان بکەن، وزەکاتێ وەکی خودێ گۆتی بدەن، وگوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەن، هەما خودێ ئەڤ شیرەتە ل هەوە کر؛ دا هەوە پاقژ وبژوین بکەت، وپیسییێ وخرابییێ ژ هەوە بنەمالا پێغەمبەری -کو ژن ودووندەها وییە سلاڤ لێ بن- دویر بکەت، ودا نەفسێن هەوە زێدە پاقژ بکەت. (٣٤) وهوین بیرا خۆ ل وێ قورئانێ وحەدیسا پێغەمبەری بینن ئەوا د مالێن هەوە دا دئێتە خواندن، وکاری پێ بکەن، و ب دورستی بهایێ وێ بزانن، وئەو ژ قەنجییێن خودێیە ل سەر هەوە، هندی خودێیە قەنجی ل هەوە کرییە کو مالێن هەوە کرینە ئەو جهـ یێن ئایەت وسوننەت لێ دئێتە خواندن، وێ شارەزا بوویە ب هەوە کو هوین بۆ پێغەمبەرێ خۆ هلبژارتین. (٣٥) هندی ئەو زەلام وژنکن یێن خۆ ب دەست ئەمرێ خودێ ڤە بەردای، ویێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، ویێن گوهدارییا خودێ کری، ویێن د گۆتنێن خۆ دا دراستگۆ، ویێن صەبرێ ل سەر ئەمرێ خودێ ونەخۆشییان دکێشن، ویێن ژ خودێ دترسن، ویێن خێرکەر، ویێن رۆژیگر، ویێن ناموسا خۆ ژ کرێتییێ دپارێزن، ویێن ب دل وئەزمانی خودێ ل بیرا خۆ دئینن، خودێ گونەهـ ژێبرن وخێرەکا مەزن، کو بەحەشتە، بۆ ڤان ئامادە کرییە.

(٣٦) وئەگەر خودێ وپێغەمبەرێ وی حوکمەک دا، چێ نابت بۆ مێرەکێ خودان باوەر یان ژنەکا خودان باوەر کو ب وی حوکمی نەکەت، وحوکمەکێ دی بۆ خۆ هلبژێرت. وهەچییێ گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی نەکەت ب ڕاستی ئەو ژ ڕێکا دورست دویر کەفت دویرکەفتنەکا ئاشکەرا. (٣٧) ودەمێ تە دگۆتە وی یێ خودێ قەنجی ب ئیسلامێ د گەل کری -کو زەیدێ کوڕێ حارثەیە ئەوێ پێغەمبەری ئازاکری وکرییە کوڕێ خۆ- وتە قەنجی ب ئازادکرنێ د گەل کری: ئەی زەید ژنا خۆ زەینەبا کچا جەحشی بگرە وبەرنەدە، وتەقوا خودێ بکە، وتو -ئەی موحەممەد- وی تشتی د دلێ خۆ دا ڤەدشێری یێ خودێ بۆ تە ب ڕێکا وەحییێ هنارتی کو زەید دێ ژنا خۆ بەردەت وتو دێ وێ مارەکەی، وخودێ دێ وێ ئاشکەرا کەت یا تو ڤەدشێری، وتو ژ دوڕوییان دترسی کو ئەو بێژن: موحەممەدی ژنا کوڕێ خۆ مارەکر، وخودێ هێژاترە کو تو ژێ بترسی، ڤێجا دەمێ زەیدی پێتڤییا خۆ پێ قەتاندی، وئەو بەردای، وعددێن وێ ب دویماهی هاتین، مە ئەو ل تە مارەکر؛ دا تو ببییە جهێ چاڤلێکرنێ د مەسەلا ڕاکرنا ڤی عەدەتی دا کو چێ نابت زەلام ژنا کوڕێ خۆ یێ (تەبەنی) یێ مارە بکەت ئەگەر هاتە بەردان، ودا چو گونەه وتەنگاڤی ل سەر خودان باوەران نەمینت کو ئەو ژنێن وان کوڕێن خۆ مارە بکەن یێن وان ب خودانکرین ئەگەر ئەو هاتنە بەردان. وکارێ خودێ یێ کری بوویە، چو مانع وئاستەنگ بۆ نابن. (٣٨) چو گونەه ل سەر موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- نەبوویە د وی تشتی دا یێ خودێ بۆ وی حەلال کری کو ژنا وی مارە بکەت یێ وی ب خودان کری پشتی هاتییە بەردان، وەکی وی بۆ پێغەمبەرێن بەری وی حەلال کری، سوننەتا خودێیە د وان دا یێن بەرێ چووین، وکارێ خودێ قەدەرەکا پێکهاتی بوویە دڤێت هەر بێت. (٣٩) ئەوێن پەیامێن خودێ دگەهیننە مرۆڤان، و ژ خودێ ب تنێ دترسن، و ژبلی وی ژ کەسێ دی ناترسن. وخودێ بەسە حسێبێ د گەل بەنییێن خۆ بکەت سەرا هەمی کریارێن وان، وزێرەڤان بت ل سەر وان. (٤٠) موحەممەد بابێ چو زەلامێن هەوە نەبوو، بەلێ ئەو پێغەمبەرێ خودێیە ودویماهییێ پێغەمبەرانە، ڤێجا پشتی وی حەتا ڕۆژا قیامەتێ چو پێغەمبەرینی نابت. وخودێ ب هەر تشتەکی ژ کریارێن هەوە یێ پڕزانا بوویە، چو ل بەر وی بەرزە نابت. (٤١، ٤٢) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەری کری، هوین ب دل وئەزمانێ خۆ گەلەک خودێ ل بیرا خۆ بینن، و ل هەمی دەمێن خۆ هوین زکرێ وی بکەن، ل سپێدە وئێڤاران، وپشتی نڤێژێن فەر، و ل دەمێ تەنگاڤییان، هندی ئەڤ چەندەیە عیبادەتەکێ دورستە، بەرێ خودانی ددەتە ڤیانا خودێ، وئەزمانێ وی ژ گونەهان دپارێزت، وهاریکارییا وی ل سەر خێرێ دکەت. (٤٣) ئەوە یێ دلۆڤانییێ ب هەوە دبەت ومەدحێن هەوە دکەت وفریشتەیێن وی ژی دوعایان بۆ هەوە دکەن؛ دا ئەو هەوە ژ تارییێن نەزانینێ وبەرزەبوونێ دەربێختە ڕۆناهییا ئیسلامێ، وئەو ل دنیایێ وئاخرەتێ ب خودان باوەران یێ دلۆڤانکار بوویە، وان عەزاب نادەت هندی ئەو گوهدارییا وی بکەن.

(٤٤) سلاڤا ڤان خودان باوەران ژ خودێ د بەحەشتێ دا دەمێ ئەو دچنە دیدارا وی سلاڤ وتەناهییا ژ عەزابا خودێیە، ووی خێرەکا باش بۆ وان ئامادەکرییە، کو بەحەشتە. (٤٥، ٤٦) ئەی پێغەمبەر هندی ئەمین مە تو یێ هنارتی دا تو ب گەهاندنا پەیامێ بببیە شاهد ل سەر ئوممەتا خۆ، ودا مزگینییێ ب دلۆڤانییێ وبەحەشتێ بدەیە خودان باوەران ژ وان، وگونەهکار ودرەوپێکەران ژ ئاگری بترسینی، ودا تو ب فەرمانا خودێ بببیە گازیکەر بۆ تەوحید وپەرستنا وی ب تنێ، وچرایەکێ گەش بۆ وی یێ تە بۆ خۆ بکەتە رۆناهی، ڤێجا ئەو رێکا تو پێ هاتی وەکی رۆژێ یا گەشە، ژ رکداران پێڤەتر کەس کوفرێ پێ ناکەت. (٤٧) وتو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ بدە خودان باوەران کو خێرەکا مەزن ژ خودێ بۆ وان هەیە، کو باغێن بەحەشتێنە. (٤٨) وتو -ئەی موحەممەد- گوهدارییا کافر ودوروییان نەکە وپشت بدە نەخۆشییا وان، وئەو چەندە بلا تە ژ گەهاندنا پەیامێ پاشڤەنەبەت، و د هەمی کارێن خۆ دا تو خۆ بهێلە ب هیڤییا خودێ ڤە وبلا تە باوەری پێ هەبت؛ چونکی ئەو تێرا تە هەیە هەر تشتەکی ژ کارێ دنیایێ وئاخرەتێ ل بەر تە سڤک بکەت. (٤٩) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری، ئەگەر هەوە ژن مارەکرن وبەری هوین بچنە نک هەوە ئەو بەردان، هەوە چو عددە (دەمێن خۆگرتنێ) ل سەر وان نینن، ڤێجا هوین هندەکێ ژ مالێ خۆ -ل دویڤ شیانا خۆ- بدەنێ دا دلێن وان نەشکێن، وهوین ب بەردانەکا جوان وان بەردەن، بێی نەخۆشییەکێ یان زیانەکێ بگەهیننێ. (٥٠) ئەی پێغەمبەر هندی ئەمین مە ژنێن تە یێن تە مەهرا وان دایێ بۆ تە حەلالکرینە، ومە ئەو جارییە ژی بۆ تە حەلالکرینە یێن ل بن دەستێ تە، ژ وان یێن خودێ قەنجی پێ ل تەکری، ومە مارەکرنا دۆتمام وکچ مەت وکچ خال وکچ خالەتێن تە ژی یێن د گەل تە مشەخت بووین بۆ تە حەلالکرییە، ومە مارەکرنا وێ ژنێ ژی بۆ تە حەلالکرییە یا بێ مەهر شوی ب تە دکەت، ئەگەر تە بڤێت وێ بۆ خۆ مارە بکەی، وبۆ کەسێ دی ژبلی تە چێ نابت ژنەکێ بێ مەهر مارە بکەت. ب راستی مە دایە زانینێ کو د مەسەلا ژن ئینانێ وجارییان دا مە ل سەر خودان باوەران فەرکرییە کو ئەو ژ چار ژنان زێدەتر چو یێن دی نەئینن، وهندی وان بڤێت جارییە دورستە، وکو ژ شەرتێن مارەکرنییە وەلییێ ژنێ یێ رازی بت ومەهر وشاهد هەبن، بەلێ د ڤێ چەندێ دا دەستویری مە دایە تە، وچەندەکێ ژ خەلکی پتر مە بۆ تە بەرفەرە کر؛ دا چو تەنگاڤی ل سەر تە نەبت ئەگەر تە هندەکێن ژ ڤی رەنگی مارە کربن. وخودێ گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر بوویە، ویێ دلۆڤانکار بوویە ب وان کو ل سەر وان دکەتە بەرفرەهی.

(٥١) هەچییا تە بڤێت ژ ژنکێن خۆ تو مانا ل نک وێ پاشدا بێخە، ویا تە بڤێت تو بمینە ل نک، وهەچییا تە بڤێت بمینییە ل نک ژ وان یێن تە پاشدا ئێخستین، چو گونەهـ د وێ چەندێ دا ل سەر تە نینە، دانا ڤی حەقی د هلبژارتنێ دا بۆ تە نێزیکترە کو کەیفا وان پێ بێت وئەو ژێ ب خەم نەکەڤن، وئەو هەمی ب وێ ڕازی ببن یا تو بۆ ددانی، وخودێ دزانت کو دلێن زەلامان مەیلێ بۆ هندەک ژنکان دکەن وبۆ هندەکان ناکەن. وخودێ یێ پڕزانا بوویە ب وی تشتێ د دلان دا، یێ ئارام بوویە لەزێ د عەزابدانا وی دا ناکەت یێ بێ ئەمرییا وی دکەت. (٥٢) پشتی ڤان ژنێن تە ئینایین ئێدی چو ژنێن دی بۆ تە دحەلال نینن، وئەوێن مە بۆ تە حەلالکرین (ئەوێن بەحسێ وان د ئایەتا بۆری دا یا ژمارە (٥٠) ژ ڤێ سوورەتێ هاتییەکرن)، وئەو ژنێن ل نک تە ژ وان یێن بەحس ژێ هاتییە کرن بۆ تە حەلال نینە تو ژ نوکە ویڤە وان بەردەی وهندەکێن دی ل شوینێ بینی، ئەگەر خۆ جوانییا وان یا ب دلێ تە ژێ بت، وئینانا ژنەکا دی بێی تو یەک ژ وان بەردەی بۆ تە دورستە، وئەو جارییێن ل بن دەستێ تە یا تە بڤێت ژ وان ئەو بۆ تە یا حەلالە. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی زێرەڤان بوویە، زانینا تشتەکی ل وی بەرزە نابت. (٥٣) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وگوهدارییا وی کری هوین نەچنە د مالێن پێغەمبەری ڤە وەسا تێ نەبت ئەو دەستویرییێ بۆ خوارنەکێ بدەتە هەوە بێی هوین خۆ ل لێنانا وێ خوارنێ بگرن، بەلێ ئەگەر هوین هاتنە گازیکرن هەرنە ژۆر، وئەگەر هەوە خوارن خوار دەرکەڤن وخۆ ل هێڤییا سوحبەتێ نەگرن؛ چونکی مانا هەوە پێغەمبەری دئێشینت، وئەو شەرم دکەت هەوە دەربێخت هەرچەندە ئەو حەقێ وییە ژێ، وخودێ ژ دیارکرنا ڕاستییێ شەرم ناکەت. وئەگەر هەوە پسیارا تشتەکی ژ ژنکێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- کر هوین ل پشت پەردەیەکی پسیارێ ژێ بکەن؛ چونکی ئەو بۆ دلێن هەوە وبۆ دلێن وان ژی پاقژترە ژ وان هزرێن دکەڤنە سەر دلێن ژنکان وزەلامان؛ وچونکی دیتن دبتە دەرگەهێ فتنێ، ونابت بۆ هەوە کو هوین پێغەمبەرێ خودێ بێشینن، یان ژنێن وی پشتی مرنا وی مارە بکەن قەت وقەت؛ چونکی ئەو دایکێن هەوەنە، وچێ نابت بۆ زەلامی دایکا خۆ مارە بکەت، هندی ئێشاندنا هەوەیە بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ومارەکرنا ژنێن وی پشتی وی ل نک خودێ گونەهەکا مەزنە. (وئوممەتا وی ئەڤ ئەمرە ب جهـ ئینا، وخۆ ژ وی تشتی دا پاش یێ خودێ ئەو ژێ داینە پاش). (٥٤) ئەگەر هوین تشتەکی ل سەر ئەزمانێ خۆ ئاشکەرا بکەن -گەلی مرۆڤان- ژ وی تشتێ پێغەمبەر پێ دئێشت یێ خودێ هوین ژێ داینە پاش، یان ژی هوین وی تشتی د دلێن خۆ دا ڤەشێرن، هندی خودێیە ب وی تشتی یێ پڕزانایە یێ هوین د دلێن خۆ دا ڤەدشێرن ویێ هوین ئاشکەرا دکەن، وئەو دێ هەوە سەرا جزا دەت.

(٥٥) چو گونەهـ ل سەر ژنان نینە کو ئەو ل نک بابێن خۆ وکورێن خۆ وبراێین خۆ وبرازایێین خۆ وخوارزایێن خۆ وژنکێن خودان باوەر وبەنییێن خۆ خۆ پەردەپۆش نەکەن؛ چونکی ئەو گەلەک دهەوجەی خزمەتا وانە. وهوین -گەلی ژنکان- ژ خودێ بترسن وپێ ل وان توخوبان بێن وی بۆ هەوە دانایین نەدانن، کو هندێ ژ خەملا خۆ ئاشکەرا بکەن یا بۆ هەوە چێ نەبت هوین ئاشکەرا بکەن، یان ژی حیجابا خۆ ل نک وان بدانن یێن بۆ هەوە دورست نەبت هوین ل نک بدانن. هندی خودێیە ل سەر هەر تشتەکی شاهد بوویە، کریارێن بەنییێن خۆ یێن ئاشکەرا وڤەشارتی دبینت، ودێ وان سەرا جزا دەت. (٥٦) هندی خودێیە ل نک ملیاکەتێن نێزیک مەدحێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- دکەت، وفریشتەیێن وی ژی مەدحێن پێغەمبەری دکەن ودوعایان بۆ دکەن، ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری، هوین -بۆ قەدرگرتن- سلاڤان بدەنە سەر پێغەمبەرێ خودێ ودوعایان بۆ وی بکەن، وسلاڤدانا ل سەر پێغەمبەری وەکی د سوننەتێ دا هاتی ب ڤی ڕەنگییە: (اللهم صل على محمد وعلى آل محمد، كما صليت على آل إبراهيم، إنك حميد مجيد، اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد، كما باركت على آل إبراهيم إنك حميد مجيد). (٥٧) هندی ئەون یێن ب شرکێ وگونەهان نەخۆشییێ دگەهیننە خودێ و ب گۆتن وکریارێن سەقەت نەخۆشییێ دگەهیننە پێغەمبەرێ خودێ، خودێ د دنیایێ وئاخرەتێ دا ئەو ژ هەمی خێران یێن دویرکرین، و ل ئاخرەتێ بۆ وان عەزابەکا ئەو پێ بشکێن ورەزیل ببن ئامادەکرییە. (٥٨) وئەوێن مێر وژنێن خودان باوەر ب گۆتنەکێ یان ب کریارەکێ دئێشینن بێی کو وان گونەهەک کربت، ب ڕاستی ئەو کرێتترین درەو وبێ بەختییە وان کری، ووان گونەهەکا کرێتییا وێ ئاشکەرا یا سەری دکێشتە عەزابا ئاخرەتێ هلگرت. (٥٩) ئەی پێغەمبەر تو بێژە ژنێن خۆ وکچێن خۆ وژنێن خودان باوەران: بلا ئەو پێچێن خۆ ب سەر سەرێ خۆ ودێمێ خۆ دا بەردەن؛ دا سەر ودێم وبەرسنگێن خۆ ڤەشێرن؛ چونکی ئەڤ چەندە نێزیکترە کو ئەو ب ستارەییێ بێنە ناسین، ودا ئەو بەرهنگاری چو نەخۆشی وئێشانان نەبن. وخودێ گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکار بوویە کو وی گونەهێن بۆری بۆ هەوە ژێ برین، و ب دیارکرنا حەلالی وحەرامی دلۆڤانی ب هەوە بری. (٦٠، ٦١) ئەوێن کوفرێ د دل دا ڤەدشێرن وئیمانێ ئاشکەرا دکەن وئەوێن گومان د دلی دا، وئەوێن دەنگ وباسێن درەو ل باژێرێ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بەلاڤ دکەن، ئەگەر ئەو خرابی وکرێتییێن خۆ بەس نەکەن، ئەم دێ تە ب وان ڕا بەردەین، پاشی کێمەکێ تێ نەبت ئەو د گەل تە نامیننە د (مەدینێ) دا. ئەو ژ ڕەحما خودێ ددەرکرینە، هەر جهەکێ ئەو لێ بێنە دیتن بلا بێنە گرتن وکوشتن هندی ئەو ل سەر نفاقێ وکارێ بەلاڤکرنا دەنگ وباسێن درەو د ناڤ موسلمانان دا بمینن. (٦٢) سوننەتا خودێ ورێکا وی د دورییێن وان مللەتێن بۆری دا ئەوە ئەو -ل چی جهێ لێ بن- بێنە گرتن وکوشتن، وتو -ئەی موحەممەد- چو گوهۆرینان بۆ ڕێکا خودێ نابینی.

(٦٣) ئەی موحەممەد خەلک ژ بێ باوەری پسیارا دەمێ قیامەتێ ژ تە دکەن، تو بێژە وان: هەما زانینا دەمێ قیامەتێ ل نک خودێیە، وتو چ دزانی بەلکی دەمێ وێ یێ نێزیک بت؟ چونکی هەر تشتەکێ بێت یێ نێزیکە. (٦٤-٦٦) هندی خودێیە ل دنیایێ وئاخرەتێ کافر یێن ژ دلۆڤانییا خۆ دەرێخستین، ووی ل ئاخرەتێ ئاگرەکێ هلکری وزێدە شاریای بۆ وان یێ ئامادەکری، هەر وهەر ئەو دێ تێدا بن، ئەو چو سەرکار وپشتەڤانان بۆ خۆ نابینن بەرەڤانییێ ژ وان بکەن، یان پشتەڤانییا وان بکەن، ووان ژ ئاگری بیننە دەر. ڕۆژا ڕوییێن کافران د ئاگری دا دئێنە وەرگێران ژ پەشێمانی ئەو دبێژن: وەی خوزی مە د دنیایێ دا گوهدارییا خودێ وگوهدارییا پێغەمبەرێ وی کربا، دا ئەم ژ خەلکێ بەحەشتێ باین. (٦٧، ٦٨) وکافران ل ڕۆژا قیامەتێ گۆت: خودایێ مە هندی ئەم بووین مە گوهدارییا ڕێبەر ومەزنێن خۆ د کوفر وسەرداچوونێ دا کربوو، ڤێجا وان بەرێ مە ژ ڕێکا باوەرییێ وهیدایەتێ وەرگێرا. خودایێ مە تو دوقات هندی عەزابا مە وان عەزاب بدە، وتو ب دژواری وان ژ دلۆڤانییا خۆ بێ بار بکە. وئەڤە دەلیلە کو گوهدارییا یەکێ دی ژبلی خودێ د بێ ئەمرییا خودێ دا، غەزەبا خودێ ب سەر مرۆڤی دا دئینت، وکو هەردو یێ دویکەفتنێ دکەت وییێ دویکەفتن بۆ دئێتەکرن دێ د عەزابێ دا دپشکدار بن، ڤێجا بلا موسلمان یێ هشیاری خۆ بت. (٦٩) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری هوین ب چو گۆتن وکریاران پێغەمبەری نەئێشینن، وهوین وەکی وان نەبن یێن پێغەمبەرێ خودێ مووسا ئێشاندی، ڤێجا خودێ ئەو ژ وێ درەوێ بەری کر یا وان د دەر حەقا وی دا گۆتی، وئەو ل نک خودێ یێ ب قەدر وقیمەت بوویە. (٧٠) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەری کری، هوین تەقوا خودێ بکەن و ژ وی بترسن وبێ ئەمرییا وی نەکەن، دا هێژای عەزابا وی نەبن، وهوین د هەمی حالان دا گۆتنەکا ڕاست ودورست یا دویر ژ درەوێ بێژن. (٧١) ئەگەر هوین تەقوا خودێ بکەن وگۆتنەکا ڕاست ودورست بێژن خودێ کارێن هەوە دێ بۆ هەوە چاک کەت، وگونەهێن هەوە بۆ هەوە ژێ بەت. وهەچییێ گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی د فەرمانێن وان دا بکەت ب ڕاستی ئەو ب سەرکەفتنەکا مەزن د دنیایێ وئاخرەتێ دا ب سەرکەفت. (٧٢) هندی ئەمین مە ئیمانەت -یێ کو خودێ ئێخستییە د ستویێ مرۆڤێن موکەللەف دا ژ ئەمر ونەهییان- بۆ عەسمانان وعەردی وچیایان پێشکێش کر، بەلێ ئەو ل بەر نەهاتن کو وی هلگرن، وئەو ترسان ب دورستی ژ دەر حەقی دەرنەکەڤن، ومرۆڤی ئەو هلگرت و د سەر لاوازییا خۆ ڕا پێگیری پێ کر، هندی ئەوە ئەو بۆ خۆ گەلەکێ زۆردار ونەزان بوو. (٧٣) (وهلگرتنا مرۆڤی بۆ ئێمانەتی) بۆ هندێیە دا خودێ وان مێر وژنێن دوڕوی یێن ئیسلامێ ئاشکەرا دکەن وکوفرێ ڤەدشێرن، ومێر وژنێن بوتپەرێس عەزاب بدەت، ودا خودێ تۆبێ بدانتە سەر مێر وژنێن خودان باوەر وگونەهێن وان ڤەشێرت ووان عەزاب نەدەت. وخودێ بۆ بەنیییێن خۆ یێن تۆبەکەر باش گونەهـ ژێبر بوویە، وب وان یێ دلۆڤانکار بوویە.

سوورەتا (سبإ)

(١) حەمدا جوان وشوكرا تەكووز (كامل) بۆ خودێ ب تنێ بت ئەوێ هەر تشتەكێ ل عەسمانان وهەر تشتەكێ ل عەردی یێ وییە، مەدحا تمام ل ئاخرەتێ بۆ وییە، وئەو د كارێ خۆ دا یێ كاربنەجهە، و د رێڤەبرنا كارێ بەنییێن خۆ دا یێ شارەزایە. (٢) ئەو دزانت كانێ چەند چێكێن بارانێ دچنە د عەردی ڕا، وكانێ چ ژێ دەردكەڤت ژ شینكاتی ومەعدەنی وئاڤێ، وكانێ چ ژ عەسمانی دئێتە خوارێ ژ ئاڤ وملیاكەت وكتێبان، وكانێ چ بەر ب عەسمانی ڤە بلند دبت ژ ملیاكەت وكریارێن خەلكی. وئەو ب بەنییێن خۆ یێ دلۆڤانكارە لەزێ د عەزابدانا وان دا ناكەت ئەگەر وان گونەهـ كرن، وبۆ گونەهێن وان تۆبەكەرێن خۆ دهێلنە ب هیڤییا وی ڤە یێ باش گونەهـ ژێبرە. (٣، ٤) وئەو كافرێن باوەرییێ ب قیامەتێ نائینن دبێژن: قیامەت ب سەر مە دا نائێت، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: بەلێ سویند ب خودایێ من ئەو دێ ب سەر هەوە دا ئێت، بەلێ ژ خودێ پێڤەتر كەس نزانت كەنگی ئەو دێ ئێت، ئەوە زانایێ تشتێ نەبەرچاڤ یێ كو چو تشت ل بەر وی بەرزە نابت ئەگەر خۆ هندی مێرییەكا بچویک ژی بت ل عەسمانان یان ل عەردی، یان ژ وێ مەزنتر بت یان بچویكتر، ئەڤە هەمی د كیتابەكا ئاشكەرا دا، كو لەوحێ پاراستییە، یا نڤیسییە؛ دا ئەو جزایێ وان بدەتێ یێن باوەری ب خودێ ئینای ودویكەفتنا پێغەمبەرێ وی كری، وچاكی كرین. ئەوان ژێبرنا گونەهان ورزقەكێ ب قەدر، كو بەحەشتە بۆ هەیە. (٥) وئەوێن بەرگەریان كری دا بەرێ خەلكی ژ رێكا خودێ بدەنە پاش وپێغەمبەرێ وی درەوین دەربێخن وئایەتێن وی نەحەق دەربێخن، دا خودێ بێزار بكەن وئەمرێ وی بشكێنن، ئەوان خرابترین ودژوارترین عەزاب بۆ هەیە. (٦) وئەوێن زانین بۆ هاتییە دان دزانن كو ئەو قورئانا ژ نک خودایێ تە بۆ تە هاتییە خوارێ ئەوە ڕاستی، وبەرێ مرۆڤان ددەتە رێكا خودێ، خودایێ زال یێ كەس نەشێتێ، د كار وگۆتن وشریعەتێ خۆ دا یێ هێژای مەدحانە. (٧) وئەوێن كافر بووین هندەكان بۆ ترانەپێكرن گۆتە هندەكان: ئەرێ زەلامەكی (ومەخسەدا وان پێغەمبەرە سلاڤ لێ بن) نیشا هەوە بدەین بێژتە هەوە كو ئەگەر هوین مرن ولەشێن هەوە پرت پرت بوون، جارەكا دی هوین دێ زێندی بن و ژ گۆرێن خۆ ڕابنەڤە؟ وان ئەڤ گۆتنە گۆت هندی هند وان باوەری پێ نەبوو.

(٨) ئەڤی زەلامی درەوەک ژ کیسێ خودێ کرییە یان ژی دیناتییەک ل نک هەیە، ڤێجا ئەو وی تشتی دبێژت یێ ئەو چو ژێ نەزانت؟ مەسەلە یا وەسا نینە وەکی کافر دبێژن، بەلکی موحەممەد ژ هەمییان ڕاستگۆترە. وئەوێن باوەرییێ ب ڕۆژا قیامەتێ نائینن وکاری بۆ ناکەن ل ئاخرەتێ دێ د عەزابەکا بەردەوام دا بن، و ل دنیایێ دێ د بەرزەبوونەکا دویر دا بن ژ ڕاستییێ. (٩) ئەرێ وما ڤان کافران شیانا خودێ یا مەزن د وی تشتی دا نەدیتییە یێ ل بەر دەستێن وان و ل پشت وان ژ عەسمانی وعەردی یێ کو عەقل ژ بەر حێبەتی دمینت؟ ئەگەر ئەم حەز بکەین دێ عەدری ب وان ڤە بەینە خوارێ، یان ئەم دێ پارچەیێن عەزابێ ب سەر وان دا بەردەین. هندی د ڤێ چەندێ دایە نیشانەکا ئاشکەرا ل سەر شیانا مە هەیە بۆ هەر بەنییەکێ تۆبە بکەت و ل خودایێ خۆ بزڤرت، وباوەرییێ ب تەوحیدا وی بینت، وپەرستنێ بۆ وی ب تنێ بکەت. (١٠) و ب ڕاستی مە پێغەمبەرینی وکیتاب وزانین دابوو داوودی، ومە گۆتبوو چیا وتەیران: تەسبیحاتان د گەل وی ڤەگێرن، ومە ئاسن بۆ وی نەرم کربوو، ڤێجا ئەو د دەستی دا وەکی هەڤیری لێ هاتبوو وی چاوا دڤیا وە لێ دکر. (١١) کو تو -ئەی داوود- کومزرییێن بەرفرەه وتمام چێ بکە، وخەلەکێن وان موکم بێخە بەرێک، ووەسا بچویک چێ نەکە کو ئەو کومزری ب کێر بەرەڤانییێ نەئێت، ووەسا مەزن ژی چێ نەکە کو خودان نەشێت بکەتە بەر خۆ، وتو وبنەمالا خۆ گوهدارییا خودێ بکەن، هندی ئەزم ئەز ب کارێ هوین دکەن یێ بینەرم. (١٢) ومە با بن دەستی سولەیمانی کر ئەو با ژ سپێدێ حەتا نیڤرۆ قویناغا هەیڤەکێ دچوو، و ژ نیڤرۆ حەتا ئێڤاری قویناغا هەیڤەکێ دچوو ژ ڕێڤە چوونا عەدەتی، ومە سفر وەکی ئاڤی بۆ وی ڕۆن کربوو، تشتێ وی ڤیابا وی ژێ چێ دکر، ومە ئەجنە ژی بن دەستی وی کربوون ب ئانەهییا خودێ ل بەر دەستێ وی بوون کارێ وی ڤیابا وان بۆ دکر، وهەچییێ ژ وان خۆ ژ وێ فەرمانێ لا بدەت یا مە لێ کری کو گوهدارییا سولەیمانییە ئەم ژ عەزابا ئاگرێ هەلکری دێ ب وی دەینە تامکرن. (١٣) هەر تشتەکێ سولەیمانی بڤێت ژ ئاڤاکرنا مزگەفتان بۆ عیبادەتی، و ژ چێکرنا پەیکەران ژ شویشەی وسفری، وجهێن مەزن وەکی برکێن ئاڤێ، ودیز وقازانێن ژ بەر مەزنییا وان نەئێنە لڤاندن، ئەجنان بۆ وی چێ دکرن، ومە گۆتە بنەمالا داوودی: هوین شوکرا خودێ بکەن سەرا وی تشتێ وی دایە هەوە، کو گوهدارییا وی بکەن، وکێم ژبەنییێن من هەنە گەلەک شوکرا خودێ بکەن. (١٤) ڤێجا دەمێ مە مرن ب سەر سولەیمانی دا ئینای، ژ خویرکێ پێڤەتر کەسێ مرنا وی نیشا ئەجنان نەدا، خویرکێ ژ وی گۆپالی خوار یێ وی پالێ خۆ دایە سەر، ئینا سولەیمان کەفتە عەردی، هنگی ئەجنان زانی کو ئەگەر وان غەیب زانیبا ئەو نە دمانە د عەزابا ڕەزیلکەر وکارێ نەخۆش دا؛ چونکی وان هزر دکر ئەو یێ ساخە. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو چو ڕاستی بۆ وێ هزرێ نینە یا هندەک هزر دکەن کو ئەجنە غەیبێ دزانن؛ چونکی ئەگەر وان غەیب زانیبا دا زانن کو سولەیمان یێ مری، وئەو نەدمانە د عەزابێ دا.

(١٥) ب ڕاستی د ئاڤاهیێن ئویجاخا سەبەئیيان دا ل (يەمەنێ) نیشانەک ل سەر شیانا مە هەبوو: دو باغ ل لایێ ڕاستێ ویێ چەپێ، هوین ژ ڕزقێ خودایێ خۆ بخۆن، وشوکرا قەنجییا وی بکەن؛ چونکی باژێرێ هەوە یێ خودان ئاخ وهەوایەکێ باشە، وخودایێ هەوە یێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ هەوە. (١٦، ١٧) ڤێجا وان پشت دا ئەمرێ خودێ، ئینا مە لێمشتا دژوار یا کو چو خۆ ل بەر نەگرت ب سەر وان دا هنارت ووێ لێمشتێ ئاڤبەندا وان هەڕفاند وبیستانێن وان خرابکرن، ومە هەردو باغێن وان یێن خودان بەرهەم ب دو باغێن خودان بەرهەمەکێ نەخۆش وتەعل، وخودان هندەک داروبارێ بێ بەرهەم، وتشتەکێ کێم ژ وێ دارا تێر ستری گوهارتن. ئەڤ گوهارتنا ژ باشییێ بۆ خرابییێ ژ بەر کوفرا وان بوو، وکو وان شوکرا خودێ نەکری، وهەما ژ وی پێڤەتر یێ زێدە ب ناڤ کوفرێ ڤە چووی کەسەک ب ڤێ عەزابێ مە عەزاب نەدا. (١٨) و د ناڤبەرا خەلکێ (سەبەئێ) دا -ل يەمەنێ- ووان گوندێن مە بەرەکەت هاڤێتییێ -ل شامێ- هندەک باژێرێن نێزیکی یەک کو ل ڤی یێ دی بێتەدیتن مە دابوون، ومە ڕێڤەچوونا ل وان باژێران کربوو قویناغ قویناغ کو چو زەحمەت پێڤە نەئێتە دیتن، ومە گۆتە وان: چی گاڤا هەوە بڤێت هوین ل ڤان باژێران هەڕن ب شەڤ بت یان ب ڕۆژ بت، پشت ڕاست وبێ ترس، نە هوین تێنی دبن نەبرسی. (١٩) ڤێجا ژ بەر سەرداچوونا وان ئەو ژ ڕحەتییێ وتەناهییێ تێر بوون ووان گۆت: خودایێ مە تو باژێرێن مە ژێک دویر بکە؛ دا سەفەرا مە د ناڤبەرا وان دا دویر ببت، وئەم چو گوندێن ئاڤا د ڕێکا خۆ دا نەبینین، ووان ب کوفرا خۆ زۆرداری ل خۆ کر ڤێجا مە ئەو تێبرن، ومە ئەو کرنە عیبرەت وسوحبەت بۆ وان یێن ب دویڤ وان دا هاتین، ومە ئەو باش پارچە پارچە کرن ووەلاتێ وان خراب کر، هندی د وێ دایە یا ب سەر (سەبەئێ) دا هاتی عیبرەتەک هەیە بۆ هەر یەکێ گەلەک صەبرێ بکێشت، وگەلەک شوکرێ بکەت. (٢٠) و ب ڕاستی ئبلیسی هزر کر کو ئەو دێ دووندەها ئادەمی د سەر دا بەت، وکو ئەو د بێ ئەمرییا خودێ دا دێ گوهدارییا وی کەن، ڤێجا هزرا وی د دەر حەقا وان دا دورست دەرکەفت، وان گوهدارییا وی کر وبێ ئەمرییا خودایێ خۆ کر دەستەکەکا ژ خودان باوەران تێ نەبت. (٢١) وئبلیسی چو دەسهەلات ل سەر وان نەبوو ووی ب زۆری ئەو کافر نەکربوون، بەلکی حکمەتا خودێ د هندێ دا بوو ئەو وێ ل بەر وان شرین کەت؛ دا ئەم بزانین کانێ کی دێ باوەرییێ ب قیامەتێ وخەلات وجەلاتێ ئینت وکی دێ یێ ژێ ب گومان بت. وخودایێ تە ل سەر هەر تشتەکی یێ پارێزڤانە. (٢٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسان: هوین گازی وان بکەن یێن هوین هزر دکەن ئەو شریکێن خودێنە، وهوین هەوجەییێن خۆ بێژنێ، نێ ئەو د بەرسڤا هەوە نائێن، وهندی سەنگێ مێرییەکا هویر ل عەردی وعەسمانی د دەست وان دا نینە، ووان چو شریکاتی ژی د عەرد وعەسمانی دا نینە، وچو پشتەڤان بۆ خودێ د ناڤ وان دا نینن، بەلکی خودێ ب تنێیە ئەو داین، وئەو ب تنێیە دئێتە پەرستن، و ژ وی پێڤەتر کەس یێ هێژای پەرستنێ نینە.

(٢٣) و ل نک خودێ مەهدەرا چو مەهدەرچییان مفای نادەت بۆ وی نەبت یێ خودێ دەستویری بۆ دای. و ژ مەزنییا شیانا خودێیە ئەگەر ئەو ب وەحییێ ئاخفت وخەلکێ عەسمانان گوهـ ل دەنگێ وی بوو هەمی ژ ترسان دا ڤەدلەرزن، حەتا کو وەکی دلگرتنەکێ ب سەر وان دا دئێت، ڤێجا دەمێ ترس ژ سەر وان ڕادبت هندەک ژ وان دبێژنە هندەکان: خودایێ هەوە چ گۆت؟ فریشتە دێ بێژن: وی ڕاستی گۆت، وئەوە یێ ب خۆ ودەسهەلات وبهایێ خۆ یێ بلند، و د سەر هەر تشتەکی ڕا یێ مەزن. (٢٤) تو بێژە بوتپەرێسان: کی ب بارانێ رزقی ژ عەسمانان ددەتە هەوە، و ب شینکاتی ومەعدەنی رزقی ژ عەردی ددەتە هەوە؟ مسۆگەر ئەو دێ بێژن: خودێیە، وئەگەر ئەو وێ نەبێژن ژی تو بێژە وان: خودێیە یێ رزقدەهـ، ویەک ژ هەردو دەستەکان ئەم یان هوین یێن ل سەر هیدایەتێ، یان یێن د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا نقۆ بووین. (٢٥) تو بێژە: پسیارا گونەهێن مە ژ هەوە نائێتەکرن، وپسیارا کریارێن هەوە ژی ژ مە نائێتەکرن؛ چونکی ئەم ژ هەوە وکوفرا هەوە دبەرینە. (٢٦) تو بێژە: خودایێ مە دێ مە وهەوە پێکڤە ل ڕۆژا قیامەتێ کۆم کەت، پاشی دێ ب دادییێ حوکمی د ناڤبەرا مە وهەوە دا کەت، وئەوە ڤەکەر یێ حوکمی د ناڤبەرا بەنییێن خۆ دا دکەت، یێ پڕزانا ب وی حوکمێ دڤێت بێتەکرن، و ب حالێ بەنییێن خۆ، تشتەک ل بەر وی بەرزە نابت. (٢٧) تو بێژە: کانێ هوین ب دەلیل وهێجەت ڤە وان نیشا من بدەن یێن هەوە داینە د گەل خودێ و د پەرستنێ دا کرینە شریکێن وی، ئەرێ وان تشتەک ئافراندییە؟ نەخێر مەسەلە یا وەسا نینە وەکی وان گۆتی، بەلکی ئەو ب تنێیە یێ ب دورستی پەرستن بۆ دئێتەکرن، د تۆلستاندنا خۆ دا یێ زالە، و د گۆتن وکریار وڕێڤەبرنێ دا یێ کاربنەجهە. (٢٨) وهەما مە تو بۆ مروڤان هەمییان یێ هنارتی دا مزگینییێ ب خێرا خودێ بدەی، وترساندنا ژ عەزابا وی بکەی، بەلێ پترییا مرۆڤان حەقییێ نزانن، لەو پشت ددەنێ. (٢٩) وئەڤ بوتپەرێسە بۆ ترانە پێکرن دبێژن: ئەو ژڤانێ هوین گەفێ پێ ل مە دکەن کو خودێ دێ مە وهەوە تێدا کۆم کەت، وحوکمی د ناڤبەرا مە دا کەت کەنگییە، ئەگەر هوین دڕاستگۆنە د وێ گەفێ دا یا هوین ل مە دکەن؟ (٣٠) تو بێژە وان: ژڤانەک بۆ هەوە هەیە، کو ژڤانێ ڕۆژا قیامەتێیە، هەر دێ ئێت نە دەمەکی هوین ژێ دئێنە پاشڤەبرن دا تۆبە بکەن، ونە دەمەکی هوین ژێ دئێتە پێش ئێخستن بۆ عەزابدانێ. ڤێجا هوین ژ وێ ڕۆژێ بترسن، وکارێ خۆ بۆ بکەن. (٣١) وئەوێن کافر بووین گۆت: ئەم قەت باوەرییێ ب ڤێ قورئانێ نائینین و ب وان کیتابان ژی یێن بەری وێ هاتین، ووان کوفر ب هەمی کیتابێن خودێ کر. وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- ببینی دەمێ زۆردار ل نک خودایێ خۆ دئێنە ڕاوەستاندن، دان وستاندنێ د ناڤبەرا خۆ دا دکەن، هەر یەک گازندێ ژ یێ دی دکەت، تو دێ تشتەکێ کرێت بینی، ئەوێن هاتینە لاوازکرن دبێژنە وان یێن خۆ مەزن دکر -کو سەرۆکێن وانە-: ئەگەر نە ژ بەر هندێ با کو هەوە بەرێ مە ژ هیدایەتێ وەرگێڕا بوو ئەم دا باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینین.

(٣٢) سەرۆكان گۆتە وان یێن هاتینە لاوازكرن: ئەرێ ما مە بەرێ هەوە ژ هیدایەتێ دابوو پاش پشتی ئەو بۆ هەو هاتی؟ بەلكی هوین دتاوانبار بوون دەمێ هوین ب دلێ خۆ هاتینە د كوفرێ دا. (٣٣) وئەوێن هاتینە لاوازكرن گۆتە سەرۆكێن خۆ: نێ خرابخوازییا هەوە یا ب شەڤ ورۆژ ئەو بوو ئەم تێبرین، دەمێ هەوە ژ مە دخواست ئەم كوفرێ ب خودێ بكەین، و د پەرستنێ دا هندەك شریكان بۆ وی بدانین، وهەردو دەستەكان دەمێ ئەو عەزاب دیتی یا كو بۆ وان هاتییە ئامادەكرن كول وكەسەر داكرن، ومە قەید كرنە د ستوییێن وان دا یێن كافر بووین، هەما ژ بەر كوفرا وان ب خودێ وكرنا وان بۆ خرابییان د دنیایێ دا ئەڤ عەزابە بۆ وان هەیە. وگەفەكا مەزن د ڤێ ئایەتێ دا هەیە بۆ وان یێن دویكەفتنا سەرۆك ومەزنێن سەرداچووی دكەن. (٣٤) ومە پێغەمبەرەك د گوندەكی دا نەهنارتییە بەرێ وان بدەتە تەوحیدا خودێ وپەرستنا وی ب تنێ ئەگەر ئەوێن د خۆشییان دا نقۆبووین ژ خەلكێ وان گوندان نەگۆت بت: هندی ئەمێن ئەم ب وی تشتی یێ هوین -گەلی پێغەمبەران- پێ هاتین دكافرین. (٣٥) ووان گۆت: مال وعەیالێ مە ژ یێ هەوە پترە، وخودێ ئەڤ قەنجییە یێن داینە مە چونكی ئەو ژ مە یێ رازییە، ونە ل دنیایێ ونە ل ئاخرەتێ ئەم نائێینە عەزابدان. (٣٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هندی خودایێ منە د دنیایێ دا رزقی بۆ وی بەرفرەهـ دكەت یێ وی بڤێت، و ل سەر وی بەرتەنگ دكەت یێ وی بڤێت، نە چونكی یێ ژێ رازییە یان نە، بەلكی ئەو ڤێ چەندێ بۆ جەرباندن دكەت، بەلێ پتریا مرۆڤان نزانن كو ئەو جەرباندنەكە ژ خودێ بۆ وان؛ چونكی ئەو هزرا خۆ ناكەن. (٣٧) ونە مالێ هەوە ونە عەیالێ هەوەیە هەوە نێزیكی مە دكەت، ودەرەجێن هەوە بلند دكەت، بەلێ هەچییێ باوەرییێ ب خودێ بینت وچاكییێ بكەت ئەوان خێرەكا دوقات بۆ هەیە، وخێر ب دەهانە وهندی خودێ حەز بكەت زێدەتر لێ دكەت، وئەو د ژۆرێن بەحەشتێ یێن بلند دا درحەت وتەنانە ژ عەزابێ ومرنێ ونەخۆشییان. (٣٨) وئەوێن بەرگەریانێ دكەن دا ئایەتێن مە پویچ بكەن، وبەرێ خەلكی ژ رێكا خودێ بدەنە پاش ودا مە بێزار بكەن، ئەوێن هە رۆژا قیامەتێ د عەزابێ دانە، زەبانی دێ ل نك وان ئامادە بن، وئەو ژێ دەرناكەڤن. (٣٩) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان یێن ب مال وعەیالێ خۆ خریاین: هندی خودایێ منە رزقی بۆ وی بەرفرەهـ دكەت یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، و ل سەر وی بەرتەنگ دكەت یێ وی بڤێت؛ ژ بەر حكمەتەكا ئەو پێ دزانت، وچی تشتەكێ هوین خەرج بكەن ژ وی یێ فەرمان پێ ل هەوە هاتییەكرن ئەو د دنیایێ دا دێ بۆ هەوە بەدەل ڤە كەت، و ل ئاخرەتێ خێرێ دێ دەتە هەوە، وخودێیە چێترینێ رزقدەهان، ڤێجا هوین داخوازا رزقی بۆ خۆ ژ وی ب تنێ بكەن، وئەگەرێن داخوازا رزقی یێن فەرمان پێ ل هەوە هاتییە كرن بۆ خۆ ب جهـ بینن.

(٤٠) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ وێ ڕۆژێ بکە یا خودێ بوتپەرێسان وئەو ملیاکەتێن وان پەرستن بۆ دکر تێدا کۆم دکەت، پاشی ئەو دبێژتە ملیاکەتان: ئەرێ ئەوێن هە پەرستنا هەوە دکر؟ (٤١) ملیاکەتان گۆت: ئەی خودا ئەم تە پاک وپیرۆز دکەین کو تە شریکەک د پەرستنێ دا هەبت، تو سەرکارێ مەیی یێ ئەم گوهداری وپەرستنێ بۆ وی ب تنێ دکەین، نێ ڤان پەرستنا شەیتانان دکر، پترییا وان باوەری پێ هەبوو وگوهداری بۆ دکر. (٤٢) ڤێجا ل ڕۆژا حەشرێ ئەوێن پەرستن بۆ دهاتەکرن نەشێن نە مفای نە زیانێ بگەهیننە وان یێن پەرستنا وان دکر، وئەم دێ بێژینە وان یێن ب شرکێ وگونەهان زۆرداری ل خۆ کری: تام بکەنە عەزابا وی ئاگرێ هەوە درەو پێ دکر. (٤٣) وئەگەر ئایەتێن خودێ ئاشکەرا بۆ کافرێن (مەکەهێ) بێنە خواندن، ئەو دێ بێژن: هەما موحەممەدی دڤێت بەرێ هەوە ژ پەرستنا وان خوداوەندان وەرگێڕت یێن بابێن هەوە پەرستن بۆ دکر، ووان گۆت: هەما ئەڤ قورئانا تو بۆ مە دخوینی -ئەی موحەممەد- درەوەکە تە ژ نک خۆ یا چێکری، وئەو نە ژ نک خودێیە، ودەمێ قورئان بۆ کافران هاتی وان گۆت: هەما ئەڤە سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە. (٤٤) ومە بەری قورئانێ چو کتێب بۆ ڤان کافران نە ئینابوونە خوارێ بێژنە وان ئەڤا موحەممەد بۆ وان پێ هاتی سێرەبەندییە، ومە بەری تە -ئەی موحەممەد- چو پێغەمبەر بۆ وان نەهنارتبوون وان ژ عەزابا مە بترسینن. (٤٥) وئەو مللەتێن بەری وان ژی وەکی عاد وثەموودییان پێغەمبەرێن مە درەوین دەرێخست بوون، وئەو کافرێن (مەکەهێ) نەگەهشتینە دەهێکا وێ هێز وعەیال بۆشی ودرژییێ یا مە دایە مللەتێن بۆری، ڤێجا وان پێغەمبەرێن من درەوین دەرێخستن د وی تشتی دا یێ ئەو بۆ وان پێ هاتین ئینا من ئەو تێبرن، ڤێجا نەڕازیبوون وعەزابا من بۆ وان یا چاوا بوویە؟ (٤٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان درەوپێکەرێن ڕکدار: هەما ب تشتەکی ب تنێ ئەز شیرەتێ ل هەوە دکەم کو هوین د فەرمانا خودێ دا دو دووە ویەک یەکە ڕابن، پاشی هوین هزرێن خۆ د حالێ هەڤالێ خۆ پێغەمبەرێ خودێ دا -سلاڤ لێ بن- و د وی تشتی دا یێ بۆ وی هاتییە پالدان بکەن، چو دیناتی ل نک وی نینە، وهەما ب تنێ ئەو هەوە هشیار دکەت، و ژ عەزابا جەهنەمێ دترسینت بەری هوین تام بکەنە گەرما وێ. (٤٧) تو -ئەی موحەممەد- بێژە کافران: سەرا وێ خێرێ یا ئەز بۆ هەوە پێ هاتیم من پسیارا چو کرێیان ژ هەوە نەکرییە، هندی کرێیا منە یا ئەز بۆ چاڤەرێ هەما ل سەر خودێیە ئەوێ ب کارێ من ویێ هەوە ئاگەهدار، تشتەک ل بەر وی بەرزە نابت وئەو جزایێ هەر یەکی ب دورستی ددەتێ. (٤٨) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وی یێ باوەرییێ ب تەوحیدێ وپەیاما ئیسلامێ نەئینت: هندی خودایێ منە دەلیلێن ڕاستییێ د نەڕاستییێ وەردکەت، ڤێجا نەڕاستییێ پویچ وڕسوا دکەت، وخودێ پڕزانایێ تشتێ نەبەرچاڤە، چو تشت نە ل عەردی ونە ل عەسمانی ل بەر وی بەرزە نابت.

(٤٩) تو -ئەى موحەممەد- بێژە: حەقى وشريعەتێ مەزن ژ نک خودێ هاتييە، ونەحەقى چوو ودەسپەلاتا وێ نەما، ڤێجا تشتەک د دەستێ نەحەقييێ دا نەما ئەو بينت وببەت. (٥٠) تو بێژە: ئەگەر ئەز بەرێ خۆ ژ حەقييێ وەرگێڕم گونەها من ل سەر منە، وئەگەر ئەز بمينمە ل سەر حەقييێ ئەو ژ بەر وێ وەحيييێيە يا خودێ بۆ من دهنێرت، هندى خودايێ منە گوهدێرێ وێ گۆتنێيە يا ئەز دبێژمە هەوە، يێ نێزيکى وييە يێ دوعايان ژێ بکەت. (٥١) وئەگەر تو ببينى دەمێ کافر عەزابا خودێ دبينن وژێ دبزديێن، تو دێ تشتەکێ مەزن بينى، ڤێجا چو قورتال بوون ورەڤ بۆ وان نابن، وئەو ژ جهەکێ نێزيک هاتنەگرتن وبۆ ئاگرى هاتنەبرن. (٥٢) وکافران -دەمێ عەزاب ديتى- گۆت: مە باوەرى ئينا، وچاوا ئەو دێ شێن ل ئاخرەتێ باوەرييێ ب دەست خۆڤە ئينن و ژ جهەکێ دوير وێ ب دەست خۆ ئێخن؟ ب ڕاستى ئەو وئەو ژێک هاتنە ڤەقەتاندن؛ چونکى جهێ باوەرييێ دنيايە، ووان ل دنيايێ باوەرى نەئينا بوو. (٥٣) و ب ڕاستى وان د دنيايێ دا کوفر ب حەقييێ کربوو، وپێغەمبەر درەوين دەرێخست بوون، ووان ژ جهەکێ دوير ژ حەقييێ هزرێن بەرگومان دکرن، وان چو هێجەت ل سەر ڤان هزران نەبوون، وەکى وى يێ ژ دوير ڤە ستێرکێ ل ئارمانجێ بگرت و ل ئارمانجێ نەدەت. (٥٤) و د ناڤبەرا کافران ووى تشتى دا يێ وان دڤێت -ژ تۆبەکرنێ وزڤڕينا بۆ دنيايێ دا کو باوەرييێ بينن- هاتە ڤەقەتاندن، وەکى کو خودێ د گەل کافرێن مللەتێن بۆرى يێن وەکى وان کرى، هندى ئەو بوون ل دنيايێ ئەو د مەسەلا پێغەمبەر وقيامەت وحيسابێ دا ب گومان بوون، گومانەکا وان دودل بکەت، لەو وان باوەرى نەئينا.

سوورەتا (فاطر)

(١) حەمدا تەکووز بۆ خودێ بت ئافراندەر وداهێنەرێ عەسمانان وعەردى، يێ فريشتە بۆ وان بەنييێن خۆ هنارتين يێن وى دڤێن؛ دا ئەمر وفەرمانا وى بگەهيننە وان، و شيانا وى يا مەزنە کو وى بۆ فڕينێ ملياکەت کرينە خودان چەنگێن دودو وسێ سێ وچارچار؛ دا ئەو ئەمرێ خودێ بگەهينن، تشتێ خودێ بڤێت ئەو د چێکرييێن خۆ دا زێدە دکەت. هندى خودێيە ل سەر هەر تشتەکى يێ خودان شيانە، چو ل بەر وى ئاسێ نابت. (٢) هەر قەنجييەکا خودێ بدەتە مرۆڤان چ ڕزقەک بت ژ باران وساخلەمييێ يان هەر قەنجييەکا دى بت، کەس نەشێت ڕێکێ ل ڤێ دلۆڤانييێ بگرت، وهەر قەنجييەکا ئەو بگرت کەس نەشێت ڕێکێ بۆ ڤەکەت. وئەوە زالێ هەر تشتەکى دئێختە بن دەستێ خۆ، يێ کاربنەجهـ ئەوێ ل دويڤ حکمەتا خۆ دلۆڤانييێ دگرت وبەرددەت. (٣) گەلى مرۆڤان هوين ب ئەزمانى ودلى وێ قەنجييا خودێ ل بيرا خۆ بينن يا وى د گەل هەوە کرى، ژبلى خودێ چو ئافراندەر بۆ هەوە نينن بارانێ ژ عەسمانى بدەتە هەوە، وئاڤێ ومەعدەن وشينکاتى ژ عەردى بدەتە هەوە. ژ وى پێڤەتر چو خوداێن ڕاست نينن ئەو يێ بێ شريکە، ڤێجا چاوا هوين بەرێ خۆ ژ تەوحيد وپەرستنا وى وەردگێڕن؟

(٤) وئەگەر مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- تە درەوین دەربێخن ب ڕاستی بەری تە ژی درەو ب پێغەمبەران هاتبووکرن، و ل ئاخرەتێ هەمی کار بۆ نک خودێ دئێنە زڤراندن، ڤێجا ئەو هەر یەکی وی جزای ددەتێ یێ ئەو ژ هەژی. و د ڤێ چەندێ دا صەبرئینانەک بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- هەیە. (٥، ٦) ئەی گەلی مرۆڤان هندی ئەو سۆزە یا خودێ دای ب ڕابوونا قیامەتێ ودانا خێرێ وعەزابێ یا ڕاستە وهەر دێ ب جهـ ئێت، ڤێجا ژینا دنیایێ ب خۆشی وپێتڤییێن خۆ ڤە بلا هەوە نەخاپینت، وبلا شەیتان هەوە نەخاپینت و ژ خودێ نەکەت. هندی شەیتانە بۆ مرۆڤان دوژمنە، ڤێجا هوین ژی وی ب دوژمن بۆ خۆ بزانن وگوهدارییا وی نەکەن، هەما ئەو دویکەفتییێن خۆ بۆ بەرزەبوونێ گازی دکەت، دا ئەو ببنە ژ خەلکێ ئاگری. (٧) ئەوێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری و ب وی تشتی یێ پێغەمبەرێن وی پێ هاتین عەزابەکا دژوار ل ئاخرەتێ بۆ وان هەیە، وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وچاکی کرین ڤەشارتنا گونەهان وخێرەکا مەزن، کو بەحەشتە، بۆ وان هەیە. (٨) ئەرێ ڤێجا هەچییێ شەیتانی کارێن وی یێن خراب ژ گونەهێ وکوفرێ وشرکێ ل بەر وی خەملاندین ڤێجا وی ئەو جوان وتازە دیتن، ما دێ وەکی وی بت یێ خودێ بەرێ وی دایە هیدایەتێ، ووی باشی وخرابی ژێک ڤاڤارتن؟ هندی خودێیە وی ژ بەنییێن خۆ بەرزە دکەت یێ وی بڤێت، وبەرێ وی ددەتە هیدایەتێ یێ وی بڤێت، ڤێجا تو سەرا کوفرا ڤان سەرداچوویان خۆ ژ قەهران دا نەکوژە، هندی خودێیە ب کرێتە کارێ وان یێ زانایە و ب خرابترین جزای دێ وان جزا دەت. (٩) وخودێیە با هنارتی وعەور پێ ئاراندین، ڤێجا مە ئەو عەور هاژۆتنە جهەکێ هشک، وباران لێ باراند، وپشتی عەرد هشک بووی مە ئەو ب شینکاتی زێندی کرەڤە، ووەکی ڤێ زێندیکرنێ خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ مریان زێندی دکەتەڤە. (١٠) هەچییێ سەرفەرازییا دنیایێ یان یا ئاخرەتێ بڤێت بلا ئەو وێ ژ خودێ بخوازت؛ چونکی سەرفەرازی هەمی یا خودێیە، وئەو ب گوهدارییا ئەمرێ خودێ ب دەست خودانی دکەڤت، وهەچییێ خۆ ب مرۆڤان سەرفەراز بکەت خودێ دێ وی ڕەزیل کەت، ویێ خۆ ب خودێ سەرفەراز بکەت خودێ دێ وی سەرفەراز کەت، زکرێ خودێ ب نک وی ڤە بلند دبت وئەو کارێ چاک بلند دکەت. وئەوێن خرابییان ب دەست خۆ ڤە دئینن عەزابەکا دژوار بۆ وان هەیە، وفەند وفێلا وان پویچ دبت وچو مفای ناگەهیننە وان. (١١) وخودێ بابێ هەوە ئادەم ژ ئاخێ ئافراند، پاشی دووندەها وی ژ چپکەکا ئاڤێ یا لاواز زێدەکر، پاشی کرنە نێر ومێ. وبێی زانینا وی یەکا مێ تشتەکی هل ناگرت ونادانت، وژییێ یەکی درێژ نابت، وکورت ژی نابت ئەگەر د نڤیسنەکا ل نک وی دا نەبت، کو لەوحێ پاراستییە، بەری دایکا وی وی هلگرت. خودێ ئەو هەمی هژمارتییە وبەری چێ بکەت زانییە، وچویێ ل وێ زێدە ناکەت یا وی نڤیسی وچویێ ژێ کێم ناکەت. هندی ئافراندن وزانین ونڤیسینا حالێ هەوەیە د لەوحێ پاراستی دا تشتەکێ ب ساناهییە ل سەر خودێ.

(١٢) وهەردو دەریا وەكی یەک نینن: ئەڤە گەلەک یا شرینە، وخۆش د گەروییێ دا دچت وتێنكا مرۆڤی دشكێنت، وئەڤە خوێیە وگەلەک یا سویرە، و ژ هەردو دەریایان هوین ماسییێن خۆش وتەڕ دخون، وهوین چەكی بۆ خۆ ژێ دئینننە دەرێ، كو لوئلوء ومەرجانە، وهوین دكەنە بەر خۆ، وتو گەمییان د دەریایێ دا دبینی ئاڤێ دبڕن؛ دا هوین ب رێكا بازرگانییێ ژ رزقێ خودێ بخوازن. وئەڤە نیشانەكە ل سەر شیانا خودێ وتەوحیدا وی؛ ودا بەلكی هوین شوكرا خودێ سەرا ڤان قەنجییان بكەن یێن وی د گەل هەوە كرین. (١٣) وخودێ هندەكێ ژ دەمێ شەڤێ دكەتە د ناڤ ڕۆژێ دا، ڤێجا هندی ژ شەڤێ كورت بووی هند ل ڕۆژێ درێژ دبت، وهندەكێ ژ دەمێ ڕۆژێ دكەتە د ناڤ شەڤێ دا، ڤێجا هند ژ ڕۆژێ كورت دبت هندی كرییە د ناڤ شەڤێ دا، ووی ڕۆژ وهەیڤ بن دەست كرینە، هەردو بۆ دەمەكێ دەسنیشانكری ب ڕێڤە دچن، ئەوێ ئەڤە كری خودێیە خودایێ هەوە یێ كو ملک هەمی یێ وییە، وئەوێن هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دكەن هندی وی پەڕكی یێ ب سەر بەركێ خورمێ ڤە د دەست دا نینە. (١٤) ئەگەر هوین -ئەی گەلی مرۆڤان- گازی ڤان تشتان بكەن یێن هوین ژبلی خودێ دپەرێسن وان گوهـ ل گازییا هەوە نابت، وئەگەر خۆ وان گوهـ لێ ببت ژی ئەو بەرسڤا هەوە نادەن، وڕۆژا قیامەتێ ئەو خۆ ژ هەوە بەری دكەن، وكەس ژ خودایێ پڕزانا وشارەزا ڕاستتر بۆ تە -ئەی موحەممەد- نابێژت. (١٥) ئەی گەلی مرۆڤان هوین د هەمی تشتان دا هەوجەی خودێنە، دەمەكێ ب تنێ ژی هوین ژ وی دبێ منەت نابن، وئەو ژ مرۆڤان و ژ هەمی تشتان یێ بێ منەتە، د ذات وناڤ وسالۆخەتێن خۆ دا یێ هێژای مەدحانە. (١٦) ئەگەر خودێ بڤێت گەلی مرۆڤان دێ هەوە تێ بەت، ودێ مللەتەكێ دی ئینت ژ هەوە پتر یێ گوهدار بت بۆ خودێ. (١٧) وتێبرنا هەوە ودانا هندەكێن دی ژبلی هەوە ل سەر خودێ یا ئاسێ نینە، بەلكی گەلەک یا ب ساناهییە. (١٨) ونەفسەكا گونەهكار گونەها نەفسەكا دی هل ناگرت، وئەگەر نەفسەكا بارێ وێ ب گونەهان گران پسیارا یەكی بكەت دا هندەک گونەهێن وێ هاری هلگرت ئەو كەسێ نابینت تشتەكی ژێ هاری هلگرت، ئەگەر خۆ ئەوێ ئەو داخوازێ ژێ دكەت مرۆڤەكێ وێ یێ نێزیک ژی بت وەكی بابێ یان برای. هەما تو -ئەی موحەممەد- وان دترسینی یێن ژ عەزابا خودایێ خۆ دترسن بێی كو ئەو وێ ببینن، و ب دورستی ب كرنا نڤێژێ ڕادبن. وهەچییێ خۆ ژ شركێ وگونەهان پاقژ بكەت هەما ئەو خۆ بۆ خۆ پاقژ دكەت. ودویماهییا هەمی چێكرییان بۆ نک خودێیە، وهەر یەک كانێ هێژای چ جزایە ئەو دێ وی دەتێ.

(١٩-٢٤) وئەوێ ژ دینێ خودێ کۆرە، ویێ ب چاڤ یێ کو رێکا راست دبینت و ل دویڤ دچت، وتاریاتییێن کوفرێ ورۆناهییا باوەرییێ، وسیبەر وبایێ گەرم، وئەوێن دلێن وان ب باوەرییێ دزێندی وییێن دلێن وان ب کوفرێ دمری وەکی یەک نابن. هندی خودێیە یێ وی بڤێت وەسا دەنگی دگەهینتێ کو تێ بگەهت وقەبویل بکەت، وتو -ئەی موحەممەد- نەشێی دەنگی بگەهینییە وان یێن د گۆڕان دا، ڤێجا کا چاوا تو دەنگێ خۆ ناگەهینییە مرییێن گۆڕان وەسا تو دەنگێ خۆ ناگەهینییە ڤان کافرێن دل مری ژی، هەما ب تنێ تو پێغەمبەرەکی وان ژ غەزەبا خودێ دترسینی. هندی ئەمین مە تو ب حەقییێ یێ هنارتی، کو باوەرییا ب خودێ وشریعەتێ وییە، تو مزگینییێ ب بەحەشتێ ددەیە وی یێ باوەرییێ ب تە دئینت وکاری ب رێبازا تە دکەت، وتو وی دترسینی یێ درەوێ ب تە بکەت وگوهدارییا تە نەکەت. ومللەتەک نینە پێغەمبەرەک بۆ نەهات بت وان ژ کوفرێ وسەرداچوونێ بترسینت. (٢٥) وئەگەر ئەڤ بوتپەرێسە تە درەوین دەربێخن ب راستی یێن بەری وان ژی ئەو پێغەمبەرێن ب موعجزەیێن ئاشکەرا بۆ وان هاتین درەوین دەرێخست بوون، وئەو ب وان کیتابان بۆ وان هات بوون یێن گەلەک حوکم تێدا، و ب وێ کیتابێ یا گەش یا کو رێکا باشی وخرابییێ بۆ وان ئاشکەرا دکەت. (٢٦) پاشی ب گەلەک رەنگێن عەزابێ من ئەو گرتن یێن کافر بووین، ڤێجا تو بەرێ خۆ بدێ کانێ نەرازیبوونا من ل سەر کارێ وان وعەزابا من یا ب سەر وان دا هاتی یا چاوا بوویە؟ (٢٧) ئەرێ ما تە نەدیتییە کو خودێ ئاڤەک ژ عەسمانی ئینایە خوارێ، ڤێجا مە هندەک داروبار ل عەردی پێ ئاڤدان، ومە ژ وان داروباران بەرێن رەنگین دان، هندەک ژ وی بەری یێ سۆرە وهندەک یێ رەشە وهندەک یێ زەرە وگەلەک رەنگێن دی؟ و ژ چیایان مە رێکێن سپی وسۆر وییێن رەنگێ وان یێ جودا جودا دورستکرن، ومە ژ چیایان هندەک چیاییێن گەلەک رەش چێکرن. (٢٨) و ژ مرۆڤ ودەوار وحێشتر وچێل وپەزی مە گەلەک رەنگێن ژێک جودا ئافراندن، ژ وان هەیە یێ سۆر ویێ سپی ویێ رەش وەکی ژێک جودابوونا رەنگێن فێقی وبەرێ داروباری. هەما ئەو ب دورستی ژ خودێ دترسن وکاری ب فەرمانا وی دکەن یێن زانا ب خودێ وسالۆخەت وی وشریعەتێ وی وکو ئەو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە. هندی خودێیە زالێ ب هێزە یێ کەس نەشێتێ، یێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ عیبادەتکەران، و ل وان دبۆرت. (٢٩، ٣٠) هندی ئەون یێن قورئانێ دخوینن وکاری پێ دکەن، وبەردەوامییێ ل سەر کرنا نڤێژێ ل دەمێ وێ دکەن، و ژ وی رزقێ مە دایێ ئاشکەرا وڤەشارتی خێرێن واجب وسوننەت ددەن، ئەو ب وێ چەندێ چاڤەرێیی بازرگانییەکا کەساد نەبت دکەن، کو رازیبوونا خودێیە، و ب دەستڤەئینانا خێرا وییە؛ دا خودێ خێرا کریارێن وان بێ کێماسی بدەتێ، و ژ قەنجییا خۆ خێرێن وان زێدە بکەت، هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن وانە، شوکردارێ باشییێن وانە، خێرێ سەرا وان ددەتێ.

(٣١) وئەوا مە بۆ تە -ئەی موحەممەد- ب وەحی ئینایە خوارێ ژ قورئانێ ئەوە حەقی یا کو ڕاستگۆییا وان کیتابان ئاشکەرا دکەت یێن خودێ بۆ پێغەمبەرێن بەری تە ئیناینە خوارێ. هندی خودێیە ب بەنییێن خۆ یێ شارەزا وبینەرە، تشتەک ل بەر وی بەرزە نابت. (٣٢) پاشی -پشتی تێبرنا مللەتان- مە قورئان دا وان یێن مە هلبژارتین ژ ئوممەتا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن-: ڤێجا ژ وان هەیە یێ ب کرنا گونەهان زۆرداریێ ل خۆ دکەت، و ژ وان هەیە واجبێ خۆ ب جھ دئینت وخۆ ژ حەرامی ددەتە پاش، و ژ وان هەیە یێ ب ئانەهییا خودێ لەزێ د خێران دا دکەت، یێن فەر وسوننەت، ئەڤ دانا کیتابێ وهلبژارتنا ڤێ ئوممەتێ ئەوە قەنجییا مەزن. (٣٣-٣٥) بەحەشتێن لێ ئاکنجیبوونا بەردەوام بۆ وان یێن خودێ کیتابا خۆ ب میراتگری دایێ هەنە، بازنێن زێڕی ولوئلوئی تێدا دکەنە بەر وان، وجلکێ وان یێ عەدەتی تێدا ئارمیشێ تەنکە. ودەمێ ئەو چووینە د بەحەشتێ دا وان گۆت: حەمد بۆ وی خودایی بت یێ چو خەم ل نک مە نەهێلاین، هندی خودایێ مە یە باش گونەهـ ژێبر بوویە؛ چونکی خەلەتییێن مە ل مە نەگرتن، ویێ شوکردار بوویە؛ چونکی خێرێن مە ژ مە قەبویلکرن وبۆ مە ب خودان کرن. وئەوە یێ ژ قەنجییا خۆ ئەم کرینە د بەحەشتێ دا، نە وەستیانەک تێدا دگەهتە مە ونە نەخۆشییەک. (٣٦) وئەوێن کافر بووین ئاگرێ جەهنەمێ یێ هلکری بۆ وان هەیە، نە ئەو تێدا دئێنە مراندن، دا ڕەحەت ببن، ونە عەزابا وێ ل وان دئێتە سڤککرن، وڤی ڕەنگێ جزای خودێ ددەتە هەر یەکێ کافرییێ ب وی وپێغەمبەرێ وی بکەت. (٣٧) وئەڤ کافرە د ئاگرێ جەهنەمێ دا ژ بەر عەزابا دژوار دکەنە هاوار: خودایێ مە تو مە ژ ئاگرێ جەهنەمێ دەربێخە، ومە بزڤڕینە دنیایێ ئەم دێ چاکییێ کەین ودێ وێ هێلین یا مە د دنیایێ دا کری، ئەم دێ باوەرییێ ئینین وکافر نابین، ڤێجا ئەو دێ بێژتە وان: ئەرێ ما د دنیایێ دا ژییەکێ تێرا هەوە بکەت مە نەدابوو هەوە، ئەو تێدا شیرەتەکی بۆ خۆ دگرت یێ بگرت، وپێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- بۆ هەوە هاتبوو، و د گەل هندێ ژی هەوە شیرەتەک بۆ خۆ ژێ وەرنەگرت؟ ڤێجا هوین تام بکەنە عەزابا جەهنەمێ، وکافران پشتەڤانەک نینە وان ژ عەزابا خودێ ڕزگار بکەت. (٣٨) هندی خودێیە ب هەر تشتەکێ نە یێ بەرچاڤ بت یێ ل عەسمانان وعەدری یێ ئاگەهدارە، وهندی ئەوە ب تشتێ د دلان دا ڤەشارتی یێ پڕزانایە، ڤێجا هوین ژ وی بترسن کو ئەو یا دلێ هەوە بزانت، ژ گومانێ یان شرکا ب یەکینییا وی، یان گومانا د پێغەمبەرینییا موحەممەدی دا -سلاڤ لێ بن-، یان ژی کو هوین بێ ئەمرییەکا وی یا کێمتر بکەن.

(٣٩) ئەوە یێ وە کری کو هندەک ژ هەوە -ئەی گەلی مرۆڤان- پشتی هندەکان جێگرییا د عەردی دا بکەن، ڤێجا هەچییێ کافر بووی ب خودێ ژ هەوە ئەو کافری وزیانا وی بۆ وی ب خۆیە، وکافرییا ئەوێن کافر بووین ل نک خودایێ وان ژبلی نەڤیانێ وغەزەبێ تشتەکی ل وان زێدە ناکەت، وکافرییا وان ب خودێ ژ زیانێ وتێچوونێ پێڤەتر تشتەکی ل وان زێدە ناکەت. (٤٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسان: هوین بێژنە من ئەو شریکێن هەوە دانایین چ تشت ژ عەردی ئافراندییە، یان شریکێن هەوە یێن هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دکەن پشکدارییەک د گەل خودێ د ئافراندنا عەسمانان دا هەیە، یان مە کیتابەک دایە وان ڤێجا ئەو ژێ ب هێجەتن؟ نەخێر، بەلکی هەما کافر ژڤانی ب خاپاندنێ ددەنە یەک ودو. (٤١) هندی خودێیە عەسمانان وعەدری دگرت دا نەکەڤن، وئەگەر ئەو کەفتبان ژ وی پێڤەتر کەس نەبوو وان بگرت. هندی خودێیە د پاش ئێخستنا عەزابدانا کافر وگونەهکاران دا یێ ئارام بوویە، وبۆ وی یێ تۆبە بکەت یێ باش گونەهـ ژێبر بوویە. (٤٢) وکافرێن قورەیشییان موکم ب خودێ سویند خوار: کو ئەگەر پێغەمبەرەک ژ نک خودێ بۆ وان بێت وان ژ عەزابا خودێ بترسینت ئەو ژ جوهی وفەلان پتر دێ دویکەفتنا حەقییێ کەن، ودەمێ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- بۆ وان هاتی ڤێ چەندێ ئەو پتر ژ حەقییێ دویرکەفتن وژێ رەڤین. (٤٣) وان مەخسەدەکا باش ب سویندا خۆ نەبوو وداخوازا وان حەقی ژی نەبوو، بەلکی ئەو خۆمەزنکرنەک بوو وان د عەدری دا دکر، مەخسەدا وان پێ فەند وفێل وخرابی بوو، وهەما فەند وفێلا خراب د سەرێ خودانێ خۆ ڕا دشکێت، ئەرێ ڤێجا ئەوێن خۆ مەزن دکەن وفەند وفێلان دکەن ل هیڤییا چنە ژبلی هندێ کو ئەو عەزاب ب سەر وان دا بێت یا کو بەرێ ب سەر یێن وەکی دا هاتی، ڤێجا تو چو گوهۆڕینان بۆ ڕێبازا خودێ نابینی، وکەس نەشێت وێ عەزابێ بگوهۆڕت یان ژ خۆ لا بدەت یا خودێ ب سەر دا دئینت. (٤٤) ئەرێ وما کافرێن (مەکەهێ) ل عەردی نەگەڕیاینە، دا بەرێ خو بدەنێ کانێ دویماهییا مللەتێن بەری وان وەکی عادی وثەموودی چاوا بوویە، وکانێ چ وێرانکرن ب سەر وان ووەلاتێ وان دا هاتبوو دەمێ وان پێغەمبەر درەوین دەرێخستین، وئەو کافر ژ کافرێن (مەکەهێ) ب هێزتر ودژوارتر بوون؟ ونەبوویە کو تشتەک نە ل عەسمانان ونە ل عەردی خودێ بێزار بکەت یان ژ دەستان دەرکەڤت، هندی ئەوە ئەو ب کریارێن وان یێ پڕزانا بوویە، و ل سەر تێبرنا وان یێ خودان شیان بوویە.

(٤٥) وئەگەر خودێ مرۆڤان ب وان گونەهان عەزاب بدەت یێن وان کرین ئەو کەسەکێ خودان ڕح ناهێلت کو ل سەر پشتا عەردی ب ڕێڤە بچت، بەلێ ئەو وان پاشڤەدهێلت وحەتا دەمەکێ دەسنیشانکری عەزابا وان پاش دئێخت، ڤێجا ئەگەر دەمێ عەزابدانا وان هات هندی خودێ یە ب بەنیییێن خۆ بینەر بوویە، وزانینا تشتەکی ژ کارێن وان ل وی نائێتە ڤەشارتن.

سوورەتا (یس)

(١) (یس) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢-٤) خودێ ب وێ قورئانێ سویند دخۆت یا حوکم ودەلیلێن وێ دبنەجهـ، هندی تویی -ئەی موحەممەد- تو ژ وانی یێن ب وەحییا خودێ بۆ بەنییان هاتینە هنارتن، وتو یێ ل سەر ڕێکا ڕاست ودورست، کو ئیسلامە. (٥) ئەڤ قورئانە ئینانە خوارا وی خودایییە یێ زالێ دلۆڤانکار. (٦) مە ئەو بۆ تە ئینا خوارێ دا تو وی مللەتی پێ بترسینی یێ بابێن وان یێن نێزیک بەری تە نەهاتینە ترساندن، کو عەرەبن، ڤێجا ئەڤ مللەتە ژ باوەری وکرنا چاکیێ دبێ ئاگەهن. (٧) ب ڕاستی عەزابدان ل سەر پتریا ڤان کافران فەربوو، پشتی حەقی بۆ وان هاتییە گۆتن ووان قەبویل نەکری، ڤێجا ئەو باوەرییێ نائینن. (٨) هندی ئەمین مە ئەڤ کافرە یێن حەقی بۆ هاتییە گۆتن ووان قەبویل نەکری، وەکی وان لێکرن یێن قەید د ستوییێ وان دا هاتینە دانان، ڤێجا دەستێن وان د بن ئەرزنکێن وان ڕا ب ستوییێ وان ڤە هاتینە گرێدان، وئەو نەچار بووین سەرێن خۆ بەر ب عەسمانی ڤە بلند کەن، ڤێجا ئەو ژ هەر خێرەکا هەبت دگرێدایینە، حەقییێ نابینن وڤێ ناکەڤن. (٩) ومە ل بەراهییا کافران پەرژانەک دانا و ل پشت وان ژی، ڤێجا ئەو وەکی وی لێ هاتن یێ ل بەر وپشت ڕێ لێ هاتییەگرتن، ومە چاڤێن وان کۆرە کرن؛ ژ بەر کوفر وخۆمەزنکرنا وان، لەو ئەو ب ڕێکێ ناکەڤن وچو نابینن. (١٠) ل بەر ڤان کافران وەکی یەکە تو -ئەی موحەممەد- وان بترسینی یان نەترسینی، ئەو باوەرییێ نائینن. (١١) هەما ترساندنا تە مفای دگەهینتە وی یێ باوەرییێ ب قورئانێ بینت، ودویکەفتنا وان ئەحکامێن خودێ بکەت یێن تێدا هاتین، و ژ خودایێ پڕدلۆڤان بترست، ل وی دەمێ ژ خودێ پێڤەتر کەس وی نەبینت، ڤێجا تو مزگینییێ ب گونەهـ ژێبرنێ بدەیێ، وخێرەکا مەزن یا کو خودێ ل ئاخرەتێ دێ دەتێ، کو بەحەشتە، سەرا کریارێن وی یێن چاک. (١٢) هندی ئەمین ئەم هەمی مرییان ل ڕۆژا قیامەتێ زێندی دکەینەڤە، وئەم وی کاری دنڤیسین یێ ئەو دکەن چ باشی بت چ خرابی، وئەم شوینوارێن وان ژی دنڤیسین یێن ئەو د ژینا خۆ دا وپشتی مرنا خۆ ژی بووینە ئەگەرا پەیدابوونا وان، وەکی عەیالێ چاک، وزانینا ب مفا، وخێرا بەردەوام، وخرابییێن وان ژی یێن وەکی شرکێ وگونەهان ئەم دنڤیسین، وهەر تشتەک مە د کیتابەکا ئاشکەرا دا هژمارتییە، کو ماکا کیتابانە ولەوحێ پاراستییە، وزڤڕینا وان بۆ وییە. ڤێجا بلا خودان عەقل حسێبێ د گەل خۆ بکەت؛ دا د ژینا خۆ دا وپشتی مرنا خۆ ژی بۆ کرنا خێرێ ببتە جهێ چاڤلێکرنێ.

(١٣، ١٤) وتو مەتەلەكێ بۆ بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ بینە؛ دا ئەو مفای بۆ خۆ ژێ وەربگرن، وئەو سەرهاتییا خودانێن گوندییە، دەمێ پێغەمبەر بۆ وان هاتین، دەمێ مە دو پێغەمبەر بۆ وان هنارتین دا بەرێ وان بدەنە باوەرییا ب خودێ وپەرستنا وی ب تنێ، ئینا خەلكێ وی گوندی ئەو هەردو درەوین دەرێخستن، ڤێجا مە ئەو هەردو ب پێغەمبەرەكێ دی ب هێز ئێخستن، ووان هەر سێیان گۆتە خەلكێ گوندی: هندی ئەمین ئەم بۆ هەوە دهنارتینە. (١٥) گوندییان گۆتە پێغەمبەران: هەما هوین ژی وەكی مە مرۆڤن، وخودایێ پڕدلۆڤان چو وەحی نەهنارتییە، وهەما هوین -گەلی پێغەمبەران- ددرەوینن. (١٦، ١٧) پێغەمبەران گۆت: خودایێ مە یێ ئەم هنارتین دزانت كو ئەم پێغەمبەرین، ویا مە ئەوە ئەم پەیاما خۆ ئاشكەرا بگەهینین. (١٨) گوندییان گۆت: هندی ئەمین مە چو خێر وئیفلەحی ژ هەوە نە دیتییە، ئەگەر هوین ڤێ گازییا خۆ بەس نەكەن ئەم دێ بەران ل هەوە بارینین وهەوە كوژین، وعەزابەكا ب ئێش ونەخۆش دێ گەهینینە هەوە. (١٩) پێغەمبەران گۆت: بێ ئیفلەحی وكارێ هەوە یێ خراب یێ د گەل هەوە وبۆ هەوە دزڤڕت، ئەرێ ئەگەر ب خێرێ شیرەتەك ل هەوە هاتە كرن هوین بێ ئیفلحییێ دبینن وگەفێن كوشتنێ وعەزابدانێ ل مە دكەن؟ بەلكی هوین مللەتەكن زێدەگاڤی ودرەوكرن عەدەتێ هەوەیە. (٢٠، ٢١) و ژ جهەكێ دویر ژ باژێری زەلامەك ب لەز هات (دەمێ وی زانی كو گوندییان دلێ خۆ یێ برییە كوشتنا پێغەمبەران یان عەزابدانا وان)، وی گۆت: ئەی مللەتێ من دویكەفتنا وان پێغەمبەران بكەن یێن بۆ هەوە ژ نك خودێ هاتین، دویكەفتنا وان بكەن یێن سەرا گەهاندنا پەیامێ پسیارا چو مالی ژ هەوە نەكەن، وئەو د وێ گازییێ دا یا بەرێ هەوە ددەنێ دسەرڕاستن. وئەڤ ئایەتە خێرا وی ئاشكەرا دكەت یێ بەرگەڕیانێ د فەرمانا ب باشییێ وپاشڤەلێدانا ژ خرابییێ دا دكەت. (٢٢) وما چ تشت هەیە نەهێلت ئەز پەرستنا وی خودایی بكەم یێ ئەز ئافراندیم، وهوین هەمی دێ زڤڕنە نك وی؟ (٢٣-٢٥) ئەرێ ئەز ژبلی خودێ پەرستنا هندەك خوداوەندێن دی بكەم یێن تشتەك د دەستی دا نە، ئەگەر خودایێ پڕدلۆڤان نەخۆشییەك بۆ من ڤیا بت ئەڤ خوداوەندە نەشێن وێ نەخۆشییێ ژ من دویر بكەن، وئەو نەشێن من ژ ڤی حالی ڕزگار بكەن یێ ئەز تێدا؟ هندی ئەزم ئەگەر من ئەو كر هنگی ئەز یێ د خەلەتییەكا ئاشكەرا دا. هندی ئەزم من باوەری ب خودایێ هەوە ئینایە ڤێجا هوین گوهدارییا وێ بكەن یا من گۆتییە هەوە، وباوەرییێ بینن. ڤێجا دەمێ وی ئەو ئاخفتن گۆتی مللەتێ وی پێ وەر هاتن وئەو كوشت، ئینا خودێ ئەو برە بەحەشتێ. (٢٦) پشتی ئەو هاتییە كوشتن بۆ قەدرگرتن بۆ وی هاتە گۆتن: هەڕە د بەحەشتێ دا. (٢٧) وی د خۆشییا بەحەشتێ دا گۆت: خوزی مللەتێ من زانیبا كانێ خودایێ من چەند قەدرێ من گرتییە؛ ژ بەر باوەری ئینانا من وصەبركێشانا من ل سەر گوهدارییا وی، ودویكەفتنا پێغەمبەرێن وی حەتا ئەز هاتیمە كوشتن، ڤێجا ئەوان ژی باوەری ب خودێ ئینابا دا ئەو ژی وەكی من هاتبانە بەحەشتێ.

(٢٨) وپشتی وان ئەو زەلامێ شیرەتکەر کوشتی وپێغەمبەر درەوین دەرێخستین پێتڤی ب هندێ نەبوو ئەم چو لەشکەران بۆ عەزابدانا وان ژ عەسمانی بینینە خوارێ؛ چونکی ئەو ژ هندێ دکێمتر وبێ بهاترن، ومە چو فریشتە ب سەر وان مللەتان دا نەهنارتبوون یێن مە تێبرین، بەلکی هەما مە عەزابەک ب سەر وان دا بەرددا ئەو پێ تێ دچوون. (٢٩) هەما تێبرنا وان ب ڤێرییەکا ب تنێ بوو، هنگی ئەو هەمی مرن وکتەک ژێ نەما. (٣٠) وەی بۆ پەشێمانی وکۆڤانا بەنییان ل ڕۆژا قیامەتێ دەمێ ئەو عەزابێ دبینن، پێغەمبەرەک بۆ وان ژ نک خودێ نائێت ئەگەر ئەو ترانە ویارییان بۆ خۆ پێ نەکەن. (٣١) ئەرێ ما ڤان ترانەپێکەران ئەو مللەتێن بەری خۆ یێن مە تێبرین نەدیتینە وبۆ خۆ وجەک ژێ وەرنەگرتییە کو هندی ئەون ئەو نازڤرنە ڤێ دنیایێ. (٣٢) وهەما ئەڤ هەمی مللەتە یێن مە تێبرین ویێن دی ژی هەمی پێکڤە ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ حسێب وجزادانێ دێ ل نک مە ئێنە ئامادەکرن. (٣٣) وئەڤ عەردە بۆ بوتپەرێسان نیشانەکە کو خودێ دشێت مرییان ڕاکەتەڤە: ئەڤ عەردێ مری یێ چو شینکاتی لێ نە، ب ئینانە خوارا بارانێ مە زێندی کر، وگەلەک ڕەنگێن شینکاتی یێن کو مرۆڤ وحەیوان دخۆن مە ژێ ئینانەدەر، وئەوێ عەردی ب شینکاتییێ زێندی بکەت دێ خەلکی ژی پشتی مرنێ زێندی کەتەڤە. (٣٤) ومە هندەک باغێن دارقەسپ ومێوێن تری ل سەر ڤی عەردی چێکرن، وئەو کانییێن ئەو باغ پێ دئێنە ئاڤدان مە پەقاندن و ل سەر عەردی برن. (٣٥) ئەو هەمی؛ دا خەلک ژ بەرهەمێ وی بخۆن، وئەو نە ب دەست وزەندکێن وانە بەلکی ژ دلۆڤانییا خودێیە ب وان، ئەرێ ڤێجا ما ئەو شوکرا خودێ سەرا ڤان قەنجییێن نەئێنە هژمارتن ناکەن؟ (٣٦) یێ پاک بت ئەو خودایێ مەزن یێ هەمی ڕەنگ ژ شینکاتییێ عەردی ئافراندین، و ژ وان ب خۆ ژی نێر ومێ داین، و ژ وان چێکرییێن خودێ یێن دی ژی یێن ئەو پێ نەزانن. خودێ ب تنێ ئافراندن کرییە، ڤێجا نە یا د جهێ خۆ دایە شرک ب وی بێتەکرن. (٣٧) وئەڤ شەڤا ئەم ڕۆژێ ژێ ڤەدکەین، ڤێجا خەلک دمیننە د تارییێ دا نیشانەکە بۆ وان ل سەر تەوحید وشیانا خودێ. (٣٨) ورۆژ ژی نیشانەکە بۆ وان ئەو بۆ جهەکێ لێ ئاکنجیبوونا خۆ دچت، خودێ ئەو یێ بۆ دانای دێ گەهتێ وژێ نابۆرت، ئەو قەدەر وپێکئینانا خودایێ زالە، پرزانایێ کو تشتەک ل بەر علمێ وی نەئێتە ڤەشارتن. (٣٩) وهەیڤ د ئافراندنا خۆ دا نیشانەکە بۆ وان، هەر شەڤەکێ مە جهەکێ بۆ دانای، ل دەسپێکێ یا زراڤە وهەر مەزن دبت حەتا گرۆڤر دبت، پاشی جارەکا دی زراڤ دبت حەتا وەکی وی چەڤێ دارقەسپێ لێ دئێت ئەوێ ژ بەر کەڤناتییا وی هشک بووی ووەکی کڤانەکی لێ هاتی. (٤٠) بۆ ڕۆژێ وهەیڤێ وشەڤێ وڕۆژێ دەمەک هەیە خودێ دانایە ئەو ژێ دەرباس نابن، ڤێجا نە ڕۆژ ب هەیڤێ ڕا دگەهت دا ڕۆناهییا وێ پویچ کەت، یان ڕێکا وێ بگوهۆرت، ونە شەڤ بەری ڕۆژێ ڕادکەت ودگەهتێ، هێشتا دەمێ وێ خلاس نەبووی، وهەر یەک ژ ڕۆژ وهەیڤ وستێران فەلەکەک بۆ هەیە ئەو تێدا دچن.

(٤١) ونیشانەکا دی بۆ وان هەیە هندێ دگەهینت کو خودێ ب تنێ هێژای پەرستنێیە، وئەوە یێ قەنجی د گەل وان کرین، ئەو ژی ئەڤەیە: ئەوێن ڕزگار بووین ژ عەیالێ ئادەمی مە د گەمییا نووحی دا یا تژی مەخلووقات هلگرتن؛ دا پشتی تووفانێ ژین بمینت. (٤٢) وبۆ ڤان بوتپەرێسان وبۆ خەلکێ دی ژی مە هندەک گەمییێن وەکی یا نووحی چێکرن؛ دا ئەو لێ سویار ببن وپێ بگەهنە وەلاتێن خۆ. (٤٣) وئەگەر مە بڤێت دێ وان خندقینین، ڤێجا ئەو کەسێ نابینن وان ژ خەندقاندنێ ڕزگار بکەن، وئەو ژ خەندقاندنێ نائێنە ڕزگارکرن. (٤٤) وەسا تێ نەبت ئەم ڕەحمێ ب وان ببەین ووان ڕزگار بکەین وحەتا دەمەکێ دی وان بهێلین؛ دا بەلکی ئەو ل خۆ بزڤڕن و ل خەلەتییێن خۆ لێڤە ببن. (٤٥) وئەگەر بۆ بوتپەرێسان هاتە گۆتن: هشیاری ئاخرەتێ وعەزابا دنیایێ بن؛ دا بەلکی خودێ دلۆڤانییێ ب هەوە ببەت، ئەو دێ پشت دەن، وگوهدارییا وێ چەندێ ناکەن. (٤٦) ونیشانەکا ئاشکەرا ژ خودێ بۆ ڤان بوتپەرێسان نائێت؛ دا بەرێ وان بدەتە حەقییێ وڕاستگۆییا پێغەمبەری بۆ وان ئاشکەرا بکەت، ئەگەر ئەو پشتا خۆ نەدەنێ. (٤٧) وئەگەر بۆ کافران هاتە گۆتن: هوین ژ وی ڕزقی خەرج بکەن یێ خودێ منەت پێ ل هەوە کری، ئەو ب خۆ نەڕازیکرن ڤە دێ بێژنە خودان باوەران: ئەرێ ئەم خوارنێ بدەینە وی یێ ئەگەر خودێ ڤیابا دا خوارنێ دەتێ؟ هەما هوین -گەلی خودان باوەران- ژ حەقییێ ددویرن، دەمێ هوین ڤێ فەرمانێ ل مە دکەن. (٤٨) وئەڤ کافرە بۆ درەوپێکرن ولەزکرن دبێژن: ئەرێ ڕابوونا پشتی مرنێ کەنگییە ئەگەر هوین ڕاست دبێژن کو ئەو هەیە؟ (٤٩) ئەڤ کافرێن لەزێ ل گەڤا خودێ دکەن ل هیڤییا تشتەکی نینن ژبلی هندێ کو پفکرنا د بۆرییێ دا ل ڕۆژا قیامەتێ ب خافلەتی ڤە بێتەکرن و ب وان ڕا بگەهت ل وی دەمێ ئەو د مەسەلێن ژینا خۆ دا ب هەڤڕکی دچن ووان های ژ خۆ نە. (٥٠) ڤێجا دەمێ د بۆرییێ دا دئێتە پفکرن ئەڤ بوتپەرێسە نەشێن شیرەتەکێ ب تشتەکی ل یەکی بکەن، وئەو نەشێن بۆ نک مرۆڤێن خۆ بزڤڕنەڤە، بەلکی ئەو د جهـ دا دمرن. (٥١) وبۆ جارا دووێ د بۆرییێ دا هاتە پفکرن، ڤێجا ڕحێن وان ب سەر لەشێن وان دا هاتنە ڤەگەڕاندن، هنگی ئەو ژ گۆڕێن خۆ ڕادبن و ب لەز ب نک خودایێ خۆ ڤە دچن. (٥٢) ئەوێن درەو ب ڕابوونا پشتی مرنێ کری ب پەشێمانی ڤە گۆت: تێچوون بۆ مە بت کێ ئەم ژ گۆڕێن مە ڕاکرین؟ ڤێجا دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: ئەڤە ئەو ژڤانە یێ خودایێ پڕدلۆڤان دای، وپێغەمبەرێن ڕاستگۆ بەحس ژێ کری. (٥٣) دەرکەفتنا ژ گۆڕان هەما ئەنجامێ یەک لێدانا د بۆرییێ دابوو، ڤێجا هنگی خەلک هەمی بۆ حسێب وجزادانێ ل نک مە دئامەدە بوون.

(٥٤) ل وێ ڕۆژێ ب دادی حسێب دئێتەكرن، ڤێجا زۆرداری ل نەفسەكێ نائێتەكرن كو خێرێن وێ بێنە كێمكرن یان گونەهێن وێ بێنە زێدەكرن، وژبلی وی كارێ هەوە د دنیایێ دا دكر ب تشتەكێ دی هوین نائێنە جزادان. (٥٥) ل وێ ڕۆژێ خەلكێ بەحەشتێ ب وان خۆشییان ڤە دموژیل وكەیفخۆشن یێن د بەحەشتێ دا بۆ وان دئێنە دان. (٥٦) ئەو وژنێن خۆ ل سەر تەختێن خەملاندی و ل بن سیبەرێن خۆش دپالداینە. (٥٧) گەلەك ڕەنگێن فێقی یێن ب تام بۆ وان د بەحەشتێ دا هەنە، وهەر ڕەنگەكێ خۆشییێ یێ وان بڤێت بۆ وان هەیە. (٥٨) وخۆشییەكا مەزنتر بۆ وان هەیە دەمێ خودایێ وان یێ دلۆڤانكار د گەل وان دئاخڤت، وسلاڤ دكەتێ. وهنگی سلامەتییا تمام ژ هەمی لایان ڤە دگەهتە وان. (٥٩) ووێ ڕۆژێ بۆ كافران دئێتە گۆتن: هوین خۆ ژ خودان باوەران ڤەدەركەن، و ژ وان جودا ببن. (٦٠) وبۆ پاشڤەبرن وشكاندن خودێ دبێژتە وان: ئەرێ ما من ل سەر ئەزمانێن پێغەمبەرێن خۆ شیرەت ل هەوە نەكربوو كو هوین پەرستنا شەیتانی نەكەن وگوهێ خۆ نەدەنێ؟ هندی ئەوە ئەو بۆ هەوە دوژمنەكێ ئاشكەرایە. (٦١) ومن فەرمان ل هەوە كربوو كو هوین پەرستنا من ب تنێ بكەن، وپەرستن وگوهدارییا من ونەگوهدارییا شەیتانی ئەوە دینێ ڕاست یێ خودانی دگەهینتە ڕازیبوون وبەحەشتا من. (٦٢) و ب ڕاستی شەیتانی گەلەك ژ هەوە ژ ڕێكا حەق بەرزەكرن، ئەرێ ڤێجا ما هەوە -گەلی بوتپەرێسان- عەقلەك نەبوو هەوە ژ دویكەفتنا وی بدەتە پاش؟ (٦٣) ئەڤە ئەو جەهنەمە یا د دنیایێ دا ژڤان بۆ هەوە پێ دهاتەدان، ژ بەر كوفرا هەوە ب خودێ ودرەوپێكرنا هەوە ب پێغەمبەران. (٦٤) هوین ژ بەر كافرییا خۆ ئەڤرۆ هەرنە د جەهنەمێ دا وتام بكەنە گەرما وێ. (٦٥) ئەڤرۆ ئەم دێ خەتمێ ل سەر دەڤێن بوتپەرێسان دەین ڤێجا ئەو نائاخڤن، ودەستێن وان دێ د گەل مە ئاخڤن وبەحسێ وی تشتی كەن یێ وان دكر، وپێیێن وان دێ شاهدەیێ ب وی تشتی دەن یێ ئەو پێ د دنیایێ دا ب نك ڤە چووین. (٦٦) وئەگەر مە ڤیابا ئەم دا چاڤێن وان د سەری دا ڕاست كەین ووان كۆرە كەین، كا چاوا مە دەڤێن وان گرت بوون، ڤێجا وان لەز ل چوونا د سەر پرێ ڕا كر، ڤێجا چاوا ئەو دێ دەرباس بن وچاڤێن وان دكۆرە؟ (٦٧) وئەگەر مە ڤیابا ئەم دا ڕەنگ وڕوییێن وان گوهۆڕین ووان ل سەر جهێ وان نەلڤ كەین، ڤێجا نە ئەو دشیان پێشڤە بچن، ونە ل پاش خۆ بزڤڕن. (٦٨) وهەچییێ ئەم ژییێ وی درێژ بكەین حەتا پیر ببت جارەكا دی ئەم دێ وی زڤڕینینە وی حالی یێ وی ژێ دەست پێ كری دەمێ عەقلێ وی ولەشێ وی تێدا دلاواز، ئەرێ ڤێجا ما ئەو فام ناكەن ونزانن یێ ڤێ د گەل وان بكەت دشێت وان دوبارە ڕاكەتەڤە؟ (٦٩، ٧٠) ومە چو شعر نیشا موحەممەدی نەداینە، ونە هێژای وییە ئەو شاعر بت، هەما ئەڤا ئەو بۆ هەوە پێ هاتی بیرئینانەكە خودان عەقل بیرا خۆ پێ دئیننەڤە، وقورئانەكا حوكم وشیرەت ئاشكەرایە؛ دا ئەو پێ بێتە ترساندن یێ دلساخ وهشیار، ودا عەزاب ل سەر كافران حەق ببت؛ چونكی ب هاتنا قورئانێ وان چو هێجەت نەمان.

(٧١) ئەرێ وما خەلکی نەدیتییە کو ژ بەر وان هندەک حەیوان مە ئافراندن وبن دەستی وان کرن، ڤێجا ئەو بۆ وان دبنە خودان. (٧٢) ومە ئەو بۆ وان بن دەست کرن، ڤێجا ل دەمێ وەغەرکرنێ ئەو ل هندەک ژ وان حەیوانان سویار دبن، وبارێ خۆ لێ دکەن، و ژ هندەکان ژێ دخۆن. (٧٣) وهندەک مفایێن دی ژی بۆ وان تێدا هەنە، وەکی مفاوەرگرتنا ژ هری ومویێ وان بۆ جلکی وناڤمالییێ، وئەو ژ شیرێ وان ڤەدخۆن، ئەرێ ڤێجا ما ئەو شوکرا وی خودایی ناکەن یێ ئەڤ قەنجییە د گەل وان کرین، وپەرستنا وی ناکەن؟ (٧٤) وبوتپەرێسان ژبلی خودێ هندەک خوداوەندێن دی بۆ خۆ دانان وپەرستن بۆ کر؛ دا بەلکی ئەو وان ب سەربێخن و ژ عەزابا خودێ ڕزگار کەن. (٧٥) ئەو خوداوەند نەشێن پەرستڤانێن خۆ ب سەربێخن ونەشێن خۆ ب خۆ ژی ب سەربێخن، وبوتپەرێس وخوداوەندێن وان هەمی د عەزابێ دا دئامادەنە، هندەک ژ وان خۆ ژ هندەکان بەری دکەن. (٧٦) ڤێجا کوفرا وان ب خودێ ودرەوین دەرێخستنا وان بۆ تە وترانەپێکرنا وان ب تە -ئەی موحەممەد- بلا تە ب خەم نە ئێخت؛ چونکی هندی ئەمین ئەم دزانین ئەو چ ڤەدشێرن، و چ ئاشکەرا دکەن، وئەم دێ وان جزا دەین. (٧٧) ئەرێ وئەو مرۆڤێ باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینت ما نەدیتییە کانێ ل سەری ئەو ژ چ هاتییە چێکرن دا ئەو وێ بۆ خۆ بکەتە دەلیل ل سەر ڕابوونا پشتی مرنێ، مە ئەو ژ چپکەکا ئاڤێ یا کو د گەلەک قویناغان ڕا بۆری ئافراندییە، ڤێجا حەتا ئەو مەزن بووی هنگی ئەو دبتە هەڤڕکەکێ جرەکێشا وی یا ئاشکەرایە؟ (٧٨) وئەوێ باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینت مەتەلەکا نە د جهێ خۆ دا بۆ مە ئینا، کو شیانا خودێ ل سەر یا خۆ قیاسکر، ووی ئافراندنا خوَ یا یەکێ ژبیر کر، گۆت: کی دێ هەستییێن پێتی زێندی کەتەڤە؟ (٧٩) تو بێژە وی: ئەو دێ وان هەستییان زێندی کەتەڤە یێ جارا یەکی ئەو ئافراندین، وئەو ب هەمی چێکرییێن خۆ یێ پڕزانایە تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت. (٨٠) ئەوێ بۆ هەوە ژ دارا کەسک وتەڕ ئاگرەکێ هلکری دەرێخستی، ڤێجا هوین ژ وێ دارێ ئاگری هل دکەن، مەعنا ئەوە یێ دشێت تشتێ هەڤدژ ژێک دەربێخت. وئەڤە دەلیلە ل سەر یەکینییا خودێ، وشیانا وی ل سەر دەرێخستنا مرییان ژ گۆڕێن وان. (٨١) ئەرێ وئەوێ عەسمان وعەرد وتشتێ د ناڤبەرا وان دا ئافراندین ما نەشێت یێن وەکی وان بئافرینت، ووان دوبارە بکەتەڤە؟ بەلێ، ئەو دشێت وێ چەندێ بکەت، وئەوە پڕئافراندەرێ هەمی چێکرییان، یێ پڕزانا ب تشتێ وی چێکری وچێ دکەت، چو ل بەر وی بەرزە نابت. (٨٢) هەما کارێ وی ئەگەر وی تشتەک ڤیا ئەوە کو بێژتێ: (ببە) ڤێجا ئەو دێ بت، ڤێجا مراندن وزێندرکرن، وڕاکرنا پشتی مرنێ وکۆمکرن یەک ژ ڤان کارانە. (٨٣) ڤێجا خودێ یێ پاک وپیرۆز بت ژ بێزاری وشرکێ، ئەوە خودانێ هەمی تشتان، یێ کو کارێ بەنییێن خۆ ب ڕێڤەدبەت بێی کەسەک ڕێ لێ بگرت، و ب ڕاستی نیشانێن شیان وقەنجییا وی دئاشکەرانە، وهوین بۆ حسێب وجزادانێ دێ زڤڕنە نک وی.

(١-٤) خودێ سویند ب وان فریشتەیان خوارییە یێن بۆ كرنا عیبادەتێ خۆ ب ڕێز دكەن، و ب وان یێن ب فەرمانا خودێ عەوران پاشڤەدبەن ودهاژۆن، و ب وان یێن گۆتنا خودێ دخوینن وزكرێ وی دكەن. هندی خودایێ هەوەیە خودایەكێ ب تنێیە یێ بێ شریكە، ڤێجا هوین پەرستنا وی بكەن. (٥) ئەوە ئافراندەرێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەكێ د ناڤبەرا وان دا، وئەوە ڕۆژێ ل ڕۆژهەلات وڕۆژئاڤایێ ب ڕێڤە دبەت. (٦) هندی ئەمین مە عەسمانێ دنیایێ ب ستێران خەملاندییە. (٧) ومە ئەو ب ستێران ژ هەر شەیتانەكێ ژ ڕێ دەركەفتی پاراستییە. (٨، ٩) شەیتان نەشێن بگەهنە كۆما بلندتر ژ وان ملیاكەتێن كو ل عەسمانان؛ دا گوهێ خۆ بدەنە وان دەمێ ئەو ب وێ وەحییێ دئاخڤن یا خودێ گۆتی ژ شریعەت وقەدەرا خۆ، و ژ هەر لایەكی ڤە ستێر ل وان دئێنە ڕژاندن؛ دا ئەو ژ گوهدانێ بێنە پاشڤەبرن، و ل ئاخرەتێ عەزابەكا بەردەوام و ب ئێش بۆ وان هەیە. (١٠) وەسا تێ نەبت كو یەک ژ وان ل عەسمانی گوهـ ل گۆتنەكێ ببت و ب لەز وێ بڕەڤینت، وبۆ یێ د بن خۆ دا بهاڤێت، وئەوێ د بن وی دا ژ وی وەرگرت وئەو ژی بۆ یەكێ دی یێ د بن خۆ دا بهاڤێت، ڤێجا بەلكی ئەو ستێرا ڕژیایی ڤێ بكەڤت بەری ئەو وێ گۆتنێ وەرگرت، وبەلكی ئەو وەرگرت بەری ستێرا ڕژیایی ڤێ بكەڤت ووی بسۆژت، ڤێجا ئەو دێ وێ گۆتنێ بۆ خێڤزانكان بەت وئەو سەد درەوان دەتە د گەل. (١١) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پسیارا وان بكە یێن كافرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ دكەن: ئەرێ ئافراندنا وان دژوارترە یان ئافراندنا ڤان چێكرییان یێن مە ئافراندین؟ هندی ئەمین مە بابێ وان ئادەم ژ تەقنەكا كزر یا پێكڤە بنویست ئافراندییە. (١٢) یان تو ژ درەوپێكرن وكوفرا وان ب قیامەتێ عەجێبگرتی دبی، ویا ژ كوفرا وان عەجێبتر ئەوە ئەو یارییان ب تە وگۆتنا تە دكەن. (١٣) وئەگەر بیرا وان ل وی تشتی هاتە ئینان یێ وان ژ بیركری یان ژێ بێ ئاگەهـ بووین، ئەو مفای بۆ خۆ ژ ڤێ بیرئینانێ نابینن وهزرێن خۆ تێدا ناكەن. (١٤) وئەگەر وان موعجزەیەكا پێغەمبەرینییا تە دیت ئەو عەجێبگرتی دبن ویارییان بۆ خۆ پێ دكەن. (١٥-١٧) ودبێژن: هەما ئەڤا تو پێ هاتی سێرەبەندییەكا ئاشكەرایە. ئەرێ ئەگەر ئەم مرین وبووینە ئاخ وهەستییەكێ پێتی، ئەرێ جارەكا دی ئەم دێ ژ گۆڕێن خۆ ڕابینەڤە، ئەرێ وبابێن مە یێن بەری مە چووین ئەو ژی دێ ڕابنەڤە؟ (١٨) تو بێژە وان: بەلێ هوین دێ ڕابنەڤە، وهوین دڕەزیل وشكەستی. (١٩) ئێدی هەما ئەو پفكرنەكا ب تنێیە، ڤێجا هنگی ئەو ژ گۆڕێن خۆ ڕادبن وترس وسەهما ڕۆژا قیامەتێ دبینن. (٢٠) وگۆتن: تێچوون بۆ مە بت، ئەڤە ڕۆژا حسێب وجزادانێیە. (٢١) ئەڤە ئەو ڕۆژە یا ب دادییێ حوكم د ناڤبەرا خەلكی دا دئێتەكرن، ئەو ڕۆژا د دنیایێ دا هەوە كوفر پێ كری. (٢٢،٢٣) هوین كافران ویێن وەكی وان وئەو خوداوەندێن وان پەرستن بۆ دكر كۆم بكەن، و ب دژواری وان بهاژۆنە جەهنەمێ. (٢٤) وبەری ئەو بگەهنە جەهنەمێ=

=هوبن وان ڕاوەستینن؛ چونکی پسیارا گۆتن وکریارێن وان یێن دنیایێ دێ ژ وان ئێتەکرن. (٢٥) وبۆ وان دئێتە گۆتن: هەوە چییە بۆچی هندەک ژ هەوە پشتەڤانییا هندەکان ناکەن؟ (٢٦) بەلکی ئەو ئەڤرۆ ل بن فەرمانا خودێنە، نەشێن بێ ئەمرییا وی بکەن یان ژێ لادەن. (٢٧) وهندەک کافر ب نک هندەکان ڤە هاتن دا هەڤڕکییێ بکەن ولۆمەی یەک ودو بکەن. (٢٨) دویکەفتییان گۆت: هندی هوینن هوین ژ لایێ دینی وحەقییێ ڤە دهاتنە مە، وهەوە سەرداچوون ل بەر مە شرین دکر. (٢٩) ئەوێن دویکەفتن بۆ هاتییەکرن: وەسا نینە وەکی هوین دبێژن، بەلکی هەما هەوە ب خۆ باوەری نەدڤیا. (٣٠) ومە چو هێجەتەک یان دەسهەلاتەک ل سەر هەوە نەبوو، بەلکی هوین مللەتەکێ سەردا چووی بوون. (٣١) ڤێجا ئەم هەمی هێژای گەفا خودایێ خۆ بووین، هندی ئەمین ئەم وهوین پێکڤە دێ تام کەینە عەزابێ. (٣٢) ڤێجا مە بەرێ هەوە ژ ڕێکا خودێ وباوەرییێ وەرگێڕا، هندی ئەمین ئەم بەری هەوە دبەرزە بووین. (٣٣) ڤێجا ئەو هەمی ل ڕۆژا قیامەتێ د عەزابێ دا دپشکدارن. (٣٤) هندی ئەمین ئەم ڤێ د گەل وان دکەین، یێن د دنیایێ دا ڕێکا بێ ئەمرییا خودێ هلبژارتی. (٣٥) هندی ئەو بوتپەرێس بوون دەمێ د دنیایێ دا بۆ وان هاتبا گۆتن: ژ خودێ پێڤەتر چو خودایێن ڕاست نینن، ئەو دا خۆ ژ ڤێ گازییێ وخودانێن وێ مەزنتر لێ کەن. (٣٦) ووان دگۆت: ئەرێ ژ بەر گۆتنا زەلامەکێ شاعر ودین ئەم دێ پەرستنا خوداوەندێن خۆ هێلین؟ (٣٧) ئەوان درەو کر، موحەممەد یێ وەسا نینە وەکی وان گۆتی، بەلکی ئەو ب قورئانێ وتەوحیدێ هاتییە، ووی پێغەمبەرێن بەری خۆ د وی تشتی دا یێ ئەو پێ هاتین ژ شریعەتی وتەوحیدا خودێ ڕاستگۆ دەرێخستینە. (٣٨) هندی هوینن -گەلی بوتپەرێسان- هوین دێ تام کەنە عەزابا ب ئێش ونەخۆش. (٣٩) و ل ئاخرەتێ هەما هوین دێ ب وان کاران ئێنە جزادان یێن هەوە د دنیایێ دا کرین. (٤٠) ئەو بەنییێن خودێ تێ نەبن یێن ژ دل پەرستنا وی کری، ڤێجا وی ئەو هلبژارتین ودلۆڤانییا خۆ ب تایبەتی دایە وان. (٤١) بۆ وان ڕزقەکێ دەسنیشانکری وبێ ڤەبڕین د بەحەشتێ دا هەیە. (٤٢، ٤٣) ئەو ڕزق فێقییەکێ گەلەک ڕەنگە، و د بەحەشتێن خۆشییا وان یا بەردەوام دا ئەو ب قەدر وقیمەتن. (٤٤) ئەو ل ڕاستا یەک ل سەر هندەک تەختانە. (٤٥-٤٧) پەرداغێن مەیێ یێن کو ژ ڕوبیارێن بۆش هاتینە داگرتن ل سەر وان دئێنە گێڕان، ئەو ژ خلاسبوونێ ناترسن، ڕەنگێ وێ مەیێ یێ سپییە، وتاما وێ یا خۆشە، نە چو خرابییا لەشی تێدایە ونە چو خرابییا عەقلی. (٤٨، ٤٩) و ل نک وان هندەک ژنکێن دەهمەن پاقژ هەنە، دچاڤ گرن وژبلی زەلامێن وان ئەو بەرێ خۆ نادەنە کەسێ، ئەو وەکی وان هێکێن ڤەشارتینە یێن کەسێ دەست نەکرییێ. (٥٠) ڤێجا هندەک ژ وان ب نک هندەکان ڤە هاتن وپسیارا حالێ دنیایێ ژ یەک ودو کرن. (٥١) بەحەشتییەکی گۆت: د دنیایێ دا هەڤالەکێ نێزیک من هەبوو.

(٥٢، ٥٣) وی دگۆت: چاوا تو باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ دئینی وئەو ب خۆ تشتەکێ گەلەکێ غەریبە؟ ئەرێ ئەگەر ئەم مرین وپرت پرت بووین، وبووینە ئاخ وهەستی، جارەکا دی دێ ڕابینەڤە ودێ حسێب وجزادان د گەل مە ئێتەکرن؟ (٥٤، ٥٥) ڤی خودان باوەرێ بۆ بەحەشتێ هاتییەبرن گۆتە هەڤالێن خۆ: ئەرێ هوین دێ ئێنە هنداڤ دا بەرێ خۆ بدەینێ کانێ دویماهییا وی هەڤالی بوویە چ؟ ڤێجا ئەو هاتە هنداڤ ووی ئەو هەڤالێ خۆ د نیڤا ئاگری دا دیت. (٥٦، ٥٧) خودان باوەری گۆتە هەڤالێ خۆ یێ باوەری ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینای: ب ڕاستی نێزیک بوو تو من تێ ببەی وبەرێ من ژ باوەرییێ وەرگێڕی ئەگەر من گوهێ خۆ دابا تە. وئەگەر قەنجییا خودایێ من ل سەر من نەبا کو وی بەرێ من دایە هیدایەتێ وئەز ل سەر موکم کریم، ئەز ژی دا ژ وان بم یێن د گەل تە د ئاگری دا ئامادە بووین. (٥٨-٦٠) ئەرێ ڕاستە ئەم هەر دێ د خۆشییان دا مینین، وهەما بەس دێ جارا یەکێ د دنیایێ دا مرین، وپشتی ئەم دچینە د بەحەشتێ دا ئەم نائێینە عەزابدان؟ ب ڕاستی ئەڤ خۆشییا ئەم تێدا ئەوە سەرکەفتنا مەزن. (٦١) بۆ ڤێ خۆشییا تەکووز، ومانا هەر وهەر، وسەرکەفتنا مەزن، بلا خودان کار د دنیایێ دا کاری بکەن؛ دا ئەو ل ئاخرەتێ بگەهنە ڤێ چەندێ. (٦٢) ئەرێ ئەوا بۆری ژ بەحسێ بەحەشتێ دان ومێڤانداریبیەکا چێترە، یان دارا زەققومێ یا پیس، کو دێ بتە خوارنا جەهنەمییان؟ (٦٣) هندی ئەمین مە ئەو دار یا کرییە فتنە وجەرباندن بۆ وان کەسێن ب کوفرێ وگونەهان زۆرداری ل خۆ کری، ووان ب خۆمەزنکرن ڤە گۆت: هەڤالێ هەوە دبێژت دارەک د ئاگری دا هەیە، وئەو ب خۆ ئاگر داری دخۆت. (٦٤-٦٨) هندی دارا زەققومێیە دارەکە د بنێ جەهنەمێ دا شین دبت، فێقییێ وێ وەکی سەرێن شەیتانان یێ کرێتە، ڤێجا مادەم ڕەنگێ وێ یێ وەسایە تو پسیارا تاما وێ نەکە، وهندی بوتپەرێسن ئەو دێ هند ژ وێ دارێ خون حەتا زکێن وان پێ تژی دبن. پاشی پشتی ئەو ژێ دخۆن ئەو ڤەخوارنەکا تێکەل ژ ئاڤەکا زێدە کەلاندی ونەخۆش دێ ب سەر دا کەن، پاشی پشتی ڤێ عەزابێ زڤرینا وان بۆ عەزابا ئاگرییە. (٦٩، ٧٠) هندی ئەون وان بابێن خۆ ل سەر کوفرێ وسەرداچوونێ دیتبوون، ڤێجا وان ب لەز دویکەفتنا وان کر. (٧١) و ب ڕاستی بەری مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- پترییا مللەتێن بۆری ژ حەقییێ بەرزە بووبوون. (٧٢) و ب ڕاستی هندەک پێغەمبەر بۆ وان مللەتان مە هنارتبوون دا وان بترسینن بەلێ وان باوەری پێ نەئینا. (٧٣) ڤێجا تو هزرێن خۆ بکە کانێ دویماهییا وان مللەتێن هاتینە ترساندن ووان باوەری نەئینای چ بوو؟ ئەو هاتبوونە عەزابدان، وبۆ خەلکی بووبوونە عیبرەت. (٧٤) ئەو بەنییێن خودێ تێ نەبن یێن ئیخلاص بۆ خودێ کری، ووی ژ بەر ئیخلاصا وان دلۆڤانی پێ بری. (٧٥) و ب ڕاستی نووحی گازی مە کربوو؛ دا ئەم وی ب سەر مللەتێ وی بێخین، ڤێجا ئەم چ باش بەرسڤدار بووین بۆ وی. (٧٦) ومە ئەو ومرۆڤێن وی وخودان باوەر ژێ د گەل دا ژ نەخۆشییا بوتپەرێسان وخەندقاندنا ب تووفانێ ڕزگارکرن.

(٧٧) ودووندەها وی بوو پشتی خەندقاندنا مللەتێ وی مە هێلای. (٧٨) ومە ب باشی ناڤ ودەنگێن وی د ناڤ وی خەلکێ پشتی وی دا هاتی هێلان. (٧٩) مە نووح ژ هندێ پاراست کو پشتی وی بەحسێ وی ب خرابی بێتەکرن. (٨٠) جزایەکێ وەکی ڤی یێ مە دایە نووحی ئەم ددەینە هەر یەکێ گوهدارییا خودێ بکەت. (٨١) هندی نووحە ئەو ژ وان بەنییێن مەیە یێن خودان باوەر ودل صافی. (٨٢) پاشی ئەوێن دی خەندقاندن. (٨٣-٨٧) وهندی ئیبراهیمە ژ وانە یێن ل سەر رێبازا نووحی چووین، دەمێ ئەو ب دلەکێ ساخلەم ژ هەر باوەرییەکا خراب ڤە هاتییە نک خودایێ خۆ، دەمێ وی گۆتییە بابێ خۆ ومللەتێ خۆ: ئەڤە چیە هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دکەن؟ ئەرێ هەوە هندەک خوداوەندێن چێکری دڤێن، هوین پەرستنێ بۆ دکەن؟ ڤێجا هوین چ هزر دکەن، ئەرێ خودایێ هەمی چێکرییان دێ چ ل هەوە کەت کو هەوە شریک بۆ وی د پەرستنێ دا دانایین؟ (٨٨-٩٠) ئینا ئیبراهیمی بەرێ خۆ ب لایێ ستێران ڤە دا، هزرێن خۆ کرن کانێ دێ چ هێجەتێ بۆ خۆ بینت دا د گەل مللەتێ خۆ دەرنەکەفتە جەژنا وان، ئینا وی گۆتە وان: ئەزێ نەخۆشم. وان پشتا خۆ دایێ وچوون. (٩١، ٩٢) ئینا ئەو ب لەز چوو نک صەنەمێن مللەتێ خۆ، و ب ترانە ڤە گۆتە وان: ئەرێ ما هوین ڤێ خوارنێ ناخۆن یا خزمەتکارێن هەوە بۆ هەوە دئینن؟ هەوە چییە بۆچی هوین نائاخڤن؟ (٩٣) ووی دەست دایێ و ب دەستێ خۆ یێ ڕاستێ صەنەم هەمی شکاندن؛ دا بۆ مللەتێ خۆ ئاشکەرا بکەت کو ئەو دخەلەتن دەمێ ئەو عیبادەتێ بۆ وان دکەن. (٩٤) ئینا ئەو ب لەز وبەز وکەرب وکین ڤە ب نک وی ڤە هاتن. (٩٥، ٩٦) ئیبراهیم گۆتە وان: چاوا هندەک صەنەمێن هوین ب دەستێن خۆ چێ دکەن هوین دپەرێسن، وهوین پەرستنا خودایێ خۆ یێ هوین وکریارێن هەوە ژێ ئافراندین دهێلن؟ (٩٧) (دەمێ وان چو هێجەت نەماین وان دەست دا هێزێ) وگۆتن: ئاڤاهییەکی بۆ وی ئاڤاکەن وتژی دار بکەن ووی بهاڤێنە تێدا. (٩٨) ووان بەرگەریان کر دا وی تێ ببەن، ئینا مە ئەو کرنە یێن شکاندی وبێزار؛ چونکی هێجەتا وی جهێ خۆ گرت. (٩٩، ١٠٠) وئیبراهیمی گۆت: هندی ئەزم ئەز دێ ژ وەلاتێ خۆ مشەخت بم وچمە نک خودایێ خۆ ل وەلاتەکێ ئەز بشێم وی لێ بپەرێسم؛ چونکی ئەو دێ بەرێ من دەتە خێرا دنیایێ وئاخرەتێ. خودایێ من تو زارۆیەکێ چاک بدە من. (١٠١) ئینا مە دوعایا وی ب جه ئینا، ومە مزگینی ب کورەکێ ئارام دایێ، یەعنی دەمێ ئەو کوڕ مەزن دبت دێ یێ ئارام بت، وئەو ئیسماعیل بوو. (١٠٢) ڤێجا دەمێ ئیسماعیل مەزن بووی و د گەل بابێ خۆ گەریای بابێ وی گۆتێ: ئەزێ د خەونێ دا دبینم کو ئەزێ تە سەرژێ دکەم، ڤێجا تو چ دبێژی؟ (وخەونا پێغەمبەران حەقییە) ئیسماعیلی ژ ڕازیبوونا ب ئەمرێ خودایێ خۆ، و ژ باشییا د گەل بابێ خۆ، گۆت: وێ بکە یا خودێ فەرمان پێ ل تە کری ژ سەرژێکرنا من، ئەگەر خودێ حەز بکەت تو دێ من ژ وان بینی یێن صەبرێ دکێشن و ب ئەمرێ خودێ ڕازی.

(١٠٣) ڤێجا دەمێ وان خۆ ب دەست فەرمانا خودێ ڤە بەردای، وئیبراهیمی کوڕێ خۆ ئێخستییە سەر ئەنییێ؛ دا سەرژێ بکەت. (١٠٤، ١٠٥) ل وی دەمێ بەرتەنگ مە گازی ئیبراهیمی کر کو: ئەی ئیراهیم، ب ڕاستی تە ئەو کر یا فەرمان پێ ل تە هاتییەکرن وتە خەونا خۆ ڕاست دەرێخست، هندی ئەمین کانێ چاوا مە جزایێ تە سەرا باوەرییا تە دا تە وەسا ئەم جزایێ وان ژی ددەین یێن وەکی تە قەنجی کری، ڤێجا ئەم وان ژ تەنگاڤییێن دنیایێ وئاخرەتێ ڕزگار دکەین. (١٠٦) هندی فەرمانا ب سەرژێکرنا کوڕێ تەیە ئەو جەرباندنا ب زەحمەت بوو یا کو ڕاستییا باوەرییا تە ئاشکەراکری. (١٠٧) ومە ئیسماعیل دا ڕزگارکرن، ومە بەرانەکێ مەزن پێش وی ڤە دا. (١٠٨) ومە بەحسێ ئیبراهیمی ب باشی د ناڤ مللەتێن پشتی وی دا هاتین هێلا. (١٠٩) سلاڤەک ژ نک خودێ ل ئیبراهیمی بت، ودوعایەک ب سلامەتییا وی ژ هەر نەخۆشییەکێ. (١١٠) وکانێ چاوا مە سەرا گوهدارییا ئیبراهیمی جزایێ وی دایێ، وەسا ئەم جزایێ بەنییێن خۆ یێن قەنجیکار ژی ددەینێ. (١١١) هندی ئەوە ئەو ژ بەنییێن مە یێن خودان باوەرە یێن ب دورستی عەبدینییا خودێ کری. (١١٢) و ژ بەر صەبرکێشان وڕازیبوونا ئیبراهیمی ب ئەمرێ خودایێ وی وگوهدارییا وی مە مزگینی ب کوڕێ وی ئیسحاقی دایێ کو ئەو دێ پێغەمبەرەکێ ژ چاکان بت. (١١٣) ومە بەرەکەت ب سەر وان دا ئینا خوارێ. و ژ دووندەها وان هەر دووان هەیە یێ گوهدارییا خودایێ خۆ دکەت، وقەنجییێ ل خۆ دکەت، وهەیە یێ ب کوفرێ وگونەهکارییێ ئاشکەرا زۆردارییێ ل خۆ دکەت. (١١٤، ١١٥) و ب ڕاستی مە ب پێغەمبەرینییێ منەت ل مووسای وهاروونی کربوو، ومە ئەو ومللەتێ وی ژ خەندقاندنێ ووێ کۆلەتییا ئەو تێدا ڕزگارکرن. (١١٦) ومە ئەو ب سەرئێخستن، ڤێجا سەرفەرازی وسەرکەفتنا ل سەر فیرعەونی ودەستەکا وی یا وان بوویە. (١١٧-١١٩) وتەوراتا ئاشکەرا مە دا وان، ومە بەرێ وان هەر دووان دا ڕێکا ڕاست یا چو خواری تێدا نە، کو ئیسلامە ئەو دینێ خودێ پێغەمبەرێن خۆ پێ هنارتین، وبەحسەکێ باش مە بۆ وان هەر دووان د ناڤ وی خەلکی دا هێلا یێ پشتی وان هاتی. (١٢٠-١٢٢) سلاڤەک ژ نک خودێ ل مووسای وهاروونی بت، ودوعایەک ب سلامەتییا وان ژ هەر نەخۆشییەکا هەبت، وکانێ چاوا مە جزایێ وان هەر دووان ب باشی دایێ وەسا ئەم جزایێ بەنییێن خۆ یێن قەنجیکار ژی ددەینێ، ئەوێن ئیخلاص د باوەری وکارێ خۆ دا کری. هندی ئەو هەردونە ئەو ژ بەنییێن مە یێن خودان باوەرن. (١٢٣-١٢٦) وهندی بەنییێ مە ئلیاسە ئەو ژ وانە یێن مە ب پێغەمبەرینییێ کەرەم د گەل کری، دەمێ وی گۆتییە ملەتێ خۆ یێ ئسرائیلی: تەقوا خودێ ب تنێ بکەن و ژ وی بترسن، وچو شریکان بۆ وی چێ نەکەن، ئەرێ چاوا هوین پەرستنا صەنەمەکی دکەن، وهوین پەرستنا خودێ باشترینێ ئافراندەران دهێلن، وئەوە خودایێ هەوە یێ هوین وبابێن هەوە یێن بەرێ ئافراندین؟

(١٢٧، ١٢٨) ڤێجا مللەتێ ئلیاسی پێغەمبەرێ خۆ درەوین دەرێخست، ومسۆگەر ڕۆژا قیامەتێ خودێ وان بۆ حسێب وجزادانێ دێ کۆم کەت، ئەو بەنیێین خودێ تێ نەبن یێن ئیخلاص د دینێ خۆ دا کری، هندی ئەون ئەو دێ ژ عەزابا خودێ ڕزگار بن. (١٢٩-١٣٢) ومە بەحسەکێ باش بۆ ئلیاسی د ناڤ وان مللەتان دا یێن پشتی وی هاتین هێلا. سلاڤەک ژ خودێ ، ومەدح بۆ ئلیاسی بت. وکانێ چاوا مە ب باشی جزایێ ئلیاسی دایێ سەرا گوهدارییا وی، وەسا ئەم جزایێ بەنیێین خۆ یێن قەنجیکار ژ خودان باوەران ددەینێ. هندی ئەوە ئەو ژ بەنیێین مە یێن خودان باوەرە یێن ئیخلاص د باوەرییا خۆ دا کری. (١٣٣-١٣٥) وهندی بەنییێ مە لووطە مە ئەو هلبژارتبوو، وکربوو ژ پێغەمبەران، دەمێ مە ئەو ومرۆڤێن وی هەمی ژ عەزابێ ڕزگارکرین، پیرەژنەک تێ نەبت، کو ژنا وی بوو، ژ بەر کوفرا وێ ئەو د گەل وان بوو یێن تێ چووین ژ مللەتێ وێ. (١٣٦) پاشی ئەو درەوپێکەرێن مایی ژ مللەتێ وی مە تێ برن. (١٣٧،١٣٨) وهندی هوینن -گەلی خەلکێ مەکەهێ- هوین دەمێ سپێدێ، و ب شەڤێ ژی د بەر شوینوارێن مللەتێ لووطی ڕا دبۆرن. ئەرێ ما هوین فام ناکەن، وناترسن کو ئەو ب سەرێ هەوە بێت یا ب سەرێ وان هاتی؟ (١٣٩، ١٤٠) وهندی بەنییێ مە یوونسە مە هلبژارتبوو وکربوو ژ پێغەمبەران، دەمێ بێی فەرمانا خودایێ خۆ ئەو ژ باژێرێ خۆ ڕەڤی، و ل گەمییەکا ژ باری داگرتی وتژی مرۆڤ سویار بووی. (١٤١) وپێلێن مەزن دۆر ل وان گرتن، ڤێجا سویارێن گەمییێ پشک هاڤێت دا بارێ گەمییێ سڤک بکەن ژ ترسێن نقۆبوونا وێ دا، ئینا یوونس ژ وان بوو یێن پشک کەفتییە سەر. (١٤٢) ئینا ئەو د دەریایێ دا هاتە هاڤێتن، ونەهنگی ئەو داعویرا، ویوونسی ئەو تشت کربوو یێ لۆمە سەرا لێ بێتە کرن. (١٤٣، ١٤٤) ڤێجا ئەگەر ژ بەر وی عیبادەتی وکارێ چاک نەبا یێ وی بەری بکەفتە د زکێ نەهنگی دا کری، وکو وی دەمێ د زکێ نەهنگی دا تەسبیحا خودێ دکر ودگۆت: (لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين)، ئەو هەر دا د زکێ نەهنگی دا مینت، وئەو دا بتە گۆڕا وی حەتا ڕۆژا قیامەتێ. (١٤٥) ومە ئەو ژ زکێ نەهنگی ئینا دەر، وهاڤێتە عەردەکێ ڤالا ژ ئاڤاهی وداروباری، وئەو یێ لەش نساخ بوو. (١٤٦) ومە دارەکا کولندی ل هنداڤ وی شینکر دا سیبەرێ ل وی بکەت، ودا ئەو مفای بۆ خۆ ژێ ببینت. (١٤٧، ١٤٨) ومە ئەو بۆ سەد هزاران ژ مللەتێ وی یان پتران هنارت، ئینا وان باوەری پێ ئینا، ڤێجا مە حەتا ڕۆژا مرنا وان هاتی ئەو هێلانە دخۆشییان دا. (١٤٩) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پسیارێ ژ مللەتێ خۆ بکە: چاوا ئەو وان کچێن وان بۆ خۆ نەڤێن بۆ خودێ ددانن، وئەو وان کوڕان یێن وان دڤێن بۆ خۆ ددان؟ (١٥٠) وتو پسیارێ ژ وان بکە: ئەرێ مە ب ئامادەبوونا وان فریشتە مێ ئافراندینە؟ (١٥١، ١٥٢) و ژ درەوکرنا وانە دەمێ ئەو دبێژن: خودێ زارۆیەک بوویە، وهندی ئەون ئەو ددرەوینن؛ چونکی ئەو وی تشتی دبێژن یێ ئەو نەزانن. (١٥٣) بۆچی خودێ کچان دێ بۆ خۆ هلبژێرت وکوڕان نە؟

(١٥٤) چ پیسە حوکمە هوین دکەن، کو کچ بۆ خودێ بن وکوڕ بۆ هەوە! (١٥٥) ئەرێ ما هوین نزانن و ل بیرا خۆ نائینن کو چێ نابت خودێ زارۆ هەبن؟ (١٥٦) یان ئەرێ هەوە هێجەتەکا ئاشکەرا ل سەر گۆتن وبێ بەختییا خۆ هەیە؟ (١٥٧) ئەگەر هەوە هێجەتەک ژ کیتابەکا خودێ هەیە پا کانێ بینن، ئەگەر هوین د گۆتنا خۆ دا دڕاستگۆنە. (١٥٨) وبوتپەرێسان مرۆڤاینییەک د ناڤبەرا خودێ وملیاکەتان دا پەیدا کر، و ب ڕاستی ملیاکەتان زانییە کو هندی بوتپەرێسن ڕۆژا قیامەتێ بۆ عەزابدانێ دئامادەکرینە؟ (١٥٩) یێ پاک بت خودێ ژ هەر تشتەکێ کافر وی پێ سالۆخ ددەن. (١٦٠) بەلێ بەنیێین خودێ یێن ئیخلاص د عیبادەتی دا بۆ وی کری ب تنێ سالۆختێن هێژای وی بۆ وی دەسنیشان دکەن. (١٦١-١٦٣) ڤێجا هندی هوینن -گەلی بوتپەرێسان- وئەو تشتێ هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دکەن، هوین نەشێن کەسێ د سەر دا ببەن ئەو تێ نەبت یێ قەدەرا خودێ هاتییە سەر کو ژ بەر کوفر وزۆرداریا وی ئەو بچتە ئاگری. (١٦٤-١٦٦) فریشتەیان گۆت: وکەسەک ژ مە نینە یێ جهەکێ ناسیار ل عەسمانی بۆ نەبت، وهندی ئەمین ئەم بۆ پەرستن وگوهدارییا خودێ ڕێز ڕێز ڕادوەستاینە، وهندی ئەمین ئەم خودێ پاک دکەین ژ هەر تشتەکێ نەهێژای وی بت. (١٦٧-١٦٩) وهندی کافرێن مەکەهێنە بەری هنارتنا تە دگۆت: ئەگەر ئەو کیتاب وپێغەمبەرێن بۆ خەلکێ بەری مە هاتین بۆ مە هاتبان، ئەم دا ژ وان بەنیێین خودێ بین یێن ڕاستگۆیی وئیخلاص د عیبادەتی دا کری. (١٧٠) ڤێجا دەمێ بەحسێ یێن پێشییێ، وزانینا یێن پاشییێ، وکاملترین کیتاب، وباشترین پێغەمبەر، بۆ وان هاتی، وان کوفر پێ کر، ڤێجا پاشی ئەو دێ زانن کانێ چ عەزاب ل ئاخرەتێ بۆ وان هەیە. (١٧١-١٧٣) و ب ڕاستی پەیڤا مە -یا نەئێتە ڤەگەڕاندن- بۆ بەنیێین مە یێن پێغەمبەر بۆرییە، کو هندی سەرکەفتنا ل سەر دوژمنییە ب دەڤی ودەستی یا وانە، وهندی لەشکەرێ مەیە یێ جهادێ د ڕێکا مە دا دکەت ئەون یێن ل هەمی جهان ب سەر دوژمنێن خۆ دا دگرن، ئەگەر ب حسێبا دویماهییێ بت. (١٧٤، ١٧٥) ڤێجا تو پشت بدە وی یێ ڕکدارییێ دکەت، وحەقییێ قەبویل نەکەت حەتا ئەو دەم دئێت یێ من بۆ وان دانای، وتو وان بهێلە وزێرەڤانییێ ل وان بکە کانێ ژ بەر نەگوهدارییا وان بۆ تە دێ چ عەزاب ب سەر وان دا ئێت؟ پاشی ئەو دێ بینن کانێ دێ چ عەزابا خودێ ب سەر وان دا ئێت. (١٧٦، ١٧٧) ئەرێ ڤێجا ئەو لەزێ ل تە دکەن دا عەزابا مە ب سەر وان دا بێت؟ نێ ئەگەر عەزابا مە ب سەر وان دا هات، پیسترین سپێدە دێ سپێدەیا وان بت. (١٧٨، ١٧٩) وتو پشت بدە وان حەتا خودێ دەستویرییێ ب عەزابدانا وان ددەت، وتو وان بهێلە پاشی ئەو دێ بینن کانێ دێ چ عەزاب ب سەرێ وان ئێت. (١٨٠) یێ پاک بت خودایێ تە خودایێ زال، ژ وی تشتێ ئەو وی پێ سالۆخ ددەن. (١٨١) وسلاڤا خودێ یا بەردەوام وئێمناهییا وی بۆ پێغەمبەران بت. (١٨٢) وحەمد بۆ خودێ بن، خودایێ هەمی چێکرییان، وئەو ب تنێیە یێ هێژای هندێ.

سوورەتا (ص)

(١، ٢) (ص) گۆتن ل دۆر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. خودێ ب وێ قورئانێ سویند دخۆت یا کو بیرا خەلکی ل وی تشتی دئینتە ڤە یێ ئەو ژێ دبێ ئاگەهـ. بەلێ کافر خۆ ژ حەقییێ بلندتر لێ دکەن وکاری پێ ناکەن. (٣) بەری ڤان بوتپەرێسان گەلەک مللەت مە تێبرینە، ڤێجا دەمێ عەزاب گەهشتییە وان وان تۆبە کر وهاوارێن خۆ گەهاندنە مە، ودەم نە دەمێ وەرگرتنا تۆبێ بوو، ونە دەمێ رەڤین وقورتالبوونێ بوو ژ وێ یا ب سەرێ وان هاتی. (٤، ٥) وئەڤ کافرە عجێبگرتی مان کو خودێ مرۆڤەک بۆ وان هنارتی؛ دا بەرێ وان بدەتە خودێ ووان ژ عەزابا وی بترسینت، ووان گۆت: ئەڤە نە پێغەمبەرە بەلکی د گۆتنا خۆ دا ئەو مرۆڤەکێ درەوینە، وی سێرەبەندی یا ل مللەتێ خۆ کری، ئەرێ چاوا ئەڤ هەمی خوداوەندە دێ بنە خودایەکێ ب تنێ؟ هندی ئەڤ تشتەیە یێ ئەو پێ هاتی وبەرێ خەلکی ددەتێ تشتەکێ عەجێبە. (٦، ٧) وسەر وگرگرێن مللەتی دەست پێ کر وبەرێ مللەتێ خۆ دا مانا بەردەوام ل سەر شرکێ وصەبرا ل سەر گەلەک خوداوەندان؛ چونکی هندی ئەڤەیە یا پێغەمبەر پێ هاتی تشتەکێ دورستکرییە ومەخسەد پێ وەرگرتنا مەزنییێیە، ئەڤا ئەو دبێژت نە مە ژ دینێ بابێن خۆ یێن قورەیشی گوهـ لێ بوویە، ونە مە ژ دینێ فەلان گوهـ لێ بوویە، هەما ئەڤە درەوەک وبێ بەختییەکە. (٨) ئەرێ د ناڤبەرا مە هەمییان دا قورئان بۆ موحەممەدی ب تنێ هاتییە؟ بەلکی ئەو د وەحییا من دا بۆ تە -ئەی موحەممەد- وهنارتنا من بۆ تە ب گومانن، بەلکی وان ئەو گۆتن گۆت؛ چونکی وان تام نەکرییە عەزابا خودێ، وئەگەر وان تام کربایێ وان بستەیی نەدکر ئەو ڤێ گۆتنێ بێژن. (٩) یان خزینەیێن قەنجییا خودایێ تە یێ زال د دەسهەلاتا خۆ دا، ویێ رزقی پر ددەتە وی یێ وی بڤێت، د دەستێن وان دانە؟ (١٠) یان ژی ملکێ عەسمانان وعەدری وتشتێ د ناڤبەرا وان دا، یێ ڤان بوتپەرێسانە ڤێجا یێ وان بڤێت ئەو دێ دەنێ ویێ نەڤێت نە؟ پا دێ بلا ئەو وان رێکان بگرن یێن وان دگەهیننە عەسمانی وبلا نەهێلن فریشتە وەحییێ بۆ موحەممەدی بیننە خوارێ. (١١-١٤) ئەڤ لەشکەرێ درەوپێکرنێ دکەت لەشکەرەکێ شکەستییە، کانێ چاوا پارتێن بەری وان هاتینە شکاندن: مللەتێ نووحی وعادی وفیرعەونێ خودان هێزا مەزن، وثەموودی ومللەتێ لووطی وخودانێن داروبار وبیستانان کو مللەتێ شوعەیبینە. ئەڤ مللەتە بوون یێن ل سەر کوفرێ ودرەوپێکرنێ کۆم بووین. ئەڤان هەمییان درەو ب پێغەمبەران کربوو، ئینا ئەو هێژای عەزابا خودێ بوون، وعەزابا وی ب سەر وان دا هات. (١٥) وئەگەر ئەڤ بوتپەرێسە مانە ل سەر شرکا خۆ هەما ژبلی پفکرنەکا چو زڤرین د دویڤ دا نەبن ئەو چاڤەرێیی تشتەکێ دی نابن کو عەزاب ب سەر وان دا بێت. (١٦) ووان گۆت: خودایێ مە تو د دنیایێ دا بەری ئاخرەتێ لەزێ بۆ مە ل بارا مە یا عەزابێ بکە، وئەڤە ترانە پێکرنەک بوو ژ وان.

(١٧) تو -ئەی موحەممەد- بێهنا خۆ ل سەر گۆتنا وان یا بۆ تە نەخۆش فرەهـ بکە، وتو بەحسێ بەنییێ مە داوودی بکە ئەوێ خودان هێز ل سەر دوژمنێن خودێ ویێ صەبرکێش ل سەر گوهداریيا خودێ، هندی ئەوە وی گەلەک تۆبە دکر و ل وی تشتی دزڤڕی یێ خودێ ژێ ڕازی. (و د ڤێ چەندێ دا صەبرئینانەک بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- هەیە). (١٨، ١٩) هندی ئەمین مە چیا د گەل داوودی بن دەست کربوون، وان سپێدە وئێڤاران د گەل وی تەسبیح دکرن، ومە تەیر ژی د گەل وی بن دەست کربوون کۆم کۆمە وان تەسبیح دکرن، وئەو وەکی وی دگوهدار بوون. (٢٠) ومە ملکێ وی ب هێزێ وهەیبەتێ وسەرکەفتنێ موکم کر، وپێغەمبەرینی وحوکمداریيا د ناڤبەرا هەڤڕکان دا مە دابوویێ. (٢١، ٢٢) وئەرێ بەحسێ وان هەردو هەڤڕکان بۆ تە -ئەی موحەممەد- هاتییەکرن دەمێ ئەو ب سەر شویرهێ کەفتین وچووینە نک داوودی ل وی جهێ وی عیبادەتێ خودێ لێ دکر، ئینا ئەو ژ چوونە ژۆرا وان ترسا؟ وان گۆتێ: نەترسە، ئەم دو هەڤڕکین یەک ژ مە زۆرداری یا ل یێ دی کری، ڤێجا تو ب دادییێ حوکمی د ناڤبەرا مە دا بکە، وتو د حوکمێ خۆ دا زۆرداریيێ ل مەنەکە، وبەرێ مە بدە ڕاستییا ڕێکێ. (٢٣) یەک ژ وان گۆت: هندی ئەڤەیە ئەڤە برایێ منە وی نۆت ونەهـ بزن هەنە، ومن بزنەکا ب تنێ هەیە، ڤێجا وی دلێ خۆ برێ، وگۆت: وێ بزنێ ژی بدە من، وئەو د گۆتنێ دا یێ دژوار بوو د گەل، وئەو شیا من. (٢٤) داوودی گۆت: ب ڕاستی برایێ تە ب ڤێ خواستنا بزنا تە بۆ ناڤ بزنێن خۆ زۆرداری ل تە کرییە، وگەلەک شریک هەنە تەعداییێ ل یەک ودو دکەن، و ب وەرگرتنا حەقێ وی ب بێ وژدانی زۆرداریيێ لێ دکەت خودان باوەرێن چاک تێ نەبن، ئەو زۆرداریيێ ل یەک ودو ناکەن، وئەو دکێمن. وداوودی باش زانی کو ب ڤێ هەڤڕکییێ مە ئەو جەڕباند، ئینا وی داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ ژ خودایێ خۆ کر، وبۆ خودێ چوو سوجدێ، وتۆبەکر و ل وی زڤڕی. (٢٥) ڤێجا مە ئەو بۆ وی ژێبر، ومە ئەو کرە ژ وان یێن نێزیکی مە، ودویماهییەکا باش ل ئاخرەتێ مە بۆ وی دانا. (٢٦) ئەی داوود هندی ئەمین مە تو د عەردی دا یێ کرییە جێگر ومەلکاتی یا دایە تە، ڤێجا تو ب دادییێ حوکمی د ناڤبەرا مرۆڤان دا بکە، وتو د حوکمان دا دویکەفتنا دلچوونان نەکە، ئەگەر ئەو چەندە دێ بەرێ تە ژ دینێ خودێ وشریعەتێ وی وەرگێڕت، هندی ئەون یێن ژ ڕێکا خودێ بەرزە دبن عەزابەکا ب ئێش د ئاگری دا بۆ وان هەیە؛ ژ بەر بێ ئاگەهییا وان ژ ڕۆژا حسێب وجزادانێ. و د ڤێ چەندێ دا شیرەت بۆ کاربدەستان هەیە کو ئەو ب وێ حەقییا ژ نک خودێ هاتی حوکمی بکەن، وبەرێ خۆ ژێ وەرنەگێڕن، وڕێکێ ل خۆ بەرزە کەن.

(٢٧) ومە عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤبەرا وان دا ژ قەستا نەئافراندینە، ئەو هزرا وانە یێن کافربووین، ڤێجا ڕۆژا قیامەتێ ژ بەر هزرا وان یا پویچ، وکوفرا وان ب خودێ تێچوون بۆ وان بت. (٢٨) ئەرێ ما ئەم دێ وان یێن باوەری ئینای وچاکی کرین وەکی وان لێ کەین یێن د عەردی دا دخرابکار، یان ئەم خودانێن تەقوایێ وەکی کافرێن سەرداچووی دێ لێ کەین؟ ئەڤ چەندە نە بابەتی خودێیە، ڤێجا ئەو ل نک خودێ وەکی یەک نابن. (٢٩) ئەڤ وەحییا بۆ تە هاتی کیتابەکا پیرۆزە مە بۆ تە ئینایە خوارێ؛ دا ئەو هزرێن خۆ د ئایەتێن وێ دا بکەن، ودا کاری ب هیدایەتا وێ بکەن، ودا خودانێن عەقلێن دورست وێ ل بیرا خۆ بینن یا خودێ فەرمان پێ ل وان کری. (٣٠) ومە سولەیمان دابوو داوودی، ومە ب وی قەنجی لێ کر، سولەیمان چ بەنییەکێ باشە، هندی ئەوە وی گەلەک تۆبە دکر و ل خودێ دزڤڕی. (٣١) تو بەحس بکە دەمێ ل ئێڤاری هندەک هەسپێن عەسلی ورەهوان بۆ ڕێڤەچوونێ بۆ وی هاتینە بەرچاڤکرن، ئەو هەسپ ژ بەر زیرەکی وهێڤێنێ وان یێ باش دەمێ ڕادوەستان ل سەر سێ دەستان دمان ودەستەکێ خۆ بلند دکر، ڤێجا حەتا ڕۆژ ئاڤابووی ئەو ب وان ڤە موژیل بوو. (٣٢، ٣٣) ئینا وی گۆت: هندی ئەزم من ڤیانا مالی ب سەر زکرێ خودایێ خۆ ئێخستییە، حەتا ئەو هەسپ ژ بەر چاڤێن وی چووین، کانێ هوین وان هەسپێن بەری نوکە ل ڤێرێ بینن، ووی دەست ب ڤەمالینا پێ وستوییێن وان کر. (٣٤-٣٦) و ب ڕاستی مە سولەیمان جەڕباند ومە پرتەکا بچویکی هاڤێتە سەر تەختێ وی، ئەو پرتا بچویکی مە دایێ دەمێ وی سویند خواری کو ئەو دێ چتە نک هەمی ژنکێن خۆ؛ دا هەر یەک ژ وان کورەک بت جیهادێ د ڕێکا خودێ دا بکەت، ووی نەگۆت: ئەگەر خودێ حەز بکەت، ئینا ژ ژنکەکا وی پێڤەتر چویان چو بچویک نەبوون، وئەوا بچویک بووی ژی بچویکێ وێ یێ دورست نەبوو پرتەکا بچویکی بوو، پاشی سولەیمان ل خودایێ خۆ زڤڕی وتۆبەکر، گۆت: خودایێ من تو گونەها من بۆ من ژێ ببە، وتو ملکەکێ مەزن وتایبەت ب من ڤە بدە من کو پشتی من ئەو بۆ چو مرۆڤان نەئێتە دان، هندی تویی تو گەلەک قەنجییێ ددەی. ئینا ئەم د بەرسڤا وی هاتین، ومە با ئێخستە د بن ئەمرێ وی دا چی جهێ وی ڤیابا وی بەرێ بای ددایێ. (٣٧-٣٩) ومە شەیتان بن دەستی وی کرن: ژ وان هەبوون یێن ئاڤاهییان چێ دکەن، ویێن نقۆ دبنە بنێ دەریایێ، وهندەکێن دی، کو سەرداچوویێن شەیتانان بوون، ب زنجیران دگرێدای بوون. ئەڤ ملکێ مەزن وبن دەستکرنا تایبەت دانا مەیە بۆ تە ئەی سولەیمان، ڤێجا یێ تە بڤێت تو بدێ ویێ تە بڤێت تو نەدێ، چو حسێب ل سەر تە نینە. (٤٠) وهندی سولەیمانە ل ئاخرەتێ نێزیکییەک وجهەکێ باش یێ لێ زڤڕینێ بۆ وی ل نک مە هەیە. (٤١) وتو بەحسێ بەنییێ مە ئەییوبی بکە، دەمێ وی گازی خودایێ خۆ کری کو شەیتان یێ بوویە ئەگەرا گەهشتنا وەستیان ونەخۆشییێ د لەش ومال وعەیالی دا بۆ من. (٤٢) مە گۆتێ: تو پییێ خۆ ل عەردی بدە کانییەکا سار دێ بۆ تە ژێ زێت، تو ژێ ڤەخۆ، وخۆ پێ بشوو.

(٤٣) ئینا مە نەخۆشییا وی ژ سەر وی ڕاکر ومە ژن وعەیال دانێ، وهندی دی عەیال ونەڤی مە دانێ، ئەڤە هەمی دلۆڤانییەک بۆ ژ نک مە بۆ وی، وبیرئینانەک بوو بۆ خودان عەقلێن دورست؛ دا ئەو بزانن بەرفرەهی ونەمانا نەخۆشییێ دویماهییا صەبرکێشانییە. (٤٤) ومە گۆتە وی: تو قەفتەکا شفکان د دەستێ خۆ بگرە، وپێ بدانە ژنکا خۆ دا سویندا تە نەشکێت؛ چونکی وی سویند خواربوو ئەو دێ سەد جەلدان دانتە وێ ژ بەر خەلەتییەکا وێ کری. هندی ئەمین مە ئەییووب بێهنفرەهـ دیت، چ باشی بەنییە ئەو، هندی ئەوە ئەو گەلەک ل ئەمرێ خودایێ خۆ دزڤڕی. (٤٥) وتو بەحسێ بەنییێن مە: ئیبراهیم وئیسحاق ویەعقووبی بکە؛ چونکی ئەو ل سەر عیبادەتێ خودێ دخودان هێز بوون، و د دینێ وی دا دشارەزا وخودان دیتن بوون. (٤٦، ٤٧) هندی ئەمین مە تایبەتمەندییەکا مەزن دابوو وان، کو هەردەم بیرا ئاخرەتێ ل سەر دلێن وان بوو، ڤێجا وان ب عیبادەتکرنێ بۆ مە کارێ وێ ڕۆژێ کر، وبەرێ خەلکی ژی دا وێ چەندێ. وهندی ئەون ئەو ل نک مە ژ وانە یێن مە بۆ عیبادەتێ خۆ هلبژارتین، وبۆ پێغەمبەرینییێ ژێگرتین. (٤٨) وتو بەحسێ بەنییێن مە: ئیسماعیل، وئەلیەسەع، وذوکفلی ب باشی بکە؛ چونکی ئەو هەمی ژ وان بوون یێن خودێ ژ ناڤبەرا خەلکی هلبژارتین، وحال وسالۆخەتێن باشتر داینێ. (٤٩-٥١) ئەڤ قورئانە بیرئینان وبلندییەکە بۆ تە ومللەتێ تە. وهندی ئەون یێن تەقوا خودێ کری دویماهییەکا باش د بەحەشتێ دا بۆ وان هەیە، دەرگەهێن وێ بۆ وان دڤەکرینە، ئەو تێدا ل سەر تەختێن خەملاندی دپالداینە، هەچی تشتێ وان بڤێت ژ ڕەنگێن فێقی وڤەخوارنێ ویێ دلێن وان وچاڤێن وان دچنێ بۆ وان هەیە وئەو بۆ خۆ دخوازن. (٥٢) وهندەک ژن ل نک وان هەنە د ژییێ خۆ دا د هندی یەکن وژبلی زەلامێن وان چاڤێ وان ل کەسێ دی نینە. (٥٣، ٥٤) ئەڤە ئەوە یا ژڤان بۆ هەوە پێ دئێتەدان ڕۆژا قیامەتێ، ئەو ڕزقێ مەیە بۆ هەوە، چو دویماهی وڤەبڕین بۆ نینە. (٥٥، ٥٦) ئەڤا بۆری بۆ تەقوادارانە. وئەوێن ب کوفرێ وگونەهێ پێ ل توخویبان دانای، خرابترین دویماهی وجهێ لێ زڤڕینێ بۆ وان هەیە، کو ئاگرە ئەو دێ تێدا ئێنە عەزابدان، ڤێجا چ پیسە جهە جهێ وان. (٥٧، ٥٨) ئەڤ عەزابە ئاڤەکا زێدە کەلاندییە، وکێمەکە ژ لەشێ جەهنەمییان دچت ڤێجا بلا ئەو وێ ڤەخۆن، وعەزابەکا دی ژی ژ ڤی ڕەنگی بۆ وان هەیە. (٥٩) ودەمێ سەرداچووی دئێنە د ئاگری دا هندەک ژ وان خەبەران دبێژنە هندەکان، وهندەک ژ وان دبێژنە هندەکان: ئەڤە کۆمەکە ژ جەهنەمییان د گەل هەوە دێ ئێنە د ئاگری دا، ڤێجا ئەو دێ بەرسڤێ دەن: ب خێر نەئێن، وجهێ وان د ئاگری دا یێ فرەهـ نەبت، هندی ئەون ئەو ژی وەکی مە دێ تام کەنە گەرما ئاگری. (٦٠) دەستەکا دویکەفتییان گۆت: یێن ب خێر نەئێن هوین بن؛ چونکی هەوە د دنیایێ دا ئەم د سەر دا بربووین وهەوە بەرێ مە دا ئاگری، ڤێجا جەهنەم چ پیسە جهێ لێ ئاکنجیبوونێیە. (٦١) کۆما دویکەفتییان گۆت: خودایێ مە هەچییێ د دنیایێ دا ئەم د سەر دا بربین تو دوجارکی عەزابا ئاگری بدێ.

(٦٢، ٦٣) سەرداچوویان گۆت: ئەڤە چیە بۆچی ئەم وان زەلامان د گەل خۆ د ئاگری دا نابینین یێن کو د دنیایێ دا مە ئەو ژ خرابان دهژمارتن؟ ئەرێ ترانەپێکرنا مە ب وان یا خەلەت بوو، یان ئەو ژی د گەل مە د ئاگری دانە بەلێ ئەم نابینین؟ (٦٤) هندی ئەڤ هەڤڕکییا خەلکێ ئاگرییە ڕاستییەکا بێ گومانە. (٦٥) تو -ئەی موحەممەد- بێژە مللەتێ خۆ: هەما هندی ئەزم ئەز هەوە ژ هندێ دترسینم کو ژ بەر کوفرا هەوە عەزابا خودێ ب سەرێ هەوە بێت، ژبلی خودێ چو خودایێن هێژای پەرستنێ نینن، د ئافراندنێ دا ئەو یێ ب تنێیە، یێ ب سەرڤەهاتییە وی هەمی تشت بێزار کرینە. (٦٦) خودانێ عەسمانان وعەدری وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا هەی ئەوە، د تۆلستاندنا خۆ دا یێ زالە، گەلەک گونەهـ ژێبرە بۆ وی یێ تۆبە بکەت. (٦٧، ٦٨) تو بێژە مللەتێ خۆ: هندی ئەڤ قورئانەیە بەحسەکێ مفا مەزنە. هوین ژێ دبێ ئاگەهن وپشتا خۆ ددەنێ، وکاری پێ ناکەن. (٦٩) ئەگەر نە ب ڕێکا وەحی ونیشادانا خودێ بت بۆ من، من چو زانین ب هەڤڕکییا ملیاکەتان د مەسەلا ئافراندنا ئادەمی دا نینە. (٧٠) وئەو زانینا خودێ ب ڕێکا وەحییێ بۆ من دهنێرت یا من بەری هنگی چو زانین پێ نە، ژ بەر هندێیە چونکی ئەزێ هاتیم هەوە ژ عەزابا وی دترسینم، وشریعەتێ وی بۆ هەوە ئاشکەرا دکەم. (٧١، ٧٢) تو بۆ وان بێژە: دەمێ خودایێ تە گۆتییە فریشتەیان: هندی ئەزم ئەز دێ مرۆڤەکی ژ تەقنێ ئافرینم. ڤێجا ئەگەر من لەشێ وی دورستکر ورح دایێ، هوین خۆ بۆ وی بچەمینن وهەڕنە سوجدێ. (٧٣، ٧٤) ئینا فریشتە هەمی پێکڤە چوونە سوجدێ ئبلیس تێ نەبت؛ ژ دفن بلندی وخۆمەزنکرن ئەو نەچوو سوجدێ، و د علمێ خودێ دا هەبوو کو ئەو ژ کافرانە. (٧٥) خودێ گۆتە ئبلیسی: ئەو چبوو نەهێلای تو بۆ وی بچیە سوجدێ یێ من قەدرێ وی گرتی و ب هەردو دەستێن خۆ ئافراندی؟ یان تو ژ وان بووی یێن خۆ ژ خودایێ خۆ مەزنتر دبینن؟ وئەڤ ئایەتە سالۆخەتێ هەبوونا دو دەستان بۆ خودێ بنەجهـ دکەت ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت. (٧٦) ئبلیسی ژ نەڕازیبوون ڤە ل سەر ئەمرێ خودێ گۆت: ئەز بۆ وی نەچوومە سوجدێ؛ چونکی ئەز ژ وی چێترم، تە ئەزێ ژ ئاگری ئافراندیم، وئەو ژ تەقنێ. (وئاگر ژ تەقنێ چێترە). (٧٧، ٧٨) خودێ گۆتە وی: پا دێ تو ژ بەحەشتێ دەرکەڤە هندی تویی ب گۆتنێ تو یێ دویرکریی، وتو یێ لەعنەتیی، ودەرێخستنا من بۆ تە دێ یا هەر وهەر بت. (٧٩) ئبلیسی گۆت: خودایێ من پا دێ تو مرنا من پاش بێخە، وحەتا خەلک ژ گۆڕێن خۆ دەردکەڤن تو من بهێلە. (٨٠، ٨١) خودێ گۆتە وی: هندی تویی تو ژ وانی یێن حەتا ڕۆژا دەمێ دەسنیشانکری دئێنە هێلان، ڕۆژا پفکرنا یەکێ دەمێ خەلک هەمی دمرن. (٨٢، ٨٣) ئبلیسی گۆت: ڤێجا سویند ب زالبوون ومەزنییا تە -ئەی خودا- ئەز دووندەها ئادەمی هەمییان دێ د سەر دا بەم، ئەو تێ نەبت یێ تە بۆ عیبادەتێ خۆ هلبژارتی، وتە ژ سەرداچوونا من پاراستی، وتە چو دەسهەلات ل سەر وان نەدایە من.

(٨٤، ٨٥) خودێ گۆت: ڤێجا ڕاستی ژ منه، و ژ ڕاستییێ پێڤەتر ئەز چو نابێژم، ئەز جەهنەمێ ژ تە ودووندەها تە وهەچییێ دویکەفتنا تە بکەت ژ دووندەها ئادەمی دێ تژی کەم. (٨٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ: ئەز سەرا گازیکرن وهیدایەتێ چو کرێیان ژ هەوە ناخوازم، وتشتێ نە یێ من بت ئەز دەعوا وی ناکەم، بەلکی هەما ئەز دویکەفتنا وێ دکم یا ب وەحی بۆ من هاتی، وئەز ژ درەو وبێ بەختی تشتی نابێژم. (٨٧) هەما ئەڤ قورئانە ب تنێ بیرئینانەکە بۆ هەمی چێکرییان ژ مرۆڤ وئەجنان، ئەو وی تشتی پێ ل بیرا خۆ دئیننەڤە یێ خێرا وان یا دین ودنیایێ تێدا. (٨٨) ومسۆگەر هوین -گەلی بوتپەرێسان- بەحسێ ڤێ قورئانێ وڕاستییا وێ دێ زانن، دەمێ ئیسلام ب سەر دکەڤت، وخەلک کۆم کۆمە موسلمان دبن، هەر وەسا دەمێ عەزاب ب سەر هەوە دا دئێت، وهەوە چو ڕێ نەمینن.

سوورەتا (الزمر)

(١) ئینانە خوارا قورئانێ ژ نک خودێیە، ئەو خودایێ د شیان وتۆلستاندنا خۆ دا یێ زال، و د ڕێڤەبرن وئەحکامێن خۆ دا یێ کاربنەجهـ. (٢) هندی ئەمین مە قورئان ب ڕاستی ودادی بۆ تە -ئەی موحەممەد- ئینا خوارێ، ڤێجا تو پەرستنا خودێ ب تنێ بکە، وتو د هەمی دینێ خۆ دا ئیخلاصێ بۆ وی بکە. (٣) نێ گوهدانا ساخلەم وپاراستی ژ شرکێ بۆ خودێ ب تنێیە، وئەوێن شرک ب خودێ کری وژبلی وی هندەک سەرکار بۆ خۆ دانایین، ئەو دبێژن: هەما ئەم پەرستنا ڤان خوداوەندان د گەل خودێ دکەین دا ئەو مەهدەرێ بۆ مە ل نک خودێ بکەن، ودا مە نێزیکی وی بکەن، ڤێجا ب وێ چەندێ ئەو کافر بوون؛ چونکی پەرستن ومەهدەر بۆ خودێ ب تنێیە، هندی خودێیە ئەوە ل ڕۆژا قیامەتی حوکمی د ناڤبەرا خودان باوەرێن دلساخ وبوتپەرێسان دا د وی تشتی دا دکەت یێ ئەو تێدا ژێک جودا دبن، ڤێجا ئەو جزایێ هەر یەکی یێ هێژای وی بت ددەتێ. هندی خودێیە بەرێ وی نادەتە ڕێکا ڕاست یێ درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ بکەت، وگەلەک کوفرێ ب ئایەت وهێجەتێن وی بکەت. (٤) ئەگەر خودێ زارۆکەک بۆ خۆ ڤیابا ئەو دا وی بۆ خۆ ژ ناڤ وان چێکرییێن خۆ هلبژێرت یێن وی دڤێن، خودێ یێ پاک وبلند بت ژ هندێ کو وی زارۆیەک هەبت، خودایێ یەک ئەوە، یێ ب تنێیە وهەوجەی کەسێ نابت، یێ ب سەرڤەهاتییە وی ب شیانا خۆ هەمی چێکرییێن خۆ بن دەستی خۆ کرین، ڤێجا هەر تشتەک ل بەر وی یێ شکەستییە. (٥) خودێ عەسمان وعەدر وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا ب حەقییێ ئافراندینە، شەڤێ دئینت وڕۆژێ دبەت، وڕۆژێ دئینت وشەڤێ دبەت، ووی ڕۆژ وهەیڤ وەسا بن دەست کرینە کو مفایێ بەنییان تێدا بت، هەر یەک ژ وان حەتا ڕۆژا قیامەتێ د فەلەکا خۆ دا ب ڕێڤەدچت. هندی ئەو خودایە یێ ئەڤ هەمی کارە کرین، وئەڤ قەنجییە هەمی د گەل چێکرییێن خۆ کرین ئەوە یێ زال ل سەر بەنییێن خۆ، یێ گەلەک گونەهـ ژێبر بۆ بەنییێن خۆ یێن تۆبەکەر.

(٦) خودایێ هەوە هوین -گەلی مرۆڤان- ژ ئادەمی ئافراندن، وجۆتێ وی ژ وی دورستکر، ووی هەشت جۆتێن نێر ومێ ژ حەیوانان ژ حێشتر وچێل ومیهـ وپەزان بۆ هەوە ئافراندن، قوناغ ل دویڤ قوناغێ ئەو هەوە د زکێن دایکێن هەوە دا دئافرینت، د تارییا زکی ومالبچویکی وپسدانکی دا، ئەو خودایێ ئەڤ تشتە ئافراندین، خودایێ هەوەیە یێ کو ملک وخودایینی یا وی ب تنێیە وئەو ب تنێیە یێ هێژای پەرستنێ، ڤێجا چاوا هوین بەرێ خۆ ژ پەرستنا وی بۆ پەرستنا هندەک ژ چێکرییێن وی وەردگێڕن؟ (٧) ئەگەر هوین -گەلی مرۆڤان- کافرییێ ب خودایێ خۆ بکەن وباوەرییێ پێ نەئینن، ودویکەفتنا پێغەمبەرێن وی نەکەن، هندی ئەوە ئەو یێ بێ منەتە ژ هەوە، وی چو پێتڤی ب هەوە نینە، وهوین دهەوجەی وینە، وئەو بۆ بەنییێن خۆ ب کوفرێ ڕازی نابت، وفەرمانێ ژی ب کوفرێ ناکەت، بەلکی ئەو ب هندێ ڕازی دبت کو هوین سوپاسییا قەنجییێن وی ل سەر خۆ بکەن. ونەفسەک بارێ گونەها نەفسەکا دی هل ناگرت، پاشی زڤڕینا هەوە بۆ نک خودایێ هەوەیە، ڤێجا ئەو دێ بەحسێ کریارێن هەوە بۆ هەوە کەت، ودێ حسێبێ سەرا وان د گەل هەوە کەت. هندی ئەوە ئەو ب نهێنییێن نەفسێ یێ پڕزانایە ودزانت کانێ چ د سنگان دا یێ ڤەشارتییە. (٨) وئەگەر تەنگاڤی ونەخۆشییەک گەهشتە مرۆڤی ئەو دێ خودایێ خۆ ل بیرا خۆ ئینتەڤە، ودێ هاوار ودوعایان ژێ کەت، پاشی ئەگەر خودێ د بەرسڤا وی هات وئەو تەنگاڤی ژ سەر ڕاکر، وقەنجی د گەل کر، ئەو دێ دوعایا خۆ ژ بیرکەت، ودێ شریکان بۆ خودایێ خۆ دانت؛ دا بەرێ خەلکێ دی ژی ژ باوەرییا ب خودێ وگوهدارییا وی وەرگێڕت، تو -ئەی موحەممەد- ب گەفکرن ڤە بێژە وی: کێمەکێ تو خۆشییێ ب کوفرا خۆ ببە حەتا ڕۆژا تە دئێت وتو دمری، هندی تویی تو ژ خەلکێ ئاگرییی یێن هەر تێدا دمینن. (٩) ئەرێ ئەڤ کافرێ خۆشییێ ب کوفرا خۆ دبەت چێترە یان ئەوێ پەرستنا خودایێ خۆ دکەت وگوهدارییا وی دکەت، دەمێ شەڤێ ب کرنا نڤێژان ڤە دبۆرینت بۆ خودێ ڕابت ودڕوینت، ژ عەزابا ئاخرەتێ دترست، وهیڤییا دلۆڤانییا خودایێ خۆ دکەت؟ تو -ئەی موحەممەد- بێژە: ئەرێ ما ئەوێن خودایێ خۆ دناسن ودینێ وی یێ ڕاست دزانن وەکی وانە یێن تشتەکی ژ وێ چەندێ نەزانن؟ نە، وەکی یەک نابن. هەما ئەو ل بیرا خۆ دئینن وفەرقێ دزانن یێن خودان عەقلێن ساخلەم بن. (١٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بەنییێن من یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی هەی: هوین تەقوا خودایێ خۆ بکەن وگوهدارییا وی بکەن. بۆ ئەوێن د ڤێ دنیایێ دا ب باشی پەرستنا خودایێ خۆ کری باشییەک ل ئاخرەتێ -کو بەحەشتە- وباشییەک ل دنیایێ ژی -کو سەرکەفتنە- هەیە. وعەدرێ خودێ یێ بەرفرەهە، ڤێجا هوین تێدا مشەخت ببنە وی جهی یێ هوین بشێن پەرستنا خودایێ خۆ لێ بکەن، ودینێ وی ب کار بینن. ل ئاخرەتێ خێرەکا بێ حسێب بۆ وان دێ ئێتە دان یێن صەبرێ دکێشن.

(١١، ١٢) تو بێژە مرۆڤان: هندی خودێیە فەرمان ل من وەهچییێ دویکەفتنا من بکەت کرییە کو ئەم ب ئیخلاص پەرستنا خودێ ب تنێ بکەین، ووی فەرمان ل من کرییە کو ئەز یەکەمین کەس بم ژ ئوممەتا خۆ موسلمان ببم. (١٣) تو بێژە مرۆڤان: هندی ئەزم ئەگەر من گوهدارییا خودایێ خۆ د وی تشتی دا نەکر یێ وی فەرمان پێ ل من کری ئەز ژ عەزابا ڕۆژا قیامەتێ دترسم، ئەو ڕۆژا سەهما وێ یا مەزن. (١٤، ١٥) تو بێژە: هندی ئەزم ئەز ب ئیخلاص پەرستنا خودێ ب تنێ دکەم وگوهدارییا وی دکەم، ڤێجا تشتێ هەوە بڤێت -گەلی بوتپەرێسان- ژبلی خودێ هوین پەرستنێ بۆ بکەن، ئەو چو زیانێ ناگەهینتە من. وئەڤە گەف وگورەکە ل وی یێ پەرستنا یەکێ دی ژبلی خودێ بکەت. تو بێژە: هندی زیانکارێن ژ ڕاستانە ئەون یێن خۆ ومرۆڤێن خۆ ل ڕۆژا قیامەتێ خوسارەت کرین، کو د دنیایێ دا ئەو د سەر دا برین و ژ باوەری ئینانێ پاشڤەبرین. نێ ئەڤ زیانا بوتپەرێسان ل ڕۆژا قیامەتێ دای ئەوە زیانا ئاشکەرا. (١٦) ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان زیانکاران د جەهنەمێ دا هندەک پارچەیێن عەزابێ ژ ئاگری د سەر وان دا هەنە وەکی عەورێن ل سەرێک، و د بن وان ژی دا هندەک پارچە هەنە. ب ڤێ عەزابا ژێگۆتی خودێ بەنییێن خۆ دترسینت؛ دا ئەو هشیار ببن. ئەی بەنییێن من ڤێجا هوین تەقوا من بکەن. (١٧، ١٨) وئەوێن خۆ ژ گوهدارییا شەیتانی وپەرستنا خوداوەندان دایە پاش، وتۆبە کری و ب ئیخلاص پەرستنا خودێ کری، د دنیایێ دا مزگینییا ب تەوفیقێ وناف ودەنگێن باش بۆ وان هەیە، و ل ئاخرەتێ ژی مزگینییا ب ڕازیبوونا خودێ وخۆشییا بەردەواما د بەحەشتێ دا بۆ وان هەیە. ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ بدە بەنی یێن من ئەوێن گوهێ خۆ ددەنە گۆتنێ ودویکەفتنا گۆتنا باشتر ودورستتر دکەن. وباشترین ودورستترین گۆتن گۆتنا خودێیە پاشی گۆتنا پێغەمبەرێ وییە. ئەو ئەون یێن خودێ بەرێ وان دایە ڕێکا ڕاست، وبەرێ وان دایە ئەخلاق وکارێ باش، وئەون خودان عەقلێن دورست وساخلەم. (١٩) ئەرێ ڤێجا هەچییێ گۆتن ب عەزابێ ل سەر حەق بووی؛ ژ بەر مانا وی یا بەردەوام ل سەر ڕکدارییێ، وتو -ئەی موحەممەد- نەشێی بەرێ وی بدەیە هیدایەتێ، ئەرێ ما تو دێ شێی وان یێن د ئاگری دا ڕزگار کەی؟ نە، تو نەشێی وێ چەندێ بکەی. (٢٠) بەلێ ئەوێن تەقوا خودایێ خۆ کری -کو گوهدارییا وی کری وئیخلاص د عیبادەتێ وی دا کری- بۆ وان د بەحەشتێ دا هندەک ژۆرێن ل سەرێک هاتینە ئاڤاکرن هەنە، ڕویبار د بن داروبارێن وان دا دچن، خودێ ب سۆزەکا موکم سۆز دایە بەنییێن خۆ یێن تەقوادار، وخودێ ژ سۆزێ لێڤە نابت. (٢١) ئەرێ ما تە نەدیتییە -ئەی موحەممەد- کو خودێ بارانەک ژ عەوری باراندییە و د عەردی دا برییە خوارێ، وکرییە کانی وجۆیێن ئاڤێ، پاشی وی ب ڤێ ئاڤێ شینکاتییەکێ ڕەنگێن وژێک جودا شینکر، پاشی پشتی کەسک بووی هشک دبت، ڤێجا تو ڕەنگێ وی زەر دبینی، پاشی ئەو وی هویر هویر دکەت؟ هندی د ڤی کارێ خودێ دایە بیرئینان وشیرەتەک بۆ خودان عەقلێن دورست هەیە.

(٢٢) ئەرێ وەھەچییێ خودێ سنگێ وی فرەھـ کربت، ڤێجا ئەو ب قەبویلکرنا ئیسلامێ وباوەری ئینانێ دلخۆش ببت، و ل سەر رێکەکا روهن وهیدایەتەکا ژ خودایێ خۆ بت، ما دێ وەکی وی بت یێ نە وەسا بت؟ ئەو وەکی یەک نابن. ڤێجا تێچوون بۆ وان بت یێن دلێن وان رەق بووین، وپشت داینە زکرێ خودێ، ئەو یێن د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا ژ حەقییێ. (٢٣) خودێیە باشترین گۆتن ئینایە خوارێ، کو قورئانا مەزنە، د باشی وموکمی ونەبوونا ئختلافێ دا ئەو هەمی وەکی یەکە، سەرهاتی وحوکم ودەلیل ونیشان تێدا ب دویڤ یەک ڤە دئێن ودوبارە دبن، وئەوێن ژ خودایێ خۆ دترسن ژ بەر کارتێکرنا ب وێ گەڤا تێدا موییێن وان قڤ دبن، پاشی چەرمێ وان ودلێن وان ژ بەر وێ مزگینی وسۆزا تێدا نەرم دبنەڤە، ئەڤ کارتێکرنا ب قورئانێ هیدایەتەکە ژ خودێ بۆ بەنییێن وی. وهەچییێ خودێ بڤێت ژ بەنییێن خۆ ب قورئانێ بەرێ وی ددەتە رێکێ، وهەچییێ خودێ ژ بەر کوفر ورکدارییا وی بەرێ وی ژ باوەری ئینانا ب ڤێ قورئانێ بەرزەکەت، وی چو رێنیشاندەر نابن بەرێ وی بدەنە هیدایەتێ. (٢٤) ئەرێ وئەوێ گریدای د ئاگری دا بێتە هاڤێتن -ڤێجا ژ بەر کوفرا خۆ ئەو نەشێت ب تشتەکی ژبلی روییێ خۆ خۆ ژ ئاگری بپارێزت- ئەو چێترە یان ئەوێ د بەحەشتێ دا خۆشییێ دبەت؛ چونکی خودێ بەرێ وی دابوو هیدایەتێ؟ ووێ رۆژێ بۆ زۆرداران هاتە گۆتن: هوین تام بکەنە خرابییا وێ کەدا هەوە د دنیایێ دا ب دەست خۆ ڤە دئینا. (٢٥، ٢٦) ئەوێن بەری مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- درەو ب پێغەمبەران کری، عەزاب ژ جهەکێ وان چو هزر بۆ نەکری ب سەر وان دا هات، و د دنیایێ دا خودێ عەزاب وشەرمزاری ب وان دا تامکرن، و ل ئاخرەتێ ژی عەزابەکا دژوارتر ونەخۆشتر بۆ وان ئامادەکر، ئەگەر ڤان بوتپەرێسان زانیبا کو ئەڤا ب سەرێ وان هاتی؛ ژ بەر کوفر ودرەوپێکرنا وان بوو ئەو دا خۆ ژێ دەنە پاش. (٢٧، ٢٨) و ب راستی بۆ ڤان بوتپەرێسان مە -بۆ ترساندن، د ڤێ قورئانێ دا- ژ هەمی رەنگێن مەتەلێن زەمانێن بۆری ئینانە؛ دا ئەو بیرا خۆ لێ بیننەڤە وخۆ ژ وێ کوفرا ئەو ل سەر بدەنە پاش. ومە ئەڤ قورئانە کرە قورئانەکا عەرەبی یا ئاشکەرا ورامان خۆش، چو خواری وئالۆزی تێدا نینن؛ دا بەلکی ئەو تەقوا خودێ بکەن وگوهدارییا فەرمانێن وی بکەن. (٢٩) خودێ مەتەلەک ب وی بەنی ئینا یێ کو ملکێ هندەک شریکێن لێککەفتی بت، ڤێجا ئەو د مەسەلا رازیکرنا وان دا حێبەتی بمینت، وبەنییەکێ دی یێ زەلامەکی ب تنێ بت، ڤێجا ئەو بزانت کانێ وی چ دڤێت وئەو وی رازی بکەت، ئەرێ مەتەلا وان وەکی یەکە؟ وەکی یەک نینە، بوتپەرێس ژی یێ وەسایە د گومان وحێبەتییێ دا دژیت، وخودان باوەر یێ رحەت وتەنایە. ڤێجا سوپاسی وحەمدا تمام بۆ خودێ ب تنێ بت، نێ بوتپەرێس حەقییێ نزانن حەتا ب دویڤ بکەڤن. (٣٠، ٣١) هندی تویی -ئەی موحەممەد- تو دێ مری، وهندی ئەون ئەو ژی دێ مرن. پاشی هوین هەمی -گەلی مرۆڤان- ل رۆژا قیامەتێ ل نک خودایێ خۆ دێ ب هەڤرکی چن، وئەو ب دادییێ دێ حوکمی د ناڤبەرا هەوە دا کەت.

(٣٢) کەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ بکەت: کو وی تشتێ نە بابەتی وی بت بۆ وی پال بدەت وەکی شریکەکی وکورەکی، وکەس ژ وی زۆرداتر نینە یێ درەوێ ب وێ ڕاستییێ بکەت یا بۆ موحەممەدی هاتی. ئەرێ ما د جەهنەمێ دا جهەک بۆ وی نابت یێ کوفر ب خودێ کری، وباوەری ب موحەممەدی نەئینای؟ بەلێ. (٣٣) وئەوێ د گۆتن وکریارا خۆ دا ب ڕاستییێ هاتی ژ پێغەمبەر ودویکەفتییێن وان، و ب کریار باوەری پێ ئینای، ئەو ئەون یێن تەقوا ل نک خۆ کۆمکری. (٣٤) تشتێ وان بڤێت ژ خۆشییان بۆ وان ل نک خودایێ وان هەیە؛ ئەو جزایێ وییە یێ ب دورستی عیبادەتێ خودایێ خۆ کری، وگوهدارییا وی کری. (٣٥) دا خودێ وی کارێ خراب یێ وان د دنیایێ دا کری بۆ وان ژێ ببەت؛ ژ بەر تۆبەکرنا وان، ودا خودێ ب جزایەکێ باشتر ژ کارێ وان د دنیایێ دا دکر خێرێ بدەتە وان، کو بەحەشتە. (٣٦) ئەرێ ما خودێ تێرا بەنییێ خۆ موحەممەدی نینە کو گەڤ وگورێن بوتپەرێسان پویچ بکەت، ونەهێلت ئەو نەخۆشییەکێ بگەهیننێ؟ بەلێ ئەو تێرا وی هەیە کو کارێ وی یێ دین ودنیایێ بۆ ب ڕێڤەببەت، وخرابییا خرابکاران ژ وی پاشڤەببەت، وئەو تە -ئەی موحەممەد- ب خوداوەندێن خۆ دترسینن کو ئەو دێ نەخۆشییەکێ گەهیننە تە. وهەچییێ خودێ وی شەرمزار بکەت و ژ ڕێکا حەقییێ بەرزەکەت، وی چو ڕێنیشاندەر نابن بەرێ وی بدەنێ. (٣٧) وهەچییێ خودێ تەوفیقا وی بدەت وبەرێ وی بدەتە باوەری ئینان وکار پێکرنا ب قورئانێ ودویکەفتنا پێغەمبەری کەس نابت بەرێ وی ژ حەقییێ وەرگێڕت. ئەرێ ما خودێ د تۆلستاندنا خۆ دا ژ کافران یێ زال نینە؟ (٣٨) وئەگەر تو -ئەی موحەممەد- پسیارا ڤان بوتپەرێسان یێن شریکان بۆ خودێ چێ دکەن بکەی: کێ ئەڤ عەسمان وعەردە ئافراندینە؟ مسوگەر ئەو دێ بێژن: خودێ ئەو یێن ئافراندین، وئەو باوەرییێ ب ئافراندەری دئینن. تو بێژە وان: ئەرێ ئەڤ خوداوەندێن هوین بۆ خودێ دکەنە شریک دێ شێن وێ نەخۆشییێ ژ من دویرکەن یا خودێ بۆ من حەزکری، یان وێ تەنگاڤییێ ژ سەر من ڕاکەن یا ب سەر من دا هاتی؟ یان ئەرێ ئەو دێ شێن مفایەکێ خودێ بۆ من حەزکری وگەهاندییە من ژ من دویرکەن، یان ڕەحما خودێ ژ من گرن؟ ئەو دێ بێژن: نە. تو بێژە وان: خودێ تێرا من هەیە وئەو بەسی منە، بۆ ب دەستڤەئینانا مفای ودویرکرنا زیانێ، هیڤیکار خۆ دهێلنە ب هیڤییا وی ڤە، ڤێجا ئەوێ ئەڤ چەندە د دەستێ وی ب تنێ دا ئەو تێرا من هەیە، وئەو دێ هەمی خەمان ژ من دویرکەت. (٣٩، ٤٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە مللەتێ خۆ یێ ڕکدار: هوین ل سەر وی حالی بمینن یێ هەوە بۆ خۆ ڤیای کو پەرستنا وان خوداوەندانە یێن نە هێژای پەرستنێ، هندی ئەزم ئەز دێ وی کاری کەم یێ فەرمان پێ ل من هاتییەکرن کو قەستکرنا خودێ ب تنێیە، ڤێجا پاشی هوین دێ زانن کانێ د دنیایێ دا عەزاب دێ ب سەر کێ دا ئێت ووی ڕەزیل کەت، وکانێ عەزابا بەردەوام ل ئاخرەتێ دێ ب سەر کێ دا ئێت.

(٤١) هندی ئەمین مە قورئان ب حەقییێ بۆ تە ئینایە خوارێ ڕێنیشاندەر بۆ مرۆڤان، ڤێجا هەچییێ ب ڕۆناهییا وێ هاتە سەر ڕێ، مفایێ وێ چەندێ هەر دێ بۆ وی زڤڕت، وهەچییێ خۆ بەرزەکر پشتی کو هیدایەت بۆ ئاشکەرا بووی، هەما زیانا وێ بۆ وی دزڤڕت، وئەو چو زیانێ ل خودێ ناکەت، وتو ل سەر وان وەکیل نینی کریارێن وان بهژمێری، وحسێبا وان سەرا بکەی. (٤٢) خودێیە نەفسان ل دەمێ مرنا وان دستینت، وئەڤە مرنا مەزنە یا پشتی ب دویماهی هاتنا ژییێ مرۆڤی دئێت، وئەو وێ نەفسا نەمری ژی ل دەمێ نڤستنێ دستینت، وئەڤە مرنا بچویکە، ڤێجا ئەو ژ ڤان هەردو نەفسان وێ دگرت یا مرن ل سەر هاتییە نڤیسین، وئەو نەفسا وییە یێ دمرت، ونەفسا دی بەرددەت حەتا ڕۆژا خۆ ورزقێ خۆ تمام دکەت، ودزڤڕینتە لەشێ خودانێ وێ، هندی د ستاندنا خودێ دایە بۆ نەفسا مرۆڤێ مری ونڤستی وبەردانا وی بۆ نەفسا نەمری نیشانێن ئاشکەرا ل سەر شیانا خودێ هەنە بۆ وی یێ هزرا خۆ بکەت. (٤٣) یان ڤان بوتپەرێسان ژ خوداوەندێن خۆ یێن پەرستنێ بۆ دکەن هندەک مەهدەرچی بۆ خۆ گرتینە، دا ئەو ل نک خودێ مەهدەرێ بۆ وان بکەن؟ تو بێژە وان: ئەرێ هوین وان بۆ خۆ دکەنە مەهدەرچی وەکی هوین دبێژن، ئەگەر خۆ وان تشتەک د دەست دا نەبت، وئەو د پەرستنا وان نەگەهن ژی؟ (٤٤) تو بێژە: مەهدەر هەمی بۆ خودێیە، ملکێ عەسمانان وعەدری وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا یێ وییە، ڤێجا کاروبار هەمی ب دەستێ وینە، وبێ دەستویرییا وی کەسەک ل نک وی مەهدەرێ ناکەت، ئەوە یێ عەسمان وعەرد د دەستێ وی دا وئەو وان ب ڕێڤەدبەت، پاشی هوین پشتی مرنا خۆ بۆ حسێب وجزادانێ دێ بۆ وی ئێنە زڤڕاندن. (٤٥) وئەگەر بەحسێ خودێ ب تنێ هاتەکرن دلێن وان یێن باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینن کیڤی دبن، وئەگەر ژبلی وی بەحسێ وان صەنەم ووەلییێن وان هاتەکرن هنگی کەیفا وان دئێت؛ چونکی شرک ل دویڤ دلێ وانە. (٤٦) تو بێژە: ئەی خودا، ئەی داهێنەرێ عەسمانان وعەردی، زانایێ تشتێ ڤەشارتی وئاشکەرا، تویی ڕۆژا قیامەتێ حوکمی د ناڤبەرا بەنییێن خۆ دا د وی تشتی دا دکەی یێ ئەو تێدا ژێک جودا دبوون، ژ گۆتنا د دەر حەقا تە ومەزنییا تە وباوەری ئینانا ب تە وب پێغەمبەرێ تە دا، تو ب ئانەهییا خۆ بەرێ من بدە وێ حەقییێ یا خەلک تێدا ژێک جودا بووین، هندی تویی یێ تە بڤێت تو بەرێ وی ددەیە ڕێکا ڕاست. وئەڤە ژ دوعایێن پێغەمبەری بوون -سلاڤ لێ بن-، وئەو فێرکرنەکە بۆ بەنییان کو ئەو هاوارێن خۆ بگەهیننە خودێ، و ب باشناڤ وسالۆخەتێن وی یێن بلند دوعایان ژ وی بکەن. (٤٧) وئەگەر هەر تشتەکێ ل عەدری هەی ژ مالیەتێ، وهندی دی ژی د گەل دا یێ ڤان کافران بت، ڕۆژا قیامەتێ ئەو دێ دەن دا خۆ پێ ژ عەزابا خراب بکڕن، وئەگەر ئەو وی مالی هەمییێ ژی بدەن ژ وان نائێتە قەبویلکرن، و ب تشتی مفای ناگەهیننە وان، ووێ ڕۆژێ ئەو بۆ وان ژ فەرمان وعەزابا خودێ دیاربوو یا وان چو حسێب د دنیایێ دا بۆ نەکری.

(٤٨) وڕۆژا حسێبێ جزایێ وان گونەهێن ڤان درەوپێکەران کرین بۆ وان دیاربوو، دەمێ وان ئەو ب دویڤ خودێ ڤەنای یێ نە بابەتی وی بت، ووان د ژینا خۆ دا گونەهـ کرن، و ژ هەمی لایان ڤە عەزابەکا ب ئێش دۆر ل وان گرت؛ ژ بەر کو وان یاری بۆ خۆ ب گۆتنا پێغەمبەری دکر دەمێ وی ئەو ژ عەزابێ دترساندن. (٤٩) وئەگەر نەخۆشی وتەنگاڤییەک گەهشتە مرۆڤی، ئەو دێ ژ خودایێ خۆ خوازت کو وێ تەنگاڤییێ ژ سەر وی ڕاکەت، ڤێجا ئەگەر مە ئەو ژ سەر وی ڕاکر وقەنجییەک ژ نک خۆ دایێ ئەو دێ زڤڕت کوفرێ ب خودایێ خۆ کەت، وبێژت: هندی ئەوە یا بۆ من هاتییە دان هەما ژ بەر هندێیە چونکی خودێ دزانت ئەز یێ هەژیمە، بەلکی ئەو جەرباندنەکە خودێ بەنییێن خۆ پێ دجەڕبینت، بەلێ پترییا وان -ژ بەر نەزانین وهزرا وان یا خەلەت- نزانن. (٥٠) ب ڕاستی بەری وان ئەو مللەتێن بۆرین یێن درەوپێکەر ژی وەکی ڤێ گۆتنا وان گۆتبوو، ڤێجا دەمێ عەزاب ب سەر وان دا هاتی ئەو کەدا وان دکر وئەو مال وعەیالێ وان هەی چو مفا نەگەهاندە وان. (٥١) ڤێجا ئەوێن ئەڤ گۆتنە گۆتی ژ مللەتێن بۆرین خرابییا کارێ وان کری ب سەرێ وان دا شکەست، ڤێجا هێشتا د دنیایێ دا ئەو هاتنە شەرمزارکرن، وئەوێن زۆرداری ل خۆ کری ژ مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- وئەڤ گۆتنە گۆتی، خرابییا کارێ وان ژی دێ ب سەرێ وان دا شکێت، وەکی یێن بەری وان، وئەو خودێ بێزار ناکەن، و ژ دەستێ وی خلاس نابن. (٥٢) ئەرێ وما ئەڤە نزانن کو دانا خودێ نە نیشانا هندێیە کو خودان یێ باشە، وهندی خودێیە ژ بەر حکمەتەکا خۆ ڕزقی بۆ وی بەرفرەهـ دکەت یێ وی بڤێت، یێ باش بت یان یێ خراب بت، وڕزقێ وی بەرتەنگ دکەت یێ وی بڤێت؟ هندی د وێ چەندێ دایە نیشانێن ئاشکەرا بۆ وی مللەتی هەنە یێ باوەرییێ دئینت. (٥٣) تو بێژە وان بەنییێن من یێن گەلەک ب ناڤ گونەهێ ڤە چووین، و ب کرنا خرابییان تەعدایی ل خۆ کری: ژ بەر گونەهێن خۆ یێن مشە هوین ژ دلۆڤانییا خودێ بێ هیڤی نەبن، هندی خودێیە گونەهان هەمییان ژێ دبەت بۆ وی یێ ژێ تۆبە بکەت و ل خۆ بزڤڕت، هندی ئەوە ئەو باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆ یێن تۆبەکەرە، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. (٥٤) وهوین -گەلی مرۆڤان- ب گوهداری وتۆبەکرنێ ل خودایێ خۆ بزڤڕن، وخۆ ب دەست وی ڤە بەردەن بەری عەزابا وی ب سەر هەوە دا بێت، پاشی ژبلی خودێ کەس نابت هەوە ب سەربێخت. (٥٥) و ژ وێ یا بۆ هەوە ژ نک خودایێ هەوە هاتییە خوارێ هوین دویکەفتنا تشتێ باشتر بکەن کو قورئانا مەزنە -وقورئان هەمی یا باشە- ڤێجا هوین پێگیرییێ ب فەرمانێن وێ بکەن، بەری عەزاب ژ نشکەکێ ڤە ب سەر هەوە دا بێت، وهوین بێ ناحەسن. (٥٦) وهوین گوهدارییا خودایێ خۆ بکەن و ل وی بزڤڕن دا نەفسەک پەشێمان نەبت وبێژت: وەی بۆ کۆڤانا من ل سەر وی کارێ من د دنیایێ دا ژ دەست خۆ کری یێ خودێ فەرمان پێ کری، ومن تەخسیری د گوهدارییا وی دا کر، وئەز د دنیایێ دا ژ وان بووم یێن ترانە بۆ خۆ ب کیتابا خودێ وپێغەمبەرێ وی وخودان باوەران دکر.

(٥٧) یان ژی بێژت: ئەگەر خودێ بەرێ من دابا دینێ خۆ ئەز دا ژ وان بم یێن خۆ ژ شرکێ وگونەهان ددەنە پاش. (٥٨) یان دەمێ دبینت ل ڕۆژا حسێبێ عەزابا خودێ دۆرا لێ گرتی بێژت: خوزی زڤڕینەک بۆ ژینا دنیایێ بۆ من هەبا، ئەز دا ژ وان بم یێن ب گوهدارییا خودایێ خۆ قەنجی کرین، وکار ب وێ کری یا پێغەمبەران فەرمان پێ ل وان کری. (٥٩) وە نینە وەکی تو دبێژی، ب ڕاستی ئایەتێن من یێن حەقییێ ئاشکەرا دکەن بۆ تە هاتبوون، ڤێجا تە درەو پێ کر، وتە خۆ ژێ مەزنتر دیت وتە دویکەفتنا وان نەکر، وتو ژ وان بووی یێن کوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری. (٦٠) وڕۆژا قیامەتێ تو دێ بینی ڕوییێن ڤان درەوپێکەرێن کو ژ درەو هندەک سالۆخەتێن نەهێژای خودایێ خۆ ب دویڤ وی ڤەنایین ڕەش دبن. ئەرێ ما د جەهنەمێ دا جهەک بۆ وی نینە یێ خۆ ژ خودێ مەزنتر دبینت، وباوەرییێ ب تەوحیدا وی نەئینت وگوهدارییا وی نەکەت؟ بەلێ. (٦١) وخودێ وان ژ جەهنەمێ وعەزابا وێ ڕزگار دکەت یێن تەقوا خودایێ خۆ کری وکار ب فەرمانێن وی کری، وئەو وان ب سەر دئێخت وهیڤییا وان ب جهـ دئینت، کو چوونا بەحەشتییە، تشتەک ژ عەزابا جەهنەمێ ناگەهتە وان، وئەو ل سەر وێ بارێ ب خەم ناکەڤن یا نەگەهشتییە وان ژ دنیایێ. (٦٢) خودێیە ئافراندەرێ هەمی تشتان، وئەوە خودانێ وان یێ وان ب ڕێڤەدبەت، وئەو هەمی ل بن دەستێ وینە، وئەو ل سەر هەر تشتەکی وەکیلە. (٦٣) کلیلێن گەنجینەیێن عەسمانان وعەردی یێن خودێنە، چاوا وی دڤێت ئەو وەسا ژێ ددەتە خەلکی. وئەوێن کوفر ب ئایەتێن قورئانێ ووان نیشانێن ئاشکەرا یێن تێدا هاتین کری، ئەو ئەون یێن د دنیایێ دا زیان کری کو ژ باوەرییێ دویرکەفتین، و ل ئاخرەتێ کو هەر وهەر ماینە د ئاگری دا. (٦٤) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ: گەلی نەزانان ئەرێ هوین فەرمانێ ل من دکەن کو ئەز ژبلی خودێ پەرستنا تشتەکێ دی بکەم، و ژ وی پێڤەتر پەرستن بۆ کەسەکێ چێ نابت؟ (٦٥) و ب ڕاستی وەحی بۆ تە -ئەی موحەممەد- وبۆ پێغەمبەرێن بەری تە ژی هاتییە: کو ئەگەر تو شریکەکی بۆ خودێ بدانی کارێ تە دێ پویچ بت، وتو دێ ژ وان بی یێن تێ دچن ودنیا وئاخرەتا خۆ ب زیان ددەن؛ چونکی د گەل شرکێ چو کارێن چاک قەبویل نابن. (٦٦) بەلێ تو -ئەی موحەممەد- ژ دل پەرستنا خودێ ب تنێ بکە وچو شریکان بۆ وی نەدانە، وتو ژ وان بە یێن شوکرا قەنجییا خودێ دکەن. (٦٧) وڤان بوتپەرێسان خودێ ب دورستی مەزن نەکرییە وەکی ئەو یێ ژ هەژی؛ چونکی وان د گەل وی پەرستنا وی تشتی کر یێ نە مفای ونە زیانێ نەگەهینت، ڤێجا وان ئەو ئافراندی ئینا ڕێزا ئافراندەری، ئەوێ ژ شیانا خۆ یا مەزن ڕۆژا قیامەتێ عەدری هەمییێ ب مستەکێ دگرت، وعەسمان د دەستێ وی یێ ڕاستێ دا دپێچاینە، خودێ یێ پاک وپیرۆز بت ژ وێ شرکا ئەڤ بوتپەرێسە پێ دکەن. وئەڤ ئایەتە دەلیلە ل سەر هەبوونا مستێ ودەستێ ڕاستێ وپێچانێ بۆ خودێ ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت، بێی چاوانییەک یان وەکهەڤییەک بۆ بێتە دەسنیشانکرن.

(٦٨) ود (بۆڕى) يێ دا هاتەلێدان ڤێجا هەر كەسەكێ ل عەسمانان وعەردى مر، ئەو تێ نەبت يێ خودێ حەز نەكربت بمرت، پاشى دوبارە ملياكەتى بڤكرێ دا چێكرى هەمى بۆ حسێبێ جارەكا دى بەرانبەر خودايێ خۆ ڕابنەڤە، ڤێجا هنگى ئەو ژ گۆڕێن خۆ ڕادبن وبەرێ خۆ ددەنێ كانێ خودێ دێ چ ئينتە سەرى. (٦٩) وڕۆژا قيامەتێ دەمێ خودايێ پاك وبلند دئێتە هنداڤى چێكرييان؛ دا حوكمى بكەت عەرد ڕوهن دبت، وكيتابا هەر يەكى ملياكەت ڤەدكەت، وپێغەمبەر وشاهد ل سەر مللەتان هاتنە ئينان؛ دا خودێ پسيارا گەهاندنێ ژ پێغەمبەران بكەت وكانێ مللەتێن وان چ بەرسڤ دابوو وان، هەر وەسا ئوممەتا موحەممەدى -سلاڤ لێ بن- دئێت؛ دا شاهدەييێ بدەت كو پێغەمبەرێن بەرێ پەيام گەهاندبوونە مللەتێن خۆ ئەگەر هات وان مللەتان حاشاتى كر، ڤێجا وان چو هێجەت نامينن، وخودێ ب دادييا تمام حوكم د ناڤبەرا وان دا كر، وچو زۆردارى ل وان نائێتەكرن كو خێرێن وان بێنە كێمكرن يان گونەهێن وان بێنە زێدەكرن. (٧٠) وخودێ جزايێ هەر نەفسەكێ ب دورستى دايێ چ باشى بت چ خرابى، وئەو ب وى كارێ وان د دنيايێ دا دكر ژ باشى وخرابييان زاناترە. (٧١) وئەوێن كوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وى كرى كۆم كۆمە بۆ جەهنەمێ هاتنە هاژۆتن، حەتا ئەگەر ئەو هاتنە نك ملياكەتێن پەيوەنديدار ئەو هەر حەفت دەرگەهێن وێ ڤەدكەن، و ب پاشڤەبرن ڤە دبێژنە وان: چاوا هوين گوهدارييا خودێ ناكەن وباوەرييێ ب خودايينييا وى نائينن؟ ئەرێ ما هندەك پێغەمبەر ژ هەوە ب خۆ بۆ هەوە نەهاتبوونە هنارتن ئايەتێن خودايێ هەوە بۆ هەوە بخوينن، وهەوە ژ سەهما ڤێ ڕۆژێ بترسينن؟ ڤێجا وان ئعتراف ب گونەها خۆ كر وگۆت: بەلێ پێغەمبەرێن خودايێ مە ب حەقييێ هاتبوون، وئەم ژ ڤێ ڕۆژێ ترساندبووين، بەلێ پەيڤا خودێ ب جهـ هات كو عەزابا وى دێ ب سەر كافران دا ئێت. (٧٢) بۆ شكاندن وڕەزيلكرن بۆ كافران هاتە گۆتن: هوين د دەرگەهێن جەهنەمێ ڕا ب ژۆركەڤن وهەر وهەر لێ بمينن، ڤێجا پيسە دويماهييە ئەو دگەهنێ يێن خۆ ژ باوەرييا ب خودێ مەزنتر دبينن. (٧٣) وئەوێن تەقوا خودايێ خۆ كرى وگوهدارييا وى كرى كۆم كۆمە بۆ بەحشتێ هاتنە هاژۆتن، حەتا دەمێ ئەو دگەهنێ دێ بينن دەرگەهێت وێ دڤەكرينە، ڤێجا ملياكەت ب خێرهاتنا وان دكەن، و ب كەيف وگرنژين ڤە پێشوازيێ ل وان دكەن؛ چونكى ئەو ژ گونەهان دپاقژن، ودبێژنێ: سلامەتييا ژ هەمى نەخۆشييان بۆ هەوە بت، هوين دخۆش بن، ڤێجا هوين وەرنە د بەحەشتێ دا وهەر وهەر تێدا بن. (٧٤) وخودان باوەران گۆت: حەمد بۆ وى خودايى بت يێ سۆزا خۆ د گەل مە ب جهـ ئينای ئەو سۆزا وى ل سەر ئەزمانێ پێغەمبەرێن خۆ دايە مە، وئەم ل عەردێ بەحەشتێ كرينە ميراتگر چى جهێ مە بڤێت ئەم لێ ددانين، ڤێجا چ باشە خێرە بۆ وان دئێتە دان يێن د گوهدارييا خودايێ خۆ دا قەنجى كرى.

(٧٥) وتو -ئەی موحەممەد- دێ فریشتەیان بینی دۆرا ل عەرشێ خودێ گرتی، ئەو خودایێ خۆ ژ هەر تشتەکێ بابەتی وی نەبت پاک دکەن، وخودێ ب ڕاستی ودادییێ حوکم د ناڤبەرا خەلکی دا کر، ڤێجا خودان باوەر ل بەحەشتێ ئاکنجی کرن، وکافر دانانە ئاگری، وهاتە گۆتن: حەمد بۆ خودێ بت خودایێ هەمی چێکرییان سەرا وی حوکمێ وی کری.

سوورەتا (غافر)

(١) (حم) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئینانە خوارا قورئانێ بۆ موحەممەد پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ژ نک خودێیە، یێ زال ئەوێ هەمی چێکری ئێخستینە بن دەستێ خۆ، یێ پڕزانا ب هەمی تشتان. (٣) گونەهـ ژێبرێ گونەهێن گونەهکارانە، وتۆبەوەرگرێ تۆبا تۆبەکەرانە، یێ عەزاب دژوارە بۆ وان یێن بستەیێ ل سەر کرنا گونەهان دکەن وژێ تۆبە ناکەن، وئەو د گەل بەنییێن خۆ یێن گوهدار خودانێ قەنجییێیە، ژ وی پێڤەتر چو خودایێن هێژای پەرستنێ نینن، زڤڕینا هەمی چێکرییان ڕۆژا حسێبێ بۆ نک وییە، ڤێجا ئەو جزایێ هەر یەکی دێ دەتێ. (٤) ژبلی وان یێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری کەس هەڤڕکییێ د ئایەتێن قورئانێ ودەلیلێن تەوحیدا خودێ دا ناکەت، ڤێجا وەرگەڕیانا وان د وەلاتی دا وهاتن وچوونا وان ب ڕەنگێن بازرگانییێ بلا تە -ئەی موحەممەد- نەخاپینت. (٥) بەری ڤان کافران مللەتێ نووحی وئەو مللەتێن ب دویڤ دا هاتین ژی وەکی عاد وثەموودییان درەو ب پێغەمبەران کربوو، دەمێ وان کار بۆ عەزابدانا وان یان کوشتنا وان کری، وهەر مللەتەکی ژ ڤان مللەتێن درەو ب پێغەمبەرێ خۆ کری دلێ خۆ برە کوشتنا پێغەمبەرێ خۆ، ووان ب نەحەقی هەڤڕکی کر؛ دا ئەو ب هەڤڕکییا خۆ حەقییێ پویچ بکەن ڤێجا من ئەو عەزاب دان، ڤێجا عەزابدانا من بۆ وان بوو عیبرەت وشیرەت بۆ وی خەلکێ پشتی وان دئێن؟ (٦) وکانێ چاوا عەزاب ب سەر مللەتێن بۆری دا یێن پێغەمبەرێن خۆ درەوین دەرێخستین هات، وەسا ئەو ل سەر کافران ژی حەق بوو کو ئەو خودانێن ئاگرینە. (٧) ئەوێن عەرشێ خودێ هل دگرن ژ فریشتەیان وئەوێن ل دۆر عەرشی ژ وان، خودێ ژ هەر کێماسییەکێ پاک دکەن، وحەمدا وی دکەن ب حەمدەکا هێژای وی، و ب دورستی باوەرییێ پێ دئینن، وداخوازێ ژ وی دکەن کو ئەو ل خودان باوەران نەگرت، دبێژن: خودایێ مە هەر تشتەکێ هەی تە ب دلۆڤانی وزانینێ دۆر لێ گرتییە، ڤێجا تو گونەهان بۆ وان ژێ ببە یێن ژ گونەهان تۆبەکری، وئەو ڕێ گرتی یا تە فەرمان پێ ل وان کری کو ئیسلامە، وتو وان ژ عەزابا جەهنەمێ بپارێزە.

(٨) خودایێ مە وتو خودان باوەران بکە د وان بەحەشتێن خۆش دا یێن تە سۆز پێ دایە وان، وهەچییێ ب باوەرییێ باش بووی ژ باب وژن ودووندەهێن وان. هندی تویی تو ل سەر هەر تشتەکی یێ زالی، و د کار ورێڤەبرنا خۆ دا یێ کاربنەجهی. (٩) وتو دویماهییا خراب یا گونەهێن وان ژ وان دوبر بکە ووان پێ نەگرە، وهەچییێ تو ل رۆژا حسێبێ خرابییێ ژێ دویر بکەی ئەو تە دلۆڤانی پێ بر، وئەوە سەرکەفتنا مەزن. (١٠) هندی ئەون یێن کافر بووین دەمێ عەزابا ئاگری ب چاڤ دبینن، وان گەلەک کەرب ژ خۆ ڤەدبت، وهنگی زەبانییێن جەهنەمێ دبێژنێ: کەربڤەبوونا خودێ د دنیایێ دا ژ هەوە -دەمێ وی داخوازا باوەرییێ ژ هەوە کری، وهوین ل بەر نەهاتین- ژ کەرب ژێ ڤەبونا هەوە یا نوکە مەزنترە. (١١) کافران گۆت: خودایێ مە دوجاران تە ئەم مراندین: دەمێ ئەم د زکێن دایکێن خۆ دا بەری رح بێتە مە، ودەمێ ژینا مە د دنیایێ ژی دا ب دویماهی هاتی، ودو جاران تە ئەم زێندی کرین: د دنیایێ دا دەمێ ئەم بووین، ورۆژا ئەم ژ گۆرێن خۆ دەرکەفتین، ڤێجا ئەم نوکە ئعترافێ ب گونەهێن خۆ یێن بۆرین دکەین، ئەرێ ڤێجا رێکەک بۆ مە هەیە ئەم پێ ژ ئاگری دەرکەڤین؟ بەلێ ئەڤ ئعترافە چو مفای ناگەهینتە وان. (١٢) ئەو عەزابا بۆ هەوە هەی ژ بەر هندێیە چونکی دەمێ هوین بۆ تەوحیدا خودێ وئیخلاصا د کاری دا دهاتنە گازیکرن هەوە کافری ب وی دکر، وئەگەر شریکەک بۆ خودێ بێتە دانان هوین باوەری یێ پێ دئینن، وکاری پێ دکەن. ڤێجا خودێیە حوکمی د ناڤبەرا بەنییێن خۆ دا دکەت، خودایێ ب تنێ ئەوە یێ بلندییا بێ توخویب هەی، وبلندی ومەزنی یا وییە. (١٣) ئەوە یێ شیانا خۆ بۆ هەوە -گەلی مرۆڤان- ئاشکەرا دکەت د رێکا وان ئایەتێن مەزن را یێن هوین دبینن ئەوێن هندێ دگەهینن کو ئافراندەرێ وان یێ کاملە، وئەو بارانەکێ ژ عەسمانی بۆ هەوە دئینتە خوارێ رزقێ هەوە پێ دئێتە دان، وهەما ئەو بیرا خۆ ب ڤان ئایەتان دئینتە ڤە یێ ل عیبادەتێ خودایێ خۆ بزڤرت، و ژ دل گوهدارییا وی بکەت. (١٤) ڤێجا هوین -گەلی خودان باوەران- دوعا وعیبادەتی بۆ وی ب تنێ بکەن، وچاڤ ل بوتپەرێسان نەکەن د رێبازا وان دا، ئەگەر خۆ وان پێ نەخۆش بت ژی. (١٥) هندی خودێیە بلندێ ژ هەمییان بلندترە یێ کو ب بلندییا دەرەجێن خۆ ژ هەمی چێکرییان هاتییە جوداکرن، وقەدرێ وی پێ بلند بووی، وئەوە خودانێ عەرشێ مەزن، و ژ دلۆڤانییا وییە ب بەنییێن وی کو ئەو هندەک پێغەمبەران بۆ وان دهنێرت وێ وەحییێ بۆ وان دبێژن یا ئەو پێ بژین، دا ئەو د کارێ خۆ دا دشارەزا بن؛ دا ئەو پێغەمبەر بەنییێن خودێ ژ رۆژا قیامەتێ بترسینن یا خەلکێ پێشییێ وپاشییێ تێدا دئێنە کۆمکرن. (١٦) رۆژا قیامەتێ چێکری هەمی بەرانبەر خودایێ خۆ ئاشکەرا دبن، تشتەک ژ وان و ژ کارێ وان د دنیایێ دا کری ل بەر خودێ بەرزە نابت، خودێ دبێژت: ملک ورێڤەبرنا کاری ئەڤرۆ یا کێیە؟ وئەو ب خۆ دێ بەرسڤا خۆ دەت: یا وی خودایییە یێ کو د ناڤ وسالۆخەت وکریارێن خۆ دا یێ ئێکانە، یێ ب سەرڤەهاتی ئەوێ هەمی چێکری ئێخستینە بن دەستێ خۆ.

(١٧) ئەڤرۆ خێرا هەر نەفسەکێ ل دویڤ کریارا وێ د دنیایێ دا کری ژ باشی وخرابییێ دێ ئێتەدان، ئەڤرۆ چو زۆرداری ل کەسێ نائێتەکرن کو خێرێن وی بێنە کێمکرن یان گونەهێن وی بێنە زێدەکرن. هندی خودێیە یێ حسێب سڤکە، ڤێجا هوین نەبێژن ئەو ڕۆژ گیرۆ بوو؛ چونکی ئەو یا نێزیکە. (١٨) وتو -ئەی موحەممەد- مرۆڤان ژ وێ ڕۆژا نێزیک بترسینە یا کو ل بەر وان گەلەکا دویرە کو ڕۆژا قیامەتێیە، دەمێ ژ ترسا عەزابا خودێ دا دل ژ سنگان بلند دبن و ب گەروییێن وان ڤە دئێنە گرێدان، وئەو دتژی خەم وکۆڤانن. زۆرداران چو دۆست وهەڤالێن نێزیک نابن، ووان چو مەهدەرچی ژی نابن مەهدەرێ بۆ وان ل نک خودێ بکەن، دا مەهدەرا وان بێتە وەرگرتن. (١٩) خودێ دزانت کانێ چاڤ چ دیتنان ڤەدرەڤینن، وکانێ مرۆڤ چ تشتی د سنگێ خۆ دا ڤەدشێرت ژ باشی وخرابییان. (٢٠) وخودێ ب دادییێ حوکمی د ناڤبەرا مرۆڤان دا دکەت، وئەو خوداوەندێن ژبلی خودێ پەرستن بۆ دئێتە کرن حوکمی ب تشتەکی ناکەن؛ چونکی ئەو نەشێن وێ چەندێ بکەن. هندی خودێیە گوهدێرێ وی تشتییە یێ ئەزمانێن هەوە پێ دگەڕێن، یێ بینەرە ب کار وکریارێن هەوە. (٢١) ئەرێ ما ئەوێن درەو ب پێغەمبەرینییا تە کری ئەی موحەممەد ل عەردی نەگەڕیاینە، ڤێجا دا بەرێ خۆ بدەنێ کانێ دویماهییا مللەتێن بەری وان یا چاوا بوو؟ ئەو ژ وان هێز دژوارتر بوون، وشوینوارێن وان پتر ل عەردی مابوون، ڤێجا دژوارییا هێزا وان ومەزنییا لەشێن وان چو مفا نەگەهاندە وان، و ژ بەر کوفر وگونەهێن وان کرین خودێ ئەو ب عەزابا خۆ گرتن، ووان چو پارێزڤانەک نەبوو وان ژ عەزابا خودێ بپارێزت، ووێ ژ وان بدەتە پاش. (٢٢) ئەو عەزابا هە یا کو ب سەرێ درەوپێکەران هاتی، ژ بەر هەلویستێ وان بوو ژ وان پێغەمبەرێن خودێ یێن ب نیشانێن ئاشکەرا بۆ وان هاتین، ڤێجا وان کوفر ب وان کر، وئەو درەوین دەرێخستن، ئینا خودێ ئەو ب عەزابا خۆ گرتن، هندی ئەوە ئەو یێ ب هێزە کەس نەشێتێ، یێ عەزاب دژوارە بۆ وی یێ کوفرێ پێ بکەت وگوهدارییا وی نەکەت. (٢٣) و ب ڕاستی مە مووسا ب ئایەتێن خۆ یێن مەزن یێن هندێ دگەهینن کو ئەو د گازییا خۆ دا یێ ڕاستگۆیە، و ب هێجەتەکا ئاشکەرا یا کو نەحەقییا دوژمنێن وی ئاشکەرا دکەت هنارت. (٢٤) بۆ مەلکێ (مصرێ) فیرعەونی ووەزیرێ وی هامانی، وقاروونێ خودان مال وخزینە، ئینا وان باوەری ب پەیاما وی نەئینا، وگۆتن: ئەو سێرەبەندەکێ پڕدرەوینە، چاوا ئەو دبێژت ئەو پێغەمبەرەکە بۆ مرۆڤان هاتی؟ (٢٥) ڤێجا دەمێ مووسا ب موعجزەیێن ئاشکەرا ژ نک مە بۆ فیرعەون وهامان وقاروونی هاتی، نە ب تنێ وان باوەری پێ نەئینا وبەرهنگارییا وی کر، بەلکی گۆتن: هوین کوڕێن وان یێن باوەری ب وی ئینای بکوژن، وژنکێن وان بۆ عەبدینی وخزمەتێ بهێلن. وفەند وفێلا کافران د پویچبوون ونەمانێ دایە.

(٢٦) وفیرعەونی گۆتە مەزنێن مللەتێ خۆ: مـن بهێلن دا ئەز مووسای بکوژم، وبلا ئەو گازی وی خودایێ خۆ بکەت یێ ئەو دبێژت وی ئەوێ هنارتی؛ دا وی ژ دەست مە بینتە دەر، هندی ئەزم ئەز دترسم ئەو دینێ هەوە بگۆهورت یان ئەو خرابکارییێ د عەردێ (مصرێ) دا ئاشکەرا بکەت. (٢٧) ومووسای گۆتە فیرعەونی ودەستەکا وی: هندی ئەزم من خۆ ب خودایێ خۆ وخودایێ هەوە پاراستییە ژ هەر کەسەکێ خۆ ژ تەوحید وگوهدارییا خودێ مەزنتر ببینت، وباوەرییێ ب وێ ڕۆژێ نەئینت یا خودێ حسێبێ تێدا د گەل بەنییان دکەت. (٢٨) وزەلامەکێ خودان باوەر ژ بنەمالا فیرعەونی یێ کو باوەرییا خۆ ڤەدشارت ب نەڕازیبوون ڤە گۆتە مللەتێ خۆ: چاوا هوین کوشتنا زەلامەکی حەلال دکەن ووی چو گونەه نینن ئەو تێ نەبت ئەو دبێژت: خودایێ من ئەللاهە، و ب ڕاستی ئەو ب وان نیشانێن ئاشکەرا ڤە ژ نک خودایێ هەوە بۆ هەوە هاتییە یێن ڕاستگۆیییا وی ئاشکەرا دکەن؟ وئەگەر مووسا یێ درەوین بت خرابییا درەوا وی دێ بۆ وی زڤڕت، وئەگەر یێ ڕاستگۆ بت هندەک ژ وێ یا ئەو ژڤانی پێ ددەتە هەوە دێ ب سەرێ هەوە ئێت، هندی خودێیە بەرێ وی نادەتە حەقییێ یێ پێ ل توخویبان دانای، کو حەقی هێلای ودەست دایە نەحەقییێ، وگەلەک یێ درەوین بت د پالڤدانا نەحەقییا خۆ دا بۆ خودێ. (٢٩) ئەی مللەتێ من دەسهەلاتداری ئەڤرۆ د عەردی دا یا هەوەیە وهوین د سەر ئسرائیلییان ڕانە، ئەرێ ڤێجا ئەگەر عەزابا خودێ ب سەر مە دا هات کی هەیە وێ ژ مە پاشڤەببەت؟ فیرعەونی د بەرسڤێ دا گۆتە مللەتێ خۆ: گەلی مرۆڤان ئەز وێ شیرەت وبۆچوونێ بۆ هەوە دبێژم یا ئەز دبینم بۆ من وبۆ هەوە باشتر ودورستترە، وهەما ژ ڕێکا ڕاست ودورست پێڤەتر ئەز بەرێ هەوە نادەمە چو ڕێکێن دی. (٣٠) ووی خودان باوەرێ بنەمالا فیرعەونی ب شیرەتکرن ڤە گۆتە فیرعەونی ودەستەکا وی: ئەز دترسم ئەگەر هەوە مووسا کوشت ئەو ب سەرێ هەوە بێت یا ب سەرێ وان پارت ودەستەکان هاتی ئەوێن ل سەر دوژمنییا پێغەمبەرێن خۆ کۆم بووین. (٣١) وەکی وێ یا ب سەرێ مللەتێ نووحی وعادی وثەموودی هاتی وئەوێن پشتی وان هاتین ژ وان مللەتێن پێغەمبەرێن خۆ درەوین دەرێخستین، ژ بەر وێ چەندێ خودێ ئەو تێبرن. وخودێ زۆرداری بۆ بەنییان نەڤێت، وبێ گونەه وان عەزاب نادەت. یێ پاک وبلند بت خودێ ژ وێ کێماسییێ. (٣٢) وئەی مللەتێ من هندی ئەزم ئەز دترسم عەزابا وێ ڕۆژێ ب سەر هەوە دا بێت یا خەلک ژ ترسان دا تێدا گازی یەک ودو دکەن، کو ڕۆژا قیامەتێیە. (٣٣) ڕۆژا هوین پشت ددەن ودرەڤن، هەوە چو پارێزڤانەک نابت هەوە ژ عەزابا خودێ بپارێزت یان پشتەڤانییا هەوە بکەت. وهەچییێ خودێ وی شەرمزار بکەت وبەرێ وی نەدەتە ڕێکا ڕاست، وی چو ڕێنیشاندەر نابن بەرێ وی بدەنە حەقییێ.

(٣٤) و ب ڕاستی بەری مووسای خودێ پێغەمبەرێ خۆ یێ قەدرگران یووسفێ کوڕێ یەعقووبی -سلاڤ ل هەر دووان بن- ب نیشانێن ئاشکەرا ڤە بۆ هەوە هنارتبوو، وی فەرمان ل هەوە کر کو هوین پەرستنا خودێ ب تنێ بکەن، ڤێجا هێشتا هوین د ژینا وی دا د وێ دا ب گومان کەفتن یا ئەو بۆ هەوە پێ هاتی، حەتا دەمێ ئەو مری گومان وشرکا هەوە زێدەتر لێ هات، وهەوە گۆت: پشتی وی خودێ چو پێغەمبەران ناهنێرت، هەر کەسەکێ پێ ل توخوبیان بدانت و د تەوحیدا خودێ دا بکەفتە گومانێ خودێ ب ڤی ڕەنگی وی د سەر دا دبەت، وبەرێ وی نادەتە هیدایەتێ. (٣٥) ئەوێن بێ زانین هەڤڕکییێ د ئایەت ودەلیلێن خودێ دا دکەن؛ دا وان پویچ بکەن، هەڤڕکییا وان ل نک خودێ و ل نک خودان باوەران تشتەکێ زێدە کرێتە، ڤێجا کانێ چاوا خودێ خەتم ل دلێن ڤان هەڤڕکان دایە دا هیدایەت نەچتە تێدا وەسا خودێ خەتمێ ل دلێ هەر خۆمەزنکەرێ کوتەککار ددەت یێ کو خۆ ژ باوەری ئینانا ب تەوحیدا خودێ مەزنتر دبینت، وگەلەک زۆرداریێ دکەت. (٣٦، ٣٧) وفیرعەونی پێخەمەت درەوین دەرێخستنا مووسای د گازییا وی دا گۆت: ئەی هامان تو ئاڤاهییەکێ مەزن بۆ من ئاڤا بکە؛ دا بەلکی ئەز پێ بگەهمە دەرگەهێن عەسمانان وئەو ڕێکێن من دگەهیننێ، ڤێجا دا ئەز ب چاڤێن خۆ بەرێ خۆ بدەمە خودایێ مووسای، وهندی ئەزم ئەز هزر دکەم مووسا د ڤێ گۆتنا خۆ دا یێ درەوینە کو مە خودایەکێ هەی، وکو ئەو یێ ل عەسمانان، و ب ڤی ڕەنگی کارێ فیرعەونی یێ خراب ل بەر وی هاتە خەملاندن ڤێجا وی دیت ئەو یێ تازەیە، وبەرێ وی ژ ڕێکا حەقییێ هاتە پاشڤەبرن؛ ژ بەر وێ نەحەقییا ل بەر هاتییە خەملاندن، وئەو فەند وفێلا فیرعەونی گێڕای دا خەلکی وە تێ بگەهینت کو ئەو یێ حەقە ومووسا یێ نەحەقە ژ زیان وتێچوونێ پێڤەتر تشتەک نەبوو، د دنیایێ وئاخرەتێ دا ژ بەخت ڕەشییێ پێڤەتر ئەو تشتەک نەبوو. (٣٨) وئەوێ باوەری ئینای دوبارە شیرەت ل مللەتێ خۆ کر وگۆت: ئەی مللەتێ من هوین دویکەفتنا من بکەن ئەز دێ بەرێ هەوە دەمە ڕێکا ڕاست ودورست. (٣٩) ئەی مللەتێ من هندی ئەڤ ژینا دنیاییێیە ژینەکا بەروەختە مرۆڤ کێمەکێ خۆشییێ تێدا دبەت، پاشی ئەو پویچ دبت ونامینت، ڤێجا هوین خۆ پێ پشت گەرم نەکەن، وهندی ئاخرەتە ب وان خۆشییێن تێدا هەین ئەوە جهێ لێ ئاکنجیبوونێ، ڤێجا هوین دلێ خۆ ببەنێ، وکارێ چاک بکەن یێ هەوە ل وێرێ کەیفخۆش بکەت. (٤٠) هەچییێ د ژینا خۆ دا بێ ئەمرییا خودێ بکەت وبەرێ خۆ ژ هیدایەتێ وەرگێڕت، ل ئاخرەتێ جزایەکێ ل دویڤ گونەها وی دێ بۆ وی ئێتەدان، وهەچییێ گوهدارییا خودێ بکەت وکارەکێ چاک بکەت وپێگیرییێ ب فەرمانا وی بکەت، مێر بت یان ژن بت، وئەوی باوەری ب خودێ هەبت، ئەو دێ چنە د بەحەشتێ دا، خودێ ژ خۆشی وفێقی وبەرهەمێ وێ بێ هژمار ڕزقی دێ دەتە وان.

(٤١) وئەی مللەتێ من چاوا ئەز بەرێ هەوە بدەمە باوەرییا ب خودێ ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی مووسای، کو گازییەکە بەرێ هەوە ددەتە بەحەشتێ وهەوە ژ ئاگری دویر دکەت، وهوین بەرێ من ددەنە کارەکی سەری دکێشتە عەزابا خودێ وچوونا د ئاگری دا؟ (٤٢) هوین بەرێ من ددەنە کوفرا ب خودێ، ودا ئەز وی تشتی بۆ وی بکەمە شریک یێ من چو زانین پێ نەهەی کو ئەو هێژای پەرستنێیە -وئەڤە مەزنترین وکرێتترین گونەهە- وئەز بەرێ هەوە ددەمە وێ رێکێ یا مرۆڤی دگەهینتە وی خودایێ د تولڤەکرنا خۆ دا یێ زال، وییێ پرگونەهـ ژێبر بۆ وی یێ پشتی گونەهێ تۆبە دکەت. (٤٣) ب راستی ئەو گازییا هوین بەرێ من ددەنێ نە یا هەژی هندێیە گازی بۆ بێتەکرن، و ژ کێماسی وبێزارییا وێ ئەو نە یا هندێیە مرۆڤ نە د دنیایێ دا ونە د ئاخرەتێ دا قەست کەتێ، وهوین بزانن کو دویماهییا هەمی چێکرییان بۆ نک خودێیە، وئەو جزایێ هەر یەکی ل دویڤ کریارا وی ددەتێ، وکو ئەوێن پێ ل توخوبیان داناى وگونەهـ وکوفر وخوین رێتن کری ئەو خودانێن ئاگرینە. (٤٤) ڤێجا دەمێ وی ئەو شیرەت کرین ووان گوهدارییا وی نەکری وی گۆتە وان: پاشی هوین دێ ل بیرا خۆ ئینن کو من هوین شیرەت کربوون، وپاشی هوین دێ پەشێمان بن بەلێ ل وی دەمێ پەشێمانی چو مفاى نەدەت، وئەز هەوارێن خۆ دگەهینمە خودێ، وخۆ ب وی دپارێزم، وخۆ دهێلمە ب هیڤییا خودێ ڤە. هندی خودێیە ئەو ب حالێ بەنییان یێ بینەرە، وئەو دزانت کانێ ئەو هەژی چ جزاینە، تشتەک ل بەر وی بەرزە نابت. (٤٥) ڤێجا خودێ ئەو زەلامێ خودان باوەر ژ خرابییا فەندو فێلا فیرعەونی ودەستەکا وی پاراست، وخرابییا عەزابێ هاتە سەرێ وان دەمێ خودێ ئەو هەمی خەندقاندین. (٤٦) ل سەری ئەو هاتنە خەندقاندن، ومرن، پاشی ئەو د گۆرێن خۆ دا ب ئاگری دێ ئێنە عەزابدان، حەتا رۆژا قیامەتێ سپێدە وئێڤاران ئەو بۆ ئاگری دئێنە پێشکێشکرن، ورۆژا قیامەت رادبت هوین فیرعەونییان بکەنە د ئاگری دا؛ ژ بەر وان خرابییێن وان دکرن. وئەڤ ئایەتە دەلیلەکێ سەرەکییە ل سەر هەبوونا عەزابێ د گۆرێ دا. (٤٧) ودەمێ خەلکێ ئاگری ب هەڤرکی دچن، وهندەک ژ وان گازندێ ژ هندەکان دکەن، ڤێجا دەمێ دویکەفتی هێجەتێ بۆ خۆ دبینن بەرانبەر وان سەرۆک ومەزنان یێن خرابی ل بەر وان شرین کری، ووان چاڤ لێکری ودویکەفتنا وان کری، وئەو دبێژنێ: ئەرێ هوین بارەکی ژ ئاگری دێ ژ مە دەنە پاش وهندەک عەزابێ ژ مە هلگرن؟ (٤٨) سەرۆکێن خۆمەزنکەر دا بێزارییا خۆ ئاشکەرا بکەن دبێژن: ئەم تشتەکی ژ عەزابا ئاگری ژ هەوە هل ناگرین، وئەم هەمی یێن تێدا، کەس ژ مە ژێ رزگار نابت، هندی خودێیە ب پیڤانەکا عادل عەزاب د ناڤبەرا مە دا لێکڤەکرییە. (٤٩) وئەو خۆمەزنکەر ولاوازێن د ئاگری دا دبێژنە دەرگەهڤانێن جەهنەمێ: هوین دوعایان ژ خودایێ خۆ بکەن دا ئەو رۆژەکا ب تنێ ژ عەزابێ ل سەر مە سڤک بکەت؛ بەلکی ئەم پیچەکێ رحەت ببین.

(٥٠) زەبانییێن جەهنەمێ بۆ پاشڤەبرن گۆتە وان: ئەڤ دوعاکرنە چو مفای ناگەهینتە هەوە، ئەرێ ما پێغەمبەرێن هەوە ب نیشانێن ئاشکەرا ڤە ژ نک خودێ بۆ هەوە نەهاتبوون ڤێجا هەوە باوەری پێ نەئینا؟ ئینا وان ئعتراف ب ڤێ چەندێ کر وگۆت: بەلێ، ڤێجا زەبانییێن جەهنەمێ خۆ ژ وان بەری کر، وگۆتن: ئەم دوعا ومەهدەرێ بۆ هەوە ناکەین، وهوین ب خۆ دوعایان بۆ خۆ بکەن، بەلێ چو مفا دڤێ دوعاکرنا هەوە دا نینە؛ چونکی هوین دکافر بوون. ودوعایێن کافران د بەرزە بوونێ دانە ونائێنە قەبویلکرن. (٥١) هندی ئەمین ئەم پێغەمبەرێن خۆ وئەوێن دویکەفتنا وان ژی کری ژ خودان باوەران د ژینا وان یا دنیایێ دا ب سەر دئێخین، وئەم پشتەڤانییا وان دکەین دژی وان یێن نەخۆشی گەهاندییێ، وڕۆژا قیامەتێ ژی، ڕۆژا ملیاکەت وپێغەمبەر وخودان باوەر شاهدەییێ ل سەر وان ملەتان ددەن یێن باوەری ب پێغەمبەرێن خۆ نەئینای، ڤێجا ئەو شاهدەییێ ددەن کو پێغەمبەران پەیامێن خودایێ خۆ گەهاند بوون، وملەتێن وان ئەو درەوین دەرێخست بوون. (٥٢) ڕۆژا حسێبێ ڤەخواستنا عوزران چو مفای ناگەهینتە وان کافران یێن پێ ل توخوبێن خودێ دانای وپێغەمبەر درەوین دەرێخستین، ودەرێخستنا ژ ڕەحما خودێ بارا وانە، وخانییێ خراب ل ئاخرەتێ، کو ئاگرە، بۆ وان هەیە. (٥٣، ٥٤) و ب ڕاستی مە ئەو دابوو مووسای یا بەرێ مرۆڤی ددەتە حەقییێ ژ تەورات ومووعجزەیان، ومە وەسا چێکربوو کو ئسرائیلی دەستەک ل دویڤ دەستەکێ میراتگرییا تەوراتێ بکەن، ڕێنیشادان بۆ هیدایەتێ، وشیرەت بۆ خودانێن عەقلێ دورست. (٥٥) ڤێجا -تو ئەی موحەممەد- صەبرێ ل سەر نەخۆشییا بوتپەرێسان بکێشە؛ چونکی مە سۆز یا دایە تە کو پەیڤا تە بلند بکەین، وسۆزا مە هەر دێ ب جهـ ئێت، وتو داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ بکە، وبەردەوام ل سەر تەسبیح وپاککرنا خودایێ خۆ ل سپێدە وئێڤاران بمینە. (٥٦) هندی ئەون یێن هەڤڕکییێ د ئایەتێن خودێ ونیشانێن شیانا وی دا دکەن، وبێ دەلیل نیشانێن ئاشکەرا ونەحەقییێ تێکەلی یەک دکەن، هەما د سنگێن ڤان دا ب تنێ مەزنییەک هەیە بەرێ وان ددەتە دەروین دەرێخستنا تە، وحەسویدی برنا ب وێ قەنجییا خودێ د گەل تە کری، یا کو ئەو ناگەهنێ، ڤێجا تو خۆ ب خودێ ژ خرابییا وان بپارێزە؛ چونکی ئەو گوهدێرێ گۆتنێن وانە، و ب کریارێن وان یێ بینەرە. (٥٧) نێ ئافراندنا عەسمانان وعەردی ژ ئافراندنا مرۆڤان وڕاکرنا وان یا پشتی مرنێ مەزنترە، بەلێ پتریا مرۆڤان نزانن کو ئافراندنا ڤان هەمییان ل بەر خودێ یا ب ساناهییە. (٥٨) ویێ کۆرە ویێ ب چاڤ وەکی یەک نابن، وهەر وەسا ئەو خودان باوەرێن ب هیدایەتا خودێ دئێنە سەر ڕێ وباوەرییێ ب تەوحیدا خودێ دئینن، ئەو وئەو کافرێن باوەرییێ ب نیشانێن وی یێن ئاشکەرا نەئینن وەکی یەک نابن، کێمەکێ هوین -گەلی مرۆڤان- بیرا خۆ ل دەلیلێن خودێ دئینن، ووجەکێ بۆ خۆ ژێ دگرن.

(٥٩) هندی ڕۆژا قیامەتێیە -وەکی پێغەمبەران گۆتی- هەر دێ ئێت وچو گومان تێدا نینە، ڤێجا هوین باوەرییێ پێ بینن، بەلێ پتریا مرۆڤان باورییێ ب هاتنا وێ نائینن، وکاری بۆ ناکەن. (٦٠) وخودایێ هەوە -گەلی عیبادەتکەران- گۆت: هوین دوعایان ژ من ب تنێ بکەن وعیبادەتێ من بکەن ئەز دێ د بەرسڤا هەوە ئێم، هندی ئەون یێن خۆ ژ باوەری ئینانا ب پەرستنا من ب تنێ مەزنتر لێ دکەن، ئەو ب ڕەزیلی وشەرمزاری ڤە دێ چنە جەهنەمێ. (٦١) ب تنێ خودێیە یێ شەڤ بۆ هەوە دای؛ دا هوین تێدا ڤەحەویێن، وڕەحەت ببن، ووی ڕۆژ روهن کر؛ دا هوین ژیارا خۆ تێدا ب ڕێڤەببەن. هندی خودێیە یێ خودان قەنجییە ل سەر مرۆڤان، بەلێ پتریا وان ب گوهدانێ شوکرا وی ناکەن. (٦٢) ئەوێ ئەڤ قەنجییە د گەل هەوە کرین ئەوە خودایێ هەوە یێ هەمی تشت ئافراندین، ژ وی پێڤەتر چو خودایێن دی یێن هێژای پەرستنێ نینن، ڤێجا چاوا هوین بەرێ خۆ ژ باوەری ئینانا ب وی وەردگێڕن، وهوین پەرستنا هندەک صەنەمان دکەن، پشتی نیشانێن وی بۆ هەوە ئاشکەرا بووین؟ (٦٣) ڤێجا کانێ چاوا بەرێ هەوە ژ حەقییێ هاتە وەرگێڕان وهەوە درەو پێ کر، وەسا بەرێ وان ژی ژ حەقییێ وباوەرییێ دئێتە وەرگێڕان یێن کوفرێ ب ئایەتێن خودێ دکەن. (٦٤) خودێ ئەوە یێ عەرد بۆ هەوە دای؛ دا هوین ل سەر ئاکنجی ببن، ووی ژیانا ل سەر عەردی بۆ هەوە ب ساناهی ئێخست، ووی عەسمان بۆ عەردی کرە بان، وئەو نیشانێن ڕێکێ نیشا خەلکی ددەن وی ل عەسمانی بەلاڤ کرن، ووی د باشترین ڕەنگ وسەروبەری دا هوین ئافراندن، و ب ڕزقەکێ حەلال وپاقژ وخوارن وڤەخوارنێن شرین وی قەنجی د گەل هەوە کر، ئەوێ ئەڤ هەمی قەنجییە د گەل هەوە کرین ئەوە خودایێ هەوە، ڤێجا خێر وبەرەکەتێن وی دبەرفرەهـ بن، وئەو یێ پاک وپیرۆز بت، وئەو خودایێ هەمی چێکرییانە. (٦٥) ئەوە خودایێ زێندی، یێ ژینا تمام وتەکووز هەی ژ وی پێڤەتر چو خودایێن ڕاست نینن، ڤێجا هوین دوعایێ ژ وی بکەن وعیبادەتێ وی ب تنێ بکەن، و ژ دل گوهدارییا وی بکەن. حەمدا تمام وسوپاسی بۆ وی بت ئەوە خوادیێ هەمی چێکرییان. (٦٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ: هندی ئەزم ئەزێ ژ هندێ هاتیمە پاشڤەبرن کو ئەز پەرستنا وان تشتان بکەم یێن ژبلی خودێ هوین گازی دکەنێ، دەمێ ئایەتێن ئاشکەرا ژ خودایێ من بۆ من هاتین، ووی فەرمان ل من کرییە کو ئەز خۆ ب دەست وی ڤە بەردەم و ب دورستی گوهدارییا خودایێ هەمی چێکرییان بکەم.

(٦٧) ئەوە ئەو خودایێ بابێ هەوە ئادەم ژ ئاخێ ئافراندی، پاشی وی ب شیانا خۆ هوین ژ چپکەکێ ئافراندن، پاشی پشتی هنگی هوین دبنە خوینەکا هشک، پاشی هوین د مالبچویکی دا د گەلەک قویناغان ڕا دبۆرن، حەتا هوین پەیدا دبن ودبنە زارۆک، پاشی لەشێ هەوە ب هێز دکەڤت حەتا هوین پیر دبن، و ژ هەو هەیە یێ بەری هنگی دمرت، ودا هوین ب ڤان قویناغان بگەهنە وی دەمێ دەسنیشانکری یێ بۆ هەوە ل نک وی هاتییە نڤیسین، ودا بەلکی هوین د دەلیلێن خودێ بگەهن، وهزرا خۆ د ئایەتێن وی دا بکەن، وبزانن کو ژبلی وی چو خودا نینن وێ چەندێ بکەن، وکو ئەوە یێ دڤێت پەرستن بۆ وی ب تنێ بت. (٦٨) ئەو ب تنێیە یێ ژینێ ومرنێ ددەت، ڤێجا ئەگەر وی تشتەک ڤیا هەما ئەو دبێژتێ: (ببە)، وئەو دبت، کەسەک حوکمێ وی نازڤڕینت. (٦٩) ئەرێ ما تو ژ ڤان درەوپێکەران مەندەهۆش نابی ئەوێن هەڤڕکییێ د وان ئایەتێن خودێ دا دکەن یێن تەوحید وشیانا خودێ ئاشکەرا دکەن، ئەرێ چاوا د گەل ڕاستییا وان ئایەتان ئەو بەرێ خۆ ژێ وەردگێڕن؟ وپشتی ئاشکەراکرنا تمام ئەو کیڤە بەرێ خۆ ددەن؟ (٧٠-٧٢) ئەڤەنە یێن درەو ب قورئانێ وکیتابێن عەسمانی کری یێن کو خودێ بۆ پێغەمبەرێن خۆ ئینایینە خواری، ڤێجا پاشی ئەو درەوپێکەر دویماهییا درەوپێکرنا خۆ دێ زانن دەمێ قەید د گەردەنێن وان دا دئێنە دانان وزنجیر د پییێن وان دا، وزەبانییێن عەزابێ د ئاڤا زێدە کەلاندی دا وان دکێشن، پاشی ئاگرێ جەهنەمێ ب وان دئێتە هلکرن. (٧٣، ٧٤) پاشی بۆ پاشڤەبرن د ڤی حالێ نەخۆش دا بۆ وان هاتە گۆتن: کانێ ئەو خوداوەندێن ژبلی خودێ هەوە پەرستن بۆ دکر؟ پا دێ دوعایان ژێ بکەن؛ دا ئەو -ئەگەر بشێن- هەوە ژ ڤێ بەلایا ب سەر هەوە دا هاتی ڕزگار بکەن، درەوپێکەران گۆت: ئەو ل مە بەرزە بوون، ووان ب تشتەکی مفا نەگەهاندە مە، وئەو ئعترافێ دکەن کو ئەو د نەزانینێ دا بوون، وکو پەرستنا وان کری یا پویچ بوو وچو نەئینا، وکانێ چاوا خودێ ڤان د سەر دا دبەت یێن د دنیایێ دا پەرستن بۆ وان خوداوەندان کری یێن کو د جەهنەمێ دا ل بەر وان بەرزە دبن، وەسا خودێ کافران ژی د سەر دا دبەت. (٧٥) ئەو عەزابا هە یا کو ب سەرێ هەوە هاتی هەما ژ بەر غافلبوونا هەوە یا د دنیایێ دا بوو، دەمێ هەوە کەیف ب وان گونەهان دهات یێن هەوە دکرن، و ژ بەر وێ هێربوون وخۆمەزنکرن وزێدەگاڤییا هەوە ل سەر بەنییێن خودێ دکر. (٧٦) ڤێجا ژ بەر وێ کوفرا هەوە ب خودێ کری هوین د دەرگەهێن جەهنەمێ ڕا هەرنە ژۆر وهەر تێدا بمینن، وجەهنەم چ پیسە جهە بۆ وان یێن د دنیایێ دا خۆ ژ خودێ مەزنتر ددیت. (٧٧) ڤێجا تو صەبرێ بکێشە، وبەردەوامییێ ل سەر ڕێکا خۆ بکە، هندی سۆزا خودێیە حەقییە، وئەو دێ سۆزا خۆ بۆ تە ب جهـ ئینت، ڤێجا یان هێشتا تو یێ ساخ ئەم دێ هندەکێ ژ وێ عەزابێ یا ئەم ژڤانی پێ ددەینە کافران نیشا تە دەین، یان ژی ئەم دێ تە مرینین، بەری ئەو عەزاب ب سەرێ وان بێت، ڤێجا زڤڕینا وان ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک مەیە، وئەم دێ عەزابەکا دژوار سەرا کوفرا وان دەینێ.

(٧٨) و ب ڕاستی مه بەری تە -ئەی موحەممەد- گەلەک پێغەمبەر بۆ مللەتێن وان هنارتینه؛ دا بەرێ وان بدەنە دینێ خودێ، وصەبرێ ل سەر نەخۆشییا وان بکێشن: ژ وان هەیە یێ مە بۆ تە بەحسێ وی کری، و ژ وان هەیە یێ مە بۆ تە بەحسێ وی نەکری، وفەرمان ل وان هەمییان هاتبووکرن کو ئەو وەحییا خودێ بگەهینن. ونەبوویە بۆ یەک ژ وان کو بێی دەستویرییا خودێ ئایەتەکێ بینت، ڤێجا ئەگەر فەرمانا خودێ ب عەزابدانا بوتپەرێسان هات حوکم ب حەقییێ د ناڤبەرا پێغەمبەر ودرەوپێکەران دا دێ ئێتەکرن، و ل وێرێ نەحەق دێ دزیانکار بن؛ ژ بەر شرک ودرەوا وان ژ کیسێ خودێ کری. (٧٩، ٨٠) خودێیە یێ حەیوان بۆ هەوە داین؛ دا هوین مفای ژێ ببینن: ژ سویاربوون وخوارن وهەمی ڕەنگێن دی یێن مفای، ودا هوین بارێن خۆ پێ بگەهیننە وان وەلاتێن دلێ هەوە دخوازت، وهوین ل سەر ڤان حەیوانان ل هشکاتی دئێنە ڕاکرن، و د دەریایێ دا هوین ل سەر گەمییێ دئێنە هلگرتن. (٨١) وخودێ ئایەتێن خۆ یێن گەلەک وئاشکەرا نیشا هەوە ددەت، ڤێجا هوین کوفرێ ب کیژ ئایەتێن وی دکەن، وهوین باوەرییێ پێ نائینن؟ (٨٢) ئەرێ ما ئەڤ بوتپەرێسە ل عەردی نەگەڕیاینە وهزرا خۆ د دویماهییا مللەتێن درەوپێکەرێن بەری خۆ دا نەکرییە، کانێ دویماهییا وان چ بوو؟ وهژمارا ڤان مللەتێن بەری وان پتر بوو وشوینوارێن وان ژی ل عەردی ژ ئاڤاهی وکارگەهـ وبیستانان دمشەتر بوون، ڤێجا ئەو تشتێ وان ب دەست خۆڤە دئینا چو مفا نەگەهاندە وان دەمێ عەزابا خودێ ب سەر دا هاتی. (٨٣) ڤێجا دەمێ پێغەمبەر ب دەلیلێن ئاشکەرا ڤە بۆ ڤان مللەتێن درەوپێکەر هاتین، وان مللەتان ژ نەزانین کەیف ب وێ زانینا هەڤدژ د گەل پەیاما پێغەمبەران ئەوا ل نک وان هەی هات، وئەو عەزاب ب سەرێ وان هات یان کو وان بۆ ترانەپێکرن لەز ل هاتنا وێ دکر. وئەڤ ئایەتە نیشانە کو هەر زانینەکا دژی ئیسلامێ بت، یان ئیسلامێ کێم بکەت وگومانێ بێختە د ڕاستییا وێ دا، ئەو یا دورست نینە ویێ باوەرییێ ژی پێ بینت نابتە ژ دویکەفتییێن موحەممەدی -سلاڤ لێ بن-. (٨٤) ڤێجا دەمێ وان عەزابا مە دیتی وان ئعتراف کر ل وی دەمێ ئعتراف چو مفای نەدەت، ووان گۆت: مە باوەری ب خودێ ب تنێ ئینا، وئەم کوفرێ ب وێ دکەین یا مە شرک پێ کری. (٨٥) ڤێجا باوەرییا وان مفا نەگەهاندە وان دەمێ وان عەزابا مە دیتی؛ چونکی ئەو باوەرییەکا ژ مەجبووری بوو، ونە یا ژ دل بوو، ڕێک وڕێبازا خودێیە یا وی د ناڤ هەمی مللەتان دا دانای کو باوەرییا پشتی عەزابێ چو مفای ناگەهینتە خودانی، ودەمێ عەزاب هاتی ئەوێن کوفر ب خودایێ خۆ کری تێچوون.

(١) (حم) گۆتن ل سەر حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤ قورئانە ئینانە خوارەکە ژ خودایێ پڕدلۆڤانێ دلۆڤانکار، وی بۆ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینایە خوارێ. (٣) کیتابەکە ئایەتێن وێ ب تمامترین ڕەنگ یێن هاتینە ئاشکەراکرن، وحوکم وڕامانێن وێ یێن هاتینە روهنکرن، قورئانەکە ب زمانێ عەرەبییە تێگەهشتنا وێ بۆ وی مللەتی یا هاتییە ساناهیکرن یێ زمانێ عەرەبان بزانت. (٤) ئەو مزگینییێ ب خێرا دنیایێ وئاخرەتێ ددەتە وی یێ باوەرییێ پێ بینت وکاری پێ بکەت، ووی دترسینت یێ کوفرێ پێ بکەت، ڤێجا پترییا مرۆڤان پشت دایێ، وئەو وەسا گوهێ خۆ نادەنێ کو وەربگرن وتێ بگەهن. (٥) وڤان کافران گۆتە پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن-: دلێن مە دپێچاینە ژ تێگەهشتنا وی تشتێ تو مە بۆ گازی دکەی، وگوهێن مە ژێ دکەڕن مە گوهـ لێ نابت، و د ناڤبەرا مە وتە دا -ئەی موحەممەد- پەرژانەک هەیە گازییا تە ژ مە پاشڤە لێ ددەت، ڤێجا تو ل دویڤ دینێ خۆ کاری بکە، کا چاوا ئەم ل دویڤ دینێ خۆ کاری دکەین. (٦،٧) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هەما ئەز ژی وەکی هەوە مرۆڤم خودێ وەحییێ بۆ من دهنێرت بەلێ خودایێ هەوە یێ کو دورست بت پەرستن بۆ بێتەکرن، خودایەکێ ب تنێیە یێ بێ شریکە، ڤێجا هوین ل وێ ڕێکێ هەڕن یا هەوە بگەهینتە وی، وداخوازا لێبۆرینێ ژ وی بکەن. وعەزاب بۆ وان بوتپەرێسانە یێن ژبلی خودێ پەرستنا هندەک صەنەمێن بێ مفا وزیان دکەن، وئەوێن دلێن خۆ ب تەوحیدا خودایێ خۆ پاقژ نەکری، ونڤێژ نەکرین وزەکات نەدای، ڤێجا نە ئیخلاص بۆ خودێ ونە مفا بۆ خەلکی د سەرێ وان دا نینە، وئەو باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ، وبەحەشتێ وجەهنەمێ نائینن، ومالی د ڕێکا خودێ دا خەرج ناکەن. (٨) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی وکیتابا وی ئینای و ژ دلەکێ صافی کارێن چاک کرین، خێرەکا مەزن وبێ ڤەبڕین بۆ وان هەیە. (٩) تو -ئەی موحەممەد- بۆ پاشڤەبرن بێژە ڤان بوتپەرێسان: ئەرێ هوین کافرییێ ب وی خودایی دکەن یێ عەرد د دو ڕۆژان دا ئافراندی، وهوین وەکهەڤان بۆ وی ددانن وپەرستنێ بۆ دکەن؟ ئەو ئافراندەر خودایێ هەمی چێکریانە. (١٠) ووی هندەک چیایێن موکم د عەردی ڕا دانان، وبەرەکەت هاڤێتە عەردی دا خێرەکا بەردەوام بۆ خەلکی تێدا هەبت، ووی ڕزقێ خەلکی ژ خوارنێ وتشتێ باشییا وان تێدا بت د چار ڕۆژان دا ل عەردی دانان: دو ڕۆژان عەرد تێدا ئافراند، ودو ڕۆژان چیا وڕزق دانا تێدا، ئەڤە ئاشکەراکرنەکە بۆ پسیارکەران، یێن کو بڤێن ڤێ چەندێ بزانن. (١١) پاشی وی قەستا عەسمانی کر، وئەو بەری هنگی دوکێل بوو، ڤێجا وی گۆتە عەسمانی وعەدری: هوین ب دلێ خۆ یان ب زۆری بکەڤنە بن ئەمرێ من. وان گۆت: ئەم ب دلێ خۆ هاتین، وژبلی حەزکرن وئیرادا تە مە چو حەزکرن وئیرادە نینن.

(١٢) ئینا خودێ ئافراندن ودورستكرنا هەر حەفت عەسمانان د دو ڕۆژان دا پێک ئینا، و ب ڤێ چەندێ ژ بەر حكمەتەكا خودێ پێ دزانت ئافراندنا عەرد وعەسمانان د شەش ڕۆژان دا ب دویماهی هات، هەر چەندە خودێ دشیا وان د یەک دەلیڤەیێ دا بئافرینت، ووی د هەر عەسمانەكی دا وەحی ب وی كار ووێ فەرمانێ هنارت یا وی تێدا ڤیای، ومە عەسمانێ دنیایێ ب ستێرێن گەش خەملاند، ودا ئەو پێ ژ وان شەیتانان بێتە پاراستن یێن كو ب دزی ڤە گوهدانێ دكەن، ئەو ئافراندنا جوان پیڤان وقەدەرا وی خودایییە یێ د ملكێ خۆ دا زال، ویێ پڕزانا ئەوێ زانینا وی دۆر ل هەمی تشتان گرتی. (١٣) ڤێجا ئەگەر ڤان درەوپێكەران پشتی ڤێ هەمی ئاشكەراكرنا سالۆخەتێن خودایێ مەزن وقورئانا پیرۆز پشت دا، تو بێژە وان: ب ڕاستی من هوین ژ وێ عەزابێ ترساندن یا كو هەوە ژ بن ببەت وەكی عەزابا عاد وثەموودییان دەمێ وان كوفر ب خودایێ خۆ كری وگوهدارییا پێغەمبەرێن وی نەكری. (١٤) دەمێ هندەک پێغەمبەر ل دویڤ هندەكان بۆ عاد وثەموودییان هاتین، فەرمان ب پەرستنا خودایەكێ ب تنێ ل وان كری، ئینا وان گۆتە پێغەمبەرێن خۆ: ئەگەر خودایێ مە ڤیابا ئەم پەرستنا وی ب تنێ بكەین وچو شریكان بۆ چێ نەكەین، ئەو دا هندەک فریشتەیان بۆ مە ژ عەسمانی ب وێ ئینتە خوارێ یا هوین مە بۆ گازی دكەن، نەكو دا هەوە بۆ مە هنێرت وهوین ژی وەكی مە مرۆڤن، ڤێجا هندی ئەمین ئەم ب وێ یا خودێ هوین بۆ مە پێ هنارتین دكافرین. (١٥) ڤێجا هندی عادێن ملەتێ هوودی بوون وان بێ حەق د عەردی دا خۆ ل سەر سەرێ خەلكی مەزن كر، ووان ب دفن بلندی ڤە گۆت: هێزا كێ ژ یا مە دژوارترە؟ ئەرێ ما وان نەزانییە كو خودایێ ئەو ئافراندین ژ وان هێز دژوارترە؟ ووان كوفر ب ئایەت ودەلیلێن مە دكر. (١٦) ئینا مە بایەكێ سەرمایەكا دژوار ودەنگەكێ بلند د گەل دا ل هندەک ڕۆژێن بێ ئیفلەح ب سەر وان دا هنارت؛ دا ئەم وێ عەزابێ ب وان بدەینە تامكرن یا ئەو د ژینا دنیایێ دا پێ ڕەزیل وشەرمزار ببن، وعەزابا ئاخرەتێ پتر یا ب شەرمزارییە، وئەو ب پاشڤەبرنا عەزابێ ژ وان نائێنە ب سەر ئێخستن. (١٧) وهندی ثەموودییێن ملەتێ صالحی بوون مە ڕێكا ڕاست نیشا وان دا، بەلێ وان كۆراتی بۆ خۆ هلبژارت، ئینا ژ بەر وان گونەهێن وان دكرن ژ كوفرا ب خودێ ودرەوین دەرێخستنا پێغەمبەران برویسییا عەزابا ڕەزیلكەر ئەو سۆتن. (١٨) وئەوێن باوەری ئینای ژ عاد وثەموودییان مە ژ عەزابێ ڕزگاركرن، وئەوێن هاتینە ڕزگاركرن تەقوا خودێ دكر و ژ وی دترسان. (١٩، ٢٠) وڕۆژا دوژمنێن خودێ بۆ ئاگرێ جەهنەمێ دئێنە كۆمكرن، زەبانییێن عەزابێ وان كۆم دكەنە سەرێک، حەتا ئەگەر هەمی هاتنە د ئاگری دا، ووان حاشاتییا تاوانێن خۆ كر گوه وچاڤ وچەرمێ وان شاهدەیی ب وان گونەهێن وان د دنیایێ دا دكرن ل سەر وان دا.

(٢١) وئەوێن هە يێن بۆ ئاگری دئێنە کۆمکرن ژ دوژمنێن خودێ ب لۆمەکرن ڤە دبێژنە چەرمێ خۆ: بۆچی هەوە شاهدەیی ل سەر مە دا؟ ئینا چەرمێ وان بەرسڤێ ددەت ودبێژت: ئەو خودایێ هەر تشتەک ب ئەزمان ئێخستی ئەم ژی ب ئەزمان ئێخستین، وئەوە یێ هوین بۆ جارا یەکێ ئافراندین وهوین چونە بوون، ودویماهییا هەوە پشتی مرنێ بۆ حسێب وجزادانێ بۆ نک وییە. (٢٢، ٢٣) ودەمێ هەوە گونەهـ دکرن هەوە هزر نەدکر گوهـ وچاڤ وچەرمێ هەوە ڕۆژا قیامەتێ شاهدەیێ دێ ل سەر هەوە دەن، لەو هەوە خۆ ژێ نەڤەدشارت، بەلکی ب کرنا گونەهان هەوە هزر دکر کو خودێ گەلەکێ ژ کریارێن هوین بێ ئەمرییا وی پێ دکەن نزانت. وئەو هزرا هەوە یا خراب یا کو هەوە ب خودایێ خۆ دبر هوین تێبرن، ڤێجا هوین ئەڤرۆ بوونە ژ وان یێن خۆ وعەیالێ خۆ ب زیان داین. (٢٤) ڤێجا ئەگەر ئەو بێهنا خۆ ل سەر عەزابێ فرەهـ بکەن ئاگر دێ جهێ وان بت، وئەگەر ئەو داخوازا زڤڕینا بۆ دنیایێ بکەن؛ دا باشییان بکەن، بەرسڤا وان بۆ وێ چەندێ نائێتەدان، وعوزرا وان ژی نائێتە وەرگرتن. (٢٥) ومە هندەک هەڤالێن خراب ژ شەیتانێن مرۆڤ وئەجنان بۆ ڤان کافرێن زۆردار چێکرن، ڤێجا وان کریارێن وان یێن کرێت د دنیایێ دا ل بەر وان خەملاندن، وبەرێ وان دا خۆشییێن دنیایێ یێن حەرام، وکاروبارێن ئاخرەتێ ژ بیرا وان برن، وبەرێ وان دا درەوپێکرنا ب ڕابوونا پشتی مرنێ، و ب وێ چەندێ چوونا د ئاگری دا د گەل مللەتێن کافر ژ ئەجنە ومرۆڤان ل سەر وان فەرکر، هندی ئەو بوون ئەو ل دنیایێ ب کارێن خۆ دخوسارەت بوون، و ل ئاخرەتێ ب خۆ ومرۆڤێن خۆ. (٢٦) وکافران شیرەت ل یەک ودو کرن وگۆتن: هوین گوهدارییا ڤێ قورئانێ نەکەن، وپێگیرییا ب فەرمانێن وێ نەکەن، ودەمێ موحەممەد قورئانێ دخوینت هوین دەنگێ خۆ ب ڤێری وهەوار وفیتکان ل سەر دەنگێ وی بلند کەن؛ دا هوین بشێنێ، وبەلکی ئەو خواندنێ بەس کەت. (٢٧) ڤێجا سویند بت ئەوێن ئەڤ گۆتنە کری ئەم ل دنیایێ وئاخرەتێ عەزابەکا دژوار دێ ب وان دەینە تامکرن، وب خرابترین جزای سەرا گونەهێن وان کرین ئەم دێ وان جزا دەین. (٢٨) ئاگرە ئەو جزا یێ ئەڤ کافرە پێ دئێنە جزادان جزایێ دوژمنێن خودێ، جهێ هەرمانێ بۆ وان تێدا هەیە، ژ بەر وێ کوفرا وان د دنیایێ دا ب هێجەت ودەلیلێن مە دکر. وئەڤ ئایەتە دەلیلە ل سەر مەزنییا تاوانا وی یێ بەرێ خەلکی ژ قورئانێ وەرگێڕت، ب چی ڕێکا هەبت. (٢٩) وئەوێن کوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری، د ئاگری دا گۆتن: خودایێ مە تو وان هەر دووان نیشا مە بدە یێن ئەم د سەر دا برین ژ مرۆڤ وئەجنان دا ئەم وان بکەینە دبن پییێن خۆ ڤە؛ دا ئەو هەردو بکەڤنە دپێکا نزمتر دا ژ ئاگری.

(٣٠) هندی ئەون یێن گۆتین: ئەللاهـ ب تنێ خودایێ مەیە یێ بێ شریکە، پاشی خۆ ل سەر شریعەتێ وی ڕاست کری، ل دەمێ مرنێ فریشتە ب سەر وان دا دئێنە خوارێ ودبێژنێ: هوین ژ مرنێ وتشتێ ب دویڤ دا دئێت نەترسن، و ل سەر وی تشتێ هوین ل دویڤ خۆ دهێلنە ل دنیایێ هوین ب خەم نەکەڤن، ومزگینییا مە ب وێ بەحەشتا ژڤان بۆ هەوە پێ دهاتە دان ل هەوە بت. (٣١، ٣٢) وفریشتە دبێژنە وان: د ژینا دنیایێ دا ئەم پشتەڤانێن هەوەینە، ئەم ب فەرمانا خودێ پشتا هەوە دگرین وهەوە دپارێزین، وهەر وەسا ل ئاخرەتێ ژی ئەم دێ د گەل هەوە بین، وتشتێ هەوە بڤێت ودلێ هەوە بچتێ وچاڤێن هەوە پێ روهن ببن بۆ هەوە د بەحەشتێ دا هەیە، وهەر تشتەکێ هوین بخوازن هوین ل بەراهییا خۆ دێ بینن، ئەڤە مێڤانداری وقەنجییەکە ژ خودایێ باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکار. (٣٣) کەس ژ وی گۆتن باشتر نینە یێ بۆ تەوحیدا خودێ وپەرستنا وی گازی کری وکارێ چاک کری، وگۆتی: هندی ئەزم ئەز ژ وان موسلمانامە یێن خۆ ئێخستینە بن فەرمانا خودێ. وئەڤ ئایەتە بەرێ مە ددەتە هندێ کو ئەم بۆ خودێ گازی بکەین، وبهایێ وان زانایان ژی بەرچاڤ دکەت یێن بەرێ خەلکی ددەنە خودێ ل دویڤ وێ ڕێکێ یا موحەممەد پێ هاتی. (٣٤، ٣٥) وباشییا وان یێن باوەری ب خودێ ئینای، وخۆ ل سەر شریعەتێ وی ڕاست کری، وقەنجی د گەل خەلکی کرین، وەکی خرابییا وان نابت یێن کوفر ب خودێ کری وبێ ئەمرییا وی کری، ونەخۆشی گەهاندینە خەلکی. تو ب لێبۆرین ونەرم وحەلیمییا خۆ خرابییا وی پالدە یێ خرابی گەهاندییە تە، وبەرانبەر خرابییا وی تو باشییێ د گەل بکە، ڤێجا ب ڤێ چەندێ ئەوێ خرابی گەهاندییە تە ودوژمناتی د ناڤبەرا تە ووی دا هەی دێ وە لێ ئێت هەر وەکی ئەو دۆستەکێ تە یێ نێزیکە، وهەما بەس تەوفیقا وان بۆ ڤی سالۆخەتێ باش دئێتەدان یێن بێهنا خۆ ل سەر وی تشتی فرەهـ کری یێ بۆ وان نەخۆش، وکوتەکی ل خۆ کری دا وی تشتی بکەن یێ خودێ دڤێت، وهەما بەس تەوفیقا وی بۆ ڤێ چەندێ دئێتەدان یێ بارەکا مەزن ژ خۆشییا دنیایێ وئاخرەتێ بۆ هاتییەدان.(٣٦) وئەگەر شەیتانی وەسواس ودودلی بۆ تە چێکر وبەرێ تە دا هندێ کو تو خرابییێ د گەل وی بکەی یێ خرابی گەهاندییە تە، تو خۆ ب خودێ بپارێزە، هندی خودێیە ئەوە یێ گوهـ ل خۆپاراستنا تە دبت، یێ پڕزانا ب کارێ هەمی چێکرییێن خۆ. (٣٧) و ل دویڤێک هاتنا شەڤ وڕۆژان، وژێک جودابوونا ڕۆژ وهەیڤێ ژ ئایەتێن خودێ ونیشانێن یەکینی وشیانا وینە، وی ئەو بن دەستی خۆ کرینە. هوین نە بۆ ڕۆژێ ونە بۆ هەیڤێ نەچنە سوجدێ -چونکی ئەو دچێکرینە- وبۆ وی خودایی هەرنە سوجدێ یێ ئەو ئافراندین، ئەگەر هوین وی ب تنێ دپەرێسن. (٣٨) ڤێجا ئەگەر ڤان بوتپەرێسان خۆ ژ هندێ مەزنتر دیت کو بۆ خودێ بچنە سوجدێ، هندی ئەو ملیاکەتن یێن ل نک خودایێ تە ئەو خۆ ژ وێ چەندێ مەزنتر لێ ناکەن، بەلکی ئەو تەسبیحا خودێ دکەن، و ب شەڤ وڕۆژ ئەو وی ژ هەمی کێماسییان دپارێزن، وئەو ژ وێ چەندێ ناوەستییێن.

(٣٩) و ژ نیشانێن یەكینی وشیانا خودێیە؛ كو تو عەردی هشك وبێ شینكاتی دبینی، ڤێجا ئەگەر مە باران ب سەردا ئینا خوارێ ژیان تێ دگەڕییێت، وشینكاتی لێ شین دبت، وئەو بلند دبت، هندی ئەوە یێ ئەڤ عەردە پشتی هشكبوونێ زێندی كرییەڤە، دشێت خەلكی پشتی مرنێ زێندی بكەت، هندی ئەوە ئەو ل سەر هەر تشتەكی یێ خودان شیانە. (٤٠) هندی ئەون یێن بەرێ خۆ ژ حەقییێ وەردگێڕن، وكوفرێ ب قورئانێ دكەن ووەربادانێ دئێخنێ، ئەو ل بەر مە بەرزە نابن، بەلكی ئەم ب وان دئاگەهدارین. ئەرێ ڤێجا ئەڤە یێ كو د ئاگری دا دئێتە هاڤێتن چێترە، یان ئەوێ ڕۆژا قیامەتێ دئێت یێ پشت ڕاست ژ عەزابا خودێ، ویێ هێژای خێرێ؟ ڤێجا چییا هەوە بڤێت -گەلی كافران- هوین بكەن، هندی خودێیە ب كریارێن هەوە یێ بینەر بوویە، تشتەك ژێ ل بەر وی بەرزە نابت، وئەو دێ هەوە سەرا جزا دەت. (٤١، ٤٢) هندی ئەون یێن كوفر ب قورئانێ كری دەمێ ئەو بۆ وان هاتی ئەو دێ تێ چن ودێ ئێنە عەزابدان، وهندی ئەڤ قورئانەیە كیتابەكا زال و ب بهایە، خودێ ئەو یا زال و ب بها كری كو ئەو ژ گوهۆڕینێ پاراستی، ژ چو لایان ڤە نەحەقی ناگەهتێ وتشتەك وێ پویچ ناكەت، ئینانە خوارەكە ژ نك خودایێ كاربنەجهـ د ڕێڤەبرنا كاروبارێن بەنییێن خۆ دا، یێ هێژای مەدحان. (٤٣) ئەو تشتەكی نابێژنە تە -ئەی موحەممەد- ژ وێ گۆتنێ پێڤەتر یا بەرێ مللەتێن دی گۆتییە پێغەمبەرێن خۆ، ڤێجا تو بێهنا خۆ ل سەر نەخۆشییێ فرەهـ بكە. هندی خودایێ تەیە یێ خودان لێبورینە بۆ گونەهێن تۆبەكەران، ویێ خودان عەزابە بۆ وی یێ ڕژدییێ ل سەر كوفرێ بكەت. (٤٤) وئەگەر ئەڤ قورئانە مە كربا قورئانەكا عەجەمی، بوتپەرێس دا بێژن: بلا ئایەتێن وێ هاتبانە ئاشكەراكرن، دا ئەم تێ گەهشتباین، وئەرێ ما ئەڤ قورئانە یا عەجەمییە، وئەزمانێ وی یێ ئەو بۆ هاتی عەرەبییە؟ ئەڤە نابت. تو بێژە وان: ئەڤ قورئانە بۆ وان یێن باوەری ئینای هیدایەتا ژ بەرزەبوونێیە، ودەرمانە بۆ وان گومان ونەساخییێن د سنگان دا هەین، وئەوێن باوەرییێ ب قورئانێ نەئینن گوهێن وان ژێ دكەڕن، وئەو ل سەر دلێن وان كۆراتییە، ئەو پێ ب هیدایەت نائێن، ئەو بوتپەرێس وەكی وینە یێ ژ جهەكێ دویر دئێتە گازیكرن، نە وی گوهـ ل كەسێ دبت ونە ئەو بەرسڤا كەسێ ددەت. (٤٥) و ب ڕاستی كانێ چاوا مە قورئان بۆ تە ئینایە خوارێ وەسا مە تەورات بۆ مووسای ژی ئینابوو خوارێ، ڤێجا مللەتێ وی د دەر حەقێ دا ژێك جودا بوون: هندەكان باوەری پێ ئینا، وهندەكان درەو پێ كر. وئەگەر نە ژ بەر پەیڤا خودایێ تە با ئەوا بۆری كو عەزابدانا مللەتێ تە پاش بێخت، د گاڤێ دا حوكم د ناڤبەرا وان دا دا ئێتەكرن وكافر دا ئێنە تێبرن، وهندی بوتپەرێسن د دەر حەقا قورئانێ دا د گومانەكا گومان دانە. (٤٦) هەچییێ چاكییەك كر بت وگوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی كربت ئەوی خێرا كارێ وی بۆ وییە، وهەچییێ خرابی كر بت وبێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی كربت گونەها كارێ وی ل سەر وی یە. وخودایێ تە بۆ بەنییان یێ پرزۆردار نینە، نە خێرێن وان كێم دكەت ونە خرابییێن وان زێدە دكەت.

(٤٧) زانینا دەمێ قیامەتێ بۆ خودێ ب تنێ دزڤڕت، و ژ وی پێڤەتر کەس نزانت ئەو کەنگی دێ ڕابت، بێی زانینا وی کولیلکا بەرهەمەکی ژ سۆلینا خۆ دەرناکەڤت، ویەکا مێ تشتەکی هل ناگرت، تشتەک ژ وێ ل بەر وی بەرزە نابت. وڕۆژا قیامەتێ دەمێ خودێ بۆ پاشڤەبرن ودیارکرنا درەوا بوتپەرێسان گازی وان دکەت: کانێ ئەو شریکێن هەوە د پەرستنێ دا بۆ من ددانان؟ وان گۆت: نوکە مە ب تە دا زانین ئەڤرۆ کەسەک ژ مە نینە شاهدەیێ بدەت کو شریکەک تە هەیە. (٤٨) وئەو شریکێن ڤان بوتپەرێسان پەرستن بۆ دکر چوون وچو مفا نەگەهاندە وان، ووان باش زانی کو ئەڤرۆ وان چو جهـ نینن ئەو ژ عەزابا خودێ بڕەڤنێ. (٤٩) مرۆڤ ژ داخوازکرنا خێرا دنیایێ ژ خودایێ خۆ ناوەستیێت، وئەگەر هەژاری وتەنگاڤییەک ب سەر دا هات ئەو ژ ڕەحما خودێ دێ بێ هیڤی بت، وهزرێن خەلەت دێ ژ خودایێ خۆ کەت. (٥٠) وئەگەر پشتی تەنگاڤییێ مە قەنجییەک دا مرۆڤی ئەو شوکرا خودێ ناکەت، بەلکی د سەر دا دچت ودبێژت: چونکی ئەز یێ ژ هەژیمە لەو ئەڤە گەهشتە من، وئەز باوەر ناکەم قیامەت دێ ڕابت، وئەگەر خۆ ئەو ڕابیت ژی وئەز بزڤڕمە نک خودایێ خۆ ژی، ئەو دێ بەحەشتێ دەتە من، ڤێجا سویند بت ڕۆژا قیامەتێ ئەم بەحسێ کریارێن کافران یێن خراب بۆ وان بکەین، وئەم ژ عەزابەکا دژوار ب وان بدەینە تامکرن. (٥١) وئەگەر مە قەنجی د گەل مرۆڤی کر ئەو دێ پشت دەت وخۆ ژ قەبویلکرنا حەقییێ بلندتر بینت، وئەگەر نەخۆشییەک گەهشتێ ئەو گەلەک دوعایان دێ کەت دا خودێ وێ نەخۆشییێ ژ سەر لابدەت، مەعنا ل تەنگاڤییێ ئەو خودایێ خۆ دناست، و ل بەرفرەهییێ وی نناسیت. (٥٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان بوتپەرێسان: هوین بێژنە من ئەگەر ئەڤ قورئانە ژ نک خودێ بت پاشی هەوە کافری پێ کر بت، کەس ژ هەوە یێ بەرزەتر نابت؛ چونکی هوین یێن د هەڤڕکییەکا دویر ژ حەقییێ دا کو هەوە کوفر ب قورئانێ کری. (٥٣) ئەم ئایەتێن خۆ د عەرد وعەسمانان دا وئەو تشێن مەزن یێن تێدا ڕوی ددەن دێ نیشا ڤان درەوپێکەران دەین، وئایەتێن خۆ یێن د نەفسێن وان ب خۆ ژی دا ژ تشتێن عەجێب دێ نیشا وان دەین، حەتا ژ وان ئایەتان بۆ وان ئاشکەرا دبت ئاشکەرابوونەکا بێ گومان کو قورئانا پیرۆز حەقییە ووەحییا خودێیە. ئەرێ وما شاهدەییا خودێ ل سەر ڕاستییا قورئانێ ووی یێ قورئان بۆ هاتی تێرا وان ناکەت؟ چونکی وی شاهدەیی ب ڕاستگۆییێ دایە، وئەو ل سەر هەر تشتەکی شاهدە، وچو شاهدەیی ژ یا خودێ مەزنتر نینە. (٥٤) نێ هندی ئەڤ بوتپەرێسەنە د مەسەلا ڕابوونا پشتی مرنێ دا د گومانەکا مەزن دانە. نێ هندی خودێیە ب زانین وشیانێ دۆرا ل هەر تشتەکی گرتی، تشتەک نە ل عەردی ونە ل عەسمانی ل بەر وی بەرزە نابت.

(١، ٢) (حم عسق) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن كەركری ل دەسپێكا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٣) كانێ چاوا خودێ ئەڤ قورئانە بۆ تە ئینایە خوارێ وەسا وی كیتاب وصوحوف بۆ پێغەمبەرێن بەری تە ژی یێن ئیناینە خوارێ، وئەو د تۆلڤەكرنا خۆ دا یێ زالە، و د گۆتن وكریارێن خۆ دا یێ كاربنەجهە. (٤) هەر تشتەكێ ل عەسمانان وهەر تشتەكێ ل عەردی بۆ خودێ ب تنێیە، وئەو ب ذات وهێز وشیانا خۆڤە یێ بلندە، ویێ مەزنە. (٥) نێزیكە ژ ترسێن خودێ دا عەسمان یەک د سەر یێ دی دا چرچر ببن، وفریشتە ب سۆپاسییا خودایێ خۆ تەسبیحا وی دكەن، وئەو وی ژ هەر تشتەكێ نە بابەتی وی بت پاک دكەن، وداخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ هەر یەكێ ل عەردی ژ خودان باوەران دكەن. نێ هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆ یێن خودان باوەرە، ویێ دلۆڤانكارە ب وان. (٦) وئەوێن ژبلی خودێ هندەک خوداوەندێن دی بۆ خۆ دانایێن؛ دا ئەو وان بۆ خۆ بكەنە سەركار وپەرستنێ بۆ بكەن، خودێ كارێن وان ل سەر وان دهژمێرت ودپارێزت؛ دا رۆژا قیامەتێ ئەو وان پێ جزا بدەت، وتو ل سەر وان وەكیل نینی كارێن وان بپارێزی، هەما ب تنێ تو وان دترسینی، یا تە گەهاندنە وحسێبا وان ل سەر مەیە. (٧) وكانێ چاوا مە وەحی بۆ پێغەمبەرێن بەری تە هنارتییە وەسا مە قورئانەكا عەرەبی بۆ تە ژی ب وەحی هنارتییە؛ دا تو خەلكێ (مەكەهێ) وهەمی مرۆڤێن دی یێن ل دۆر وبەرێن وان بترسینی، ودا تو وان ژ رۆژا كۆمبوونێ، كو رۆژا قیامەتییە، یا چو گومان د هاتنا وێ دا نەهەین بترسینی. وێ رۆژێ مرۆڤ دبنە دو دەستەک: دەستەكەک یا د بەحەشتێ دا، وئەڤە ئەون یێن باوەری ب خودێ ئینای ودویكەفتنا وی تشتی كری یێ موحەممەد پێ هاتی، ودەستەكەک یا د ئاگرێ هلكری دا، وئەڤە ئەون یێن كوفر كر. (٨) وئەگەر خودێ ڤیابا بەنییێن خۆ هەمییان ل سەر هیدایەتێ كۆم بكەت ووان بكەتە یەک دین وئوممەت ئەو دا وێ كەت، بەلێ وی ڤیا دلۆڤانییا خۆ ب سەر وی دا بینت یێ وی بڤێت ژ چێكرییێن خۆ. وئەوێن ب شركێ زۆرداری ل خۆ كری وان چو سەركار نابن رۆژا قیامەتێ كارێ وان ب رێڤە ببەن، ووان چو پشتەڤان ژی نابن وان ژ عەزابا خودێ بپارێزن. (٩) بەلكی ڤان بوتپەرێسان ژبلی خودێ هندەک سەركار بۆ خۆ دانان وخۆ هێلانە ب هیڤییا وان ڤە، وخودێ ب تنێ سەركارە یێ كو دڤێت بەنییێ وی گوهداری وپەرستنا وی ب تنێ بكەن، وئەو سەركارییا بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر دكەت كو وان ژ تارییان دەردئێختە رۆناهییێ وئەو د هەمی كارێن وان دا هاریكارییا وان دكەت، وئەو ل قیامەتێ مرییان زێندی دكەتەڤە، وئەو ل سەر هەر تشتەكی یێ خودان شیانە. (١٠) وهەر تشتەكێ هوین -گەلی مرۆڤان- تێدا ژێک جودا بوون ژ كارێ دینێ خۆ هوین حوكمێ وی بۆ خودێ د كیتابا وی وسوننەتا پێغەمبەرێ وی دا بزڤرینن. ئەوە ئەللاهـ خودایێ من وخودایێ هەوە، من د هەمی كارێن خۆ دا خۆ هێلایە ب هیڤییا وی ڤە، و د هەمی كارێن خۆ دا ئەز دێ ل وی زڤرم.

(١١) خودێ‌یە ب شیان وکاربنەجهیيا خۆ عەسمان وعەرد ئافراندین، ئەوە یێ ژ هەوە ب خۆ جۆتەک (یێ نێر ویێ مێ) بۆ هەوە دای؛ دا هوین ل نک ئاکنجی ببن، ووی ژ حەیوانان ژی جۆتەک (یێ نێر ویێ مێ) بۆ هەوە دا، ئەو ب وێ چەندێ هەوە زێدە دکەت، تشتەک ژ چێکرییێن وی وەکی وی نینە، نە د ذاتێ وی دا نە د ناڤ وسالۆخەت وکریارێن وی دا؛ چونکی ناڤێن وی هەمی دباشن، وسالۆخەتێن وی هەمی دپێکهاتی ومەزنن، ووی ب کریارێن خۆ -بێ هەڤپشک- چێکرییێن خۆ یێن مەزن هەمی ئافراندینە، وئەوە گوهدێرێ بینەر، تشتەک ژ گۆتن وکریارێن بەنییێن وی ل وی بەرزە نابت، وئەو دێ وان سەرا جزا دەت. (١٢) ملکێ عەسمانان وعەردی یێ وییە، وکلیلێن رەحمێ ورزقی د دەستێ وی دانە، هەچییێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو رزقێ وی بەرفرەهـ دکەت، وهەچییێ وی بڤێت ئەو رزقی لێ بەرتەنگ دکەت، هندی ئەوە ئەو ب هەر تشتەکی یێ پرزانایە. (١٣) ژ وی دینێ مە بۆ تە -ئەی موحەممەد- ئینایە خوارێ، خودێ ئەو شریعەت بۆ هەوە -گەلی مرۆڤان- دانایە یێ وی شیرەت پێ ل نووحی کری کو بگەهینتە خەلکی ونیشا وان بدەت، ویێ مە شیرەت پێ ل ئیبراهیم وموسای وعیسای کری (وئەڤ هەر پێنجە پێغەمبەرێن ئولولعەزمن) کو هوین ب تەوحیدێ وگوهداری وپەرستنا خودێ ب تنێ دینی ب جهـ بینن، وهوین د وی دینی دا یێ من فەرمان پێ ل هەوە کری ژێک جودا نەبن، ئەو تەوحید وئیخلاصا تو بەرێ بوتپەرێسان ددەیێ ل بەر وان تشتەکێ مەزنە، خودێ وی بۆ تەوحیدێ هل دبژێرت یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وتەوفیقا وی بۆ چاکییێ ددەت یێ ل وی بزڤرت. (١٤) وبوتپەرێس د دینێن خۆ دا ژێک جودا نەبووبوون بەری زانین بۆ وان بێت وچو هێجەت بۆ وان نەمینن، وژبلی رکداری وزێدەگاڤییێ تشتەکێ دی نەبوو بەرێ وان دایە ڤێ چەندێ، وئەگەر ژ بەر وێ پەیڤێ نەبایە یا خودایێ تە دای کو حەتا دەمەکێ دەسنیشانکری کو رۆژا قیامەتێیە عەزابێ ژ وان پاشڤە ببەت، دا حوکم د ناڤبەرا وان دا ئێتەکرن ودا لەز ل عەزابدانا کافران ئێتەکرن. وهندی ئەون یێن میراتگرییا تەوراتێ وئنجیلی کری -پشتی ڤان یێن کو د حەقییێ دا ژێک جودابووین- د دینی وباوەرییێ دا هند ب گومانن کو دودل ببن وبکەڤنە ژێک جودابوونەکا کرێت. (١٥) ڤێجا تو بەنییێن خودێ بۆ وی دینێ راست گازی بکە یێ خودێ بۆ پێغەمبەرێن خۆ دانای وشیرەت پێ لێ کری، وتو وەسا خۆ راست بکە وەکی خودێ فەرمان پێ ل تە کری، وتو دویکەفتنا دلچوونێن وان نەکە، وبێژە: من باوەری ب وان هەمی کیتابان ئینایە یێن ژ عەسمانی هاتین، وخودایێ من فەرمان ل من کرییە کو ئەز د حوکمی دا دادییێ د ناڤبەرا هەوە دا بکەم، ئەللاهـ خودایێ مە وهەوەیە، خێرا کریارێن مە یێن چاک بۆ مەیە، وجزایێ کریارێن هەوە یێن خراب بۆ هەوەیە، پشتی حەقی ئاشکەرا بووی چو هەڤرکی د ناڤبەرا مە وهەوە دا نینە، رۆژا قیامەتێ خودێ مە وهەوە دێ کۆم کەت، وئەو دێ ب حەقییێ حوکمی د ناڤبەرا مە وهەوە دا کەت یێ ئەم تێدا ژێک جودا بووین، وزڤرین بۆ نک وییە.

(١٦) وئەوێن هەڤرکیێ د دەرحەقا وی دینێ خودێ دا دکەن یێ من موحەممەد -سلاڤ لێ بن- پێ هنارتی، پشتی مرۆڤ د بەرسڤا وی هاتین وخۆ ب دەست ڤە بەردای، هێجەت وهەڤرکییا وان یا ژ خۆیە وئەو ل نک خودایێ وان ب چو ناچت، و د دنیایێ دا غەزەبا خودێ ل سەر وان هەیە، و ل ئاخرەتێ عەزابەکا دژوار، کو عەزابا ئاگرییە، بۆ وان هەیە. (١٧) خودێیە قورئان وکیتابێن دی ژی ب حەقییێ ئینایە خوارێ، ووی تەرازی ژی کو دادییە ئینا خوارێ؛ دا حوکم ب دورستی پێ د ناڤ خەلکی دا بێتەکرن. وتو چ دزانی بەلکی قیامەت یا نێزیک بت؟ (١٨) ئەوێن باوەرییێ ب قیامەتێ نەئینن بۆ ترانەپێکرن لەزێ ل هاتنا وێ دکەن، وئەوێن باوەری پێ ئینای ژ هاتنا وێ ب ترسن، وئەو دزانن کو ئەو ڕاستییەکا بێ گومانە. نێ هندی ئەون یێن هەڤرکییێ د مەسەلا هاتنا قیامەتێ دا دکەن ئەو د بەرزەبوونەکا دویر ژ حەقییێ دانە. (١٩) خودێ ب بەنییێن خۆ یێ هووربینە، یێ وی بڤێت ئەو ڕزقی لێ بەرفرەهـ دکەت، ویێ وی بڤێت ئەو وی لێ بەرتەنگ دکەت ل دویڤ حکمەتەکا ئەو پێ دزانت، وئەوە هێزدارێ هێز هەمی یا وی، یێ زال د تۆلڤەکرنا خۆ دا. (٢٠) هەچییێ ب کارێ خۆ خێرا ئاخرەتێ بخوازت وحەقێ خودێ ژ سەر خۆ ڕاکەت ومالی د ڕێکا دینی دا خەرج بکەت، ئەم دێ بەرەکەتێ بۆ وی هاڤێینە کارێ وی یێ باش، ودێ خێرێن باشیا وی بۆ وی دەهـ جارکی زێدە کەین وهێشتا زێدەتر ژی بۆ وی یێ مە بڤێت، وهەچییێ ب کارێ خۆ داخوازا دنیایێ ب تنێ بکەت، ئەم دێ وێ ژێ دەینێ یا مە بۆ وی کرییە پشک وبار، و ل ئاخرەتێ تشتەک بۆ وی نابت. (٢١) یان ئەرێ ما ڤان بوتپەرێسان د شرک وسەرداچوونا خۆ دا هندەک هەڤپشک هەنە وی تشتێ خودێ دەستویری پێ نەدای ژ دینی وشرکێ بۆ وان ددانان؟ وئەگەر ژ بەر قەدەرا خودێ نەبایە کو وی حەزکرییە ئەو وان پاشڤە بهێلت، ولەزێ ل عەزابدانا وان د دنیایێ دا نەکەت، دا حوکم ب پێشخستنا عەزابێ د ناڤبەرا وان دا ئێتە پێک ئینان. وهندی ئەون یێن کوفر ب خودێ کری ڕۆژا قیامەتێ عەزابەکا ب ئێش ونەخۆش بۆ وان هەیە. (٢٢) تو -ئەی موحەممەد- ڕۆژا قیامەتێ دێ کافران بینی ژ بەر کارێن خراب یێن وان د دنیایێ دا کرین ئەو ژ جزادانێ دترسن، وعەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت، ووان بڤێت نەڤێت ئەو دێ تام کەنێ. وئەوێن باوەری ب خودێ ئینای وگوهدارییا وی کری د باغ وبیستانێن بەحەشتێ و د قەسر وخۆشییان دانە، تشتێ دلێ وان بخوازت بۆ وان ل نک خودایێ وان هەیە، ئەو قەنجی وقەدرێ هە یێ خودێ دایە وان ئەو قەنجییە وسەراتییە یا نەئێتە سالۆخدان، و ژ بەر مەزنییا وێ عەقل ناگەهتێ.

(٢٣) ئەوا هە یا من بەحس بۆ هەوە ژێ کری -گەلی مرۆڤان- ژ وێ خۆشی وقەدرگرتنا ل ئاخرەتێ هەی ئەو مزگینییە یا خودێ ددەتە وان بەنییێن خۆ یێن ل دنیایێ باوەری ب وی ئینای وگوهدارییا وی کری. تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان یێن ژ قیامەتێ ب گومان ژ بوتپەرێسێن مللەتێ تە: سەرا وێ گازییا حەق یا ئەز بۆ هەوە پێ هاتیم وبەرێ هەوە ددەمێ ئەز پسیارا تشتەکی ژ مالێ هەوە ژ هەوە ناکەم، ب تنێ مـن دڤێت هـوین مرۆڤاینییا مـن وخۆ بپارێزن. وهەچییێ باشییەکێ ب دەست خۆ ڤە بینت ئەم وێ باشییێ دەهـ ڤات بەلکی پتر ژی دێ بۆ وی زێدە کەین. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرە بۆ بەنییێن خۆ، وشوکرادارێ باشییێن وانە. (٢٤) یان ئەڤ بوتپەرێسە دبێژن: موحەممەدی درەو ژ کیسێ خودێ کرییە، وئەوا ئەو بۆ مە دخوینت وی ژ نک خۆ چێکرییە؟ ڤێجا ئەگەر تە وە کر وخودێ بڤێت دێ خەتمێ ل دلێ تە دەت وخودێ نەحەقییێ دبەت وپویچ دکەت، وئەو ب پەیڤێن خۆ یێن نەئێنە گوهارتن و ب سۆزا خۆ یا ڕاست حەقییێ بنەجهـ دکەت. هندی خودێیە یێ پڕزانایە ب وی تشتێ د دلێن بەنییێن وی دا. (٢٥) وخودایێ پاک وبلندە تۆبا بەنییێن خۆ وەردگرت دەمێ ئەو ل تەوحید وگوهدارییا وی دزڤڕن، وئەو ل گونەهان دبۆرت، وئەو دزانت کانێ هوین چ باشی وخرابییان دکەن. (٢٦) وئەوێن باوەری ئینای ئەو د بەرسڤا خودایێ خۆ دئێن وفەرمانا وی ب جهـ دئینن، وخودێ ژ قەنجییا خۆ خێرێ ل وان زێدە دکەت. وئەوێن کوفر کری عەزابەکا ب ئێش ودژوار بۆ وان ل ڕۆژا قیامەتێ هەیە. (٢٧) وئەگەر خودێ ڕزق بۆ بەنییێن خۆ بەرفرەهـ کربا، ئەو دا هێڕن وخرابکارییێ د عەردی دا کەن، وهندەک ژ وان دا زێدەگاڤییێ ل سەر هندەکان کەن، بەلێ خودێ هند ڕزقی ددەتە وان هندی تێرا وان بکەت. هندی ئەوە ئەو ب تشێ کێر بەنییێن وی بێت یێ شارەزایە، و ب ڕێڤەبرنا کاروبارێ وان یێ بینەرە. (٢٨) وخودێ ب تنێیە بارانێ ژ عەسمانی دئینتە خوارێ، وپێ د هەوارا خەلکی دئێت پشتی کو ئەو ژ هاتنا وێ بێ هیڤی بووین، وئەو دلۆڤانییا خۆ د ناڤ چێکرییان دا بەلاڤ دکەت، وبارانێ بۆ وان هەمییان دئینتە خوارێ، وئەوە خودان یێ کو ب قەنجی وباشییا خۆ سەرکارییا بەنییێن خۆ دکەت، یێ د کارێ خۆ دا هێژای مەدحان. (٢٩) وئافراندنا عەسمانان وعەردی یا بێ وێنە، وبەلاڤکرنا گەلەک ڕەنگێن خودان رحان د ناڤ هەر دووان دا ژ نیشانێن ئاشکەرانە ل سەر مەزنی وشیانا وی، وئەو ل سەر کۆمکرنا چێکرییان یا پشتی مرنا وان -ئەگەر وی ڤیا- یێ خودان شیانە. (٣٠) وهەر بەلا وگرفتارییەکا بێتە سەرێ هەوە چ د دینێ هەوە دا بت چ د دنیایا هەوە دا بت -گەلی مرۆڤان- ئەو ژ بەر وان گونەهانە یێن هەوە کرین، وخودایێ هەوە گەلەک گونەهان بۆ هەوە ژێ دبەت، وسەرا وان ل هەوە ناگرت. (٣١) وهوین -ئەی گەلی مرۆڤان- نەشێن خودێ بێزار بکەن و ژ بن دەسهەلاتا وی دەرکەڤن، وژبلی وی هەوە چو سەرکار نینن کارێ هەوە ب ڕێڤە ببەن، ومفای بگەهیننە هەوە، یان پشتەڤانەک هاریکارییا هەوە بکەت وخرابییێ ژ هەوە پاشڤە لێ بدەت.

(٣٢، ٣٣) وئەو گەمییێن مەزن یێن وەکی چیایان د دەریاییێ دا دچن ژ نیشانێن مەزنییا وینە. ئەو خودایێ ئەڤ گەمییە د دەریاییێ دا هاژۆتین ئەگەر بڤێت دێ بای ڕاوەستینت، ڤێجا ئەو گەمی ل سەر پشتا دەریاییێ دێ ڕاوەستایی مینن ونەشێن ب ڕێڤە بچن، د چوون وڕاوەستانا ڤان گەمییان دا ئایەت وهێجەتێن ئاشکەرا بۆ هەر یەکێ گەلەک بێهنفرەهـ، ویێ گەلەک شوکردار هەنە. (٣٤) یان ئەو ژ بەر خرابییا خەلکێ وان گەمییان دێ وان نقۆ کەت، وئەو ل گەلەک گونەهان دبۆرت ژی وخودانان سەرا جزا نادەت. (٣٥) وئەوێن ژ نەحەقی هەڤرکییێ د ئایەتێن مە یێن ئاشکەرا دا دکەن ئەو دزانن کو وان چو جهێن ڕەڤێ نینن ئەو ژ عەزابا خودێ برەڤنێ، ئەگەر وی ڤیا وان عەزاب بدەت سەرا گونەهـ وکوفرا وان. (٣٦) ڤێجا هەر تشتەکێ بۆ هەوە هاتییەدان ژ مال وعەیالی وتشتێن دی خۆشییا ژینا دنیاییێیە، زوی دێ چت ونامینت، وئەو تشتێ ل نک خودێ هەی ژ خۆشییا بەحەشتێ چێتر وبەردەوامترە بۆ وان یێن باوەری ئینای، وخۆ دهێلنە ب هیڤییا خودایێ خۆ ڤە. (٣٧) وئەوێن خۆ ژ وان گونەهێن مەزن ددەنە پاش یێن خودێ ئەو ژێ داینە پاش، وخۆ ژ گونەهێن کرێت وپیس ددەنە پاش، وئەگەر کەربێن وان ڤەبوون ل وان یێن نەخۆشی گەهاندیێ دبۆرن. (٣٨) وئەوێن د بەرسڤا خودایێ خۆ هاتین دەمی وی ئەو بۆ تەوحیدا خۆ گازی کرین، و ب دورستی ب کرنا نڤێژێن فەر ڕابووین، وئەگەر وان ڤیا ب کارەکی ڕابن مشێورەتێ د گەل یەک ودو دکەن، و ژ وی مالێ مە دایێ ئەو خێران ددەن. (٣٩) وئەوێن ئەگەر کەسەکی تەعدایی لێ کر ئەو تۆلا خۆ ژێ دستینن بێی کو زۆرداریێ بکەن، وئەگەر ئەو صەبرێ بکێشن دویماهییا صەبرا وان دێ خێر تێدا هەبت. (٤٠) وجزایێ خرابییا خرابکاری ئەوە ب کارەکێ وەکی یێ وی تۆل ژێ بێتە ستاندن، وهەچییێ ل خرابکاری ببۆرت، وتۆلا خۆ ژێ ڤەنەکەت، وبۆ کناریێ خودێ د ناڤبەرا خۆ ووی دا چاک بکەت، خێرا کاریێ وی ل سەر خودێیە. هندی خودێیە حەز ژ وان زۆرداران ناکەت یێن تەعداییێ ل خەلکی دکەن وخرابییێ دگەهینن. (٤١) وهەچییێ تۆلا خۆ ژ وی ڤەکەت یێ زۆرداری لێ کری چو ل سەر وی نینە. (٤٢) هەما لۆمە ولێگرتن ل سەر وانە یێن ژ بێ بەختی وزۆرداری تەعداییێ ل مرۆڤان دکەن، ویێ ل وان توخوبان ددانن یێن خودێ بۆ وان داناین و ب ناڤ حەرامییێ ڤە دچن، ڤێجا بێ حەق خرابکارییێ د عەردی دا دکەن، ئەوان عەزابەکا ب ئێش بۆ هەیە. (٤٣) هەچییێ صەبرێ ل سەر نەخۆشییێ بکێشت وخرابییێ ڤەشێرت، هندی ئەو چەندەیە ئەو ژ کارێن موکمە یێن مەدحێن خودانی سەرا دئێنەکرن ویێن خودێ فەرمان پێ کری، وخێرەکا مەزن بۆ دانای. (٤٤) وهەچییێ خودێ بەرێ وی -ژ بەر زۆرداریا وی- ژ ڕێکا ڕاست وەرگێرابت وی چو پشتەڤان نابن بەرێ وی بدەنە ڕێکا ڕاست. وتو -ئەی موحەممەد، ل قیامەتێ- دێ وان کافران یێن باوەری ب خودایێ خۆ نەئینای بینی دەمێ ئەو عەزابێ دبینن دبێژنە خودایێ خۆ: ئەرێ ڕێکەک بۆ مە هەیە ئەم پێ بزڤرینە دنیاییێ؛ دا کاری ب فەرمانا تە بکەین؟ وئەو داخواز بۆ وان ب جهـ نائێت.

(٤٥) وتو -ئەی موحەممەد- دێ ڤان زۆرداران بینی ئەو ب ڕەزیلی وسەرشۆڕی ڤە دێ ل سەر ئاگری ئێنە پێشکێشکرن ب چاڤەکێ شکەستی ڤە -ژ بەر ترس وشەرمزارییێ- ئەو بەرێ خۆ ددەنە ئاگری. وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای دەمێ وێ زیانێ دبینن یا کو ب سەرێ کافران هاتی ئەو د بەحەشتێ دا دبێژن: ب ڕاستی یێن زیانکار ئەون یێن ڕۆژا قیامەتێ خۆ ومرۆڤێن ب زیان داین کو چووینە ئاگری. نێ هندی زۆردارن -ڕۆژا قیامەتێ- د عەزابەکا بەردەوام دانە، نە ئەو ژ وان دئێتە ڤەبڕین ونە ب دویماهی دئێت. (٤٦) ودەمێ خودێ ل ڕۆژا قیامەتێ ڤان کافران عەزاب ددەت وان چو سەرکار وپشتەڤان نابن عەزابا خودێ ژ وان پاشڤەببەن. وهەچییێ خودێ -ژ بەر کوفر وزۆرداریا وی- وی بەرزە بکەت، چو ڕێک بۆ وی نابن ل دنیایێ وی بگەهیننە حەقییێ، و ل ئاخرەتێ وی بگەهیننە بەحەشتێ؛ چونکی ڕێکێن ڕزگاربوونێ هەمی ل بەر وی دگرتینە، وهیدایەت وبەرزەکرن ب دەستێ خودێ ب تنێ‌یە. (٤٧) هوین -ئەی گەلی کافران- ب باوەری ئینان وگوهدارییێ د بەرسڤا خودایێ خۆ وەرن بەری کو ڕۆژا قیامەتێ بێت، ئەو ڕۆژا کەس نەشێت بزڤڕینت، وێ ڕۆژێ هەوە چو جهـ نابن هوین بڕەڤنێ وخۆ لێ ڤەشێرن و ژ عەزابێ بپارێزن. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو دڤێت مرۆڤ لەزێ د کرنا باشییان دا بکەت، ونەبێژت پاشی، چونکی خرابییێن مەزن د گیرۆکرنێ دا هەنە. (٤٨) ڤێجا ئەگەر ڤان بوتپەرێسان پشت دا باوەرییا ب خودێ مە تو -ئەی موحەممەد- بۆ وان نەهنارتی دا کریارێن وان بهژمێری حەتا تو حسێبێ سەرا د گەل وان بکەی، ژ گەهاندنێ پێڤەتر چو ل سەر تە نینە. وهندی ئەمین ئەگەر مە ژ دلۆڤانییا خۆ بەرفرەهی ودەولەمەندی دا مرۆڤی، کەیفا وی دێ پێ ئێت، وئەگەر -ژ بەر گونەهێن وان کرین- خرابییەکا وەکی هەژارییێ ونساخییێ گەهشتێ، هندی مرۆڤە یێ قەنجی ڤەشێرە، نەخۆشییان دهژمێت، وقەنجییان ژ بیر دکەت. (٤٩، ٥٠) ملکێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا یێ خودێ‌یە، تشتێ وی بڤێت ژ چێکرییان ئەو دئافرینت، یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو کچان ب تنێ ددەتێ، ویێ وی بڤێت ئەو کوڕان ب تنێ ددەتێ، ویێ وی بڤێت ژ مرۆڤان ئەو کوڕ وکچان ددەتێ، ویێ وی بڤێت ئەو دووندەهێ نادەتێ ودهێلتە بێ عەیال، ئەو یێ خودان شیانە ل سەر ئافراندنا تشتێ وی بڤێت، تشتەک نینە وی بێزار بکەت. (٥١) ونەبوویە بۆ مرۆڤەکی ژ دووندەها ئادەمی کو خودێ د گەل وی باخڤت ب ڕێکا وێ وەحییێ نەبت یا ئەو بۆ دهنێرت، یان ل پشت پەردەیەکی د گەل باخڤت، وەکی د گەل مووسای ئاخفتی، یان قاصدەکی بهنێرتە نک وەکی وی جبریل -سلاڤ لێ بن- هنارتییە نک پێغەمبەران، ڤێجا ئەو ب ئانەهییا خودێ وێ وەحییێ بۆ دئینت یا خودێ ڤیای، هندی خودێ‌یە ب خۆ وناڤ وسالۆخەت وکریارێن خۆڤە یێ بلندە، هەمی چێکری بن دەستی وینە، و د ڕێڤەبرنا کارێن بەنییێن خۆ دا ئەو یێ کاربنەجهە. وئەڤ ئایەتە سالۆخەتێ ئاخفتنێ بۆ خودێ دەسنیشان دکەت ب ڕەنگەکێ هەژی مەزنییا وی بت.

(٥٢، ٥٣) وكانێ چاوا مە وەحی بۆ پێغەمبەرێن بەری تە هنارتبوو -ئەی موحەممەد- وەسا مە قورئانەک ژ نک خۆ بۆ تە ب وەحی هنارت، بەری وێ تە نەدزانی کیتابێن بەرێ چنە وباوەری وشریعەتێن خودایی چنە، بەلێ مە قورئان بۆ مرۆڤان کرە ڕۆناهییەک ئەم بەرێ وی پێ ددەینە ڕێکا ڕاست یێ مە بڤێت ژ بەنییێن خۆ. وهندی تویی -ئەی موحەممەد- تو ب ئانەهییا خودێ ڕێکەکا ڕاست -کو ئیسلامە- نیشا خەلکی ددەی، ڕێکا وی خودایی یێ هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی ملکی وی، چو هەڤپشک بۆ وی د وێ چەندێ دا نینن، گەلی مرۆڤان نێ کارێن هەوە هەمی یێن باش ویێن خراب بۆ نک وی دزڤرن، ڤێجا ئەو جزایێ هەر یەکی ل دویڤ کارێ وی ددەتێ.

سوورەتا (الزخرف)

(١) (حم) ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بەحس ژ ڤان حەرفێن کەرکری هاتییەکرن. (٢) خودێ سویند ب وێ قورئانێ خوارییە یا کو پەیڤ وڕامانێن وێ دئاشکەرا. (٣، ٤) هندی ئەمین مە قورئان ب زمانێ عەرەبان بۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ئینا خوارێ؛ دا بەلکی هوین تێ بگەهن وهزرێن خۆ د ڕامان ودەلیلێن وێ دا بکەن. وهندی ئەوە ئەو د لەوحێ پاراستی دا ل نک مە د بها وپیرۆزیيا خۆ دا یا بلندە، ویا موکمە چو خەلەتی وهەڤدژی تێدا نینن. (٥) ئەرێ ڤێجا ما ئەم دێ پشت ددەینە هەوە، وئینانەخوارا قورئانێ دێ هێلین ژ بەر نەگوهدارییا هەوە، وزێدە ب ناڤدا چوونا هەوە ب ناڤ کوفرێ دا؟ (٦-٨) ل زەمانێن یەکێ بەری مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- مە گەلەک پێغەمبەر هنارتینە. وپێغەمبەرەک بۆ وان نەهاتییە ئەگەر وان بۆ خۆ یاری پێ نەکرین وەکی کو مللەتێ تە یاری ب تە کرین، ڤێجا مە ئەو تێبرن یێن درەو ب پێغەمبەرێن مە کری، وئەو ژ مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- د هێز دژوارتر بوون، وڕێبازا یێن یەکێ بۆری کو ئەو هاتنە تێبرن؛ ژ بەر کوفر وسەرداچوونا وان. وصەبرئینان بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- د ڤێ چەندێ دا هەیە. (٩) وئەگەر تە -ئەی موحەممەد- پسیارا ڤان بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ کربا کانێ کێ عەسمان وعەرد ئافراندینە؟ مسوگەر ئەو دا بێژن: وی خودایێ زال ئەو ئافراندینە یێ کەس نەشێتێ، یێ پڕزانا ب وان ووی تشتێ د ناڤ وان دا هەی. (١٠) ئەوێ عەرد بۆ هەوە ڕائێخستی، وڕێک بۆ ژیار وبازرگانییا هەوە تێدا دانایین وخۆش کرین؛ دا بەلکی هوین ب وان ڕێکان ب سەر وی تشتی هل ببن یێ مفایێ دین ودنیایا هەوە تێدا.

(١١) وئەوێ بارانەکا ژ قایدە ژ عەسمانی ئینایە خوارێ؛ دا ئەو بۆ هەوە وحەیوانـەتێن هەوە ببتە ژیار، ومە ب وێ ئاڤێ باژێرەکێ بەیار ب شینکاتی زێندی کر، ڤێجا کانێ چاوا ب ڤێ ئاڤا کو مە ژ عـەسمانی باراندی مە ئـەڤ بـاژێرێ مـری زێنـدی کـر، وەسا هـوین ژی پشتی پویچبوونێ دێ ژ گۆڕێن خۆ دەرکەڤن. (١٢) وئەوێ هەمی ڕەنگێن حـەیوانـەت وشـینکاتییان ئافراندین، و ژ گەمییان وی ئەو تشتێ هوین د دەریایێ دا لێ سویار ببن بۆ هەوە چێ کر، و ژ حێشتر وهەسپ وهێستر ودەواران وی ئەو دا هەوە یێ هوین ل هشکاتی لێ سویار دبن. (١٣، ١٤) دا هوین ل سەر پشتێن وان بلند ببن، ودا پاشی هوین قـەنجییا خودایێ خۆ ل بیرا خۆ بینن دەمێ هوین لێ سویار دبن، ودا بێژن: حەمد بۆ وی خودایی بن یێ ئـەڤە بـن دەستی مە کری، وئەگەر ئەو نەبا ئەم نەدشیاینێ، وهندی ئەمین ئـەم پشتی مرنێ دێ زڤڕینە نک خودایێ خۆ. (١٥) وڤان بوتپەرێسان پشکەک ژ بەنییان بۆ خودێ دانا، کـو وان گۆتی: ملیاکەت کچێن خودێنە. هندی مرۆڤە وان قەنجییان ڤەدشێرت یێن خودایێ وی د گەل کرین، ونەڕازیبوونا خۆ ل سەر وان بەلا ونـەخۆشییان ئاشکەرا دکـەت یـێن ب سـەری هـاتین. (١٦) یان هوین -ئەی گەلی نەزانان- هزر دکەن کو خودایێ هەوە ژ تشتێن وی ئافراندین کچ بـۆ خـۆ هلبژارتینە -وهەوە ئەو بۆ خۆ ب خۆ نەڤێن- وکوڕ داینە هەوە؟ وئەڤە ڕەنگەکێ گەفێیە بۆ وان. (١٧) وئەگـەر مزگینی بـۆ یـەک ژ وان ب کچـەکێ -یـا ئـەو بـۆ خـودێ پالڤـە ددەن- هاتـەدان ڕوییێ وی ژ نەخۆشییا ڤێ مزگینییێ ڕەش دبت، وئەو ژ خەم وقەهرێ داگرتی دبت وغەمگین دبت. (ئەرێ ڤێجا چاوا ئەو بۆ خودێ ب وی تـشتی ڕازی دبـن یـێ وان بـۆ خـۆ نـەڤێت؟ یـێ پـاک وبلنـد بـت خـودێ ژ وی تـشتێ کـافر د دەر حـەقا وی دا دبێـژن). (١٨) ئـەرێ هـوین بستەیێ دکەن ووێ بۆ خودێ پالڤەددەن یا د ناڤ خەمـل وخێزێ دا دئێتـە پـەروەردەکرن، و ل دەمێ هەڤڕکییێ ئەو نەشێت هێجەتا خۆ ئاشکەرا بکەت؟ (١٩) وئەڤان بوتپـەرێسان فریـشتە یێن بەنییێن خودێ حسێبکرن کچ، ئەرێ ل دەمێ ئافراندنا وان ئەو دئامادە بوون دا بێژن ئـەو کچـن؟ شاهدەییـا وان دێ ئێتـە نڤێـسین، و ل ئـاخرەتـێ پـسیار دێ ژ وان ئێتـە کـرن. (٢٠) وڤان بوتپەرێسێن قورەیشییان گۆتن: ئەگەر خودایێ پڕدلۆڤان حەزکربا مە پەرستنا کـەسێ دی ژبلی وی نەدکر، وئەڤە هێجەتەکا ژ قەستایە، چونکی پشتی هنارتنا پێغەمبەران وئینانە خوارا کیتابان خودێ چو هێجەت بۆ کەسێ نەهێلاینە، ڤێجا وان حەق نینە ئەو قەدەرێ بۆ خۆ بکەنـە هێجەت. وان چو زانین ب ڕاستییا وێ گۆتنێ نینە یا ئەو دبێژن، بـەلکی هـەما ژ درەو ئـەو وێ دبێژن؛ چونکی خودێ چو هێجەت ل سەر وێ چەندێ نـەداینـە وان. (٢١) ئـەرێ ل دەمـێ ئافراندنا فریشتەیان ئەو دئامادە بوون، یان بەری ڤێ قورئانا مـە ئینایـە خوارێ مـە کیتابـەک دابوو وان، دا ئەو بێژن: ئەم دێ ل دویڤ چین، ووێ بۆ خـۆ کـەینە هێجـەت؟ (٢٢) نـەخێر، هەما گۆتنا وان ئەو بوو وان گۆت: مە بابێن خۆ ل سەر دینەک وڕێبازەکێ دیتینە، وهەما ئـەم دێ ل شوین پێیێن وان چین، وچاڤ ل وان کەین.

(٢٣) و ب ڤی ڕەنگی بەری تە -ئەی موحەممەد- مە پێغەمبەرەک ل گوندەکی نەهنارتییە وان ژ عەزابا مە بترسینت، ئەگەر خەلکێ وی گوندی ژ سەر وگرگران یێن کو زەنگینییێ ئەو هێرکرین نەگۆتبت: مە بابێن خۆ ل سەر دینەکی دیتینە، وئەم ل سەر ڕێبازا وان دێ چین. (٢٤) موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- وئەو پێغەمبەرێن بەری وی گۆتنە خودانێن ڤێ هێجەتا ژ قەستا: ئەرێ هوین دویچوونا بابێن خۆ دکەن، ئەگەر ئەز بۆ هەوە ب ڕێکەکا ڕاستتر ودورستتر ژ وێ یا هەوە بابێن خۆ ل سەر دیتین ژ نک خودایێ هەوە هاتبم؟ وان ژ ڕکداری گۆت: هندی ئەمین ئەم باوەرییێ ب وێ نائینین یا هوین پێ هاتین. (٢٥) ئینا مە تۆل ژ ڤان مللەتان یێن درەو ب پێغەمبەرێن خۆ کری ڤەکر ومە ئەو جزادان، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بەرێ خۆ بدێ کانێ دویماهییا وان چ بوو دەمێ وان درەو ب ئایەتێن خودێ وپێغەمبەرێ وی کری؟ ومللەتێ تە بلا هشیار بن کو ئەو ب سەرێ وان ژی بێت ئەگەر وان بەردەوامی ل سەر کوفرا خۆ کر. (٢٦) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ ئیبراهیمی بکە دەمێ وی گۆتییە بابێ خۆ ومللەتێ خۆ یێن پەرستنا وان صەنەمان دکر یێن مللەتێ تە دپەرێسن: هندی ئەزم ئەزێ بەریمە ژ وی تشتێ هوین ژبلی خودێ دپەرێسن. (٢٧) ئەو تێ نەبت یێ ئەز ئافراندیم، هندی ئەوە ئەو دێ بەرێ من دەتە ڕێکا ڕاست. (٢٨) وئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- پەیڤا تەوحیدێ (لا إلە إلا اللە) هێلا د ناڤ یێن پشتی خۆ دا؛ دا بەلکی ئەو ل گوهداری وتەوحیدا خودایێ خۆ بزڤڕن، و ژ کوفر وگونەها خۆ تۆبە بکەن. (٢٩) بەلکی من ئەڤ بوتپەرێسێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- وبابێن وان هێلانە د خۆشییا ژینێ دا، ومن لەز ل عەزابدانا وان نەکر، حەتا قورئان وپێغەمبەرەک بۆ وان هاتی ئەو تشت بۆ وان ئاشکەرا کری یێ ئەو هەوجە ببنێ ژ کارێ دینی. (٣٠) ودەمێ قورئان ژ نک خودێ بۆ وان هاتی، وان گۆت: ئەڤە یا ئەڤ پێغەمبەرە بۆ مە پێ هاتی سێرەبەندییە، ونە وەحییا خودێیە، وئەم پێ دکافرین. (٣١) وئەڤان بوتپەرێسێن قورەیشییان گۆتن: ئەگەر ڕاستە ئەڤ قورئانە ژ نک خودێیە، پا دێ بلا بۆ زەلامەکێ مەزن هاتبا ژ خەلکێ یەک ژ ڤان هەردو باژێران: (مەکەهێ) یان (طائفێ). (٣٢) ئەرێ ما ئەون پێغەمبەراتییێ لێکڤە دکەن دا بدانە وی جهێ وان بڤێت؟ ئەمین یێن کو د دنیایێ دا ڕزق د ناڤبەرا وان دا لێکڤەکری، ومە هندەک ژ وان ل سەر هندەکان بلند کرینە: ئەڤە یێ دەولەمەندە ووێ هە یێ فەقیرە، ئەڤە یێ ب هێزە ووێ هە یێ لاوازە؛ دا هندەک ژ وان ببنە ئەگەرا ژیارا هندەکان. ودلۆڤانییا خودایێ تە -ئەی موحەممەد- دەمێ وان دبەتە بەحەشتێ ژ وێ چێترە یا ئەو د دنیایا فانی دا کۆم دکەن. (٣٣) وئەگەر ژ بەر هندێ نەبا کو مرۆڤ هەمی دا ل سەر کوفرێ کۆم بن، ئەم دا بۆ خانییێن وان یێن کوفرێ ب خودێ دکەن هندەک بانێن زیڤی چێ کەین، ودا هندەک پێپەلیسکان دەینێ کو ئەو پێ سەرکەڤن.

(٣٤، ٣٥) وئەم دا هندەک دەرگەهێن زیڤی بۆ خانییێن وان چێ کەین، ودا هندەک تەختان دەینە وان ئەو پالدەنە سەر، وئەم دا زێڕی دەینە وان، وئەو هەمی خۆشییا ژینا دنیاییێیە، یا کێمە ودێ پویچ بت نامینت، وخۆشییا ئاخرەتێ ل نک خودایێ تە بۆ تەقواداران یا هلگرتییە. (٣٦) وهەچییێ پشت بدەتە زکرێ خودایێ پڕدلۆڤان، کو قورئانە، د دنیایێ دا ئەم شەیتانەکی دێ ب وی ڕا بەردەین دا ئەو وی د سەردا ببەت، ڤێجا ئەو شەیتان هەر دێ د گەل وی بت. (٣٧) وهندی شەیتانن بەرێ وان ژ ڕێکا ڕاست وەردگێڕن، وسەرداچوونێ ل بەر وان شرین دکەن، وئەڤ کەسە هزر دکەن کو ئەو یێن ل سەر حەقییێ وهیدایەتێ. (٣٨) حەتا دەمێ ئەو یێ پشت دایە زکرێ خودێ وشەیتانێ هەڤالێ وی بۆ حسێب وجزادانێ هاتنە نک مە، ئەو دێ بێژتە هەڤالێ خۆ: خوزی دویراتییا ڕۆژهەلات وڕۆژئاڤایێ د ناڤبەرا من وتە دا هەبا، تو چ پیسە هەڤال بووی بۆ من. (٣٩) وکو هەوە د دنیایێ دا شرک کری -ئەی ئەوێن هەوە پشت دایە زکرێ خودێ- ئەڤرۆ ئەو چو مفای ناگەهینتە هەوە، هوین وهەڤالێن خۆ د عەزابێ دا دێ دپشکدار بن. (٤٠) ئەرێ ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- دێ دەنگێ خۆ گەهینییە وی یێ خودێ ئەو ژ گوهدانا حەقییێ کەڕکری، یان دێ بەرێ وی دەیە هیدایەتێ یێ خودێ دلێ وی ژ دیتنا حەقییێ کۆرەکری، یان تو دێ بەرێ وی دەیە ڕێکێ یێ د سەرداچوونەکا ئاشکەرا دا؟ ئەو چەندە نە ب تەیە. (٤١، ٤٢) ڤێجا ئەگەر مە تو مراندی بەری ئەم تە ب سەر کافرێن مللەتێ تە بێخین، هندی ئەمین ئەم ل ئاخرەتێ دێ تۆلێ ل وان ڤەکەین، یان ئەم دێ وێ عەزابا مە ژڤان پێ دایە وان نیشا تە دەین وەکی وێ یا ل (بەدرێ) ب سەرێ وان هاتی، هندی ئەمین ئەم دشێین تە ب سەر وان بێخین، ووان ب دەستێن تە وخودان باوەران ڕەزیل بکەین. (٤٣) ڤێجا تو خۆ ب وێ ڤە بگرە یا خودێ د ڤێ قورئانێ دا فەرمان پێ ل تە کری؛ چونکی تو یێ ل سەر ڕێکەکا ڕاست، کو دینێ خودێیە. (٤٤) وهندی ئەڤ قورئانەیە بلندییەکە بۆ تە وملەتێ تە ژ قورەیشییان؛ چونکی ئەو ب زمانێ وان هاتییە، وئەو ژ هەمی مرۆڤان پتر تێ دگەهن، لەو دڤێت ئەو ژ هەمی کەسان پتر کاری پێ بکەن، وپاشی پسیار دێ ژ تە و ژ وان یێن د گەل تە ئێتەکرن. (٤٥) وتو پسیارێ ژ دویکەفتییێن وان پێغەمبەران بکە یێن مە بەری تە هنارتین: ئەرێ پێغەمبەرێن وان گۆتییە بلا پەرستنا یەکێ دی ژبلی خودێ بێتەکرن؟ ئەو دێ بێژنە تە: نەخێر؛ چونکی هەمی پێغەمبەران بەرێ مرۆڤان یێ دایە وێ چەندێ یا تو بەرێ وان ددەیێ کو عیبادەتێ خودێ ب تنێ بکەن، وژبلی وی عیبادەتێ کەسێ دی نەکەن. (٤٦، ٤٧) و ب ڕاستی مە مووسا ب ئایەتێن خۆ بۆ فیرعەونی وماقویلێن مللەتێ وی هنارتبوو، کانێ چاوا مە تو بۆ بوتپەرێسێن مللەتێ تە هنارتی، ئینا مووسای گۆتە وان: هندی ئەزم ئەز پێغەمبەرێ خودایێ هەمی چێکرییانم، ڤێجا دەمێ ئەو ب نیشانێن ئاشکەرا ل سەر ڕاستگۆییا خۆ بۆ وان هاتی، فیرعەونی ودەستەکا وی بۆ خۆ ب وێ کرەکەنی یا مووسا پێ هاتی.

(٤٨) وئەم ئایەتەکێ نیشا فیرعەونی ودەستەکا وی نادەین ئەگەر ئەو ژ یا بەرێ مەزنتر نەبت، ومە ئەو ب گەلەک ڕەنگێن عەزابێ گرتن؛ دا بەلکی ئەو ژ کوفرا خۆ لێڤە ببن و ل تەوحیدێ بزڤڕن. (٤٩) ووان گۆتە مووسای: ئەی سێرەبەند، تو بۆ مە گازی خودایێ خۆ بکە دا ژ بەر وێ پەیمانا وی دایە تە ووی قەدرێ تە ل نک وی هەی ئەو عەزابێ ژ سەر مە ڕاکەت، وئەگەر ئەو عەزابێ ژ سەر مە ڕاکەت ئەم دێ ب هیدایەت ئێین وباوەرییێ ئینین. (٥٠) ڤێجا دەمێ مووسای دوعا کرین ومە عەزاب ژ سەر وان ڕاکری هنگی وان غەدرە کر، وهەر مانە ل سەر کوفرا خۆ. (٥١) وفیرعەونی د ناڤ مەزنێن مللەتێ خۆ دا کرە گازی وگۆت: ئەرێ ما ملکێ (مصرێ) نە یێ منە وئەڤ ڕوبارە د بن من ڕا دبۆرن؟ ئەرێ ما هوین هێز ومەزنییا من، ولاوازی وهەژارییا مووسای نابینن؟ (٥٢) ما ئەز ژ ڤی یێ چو پشتەڤان د گەل دا نە چێترم؛ چونکی ئەو ب خۆ ب کارێ خۆ ڕادبت وخۆ بێ بها دکەت، بەلکی نێزیکە کەس دگۆتنا وی نەگەهت ژ بەر نەدورستییا ئەزمانێ وی. (٥٣) ڤێجا ئەگەر ڕاستە کو مووسا پێغەمبەرێ خودێیە پا دێ بلا هندەک بازنکێن زێڕی ب سەر وی دا هاتبانە خوارێ، یان بلا هندەک فریشتە د گەل وی هاتبان وهەمی پێکڤە بۆ وی ببانە شاهد کو ئەو پێغەمبەرە. (٥٤) وفیرعەونی سڤکی بۆ خۆ ب عەقلێ مللەتێ خۆ کر وبەرێ وان دا سەرداچوونێ، ووان گوهدارییا وی کر، هندی ئەو بوون ئەو مللەتەکێ سەردا چووی بوون. (٥٥) ڤێجا دەمێ وان ب نەگوهدارییا خۆ کەربێن مە ڤەکرین، مە ب عەزابەکا زوی تۆل ل وان ڤەکر، ومە ئەو هەمی د دەریایێ دا خەندقاندن. (٥٦) ڤێجا مە ئەو کرنە پێشی وجهێ مەتەل پێ ئینانێ بۆ وان یێن پشتی وان دئێن وخۆ هێژای عەزابدانێ دکەن، وعیبرەت بۆ خەلکێ دی. (٥٧) ودەمێ بوتپەرێسان مەتەل بۆ خۆ ب عیسایێ کوڕێ مەریەمێ ئینای، ووان پەرستنا فەلان بۆ وی بۆ خۆ کرییە هێجەت دژی پێغەمبەری گاڤا پێغەمبەری ئەو ئایەت بۆ مللەتێ خۆ خواندی ئەوا دبێژت: بوتپەرێس وئەو تشتێ ئەو پەرستنێ بۆ دکەن پێهلکرییێ جەهنەمێنە، ئینا کەیفا وان هات ووان گۆت: ئەم درازینە کو خوداوەندێن مە ل ڕێزا عیسای بن، ئینا خودێ گۆت: هندی ئەون یێن قەنجی ژ مە گەهشتییێ ئەو ژ ئاگری ددویرن، ڤێجا ئەو دێ د ئاگری دا ئێتە هاڤێتن یێ ڕازی ببت کو پەرستنا وی بێتە کرن. (٥٨) وبوتپەرێسێن مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- گۆتن: ئەرێ ئەو خوداوەندێن مە پەرستن بۆ کری دچێترن یان عیسا ئەوێ مللەتێ وی پەرستنێ بۆ دکەن؟ ڤێجا ئەگەر عیسا د ئاگری دایە، بلا ئەم وخوداوەندێن مە ژی د گەل وی دا بین، وهەما ب تنێ بۆ هەڤڕکی وان ئەڤ مەتەلە بۆ تە ئینا، بەلکی ئەو مللەتەکێ قائیشکێش وهەڤڕکن. (٥٩) هەما عیسایێ کوڕێ مەریەمێ بەنییەکە مە ب پێغەمبەرینییێ قەنجی د گەل کرییە، ومە ئەو بۆ ئسرائیلییان کربوو عیبرەت دا ئەو مەزنییا مە پێ بزانن. (٦٠) وئەگەر مە بڤێت ئەم ل شوینا هەوە فریشتەیان ب جێگری دێ ل عەردی دانین دا هندەک ژ وان جێگرییا هندەکان بکەن.

(٦١) وهندی هاتنه خوارا عیسایه -سلاڤ لێ بن- بەری ڕۆژا قیامەتێ نیشانا نێزیکبوونا هاتنا قیامەتێیە، ڤێجا هوین ب گومان نەکەڤن کو ئەو دێ چێ بت، ودویکەفتنا من بکەن د وی تشتی دا یێ ئەز بۆ هەوە ژ خودێ ڤەدگوهێزم، ئەڤە ڕێکەکا ڕاستە بۆ بەحەشتێ، یا بێ چەپ وچویرە. (٦٢) وبلا شەیتان ب دودلییا خۆ هەوە ژ گوهدارییا من پاشڤەنەبەت، هندی ئەوە ئەو بۆ هەوە دوژمنەکێ ئاشکەرایە. (٦٣) ودەمێ عیسا ب نیشانێن ئاشکەرا بۆ ئسرائیلیان هاتی، وی گۆت: ب ڕاستی ئەز ب پێغەمبەرینییێ بۆ هەوە هاتیمە، ودا ئەو هندەکێ ژ وێ یا هوین تێدا ژێک جودا دبن ژ کارێ دینی بۆ هەوە ئاشکەرا بکەم، ڤێجا تەقوا خودێ بکەن وپێگیرییێ ب فەرمانێن وی بکەن، وگوهدارییا من ژی بکەن د وی تشتی دا یێ فەرمانێ پێ ل هەوە دکەم. (٦٤) هندی ئەللاهە ئەوە خودایێ من وخودایێ هەوە هەمییان ڤێجا هوین پەرستنا وی ب تنێ بکەن، وچو شریکان بۆ چێ نەکەن، ئەڤا هە یا من فەرمان پێ ل هەوە کری ئەوە ڕێکا ڕاست، کو دینێ خودێ یێ حەقە یێ کو ژ وی پێڤەتر چو دینێن دی ئەو ژ کەسێ قەبویل ناکەت. (٦٥) ڤێجا پارت ودەستەک د ناڤبەرا خۆ دا د مەسەلا عیسای دا ژێک جودا بوون: هندەک ژ وان باوەری ئینا کو ئەو بەنییێ خودێ وپێغەمبەرێ وییە، وئەوە حەقی، وهندەکان گۆت: ئەو کوڕێ خودێیە، وهندەکان گۆت: ئەو خودێ ب خۆیە، یێ پاک وبلند بت خودێ ژ ڤان گۆتنێن وان، ڤێجا تێبرن وعەزابەکا ب ئێش ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن ئەو سالۆخەت بۆ عیسای دەسنیشان نەکرین یێن خودێ ئەو پێ سالۆخ دای. (٦٦) ئەرێ ما ئەڤ پارت ودەستەکێن د مەسەلا عیسای دا ژێک جودابووین چاڤەڕێیی تشتەکی دکەن ژبلی هندێ کو قیامەت ژ نشکەکێ ڤە بگەهتە وان، وئەو پێ ناحەسن؟ (٦٧) ئەوێن د دنیایێ دا هەڤالینییا یەک ودو ل سەر گونەهێ کری ڕۆژا قیامەتێ هندەک ژ وان خۆ ژ هندەکان بەری دکەن، بەلێ ئەوێن تەقوایێ ئەو گەهاندینە یەک، هەڤالینییا وان ل دنیایێ وئاخرەتێ دێ یا بەردەوام بت. (٦٨) بۆ ڤان تەقواداران دێ ئێتە گۆتن: ئەی بەنییێن من ئەڤرۆ چو ترسا ژ عەزابا من ل سەر هەوە نابت، وهوین ل سەر وێ پشک وبارا ژ دنیایێ نەگەهشتییە هەوە ب خەم ناکەڤن. (٦٩، ٧٠) ئەوێن باوەری ب ئایەتێن مە ئینای وکار ب وێ کری یا پێغەمبەرێن وان پێ هاتین، ووان ب دل ولەش ڤە خۆ تەسلیمی خودێ کری، دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: هوین وێێن د گەل هەوە بووینە هەڤجۆت هەرنە د بەحەشتێ دا وپێکڤە خۆشییێ ببەن. (٧١) د بەحەشتێ دا خوارن وڤەخوارن د ئامان وپەرداغێن زێڕی دا بۆ ڤان یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای دئێنە پێشکێشکرن، وهەر تشتەکێ دل وچاڤێن وان دچتێ بۆ وان ل وێرێ هەیە، وئەو هەر وهەر دێ ل وێرێ مینن. (٧٢) وئەڤ بەحەشتەیە یا خودێ هوین لێ دانایین؛ ژ بەر کریارێن باش یێن هەوە د دنیایێ دا کرین، ووی ژ قەنجی ودلۆڤانییا خۆ ئەو بۆ هەوە کرە خەلات. (٧٣) د بەحەشتێ دا گەلەک ڕەنگێن فێقی بۆ هەوە هەنە هوین ژێ دخۆن.

(٧٤-٧٦) هندی ئەون یێن گونەهـ ب دەست خۆڤە ئینایین، دێ د عەزابا جەهنەمێ دا بن، ئەو ل سەر وان نائێتە سڤککرن، وئەو تێدا دێ ژ ڕەحما خودێ دبێ هیڤی بن، ومە ب عەزابدانێ زۆرداری ل ڤان تاوانباران نەکرییە، بەلکی ئەون یێن زۆرداری ل خۆ کری دەمێ وان تەوحیدا خودایێ خۆ هێلای وبووینە موشرک. (٧٧، ٧٨) ووان -د جەهنەمێ دا- گازی (مالکێ) دەرگەهڤانێ جەهنەمێ کر: بلا خودایێ تە مە بمرینت، دا ئەم ژ ڤێ نەخۆشییێ ڕحەت ببین، وی گۆت: هوین دێ مینن، ب ڕاستی ئەم ب حەقییێ بۆ هەوە هاتبووین ومە ئەو بۆ هەوە ئاشکەرا کربوو، بەلێ پتریبیا وان ب وێ حەقییێ درازی نەبوون. (٧٩) یان ئەرێ ڤان بوتپەرێسان کارەکێ موکم د دەست دا هەیە بەرگرییا وێ حەقییێ پێ بکەن یا مە بۆ وان ئینای؟ هندی ئەمین ئەم دێ وێ ب سەرێ وان ئینین یا ئەو پێ بێنە جزادان ژ عەزابێ. (٨٠) یان ئەو هزر دکەن مە گوهـ ل وی تشتی نینە یێ ئەو د دلێن خۆ دا دبێژن، و ب نهێنی ڤە بۆ یەک ودو ڤەدگوهێزن؟ بەلێ مە گوهـ لێ هەیە، وقاصدێن مە ژ ملیاکەتان وێ دنڤیسن یا ئەو دبێژن. (٨١) تو بێژە: خودێ چو زارۆک نینن وەکی هوین هزر دکەن، وئەز یەکەمین پەرستڤانم بۆ وی، یێ کو باوەری ب وێ نەئینای یا هوین دبێژن. (٨٢) پاک وپیرۆزی بۆ خودایێ عەسمانان وعەردی بت، خودایێ عەرشێ مەزن، ژ وێ درەوا ئەو ب دویڤ وی ڤەدنن. (٨٣) ڤێجا تو ڤان درەوینان بهێلە بلا ئەو بمیننە ب نەحەقییا خۆڤە، وبلا ژینا خۆ ب یارییان ڤە ببۆرینن، حەتا ئەو دگەهنە وێ ڕۆژێ یا ژڤان ب عەزابێ بۆ وان لێ هاتییە دان. (٨٤) وئەوە ئەللاهـ یێ ل عەسمانی و ل عەردی پەرستنا وی ب حەقی دئێتە کرن، وئەوە کاربنەجهێ پڕزانا. (٨٥) بەرەکەتێن خودێ دزێدە بن، وخێرێن وی دمشە بن، وملکێ وی یێ مەزن بت، ئەو خودایێ ملکێ هەر حەفت عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا یێ وی ب تنێ، وزانینا وی دەمێ کو قیامەت لێ ڕدابت ومری تێدا ژ گۆڕان بۆ حسێبێ ڕادبن ل نک وییە، وهوین پشتی مرنێ دێ بۆ نک وی ئێنە زڤڕاندن. (٨٦) وئەوێن بوتپەرێس عیبادەتی بۆ دکەن چو مەهدەر د دەست دا نینە، ئەو تێ نەبت یێ شاهدەیی ب حەقییێ دای، وباوەری ب تەوحیدا خودێ وپێغەمبەرینییا موحەممەدی ئینای، وئەو ڕاستییا وێ دزانن یا وان شاهدەیی پێ دای. (٨٧) وئەگەر تو پسیارێ ژ بوتپەرێسان بکەی: کێ ئەو ئافراندینە؟ مسوگەر ئەو دێ بێژن: خودێ، ئەرێ ڤێجا چاوا ئەو ڕوییێ خۆ ژ عیبادەتێ خودێ وەردگێڕن، وشریکان بۆ وی چێ دکەن؟ (٨٨) وموحەممەدی -سلاڤ لێ بن- گازندەیا مللەتێ خۆ یێ درەو ب وی کری ژ خودایێ خۆ کر وگۆت: ئەی خودایێ من هندی ئەڤ مللەتەیە باوەرییێ ب تە و ب وێ یا تە ئەز پێ هنارتیم نائینن. (٨٩) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پشت بدە وان، وخەمێ نەخۆ، وگۆتنا تە بۆ وان بلا ئەو سلاڤ بت یا خودان عەقل ودیتن دبێژنە نەزانان؛ چونکی ئەو وەکی وان خۆ نەزان ناکەن، وپاشی ئەو دێ بینن کانێ دێ چ بەلا ب سەرێ وان ئێت. وئەڤە گەفەکا دژوارە بۆ ڤان کافر وهەڤڕکان وهەر یەکێ وەکی وان.

سوورەتا (الدخان)

(١) (حم) ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە گۆتن ل دۆر ڤان حەرفێن کەرکری بۆرییە. (٢-٨) خودایێ مەزن سویندێ ب قورئانا پەیڤ ورامان ئاشکەرا دخۆت. کو هندی ئەمین مە ئەو د شەڤەکا ب بها وپیرۆز دا ئینایە خوارێ، کو دکەفتە د هەیڤا رەمەزانێ دا. هندی ئەمین ئەم ب هنارتنا پێغەمبەران وئینانە خوارا کیتابان خەلکی ب وێ دترسینین یا مفا وزیانا وان تێدا؛ دا خەلکی چو هێجەت نەمینن. ل وێ شەڤێ هەر کارەکێ موکم یێ هەبت ژ ئەجەل ورزقێ وێ سالێ ژ لەوحێ پاراستی بۆ ملیاکەتێن نڤیسەر دئێتە ئاشکەراکرن، ونائێنە گوهارتن. ئەڤ کارێ بنەجهـ کارەکە ژ نک مە، وهەر تشتەکێ دبت وخودێ تەقدیر دکەت ووەحییێ پێ دهنێرت ب زانین وفەرمان وئانەهییا وییە. هندی ئەمین ئەم فرێکەرێن پێغەمبەراینە بۆ مرۆڤان، دلۆڤانییەک ژ نک خودایێ تە-ئەی موحەممەد-بۆ وان یێن پێغەمبەر بۆ دئێنە هنارتن. هندی ئەوە ئەوی گوهـ ل هەمی دەنگان دبت، وئەو ب هەمی کارێن ئاشکەرا وڤەشارتی یێ پڕزانایە. ئافراندەرێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دایە، ئەگەر هوین ب وێ چەندێ دخودان باوەرن هوین باش بزانن کو ئافراندەرێ ڤان چێکرییان خودایێ وان یێ ژ ڕاستایە. ژ وی پێڤەتر چو خودا یێن هێژای پەرستنێ نینن، ئەو یێ ب تنێیە وی چو شریک نینن، ژینێ ومرنێ ددەت، خودایێ هەوە ویێ بابێن هەوە یێن یەکێیە، ڤێجا هوین پەرستنا وی بکەن. (٩) بەلکی ئەو ژ حەقییێ ب گومانن، لەو ئەو یاری وترانەیان بۆ خۆ پێ دکەن. (١٠-١٢) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بۆ ڤان بوتپەرێسان ل هیڤییا وێ ڕۆژێ بە یا عەسمان تێدا دوکێلەکا ئاشکەرا بەرددەت خەلکی هەمییێ ڤەدگرت، وبۆ وان دئێتە گۆتن: ئەڤە عەزابەکا ب ئێش ونەخۆشە، پاشی ئەو بۆ داخوازکرنا ڕاکرنا وێ دبێژن: خودایێ مە تو عەزابێ ژ سەر مە ڕاکە، وئەگەر تە ئەو ژ سەر مە ڕاکر ئەم دێ باوەرییێ ب تە ئینین. (١٣، ١٤) پشتی عەزاب ب سەر وان دا دئێت چاوا ئەو دێ وجەکێ بۆ خۆ ژێ گرن، و ب ڕاستی پێغەمبەرەکێ ئاشکەرا بۆ وان هاتبوو، کو موحەممەدە، پاشی وان پشت دایێ وگۆتن: مرۆڤان یان خێڤزانک وشەیتانان ئەو فێری وێ کرییە، وئەو نە پێغەمبەرە؟ (١٥) پیچەکێ ئەم دێ عەزابێ ژ سەر هەوە ڕاکەین، وهوین دێ بینن کانێ چاوا هوین دێ ل کوفر وسەرداچوونێ زڤرن. (١٦) ڕۆژا ئەم ل قیامەتێ کافران هەمییان ب عەزابا مەزنتر عەزاب ددەین، وئەو ڕۆژ ئەوە یا ئەم تۆلێ تێدا ژ وان ڤەدکەین. (١٧) و ب ڕاستی بەری ڤان بوتپەرێسان مە مللەتێ فیرعەونی جەرباند بوو، وپێغەمبەرەکێ ب قەدر کو مووسایە -سلاڤ لێ بن- بۆ وان هاتبوو، ئینا وان ئەو درەوین دەرێخست ڤێجا ئەو تێچوون، وئەم دێ وێ د گەل دوژمنێن تە ژی کەین -ئەی موحەممەد- ئەگەر ئەو باوەرییێ نەئینن. (١٨) ومووسای گۆتە وان: هوین بەنییێن خودێ ژ ئسرائیلیان بدەنە د گەل من ووان د گەل من بهنێرن؛ دا ئەو پەرستنا خودێ ب تنێ بکەن، هندی ئەزم ئەز بۆ هەوە پێغەمبەرەکێ دەسپاکم.

(١٩-٢١) وهوين خۆ ژ خودێ مەزنتر نەبینن وپێغەمبەرێ وی درەوین دەرنەئێخن، هندی ئەزم ئەز ب هێجەتەکا ئاشکەرا ڤە ل سەر ڕاستگۆییا خۆ بۆ هەوە هاتیمە، وئەز خۆ ب خودایێ خۆ وخودایێ هەوە دپارێزم کو هوین ب بەر لێ باراندنێ من بکوژن، وئەگەر هوین باوەرییێ ب من نەئینن ژی ڕێکا من بەردەن، ونەخۆشییێ نەگەهیننە من. (٢٢) ڤێجا دەمێ فیرعەونی ومللەتێ وی باوەری ب مووسای نەئینای، مووسای دوعا ژ خودایێ خۆ کر، وگۆت: هندی ئەوێن هەنە مللەتەکێ کافرن وشریکان بۆ خودێ چێ دکەن. (٢٣) ڤێجا تو -ئەی مووسا- ب شەڤ وان بەنییێن من یێن باوەری ب تە ئینای ب تنێ ببە، هندی فیرعەون ولەشکەرێ وینە دێ دەنە ب دویڤ هەوەڤە وهوین دێ ژ وان ڕزگار بن، وئەو د ئاڤێ دا دێ خندقن. (٢٤) وتو دەریایێ وەسا ڕاوەستای بهێلە وەکی دەمێ تە دایێ، هندی فیرعەون ولەشکەرێ وینە دێ د دەریایێ دا خندقن. (٢٥-٢٧) فیرعەونی ولەشکەرێ وی پشتی خندقین چەند باغ وبیستانێن خۆش، وکانییێن ئاڤێ، وشینکاتی وئاڤاهییێن جوان هێلان، ووان ئەو ژیانا بەرفرەهـ یا ئەو تێدا دژین هێلا. (٢٨) ب ڤی ڕەنگێ عەزابێ خودێ وان عەزاب ددەت یێن کوفرێ ب قەنجییا خودێ دکەن، وئەو خۆشییێن فیرعەونی ومللەتێ وی هێلاین پشتی وان مە دانە مللەتەکێ دی ژ ئسرائیلیان. (٢٩) ڤێجا عەسمانی وعەردی ژ خەمان دا ل سەر فیرعەونی ومللەتێ وی نەکرە گری، وئەو عەزابا ب سەر وان دا هاتی ژ وان نەهاتە ڤەهێلان. (٣٠) و ب ڕاستی مە ئسرائیلی ژ وێ عەزابێ ڕزگارکرن یا ئەو پێ دهاتنە ڕەزیلکرن، دەمێ کوڕێن وان دهاتنە کوشتن وژنێن وان بۆ کاری دهاتنە هێلان. (٣١) ژ فیرعەونی، هندی ئەو بوو ئەو کوتەککارەکێ ژ بوتپەرێسان بوو، ووی گەلەک خۆ ل سەر بەنییێن مە مەزن دکر. (٣٢) و ب ڕاستی مە ژ زانین ب حالێ ئسرائیلیان ئەو ل سەر خەلکێ زەمانێ وان هلبژارت بوون. (٣٣) و ل سەر دەستێ مووسای مە هند ئایەت دابوونە وان کو ئەو ل فرەهییێ وتەنگاڤییێ پێ بێنە جەرباندن. (٣٤، ٣٥) هندی ئەڤ بوتپەرێسێن مللەتێ تە نە -ئەی موحەممەد- دبێژن: هەما مرنا مە یا بەراهییێ ودویماهییێ ئەڤ مرنەیە یا ئەم پێ دمرین، وپشتی ئەم دمرین ئەم جارەکا دی بۆ حسێب وجزادانێ نائێینە ڕاکرن. (٣٦) وئەو دبێژن: یا دێ تو وهەڤالێن خۆ ئەی موحەممەد بابێن مە ئەوێن مرین جارەکا دی ڕاکەنەڤە، ئەگەر هوین ڕاست دبێژن کو خودێ مرییان ژ گۆڕان ڕادکەت. (٣٧) ئەرێ ئەڤ بوتپەرێسە دچێترن یان مللەتێ توببەعێ حمیەری وئەو مللەتێن کافر یێن بەری وان؟ ژ بەر تاوان وکوفرا وان مە ئەو تێبرن، ئەڤ بوتپەرێسە ژ وان دچێتر نینن دا ئەم ل وان نەگرین، ووان تێ نەبەین، وئەو کوفرێ ب خودێ دکەن. (٣٨، ٣٩) ومە عەسمان وعەرد وتشتێ د ناڤبەرا وان دا ب یاری ڤە نەئافراندینە، مە ب حەقییێ -کو ڕێبازا خودێیە- ئەو ئافراندینە، بەلێ پترییا ڤان بوتپەرێسان وێ چەندێ نزانن، لەو هزرا خۆ تێدا ناکەن؛ چونکی وان بەر ل خەلات وجەلاتی نینە.

(٤٠) هندی ڕۆژا حوکمکرنا د ناڤبەرا خەلکی دایە سەرا وی کارێ وان د دنیایێ دا کری ژڤانێ وان هەمییانە. (٤١، ٤٢) ڕۆژا دۆستەک تشتەکی ژ دۆستێ خۆ نەدەتە پاش، ویەک پشتەڤانییا یەکی نەکەت، ئەو تێ نەبت یێ خودێ دلۆڤانی پێ بری ژ خودان باوەران، بەلکی پشتی هنگی ئەو دەستویرییێ ددەت کو هندەک ژ وان مەهدەرێ بۆ هندەکان بکەن. هندی خودێیە د تۆلڤەکرنا خۆ دا ژ دوژمنان یێ زالە، و ب وەلیییێن خۆ یێ دلۆڤانکارە. (٤٣، ٤٤) هندی دارا زەققومێیە ئەوا ژ نیڤا جەهنەمێ دەردکەڤت، بەرێ وێ خوارنا خودانێ گونەهێن مەزنە، وشرکا ب خودێ مەزنترین گونەهە. (٤٥، ٤٦) بەرێ دارا زەققومێ وەکی ئاسنێ حەلاندی د زکێن بوتپەرێسان دا دکەلت، وەکی کەلینا وێ ئاڤا زێدەتر نەئێتە کەلاندن. (٤٧) هوین ل ڕۆژا قیامەتێ ڤی گونەهکارێ سەرداچووی بگرن وپال بدەن، و ب توندی بهاژۆنە نیڤا ئاگری. (٤٨) پاشی هوین وێ ئاڤا زێدەتر نەئێتە کەلاندن ب هنداڤ سەرێ وی دا کەن، دا عەزاب ژ وی دویر نەکەڤت. (٤٩) وبۆ ڤی گونەهکارێ بەخت ڕەش دئێتە گۆتن: ئەڤرۆ تو تام بکە وێ عەزابا تو پێ دئێیە عەزابدان، هندی تویی تو د ناڤ مللەتێ خۆ دا یێ زال بووی، و ل نک وان یێ ب قەدر بووی. وئەڤە گەف وپاشڤەبرنە بۆ وان. (٥٠) هندی ئەڤ عەزابەیە یا هوین ئەڤرۆ پێ دئێنە عەزابدان ئەو عەزابە یا هوین د دنیایێ دا ژێ ب گومان، وهەوە باوەری پێ نەدئینا. (٥١) هندی ئەون یێن د دنیایێ دا تەقوا خودێ کری وفەرمانێن وی ب جهـ ئینایین، د جهەکێ خۆش وتەنا ژ هەمی ئاتاف ونەخۆشییان دانە. (٥٢) د بەحەشت وباغ وکانییان دانە. (٥٣) ئارمیشێ ستویر ویێ تەنک ئەو دکەنە بەرخۆ، هندەک ژ وان بەرانبەری هندەکانە، ڕوی ب ڕوی بەرێ خۆ ددەنە یەک ودو، چی جهێ ئەو چوونێ وێرێ دیونخانەیا وانە. (٥٤) وکانێ چاوا ل ئاخرەتێ مە قەدرێ ڤان تەقواداران گرت وئارمیش کرە بەر، وەسا مە قەدرێ وان گرت وژنێن جوان وچاڤ گر ژی دانێ. (٥٥) ئەڤ تەقوادارە د بەحەشتێ دا هەمی ڕەنگێن فێقی یێ دلێ وان دچێ دخوازن، وئەو ژ هندێ دپشت ڕاستن کو ئەڤ چەندە ژ وان بێتە برین. (٥٦-٥٨) ئەڤ تەقوادارە د بەحەشتێ دا تام ناکەنە مرنێ پشتی کو وان مرنا یەکێ د دنیایێ دا تام کری، وخودێ ژ قەنجییا خۆ ئەڤ تەقوادارە ژ عەزابا ئاگری پاراستن، ئەڤا مە ل ئاخرەتێ دایە تەقواداران ئەوە سەرکەفتنا مەزن یا چو سەرکەفتن پشتی وێ نەبن. وهەما مە پەیڤ وڕامانێن قورئانێ ب ئەزمانێ تە -ئەی موحەممەد- ب ساناهی کرن؛ دا بەلکی ئەو شیرەتەکێ بۆ خۆ ژێ وەربگرن. (٥٩) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- چاڤەڕێیی وێ سەرکەفتنا ل سەر بوتپەرێسان بە یا من ژڤان پێ دایە تە، هندی ئەون ئەو چاڤەڕێیی مرن وشکەستنا تەنە، وئەو دێ زانن کانێ سەرکەفتن وسەرفەرازییا دین ودنیایێ دێ بۆ کێ بت، ئەو بۆ تە ودویکەفتییێن تەیە -ئەی موحەممەد-.

سوورەتا (الجاثية)

(١) (حم) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤ قورئانە ژ نک خودایێ زالێ کاربنەجهـ یا هاتییە خوارێ. (٣) د هەر حەفت عەسمانان دا یێن کو باران ژێ دئێت، و د عەدری دا یێ چێکری ژێ دەرکەفتین، دەلیل وهێجەتێن ئاشکەرا بۆ وان هەنە یێن باوەرییێ پێ دئینن. (٤) و د ئافراندنا هەوە دا وخودان رحێن کو ل عەردی دبەلاڤ و ل سەر ب رێڤە دچن، دەلیل وهێجەتێن ئاشکەرا بۆ وی مللەتی هەنە یێ باوەرییەکا باوەری ب خودێ دئینن. (٥) و د ژێک جودا بوونا شەڤێ ورۆژێ دا، وئەو بارانا خودێ ژ عەسمانی ئینایە خوارێ، ڤێجا وی عەرد پێ شینکری پشتی کو ئەو هشک بووی، و د ئینانا بای دا بۆ هەوە، دەلیل وهێجەتێن ئاشکەرا بۆ وی مللەتی هەنە یێ د ئایەتێن خودێ بگەهت. (٦) ئەم ڤان ئایەت ودەلیلان بۆ تە -ئەی موحەممەد- ب حەقییێ دخوینین، ڤێجا پشتی خودێ وئایەت ودەلیلێن تەوحیدا وی ئەو دێ باوەرییێ ب چ گۆتن ئینن؟ (٧) تێچوون ونەمان بۆ هەر کەسەکێ پڕدرەوین وگەلەک گونەهکار بت. (٨) گوهـ ل ئایەتێن کیتابا خودێ دبت بۆ وی دئێنە خواندن، پاشی ئەو پتر ب ناڤ کوفرا خۆ دا دچت وخۆ ژ هندێ مەزنتر دبینت کو گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت، هەر وەکی وی گوهـ ل وان ئایەتێن خودێ نەبووی یێن بۆ وی هاتینە خواندن، ڤێجا تو مزگینییێ ب عەزابەکا ب ئێش ونەخۆش ل قیامەتێ د جەهنەمێ دا بدە ڤی پڕدرەوینێ گونەهکار. (٩) وئەگەر ڤی پڕدرەوینێ گونەهکار تشتەک ژ ئایەتێن مە زانی ئەو دێ وی بۆ خۆ کەتە جهێ یاری وترانەیان، ئەوان عەزابەکا ئەو پێ رەزیل وشەرمزار ببن بۆ هەیە. (١٠) ل بەراهییا ڤان کەسێن ترانەیان بۆ خۆ ب ئایەتێن خودێ دکەن جەهنەم هەیە، وئەو مال وعەیالێ وان هەی ب تشتەکی مفای ناگەهینتە وان، هەر وەسا ئەو خوداوەندێن وان ژبلی خودێ پەرستن ژێ بۆ دکر ئەو ژێ فایدەی ناگەهیننە وان، وعەزابەکا مەزن بۆ وان هەیە. (١١) ئەڤ قورئانە یا مە بۆ تە ئینایە خوارێ رێنیشادان ودەلیلەکە ل سەر حەقییێ، هەچییێ ل دویڤ بچت وکاری پێ بکەت ئەو دێ بەرێ وی دەتە رێکا ڕاست، وئەوێن کافری پێ کری، نەخۆشترین رەنگێ عەزابێ ل رۆژا قیامەتێ بۆ وی هەیە. (١٢) خودێیە دەریا بۆ هەوە بن دەست کری؛ دا گەمی ب فەرمانا وی تێدا بچن، ودا هوین ژ قەنجییا وی گەلەک رەنگێن بازرگانییێ بۆ خۆ بخوازن، ودا هوین شوکرا وی بکەن ل سەر ڤێ قەنجییێ کو وی دەریا بن دەستی هەوە کری، وگوهدارییا ئەمرێ وی بکەن. (١٣) وهەر تشتەکێ ل عەسمانان وەکی رۆژێ وهەیڤێ وستێران، وهەر تشتەکێ ل عەردی وەکی حەیوانەت وداروبار وگەمییان وی بن دەستی هەوە کرینە، ئەڤ قەنجییە هەمی منەتن خودێ ل هەوە کرین، ڤێجا هوین پەرستنا وی ب تنێ بکەن وچو شریکان بۆ نەدانن. د ڤان قەنجییان دا یێن خودێ داینە هەوە نیشان ودەلیلێن ئاشکەرا ل سەر تەوحیدا خودێ هەنە بۆ وی مللەتێ هزرا خۆ د ئایەتێن خودێ دا دکەت ووجەکێ بۆ خۆ ژێ دگرت.

(١٤) تو بێژە وان یێن باوەری ئینای بلا ئەو ل وان ببۆرن یێن چاڤەڕێیی خێرا خودێ نەکەن و ژ عەزابا وی نەترسن ئەگەر وان نەخۆشی گەهاندنە خودان باوەران؛ دا خودێ جزایێ ڤان بوتپەرێسان ل دویڤ کریارێن وان یێن دنیایێ بدەتێ دەمێ وان نەخۆشی دگەهاندنە خودان باوەران. (١٥) هەچییێ گوهدارییا خودێ بکەت ئەو وی چاکی بۆ خۆ کر، وهەچییێ د دنیایێ کارەکێ خراب بکەت ئەو وی خرابی گەهاندە خۆ، پاشی هوین -گەلی مرۆڤان- پشتی مرنێ دێ زڤڕنە نک خودایێ خۆ، ڤێجا ئەو دێ جزایێ هەر یەکی ل دویڤ کارێ وی دەتێ. (١٦) و ب ڕاستی مە تەورات وئنجیل وحوکمدارییا ب وان دابوو ئسرائیلیان، وبارا پتر ژ وان پێغەمبەرێن ژ دووندەها ئیبراهیمی مە د ناڤ وان دا هنارتن، ومە ژ تشتێن پاقژ ڕزق دا وان، ومە ئەو ب سەر هەمی خەلکێ زەمانێ وان ئێخستبوون. (١٧) ومە شریعەتێن ئاشکەرا د دەر حەقا حەلالی وحەرامی دا وئەو نیشانێن حەقییێ بەرچاڤ بکەن دانە ئسرائیلیان، ڤێجا ئەو د ناڤبەرا خۆ دا ژێک جودا نەبوون حەتا زانین بۆ هاتی، وهێجەت ل سەر وان ئاشکەرا بووی، وهەما زێدەگاڤییا هندەک ژ وان ل سەر هندەکان ژ بەر خۆمەزنکرنێ بەرێ وان دا هندێ کو ئەو وێ چەندێ بکەن، هندی خودایێ تەیە ل ڕۆژا قیامەتێ حوکمی د ناڤبەرا وان ئسرائیلییێن ژێک جودابووی دا دکەت. وئەڤە گەفە بۆ ڤێ ئوممەتێ ژی دا ئەو وێ نەکەن یا ئسرائیلیان کری. (١٨) پاشی مە تو -ئەی موحەممەد- ل سەر ڕێبازەکا دینی یا ئاشکەرا دانای، ڤێجا تو دویکەفتنا وی شریعەتی بکە یێ مە بۆ تە دانای، ودویکەفتنا دلچوونێن وان نەکە یێن چو زانین ب شریعەتێ خودێ نەهەی. وئەڤ ئایەتە نیشانەکا مەزنە ل سەر تەکوزییا ڤی دینی، وکو دڤێت ئەو یێ حوکمدار بت، وکار ب وی بێتەکرن. (١٩) هندی ئەڤ بوتپەرێسەنە یێن کو داخوازێ ژ تە دکەن کو تو دویکەفتنا دلچوونێن وان بکەی ئەو ب تشتەکی مفای ناگەهیننە تە -ئەی موحەممەد- ئەگەر تە دویکەفتنا وان کر وخودێ تو عەزاب دای، وهندی ئەو زۆردارن یێن پێ ل توخوبێن خودێ ددانن ژ دوری وجوهییان وهەر یەکێ وەکی وان هندەک ژ وان پشتەڤانێن هندەکانە دژی خودان باوەران، وخودێ پشتەڤانێ تەقوادارانە. (٢٠) ئەڤ قورئانە یا مە بۆ تە ئینایە خوارێ -ئەی موحەممەد- مرۆڤ حەقییێ پێ دبینن، وپێ ب ڕێکا دورست دکەڤن، وئەو ڕێنیشادان ودلۆڤانییە بۆ وی ملەتێ باوەرییەکا باوەری ب ڕاستییا وێ هەی، وکو ئەو ژ نک خودێیە. (٢١) یان ئەرێ ئەوێن خرابی کرین، وپێغەمبەرێن خودێ درەوین دەرێخستین، وفەرمانا خودایێ خۆ ب جه نەئینای، ئەو هزر دکەن کو ئەم دێ وان وەکی وان لێ کەین یێن باوەری ب خودێ ئینای وپێغەمبەرێن وی ڕاستگۆ دەرێخستین وچاکی کرین، وپەرستن بۆ خودێ ب تنێ کری، وکو ئەم ل دنیایێ وئاخرەتێ دێ وان ئینینە ڕێزەکێ؟ پیسە حوکمە ئەو دکەن کو باش وخرابان دئینن ڕێزەکێ. (٢٢) وخودێ عەسمان وعەرد ب حەقییێ ودادییێ ئافراندینە؛ ودا جزایێ هەر نەفسەکێ ل ئاخرەتێ ل دویڤ کارێ وێ بێتە دان، وچو زۆرداری ل وان نائێتەکرن.

(٢٣) ئەرێ ڤێجا تە -ئەی موحەممەد- ئەو كەس دیتییە یێ دلچوونا خۆ بۆ خۆ كرییە خوداوەند، ڤێجا هەر تشتەكێ دلێ وی بخوازت ئەو وی دكەت، وخودێ پشتی زانین گەهاندییێ وچو هێجەت بۆ نەهێلاین ئەو بەرزەكر، لەو ئەو گوهـ نادەتە چو شیرەتان، ووجەكێ بۆ خۆ ژێ وەرناگرت، وخودێ خەتم ل سەر دلێ وی دایە، ڤێجا ئەو د تشتەكی ناگەهت، وپەردە ل سەر چاڤێن وی دانایە، لەو ئەو دەلیلێن خودێ نابینت؟ ڤێجا پشتی خودێ ئەو بەرزەكری كی هەیە بەرێ وی بدەتە حەقییێ ورێكێ نیشا بدەت؟ ئەرێ ڤێجا ما هوین -ئەی گەلی مرۆڤان- بیرا خۆ لێ نائینن دا بزانن كو هەچییێ خودێ ئەو بەرزە كربت كەسەک نابت وی بینتە سەر رێكێ، وئەو ب خۆ ژی قەت ب رێكێ ناكەڤت؟ (٢٤) وڤان بوتپەرێسان ژ درەوپێكرن ب رابوونا پشتی مرنێ گۆت: هەما ژین ئەوە یا ئەم د دنیایێ دا دبەینە سەری، ژ وێ پێڤەتر چو ژینێن دی نینن، وهەما سال وزەمان هەر دێ د سەر مە را بۆرن، یەعنی خودایەک نینە وان بمرینت، وڤان بوتپەرێسان چو زانین ب وێ چەندێ نینە، هەما ئەو گومان وتەخمینن ئەو بۆ خۆ دكەن. (٢٥) وئەگەر ئایەتێن مە یێن ئاشكەرا بۆ ڤان بوتپەرێسان دئێنە خواندن یێن كو بەحسێ رابوونا پشتی مرنێ دكەن، هەما هێجەتا وان ئەڤەیە ئەو دبێژنە موحەممەد پێغەمبەری: پا كانێ تو وئەوێن د گەل تە دا بابێن مە ئەوێن مرین زێندی بكەن، ئەگەر هوین د ڤێ ئاخفتنا خۆ دا دراستگۆنە. (٢٦) تو بێژە وان: خودێیە د دنیایێ هەوە هند زێندی دهێلت هندی وی دڤێت، پاشی هەوە دمرینت، پاشی ل رۆژا قیامەتێ یا گومان تێدا نە ئەو هەوە هەمییان زێندی دكەتەڤە، بەلێ پترییا مرۆڤان نزانن كو خودێ پشتی مرنێ دێ وان زێندی كەتەڤە. (٢٧) وملكێ هەر حەفت عەسمانان وعەدری یێ خودێیە. ورۆژا قیامەت رادبت دەمێ خودێ مرییان ژ گۆرێن وان رادكەت، ئەو كافر خوسارەت دبن یێن باوەری ب خودێ نەئینای و ب وان ئایەتێن ئاشكەرا یێن وی بۆ پێغەمبەرێن خۆ ئینایینە خوارێ. (٢٨) وتو -ئەی موحەممەد- ل رۆژا قیامەتێ دێ بینی هەر مللەتەک یێ كەفتییە سەر چۆكان، هەر مللەتەک بۆ كیتابا كریارێن خۆ دئێتە گازیكرن، وبۆ وان دئێتە گۆتن: ئەڤرۆ جزایێ كریارێن هەوە یێن باش وخراب دێ بۆ هەوە ئێتەدان. (٢٩) ئەڤە كیتابا مەیە بەحسێ كارێ هەوە دكەت ب راستی وبێ كێماسی، هندی ئەمین مە فەرمان ل ملیاكەتان كربوو كو كریارێن هەوە بنڤیسن. (٣٠) ڤێجا هندی ئەون یێن باوەری ئینای، وكارێن چاک كرین، خودێ ب رەحما خۆ وان دبەتە بەحەشتا خۆ، وئەوە سەركەفتنا ئاشكەرا. (٣١) وهندی ئەون یێن كافر بووین بۆ پاشڤەبرن دێ بۆ وان ئێتەگۆتن: ئەرێ ما د دنیایێ دا ئایەتێن من بۆ هەوە نەدهاتنە خواندن، ڤێجا هەوە خۆ ژ هندێ مەزنتر ددیت كو هوین گوهێ خۆ بدەنێ وباوەرییێ پێ بینن، وهوین مللەتەكێ بوتپەرێس بوون هەوە گونەهـ دكرن وباوەری ب جزادانێ نەدئینا.
(٣٢) وئەگەر بۆ هەوە هاتبا گۆتن: هندی سۆزا خودێیە ب زێندیكرنا مرییان راستییە، وگومان د هاتنا قیامەتێ دا نینە، هوین دا بێژن: ئەم نزانین قیامەت چیە؟ ویا ژ مەڤە=

=هاتنا ویَ تەخمین وگومانە، وئەم ژ هاتنا ویَ دپشت ڕاست نینین. (٣٣) وبۆ وان یێن درەو ب ئایەتێن خودێ کری کرێتە کارێن وان د دنیایێ دا کرین ئاشکەرا بوون، وئەو عەزابا خودێ یا وان یاری پێ دکرن ب سەرێ وان هات. (٣٤) وبۆ ڤان کافران هاتەگۆتن: ئەڤرۆ ئەم دێ هەوە هێلینە د عەزابا جەهنەمێ دا، وەکی هەوە باوەرییا ب خودایێ خۆ هێلای وهەوە کار بۆ دیدارا ئەڤێ ڕۆژا خۆ نەکری، ومالا هەوە دێ ئاگرێ جەهنەمێ بت، وهەوە چو پشتەڤان نابن عەزابا خودێ ژ هەوە بدەنە پاش. (٣٥) ئەڤ عەزابا خودێ ژ بەر هندێ یا هاتییە سەرێ هەوە چونکی هەوە یاری وترانە بۆ خۆ ب ئایەت ودەلیلێن خودێ دکرن، وخەملا ژینا دنیایێ هوین د سەردا بربوون، ڤێجا ئەو ئەڤرۆ ژ ئاگری دەرناکەڤن، وئەو بۆ دنیایێ نائێنە زڤراندن؛ دا کو ژ نوی تۆبە بکەن وکارێ چاک بکەن. (٣٦) ڤێجا حەمد وسوپاسی بۆ خودێ ب تنێ بن خودایێ عەرد وعەسمانان، خودایێ هەمی چێکرییان سەرا قەنجییێن وی یێن نەئێنە هژمارتن. (٣٧) ومەزنی ودەسهەلات وشیان ل عەرد وعەسمانان بۆ وی ب تنێیە، وئەوە زالێ نەئێتە بێزارکرن، یێ کاربنەجه د گۆتن وکریار وشریعەتێ خۆ دا، یێ پاک وبلند بت، خودایێ ب حەق ئەو ب تنێیە.

سوورەتا (الأحقاف)

(١) (حم) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. (٢) ئەڤ قورئانە ئینانە خوارا خودایێ زالە یێ کو کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجه د کار وکریارێن خۆ دا. (٣) عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا مە ب حەقییێ ئافراندینە، نەکو ژ قەستا وبێ ئەگەر؛ بەلکی دا خەلک مەزنییا ئافراندەرێ وان بزانن وپەرستنا وی ب تنێ بکەن، ودا بزانن کو ئەو دشێت خەلکی پشتی مرنێ جارەکا دی ڕاکەتەڤە، و -حەتا دەمەکێ دەسنیشانکری ل نک وی- دا ئەو حەقییێ ودادییێ ب جه بینن. وئەوێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری پشت ددەنە وی تشتێ قورئانێ ئەو پێ ترساندین، هزرا خۆ تێدا ناکەن ووجەکێ بۆ خۆ ژێ وەرناگرن. (٤) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان کافران: ئەرێ بێژنە من ئەو صەنەم وخوداوەندێن هوین ژبلی خودێ پەرستنێ بۆ دکەن ئەوان چ ژ عەردی ئافراندییە، یان وان پشکدارییەک د گەل خودێ د ئافراندنا عەسمانان دا هەیە؟ کانێ هوین کیتابەکا ژ نک خودێ هاتی بەری ڤێ قورئانێ یان پاشمایەکی ژ زانینێ بۆ من بینن، ئەگەر هوین د ڤێ گۆتنا خۆ دا دڕاستگۆنە. (٥) کەس ژ وی ڕێ بەرزەتر نینە یێ ژبلی خودێ گازی هندەک خوداوەندێن د بەرسڤا وی نەئێن بکەت؛ چونکی ئەو دمرینە یان دار وبەرن، ژ بەر هندێ ئەو ژ گازییا وان دبێ ئاگەهن، و ژ بێزارییا خۆ ئەو نەشێن نە مفای بگەهیننە وان نە زیانێ.

(٦) وئەگەر ل ڕۆژا قیامەتێ مرۆڤ بۆ حسێب وجزادانێ هاتنە کۆمکرن ئەو خوداوەندێن وان د دنیایێ دا دوعا ژێ دکرن بۆ وان دێ بنە دوژمن، ودێ لەعنەتێ ل وان بارینن وخۆ ژێ بەری کەن، ودێ حاشاتییێ کەن کو ئەو ب پەرستنا وان دزانا بووینە. (٧) وئەگەر ئایەتێن مە بۆ ڤان بوتپەرێسان ئاشکەرا بێنە خواندن، ئەوێن کافر بووین دەمێ قورئان بۆ هاتی، گۆتن: ئەڤە سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە. (٨) یان ئەڤ بوتپەرێسە دبێژن: موحەممەدی ئەڤ قورئانە ژ نک خۆ چێکرییە؟ تو بێژە وان: ئەگەر من ئەو ژ نک خۆ چێکربت و ب دویڤ خودێ ڤەنابت هوین نەشێن تشتەکی ژ عەزابا خودێ ژ من پاشڤەبەن، ئەگەر وی سەرا وێ چەندێ ئەز عەزاب دام. ئەو ژ هەر یەکی زاناترە ب وی تشتێ هوین د دەر حەقا ڤێ قورئانێ دا دبێژن، خودێ بەسە ل سەر من وهەوە شاهد بت وئەوە باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکار. (٩) تو بێژە بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ: ئەز نە یەکەمین پێغەمبەرێ خودێمە بۆ مرۆڤان هاتیم، وئەز نزانم کانێ د دنیایێ دا خودێ دێ چ ل من وهەوە کەت، و د وی تشتی دا یێ ئەز دکەم وفەرمانێ پێ ل هەوە دکەم هەما ئەز دویکەفتنا وێ دکەم یا خودێ ب وەحی بۆ من دهنێرت، وهەما ئەز ئاشکەرا هەوە دترسینم. (١٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە بوتپەرێسێن مللەتێ خۆ: هوین بێژنە من ئەگەر ئەڤ قورئانە ژ نک خودێ بت وهەوە کافری پێ کر، وشاهدەکێ وەکی عەبدللاهێ کوڕێ سەلامی ژ ئیسرائیلیان ژێ شاهدەیی ل سەر تشتەکێ وەکی وی دا یێ د ڤێ قورئانێ دا هاتی، کو ئەو شاهدەییە یا بۆ پێغەمبەرینییا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- د تەوراتێ دا هاتییەدان، ڤێجا وی باوەری ئینا وکار ب وێ کر یا د ڤێ قورئانێ دا هاتی، وهەوە ژ خۆمەزنکرن باوەری پێ نەئینا، ئەرێ ما ئەڤە مەزنترین زۆرداری ودژوارترین کوفر نینە؟ هندی خودێیە بەرێ وی مللەتی نادەتە ئیسلامێ یێ ب کوفرێ زۆرداری ل خۆ کری. (١١) وئەوێن کوفر ب پێغەمبەرینییا موحەممەدی کری گۆتە وان یێن باوەری پێ ئینای: ئەگەر باوەری ئینانا هەوە ب وێ یا موحەممەد پێ هاتی باشی با هەوە بەری مە ڕانەدکر، وکو ئەو ب قورئانێ ب هیدایەت نە هاتین ئەو دێ بێژن: ئەڤە درەوەکە ژ مرۆڤێن بەرێ یا هاتییە ڤەگوهاستن. (١٢) وبەری ڤێ قورئانێ مە تەورات ژێ ئینابوو خوارێ پێشبەر بۆ ئیسرائیلیان دا ل دویڤ بچن، ودلۆڤانی بۆ هەر کەسەکێ باوەرییێ پێ بینت وکاری پێ بکەت، وئەڤ قورئانە ڕاستگۆییا کیتابێن بەری خۆ دیار دکەت، مە ئەو ب زمانێ عەرەبی ئینایە خوارێ؛ دا ئەو پێ بێنە ترساندن یێن ب کوفرێ وگونەهێ زۆرداری ل خۆ کری، ودا ببتە مزگینی بۆ وان یێن گوهدارییا خودێ کری، ڤێجا ب باوەرییا خۆ قەنجی د دنیایێ دا کری. (١٣) هندی ئەون یێن گۆتین: ئەللاهـ خودایێ مەیە، پاشی خۆ ل سەر باوەرییا خۆ ڕاست کری، چو ترس ژ نەخۆشییا ڕۆژا قیامەتێ ل سەر وان نینە، وئەو ل سەر وی تشتی ب خەم ناکەڤن یێ وان ل پشت خۆ هێلایە ل دنیایێ. (١٤) ئەو خەلکێ بەحەشتێنە ژ ڕەحما خودێ و ژ بەر کارێ چاک یێ وان د دنیایێ دا کری ئەو هەر وهەر دێ مینە تێدا.

(١٥) ومه شيرەت ل مرۆڤی كرييه كو قەنجييێ د گەل دايبابێن خۆ بكەت هندی ئەو دساخ بن وپشتی مرنا وان ژی؛ چونكی دايكا وی ب زەحمەت ئەو د زكێ خۆ دا هلگرتييه، و ب زەحمەت ونەخۆشی ئەو بوويه، ودەمێ هلگرتن وشيردانا وی سيه هەيڤن. وبەحسكرنا ژ ڤان نەخۆشييێن دايك دبينت نيشانا هندێيه كو حەقێ وێ ل سەر عەيالی ژ حەقێ بابێ پترە. حەتا دەمێ ئەڤ مرۆڤە دگەهتە دويماهييا هێزا خۆ يا لەشی وعەقلی، ودگەهتە چل سالييێ ئەو دوعايێ ژ خودايێ خۆ دكەت ودبێژت: خودايێ من تو بەرێ من بدە هندێ كو ئەز سوپاسييا قەنجييا تە بكەم يا كو تە د گەل من ودايبابێن من كری، وتو بەرێ من بدە كرنا وی كارێ چاك يێ تو ژێ ڕازی ببی، وتو دووندەها من بۆ من چاك بكە، هندی ئەزم من ژ هەمی گونەهێن خۆ تۆبەيە، وئەز ژ وانم يێن خۆ ب دەست ئەمر وفەرمانا تە ڤە بەرداين. (١٦) ئەو ئەون يێن ئەم باشترينێ كارێ وان يێ چاك ژ وان قەبويل دكەين و ل خرابييێن وان دبۆرين، ئەو د ناڤ خەلكێ بەحەشتێ دانە، ئەڤ سۆزە يا مە دايە وان ئەوە سۆزا ڕاست وبێ گومان. (١٧) وئەوێ گۆتييە دايبابێن خۆ دەمێ وان بەرێ وی دايە باوەرييا ب خودێ و ب ڕابوونا پشتی مرنێ: ئۆف بۆ هەوە ئەرێ هوين ژڤانی ددەنە من كو ئەز جارەكا دی دێ ژ گۆڕا خۆ دەركەڤم، وگەلەك مللەت بەری من بۆرينە وكەس ژێ ڕانەبوويە؟ ودايبابێن وی دوعايا هيدايەتێ بۆ وی ژ خودێ دكەن ودبێژن: تێچوون بۆ تە بت، باوەرييێ بينە وكارێ چاك بكە، هندی سۆزا خودێيە ب ڕاكرنا مرييان يا ڕاستە وگومان تێدا نينە، وئەو دبێژتە وان: ئەڤا هوين دبێژن ژ وان ئەفسانەيانە يێن خەلكێ بەرێ گۆتين و د كيتابێن خۆ دا نڤيسين. (١٨) ئەوێن ب ڤی ڕەنگی بن عەزابا خودێ ل سەر وان فەر بوويە، وغەزەبا وی ب سەر وان دا هاتييە د گەل وان مللەتێن بەری وان ل سەر كوفرێ بۆرين ژ ئەجنە ومرۆڤان، هندی ئەون ئەو دزيانكار بووينە كو وان هيدايەت دايە ب بەرزەبوونێ وخۆشی دايە ب عەزابێ. (١٩) وبۆ هەر دەستەكەكێ ژ خێرخواز وخرابكاران هندەك جه ل دويڤ كارێ وان د دنيايێ دا كری ڕۆژا قيامەتێ ل نك خودێ هەنە؛ ودا خودێ جزايێ كريارێن وان ب دورستی بدەتێ، وزۆرداری ل وان نائێتەكرن كو هندەك گونەه بۆ وان بێنە زێدەكرن، يان هندەك خێرێن وان بێنە كێمكرن. (٢٠) وڕۆژا كافر ل سەر ئاگری دئێنە پێشكێشكرن، وبۆ ڕەزيلكرن بۆ وان دئێتە گۆتن: ب ڕاستی هەوە خۆشييێن خۆ د ژينا خۆ يا دنيايێ دا بربوون وهەوە كەيف پێ هاتبوو، ڤێجا ئەڤرۆ -ئەی گەلی كافران- ب عەزابەكا شەرمزار وڕەزيلكەر د ئاگری دا هوين دێ ئێنە جزادان؛ ژ بەر خۆمەزنكرنا بێ حەق يا هەوە د عەردی دا دكر، و ژ بەر دەركەفتنا هەوە ژ بن ئەمرێ خودێ.

(٢١) وتو بەحسێ پێغەمبەرێ خودێ هوودی بکە برایێ عادییان د مرۆڤاینییێ دا نە کو د دینی دا، دەمێ وی مللەتێ خۆ ترساندی کو عەزابا خودێ ب سەر وان دا بێت، گاڤا ئەو ل وارێ خۆ یێ ب ناڤێ (ئەحقاف) ێ ناڤدار دئاکنجی، وئەو جهێ تژی خیز بوو ل ژێرییا گزیرتا عەرەبان، و ب ڕاستی بەری هوودی وپشتی وی ژی گەلەک پێغەمبەر هاتبوون ئەو ل هندێ هشیار کربوون: کو هوین د پەرستنا خۆ دا بۆ خودێ چو شریکان بۆ وی نەدانن، هندی ئەزم ئەز دترسم عەزابا خودێ ب سەر هەوە دا بێت ل ڕۆژەکا ترسا وێ مەزن، کو ڕۆژا قیامەتییە. (٢٢) وان گۆت: ئەرێ تو ب ڤێ گازییا خۆ هاتی؛ دا بەرێ مە ژ پەرستنا خوداوەندێن مە بدەیە پاش؟ پا کانێ وێ عەزابێ ب سەر مە دا بینە یا تو ژڤانی پێ ددەیە مە، ئەگەر تو د گۆتن وسۆزا خۆ دا ژ ڕاستگۆیانی. (٢٣) هوودی گۆت: هەما ب تنێ خودێ دزانت کانێ کەنگی ئەو عەزاب یا ژڤان بۆ هەوە پێ هاتییە دان دێ گەهتە هەوە، وهەما ئەز پێغەمبەرێ خودێمە بۆ هەوە، ئەز وێ دگەهینمە هەوە یا وی ئەز پێ هنارتیم، بەلێ ئەز دبینم هوین مللەتەکێ نەزانن کو هوین لەزێ د هاتنا عەزابێ دا دکەن، وهوین خۆ ل سەر خودێ بستە دکەن. (٢٤) ڤێجا دەمێ وان ئەو عەزاب یا وان لەز ل هاتنا وێ کری دیتی وەکی عەورەکی ب لایێ نهالێن وان ڤە هاتی، وان گۆت: ئەڤە عەورەکە باران دێ بۆ مە ژێ بارت، ئینا هوودی گۆتە وان: ئەو نە عەورێ بارانێیە وەکی هوین هزر دکەن، بەلکی ئەو عەورێ وێ عەزابێیە یا هەوە لەز ل هاتنا وێ کری، ئەو هەبایەکە عەزابەکا ب ئێش ونەخۆش تێدایە. (٢٥) هەر تشتەکێ ئەو ڤێ بکەڤت ب ئانەهییا خودایێ خۆ ئەو دێ وی پەلخینت، ڤێجا وە لێ هات ژبلی وان خانییێن ئەو تێڤە تشتەکێ دی ل وارێ وان نەهاتە دیتن، ب جزایەکێ وەکی ڤی ئەم مللەتێ تاوانبار جزا ددەین؛ ژ بەر تاوان وسەرداچوونا وان. (٢٦) و ب ڕاستی مە ئەو ئەگەرێن مانا د عەردی دا دابوونە عادییان یێن کو مە نەداینە هەوە ئەی گەلی کافرێن قورەیشییان، ومە هندەک گوهـ دابوونە وان کو وان پێ گوهـ لێ ببت، وهندەک چاڤ ئەو پێ ببینن، وهندەک دل ئەو پێ تێ بگەهن، بەلێ وان ئەو د وێ ڕێکێ دا ب کارئینان یا خودێ پێ ژ وان ڕازی نەبت، ڤێجا وان چو مفا نەگەهاندە وان؛ چونکی وان باوەری ب ئایەتێن خودێ نەئینا بوو، وئەو عەزابا وان لەز لێ دکر ویاری پێ دکرن ب سەرێ وان هات. وئەڤە گەفەکە ژ خودێ وترساندنەکە بۆ کافران. (٢٧) ئەی خەلکێ (مەکەهێ) ب ڕاستی ئەو گوندێن ل دۆر وڕەخێن هەوە ژ گوندێن عادی وثەموودییان مە تێبرن، وکاڤل کرن، ومە ب گەلەک ڕەنگان نیشان وهێجەتێن خۆ بۆ وان ئاشکەراکرن؛ دا بەلکی ئەو ژ وێ کوفرێ بزڤرن یا ئەو ل سەر. (٢٨) ڤێجا پا دێ بلا ئەڤ مللەتێن مە تێبرین ژ لایێ وان خوداوەندان ڤە هاتبانە ب سەرئێخستن یێن وان پەرستن بۆ کری؛ دا ئەو وان نێزیکی خودێ بکەن ومەهدەرێ بۆ بکەن، نێ ئەو ل وان بەرزەبوون، و د بەرسڤا وان نەهاتن، وبەرەڤانی ژێ نەکر، وئەو بوو ئەو درەوا وان کری دەمێ وان ژ درەو خودایینی دایێ.

(٢٩) وتو -ئەی موحەممەد- بەحس بکە دەمێ مە دەستەکەک ژ ئەجنان هنارتییە نک تە؛ دا ئەو گوهێ خۆ بدەنە قورئانێ، ڤێجا دەمێ ئەو ئامادە بووین، وپێغەمبەری قورئان خواندی، هندەک ژ وان گۆتە هندەکان: بێ دەنگ بن؛ دا ئەم گوهدارییا قورئانێ بکەین، ڤێجا دەمێ پێغەمبەری خواندن ب دویماهی ئینای، وئەو تێ گەهشتین وپێ داخبار بووین، ئەو زڤرینە نک مللەتێن خۆ ووان ئەو ژ عەزابا خودێ ترساندن، ئەگەر هات وباوەرییێ نەئینن. (٣٠) وان گۆت: ئەی مللەتێ مە هندی ئەمین مە گوهـ ل کیتابەکێ بوو پشتی مووسای یا هاتییە خوارێ، ئەو ڕاستگۆییا کتێبێن خودێ بەری وێ بۆ پێغەمبەرێن خۆ هنارتین ئاشکەرا دکەت، وبەرێ خەلکی ددەتە حەقییێ وڕێکا ڕاست. (٣١) ئەی مللەتێ مە هوین د بەرسڤا پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- وەرن، وباوەرییێ ب وی تشتی بینن یێ ئەو پێ هاتی، خودێ گونەهێن هەوە دێ بۆ هەوە ژێ بەت، وهەوە ژ عەزابەکا ب ئێش ڕزگار کەت. (٣٢) وهەچییێ د بەرسڤا پێغەمبەرێ خودێ نەئێت وگوهدارییا وی تشتی نەکەت یێ ئەو بەرێ وی ددەتێ، ئەو نەشێت د عەردی دا خودێ بێزار کەت گاڤا خودێ ڤیا وی عەزاب بدەت، وژبلی خودێ وی چو پشتەڤان ژی نابت عەزابا خودێ ژ وی پاشڤە لێ بدەت، ئەو د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا ژ حەقییێ دانە. (٣٣) ئەرێ ما ئەو نزانن کو هندی خودێیە ئەوێ عەسمان وعەرد بێ وێنە ئافراندین، و ب ئافراندنا وان ڤە نەوەستایی، یێ خودان شیانە کو وان مرییان زێندی بکەتەڤە یێن وی بۆ جارا یەکێ ئافراندین؟ بەلێ، ئەو تشتەکە ل بەر خودێ یێ ب ساناهییە، ئەو خودایێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیان. (٣٤) وڕۆژا قیامەتێ ئەوێن کافر بووین ل سەر ئاگرێ جەهنەمێ دئینە پێشکێشکرن، وبۆ وان دئێتە گۆتن: ئەرێ ما ئەڤ عەزابە نە یا ژ ڕاستییە؟ ئەو دێ بەرسڤێ دەن وبێژن: بەلێ ب خودایێ مە ئەو یا ژ ڕاستییە، ڤێجا دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: پا دێ ڤێجا تام بکەنە وێ عەزابێ ژ بەر وێ کوفرا هەوە د دنیایێ دا دکر. (٣٥) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بێهنا خۆ فرەهـ بکە ل سەر وێ نەخۆشییا ژ مللەتێ تە یێ کافر دگەهتە تە، هەر وەکی پێغەمبەرێن خودان عەزم بەری تە صەبر کێشای -وئەو پێغەمبەر نووح وئیبراهیم وموسا وعیسانە، وتو ژی ژ وانی- وتو لەزێ د عەزابدانا مللەتێ خۆ دا نەکە؛ چونکی دەمێ عەزاب دئێت وئەو وێ دبینن هەر وەکی ئەو دانەکێ ڕۆژێ ب تنێ د دنیایێ دا مایین، ئەڤە ڕاگەهاندنەکە بۆ وان وبۆ خەلکێ دی ژی. و ژ مللەتێ سەرداچوویی پێڤەتر کەس ب عەزابا خودێ نائێتە تێبرن.

(١) ئەوین باوەری ب خودێ نەئینای، وبەرێ خەلکی ژ دینێ وی دایە پاش، خودێ کریارێن وان پویچ کرن. (٢) وئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا شریعەتێ وی کری وباوەری ب وێ کیتابێ ئینای یا ل سەر موحەممەدی هاتییە خوارێ، وئەو ئەو ڕاستییا بێ گومانە یا ژ نک خودایێ وان هاتی، خودێ گونەهێن وان بۆ وان ڤەشارتن، و ل دنیایێ وئاخرەتێ کارێ وان چاک کر. (٣) ئەگەرا وێ بەرزەکرن وهیدایەتێ ئەوە هندی یێن کافرن دویکەفتن وگوهدارییا شەیتانی کرییە، وئەوین باوەری ئینای دویکەفتنا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ووێ ڕۆناهییا ئەو پێ هاتی کرییە، ووەکی خودێ ئاشکەرا کری کانێ وی چ ب سەرێ کافر وخودان باوەران ئینایە وەسا ئەو مەتەلان بۆ مرۆڤان دئینت، وهەر مللەتەکی مەتەلەکا بابەتی وان بت ئەو ل سەر دئینت. (٤-٦) ڤێجا ئەگەر هوین -گەلی خودان باوەران- ل مەیدانێن شەڕی ڕابەری کافران ڕاوەستان هوین ب دورستی شەڕی د گەل وان بکەن، ودربان ل ستویێن وان بدەن، حەتا ئەگەر هەوە ئەو لاوازکرن، وهێزا وان شکاند، هوین ئێخسیران باش گرێ بدەن: ڤێجا پشتی هنگی یان هوین منەتێ ل وان بکەن ووان بێ بەرانبەر بەردەن، یان ژی بلا ئەو بەرانبەری بەردانا خۆ مالەکی یان تشتەکێ دی بدەنە هەوە، یان ژی بلا ببنە عەبد یان بێنە کوشتن، وحەتا شەڕ ڕادوەستت هوین ل سەر ڤێ چەندێ دبەردەوام بن. ئەڤەیە حوکمێ دیارکری د مەسەلا جەڕباندنا خودان باوەران دا ب کافران وزڤڕاندنا ڕۆژان د ناڤبەرا وان دا، وئەگەر خودێ بڤێت بێ شەڕ دێ تولا خودان باوەران ژ کافران ڤەکەت، بەلێ وی جزایێ وان ب دەستێن هەوە دا وجیهادکرن دورست کر؛ دا هەوە پێ بجەڕبینت، ودینی ب هەوە ب سەربێخت. وئەوێن د ڕێکا خودێ دا هاتینە کوشتن ژ خودان باوەران خودێ خێرا کریارێن وان پویچ ناکەت، ئەو دێ بەرێ وان دەتە گوهدارییا خۆ، و ل دنیایێ وئاخرەتێ دێ کارێ وان چاک کەت، ودێ وان بەتە بەحەشتێ، وی ئەو بۆ وان ئاشکەراکر ونیشا وان دا. (٧) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەری کری، ئەگەر هوین ب کرنا جیهادێ و ب کارئینانا قورئانێ دینێ خودێ ب سەربێخن خودێ دێ هەوە ب سەر نەیاران ئێخت، ودێ پییێن هەوە موکم کەت. (٨، ٩) وئەوێن کافربووین تێچوون بۆ وان بت، وخودێ خێرا کریارێن وان پویچ کر؛ چونکی وان ب کیتابا خودێ یا بۆ پێغەمبەرێ وی هاتی نەخۆش بوو، وباوەری پێ نەئینا، ڤێجا خودێ کریارێن وان پویچ کرن؛ چونکی ئەو بۆ ڕێکا شەیتانی بوون. (١٠) ئەرێ ما ئەڤ کافرە ل عەردێ خودێ نەگەڕیاینە دا وجەکێ بۆ خۆ ژ وێ ببینن یا ب سەرێ وان مللەتان هاتی یێن بەری وان درەو ب پێغەمبەران کری؟ خودێ وارێ وان ب سەر سەرێ وان دا پەلخاند، وبۆ کافران دویماهییەکا وەکی ڤێ دویماهییێ هەیە. (١١) ئەوا هە یا مە ب سەرێ هەر دو دەستەکان ئینای دەستەکا باوەرییێ ودەستەکا کوفرێ؛ ژ بەر هندێیە چونکی خودێ خودان وپشتەڤانێ خودان باوەرانە، وکافرن چو خودان وپشتەڤان نین.

(١٢) هندى خودێیە وان یێن باوەری ب خودێ و ب پێغەمبەرێ وی ئینای وچاکی کرین دکەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕوبیار د بن دا دچن، وئەوێن کافر بووین مەتەلا وان د خوارن وخۆشی برنا وان یا د دنیایێ دا وەکی مەتەلا وان حەیوانانە یێن خەما وان بەس خوارن، وئاگرێ جەهنەمێ جهـ ووارە بۆ وان. (١٣) وگەلەک باژێر هەبوون خەلکێ وان ژ خەلکێ باژێرێ تە یێ تو -ئەی موحەممەد- دەرێخستی -کو مەکەهە- د هێز دژوارتر بوون مە ئەو ب گەلەک ڕەنگێن عەزابێ تێ برن، ڤێجا چو پشتەڤان بۆ وان نەبوون عەزابا خودێ ژ وان پاشڤە لێ بدەن. (١٤) ئەرێ ڤێجا هەچییێ دەلیلەکێ ئاشکەرا ژ خودایێ وی د گەل وی هەبت و ب تەوحیدا وی یێ زانابت، دێ وەکی وی بت یێ شەیتانی کارێ وی یێ خراب ل بەر وی خەملاندی، ڤێجا وی د بێ ئەمریا خودێ دا دویکەفتنا دلچوونێن خۆ کری ووی بێ دەلیل پەرستنا یەکێ دی ژبلی خودێ کری؟ ئەو وەکی یەک نابن. (١٥) ژ سالۆخەتێن وێ بەحەشتێیە یا خودێ ژڤان پێ دایە تەقواداران: هندەک ڕوبیارێن مەزن ژ وێ ئاڤا ڕەنگێ وێ نەئێتە گوهارتن تێدا هەنە، وهندەک ڕوبیارێن ژ وی شیرێ تاما وی نەئێتە گوهارتن، وڕوبیارێن ژ وێ مەیا ڤەخور خۆشییێ پێ دبەن، وڕوبیارێن تژی هنگڤینێ صەفاندی تێدا هەنە، وبۆ ڤان تەقواداران د بەحەشتێ دا ژ هەمی ڕەنگێن فێقی هەنە، ویا ژ ڤێ مەزنتر لێبورینا ژ گونەهێن وانە، ئەرێ ئەوێ د ڤێ بەحەشتێ دا ما وەکی وییە یێ هەر وهەر د ئاگری دا دمینت، وئاڤەکا زێدە کەلاندی بۆ وان دئێتە دان ڕویڤیکێن وان پێ پرت پرت دبن؟ (١٦) و ژ ڤان دوڕوییان هندەک هەنە گوهێ خۆ ددەنە تە -ئەی موحەممەد- وخۆ تێ ناگەهینن؛ حەتا دەمێ ژ دیوانا تە ڕادبن بۆ ترانەپێکرن دبێژنە وان یێن خودان زانین ب کیتابا خودێ: موحەممەدی ڤێ گاڤێ چ دگۆت؟ ئەو ئەون یێن خودێ خەتم ل دلێن وان دای، ڤێجا ئەو د حەقییێ ناگەهن و ب ڕێکێ ناکەڤن، ووان دویکەفتنا دلچوونێن خۆ کرییە. (١٧) وئەوێن هاتینە سەر ڕێکا حەق خودێ هیدایەت ل وان زێدە کر، ڤێجا ب وێ چەندێ هیدایەتا وان ب هێز کەفت، ووی بەرێ وان دا تەقوایێ، وئەو بۆ وان ب ساناهی کر. (١٨) ئەڤ درەوپێکەرە ژ قیامەتێ پێڤەتر چاڤەڕێیی تشتەکێ دی ناکەن کو ئەو ژ نشکەکێ ڤە بێت وبگەهتە وان، چونکی ب ڕاستی نیشانێن وێ هاتینە ووان چو مفا بۆ خۆ ژێ وەرنەگرتییە، ڤێجا ئەگەر ئەو گەهشتە وان ئەو ژ نوی ژ کیڤە دێ بیرا خۆ لێ ئیننەڤە؟ (١٩) ڤێجا تۆ بزانە -ئەی موحەممەد- کو ژ خودێ پێڤەتر چو خودا یێن حەق نینن، وتو داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ، وبۆ مێرێن خودان باوەر وژنێن خودان باوەر بکە. وخودێ دزانت ب ڕۆژێ هوین چ دکەن، و ب شەڤێ ل دەمێ ئاکنجیبوونێ چ ب سەرێ هەوە دئێت.

(٢٠، ٢١) وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای دبێژن: بلا سوورەتەک ژ نک خودێ هاتبا خوارێ فەرمانا ب جیهادێ ل مە کربا، ڤێجا ئەگەر سوورەتەکا موکم هاتە خوارێ وبەحسێ جیهادێ تێدا هاتەکرن، تو دێ بینی ئەوێن نفاق ل نک هەی و د دل دا ژ دینێ خودێ ب گومان وەسا دێ بەرێ خۆ دەنە تە -ئەی موحەممەد- وەکی وی یێ ترسا مرنێ ب سەردا گرتی، ڤێجا یا باشتر بۆ ڤان یێن نساخی د دلێن وان دا هەی ئەوە ئەو گوهداریێا خودێ بکەن وگۆتنەکا وەسا بێژن یا د گەل شریعەتی رێککەفتی بت. ڤێجا ئەگەر فەرمانا خودێ ب کرنا شەری هات وجیهاد فەر بوو ڤان دورِوییان پێ نەخۆش دبت، وئەگەر ئەو د باوەرییا خۆ دا ب خودێ دراستگۆبانە ئەو ژ بێ ئەمرییا خودێ دا بۆ وان چێتر بت. (٢٢) ڤێجا بەلکی ئەگەر هەوە پشت ددا کیتابا خودێ وسوننەتا پێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- هوین بێ ئەمرییا خودێ د عەردی دا بکەن، ڤێجا هوین کوفرێ ب خودێ بکەن وخوینێ برێژن، ومرۆڤاینییێ د ناڤبەرا خۆ دا ببرِن. (٢٣) ئەو ئەون یێن خودێ ئەو ژ رەحما خۆ دویرکرین، ڤێجا یەکا هند ژ وان چێکری کو وان گوهـ ل وی تشتی نەبت یێ مفایێ وان تێدا وئەو وی نەبینن، ڤێجا ئەو چو دەلیلێن خودێ نابینن. (٢٤) ئەرێ ڤێجا ما ئەڤ دورِییە هزرێن خۆ د شیرەت ودەلیلێن قورئانێ دا ناکەن؟ بەلکی ئەڤ دلە دگرتینە وچو ژ ڤێ قورئانێ تێدا ناچت، وئەو هزرا خۆ د شیرەتێن خودێ دا ناکەن. (٢٥) هندی ئەون یێن لێڤە بووین وهیدایەت وباوەری هێلاین، وپشتی حەقی بۆ ئاشکەرا بووی ئەو ب سەر پاش پانییێن خۆ دا ل کوفرێ زڤرینەڤە، شەیتانی گونەهێن وان بۆ وان خەملاندن، وئەو ب هیڤی کرن. (٢٦) ئەڤ ل دویڤ بەردانە بۆ هندێیە دا ئەو پتر ب ناڤ کوفرێ ڤە بچن؛ چونکی وان گۆتە وان جوهییێن ب وێ نەخۆش بووی یا خودێ ئینایە خوارێ: د هندەک کاران دا یێن کو بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەری تێدا هەی ئەم دێ گوهدارییا هەوە کەین. وخودێ وی تشتی دزانت یێ ئەو ڤەدشێرن، ڤێجا بلا موسلمان هشیار بت و د بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەری دا -سلاڤ لێ بن- گوهدارییا کەسێ نەکەت. (٢٧) ڤێجا حالێ وان دێ چ بت دەمێ فریشتە رحێن وان دستینن وئەو ل روییێن وان و ل پاشییێن وان ددەن؟ (٢٨) ئەو عەزابا ئەو گەهشتینێ؛ ژ بەر هندێیە چونکی وان دویکەفتنا وی تشتی کر یێ خودێ پێ ژ وان عێجز بت، ووان کەرب ژ وی تشتی ڤەبوو یێ خودێ پێ ژ وان رازی ببت ژ کریارێن چاک وەکی جیهادا د گەل کافران، ڤێجا خودێ خێرا کریارێن وان پویچ کر. (٢٩) یان دورِییان هزرکرییە خودێ وێ کەرب وکینا د دلێن وان دا دژی ئیسلامێ وموسلمانان هەی دەرنائێخت؟ بەلێ هندی خودێیە مرۆڤێ راستگۆ ویێ درەوین ژێک جودا دکەت.

(٣٠) وئەگەر مە بڤێت -ئەی موحەممەد- ئەم دا وان خۆ ب خۆ نیشا تە دەین، ڤێجا تو دا وان ب هندەک نیشانێن ئاشکەرا ناسی، وتو دێ وان ب ئاخفتنێ ناسی ئەو ئاخفتنا مرادا وان ئاشکەرا دکەت. وکریارێن کەسێ ژ هەوە ل بەر خودێ بەرزە نابن، وئەو جزایێ هەر یەکی دێ دەتێ. (٣١) وئەم ب شەڕی وجیهادا دوژمنێن خودێ دێ هەوە جەڕبینین -گەلی خودان باوەران- حەتا ب کرنا جیهادێ جیهادکەر وصەبرکێش ئاشکەرا ببن، وئەم دێ گۆتن وکریارێن هەوە ژی جەڕبینین دا یێ ڕاستگۆ ژ یێ دەروین جودا ببت. (٣٢) هندی ئەون یێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری، وبەرێ خەلکی ژ دینێ وی دایە پاش، وبێ ئەمرییا پێغەمبەرێ خودێ کری، وپشتی نیشان ودەلیل ل سەر ڕاستییا پێغەمبەرینییا وی بۆ وان ئاشکەرا بووین وان شەڕێ وی کری، ئەو ب تشتەکی زیانێ ناگەهینە دینێ خودێ، وخودێ دێ خێرا وان کریارێن وان د دنیایێ دا کرین پویچ کەت؛ چونکی وان ئەو بۆ کنارێ خودێ نەکربوون. (٣٣) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری هوین گوهدارییا خودێ وگوهدارییا پێغەمبەری د ئەمر وفەرمانێن وان دا بکەن، وهوین خێرا کریارێن خۆ ب کوفرێ وگونەهێ پویچ نەکەن. (٣٤) هندی ئەون یێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری وبەرێ خەلکی ژ دینێ وی دایە پاش، وپاشی ل سەر وێ چەندێ مرین، خودێ گونەهێن وان بۆ وان ژێ نابەت، وسەرا کوفرا وان دێ وان عەزاب دەت، و ل پێش چاڤێن خەلکی دێ وان شەرمزار کەت. (٣٥) ڤێجا هوین -گەلی خودان باوەران- ژ جیهادا بوتپەرێسان لاواز نەبن، و ژ کرنا شەڕێ د گەل وان نەترسن، وبۆ صولحێ وان داخواز نەکەن، ویێن بلندتر هوینن، وخودێ ب پشتەڤانی وسەرکەفتنا خۆ یێ د گەل هەوە. وئەڤە مزگینییەکا مەزنە ب سەرکەفتنا ل سەر نەیاران. وخودێ خێرا کریارێن هەوە بۆ هەوە کێم ناکەت. (٣٦، ٣٧) هەما ژینا دنیایێ یاری وموژیلاهییە. وئەگەر هوین باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن، وتەقوا خودێ بکەن وپێگیرییێ ب فەرمانا وی بکەن، ئەو دێ خێرا کریارێن هەوە دەتە هەوە، وئەو ژ هەوە ناخوازت کو هوین مالێ خۆ هەمییێ بکەنە زەکات، بەلکی ئەو دخوازت هوین هندەک مالێ خۆ بکەنە زەکات. ئەگەر ئەو پسیارا مالێ هەوە هەمییێ بکەت، ئەو دێ هەوە وەستینت، وهوین دێ قەلسییێ کەن، وئەو دێ کەربا دلێن هەوە ئاشکەرا کەت ئەگەر وی داخوازا وی تشتی ژ هەوە کر یێ هەوە ب دانا وی نەخۆش بت. (٣٨) ئەڤە هوین -گەلی خودان باوەران- بۆ خەرجکرنا مالی د ڕێکا جیهادا دوژمنێن خودێ دا یێن دئێنە گازیکرن، ڤێجا د ناڤ هەوە دا هەیە یێ قەلسییێ دکەت، وهەچییێ قەلسییێ بکەت هەما ئەو قەلسییێ ل خۆ دکەت، وخودێیە یێ بێ منەت ژ هەوە وهوین هەژارێن وینە، وئەگەر هوین پشت بدەنە باوەرییا ب خودێ وپێگیرییا ب فەرمانا وی، ئەو دێ مللەتەکێ دی ب هەوە گوهۆڕت، پاشی ئەو وەکی هەوە پشت نادەنە ئەمرێ خودێ، بەلکی دێ گوهدارییا وی ویا پێغەمبەرێ وی کەن، و ب مال وجانێ خۆ ئەو دێ جیهادێ د ڕێکا وی دا کەن.

(١) هندی ئەمین مە ڤەکرنەکا ئاشکەرا بۆ تە -ئەی موحەممەد- ڤەکرییە، خودێ دینێ تە دێ تێدا زال کەت، وتە ب سەر دوژمنان ئێخت، ومەبەست پێ صولحا (حودەیبییێیە) دەمێ خەلک تێدا پشت ڕاست بووی، ومەیدانا گازیبا ئیسلامێ بەرفرەهـ بووی، وهەچییێ ڤیای ڕاستیبا ئیسلامێ بزانت شیا بۆ خۆ لێ بگەڕیێت، ڤێجا هنگی خەلک کۆم کۆمە هاتنە د ئیسلامێ دا؛ لەو خودێ ناڤێ وێ کرە ڤەکرنا ئاشکەرا. (٢، ٣) مە ئەو ڤەکرن دا تە و ل بەر تە ب ساناهی ئێخست؛ دا خودێ گونەهێن تە یێن چوویی ویێن مایی بۆ تە ژێ ببەت؛ ژ بەر وان نەخۆشییێن تە د ڕێکا ڤێ ڤەکرنێ دا دیتین، ودا ئەو ب سەرێخستنا دینێ تە وشکاندنا دوژمنێن تە قەنجیبا خۆ ل سەر تە تمام بکەت، ودا بەرێ تە بدەتە ڕێکا دینی یا ڕاست، ودا خودێ ب سەرکەفتنەکا ب هێز تە ب سەربێخت. (٤) ئەوە یێ ل ڕۆژا (حودەیبییێ) ڕحەتی وتەناهی هاڤێتییە دلێن خودان باوەران، وباوەری تێدا موکم کری؛ دا باوەرییا وان ب خودێ ودویکەفتنا وان بۆ پێغەمبەری زێدەتر لێ بێت. ولەشکەرێن عەسمانان وعەردی یێن خودێنە ئەو بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر پێ ب سەردئێخت. وخودێ ب وان تشتێن مفایێ بەنییێن وی تێدا یێ پڕزانا بوویە، و د کارێ خۆ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. (٥) دا خودێ مێرێن خودان باوەر وژنێن خودان باوەر بکەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕوببار د بن داروبار وقەسرێن وێ دا دچن، هەر وهەر ئەو دێ تێدا مینن، ودا ئەو کریارێن وان یێن خراب ژێ ببەت، ووان سەرا جزا نەدەت، وئەو جزادان ل نک خودێ ڕزگارکرنەکا ژ هەمی خەمانە، و ب دەست ڤە ئینانا هەمی مرادانە. (٦) ودا خودێ مێرێن دوڕوی وژنێن دوڕوی ومێرێن بوتپەرێس وژنێن بوتپەرێس عەزاب بدەت ئەوێن هزرەکا خراب ژ خودێ دکەن کو ئەو پێغەمبەرێ خۆ ووان خودان باوەرێن د گەل دا ب سەرنائێخت، ودینێ خۆ زال ناکەت، ڤێجا عەزاب وئەو تشتێ وان پێ نەخۆش هەر دێ ب سەر وان دا ئێت، وغەزەبا خودێ ودویرکەفتنا ژ ڕەحما وی هەر دێ بۆ وان بت، وخودێ ئاگرێ جەهنەمێ بۆ وان ئامادەکرییە، وئەو پیسە جهە یێ ئەو دێ چنێ. (٧) ولەشکەرێن عەسمانان وعەردی یێن خودێنە ئەو پشتەڤانییا بەنییێن خۆ یێن خودان باوەر پێ دکەت. وخودێ ل سەر خەلکی هەمییێ یێ زال بوویە، و د ڕێڤەبرنا کارێ وان دا یێ کاربنەجهـ بوویە. (٨، ٩) هندی ئەمین مە تو -ئەی موحەممەد- یێ هنارتی شاهد ل سەر ئوممەتێ کو تە پەیام یا گەهاندییێ، ودا تو وێ بۆ وان ئاشکەرا بکەی یا مە تو پێ هنارتی، ودا مزگینییێ ب بەحەشتێ بدەیە وی یێ گوهدارییا تە بکەت، ووی ب عەزابا دویر یان یا نێزیک بترسینی یێ گوهدارییا تە نەکری؛ دا هوین باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن، ودا هوین ب ڕێکا سەرکەفتنا دینێ خودێ وی ب سەربێخن ومەزن بکەن، ودا ل سپێدە وئێڤاران هوین تەسبیحا وی بکەن.

(١٠) هندی ئەون یێن ل (حودەیبیێ) پەیمانا ل سەر کرنا شەڕی دایە تە هەما ئەو یێ پەیمانێ ددەنە خودێ وسۆزێ د گەل وی گرێددەن پێخەمەت کو ئەو ژ وان ڕازی ببت ووان ببەتە بەحەشتێ، دەستێ خودێ ل سەر دەستێن وانە، ئەو یێ د گەل وان گوهـ ل گۆتنا وان دبت، وجهێ وان دبینت، ودزانت کانێ ئەو چ ڤەدشێرن و چ ئاشکەرا دکەن، ڤێجا هەچییێ پەیمانا خۆ بشکێنت هەما خرابیا وێ چەندێ بۆ وی دزڤرت، وهەچییێ وێ پەیمانا خۆ ب جهـ بینت یا وی دایە خودێ، خودێ خێرەکا مەزن کو بەحەشتە دێ دەتە وی. وئەڤ ئایەتە هندێ دگەهینت کو خودێ دەست هەیە، دەستەکێ بابەتی وی بت، بێی چاوانییەک بۆ بێتە دەسنیشانکرن. (١١) ئەو عەرەبێن دەشتێ یێن کو د گەل تە دەرنەکەفتینە (مەکەهێ) دەمێ تو گازندێ ژ وان دکەی، ئەو دێ بێژنە تە: مالێ مە ومرۆڤێن مە ئەم موژیل کربووین، ڤێجا تو داخوازێ بۆ مە ژ خودایێ خۆ بکە کو ئەو گونەها ڤێ دەرنەکەفتنا مە بۆ مە ژێ ببەت، ئەو ڤێ چەندێ ب ئەزمانێن خۆ دبێژن، ووان د دل دا باوەری پێ نینە، تو بێژە وان: ئەگەر خودێ ڤیا باشییەکێ یان خرابییەکێ بگەهینتە هەوە ئەو کییە یێ بشێت مفایەکی بگەهینتە هەوە؟ مەسەلە یا وەسا نینە وەکی ئەڤ دوڕوییە هزر دکەن دەمێ ئەو دبێژن: خودێ وی تشتێ د دلێن مە دا نزانت، هندی خودێیە ب وی کارێ ئەو دکەن یێ شارەزا بوویە. (١٢) ومەسەلە یا وەسا نینە کو هوین ب مال ومرۆڤێن خۆ ڤە دموژیل بوون، بەلکی هەوە هزر کر کو پێغەمبەرێ خودێ وصەحابییێن وی دێ تێچن وقەت جارەکا دی نازڤرنە نک هەوە، وشەیتانی ئەو د دلێن هەوە دا خەملاند، وهەوە هزرەکا خراب ژ خودێ کر کو ئەو پێغەمبەرێ خۆ ب سەر دوژمنێن وی نائێخت، وهوین مللەتەکێ تێچووی بوون وچو خێر د سەرێ هەوە دا نەبوویە. (١٣) وهەچییێ باوەرییێ ب خودێ نەئینت و ب وێ یا پێغەمبەرێ وی پێ هاتی، ئەو دێ کافر بت ودێ هێژای عەزابێ بت، وهندی ئەمین مە ئاگرەکێ ب گوڕی بۆ کافران د جەهنەمێ دا ئامادە کرییە. (١٤) وملکێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا هەی یێ خودێیە، یێ وی بڤێت ئەو ب ڕەحما خۆ گونەهان بۆ وی ژێ دبەت، ویێ وی بڤێت ئەو ب دادییا خۆ وی عەزاب ددەت. وخودێ باش گونەهـ ودلۆڤانکار بوویە ب وی. (١٥) ئەگەر تو وهەڤالێن خۆ چوونە دەسکەفتییێن (خەیبەرێ) یێن خودێ سۆز پێ دایە هەوە، ئەوێن پاشڤەماین دێ بێژن: بهێلن ئەم ژی د گەل هەوە بێینە (خەیبەرێ)، وان دڤێت ئەو ب وێ چەندێ وێ سۆزێ بگوهۆڕن یا خودێ دایە هەوە. تو بێژە وان: هوین قەت د گەل مە نائێن؛ چونکی بەری ئەم بزڤڕینە (مەدینێ) خودێ گۆتبوو مە: هندی دەسکەفتییێن (خەیبەرێنە) بۆ وانە یێن د گەل مە ل (حودەیبیێ) ئامادەبووین، وئەو دێ بێژن: نە وەیە وەکی هوین دبێژن، وخودێ فەرمان ب ڤێ چەندێ ل هەوە نەکرییە، بەلکی هوین ژ دل ڕەشی وحەسویدی ناهێلن ئەم د گەل هەوە بێین؛ دا مە چو بار د دەسکەفتییان دا نەبت، نێ کێمەک تێ نەبت ئەو تێ ناگەهن کانێ خودێ چ ل سەر وان فەرکرییە و چ بۆ وان فەرکرییە ژ مەسەلێن دینی.

(١٦) تو بێژه وان عەرەبێن دەشتێ یێن ژ کرنا شەڕی پاشڤەمایین: هوین بۆ کرنا شەڕێ مللەتەکێ ب هێز ودژوار دێ ئێنە گازیکرن، هوین دێ شەڕێ وان کەن یان ئەو بێ شەڕ دێ موسلمان بن، ڤێجا ئەگەر هوین هنگی گوهدارییا خودێ بکەن وشەڕێ وی مللەتی بکەن خودێ بەحەشتێ دێ دەتە هەوە، وئەگەر هوین بێ ئەمرییا وی بکەن وەکی هەوە کری دەمێ هەوە خۆ ژ دەرکەفتنا د گەل پێغەمبەری بۆ (مەکەهێ) دایە پاش، ئەو ب عەزابەکا ب ئێش دێ هەوە عەزاب دەت. (١٧) چو گونەهـ ل سەر یێ کۆرە ژ هەوە نینە، وچو گونەهـ ل سەر یێ سەقەت نینە، وچو گونەهـ ل سەر یێ نەخۆش ژی نینە، ئەگەر ئەو د گەل خودان باوەران دەرنەکەڤنە جیهادێ؛ چونکی ئەو نەشێن دەرکەڤن. وهەچییێ گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت خودێ وی دێ کەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕوبیار د بن داروبار وقەسرێن وان دا دچن، وهەچییێ بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت، و د گەل خودان باوەران نەچتە جیهادێ، خودێ ب عەزابەکا ب ئێش دێ وی عەزاب دەت. (١٨، ١٩) ب ڕاستی خودێ ژ خودان باوەران ڕازی بوو دەمێ وان ل بن دارێ پەیمان دایە تە (وئەڤە ئەو پەیمان بوو یا ل حودەیبییێ هاتییە بەستن)، ڤێجا خودێ زانی کانێ چ باوەری وڕاستگۆیی ووەفاداری د دلێن ڤان خودان باوەران دا هەیە، ئینا خودێ تەناهی ب سەر وان دا ئینا ودلێن وان موکم کرن، وپێش وێ ڤە یا ژ بەر صولحا (حودەیبییێ) نەگەهشتییێ وی ڤەکرنەکا نێزیک دا وان، کو ڤەکرنا (خەیبەرێ) بوو، ووی گەلەک دەسکەفتی ژ مالێ جوهییێن (خەیبەرێ) دانە وان. وهندی خودێیە زالێ کاربنەجهـ بوویە. (٢٠-٢٢) خودێ سۆز دابوو هەوە کو هوین گەلەک دەسکەفتییان ب دەست خۆ بێخن ل وان دەمان یێن خودێ بۆ هەوە دانایین ڤێجا وی لەز بۆ هەوە د دەسکەفتییێن (خەیبەرێ) دا کر، ووی دەستێن خەلکی ژ هەوە بڕین، وئەو خرابییا نەیارێن هەوە بۆ هەوە ڤیای نەگەهشتە هەوە، وئەو نەشیان چو خرابییێ بگەهیننە وان ژی یێن هەوە ل پشت خۆ هێلاینە ل (مەدینێ)، ودا شکەستنا وان وسلامەتی وسەرکەفتنا هەوە بۆ هەوە ببتە عیبرەت هوین وجێ بۆ خۆ ژێ بگرن، وهوین پێ بزانن کو خودێ پشتەڤان وپاریزەرێ هەوەیە، وئەو دێ بەرێ هەوە دەتە ڕێکەکا ڕاست یا بێ خوار وڤیچ. و ب ڕاستی خودێ سۆز ب دەسکەفتییەکێ دی دابوو هەوە هوین نەشیاینە ب دەست خۆ ڤە بینن، خودێیە دشێت ب دەست هەوە ڤە بینت، وئەو ل بەر وی یا ب ساناهییە، ووی سۆز پێ دایە هەوە، ودڤێت ئەو سۆز هەر ب جهـ بێت. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیان بوویە چو تشت ل بەر وی ئاسێ نابت. وئەگەر کافرێن قورەیشییان ل (مەکەهێ) شەڕێ هەوە کربا ئەو دا شکێن ووەکی وی یێ دڕەڤت ئەو دا پشت دەنە هەوە، پاشی وان ژبلی خودێ چو سەرکار وپشتەڤان بۆ خۆ نەددیتن هاریکارییا وان بکەن دژی هەوە. (٢٣) ڕێبازا خودێیە یا کو ژ بەرێ وەرە وی د ناڤ بەنییێن خۆ دا دانای کو ئەو لەشکەرێ خۆ ب سەربێخت ونەیارێن خۆ بشکێنت، وتو -ئەی موحەممەد- چو گوهۆڕینان بۆ ڕێبازا خودێ نابینی.

(٢٤) وئەوە يێ دەستێن كافران ژ هەوە گرتين، ودەستێن هەوە ژ وان گرتين ل نێزيكى (مەكەهێ) پشتى كو هوين شيانە وان، وئەو كەفتينە بن دەسهەلاتا هەوە (وئەڤە ئەو بوتپەرێس بوون يێن هاتينە موسلمانان ل حودەيبيێ، ڤێجا موسلمانان ئەو گرتن پاشى بەردان ونەكوشتن، وئەو نێزيكى حەشتێ زەلامان بوون) وخودێ ب كريارێن هەوە يێ بينەر بوويە، تشتەك ل وى بەرزە نابت. (٢٥) كافرێن قورەيشييانە يێن باوەرى ب تەوحيدا خودێ نەئيناى، ونەهێلاى ل ڕۆژا حودەيبيێ هوين بچنە مزگەفتا حەرام، وقوربان گرتى ونەهێلاى بگەهتە وى جهێ دڤێت لێ بێتە ڤەكوشتن، كو حەرەمە. وئەگەر نە ژ بەر هندەك زەلامێن خودان باوەرێن بێ دەسهەلات وهندەك ژنێن خودان باوەر با كو د ناڤ ڤان كافران دانە ل (مەكەهێ) ئەو ژ ترسان دا باوەرييا خۆ ڤەدشێرن هوين وان نانياسن؛ ژ ترسێن هندێ دا كو هوين ب لەشكەرێ خۆ پێ لێ بدانن ووان بكوژن، ڤێجا ژ نەزانين و ژ بەر وێ كوشتنا هوين دكەن گونەهـ وفهێتى وخەرامەت بكەفتە سەر هەوە، ئەگەر ژ بەر هندێ نەبا ئەم دا هەوە ل سەر وان زال كەين؛ دا خودێ وى بێختە ژێر ڕەحما خۆ يێ بڤێت ومنەت ب باوەرييێ لێ كرى، ئەگەر ئەڤ خودان باوەرە د ناڤ بوتپەرێسێن (مەكەهێ) دا نەبانە، ئەم دا ئەوێن كافر بووين ب ئێش عەزابەكا ب ئێش دەين. (٢٦) دەمێ ئەوێن كافر بووين سەرگەرمييا جاهليەتێ كرييە دلێن خۆ؛ دا ئەو باوەرييێ ب پێغەمبەرينييا موحەممەدى -سلاڤ لێ بن- نەئينن، وەكى هنگى دەمێ ئەو ل بەر نەهاتين د صولحا حودەيبيێ دا (بسم الله الرحمن الرحيم)ێ بنڤيسن يان بنڤيسن (ئەڤە ئەوە يا پێغەمبەرێ خودێ موحەممەد ل بەر هاتى)، ڤێجا خودێ دل ڕحەتى ب سەر پێغەمبەرێ خۆ وخودان باوەرێن د گەل وى دا ئينا خوارێ، وبەرێ وان دا پێگيرييا ب گۆتنا (لا إله إلا الله) كو سەرێ هەر تەقوايەكێيە، وپێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- وخودان باوەر ژ بوتپەرێسان هەژيترێن پەيڤا تەقوايێ بوون، وئەو بوون خودانێن ڤێ پەيڤێ نەكو بوتپەرێس. وخودێ ب هەر تشتەكى يێ پڕزانا بوويە تشتەك ل بەر وى بەرزە نابت. (٢٧) ب ڕاستى خودێ ئەو خەون ڕاست دەرێخست يا وى نيشا پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدى داى كو ئەو وصەحابيێن خۆ پشت ڕاست دێ چنە مزگەفتا حەرام، هوين ژ بوتپەرێسان ناترسن، سەرێن خۆ دێ تراشن وكورت كەن، ڤێجا خودێ ئەو خێر زانى يا هەوە نەدزانى (كو هوين وێ سالێ نەچنە مەكەهێ وسالا دى بچنێ)، ڤێجا بەرى هوين بچنە مەكەهێ وەكى وى ژڤان پێ دايە هەوە وى ڤەكرنەكا نێزيك دا هەوە، كو صولحا حودەيبيێ وڤەكرنا خەيبەرێ بوو. (٢٨) ئەوە يێ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- ب ڕێنيشادانەكا ئاشكەرا ودينێ ئيسلامێ هنارتى؛ دا ئەو وى دينى ب سەر هەمى دينان بێخت، وخودێ تێرا تە هەيە -ئەى موحەممەد- شاهد بت كو ئەو دێ پشتەڤانييا تە كەت ودينێ تە ب سەرئێخت.

(٢٩) موحەممەد پێغەمبەرێ خودێیە، وئەوێن د گەل وی ل سەر دینێ وی ل سەر کافران ددژوارن، و د ناڤبەرا خۆ دا ددلۆڤانن، تو وان دبینی ئەو د نڤێژێ دا بۆ خودێ دچنە رکووعێ وسجوودێ، ئەو دخوازن خودایێ وان قەنجییێ د گەل وان بکەت، ڤێجا وان ببەتە بەحەشتێ، و ژ وان ڕازی ببت، نیشانا عەبدینییا وان بۆ خودێ ل سەر وچاڤێن وان یا دیارە ژ بەر شوینا سجوودێ وعیبادەتی، ئەڤە ئەو سالۆخەتێ وانە یێ د تەوراتێ دا هاتی. ومەتەلا وان د ئنجیلێ دا وەکی مەتەلا وی چاندییە یێ چەق وبستیکا خۆ دەرێخستی، پاشی تایێن وی زێدە بووین، و ب هێزکەفتی، وخۆ ل سەر بنا خۆ گرتی وجوان ڕابووی، ب ڕەنگەکێ وەسا کو کەیفا وەرازان پێ بێت؛ دا ئەو ب مشەبوونا ڤان خودان باوەران وجوانییا وان کەربێن کافران ڤەکەت. وئەڤە دەلیلە ل سەر کوفرا وان یێن نەڤیانا صەحابییان د دلی دا هەبت؛ چونکی هەچییێ خودێ ب صەحابییان کەربێن وی ڤەکەت، ئەو وی یێ خۆ هێژای کوفرێ کری. خودێ سۆزا دایە وان یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وئەو کری یا خودێ فەرمان پێ لێ کری ژ وان، کو گونەهێن وان ژێ ببەت، وخێرەکا بێ ڤەبڕین، کو بەحەشتە، بدەتێ. (وسۆزا خودێ یا ڕاستە وهەر دێ ب جهـ ئێت، وهەر کەسەکێ ڕێکا صەحابییان بگرت ئەو ژی وەکی وانە، وباشترییا وان یا هندێیە ئەو بەرێ هاتبوونە د ئیسلامێ دا وکەس نەشێت بگەهتە ڕێزا وان، خودێ ژ وان ڕازی ببت).

سوورەتا (الحجرات)

(١) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای هوین ژبلی ئەمرێ خودێ وپێغەمبەرێ وی تشتەکێ دی د دینێ خۆ دا دەرنەئێخن وبۆ خۆ دورست نەکەن دا هوین نەبنە بیدعەچی، و ژ خودێ بترسن وێ گۆتن وکریارێ نەکەن یا دژی ئەمرێ خودێ وپێغەمبەرێ وی بت، هندی خودێیە گوهدێرێ گۆتنێن هەوەیە، وئەو ب ئنیەت وکریارێن هەوە یێ پڕزانایە. (٢) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، دەمێ هوین د گەل پێغەمبەری دئاخڤن هوین دەنگێ خۆ ب سەر دەنگێ وی نەئێخن، وهوین ب دەنگەکێ بلند گازی وی نەکەن وەکی هوین گازی یەک ودو دکەن، وهوین دەمێ وی دئاخێڤن وی وەکی خەلکێ دی حسێب نەکەن، کا چاوا ئەو ب پێغەمبەرینییا خۆ وەکی خەلکێ دی نینە، وڤیان ودویکەفتنا وی کارەکێ فەرە، هوین ڤێ چەندێ بکەن؛ دا کریارێن هەوە پویچ نەبن بێی هوین پێ بحەسن. (٣) هندی ئەون یێن دەنگێ خۆ ل نک پێغەمبەرێ خودێ نزم دکەن ئەو ئەون یێن خودێ دلێن وان بۆ تەقوایێ جەڕباندین، لێبۆرینا ژ گونەهان وخێرەکا مەزن، کو بەحەشتە بۆ وان ل نک خودێ هەیە. (٤) هندی ئەون یێن ل پشت مەزەلکێن تە ب دەنگەکێ بلند گازی تە دکەن -ئەی موحەممەد-، پترییا وان تێ ناگەهن کانێ د گەل پێغەمبەری دڤێت ئەو ب چ تۆرە بن.

(٥) وئەگەر وان بێهنا خۆ فرەهـ كربا حەتا تو دەردكەفتییە نک وان ئەو ل نک خودێ بۆ وان دا چێتر بت؛ چونکی خودێ فەرمان ل وان کرییە ئەو قەدرێ تە بگرن، وخودێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ وی تشتێ وان ژ نەزانین کری، ویێ دلۆڤانکارە ب وان لەز د عەزابدانا وان دا نەکرییە. (٦) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، ئەگەر فاسقەکی گۆتنەک بۆ هەوە ئینا بەری هوین باوەر ژێ بکەن وگۆتنا وی ڤەگوهێزن هوین خۆ ژێ پشت ڕاست بکەن؛ دا هوین گونەها کەسێ نەکەنە ستویێ خۆ، پاشی سەرا وێ چەندێ پەشێمان ببن. (٧) وهوین بزانن کو پێغەمبەرێ خودێ یێ د ناڤ هەوە دا ڤێجا هوین د گەل وی ب تۆرە بن؛ چونکی ئەو ژ هەوە چێتر دزانت کانێ چ ب کێر هەوە دئێت، ئەوی خێر بۆ هەوە دڤێت، ودبت هەوە ئەو خرابی بۆ خۆ بڤێت یا ئەو ژ هەوە قەبویل نەکەت، ئەگەر ئەو د پتریيا وی کاری دا یێ هوین بۆ خۆ هل دبژێرن گوهدارییا هەوە بکەت وەستیانا هەوە د وێ چەندێ دا دێ هەبت، بەلێ خودێ باوەری ل بەر هەوە شرین کر وئەو د دلێن هەوە دا خەملاند، ڤێجا هەوە باوەری ئینا، ووی کوفرا ب خودێ وبێ ئەمرییا وی ل بەر هەوە نەخۆش وکرێت کر، ئەوێن ئەڤ سالۆخەتە ل نک هەین ئەون یێن سەرڕاست وڕێکا حەقییێ گرتین. (٨) وئەڤ خێرا گەهشتییە هەوە قەنجییەکە ژ نک خودێ. وخودێ ب وی یێ پڕزانایێ کاربنەجهە. (٩) وئەگەر دو دەستەک ژ خودان باوەران ب شەڕ چوون هوین وان پێک بینن وژێ بخوازن کو ئەو کیتابا خودێ وسونەتا پێغەمبەرێ وی -سلاڤ لێ بن- د ناڤبەرا خۆ دا بکەنە حەکەم، و ب حوکمێ وان ڕازی ببن، ڤێجا ئەگەر دەستەکێ تەعدایی کر و د گازییا هەوە نەهات، هوین شەڕێ وێ بکەن حەتا ئەو ژی ل حوکمێ خودێ وپێغەمبەرێ وی دزڤرت، ڤێجا ئەگەر ئەو زڤڕی هوین ب دادییێ صولحێ د ناڤبەرا وان دا بکەن، وهوین د حوکمێ خۆ دا دادییێ بکەن وزێدەگاڤییێ ل سەر حوکمێ خودێ وحوکمێ پێغەمبەرێ وی نەکەن، هندی خودێیە حەز ژ وان دکەت یێن دادییێ د حوکمێ خۆ دا دکەن، وئایەت سالۆخەتێ ڤیانێ بۆ خودێ ب ڕاستی بنەجهـ دکەت، ب ڕەنگەکێ هەژی وی بت. (١٠) هندی خودان باوەرن د دینی دا برانە، ڤێجا هوین صولحێ د ناڤبەرا برایێن خۆ دا بکەن ئەگەر ئەو ب شەڕ چوون، و د هەمی کارێ خۆ دا هوین ژ خودێ بترسن؛ دا ڕەحم ب هەوە بێتەبرن. (١١) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری کۆمەکا خودان باوەر بلا یارییان بۆ خۆ ب کۆمەکا دی یا خودان باوەر نەکەت؛ بەلکی ئەوێن یاری پێ دئێنەکرن ژ یێن دی دچێتر بن، وچو ژنێن خودان باوەر بلا یارییان بۆ خۆ ب چو ژنێن دی یێن خودان باوەر نەکەن؛ بەلکی ئەو ژنێن یاری پێ دئێنەکرن ژ یێن دی دچێتر بن، وهندەک ژ هەوە بلا بەحسێ عەیبێن هندەکان نەکەن، وناسناڤێن کرێت هوین ل سەر یەک ودو نەدانن، ژ ڕێ دەرکەفتنا هەوە پشتی کو هوین هاتینە د ئیسلامێ دا پیسە سالۆخەت وناڤە، وهەچییێ ژ ڤی کاری تۆبە نەکەت ئەو ئەون یێن ب کرنا ڤان گونەهان زۆرداری ل خۆ کری.

(١٢) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری هوین گەلەک خۆ ژ هندێ بدەنە پاش کو هزرا خرابییێ ژ خودان باوەران بکەن؛ چونکی هندەک ژ وێ هزرێ گونەهە، وهوین ل عەیبێن موسلمانان نەگەریێن، وهندەک ژ هەوە د پشت هندەکان را نەکامی وغەیبەتا وان نەکەن. ئەرێ ما یەک ژ هەوە دڤێت گۆشتێ برایێ خۆ بخۆت و ئەو یێ مری؟ هەوە ئەو نەڤێت، ڤێجا بلا هەوە غەیبەتا وی ژی نەڤێت. وهوین ژ خودێ بترسن. هندی خودێیە پڕ تۆبەوەرگرێ بەنیێن خۆ یێن خودان باوەرە، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. (١٣) ئەی گەلی مرۆڤان هندی ئەمین مە هوین ژ بابەکێ ب تنێ کو ئادەمە، و دایکەکا ب تنێ کو حەووایە ئافراندینە، ڤێجا نەسەبا کەسێ ژ یا کەسێ باشتر نینە، و ژ لایێ دووندەهێ ڤە مە هوین کرنە گەلەک مللەت وئویجاخ؛ دا هندەک ژ هەوە هندەکان بناسن، هندی باشترینێ هەوەیە ل نک خودێ ئەوە یێ ژ هەمییان پتر تەقوا خودێ بکەت. هندی خودێیە ب تەقواداران یێ پڕزانایە، و ب وان یێ شارەزایە. (١٤) عەرەبێن دەشتێ گۆتن: مە ب تمامی باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینایە، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: هوین نەبێژن مە باوەرییەکا تەکووز هەیە، بەلێ بێژن: مە خۆ تەسلیم کرییە، وباوەری هێشتا نەچوویە د دلێن هەوە دا، وئەگەر هوین گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەن ئەو تشتەکی ژ خێرا کریارێن هەوە ژ هەوە کێم ناکەت. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرە بۆ وی یێ ژ گونەهێن خۆ تۆبە بکەت، و ب وی یێ دلۆڤانکارە. وئەڤ ئایەتە پاشڤەبرنەکە بۆ وی یێ خۆ ب باوەرییێ ودویچوونا سوننەتێ دئینتە دەرێ وکریارێن وی دژی وێ چەندێ بن. (١٥) هەما خودان باوەر ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری، پاشی د باوەرییا خۆ دا دودل نەبووین، و ب مال وجانێ خۆ جیهاد د رێکا خودێ ورازیبوونا وی دا کری، ئەو ئەون یێن راستگۆ د باوەرییا خۆ دا. (١٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان عەرەبێن دەشتێ: ئەرێ هوین دینێ خۆ ووی تشتێ د دلێن خۆ دا ب خودێ ددەنە زانین، وخودێ هەر تشتەکێ ل عەسمانان و ل عەردی هەی دزانت؟ وخودێ ب هەر تشتەکی یێ پڕزانایە، تشتێ د دلێن هەوە دا هەی ل بەر وی بەرزە نابت، چ باوەری بت چ کوفر. (١٧) ئەڤ عەرەبێن دەشتێ موسلمانبوون وپشتەڤانییا خۆ بۆ تە -ئەی موحەممەد- ل سەر تە دکەنە منەت، تو بێژە وان: هوین موسلمانبوونا خۆ ل سەر من نەکەنە منەت؛ چونکی مفایێ وێ چەندێ بۆ هەوە دزڤرت، وخودێ منەت ل هەوە کرییە کو بەرێ هەوە دایە باوەرییا ب وی و ب پێغەمبەرێ وی، ئەگەر هوین د باوەرییا خۆ دا دراستگۆنە. (١٨) هندی خودێیە تشتێ نەبەرچاڤ ل عەسمانان وعەردی دزانت، تشتەک ژێ ل وی بەرزە نابت، وخودێ ب کریارێن هەوە یێ بینەرە وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت، ئەگەر دباش بن ئەو دێ باشییێ دەتە هەوە، وئەگەر دخراب بن ئەو دێ خرابییێ دەتە هەوە.

سوورەتا (ق)

(١) (ق) گۆتن ل سەر ڤان حەرفێن کەرکری ل دەسپێکا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. خودێ ب قورئانا پیرۆز یا خودان قەدر وبلندی سویند دخۆت. (٢) ئەوێن درەو ب پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- کری عەجێبگرتی بوون کو پێغەمبەرەک بۆ وان بێت وان ژ عەزابا خودێ بترسینت، ڤێجا ئەوێن کوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری گۆتن: ئەڤە تشتەکێ غەریبە مرۆڤ ژێ عەجێبگرتی دبت. (٣) ئەرێ ئەگەر ئەم مرین وبووینە ئاخ، چاوا ئەم جارەکا دی دێ وەکی بەرێ لێ ئێین؟ ئەو زاڤراندنەکا دویرە. (٤) ب ڕاستی مە زانییە کانێ عەرد چ ژ وان کێم دکەت و ژ لەشێ وان دخۆت، وکیتابەکا پاراستی ژ دەستێڤەدان وگوهۆڕینێ ل نک مە هەیە، هەر تشتەکێ بەری مرنێ یان پشتی مرنێ ب سەرێ وان بێت تێدا هەیە. (٥) بەلکی ڤان بوتپەرێسان درەو ب قورئانێ کر دەمێ بۆ وان هاتی، ڤێجا ئەو د کارەکێ تێکەلبووی دانە، ئەو ل سەر تشتەکی ڕاناوەستن. (٦) ئەرێ ئەو بێ ئاگەهـ ماینە دەمێ وان کوفر ب ڕابوونا پشتی مرنێ کری، ڤێجا وان بەرێ خۆ نەدایە عەسمانی ل هنداڤی خۆ، کانێ چاوا مە ئەو ب ڕەنگەکێ موکم و ب ڕێک وپێک ئاڤاکرییە، ومە ئەو ب ستێران خەملاندییە، وچو کون وپەق تێدا نینن، وئەو یێ پاراستییە ژ کێماسییان. (٧) ومە عەرد بەرفرەهـ کر وڕائێخست، ومە چیایێن موکم لێ دانانن؛ دا ئەو ب خەلکی ڤە نەهژیێت، و ژ هەر ڕەنگەکێ شینکاتییێ جوان و ب مفا مە تێدا شینکر، کو ئەوێ بەرێ خۆ بدەتێ کەیف پێ بێت. (٨) عەسمان وعەرد وهەر نیشانەکا مەزن یا تێدا هەی بۆ عیبرەت مە ئافراند؛ دا هەچییێ بەرێ خۆ بدەتێ پێ ژ نەزانینێ قورتال ببت، ودا ببتە بیرئینان بۆ هەر بەنییەکێ ژ خودایێ خۆ بترست، و ل وی بزڤرت. (٩) ومە بارانەکا تێر مفا ژ عەسمانی ئینا خوارێ، ڤێجا مە باغێن تێر داروبار، وخودان دان ودکاکێ دئێتە دورین پێ شینکرن. (١٠) ومە دارقەسپێن درێژ شینکرن، بەرەکێ ڕاچاندی ولێک سویار پێڤە دئێت. (١١) مە ئەو بۆ بەنییان شینکرن؛ دا ئەو پێ بژین وبۆ خۆ بکەنە قووت، و ب ڤێ ئاڤا ژ عەسمانی دئێتە خوارێ مە ئەو وەلات زێندی کر یێ کو هشک بووی، ومایە بێ شینکاتی، وکانێ چاوا مە ب وێ ئاڤێ عەردێ مری زێندی کر وەسا ئەم ل ڕۆژا قیامەتێ دێ هەوە ژی پشتی مرنێ زێندی کەین. (١٢-١٤) بەری ڤان بوتپەرێسێن قورەیشی مللەتێ نووحی وخودانێن بیرێ وثەموودی وعادی وفیرعەونی ومللەتێ لووطی، ومللەتێ شوعەیبی خودانێن دارستانێ، ومللەتێ توبەعێ حمیەری، ڤان مللەتان هەمییان درەو ب پێغەمبەرێن خۆ کربوو، ڤێجا گەفا خودێ ل وان کری سەرا کوفرا وان ب جهـ هات. (١٥) ئەرێ ڤێجا ما ئەم نەشێین تشتێ جارا یەکێ مە ژ چونەیێ دایی جارەکا دی ئافرینینەڤە، وپشتی ئەو دمرن ئەم جارەکا دی وان چێکەینەڤە؟ ئەڤ چەندە ل بەر مە یا ب زەحمەت نینە، وئەم دشێین بکەین، بەلێ ئەو د مەسەلا ڕابوونا پشتی مرنێ دا دحێبەتی ودودلن.

(١٦) و ب ڕاستی مە مرۆڤ ئافراندییە وئەم دزانین کانێ دلێ وی چ دبێژتێ، وئەم بۆ وی ژ ڕەها ستوویێ وی (یا ب دلی ڤە گرێدای) دنێزیکترین. (١٧) دەمێ ئەو هەردو فریشتە یێن زێرەڤان بۆ وی ل لایێ وی یێ ڕاستێ ویێ چەپێ کارێ وی دنڤیسن، ئەوێ ل لایێ ڕاستێ باشییان دنڤیست، ویێ ل لایێ چەپێ خرابییان دنڤیست. (١٨) هەر گۆتنەکا ئەو بێژت ملیاکەتەکێ ل نک هەی زێرەڤانییێ لێ دکەت، وگۆتنا وی دنڤیست، وئەو ملیاکەتەکێ حازرە وبۆ هندێ یێ هاتییە ئامادەکرن. (١٩) وتەنگاڤی وسەکەراتا مرنێ ب وێ حەقییێ هات، ئەڤە ئەو بوو یا تو -ئەی مرۆڤ- ژێ دڕەڤی. (٢٠) وبۆ جارا دووێ د بۆرییێ دا بۆ ڕابوونا پشتی مرنێ هاتەپفکرن، ئەو پفکرن د وێ ڕۆژێ دایە یا ئەو گەف تێدا ب جهـ دئێت یا خودێ ل کافران کری. (٢١) وهەر نەفسەک هات ودو ملیاکەت د گەل دا، یەک وێ دهاژۆتە مەحشەرێ، ویێ دی شاهدەییێ ل سەر وی کاری ددەت یێ وێ د دنیایێ دا کری. (٢٢) ب ڕاستی تو ژ ڤێ چەندێ یێ بێ ئاگەهـ بووی، ئینا مە ئەو پەردێ دلێ تە نخافتی ژ سەر تە ڕاکر، ڤێجا بێ ئاگەهییا تە نەما، ودیتنا تە ئەڤرۆ بۆ وی تشتێ تو دبینی یا موکم ودژوارە. (٢٣) ووی ملیاکەتێ کارێ وی نڤیسی وشاهدەیی ل سەر دای گۆت: ئەڤەیە تشتێ ل نک من ژ تۆمارا کریارێن وی، ئەو ل نک من یا پاراستی وئامادەیە. (٢٤-٢٦) پشتی خودێ حوکمی د ناڤبەرا خەلکی دا دکەت دبێژتە هەر دو ملیاکەتان یێ وی دهاژۆت ویێ شاهدەییێ ل سەر ددەت: هەر یەکێ باوەری ب تەوحیدا خودێ نەئینابت وگەلەک گونەهـ کربن ودرەو ب حەقییێ کربت ویێ ڕکۆ بت هوین وی بکەنە د جەهنەمێ دا، ئەوێ حەقێ خەلکی ژ ناڤ مالێ خۆ نەئینابتە دەرێ، وتەعدایی ل مرۆڤان کربت وپێ ل توخوبێن خودێ دانابت، و د سۆز وگەفا خودێ دا کەفتبتە گومانێ، ئەوێ شریک بۆ خودێ دانابن، وپەرستنا یەکێ دی د گەل وی کربت، ڤێجا هوین وی بهاڤێژنە د عەزابا جەهنەمێ یا دژوار دا. (٢٧) ئەوی شەیتانێ د گەل وی گۆت: خودایێ مە من ئەو د سەردا نەبربوو، نێ هەما ئەو ب خۆ ل سەر ڕێکەکا دویر ژ هیدایەتێ بوو. (٢٨) خودێ گۆت: هوین ل نک من ب هەڤرکی نەچن، و ب ڕاستی د دنیایێ دا من گەف ل وی کربوو یێ کوفرێ ب من بکەت. (٢٩) گۆتن ل نک من نائێتە گوهاڕتن، وئەز کەسێ ب گونەها کەسێ عەزاب نادەم، وئەز یەکی عەزاب نادەم حەتا هێجەت ل سەر ئاشکەرا نەبت. (٣٠) تو بۆ مللەتێ خۆ بەحسێ وێ ڕۆژێ بکە دەمێ ئەم ل قیامەتێ دبێژینە جەهنەمێ: تو تژی بووی؟ وجەهنەم دبێژت: ما هێشتا ئەجنە ومرۆڤ هەنە؟ ئینا خودایێ پاک وبلند پێ خۆ دکەتە تێدا، ڤێجا ئەو دئێتە یەک، ودەنگ ژێ دئێت. (٣١) وجهێ بەحەشتێ بۆ تەقواداران هاتە نێزیکرن، وئەو ژ وان یا دویر نابت. (٣٢، ٣٣) بۆ وان دئێتە گۆتن: ئەڤە ئەوە یا ژڤان بۆ هەوە پێ دهاتە دان بۆ هەر یەکێ ژ گونەهێن خۆ تۆبە بکەت، وپاراستنێ ل سەر وی تشتی بکەت یێ وی نێزیکی خودایێ وی دکەت، هەچییێ ژ خودێ ترسای و ل ئاخرەتێ ب دلەکێ ساخلەم ڤە ژ گونەهان هاتییە نک وی. (٣٤) وبۆ=

=ڤان خودان باوەران دئێتە گۆتن: هوین ب سلامەتی هەرنە د بەحەشتێ دا، وتێدا ژ هەمی نەخۆشییان دتەنا بن، ئەو رۆژ رۆژا هەرمانێیە یا بێ ڤەبرین. (٣٥) بۆ ڤان خودان باوەران د بەحەشتێ دا ئەو تشت هەیە یێ وان دڤێت، و د سەر ڤێ را یا مە دایە وان تشتەکێ زێدەتر بۆ وان ل نک مە هەیە، یا ژ هەمییێ مەزنتر بەرێخۆدانا وانە بۆ خودایێ مەزن. (٣٦) وبەری ڤان بوتپەرێسێن قورەیشییان مە گەلەک مللەت تێ برینە، ئەو ژ ڤان ب هێزتر ودژوارتر بوون، ڤێجا ئەو ل وەلاتی گەریابوون ووان ئەو ئاڤا کربوو وخراب کربوو، ئەرێ ما رەڤەک ژ عەزابا خودێ هەیە ئەگەر ب سەر وان دا هات؟ (٣٧) د تێبرنا مللەتێن بۆری دا بیرئینان وعیبرەتەک بۆ وی هەیە یێ دلەک هەبت پێ تێ بگەهەت، یان گوهدارییێ بکەت وخۆ بێ ئاگەهـ نەکەت، ودلێ وی یێ ئامادە بت. (٣٨) و ب راستی هەر حەفت عەسمان وعەرد وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دا هەی مە د شەش رۆژان دا ئافراندن، وچو زەحمەت ووەستیان ب وێ چەندێ ڤە نەگەهشتە مە. وئەڤ شیانا مەزن نیشانە ل سەر هندێ کو خودێ دشێت مرییان زێندی بکەت. (٣٩، ٤٠) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- بێهنا خۆ ل سەر وێ گۆتنێ فرەهـ بکە یا درەوپێکەر دبێژن، هندی خودێیە ل بەر وان دانایە، وتو سپێدێ بەری رۆژ بهەلێت وئێڤاری بەری رۆژ ئاڤابت، و ب شەڤێ ب سوپاسی ڤە نڤێژێ بۆ خودایێ خۆ بکە، وپشتی نڤێژان تو تەسبیحا خودایێ خۆ بکە. (٤١، ٤٢) وتو -ئەی موحەممەد- گوهدارییێ بکە دەمێ ملیاکەت ب پفکرنا د (بۆرییێ) دا ژ جهەکێ نێزیک ڤە گازی دکەت، رۆژا وان گوهـ ل ڤێرییا رابوونێ دبت ئەو ڤێرییا راست وچو گومان تێدا نە، ئەو رۆژا دەرکەفتنا مرییانە ژ گۆران. (٤٣، ٤٤) ئەمین یێن خەلکی د دنیایێ دا زێندی دکەین ودمرینین، وزڤرینا وان رۆژا قیامەتێ بۆ حسێب وجزادانێ بۆ نک مە یە، رۆژا عەرد ڤەدبت ومری ب لەز ژێ دەردکەڤن و د گازیا گازیکەری دچن، ئەو کۆمکرنا ل حەشرێ بۆ حسێبێ ل بەر مە یا ب ساناهییە. (٤٥) ئەم ب وێ گۆتنێ دزاناترین یا ئەڤ بوتپەرێسە دبێژن دەمێ ئەو درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ دکەن کوفرێ ب ئایەتێن وی دکەن، وتو -ئەی موحەممەد- ل سەر وان یێ زال نینی؛ دا تو کوتەکییێ ل وان بکەی کو ئەو بێنە د ئیسلامێ دا، بەلکی هەما تو یێ هاتییە هنارتن دا گازییێ بگەهینییە وان، ڤێجا تو بیرا وی ب قورئانێ بینەڤە یێ ژ گەفا من بترست؛ چونکی یێ ژ گەفێ نەترست چو مفای بۆ خۆ ژ بیرئینانێ نابینت.

سوورەتا (الذاريات)

(١-٦) خودێ ب وی هرەبای سویند دخۆت یێ تۆزێ رادکەت، و ب وان عەورێن ئاڤەکا مەزن هل دگرن، و ب وان گەمییێن ب ساناهی د دەریایان دا ب رێڤە دچن، و ب وان فریشتەیێن فەرمانا خودێ د ناڤ خەلکی دا لێکڤە دکەن. هندی ئەو ژڤانە یێ بۆ هەوە -گەلی مرۆڤان- دئێتەدان کو پشتی مرنێ هوین بۆ حسێبێ دێ رابن ژڤانەکێ راستە، وحسێب ودانا خێرێ سەدا سەد دێ هەبت.

(٧-٩) وخودێ ب وی عەسمانێ جوان هاتییە ئافراندن سویندێ دخۆت، هندی هوینن -ئەی درەوپێکەر- هوین د دەر حەقا قورئانێ وپێغەمبەری دا د گۆتنەکا ژێک جودا دانە. ئەو ژ باوەری ئینانا ب قورئانێ وپێغەمبەری دئێتە لادان یێ ژ باوەری ئینانا ب وان هاتییە لادان. (١٠، ١١) درەوپێکەرێن هزرا نەڕاست دکەن بێنە کوشتن، ئەوێن ب ناڤ پێلا کوفرێ ڤە چووین وتێدا بێ ئاگەهـ ماین. (١٢) ئەو ژ نەباوەری ئینان ڤە پسیار دکەن: ڕۆژا حسێبێ وجزادانێ کەنگییە؟ (١٣، ١٤) ڕۆژا ئەو ب سۆتنا ب ئاگری دئێنە عەزابدان، وبۆ وان دئێتە گۆتن: تام بکەنە عەزابا خۆ یا هەوە د دنیایێ دا لەز ل هاتنا وێ دکر. (١٥، ١٦) هندی ئەون یێن تەقوا خودێ کری د بەحەشتێن مەزن وکانییێن ئاڤێ دانە، خودێ هەمی هیڤییێن وان بۆ ب جهـ ئینان وهەمی خۆشی دانێ، هندی ئەون ئەو بەری وێ خۆشییێ د دنیایێ دا ب کرنا چاکییان دقەنجیکار بوون. (١٧، ١٨) ئەو کێمەکێ ژ شەڤێ دنڤستن، وان نڤێژ بۆ خودایێ خۆ دکرن، و ل دویماهییا شەڤێ بەری سپێدێ وان داخوازا لێبۆرینا گونەهان ژ خودایێ خۆ دکر. (١٩) و د مالێ وان دا بارەکا واجب وسوننەت بۆ وان هەژاران هەبوو یێن خواستن دکر، ویێن ژ شەرمان دا خواستن نەدکر. (٢٠) و د عەردی دا نیشانێن ئاشکەرا ل سەر شیانا خودێ بۆ خودان باوەران هەنە. (٢١) و د ئافراندنا نەفسێن هەوە ب خۆ دا نیشان ل سەر شیانا خودێ هەنە ، ئەرێ هوین ژێ بێ ئاگەهـ بووینە، وهوین نابینن؟ (٢٢) وڕزقێ هەوە وئەو تشتێ ژڤان بۆ هەوە پێ دئێتەدان ژ خێرێ وعەزابێ ل عەسمانییە، ئەو هەمی یێ نڤیسییە. (٢٣) خودایێ مەزن سویندێ ب خۆ دخۆت کو ئەو تشتێ وی سۆز پێ دایە هەوە ڕاستییە، ڤێجا هوین تێدا نەکەڤنە گومانێ کانێ چاوا هوین د ئاخفتنا خۆ دا ناکەڤنە گومانێ. (٢٤،٢٥) ئەرێ بەحسێ مێهڤانێن ئیبراهیمی یێن ب قەدر بۆ تە -ئەی موحەممەد- هاتییەکرن، دەمێ ئەو هاتینە نک وی -وئەو ملیاکەت بوون- ئینا وان گۆتێ: سلاڤ ل تە بن، ووی سلاڤا وان وەرگرت ووی ژی گۆت: سلاڤ ل هەوە بن، هوین دنەناسن ئەم نزانین هوین کینە. (٢٦، ٢٧) ئینا وی ب دزی ڤە خۆ ڤەگوهاستە لایێ مالێ، وچوو گۆلکەکا قەلەو ڤەکوشت، وبۆ وان ئینا، و ب جوانی ئەو بۆ خوارنێ داخوازکرن، وگۆت: ما هوین ناخۆن؟ (٢٨) ڤێجا دەمێ وی دیتی ئەو ناخۆن ئەو د دل دا ژ وان ترسا، وان گۆتێ: نەترسە ئەم قاصدێن خودێینە، ووان مزگینی دایێ کو ژنا وی (سارایێ) کورەک دێ بت، ئەو کوڕ دێ بتە ژ مرۆڤێن زانا ب خودێ ودینێ وی، وئەو ئیسحاق بوو. (٢٩) ڤێجا دەمێ ژنا ئیبراهیمی گۆتنا ڤان ملیاکەتان گوهـ لێ بووی ب نک وان ڤە هات وهاوار کر، و ژ عەجێبییان دا تەپەک ل ڕوییێ خۆ دا وگۆت: چاوا دێ من کورەک بت وئەز پیرەژنم ومن عەیال نابن؟ (٣٠) ملیاکەتێن خودێ گۆتە وێ: خودایێ تە وەسا گۆتییە وەکی مە گۆتییە تە، وئەو دشێت وێ چەندێ بکەت، وئەو ل بەر وی یا عەجێب نینە. هندی خودێیە یێ کاربنەجهە تشتی ددانتە جهێ وی یێ دورست، وئەو ب بەرژەوەندییێن بەنییان یێ پڕزانایە.

(٣١-٣٤) ئیبراهیمی -سلاڤ لێ بن- گۆته ملیاکەتێن خودێ: مەسەلا هەوە چیە وهوین بۆ چ هاتینە هنارتن؟ وان گۆت: هندی ئەمین خودێ ئەم بۆ مللەتەکێ تاوانبار هنارتینە؛ دا ئەم وان ب هندەک بەرێن ژ تەقنا هشک هاتینە دورستکرن، و ل نک خودایێ تە بۆ ڤان سەرداچوویان دنیشانکری تێ ببەین. (٣٥) ڤێجا هەچییێ ل گوندێ مللەتێ لووطی ژ خودان باوەران مە دەرێخستن. (٣٦) و ژ مالەکا ب تنێ ژ موسلمانان پێڤەتر، کو مالا لووطی بوو -سلاڤ لێ بن- مە ل وی گوندی نەدیت. (٣٧) ومە ل وی گوندێ ژێگۆتی شینوارەک ژ عەزابێ هێلا دا ببتە نیشان ل سەر شیانا خودێ وتۆلستاندنا وی ژ کافران، وئەو عیبرەتەکە بۆ وان یێن ژ عەزابا خودێ یا ب ئێش دترسن. (٣٨، ٣٩) و د هنارتنا مووسای دا بۆ فیرعەونی ومللەتێ وی ب ئایەت وموعجزەیێن ئاشکەرا ڤە نیشانەک بۆ وان هەیە یێن ژ عەزابا ب ئێش دترسن. ڤێجا فیرعەون ب هێزا خۆ هاتە خاپاندن وپشت دا گازییا مووسای، وگۆت: مووسا یان سێرەبەندە یان یێ دینە. (٤٠) ئینا مە فیرعەون ولەشکەرێ وی گرتن، ومە ئەو هاڤێتنە د دەریایێ دا، ووی ئەو تشت کربوو یێ سەرا لۆمە لێ بێتەکرن؛ ژ بەر کوفر وسەرداچوونا وی. (٤١، ٤٢) و د مەسەلا عادییان وتێبرنا وان دا نیشان وعیبرەت هەنە بۆ هەر کەسێ هزرا خۆ بکەت، دەمێ مە بایەکێ بێ خێر وبێ بەرەکەت ب سەر وان دا هنارتی، وی بای تشتەک نەهێلا کو د سەر دا هاتی ئەگەر خراب نەکربت ووەکی تشتێ پێتی لێ نەکربت. (٤٣، ٤٤) و د مەسەلا ثەموودییان وتێبرنا وان دا نیشان وعیبرەت هەنە، دەمێ بۆ وان هاتییە گۆتن: حەتا مرنا هەوە دئێت هوین خۆشییێ ب ژینا خۆ ببەن. ئینا وان پێ ل فەرمانا خودایێ خۆ دانا، ڤێجا برویسیبا عەزابێ ل وان دا، ووان ب چاڤێن خۆ بەرێ خۆ ددا عەزابدانا خۆ. (٤٥) ڤێجا ئەو نەشیان بڕەڤن وڕابن و ژ وێ عەزابێ دەرکەڤن یا ئەو تێدا، وئەو نەشیان خۆ ب سەربێخن. (٤٦) وبەری ڤان مە مللەتێ نووحی تێبربوو، هندی ئەو بوون ئەو مللەتەک بوون ژ ئەمرێ خودێ دەرکەفتبوون. (٤٧) وعەسمان مە ئافراند وموکم کر، ومە ب هێز وشیانەکا مەزن ئەو بۆ عەردی کرە بان، وهندی ئەمین ئەم ڕەخێن وی فرەهـ دکەین. (٤٨) ومە عەرد بۆ خەلکی ڕائێخست دا ئەو ل سەر بژین، وئەم چ باش ڕاخستڤانین. (٤٩) و ژ هەر تشتەکێ هەی مە جۆتەکێ ژێک جودا ئافراندییە؛ دا هوین بیرا خۆ ل شیانا خودێ بیننەڤە، وعیبرەتەکێ بۆ خۆ ژێ وەربگرن. (٥٠) ڤێجا هوین -ئەی گەلی مرۆڤان- ب باوەری ئینانا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ژ عەزابا خودێ بڕەڤنە بەر ڕەحما وی، هندی ئەزم ئەز ئاشکەرا هەوە دترسینم. ودەمێ پێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- ژ تشتەکی بێهن تەنگ ببا ڕادبوو نڤێژ دکر، وئەڤەیە ڕەڤینا بۆ نک خودێ (٥١) و د گەل خودێ هوین پەرستنێ بۆ چو خودایێن دی نەکەن، هندی ئەزم ئەز ئاشکەرا هەوە دترسینم.

(٥٢) وكانێ چاوا قورەیشییان پێغەمبەرێ خۆ موحەممەد درەوین دەرێخست، وگۆتن: ئەو شاعرە یان سێرەبەندە یان یێ دینە، وەسا ملل‌ەتێن بەری وان ژی پێغەمبەرێن خۆ درەوین دەرێخست بوون. (٥٣) ئەرێ یێن پێشییێ ویێن پاشییێ شیرەت ب هندێ ل یەک ودو کرییە کو ئەو پێغەمبەران درەوین دەربێخن؟ بەلکی ئەو ملل‌ەتەکێ د سەردا چووینە. (٥٤) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پشت بدە بوتپەرێسان حەتا فەرمانا خودێ د دەر حەقا وان دا بۆ تە دئێت، کەس لۆمەی تە ناکەت؛ چونکی تە گازییا خۆ یا گەهاندییە وان. (٥٥) و د گەل پشتدانا تە بۆ وان -ئەی موحەممەد- تو بەردەوامییێ ل سەر بەلاڤکرنا گازییا خودێ بکە، وتو هەر شیرەتێ ل وان بکە یێن تو بۆ هاتییە هنارتن؛ چونکی خودان باوەر مفای بۆ خۆ ژ بیرئینانێ دبینن، وتو ب ڤی کارێ خۆ چو هێجەتان بۆ وان ناهێلی. (٥٦) ومن ئەجنە ومرۆڤ نەئافراندینە وپێغەمبەر بۆ وان نەهنارتینە ئەگەر ژ بەر ئارمانجەکا مەزن نەبت، کو ئەو پەرستنا من ب تنێ بکەن. (٥٧) من چو ڕزق ژ وان نەڤێت ومن نەڤێت ئەو خوارنێ بدەنە من، ئەزم ڕزقی ددەم. مەعنا خودێ یێ هەوجەی کەسێ نینە، بەلکی خەلک هەمی دهەوجەی وینە، ئەوە ئافراندەر وڕزقدەهێ وان. (٥٨) هندی خودێیە ئەو ب تنێیە ڕزقی ددەتە خەلکی، وقوبتی بۆ وان پەیدا دکەت، خودان هێزێ موکمە، یێ کەس نەشێتێ، خودانێ هێز وشیانێ هەمییێ. (٥٩) ڤێجا هندی ئەون یێن ب نە باوەری ئینانا ب پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- زۆرداری کری بارەک ژ عەزابا خودێ بۆ وان هەیە دێ ب سەرێ وان ئێت، وەکی بارا هەڤالێن وان یێن بەری وان چووین، ڤێجا بلا ئەو لەزێ ل عەزابێ نەکەن، ئەو هەر دێ ئێت. (٦٠) ڤێجا تێچوون ونەخۆشی بۆ وان بت یێن کوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی کری ل وێ ڕۆژا ژڤان بۆ وان هاتییە دان کو عەزاب تێدا ب سەر وان دا بێت، کو ڕۆژا قیامەتێیە.

سوورەتا (الطور)

(١-٦) خودێ سویند ب طووری خوارییە، کو ئەو چیایە یێ خودێ ل سەر د گەل مووسای ئاخفتی، و ب کیتابا هاتییە نڤیسین، کو قورئانە، د بەرپەڕێن بەلاڤکری دا، و ب بەیتا ئاڤاکری ل عەسمانی ئەوا ملیاکەتێن ب قەدر هەر دەم طەوافێ ل دۆر دکەن، و ب بانێ بلندکری کو عەسمانێ دنیایێیە، و ب دەریایا تژی ئاڤ یا ئاگر ل بن هاتییە هلکرن. (٧-١٠) هندی عەزابا خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد- هەر دێ ب سەر کافران دا ئێت، وگاڤا ئەو هات کەسەک نابت وێ بزڤڕینت، ڕۆژا عەسمان دهژیێت وسەروبەرێ وی دئێتە تێکدان وپرتێن وی دلڤلڤن، دەمێ ژینا دنیایێ ب دویماهی دئێت، وچیا ژ جهێن خۆ دچن، ووەکی عەوران ب ڕێڤە دچن. (١١، ١٢) ڤێجا وێ ڕۆژێ تێچوون بۆ وان درەوپێکەرانە یێن دەست ددەنە نەحەقییێ وخۆ پێڤە موژیل دکەن، ودینێ خۆ دکەنە یاری وترانە. (١٣، ١٤) ڕۆژا ئەڤ درەوپێکەرە ب دژواری بۆ ئاگرێ جەهنەمێ دئێنە پالدان، وبۆ شکاندن وڕەزیلکرنا وان بۆ وان دئێتە گۆتن: ئەڤە ئەو ئاگرە یێ هەوە درەو پێ دکر.

(١٥، ١٦) ئەرێ ما ئەڤ عەزابا هوین دبینن سێرەبەندییە یان هوین نابینن؟ هوین تام بکەنە گەرما ڤی ئاگری، ڤێجا هەوە دڤێت بێهنا خۆ ل سەر نەخۆشییا وی فرەهـ بکەن، هەوە دڤێت فرەهـ نەکەن، عەزاب ل سەر هەوە نائێتە سڤککرن، وهوین ژێ دەرناکەڤن، وبۆ هەوە وەکی یەکە هوین بێهنا خۆ فرەهـ بکەن یان نە هەما جزایێ وی کاری بۆ هەوە دێ ئێتەدان یێ هەوە د دنیایێ دا دکر. (١٧، ١٨) هندی تەقوادارن د بەحەشت وخۆشییێن مەزن دانە، ئەو خۆشییێ ب وێ قەنجییێ دبەن یا خودایێ وان دایە وان، وکو وی ئەو ژ عەزابا ئاگری رزگارکرین. (١٩، ٢٠) هوین خوارن وڤەخوارنەکا خۆش بخۆن؛ ژ بەر وان کریارێن چاک یێن هەوە د دنیایێ دا کرین. وئەو ل سەر تەختان وبەرانبەری یەک دپالداینە، ومە هندەک ژنێن سپی وچاڤ گر وجوان دانە وان. (٢١) وئەوێن باوەری ئینای ودووندەها وان د باوەرییێ دا ب دویڤ وان کەفتین، مە ل جهێن وان ل بەحەشتێ دووندەها وان ب وان ڕا گەهاند، هەرچەندە ئەو ب کریارێن خۆ نەگەهشتبوونە دەرەجەیێن وان؛ دا باب ب دیتنا عەیالان ل نک خۆ چاڤ ڕوهن ببن، ڤێجا ب جوانترین ڕەنگ ئەو دێ گەهنە یەک، ومە تشتەک ژ خێرا کریارێن وان ژ وان کێم نەکر. هەر مرۆڤەک د گەرەوا کەدا خۆ دایە، وئەو گونەها کەسەکێ دی هل ناگرت. (٢٢، ٢٣) ومە گەلەک ڕەنگێن فێقی وگۆشتێ خۆش یێ دل دچتێ ل وان زێدە کر، وئەو پەرداغێن مەیێ یێن ئەو ل سەر یەک ودو دگێڕن ژ ڤێ قەنجییێیە، وئەڤ ڤەخوارنە وەکی مەیا دنیایێ نینە، خودانی بێ هش ناکەت، ووە لێ ناکەت ئەو لەغوێ بکەت، وگۆتنێن ب گونەهـ ونەدورست بێژت. (٢٤) وهندەک کوڕکێن بۆ خلمەتا وان هاتینە ئامادەکرن ل سەر وان دگەڕیێن، ئەو د سپیاتی وزەلالییا خۆ دا وەکی لوئلوئێن ڤەشارتی وپاراستینە. (٢٥-٢٨) وخەلکێ بەحەشتێ هاتن، هندەک ژ وان پسیارێ ژ هندەکان دکەن کانێ ئەو ژ بەر چ د ڤێ قەنجییا مەزن دانە، وان گۆت: هندی ئەم بووین -بەرێ د دنیایێ دا- دەمێ ئەم ل نک مرۆڤێن خۆ، ئەم ژ خودایێ خۆ دترساین، وئەم دترساین ئەو ل ڕۆژا قیامەتێ مە عەزاب بدەت. ڤێجا خودێ مننەت ب هیدایەتێ ل مە کر، ووی ئەم ژ عەزابا گەرم ونەخۆشییا ئاگری پاراستین. هندی ئەم بووین مە بەرێ هاوارێن خۆ دگەهاندنە وی ب تنێ ومە چو شریک بۆ وی چێ نەدکرن پێخەمەت کو ئەو مە ژ عەزابا ئاگری ڕزگار بکەت ومە ببەتە بەحەشتێ، ڤێجا ئەو د بەرسڤا مە هات وداخوازا مە بۆ مە ب جهـ ئینا، هندی ئەوە ئەو باشکارێ دلۆڤانکارە. (٢٩) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- ب قورئانێ بیرا وان بینەڤە یێن تو بۆ هاتییە هنارتن، هندی تویی ب ڤێ قەنجییا خودایێ تە دگەل تە کری وپێغەمبەرینی وعەقلەکێ تمام دایە تە تو نە خێڤزانکی ژ بەر دئاخڤی، ونە یێ دینی وەکی ئەو ژ درەو دبێژن. (٣٠، ٣١) یان بوتپەرێس دبێژنە تە -ئەی موحەممەد-: تو شاعری ئەمێ ل هیڤییا مرنا تە؟ تو بێژە وان: هوین ل هیڤییا مرنا من بن ئەز ژی دێ ل هیڤییێ بم عەزاب بگەهتە هەوە، وهوین دێ بینن کانێ دویماهی دێ بۆ کێ بت.

(٣٢) نیٚ عەقلیٚ ڤان درەوپیٚکەران بەریٚ وان ددەتە ڤان گۆتنیٚن هەڤدژ (چونکی خیٚڤزانکی وشاعری ودیناتی ل نک یەک مرۆڤی کۆم نابن)، ب ڕاستی ئەو مللەتەکیٚ زیٚدە دسەرداچووینە. (٣٣) یان ئەو دبیٚژن: موحەممەدی قورئان ژ نک خۆ چیٚکرییە؟ نیٚ ئەو باوەرییێ نائینن. (٣٤) پا دیٚ بلا ئەو گۆتنەکا وەکی قورئانیٚ بینن، ئەگەر ئەو ڕاست دبیٚژن کو موحەممەدی ئەو یا ژ نک خۆ چیٚکری. (٣٥) ما ئەڤ بوتپەرێسە بیٚ ئافراندەرەک هاتینە ئافراندن، یان وان خۆ ئافراندییە؟ (٣٦) یان وان عەسمان وعەرد ب ڤی ڕەنگیٚ جوان ئافراندینە؟ بەلکی ئەو باوەرییەکا باوەری ب عەزابا خودیٚ نائینن. (٣٧) یان گەنجینەییٚن خودایێ تە د دەستیٚ وان دانە ئەو وان ب ڕیٚڤە دبەن، یان ئەون ییٚن ل سەر خەلکی دزال ودشیٚنیٚ؟ وەسا نینە، ئەو دلاواز وبیٚزارن. (٣٨) یان وان پیٚپەلیسکەک هەیە ئەو پیٚ ب سەر عەسمانی دکەڤن وگوهیٚ خۆ ددەنە وەحییێ کو ئەو دحەڤن؟ ئەویٚ ڤیٚ گۆتنیٚ دبیٚژت کانیٚ بلا دەلیلەکی ل سەر ڕاستییا گۆتنا خۆ بینت. (٣٩) ئەریٚ خودیٚ کچ هەنە وکوڕ بۆ هەوەنە وەکی هوین ژ درەو دبیٚژن؟ (٤٠) یان تو -ئەی موحەممەد- داخوازا کرییەکیٚ ژ وان دکەی سەرا گەهاندنا دینی، ڤیٚجا ئەو ژ ڤیٚ خەرامەتا تو ژ وان دخوازی دبارگرانن؟ (٤١) یان علمیٚ غەیبیٚ ل نک وانە، ڤیٚجا ئەو وی بۆ خەلکی دبیٚژن ودنڤیسن؟ وە نینە؛ چونکی ل عەسمانان وعەردی کەس ژ خودیٚ پیٚڤەتر غەیبیٚ نزانت. (٤٢) بەلکی وان دڤیٚت فیٚلبازییێ ل پیٚغەمبەری وخودان باوەران بکەن، ڤیٚجا ئەویٚن کافر بووین فیٚلبازییا وان هەر ل وان دزڤڕت. (٤٣) یان وان یەکیٚ دی ژبلی خودیٚ هەیە کو هێژای پەرستنیٚ بت؟ خودیٚ ییٚ پاک وبلند بت ژ ویٚ شرکا ئەو ب وی دکەن، وی چو شریک د ملک وخوداینی وپەرستنیٚ دا نینن. (٤٤) وئەگەر ئەڤ بوتپەرێسە ببینن هندەک پارچەییٚن عەزابیٚ ژ عەسمانی ب سەر وان دا بیٚن ئەو کوفرا خۆ ناهیٚلن، ودیٚ بیٚژن: ئەڤە عەورن کەفتینە سەریٚک. (٤٥) ڤیٚجا تو ڤان بوتپەرێسان بهیٚلە حەتا ئەو دگەهنە ویٚ ڕۆژا خۆ یا ئەو تیٚدا دچنە هیلاکیٚ، کو ڕۆژا قیامەتییە. (٤٦) و ل ویٚ ڕۆژیٚ فیٚلبازییا وان تشتەکی ژ عەزابا خودیٚ ژ وان پاشڤەنابەت، وکەسەک وان ب سەر نائیٚخت. (٤٧) وبۆ ڤان زۆرداران عەزابەک هەیە ل دنیایێ بەری عەزابا قیامەتیٚ دیٚ ب سەر وان دا ئیٚت، بەلیٚ پتریيا وان ڤیٚ چەندیٚ نزانن. (٤٨، ٤٩) وتو -ئەی موحەممەد- بیٚهنا خۆ ل سەر حوکم وفەرمانا خودایێ خۆ فرەه بکە، کو پەیاما وی دایە تە بگەهینی وتەحەملا ویٚ نەخۆشییێ بکەی یا ژ مللەتیٚ تە دگەهتە تە، هندی تویی تو ییٚ ل بەر چاڤیٚن مە وییٚ ل بن چاڤدێرییا مە، ودەمیٚ تو ژ خەو ڕادبییە نڤیٚژیٚ، و ب شەڤیٚ ژی تو ب سوپاسی تەسبیحا خودایێ خۆ بکە ووی مەزن ببینە، ونڤیٚژیٚ بۆ وی بکە، و ل دەمیٚ نڤیٚژا سپیٚدیٚ دەمیٚ ستیٚر ئاڤا دبن تو ویٚ چەندیٚ بکە. وئەڤ ئایەتە سالۆخەتیٚ هەبوونا دو چاڤان بۆ خودیٚ بنەجه دکەت، ب ڕەنگەکیٚ هیٚژای وی بیٚی چاوانییەک بۆ بیٚتە دەسنیشانکرن، وئەڤ چەندە ب سوننەتیٚ وئیجماعا پیٚشییٚن ئوممەتیٚ ژی بنەجه بوویە.

(١-٤) خودێ ب ستێرا پێرۆیێ سویند دخۆت دەمێ ئاڤا دبت، كو موحەممەد ژ ڕێكا هیدایەتێ وحەقییێ دەرنەكەفتییە، ودسەردا نەچوویە، بەلكی ئەو یێ سەرڕاست وڕێ دورستە، وئەو ژ نک خۆ نائاخڤت. (٥-١١) ئەوی ملیاكەتێ هێزدژوار، وڕەنگ جوان ، كو جبریلە، موحەممەد یێ فێركری، ئەو ملیاكەتێ ل ئاسۆیێ بلندتر جهێ ڕۆژ لێ دهەلێت ل سەر ڕەنگێ خۆ یێ دورست بۆ پێغەمبەری ئاشكەرا بووی، پاشی جبریل نێزیكی پێغەمبەری بووی، وهێشتا نێزیكتر لێ هاتی حەتا هندی دویراتییا دوكڤانان یان كێمتر ئەو نێزیكی وی بووی. ڤێجا خودێ ب ڕێكا جبریلی وەحی بۆ بەنییێ خۆ موحەممەدی هنارت. دلێ موحەممەدی قەت د وی تشتێ وی دیتی دا درەو نەكرییە. (١٢-١٨) ئەرێ هوین موحەممەدی درەوین دەرتێخن، وهەڤڕكییێ د گەل وی د وی تشتی دا دكەن یێ وی دیتی ژ ئایەتێن خودایێ خۆ؟ و ب ڕاستی موحەممەدی جارەكا دی ژی جبریل دیتبوو ل نک دارا سیدرێ یا دویماهییێ ل عەسمانێ حەفتێ، یا كو تشتێ ژ عەردی بلند دبت دگەهتە وێرێ، وتشتێ د سەر دا ژی دئێتە وێرێ، بەحەشتا (مەئوایێ) یا ژڤان پێ بۆ تەقواداران هاتییە دان ل نک وی جهییە. دەمێ ئەو تشتێ مەزن یێ ب تنێ خودێ پێ دزانت ژ فەرمانا وی ب سەر وێ دارا سیدرێ دا دئێت. وپێغەمبەر د موكمی وگوهدارییا خۆ دا خودانێ سالۆخەتەكێ مەزن بوو، وی بەرێ خۆ نە بۆ چەپێ نە بۆ ڕاستێ وەرنەگێڕا بوو، وئەوی زێدە گاڤێ ل سەر وی تشتی نەكربوو یێ فەرمان ب دیتنا وی لێ هاتییەكرن. ب ڕاستی موحەممەدی ل شەڤا معراجێ ئایەتێن خودایێ خۆ یێن مەزن دیتبوون وەكی بەحەشتێ وجەهنەمێ یێن كو دبنە نیشان ل سەر مەزنی وشیانا خودێ. (١٩، ٢٠) ئەرێ ڤێجا هەوە -گەلی بوتپەرێسان- ئەڤ خوداوەندە دیتینە یێن هوین پەرستنێ بۆ دكەن: لات وعوززا، ومەناتێ سییێ، ئەرێ وان مفایەک یان زیانەک گەهاندییە هەوە دا هەژی هندێ ببن كو ببنە شریک بۆ خودێ؟ (٢١-٢٣) ئەرێ هوین وی كوڕێ هەوە دڤێت بۆ خۆ ددانن، وئەو كچێن هەوە بۆ خۆ نەڤێن هوین بۆ خودێ ددانن، ب ڕاستی ئەو لێكڤەكرنەكە دادی تێدا نینە. هەما ئەڤ صەنەمە هندەک ناڤن چو سالۆخەتێن كەمالێ بۆ نینن، هەوە وبابێن هەوە ل دویڤ دلێ خۆ ئەو یێن پێ ناڤكرین، خودێ چو دەلیل پێ نەئینایینە خوارێ ڕاستییا گۆتنا هەوە بەرچاڤ بكەت. هەما ئەڤ بوتپەرێسە ب تنێ دویچوونا هزر وتەخمینان دكەن، و ب دویڤ دلچوونێن خۆ یێن خەلەت دكەڤن، و ب ڕاستی ئەو بۆ وان ژ نک خودایێ وان هاتییە یێ هیدایەتا وان تێدا، بەلێ وان چو مفا بۆ خۆ ژێ نەدیت. (٢٤، ٢٥) ئەو مەهدەرا مرۆڤ بۆ دلێ خۆ ژ ڤان خوداوەندان دخوازت ب جهـ نائێت، و د دنیایێ وئاخرەتێ دا فەرمان یا خودێیە. (٢٦) ومەهدەرا گەلەک ملیاكەتان ل عەسمانان د گەل پێكێن وان یێن بلند ژی ب تشتەكی مفای نادەت حەتا خودێ دەستویرییێ ب مەهدەرێ بۆ وان نەدەت، و ژ وی ڕازی نەبت یێ مەهدەر بۆ دئێتەكرن.

(٢٧ ، ٢٨) هندى ئەو بوتپەرێسێن عەرەبانە یێن باوەرییێ ب ڕۆژا دویماهییێ نائینن وکاری بۆ ناکەن ب ناڤێ مێیان فریشتەیان ب ناڤ دکەن؛ ژ بەر کو ئەو ژ نەزانین هزر دکەن کو فریشتە دمێنە، وئەو کچێن خودێنە. ووان چو زانینێن دورست ب ڤێ چەندێ نینن ڕاستییا گۆتنا وان ئاشکەرا بکەن، هەما ب تنێ ئەو دویچوونا هزر وتەخمینێن بێ مفا دکەن، یێن کو چو جاران جهێ حەقییێ ناگرن. (٢٩ ، ٣٠) ڤێجا تو بەرێ خۆ ژ وی وەرگێڕە یێ پشت دایە بیرئینانا مە، کو قورئانە، و ژ ژینا دنیایێ پێڤەتر چو تشتەکێ دی نەڤیای. ئەڤا ئەو ل سەر هەمی زانین وئارمانجا وانە. هندی خودایێ تەیە ئەو ب وی زاناترە یێ ژ ڕێکا هیدایەتێ دەرکەفتی، وئەو ب وی زاناترە یێ ب هیدایەت هاتی وڕێکا ئیسلامێ گرتی. (٣١، ٣٢) وملکێ هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی یێ خودێیە؛ دا ئەو ب عەزابدانێ جزایێ خرابکاران بدەت ژ بەر خرابییێن وان کرین، و ب بەحەشتێ جزایێ باشان بدەت، وئەو باش ئەون یێن خۆ ژ گونەهێن مەزن وکرێتییان ددەنە پاش گونەهێن بچویک نەبن یێن خودان ڕژدییێ ل سەر نەکەت، یان هندەک جارێن کێم دکەت، ئەڤان د گەل کرنا واجباتان وخۆ دویرکرنا ژ حەرامییێ، خودێ بۆ وان ژێ دبەت ووان ستارە دکەت، هندی خودایێ تەیە لێبۆرینا وی یا بەرفرەهە، ئەو ب حالێ هەوە زاناترە دەمێ وی بابێ هەوە ئادەم ژ ئاخێ ئافراندی، ودەمێ هوین د زکێن دایکێن خۆ دا، ڤێجا هوین مەدحێن خۆ ب تەقوادارییێ نەکەن، ئەو ب وی زاناترە یێ تەقواکری ژ بەنییێن وی. (٣٣، ٣٤) ئەرێ ڤێجا تە -ئەی موحەممەد- ئەو دیتییە یێ پشت دایە ئەمرێ خودێ وهندەکا کێم ژ مالێ خۆ ب خێر دای، پاشی دەستێ خۆ ژ دانێ گرتی وقەنجییا خۆ بڕی؟ (٣٥) ئەرێ علمێ غەیبێ ل نک ڤی یێ دەستێ خۆ ژ دانێ گرتی هەیە ڤێجا ئەو دزانت کو مالێ وی هەمی دێ خلاس بت لەو وی خێرێن خۆ ڕاوەستاندن، ڤێجا ئەو وێ چەندێ ب چاڤ دبینت؟ وە نینە، بەلکی وی ژ قەلسی وچریکییا خۆ خێرێن خۆ ڤەبڕین. (٣٦، ٣٧) یان ما بۆ وی بەحسێ وێ نەهاتییە کرن یا د تەورات وصوحوفێن ئیبراهیمی دا هاتی، ئەو ئیبراهیمێ وەفاداری کری وئەو پەیام گەهاندی یا فەرمان پێ لێ هاتییە کرن؟ (٣٨، ٣٩) کو نەفسەک ب گونەها نەفسەکا دی نائێتەگرتن، هەر یەک بارێ خۆ هل دگرت، وخێرا تشتەکی ناگەهتە مرۆڤەکی ئەگەر ئەو نەبت یێ وی ب کەدا خۆ بۆ خۆ کری. (٤٠) وکو کەدا وی کری پاشی ل ئاخرەتێ دێ ئێتە دیتن، وباشی ژ خرابییێ دێ ئێتە ڤەوژارتن؛ دا یێ باش قەدرێ وی بێتەگرتن، ویێ خراب بێتەشکاندن. (٤١، ٤٢) پاشی جزایێ مرۆڤی سەرا کەدا وی ب دورستی دێ ئێتەدان، وکو دویماهییا خەلکی هەمییێ ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد-. (٤٣) وکو خودێیە یێ ئەو مرۆڤ د دنیایێ دا کەنی ودل خۆش کری یێ وی بڤێت، وئەو گراندی ودل نەخۆش کری یێ وی بڤێت. (٤٤) وئەوە یێ ئەو مراندی یێ وی بڤێت، وئەو زێندیکری یێ وی بڤێت؛ چونکی مرن وژین ب دەستێ وی ب تنێیە.

(٤٥، ٤٦) وئەوە نێر ومێ ژ مرۆڤ وحەیوانان ئافراندین، ژ چپكەكا ئاڤا د مالبچویكی دا دئێتەڕێتن. (٤٧) وكو ئافراندنا خەلكی پشتی مرنێ ل ڕۆژا قیامەتێ ل سەر خودایێ تەیە. (٤٨) وئەوە یێ ئەو ب مالی زەنگین كری یێ وی دڤێت ژ بەنییێن خۆ، وپێ ڕازی كری. (٤٩) وئەوە خودایێ ستێرا شیعرایێ ئەوا د جاهلیەتێ دا هندەک كەسان دپەرێسی. (٥٠-٥٤) وئەوە یێ عادییێن یەكێ، كو مللەتێ هوودی بوون، وثەموود، كو مللەتێ صالحی بوون، تێبرین وكەس ژ وان نەهێلاین، ووی بەری وان مللەتێ نووحی ژی تێبربوون. ئەڤە دكافرتر بوون ژ وان یێن پشتی وان هاتین، وبازێرێن مللەتێ لووطی خودێ ل سەر وان دەرنشیف كربوون، وئەو بەر ب سەردا باراندن یێن باراندین. (٥٥) ڤێجا تو -ئەی مرۆڤێ درەوپێكەر- د كیژ قەنجییێن خودایێ خۆ دا دكەڤییە گومانێ؟ (٥٦) ئەڤە موحەممەدە -سلاڤ لێ بن- ب وێ حەقییێ هەوە دترسینت یا پێغەمبەران بەرێ ترساندن پێ كری، وئەو نە یەكەمین پێغەمبەرە ئەڤ چەندە كری. (٥٧، ٥٨) ڕۆژا قیامەتێ نێزیک بوویە بێت، ڤێجا ژ خودێ پێڤەتر چو كەس نابن وێ پال بدەن، و ژ وی پێڤەتر كەس نزانت كانێ دەمێ هاتنا وێ كەنگییە. (٥٩-٦٢) ئەرێ ڤێجا هوین -ئەی گەلی بوتپەرێسان- ژ ڤێ گۆتنێ عەجێبگرتی دبن كو ئەو یا دورست بت، وهوین بۆ ترانەكرن پێ دكەنە كەنی، وهوین ژ ترسێن گەفا وێ دا ناگرین، وهوین ژێ دموژیلن وپشت ددەنێ؟ ڤێجا هوین بۆ خودێ هەرنە سوجدێ وپەرستنا وی ب تنێ بكەن، وخۆ بهێلنە ب هیڤییا وی ڤە.

سوورەتا (القمر)

(١) قیامەت نێزیک بوو، وهەیڤ دو كەر بوو دەمێ كافرێن (مەكەهێ) داخواز ژ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- كری كو ئەو ئایەتەكێ نیشا وان بدەت، ڤێجا وی دوعا ژ خودێ كرن، ئینا خودێ ئەڤ ئایەتە نیشا وان دا. (٢) وئەگەر بوتپەرێس نیشان ودەلیلەكی ل سەر ڕاستگۆییا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- ببینن، دێ پشت دەنێ وباوەرییێ پێ نائینن، وپشتی دەلیل ئاشكەرا دبت دێ بێژن: ئەڤە سێرەبەندییەكا پویچە ودێ چت ونامینت. (٣) ووان پێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- درەوین دەرێخست، ودویكەفتنا دلچوونێن خۆ كر یێن بەرێ وان دایە درەوپێكرنێ، و ل ڕۆژا قیامەتێ هەر كارەكێ هەبت چ یێ باش بت چ یێ خراب دێ گەهتە خودانێ خۆ دەمێ جزا دئێتەدان. (٤) و ب ڕاستی هند بەحسێ وان ئوممەتان یێن درەو ب پێغەمبەران كری وكانێ چ عەزاب ب سەر وان دا هاتبوو بۆ كافرێن قورەیشی یێ هاتییەكرن، كو تێرا وان هەبت ئەو خۆ ژ كوفر وسەرداچوونا خۆ بدەنە پاش. (٥) ئەڤ قورئانە یا كو بۆ وان هاتی حكمەتەكا گەلەكا مەزنە، ڤێجا ما ترساندن دێ چ مفای گەهیننە وی مللەتێ پشت دایێ ودرەو پێ كری؟ (٦) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- پشت بدە وان، وبۆ وان ل هیڤییا ڕۆژەكا مەزن بە. ڕۆژا گازیكەر بۆ تشتەكێ كرێت گازی دكەت، كو ڕاوەستانا بۆ حسێبێیە.

(٧، ٨) چاڤێن وان دشکەستینە، ئەو وەسا زوی ژ گۆڕان دەردکەڤن دێ بێژی ئەو کولینە بەلاڤبووین، ئەو ب لەز قەستا وی تشتی دکەن یێ ئەو بۆ هاتینە گازیکرن، کافر دبێژن: ئەڤە ڕۆژەکا ب زەحمەتە وگەلەک یا ب ترسە. (٩) بەری مللەتێ تە -ئەی موحەممەد- مللەتێ نووحی ژی بەنییێ مە نووح درەوین دەرێخستبوو، ووان گۆت: ئەو یێ دینە، ووان ئەو پاشڤەبربوو و ب گەلەک ڕەنگێن عەزابێ گەف لێ کربوون، ئەگەر ئەو گازییا خۆ نەهێلت. (١٠) ئینا نووحی دوعا ژ خودایێ خۆ کرن کو ئەزێ لاوازم ومن هێزا ڤان نینە، ڤێجا تو من سەربێخە. (١١، ١٢) ئینا مە دوعایا وی قەبویلکر، ومە دەرگەهێن عەسمانی ب ئاڤەکا بۆش ڤەکرن، ومە کانییێن بۆش ل عەردی پەقاندن، ڤێجا ئاڤا عەسمانی ویا عەردی ل سەر تێبرنا وان گەهشتنە یەک، ئەو تێبرنا خودێ سەرا شرکا وان بۆ وان نڤیسی. (١٣، ١٤) ومە نووح وئەوێن د گەل دا ل سەر گەمییەکا خودان دەپ وبزمار هلگرتن، ئەو ب پاراستنا مە و ل بەر چاڤێن مە دچت، و ژ بەر کوفرا درەوپێکەران وپشتەڤانی ژ لایێ مەڤە بۆ نووحی مە ئەو خەندقاندن. وئەڤ ئایەتە سالۆخەتێ هەبوونا دو چاڤان بۆ خودێ، ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت، دەسنیشان دکەت. (١٥، ١٦) و ب ڕاستی مە چیرۆکا نووحی د گەل مللەتێ وی هێلا؛ دا ببتە نیشان ل سەر شیانا مە بۆ وان کەسێن پشتی نووحی، ئەرێ ڤێجا یەک هەیە بیرا خۆ لێ بینتەڤە؟ (١٧) و ب ڕاستی مە پەیڤێن قورئانێ بۆ خواندن وژبەرکرنێ وڕامانا وێ بۆ تێگەهشتنێ ب ساناهی کرینە، ئەرێ ڤێجا یەک هەیە بیرا خۆ لێ بینتەڤە؟ (١٨) عادییان درەو ب هوودی کر ڤێجا مە ئەو عەزابدان، ئەرێ ڤێجا عەزابا من بۆ وان، وترساندنا من بۆ وان یا چاوا بوو؟ (١٩، ٢٠) هندی ئەم بووین مە هڕەبایەکێ سەرما وی دژوار، ل ڕۆژەکا بێ ئیفلەحییا وێ ل سەر وان یا بەردەوام ب سەر وان دا هنارت، ئەو هڕەبا مرۆڤان ژ جهێن وان ڕادکەت وسەر وسەر ل عەردی ددەت، حەتا ستوییێن وان دشکێن، وسەرێن وان ژ قالبێن وان ڤەدبن، ووان وەسا دهێلت وەکی وێ دارقەسپا ژ ڕەهـ وریشالان هاتییە هلکێشان. (٢١) ڤێجا عەزابا من بۆ وی یێ کوفر کری یا چاوا بوو، وترساندنا من بۆ وی یێ درەو ب پێغەمبەرێن من کری یا چاوا بوو؟ (٢٢) و ب ڕاستی مە پەیڤێن قورئانێ بۆ خواندن وژبەرکرنێ وڕامانا وێ بۆ تێگەهشتنێ ب ساناهی کرینە، ئەرێ ڤێجا یەک هەیە بیرا خۆ لێ بینتەڤە؟ (٢٣، ٢٤) ثەموودییان -وئەو ملەتێ صالحی بوون- درەو ب وان ئایەتان کر یێن ئەو ترساندین، وگۆتن: ئەرێ ئەم ئەڤ کۆما بۆش دویکەفتنا مرۆڤەکێ ب تنێ بکەین؟ ب ڕاستی ئەگەر مە وە کر ئەو ئەم ددینین و ژ ڕاستییێ ددویرین. (٢٥، ٢٦) ئەرێ ژ ناڤبەرا مە هەمییان وەحی بۆ وی هاتییە وئەو بوویە پێغەمبەر، وئەو یەکێ ب تنێ‌یە؟ ب ڕاستی ئەو گەلەکێ درەوین وخۆمەزنکەرە. دەمێ د دنیایێ دا و ل ڕۆژا قیامەتێ عەزاب ب سەر وان دا دئێت ئەو دێ زانن کانێ درەوینێ خۆمەزنکەر کێیە؟ (٢٧) ئەم دێ حێشترێ بۆ وان ژ کەڤری دەرێخین؛ دا وان پێ بجەڕبینین، ڤێجا تو زێرەڤانییێ ل وان بکە، وصەبرێ بکێشە.

(٢٨) وتو ب وان بده زانين کو ئاڤ د ناڤبەرا وان وحێشترێ دا یا لێکڤەکرییە: ڕۆژەکێ بۆ حێشترێیە، ورۆژەکێ بۆ وانە، هەر ڕۆژەکێ ئەو دێ ئامادە بت یێ بارا وی بت. (٢٩، ٣٠) ئینا وان گازی هەڤالێ خۆ کر وئەو پالدا دا حێشترێ ڤەکوژت، ووی دەست داییێ وسەرژێکر، ومن ئەو عەزابدان، ڤێجا عەزابا من بۆ وان وترساندنا من یا چاوا بوو؟ (٣١) هندی ئەم بووین مە جبریل ب سەر وان دا هنارت، ڤێجا وی قێرییەکا ب تنێ ل وان ڕاهێلا، ئینا ئەو هەمی هاتنەتێبرن، وئەو وەکی وی پیشکی لێ هاتن یێ ل بن حێشتران دئێتە ڕائێخستن. (٣٢) و ب ڕاستی مە پەیڤێن قورئانێ بۆ خواندن وژبەرکرنێ وڕامانا وێ بۆ تێگەهشتنێ ب ساناهی کرینە، ئەرێ ڤێجا یەک هەیە بیرا خۆ لێ بینتەڤە؟ (٣٣) مللەتێ لووطی درەو ب وان ئایەتێن خودێ کر یێن ئەو پێ هاتینە ترساندن. (٣٤، ٣٥) هندی ئەمین مە بەر ل وان باراندن بنەمالا لووطی تێ نەبت، مە ئەو ل دویماهییا شەڤێ ڕزگارکرن، وکانێ چاوا مە لووط وبنەمالا وی موکمکرن وقەنجی د گەل کر، وئەو ژ عەزابا خۆ ڕزگار کرن، وەسا ئەم خێرێ ددەینە وی یێ باوەرییێ ب مە بینت وسوپاسییا مە بکەت. (٣٦) و ب ڕاستی وی مللەتێ خۆ ژ عەزابا خودێ ترساندبوون، بەلێ وان گوهدارییا وی نەکر، وگومان د وێ چەندێ دا کر. (٣٧) ووان خواست خرابییێ د گەل مێهڤانێن وی یێن ملیاکەت بکەن، ئینا مە چاڤێن وان ڕژاندن ڤێجا وان تشتەک نەدیت، ئێدی هوین تام بکەنە عەزابا من یا لووطی هوین ژێ ترساندین. (٣٨، ٣٩) و ب ڕاستی ل سەرێ سحارێ عەزابەکا بەردەوام ب سەر وان دا هات و ب وان ڤە نویسیا، وئەو عەزاب باراندنا بەران بوو ودەرنشیفکرنا گوندێن وان بوو، ڤێجا هوین تام بکەنە وێ یا لووطی هوین ژێ ترساندین ووێ عەزابێ یا من ژ بەر کوفرا هەوە ب سەرێ هەوە ئینای. (٤٠) و ب ڕاستی مە پەیڤێن قورئانێ بۆ خواندنێ وژبەرکرنێ ومەعنایا وێ بۆ تێگەهشتنێ ب ساناهی کرینە، ڤێجا یەک هەیە بیرا خۆ لێ بینتەڤە؟ (٤١) و ب ڕاستی ترساندنا مە بۆ فیرعەونی ودویکەفتییێن وی هاتبوو کو عەزابا مە دێ ب سەر وان دا ئێت ئەگەر ئەو کافر ببن. (٤٢) وان درەو ب هەمی وان ئایەتێن مە کر، ڤێجا مە ئەو عەزابدان ب عەزابا وی زالێ خودان شیان. (٤٣) ئەرێ ما کافرێن هەوە -گەلی قورەیشییان- ژ وان یێن مە بەرێ سەرا کافرییا وان تێبرین دچێترن، یان بەرببوونەکا ژ عەزابا خودێ بۆ هەوە د وان کتێبان دا هاتییە یێن خودێ بۆ پێغەمبەران هنارتین؟ (٤٤) یان ئەو دبێژن: ئەم خودان بیر وبۆچوونین وئەم هەمی ل سەر یەک کاری دکۆمبووینە، لەو ئەم کۆمەکین قەت نائێتە شکاندن وکەس نەشێتێ؟ (٤٥) کۆما کافرێن (مەکەهێ) بەرانبەر خودان باوەران دێ ئێتەشکاندن، وئەو دێ پشت دەن وەڤن، وئەڤە ل (بەدرێ) چێبوو. (٤٦) وقیامەت ژڤانێ وانە یێ ئەو تێدا دئێنە جزادان ب جزایەکێ ئەو ژ هەژی، وقیامەت مەزنتر ودژوارترە ژ وێ عەزابێ یا ل (بەدرێ) هاتییە سەرێ وان. (٤٧، ٤٨) هندی تاوانبارن ژ حەقییێ دبەرزەنە وئەو د نەخۆشی وعەزابێ دانە. ڕۆژا ئەو د ئاگری دا ل سەر ڕوییان د ئێنە=

=کێشان، وبۆ وان دئێته گۆتن: تام بکەنە دژوارییا عەزابا جەهنەمێ. (٤٩) هندی ئەمین هەر تشتەکێ هەی مە ب پیڤانەکێ ئافرانديیە، وئەم پێ دزانایینە. (٥٠) وهەما کار وفەرمانا مە بۆ وی تشتێ مە دڤێت بکەین پەیڤەکا ب تنێیە، ئەم دبێژینێ: (ببە)، ڤێجا ئەو د دەمەکێ هندی چاڤ هەلینەکێ دا دبت، وناڤەمینت. (٥١) و ب ڕاستی مە ئەوێن وەکی هەوە دکافر ژ ملەتێن بەرێ تێبربوون، ڤێجا یەک هەیە بیرا خۆ ل وێ عەزابێ بینتەڤە یا ب سەرێ وان هاتی؟ (٥٢) وهەر تشتەکێ وان کری د وان کتێبان دا یێ نڤیسییە یێن ملیاکەت دنڤیسن. (٥٣) وهەر کارەکێ وان کری چ یێ بچویک بت چ یێ مەزن د کیتابێن وان دا یێ نڤیسییە، وئەو دێ پێ ئێنە جزادان. (٥٤) هندی تەقوادارن د بەحەشتێن مەزن وڕوویبارێن بەرفرەهـ دانە. (٥٥) د دیوانخانەیێن حەق دانە، یێن چو لەغوە وگونەهـ تێدا نەبن ل نک خودێ پادشاهێ مەزن، ئافراندەرێ هەمی تشتان، یێ خودان شیان ل سەر هەر تشتەکی.

سوورەتا (الرحمن)

(١، ٢) خودایێ پڕدلۆڤانە مرۆڤ فێری قورئانێ کری؛ خواندنا وێ ل بەر وی ب ساناهی کرییە، وهاری وی کرییە کو ئەو وێ ژ بەر بکەت و د ڕامانێن وێ بگەهەت. (٣، ٤) وی مرۆڤ ئافراند، وئەو فێری ئاخفتن ودەربڕینا ژ تشتێ ددلی دا کر. (٥) ڕۆژ وهەیڤ ب هژمارەکا ب ڕێک وپێک ل دویڤ یەک ب ڕێڤە دچن، ئەڤ هژمارە قەت خەلەت نابت. (٦) وستێرا ل عەسمانی وداروبارێن ل عەردی، خودایێ خۆ دناسن وبۆ وی دچنە سوجدێ، وخۆ دئێخنە بن وێ فەرمانا وی لێ کری کو د مفایێ مرۆڤان دا بن. (٧) ووی عەسمان ل هنداڤ عەردی بلند کرییە، وئەو دادی ل عەردی دانایە یا وی فەرمان پێ ل بەنییان کری. (٨، ٩) دا هوین تەعداییێ وخیانەتێ ل وی نەکەن یێ هوین کێشانێ بۆ دکەن، وهوین تەرازییێ ب دادییێ ب جهـ بینن، وئەگەر هوین تشتەکی بکێشن هوین چو کێماسییێ نەئێخنە تەرازییێ. (١٠-١٢) ووی عەرد دانایە وخۆش کرییە؛ دا خەلک ل سەر بژین. فێقی ودارقەسپێن خودان غونچەیێن بەرهەم تێدا وی ل عەردی دانان، وئەو دانێ خودان هویرک ژێ وی لێ دانا؛ دا بۆ هەوە وحەیوانەتێن هەوە ببتە ڕزق، وهەر شتلەکا خودان بێهنێن خۆش وی ل عەردی دانایە. (١٣) ڤێجا -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن دینی ودنیایێ یێن خودایێ خۆ هوین درەوێ دکەن؟ وچەند بەرسڤەکا جوان بوو ئەجنان گۆتی دەمێ پێغەمبەری ئەڤ سوورەتە بۆ خواندی ڤێجا هەر جارەکا ئەو دگەهشتە ڤێ ئایەتێ، وان دگۆت: (خودایێ مە ئەم ب چو قەنجییێن تە درەوێ ناکەین، حەمد وشوکر بۆ تە بن)، وپێتڤییە هەر گاڤەکا قەنجییێن خودێ بۆ بەنییەکی هاتنە خواندن، ئەو ئعترافێ پێ بکەت، وشوکر وحەمدا وی سەرا بکەت. (١٤، ١٥) وی بابێ مرۆڤان، کو ئادەمە، ژ تەقنا هشک یا وەکی قافکان ئافراند، وئبلیس وئەو ژ ئەجنانە، ژ گوڕییا ئاگری یا تێکەل ئافراند. (١٦) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟

(١٧) ئەو خودایێ وان هەردو جهانە یێن ڕۆژ لێ دهەلێت ل زڤستانێ وهاڤینێ، وخودایێ وان هەردو جهانە یێن ڕۆژ لێ ئاڤا دبت، ئەو وان هەمییان ب ڕێڤە دبەت. (١٨) ڤێجا هوین -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (١٩، ٢٠) خودێ ئاڤا هەردو دەریایان -یا شرین ویا سویر- دگەهینتە یەک. پەردەیەک د ناڤبەرا وان دا هەیە، لەو یەک ب سەر یا دی دا ناگرت، وسالۆخەتێن وێ د ناڤ خۆ دا بەرزە ناکەت، یا شرین وەکی خۆ دمینت، ویا سویر ژی وەکی خۆ دمینت. (٢١) ڤێجا هوین -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٢٢) ب شیانا خودێ مراریێن بچویک (لوءلوء) ویێن مەزن (مەرجان) ژ وان هەردو دەریایان دەردکەڤن. (٢٣) ڤێجا هوین -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٢٤) وئەو گەمییێن مەزن یێن بۆ مفایێ خەلکی د دەریایێ دا دچن، یێن وەکی چیایان دبلند، یێن خودێنە. (٢٥) ڤێجا هوین -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٢٦، ٢٧) هەر تشتەکێ ل عەردی ژ چێکرییان نامینت، ووەجهێ خودایێ تە یێ خودان مەزنی وقەدر وسەراتی دمینت. وئەڤ ئایەتە سالۆخەتێ هەبوونا وەجهی بۆ خودێ بنەجه دکەت ب ڕەنگەکێ بابەتی وی بت، بێی چاوانییەک یان وەکهەڤییەک بۆ بێتە دەسنیشانکرن. (٢٨) ڤێجا هوین -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٢٩) هەر کەسەکێ ل عەسمانان وعەردی هەی پسیارا هەوجەییێن خۆ ژ وی دکەت، وکەس ژ وان یێ ژ وی بێ منەت نینە. هەر ڕۆژەکێ ئەو د کارەکی دایە: هندەکان ڕەزیل دکەت وهندەکان سەرفەراز دکەت، ددەتە هندەکان و ژ هندەکان دستینت. (٣٠) ڤێجا هوین -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٣١) ئەم بۆ حسێب وجزادانا وان کریارێن هەوە د دنیایێ دا کرین دێ خۆ ڤالا کەین، ڤێجا دێ گونەهکاران عەزاب دەین، ودێ خێرێ دەینە خودان خێران. (٣٢) ڤێجا هوین ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٣٣، ٣٤) گەلی ئەجنە ومرۆڤان، ئەگەر هوین بشێن ژ بن ئەمر وفەرمانا خودێ دەرکەڤن و د لایێن عەسمانان وعەردی ڕا دەرکەڤن وبرەڤن وە بکەن، وهوین نەشێن وە بکەن ئەگەر هەوە هێزەک ودەسهەلاتەک وفەرمانەک ژ خودێ نەبت (وئەو ژ کیڤە دێ ب دەست هەوە کەڤت؟). ڤێجا هوین ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٣٥، ٣٦) ئەو گوڕییەکێ ژ ئاگری دێ ب سەر هەوە دا هنێرت، وسفرەکێ حەلاندی دێ ب سەرێ هەوە دا کەت، ڤێجا هندەک ژ هەوە هندەکان ب سەرنائێخن. ڤێجا هوین ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٣٧) ڤێجا ئەگەر عەسمان شەق بوو و ل ڕۆژا قیامەتێ پەق کەفتنێ، ڤێجا ئەو وەکی کولیلکەکێ سۆر بوو، ووەکی زەیتا کەلاندی ورصاصێ حەلاندی لێ هات؛ ژ ترسێن ڕۆژا قیامەتێ دا. (٣٨) ڤێجا هوین ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٣٩) ڤێجا وێ ڕۆژێ ملیاکەت پسیارا گونەهێن تاوانبارێن مرۆڤ و ئەجنان ژ وان ناکەن. (٤٠) ڤێجا هوین ب کیژ=

=قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٤١) ملیاکەت تاوانباران ب نیشانێن وان دناسن، ڤێجا ئەو وان ژ پەرچەم وپییان ڤە دگرن، ودهاڤێنە د ئاگری دا. (٤٢) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٤٣، ٤٤) بۆ کێمکرنا ڤان تاوانباران دئێتە گۆتن: ئەڤە ئەو جەهنەمە یا تاوانباران د دنیایێ دا درەو پێ دکر: دەمەکی ئەو د جەهنەمێ دا دئێنە عەزابدان، ودەمەکی ب ئاڤەکا زێدە کەلاندی ئەو دئێنە ئاڤدان، ئەو ئاڤا ڕویڤیک وهناڤان پرت پرت دکەت. (٤٥) ڤێجا هوین -گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٤٦) وهەچییێ تەقوا خودێ بکەت ژ مرۆڤ وئەجنان، و ژ ڕاوەستانا خۆ یا ل بەرانبەر خودایێ خۆ ترسای، وگوهدارییا وی کر، بۆ وی دو بەحەشت هەنە. (٤٧) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٤٨) ئەو هەردو بەحەشت د خودان داروبارێن ب چەق وتایێن دتەرن ژ فێقی وبەرهەمان. (٤٩) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٥٠) د ڤان هەردو بەحەشتان دا دو کانیییێن ئاڤێ هەنە د نیڤەکێ ڕا دچن. (٥١) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٥٢) د ڤان هەردو بەحەشتان دا ژ هەر فێقییەکی دو ڕەنگ هەنە. (٥٣) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٥٤) وبۆ وان یێن ژ ڕاوەستانا خۆ یا ل بەرانبەر خودایێ خۆ ترساین دو بەحەشت هەنە ئەو خۆشییێ تێدا دبەن، ئەو تێدا ل سەر هندەک نڤینان دپالدانە بەتەنێ وان ژ ئاڤرمیشێ ستویرە، وفێقییێ هەردو بەحەشتان یێ نێزیکی وانە. (٥٥) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٥٦) ل سەر ڤان جهان هندەک ژنێن بەرێ وان ل زەلامێن وان ب تنێ هەنە، بەری وان نە چو مرۆڤان ونە چو ئەجنان دەست نەکرییێ. (٥٧) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٥٨) هەر وەکی ئەڤ حوورییە د جوانی وزەلالییا خۆ دا یاقووت ومەرجان. (٥٩) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٦٠، ٦١) ئەرێ ئەوێ د دنیایێ دا کارەکێ باش کری ل ئاخرەتێ ژ بەحەشتێ پێڤەتر جزایەکێ دی وی هەیە؟ ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٦٢، ٦٣) و ژبلی وان هەردو بەحەشتێن بۆری دو بەحەشتێن دی هەنە. ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٦٤، ٦٥) ئەڤ هەردو بەحەشتە دکەسکن، کەسکاتییا تاری. ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٦٦، ٦٧) دو کانیییێن ئاڤێ د وان هەر دو بەحەشتان دا هەنە، هەر ئاڤ ژێ دزێت وخلاس نابت. ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجیییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟

(٦٨) د ڤان هەردو بەحەشتان دا گەلەک ڕەنگێن فێقی ودارخورمێ وهناران هەنە. (٦٩) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٧٠) د ڤان هەر چار بەحەشتان دا هندەک ژنێن دێم جوان و ب ئەخلاق هەنە. (٧١) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٧٢) هندەک حوورییێن ڕەنگ سپینە و د بن خیڤەتان ڤە دڤەشارتینە. (٧٣) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٧٤) بەری وان نە چو مرۆڤان ونە چو ئەجنان دەست نەکرییە ڤان حوورییان. (٧٥) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٧٦) ئەو ل سەر هندەک بالیفکێن ڕوییێن وان دکەسک وفەرشێن جوان دپالداینە. (٧٧) ڤێجا هوین -ئەی گەلی ئەجنە ومرۆڤان- ب کیژ قەنجییێن خودایێ خۆ درەوێ دکەن؟ (٧٨) بەرەکەتا ناڤێ خودایێ تە وخێرا وی بۆش ببت، خودانێ مەزنی وبلندییا تەکووز وتمام، یێ قەدرگر بۆ وەلییێن خۆ.

سوورەتا (الواقعة)

(١-٣) ئەگەر قیامەت ڕابوو، کەسەک نابت درەوێ ب ڕابوونا وێ بکەت، ئەو دوژمنێن خودێ د ئاگری دا نزم دکەت، ووەلییێن وی د بەحەشتێ دا بلند دکەت. (٤-٦) ئەگەر عەرد هژیا هژیانەکا دژوار، وچیا هاتنە هویر هویرکرن، ووەکی وێ تۆزێ لێ هاتن یا با دفڕینت. (٧) وهوین -گەلی مرۆڤان- دبنە سێ جوین: (٨، ٩) ڤێجا هندی خودانێن ڕاستێنە، خودانێن پێکێن بلندن، مەرتەبا وان چەند یا بلندە!! وهندی خودانێن چەپێنە، خودانێن جهێن نزمن، و چ حالەکێ خرابە ئەو تێدا!! (١٠-١٢) وئەوێن ل دنیایێ لەز د کرنا خێران دا کری ئەون یێن ل ئاخرەتێ لەزێ د چوونا پێکێن بلند دا دکەن، وئەون یێن ل نک خودێ دنێزیک، خودایێ وان وان دکەتە د بەحەشتێن خۆشییێ دا. (١٣-١٦) کۆمەکا بۆش ژ پێشییێن ڤێ ئوممەتێ وئوممەتێن دی ژی، وکێم ژ پاشییێن ڤێ ئوممەتێ دچنێ، ل سەر وان تەختێن ب زێڕی هاتینە نەخشاندن دپالداینە هندەک ژ وان ل بەرانبەری هندەکانە.

(١٧-١٩) بۆ خزمەتكاربیا وان هندەک زڕكوڕێن نە پیر دبن ونە دمرن ب كۆپ وجەڕک وپەرداغێن ژ كانییا مەیا بەحەشتێ دداگرتی ل سەر وان دگەڕیێن، ئەو ڤەخوارن یا وەسایە نە سەرێن وان ژ بەر دئێشن ونە هشێ وان پێ دچت. (٢٠-٢٤) وئەو زڕكوڕە ب وی فێقییێ ئەو هل دبژێرن، وگۆشتێ وان تەیرێن دلێ وان دچتێ ل سەر وان دگەڕیێن. وهندەک ژنێن چاڤ گر وان هەنە، د جوانی وزەلالییا خۆ دا ئەو وەكی مراریێن ڤەشارتینە؛ ئەڤە جزایێ وانە ژ بەر وان كریارێن چاک یێن وان د دنیایێ دا كرین. (٢٥، ٢٦) وان د بەحەشتێ دا گوهـ ل چو گۆتنێن خراب نابت كو پێ گونەهكار ببن، ئەو گۆتن تێ نەبت یا دویر ژ ڤان كێماسییان، وئەو سلاڤا ئەو ل یەک ودو دكەن. (٢٧-٣٤) وخودانێن ڕاستێ، چەند مەرتەبەک وجزایەكێ مەزن وان هەیە!! ئەو ل بن دارا سدرێنە یا بێ ستری، ومۆزێن ل سەرێک، وسیبەرەكا بەردەوام یا نەچت، وئاڤا بێ ڤەبڕین، وفێقییەكێ مشە یێ خلاس نەبت بۆ وان هەیە، وتشتەک نابت ڤان خۆشییان ژ وان بگرت، وجهێن بلند ل سەر تەختان بۆ وان هەنە. (٣٥-٣٨) هندی ئەمین مە ژنكێن بەحەشتێ ب دورستكرنەكا تایبەت یا نە وەكی دورستكرنا دنیایێ چێكرینە، دورستكرنەكا پویچبوون ب دویڤ دا نەئێت، ومە ئەو -یێن بچویک ومەزن- كرنە كچ، ومە ئەو ل بەر زەلامێن وان شرین كرن، وهەمی د یەک ژییی دا دان، مە ئەو بۆ خودانێن ڕاستێ ئافراندن. (٣٩، ٤٠) وئەو كۆمەكا بۆشن ژ یێن پێشییێ وكۆمەكا بۆشن ژ یێن پاشییێ. (٤١-٤٤) وخودانێن چەپێ، چ جزا وحالەكێ خراب وان هەیە!! ئەو د ناڤ هڕەبایەكێ كەل دانە ژ گەرما جەهنەمێ ب سەر وان دا دئێت وبێهنێ ل وان تەنگ دكەت، وئەو د ئاڤەكا كەلاندی وسیبەرەكا ژ گوڕییا ڕەش دانە، نە جهەكێ هوینە، ونە دیمەنەكێ ب بهایە. (٤٥) هندی ئەو بوون وان د دنیایێ دا خۆشی ب تشتێ حەرام دبر، ووان پشت ددا وی تشتی یێ پێغەمبەر پێ هاتین. (٤٦) وئەو بەردەوام ل سەر كوفرێ وشركێ وگونەهان دمان، ووان دلێ خۆ نەدبرە تۆبێ. (٤٧) ووان ژ نە باوەری ئینانا ب ڕابوونا پشتی مرنێ دگۆت: ئەرێ ئەگەر ئەم مرین وبووینە ئاخ وهەستییێ مە پێتی بوو ما جارەكا دی دێ ئێینە ڕاكرن؟ ئەڤە تشتەكێ دویر بوو ل بەر وان. (٤٨) ئەرێ ئەم وباب وباپیرێن مە یێن بەرێ ئەوێن بووینە ئاخ وحەلیاین، جارەكا دی دێ ڕابین؟ (٤٩، ٥٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: یێن پێشییێ ویێن پاشییێ ژ دووندەها ئادەمی هەمی ل ڕۆژەكا دەسنیشانكری، كو ڕۆژا قیامەتێیە، دێ ئێینە كۆمكرن.

(٥١-٥٥) پاشی هوین ئەی بەرزەبوویێن ژ ڕێکا هیدایەتێ یێن درەوپێکەر ب گەف وجزایێ خودێ، دێ ژ دارەکا ژ زەققوومێ خۆن، وئەو خرابترین دارە، ڤێجا هوین زکێن خۆ دێ پێ تژی کەن؛ هندی هوین دێ برسی بن، و د سەر هندێ ژی ڕا هوین دێ ژ ئاڤەکا زێدە کەلاندی ڤەخۆن یا کو تێنکا هەوە نەشکێنت، وهوین گەلەکێ دێ ڤەخۆن، وەکی حێشترا تێهنی ئەوا ژ بەر ئێشێ تێنکا وێ نەشکێت. (٥٦) ئەڤ عەزابا ب سەر وان دا دئێت ئەو زادە یێ ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان هاتییە ئامادەکرن. وئەڤە گەفەکە ل وان دئێتە کرن. (٥٧) گەلی مرۆڤان مە هوین ئافراندینە وهوین چو نەبوون، ڤێجا ما هوین باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نائینن؟ (٥٨، ٥٩) ئەرێ وهەوە ئەو چپکێن مرۆڤ ژێ چێ دبن دیتینە یێن هوین دڕێژن، ئەرێ هوینن مرۆڤان ژێ دئافرینن یان ئەمین ئافراندەر؟ (٦٠، ٦١) ئەمین مە مرن دایە هەوە، وئەم ژ هندێ بێزار نابین کو ڕۆژا قیامەتێ هەوە بگوهۆڕین، و ب ڕەنگەکێ دی یێ هوین پێ نەزانن هەوە چێ بکەین. (٦٢) و ب ڕاستی هەوە زانییە کو خودێیە جارا یەکێ هوین ئافراندین وهوین تشتەک نەبوون، ئەرێ ڤێجا هوین هزرا هندێ ناکەن کو خودێ دشێت جارەکا دی ژی هەوە چێ بکەت. (٦٣-٦٧) ئەرێ ڤێجا هەوە ئەو چاندی دیتییە یێ هوین دچینن ئەرێ هوینن وی ل عەردی شین دکەن؟ نە، ئەمین وی د ئاخێ ڕا ئاکنجی دکەین وشین دکەین. ئەگەر مە بڤێت ئەم دێ وی چاندی کەینە پیش کو نەئێتە خوارن، ڤێجا هوین دێ عەجێبگرتی بن ژ وی تشتێ ب سەر چاندییێ هەوە دا هاتی، ودێ بێژن: هندی ئەمین ئەم دعەزابدای وزیانکارین، بەلکی ئەم ژ ڕزقی دزربارکرینە. (٦٨، ٦٩) ئەرێ وهەوە ئەو ئاڤ دیتییە یا هوین ڤەدخۆن دا پێ بژین، ئەرێ هەوە ئەو ژ عەوری ئینایە خوارێ و د ناڤ عەردی دا برییە، یان ئەمین ژ دلۆڤانییا خۆ مە ئەو بۆ هەوە ئینایە خوارێ؟ (٧٠) ئەگەر مە ڤیابا ئەم دا وێ ئاڤێ وەسا سویر کەین کو ب کێر ڤەخوارن وئاڤدانێ نەئێت، ئەرێ ڤێجا هوین سوپاسییا خودایێ خۆ ناکەن سەرا وێ ئاڤا شرین یا وی بۆ هەوە ئینایە خوارێ؟ (٧١، ٧٢) ئەرێ وهەوە ئەو ئاگر دیتییە یێ هوین هل دکەن، ئەرێ هەوە ئەو دار دایە یا ئاگر ژێ هل دبتێ یان ئەمین مە ئەو دای؟ (٧٣) ئەمین مە ئەو ئاگرێ هوین هل دکەنێ بۆ هەوە کرییە بیرئینان دا هوین بیرا خۆ پێ ل ئاگرێ جەهنەمێ بینن، ودا بۆ ڕێڤنگان ببتە مفا. (٧٤) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- خودایێ خۆ پاک بکە خودانێ ناڤ وسالۆخەتێن تەکووز، یێ خێر وقەنجی مشە. (٧٥، ٧٦) خودێ سویندێ ب وان جهان دخۆت یێن ستێر دکەڤنێ دەمێ دڕژێن، وئەو سویندەکە -ئەگەر هوین بزانن- یا مەزنە.

(٧٧-٧٩) هندی ئەڤ قورئانەیە قورئانەکا مفا مەزن و ب خێرە، علمێ وێ یێ بۆشە، د کیتابەکا پاراستی ژ چاڤێن خەلکی دایە، کو لەوحێ پاراستییە. ژ ملیاکەتێن ب قەدر یێن خودێ ئەو ژ گونەهـ وکێماسییان پاقژ کرین پێڤەتر کەس دەست ناکەتە قورئانێ، هەر وەسا ژ وان یێن ژ شرکێ وبێ نڤێژی وبێ دسنڤێژییێ دپاقژ پێڤەتر کەس دەست ناکەتێ. (٨٠) ئەو ژ نک خودایێ هەمی چێکرییان یا هاتییە خوارێ، وئەو حەقییەکا بێ گومانە. (٨١) ئەرێ ڤێجا هوین -گەلی بوتپەرێسان- درەوێ ب ڤێ قورئانێ دکەن؟ (٨٢) وهوین شوکرا خۆ بۆ خودێ سەرا وان قەنجییێن وی د گەل هەوە کرین دکەنە ئەو کو هوین درەوێ پێ دکەن وباوەرییێ پێ نائینن؟ (٨٣-٨٥) ئەرێ ڤێجا گاڤا ڕحا یەک ژ هەوە گەهشتە حەفکێ دەمێ ئەو دمرت، وهوین ل نک دئامادە وبەرێ خۆ ددەنێ، ئەرێ هوین دێ شێن ڕحا وی گرن دا ژ لەشێ وی دەرنەکەڤت؟ هوین نەشێن وێ چەندێ بکەن، وئەم هنگی ب ملیاکەتێن خۆ ژ هەوە نێزیکترین بۆ وی، بەلێ هوین وان نابینن. (٨٦، ٨٧) وئەگەر ڕاستە هوین نائێنە جزادان وحسێب د گەل هەوە نائێتە کرن ئەرێ پا هوین دشێن جارەکا دی ڕحێ بزڤریننە لەشی ئەگەر هوین دڕاستگۆنە؟ هوین وێ نازڤرینن. (٨٨، ٨٩) ڤێجا ئەگەر ئەوێ دمرت ژ وان بت یێن لەز د باشییێ دا کری و ژ وان بت یێن نێزیکی خودێ، ڕەحمەکا بەرفرەهـ وکەیف وخۆشی، وبەحەشت -ل ئاخرەتێ- بۆ وی دێ هەبت. (٩٠، ٩١) وئەگەر ئەو ژ خودانێن ڕاستێ بت، دێ بۆ وی ئێتە گۆتن: سلامەتی وتەناهی بۆ تە بت؛ چونکی تو ژ خودانێن ڕاستییی. (٩٢-٩٤) وئەگەر ئەو ژ وان بت یێن درەو ب ڕابوونا پشتی مرنێ کری، یێن ژ هیدایەتێ بەرزە، مێهڤانداریا وی دێ ب ئاڤا جەهنەمێ یا کەلاندی بت، و ب وی ئاگرێ ئەو پێ دئێتە سۆتن، وئەو دێ تام کەتە عەزابا ئاگری یا دژوار. (٩٥، ٩٦) هندی ئەڤەیە یا مە بۆ تە گۆتی -ئەی موحەممەد- ئەوە ڕاستییا بێ گومان، ڤێجا تو ب ناڤێ خودایێ خۆ یێ مەزن تەسبیحا وی بکە، وتو وی ژ وێ گۆتنێ پاک بکە یا کافر د دەر حەقێ دا دبێژن، یێ بلند بت خودێ ژ وێ چەندێ بلندییەکا مەزن.

سوورەتا (الحديد)

(١) هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی ژ هەمی چێکرییان خودێ پاک وپیرۆز کرییە، وئەوە یێ ل سەر خەلکی زال، یێ کاربنەجهـ د ڕێڤەبرنا کارێ وان دا. (٢) ملکێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤ دا یێ وییە، ئەوە خودان یێ خەلکی ب ڕێڤە دبەت، ژینێ ومرنێ ددەت، وئەو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە، تشتەک نینە ل بەر وی ئاسێ بت، یا وی بڤێت ئەو دکەت، ویا وی نەڤێت نابت. (٣) ئەو یێ یەکێیە کەس بەری وی نینە، وئەو یێ دویماهیێیە کەس پشتی وی نینە، ویێ ئاشکەرایە کەس د سەر وی دا نینە، ویێ ڤەشارتییە کەس د بن وی دا نینە، وتشتەک نە ل عەردی ونە ل عەسمانی ل وی بەرزە نابت، وئەو ب هەر تشتەکی یێ پڕزانایە.

(٤) ئەوە عەسمان وعەرد وهەر تشتەكێ د ناڤبەرێ دا د شەش ڕۆژان دا ئافراندی، پاشی ل سەر عەرشێ خۆ بلند بوو وئستیوا كر ئستیوائەكا بابەتی وی بت، ئەو دزانت كانێ چ باران ودندك وهەر تشتەكێ دی دچتە د عەردی ڕا، وكانێ چ ژێ دەردكەڤت ژ شینكاتی وداروباران، وكانێ چ ژ عەسمانی دئێتە خوارێ ژ بارانێ، وكانێ چ بلند دبتێ ژ ملیاكەت وكریاران، وئەو ب زانینا خۆ یێ د گەل هەوە ل هەر جهەكێ هوین لێ بن، وخودێ وان كریاران دبینت یێن هوین دكەن، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (٥) ملكێ عەسمانان وعەردی یێ وییە، و دویماهییا كریارێن خەلكی ل ئاخرەتێ بۆ نك خودێیە، وئەو دێ جزایێ وان سەرا دەتێ. (٦) ئەو وی دەمێ ژ شەڤێ كێم دبت ل ڕۆژێ زێدە دكەت، ووی دەمێ ژ ڕۆژێ كێم دبت ل شەڤێ زێدە دكەت، وئەو ب وی تشتێ د سنگێن خەلكی دا یێ پڕزانایە.
(٧) هوین باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- بینن، وخێران ژ وی مالی بدەن یێ خودێ دایە هەوە وهوین تێدا كرینە جێگر، ڤێجا ئەوێن باوەری ئینای ژ هەوە -گەلی مرۆڤان- وخێر ژ مالێ خۆ داین، خێرەكا مەزن بۆ وان هەیە. (٨) وما هەوە چو هێجەت هەیە كو هوین باوەرییێ ب تەوحیدا خودێ نائینن وكاری ب شریعەتێ وی ناكەن، وپێغەمبەر هەوە بۆ وێ چەندێ داخواز دكەت، و ب ڕاستی خودێ پەیمان ژ هەوە ل سەر وێ چەندێ وەرگرتبوو، ئەگەر هوین دخودان باوەرن ب خودێ ئافراندەرێ خۆ. (٩) ئەوە یێ ئایەتێن بەرفرەه وئاشكەرا ژ قورئانێ ب سەر بەنییێ خۆ موحەممەدی دا -سلاڤ لێ بن- دئینتە خوارێ؛ دا ئەو هەوە پێ ژ تارییا كوفرێ دەربێختە ڕۆناهییا باوەرییێ، وهندی خودێیە ب دەرێخستنا هەوە ژ تارییان بۆ ڕۆناهییێ ب هەوە مهرەبانێ دلۆڤانكارە. (١٠) وما چ تشت هەیە نەهێلت هوین مالی د ڕێكا خودێ دا خەرج بكەن؟ ومیراتگرییا عەسمانان وعەردی یا خودێیە، ژ وی پێڤەتر كەسێ چو ملك نینە. د خێرێ وكرێ دا د وەكی یەك نابن ئەوێ بەری ڤەكرنا (مەكەهێ) مالێ خۆ خەرج كری وشەڕێ كافران كری، دەرەجا وان ل نك خودێ مەزنترە ژ یا وان یێن پشتی هنگی مالێ خۆ خەرج كری وشەڕێ كافران كری، وخودێ سۆز ب بەحەشتێ دایە هەردو دەستەكان، وخودێ ب كارێن هەوە یێ شارەزایە تشتەك ژێ ل وی بەرزە نابت، وئەو دێ هەوە سەرا جزا دەت. (١١) ئەو كییە یێ ژ دل مالی د ڕێكا خودێ دا خەرج دكەت بێی وی بكەتە منەت یان نەخۆشییێ پێ بگەهینتە وی یێ ئەو خێرێ د گەل دكەت، ڤێجا دا خودایێ وی خێرێ بۆ زێدە بكەت، وجزایەكێ ب قەدر، كو بەحەشتە، بۆ وی هەیە؟

(١٢) ڕۆژا تو مێرێن خودان باوەر وژنێن خودان باوەر دبینی ڕۆناهییا وان -ل دویڤ کریارێن وان- ل سەر پرێ (صراطـێ) ل بەر دەستێن وان و ل ڕەخێن وان یێن ڕاستێ دچت، وبـۆ وان دئێتە گۆتن: ئەڤرۆ مزگینی ل هەوە بت هوین دێ چنە د وان بەحەشتێن بەرفرەهـ دا یێن ڕوبیار د بن داروبارێن وان دا دچن، قەت هوین ژێ نائێنە دەرێخستن، وئەو جزایێ هە ل ئاخرەتێ بۆ هەوە سەرکەفتنا مەزنە. (١٣) ڕۆژا مێرێن دوڕوی وژنێن دوڕوی ل سەر پرێ دبێژنـە وان یـێن باوەری ئینای: مە بهێلن دا ئەم بۆ خۆ هندەکێ ژ ڕۆناهییا هەوە وەرگرین، ڤێجا ملیاکەت (بۆ ترانەپێکرن ب وان) دێ بێژنە وان: ل پشت خۆ بزڤرن بۆ خۆ هندەک ڕۆناهییێ بخوازن، و ب شویرهەکا ب دەرگەهـ ناڤبڕەک کەفتە ناڤبەرا وان، لایێ وێ شویرهێ یێ ژ ناڤدا ئەوێ ل لایێ خودان باوەران دلۆڤانی تێدا هەیە، ولایێ ژ دەرڤە یێ کو دکەفتە لایێ دوڕوییـان عـەزابـە. (١٤) دوڕوی گازی خودان باوەران دکەن ودبێژن: ئەرێ ما ئـەم ژی د دنیـایێ دا د گـەل هـەوە نەبووین، مە ژی وەکی هەوە عیبادەت دکر؟ خودان باوەر دبێژنە وان: بەلێ ب سەر ڤە هوین د گەل مە بوون، بەلێ هـەوە ب گونەهـ ودوڕویـاتییێ خـۆ تێبربـوو، وهـەوە چاڤـەڕێیی مرنـێ بـۆ پێغـەمبـەری وشـکەسـتنێ بـۆ خـودان بـاوەران دکـر، وهـوین د ڕابوونـا پـشتی مرنـێ دا دودل بووبوون، وخوزییێن هەوە یێن بێ خێر هوین خاپاند بوون، وهوین وەسا مابوون حەتا مـرن ب هەوە ڕا گەهشتی، وشەیتانی هوین ژ ڕێکا خـودێ خاپانـدن. (١٥) ڤێجا ئـەڤرۆ چو فدیـە ژ کەسەک ژ هەوە -ئـەی گـەلـی دوڕوییـان- نائێتـە وەرگرتن؛ دا هـوین خـۆ پـێ ژ عـەزابا خـودێ بکڕن، و ژ وان ژی نائێتـە وەرگرتن یـێن کـوفر ب خـودێ وپێغـەمبـەرێ وی کـری، دویماهییا هەوە هـەمییـان ئـاگرە، ئـەو ژ هـەر جهـەکێ دی بـۆ هـەوە یـێ هێژاتـرە، وئـەو پیـسە جهـێ لـێ زڤڕینێیە. (١٦) ئەرێ ما نـە وەختـە بـۆ وان یـێن بـاوەری ب خـودێ وپێغـەمبـەرێ وی ئینـای ودویکەفتنا ڕێکا وی کری، کو ل دەمێ زکرێ خودێ وخواندنا قورئانێ دلێن وان نەرم ببن، و د دل ڕەقییێ دا وەکی وان نەبن یێن بەری وان کیتاب بۆ هاتی -ژ جوهی وفەلان- ئـەوێـن دەم ل سەر وان درێژ بووی ڤێجا وان گۆتنا خودێ گوهارتی، ودلێن وان ڕەق بووین، وپتریـا وان ژ ئەمرێ خودێ ددەرکەفتینە؟ وئەڤ ئایەتە بـەرێ مـە ددەتـە هنـدێ ئـەم ددلنـەرم بـین و ژ خـودێ بترسین دەمێ مە گوهـ ل قورئـانێ دبـت، ومـە ژ هنـدێ ددەتـە پـاش کـو ئـەم د دل ڕەقـی وبـێ ئەمرییا خودێ دا وەکـی جوهی وفـەلان بـین. (١٧) هـوین بـزانن کـو هنـدی خودێیـە عـەردی پشتی دمرت ب بـارانێ زێنـدی دکـەت، وشینکاتی ژێ دەردئێخت، ڤێجا هـەر وەسا خـودێ دشێت مریيان ل ڕۆژا قیامـەتێ زێنـدی بکـەت، وئـەو دشێت دلان پـشتی ئـەو ڕەق دبـن نـەرم بکـەت. ب ڕاستی مە نیشانێن شیانا خۆ بۆ هەوە دیارکرن؛ دا هوین تێ بگەهـن ووجـەکێ بـۆ خۆ ژێ وەربگرن. (١٨) هندی ئەون یێن خێرێ ژ مالێ خۆ ددەن ژ ژن ومێـران، وخـەرجییـێن باش د ڕێکا خودێ دا خەرج دکەن؛ دا خودێ ژ وان ڕازی ببت، خێرا وێ چەندێ بۆ وان دئێتە زێدەکرن، و د سەر هندێ ژی ڕا خێرەکا بەردەوام ومشە، کو بەحەشتە، بۆ وان هەیە.

(١٩) وئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێن وی ئینای وچو جوداهی نەئێخستییە ناڤبەرا وان، ئەون یێن پڕ ڕاستگۆ، وخێرا شەهیدان ل نک خودایێ وان یا مەزنە ورۆناهییا وان ژی یا مەزنە، وئەوێن کافر بووین ودرەو ب ئایەت ودەلیلێن مە کری ئەو خودانێن ئاگرینە، نە وان چو خێر هەیە نە چو ڕۆناهی. (٢٠) هوین بزانن -ئەی گەلی مرۆڤان- هندی ژینا دنیایێ‌یە هەما یاری وموژیلاهییە، لەش یارییان پێ دکەن ودل پێڤە موژیل دبن، وئەو خەملەکە بۆ هەوە، وهوین د ناڤبەرا خۆ دا شانازییێ ب خۆشی وزێدەییا مالی وعەیالی دبەن، مەتەلا وێ وەکی وێ بارانێیە یا کەیفا وەرازان ب شوینکاتییێ وێ دئێت، پاشی ئەڤ شینکاتییە هشک دبت، لەو تو دێ بینی ئەو زەر دبت پشتی کو کەسک بووی، پاشی ئەو دبتە پیش وهویر هویر دبت، و ل ئاخرەتێ عەزابەکا دژوار بۆ کافران ولێبۆرین وڕازیبوونەک ژ خودێ بۆ خودان باوەران هەیە. وهەما ژینا دنیایێ بۆ وی یێ کاری بۆ دکەت وئاخرەتێ ژ بیر دکەت ب تنێ پەرتالێ خاپاندنێیە. (٢١) هوین -ئەی گەلی مرۆڤان- لەزێ د وان ئەگەران دا بکەن یێن لێبۆرین پێ ب دەست هەوەڤە دئێت وەکی تۆبەکرنێ وخۆدویرکرنا ژ گونەهان؛ دا جزایێ هەوە ببتە لێبۆرین ژ خودایێ هەوە وبەحەشتەکا فرەهییا وێ هندی عەرد وعەسمانان، ئەو بۆ وان یا هاتییە ئامادەکرن یێن تەوحیدا خودێ کری ودویکەفتنا پێغەمبەرێن وی کری، ئەو قەنجییا خودێ‌یە ئەو وێ ددەتە وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وئەگەر قەنجی ودلۆڤانییا خودێ وکارێ چاک نەبت کەسەک ناچتە بەحەشتێ. وخودێ خودانێ قەنجییا مەزنە ل سەر بەنییێن خۆ. (٢٢) چو ئاتاف وموصیبەت نە د عەردی دا ونە د لەشێن هەوە ب خۆ دا وەکی نساخییێ وبرسێ ونەخۆشییێ نائێنە سەرێ هەوە -گەلی مرۆڤان- ئەگەر د لەوحێ پاراستی دا نەهاتبنە نڤیسین بەری رح بۆ هەوە بێنەدان. هندی ئەو چەندەیە ئەو ل سەر خودێ یا ب ساناهییە. (٢٣، ٢٤) دا هوین ب خەم نەکەڤن ل سەر وی تشتێ نەگەهشتییە هەوە ژ دنیایێ، ودا هوین ب کەیف ژی نەکەڤن ل سەر وی تشتێ گەهشتییە هەوە ژێ کەیفەکا وەسا هوین خۆ پێ ژبیر بکەن، وخودێ حەز ژ وی ناکەت یێ خۆ ب وی تشتی مەزن بکەت یێ گەهشتییێ ژ دنیایێ وخۆ پێ ل سەر خەلکی دفن بلند بکەت. ئەو خۆمەزنکەرێن هەنە یێن قەلسییێ د مالێ خۆ دا دکەن، ووی د ڕێکا خودێ دا خەرج ناکەن، وفەرمانێ ب قەلسییێ ل مرۆڤان دکەن وقەلسییێ ل بەر وان شرین دکەن. وهەچییێ پشت بدەتە گوهدارییا خودێ ئەو ژ خۆ پێڤەتر زیانێ ناگەهینە کەسێ، وئەو چو زیانێ ناگەهیننە خودێ؛ چونکی هندی خودێ‌یە یێ دەولەمەند وبێ منەتە ژ خەلکی، ئەوە یێ هێژای مەدحان یێ کو هەر سالۆخەتەکێ تەکووز وکارەکێ جوانێ هەی یێ وییە.

(٢٥) ب ڕاستی مە پێغەمبەرێن خۆ ب دەلیلێن ئاشکەرا هنارتن، ومە کیتاب ب ئەحکام وشەریعەت ڤە د گەل وان ئینا خوارێ، ومە تەرازی ئینا خوارێ؛ دا مرۆڤ ب دادییێ سەرەدەرییێ د گەل یەک ودو بکەن، ومە ئاسن بۆ وان ئینا خوارێ، هێزەکا دژوار تێدا هەیە، ومفاییێن جودا جودا ژی بۆ مرۆڤان تێدا هەنە، ودا خودێ بزانت کانێ کییە نە ل بەرچاڤ دینێ وی وپێغەمبەرێ وی ب سەر دئێخت. هندی خودێیە ئەو هێزدارە یێ نەئێتە بێزارکرن، وئەو زالە یێ کەس نەشێتێ. (٢٦) و ب ڕاستی مە نووح وئیبراهیم بۆ مللەتێن وان هنارتن، ومە پێغەمبەرینی وکیتابێن هاتینە خوارێ کرنە د ناڤ دووندەها وان دا، ڤێجا ژ دووندەها وان هەیە یێ ب سەر حەقییێ هلبووی، وپترییا وان ژ گوهداری وئەمرێ خودێ ددەرکەفتینە. (٢٧) پاشی ل سەر شۆپا نووحی وئیبراهیمی مە ئەو پێغەمبەر هنارتن یێن مە دەلیلێن ئاشکەرا داینە د گەل، ومە عیسایێ کوڕێ مەریەمێ ب دویڤ وان دا هنارت، ومە ئنجیل دایێ، ومە نەرمی ودلۆڤانی کرە د دلێن وان دا یێن دویکەفتنا وی ل سەر دینێ وی کری، ڤێجا ئەو د ناڤبەرا خۆ دا ب ڤیان بوون، ووان ژ نک خۆ رەبەنییەک ئینا بوو دەرێ مە ئەو ل سەر وان فەر نەکربوو، بەلکی وان ژ نک خۆ پێگیری ب وێ چەندێ دکر، مەخسەدا وان پێ ڕازیبوونا خودێ بوو، ڤێجا ئەو ب دورستی پێ ڕانەبوون؛ چونکی وان گوهۆڕین تێدا کر و ل دویڤ دینێ خودێ نەچوون، ڤێجا ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای ژ وان مە -ل دویڤ باوەرییا وان- خێرا وان دایێ، وپترییا وان ژ ئەمرێ خودێ ددەرکەفتینە وباوەرییێ ب پێغەمبەرێ وی موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- نائینن، وئەڤە جزایێ دەرێخستنا بیدعێیە د دینی دا. (٢٨) ئەی گەلی ئەوێن باوەری ئینای، ژ عەزابا خودێ بترسن وباوەرییێ ب پێغەمبەرێ وی بینن، ئەو دوقاتی دلۆڤانییا خۆ دێ دەتە هەوە، وئەو ڕۆناهییەکێ دێ دەتە هەوە هوین پێ ب ڕێکێ بکەڤن، وئەو دێ گونەهێن هەوە بۆ هەوە ژێ بەت، وخودێ باش گونەهـ ژێبرێ بەنییێن خۆیە، یێ دلۆڤانکارە ب وان. (٢٩) خودێ ئەو هەمی دا هەوە؛ دا خودانێن کیتابێ ئەوێن باوەری ب موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- نەئینای بزانن کو ئەو نەشێن تشتەکی ژ قەنجییا خودێ بۆ خۆ ببەن و ژ خەلکێ دی بگرن، وکو قەنجی هەمی ب دەستێ خودێ ب تنێیە ئەو وێ ددەتە وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وخودێ خودانێ قەنجییا مەزنە.

(١) ب ڕاستی خودێ گوهـ ل دەنگێ خەولایا کچا ثەعلەبەی بوو ئەوا هاتییە نک تە دا پسیارا وێ گۆتنێ ژ تە بکەت یا مێرێ وێ ئەوسێ کوڕێ صامتی گۆتییێ دەمێ وی ئەو ل سەر خۆ حەرام کری، وگۆتییێ: (تو بۆ من وەکی دایکا من یا حەرام بی)، ووێ هاوارا خۆ دگەهاندە خودێ؛ دا ئەو ڤێ تەنگاڤییێ ژ سەر وێ ڕاکەت، وخودێ گوهـ ل دان وستاندنا هەوە دبوو. هندی خودێیە گوهدێرێ هەمی گۆتنانە، و ب هەر تشتەکێ هەبت پێ بینەرە. (٢) ئەوێن ڤی کاری دکەن ژ هەوە ودبێژنە ژنێن خۆ: (هوین ل سەر مە وەکی دایکێن مە دحەرام بن) ب ڕاستی ئەو دایکێن وان نینن، وهەما دایکێن وان ئەون یێن ئەو ژێ بووین. وهندی ئەڤ زەلامەنە یێن ڤێ گۆتنێ دبێژن ئەو گۆتنەکا کرێت ودرەو دبێژن یا چو ڕاستی بۆ نەبن. وهندی خودێیە لێنەگرێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ وی یێ هندەک خەلەتی ژێ چێ ببن، پاشی ل خۆ بزڤرت وتۆبە بکەت. (٣) وئەوێن ب ڤێ گۆتنێ ژنێن خۆ ل سەر خۆ حەرام دکەن، پاشی ل گۆتنا خۆ لێڤە دبن و ل ژنێن خۆ دزڤرنەڤە، ل سەر وی زەلامی یێ ئەڤ کارە کری کفارەت هەیە، دڤێت ئەو بەنییەکێ خودان باوەر ئازا بکەت بەری ئەو دەست بکەتە ژنکا خۆ، ئەڤە حوکمێ خودێیە د دەر حەقا وی کەسی دا یێ ب ڤێ گۆتنێ ژنکا خۆ ل سەر خۆ حەرام دکەت شیرەت پێ ل هەوە دئێتە کرن؛ دا هوین ڤێ گۆتنا ژ درەو نەکەن، ودا هوین ڤێ کفارەتێ بدەن ئەگەر هەوە ئەو گۆتن کر، وتشتەک ژ کارێ هەوە ل خودێ بەرزە نابت. (٤) ڤێجا هەچییێ چو بەنی بۆ ئازاکرنێ ب دەست نەکەڤن، دڤێت ئەو دو هەیڤان ل دویڤێک یێ ب ڕۆژی بت بەری ئەو دەست بکەتە ژنکا خۆ، وهەچییێ عوزرەکا شەرعی هەبت ونەشێت دو هەیڤان یێ ب ڕۆژی بت، بلا ئەو هند خوارنێ بدەتە شێست هەژاران کو ئەو پێ تێر ببن، ئەڤ حوکمە یێ مە بوو هەوە ئاشکەراکری بۆ هندێیە دا هوین باوەرییێ ب خودێ بینن ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی بکەن وکاری ب شریعەتێ وی بکەن، ودا هوین وی عەدەتی بهێلن یێ ل زەمانێ جاهلیەتێ ل نک هەوە هەی، وئەڤ حوکمە ئەمر وتوخوبێن خودێنە پێ لێ نەدانن، وبۆ وان یێ کوفرێ پێ دکەن عەزابەکا ب ئێش هەیە. (٥) هندی ئەون یێن دوژمناتییا خودێ وپێغەمبەرێ وی دکەن هاتنە ڕەزیلکرن وشکاندن، کانێ چاوا ئەو مللەتێن بەری وان یێن دوژمناتییا خودێ وپێغەمبەرێن وی کری هاتبوونە ڕەزیلکرن، و ب ڕاستی مە ئەو ئایەتێن ئاشکەرا ئینانە خوارێ یێن هندێ دگەهینن کو شریعەتێ خودێ وتوخوبێن وی دحەقن، ویێن کوفرێ ب وان ئایەتان بکەن عەزابەکا ڕەزیلکەر د جەهنەمێ دا هەیە. (٦) وتو -ئەی موحەممەد- بەحسێ ڕۆژا قیامەتێ بکە، ڕۆژا خودێ مرییان تێدا زێندی دکەت، وهەمییان یێن پێشییێ ویێن پاشییێ ل جهەکی کۆم دکەت، وبەحسێ وی کاری بۆ وان دکەت یێ وان کری چ باشی بت چ خرابی، خودێ ئەو کار هژمارتینە و د لەوحێ پاراستی دا نڤیسینە، ووان ئەو ژبیر کربوون. وخودێ ل سەر هەمی تشتان شاهدە، چو ل وی بەرزە نابت.

(٧) ئەرێ ما تە نەزانییە کو هەر تشتەکێ ل عەسمانان و ل عەردی هەبت خودێ پێ دزانت؟ نینە سێ مرۆڤ ب دزی ڤە د گەل یەک باخڤن ئەگەر خودێ ب زانینا خۆ د گەل وان یێ چارێ نەبت، ونە پێنج کەس ئەگەر ئەو د گەل وان یێ شەشێ نەبت، ونە کێمتر ژ ڤێ هژمارێ ونە پتر ئەگەر ئەو ب زانینا خۆ د گەل وان نەبت چی جهێ ئەو لێ بن، تشتەک ژ حالێ وان ل وی بەرزە نابت، پاشی ل ڕۆژا قیامەتێ ئەو دێ بۆ وان بەحسێ وی کاری کەت یێ وان کری چ باشی بت چ خرابی بت وئەو دێ وان سەرا جزا دەت. هندی خودێیە ب هەر تشتەکی یێ پڕزانایە. (٨) ئەرێ ما تە -ئەی پێغەمبەر- ئەو جوهی نەدیتینە یێن هاتینە پاشڤەبرن ژ گۆتنا ب دزی ڤە ئەوا گومانێ دئێختە دلێ خودان باوەران، پاشی ئەو ل وێ دزڤڕنەڤە یا ئەو ژێ هاتینەبرن، وئەو ب دزی ڤە وێ گۆتنێ دبێژن یا ب گونەهـ ویا دوژمناتی وبێ ئەمرییا پێغەمبەری تێدا؟ وئەگەر ئەڤ جوهییە بۆ کارەکی هاتنە نک تە -ئەی موحەممەد- ل شوینا وێ سلاڤێ یا خودێ بۆ تە کرییە سلاڤ ئەو دبێژنە تە: (السام علیک) ئانەکۆ: مرن بۆ تە بت، وئەو د ناڤبەرا خۆ دا دبێژن: ئەگەر ڕاستە موحەممەد پێغەمبەرە پا دێ بلا خودێ مە ب ڤێ گۆتنێ یا ئەم دبێژینە وی عەزاب بدەت، جەهنەم تێرا وان هەیە ئەو بچنێ، وتام بکەنە گەرماتییا وێ، ڤێجا ئەو چ پیسە جهە ئەو دزڤڕنێ. (٩) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، ئەگەر هوین ب دزی ڤە د گەل یەک ودو ئاخفتن هوین ب وێ گۆتنێ نەئاخڤن یا ب گونەهـ بت، یان دوژمناتییا خەلکی، وبێ ئەمرییا پێغەمبەری تێدا بت، وهوین ب وی تشتی باخڤن یێ خێر وباشی تێدا بت، وهوین ژ خودێ بترسن و ب گۆتنا وی بکەن، وزڤڕینا هەوە ب وان هەمی گۆتن وکریاران ڤە یێن وی ل سەر هەوە هژمارتین بۆ نک وییە، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (١٠) هەما ئاخفتنا ب دزی ڤە ب وێ گۆتنێ یا گونەهـ تێدا بت ژ کارێ شەیتانییە، ئەوە وێ ل بەر مرۆڤی شرین دکەت، وبەرێ وی ددەتێ؛ دا ئەو خەمێ پێ بێختە دلێن خودان باوەران، وئەو ب خۆ قەت زیانەکێ ناگەهیننە خودان باوەران ئەگەر ڤیانا خودێ وئیرادا وی ل سەر نەبت. وخودان باوەر بلا خۆ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ب تنێ ڤە. (١١) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای و ب هیدایەتا وی هاتینە سەر ڕێ، ئەگەر داخواز ژ هەوە هاتەکرن کو هندەک ژ هەوە جهی بۆ هندەکان بەرفرەهـ بکەن هوین وە بکەن، خودێ ژی ل دنیایێ وئاخرەتێ دێ ل سەر هەوە کەتە بەرفرەهی، وئەگەر داخواز ژ هەوە -گەلی خودان باوەران- هاتەکرن کو هوین بۆ کارەکێ خێرا هەوە تێدا ژ جهێ خۆ ڕابن هوین ڕابن، خودێ مەرتەبا خودان باوەرێن دلسۆز ژ هەوە دێ بلند کەت، وئەو مەرتەبا خودانێن زانینێ ژی د خێرێ وژێ ڕازیبوونێ دا گەلەک دێ بلند کەت، وخودایێ مەزن ب کریارێن هەوە یێ شارەزایە تشتەک ژێ ل وی بەرزە نابت، وئەو دێ هەوە سەرا جزا دەت. وئەڤ ئایەتە ئیشارەتێ ددەتە بهایێ زانایان، ودەرەجێن وان یێن بلند.

(١٢) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، ئەگەر هەوە ڤیا هوین ب دزی ڤە د گەل پێغەمبەری باخڤن، هوین بەری هنگی خێرەکێ بدەنە مرۆڤەکێ پێتڤی، ژ بەر وێ خێرا بۆ هەوە تێدا ئەو بۆ هەوە چێترە، وبۆ دلێن هەوە پاقژترە، وئەگەر چو ب دەست هەوە نەکەفت هوین بکەنە خێر چو گونەهـ ل سەر هەوە نینە؛ چونکی هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ بەنیێن خۆ یێن خودان باوەرە، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. (١٣) ئەرێ هوین ژ فەقیرییێ دترسن کو هوین خێرەکێ بدەن بەری هوین ب دزی ڤە د گەل پێغەمبەری باخڤن؟ ڤێجا ئەگەر هوین وێ نەکەن یا فەرمان پێ ل هەوە هاتییەکرن، وخودێ تۆبە دانا سەر هەوە، ودەستویری دا هەوە کو هوین وە نەکەن، ئێدی هوین بەردەوامییێ ل سەر کرنا نڤێژێ ودانا زەکاتێ وگوهداارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی د وان هەمی تشتان دا یێن وی فەرمان پێ ل هەوە کری بکەن، وخودێ ب کریارێن هەوە یێ شارەزایە. (١٤) ئەرێ ما تە ئەو منافق نەدیتینە یێن جوهی بۆ خۆ کرینە دۆست وپشتەڤان؟ و ب ڕاستی ئەو منافق نە ژ موسلمانانە ونە ژ جوهییانە، ئەو ژ درەو سویند دخۆن کو ئەو موسلمانن، وکو تو پێغەمبەرێ خودێیی وئەو دزانن کو ئەو د ڤێ سویندخوارنا خۆ دا ددرەوینن. (١٥) خودێ بۆ وان عەزابەکا زێدە دژوار و ب ئێش ئامادەکرییە، هندی ئەون پیسەکار بوو وان کری کو دوڕوییاتی کری و ژ درەو سویند خواری. (١٦) دوڕوییان سویندێن خۆ یێن ژ درەو کرنە پەرژان د ناڤبەرا خۆ وکوشتنێ دا؛ دا موسلمان وان نەکوژن ومالێ وان نەبەن، ڤێجا ژ بەر هندێ وان بەرێ خۆ ژ ڕێکا خودێ کو ئیسلامە وەرگێڕا، لەو عەزابەکا ڕەزیلکەر بۆ وان د ئاگری دا هەیە. (١٧) نە مالێ ڤان منافقان ونە عەیالێ وان عەزابا خودێ ژ وان نادەتە پاش، ئەو خودانێن ئاگرینە یێن هەر تێدا دمینن، وژێ دەرناکەڤن، وئەو تێدا نامرن. وئەڤ جزایە ژ هەر کەسەکی دگرت یێ ب گۆتنەکێ یان ب کریارەکێ بەرێ خەلکی ژ ڕێکا خودێ بدەتە پاش. (١٨) ڕۆژا قیامەتێ خودێ دوڕوییان هەمییان ژ گۆڕێن وان ڕادکەتەڤە، ڤێجا ئەو دێ بۆ وی سویند خۆن کو ئەو دخودان باوەر بوون، وەکی کو وان د دنیایێ دا بۆ هەوە -گەلی خودان باوەران- سویند دخوار، وئەو هزر دکەن کو ئەڤ سویندە ل نک خودێ دێ مفایەکی گەهینتە وان وەکی کو د دنیایێ دا ل نک خودان باوەران مفا دگەهاندە وان، نێ هندی ئەون ئەو د درەوێ دا یێن گەهشتینە پێکەکا کەسێ دی نەگەهشتییێ. (١٩) شەیتان یێ شیایە وان، ووی ب سەر وان دا گرتییە، حەتا وە ل وان کری ئەو بێ ئەمرییا خودێ بکەن، ئەون پارتا شەیتانی ودویکەفتییێن وی. نێ هندی پارتا شەیتانییە ئەون یێن ل دنیایێ وئاخرەتێ دزیانکار. (٢٠) هندی ئەون یێن بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی دکەن، ئەو ل دنیایێ وئاخرەتێ ژ وانە یێن شکەستی وڕەزیل وبێ بها. (٢١) خودێ د لەوحێ پاراستی دا نڤیسییە وحوکم کرییە کو سەرکەفتن یا وی وکیتابا وی وپێغەمبەرێن وی وبەنییێن وی یێن خودان باوەرە. هندی خودێیە ئەو هێزدارە یێ چو تشت وی بێزار نەکەت، وئەو ل سەر بەنییێن خۆ یێ زالە.

(٢٢) تو -ئەی موحەممەد- مللەتەکی نابینی باوەرییێ ب خودێ و ڕۆژا دویماهییێ بینت، وکاری ب وی شریعەتی بکەت یێ خودێ بۆ وان دانای، و د سەر هندێ ڕا ڕابیت حەز ژ وی بکەت یێ دوژمناتییا خودێ وپێغەمبەرێ وی کری ودوستینییا وی بکەت، ئەگەر خۆ ئەو بابێن وان بن یان کوڕێن وان بن یان برایێن وان بن یان مرۆڤێن وان بن، ئەوێن هە یێن ڤیان ونەڤیانا وان بۆ خودێ، خودێ باوەری د دلێن وان دا نقیسییە، و ب سەرکەفتن وپشتەڤانییا خۆ وی د دنیایێ دا ئەو ب سەر دوژمنێن وان ئێخستینە، وئەو ل ئاخرەتێ دێ وان کەتە د هندەک بەحەشتان دا ڕوبیار د بن داروبارێن وان دا دچن، دەمەکێ بێ ڤەبڕین ئەو دێ تێدا مینن، خودێ ژ وان ڕازی بوویە وئێدی ئەو قەت ژ وان عێجز نابت، وئەو ژ وی ڕازی بووینە ژ بەر وان دەرەجێن بلند یێن وی ئەو برینێ، ئەو پارتا خودێ ووەلییێن وینە، وئەون یێن ل دنیایێ وئاخرەتێ ددلخۆش.

سوورەتا (الحشر)

(١) هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی خودێ ژ هەر تشتەکێ بابەتی وی نەبت پاک وپیرۆز کرییە، وئەوە زالێ کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجھ د قەدەر وچێکرن وشریعەتێ خۆ دا، ئەو هەر تشتەکی ددانتە جهێ وی یێ دورست. (٢) خودێیە یێ جوهییێن بەنونەضیرییان، ئەوێن باوەری ب پێغەمبەرینییا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- نەئینای، ژ تاخێ وان یێ ب ڕەخ موسلمانان ڤە ل (مەدینێ) دەرێخستین، وئەو دەسپێکا دەرێخستنا وان بوو ژ (گزیرتا عەرەبان) بۆ (شامێ)، هەوە -گەلی موسلمانان- هزر نەدکر ئەو ب ڤی حالێ ڕەزیل دێ ژ تاخێ خۆ دەرکەڤن؛ ژ بەر وێ هێزا وان هەی، وجوهییان ژی هزر دکر ئاسێگەهێن وان دێ عەزابا خودێ ژ وان دەتە پاش وکەس نەشێتە وان، ئینا خودێ ژ وی لایی ڤە هاتە وان یێ وان چو هزر بۆ نەکری، وترس وسەهما مەزن هاڤێتە دلێن وان، ئەو خانییێن خۆ ب دەستێن خۆ و ب دەستێن خودان باوەران خراب دکەن، ڤێجا هوین ئەی گەلی خودان عەقل ودیتنێن دورست وجەکێ بۆ خۆ ژ وێ بگرن یا ب سەرێ وان هاتی. (٣) وئەگەر خودێ دەرکەفتنا ژ تاخێ وان ل سەر وان نەنقیسیبا، ئەو ل دنیایێ دا وان ب کوشتن وگرتنێ عەزاب دەت، و ل ئاخرەتێ عەزابا ئاگری بۆ وان هەیە.

(٤) ئەڤا ل دنیایێ ب سەرێ جوهییان هاتی وئەوا ل ئاخرەتێ ل هیڤییا وان ژ بەر هندێیە چونکی وان بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی کر، ووان دوژمناتییا وان کر، وهەچییێ بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەت هندی خودێیە بۆ وی یێ عەزاب دژوارە. (٥) هەر دارقەسپەکا هەوە -گەلی خودان باوەران- بری بت یان هێلابتە ل سەر بنا وێ ونە بری بت، ئەو ب ئانەهییا خودێ وئەمرێ وییە، ودا ئەو ب وێ چەندێ وان ڕەزیل بکەت یێن ژ بن ئەمرێ وی دەرکەفتین، دەمێ وی هوین ل سەر برینا دارقەسپێن وان زال کرین کو ببڕن یان بسۆژن. (٦) وئەو مالێ جوهییێن بەنونەضیرییان یێ خودێ ئێخستییە دەستێ پێغەمبەرێ خۆ، هوین بۆ ب دەست ڤە ئینانا وی ل سەر پشتا چو هەسپ وحێشتران سویار نەبووبوون، بەلێ خودێ پێغەمبەرێن خۆ ل سەر هەچییێ وی بڤێت زال دکەت، ڤێجا ئەو بێ شەڕ خۆ ب دەست وی ڤە بەرددەن. وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە چو تشت وی بێزار ناکەن. (٧) ئەو مالێ خەلکێ گوندان یێ بێ شەڕ وسویاربوونا ل سەر پشتا هەسپ وحێشتران خودێ ئێخستییە دەستێ پێغەمبەرێ خۆ ئەو بۆ خودێ وپێغەمبەرێ وییە، د بەرژەوەندییێن موسلمانان یێن گشتی دا دێ ئێتە خەرجکرن، وبۆ مرۆڤێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- یێن نێزیکە، وبۆ ئێتیم، وهەژار وڕێڤنگانە یێن مالێ وان نەمای وئەو ژ جهێن خۆ ددویر؛ ئەڤە ژ بەر هندێیە دا مال هەما بەس د دەستێ زەنگینان دا نەبت، وهەژار ژێ د بێ بار بن. ومالێ پێغەمبەر بدەتە هەوە، یان بۆ هەوە بدانت هوین وی وەربگرن، ویێ وی هوین ژ وەرگرتنا وی داینە پاش هوین خۆ ژێ بدەنە پاش، وهوین تەقوا خودێ بکەن وپێگیرییێ ب فەرمانا وی بکەن. هندی خودێیە یێ عەزاب دژوارە بۆ وی یێ بێ ئەمرییا وی بکەت. وئەڤ ئایەتە بناخەیە بۆ هندێ کو دڤێت کار ب سوننەتێ بێتەکرن. (٨) وهەر وەسا هندەک ژ ڤی مالێ خودێ ئێخستییە دەستێ پێغەمبەرێ خۆ بۆ وان هەژارانە یێن کافرێن (مەکەهێ) ئەو نەچارکرین ژ مال وحالێ خۆ دەرکەڤن ومشەخت ببن، ئەو داخوازێ ژ خودێ دکەن کو ئەو ل دنیایێ ڕزقی بدەتە وان و ل ئاخرەتێ ژ وان ڕازی ببت، وئەو ب کرنا جیهادا د ڕێکا خودێ دا دینێ خودێ وپێغەمبەرێ وی ب سەر دئێخن، ئەون یێن ڕاستگۆ یێن ب کریار گۆتنا خۆ ڕاست دەرێخستی. (٩) وئەوێن ل (مەدینێ) ئاکنجی بووین، وبەری مشەختبوونا مشەختییان باوەری ئینای -کو ئەنصارینە- ئەو حەز ژ مشەختییان دکەن، و ب مالێ خۆ هاریکارییا وان دکەن، وحەسویدییێ ب وان نابەن ژ بەر وی مالێ بۆ وان هاتییەدان، وئەو مشەختییان ومرۆڤێن پێتڤی ب بەر خۆ دئێخن، ئەگەر خۆ ئەو دهەوجە بن ژێ، وهەچییێ ژ چریکییێ ونەدانا خێران بێتە پاراستن ئەو ئەون یێن ب سەر کەفتین وگەهشتینە مرادێ.

(١٠) وئەو خودان باوەرێن پشتی ئەنصاری وموهاجرێن یەکێ هاتین دبێژن: خودایێ مە تو گونەهێن مە بۆ مە ژێ ببە، وگونەهان بۆ وان برایێن مە ژی ژێ ببە یێن بەری مە باوەری ئینای وچووین، وتو کەرب ونەڤیانەکێ بۆ یەکی ژ خودان باوەران نەکە د دلێن مە دا، خودایێ مە هندی تویی تو ب بەنیییێن خۆ یێ مهرەبانی، وتو ب وان یێ دلۆڤانکاری. وئەڤ ئایەتە دەلیلە کو دڤێت موسلمان ب باشی بەحسێ پێشیییێن خۆ بکەت، ودوعایان بۆ وان بکەت، وکو ئەو حەز ژ صەحابیییێن پێغەمبەرێ خودێ بکەت، وبەحسێ وان ب باشی بکەت، ودوعایان بۆ بکەت کو خودێ ژ وان ڕازی ببت. (١١) ئەرێ تە بەرێ خۆ نەدایە منافقان، ئەو دبێژنە برایێن خۆ د کوفرێ دا ژ جوهیییێن بەنونەضیرییان: ئەگەر موحەممەد وهەڤالێن وی هەوە ژ تاخێ هەوە دەربێخن ئەم ژی دێ د گەل هەوە دەرکەڤین، و د مەسەلا شەرمزارکرن ودەرێخستنا هەوە دا ئەم گوهدارییا کەسێ ناکەین، وئەگەر ئەو شەڕێ هەوە بکەن ئەم دێ پشتەڤانییا هەوە کەین؟ وخودێ شاهدەییێ ددەت کو منافق د وێ سۆزێ دا یا وان دایە جوهییان ددرەوینن. (١٢) ئەگەر جوهی ژ (مەدینێ) بێنە دەرێخستن منافق د گەل وان دەرناکەڤن، وئەگەر شەڕێ وان هاتەکرن ئەو هاری وان ناکەن وەکی وان سۆز دایێ، وئەگەر ئەو هاری وان شەڕی بکەن ژی ئەو دێ پشت دەن وڕەڤن، پاشی خودێ وان ب سەر نائێخت، بەلکی دێ وان ڕەزیل وشەرمزار کەت. (١٣) نێ ترسا منافقان وسەهما وان ژ هەوە -گەلی خودان باوەران- د دل دا پترە ژ ترسا وان ژ خودێ؛ چونکی ئەو مللەتەکن تێ ناگەهن کانێ خودێ چەند یێ مەزنە، و ژ عەزابا وی ناترسن. (١٤) ئەگەر ل هندەک گوندێن ئاسێ و ل پشت شویرهە وخەندەکێن موکم ودیواران نەبت، جوهی پێکڤە شەڕێ هەوە ناکەن، دوژمناتی د ناڤبەرا وان دا یا دژوارە، تو هزر دکەی ئەو هەمی ل سەر یەک گۆتن دکۆمبووینە وئەو ب خۆ دلێن وان د ژێک دویرن؛ چونکی ئەو د ئایەتێن خودێ ناگەهن وهزرا خۆ تێدا ناکەن. (١٥) مەتەلا ڤان جوهییا د ڤێ عەزابێ دا یا خودێ ب سەرێ وان ئینای وەکی مەتەلا کافرێن قورەیشیییانە ل ڕۆژا (بەدرێ)، ومەتەلا جوهیییێن بەنوقەینوقاعانە، دەمێ وان ل دنیایێ تام کرییە دویماهییا خرابییا کوفر ودوژمناتییا خۆ بۆ پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن-، و ل ئاخرەتێ عەزابەکا ب ئێش ونەخۆش بۆ وان هەیە. (١٦) ومەتەلا ڤان منافقان د سەردابرنا جوهییان وپالڤەدانا وان دا بۆ شەڕی وسۆزدانا کو ئەو پشتەڤانییا وان دژی پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- بکەن، وەکی مەتەلا شەیتانییە دەمێ وی کوفر ل بەر مرۆڤی شرین کری، وبەرێ وی دایێ، ڤێجا دەمێ ئەو کافر بووی، شەیتانی گۆتێ: ئەزێ ژ تە بەریمە، هندی ئەزم ئەز ژ خودێ خودایێ هەمی چێکرییان دترسم.

(١٧) ڤێجا دویماهیا شەیتانی ویا وی مرۆڤێ گوهدارییا وی کری وکافر بووی، ئەو بوو ئەو هەردو چوونە ئاگری، هەر وهەر دێ تێدا مینن، وئەو جزایێ زۆردارانە یێن پێ ل توخوبێن خودێ ددانن. (١٨) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری، ژ خودێ بترسن، وهشیاری عەزابا وی بن، وێ بکەن یا وی فەرمان پێ ل هەوە کری وخۆ ژ وێ بدەنە پاش یا وی هوین ژێ داینە پاش، وهەر نەفسەک بلا هزرا خۆ د وی کاری دا بکەت یێ وێ بۆ ڕۆژا قیامەتێ پێشکێش کری، وهوین د هەمی کارێ خۆ دا ژ خودێ بترسن، هندی خودێیە ب وی کارێ هوین دکەن یێ شارەزایە، تشتەک ژ کریارێن هەوە ل وی بەرزە نابت، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (١٩) وهوین -گەلی خودان باوەران- وەکی وان نەبن یێن ئەو حەق هێلای یێ خودێ ل سەر وان واجبکری، ڤێجا ژ بەر هندێ وی بارا وان ژ وان خێرێن وان ژ عەزابا ڕۆژا قیامەتێ ڕزگار دکەت ژ بیرا وان بر، ئەوێن هەنە یێن فاسق، یێن کو ژ بن ئەمرێ خودێ وپێغەمبەرێ وی دەرکەفتین. (٢٠) خودانێن ئاگری یێن دئێنە عەزابدان، وخودانێن بەحەشتێ یێن دکەڤنە خۆشییان وەکی یەک نابن، خودانێن بەحەشتێنە یێن مرادێن وان ب دەست دکەڤن، و ژ هەر نەخۆشییەکێ ڕزگار دبن. (٢١) ئەگەر ئەڤ قورئانە مە ب سەر چیایەکی دا ئینابا خوارێ، وئەو د سۆز وگەفێن وێ گەهشتبا، تو دا بینی ئەو د گەل وێ هێز وموکمی ومەزنییا وی هەی، دا ژ ترسا خودێ دا شکێت وپرت پرت بت. وڤان مەتەلان ئەم دئینین، وبۆ مرۆڤان ئاشکەرا دکەین؛ دا ئەو هزرێن خۆ د شیان ومەزنییا خودێ دا بکەن. وئەڤ ئایەتە بەرێ مە ددەتە هندێ ئەم هزرێن خۆ د قورئانێ دا بکەین، وخۆ تێ بگەهینین، وکاری پێ بکەین. (٢٢) ئەوە ئەللاهـ ئەو خودایێ ب حەقی پەرستنا وی دئێتەکرن یێ کو ژ وی پێڤەتر چو خودایێن ڕاست نەهەین، زانایێ تشتێ ڤەشارتی وئاشکەرایە، دزانت چ تشتێ ل بەرچاڤ هەیە و چ تشتێ نە ل بەرچاڤ هەیە، ئەوە پڕدلۆڤانێ ڕەحما وی هەمی تشت ڤەگرتین، یێ دلۆڤانکارە ب وان یێن باوەری ب وی ئینای. (٢٣) ئەوە ئەللاهـ یێ ب حەقی پەرستن بۆ دئێتەکرن، یێ کو ژ وی پێڤەتر چو خودایێن ڕاست نەهەین، خودانێ هەمی تشتان، یێ کو بێ بەرهنگاری تەصەرروفێ د وان دا دکەت، ژ هەر کێماسییەکێ یێ پاکە و ژ هەر عەیبەکێ یێ ساخلەمە، پێغەمبەرێن خۆ ڕاستگۆ دەردئێخت ب وان ئایەتێن ئاشکەرا یێن وی د گەل وان هنارتین، یێ زێرەڤانە ل سەر کریارێن بەنییێن خۆ، یێ زالە کەس وی بێزار ناکەت، کوتەککارە خەلک هەمی یێن ئێخستینە بن دەستێ خۆ، یێ خۆمەزنکەرە مەزنی هەمی یا وییە. یێ پاک بت خودێ ژ وی تشتێ بوتپەرێس بۆ وی دکەنە هەڤپشک. (٢٤) ئەوە ئەللاهـ یێ ئافراندەر، ئەوێ خەلک ل دویڤ حکمەتەکێ چێکرین، یێ وێنەکێش ب وی ڕەنگێ وی بڤێت، ناڤێن باش وسالۆخەتێن بلند یێن وینە، هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی تەسبیحا وی دکەت، وئەوە زالێ د تۆلڤەکرنا خۆ دا یێ دژوار، یێ کاربنەجهە د ڕێڤەبرنا کارێ بەنییێن خۆ دا.

(١) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، هوین دوژمنێن من ودوژمنێن خۆ بۆ خۆ نەکەنە دۆست وسەرکار، دلێ خۆ بدەنێ ودەنگ وباسێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بۆ ببەن، ونهێنییێن موسلمانان بۆ بێژن، ووان کوفر ب وێ حەقییێ کرییە یا بۆ هەوە هاتی ژ باوەری ئینانا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی وئەو تشتێ هاتییە خوارێ ژ قورئانێ، ئەو پێغەمبەری وهەوە ژی -گەلی خودان باوەران- ژ (مەکەهێ) دەردئێخن؛ چونکی هەوە باوەری ب خودێ خودایێ خۆ وتەوحیدا وی ئینایە، ئەگەر هوین -گەلی خودان باوەران- پێخەمەت جیهادا د رێکا من دا مشەخت بووینە؛ دا رازیبوونا من ب دەست خۆ بێخن، هوین وەلاتا خۆ نەدەنە دوژمنێن من ودوژمنێن خۆ، کو ب نەپەنی ڤە حەز ژ وان بکەن، وئەز ب وێ یێ زانامە یا هەوە ڤەشارتی ویا هەوە ئاشکەرا کری، وهەچییێ ژ هەوە وێ چەندێ بکەت ب راستی ئەوی رێکا راست یا ل بەر خۆ بەرزەکری ویێ ژ حەقییێ دەرکەفتی. (٢) ئەگەر ئەوێن هە یێن هوین ب دزی ڤە حەز ژێ دکەن هەوە بگرن وهوین بکەڤنە دەستێن وان ئەو دێ بۆ هەوە بنە نەیار، ودێ شەرێ هەوە کەن وهەوە کوژن وگرن، وئەو دێ ئەزمانێن خۆ ب خرابییێ د دەر حەقا هەوە دا درێژ کەن، وهەر چاوا بت خوزبیا وان ئەو بوو هوین ژی وەکی وان کافر ببن. (٣) نە مرۆڤاینییا هەوە ونە زارۆیێن هەوە مفایێ هەوە نادەن دەمێ هوین ژ بەر وان دۆستینییا کافران دکەن، رۆژا قیامەتێ خودێ دێ هەوە ژێک ڤەقەتینت، یێن گوهدارییا وی کری ئەو دێ بەتە بەحەشتێ، ویێن بێ ئەمرییا وی کری ئەو دێ بەتە جەهنەمێ. وخودێ ب کارێ هوین دکەن یێ بینەرە، چو گۆتن وکریارێن هەوە ل وی بەرزە نابن. (٤) ب راستی چاڤلێکرنەکا باش بۆ هەوە -گەلی خودان باوەران- د ئیبراهیمی وخودان باوەرێن د گەل وی دا هەبوویە، دەمێ وان گۆتییە مللەتێ خۆ یێ کوفر ب خودێ کری: هندی ئەمین ئەم ژ هەوە و ژ وی تشتێ هوین ژبلی خودێ دپەرێسن دبەرینە، مە کافری ب هەوە کر، وئەم ب وێ کوفرێ درازی نینین یا هوین ل سەر، ودوژمناتی د ناڤبەرا مە وهەوە دا ئاشکەرا بوو وهەروهەر دێ مینت هندی هوین دکافر بن، وحەتا هوین باوەرییێ ب خودێ ب تنێ بینن، بەلێ ئەو گۆتنا ئیبراهیمی بۆ هەوە نابتە جهێ چاڤلێکرنێ دەمێ وی داخوازا گونەهـ ژێبرنێ بۆ بابێ خۆ کری؛ چونکی ئەو هنگی بوو دەمێ هێشتا بۆ وی دیار نەبووی کو بابێ وی دوژمنێ خودێیە، ودەمێ بۆ وی دیار بووی کو ئەو دوژمنێ خودێیە وی خۆ ژێ بەری کر، خودایێ مە ئەم خۆ ب هیڤییا تە ڤە دهێلین، وئەم ب تۆبەکرن ڤە ل تە دزڤرین، و رۆژا قیامەتێ زڤرین بۆ نک تەیە. (٥) خودایێ مە تو مە نەکەیە فتنە بۆ ئەوێن کافر بووین کو تو عەزابا خۆ ب سەر مە دا بینی یان وان ل سەر مە زال کەی، ڤێجا کافر بێژن: ئەگەر ئەڤە ل سەر حەقییێ بان ئەڤ عەزابە ب سەر وان دا نەدهات، ڤێجا ئەو پتر کافر ببن، وتو ب عەفووا خۆ گونەهێن مە ڤەشێرە، هندی تویی تویی زالێ کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجهـ د گۆتن وکریارێن خۆ دا.

(٦) ب ڕاستی چاڤلێکرنەکا باش بۆ هەوە -گەلی خودان باوەران- د ئیبراهیمی وئەوێن د گەل دا هەبوویە بۆ وی یێ دلێ خۆ ببەتە خێرا خودێ ل دنیایێ وئاخرەتێ، وهەچییێ پشت بدەتە وێ یا خودێ بەرێ وی دایێ ژ چاڤلێکرنا پێغەمبەران، ودۆستینییا دوژمنێن خودێ بکەت، هندی خودێیە ژ بەنییێن خۆ یێ بێ منەتە، د هەمی سالۆخەتێن خۆ دا و ل هەمی دەمان یێ هێژای مەدحانە. (٧) گەلی خودان باوەران بەلکی خودێ د ناڤبەرا هەوە ووان دا یێن هەوە نەیارەتییا وان کری ژ مرۆڤێن خۆ یێن بوتپەرێس ڤیانەکێ پشتی نەڤیانێ بدانت، وپشتی کەرب ژێ ڤە بوونا هەوە بۆ وان حەژێکرنێ د ناڤبەرا هەوە دا پەیدا کەت، پشتی ئەو دلێن وان بۆ ئیسلامێ فرەهـ دکەت، وخودێ ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە، وخودێ باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانکارە. (٨) خودێ هەوە -گەلی خودان باوەران- ژ وان کافران پاشڤەنابەت یێن شەڕێ هەوە سەرا دینی نەکری، وهوین ژ وارێ هەوە دەرنەئێخستین کو هوین باشییێ د گەل وان بکەن، وکو هوین ب قەنجی دادییێ د گەل بکەن. هندی خودێیە حەز ژ وان دکەت یێن د گۆتن وکریارێن خۆ دا دادییێ دکەن. (٩) هەما خودێ هەوە ژ وان پاشڤە لێ ددەت یێن شەڕێ هەوە سەرا دینی کری وهوین ژ وارێ هەوە دەرێخستین، وهاریکارییا کافران ل سەر دەرێخستنا هەوە کری کو هوین دۆستینی وپشتەڤانییا وان بکەن، وهەچییێ وان دژی خودان باوەران بۆ خۆ بکەتە دۆست وهۆگر، ئەو ئەون یێن زۆرداری ل خۆ کری، و ژ تورخوییێن خودێ دەرکەفتین. (١٠) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، ئەگەر ژنێن خودان باوەر ب مشەختی ژ جهێ کوفرێ هاتنە نک هەوە ل جهێ ئیسلامێ، هوین وان بجەرببینن؛ دا ڕاستییا باوەرییا وان بزانن، خودێ ب ڕاستییا باوەرییا وان زاناترە، ڤێجا ئەگەر هەوە ب نیشانێن ئاشکەرا زانی کو ئەو دخودان باوەرن، هوین وان نەزڤرینننە نک زەلامێن وان یێن کافر؛ چونکی یا حەلال نینە ژنێن خودان باوەر شوی ب مێرێن کافر بکەن، ویا حەلال نینە بۆ کافران کو ژنێن خودان باوەرا مارە بکەن، وهوین وی مالی بۆ وان کافران بزڤرینن یێ وان ب مەهر دایە ژنێن خۆ یێن کو هاتین موسلمان بووین، وچو گونەهـ ل سەر هەوە نینە کو هوین وان ژنان مارە بکەن ئەگەر هەوە مەهرێ وان دایێ. وهوین ژنێن خۆ یێن کافر ب ژنینی ل نک خۆ نەگرن، وهوین ژی داخوازا وی مەهری ژ کافران بکەن یێ هەوە دایە وان ژنێن خۆ ئەوێن ژ ئیسلامێ دەردکەڤن ودچن دگەهنە وان، وبلا ئەو ژی داخوازا وێ مەهرێ بکەن یا وان دایە وان ژنێن خۆ ئەوێن موسلمان دبن ودئێن دگەهنە هەوە، ئەڤ حوکمە یێ د ڤێ ئایەتێ دا هاتی حوکمێ خودێیە ئەو حوکمی پێ د ناڤبەرا هەوە دا دکەت ڤێجا هوین بێ ئەمرییا وی نەکەن. وخودێ یێ پڕزانا وکاربنەجهە. (١١) وئەگەر هندەک ژنێن هەوە ژ ئیسلامێ دەرکەفتن وچوون گەهشتنە کافران، وکافران ئەو مەهر نەدا هەوە یێ هەوە دایە وان ژنان، پاشی ئەو کافر کەفتنە دەستێ هەوە وهوین شیانە وان، هوین هندێ ژ دەسکەفتییان بدەنە وان موسلمانێن ژنێن وان چووینە ناڤ کافران هندی وی مەهرێ وان بەری هنگی دایە ژنێن خۆ، وهوین=

=تەقوا وی خودایی بکەن یێ هوین باوەرییێ پێ دئینن. (١٢) ئەی پێغەمبەر ئەگەر ئەو ژنێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەری هەی هاتنە نک تە دا پەیمانێ بدەنە تە کو ئەو چو شریکان بۆ خودێ د پەرستنێ دا چێ نەکەن، ودزییێ نەکەن، وزنایێ نەکەن، وزارۆیێن خۆ بەری بوونێ وپشتی بوونێ نەکوژن، ووهندەک زارۆیێن نە ژ زەلامێن خۆ ب دویڤ وان نەئێخن، و د باشییێ دا بێ ئەمرییا تە نەکەن، تو پەیمانێ ل سەر وێ چەندێ بدە وان، وداخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ وان ژ خودێ بکە. هندی خودێیە باش گونەهـ ژێبرێ گونەهێن بەنییێن خۆ یێن تۆبەکەرە، ویێ دلۆڤانکارە ب وان. (١٣) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، هوین وان بۆ خۆ نەکەنە دۆست وهۆگر یێن ژ بەر کوفرا وان خودێ غەزەب لێ کری، ئەو وەسا ژ خێرا خۆ یا ل ئاخرەتێ بێ هیڤی بووینە، وەکی کو ئەو کافرێن هاتینە ڤەشارتن د گۆڕان دا ژ ڕەحما خودێ بێ هیڤێ بووین؛ پشتی وان ب چاڤ دیتی وزانی کو چو بار ژ ڕەحمێ بۆ وان نینە.

سوورەتا (الصف)

(١) هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی خودێ ژ هەر تشتەکێ نە بابەتی وی بت مەزن وپاک کرییە، وئەوە زالێ کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجهـ د گۆتن وکریارێن خۆ دا. (٢) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، بۆچی هوین سۆزێ ددەن، یان گۆتنەکێ دبێژن وپاشی هوین پێگیرییێ پێ ناکەن؟ وئەڤە ئاشکەراکرنە بۆ خرابییا وی کەسێ گۆتن وکریارێن وی وەکی یەک نەبن. (٣) ل نک خودێ کەرب ونەڤیانەکا مەزنە هوین وی تشتی ب دەڤێ خۆ بێژن یێ هوین نەکەن. (٤) هندی خودێیە حەز ژ وان دکەت یێن ڕێز ڕێزە شەڕی د ڕێکا وی دا دکەن هەر وەکی ئەو ئاڤاهییەکێ موکم وپێکڤە گرێدایـنە یـێ دوژمـن تـێ نەبۆرت. وئەڤ ئایەتا خێرا جیهادێ وجیهادکەران بەرچاڤ دکەت؛ چونکی خودێ حەز ژ وان بەنییێن خۆ دکەت یێن شەڕی د ڕێکا وی دا دکەن، وڕێز ڕێزە بەرانبەر دوژمنان ڕاوەستن. (٥) وتو بۆ ملەتێ خۆ بێژە -ئەی موحەممەد- دەمێ مووسای -سلاڤ لێ بن- گۆتییە ملەتێ خۆ: بۆچی هوین ب گۆتن وکریار نەخۆشییێ دگەهیننە من، وهوین دزانن کو ئەز پێغەمبەرێ خودێمە بۆ هەوە؟ ڤێجا دەمێ وان بەرێ خۆ ژ ڕاستییێ وەرگێڕای پشتی وان زانی، وڕژدی ل سەر وێ چەندێ کری، جزایێ وان خودێ دلێن وان ژ قەبویلکرنا حەقییێ وەرگێڕان؛ ژ بەر کو وان سەرداچوون بۆ خۆ هلبژارت. وخودێ بەرێ وی ملەتی نادەتە هیدایەتێ یێ بێ ئەمری کری و ژ ڕێکا حەق دەرکەفتی.

(٦) وتو بۆ مللەتێ خۆ بێژە دەمێ عیسایێ کوڕێ مەریەمێ گۆتییە مللەتێ خۆ: هندی ئەزم ئەز پێغەمبەرێ خودێمە بۆ هەوە، ئەز ڕاستگۆییا وێ تەوراتێ ئاشکەرا دکەم یا بەری من هاتی، وئەز شاهدەییێ ل سەر ڕاستگۆییا وی پێغەمبەری ددەم ئەوێ دێ پشتی من ئێت وناڤێ وی (ئەحمەدە)، وئەو موحەممەدە، ڤێجا دەمێ موحەممەد ب ئایەتێن ئاشکەرا بۆ وان هاتی، وان گۆت: ئەڤا تو بۆ مە پێ هاتی سێرەبەندییەکا ئاشکەرایە. (٧) وکەس ژ وی زۆردارتر نینە یێ ژ نک خۆ درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ بکەت، وشریکان بۆ وی د پەرستنێ دا بدانت، وئەو بۆ هاتنا د ئیسلامێ دا وپەرستنا خودێ ب تنێ دئێتە گازیکرن. وخودێ بەرێ وان نادەتە ئیفلەحێ یێن ب کوفرێ وشرکێ زۆرداری ل خۆ کری. (٨) ڤان زۆرداران دڤێت ب درەوێن خۆ وێ حەقییێ نەهێلن یا موحەممەد پێ هاتی -کو قورئانە- وخودێ حەقییێ دێ ئاشکەرا کەت ودینێ خۆ پێک ئینت ئەگەر خۆ کافران پێ نەخۆش بت ژی. (٩) خودێیە یێ پێغەمبەرێ خۆ ب قورئانێ ودینێ ئیسلامێ هنارتی؛ دا ئەو وی دینی ب سەر هەمی دینێن دی بێخت، ئەگەر خۆ بوتپەرێسان ب وێ چەندێ نەخۆش بت ژی. (١٠) ئەی ئەوێن باوەری ئینای، ئەرێ ئەز بەرێ هەوە بدەمە بازرگانییەکا مەزن یا هەوە ژ عەزابەکا ب ئێش رزگار بکەت؟ (١١) کو هوین بەردەوامییێ ل سەر باوەرییا خۆ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بکەن، و ب وی مالێ هەوە هەی وجانێ خۆ جیهادێ د ڕێکا خودێ دا بکەن؛ دا دینێ وی ب سەر بێخن، ئەو بۆ هەوە ژ بازرگانییا دنیایێ چێترە، ئەگەر هوین زیان ومفایێ تشتان بزانن، هوین پێگیرییێ ب وێ چەندێ بکەن. (١٢، ١٣) ئەگەر هوین -گەلی خودان باوەران- وێ بکەن یا خودێ فەرمان پێ ل هەوە کری ئەو دێ گونەهێن هەوە بۆ هەوە ڤەشێرت، ودێ هەوە کەتە د هندەک بەحەشتان دا ڕوبیار د بن داروبارێن وێ دا دچن، وئەو دێ هەوە کەتە د هندەک خانیێن پاقژ ڤە ل وان بەحەشتێن هوین هەر وهەر لێ ئاکنجی دبن، وئەڤەیە سەرکەفتنا مەزن یا چو سەرکەفتنێن دی ب دویڤ دا نەبن. وقەنجییەکا دی بۆ هەوە -گەلی خودان باوەران- هەیە هوین حەز ژێ دکەن ئەو ژی سەرکەفتنەکە ژ خودێ بۆ هەوە دئێت، وڤەکرنەکا نێزیکە ل سەر دەستێ هەوە پەیدا دبت. وتو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ ب سەرکەفتنێ وڤەکرنا د دنیایێ دا، و ب بەحەشتێ ل ئاخرەتێ بدە خودان باوەران. (١٤) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، هوین ببنە پشتەڤانێن دینێ خودێ، وەکی هەڤالێن عیسای یێن نێزیک دەمێ عیسای گۆتییە وان: کی ژ هەوە دێ هاریکاری وپشتەڤانییا من د وی تشتی دا کەت یێ مرۆڤی نێزیکی خودێ دکەت؟ وان گۆت: ئەمین پشتەڤانێن دینێ خودێ، ڤێجا دەستەکەک ژ ئیسرائیلیان ب هیدایەت کەفت، ودەستەکەک د سەر دا چوو، ڤێجا مە پشتا وان گرت یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، ومە ئەو ب سەر دەستەکێن دی یێن فەلان ئێخستن، ڤێجا یێن سەرکەفتی بوونە ئەو، وئەڤ چەندە ب هاتنا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- ب جه هات.

(١) هەر تشتەكێ ل عەسمانان و هەر تشتەكێ ل عەردی خودێ ژ وی تشتێ نەبابەتی وی بت پاک دکەت، وئەو ب تنێیە خودانێ هەمی تشتان، یێ کو بێ هەڤرک وان ب ڕێڤە دبەت، یێ پاک ژ هەر کێماسییەکا هەبت، زالێ کەس نەشێتێ، یێ کاربنەجهـ د کار وکریارێن خۆ دا. (٢، ٣) خودێیە یێ کو د ناڤ وان عەرەبێن نەخواندەڤان وبێ کیتاب دا یێن چو شوینوارێن پێغەمبەرینییێ د ناڤ دا نەماین، پێغەمبەرەک ژ وان ب خۆ بۆ هەمی مرۆڤان هنارتی، قورئانێ بۆ وان دخوینت، ووان ژ هەمی بیر وباوەرێن خراب وئەخلاقێ نەباش پاقژ دکەت، وقورئانێ وسوننەتێ نیشا وان ددەت، وهندی ئەو بوون ئەو بەری هاتنا وی د بەرزەبوونەکا ئاشکەرا دا بوون. ووی ئەو بۆ هندەکێن دی ژی هنارتییە ژ عەرەبان و ژ مللەتێن دی یێن هێشتا نەهاتین، پاشی دێ ئێن. وخودێ ب تنێیە یێ ل سەر هەمی تشتان زال وکەس نەشێتێ، یێ کاربنەجهـ د گۆتن وکریارێن خۆ دا. (٤) ئەڤ هنارتنا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- بۆ عەرەبان ومللەتێن دی، قەنجییەکە ژ خودێ، ئەو وێ ددەتە وی یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ، وئەو ب تنێیە یێ خودان قەنجی ودانا مەزن وبەرفرەهـ. (٥) مەتەلا وان جوهییان یێن فەرمان لێ هاتییەکرن کو کاری ب تەوراتێ بکەن پاشی وان کار پێ نەکری، وەکی مەتەلا کەرییە کتێبان هل دگرت ونزانت چ تێدا هەیە، پیسە مەتەلە بۆ وان یێن درەو ب ئایەتێن خودێ کری، وچو مفا بۆ خۆ ژێ نەدیتی، وخودێ وی مللەتێ زۆردار ب هیدایەت نائینت یێ پێ ل توخوبێن وی دانای، وبێ ئەمرییا وی کری. (٦) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان یێن پێگیری ب دینێ جوهیاتییێ یێ هاتییە دەستێڤەدان کری: ئەگەر هوین -ژ درەو- بێژن کو د ناڤبەرا هەمی مرۆڤان دا هوینن خۆشتڤییێن خودێ، پا دێ مرنێ بخوازن ئەگەر هوین د ڤێ گۆتنا خۆ دا ڕاستگۆنە. (٧) وئەڤ جوهییە قەت داخوازا مرنێ ناکەن؛ چونکی وان دنیا ژ ئاخرەتێ خۆشتر دڤێت، وئەو دترسن خودێ وان عەزاب بدەت؛ ژ بەر کوفر وخرابییێن وان کرین. وخودێ ب زۆرداران یێ پڕزانایە، تشتەک ژ زۆرداریيا وان ل وی بەرزە نابت. (٨) تو بێژە: هندی ئەو مرنە یا هوین ژێ دڕەڤن چو ڕەڤ ژێ نینن، وئەو هەر دێ ب سەر هەوە دا ئێت ئەگەر ڕۆژا هەوە هات، پاشی ڕۆژا ڕابوونێ هوین دێ زڤڕنە نک خودێ زانایێ ب هەر تشتەکێ نەبەرچاڤ ویێ بەرچاڤ، ڤێجا ئەو دێ بێژتە هەوە کانێ هەوە چ کرییە، وئەو دێ هەوە سەرا وی کاری جزا دەت.

(٩) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، ئەگەر بانگهلدێری ل رۆژا ئەینیێ بۆ نڤێژێ بانگ دا، هوین بۆ گوهدانا خوتبێ وکرنا نڤێژێ لەزێ بکەن، وکرین وفرۆتنێ وهەر تشتەکێ هەوە موژیل بکەت بهێلن، ئەڤ کارە یێ فەرمان پێ ل هەوە هاتییە کرن بۆ هەوە چێترە؛ ژ بەر وێ خێر وگونەهـ ژێبرنا دێ گەهتە هەوە، ئەگەر هوین مفایێ خۆ بزانن وێ چەندێ بکەن. وئەڤ ئایەتە دەلیلە کو واجبە مرۆڤ بچتە نڤێژا ئەینیێ وگوهدارییا خوتبێ بکەت. (١٠) ڤێجا ئەگەر هەوە گوهدارییا خوتبێ کر، وهەوە نڤێژ کر، هوین ل عەردی بەلاڤ ببن، وهوین ب کەدا خۆ داخوازا رزقی ژ خودێ بکەن، وهوین د هەمی حالان دا گەلەک زکرێ خودێ بکەن؛ دا بەلکی هوین خێرا دنیایێ وئاخرەتێ ب دەست خۆ بێخن. (١١) وئەگەر هندەک موسلمانان بازرگانییەک یان هندەک موژیلاهییا دنیایێ وخەملا وێ دیت ئەو دێ قەست کەنێ، ودێ تە -ئەی موحەممەد- راوەستای ل سەر منبەرێ هێلن، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: ئەو خێر وخۆشییا ل نک خودێ هەی ژ وێ موژیلاهی وبازرگانییێ ب مفاترە، وخودێ -ب تنێ- چێترینێ رزقدەهانە، ڤێجا هوین رزقی ژ وی بخوازن، و ب گوهدارییا ئەمرێ وی هوین خێرا دنیایێ وئاخرەتێ بخوازن.

سوورەتا (المنافقون)

(١) ئەگەر دوروی هاتنە دیوانا تە -ئەی موحەممەد- ب ئەزمانێ خۆ دبێژن: ئەم شاهدەییێ ددەین کو تو پێغەمبەرێ خودێیی، وخودێ دزانت کو تو پێغەمبەرێ وییی، وخودێ شاهدەییێ ددەت کو دوروی د ڤێ شاهدەییا خۆ دا یا ئەو بۆ تە ئاشکەرا دکەن، وسویندێ ل سەر دخۆن ددرەوینن. (٢، ٣) هەما دوروی وان سویندێن خۆ یێن ئەو دخۆن بۆ خۆ دکەنە پەرژان د ناڤبەرا خۆ ولێگرتن وعەزابێ دا، ووان خۆ وخەلکی ژی ژ رێکا خودێ یا راست پاشڤەلێدان، هندی ئەو بوون پیسە کاربوو وان کری؛ چونکی وان ب سەر ڤە باوەری ئینا، و د دل دا ئەو دکافر بوون، ڤێجا ژ بەر کافرییا وان خودێ خەتم ل سەر دلێن وان دا، لەو ئێدی ئەو تێ ناگەهن کانێ مفایێ وان د چ دایە. (٤) وئەگەر تو بەرێ خۆ بدەیە ڤان دورووییان سەروبەرێ وان دێ یێ ب دلێ تە بت، وئەگەر ئەو باخڤن تو دێ گوهـ دەیە ئاخفتنا وان؛ چونکی ئەو بۆ ئاخفتنێ درەهوانن، وئەو ژ بەر دلێن وان یێن ڤالا ژ باوەرییێ، وسەرێن وان یێن ڤالا ژ زانین وتێگەهشتنێ وەکی وان دەپانە یێن بۆ دیواری هاتینە پالدان، ئەو دارێن چو ژین تێدا نە، ئەو هزر دکەن هەر دەنگەکێ بلند ل سەر وانە وبۆ وان یێ خرابە؛ چونکی ئەو راستییا خۆ دزانن، وهندی ئەو دترسینۆکن، و ژ بەر وێ سەهما دلێن وان تژی کری، ئەون یێن گەلەک دوژمناتییا تە وخودان باوەران کری، ڤێجا یێ ژێ هشیاربە، خودێ وان شەرمزار بکەت و ژ رەحما خۆ بێ بار بکەت، چاوا ئەو بەرێ خۆ ژ حەقییێ وەردگێرن وقەستا دورویاتییێ وسەرداچوونێ دکەن؟

(٥) وئەگەر بۆ ڤان دورِوییان هاتە گۆتن: هوین ب تۆبەکرن ڤە وەرن وداخوازا لێبۆرینێ بکەن ژ بەر وان گۆتنێن خراب یێن هەوە کرین، دا پێغەمبەرێ خودێ ژی داخوازا لێبۆرینێ بۆ هەوە ژ خودایێ خۆ بکەت، ئەو بۆ خۆمەزنکرن وترانە سەرێ خۆ دێ هژینن، وتو -ئەی موحەممەد- دێ وان بینی ئەو دێ پشت ددەنە تە، وئەو خۆ ژ وێ مەزنتر دبینن یا ژ وان دئێتە داخوازکرن. (٦) ل بەر ڤان دورِوییان وەکی یەکە چ تو -ئەی موحەممەد- داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ وان ژ خودێ بکەی یان نەکەی، هندی خودێیە قەت ل گونەهێن وان نابۆرت؛ چونکی ئەو ل سەر وان گونەهان درێژدن و د کوفرا خۆ دا دبەردەوامن. هندی خودێیە بەرێ وی مللەتی نادەتە باوەرییێ یێ کوفرێ ب وی بکەت، و ژ بن ئەمرێ وی دەرکەڤت. (٧) ئەڤ دورِوییەنە یێن دبێژنە خەلکێ (مەدینێ): هوین مالی ل سەر هەڤالێن موحەممەدی یێن مشەخت بووین خەرج نەکەن دا ئەو ژ دۆرێن وی ڤەرەڤن. وگەنجینەیێن عەسمانان وعەردی ورِزق هەمی یێ خودێیە، ئەو وی ددەتە هەچییێ وی بڤێت و ل بەر وی دگرت یێ وی بڤێت، بەلێ دورِوی د وێ چەندێ ناگەهن. (٨) ئەو دورِوی دبێژن: ئەگەر ئەم زڤرینە (مەدینێ) دەستەکا سەرفەراز ژ مە دێ دەستەکا خودان باوەرێن رەزیل دەرێخت، وسەرفەرازی یا خودێ وپێغەمبەرێ وییە، ویا وانە یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی هەی نە یا کەسێ دییە، بەلێ دورِوی ژ بەر بێ فامییا خۆ یا مەزن وێ چەندێ نزانن. (٩) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، بلا مالێ هەوە وعەیالێ هەوە هەوە ژ پەرستنا خودێ وگوهدارییا وی موژیل نەکەت، وهەچییێ مال وعەیالێ وی وی ژ وێ چەندێ موژیل بکەت، ئەو ئەون یێن چو بار ژ دلۆڤانییا خودێ بۆ وان نەهەی. (١٠) وهوین -گەلی خودان باوەران- هندەکێ ژ وی رِزقێ مە دایە هەوە د رێکێن خێرێ دا خەرج بکەن، ولەزێ ل وێ چەندێ بکەن بەری مرن بگەهتە یەک ژ هەوە، وئەو نیشانێن وێ ببینت، ڤێجا ب پەشێمانی ڤە بێژت: خودایێ من ئەگەر دەمەکی تە ئەز هێلابام، وپیچەکێ تە مرنا من پاشڤەبربا، ئەز دا خێران ژ مالێ خۆ دەم، ودا بمە ژ مرۆڤێن چاک وتەقوادار. (١١) وخودێ مرنا نەفسەکێ پاشڤەنابەت ئەگەر دەمێ وێ هات، وژییێ وێ خلاس بوو، وخودێ ب وی کارێ هوین دکەن یێ شارەزایە چ باشی بت چ خرابی، وئەو دێ هەوە سەرا وی کاری جزا دەت.

(١) هەر تشتەکێ ل عەسمانان وهەر تشتەکێ ل عەردی خودێ ژ هەر تشتەکێ نە بابەتی وی بت پاک دکەت، مافێ تەصەرفێ د هەر تشتەکی دا یێ وییە، ومەدح وسوپاسییا باش بۆ وییە، وئەو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانە. (٢) خودێیە یێ هوین ژ چونەیێ ئافراندین، ڤێجا هندەک ژ هەوە کوفرێ ب خوداینییا وی دکەن، وهندەک ژ هەوە باوەرییێ ب وی دئینن، وئەو ب کریارێن هەوە یێ بینەرە تشتەک ژێ ل وی بەرزە نابت. (٣) خودێ عەسمان وعەرد ب حکمەتەکا مەزن ئافراندینە، ووی هوین ب جوانترین وێنەیی کێشاینە، وزڤرینا هەوە ل ڕۆژا قیامەتێ بۆ نک وییە، ڤێجا ئەو جزایێ هەر یەکی ل دویڤ کارێ وی ددەتێ. (٤) ئەو هەر تشتەکێ ل عەسمانان وعەردی دزانت، وئەو دزانت کانێ هوین -گەلی مرۆڤان- چ ڤەدشێرن و چ ئاشکەرا دکەن. وخودێ ب وی تشتێ د سنگان دا ڤەدشارتی یێ پڕزانایە. (٥) ئەرێ ما بۆ هەوە -گەلی بوتپەرێسان- بەحسێ وان نەهاتییەکرن یێن کافر بووین ژ وان مللەتێن بەری هەوە بۆرین، دەمێ دویماهییا خراب یا کوفرا وان ویا کریارێن وان د دنیایێ دا گەهشتییە وان، و ل ئاخرەتێ عەزابەکا ب ئێش ونەخۆش بۆ وان هەیە. (٦) ئەوا هە یا د دنیایێ دا ب سەرێ وان هاتی، وئەوا دێ ل ئاخرەتێ ب سەرێ وان ئێت؛ ژ بەر هندێیە چونکی دەمێ پێغەمبەرێن خودێ ب ئایەتێن ئاشکەرا ڤە بۆ وان دهاتن، وان دگۆت: ئەرێ هندەک مرۆڤێن وەکی مە ڕێکێ نیشا مە ددەن؟ ڤێجا وان کوفر ب خودێ کر وباوەری ب پێغەمبەرێن وی نەئینا، وپشت دا حەقییێ وقەبویل نەکر. وخودێ یێ بێ منەتە، وخودێ یێ دەولەمەندە، زەنگینی هەمی یا وییە، د گۆتن وکریار وسالۆخەتێن خۆ دا ئەو یێ هێژایی مەدح وسوپاسییانە، سەرداچوونا وان چو زیانێ ناگەهینتە وی. (٧) ئەوێن کوفر ب خودێ کری ژ درەو گۆتن: پشتی مرنێ ئەم ژ گۆڕان نائێینە ڕاکرن، تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان: بەلێ ئەز ب خودایێ خۆ کەمە هوین دێ زێندی بن ودێ ژ گۆڕان ئێنە ڕاکرن، پاشی بەحسێ وی کاری دێ بۆ هەوە ئێتەکرن یێ هەوە د دنیایێ کری، وئەو چەندە ل سەر خودێ یا ب ساناهییە. (٨) ڤێجا هوین -گەلی بوتپەرێسان- باوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن، و ب دویڤ وێ قورئانێ بکەڤن یا وی بۆ پێغەمبەرێ خۆ ئینایە خوارێ، وخودێ ب وی کارێ هوین دکەن یێ شارەزایە، چو ژ گۆتن وکریارێن هەوە ل وی بەرزە نابن، وئەو دێ هەوە سەرا وان جزا دەت. (٩) هوین ڕۆژا حەشرێ ل بیرا خۆ بینن ئەو ڕۆژا خودێ هەمی مرۆڤان تێدا کۆم دکەت یێن پێشییێ ویێن پاشییێ، ئەو ڕۆژ ئەوە یا زیانا جەهنەمییان تێدا ئاشکەرا دبت؛ چونکی وان گوهدارییا خودێ هێلا بوو. وهەچییێ باوەرییێ ب خودێ بینت وگوهدارییا وی بکەت، ئەو دێ گونەهێن وی بۆ وی ژێ بەت، ودێ وی کەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕویبار د بن قەسرێن وان دا دچن، هەر وهەر ئەو دێ تێدا مینن، ئەو هەرمانا د بەحەشتان دا سەرکەفتنا مەزنە یا چو سەرکەفتن د دویڤ دا نەهەین.

(١٠) وئەوێن كوفر ب خودێ كری وباوەری ب وان موعجزەیان نەئینای یێن وی داینە پێغەمبەرێن خۆ، ئەو خەلكێ ئاگرینە هەر وهەر دێ تێدا مینن، وپیسە جهە یێ ئەو لێ زڤڕین، كو جەهنەمە. (١١) ئاتافەك ب سەرێ یەكی نەهاتییە ئەگەر ب ئاناهییا خودێ وقەدەرا وی نەبت. وهەچییێ باوەرییێ ب خودێ بینت ئەو دێ دلێ وی ب هیدایەت ئینت ڤێجا ئەو دێ ب قەدەرا وی ڕازی بت وخۆ تەسلیمی ئەمرێ وی كەت. وخودێ ب هەر تشتەكی یێ پڕزانایە، تشتەك ژێ ل وی بەرزە نابت. (١٢) وهوین -گەلی مرۆڤان- گوهدارییا ئەمرێ خودێ بكەن، وگوهدارییا پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- د وی تشتی دا بكەن یێ ئەو پێ ژ نك خودایێ خۆ هاتی، ڤێجا ئەگەر هەوە پشتدا گوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی، پشت دانا هەوە چو زیانێ ناگەهینتە پێغەمبەرێ مە، وهەما یا ل سەر وی ئەوە ئەو ئاشكەرا وێ پەیامێ بگەهینتە هەوە یا ئەو پێ هاتییە هنارتن. (١٣) خودێ یێ ب تنێ‌یە چو خودایێن ڕاست ژ وی پێڤەتر نینن، وخودان باوەر د هەمی كارێن خۆ دا بلا خۆ بهێلنە ب هیڤییا خودێ ڤە. (١٤) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای، ژ ژن وزارۆكێن هەوە دوژمن بۆ هەوە هەنە بەرێ هەوە ژ ڕێكا خودێ وەردگێڕن، وهەوە ژ گوهدارییا وی ددەنە پاش، ڤێجا هوین ژ وان دهشیار بن، وگوهدارییا وان نەكەن، وئەگەر هوین ل خەلەتییێن وان ببۆرن وپشت بدەنێ، و ل وان ڤەشێرن، هندی خودێ‌یە باش گونەهـ ژێبرێ دلۆڤانكارە، ئەو دێ گونەهێن هەوە ژێ بەت؛ چونكی لێبۆرینا وی یا مەزنە، ودلۆڤانییا وی یا بەرفرەهە. (١٥) هەما مال وزارۆكێن هەوە بەلا وجەڕباندنن بۆ هەوە. وخێرەكا مەزن ل نك خودێ بۆ وی هەیە یێ گوهدارییا وی بكەت، وحەقێ وی ژ مالێ خۆ دەربێخت. (١٦) ڤێجا هوین -گەلی خودان باوەران- ل دویڤ شیانا خۆ تەقوا خودێ بكەن، droppedوباش گوهدارییا پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- بكەن، وپێگیرییێ ب فەرمانێن وی بكەن، و ژ وی ڕزقێ خودێ دایە هەوە هوین مالی خەرج بكەن ئەو بۆ هەوە ب خێرترە. وهەچییێ ژ چڕیكییێ ونەدانا مالی بێتە پاراستن، ئەو ئەون یێن هەمی خێرێ ب دەست خۆ ڤە دئینن، و ب مراد دكەڤن. (١٧) ئەگەر هوین ب دلەكێ پاقژ وساخلەم مالێ خۆ د ڕێكا خودێ دا خەرج بكەن، خودێ خێرا وی تشتێ هەوە خەرج كری دێ بۆ هەوە زێدە كەت، وئەو دێ گونەهێن هەوە بۆ هەوە ژێ بەت. وخودێ پڕشوكردارێ وانە یێن مالی خەرج دكەن جزایەكێ باش ددەتە وان، یێ ئارامە لەزێ د عەزابدانا وان دا ناكەت یێن بێ ئەمرییا وی دكەن. (١٨) وئەو یێ زانایە ب تشتێ نە بەرچاڤ و ب تشتێ بەرچاڤ، یێ زالە كەس وی بێزار ناكەت، د گۆتن وكریارێن خۆ دا یێ كاربنەجهە.

(١) ئەی پێغەمبەر ئەگەر تە وخودان باوەران ڤیا هوین ژنێن خۆ بەردەن هوین ل دەمێ پاقژبیێ -وبەری چوونا نک وان- وان بەردەن، وهوین دەمێ عددان بهژمێرن؛ دا هوین دەمێ زڤراندنێ بزانن ئەگەر هات وهەوە ڤیا وان بزڤڕینن، وهوین ژ خودێ خودایێ خۆ بترسن، هوین ژنێن بەردای ژ وان خانییان دەرنەئێخن یێن ئەو لێ دئاکنجی حەتا عددەێن وان خلاس نەبن، وعددە سێ ژڤانێن بێ نڤێژیێنە، ئەو ژن تێ نەبن یێن بچویک ویێن ژ عوزران کەفتین ویێن ب حەملە، وبۆ وان چێ نابت ئەو ژی ژ وان خانییان دەرکەڤن، هنگی تێ نەبت ئەگەر ئەو کرێتییەکا ئاشکەرا بکەن، وئەو ئەحکام یێن خودێنە وی ئەو بۆ بەنییێن خۆ داناینە، وهەچییێ پێ ل توخوبێن خودێ بدانت ئەو وی زۆرداری ل نەفسا خۆ کر، وبەرێ وێ دا هیلاکێ. تو -ئەی ئەوێ تە ژن بەردای- نزانی: بەلکی خودێ پشتی وێ بەردانێ تشتەکی بکەت ل سەر هزرا تە نەبت ڤێجا تو ژنکا خۆ بزڤڕینییە ڤە. (٢، ٣) ڤێجا ئەگەر ئەو ژنێن هەوە بەردایین گەهشتنە دویماهییا عددێن خۆ هوین ب جوانی وجامێری وان بزڤڕینن، وخەرجییێ وان بدەنێ، یان ژی هوین حەقێ وان بدەنێ ووان بەردەن، بێی کو هوین زیانێ بگەهیننێ، وهوین دو زەلامێن خۆ یێن عادل ل سەر زڤراندنێ یان بەردانێ بکەنە شاهد، وهوین -گەلی شاهدان- بۆ خودێ نە بۆ چو تشتێ دی شاهدەییێ بدەن، ئەڤا خودێ فەرمان پێ ل هەوە کری ئەو مفای ژێ دبینت یێ باوەری ب خودێ وڕۆژا دویماهییێ ئینای. وهەچییێ ژ خودێ بترست وکاری ب فەرمانا وی بکەت، هەر تەنگاڤییەکا هەبت خودێ دێ وی ژێ دەرێخت، و ژ ڕێکەکا ئەو چو هزرێ بۆ نەکەت دێ دەرگەهێن ڕزقی بۆ وی ڤەکەت. وهەچییێ خۆ بهێلتە ب هیڤییا خودێ ڤە ئەو تێرا وی هەیە کو خەمێن وی نەهێلت. هندی خودێیە فەرمانا خۆ پێک دئینت، چو ژ دەست وی دەرناکەڤت، وچو کار وی بێزار ناکەن، خودێ بۆ هەر تشتەکی دەمەک دانایە ئەو دگەهتێ، وقەدەرک بۆ دانایە ئەو ژێ دەرباز نابت. (٤) وئەو ژنێن بەردای یێن ژ بەر ژییێ خۆ یێ مەزن ژ بێ نڤێژییان بێ هیڤی بووین، ئەگەر هوین تێدا کەفتنە گومانێ وهەوە نەزانی حوکمێ وان چیە؟ عددێن وان سێ مەهن، وئەوێن بچویک یێن هێشتا نەکەفتینە بێ نڤێژییێ، عددێن وان ژی سێ مەهن. وئەو ژنێن ب حەملە عددتێن وان ئەوە ئەو حەملێ خۆ بدانن. وهەچییێ ژ خودێ بترست وفەرمانێن وی ب جه بینت، ئەو ل دنیایێ وئاخرەتێ کارێ وی بۆ وی دێ ب ساناهی ئێخت. (٥) ئەڤا هاتییە گۆتن ژ مەسەلا بەردانا ژنان وعددێن وان فەرمانا خودێیە یا وی بۆ هەوە -گەلی مرۆڤان- ئینایە خوارێ؛ دا هوین کاری پێ بکەن. وهەچییێ ژ خودێ بترست وتەقوا وی بکەت وخۆ ژ بێ ئەمرییا وی بدەتە پاش، وفەرمانێن وی ب جه بینت، ئەو دێ گونەهێن وی ژێ بەت، وخێرا وی ل ئاخرەتێ مەزن کەت، ووی بەتە بەحەشتێ.

(٦) هوین ژنێن خۆ یێن بەردای ل دەمێ عددێن وان ل دویڤ شیانێن خۆ ل هندەک جهێن وەکی جهێن خۆ ئاکنجی بکەن، وچو زیانێ نەگەهیننە وان؛ دا د خانی دا ل سەر وان بەرتەنگ بکەن، وئەگەر ئەو ژنێن هەوە بەردایـن ب حەملە بـن، هـوین ل دەمـێ عـددەی خـەرجییـێ وان بدەنێ حەتا ئەو حەملێ خۆ بدانن، ڤێجا ئـەگـەر وان ب پـارە شیر دا زارۆکێن خۆ ژ هـەوە، هوین پارێ وان ب دورستی بدەنێ، وهندەک ژ هەوە بلا فـەرمـانێ ب قـەنجییـێ ل یـەک ودو بکەن، وئەگەر هوین ل سەر هندێ پێک نەهاتن کو دایک شیری بدەتە زارۆکی، ل سەر بابێیە کو ژنکەکا دی بۆ وی بگرت دا شیری بدەتێ. (٧) زەلام بلا ل دویڤ وی ڕزقێ خودێ دایـێ خەرجییێ بدەتە ژنا خۆ یا وی بەردای، وبلا مالی بدەتە زارۆکێ خۆ ژی ئەگەر بەر دەستێ وی یێ فرەهـ بت، وئەوێ ڕزق ل سەر هاتییە بەرتەنگ کرن کو مرۆڤێ فەقیرە بلا ئەو ژی ل دویڤ شیانا خۆ خەرجی بدەت، داخوازا هندێ ژ فـەقیری نائێتـەکرن هندی ژ زەنگینـی دئێتـەکرن، پشتی نەخۆشییێ وتەنگاڤییێ خودێ دێ کەتە خۆشی وبەرفرەهی. (٨، ٩) وگـەلـەک گونـدان خەلکێ وان بێ ئەمرییا خودێ وپێغەمبەرێ وی کربوو وزێدە ب ناڤ کوفر وسەرداچوونێ ڤە چووبوون، ڤێجا مە حسێبەکا دژوار سەرا کریارێن وان د گەل وان کر، و ب عـەزابـەکا مـەزن وکرێت مە ئەو عـەزابدان، ڤێجا وان تـام کـرە دویماهییا خراب یا کـوفر وسـەرداچوونا خۆ، ودویماهییا کوفرا وان تێچوون وزیانا مەزن بوو. (١٠، ١١) خودێ عـەزابـەکا دژوار بـۆ ڤـان مللەتێن سەرداچووین وبێ ئەمرییا وی وپێغەمبەرێ وی کری ئامادە کربوو، ڤێجا هوین تەقـوا خـودێ بکـەن و ژ غـەزەبـا وی بترسـن گـەلـی خـودان عـەقـلان یـێن بـاوەری ب خـودێ ئینـای ودویکـەفتنـا پێغـەمبـەرێ وی کـری. ب ڕاسـتی خـودێ بیرئینانـەک بـۆ هـەوە -گـەلـی خـودان بـاوەران- ئینـا خـوارێ بیـرا هـەوە پـێ بێتـە ڤـە، وهـەوە ل بـارا هـەوە ژ بـاوەرییـێ وگوهـدانێ ئاگەهدار بکەت. وئەڤ بیرئینانە ئەو پێغەمبەرە یێ وان ئایەتێن خودێ بۆ هـەوە بخوینت یـێن حەقییێ ئاشکەرا دکەن؛ دا ئەو وان یێن باوەری ب خـودێ وپێغـەمبـەرێ وی ئینـای، وکـار ب ئەمر وفەرمانا وی کری ژ تارییێن کوفرێ دەربێختە ڕۆناهییا باوەرییـێ، وهـەچییـێ بـاوەرییـێ ب خودێ بینت وکارەکێ چاک بکەت، ئەو دێ وی کەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕویبار د بـن دار وبارێن وان دا دچن، هەروهەر دێ تێدا مینن، ب ڕاستی خودێ ڕزقەکێ باش د بەحەشتـێ دا یێ دایە مرۆڤێ چاک. (١٢) خودێ ب تنێ یە یێ حەفت عەسمان ئافراندین، و ژ عـەردی ژی حەفت ئافراندین، ووی فەرمان ب وێ ئینایە خوارێ یا وی بۆ پێغەمبەرێن خۆ هنـارتی و ب وێ یا ئەو د ناڤبەرا عەسمانان وعەردی دا خەلکی پێ ب ڕێڤە دبـەت؛ دا هـوین -گـەلـی مرۆڤان- بزانن کو خودێ ل سەر هەر تشـتەکی یێ خودان شیانە چو تشت ل بـەر وی ئاسێ نابت، وکو خودێ ب زانینێ دۆر ل هەر تشتەکی گرتییە، ڤێجـا تشـتەک ژ بـن زانیـن وشـیانا وی دەرناکەڤت.

سوورەتا (التحريم)

(١) ئەی پێغەمبەر بۆچی تو وی تشتێ خودێ بۆ تە حەلالکری ل سەر خۆ حەرام دکەی؟ تو دخوازی ژنکێن تە ژ تە ڕازی ببن؟ وخودێ باش گونەهـ ژێبرە بۆ تە، ویێ دلۆڤانکارە ب تە. (٢) گەلی خودان باوەران خودێ کفارەتا سویندێ بۆ وی دانایە یێ بڤێت سویندا خۆ بشکێنت، وئەڤ کفارەتە ئەڤەیە: ئەو خوارنێ بدەتە دەهـ فەقیران، یان جلکی بدەتە وان، یان عەبدەکی ئازا بکەت، ویێ نەشێت چو ژ ڤان هەر سێیان بکەت دێ سێ ڕۆژییان گرت. وخودێ سەرکارێ هەوەیە وئەوە هەوە ب سەردئێخت، وئەو یێ پڕزانایە ب وی تشتێ ب کێر هەوە بێت لەو ئەو وی بۆ هەوە دکەتە شریعەت، د کار وگۆتنێن خۆ دا یێ کاربنەجهە. (٣) ودەمێ پێغەمبەری گۆتنەک ب نەپەنی ڤە گەهاندییە ژنکا خۆ حەفصایێ -خودێ ژێ ڕازی بت-، ڤێجا دەمێ وێ ئەو گۆتن بۆ عائیشایێ -خودێ ژێ ڕازی بت- گۆتی، وخودێ ئەو ئاگەهدارکری کو وێ سررا وی ئاشکەراکرییە، وی هندەک ژ وێ گۆتنا عائیشایێ گۆتییێ بۆ حەفصایێ گۆت، وهندەک هێلا بۆ نەگۆت، ڤێجا دەمێ وی ئەو ئاگەهدار کری کو وی یێ زانی کو وێ سررا وی یا ئاشکەراکری، حەفصایێ گۆتێ: کێ ئەڤە بۆ تە گۆتییە؟ وی گۆت: خودایێ پڕزانا وشارەزا، یێ چو تشت ل بەر وی نەئێنە ڤەشارتن، یێ گۆتییە من. (٤) ئەگەر هوین هەردو (حەفصا وعائیشا) ل خۆ بزڤڕن وتۆبە بکەن، ب ڕاستی هەوە ئەو کرییە یا پێتڤییە تۆبە ژێ بێتەکرن دەمێ هەوە دلێ خۆ برییە وی تشتی یێ پێغەمبەرێ خودێ -سلاڤ لێ بن- نەڤیای، کو سررا وی بەلاڤ ببت، وهوین هاریکارییا یەک ودو بکەن ل سەر وی تشتێ وی پێ نەخۆش، ڤێجا هندی خودێیە سەرکار وپشتەڤانێ وییە، وجبریل وچاکێن خودان باوەران ژی، وفریشتە ژی پشتی خودێ پشتەڤان وهاریکارێن وینە دژی هەر کەسەکێ نەیارەتییا وی بکەت ووی بێشینت. (٥) ئەگەر موحەممەدی هوین -گەلی ژنکان- بەردان بەلکی خودایێ وی هندەک ژنێن دی بکەتە ڕزقێ وی هەر دەم ئەو د فەرمانا خودێ دا بن، وباوەرییێ ب خودێ وپێغەمبەرێ وی بینن، د عیبادەتکەر بن، ل وی تشتی بزڤڕن یێ خودێ دڤێت، وگەلەک پەرستنا وی بکەن، دڕۆژیگر بن، هندەک بێژن بن، وهندەک کچ بن. (٦) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، هوین خۆ وعەیالێ خۆ ب گوهدانا فەرمانا خودێ ژ وی ئاگری بپارێزن یێ ب مرۆڤ وبەران دئێتە هلکرن، هندەک ملیاکەتێن ب هێز وزڤر خەلکێ وی ئاگری عەزاب ددەن، وئەو بێ ئەمرییا خودێ ناکەن، ووی تشتی دکەن یێ فەرمان پێ ل وان دئێتەکرن. (٧) ودەمێ ئەوێن کوفر ب تەوحیدا خودێ کری دچنە ئاگری بۆ وان دئێتە گۆتن: هوین ئەڤرۆ چو هێجەتان بۆ خۆ نەگرن؛ چونکی هەما ب وی تشتی هوین دێ ئێنە جزادان یێ هەوە د دنیایێ دا دکر.

(٨) ئەی ئەوێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری، هوین ژ گونەهێن خۆ تۆبە بکەن تۆبەیەکا وەسا یا زڤرینا ل گونەهێ د دویڤ دا نەبت، بەلکی خودایێ هەوە گونەهێن هەوە ژێ ببەت، وهەوە بکەتە د وان بەحەشتان دا یێن ڕویبار د بن قەسرێن وان دا دچن، ڕۆژا خودێ پێغەمبەری وئەوێن د گەل وی باوەری ئینای شەرمزار ناکەت، ووان عەزاب نادەت، بەلکی قەدرێ وان بلند دکەت، ڕۆناهییا وان ل بەراهییا وان و ل ڕاستا وان دچت، ئەو دبێژن: خودایێ مە تو ڕۆناهییا مە بۆ مە پێک بینە حەتا ئەم ژ پرا صراطێ دەرباز دبین، ودچینە بەحەشتێ، وتو گونەهان بۆ مە ڤەشێرە، هندی تویی تو ل سەر هەر تشتەکی یێ خودان شیانی. (٩) ئەی پێغەمبەر تو جیهادا وان بکە یێن کوفر ئاشکەراکری، وتو ب شیری شەڕێ وان بکە، وتو ب دیارکرنا دەلیلان جیهادێ د گەل وان ژی بکە یێن کوفر د دل دا ڤەشارتی، وتو دژواری وزڤڕاتییێ د گەل هەر دو دەستەکان ب کار بینە، وجهێ وان یێ ئەو ل ئاخرەتێ لێ دزڤڕن جەهنەمە، وپیسە جهێ لێ زڤرینێیە یێ ئەو دچنێ. (١٠) خودێ مەتەلەک ل سەر حالێ ڤان کافران ئینا -کو ئەو تێکەلییا موسلمانان دکەن وئەڤ تێکەلییە چو مفای ناگەهینتە وان- ب حالێ ژنا پێغەمبەرێ خودێ نووحی، وژنا پێغەمبەرێ خودێ لووطی: ئەو هەردو ژنێن دو بەنییێن مە یێن چاک بوون، ئینا وان خیانەت د دینی دا ل وان کر، وهەر دو کافر بوون، ڤێجا ڤان هەر دو پێغەمبەران چو مفا نەگەهاندە وان دەمێ عەزابا خودێ ب سەر وان دا هاتی، وبۆ وان هەر دو ژنکان هاتە گۆتن: هوین ژی د گەل وان هەڕن یێن دچنە ئاگری. وئەڤە دەلیلە کو مرۆڤاینییا پێغەمبەر وچاکان چو مفای ناگەهینتە مرۆڤی ئەگەر کارێ مرۆڤی یێ خراب بت. (١١) وخودێ مەتەلەک ل سەر حالێ ڤان خودان باوەران ئینا -یێن باوەری ب خودێ ئینای، وکو تێکەلییا وان د گەل کافران چو زیانێ نگەهینتە وان- ب حالێ ژنا فیرعەونی ئەوا ل نک دژوارترین کافری، وئەوێ باوەری ب خودێ هەبوو، دەمێ وێ گۆتی: خودایێ من تو خانییەکی بۆ من ل نک خۆ د بەحەشتێ دا ئاڤاکە، وتو من ژ دەسهەلاتا فیرعەونی، وکارێ وی یێ خراب ڕزگار بکە، وتو من ژ مللەتێ وی یێ زۆردار وعەزابا وان ڕزگار بکە. (١٢) وخودێ مەتەلەک بۆ خودان باوەران ب مەریەما کچا عمرانی ئینا ئەوا خۆ دەهمەن پاقژکری، وخۆ ژ کرێتییێ دایە پاش، ڤێجا خودێ فەرمان ل جبریلی کر کو پف کەتە د بەریکا کراسێ وێ دا، ڤێجا ب وێ ئەو ب عیسای -سلاڤ لێ بن- ب حەملە کەفت، ووێ باوەری ب پەیڤێن خودایێ خۆ ئینا، وکار ب شریعەتێ وی کر، و ب وان کیتابێن وی بۆ پێغەمبەرێن خۆ ئینانە خوارێ، وئەو ژ وان بوو یێن گوهدارییا وی کری.

سوورەتا (الملك)

(١) خودێ ب ذات وكريار وسالۆخەتێن خۆ ڤە يێ بلندتر ومەزنتر بت ژ هەر كەسەكێ دی، وخێر وقەنجييێن وی ل سەر خەلكی دمشە بن، ئەوێ ملكێ دنيایێ وئاخرەتێ د دەستێ وی دا، حوكم وفەرمانا وی د وان دا ب جهـ دئێت، وئەو ل سەر هەر تشتەكی یێ خودان شيانە. و ژ پالدانا دەستی بۆ خودێ د ڤێ ئايەتێ دا دئێتە زانين كو ئەڤە سالۆخەتەكێ وی یێ ذاتييە. (٢) ئەوێ مرن وژين داين؛ دا ئەو هەوە -ئەی گەلی مرۆڤان- بجەرِبينت: كانێ كارێ كێ ژ هەوە یێ باشتر وپاقژترە؟ وئەوە زالێ چو تشت وی بێزار نەكەت، یێ باش گونەهـ ژێبر بۆ وی یێ تۆبە بكەت ژ بەنييێن وی. (٣) ئەوێ حەفت عەسمان وەكی يەک ، ل سەرێک ئافراندين، تو -ئەی بينەر- د ئافرانديێ خودایێ پرِدلۆڤان دا چو جوداهی یێن نەلێكهاتی نابينی، ڤێجا دوبارە تو بەرێ خۆ بدە عەسمانی: ئەرێ دێ دەرزەكێ یان پەقەكێ لێ بينی؟ (٤) پاشی جارەكێ ل دويڤ جارەكێ تو بەرێ خۆ بدێ، چاڤێن تە وەستيای وشكەستی دێ ل تە زڤرِن وئەو نەشێن چو كێماسييان ژێ ببيننەدەر. (٥) و ب ڕاستی مە ئەو عەسمانێ نێزيک یێ ب چاڤ دئێتە ديتن ب ستێرێن مەزن وگەش خەملانديیە، ومە ئەو ستێر ل دەمێ درِژيێن بۆ وان شەيتانێن دئێن دا گوهدارییێ بكەن كرنە ئاگر، ومە ل ئاخرەتێ عەزابا ئاگرێ هلكری بۆ وان ئامادە كرييە، ئەو تام دكەنە گەرما وی. (٦) وبۆ وان یێن كوفر ب خودایێ خۆ كری عەزابا جەهنەمێ هەيە، وئەو پيسە جهێ لێ زڤرينييە بۆ وان. (٧) ئەگەر ئەڤ كافرە د جەهنەمێ دا هاتنە هاڤێتن دێ وان گوهـ ل دەنگەكێ دژوار وكرێت بت ژ جەهنەمێ دئێت، وئەو ب دژواری دكەلت ودفوىريێت. (٨) نێزيكە جەهنەم ژ دژوارييا كەربا خۆ دا ل سەر كافران پرت پرت ببت، هەر جارەكا قۆلەک ژ مرۆڤان تێدا هاتە هاڤێتن زەبانييێن وێ بۆ گەفكرن پسيارێ ژ وان دكەن: ئەرێ ما د دنيایێ دا پێغەمبەرەک بۆ هەوە نەهاتبوو هەوە ژ ڤێ عەزابێ بترسينت یا هوين تێدا؟ (٩) ئەو دێ بەرسڤا وان دەن وبێژن: بەلێ ب ڕاستی پێغەمبەرەک ژ نک خودێ بۆ مە هاتبوو وئەم ترساند بووين، بەلێ مە ئەو درەوين دەرێخست، و د دەر حەقا وان ئايەتان دا یێن ئەو بۆ مە پێ هاتی مە گۆت: خودێ تشتەک بۆ مرۆڤەكی نەئينايە خوارێ، هەما هوين -گەلی پێغەمبەران- د بەرزەبوونەكا دوير ژ حەقييێ دانە. (١٠) ووان ئعتراف كر وگۆت: ئەگەر مە ب دورستی گوهداری كربا، يان مە هزرا خۆ د وی تشتی دا كربا یێ ئەم بۆ دهاتينە گازيكرن، ئەم ژ جەهنەمييان نە دبووين. (١١) ڤێجا وان ئعتراف ب كوفر ودرەوپێكرنا خۆ كر یا كو ئەو ژ بەر هێژای عەزابا ئاگری بووين، ڤێجا دويركرنا ژ رەحما خودێ بۆ خەلكێ ئاگری بت. (١٢) هندی ئەون یێن ژ خودایێ خۆ دترسن، وپەرستنا وی دكەن، ودەمێ خەلک وان نەبينن ئەو بێ ئەمرییا خودێ ناكەن، وئەو ژ عەزابا ئاخرەتێ دترسن هێشتا وان ئەو نەديتی، لێبۆرینا ژ گونەهان بۆ وان ژ خودێ هەيە، وخێرەكا مەزن كو بەحەشتە بۆ وان هەيە.

(١٣) وئەگەر هوين گۆتنا خۆ ڤەشێرن يان ئاشكەرا بكەن، ل نك خودێ ئەو وەكى يەكە، هندى ئەوە ئەو ب تشتێ د سنگان دا ڤەشارتى يێ پرزانايە. (١٤) ئەرێ ما خودايێ ئافراندەر ب چێكرييێن خۆ وكار وبارێ وان يێ زانا نينە؟ وئەو ب بەنييێن خۆ وكريارێن وان هويربينێ شارەزايە؟ (١٥) خودێ ب تنێ‌يە يێ عەرد بۆ هەوە ب ساناهى كرى كو هوين ل سەر بژين وخۆ بگرن، ڤێجا هوين ل ڕەخ ورويێن عەردى هەڕن، و ژ وى ڕزقى بخۆن يێ خودێ دايە هەوە، وڕابوونا هەوە ژ گۆڕان بۆ حسێب وجزادانێ بۆ نك وى ب تنێ‌يە. (١٦، ١٧) ئەرێ هوين -گەلى كافرێن (مەكەهێ)- پشت ڕاست بووينە كو ئەو خودايێ ل عەسمانان عەردى ب هەوە ڤە ببەتە خوارێ، ڤێجا هنگى ئەو دێ ب هەوە ڤە هژييێت حەتا هوين دمرن؟ يان هوين پشت ڕاست بووينە كو ئەوێ ل عەسمانان بايەكى ب سەر هەوە دا بينت خيشەبەركان ل هەوە ببارينت، ڤێجا دەمێ هوين عەزابێ دبينن دێ زانن كانێ ترساندنا من بۆ هەوە يا چاوا بوويە؟ وئەڤ ئايەتە بلندييێ بۆ خودێ بنەجه دكەت، ب ڕەنگەكێ هێژاى وى بت. (١٨) و ب ڕاستى ئەوێن بەرى كافرێن (مەكەهێ) ژى درەو ب پێغەمبەرێن خۆ كربوو، ڤێجا جزادانا من بۆ وان يا چاوا بوو؟ (١٩-٢١) ئەرێ ما ئەڤ كافرە بێ ئاگەهـ ماينە، وبەرێ خۆ نا دەنە تەيران ل هنداڤى خۆ، دەمێ دفڕن چەنگێن خۆ ڤەدكەن، وهندەك جاران دگرن و ب تەنشتێن خۆ ڤە دكەن، ژ خودايێ پڕدلۆڤان پێڤەتر كەس وان ژ كەفتنێ ناپارێزت. هندى ئەوە ئەو ب هەر تشتەكێ هەى يێ بينەرە، چو كێماسى ونەلێكهاتن د چێكرييێن وى دا نائێنە ديتن. يان ئەو كييە ژ بلى خودايێ پڕدلۆڤان بۆ هەوە ببتە پشتەڤان وهەوە ژ خودێ بپارێزت، ئەگەر وى خرابييەك بۆ هەوە ڤيا؟ هەما كافر ب ڤێ گۆتنا خۆ دخاپاندى وسەرداچوويينە. يان ئەو كييە ڕزقى ددەتە هەوە ئەگەر خودێ ڕزقێ خۆ ژ هەوە گرت ونەدا هەوە؟ بەلكى كافران ب ڕكدارى وخۆمەزنكرن ڤە بەردەوامى ل سەر بەرزەبوون وسەرداچوونا خۆ كر، وخۆ ژ حەقييێ دا پاش، وگوهـ نەدايێ. (٢٢) ئەرێ ڤێجا هەچييێ سەرنشيڤ ل سەر ڕوييێ خۆ ب ڕێڤە بچت ونەزانت دێ كيڤە چت يان دێ چاوا چت، ئەو پتر ل سەر ڕێكێ وهيدايەتێيە، يان ئەوێ ڕاست دچت وقەستا ڕێكەكا ئاشكەرا دكەت؟ وئەڤە مەتەلەكە خودێ ل سەر كافرى وخودان باوەرى ئينايە. (٢٣، ٢٤) تو -ئەى موحەممەد- بێژە وان: خودێ‌يە يێ هوين ژ چوننەبوێ داين، ووى گوهـ دانە هەوە دا هەوە پێ گوهـ ل تشتان ببت، وچاڤ دا هوين پێ ببينن، ودل دا پێ تێ بگەهن، كێمەكێ هوين شوكرا ڤان قەنجييێن خودايێ خۆ دكەن يێن وى داينە هەوە. تو بێژە وان: خودێ‌يە يێ هوين ئافراندين و ل عەردى بەلاڤ كرين، وپشتى ڤێ بەلاڤبوونێ هوين بۆ حسێب وجزادانێ بۆ نك وى ب تنێ دێ ئێنە كۆمكرن. (٢٥، ٢٦) وكافر دبێژن: ئەڤ ژڤانێ كۆمكرنێ كەنگييە؟ هوين گەلى خودان باوەران دەمێ وى بۆ مە بێژن، ئەگەر هوين د گۆتنا خۆ دا دڕاستگۆنە. تو بێژە ڤان: زانينا دەمێ ڕابوونا قيامەتێ يا خودێ ب تنێ‌يە، وهەما ئەز پێغەمبەرەكم بۆ هەوە هاتيم هەوە ئاشكەرا بترسينم.

(٢٧) ڤێجا دەمێ كافران عەزابا خودێ ب چاڤ نێزیكی خۆ دیتی، ڕەزیلی وتێكچوون ل سەر دێمێ وان ئاشكەرا بوو، وبۆ شكاندن بۆ وان هاتە گۆتن: ئەڤە ئەوە یا هەوە د دنیایێ دا لەز ل هاتنا وێ دكر. (٢٨) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان كافران: بێژنە من ئەگەر خودێ ئەز وخودان باوەرێن د گەل من دا ژی مراندن وەكی هوین دخوازن، یان ئەگەر وی ڕەحم ب مە بر ومرنا مە پاش ئێخست، وئەم ژ عەزابا خۆ پاراستین، ئەرێ ئەو كییە دێ هەوە ژ عەزابەكا ب ئێش ونەخۆش پارێزت؟ (٢٩) تو بێژە: ئەللاهە خودایێ پڕدلۆڤان یێ مە باوەری پێ ئینای، و د هەمی كارێن خۆ دا مە یێ خۆ هێلایە ب هیڤییا وی ڤە، ڤێجا ئەگەر عەزاب هات هوین -گەلی كافران- دێ زانن: كانێ ژ مە وهەوە كییە یێ د بەرزەبوونەكا ئاشكەرا دا؟ (٣٠) تو -ئەی موحەممەد- بێژە ڤان بوتپەرێسان: بێژنە من ئەگەر ئەو ئاڤا هوین ڤەدخۆن د عەردی دا چوو خوارێ و ب چو ڕێكان هوین نەشیان بگەهنێ، ئەرێ ژبلی خودێ كی هەیە ئاڤەكا ل بەر چاڤ و ل سەر عەرد ب ڕێڤە بچت بۆ هەوە بینت؟

سوورەتا (القلم)

(١-٤) (ن) گۆتن ل سەر حەرفێن كەركری ل دەسپێكا سوورەتا بەقەرە بۆرییە. خودێ ب وی قەلەمی سویند دخۆت یێ ملیاكەت ومرۆڤ پێ دنڤیسن، و ب وی تشتێ ئەو دنڤیسن ژ خێرێ وزانینێ ومفای. تو -ئەی موحەممەد- ژ بەر وێ قەنجییا خودایێ تە ل تە كری نە یێ عەقل سڤك وبێ قەراری، وخێرەكا مەزن بۆ تە هەیە سەرا وێ نەخۆشییا تو ل سەر گەهاندنا دینی دبینی، خێرەكا بێ ڤەبڕین وبێ كێماسی، وهندی تویی تو یێ ل سەر ئەخلاقەكێ مەزن، وئەو ئەخلاقێ وی یێ باش ئەوە یێ د قورئانێ دا هاتی؛ چونكی پێگیرییا ب ئەخلاقێ قورئانێ سالۆخەتێ وی بوو. (٥، ٦) و ل دەمەكێ نێزیك تو ئەی موحەممەد، وكافر دێ بینن كانێ دیناتی ل نك كێ ژ هەوەیە. (٧) هندی خودایێ تەیە یێ زاناترە ب وی بەختڕەشێ ژ دینێ خودێ ورێكا هیدایەتێ لادای، وئەو ب وی تەقواداری زاناترە یێ هاتییە سەر دینێ حەق. (٨) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- وەكی خۆ بمینە وگوهدارییا درەوپێكەران نەكە. (٩) وان خوزی ڕاهێلا وحەز دكر كو تو د گەل وان یێ نەرم بی، وهندەكێ ل دویڤ وان بەردەی، دا ئەو ژی خۆ بۆ تە نەرم كەن. (١٠-١٥) وتو -ئەی موحەممەد- گوهدارییا وی نەكە یێ گەلەك سویندان دخۆت ویێ درەوین وبێ خێر، یێ كو نەكامییا خەلكی بكەت، وبۆ فەسادێ گەلەك ئاخفتنان بگێڕت، یێ قەلس وچڕیك، ئەوێ گەلەك دەستێ خۆ ژ دانا خێرێ دگرت، ئەوێ ژ توخوبێ خۆ دەردكەڤت وتەعداییێ ل خەلكی دكەت، وحەرامییێ دخۆت، یێ گەلەك گونەهكار، ئەوێ د كوفرا خۆ دا یێ دژوار، ویێ ئەزمان ڕەش وبێ بها، یێ بێ هێڤێن ونە بۆ بابێ خۆ دئێتە پالڤەدان؛ ئەو یێ خودان مال وكوڕ بوویە. ئەگەر یەكی ئایەتێن قورئانێ بۆ وی خواندن ئەو درەوێ پێ دكەت، ودبێژت: ئەڤە چیڤانۆك ودرەوێن خەلكێ بەرێنە. وئەڤ ئایەتە موسلمانی ددەتە پاش كو ڤان سالۆخەتان ل نك خۆ پەیدا بكەت.

(١٦) پاشی ئەم دێ نیشانەکێ ل سەر دفنا وی دانین کو پێڤە بنویسییێت وژێڤە نەبت. (١٧، ١٨) هندی ئەمین مە خەلکێ (مەکەهێ) ب برسێ وهشکاتیێ جەرباندن، هەر وەکی مە خودانێن بیستانی جەرباندین، دەمێ وان سویند خواری، کو ئەو سحارێ زوی بیستانێ خۆ بچنن، وچویێ ژێ نەدەنە کەسێ دی، ووان نەگۆت: ئەگەر خودێ حەز بکەت. (١٩، ٢٠) ڤێجا خودێ ب شەڤێ ئاگرەک ب سەر دا ئینا وبیستانێ وان سۆت، دەمێ ئەو دنڤستی. (٢١، ٢٢) وهندەک ژ وان سحارێ گازی هندەکان کر: رابن هێشتا سحارێ زوی دەرکەڤنە بیستانێ خۆ، ئەگەر هوین ل سەر چنینێ دمجدن. (٢٣، ٢٤) ئینا ئەو ب لەز دەرکەفتن، ووان د بن لێڤلێڤکان را دگۆتە یەک ودو: نە وە بت هوین بهێلن ئەڤرۆ هەژارەک بێتە ناڤ بیستانێ هەوە. (٢٥) وئەو سحارێ زوی ب ڤێ ئنیەتا خۆ یا خراب ڤە چوونە ناڤ بیستانێ خۆ. (٢٦-٣٣) ڤێجا دەمێ وان بیستانێ خۆ یێ سۆتی دیتی وان گۆت: ئەڤە نە بیستانێ مەیە، وگۆتن: مە رێکا خۆ یا بەرزە کری، وپشتی وان زانی ئەو بیستانێ وانە، گۆتن: نێ ئەم ژ خێرا وی دزربارین؛ چونکی مە کربوو دلێ خۆ کو ئەم چویێ نەدەینە فەقیران. یێ ژ هەمییان راستتر ژ وان گۆت: ما من نەگۆتە هەوە بێژن: ئەگەر خودێ حەز بکەت؟ پشتی هشێن وان هاتینە سەری وان گۆت: یێ پاک بت خودایێ مە ژ هندێ کو وی زۆرداری ل مە کربت، بەلکی مە ب خۆ زۆرداری ل خۆ کر. ڤێجا هندەک ژ وان ب نک هندەکان ڤە هاتن، وهەر یەکی لۆمە ل یێ دی کر، گۆتن: تێچوون بۆ مە بت هندی ئەم بووین ئەم ژ توخوبێن خۆ دەرکەفتبووین، بەلکی خودایێ مە ژ بەر تۆبەکرنا مە تشتەکێ ژ وی بیستانی چێتر بدەتە مە. هندی ئەمین مە ئەوا ل نک خودایێ خۆ ب تنێ دڤێت. ب عەزابەکا وەکی ڤێ یا مە دایە وان هەر یەکێ بێ ئەمرییا مە بکەت ئەم دێ عەزاب دەین، وعەزابا ئاخرەتێ ژ یا دنیایێ مەزنتر ودژوارترە، ئەگەر ئەوان زانیبا. (٣٤) هندی تەقوادارن بۆ وان ل ئاخرەتێ ل نک خودایێ وان ئەو بەحەشت هەنە یێن خۆشییا بەردەوام تێدا هەی. (٣٥، ٣٦) ئەرێ ما ئەم دێ وان یێن خۆ ب دەست ئەمرێ خودێ ڤە بەردای وەکی وان لێ کەین یێن کافر بووین؟ چ ل هەوە هاتییە چاوا هوین ڤی حوکمێ بێ داد دکەن؟ (٣٧، ٣٨) یان هەوە کیتابەک هەیە ژ عەسمانی هاتییە خوارێ وهوین تێدا دبینن کو یێ گوهدار بت وەکی وییە یێ گونەهکار بت، ڤێجا هوین وێ تێدا دخوینن یا هوین دبێژن؟ مەعنا هەما ئەو تشتێ دلێ هەوە دخوازت بۆ هەوە د وێ کیتابێ دا هەیە، هەوە ئەو نینە. (٣٩) یان هەوە هندەک سۆز وپەیمان ژ مە وەرگرتینە کو ئەو دێ بۆ هەوە چێ بت یا هەوە دڤێت ودلێ هەوە دچتێ؟ (٤٠، ٤١) تو پسیارێ ژ وان بکە: کی ژ وان کەفیلە کو ئەڤ حوکمە بۆ وان هەیە؟ یان وان هندەک خوداوەند هەنە ببنە کەفیلێن گۆتنا وان، پا دێ بلا ئەو وان بینن ئەگەر ئەو د گۆتنا خۆ دا دراستگۆنە؟ (٤٢) رۆژا قیامەتێ مەسەلە دژوار دبت وترس مەزن دبت، وخودایێ مەزن بۆ حوکمدارییا د ناڤبەرا خەلکی دا دئێت، وپێ خۆ یێ پیرۆز یێ چو تشت وەکی وی نە=

=ئاشکەرا دکەت، پێغەمبەر دبێژت: (خودایێ مە پیبێ خۆ ئاشکەرا دکەت، ڤێجا هەر مێرەکێ خودان باوەر وهەر ژنەکا خودان باوەر بۆ وی دچتە سوجوودێ، وئەو دێ مینت یێ ل دنیایێ بۆ ریمەتی ومەدحە دچوو سوجوودێ، ئەو دێ چت دا سوجوودێ ببت، دێ بینت پشتا وی یا ڕاستە ونەشێت بچتە سوجوودێ) بوخاری وموسلم ڤێ حەدیسێ ڤەدگوهێزن. (٤٣) چاڤێن وان دشکەستینە وئەو نەشێن سەرێ خۆ ڕاکەن، ڕەزیلییەکا دژوار ژ بەر عەزابا خودێ ب سەر وان دا دئێت، و ب ڕاستی د دنیایێ دا دەمێ ئەو دساخلەم وخودان شیان ئەو بۆ نڤێژێ دهاتنە داخوازکرن، بەلێ وان خۆ مەزن دکر وئەو نەدچوونە سوجوودێ. (٤٤، ٤٥) ڤێجا تو من ووی بهێلە یێ درەوێ ب ڤێ قورئانێ بکەت، جزایێ وان وتۆلڤەکرنا ژ وان ل سەر منە، ئەم مال وعەیالی وقەنجییان دێ دەینە وان، وبێی ئەو پێ بحەسییێن ئەم دێ ل دویڤ وان بەردەین؛ دا ئەو ببتە ئەگەرا تێبرنا وان، وئەز دێ دەلیڤێ دەمە وان ودێ ژییێ وان درێژ کەم؛ دا گونەهێن وان زێدەتر لێ بێن. هندی فێلا منە د گەل کافران یا موکم ودژوارە. (٤٦، ٤٧) یان تو پسیارا تشتەکێ دنیایێ ژ ڤان بوتپەرێسان دکەی سەرا گەهاندنا پەیامێ ڤێجا ژ بەر خەرامەتێ وێ چەندێ ئەو خۆ بارگران دبینن؟ یان زانینا غەیبێ ل نک وانە، ڤێجا ئەو وێ بۆ خۆ ژێ د نڤیسن کو ئەو ل نک خودێ ژ خودان باوەران ب قەدرترن؟ (٤٨-٥٠) ڤێجا تو بێهنا خۆ فرەهـ بکە، وتو د لەزێ وکەربێ دا وەکی خودانێ نەهنگی نەبە، کو یوونس بوو، دەمێ ئەو یێ تژی کەرب وی گازی خودایێ خۆ کری کو لەزێ د عەزابدانا وان دا بکەت، ئەگەر قەنجییەک ژ خودایێ وی ب وی ڕا نەگەهشتبا کو بەرێ وی دایە تۆبەکرنێ ئەو دا ژ زکێ نەهنگی ئێتە هاڤێتن بۆ عەردەکێ ڤالا یێ ئەو لێ بمرت، ووی ئەو کار کر یێ لۆمە سەرا لێ بێتەکرن، ئینا خودایێ وی ئەو بۆ پێغەمبەرینیێ هلبژارت، وئەو کرە ژ چاکان. (٥١) وهەما نێزیکە کافر ژ دل ڕەشییا خۆ دەمێ گوهـ ل قورئانێ دبت تە -ئەی موحەممەد- ب چاڤێن خۆ بێن حەسوید ژ جهێ تە بێخن، وئەو دبێژن: تو یێ دینی. (٥٢) وهەما قورئان شیرەت وبیرئینانەکە بۆ هەمی چێکرییان ژ مرۆڤ وئەجنان.

سوورەتا (الحاقة)

(١-٣) قیامەت ئەوا هەر دێ ئێت یا کو سۆز وگەف تێدا ب جهـ دئێن، قیامەت ئەوا ب ڤی ڕەنگی وهەر دێ ئێت؟ و چ تشتی ڕاستییا قیامەتێ نیشا تە دایە -ئەی موحەممەد- وترس وسەهما وێ بۆ تە بەرچاڤ کرییە؟ (٤) ثەموودییێن مللەتێ صالحی، وعادییێن مللەتێ هوودی باوەری ب وێ قیامەتێ نەئینا ئەوا دلان ژ ترسان دا دهژینت. (٥-٨) ڤێجا هندی ثەموودی بوون ب وێ قێرییا زێدەی حەددی بلند هاتنە تێبرن، وهندی عادی بوون ب هرەبایەکێ سار ودژوار هاتنە تێبرن، حەفت شەڤ وهەشت ڕۆژێن بەردەوام وبێ ڤەبرین خودێ ئەو ب سەر وان دا ئینا، ڤێجا د وان شەڤ وڕوژان دا تە ئەو مری ددیتن وەکی وان قورمێن دارقەسپان یێن نیڤەکا وان ڕزی وڤالا. ئەرێ ڤێجا تو یەکێ ساخ د ناڤ وان دا دبینی؟

(٩، ١٠) وفيرعەونێ سەرداچووی، وئەو مللەتێن بەری وی یێن باوەری ب پێغەمبەرێن خۆ نەئینای، وخەلکێ گوندێن مللەتێ لووطی یێن کو ژ بەر کرێتییا وان کری وەلاتێ وان ب وان ڤە دەرنشیف بووی، ئەو هەمی هاتن، ووان گوهدارییا وان پێغەمبەران نەکر یێن خودایێ وان بۆ وان هنارتین، ئینا خودێ ئەو ب دژواری گرتن. (١١، ١٢) هندی ئەمین دەمێ ئاڤ رابووی، و ب سەر هەمی تشتان کەفتی، مە هێڤێنێ هەوە د گەل نووحی د وێ گەمییێ دا هلگرت یا کو ب سەر ئاڤێ کەفتی؛ دا ئەم وێ سەرهاتییێ یا خودان باوەر تێدا رزگار بووین وکافر خندقین بکەینە بیرئینان وعیبرەت، ودا هەر گوهەکێ تشتی بگرت وێ ژ بەر بکەت، و د وێ شیرەتێ بگەهەت یا خودێ لێ کری. (١٣-١٨) ڤێجا ئەگەر ملیاکەتی جارەکێ د (بۆرییێ) دا پفکر، وئەو پفکرنا یەکێیە یا دنیا پێ خراب دبت، وعەرد وچیا ژ جهێن وان هاتنە راکرن وشکەستن، وجارەکێ هاتنە لێکدان. هنگی قیامەت رابوو، وعەسمان چرچر بوو، وهنگی ئەو نەرم ولاواز دبت وخۆ پێکڤە ناگرت، وفریشتە یێن ل سەر رەخ ولێڤان، ووێ رۆژێ هەشت ملیاکەتێن مەزن عەرشێ خودایێ تە ل هنداڤی وان هل دگرن. وێ رۆژێ هوین -گەلی مرۆڤان- بۆ حسێب وجزادانێ ل بەر خودێ دئێنە پێشچاڤکرن، وتشتەک ژ نهێنییێن هەوە ل بەر وی نائێنە ڤەشارتن. (١٩-٢٤) ڤێجا هەچییێ کیتابا کریارێن وی بێتە د دەستێ وی یێ راستێ دا، ئەو ب کەیف وخۆشی ڤە دێ بێژت: ها کیتابا من بگرن بخوینن، هندی ئەز بووم من د دنیایێ دا باوەر دکر کو ئەز ل قیامەتێ دێ جزایێ خۆ وەرگرم، ڤێجا من کارێ خۆ بۆ کربوو ژ باوەری ئینانێ وکرنا چاکییان، ڤێجا ئەو یێ د ژینەکا خۆش دا یا ئەوێ پێ رازی، د بەحەشتەکا جه ودەرەجە بلند دا، فێقییێ وێ یێ نێزیکە مرۆڤێ راوەستای بت یان یێ روینشتی بت یان یێ رازای بت دگەهتێ. بۆ وان دئێتە گۆتن: خوارن وڤەخوارنەکا دویر ژ هەر نەخۆشییەکێ هوین بخۆن وڤەخۆن، و ژ هەر نەخۆشییەکێ دپاراستی بن؛ ژ بەر وان کریارێن چاک یێن هەوە ل رۆژێن بۆری د دنیایێ دا کرین. (٢٥-٢٩) وهەچییێ کیتابا کریارێن وی بێتە د دەستێ وی یێ چەپێ دا، ئەو ب کەسەر وپەشێمانی ڤە دێ بێژت: خوزی کیتابا من بۆ من نەهاتبا دان، ومن نەزانیبا کانێ جزایێ من چیە؟ خوزی ئەو مرنا د دنیایێ دا ئەز پێ مریم دویماهییا من با، وئەز نەرابامە ڤە، ئەو مالێ من د دنیایێ دا کۆم کری چو مفا نەگەهاندە من، چو هێجەت من نەمان ئەز بۆ خۆ بگرم. (٣٠-٣٤) ڤێجا بۆ زەبانییێن جەهنەمێ دێ ئێتە گۆتن: ڤی گونەهکارێ تاوانبار ببەن، ب زنجیران هوین دەستێن وی ب ستوکورا وی ڤە گرێدەن، پاشی وی ببەنە جەهنەمێ؛ دا ئەو تام بکەتە گەرما وێ، پاشی هوین وی ب زنجیرەکا ئاسنی یا درێژییا وێ حەفتێ گەز ڤە بکەن؛ چونکی هندی ئەو بوو وی باوەری ب تەوحید ومەزنییا خودێ نەدئینا، وکار ب رێکا وی نەدکر، و د دنیایێ دا وی بەرێ خەلکی نەددا هندێ کو ئەو خوارنێ بدەنە مرۆڤێن پێتڤی وهەژار.

(٣٥-٣٧) ڤێجا ڤی كافری رۆژا قیامەتێ چو مرۆڤ نابن عەزابێ ژ وی پاشڤەببەن، وچو خوارن ژی بۆ وی نینن ئەو كێم وعەداف نەبت یا ژ بەر جەهنەمییان دچت، ئەو گونەهكارێن رژدییێ ل سەر كوفرێ دكەن تێ نەبت كەس وێ خوارنێ ناخۆت. (٣٨-٤٣) ڤێجا ئەز ب وی تشتی سویند دخۆم یێ هوین دبینن، ویێ هوین نەبینن، كو هندی ئەڤ قورئانەیە گۆتنا خودێیە، پێغەمبەرەكێ مەزن وخودان قەدر وێ بۆ هەوە دخوینت، وئەو نە گۆتنا شاعرەكییە وەكی هوین دبێژن، كێمەكێ هوین باوەرییێ دئینن، وئەو نە لێكئینانا خێڤزانكەكییە، كێمەكێ هوین هزرا خۆ دكەن دا وان ژێك جودا بكەن، بەلكی ئەو گۆتنا خودایێ هەمی چێكرییانە وی ئەو بۆ پێغەمبەرێ خۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- یا ئینایە خوارێ. (٤٤-٤٨) وئەگەر موحەممەدی تشتەكێ مە نەگۆتی ژ كیسێ مە گۆتبا، ئەم دا وی ب هێز گرین وتۆلێ ژێ ڤەكەین، پاشی ئەم دا رەها دلێ وی قەتینین، ڤێجا كەس ژ هەوە نەدشیا عەزابا مە ژ وی بدەتە پاش. وهندی ئەڤ قورئانەیە بیرئینانەكە بۆ وان تەقواداران یێن كو پێگیرییێ ب ئەمرێ خودێ دكەن. (٤٩-٥٢) وهندی ئەمین ئەم دزانین كو د ناڤ هەوە دا هندەك هەنە درەوێ ب ڤێ قورئانێ دكەن هەر چەندە ئایەتێن وێ دئاشكەرانە ژی، وهندی ئەڤ درەوپێكرنەیە پەشێمانییەكا مەزنە بۆ كافران دەمێ ئەو عەزابا خۆ وخۆشییا خودان باوەران دبینن، وهندی ئەوە ئەو راستییەكا موكمە، وباوەرییەكا بێ گومانە. ڤێجا تو خودێ ژ وی تشتی پاك بكە یێ بابەتی وی نەبت، وتو ب ناڤێ وی یێ مەزن بەحسێ وی بكە.

سوورەتا (المعارج)

(١-٤) نفرینكەرەكی ژ بوتپەرێسان نفرینەك ل خۆ ومللەتێ خۆ كر كو عەزاب ب سەر دا بێت، ومسۆگەر ل رۆژا قیامەتێ ئەو عەزاب دێ ب سەر وان دا ئێت، چو مانع بۆ وێ عەزابێ نابن كو ئەو ژ نك خودێ خودانێ بلندی ومەزنییێ بێت، فریشتە وجبریل ب نك خودێ ڤە بلند دبن ل رۆژەكا درێژییا وێ پێنجی هزار سال ژ سالێن دنیایێ، وئەو ل بەر خودان باوەری هندی دەمێ نڤێژەكا فەرزە. (٥) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- صەبرێ ل سەر ترانەپێكرن ولەزكرنا وان د عەزابێ دا بكێشە، صەبرەكا جوان وبێ گازندە. (٦، ٧) هندی كافرن عەزابێ دویر دبینن وهزر دكەن ئەو نائێت، وئەم وێ نێزیك دبینین وهەر دێ ئێت. (٨، ٩) رۆژا عەسمان وەكی وێ كەفێ لێ دئێت ئەوا ب سەر زەیتا حەلاندی دكەڤت، وچیا وەكی وێ هریا ڤەچرِی لێ دئێت یا با د گەل خۆ دبەت. (١٠) ویەك پسیارا حالێ مرۆڤێ خۆ ناكەت؛ چونكی هەر یەك ب خۆ ڤە یێ موژیلە.

(١١-١٤) ئەو وان دبینن ودنیاسن، ویەک نەشێت مفای بگەهینتە یەکێ. کافر خوزییان ڕادهێلت کو ب کوڕێن خۆ، و ب ژنا خۆ وبرایێ خۆ، وئویجاخا خۆیا ئەو د ناڤ وان دا ڤەدحویێت، و ب هەر یەکێ ل عەردی هەبت خۆ بکڕت، دا پاشی ئەو ژ عەزابا خودێ ڕزگار ببت. (١٥-١٨) مەسەلە یا وەسا نینە وەکی تو -ئەی کافرۆ- هزر دکەی کو تو دێ خۆ کڕی، هندی ئەوە ئەو جەهنەمە یا ئاگرێ وێ یێ گەرم وشاراندی، ب گەرما خۆ یا دژوار ئەو چەرمێ سەری وهەمی لەشی ڕادکەت، ئەو گازی وی دکەت یێ د دنیایێ دا پشت دایە حەقییێ، وگوهدارییا خودێ وپێغەمبەرێ وی نەکری، ومال کۆمکری، وکرییە د خزینەیێن خۆ دا، وحەقێ خودێ ژێ دەرنەئێخستی. (١٩-٣٠) هندی مرۆڤە وەسا یێ هاتییە ئافراندن کو یێ بێهنتەنگ وچڕیک بت، ئەگەر نەخۆشی وتەنگاڤییەک گەهشتێ ئەو صەبرێ ناکێشت وگەلەک خەمگین دبت، وئەگەر خۆشی وبەرفرەهییەک گەهشتێ ئەو چڕیک دبت ودەستێ خۆ دگرت، نڤێژکەر تێ نەبن، ئەوێن هەمی دەمان ل سەر نڤێژێن خۆ دبەردەوام، وتشتەک وان ژێ مۆژیل ناکەت، وئەوێن بارەکا دەسنیشانکری کو زەکاتە د ناڤ مالێ وان دا هەی ئەو ددەنە وی یێ هاریکارییێ ژ وان بخوازت، ووی یێ نەخوازت ژی، وئەوێن باوەرییێ ب ڕۆژا حسێب وجزادانێ دئینن و ب کرنا چاکییان خۆ بۆ ئامادە دکەن، وئەوێن ژ عەزابا خودێ دترسن. هندی عەزابا خودایێ وانە دڤێت کەس یێ ژێ پشت ڕاست نەبت. وئەوێن نامویسا خۆ ژ تشتێ حەرام دپارێزن، د گەل ژن وجارییێن وان نەبت، د وێ چەندێ دا ئەو دلۆمەلێکری نینن. (٣١-٣٥) ڤێجا هەچییێ د ڤێ چەندێ دا قەستا هندەکێن دی ژبلی ژن وجارییێن خۆ بکەن، ئەو ئەون یێن زێدە گاڤی کری و ژ حەلالی دەرباز بووینە حەرامی. وئەوێن ئێمانەتێ خودێ ویێ خەلکی دپارێزن، وپەیمانا خۆ د گەل خودێ وبەنییان ژی دپارێزن، وئەوێن ب دورستی شاهدەییێن خۆ ددەن بێ گوهۆڕین وڤەشارتن، وئەوێن ب دورستی ب کرنا نڤێژان ڕادبن وتشتەکی ژێ کێم ناکەن. ئەوێن خودانێن ڤان سالۆخەتێن مەزن ئەون یێن د بەحەشتان دا ئاکنجی دبن، و ب هەمی ڕەنگێن قەدرگرتنێ قەدرێ وان دئێتەگرتن. (٣٦-٣٩) ڤێجا ئەو چ تشتە ئەو کافر ب لەز ب نک تە ڤە -ئەی موحەممەد- پالداین، وان ستویێن خۆ یێن درێژ کرین وبەرێ وان ڕک وڕک یێ ل تە، ل لایێ تە یێ ڕاستێ ویێ چەپێ ئەو یێن کۆم بووین دئاخڤن وعەجێبگرتی دمینن؟ ئەرێ ڤان کافران دڤێت خودێ وان هەمییان ببەتە وێ بەحەشتا خۆشییا وێ یا بەردەوام؟ نەخێر وە نینە وەکی ئەو دلێ خۆ دبەنێ، وئەو قەت ناچنە وێ بەحەشتێ. هندی ئەمین مە ئەو ژ ئاڤەکا بێ بها یا ئەو پێ دزانن ئافراندینە، وئەو باوەرییێ نائینن، ڤێجا چاوا ئەو دلێ خۆ دبەنە بەحشتێ؟

(٤٠، ٤١) ڤێجا ئەز ب خودایێ ڕۆژهەلات وڕۆژئاڤایان سویند دخۆم، هندی ئەمین ئەم دشێین مللەتەکێ ژ وان گوهدارتر بۆ خودێ ل شوینا وان بدانین، وکەسەک نینە مە بێزار بکەت یان ژ دەست مە دەرکەڤت ئەگەر مە ڤیا وی چێکەینە ڤە. (٤٢-٤٤) ڤێجا وان بهێلە بلا ئەو دەڤ ژ نەحەقییا خۆ بەرنەدەن، وبلا ئەو د دنیایا خۆ دا یارییان بکەن حەتا ڕۆژا قیامەتێ ب سەر وان دا بێت ئەو ڕۆژا ژڤان ب عەزابێ تێدا بۆ وان هاتییەدان، ڕۆژا ئەو ب لەز ژ گۆڕان دەردکەڤن، هەر وەکی ئەو د دنیایێ دا ب نک وان صەنەمان ڤە دچوون یێن وان چێکرین دا عیبادەتی بۆ بکەن، ئەو ب لەز دچن ودکەنە غار، چاڤێن وان دشکەستینە وبەرێ وان یێ ل عەردی، ڕەزیلی وشەرمزاری ب سەر وان دا دئێت، ئەڤە ئەو ڕۆژە یا د دنیایێ دا ژڤان بۆ وان پێ دهاتەدان، ووان باوەری پێ نەدئینا وترانە بۆ خۆ پێ دکرن.

سوورەتا (نوح)

(١-٤) هندی ئەمین مە نووح بۆ مللەتێ وی هنارتبوو، ومە گۆتبوویێ: مللەتێ خۆ بترسینە بەری عەزابەکا ب ئێش ب سەر وان دا بێت. نووحی گۆت: ئەی مللەتێ من هندی ئەزم ئەز ئاشکەرا هەوە ژ عەزابا خودێ دترسینم کو ب سەر هەوە دا بێت ئەگەر هەوە بێ ئەمرییا وی کر، ڤێجا هوین تەوحیدا خودێ بکەن، وپەرستنا وی بکەن، و ژ عەزابا وی بترسن، وهوین گوهدارییا من د وی تشتی دا بکەن یێ ئەز فەرمانێ پێ ل هەوە دکەم، وهەوە ژێ ددەمە پاش، هندی ئەزم ئەز پێغەمبەرێ خودێمە بۆ هەوە، ئەو دێ ل گونەهێن هەوە بۆرت وحەتا دەمەکێ ل نک خودێ ئاشکەرا ئەو دێ ژییێ هەوە درێژ کەت، هندی مرنە ئەگەر هات ئەو قەت نائێتە پاشخستن، ئەگەر هوین وێ بزانن هوین دێ لەزێ د باوەرییێ وگوهدانێ دا کەن.
(٥-١٠) نووحی گۆت: خودایێ من هندی ئەزم ب شەڤ وڕۆژ من بەرێ مللەتێ خۆ دا باوەری ئینانا ب تە وگوهدارییا تە، ڤێجا گازییا من بۆ وان ژ ڕەڤین وپشتدانێ پێڤەتر تشتەک ل وان زێدە نەکر، وهندی ئەزم هەر جارەکا من بەرێ وان ددا باوەری ئینانا ب تە؛ دا بتە ئەگەرا هندێ کو تو گونەهێن وان بۆ وان ژێ ببەی، ئەو دا تبلێن خۆ کەنە د گوهێن خۆ ڕا؛ دا وان گوهـ ل گازییا حەق نەبت، ودا کراسێن خۆ ب سەر خۆ دادەن؛ دا ئەو من نەبینن، وئەو مانە ل سەر کوفرا خۆ، ووان خۆ ژ باوەری ئینانێ مەزنتر دیت، پاشی من ب ئاشکەرایی ئەو بۆ باوەرییێ گازی کرن، پاشی هندەک جاران من ب دەنگەکێ بلند گازی وان کر، وهندەک جاران ژی من ب دەنگەکێ نزم وڤەشارتی ئەو گازی کرن، ومن گۆتە مللەتێ خۆ: هوین داخوازا ژێبرنا گونەهان بۆ خۆ ژ خودایێ خۆ بکەن، و ژ کوفرا خۆ تۆبە بکەن، هندی ئەوە ئەو گەلەک گونەهـ ژێبر بوویە بۆ وی یێ تۆبە بکەت ژ بەنییێن وی و ل وی بزڤرت.

(١١-١٦) ئەگەر هوین تۆبە بکەن وداخوازا گونەهـ ژێبرنێ بۆ خۆ بکەن خودێ بارانەکا بۆش و ل دویڤ یەک دێ بۆ هەوە ئینتە خوارێ، وئەو مال وعەیالێ هەوە دێ زێدە کەت، وهندەک باغێن هوین خۆشییێ ب جوانی وبەرهەمێ وان ببەن دێ دەتە هەوە، ودێ وان ڕوبباران دەتە هەوە یێن هوین حەیوانەت ودەرامەتێ خۆ پێ ئاڤ بدەن. هەوە چیە -ئەی مللەتێ من- هوین ژ مەزنییا خودێ ودەسهەلاتا وی ناترسن، و ب ڕاستی وی هوین د چەند حالەکان دا ئافراندینە؟ ئەرێ ما هەوە بەرێ خۆ نەدایێ چاوا خودێ حەفت عەسمان ل سەر یەک ئافراندینە، ووی هەیڤ د ڤان عەسمانان دا کرە ڕۆناهی، وڕۆژ کرە چرایەکێ گەش کو خەلکێ عەردی ل بەر ڕۆناهییا وێ بچن؟ (١٧-٢٠) وخودێ هێڤێنێ هەوە ژ عەردی شینکرییە، پاشی پشتی مرنێ ئەو دێ هەوە زڤڕینتە د عەردی دا ڤە، ومسۆگەر جارەکا دی ئەو دێ هەوە دەرئێختەڤە. وخودێ عەرد ب ساناهی بۆ هەوە ڕائێخست؛ دا هوین ڕێکێن فرەهـ بۆ خۆ تێدا ڤەکەن. (٢١-٢٥) نووحی گۆت: خودایێ من هندی مللەتێ منە گەلەک زێدە بێ ئەمرییا من کر، ومرۆڤێن لاواز ژ وان دویکەفتنا سەرۆکێن سەرداچووی کر ئەوێن مالێ وان وزارۆکێن وان ژ سەرداچوونێ پێڤەتر ل وان زێدە نەکری، وسەرۆکێن سەرداچووی فێلبازییەکا مەزن ل دویکەفتییێن خۆ یێن لاواز کر، وگۆتنە وان: هوین پەرستنا خوداوەندێن خۆ نەهێلن، وهوین وەددی وسواعی ویەغووثی ویەعووقی ونەسری نەهێلن، وئەڤە ناڤێن صەنەمێن وان بوون، وئەو ب خۆ ناڤێن هندەک زەلامێن چاک بوون، دەمێ ئەو مرین شەیتانی ئێخستە سەر دلێن مللەتێ وان کو ئەو هندەک پەیکەران بۆ چێ کەن؛ دا دەمێ ئەو وان دبینن بۆ کرنا عیبادەتێ زیرەک ببن -وەکی وان هزرکری-، ڤێجا دەمێ ئەو دەستێ مرۆڤان چووی وسال درێژ بووین، وهندەک مرۆڤێن دی ب دویڤ وان دا هاتین، شەیتانی ئێخستە قالبێ وان کو پێشییێن وان پەرستنا پەیکەران دکر، وداخوازا دەسکاتییێ ژ وان دکر، و ژ بەر ڤێ چەندێ پەیکەرسازی وئاڤاکرنا گونبەتان ل سەر قەبران هاتە حەرامکرن؛ چونکی ب درێژییا سالان نەزان پەرستنێ بۆ دکەن. و ب ڕاستی ڤان یێن دویکەفتنا وان هاتییەکرن گەلەک مرۆڤ بەرزەکرن ب ڕێکا خەملاندنا خرابییێ ل بەر وان، وتو -ئەی خودایێ مە- ژ دویرکەفتنا حەقییێ پێڤەتر چو ل ڤان یێن زۆرداری کری زێدە نەکە. ڤێجا ژ بەر گونەهێن وان ئەو ب تووفانێ هاتنە خەندقاندن، وپشتی خندقینێ ئەو چوونە د ئاگرەکێ مەزن دا، ڤێجا ژبلی خودێ وان کەسەک نەدیت پشتەڤانییێ بۆ وان بکەت. (٢٦-٢٨) وپشتی نووح ژ وان بێ هیڤی بووی گۆت: خودایێ من تو نەهێلە کافرەک ل سەر عەردی بمینت وب ڕێڤە بچت. هندی تویی ئەگەر تو وان بهێلی ئەو دێ بەنییێن تە یێن باوەری ب تە ئینای ژ حەقییێ د سەر دا بەن، ومرۆڤەک ژ وان نابت ئەگەر یێ کافر وگونەهکار نەبت. خودایێ من تو گونەهێن من ویێن دایبابێن من وهەچییێ بێتە د مالا من ڤە یێ خودان باوەر بت، وبۆ مێرێن خودان باوەر وژنێن خودان باوەر ژێ ببە، وتو ژ تێبرن وزیانا ل دنیایێ وئاخرەتێ پێڤەتر چویێ ل کافران زێدە نەکە.

(١، ٢) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: خودێ وەحی بۆ من هنارتییە کو کۆمەکێ ژ ئەجنان گوهێ خۆ دا خواندنا من بۆ قورئانێ، ڤێجا دەمێ وان گوهـ لێ بووی وان گۆتە مللەتێ خۆ: هندی ئەمین مە یێ گوهـ ل قورئانەکا عەجێب رەهوان بووی، بەرێ خەلکی ددەتە حەقییێ وهیدایەتێ، ڤێجا مە باوەری ب ڤێ قورئانێ ئینا، وئەم چو شریکان د عیبادەتی دا بۆ وی خودایێ خۆ یێ ئەم ئافراندین چێ ناکەین. (٣) وکو بلند بت مەزنییا خودایێ مە، وی نە چو ژن نە چو زارۆک بۆ خۆ نەدانانە. (٤) ونەزانێ مە -کو ئبلیسە- گۆتنا دویر ژ ڕاستییێ د دەر حەقا خودێ دا دگۆت، دەمێ دگۆت وی ژن وزارۆک هەنە. (٥) وهندی ئەمین مە هزر دکر کو نە چو مرۆڤ ونە چو ئەجنە درەوێ ل سەر ناڤێ خودێ ناکەن وژن وزارۆکان بۆ وی پال نادەن. (٦) وهندەک زەلام ژ مرۆڤان هەبوون خۆ ب هندەک زەلامێن ئەجنان دپاراستن، ڤێجا وان زەلامێن مرۆڤ ب ڤی کارێ خۆ پتر ئەو زەلامێن ئەجنە سەردا برن. وئەڤ خۆ پاراستنا ب یەکێ دی ژبلی خودێ، یا کو خودێ ژ نەزانان قەبویل نەکری، ژ شرکا مەزنە، یا کو خودێ نەغەفرینت ئەگەر خودان ب دورستی ژێ تۆبە نەکەت. وئەڤ ئایەتە مە گەلەک ژ هندێ پاشڤە لێ ددەت کو ئەم بچینە نک سێرەبەند وخێڤزانکان وهەر یەکێ وەکی وان بت. (٧) وهندی کافرێن مرۆڤانە وان ژی وەکی هەوە -گەلی ئەجنان- هزرکر کو پشتی مرنێ خودێ کەسێ ڕاناکەتەڤە. (٨) وهندی ئەمین مە -کۆما ئەجنان- خواست ئەم بگەهینە عەسمانی؛ دا گوهێ خۆ بدەینە ئاخفتنا خەلکێ وی، بەلێ مە ئەو دیت یێ تژییە ژ وان ملیاکەتان یێن نۆبەدارییێ لێ دکەن، و ژ وان ستێرێن سوژەک یێن کو درژیێنە وان یێن دڤێن نێزیک ببن. (٩) وهندی ئەم بووین مە بەری هنگی ل عەسمانی هندەک جهـ بۆ خۆ ددانان؛ دا ئەم لێ گوهدارییا دەنگ وباسان بکەین، ڤێجا هەچییێ نوکە بەرگەڕیانێ بکەت دا خەبەرەکی بۆ خۆ ڤەرەڤینت ستێرەکا سۆژەک دێ ل هیڤییا خۆ بینت، یا کو دێ ڕژیێتە وی ووی سوژت. وئەڤ هەر دو ئایەتە گۆتنێن سێرەبەندان درەوین دەردئێخت ئەوێن کێم فامان دخاپینن ودبێژنێ: ئەم علمێ غەیبێ دزانین. (١٠) وهندی ئەمین ئەم نزانین: کانێ خودێ ڤیایە خرابییێ ب سەر خەلکێ عەردی دا بینت، یان ژی وی خێر وهیدایەت بۆ وان ڤیایە؟ (١١) وهندی ئەمین یێن چاک د ناڤ مە دا هەنە، وژبلی وان کافر وسەرداچووی ژی د ناڤ مە دا هەنە، ئەم خودان دەستەک وبۆچوونێن ژێک جودا بووینە. (١٢) وهندی ئەمین مە باوەری هەیە کو خودێ دشێتە مە، وئەم ل ژێر دەسهەلاتا وینە، ڤێجا ئەگەر وی تشتەک بۆ مە ڤیا ئەم ژێ خلاس نابین، وئەگەر وی خرابییەک بۆ مە ڤیا ئەم نەشێین برەڤینە عەسمانی دا ژ عەزابا وی ڕزگار ببین. (١٣) وهندی ئەمین دەمێ مە گوهـ ل قورئانێ بووی مە باوەری پێ ئینا کو ئەو حەقییە و ژ نک خودێیە، ڤێجا هەچییێ باوەرییێ ب خودایێ خۆ بینت، ئێدی ئەو ژ کێمکرنا خێرێن خۆ ناترست، وئەو ناترست زۆردارییەک ژی لێ بێتە کرن کو گونەهێن وی بێنە زێدەکرن.

(١٤، ١٥) وهندى ئەمين ژ مە هەنە يێن گوهدارييا ئەمرێ خودێ دكەن، و ژ مە هەنە يێن زۆردار يێن كو ژ رێكا حەق دەركەفتين، ڤێجا هەچييێ موسلمان ببت وگوهدارييا ئەمرێ خودێ بكەت، ئەو ئەون يێن قەستا رێكا حەقييێ كرى، وخۆ وەستاندى دا بگەهنێ ڤێجا خودێ بەرێ وان دايێ، وئەوێن ژ رێكا ئيسلامێ دەركەفتين هەما ئەو بوونە پێهلكرييێن جەهنەمێ. (١٦، ١٧) وئەگەر كافرێن مرۆڤ وئەجنان ل سەر رێكا ئيسلامێ چووبان، وژێ لا نەدابان، ئەم دا ئاڤەكا بۆش ب سەر وان دا بارينين، و د دنيايێ دا ئەم دا رزقێ وان بەرفرەه كەين؛ دا ئەم وان بجەرببينين: كانێ چاوا ئەو دێ شوكرا قەنجييێن خودێ كەن؟ وهەچييێ پشت بدەتە فەرمانا خودايێ خۆ وگوهدانا قورئانێ، ئەو دێ بەرێ وى دەتە عەزابەكا دژوار و ب زەحمەت. (١٨) وهندى مزگەفتن بۆ پەرستنا خودێ ب تنێنە، ڤێجا هوين پەرستنا كەسێ دى لێ نەكەن، وهوين دوعا وپەرستنێ بۆ وى ب تنێ لێ بكەن؛ چونكى مزگەفت نەهاتينە ئاڤاكرن بۆ تشتەكێ دى ژبلى پەرستنا خودێ. (١٩) ودەمێ موحەممەد رابووى، پەرستنا خودايێ خۆ كرى، نێزيک بوو ئەجنە ل دۆرێن وى ژ بۆشاتييا وان كۆم كۆم بكەڤنە سەرێک؛ دا گوهێ خۆ بدەنە قورئان خواندنا وى. (٢٠) تو -ئەى موحەممەد- بێژە كافران: هەما ئەز پەرستنا خودايێ خۆ ب تنێ دكەم، وئەز د پەرستنێ دا چو شريكان بۆ وى چێ ناكەم. (٢١-٢٣) تو بێژە وان: هندى ئەزم ئەز نەشێم زيانەكێ ژ هەوە بدەمە پاش، يان مفايەكى بگەهينمە هەوە، تو بێژە: هندى ئەزم كەس نينە من ژ عەزابا خودێ رزگار بكەت ئەگەر من بێ ئەمرييا وى كر، وئەز جهەكى نابينم ژ عەزابا وى برەڤمێ، ب تنێ ئەز دشێم وى تشتى بگەهينمە هەوە يێ خودێ فەرمان پێ ل من كرى، وپەياما وى يا وى ئەز بۆ هەوە پێ هنارتيم. وهەچييێ گوهدارييا خودێ وپێغەمبەرێ وى نەكەت، جزايێ وى ئاگرێ جەهنەمێيە ئەو هەروهەر دێ تێدا مينت. (٢٤) حەتا دەمێ بوتپەرێس وێ عەزابێ دبينن يا ژڤان بۆ وان پێ هاتييەدان، هنگى ئەو دێ زانن: پشتەڤانێ كێ يێ لاوازترە ولەشكەرێ كێ يێ كێمترە؟ (٢٥-٢٨) تو -ئەى موحەممەد- بێژە بوتپەرێسان: ئەز نزانم كانێ دەمێ هاتنا وێ عەزابێ يا ژڤان بۆ هەوە پێ هاتييەدان يێ نێزيكە، يان ژى خودايێ من دێ دەمەكێ درێژ بۆ دانت؟ وئەو يێ زانايە ب تشتێ نەبەرچاڤ، وئەو كەسێ ژ بەنييێن خۆ ب غەيبا خۆ ئاگەهدار ناكەت، ئەو تێ نەبت يێ خۆ بۆ پێغەمبەرينييێ هلبژارتى وپێ رازى بووى، ئەو وى ب هندەكێ ژ غەيبێ ئاگەهدار دكەت، وئەو ل بەر دەستێ وى پێغەمبەرى و ل پشت وى هندەک ملياكەتان دهنێرت دا ئەو وى ژ ئەجنان بپارێزن؛ دا ئەو چو گۆتنان ژ وى نەدزن وبۆ خێڤزانكان ببەن؛ دا پێغەمبەر بزانت كو حالێ پێغەمبەرێن بەرى وى ژى د گەهاندنێ دا هەر يێ وەسا بوو، وكو ئەو ژى وەكى وان ژ ئەجنان يێ هاتييە پاراستن، وكو زانينا خودێ دۆرا ل هەر تشتەكێ ل نک وان گرتى چ يێ ئاشكەرا بت چ يێ ڤەشارتى، تشتەک ژ وان ل وى بەرزە نابت، وهەر تشتەكێ هەى وى هژمارتييە، وچو ژێ ل وى بەرزە نابت.

(١-٤) ئەی ئەوێ خۆ د ناڤ جلکێن خۆ ڕا پێچای، ل شەڤێ کێمەکێ تێ نەبت تو بۆ نڤێژێ ڕابە. تو نیڤا شەڤێ ڕابە یان پیچەکێ ژ نیڤێ کێمتر حەتا بگەهتە سێکێ، یان پتر ژ نیڤێ حەتا بگەهتە دو سێکان، وتو هێدی و ب دلێ خۆ قورئانێ بخوینە. (٥) هندی ئەمین ئەم دێ قورئانەکا مەزن یا حوکم وئەحکام تێدا بۆ تە- ئەی موحەممەد- ئینینە خوارێ. (٦) هندی ئەو عیبادەتە یێ ب شەڤێ دئێتە کرن ئەو پتر کاری ل دلی دکەت، وئەو گۆتنا تێدا دئێتە خواندن یا ئاشکەراترە؛ چونکی دل هنگی ژ موژیلاهییێن دنیایێ یێ ڤالایە. (٧) هندی تویی بۆ تە ل ڕۆژێ دەمەکێ درێژ هەیە کو ب کار وبارێ خۆ ڕابیی، و ب کارێ گەهاندنا پەیاما خۆ ڕابیی، ڤێجا تو ب شەڤێ خۆ بۆ کرنا عیبادەتی ڤالا بکە. (٨، ٩) وتو -ئەی موحەممەد- ناڤێ خودایێ خۆ بێژە، ودوعا پێ ژ وی بکە، وتو ل دەمێ عیبادەتی ب دورستی خۆ بۆ وی ڤالا بکە، وخۆ بهێلە ب هیڤییا ویڤە. خودایێ ڕۆژهەلات وڕۆژئاڤایێ ئەوە چو خودایێن ڕاست ژ وی پێڤەتر نینن، ڤێجا تو خۆ بهێلە ب هیڤییا ویڤە، وکارێ خۆ هلپسێرە وی. (١٠) وتو بێهنا خۆ ل سەر وی تشتی فرەهـ بکە یێ بوتپەرێس د دەر حەڤا تە ودینێ تە دا دبێژن، وتو د کریارێن وان یێن نەحەق دا چاڤ ل وان نەکە، وپشت بدە وان، وتۆلێ لێ ڤەنەکە. (١١) وتو -ئەی موحەممەد- من وڤان درەوپێکەران بهێلە ئەوێن ل دنیایێ کەفتینە خۆشییان ڤێجا درەوێ ب ئایەتێن من دکەن، ودەمەکێ کێم تو دەلیڤێ بدێ حەتا ڕۆژا وان دئێت وعەزابا وان حال دبت. (١٢، ١٣) هندی ئەون ل ئاخرەتێ قەیدێن گران وئاگرێ شاراندی یێ ئەو پێ بسوژن بۆ وان ل نک مە هەنە، وخوارنەکا کرێت یا کو د گەروییێن وان ڕا بمینت، وعەزابەکا ب ئێش ژی بۆ وان هەیە. (١٤) ڕۆژا عەرد وچیا دهژیێن حەتا چیا دبنە گرکەکێ خیزێ هویر وبژالە. (١٥، ١٦) هندی ئەمین مە بۆ هەوە -گەلی خەلکێ (مەکەهێ)- موحەممەد یێ کرییە پێغەمبەر، وشاهد ل سەر کوفر ونەگوهدارییا هەوە، وەکی مە مووسا بۆ فیرعەونی کرییە پێغەمبەر، ڤێجا فیرعەونی باوەری ب مووسای نەئینا، وئەو درەوین دەرێخست، وبێ ئەمرییا وی کر، ڤێجا مە ئەو ب گرتنەکا دژوار ئەو گرت. وئەڤە ترساندنەکە ژ نەگوهدارییا موحەممەدی -سلاڤ لێ بن-، کو ئەو بێتە سەرێ نەگوهداری یێ هاتییە سەرێ فیرعەونی ومللەتێ وی (١٧) ڤێجا چاوا هوین دێ خۆ ژ عەزابا قیامەتێ پارێزن -ئەگەر هوین کافر بوون- ڕۆژا بچویک ژ ترس وسەهما وێ دا پیر دبن؟ (١٨) وێ ڕۆژێ عەسمان ژ ترسان دا یێ شەق شەقە، سۆزا خودێ ب هاتنا وێ ڕۆژێ هەر دێ ب جهـ ئێت. (١٩) هندی ئەڤ ئایەتێن ب ترسن شیرەت وعیبرەتن بۆ مرۆڤان، ڤێجا هەچییێ بڤێت مفای بۆ خۆ ژێ وەربگرت دێ تەقوایێ بۆ خۆ کەتە ڕێک دا پێ بگەهتە ڕازیبوونا خودایێ خۆ یێ ئەو ئافراندی و ب خودان کری.

(٢٠) هندی خودایێ تەیە -ئەی موحەممەد- دزانت کو هندەک جاران کێمتر ژ دو سێکێن شەڤێ تو بۆ کرنا نڤێژان ڕادبی، وهندەک جاران نیڤەکا شەڤێ تو ڕادبی، وهندەک جاران سێکا شەڤێ تو ڕادبی، ودەستەکەک ژ صەحابییێن تە ژی ڕادبن. وخودێ ب تنێ‌یە یێ شەڤ وڕۆژان دپیڤت، ودزانت دەمێ وان چەندە، چەند ژێ چووینە وچەند ژێ ماینە، خودێ زانییە کو هوین نەشێن شەڤێ هەمییێ ڕابن، لەو وی ل سەر هەوە سڤک کر، ڤێجا د نڤێژێن شەڤێ دا هندی هوین بشێن هند قورئانێ بخوینن، خودێ زانییە کو د ناڤ هەوە دا هندەک دێ هەبن ژ بەر نەخۆشییێ نەشێن ب شەڤێ ڕابن، وهندەکێن دی بۆ بازرگانییێ وکاری دەردکەڤنە عەردان داخوازا ڕزقێ حەلال بۆ خۆ دکەن، وهندەکێن دی هەنە جیهادێ د ڕێکا خودێ دا دکەن؛ دا پەیڤا وی بلند بکەن ودینێ وی ب سەر بێخن، ڤێجا هندی هوین بشێن ژ قورئانێ هندێ د نڤێژا خۆ دا بخوینن، وهوین بەردەوامی یێ ل سەر کرنا نڤێژێ بکەن، وزەکاتا خۆ یا واجب بدەن، وهندەکێ ژ مالێ خۆ بۆ خودێ د ڕێکێن خێرێ وقەنجییێ دا خەرج بکەن، وهەر خێرەک وقەنجییەکا د دنیایێ دا هوین بکەن، ل نک خودێ ل قیامەتێ خێرەکا چێتر ومەزنتر هوین دێ بینن، وهوین ل هەمی دەمان داخوازا ژێبرنا گونەهان ژ خودێ بکەن، هندی خودێ‌یە باش گونەهـ ژێبرە بۆ هەوە ویێ دلۆڤانکارە ب هەوە.

سوورەتا (المدثر)

(١-٧) ئەی ئەوێ خۆ د ناڤ جلکێن خۆ ڕا نخافتی، تو ژ ناڤ جهێ خۆ ڕابە، وخەلکی ژ عەزابا خودێ بترسینە، وتو خودایێ خۆ ب تنێ مەزن بکە وپەرستنێ بۆ بکە، وجلکێن خۆ ژ هەمی ڕەنگێن پیساتییێ پاقژ بکە، ویێ بەردەوام بە ل سەر خۆدویرکرنا ژ صەنەم وکارێن شرکێ، ونێزیکی وان نەبە، وتو خێران نەدە ب ئنیەتا هندێ کو پتر ژێ بگەهتە تە، وتو صەبرێ ل سەر وی تشتی بکە یێ خودێ پێ ژ تە ڕازی ببت. (٨-١٠) ڤێجا ئەگەر بۆ ڕابوون وکۆمکرنێ د (بۆرییێ) دا هاتەلێدان، هنگی ئەو ڕۆژ ل سەر کافران دێ یا ب زەحمەت بت، ویا ب ساناهی نینە ئەو ژ تەنگاڤییێن وێ ڕۆژێ ڕزگار ببن. (١١-١٧) تو -ئەی موحەممەد- من ووی بهێلە یێ من ئەو ئێکانە د زکێ دایکا وی دا بێ مال وبێ عەیال ئافراندی، ڤێجا من مالەکێ زۆر وئەو کوڕێن ل نک وی ل (مەکەهێ) دئامادە دانێ، ومن ڕێکێن ژینێ بۆ وی ب ساناهیکرن، پاشی پشتی ڤێ دانێ ئەو دلێ خۆ دبەتێ کو ئەز مالێ وی وعەیالێ وی بۆ وی زێدە کەم، وئەوی کوفر ب من کرییە. نەخێر وە نینە وەکی ئەڤ سەرداچوویێ گونەهکار دبێژت، ئەز چویێ بۆ وی زێدە ناکەم؛ چونکی هندی ئەو بوو وی باوەری ب قورئانێ نەئینایە ودرەو ب دەلیلێن خودێ کرییە، هند نەخۆشییا عەزابێ ووەستیانێ ئەز دێ دەمە وی کو ئەو ژێ ڕحەت نەبت. (ومەخسەد ب ڤی مرۆڤی وەلیدێ کوڕێ موغیرەیە ئەوێ ڕکدارییا حەقییێ کری وئاشکەرا نەیارەتییا خودێ وپێغەمبەرێ وی کری).

(١٨-٢٥) هندی ئەو بوو وی د دل دا هزرا خۆ کر بوو، دا تشتەکی بۆ خۆ ئامادە بکەت طانێ پێ ل موحەممەدی وقورئانێ بدەت، ڤێجا ئەو بێزار بوو وهاتە شکاندن، وئەو ب وێ چەندێ هێژای تێچوونێ بوو، چاوا وی د دل دا ئەڤ طانە ئامادەکر؟ پاشی دیسا ئەو بێزار بوو وهاتە شکاندن، پاشی وی هزرا خۆ د وێ طانێ دا کر یا وی ئامادەکری ل قورئانێ بدەت، پاشی وی ناڤچاڤێن خۆ کرنە گرێ، وگەلەک خۆ تێک بر، ورەنگێ خۆ گوهارت دەمێ وی چو رێ نەماین، ونەشیای چو طانا ل قورئانێ بدەت، پاشی ئەو زڤری پشت دا حەقییێ، وخۆ ژ هندێ مەزنتر دیت کو ئعترافێ پێ بکەت، ووی د دەر حەقا قورئانێ دا گۆت: هەما ئەڤ گۆتنا موحەممەد دبێژت سێرەبەندییەکە ژ یێن بەرێ دئێتە ڤەگوهاستن، هەما ب تنێ ئەڤە گۆتنا مرۆڤانە موحەممەد یێ ژ وان فێربوویێ، ودبێژت: ئەڤە ژ نک خودێیە. (٢٦-٣٠) ئەز دێ وی بەمە جەهنەمێ؛ دا ئەو تام بکەتە گەرما وێ و ب ئاگرێ وێ بسوژت، وتو چ دزانی جەهنەم چیە؟ ئەو نە گۆشتی دهێلت نە هەستی، چەرمێ سەر وچاڤان دگوهۆرت، ودسوژت ورەش دکەت، نۆزدە فریشتە ژ زەبانییێن دژوار ل سەر خەلکێ وی رادوەستن وکارێ وان ب رێڤەدبەن. (٣١) وهەما زەبانییێن جەهنەمێ مە ژ فریشتەییێن زڤر داینە، وهەما ئەو هژمارا هە مە بۆ کافران کرییە جەرباندن؛ ودا باوەری پتر بۆ وان چێ ببت یێن کیتاب بۆ هاتییەدان ژ جوهی وفەلان کو ئەڤ تشتێ د قورئانێ دا هاتی ل دۆر هژمارا زەبانییێن جەهنەمێ راستییەکە ژ نک خودێ، چونکی ئەو هژمار د کتێبێن وان ژی دا هاتییە، ودا باوەرییا خودان باوەران پتر لێ بێت، ودا ئەوێن کیتاب بۆ هاتییەدان وخودان باوەر د وێ چەندێ دا ب گومان نەکەڤن؛ ودا ئەوێن نفاق د دلێن وان دا هەی وکافر بێژن: خودێ چ مەخسەد ب ڤێ هژمارا غەریب هەیە؟ ب تشتەکێ وەکی ڤێ خودێ وی د سەردا دبەت یێ وی بڤێت، ووی ب هیدایەت دئینت یێ وی بڤێت، و ژ خودێ پێڤەتر کەس هژمارا ملیاکەتێن خودایێ تە نزانت. وهەما ئاگر شیرەت وبیرئینانەکە بۆ مرۆڤان. (٣٢-٣٧) مەسەلە نە یا وەسایە وەکی وان گۆتی، خودێ ب هەیڤێ سویند دخۆت، و ب شەڤێ دەمێ دچت ودبۆرت، و ب سپێدێ دەمێ گەش وئاشکەرا دبت. هندی جەهنەمە تشتەکێ مەزنە؛ دا خەلک بترسن، بۆ هەر کەسەکێ بڤێت ژ هەوە کو ب کرنا باشییان خۆ نێزیکی خودێ بکەت، یان ب کرنا گونەهان پاش بکەڤت. (٣٨-٤٧) هەر نەفسەک ب کریارا خۆ ڤە یا گرێدایە، و ل نک خودێ ئەو د گەرەوا کەدا خۆ دایە، وئەو نائێتە بەردان حەتا وان حەقان نەدەت یێن ل سەر، موسلمانێن دلسۆز تێ نەبن خودانێن راستییێ ئەوێن ب گوهدارییا خودێ گەردەنا خۆ دایە ئازاکرن، ئەو د وان بەحەشتان دانە یێن سالۆخەتێن وان نەئێنەدان، هندەک ژ وان پسیارا وان کافران ژ هندەکان دکەن یێن تاوان د دەر حەقا خۆ دا کری: ئەو چ بوویە هوین برینە جەهنەمێ؟ تاوانباران گۆت: د دنیایێ دا ئەم ژ نڤێژکەران نەبووین، ومە خێر وقەنجی د گەل هەژاران نەدکرن، وئەم ب گۆتنێن نەحەق د گەل سەرداچوویان د ئاخفتین، ومە درەو ب رۆژا=

=حسێب وجزادانێ دکر، حەتا مرن گەهشتییە مە، وئەم د وی حالێ خراب دا. (٤٨) ڤێجا مەهدەرا چو مەهدەرچییان ژ ملیاکەت وپێغەمبەران مفای ناگەهینتە وان؛ چونکی مەهدەر هەما بۆ وانە یێن خودێ حەز بکەت، ودەستویرییێ بدەت. (٤٩-٥١) ڤێجا بوتپەرێسان چیە پشت ددەنە قورئانێ وشیرەتێن وێ؟ هەر وەکی ئەو کەرێن کویڤینە، ژ شێرەکی درەڤن. (٥٢، ٥٣) بەلکی هەر یەک ژ ڤان بوتپەرێسان دڤێت خودێ کیتابەکا ڤەکری ژ عەسمانی بۆ بینت، وەکی بۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- هاتی. نەخێر وە نینە وەکی ئەو هزر دکەن، بەلکی یا دورست ئەوە ئەو ژ ئاخرەتێ ناترسن، وباوەرییێ ب رابوونا پشتی مرنێ وجزادانێ نائینن. (٥٤-٥٦) ب راستی هندی قورئانە بیرئینانەکا رەهوانە، وئەو بەسە بۆ وی یێ بڤێت بیرا خۆ لێ بینتەڤە ومفایەکی ژ هیدایەتا وێ ببینت، وئەو چو مفای بۆ خۆ ژێ نابینن ئەگەر خودێ هیدایەت بۆ وان حەز نەکربت. ئەوە هەژی هندێ کو گوهداری وتەقوا وی بێتە کرن، وئەوە هەژی هندێ کو گونەهان بۆ وی ژێ ببەت یێ باوەرییێ پێ بینت.

سوورەتا (القیامة)

(١-٤) خودێ ب رۆژا حسێب وجزادانێ سویندێ دخۆت، و ب نەفسا خودان باوەر وتەقوادار ئەوا لۆمێ ل خودانێ خۆ دکەت ئەگەر وی خرابی کرن. ئەرێ ئەڤ مرۆڤێ کافر هزر دکەت ئەم نەشێین هەستییێن وی کۆم بکەین پشتی ئەو بەلاڤ دبن؟ بەلێ ئەم دێ وان کۆم کەین، وئەم دشێین تبلێن دەست وپییێن وان وەکی دەستێن حێشترێ راست بکەین. (٥، ٦) بەلکی مرۆڤ باوەرییێ ب رابوونا پشتی مرنێ نائینت، وی دڤێت د هەمی ژییێ خۆ دا خرابییێ بکەت، ب نەباوەری ئینان ڤە ئەو پسیارا رۆژا قیامەتێ دکەت: کانێ کەنگی ئەو دێ ئێت؟ (٧-١٠) ڤێجا ئەگەر ژ بەر ترس وسەهما رۆژا قیامەتێ چاڤ حێبەتی بوون ومەندەهووش مان، ورۆناهییا هەیڤێ نەما، ورۆژ وهەیڤ پێکڤە ژ رۆژئاڤایێ تاری هەلاتن، هنگی مرۆڤ دبێژت: جهێ رەڤینا ژ عەزابێ ل کیڤەیە؟ (١١، ١٢) مەسەلە وە نینە وەکی تە -ئەی مرۆڤۆ- دڤێت کو برەڤی، چو جهێن رەڤێ بۆ تە نینن. دویماهییا هەمی چێکرییان رۆژا قیامەتێ وجهێ لێ ئاکنجیبوونا وان بۆ نک خودێیە. (١٣) وێ رۆژێ بەحسێ هەمی کریارێن مرۆڤی دێ بۆ وی ئێنەکرن: چ باشی بن چ خرابی. (١٤، ١٥) بەلکی مرۆڤ ب خۆ هێجەتەکا ئاشکەرایە ل سەر کارێ خۆ یێ وی کری ونەکری، وچو هێجەتەکا ئەو بۆ خۆ بگرت ژێ ژێ نائێتە قەبویلکرن وچو مفای نادەتێ. (١٦-١٩) تو -ئەی موحەممەد- ئەزمانێ خۆ ب خواندنا قورئانێ نەلڤلڤینە دەمێ ئەو دئێتە خوارێ؛ دا کو تو لەزێ د ژبەرکرنا وێ دا بکەی، ژ ترسێن هندێ دا کو ئەو ژ دەست تە دەرکەڤت. کۆمکرنا وێ دسنگێ تە دا، کو چی گاڤا تە ڤیا پشتی هنگی بخوینی ل سەر مەیە. ڤێجا ئەگەر قاصدێ مە جبریلی ئەو بۆ تە خواند تو گوهێ خۆ بدە خواندنا وی وخۆ بێ دەنگ بکە، پاشی وەکی وی بۆ تە خواندی تو ژێ بخوینە، پاشی ئاشکەراکرنا وی جهێ رامانا وێ ل بەر تە ئاسێ بووی ل سەر مەیە.

(٢٠، ٢١) مەسەلە وە نینە وەکی هوین دبێژن -گەلی بوتپەرێسان- کو ڕابوونا پشتی مرنێ وجزادان نینە، بەلکی هوین مللەتەکن هوین حەز ژ دنیایێ وخەملا وێ دکەن، وهوین ئاخرەتێ وخۆشییا وێ دهێلن. (٢٢، ٢٣) ڕۆژا قیامەتێ ڕوییێن دلخۆشان دگەش وجوانن، ئەو ئافراندەرێ خۆ دبینن وخۆشییێ ب وێ چەندێ دبەن. (٢٤، ٢٥) وڕۆژا قیامەتێ ڕوییێن بەختڕەشان د ڕەش وتێکچووینە، ئەو هزر دکەن موصیبەتەکا مەزن یا مۆرکێن پشتێ دشکێنت دێ ب سەر وان دا ئێت. (٢٦-٣٠) ب ڕاستی رح گەهشتە حەفکێ، وهندەکێن ئامادە گۆت: ئەرێ کەسەک هەیە وی دەرمان بکەت و ژ ڤی حالی دەربێخت؟ وئەوێ کەفتییە بەر مرنێ باش زانی کو ئەڤە دەسپێکا هێلانا دنیایێیە؛ ژ بەر کو ئەو ملیاکەتێ مرنێ دبینت، ودژوارییا دویماهییا دنیایێ ب دژوارییا بەراهییا ئاخرەتێ ڕا گەهشت، ڕۆژا قیامەتێ هاژۆتنا بەنییان بۆ نک خودێیە: یان بۆ بەحەشتێ، یان بۆ ئاگری. (٣١-٣٥) ڤێجا وی کافری نە باوەری ب پێغەمبەری وقورئانێ ئینابوو، ونە نڤێژێن فەر بۆ خودێ کربوون، بەلکی وی درەو ب قورئانێ کربوو، وپشت دابوو باوەرییێ، پاشی ئەو ب دفن بلندی وخۆمەزنکرن ڤە چووبوو نک مرۆڤێن خۆ. تێچوون ل دویڤ تێچوونێ بۆ تە بت، پاشی تێچوون ل دویڤ تێچوونێ بۆ تە بت. (٣٦-٤٠) ئەرێ ئەڤ مرۆڤێ باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نەئینت هزر دکەت ئەو دێ ئێتە هێلان وچو فەرمان ل وی نائێنە کرن، وچو حسێب د گەل وی نائێتەکرن؟ ئەرێ ما ئەو چپکەکا ئاڤێ یا لاواز نەبوو کو دهاتە ڕێتن، پاشی ئەو بوو پارچەیەکا خوینا هشک، ڤێجا خودێ ب شیانا خۆ ئەو ئافراند و ب جوانترین ڕەنگ دورست کر؟ ووی هەردو جۆت: یێ نێر ویێ مێ، ژ ڤی مرۆڤی دان، ئەرێ ما ئەو خودایێ ئەڤ تشتە ئافراندین نەشێت پشتی مرنێ جارەکا دی چێکرییان بدەتە ڤە؟ بەلێ ئەو دشێت وێ چەندێ بکەت.

سوورەتا (الإنسان)

(١) ب ڕاستی دەمەکێ درێژ د سەر مرۆڤی ڕا چووبوو بەری رح بۆ وی بێتەدان، ئەو تشتەکێ بێتە گۆتن یان دیتن نەبوو. (٢، ٣) هندی ئەمین مە مرۆڤ ژ چپکەکا تێکەل ژ ئاڤا زەلامی وژنێ ئافراندییە، پاشی ئەم وی ب ئەحکامێن شریعەتی دجەرببینین، ڤێجا ژ بەر وێ چەندێ مە ئەو کرە خودان گوهـ وخودان چاڤ؛ دا وی گوهـ ل ئایەتان ببت، ودەلیلان ببینت، هندی ئەمین مە ڕێکا هیدایەتێ وسەرداچوونێ وخێر وشەڕان بۆ ئاشکەرا کر؛ دا ئەو ببتە خودان باوەرەکێ شوکردار، یان کافرەکێ قەنجی ڤەشێر. (٤) هندی ئەمین مە هندەک قەیدێن ژ ئاسنی بۆ کافران ئامادەکرینە پییێن وان پێ دئێنە گرێدان، وهندەک زنجیرێن دەستێن وان پێ ب ستوییێن وان ڤە بێنەگرێدان، وئاگرەکێ ئەو پێ بێنە سۆتن. (٥) هندی ئەو دلسۆز وباشکارن یێن حەقێ خودێ ژ سەر خۆ ڕادکەن، ڕۆژا قیامەتێ ئەو ژ پەرداغەکێ تژی ژ مەیا تێکەل کرییە د گەل خۆشترین بێهنێ، کو ئاڤا کافوورییە، ڤەدخۆن.

(٦-١٠) ئەو ڤەخوارن کانییەکە بەنیییێن خودێ ژێ ڤەدخۆن، وکانێ چاوا وب کیژ لایی ڤە وان دڤێت ئەو وێ وەسا ب ساناهی دبەن. ئەو وی تشتێ باش ب جهـ دئینن یێ وان بۆ خودێ ل سەر خۆ نەزرکری، وئەو ژ عەزبا خودێ یا ل ڕۆژا قیامەتێ دترسن ئەوا زیانا وێ مەزن وخرابییا وێ ل سەر خەلکی بەلاڤ، وئەو د سەر ڤیان وپێتڤییا وان ڕا بۆ خوارنێ ئەو وێ ددەنە وی هەژارێ چو نەبت ونەشێت چو کەدان بۆ خۆ بکەت، ووی زارۆکێ بابێ وی مری وئەو هێلایە بێ مال، وئەو ئێخسیرێ د شەڕی دا هاتییەگرتن چ کافر بت یان نە، وئەو د دلێن خۆ دا دبێژن: هەما بۆ کنارێ خودێ ودا ئەو ژ مە ڕازی ببت، ئەم قەنجییێ د گەل هەوە دکەین، مە چو بەرانبەر ژ هەوە نەڤێت ومەخسەدا مە ئەو نینە هوین مەدحێن مە بکەن یان شوکرا مە بکەن. هندی ئەمین ئەم ژ ڕۆژەکا دژوار ژ خودایێ خۆ دترسین یا کو ناڤچاڤ تێدا تێک دچن ودبنە گرێ، ژ بەر کرێتی ودژوارییا وێ ڕۆژێ. (١١-١٤) ڤێجا خودێ ئەو ژ تەنگاڤییێن وێ ڕۆژێ پاراستن، ودێمێن وان جوان وگەش کرن، ودلێن وان تەنا وکەیفخۆش کرن، و ژ بەر صەبرا وان ل سەر خێرێ ل دنیایێ کێشای جزایێ وان کرە بەحەشتەکا مەزن، وئەو ئارمیشێ نەرم تێدا دکەنە بەر خۆ، ل سەر وان تەختان دپالداینە یێن ب جوانترین فەرشان هاتینە خەملاندن، نە ئەو گەرما ڕۆژێ دبینن ونە دژوارییا سەرمایێ، ودار وبارێ بەحەشتێ یێ نێزیکی وانە سیبەرێ ل وان دکەت، وچنینا بەرهەمێ وان داران بۆ وان یا هاتییە ب ساناهیکرن. (١٥-١٨) وخزمەتکار ئامانێن زیڤی، وپەرداغێن ڤەخوارنێ یێن شویشێ ئەوێن ژ زیڤی هاتینە چێکرن ل سەر وان دگێڕن، وان ئەو پەرداغ پیڤاینە وهند ڤەخوارنێ دکەنێ هندی ڤەخوران دڤێت نەکێم نەزێدە، و د بەحەشتێ دا پەرداغێن تژی مەیا تێکەل د گەل زەنجەبیلێ بۆ ڤان چاکان دئینەدان، ئەو ژ کانییەکا بەحەشتێ ڤەدخون یا کو دبێژنێ: سەلسەبیل؛ هندی ئاڤا وێ یا ساخلەم وخۆشە. (١٩) وهندەک کوڕکێن خزمەتکار هەنە ل سەر وان دگەڕیێن هەردەم ل سەر یەک حالینە، دەمێ تو وان دبینی -ژ بەر جوانی وڕوی گەشییا وان- تو دێ هزر کەی ئەو مراریێن دبەلاڤ وگەشن. (٢٠) وهەر جهەکێ تو بەرێ خۆ بدەیێ ژ بەحەشتێ دێ خۆشییەکا نەئێتە سالۆخدان وملکەکێ مەزن وبەرفەهـ لێ بینی. (٢١) لەشێن وان ب هندەک جلکان دخەملاندینە بەتەنێ وان ژ ئارمیشێ کەسکێ تەنکە، و ژ سەرڤە ئارمیشێ ستویرە، وبازنێن زیڤی ل بەر وان دئێنەکرن، و د سەر وێ هەمی خۆشییێ ڕا خودایێ وان ڤەخوارنەکا پاقژ دا وان. (٢٢) وبۆ وان دئێتە گۆتن: هندی ئەڤا هەیە بۆ هەوە یا هاتییە ئامادەکرن ژ بەر کریارێن هەوە یێن چاک، وکارێ هەوە کری خودێ یێ ژێ ڕازی بوو ووی قەبویل کربوو. (٢٣) هندی ئەمین مە قورئان بۆ تە یا ئینایە خوارێ.(٢٤، ٢٥) ڤێجا تو صەبرێ ل سەر حوکمێ خودایێ خۆ بکێشە، وبەردەوامییێ ل سەر بکە، وتو گوهدارییا وان بوتپەرێسان نەکە یێن د دلچوون وکوفرێ دا نقۆبووین، وبەردەوام سپێدە وئێڤاران تو ناڤێ خودایێ خۆ بینە ودوعایان بۆ خۆ ژ وی بکە.

(٢٦) و ب شەڤێ خۆ بۆ ئەمرێ خودایێ خۆ بچەمینە، ونڤێژێ بۆ وی بکە، ودەمەکێ درێژ ژ شەڤێ تو عیبادەتێ وی بکە. (٢٧) هندی ئەڤ بوتپەرێسەنە حەز ژ دنیایێ دکەن، وپێڤە موژیل دبن، وکارێ بۆ ئاخرەتێ یێ ل وێ ڕۆژا دژوار ڕزگاربیا وان تێدا ئەو ب پشت گوهـ ڤە لێ ددەن. (٢٨) مە ئەو ئافراندینە، وئافراندنا وان موکم کرییە، وئەگەر مە ڤیابا دا وان تێ بەین، وهندەکێن ژ وان گوهدارتر ل شوینا وان ئینین. (٢٩-٣١) هندی ئەڤ سوورەتەیە بیرئینانەکە بۆ خەلکی، ڤێجا هەچییێ خێرا دنیایێ وئاخرەتێ بۆ خۆ بڤێت دێ ل ڕێکا باوەرییێ وتەقوایێ چت یا کو وی دگەهینتە ڕازیبوونا خودێ. وهوین تشتەکی حەز ناکەن ئەگەر قەدەر وحەزکرنا خودێ ل سەر نەبت. هندی خودێیە ب حالێ بەنییێن خۆ یێ پڕزانا بوویە، د کار وڕێڤەبرنا خۆ دا یێ کاربنەجهـ بوویە. یێ وی بڤێت ژ بەنییێن خۆ ئەو وی دکەتە د دلۆڤانی وڕازیبوونا خۆ دا، وئەو خودان باوەرن، ووی بۆ وان زۆرداران یێن پێ ل تەخویبێن خودێ دانای عەزابەکا ب ئێش ئامادە کرییە.

سوورەتا (المرسلات)

(١-٧) خودێ سویند ب بای خوارییە دەمێ ل دویڤ یەک دئێت، و ب هەڕەبای دەمێ دژوار دبت وتشتی پویچ دکەت، و ب وان فریشتەیان یێن عەوران دهاژۆنە وی جهی یێ خودێ حەز بکەت، و ب وان فریشتەیان یێن کو ژ نک خودێ دئێنە خوارێ ووی تشتی دئینە خوارێ یێ حەقی ونەحەقی پێ ژێک جودا دبت، و ب وان فریشتەیان ئەوێن وەحییێ ژ نک خودێ وەردگرن وبۆ پێغەمبەران دئیننە خوارێ؛ دا کەسێ چو هێجەت نەمینن. هندی ئەو ژڤانێ قیامەتێیە یێ بۆ هەوە دئێتەدان کو حسێب د گەل هەوە بێتەکرن وهوین بێنە جزادان هەر دێ ئێت. (٨-١٥) ڤێجا ئەگەر ستێر هاتنە ڕەشکرن وڕۆناهیا وان نەما، وئەگەر عەسمان درەزی وکون بوو، وئەگەر چیا فڕین و ژ جهـ چوون وبای ئەو وەکی هرییێ برن، وئەگەر دەمەک بۆ پێغەمبەران هاتە دەسنیشانکرن دا حوکم د ناڤبەرا وان ومللەتێن وان دا بێتەکرن، دێ ئێتە گۆتن: بۆ کیژ ڕۆژا مەزن پێغەمبەر هاتبوونە پاشخستن؟ بۆ ڕۆژا حوکمکرنێ ئەو هاتبوونە پاشخستن. وتو -ئەی مرۆڤ- چ دزانی ڕۆژا حوکمکرنێ چەند یا مەزنە؟ تێچوونەکا مەزن وێ ڕۆژێ بۆ وان بت یێن درەو ب ڤێ ڕۆژا ژڤان پێ هاتییەدان کری. (١٦-١٨) ئەرێ ما مللەتێن بۆری وەکی مللەتێ نووحی وعادی وثەموودی مە تێ نە برینە؛ ژ بەر کو وان درەو ب پێغەمبەران کربوو؟ پاشی ئەو مللەتێن وەکی وان درەو وگونەهـ کرین ژی یێن ب دویڤ وان دا هاتین دێ وەکی وان لێ کەین. تێبرنەکا وەکی ڤێ کرێت ئەم دێ ب سەر کافرێن (مەکەهێ) یێن تاوانبار دا ئینین؛ چونکی وان درەو ب پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- کرییە. (١٩) تێچوون ونەمان ڕۆژا قیامەتێ بۆ هەر یەکی بت یێ درەو ب تەوحیدێ وپێغەمبەرینییێ وڕابوون وحسێبێ کری.

(٢٠-٢٣) ئەرێ ما مە هوین ژ ئاڤەکا لاواز ورەزیل نەئافراندینە، وما مە ئەڤ ئاڤە کره د جهەکێ موکم دا، کو مالبچویکە، حەتا دەمەکێ دەسنیشانکری وناسیار ل نک خودێ؟ وئەم ل سەر ئافراندن ووێنەکرنا وی ب شیان بووین، ڤێجا ئەم چ باش خودان شیانین. (٢٤) تێچوون ونەمان ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن باوەرییێ ب شیانا مە نەئینن ودرەوێ پێ دکەن. (٢٥-٢٧) ئەرێ ئەڤ عەردێ هوین ژیارا خۆ ل سەر دبۆرینن ما مە وە لێ نەکرییە کو هوین هندی دزێندی بێ هژمار ل سەر پشتێ بن، وگاڤا هوین دمرن ژی هوین د زکی دا بن، ومە چیایێن موکم وبلند لێ دانان؛ دا ئەو ب هەوە ڤە نەهژییت، ومە ئاڤەکا شرین وخۆش دا هەوە. (٢٨) تێچوون ونەمان ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن درەوێ ب ڤان قەنجییان بکەن. (٢٩-٣٣) ڕۆژا قیامەتێ بۆ کافران دئێتە گۆتن: بەر ب عەزابا جەهنەمێ ڤە یا هەوە درەو پێ دکر هەڕن، هەڕن خۆ بدەنە بەر سیبەرا دوکێلا جەهنەمێ ئەوا سێ چەق ژێ دچن، وێ ڕۆژێ ئەوێ سیبەرێ چو سهـ نابن، وئەو چو مفایی ژی ژ گەرما ئاگری نادەت. هندی جەهنەمە چریسکێن ئاگری یێن مەزن دهاڤێت، هەر چریسکەک هندی ئاڤاهییەکێ مەزن وبلندە. دێ بێژی هەر چریسکەک ژ وان حێشترەکا ڕەشە یا ڕەنگێ وێ ب سەر زەری ڤە دچت. (٣٤) تێچوون ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن درەوێ ب گەفا خودێ دکەن. (٣٥، ٣٦) ئەڤە ڕۆژا قیامەتێیە یا ئەو تێدا ب ئاخفتنەکا مفایێ وان تێدا بت نائاخڤن، ودەستویری ژی بۆ وان نائێتەدان کو ئەو عوزرا خۆ ڤەخوازن؛ چونکی وان چو عوزر نینن. (٣٧) تێچوون ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن درەوێ ب ڤێ ڕۆژێ دکەن. (٣٨، ٣٩) ئەڤە ڕۆژەکە خودێ حوکمی تێدا د ناڤبەرا خەلکی دا دکەت، وحەقی ونەحەقی تێدا ژێک جودا دبن، مە هوین د گەل ئوممەتێن بۆرین تێدا کۆمکرن، ڤێجا ئەگەر هەوە ڕێکەک هەیە هوین خۆ پێ ژ عەزابێ خلاس کەن هوین وێ ب کار بینن. (٤٠) تێچوون ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن باوەرییێ ب ڕۆژا قیامەتێ نەئینن. (٤١-٤٥) هندی ئەون یێن د دنیایێ دا ژ خودایێ خۆ ترساین، ڕۆژا قیامەتێ ل بن سیبەرا دارێن خۆش وکانییێن ئاڤێ، وفێقییێ مشە یێ دلێ وان دچتێ خۆشییێ دبەن. بۆ وان دئێتە گۆتن: خوارنەکا خۆش، وڤەخوارنەکا ڕحەت هوین بخۆن وڤەخۆن؛ ژ بەر کارێ چاک یێ هەوە د دنیایێ دا کری. هندی ئەمین ئەم ب جزایەکێ وەکی ڤی جزای قەنجیکاران جزا ددەین. تێچوون ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن باوەرییێ نەئینن. (٤٦) بۆ کافران دئێتە گۆتن: هوین ژ خۆشییێن دنیایێ بخۆن، ودەمەکێ کێم کەیفێ ببەن؛ هندی هوینن ب وێ شرکا هەوە کری هوین دتاوانبارن. (٤٧) تێچوون ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن درەوێ ب ڕۆژا حسێب وجزادانێ دکەن. (٤٨) وئەگەر بۆ وان هاتە گۆتن: نڤێژێ بکەن، ئەو وە ناکەن، وبەردەوامییێ ل سەر خۆمەزنکرنا خۆ دکەن. (٤٩، ٥٠) تێچوون ڕۆژا قیامەتێ بۆ وان بت یێن درەوێ ب ئایەتێن خودێ دکەن. ڤێجا پشتی ڤێ قورئانا ئاشکەرا وپەردەدڕ ئەو ب کیژ کیتابێ وگۆتنێ باوەرییێ دئینن؟

سوورەتا (النبإ)

(١-٣) هندەک کافرێن قورەیشییان پسیارا چ ژ یەک ودو دکەن؟ ئەو پسیارا بەحسێ مەزن دکەن، کو قورئانا مەزنە ئەوا بەحسێ ڕابوونا پشتی مرنێ دکەت یا کافرێن قورەیشییان ژێ ب گومان، ودرەو پێ کری. (٤،٥) مەسەلە یا وەسا نینە وەکی ئەڤ بوتپەرێسە هزر دکەن، ئەو بوتپەرێس دویماهییا درەوپێکرنا خۆ دێ زانن، وبۆ وان دێ ئاشکەرا بت کانێ ڕۆژا قیامەتێ خودێ دێ چ ل وان کەت، پاشی ئەو دێ بۆ وان مسۆگەر بت، وڕاستییا وێ یا موحەممەد -سلاڤ لێ بن- پێ هاتی ژ قورئانێ وبەحسێ ڕابوونا پشتی مرنێ دێ بۆ وان ئاشکەرا بت، وئەڤە گەفەکە بۆ وان. (٦) ئەرێ ما مە عەرد وەکی جهی بۆ هەوە ڕانەئێخستییە؟ (٧) وما مە چیا تێدا نەکرینە ستوین؛ دا عەرد ب هەوە ڤە نەهژیێت؟ (٨) وما مە هوین نەئافراندینە جۆت دنێر ودمێ؟ (٩) وما مە خەو بۆ لەشێن هەوە نەکرییە ڕحەتی، هوین پێ ئاکنجی وتەنا دبن؟ (١٠) وما مە شەڤ نەکرییە کراس تارییا وێ هەوە ڤەدشێرت، و ب سەر هەوە دا دئێت، وەکی کو کراس خودانی دنخێڤت؟ (١١) وما مە ڕۆژ بۆ هەوە نەکرییە ژیار هوین بۆ ژیارا خۆ تێدا بەلاڤ دبن، وهوین ل بەر هەوجەییێن خۆ دگەڕیێن؟ (١٢) ومە ما حەفت عەسمانێن موکم و ب هێز ل هنداڤی هەوە ئاڤانەکرینە، دبێ دەرز وپەقن؟ (١٣) وما مە ڕۆژ نەکرییە چرایەکێ گەش وخودان تێن؟ (١٤-١٦) وما مە ئاڤەکا بۆش ژ عەورێن بارانێ نەباراندییە؛ دا ئەم وێ تشتی پێ دەربێخین یێ بۆ مرۆڤی ببتە قویت وبۆ حەیوانی ببتە ئالف، ووان باغێن چەقێن داروبارێ وان تێک ئالیای؟ (١٧، ١٨) هندی ڕۆژا حوکمکرنا د ناڤبەرا خەلکی دایە، کو ڕۆژا قیامەتێیە، ئەو دەمەک وژڤانەکێ دەسنیشانکری بوویە بۆ یێن پێشییێ ویێن پاشییێ، ڕۆژا فریشتە د (بۆرییێ) دا پف دکەت، دا دەستویری ب ڕابوونێ بێتە دان، ڤێجا هوین کۆم کۆم دئێن، هەر کۆمەک د گەل پێشەوایێ خۆ. (١٩) وعەسمان هاتەڤەکرن، ڤێجا ئەو بوو خودان دەرگەهێن زۆر دا فریشتە ژێ بێنە خوارێ. (٢٠) و چیا پشتی موکمییێ ژ جهـ هاتنەبرن، وبوونە لەیلان. (٢١-٢٦) هندی جەهنەمە وێ ڕۆژێ ل بەر وان کافران دانایە یێن کو ئەو بۆ وان هاتییە ئامادەکرن، ئەو جهێ لێ زڤڕینا کافرانە، زەمانێن دویر ودرێژ وبێ ڤەبڕین ئەو دێ تێدا مینن، نە ئەو تێدا تام دکەنە وی تشتێ گەرما ئاگری ل بەر وان سار دکەت، ونە ئەو ڤەخوارنەکا تێنکا وان بشکێنت ڤەدخۆن، ئاڤەکا کەل تێ نەبت، وکێما خەلکێ ئاگری، ئەو جزایەکێ ب دادییە بۆ وان؛ ژ بەر کریارێن وان د دنیایێ دا کرین. (٢٧-٣٠) هندی ئەو بوون ئەو ژ ڕۆژا حسێبێ نە دترسان لەو وان چو کار بۆ وێ نەکربوو، ووان درەو ب وێ کر یا پێغەمبەر بۆ وان پێ هاتین، وهەر تشتەکێ هەی مە زانییە و د لەوحێ پاراستی دا نڤیسییە، ڤێجا هوین -گەلی کافران- تام بکەنە جزایێ کریارێن خۆ، و ژ عەزابەکێ ل سەر عەزابا هەوە پێڤەتر ئەم چو یێ ل هەوە زێدە ناکەین.

(٣١-٣٥) هندی ئەون یێن ژ خودایێ خۆ دترسن وچاکیێ دکەن، سەرکەفتنا ب چوونا د بەحەشتێ دا بۆ وان هەیە. هندی ئەون باغچەیێن مەزن ومێوێن تری، وژنێن گەنج وهەڤسال و د یەک ژی دا، وپەرداغێن تژی مەی بۆ وان هەنە. وان د ڤێ بەحەشتێ دا نە گوهـ ل گۆتنەکا بێ خێر دبت، ونە ئەو یەک ودو درەوین دەردئێخن. (٣٦-٣٩) ئەو هەمی منەت وجزایەکە بۆ وان ژ خودێ، ودانەکا بۆشە وتێرا وان هەیە. هندی ئەوە ئەو خودایێ عەسمانان وعەردی وهەر تشتەکێ د ناڤبەرێ دایە، پڕدلۆڤانێ دنیایێ وئاخرەتێیە، ئەو نەشێن تشتەکی ژ وی بخوازن ئەو تێ نەبت یێ ئەو دەستویریێ پێ ددەتەوان، ڕۆژا جبریل -سلاڤ لێ بن- وفریشتە تێدا ب ڕێز ڕادوەستن، ئەو مەهدەرێ بۆ یەکی ناکەن ئەو تێ نەبت یێ خودایێ پڕدلۆڤان دەستویری بۆ دای، وڕاستی ودورستی گۆتی. ئەوە ڕۆژا ڕاست یا چو گومان د هاتنا وێ دانە، ڤێجا هەچییێ ڕزگارییا ژ ترسا وێ ڕۆژێ بڤێت بلا ب کرنا چاکییێ بۆ خۆ ڕێکەکا زڤڕینێ بۆ نک خودایێ خۆ بگرت. (٤٠) هندی ئەمین مە هوین ژ عەزابا ڕۆژا دویماهییێ یا نێزیک ترساندینە، ئەو ڕۆژا هەر مرۆڤەک تێدا باشی وخرابییێن خۆ دبینت، ویێ کافر ژ ترسێن حسێبێ دا دبێژت : خوزی ئەز ئاخ بامە وئەز ڕانەبیامە ڤە.

سوورەتا (النازعات)

(١-٧) خودێ ب وان فریشتەیان سویند خوار یێن ب کێشانەکا دژوار رحێن کافران دکێشن، و ب وان یێن خۆش ورحەت رحێن خودان باوەران دکێشن، و ب وان فریشتەیان یێن ل دەمێ دادان وڕابوونا خۆ خۆش دئێن، و ب وان ملیاکەتێن دەمێ وەحییێ دئینن بەری شەیتانان ڕادکەن؛ دا ئەو چویێ ژێ نەدزن، و ب وان ملیاکەتان یێن وێ فەرمانا خودایێ خۆ ب جهـ دئینن یا ژ وان هاتییە داخوازکرن کو ئەو ب جهـ بینن -وبۆ مرۆڤی دورست نینە ژبلی خودێ ئەو ب تشتەکێ دی سویند بخۆت، وئەگەر وە کر دێ کەفتە د شرکێ دا- خەلک پشتی مرنێ دێ ڕابن وحسێب دێ د گەل ئێتەکرن، ڕۆژا ب پفکرنا یەکێ یا مراندنێ عەرد ڤەدلەرزت، وپفکرنا دووێ یا زێندیکرنێ ب دویڤ دا دئێت. (٨، ٩) دلێن کافران وێ ڕۆژێ ژ ترسان دا ڤەدلەرزن، وچاڤێن وان ژ سەهما وی تشتی دا یێ وێ ڕۆژێ ئەو دبینن دڕەزیل وشکەستینە. (١٠-١٢) ئەوێن هە یێن درەوێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ دکەن دبێژن: ئەرێ پشتی ئەم دمرین ما جارەکا دێ زڤڕینەڤە وەکی بەرێ ئەم د دنیایێ دا؟ ئەرێ پشتی ئەم بووینە هندەک هەستیکێن پێتی دێ زڤڕینەڤە؟ وان گۆت: زڤڕینا مە ئەو هنگی دێ یا ب زیان ودرەو بت. (١٣، ١٤) نێ هەما مەسەلە پفکرنەکا ب تنێیە، هنگی ئەو ل سەر ڕوییێ عەردی دێ ئێنە دانان پشتی کو ئەو ژ زکێ عەردی هاتییە دەرێخستن. (١٥) ئەرێ بەحسێ مووسای گەهشتییە تە -ئەی موحەممەد-؟

(١٦-١٩) دەمێ خودایێ وی ل نهالا (طـووایێ) یا پاقژکری وپیرۆز، گۆتییێ: هەڕە نک فیرعەونی، هندی ئەوە ئەو زێدە ب ناڤ بێ گونەهێ ڤە یێ چووی، ڤێجا بێژە وی: ئەرێ تە دڤێت خۆ ژ کێماسییان پاقژ بکەی وخۆ ب باوەرییێ بخەملینی، وئەز بەرێ تە بدەمە گوهدارییا خودایێ تە، دا تو ژێ بترسی وتەقوا وی بکەی؟ (٢٠-٢٢) ڤێجا مووسای نیشانا مەزن نیشا فیرعەونی دا: گۆپال ودەست، ئینا فیرعەونی پێغەمبەرێ خودێ مووسا -سلاڤ لێ بن- درەوین دەرێخست، وبێ ئەمرییا خودایێ خۆ کر، پاشی پشت دا باوەرییێ و د بەرهنگارییا مووسای دا خۆ وەستاند. (٢٣-٢٦) ڤێجا وی خەلکێ وەلاتێ خۆ کۆمکرن و د ناڤ وان دا گازی کر، وگۆت: ئەزم ئەو خودایێ هەوە یێ چو خودا د سەر وی دا نەهەین، ئینا خودێ ب عەزابا دنیایێ وئاخرەتێ تۆل ژێ ڤەکر، وئەو بۆ سەرداچوویێن وەکی وی کرە نموونە وعیبرەت. هندی فیرعەونە وئەو عەزابا ب سەرێ وی هاتی عیبرەتەک بۆ وی تێدا هەیە یێ مفای ژ عیبرەتان وەرگرت. (٢٧-٣٣) ئەرێ ما ڕاکرنا هەوە یا پشتی مرنێ ل نک هەوە -گەلی مرۆڤان- ژ ئافراندنا عەسمانی ب زەحمەتترە؟ وی ئەو وەکی ئاڤاهی ل هنداڤی هەوە ڕاکرییە، ووی بانێ عەسمانی ل هەوا بلند کرییە چو کێم وکاس لێ نینن، ووی ب ئاڤابوونا ڕۆژێ شەڤا وی تاری کرییە، و ب هەلاتنا ڕۆژێ ل عەسمانی ڕۆژ دەرێخستییە وڕوهن کرییە. ووی پشتی ئافراندنا عەسمانی عەرد ڕائێخست، وتژی مفا کرنە تێدا، کانییێن ئاڤێ ژێ دەرێخستن، وئەو شینکاتییێ بتە چەروان وی لێ شینکر، ووی چیا لێ دانان دا بۆ بنە ستوین، خودێ ئەڤ قەنجییە هەمی بۆ مفایێ هەوە وحەیوانێن هەوە دان. (هندی دووبارەکرنا هەوەیە ل ڕۆژا قیامەتێ ل بەر خودێ ژ ئافراندنا ڤان تشتان ب ساناهیترە، وئەو هەمی ل بەر وی یا ب ساناهییە). (٣٤-٣٦) ڤێجا ئەگەر قیامەتا مەزن هات کو پفکرنا دوویێیە، هنگی هەمی کریارێن مرۆڤی بۆ وی دئێنە بەرچاڤکرن، ڤێجا بیرا وی ل وان دئێتەڤە وئەو ئعترافێ پێ دکەت، وبۆ هەر یەکێ خودان دیتن جەهنەم هاتە بەرچاڤکرن. (٣٧-٣٩) ڤێجا هەچییێ د سەر ئەمرێ خودێ ڕا باز دای، وژینا دنیایێ ب سەر ئاخرەتێ ئێخستی، دویماهییا وی بۆ ئاگرییە. (٤٠، ٤١) وهەچییێ ژ ڕاوەستانا ل بەر دەستێ خودێ بۆ حسێبێ بترست، ونەفسا خۆ ژ دلچوونێن خراب بدەتە پاش، هندی بەحەشتە ئەوە مالا وی. (٤٢-٤٦) بوتپەرێس -بۆ ترانە- پسیارا دەمێ هاتنا قیامەتێ ژ تە دکەن. تو چویێ ژ دەمێ هاتنا وێ نزانی، خودێیە وێ چەندێ دزانت، وهەما کارێ تە ئەوە تو وی ب قیامەتێ بترسینی یێ ژێ بترست. دەمێ ئەو قیامەتێ دبینن ژ بەر ترس وسەهما وێ هەر وەکی ئەو ژ دانەکێ ڕۆژێ پێڤەتر، ئێڤارییەکێ یان سپێدەییەکێ، د ژینا دنیایێ دا نەماین.

سوورەتا (عبس)

(١، ٢) گوهۆڕین وتێکچوون ل سەر دێمێ پێغەمبەری ئاشکەرا بوو، ووی پشتا خۆ دا عەبدللاهێ کوڕێ ئوم مەکتوومی دەمێ هاتی داخوازا نیشادانێ ژێ کری، وهنگی پێغەمبەر ب مەزنێن قورەیشییان ڤە یێ موژیل بوو بەرێ وان ددا ئیسلامێ. (٣، ٤) وتو چ دزانی کانێ حالێ وی چیە؟ بەلکی ب پسیارا وی نەفسا وی پاقژ وبژوین ببت، یان ئەو پتر مفای بۆ خۆ وەربگرت وخۆ ژ خرابییێ بدەتە پاش. (٥-٧) وهەچییێ خۆ ژ هیدایەتا تە بێ منەت بکەت، تو دمینیە ب وی ڤە وگوهێ خۆ ددەیە ئاخفتنا وی، وما چ ل سەر تە هەیە ئەگەر ئەو خۆ ژ کوفرا خۆ پاقژ نەکەت؟ (٨-١٦) وهەچییێ ل سەر دیتنا تە یێ مجد بت، وئەو ژ خودێ دترست کو وی تەخسیری د خواستنا هیدایەتێ دا کربت، تو خۆ ژێ موژیل دکەی. مەسەلە یا وەسا نینە وەکی تە کری ئەی موحەممەد، هندی ئەڤ سوورەتەیە بیرئینانەکە بۆ تە وبۆ هەر کەسەکێ بڤێت مفای ژێ وەربگرت. ڤێجا هەچییێ بڤێت دێ خودێ ل بیرا خۆ ئینت ودویچوونا وەحییا وی کەت. ئەڤ وەحییە، کو قورئانە د هندەک کیتابێن ب قەدر وپاقژ دایە، قەدرێ وێ یێ بلندە، وئەو ژ پیسییێ ودەستێڤەدانێ یا پاقژ وبژوینە، د دەستێن هندەک فریشتەییێن نڤیسەر دایە، ئەو د ناڤبەرا خودێ وبەنییێن وی دا دئێن ودچن، ب قەدر وبهانە، وخودان ئەخلاق وکریارێن باش وپاقژن. (١٧-٢٣) لەعنەت ل مرۆڤێ کافر هاتنەکرن وئەو هاتە عەزابدان، کوفرا وی ب خودایێ وی چەند یا دژوارە!! ئەرێ ما وی نەدیتییە کانێ خودێ جارا یەکێ ئەو ژ چ تشتی ئافراندییە؟ خودێ ئەو ژ هندەک ئاڤا کێم ئافراند و د گەلەک حالان ڕا بۆراند، پاشی ڕێکا باش وخراب بۆ وی ئاشکەرا کر، پاشی وی ئەو مراند وجهەکێ لێ بێتە ڤەشارتن بۆ دانا، پاشی ئەگەر وی حەز کر ئەو دێ وی زێندی کەتەڤە، وپشتی مرنێ دێ وی بۆ حسێب وجزادانێ ڕاکەتەڤە. وە نینە وەکی کافر دکەت ودبێژت، وی ئەو پێک نەئینایە یا خودێ فەرمان پێ ل وی کری کو باوەرییێ بینت وگوهدارییا وی بکەت. (٢٤-٣٢) ڤێجا بلا مرۆڤ هزرا خۆ بکەت: کانێ خودێ چاوا ئەو خوارن دایە یا ئەو خۆ پێ ڕادگرت؟ هندی ئەمین مە ئاڤ ب سەر عەردی دا باراندییە، پاشی مە ئەو شەقکر وگەلەک ڕەنگێن شینکاتی ژێ دەرێخستن، ڤێجا مە دان ودکاک لێ شینکر، وتری وئالفێ حەیوانەتان، وزەیتوون ودارقەسپ، وباغێن داروبارێ مەزن لێ هەی، وفێقی وچەروان، هوین وحەیوانەتێ هەوە خۆشییێ پێ دبەن. (٣٣-٣٧) ڤێجا ئەگەر ڤێڕییا ڕۆژا قیامەتێ یا کو گوهـ ژ بەر کەڕ دبن هات، ڕۆژا مرۆڤ ژ ترسان دا ژ برایێ خۆ درەڤت، و ژ دایک وبابێ خۆ، و ژ ژن وزارۆکێن خۆ. وێ ڕۆژێ هەر یەکی ژ وان کارەکێ هەی وی موژیل دکەت. (٣٨-٤٢) وێ ڕۆژێ ڕوییێن خودانێن خۆشییێ دگەشن، وئەو ب کەیف وشاهینە، وڕوییێن خەلکێ جەهنەمێ درەش وتارینە، ڕەزیلی پێدا دئێت. ئەوێن ب ڤی ڕەنگی ئەون یێن کوفر کری، و ب سەرداچوونا خۆ بستەیی ل سەر وان تشتان کری یێن خودێ حەرام کرین.

سوورەتا (التكوير)

(١-١٤) ئەگەر ڕۆژ هاتە پێچان وڕۆناهییا وێ نەما، وئەگەر ستێر ڕژیان، وگەشاتییا وان چوو، وئەگەر چیا ژ سەر عەردی هاتنە برن ووەکی تۆزەکا هویر لێ هاتن، وئەگەر حێشترێن ل سەر زانێ هاتنە هێلان و ژ بیرکرن، وئەگەر حەیوانەتێن هۆڤ وکویڤی هاتنە کۆمکرن و ب ناڤێک کەفتن؛ دا حەقێ وان ژێک بێتە ستاندن، وئەگەر دەریا وەسا تژی بوون حەتا دسەردا دچن، ڤێجا دپەقن وئاڤا وان ڕادبت، وئەگەر نەفس د گەل یێن وەکی وێ هاتنە کۆمکرن، وئەگەر ڕۆژا قیامەتێ پسیار ژ وێ کچێ هاتەکرن یا کو ب ساخی هاتییە ڤەشارتن: ب چ گونەهـ ئەو هاتبوو ڤەشارتن؟ وئەگەر کیتابێن کریاران هاتنە بەرچاڤکرن، وئەگەر عەسمان ژ جهێ وی هاتە ڕاکرن، وئەگەر ئاگر هاتە هلکرن وشاراندن، وئەگەر بەحەشت جهێ خۆشییێ بۆ خودانێن وێ یێن تەقوادار هاتە نێزیککرن، ئەگەر ئەو هەمی تشت هاتنە کرن، هەر نەفسەک دێ باش زانت کانێ چ باشی یان خرابی کرییە. (١٥-٢١) خودێ ب وان ستێران سویند خوار یێن ب ڕۆژێ ڕۆناهییا وان دئێتە ڤەشارتن، یێن کو دچن وخۆ ل بورجێن خۆ ڤەدشێرن، و ب شەڤێ ئەگەر ب تارییا خۆ ڤە هات، و ب سپێدێ ئەگەر هات وگەش بوو، هندی ئەڤ قورئانەیە پێغەمبەرەکێ ب قەدرە گەهاندییە، کو جبریلە -سلاڤ لێ بن-، ئەوێ خودان هێز ل سەر وی تشتێ فەرمان پێ لێ هاتییەکرن، خودانێ پێکەکا بلند ل نک خودێ، ملیاکەت گوهدارییا وی دکەن، ل سەر وێ وەحییا ئەو دئینت یێ دەسپاک وئەمینە. (٢٢-٢٥) وموحەممەد ئەوێ هوین دناسن نە یێ دینە، و ب ڕاستی موحەممەدی جبریل ل ئاسۆیێ مەزن دیت، وئەو د گەهاندنا وەحییێ دا یێ قەلس نینە. وئەڤ قورئانە گۆتنا شەیتانەکێ ژ ڕەحما خودێ دەرکری نینە، بەلکی ئەو گۆتنا خودێ ووەحییا وییە. (٢٦-٢٩) ڤێجا عەقلێ هەوە دێ هەوە کیڤە بەت پشتی ڤان هەمی دەلیلێن ئاشکەرا هوین درەوێ ب قورئانێ دکەن؟ هەما ئەو بیرئینانەکە ژ خودێ بۆ هەمی مرۆڤان، بۆ هەچییێ حەز بکەت ژ هەوە کو ل سەر حەقییێ وباوەرییێ خۆ ڕاست بکەت، وهوین نەشێن خۆ ڕاست بکەن، ئەگەر حەزکرنا خودێ خودایێ هەمی چێکرییان ل سەر نەبت.

سوورەتا (الإنفطار)

(١-٥) ئەگەر عەسمان شەق بوو، وسەر وبەرێ وی تێک چوو، وئەگەر ستێر کەفتن، وئەگەر دەریا تژی بوون، ڤێجا پەقین و د سەر دا چوون، وئەگەر گۆڕ هاتنە ڤەکرن ومری ژێ دەرکەفتن، هنگی هەر نەفسەک هەمی کارێ خۆ دێ زانت، کانێ ل پێشییێ چ کرییە و ل پاشییێ چ کرییە، ودێ پێ ئێتە جزادان. (٦-٨) ئەی مرۆڤێ باوەرییێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ نائینت، ئەو چیە بەرێ تە دایە هندێ کو تو شرکێ ب خودایێ خۆ بکەی یێ کو پێتڤی بوو تە شوکرا وی کربا، ئەوێ تو ئافراندی ڤێجا تو ڕاست ودورست کری، دا تو بشێی ب کارێ خۆ ڕاببی، و ب چی ڕەنگێ وی ڤیای وی تو ئافراندی؟ (٩-١٢) وە نینە وەکی هوین دبێژن کو د پەرستنا یەکێ دی دا ژبلی خودێ هوین دحەقن، بەلکی هوین درەوێ ب ڕۆژا حسێب وجزادانێ دکەن. وهندی هوینن هندەک فریشتەیێن پارێزڤان و ب قەدر ل نک خودێ زێرڤانییێ ل هەوە دکەن ووێ ل سەر هەوە دنڤیسن یا فەرمان ب نڤیسینا وێ ل وان هاتییە کرن، تشتەک ژ کار ونهێنییێن هەوە ژ وان ناچن، ئەو دزانن کانێ هوین چ باشی وخرابییان دکەن. (١٣) هندی ئەو تەقوادارن یێن کو حەقێ خودێ وحەقێ بەنییان ب جهـ دئینن د خۆشییێ دانە. (١٤-١٦) وهندی ئەو سەرداچووینە یێن تەخسیری د حەقێ خودێ ویێ بەنییان دا کری ئەو د ئاگری دانە، ڕۆژا جزادانێ گورییا وی دگەهتە وان، وئەو ژ عەزابا جەهنەمێ ددویر نینن نە ژێ دەردکەڤن ونە تێدا دمرن. (١٧-١٩) وما تو چ دزانی کانێ مەزنییا ڕۆژا حسێبێ چەندە؟ پاشی ما تو چ دزانی مەزنییا ڕۆژا حسێبێ چەندە؟ ڕۆژا حسێبێ کەس نەشێت مفای بگەهینتە کەسێ، وفەرمان هەمی وێ ڕۆژێ یا خودێیە کەس نەشێتە وی، وچو هەڤرک بۆ وی نابن.

سوورەتا (المطففين)

(١-٦) عەزابەکا دژوار بۆ وان بت یێن حیلێ د پیڤان وکێشانێ دا دکەن، ئەوێن ئەگەر تشتەکی ژ خەلکی بکڕن پیڤانێ یان کێشانێ ب دورستی پێک دئینن، وئەگەر تشتەک فرۆتە خەلکی پیڤانێ یان کێشانێ کێم دکەن، ڤێجا پا حالێ وی چیە یێ دزییێ ژ خەلکی بکەت، وتشتێ وان بێ بها بکەت؟ ئەو ژ وان یێن حیلێ د کێشان وپیڤانێ دا دکەن بۆ عەزابێ هەژیترن. ئەرێ ما ئەوێن حیلێ د کێشان وپیڤانێ دا دکەن باوەر ناکەن کو خودێ ل ڕۆژەکا مەزن دێ وان ڕاکەتەڤە وحسێبێ سەرا کریارێن وان د گەل کەت؟ ڕۆژا مرۆڤ ل بەر دەستێ خودێ ڕادوەستن، ڤێجا ئەو حسێبا تشتێ هویر وگر د گەل وان دکەت، وئەو وێ ڕۆژێ بۆ خودایێ هەمی چێکرییان دچەمیاینە.

(٧-٩) حەقی ئەو نینە یا ئەو دکەن دەمێ حیلێ د کێشان وپیڤانێ دا دکەن، ڤێجا بلا ئەو خۆ ژ وێ چەندێ بدەنە پاش. هندی دویماهییا سەرداچوویان وجهێ وانە د تەنگییێ دایە، وتو چ دزانی کانێ ئەڤ جهێ تەنگ چیە؟ کیتابەکا نڤیسییە وەکی وی نەقشێ ل سەر جلکی نەدئێتە ژبیرکرن ونە دئێتە ژێبرن. (١٠-١٧) عەزابەکا دژوار وێ رۆژێ بۆ درەوپێکەران بت، ئەوێن درەوێ ب هاتنا رۆژا جزادانێ دکەن، وتەعداکەرەکێ پرگونەهکار نەبت کەس درەوێ پێ ناکەت، ئەگەر ئایەتێن قورئانێ بۆ وی هاتنە خواندن، ئەو دبێژت: ئەڤە چیڤانۆکێن خەلکێ بەرێنە. وە نینە وەکی ئەو دبێژن، بەلکی ئەو ئاخفتنا خودێیە ووەحییا وییە بۆ پێغەمبەرێ وی، وهەما دلێن وان ژ باوەری پێ ئینانێ هاتنە گرتن ژ بەر وان گونەهێن مشە یێن وان کرین. وە نینە وەکی کافر دبێژن، بەلکی ئەو رۆژا قیامەتێ ژ دیتنا خودایێ خۆ د بێ بارن. پاشی هندی ئەون ئەو دێ چنە ئاگری وتام کەنە گەرما وی، پاشی دێ بۆ وان ئێتە گۆتن: ئەڤە ئەو جزایە یێ هەوە درەو پێ دکر. (١٨-٢١) وە نینە، ئەڤ قورئانە چیڤانۆکێن خەلکێ بەرێ نینە. هندی کیتابا باشکارانە د پێکێن بلند دایە بەحەشتێ. وما تو چ دزانی -ئەی موحەمەد- کانێ ئەڤ پێکێن بلند چنە؟ کیتابا باشکاران یا نڤیسییە وەکی وی نەخشێ ل سەر جلکی نەدئێتە ژبیرکرن ونە دئێتە ژێبرن، فریشتەیێن هەر عەسمانەکی یێن نێزیک وێ دبینن. (٢٢-٢٨) هندی خودانێن راستییێ وگوهدارییێنە د بەحەشتێ دا خۆشییێ دبەن، ل سەر تەختان بەرێ خۆ ددەنە خودایێ خۆ، ووێ خێرا وی بۆ وان ئامادە کری، تو گەشاتییا خۆشییێ ل سەر دێمێن وان دبینی، مەیەکا خورێ وصەفاندی د هندەک ئامانێن موکم دا یا کو دویماهییا وێ بێهنا مسکییە بۆ وان دئێتەدان وئەو ژێ ڤەدخۆن، وئەوێن بەری یەک رادکەن بلا د ڤێ خۆشییا بەردەوام دا بەری یەک راکەن. وئەڤ ڤەخوارنە یا تێکەلکرییە د گەل ئاڤا کانییەکا بەحەشتێ یا کو ژ بەر بلندییا وێ ب ناڤێ (تەسنیم) دئێتە ناڤکرن، کانییەکە یا هاتییە ئامادەکرن؛ دا یێن نێزیک ژێ ڤەخۆن، وخۆشییێ پێ ببەن. (٢٩-٣٤) هندی ئەون یێن تاوانباری کری د دنیایێ دا ترانە بۆ خۆ ب خودان باوەران دکرن، وگاڤا ئەو د بەر وان را دبۆرین ب چاڤان یاری بۆ خۆ پێ دکرن. وئەگەر تاوانبار ڤەگەریابانە نک مرۆڤێن خۆ وان پێکڤە دلێن خۆ ب ترانەپێکرنا ب خودان باوەران خۆش دکرن. وئەگەر ڤان کافران صەحابییێن پێغەمبەری -سلاڤ لێ بن- یێن دویکەفتنا حەقییێ دکر ددیتن، وان دگۆت: هندی ئەڤەنە د دویچوونا خۆ دا بۆ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- دبەرزە بووینە، وئەو تاوانبار ل سەر صەحابییێن موحەممەدی -سلاڤ لێ بن- نەهاتبوونە دانان زێرەڤان. ڤێجا رۆژا قیامەتێ ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکار ب شریعەتێ وی کری یارییان بۆ خۆ ب کافران دکەن، هەر وەکی کافران د دنیایێ دا یاری بۆ خۆ ب وان کرین.

(٣٥، ٣٦) خودان باوەر ل سەر جهێن ب قیمەت بەرێ خۆ ددەنە وی بهایی وخۆشییێ یا خودێ د بەحەشتێ دا دایە وان، ویا ژ هەمییێ مەزنتر ئەو بەرێ خۆ ددەنە وەجهێ خودێ یێ پیرۆز. ئەرێ جزایێ کافران -کو ئەڤە د گەل وان هاتەکرن- هاتە دان ژ بەر وان گونەهـ وخرابییێن وان د دنیایێ دا کرین؟

سوورەتا (الإنشقاق)

(١-٥) ئەگەر عەسمان دەرزی، و ل ڕۆژا قیامەتێ ئەو شەق بوو، وگوهدارییا فەرمانا خودایێ خۆ کر کو شەق ببت، وحەقە ئەو گوهدارییا فەرمانا وی بکەت. وئەگەر عەرد ژێک هاتەدەر وفرەهـ بوو، وئەو مرییێن د ناڤ خۆ دا هاڤێتن و ژ وان ڤالا بوو، وگوهدارییا فەرمانا خودایێ خۆ کر، وحەقە ئەو گوهدارییا فەرمانا وی بکەت. (٦) ئەی مرۆڤ هندی تویی تو یێ ب نک خودێ ڤە دچی، وتو یێ کریارێن باش یان خراب دکەی، پاشی ڕۆژا قیامەتێ تو دێ ڕابەری خودێ بی، ڤێجا دێ جزایێ خۆ وی وەرگری. (٧-٩) ڤێجا هەچییێ کیتابا کریارێن وی بێتە د دەستێ وی یێ ڕاستێ دا، وئەو مرۆڤێ خودان باوەرە، حسێبا وی دێ یا ب ساناهی بت، وئەو ب کەیف دێ زڤڕتە نک مرۆڤێن خۆ ل بەحەشتێ. (١٠-١٥) وهەچییێ کیتابا وی ژ پشت وی ڤە بۆ بێتەدان، وئەو مرۆڤێ کافرە، ئەو دێ نفرینێ ب تێچوونێ ل خۆ کەت، ودێ چتە ئاگری دا تام بکەتە گەرما وی. هندی ئەو بوو ئەو د دنیایێ دا د ناڤ مرۆڤێن خۆ دا یێ کەیفخۆش ودفن بلند بوو، وی هزرا دویماهییێ نەدکر، هندی ئەو بوو وی هزر دکر کو ئەو بۆ حسێبێ ب ساخی ڤەت نازڤڕتە نک خودایێ خۆ. بەلێ خودێ دێ وی زڤڕیننتە ڤە وەکی کو جارا یەکێ وی ئەو دای ودێ جزایێ وی سەرا کارێ وی دەتێ، هندی خودایێ وییە ب حالێ وی یێ بینەر وپرزانا بوویە هەر ژ ڕۆژا ئەو ئافراندی وحەتا دوبارە زێندی کرییەڤە. (١٦-١٩) خودێ سویند ب سۆراتییا ئاسۆیێ عەسمانی دەمێ ڕۆژ ئاڤا دبت خوار، و ب شەڤێ وهەر تشتێ تێدا ڤەحەویای، و ب هەیڤێ دەمێ ڕۆناهییا وێ تمام دبت، هوین -گەلی مرۆڤان- د گەلەک حالێن ژێک جودا ڕا دێ بۆرن: ژ چپکەکا ئاڤێ بۆ هندەک خوینا هشک بۆ پارچەیەکا گۆشتی بۆ دانا رحێ بۆ مرنێ بۆ ڕابوونێ. وبۆ مرۆڤی چێ نابت ژبلی خودێ ب تشتەکێ دی سویند بخۆت، ئەگەر دێ کەفتە د شرکێ دا. (٢٠-٢٥) ڤێجا ئەو چ تشتە وان ژ باوەرییێ پاشڤەدبەت پشتی ئایەت بۆ وان هاتینە ئاشکەراکرن؟ ووان چیە دەمێ قورئان بۆ وان دئێتە خواندن ئەو ناچنە سوجدێ، وباوەرییێ ب وی تشتی نائینن یێ تێدا هاتی؟ بەلکی هەما عەدەتێ کافرانە ئەو درەوێ ب حەقییێ دکەن. وخودێ دزانت کانێ ئەو چ د سنگێن خۆ دا ڤەدشێرن ژ ڕکدارییێ د گەل کو ئەو دزانن ژی کو ئەو تشتێ قورئان پێ هاتی حەقییە، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- مزگینییێ بدە وان کو خودێ عەزابەکا ب ئێش بۆ وان ئامادەکرییە، بەلێ ئەوێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وئەو کار کری یێ خودێ ل سەر وان فەرکری، ل ئاخرەتێ خێرەکا بێ کێمکرن وڤەبڕین بۆ وان هەیە.

سوورەتا (البروج)

(١-٩) خودێ ب وی عەسمانی سویند خوار یێ ئەو جهـ لێ هەین یێن ڕۆژ وهەیڤ لێ دچن، و ب ڕۆژا قیامەتێ یا خودێ ژڤان پێ دایە خەلکی کو وان تێدا کۆم بکەت، و ب شاهدێ شاهدەییێ ددەت، و ب یێ شاهدەیی ل سەر دئێتەدان. وچی تشتێ خودێ بڤێت بۆ وی هەیە ئەو پێ سویند بخۆت، بەلێ بۆ مرۆڤی چێ نابت ب تشتەکی ژبلی خودێ سویند بخۆت؛ چونکی سویندا نە ب خودێ شرکە. تێچوون وهاتنە عەزابدان ودویرکرن ژ ڕەحما خودێ ئەوێن خەندەکێن مەزن بۆ عەزابدانا خودان باوەران ل عەردی چێکرین، وئاگرەکێ دژوار تێدا هلکری، دەمێ ئەو ل سەر لێڤێن خەندەکان روینشتین ومابنە ل وێرێ، وئەو دئامادەیی وێ عەزابێ بوون یا وان ئینایە سەرێ خودان باوەران. ووان ئەڤ عەزابە نە ژ بەر تشتەکی ئینا سەرێ وان ب تنێ ژ بەر هندێ نەبت کو وان باوەری ب خودایێ زال ئینا بوو یێ کەس وی بێزار نەکەت، یێ د گۆتن وکریار وسالۆخەتێن خۆ دا هێژای مەدحان، ئەوێ ملکێ عەسمانان وعەردی یێ وی، وئەو ل سەر هەر تشتەکی شاهدە، چو تشت ل وی بەرزە نابن. (١٠) هندی ئەون یێن مێرێن خودان باوەر وژنێن خودان باوەر ب ئاگری سۆتین؛ دا ئەو وان ژ دینێ خودێ لێڤەکەن، وپاشی تۆبە نەکری، ل ئاخرەتێ عەزابا جەهنەمێ بۆ وانە، وعەزابا دژوار وسوژەک بۆ وانە. (١١) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ وپێغەمبەرێ وی ئینای وکریارێن چاک کرین، ئەو بەحەشتێن ڕوبیار د بن قەسرێن وان دا دچن بۆ وان هەنە، ئەوە سەرکەفتنا مەزن. (١٢-١٦) هندی تۆلڤەکرنا خودایێ تەیە ژ نەیاران وعەزابا وی بۆ وان یا دژوار ومەزنە، هندی ئەوە ئەو ئافراندنێ دەست پێ دکەت ودوبارە دکەتەڤە، وئەو باش گونەهـ ژێبرە بۆ وی یێ تۆبە بکەت، یێ حەژێکەرە بۆ وەلییێن خۆ، خودانێ عەرشێ مەزنە، پرپکەرێ وی تشتییە یێ وی دڤێت، تشتێ وی بڤێت ل بەر وی ئاسێ نابت. (١٧-٢٢) ئەرێ بەحسێ وان کۆمان گەهشتییە تە -ئەی موحەممەد- یێن پێغەمبەرێن خۆ درەوین دەرێخستین، کۆما فیرعەون وثەموودییان، وئەو عەزابا ب سەرێ وان هاتی؟ ڤی مللەتی چو عیبرەت بۆ خۆ ژ وان نەدیت، بەلکی ئەوێن کافر بووین د درەوکرنەکا بەردەوام دانە وەکی وان یێن بەری خۆ، وخودێ ب زانین وشیانا خۆ دۆر ل وان گرتییە، تشتەک ژ کریارێن وان ل بەر وی بەرزە نابت. وقورئان یا وەسا نینە وەکی بوتپەرێسێن درەوپێکەر دبێژن کو ئەو شعر وسێرەبەندییە، بەلکی ئەو قورئانەکا مەزن وخودان قەدرە، د لەوحەکێ پاراستی دایە، چو گوهۆڕین ودەست تێڤەدان ژێ ناگرن.

سوورەتا (الطارق)

(١-٤) خودێ سویندێ ب عەسمانی دخۆت و ب وێ ستێرا ب شەڤ دئێت، وما تو چ دزانی ئەڤ ستێرە چەند یا مەزنە؟ ئەو ستێرەکا گەش ورۆهنە. نینە نەفسەک ئەگەر ملیاکەتەک زێرەڤانییێ لێ نەکەت وکریارێن وێ نەپارێزت. (٥-٨) ڤێجا ئەو مرۆڤێ باوەرییێ ب رابوونا پشتی مرنێ نەئینت بلا بەرێ خۆ بدەتێ کانێ ئەو ژ چ هاتییە ئافراندن؟ ئەو ژ چپکەکا ئاڤێ یا ب لەز دئێتە هاڤێتن د مالبچویکی دا یێ هاتییە ئافراندن، ئەو چپک ژ ناڤبەرا پشتا زەلامی وسنگێ ژنێ دەردکەڤت. هندی ئەو خودایە یێ مرۆڤ ئافراندی دشێت پشتی مرنێ دوبارە وی زێندی بکەت. (٩، ١٠) رۆژا تشتێن ڤەشارتی ئاشکەرا دبن، وتشتێ چاک ژ یێ خراب جودا دبت، مرۆڤی چو هێزەک نابت خۆ پێ بپارێزت، ووی چو پشتەڤان ژی نابن عەزابا خودێ ژ وی دویر بکەت. (١١-١٤) وسویند ب وی عەسمانێ بارانێ دوبارە دزڤرینت، و ب وی عەردێ شینکاتی ئەو شەقکری، هندی قورئانە گۆتنەکە ناڤبرێ دئێختە ناڤبەرا حەقییێ ونەحەقییێ دا، وئەو ترانە نینە. (١٥-١٧) هندی ئەون یێن درەوێ ب پێغەمبەری و ب قورئانێ دکەن، فێلبازییێ وپیلانگێرییێ دکەن؛ دا ب فێلا خۆ حەقییێ پویچ بکەن، وئەز فێلێ دکەم دا حەقییێ ب سەر بێخم، ئەگەر خۆ کافران بێ نەخۆش بت ژی، ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- لەزێ د داخوازکرنا عەزابدانا وان دا نەکە، بەلێ دەلیڤێ بدە وان وبەرێ خۆ بدێ، ولەزێ نەکە، تو دێ بینی چ عەزاب وتێچوون دێ ب سەر وان دا ئێت.

سوورەتا (الأعلى)

(١-٥) تو ناڤێ خودایێ خۆ یێ بلندتر ژ کێماسی وشریکان پاک بکە، ئەوێ خەلک ئافراندین، وئافراندنا وان موکمکری، وئەو ب باشترین رەنگ داین، وئەوێ هەمی مقەدەر داین، وبەرێ هەر یەکی دایە وی تشتێ بابەتی وی بت، وئەوێ گیایێ کەسک شینکری، پاشی کرییە پیشەکێ هشک ورەنگ گوهارتی. (٦، ٧) ئەی موحەممەد، ئەم دێ وەسا ڤێ قورئانێ ب تە دەینە خواندن کو تو ئێدی ژ بیر نەکەی، ئەو تێ نەبت یا خودێ حەزکری بۆ مەصلحەتەکا ئەو پێ دزانت ژ بیرا تە ببەت. هندی ئەوە ئەو تشتێ ئاشکەرا ژ گۆتن وکریاران دزانت، وتشتێ ڤەشارتی ژی. (٨) و د هەمی کارێن تە دا ئەم دێ بەرێ تە دەینە تشتێ ب ساناهی. (٩) ڤێجا تو بیرا مللەتێ خۆ ب ڤێ قورئانێ بینەڤە، ئەگەر بیرئینان مفای بدەت. وبیرئینان واجبە ئەگەر خۆ مفای نەدەت ژی. (١٠-١٣) ئەو دێ بیرا خۆ لێ ئینتەڤە یێ ژ خودایێ خۆ بترست، وئەو دێ خۆ ژ بیرئینانێ دەتە پاش ئەو بەختڕەشێ ژ خودایێ خۆ نەترست، ئەوێ دێ چتە ئاگرێ جەهنەما مەزن، پاشی ئەو تێدا نەدمرت ورحەت دبت، ونە ژینەکا ب مفا دژیت. (١٤، ١٥) ب راستی ئەو ب سەرکەفت یێ نەفسا خۆ ژ ئەخلاقێ خراب پاقژکری، وزکرێ خودێ کری، وباوەری ب تەوحیدا وی ئینای ودوعا ژ وی کرین وکار ب وی تشتی کری یێ ئەو پێ رازی، ونڤێژ ل دەمێ وێ کری؛ دا خودێ ژێ رازی ببت.

(١٦) هوين -گەلی مرۆڤان- خەملا ژینا دنیایێ ب سەر خۆشییا ئاخرەتێ دئێخن. (١٧) وئاخرەت وئەو خۆشییا بەردەوام یا تێدا هەی، ژ دنیایێ چێتر وبەردەوامترە. (١٨، ١٩) هندی ئەوە یا د ڤێ سوورەتێ دا بۆ هەوە هاتییە گۆتن ئەو ئەوە یا ڕامانا وێ د وان کیتابان دا هاتی یێن بەری قورئانێ هاتینە خوارێ، وئەو کیتابێن ئیبراهیمی ومووساینە -سلاڤ لێ بن-.

سوورەتا (الغاشية)

(١) ئەرێ بەحسێ قیامەتێ ئەوا دێ ب تەنگاڤییێن خۆ ڤە ب سەر خەلکی دا گرت گەهشتییە تە -ئەی موحەممەد-؟ (٢-٧) ژ بەر عەزابێ ڕوییێن کافران وێ ڕۆژێ دشکەستی ورەزیلن، ب کاری ڤە دوەستیاینە، ئاگرەکێ دژوار وشاراندی دگرت، ژ کانییەکا زێدە کەلاندی دئێنە ئاڤدان. ژبلی وێ سترییا ب عەردی ڤە نویسیای، کو نەخۆشترین وپیسترین خوارنە، خوارنەک بۆ جەهنەمییان نینە، وئەو خوارنەکە نە خودانێ خۆ قەلەو دکەت، ونە برسا وی دشکێنت. (٨-١٦) ڕۆژا قیامەتێ ڕوییێن خودان باوەران دگەشن و د خۆشییان دانە؛ ژ بەر وێ کەدا وان د دنیایێ دا کری ئەو ل ئاخرەتێ درازینە، د بەحەشتەکا بلند دانە، گۆتنەکا ب تنێ ژی یا بێ مفا تێدا نائێتە بهیستن، کانییەکا ئاڤ ژێ دزێت تێدا هەیە، تەختێن بلند وکۆپێن دانای بۆ ڤەخوران، وبالیفکێن ب ڕێزکری یەک ب ڕەخ یەکێ ڤە، ومەحفویرێن ڕائێخستی تێدا هەنە. (١٧-٢٠) ئەرێ ما کافرێن درەوپێکەر بەرێ خۆ نادەنە حێشترێ: چاوا ئەو ب ڤی ڕەنگێ عەجێب هاتییە ئافراندن؟ وعەسمان چاوا ب ڤی ڕەنگێ جوان هاتییە بلندکرن؟ وچیا چاوا هاتینە چکلاندن، ڤێجا عەرد ب وان هاتییە ڕاگرتن؟ وعەرد چاوا هاتییە رائێخستن وخۆشکرن؟ (٢١، ٢٢) ڤێجا تو -ئەی موحەممەد- ب وێ یا تو پێ هاتییە هنارتن بیرا وان بینەڤە یێن پشت ددەن، وتو سەرا پشتدانا وان ب خەم نەکەڤە، یا ل سەر تە ئەو نینە تو ب تەعدایی باوەرییێ بکەیە د دلێن وان دا. (٢٣، ٢٤) بەلێ ئەوێ پشت دایە بیرئینان وشیرەتێ وڕژدی ل سەر کوفرا خۆ کری، خودێ ب عەزابەکا دژوار د ئاگری دا دێ وی عەزاب دەت. (٢٥، ٢٦) هندی زڤڕینا وانە پشتی مرنێ بۆ نک مەیە، پاشی هندی جزایێ وانە سەرا کریارێن وان ل سەر مەیە.

سوورەتا (الفجر)

(١-٥) خودێ ب دەمێ ئەلندێ سویند دخۆت، و ب هەر دەهـ شەڤێن یەکێ ژ مەها ذولحججە وتشتێ ئەو پێ پیرۆز بووین، و ب هەر جۆتەک وکتەکا هەبت، و ب شەڤێ دەمێ ب تارییا خۆ ڤە دچت، ئەرێ ما د ڤان سویندان دا قەناعەتەک بۆ خودان عەقلی نینە؟ (٦-٨) ئەرێ ما تە -ئەی موحەممەد- نەدیت کانێ خودایێ تە چ د گەل مللەتێ عادییێن ئویجاخا ئرەم کر، خودانێن ئاڤاهییێن بلند ل سەر ستوینان، ئەوێن وەکی وان د مەزنییێ وهێزێ دا ل وەلاتی نەهاتینە ئافراندن؟ (٩) وکانێ وی چ د گەل ثەموودییێن مللەتێ صالحی کر، ئەوێن کەڤر د نهالان سمتین وبۆ خۆ کرینە خانی. (١٠) وفیرعەونێ مەلکێ (مصرێ)، خودانێ وی لەشکەرێ ملکێ وی موکم کری، وئەو ب هێز ئێخستی؟ (١١-١٤) ئەوێن هە یێن زۆرداری کری، وستەم د عەردێ خودێ دا کری، و ب زۆرداریيا خۆ گەلەک خرابی تێدا زێدە کری، ڤێجا خودایێ تە عەزابەکا دژوار دارێتە سەر وان. هندی خودایێ تە یە -ئەی موحەممەد- ل بەر وان دانایە یێن بێ ئەمرییا وی دکەن، ئەو پیچەکێ ل دویڤ وان بەرددەت، پاشی ب دژواری وان دگرت. (١٥) ڤێجا هندی مرۆڤە ئەگەر خودایێ وی ئەو ب خۆشییێ جەرباند، ورزقێ وی بەرفرەهـ کر، وحالێ وی خۆش کر، ڤێجا ئەو دێ هزرکەت ئەڤە ژ بەر هندێیە چونکی ئەو ل نک خودێ یێ ب قەدرە، ڤێجا ئەو دێ بێژت: خودایێ من قەدرێ من گرت. (١٦) وئەگەر وی ئەو جەرباند، ورزقێ وی لێ بەرتەنگ کر، ئەو دێ هزرکەت ئەڤە ژ بەر هندێیە چونکی ئەو ل نک خودێ یێ بێ بهایە، لەو دێ بێژت: خودایێ من ئەز رەزیل کرم. (١٧-٢٠) وە نینە وەکی ئەڤ مرۆڤە هزر دکەت، قەدرگرتن ب گوهدارییا خودێیە، ورەزیلکرن ب بێ ئەمرییا وییە، وهوین قەدرێ ئێتیمی ناگرن، وجوان سەرەدەرییێ د گەل ناکەن، وهندەک ژ هەوە بەرێ هندەکان نادەنە دانا خوارنێ بۆ پێتڤییان، وهوین حەقێ یەک ودو د میراتی دا گەلەک دخۆن، وهوین ب حەژێکرنەکا زێدە حەز ژ مالی دکەن. (٢١-٢٣) دڤیا هوین ب ڤی رەنگی نەبان، وئەگەر عەرد هژیا وهندەک ب سەر هندەکێ دا هاتە خوارێ، وخودایێ تە هات دا حوکمی د ناڤبەرا خەلکی دا بکەت، وفریشتە رێز ب رێز رادەوستای، ووێ رۆژا مەزن جەهنەم هاتەئینان، وێ رۆژێ کافر دێ بیرا خۆ لێ ئینتەڤە ودێ تۆبە کەت، وتۆبە دێ ژ کیڤە ب دەست کەڤت، ووی د دنیایێ دا خۆ ژێ دابوو پاش وئەڤرۆ نە دەمێ وێ تۆبێیە؟

(٢٤) ئەو دبێژت: وەی خوزی مـن د دنیـایێ دا کـارەکـێ وەسا بـۆ خـۆ کربا ل ئـاخرەتـێ مـن مفایەک بۆ ژینا خۆ ژێ دیتبا. (٢٥، ٢٦) ڤێجا ل وێ ڕۆژا سـەخت وگران کـەسـەک نینـە بشێت وەکی خودێ وان عـەزاب بدەت یێن بێ ئـەمرییا وی کـری، وکـەسـەک نـەشێت وەکـی خودێ گرێدانێ بکەت، وکەس نەشێت د ڤێ چەندێ دا بگـەهتـە وی. (٢٧-٣٠) ئـەی نـەفسا ب زکرێ خودێ وباوەرییێ ڕحەت وتەنا دبت، و ب وێ قەنجییێ یا خودێ بـۆ خودان بـاوەری ئامادە کری پشت ڕاست دبت، بزڤرە نـک خودایێ خۆ یـا ڕازی ب وی قـەدرێ خودێ بـۆ تـە گرتی، وخودێ ژی ژ تە ڕازی، ڤێجا تو وەرە د ناڤ بـەنییـێن مـن یـێن چاک دا، وتـو د گـەل وان وەرە د بەحەشتا من دا.

سوورەتا (البلد)

(١-٤) خودێ ب ڤی باژێرێ حەرام، کو (مەکەهە) سویند خوار، وتو -ئەی موحـەممەد- یێ ل ڤی باژێری ئاکنجی، وسویند ب بابێ مرۆڤان -کو ئادەمە سلاڤ لێ بن- خـوار وئـەو زارۆکـێن ژ وی بووین، ب ڕاستی مە مرۆڤ ئافراند ئەو نەخۆشی وزەحمەتـێ د دنیـایێ دا دبـەت. (٥) ئەرێ ژ بەر وی مالێ وی کۆم کری ئەو هزر دکەت کو خودێ نەشێتێ؟ (٦، ٧) ب مـەدحـەڤە دبێژت: من گەلەک مال یێ خەرج کری. ئەرێ ئەو هزر دکەت کـو د ڤـی حـالی دا خـودێ ئـەو نەدیتییە، وحسێبێ د گەل وی ناکەت؟ (٨-١٠) ئەرێ ما مـە دو چاڤ نـەداینـە وی ئـەو پـێ دبینت، وئەزمانەک ودو لێڤ ئەو پێ دئاخڤت، وڕێکا باش وخراب مە بۆ وی ئاشـکەرا کـرن؟ (١١) ڤێجا بلا وی ب خەرجکرنا مالێ خۆ، خۆ ژ ئاستەنگا ئاخرەتێ دەربـاز کربـا، دا پـشت ڕاست ببا. (١٢) وتو چ دزانـی: ئاسـتەنگا ئـاخرەتـێ چیـە، وخـەلـک ب چ ژێ دەربـاز دبـن؟ (١٣) ئەو ئازاکرنا گەردەنەکێ ژ عەبدینییێیە. (١٤-١٦) یـان دانـا خوارنێیـە ل ڕۆژەکـا برسـا وێ دژوار، بۆ ئێتیمەکێ مرۆڤـێ مرۆڤـی بـت یـێ خێـرا مرۆڤینییـێ ودانـا خێـرێ پـێ دگـەهتـە مرۆڤی، یان هەژارەکێ چو تشت نەبن. (١٧) پاشی ئـەو د گـەل کرنـا ڤـان خێـرێن ژێگـۆتی ژ وان بـوو یـێن ئـیخلاص د بـاوەرییـا خـۆ ب خودێ دا کری، وشیرەت ب بێهنفرەهییـا ل سـەر گوهدارییا خودێ وخۆ پاشڤەلێدانا ژ بێ ئەمرییا وی ل یەک ودو کرین، وشیرەت ب دلۆڤانییا د گەل خەلکی ل یەک ودو کرین. (١٨) ئەوێن ئەڤ کارە کرین، ئەون خودانێن ڕاستییێ، یێن ڕۆژا قیامەتێ ب لایێ ڕاستێ ڤە بۆ بەحەشتێ دئێنـەبـرن. (١٩) وئـەوێـن کـافری ب قورئـانـێ کـری ئـەون یـێن ڕۆژا قیامـەتێ ب لایێ چەپـێ ڤـە بـۆ ئـاگری دئێنـەبـرن. (٢٠) جزایـێ وان جەهنەمە ب سەر وان دا دگرت و ل وان دئێتە یەک.

سوورەتا (الشمس)

(١-١٠) خودێ ب ڕۆژێ وڕۆناهییا وێ ل تێشتەگەهێ سویند خوار، و ب هەیڤێ دەمێ ب هەلاتن وئاڤابوونێ ب دویڤ دا دئێت، و ب ڕۆژێ دەمێ تارییێ دبەت وگەش دکەت، و ب شەڤێ دەمێ عەردی ڤەدگرت وهەمییێ تاری دکەت، و ب عەسمانی وئاڤاهییێ وی یێ موکم، و ب عەردی وڕائێخستنا وی، وهەر نەفسەکێ ودورستکرنا خودێ بۆ وێ دا ب کارێ خۆ ڕابت، وی ڕێکا خرابییێ وباشییێ بۆ دیار کر، ب ڕاستی ئەو ب سەرکەفت یێ نەفسا خۆ پاقژ کربت و ب خێرێ ب خودان کربت، وئەوی زیان کر یێ نەفسا خۆ د بن گونەهان ڕا ڤەشارت بت. (١١-١٥) ثەموودییان ژ بەر زێدە سەردا چوونا خۆ پێغەمبەرێ خۆ درەوین دەرێخست، دەمێ ئەوێ ژ هەمییان بێ بەختتر ژ وان ڕابووی دا حێشترێ ڤەکوژت، ئینا پێغەمبەرێ خودێ صالحی -سلاڤ لێ بن- گۆتییە وان: هشیاری وێ حێشترێ بن یا خودێ بۆ هەوە هنارتی دا ببتە نیشان، هوین ب خرابی دەست نەکەنێ، وتەعداییێ ل ئاڤدانا وێ نەکەن، ڕۆژەکێ ئاڤ بۆ وییە وڕۆژەکێ بۆ هەوەیە. ئینا ئەڤ چەندە ل بەر وان ب زەحمەت کەفت، ڤێجا وان ئەو د وێ گەفێ دا درەوین دەرێخست یا وی ل وان کری، ووان ئەو ڤەکوشت، ئینا ژ بەر تاوانا وان خودایێ وان عەزاب ب سەر وان داگرت، وئەو ل سەر وان ڕاستکر وکەس ژ وان ژێ خلاس نەبوو. وخودێ ژ دویماهییا وێ عەزابێ ناترست یا وی ب سەر وان دا ئینای.

سوورەتا (اللیل)

(١-٤) خودێ ب شەڤێ سویند خوار دەمێ ئەو ب تارییا خۆ ڤە ب سەر عەردی وهەمی تشتان دا دگرت، و ب ڕۆژێ دەمێ ب ڕۆناهییا خۆ تارییا شەڤێ دبەت، و ب ئافراندنا نێر ومێیان. هندی کەدا هەوەیە یا ژێک جودایە د ناڤبەرا کەدا بۆ دنیایێ وکەدا بۆ ئاخرەتێ دا. (٥-٧) ڤێجا هەچییێ مالێ خۆ خەرج کر بت وتەقوا خودێ د وێ چەندێ دا کر بت، وباوەری ب حسێبێ وجزادانا ل سەر کریاران ئینا بت، ئەم دێ بەرێ وی دەینە ئەگەرێن خێرێ وچاکییێ وکارێ وی ل بەر ب ساناهی کەین. (٨-١١) وهەچییێ چرێکی ب مالێ خۆ کربت وخۆ ژ جزادانا خودایێ خۆ بێ منەت کربت، ودرەو ب حسێب وجزادانێ کربت، ئەم دێ ئەگەرێن بەخت ڕەشییێ بۆ وی ئاشکەرا کەین، ومالێ وی یێ وی بەخیلی پێ دکر چو مفایی ناگەهینتێ ئەگەر ئەو کەفتە د ئاگری دا. (١٢، ١٣) هندی ئەمین ژ قەنجی وحکمەتا مەیە کو ئەم بۆ خەلکی وێ ڕێکا وان بگەهینتە خودێ وبەحشتێ ژ ڕێکا سەرداچوونێ جودا بکەین، وهندی ئەمین ملکێ ئاخرەتێ ویێ دنیایێ یێ مەیە. (١٤) ڤێجا من هوین هشیارکرن و ژ ئاگرەکی ترساندن یێ گەش دکەت، کو ئاگرێ جەهنەمێیە.

(١٥، ١٦) كەس ناچتە وی ئاگری ئەو تێ نەبت یێ گەلەكێ بەخت ڕەش نەبت، یێ پێغەمبەرێ خودێ موحەممەد -سلاڤ لێ بن- درەوین دەرێخست بت، وپشت دابتە باوەرییا ب خودێ وپێغەمبەرێ وی، وگوهدارییا وان. (١٧-٢١) وئەو دێ ژێ ئێتە دویر كرن یێ گەلەكێ ب تەقوا بت، ئەوێ پێخەمەت خێرێ مالێ خۆ خەرج دكەت. وئەو دانا وی بۆ خێرێ نە ژ بەر هندێیە دا قەنجییەكا وی بزڤرینت یێ باشییەک د گەل وی كربت، بەلكی مەخسەدا وی پێ ئەوە خودایێ وی یێ بلندتر ژ وی ڕازی ببت، وپاشی د بەحەشتێ دا خودێ وی تشتی دێ دەتێ یێ ئەو پێ ڕازی ببت.

سوورەتا (الضحى)

(١-٣) خودێ ب ڕۆژێ هەمییێ سویند خوار، و ب شەڤێ ئەگەر ڕاوەستا وتارییا وێ دژوار بوو. وهەر تشتەكێ خودێ حەز بكەت ئەو سویند پێ دخۆت، بەلێ بۆ مرۆڤان چێ نابت ژبلی خودێ ب تشتەكێ دی سویند بخۆن؛ چونكی سویندا نە ب خودێ بت شركە. خودایێ تە -ئەی موحەممەد- تو نەهێلای، دەمێ وی وەحی ڤەهێلای ووی كەرب ژ تە ڤەنەبوویە. (٤، ٥) وئاخرەت بۆ تە ژ دنیایێ چێترە، وپاشی ل ئاخرەتێ خودایێ تە -ئەی موحەممەد- هند قەنجییان دێ دەتە تە، كو تو پێ ڕازی ببی. (٦-٨) ئەرێ ما وی بەرێ تو ئێتیم نەدیتبووی، ڤێجا وی تو حەواندی وچاڤدێری ل تە كر، ووی تو نەدیتبووی تە چو ژ كیتابێ وباوەرییێ نەدزانی، ڤێجا وی ئەو نیشا تە دا یێ تە نەدزانی، وبەرێ تە دا باشترین كریاران؟ ووی تو فەقیر نەدیتبووی، ڤێجا وی ڕزقێ تە دا تە، ودلێ تە ب قەناعەتێ وصەبرێ دەولەمەند كر؟ (٩-١١) ڤێجا هندی ئێتیمە تو سەرەدەرییەكا خراب د گەل نەكە، وهندی خازۆكە تو وی پاشڤەنەبە، وخوارنێ بدێ، وهەوجەییا وی بۆ ب جهـ بینە، وهندی قەنجییا خودایێ تەیە یا وی د گەل تە كری تو بەحس ژێ بكە.

سوورەتا (الشرح)

(١-٤) ئەرێ ما مە ب ڕۆناهییا ئیسلامێ سنگێ تە -ئەی موحەممەد- بۆ تە فرەهـ نەكرییە پشتی كو ئەو تەنگ بووی؟ ومە ب وێ چەندێ بارێ تە یێ گران ژ سەر پشتا تە نەدانایە؟ وما مە -ب وان قەنجییێن مە د گەل تەكرین- تو ل جهەكێ بلند نەدانای؟ (٥، ٦) ڤێجا ئەو نەخۆشییا دوژمنێن تە دگەهیننە تە بلا تە ژ بەلاڤكرنا پەیامێ سست نەكەت؛ چونكی د گەل هەر بەرتەنگییەكێ بەرفرەهییەک هەیە، د گەل هەر بەرتەنگییەكێ بەرفرەهییەک هەیە. (٧، ٨) ڤێجا ئەگەر تو ژ كارێ خۆ یێ دنیایێ ڤالا بووی تو خۆ ب عیبادەتی ڤە بوەستینە، وتو تشتێ ل نک خودایێ خۆ ب تنێ بخوازە.

سوورەتا (التين)

(١-٦) خودێ ب هژیرێ وزەیتوینێ سویند خوار، وئەو دو بەرهەمێن ناڤدارن، و ب چیایێ (طووری سینائێ) سویند خوار ئەوێ خودێ ل سەر د گەل مووسای ئاخفتی. و ب ڤی باژێرێ تەنا ژ هەر ترسەکێ، کو (مەکەهە) جهێ ئیسلام لێ هاتی سویند خوار. ب ڕاستی مە مرۆڤ د باشترین ڕەنگ دا ئافراندییە، پاشی ئەگەر ئەو گوهدارییا خودێ نەکەت ودویکەفتنا پێغەمبەران نەکەت، ئەم وی دزڤڕینینە د ئاگری دا، بەلێ ئەوێن باوەری ئینای وچاکی کرین خێرەکا مەزن وبێ ڤەبڕین بۆ وان هەیە. (٧) ئەو چ تشتە بەرێ تە -ئەی مرۆڤۆ- ددەتە هندێ کو تو درەوێ ب ڕابوونا پشتی مرنێ وجزادانێ بکەی هەرچەندە دەلیل ل سەر شیانا خودێ ل سەر وێ چەندێ دئاشکەرانە؟ (٨) ئەرێ ما ئەو خودایێ ئەڤ ڕۆژە دانای دا حوکمی تێدا د ناڤبەرا خەلکی دا بکەت موکمترینێ حاکمان نینە د وان هەمی تشتان دا یێن وی ئافراندین؟ بەلێ. ئەرێ ڤێجا ما ئەو خەلکی دێ هێلت بێی فەرمانەکێ ل وان بکەت، وجزایەکی بۆ دەسنیشان بکەت؟

سوورەتا (العلق)

(١-٥) تو -ئەی موحەممەد- وێ یا بۆ تە هاتییە خوارێ ژ قورئانێ ب ناڤێ خودایێ خۆ یێ د ئافراندنێ دا ئێکانە بخوینە، ئەوێ هەمی مرۆڤ ژ خوینەکا هشک وتەڕ ئافراندین. تو وێ بخوینە یا بۆ تە هاتییە خوارێ، وهندی خودایێ تەیە مەردینییا وی یا بەرفرەهە، ئەوێ بەنییێن خۆ فێری نڤیسینا ب قەلەمی کرین، مرۆڤ فێری وی تشتی کر یێ کو وی نەدزانی. (٦-٨) ب ڕاستی هندی مرۆڤە پێ ل توخویبێن خودێ ددانت ئەگەر خۆ زەنگین وبێ منەت دیت، ڤێجا هەر سەرداچوویەک بلا بزانت کو دویماهییا وی بۆ نک خودێیە. (٩-١٩) ئەرێ تە تشتەکێ عەجێبتر ژ سەرداچوونا وی کەسی دیتییە (کو ئەبووجەهلە) ئەوێ بەنییەکێ مە (کو موحەممەدە) پاشڤەدبەت دەمێ دبینت ئەو یێ نڤێژێ دکەت. ئەرێ تە دیتییە ئەگەر ئەو یێ ژ نڤێژێ دئێتە پاشڤەبرن ل سەر هیدایەتێ بت ئەرێ چاوا ئەو وی پاشڤەدبەت؟ یان ئەگەر ئەو ب تەقوادارییێ فەرمانێ ل خەلکی بکەت ئەرێ ئەو دێ وی ژ وێ چەندێ پاشڤەبەت؟ ئەرێ ئەگەر ئەو گۆتنا وی درەو دەربێخت، وپشت بدەتێ، ئەرێ ما ئەو نزانت کو هندی خودێیە هەمی کارێ وی دبینت؟ نەخێر وە نینە وەکی ئەو هزر دکەت، ئەگەر ئەو ڤێ خرابییا خۆ بەس نەکەت ئەم ب دژواری دێ ناڤچاڤێن وی گرین ووی هاڤێینە د ئاگری دا، ناڤچاڤەکا درەوین د گۆتنێ دا، وخەلەتکار د کریارێ دا وی هەیە. ڤێجا ئەڤ سەرداچوویە بلا خەلکێ دیوانا خۆ یێن ئەو خۆ پێ پشت گەرم دکەت ئامادە بکەت، ئەم ژی دێ گازی ملیاکەتێن عەزابێ کەین. وە نینە وەکی ئەبووجەهل هزر دکەت، ئەو نەشێت چو نەخۆشییان بگەهینتە تە -ئەی موحەممەد- ڤێجا گوهدارییا وی نەکە دەمێ ئەو بەرێ تە ددەتە نەکرنا نڤێژێ، وتو بۆ خودایێ خۆ هەڕە سوجدێ، و ب کرنا عیبادەتی خۆ نێزیکی وی بکە.

سوورەتا (القدر)

(١) هندی ئەمین مە قورئان د شەڤا قەنج و ب بها دا ئینایە خوارێ، کو دکەفتە د هەیڤا ڕەمەزانێ دا. (٢) وتو چ دزانی -ئەی موحەممەد- کانێ شەڤا قەنج و ب بها چیە؟ (٣) شەڤا ب بها شەڤەکا پیرۆزە، خێرا وێ ژ یا هزار هەیڤێن ئەڤ شەڤە تێدا نەبت چێترە. (٤) هاتنە خوارا ملیاکەتان وجبریلی -سلاڤ لێ بن- تێدا مشە دبت، ب ئانەهییا خودایێ خۆ ئەو وان فەرمانان دئیننە خوارێ یێن وی بۆ وێ سالێ تەقدیر کرین ودایین. (٥) ئەو هەمی تەناهییە، حەتا دەرکەفتنا ئەلندێ چو خرابی تێدا نینن.

سوورەتا (البينة)

(١) نەبوویە کو ئەوێن کافر بووین ژ جوهی وفەلان وبوتپەرێسان کو کوفرا خۆ بهێلن حەتا ئەو نیشان بۆ وان نەئێت یا کیتابێن بەرێ ژڤان پێ دایە وان. (٢) ئەو نیشان پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدە -سلاڤ لێ بن-، قورئانەکا د بەپەرێن پاقژکری دا بۆ وان دخوینت. (٣) د وان بەرپەران دا بەحسێن ڕاست وفەرمانێن دورست هەنە، یێن سەری دکێشنە حەقییێ ورێکا ڕاست. (٤) وئەوێن کیتاب بۆ هاتی ژ جوهی وفەلان د دەر حەقا ڕاستییا پێغەمبەرینییا موحەممەدی دا -سلاڤ لێ بن- ژێک جودا نەبوون؛ چونکی سالۆخەتێن وی د کیتابێن وان دا هاتبوون، حەتا بۆ وان ئاشکەرا نەبووی کو ئەو ئەو پێغەمبەرە یێ بەحسێ وی د تەورات وئنجیلێ دا هاتی، ئەو ل سەر ڕاستییا پێغەمبەرینییا وی کۆم بووبوون، ڤێجا دەمێ ئەو هاتییە هنارتن وان باوەری پێ نەئینا وئەو ژێک جودا بوون. (٥) و د هەمی شریعەتان دا فەرمان ب تشتەکی ل وان نەهاتبوو کرن ژبلی هندێ کو ئەو پەرستنا خودێ ب تنێ بکەن و ب عیبادەتی قەستا کنارێ وی بکەن، ڕوییێ خۆ ژ شرکێ وەرگێڕنە باوەرییێ، و ب کرنا نڤێژێ ڕابن، وزەکاتێ بدەن، وئەوە دینێ ڕاست کو ئیسلامە. (٦) هندی ئەون یێن کافر بووین ژ جوهی وفەلە وبوتپەرێسان جزایێ وان ئەوە ئەو د ئاگرێ جەهنەمێ دا بن هەر وهەر تێدا بمینن، خرابترینێ خەلکی هەمییێ ئەون. (٧) هندی ئەون یێن باوەری ب خودێ ئینای ودویکەفتنا پێغەمبەرێ وی کری وچاکی کرین، چێترینێ خەلکی هەمییێ ئەون.

(٨) جزایێ وان ڕۆژا قیامەتێ ل نک خودایێ وان ئەو بەحەشتێن یێن ئەو لێ ئاکنجی دبن زێدە دخۆشن، ڕوبار د بن قەسرێن وان دا دچن، هەر وهەر ئەو تێدا دمینن، خودێ ژ وان ڕازی بوویە وکارێ وان یێ چاک قەبویل کرییە، وئەو ژی ژ وی ڕازی بووینە ژ بەر وی قەدرێ وی دایە وان، ئەو جزایێ باش بۆ وییە یێ ژ خودێ ترسای وخۆ ژ گونەهان دایە پاش.

سوورەتا (الزلزلة)

(١-٣) ئەگەر عەرد هژیا هژیانەکا دژوار، وعەردی ئەو تشتێ د ناڤ خۆ دا ژ مری وخزینەیان دەرێخست، ومرۆڤی ژ ترسان دا پسیار کر: ئەڤە چیە لێ قەومی؟ (٤، ٥) ڕۆژا قیامەتێ عەرد بەحسێ وان باشی وخرابییان دکەت یێن ل سەر پشتێ هاتینەکرن، وکو هندی خودێیە فەرمان لێ کرییە کو ئەو بەحسێ وی کاری بکەت یێ ل سەر پشتێ هاتییەکرن. (٦) وێ ڕۆژێ مرۆڤ ژ مەیدانا حیسابێ گەلەک ڕەنگ دزڤڕن؛ دا خودێ کریارێن وان یێن باش وخراب نیشا وان بدەت، ووان سەرا جزا بدەت. (٧، ٨) ڤێجا هەچییێ هندی گرانییا مێرییەکا بچویک باشی کربن، ئەو ل ئاخرەتێ خێرا خۆ دێ بینت، وهەچییێ هندی گرانییا مێرییەکا بچویک خرابی کربن، ئەو ل ئاخرەتێ جزایێ خۆ دێ بینت.

سوورەتا (العادیات)

(١) خودێ ب وان هەسپان سویند خوار ئەوێن د ڕێکا وی دا دبەزن، و ژ بەر بەزینێ دەنگ ژێ دەردکەڤت. وبۆ مرۆڤی چێ نابت ژبلی خودێ ب تشتەکێ دی سویند بخۆت؛ چونکی ئەو شرکە. (٢) و ب وان هەسپێن چریسک ژ سمێن وان دپەشن؛ ژ بەر چوونا وان یا ب لەز. (٣) وئەوێن سپێدێ هێرشێ ددەنە سەر دوژمنان. (٤) ڤێجا ب وێ بەزا خۆ توزێ ڕادکەن. (٥) و ب خودانێن خۆ ڤە دچنە د نیڤا کۆما دوژمنان دا. (٦-٨) هندی مرۆڤە قەنجییێن خودایێ خۆ گەلەک ڤەدشێرت، وهندی ئەوە ئەو ل سەر ڤی قەنجی ڤەشێرییا خۆ شاهدە وئعترافێ دکەت. وئەو بۆ ڤیانا مالی یێ دژوارە. (٩) ئەرێ ڤێجا ما مرۆڤ نزانت کانێ چو ل بەرا وی هەیە ئەگەر خودێ مری بۆ حسێبێ وجزادانێ ژ گۆڕان دەرێخستن؟

(١٠) وئەگەر هەر تشتەکێ د سنگان دا ژ باشی وخرابییان هاتە دەرێخستن. (١١) هندی خودایێ وانە وێ رۆژێ ب وان وکریارێن وان یێ شارەزایە، تشتەک ژێ ل بەر وی بەرزە نابت.

سوورەتا (القارعة)

(١) رۆژا قیامەتێ ئەوا دلێن مرۆڤان ژ ترسان دا دهژینت. (٢) وئەڤ رۆژا لێدانێ چیە؟ (٣) وتو چ دزانی ئەو چیە؟ (٤) وێ رۆژێ مرۆڤ ژ بۆشاتی وبەلاڤبوون وهاتن وچوونێ وەکی بەلاتینکێن بەلاڤەنە، ئەوێن دکەڤنە د ئاگری دا. (٥) وچیا وەکی هریا شەکری لێ دئێن، دفرن ودچن. (٦، ٧) ڤێجا هەچییێ تەرازییا خێرێن وی گران بت، ئەو د ژینەکا ئەو پێ رازی بت دایە ل بەحەشتێ. (٨، ٩) وهەچییێ تەرازییا خێرێن وی سڤک بت، ویا گونەهێن وی گران بت، جهێ لێ ڤەحەویانا وی جەهنەمە. (١٠) وتو چ دزانی -ئەی موحەممەد- کانێ ئەو چیە؟ (١١) ئەو ئاگرەکێ شاراندییە.

سوورەتا (التكاثر)

(١) شانازیبرنا ب گەلەکییا مال وعەیالی هوین ژ عیبادەتێ خودێ موژیل کرن. (٢) وهوین ب هندێ ڤە موژیل بوون حەتا هوین چووینە گۆڕستانان، وهاتینە ڤەشارتن. (٣) دڤێت ڤی تشتی هوین هندە موژیل نەکربان، پاشی هوین دێ زانن کو ئاخرەت بۆ هەوە چێترە. (٤) وهشیار بن، پاشی هوین دویماهییا ڤێ موژیلاهییا خۆ دێ زانن. (٥-٨) دڤێت ڤی تشتی هوین هندە موژیل نەکربان، ئەگەر هوین ب دورستی بزانن هوین دا خۆ دەنە پاش، ودا لەزێ بۆ رزگارکرنا خۆ کەن. هوین جەهنەمێ دێ بینن، پاشی بێ گومان هوین دێ وێ بینن، پاشی رۆژا قیامەتێ پسیارا هەمی رەنگێن خۆشییێ دێ ژ هەوە ئێتەکرن.

سوورەتا (العصر)

(١، ٢) خودێ ب دەمی سویند خوار کو دووندەها ئادەمی د تێچوون وزیانێ دانە. وچێ نابت بۆ مرۆڤی کو ژبلی خودێ ب تشتەکێ دی سویند بخۆت؛ چونکی ئەو شرکە. (٣) ئەو تێ نەبن یێن باوەری ب خودێ ئینای وکریارێن چاک کرین، وهندەک ژ وان شیرەت ب حەقیێ ل هندەکان کرین، وصەبر ب وێ چەندێ ل یەک ودو کرین.

سوورەتا (الهمزة)

(١) تێچوون ونەمان بۆ هەر یەکی بت یێ نەکامیبیا مرۆڤان بکەت، وعەیبان تێ بینتە دەر. (٢) ئەوێ مالەک کۆمکری، وهژمارتی. (٣) ئەو هزر دکەت کو ب ڤی مالێ وی کۆمکری ئەو د دنیایێ دا هەر وهەر دێ مینت، ودێ ژ حیسابێ قورتال بت. (٤) وە نینە وەکی ئەو هزر دکەت، مسوگەر ئەو دێ ئێتە هاڤێتن د وی ئاگری دا یێ هەمی تشتان دپەلخینت. (٥) وتو چ دزانی -ئەی موحەممەد- کانێ ڕاستیبیا وی ئاگری چیە؟ (٦، ٧) ئەو ئاگرێ خودێ یێ هلکرییە یێ کو ژ دژوارییا خۆ لەشان دسمت وخۆ ل دلان ددەت. (٨، ٩) هندی ئەوە ئەو د ستوینێن درێژ کری دا ل سەر وان یێ پێکدادایە؛ دا ژێ دەرنەکەڤن.

سوورەتا (الفيل)

(١) ئەرێ ما تە نە زانییە -ئەی موحەممەد- کانێ خودایێ تە چ ب سەرێ خودانێن فیلی ئینابوو: ئەبرەهەیێ حەبەشی ولەشکەرێ وی ئەوێن ڤیاین کەعبەیا پیرۆز خراب بکەن؟ (٢) ئەرێ ما وی فەند وفێلا وان پویچ نەکر؟ (٣، ٤) ووی کۆمێن تەیران ل دویڤ یەک ب سەر وان دا هنارتن؛ دا بەرکێن ژ تەقنا هشک ب وان وەرکەن. (٥) ڤێجا وی ئەو ب وان بەرکان وەکی وێ کایێ لێکرن یا حەیوانەت دخۆن ودهاڤێن.

سوورەتا (قریش)

(١، ٢) ژ هەڤپەیمانی وتەناهییا قورەیشییان، و ب رێڤەچوونا مەصلحەتێن وان عەجێبگرتی ببن، و ب سەر وبەرییا هەردو کاروانێن وان ل زڤستانێ بۆ (یەمەنێ) و ل هاڤینێ بۆ (شامێ)، و ب ساناهی ئێخستنا وێ چەندێ ل بەر وان؛ دا ئەو پێتڤییێن خۆ بۆ خۆ بینن. (٣) ڤێجا بلا ئەو شوکر وپەرستنا خودایێ ڤێ بەیتێ، کو کەعبەیە بکەن، یا کو ئەو پێ ب قەدر کەفتین، وبلا ئەو تەوحیدا وی بکەن، و ب ئیخلاص پەرستنا وی بکەن. (٤) ئەو خودایێ ئەو ژ برسا دژوار تێرکرین، و ژ ترس وسەهما مەزن تەناکرین.

سوورەتا (الماعون)

(١) ئەرێ تە حالێ وی دیتییە ئەوێ درەوێ ب رابوونا پشتی مرنێ وجزادانێ دکەت؟ (٢) ئەو ئەوە یێ ژ دل رەقی ئێتیمی ب دژواری ژ حەقێ وی پاشڤەببەت. (٣) وئەو خەلکی پال نادەت کو خوارنێ بدەنە مرۆڤێن پێتڤی، ڤێجا چاوا ئەو ب خۆ دێ وێ چەندێ کەت؟ (٤، ٥) ڤێجا عەزابا دژوار بۆ وان نڤێژکەران بت یێن خۆ ژ نڤێژا خۆ موژیل دکەن وژێ بێ ئاگەهـ دمینن، ب دورستی وێ ناکەن، و ل دەمێ وێ ناکەن. (٦) ئەوێن بۆ ریمەتییا مرۆڤان کریارێن خۆ ئاشکەرا دکەن. (٧) وئەو بۆ هاریکاری تشتێن خۆ ژێ نادەنە ف کەسێ وەکی ئامانان وتشتێن دی، ڤێجا نە وان د عیبادەتێ خودایێ خۆ دا قەنجی کر، ونە قەنجی گەهاندە بەنیییێن وی.

سوورەتا (الكوثر)

(١) هندی ئەمین مە خێرەکا مەزن ل دنیایێ وئاخرەتێ دا تە -ئەی موحەممەد-، ورویبارێ کەوثەرێ ژ وێ خێرێیە، کو ل هەردو لێڤان خیڤەتێن لوئلوئێ سمتینە، وئاخا وی ژ مسکێیە. (٢) ڤێجا تو نڤێژا خۆ هەمییێ بۆ خودایێ خۆ ب تنێ بکە، وتو قوربانێ خۆ بۆ وی ب تنێ ڤەکوژە. (٣) هندی نەحەزێ تە ونەحەزێ وی تشتییە یێ تو پێ هاتی ژ هیدایەتێ ورۆناهییێ، ئەوە یێ بێ شوینوار دبت، و ژ هەمی خێرێ دبت.

سوورەتا (الكافرون)

(١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە وان یێن كوفر ب خودێ وپێغەمبەرێ وی كری: ئەی گەلی كافران. (٢) ئەز وان صەنەم وخوداوەندان ناپەرێسم یێن هوین دپەرێسن. (٣) وهوین ژی وی خودایێ ئێكانە یێ هێژای پەرستنێ ناپەرێسن یێ ئەز دپەرێسم. (٤) و د پاشەرۆژی ژی دا ئەز وان صەنەم وخوداوەندێن ژ قەستا ناپەرێسم یێن هوین دپەرێسن. (٥) وهوین ژی ل پاشەرۆژێ وی خودایی ناپەرێسن یێ ئەز دپەرێسم. (٦) دینێ هەوە یێ هوین ڕژدیییێ ل سەر دكەن یێ هەوەیە، ودینێ من یێ ژ وی پێڤەتر ئەز ب چویان ڕازی نابم یێ منە.

سوورەتا (النصر)

(١) ئەگەر سەركەفتنا ل سەر كافرێن قورەیشییان بۆ تە -ئەی موحەممەد- پێك هات، و(مەكەه) ل بەر تە ڤەبوو. (٢) وتە دیت گەلەك مرۆڤ كۆم كۆمە هاتنە د ئیسلامێ دا. (٣) ئەگەر ئەو چێ بوو تو خۆ بۆ چوونا نك خودایێ خۆ ئامادە بكە ب گەلەك تەسبیحكرنا ب حەمدا خودێ وگەلەك داخوازكرنا ژێبرنا گونەهان ژ وی، هندی ئەوە ئەو پرتۆبە وەرگرێ وان بوویە یێن تەسبیحا وی دكەن وداخوازا ژێبرنا گونەهان ژ وی دكەن، تۆبا وان قەبویل دكەت وڕەحمێ ب وان دبەت.

سوورەتا (المسد)

(١) هەردو دەستێن ئەبوو لەهەبی ب زیان بن وئەو تێ بچت ژ بەر وێ نەخۆشییا وی گەهاندییە پێغەمبەرێ خودێ موحەممەدی -سلاڤ لێ بن-، و ب ڕاستی تێچوونا ئەبوو لەهەبی ب جهـ هات. (٢) مالێ وی وعەیالێ وی چو مفایێ وی نەدا، وئەو تشتەكی ژ عەزابا خودێ ژ وی پاشڤە نابەن ئەگەر ب سەر وی دا هات. (٣، ٤) ئەو دێ چتە د ئاگرەكێ هلكری دا، ئەو وژنا وی ژی ئەوا ستری هل دگرتن و دكرنە د ڕێكا پێغەمبەری دا؛ دا نەخۆشییێ بگەهینتە وی. (٥) كنفەكا زڤر ودژوار د ستوییێ وێ دا هەیە، ئەو پێ د ئاگری دا دئێت هلاویستن، پاشی د بنێ ئاگری دا دئێتە بەردان.

سوورەتا (الإخلاص)

(١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: ئەوە ئەللاهـ یێ كو خودایێ یا وی ب تنێ یە، وكەسەك شریكێ وی نینە تێدا. (٢) خودێ ب تنێ یە یێ هەوجەیی ژێ دئێنە داخوازكرن. (٣) نە وی چو زارۆك هەنە، ونە داییاب، ونەژن. (٤) ونە وی چو هەڤكویف هەبووینە، نە د ناڤێن وی دا، نە د سالۆخەت وكریاران دا، یێ پاك وپیرۆز بت.

سوورەتا (الفلق)

(١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: ئەز خۆ ب خودانێ سپێدێ دپارێزم. (٢) ژ خرابی ونەخۆشیا هەمی چێكرییێن وی ئافراندین. (٣) و ژ خرابیا شەڤا گەلەك تاری دەمێ دئێت، و ژ وان خرابییێن تێدا هەین. (٤) و ژ خرابیا وان ژنێن سێرەبەند یێن بۆ سێرەبەندییێ پف دكەنە وان گرێكان یێن ئەو گرێ ددەن. (٥) و ژ خرابیا وی حەسویدێ چاڤێ وی ب وان قەنجیان ڕانەبت یێن خودێ د گەل یەكی دكەت، حەز دكەت ئەو قەنجی بۆ وی نەمینن.

سوورەتا (الناس)

(١) تو -ئەی موحەممەد- بێژە: ئەز خۆ ب خودانێ مرۆڤان دپارێزم، یێ كو ئەو ب تنێ یە دشێت خرابیا وەسواسێ ژ مرۆڤی دویر بكەت. (٢) مەلكێ مرۆڤان یێ كو كارێ وان ب ڕێڤە دبەت، وچو منەت ب وان نینە. (٣) خودایێ مرۆڤان یێ چو خودایێن ب حەق ژ وی پێڤەتر نینن. (٤) ژ خرابیا شەیتانی یێ كو دودلییێ ووەسواسێ بۆ مرۆڤی چێ دكەت ئەگەر ژ زكرێ خودێ بێ ئاگەهـ ما، وپاشڤە دچت وخۆ ڤەدشێرت ئەگەر زكرێ خودێ كر. (٥) ئەوێ خرابییێ ودودلییێ دكەتە د سنگێ مرۆڤان دا. (٦) ژ شەیتانێن ئەجنە ومرۆڤان.